6-2, Lenin'ae 15-10 g/d

I - XII

GAZ. „LENINSE" 1940 jgl.

NOK w: 90-103

1940 jıl
2 ijyl
№ 65 (1428)
Ajoqa 12 tapqır
sıoqa. Ajrım hanı
5 tin.

Bətə ildərđeq proletarđarı, berləşegeđ!

LENİNSE

ленинсе

„Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dıq Başqortostan Өlkə həm Өfə qala Komitettarı organı.

Redaksia adresı: Volodarski № 2
Telefon № 87—15

Gosudarstvonıq өsənsə bişjıllıq zajomın
(əsənsə jılqı vıjpuskahı)
SıQARıV TURAHıNDA
SSR Sojuzı Xalıq Komissarđarı Sovetı
Q A R A Rı

Xalıqtardıq hăqlıq aqsaların əsənsə bişjıllıq plandıq xuzalıq-kul'tura tədələşə burıstarın tormoşqa aşırıvqa həm ilebeđđeq oboronahın artaban nıqıtıv kərəktərenə ılıqtırıv maqsatında, SSSR Xalıq Komissarđarı Sovetı **qarar itə:**

I. 8 milliard hum summahında gosudarstvo əsənsə bişjıllıq zajomı (əsənsə jılqı vıjpuskahı) sıqarıqa.

2. Zajomdı 1940 jıldıq 1-se dekabrenən 1960 jıldıq 1-se dekabrenə tiklem 20 jıllıq srok menən, jılına 4 protsent ibəbenən sıqarırqa.

3. Zajomdıq obligatsiaların həm ulardan kilə torqan doxodtardı, şul ibəptən otoştardı, gosudarstvo həm urındaqı nalogtar həm jıjımdar halıvdan buşatırqa.

4. Gosudarstvo əsənsə bişjıllıq zajomın (əsənsə jılqı vıjpuskahı) sıqarıvdıq SSR Sojuzı Finans Xalıq Komissariatı tarafınan tapşırılqan şarttarın rablarqa.

SSR Sojuzı Xalıq Komissarđarı Sovetı Predsedatele
V. MOLOTOV.

SSR Sojuzı XKS eştare menən idara itevse
M. XLOMOV.

Məskəv, Kreml', 1-se ijyl 1940 jıl.

XALıQ ZAJOMı

Kisə Sovet xəkymətə janı zajom — Өsənsə bişjıllıqtıq əsənsə jılı zajomın sıqarıv turahında qarar sıqarđı. Bıl qarar kyp millionlı ilebeđ xeđmətsəndəre tarafınan qajnar telək menən qarşılandı. Həm ul şulaj bılırqa tejeş ine lə.

Beđđeq ildəge kevek gosudarstvo zajomdarına bətə xalıqtıq kyp həm tiđ jađılıvın, unı đur telək menən qarşılavın đonjala ber ildə juq. Bıl təbiqi. Sənki sovet xalqı beđđeq zajomdarđıq yđ ilen yıterev, — janı zavodtar, fabrikalar, MTS-tar tədəv, il oboronahın nıqıtıv, xeđmətsəndərđeq material həm kul'tura tormoştarın jaqşırtıv əsən kitkənen asıq anlaj.

Həm beđđeq zajomdar kapitalistik ildəq zajomdarınan tamırınan ajrılalar. Unda zajomdar fəqət—idev, huqış, sit ildərđe talav əsən genə sıqarılalar.

Beđđə zajomqa jađılıv sovet xalqınıq patriotik demonstratsiahına əjlənə. 1927 jılda zajomqa 6 million keşe jađılqan bulha, 1939 jılda 50 million keşe jađılıvı bını bik asıq kyrhətə. Beđđeq zajomdarđıq bətə xalıqtıqı, massovıj xarakterđa bulıvı — sovet xalqınıq moral'-politik berđəmlegenen hədəmtəhe.

Janı zajom—Өsənsə bişjıllıq (əsənsə jıl vıjpuska) zajomı 8 milliard humlıq sıqarılalar. Xeđmətsəndərđən yteskə alınasaq bıl aqsa fəqət ber genə maqsatqa — xalıqtıq haqlıq aqsaların əsənsə bişjıllıq planın ytəvgə, xuzalıq-kul'tura tədələşənə, ilebeđđeq oboronahın nıqıtıvqa ılıqtırıvqa kitəsək. Beđ yđ kəsəbeđ menən, sit ildərđeq **kabal'** kredittarınan başqa yđ ilebeđđe nıqıtabıđ, yđ tormoşobıddı jaqşırtabıđ.

Şunıq əsən zajom taratıv —məhim politik sara. Həm bını jaqşı anlatıv, hər ber xeđmətsənde zajomqa podpiscik itev—partija, sovet, profsojuz həm komsomol ojoşmalarınıq məhim burısı.

Bında komsomolqa javaplı rol' jəkmətelə. Komsomol agitatorđarı zajomdıq əhəmiətəq xeđmətsəndərgə kiq anlatırqa tejeştər. Bıl besedalarđı ilebeđ ybeşenəq kokret sifrđarın kiq fajđalanıp ytkərergə kərək. Avıl komsomolestarı bıl əlkələ bigerək tə aktiv eşlərgə tejeştər.

Komsomolestar həm komsomolkalar! Respublikavıvđıq jəştəre! Janı zajomqa jađılıvđıq aktiv ojoştorovsıları, jađılıvsılarđıq aldınqıları bulajıq. Bətəbeđ həm bətə xalıq menən bergələp Өsənsə bişjıllıq zajomına — ilebeđđe taqı la bajıtıv, unıq oboronahın taqı la qevətlənderevgə yđebeđđeq aqsalarıvıđđı birəjek!

SSR Sojuzı Xalıq Komissarđarı Sovetı tarafınan 1940 jıldıq 1-se ijylendə ranılanqan

GOSUDARSTVONıQ ӨSӨNSӨ BIŞJıLLıQ
ZAJOMıN (əsənsə jılqı vıjpuskahı)
SıQARıV ŞARTTARı

1. Gosudarstvonıq əsənsə bişjıllıq zajomı (əsənsə jılqı vıjpuskahı) ike vıjpuskanan: ottoroşhođ həm protsentlı vıjpuskalarđan tora.

Ottoroşhođ vıjpuska obligatsiaları bujınsa bətə doxod otoştar formahında, protsentlı obligatsiaları bujınsa—kupondar bujınsa protsenttar rəveşendə tylənelə.

2. Zajomdıq hər ber vıjpuskahı hər ber razrədta 100-ər million humdan razrədtarqa bylenə.

Hər ber razrəd 20.000 serianan tora. Ottoroşhođ vıjpuskanıq hər ber razrədınıq serialarında 80.001 nomerđan 100.000 gə tiklem, protsentlı vıjpuskahınıq serialarında 160.001 — nomerđan 180.000-gə tiklem nomerđar qulılqan.

Hər ber serianı, obligatsialarına 1-dən 50 gə tiklem nomerđar qujılqan.

3. Gosudarstvonıq əsənsə bişjıllıq zajomı (əsənsə jılqı vıjpuskahı) ottoroşhođ vıjpuska bujınsa 500. 200. 100 50, 25, həm 10-ar humlıq obligatsialar həm protsentlı vıjpuska bujınsa 500, 200, 100 həm 25-ər humlıq obligatsialar itep sıqarılalar.

500 həm 200 humlıq obligatsialar tejeşensə 5 jəki 2 jeđər humlıq obligatsialarđan toralar, ularqa 5 jəki 2 nomer qujılqan həm ular:

a) ottoroşhođ vıjpuska bujınsa—obligatsiala qujılqan nomerđarđıq hər berehenə ber yk vaqıtta təşə torqan 5 jəki 2 otoşqa;

b) protsentlı vıjpuska bujınsa—obligatsianıq bətə bildələngən xaqınan protsentlı doxodqa xoquq birələr.

50, 25 həm 10 humlıq obligatsialar 100 humlıq obligatsialardıq ələştare bulıp, otoştoq tejeşle ələşən (jartıhın, dyrttən ber, undan ber ələşən) alıvqa jəki 100 humlıq obligatsiaqa tejeşle protsent doxodınıq bildəle ələşən alıvqa xoquq birələr.

Itkərmə: 25 həm 10 humlıq obligatsialar podpiska summahı bujınsa đurıraq summalı obligatsialardı birev məmkin bulmaqan vaqiqalarđa qına podpisciktar menən ibəpləşev əsən bildələngəndər.

4. Zajomdıq ottoroşhođ vıjpuskahı bujınsa otoştar 100 humlıq obligatsialarqa 3.000, 1.000, 500, 200 həm 150 hum miqdarında bildələnələr, bıl summaqa obligatsianıq xaqı la (100 hum) inderelə.

Zajomdıq 20 jıllıq srogı esendə ottoroşhođ vıjpuskanıq hər ber obligatsiahına otoş sıqa.

Otoş sıqqan obligatsia tylənə həm aldaqı tirazdarđan sıqarıp taşlana.

5. Zajomdıq 20 jıllıq srogı esendə, otoşhođ qalmaj torqan sıqarılış bujınsa 80 otoş tirazı ytkərelə.

Otoş tirazdarı SSR Sojuzı Finans Xalıq Komissariatı tarafınan bildələngən vaqıttarđa 1941 jıldan başlap jıl hajın dyrtər tiraz ytkərelə.

6. Hər ber otoş tirazında ottoroşhođ vıjpuskanıq hər ber razrədı bujınsa, jəqni hər 100 million humına tybəndəge handa otoştar ujnala:

Jıldar	Nindəj tirazdarđa		3000 humlıq otoştar hanı	1000 humlıq otoştar hanı	500 humlıq otoştar hanı	200 humlıq otoştar hanı	150 humlıq otoştar hanı	Hər ber tirazdaqı otoştardıq dəjəni hanı	Hər ber tirazdaqı otoştardıq dəjəni summahı (humdarđa)
1	2		3	4	5	6	7	8	9
1 Jıl	1—4	tirazdarđıq hər berhendə ujnala.	1	5	50	1000	10944	12000	1874600
2 „	5—8	tirazdarđıq hər berhendə ujnala.	1	5	50	1000	10944	12000	1874600
3 „	9—12	tirazdarđıq hər berhendə ujnala.	1	5	50	1200	7944	9200	1464600
4 „	13—16	tirazdarđıq hər berhendə ujnala.	1	5	50	1200	7944	9200	1464600
5 „	17—20	tirazdarđıq hər berhendə ujnala.	1	5	50	1200	7944	9200	1464600
6 „	21—24	tirazdarđıq hər berhendə ujnala.	1	5	100	1400	5794	7300	1207100
7 „	25—28	tirazdarđıq hər berhendə ujnala.	1	5	100	1400	5794	7300	1207100
8 „	29—32	tirazdarđıq hər berhendə ujnala.	1	5	100	1400	5794	7300	1207100
9 „	33—36	tirazdarđıq hər berhendə ujnala.	1	5	100	1400	5794	7300	1207100
10 „	37—40	tirazdarđıq hər berhendə ujnala.	1	5	100	1400	5794	7300	1207100
11 „	41—44	tirazdarđıq hər berhendə ujnala.	1	5	100	1400	5794	7300	1207100
12 „	45—48	tirazdarđıq hər berhendə ujnala.	1	5	100	1400	5794	7300	1207100
13 „	49—52	tirazdarđıq hər berhendə ujnala.	1	5	100	1400	5794	7300	1207100
14 „	53—56	tirazdarđıq hər berhendə ujnala.	1	5	100	1400	5794	7300	1207100
15 „	57—60	tirazdarđıq hər berhendə ujnala.	1	5	100	1400	5794	7300	1207100
16 „	61—64	tirazdarđıq hər berhendə ujnala.	1	5	150	1600	11044	12800	2059600
17 „	65—68	tirazdarđıq hər berhendə ujnala.	1	5	150	1600	15594	17350	2742100
18 „	69—72	tirazdarđıq hər berhendə ujnala.	1	5	150	1600	21494	23250	3627100
19 „	73—76	tirazdarđıq hər berhendə ujnala.	1	5	150	1600	31294	33000	5097100
20 „	77—80	tirazdarđıq hər berhendə ujnala.	1	5	150	1600	37194	38950	5982100
		Bətə 80 tirazda ottoroşhođ vıjpuskanıq hər jeđ million humına ujnala—bətəhe	80	400	8000	150400	881120	1000000	158888000

7. Otoş alıv əsən, otoş sıqqan obligatsialarđıq 1961 jıldıq 1-se dekabrenə tiklem tapşırılıvđarı məmkin.

Bıl srok ytkəndən hun otoş (Ađaqı 2-se bittə).

GOSUDARSTVONЬN: ƏSƏNSƏ RIŞJЬLLЬQ
(əsənsə jьlqь vьjpuskahь)
ZAJOMЬN SЬOQARЬV ŞARTTARЬ

(Ađaqь, başь 1 bittə).

aiьv əsən tapşьrьlmqaan obligatsialar yđđərenenь kəsən juqaltalar həm ular əsən aqsa tylənməj.

8. Zajomdьn protsentlь vьjpuskahьnьn obligatsialarь bujьnsa doxod 4 protsent miqdarьnda jьlьna ber tapqьr kupondar bujьnsa tylənə. Kupondar bujьnsa tyləv sroktarь 1941 jьldьn 1-se dekabrenən başlap hər jьldьn 1-se dekabrendə tula bara.

9. protsentlь vьjpuskanьn obligatsialarь 1956 jьldьn 1-se dekabrenən başlap 5 jьl esendə (1956-1957, 1958, 1959 həm 1960 jьldarđa) jьl hajьn tiged ələştər menən hatьp alьnasaqtar.

1956-1959 jьldarđa hatьp alьnьrqa tejeşle obligatsialar jьl hajьn tyləv tirazdarь menən bildələnələr. Tyləv tirazdarьn ytkərev sroktarь SSR Sojuzь Finans Xalьq Komissariatь tarafьnan qujьlalar.

Obligatsialarđь hatьp alqan saqta, ularđьn ejələrenə obligatsialarđьn xaqь, tiraz bulqan jьldьn berense dekabrenən başlap tylənə.

Tyləv tirazdarьna inməj qalqan obligatsialar 1960 jьldьn 1-se dekabrenən hatьp alьnalar.

10. Tyləv tirazđarьna ingən obligatsialar bujьnsa, tiraz bulьp ytkən jьldьn 1-se dekabrendə srogь tula torqan kupondь la inderep, kupondarqa tylənə. Unan hunqь sroktarđaqь kupondarqa tylənməj.

11. Protsentlь vьjpuskanьn obligatsialarь şulaj uq tyləv srogь kilep jetkən kupondarđьn 1961 jьldьn 1-se dekabrenə tiklem şul tyləvđe alьv əsən tapşьrьlьvđarь məmkin. Bьl srok ytkəndən hun tyləvgə tapşьrьlmaj qalqan obligatsialar həm kupondar yđđərenenь kəsən juqaltalar həm ularqa aqsa tylənməj.

SSR Sojuzь Finans Xalьq Komissarь **A. Zverev.**

Bətəveđ đə berđəm bulьp jaŋь zajomqa jađьlajьq

Dur kytərenkelek menən zajomqa jađьlalar

Xəkyməttenь jaŋь zajom sьqarьv turahьndaqь qararь radio aşa birelə başlav menən Qьđьl bajraqlь Paravoz vagondar remontlav zavodьnьn bətə sextarьnda mitingtar ojoştoroldo. Zavod eşseləre bьl qararđь kytərenkelek menən qarşьlanьlar.

Instrumental' sexьnda bulqan mitingta sex nacal'nigь iptəş Mors bьlaj tine:

— Xəkyməttenь jaŋь zajom sьqarьv turahьndaqь qararь ul beđđenь teləgeveđ. Beđđenь zajomdarьvьđ ilden oborona qevəten nьqьtьvqa, beđđenь tormoşovьđđь taqь la jaqşьrtьvqa kiteven veđ veləveđ. Beđđenь tuqan ilevеđ taqь la nьqьhьn, taqь la jeŋelməblək đur kəs bulhьn əsən veđ bьl zajomqa bətəveđđə jađьlьp, yđevеđđenь aqsavьđđь đur telək menən xəkymətkə birep toravьđ. Beđđenь sex ytkən zajomdarqa jađьlьvđa hər vaqьt aldьnqь safta buldь. Bьl aldьnqьlьqtь veđ bьjьl da birməjəsəkveđ. Min yđem ber ajlьq eş xaqьma — 600 humqa jađьlьp, sextьn bətə komsostavьn yđem menən tiŋləşergə saqьram.

Bьnan hun zavodta 35 jьl eşləvse iptəş Beləvin sьqьş jahanь. Ul:

— Min iptəş Morstьn saqьrьvьna quşьlьp, ber ajlьq eşxaqьmdь zajomqa birəm. Min beđđenь zajom aqsalarьvьđđь yđeveđ əsən, yđ xalqьvьđ əsən totolovьn jaqşь beləm həm sextьn bətə staxanovsьlarьn yđem menən tiŋləşergə saqьram, — tine.

Sextьn eşseləre Mors həm Beləvin iptəştərđenь saqьrьvьn ber tavьştan qabul ittelər. Mors smenahьnda eşləgən bətə eşselər đə ajlьq eş xaqtarьna jađьldьlar.

Zavodtьn bətə sextarьnda la jaŋь zajomqa jađьlьvđьn đur kytərenkelek menən bara.

Kaliullina.

Ajlьq eş xaqь—zajomqa

Əfə parovozdar depohьnьn kiske smenala eşləvse eşseləre həm inzener-texnik rabotniktarь 1-se jyldə, kiske səqət 8 đə xəkymənenь əsənsə bişjьllьq zajomьn (əsənsə jьl sьqarьlьşь) sьqarьv turahьndaqь qararьn radio aşa işetev menən yk miting ytkərep, xəkymətveđđenь bьl məhim qararьn ьsьn kyŋeldəre menən xuplap qarşь aldьlar. Həm şunda uq zajomqa jađьla başlanьlar.

Jaŋь zajomqa berense bulьp Deponьn nacal'nigь Dzyba iptəş ajlьq eş xaqьna — 1 meŋ 200 humqa, posazirđar parovozь maşinisь Nikolaj Araşiev iptəş 1 meŋ 100 humqa, remontlav sexьnьn insturktorđarь — Nagornьj iptəş 1 meŋ 800 humqa, Nikolaj Kuznetsov iptəş 900 humqa jađьldь. Həm ular 2-se jyldə irtənge smenala eşləvse eşselərđe həm inzener-texnik rabortniktarđь yđđəre menən tiŋləşergə saqьrđьlar.

Jaŋь zajomqa jađьlьvđьn təvge kənə bьnda đur ojoşqanlьq həm kytərenkelek menən bardь. **M. Bajmullin.**

Komsomol tormoşo

VLKSM USTAVЬ—ZAKON

Beloret. VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь «komsomol ojoşmalarьnda clenlьq vznostarьn tyləvđeŋ toroşo turahьnda»qь məs'ələne qarap, ojoşmalarđa bьqa tiklem davam itterelgən jeteşheđlektərđe astь həm unь bətərəvđeŋ konkret juldarьn kyrhətte. Vznostь vaqtьnda tyləməv, dissiplinanь bođov kevek fakttar, Belorettьn qala həm rajon komsomol ojoşmalarьnda la jəşəp kilgən. Bьna rajon ojoşmahьn alajьq. Sərmən həm Şьqaj avьl sovettarьndaqь kolxoz komsomol ojoşmalarьnda ajrьm komsomolestar clenlьq vznosьn vaqtьnda tyləməgəndər. Məbələn, «Jaŋь jul» kolxozьndaqь komsomol ojoşmahьnda S. Ojəjfullin Mozafarov həm Kərimovalar 4-5-şər ajqa vznos aqsahьn inderməgəndər. Komsorg ip. Jomaquzin vznostь vaqtьnda jьjьv tygel. komsomolestar arahьnda massovьj-tərbiə eştəren də alьp barmaj, planhьđ eşləj. Bьndaj fakttarđь «Sərmən», «Qamşaq», «Buqanaq», «Jaqtьlьq» kolxozdarь ergəhendəge komsomol onoşmalarьnan da kilterep bula.

Qala ojoşmalarьnda la disiplina nasar. Məbələn, metallurgia həm qoros-sьbьq kanat zavodtarь, metall eşləp sьqarьv zavodьnda jьş qьna komsomol jьjьlьştarь ədələ, komsomolestar birelgən porucenieləren ytəməjđər h. v. Clenlьq vznosьn jьjnavđa la eş kyrenməj. Metallurgia zavodь kontorahьnda komsomoles Kaşirin 5 ajqa vznos tyləməgən. **Sənəqətov.**

Qarlьman MTS-nьn (Qьr mьbqalь rajonь) kombajnerь komsomoles M. Ojəliullin həm kombajner jarđamsьhь komsomolka Ojəliullina Vəsilə iptəştər yđđərenenь kombajnьn juqarь sьjfatlь itep remontlanьlar.

Hyđərrə: M. Ojəliullin həm V. Ojəliullina iptəştər yđđərenenь kombajnь menən. **Ş. Urazbaxtin** foţohь.

RAJKOMQA BЬL FAKTTAR BILDƏLEME?

Xəjbulla rajonь rajpotrebsojuz ergəhendəge komsomol ojoşmahь kyptən jəşəp kilə. Şulaj bulьvqa qaramaьtan, ojoşmala eş ber đə barmaj. Eştenь barmavь ojoşmanьn jetəkselərenən kilə. Bьl ojoşmala bьjьl qьna 2 komitet sekretarь alьşьndь. Iŋ təvđə komitet sekretarь bulьp Stolərov eşləgəjne, ləkin ul eşləməve, eseve əsən sekretarlьqьnan alьndь.

Komsomol ojoşmahь jaŋь sekretar Fomin eşləj başlaqas ta julqa halьnmanь. Ul da Stolərov kevek yk eşkə halqьn kyđ menən qaraj. Unьn hajlanьvьna 3 aj vaqьt ytte, ləkiŋ əle ber tapqьr đa komsomolestarđьn dəjəm jьjьlьşь ytkərelməne. Clenlьq vznostarьn jьjnav eşenə ibtibar birelməj. Ojoşmada 5—10 aj vznos tyləməgən komsomolestar bar. Məbələn, Stolərov 10 ajqa vznos aqsahьn tyləməgən.

Rajpotrebsojuzda eşləvse rajkom bjuroнь clenь, ip. Şapoşnikov ojoşmanьn eşe menən qьđьqhьnьp ta qaraqanь juq, xatta jьjьlьş bulqan vaqьttarđa yđe jьjьlьşqa la kilməj, yđenenь bisəhe komsomolka Şapoşnikovanь la jьjьlьşqa jebərməj.

VLKSM rajon komitetьna bьl fakttar bildəleme ikən?

Ojəli Iştəkbaj.

SOTSIALISTIK MALSЬLЬQQA MUL AĐЬQ BAZAHЬ

Başqortostan ađьq resurstarьna qajət baj. Beđđə meŋdərsə gektar təbiqi besən sabьv urьndarь (bolondar) bar. Ylən həm başqa ađьq kul'turalarь səsev jьldan-jьl arta bara. Şulaj itep ybep barьvsь obşestvennьj malsьlьqtь nьqlь həm mul ađьq menən tə'min itev əsən bətə məmkinlektər beđđenь qulda. Tik unь vaqtьnda jaqşь sьjfatlь itep əđerlərgə həm haqlarqa qьna kərək.

Maldarqa ađьq əđerləvđeŋ qьđьv osoro kilep jette. Matraj, Kəjərgəđe, Fjodorovka həm başqa qajhь ber rajondar besən sabьv eşen başlanьlar.

Bьjьl Başqortostan kyləmendə bətəhe 846, 6 meŋ gektar besən jьjnap alьrqa tejeşveđ. Gosudarstvo tarafьnan bildələngən bьl plandь han jaqьnan qьna tultьrьv jetməj, besənde jaqşь sьjfatlь itep vaqtьnda sabьp alьrqa kərək. Besəndeŋ iŋ jaqşь həm ađьqlь osoro yləndeŋ səskə jarqan osoro bula. Sənki jaŋь qьna səskə atqan saqta yləndeŋ tuqlьqlь matdələrgə baj, tulьşqan vaqtь. Ul yđendə vitamindь la kyp haqlaj. Besəndeni tiklem huŋqa qalьp saphaŋ şul tiklem unьŋ kərəkle matdələre juqala, səskələre qojolqan yləndeŋ sostavьnda maldьŋ aşqađanьnda ođaq beşevse kletcatka tigən qatь eləşə kybəjə başlaj. Şuqa kyrə ylən səskə atqas 10—15 kən esendə besənde jьjnap bətərərgə kərək.

Besənde sabьv menən ularđь jerđə ođaq jatqьrьrqa jaramaj. Sənki unьŋ sostavьndaqь tuqlьqlь matdələre juqala başlaj. Javьn abtьnda qalqan, təbə kitkən besəndərđeŋ tuqlьqlь matdələre 60 protsentqa tiklem juqalьrqa məmkin. Sabьlqan besənde kibep əlgərəv menən juqaltьvhьđ, hьv ytməblek itep kəbəndərgə halьv, jəki ebkertlәp qujьv, besənde jaqşь sьjfatlь kəjənsə haqlavđьn berense şarttarьnan hanala.

Besən sabьv menən bol'şeviktarsa, operativ jetəkselek itergə kərək. Komsomol ojoşmalarь besən jьjьvđa eşte dərəb ojoştorov əsən kolxoz pravlenieləренə jaqьndan torop jarđam itergə tejeştər. Besən jьjьv menən bətə brigadalar, bətə zvenolar şəqəllənergə tejeş. Mal ađьqь əđerləv bujьnsa zvenolarqa ajrьm zadanielər birergə, ucastkalar berketergə kərək. Besən sabьv həm jьjnav ul bətə kolxozdьn da turanantura burьsь. Beđ bьl eşte urozaj jьjnavqa tiklem 100 protsentь menən tamamlarqa burьslьveđ.

Ađьq bazahьn nьqьtьv əsən aqas botaqtarь, iman sətləvege əđerləv đur əhəmiət qađana. Bьjьl Başqortostanda 200 meŋ tonna aqas botaqь, 10 meŋ tonna iman sətləvege jьjnalьrqa tejeş. Kolxoz predsedateldərenə, sovxoz jetəkselərenə, komsomol ojoşmalarьna bьl eşte xəđerđən yk ojoştororqa, jaqşь ađьq bazahь buldьrьv əsən sotsialistik jarьştь kiŋ rəveştə jəjelderergə kərək.

Beđđə ađьq kyp. Unь vaqtьnda jьjnarqa həm jaqşь itep haqlarqa qьna kərək. Hər ber kolxoz yđenenь malь əsən ađьq bazahь buldьrьrqa tejeş.

Vetvrac **Juldьbajьv**

Beđđeң zajom—bөtə xalьq zajomь

1940 JЬLDA

Stalinsьl өsənsө bişjьllьqtьң өsənsө jьlьnda partia həm xөkymət SSSR xalьq xuzalьqь aldьnda ser'joz burьstar qujđь.

1940 jьldьң xalьq xuzalьqь planь, tovar produksiahьn 13,6 protsentqa arttьrьvđь bildələj. Bьl jьlda xeđmət jeteşterevsənlege 11 protsentqa yьbergə tejeş. Xalьq xuzalьqьna kapital halьv qajət đur sifrqa 36,1 milliard humqa jetəsək. Bьqa kyp janь fabrikalar, zavodtar, MTS-tar tөđələsək.

Kolxoz baђьvđarьnьң urozajь bajtaq artasaq. Orloq kul'turalarь gektarьnan urozaj alьv urtasa 11,2 sentner ujlanьla. Xəđer SSSR avьl xuzalьqьnda 500.900 traktor, 178.900 kombajn, 216.300 avtomaşina eşləj. 405 janь MTS teđөv bildələnde. MTS-tarđьң dəjəm hanь 6,5 meңdən 6,9 meңgə artasaq.

Sovet xөkyməte kul'tura yьeşendə 45 milliard hum birə, bьl bətə rasxodtarđьң 24 protsentьn təşkil itə.

1940 jьlda 37 millionqa jaqьn bala məktəptərđə uqьjasaq, ytkən jьlqa saqьştьrqanda 2,5 million artьq.

Gosudarstvo sotsial straxovanie bydzetь 8,8 milliard hum ratlandь. Ytkən jьlqьqa saqьştьrqanda 1,3 milliard hum artьq.

BӨTƏ XALЬQ ZAJOMЬ

Sovet zajomь SSSR xalьqtarь arahьnda đur populərlek menən fajđalana. Sotsializm ilenең xeđmətsəndəre sovet zajomьna đur qьđьqhьnьv həm entuziazm menən iң juqarь summalarqa jađьlalar. Gosudarstvo zajomdarьna jađьlьvđьң jьldan-jьl yьə barьvь, sovet xeđmətsəndərenең tormoş şarttarь yьə barьvьn, ularđьң mul tormoşta jəşəvđərən kyrhətə.

Başqortostanda zajom taralьvьn 1937 jьl menən 1939 jьldь saqьştьrьp qarahaq, bьnь taqь la asьqьraq kyrergə məmkin. 1937 jьlqь zajomdarđan 42.480.000 hum aqsa ingən. Ə 1939 jьldь 60.393 meң humqa jettө. Өsənsө bişjьllьqtьң (ikense sьqarьlьş) zajomь respublika kyləmendə 12 kөn esendə taralьp bөttө. Ajrьm rajondar—Saqmaqoş, Blagoveşcen, Kөjөrgəđe rajondarь jaqşь əđerlənev həđəmtəhendə 2-3 kөn esendə 100 protsentь menən tamamlanьlar.

Beđđə zajom taratьv eşe menən sovet obşestvennosь şəqəllənə. Komsodtar, şulaj uq zajom bujьnsa upolnomocennьjđar sovet xalьqtarьnьң xəstərlege həm höjəve menən fajđalanalar. 1939 jьlda zajom taratьvđa jaqşь eşləvđəre өsən 515 keşe byləklənde. Dyrtəjlө rajonь «Venepia» kolxozьnьң upolnomocennьjь ber kəndə bətə podpisciktarđь la ьlьqtьrьp, 4350 humlьq podpiska jьjnanь. Vznos inderevđe 5 avqusqa tamamlanь. Maqar rajonь «Vostok» kolxozьnьң Bulatov iptəş ber kəndə 4685 humlьq podpiska jьjnap, vznos inderevđe 9 avqusqa tamamlanь.

Beđđeң alda torqan məhim burьstarđь ytəvđə sovet zajomdarь đur rol' ujnanьlar həm ujnarđar.

OTOŞTARĐЬ KEMDƏR ALALAR

Başqortostandьң meңdərsa xeđmətsəndəre — eşseləre, xeđmətkərđəre həm kolxozsьlarь gosudarstvo zajomьnьң obligatsialarьn totovsьlar bulьp toralar.

Oşolaj bulqas zajomdarđan kilgən doxodtь la tik xeđmətsəndər genə alalar. Xeđmətsəndərđeң gosudarstvo zajomьna jađьlьvь yьev menən bergə, ularqa otoş tyləv đə jьldan-jьl yьə bara. Başqortostan bujьnsa өs jьlqa — 1937—1939 jьldarđa qьna 12.567.705 hum otoş tyləngən. Ajrьm alqanda Başqortostan xeđmətsəndəre 1938 jьlda—3.548.995 hum, ə 1939 jьlda inde 4.756.415 humlьq otoş aqsahь aldьlar.

Zajomdan doxodtar

Iglin. Rajon kyləmendəge xeđmətsəndərđeң gosudarstvo zajomdarь bujьnsa otop alqan doxodtarь jьldan-jьl arta bara. 1939 jьlda otoş bujьnsa tyləngən aqsa summahь 62 meң 811 hum təşkil itte. Şul iьəptən 10 keşe 750 humdan alьp 1 meң humqa tiklem otoş alqajnь. 1940 jьldьң biş ajь esendə otoştar bujьnsa 48 meң 500 hum aqsa tyləndө. Ular arahьnda 750, 500, 300-ər hum otovsьlar đa kyp kenə hanala.

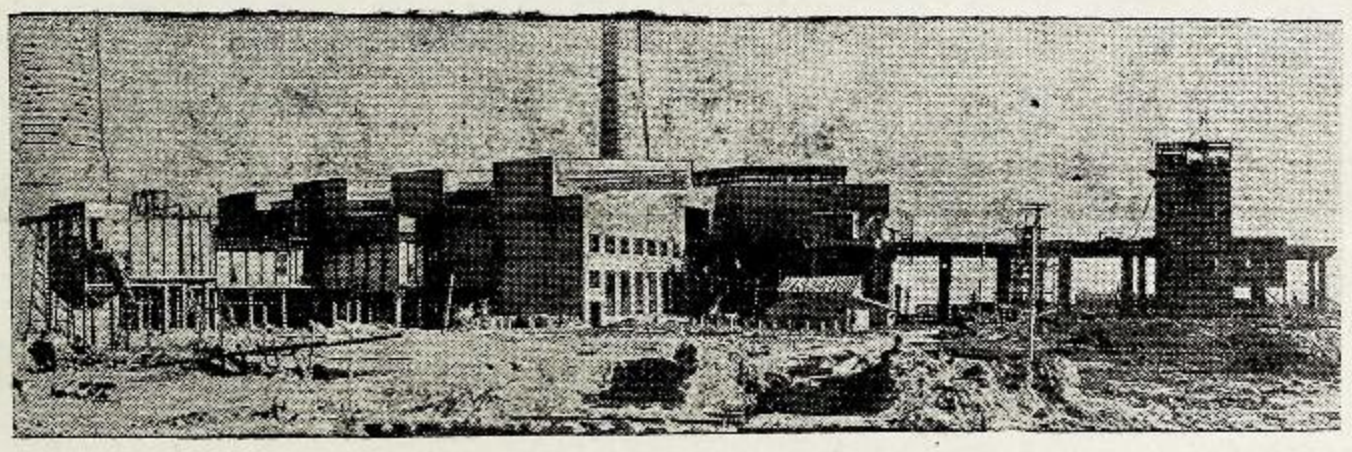
Өsənsө bişjьllьq zajomьnьң ikense jьl sьqarьlьşь berense tirazь

Өsənsө bişjьllьq zajomьnьң (ikense jьl sьqarьlьşь) berense tirazь Leningrad qalahьnda 11—12-se ijyldə bulasaq.

Bьjьlqь jьl esendə sentəbr, nojəbr həm dekabr ajđarьnda bьl zajomdьң taqь la өs tirazь bulasaq. Ularđьң hər berehendə 138.720.400 hum summaqa 888-ər meң otoş ujnalasaq.

Өsənsө bişjьllьq zajomь (ikense jьl sьqarьlьşь) uđqan jьldьң avqust ajьnda 6 milliard humlьq summaqa sьqarьlqajnь. Zajomdь sьqarьv turahьnda xəbər itelgəndən huң 20 kөn ytevgə bьl zajomqa podpiska 7 milliard 637 million humqa tiklem ybte, ə podpisciktarđьң hanь 50 million keşenən də arttь.

(TASS).

Sverduralmed' zavodьndaqь (Sverdlov өlkəhe) baqьr iretev sexьnьң dəjəm kyreneşe.

V. Noskov həm Z. Berland fotohь.

SOVET ZAJOMDARЬ

SSSR-đa sotsializmdьң tantanahь өsөn kөrəştең barlьq etaptarьnda sovet finanstarь, ajrьm alqanda gosudarstvo zajomdarь ajrьvsa đur rol' ujnanьlar.

Sovettar Sojuzьn iң qevətle industrial' sotsialistik ilgə əverelderev, tьşqь zajomdarđan başqa, sovet xalqьnьң yđ kөsө menən, yđ resurstarь menən xəl itelde.

Sovet xalqь yđenең sotsialistik nakoplenielərenə industrianьң bөjөk giganttarьn, donjala iң ere həm berense klasьь texnika menən qoralanqan avьl xuzalьqьn ojoştorđo, xeđmətsəndərđeң tormoş kimələn ber tuqtavhьđ kytərev өsөn nьqlь niged haldь.

Sovet xalqь sovet zajomdarьnьң vatanьvьđđьң qevəten taqь la kөsəjtev өsөn, xalьq interestarьna xeđmət iteven belələr həm şunьң өsөn də ular haqlьq aqsalarьn sotsialistik gosudarstvoqa burьsqa bik telөp birələr. Şunьң өsөn də ilebeđđə hər ber zajomqa jađьlьv xeđmətsəndərđeң kommunistik partiaqa, sovet xөkymətenə, bөjөk julbaşsьvьđ iptəş Stalinqa tөrən ьşanьsь həm ьsьn kyңeldən birelgənlegenең asьq kəvđələneşenə, sovet patriotizmь demonstratsiahьna əjlənə.

Sovet finans sistemahьnda gosudarstvo zajomdarь đur rol' ujnajđar. Sovet xөkyməte tarafьnan sьqarьlqan hər ber zajom kommunizm өsөn kөrəşeneđđə xeđmətsəndərң aldьnda torqan nəvbəttəge burьstarđь xəl itevgə bulьşlьq itə.

Kapitalistik ildərđeң xөkymettөre tarafьnan sьqarьla torqan zajomdar bөtөnləj başqa xarakterđalar. Qatь ekonomik krizistar, yđeneң orbitahьna donjanьң jartəhьnan artьqьraq өlөşөn tartqan ikense imperialistik huqьş kapital ildərenең xalьq xuzalьqьn nigeđenə tiklem qaqşatalar. Huqьş şarttarьnda rasxodtarđьң ybeve burzuaz gosudarstvolarđьң bydzet defitsittarьn qotosqos juqarь kyləmgə jetkerə. Məbələn, Angliala 1940-41 bydzet jьlьna huqьş kərəgenə 2 milliard funt sterling aqsa totolasaq, bьl barlьq rasxodtarđьң dyrttən өs өlөşөn təşkil itə. Japonia parlamentь 1940-41 bydzet jьlьna 10 milliard iena ratlanь. Bьl xəl, bьqa tiklem Japonianьң tarixьnda bulmaqan.

Kapitalistikj ildərđeң gosudarstvo birəsəge jьldan-jьl ybep, qajət đur kyləmdərgə jetə həm bydzet bujьnsa bətə keremdərđən kyp tapqьr artьp kitə. Məbələn, Amerika Quşma Ştattarьnьң gosudarstvo birəsəge 44.938 million dollar, jəqni bydzet bujьnsa bulqan jьlьq keremdərđən 9 tapqьr artьq. Angliala 1939 jьldьң ađaqьna gosudarstvo birəsəge 8.931 million funt sterlingqa jetə. Bьl bydzet bujьnsa bulqan doxodtarđan 8 tapqьr artьqьraq. Başqa ildərdə lə oşolaj uq.

Bьndaj qajət đur birəsəktər zajomdar bujьnsa đur tyləvđərđe kilterep sьqara. Oşo tyləvđərđe qaplav өsөn xeđmətsəndərđeң jelkəhenə jaңьnan-jaңь nalogtar inderergə tura kilə.

Sovettar Sojuzь krizistь, eşheđlekte belməj, həm beđđə bydzet defitsittarьnьң bulьvь la məmkin tygel. Timək, sovet xөkyməte zajomdarđь bydzet defitsittarьn qaplav өsөn sьqarmaj. Beđđeң zajomdarьbьđ jeteşterev maqsattarьna bildələngəndər. Ular sotsialistik tөđөleş temptarьn tiđlətev, ildeң tөp fondtarьn arttьrьv, tovar jeteşterevđe kөsəjtev məmkinlegen birələr. Ular stalinsьl bişjьllьqtarđь uңьşlь rəveştə ytəvgə jarđam itələr həm iptəş Stalin tarafьnan VKP(в) nьң XVIII sjezьnda qujьlqan SSSR-đьң tөp ekonomik burьsьn—iң alqa kitkən kapitalistik ildərđe ekonomik jaqtanda qəvьp jetev həm uđьp kitev burьsьn xəl itevgə beđđe jaqьnlaştьralar. Beđđeң zajomdarьbьđ nalogtarđь arttьrьvđь kilterep sьqarmajđar, sөnki ular jaңь doxod sьqanaqtarьn barlьqqa kilterələr həm bьl doxod sьqanaqtarь zajomdar bujьnsa tyləvđe qaplav өsөn tulьhьnsa jetələr.

Beđđeң sojuzda sьqarьla torqan zajomdar bydzettьң 20 protsenttan kəm өlөşөn təşkil itə, timək, beđđeң bydzetqa bьnьң ber nindəj avьrlьqь la tejməj, zajomdar bujьnsa tyləvđər đə şulaj uq bydzet rasxodtarьnьң ad өlөşөn təşkil itələr. Məbələn, SSSR Verxovnьj Sovetьnьң VI Sessiahь SSR Sojuzьnьң gosudarstvo bydzetьn 179.913 million hum itep ratlanь, ə zajomdar bujьnsa bьjьlqь rasxod 2.480 million hum.

Zajomqa jađьlьv beđđə ajrьvsa qьbqa srok esendə đur entuziazm həm kytərenkelek menən ytə. Podpiska summahь hər vaqьt arttьrьlьp ytələ.

Sovet zajomdarьna jađьlьvđьң ybeşe ilebeđđə xalьqtьң kөn kyreşenең өđlөkhəđ ybeven, kytərelə barьvьn kyrhətə.

183 millionlь geroik sovet xalqь өsөnsө bişjьllьq planьn đur ruxlьq menən ytəj. Bьl gigant programmanь ytəvđə beđđeң sovet zajomdarь kyrnekle rolde ujnanьlar həm ujnajasaqtar.

Sovet qəskərđəre Bessarabia həm Bukovinanьn tənjaq өlөşө territoriahьnda alqa barьvđarьnda davam itələr

Kiev, 29-sь ijyn (TASS). **Bessarabia** həm **Bukovinanьn** tən jaq өlөşө territoriahьnda sovet qəskərđərenen alqa barьvь planlь rəveştə ytkərelə. Bөgөn sovet qəskərđəre Bukovinanьn tənjaq өlөşəndə **Storozines** həm **Gerts** qalalarьna indelər. **Novoselitsa** həm **Lipkanьj** stansialarьn (ikehe lə Prut jьlqahь bujьnda, **Xotin** qalahьnan kənjaqta) aldьlar. Mexanizirovat' itelgən castər **Mogilev-Podol'skiđan** 55 kilometrđar kənjaq-kənbajьştaraq **Prut** jьlqahьna barьp jettelər həm **Kişinjov** qalahьnan 80 kilometrđar tənjaq-kənbajьştaraq Pьjrlitsa mesteckohь rajonьna barьp sьqtьlar. Paraşyttar menən tөşərөlgən desant castəre kənjaq **Bessarabiala, Reni** qalahьnan ber nisə kilometrđar alьƄlьqtaqь, **Prut** jьlqahь menən **Dunaj** jьlqahь quşьlqan rajonda urьnlaşqan **Bolgrad** qalahьn aldьlar.

—*—

JƏŞƏHEN SOVET BESSARABIAHЬ

Өfөlөge Voroşilov ismenđəge ajaq kejeme tegev fabrikahь eşselərө, inzener-texnik rabotniktarь Bessarabia həm Bukovinanьn tənjaq өlөşө turahьndaqь məs'ələ bujənsa Sovet-Rumьjnia konfliktьnьn tьnьslьq menən xəl iteleve turahьndaqь xəbərđe đur şatlьqtar menən qarşьlanьlar. 29-sь ijyndə kəndөdgө tənəfes vaqtьnda fabrika jortonda kyp keşe qatnaşlьqьnda miting buldь. Mitingqa 500 đən artьq keşe jьjnaldь.

Fabrikanьn partьjuro sekretarь iptəş Sadovikov TASS beldereven uqьnь həm Sovet-Rumьjnia konfliktьnьn tatьvlьq julь menən xəl iteleve, tьnьslьq eşe өsөn qajət đur əhəmiətle urьn totovь turahьnda qьƄqasa həjləp birđe.

Danlь Qьđьl Armia qəskərđəre Bessarabia territoriahьna indelər həm bьnan 22 jьl elek rumьjnia kapitalistarь tarafьnan kөslөk menən baƄьlьp alьnqan Bessarabia xəđer bөjөk sotsializm ilenen ber өlөşө bulьvь, Sovettar Rossiahь bulьvь turahьndaqь xəbərđe mitingta qatnaşьvsьlar davьllь alqьştar menən qarşьlanьlar.

Sex scetovodь iptəş Dmitrejev sьqьp həjləj. Ul, stalinsьl tьnьslьq politikahь tuahьnda, tьvqan il siktəren nьqьtьv turahьnda həjləp, mitingqa jьjnalьvsьlarđьn fekerđəren belderə.

Unan hun hyđ FZU məktəbe uqьtьvsьhь iptəş Kancukerqa birelə. Iptəş Kancuker — Kişinev qalahьnda tьvьp yƄkən həm unda eşlөgən, xəđerge kəndə unda unьn əsəhe jəşəj. Ul, yđenen tьvqan ile — Bessarabia sovet xөkymətenen həm bөjөk Stalindьn tərən aqьlь tьnьslьq politikahь arqьhьnda Sovet Bessarabiahьna əjləneve turahьnda đur şatlьqtar menən həjləj.

Mitingqa qatnaşьvsьlar SSSR tьnьslьq politikahьn berđəm rəveştə xuplavsь rezolytsia qabul ittelər.

—*—

Jəşəhen Sovettar Sojuzьnьn tьnьslьq politikahь

Bessarabia həm Bukovinanьn tənjaq өlөşө məs'ələhe bujьnsa Sovet-Rumьjnia konfliktьn tьnьslьq menən xəl itev turahьndaqь xəbər alьnьv menən, Өfөlөge tav oborudovaniehe zavodьnda berense smena eşselərenen mitingьhь buldь.

Mitingta sьqьp həjləvse iptəş Romanov oşolarđь əjte:

— Qotoronqan kapitalistar, ul vaqьtta əle jəş həm xərbi kөsө ađ bulqan Sovet-Bessarabiahьnьn jomoşaqlьqьnan fajđalanьp, Bessarabianь kөslөk menən baƄьlьp alqajnьlar.

Xəđer, 22 jьldan hun, Bessarabia taqь la Sovet-Bessarabiahьna əjlənde. Unь xəđer ber kem də, ber vaqьtta la baƄьlьp ala alasaq tygel.

— Bed huqьş teləməjbed, —ti iptəş Kotel'nikov,—ləkin huqьş toqandьrьvsьlarđьn udarьna qarşь unlata artьq udar menən javap birergə hər vaqьt əderbed. Xəđer Sovettar Sojuzь, 1918 jьlqь Rossia tygel inde. Bed xəđer kөslөbed. Bessarabia turahьndaqь məs'ələnej Rumьjnia menən tatьv rəveştə xəl itev bedđen nьqlь qevətebedđe həm sovet xөkymətenen tьnьslьq politikahьnьn dөrөtlөgən taqь la ber tapqьr kyrhətə. Bedđen qandaş tuqandarьvьd jaŋьnan berđəm sovet semjahьna kystelər.

Eşselər ber tavьştan qabul itelgən rezolytsialarьnda, sovet xөkymətе tarafьnan alьp barьla torqan tьnьslьq politikahьn jalqьnlь rəveştə qotlajđar həm Bessarabianьn kapitalistar idevenən qotoldorolovьn đur şatlьqtar menən qotlajđar.

Bedđilebedđen Qьđьl Armiahь menən qorurlanavьd

29-sь ijyndə Өfө stansiahь depohьnьn sextarьnda Qьđьl Armianьn Bessarabiaqa həm tənjaq Bukovinaqa inevenə arnalqan mitingtar buldь.

Aqьmdaqь remont sexьnda ytkərelgən mitingta priomşik ip. Fjodorov sьqьp həjləne:

— Bedđen tuqandarьvьd, Ukrainstar, Rumьjnia kapitalistarь idevenən qotoldolar—tine iptəş Fjodorov.—Sovettar Sojuzьnьn tьnьslьq politikahь qəməlgə aşьra həm bed bөtөbed đə bьl dөrөb politikanь ьsьn kyŋeldən qotlajbьd.

„Ikense Baku"—komsomoldьn şefь

KYSMƏ QЬĐЬL BAJRAQ BERENSE KONTORA KOMSOMOLESTARЬNDA

«Ufimneftzavodstroj» đьn berense kontorahь ergəhendəge komsomol ojoşmahьnda 61 komsomoles ibəplənə. Ojoşma aprel, maj ajđarьnda qьna 16 keşegə yƄte. Proizvodstvo eşendə eşləvse 37 komsomolestьn 24-e stakanovsь həm 11-e udarnik.

Komsomolestar đur aktivlьq menən proizvodstvo planьn arttьrьp ytəv өsөn kөrəşələr. Iptəş Generalov normahьn 180, Vaxitov—218, Poləkov — 206, Safin — 164 həm Natcenko —280 protsentqa jetkerep ytəj.

Tөđөlөş eşendə hoqlandьrqьs eş өlgөlərө kyrhətkəne өsөn bьl komsomol ojoşmahьna kysmə qьđьl bajraq tapşьrьldь.

Kyptən tygel genə Safin, Nekrьjtov, Perepelitsa iptəştər jarđamsь eşselər bulьp eşlөj inelər. Proizvodstvo texnikahьn yđləşterep, xəđer ularđьn bөtəhe lə spetsialist buldьlar. Safin — jaqşь slesar', Sьjrtsov—brigadir h. v.

Mexaniceski masterskojđaqь Anisiforov iptəş jetəkselek itkən komsomolski brigadanьn eşen ajrьvsa kyrhətep ytergə kərək. Iptəş Anisiforov 1936 jьldь proizvodstvoqa kilgəndə ber tөrlө lə spetsial'nosь juq ine, xəđer ul brigadirlьq eşenə yrlətelep, unьn brigadahь maj ajь planьn 144 protsentqa jetkerep ytəne.

Komsomol ojoşmahь eşselər arahьnda agit-massovьj eştər alьp barьv өsөn 15 agitatorđь brigadalarqa berkette. Ular partia həm xөkymətebedđen janь qararđarьn eşselərgə yđ vaqtьnda anlatьp baralar.

Berense kontoranьn komsomolestarь yđđərenen quldarьndaqь kysmə qьđьl bajraqtь nьqlь totalar həm unь tөđөlөş eşe tamamlanqansьqa tiklem jebərməv өsөn kөrəşələr.

Krasnov.

—*—

Doprizьjvniktarđьn Bөtөbaşqortostan jarьşь

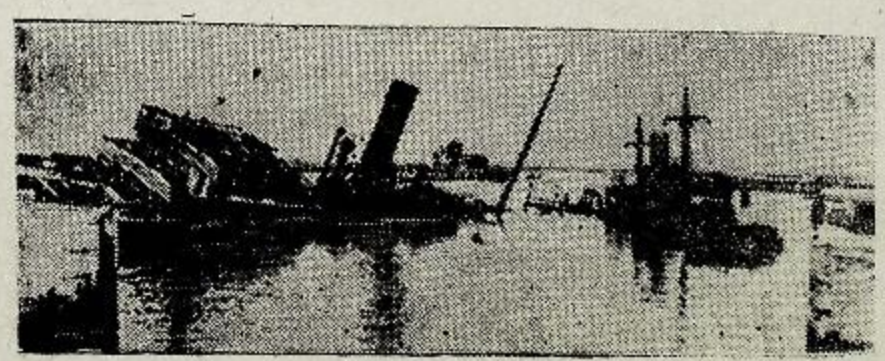
★ Başqortostandaqь fizkul'tura həm sport eştəre komitetь oşo jьldьn 30—31-se ijlendə Өfө qalahьnda, 1920-21-se jьldarđa tьvqan doprizьjvniktarđьn Bөtөbaşqortostan jarьşьn uđqara. Bөtөbaşqortostan jarьşьna tiklem predpriatielərđəge, ucrezdenielərđəge, kolxozdarđaqь həm sovxozdarđaqь fizkul'tura kollektivtarьnda doprizьjvniktarđьn otborocnьj jarьştarь, şulaj uq rajondarđa həm qalalarđa otborocnьj jarьştar uđqarьlasaq.

Sit ildərđən telegrammalar

GERMANIANЬN ANGLIAQIA HӨZYM ITEV PLANЬ

Nju-Iork, 29 ijyn (TASS). Cikagolaqь «Dejli n'jus» gazetahьnьn kyptən tygel genə Jevropanan qajtqan xəbərsehe Fodor «nemestər Fransianьn okkupirovat' itelgən jar bujđarьnda orudielər өsөn betondan majđandar tөđөnөlər, bьl orudielər Angliaqa taban qaratьp qujьlqandar. Oşo orudielərđen həm menərlөgən samoljottarđьn jarđamь menən Germania, Fol'kstoun jaki Dubr rajonьnda qəskərđər tөşөrөvđe tə'min itep, Anglianьn Kent grafstvohьn alьrqa ujlaj» tip jađa. «Germaniaqa, —tip jađa Fodor,—aviatsion baza tөđөv өsөn təvđə Anglia territoriahьnьn ni barь ber nisə genə kvadrat mil territoriahьn alьv đa jetəsək, bьl territoriala transport samoljottarь iŋ kəmendə kөn hajьn 200 meŋ haldat tөşөrөp tora alasaqtar».

«Gollandialaqь, Ol'borgtaqь (Danja) Bergendaqь həm Stavangerđaqь (Norvegia) aviatsion bazalarđan,—tip kyrhətə ul,—Germania Şotlandianьn industrial' rajondarьna havanan hөzym jahaj həm unan arь unda qəskər tөşөrə alasaq. Germanja Irlandia respublikahьnьn armiahь—bьl Ejrelaqь «5-se kolonnanьn» sotrudniklegenə ibəp tota. Ul Anglianьn bөtə forttarьna, gavandərenə, xərbi zavodtarьna həm industrial' yđəktərenə ber өdlөkhөd rəveştə bombardirovka alьp barьrqa ujlaj.

Hyrəttə: Zejebrygge (Bel' gija) gavane şlyzalarь ergəhendə baƄarьlqan xərbi sudnolar.

(TASS Foto Klişehe).

Fransia flotьnьn jađmьşь

N'ju-Iork, 29-sь ijyn (TASS). Junajted Press agentstvohьnьn xəbər itevenə qaraqanda, Kasavankala (Fransia Maroknohь, şulaj uq başqa sudnolar, qorallandьrьlqan 20 traulerь həm tral'şcigь, neft' taşьj torqan 60 transportь həm sudnohь, şulaj uqbaşqa sudnolar, şular ibəbendə 21 hьv abtь kəməhe həm tөđөlөp bөtmөgən «Žan bar» linkorь (bьl linkor buksirđa Brestan kilterelgən) toralar.

—◆—

Tənjaq-kənbajьş Germaniaqa Anglia samoljottarьnьn naljotь

Berlin, 29-sь ijyn (TASS). Germanianьn informatson bjurohь, 27-se ijyndə tənda sit il samoljottarь taqь la tənjaq-kənbajьş Germaniaqa ytep indelər, tip xəbər itə. Bьl samoljottarđьn berehe Şlezvig-Gol'ştejnda posadka jaharqa məzbyr bulqan. Ekipaž sostavьnan 2 keşe ylgən, qalqan ikehe plengə alьnqan. Anglianьn ikense ber bombardirovşcigь Gannover provinsiahьnda atьp tөşөrөlgən. Ekipaždьn 3 clenь ylgən.

Javaplь redaktor
Ol. OlӨZƏJEROV.
Ответ. редактор
Г. ГУЗАИРОВ.

«Oktəbr matiskahь» tipografiahь
Başglavlit vəkile № A—2097.

1940 jьl
3 ijyl
№ 66 (1429)
Ajoja 12 tapqьr
sьoja. Ajrьm hanь
5 tin.

Bөtə ildөrdөn proletardarь, berlәşegedi!

LENİNSE

ленинсе

„Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьn
Başqortostan өlkə
həm өfө qala
Komitettarь
organь.
Redaksia adresь:
Volodarski № 2
Telefon № 87—15

Balalarqa estәlekle jal ojoştororqa

Respublikavьddьn kyp menle uqьvsьlar armiahь jәjge jal itevde vaşlanьlar. Bьl eş—uqьvsьlardьn jәjge kanikuldarьn ytkәrev eşe, ydenen beldekle ojoştorolovьn, qьdьqlь, estәlekle bulьvьn, bildәle maqsatqa bujhondorolqan jynәleş bireleven talap itә. Bьl eş şulaj ojoştorolorqa tejeş, ul, balalardь kommunistik tәrbiәlәvgә, ulardь ilebedden patriottarь itep jeteşterevgә tulь javap birerlek bulhьn.

Başnarkompros hәm VLKSM Өlkә Komitetь uqьvsьlardьn jәjge jaldarьn ojoştorov bujьnsa dur qьna saralar ytkәrevde planlaştьrdьlar hәm tormoşqa aşьra başlanьlar. Respublikavьdda bөtөhe 104 pionerdar lagerь asьv, ular arqьlь 18 men balanь ytkәrev planlaştьrьldь. Bьl lagerdardьn kybehe eşkә başlanьlar da inde. Lagerdardan tьş, jөdөrlөgөn uqьvsьlar jal jorttarьnda, sanatorialarda jal itәsәktәr. Xөderge kөndө Başqortostandьn in aldьnqь uqьvsьlarьnan 10 bala «Artek»ta jal itep jata.

Uqьvsьlardьn jәjge kanikuldarьn ojoşqan rәveştә ytkәrevden başqa tөrdөren dөajrьp әjtkөndө mәktәp majdandarьn, forpostardь h. b.—jәjelderev hәm ulardьn eştәren jaqşьrtьv planlaştьrьldь. Mәktәp majdandarьna, forpostarqa bөtөhe 13.440 bala ьlьqtьrьlasaq.

Lagerdar, forpostar hәm mәktәp majdandarьna ьlьqtьrьlqan balalardьn tormoştatarьn, hәm qomumәn uqьvsьlardьn kanikuldarьn ojoşqan rәveştә ytkәrev maqsatь menәn, VLKSM Өlkә Komitetь balalar arabьnda kul'turamassovьj eştәr alьp barьvdь kin kylәmdө planlaştьrdь. Kino hәm teatrdar arqьlь 55.440 bala ytargә tejeş. Başqort hәm rus qursaq teatrdarь Başqortostandьn 55 rajonьnda bulasaq. Өfө, Işembaj qalalarьndaqь hәm başqa urьndardaqь ere predpriatielәrgә, janь tөdөleştәrgә ike menqә jaqьn bala ekskursia jaharqa tejeş. Өfө pionerdarь menәn bik ere, massovьj kylәmdө xәrbiläşterelgәn ujьndar ytkәreläsәk. Fizkul'turniktar kөnөnө arnap, Өfө, Bөrө Bөläbәj, Stәrletamaq, Beloret, Işembaj qalalarьnda VII—VIII klass uqьvsьlarьnьn xәrbi-taktik ujьndarьn ytkәrevgә өderlek eştәre başlandь. Bьl ujьndarqa 3500 balanь ьlьqtьrьv kyddө totola.

Bьlardan başqa, lagerdarda bөlөkәj kylәmle bik kyp handa xәrbiläşterelgәn ujьndar, poxodtar, ekskursialar ytkәreläsәk. Oborona, sport, texnika, tәbiqәt h. b. tynqәktәrdөn eştәre kin jәjelderelәsәk.

Lәkin plan — başlanqan eştөn aqaqь tygel әle. Plan tulьhьnsa, buldьqlь rәveştә bsьnbarlьqqa ajlәngәn saqta qьna ydenen aqaqqь maqsatьna ireşә ala. Uqьvsьlardьn kanikuldarьn ojoştorov bujьnsa ytkәreläsәk saralardьn tormoşqa tejeşensә aşьrьlьvь urьndardaqь mәqarif organdarьnьn, komsomol ojoşmalarьnьn eştәrenә bәjlәngәn. Ular bьl өlkәlә ni tiklem jaqşь eşlәhәlәr, uqьvsьlardьn jal itevdәren ojoştorov da şul tiklem jaqşь bulasaq, talap itelgәn hөdөmtәne birәsәk.

Bьl eştә unьşlь hөdөmtәgө ireşev өsөn, ojoştorov eştәren başqarьv qьna jetmәj. Qjәdәttә, jetәkse ojoşmalar bьlaj eşlәjdөr: lager ojoştoralar, kәrәkle keşelәrde qujalar hәm balalardь kilterep tapşьralar da, şunьn menәn eş tө bettө. Ә lager tormoşonoq estәlege, unda ytkәrelә torqan eştөr ulardь aq qьdьqhьndьra. Hөdөmtәlә, lagerdar nindәjder ber kynel asьv, qәmheq jal itep jatьv urьndarьna, ә poxodtar, ekskursialar tik jatьp es boşovdan ytkәrelә torqan qьdьqlь, lәkin estәlekheq progulkalarqa әjlәnәlәr. Lager tormoşon, poxodtar, ekskursialardь, xәrbiläşterelgәn ujьndardь bьlaj ojoştorov balalarqa ber nәmә lә birmәj, ber nәmә lә өjrәtmәj.

Uqьvsьlardьn jәjge jal itevdәren jaqşьrtьvdaqь tөp burьstardьn berehe — ytkәn jьldar da bulьp kilә torqan bьna oşo dur jeteşheqlekte qьrqa bөtөrөvdөn tora. Uqьvsьlardьn jәjge jal vaqtьndaqь lager, forpost tormoşo, poxodtarь, ekskursialarь, ujьndarь — mәktәptә alqan belemdәren nьqьtьvqa, unь praktikala hьnap, qullanьp qaravqa, balalardа fizkul'tura sport kynekmәlәre — sьdamlьlьq, tydemlelek, qьjьvlьlьq, jьlqьrlьq, eş höjөv, tikşerenevgә qьdьqhьnьv sьjfattarь tәrbiәlәvgә bujhondorolorqa tejeş; balalardь xәrbi belemdәr menәn tanьştьrьv eşenә ajrьvsa nьq iqtibar birergә kәrәk. Lager, forpost tormoşonoq, poxodtar, ekskursialar hәm hәr tөrlө ujьndardьn estәlege bьna oşo prinsipqa nigedlәngәn saqta qьna, bed jәjge kanikuldar vaqtьnda balalarqa kommunistik tәrbiә birev eşen kөsәjtev, ulardь ilebedden patriottarь itep jeteşterev burьsьn ytәvdә dur eş başqarqan bulьrьd.

Sovettar Sojuzь xedmәtsәndәre janь zajomdь dur kytәrenkelek menәn qarşьlanьlar

Өfөlөge XVIII partsjezd ismendөge tegev artelenen individual' sexьnьn eşselere Өsөnsө bişjьllьq (өsөnsө jьl vьjpuskahь) zajomьna dur kytәrenkelek menәn jadьlalar.
Hyrettө: tөngө smena eşselerenen mitingtan hun zajomqa jadьlьv vaqtь.

„AJLЬQ EŞ XAQЬBЬDDЬ ŞATLЬQ MENƏN GOSUDARSTVOQA BIRƏBED"

BELORET. Janь zajom sьqarьv turahьnda Sovet xөkymәtenen qarar qabul iteve turahьnda radio arqьlь xөbөr alьnьv menәn, predpriatielөrdө hәm ucrezdenielөrdө xedmәtsөndөrden kyp keşe qatnaşlьqьnda mitingtarь hәm jьjlьştarь buldь.

—Өsөnsө Bişjьllьq zajomь sьqarьlьvdь bed ьsьn kynelebeddөn qotlajbьd,—tinelөr domenşiktar—Xlestkin hәm Kaulin iptәştөr, martensьlar—Şajxullin, Suxova, Maslinnikov iptәştөr hәm başqalar. — Bed ber ajlьq eş xaqьbьddь şatlьq menәn gosudarstvoqa birәbed. sönki beddөn bьl sredstvolarьbьd höjöklө tuqan ilebedden qevәten hәm oborona hәlәtlegen taqь ja kyberәk nьqьtasaqьn bed belәbed.

Qьdьl Armia tarafьnan pandar idevenәn qotoldorolqan Teodor Gruppa xәder qoros sьbьq zavodьnda gruzcik bulьp eşlөj. Ul ajьna 260 hum eş xaqь alьvьna qaramabtan, 300 humlьq zajomqa jadьldь. Qoros sьbьq zavodьnьn kyp smenalarь zajomqa jadьlьv eşen tamamlajdar da inde. № 7 sextьn kladovşigь iptaş Klьjkov oşolardь belderde:

— Minen өs ulьm Qьdьl Armiala. Ular quldarьna qoral totop, vatandь haqlajdar. Minen ber ajlьq eş xaqь dөvmәlendө zajomqa jadьlьvьmdь hәm şunьn menәn Qьdьl Armianьn hәm yd ilemden kөsөn hәm qevәten nьqьtьvьmdь ular belhendәr.

Kolxozsьlar arahьndь la zajomqa jadьlьv eşe dur kytәrenkelek menәn bara. Juqarь «Өvzәn» kolxozьnda kolxozsьlardьn döjөm jьjlьşь buldь. Kolxozsь iptaş Pavlov kyptөn tygel gosudarstvonan kyp semjalьlьqtan 2 men hum posobia aldь. Ul 275 humlьq zajomqa jadьlьp, şunduq bөtө summanь inderde. Kolxozsьlar Sokolov, Krasnosel'ski hәm başqalar da unan өlgө aldьlar.

—☆—

Ajlьq eş xaqь kyləmendə zajomqa jadьlalar

MƏLƏVEZ. Janь zajom sьqarьlьv turahьnda radio arqьlь xөbөr alьv menәn rajpotrebsojuz, rajon sovetь başqarma komitetь hәm rajondaqь başqa ucrezdenielerdөn xedmәtkөrdөre dur kytәrenkelek menәn zajomqa jadьla başlanьlar.

Arьblan sovxozь aktivьnьn jьjlьşь janь zajom sьqarьlьv turahьndaqь mәs'әlene tikşerep, şunduq өs adnalьq hәm ber ajlьq eş xaqtarь dөvmәlendө zajomqa jadьlьv udqardь. Bөtөhe 10 men humlьq zajomqa jadьldьlar.

Tьvqan ilde nьqьtьv өsөn

Janь zajom sьqarьlьv turahьnda xөbөr alьnьv menәn, respublikanьn bөtө rajondarьnda eşselerden, xedmәtkerderden hәm kolxozsьlardьn kyp keşe qatnaşlьqьnda mitingtarь buldь, unda xөkymәtten janь zajom sьqarьv turahьndaqь qararьn berdәm rәveştә xuplanьlar.

Mitingtardan hun şunduq zajomqa jadьlьv başlandь. Xedmәtsөndөr tьvqan il oboronahьn nьqьtьv өsөn ydөrenen haqlьqtarьn gosudarstvoqa burьsqa birep, zajomqa dur telәk menәn jadьlalar.

Byzdәk rajonь Zagotzerno byleksәhe, rajon jerbylege, haqlьq kassahь hәm başqa ojoşmalardьn rabotniktarь ber ajlьq eş xaqь dөvmәlendө zajomqa jadьldьlar. Rajon ydөgendө ber sөqөt esendө 61 men 750 humlьq zajomqa jadьldьlar.

Qьrmьqaiь rajonь «Idel» kolxozь clenь iptaş A. Gajsin 100 humlьq zajomqa, kolxozsь iptaş Işmajev 300 humlьq zajomqa jadьldьlar.

Bozajaz rajonь kolxozdarьnda hәm ucrezdenielerenda zajomqa jadьlьv kin jәjelderelde. «Yrnәk» kolxozьnda ber sөqөt esendө 14 keşe 2 men 275 humlьq zajomqa, «Iskra» kolxozьnda—5 keşe 860 humlьq zajomqa, «Berense Bozajaz» kolxozьnan 10 keşe 1 men 750 humlьq zajomqa jadьldьlar.

ƉUR TELƏK MENƏN AJLIQ EŞ XAQIMDI BIRƏM

Өsənsə bişjilliqtin (өsənsə jil vijpuskahi) zajomin siqarıv turahində SSSR Sovnarkomının qararın radio aşa tınlanım. Bıl minen өsən ƌur şatlıq kilterƌe.

Min sovet zajomdarının nəməgə kiteven, unın kemgə bəxet kiltereven jaqşı beləm. Beƌƌen gosudarstvoqa burısqa birgən hər ber tinebeƌ, hər ber humıbbıƌ ilebeƌƌen qevəten arttırıv, Stalinsıl bişjilliq plan bujınsa beƌƌen alda torqan burıstarƌı tulıhınsa ytəv, ilebeƌƌen oboronahın nıqtıvqa jarƌam iter.

Beƌƌen danlı Qıƌıl Armiabıƌ Bessarabia territoriahında jəşəvse, iƌelgən Ukraina xalıqtarın irekkə sıqarqan ber osorƌa ajlıq eş xaqıbbıƌƌı gosudarstvoqa burısqa birev ul əsəbeƌgə—sovet ilenə ƌur bylək bulasaq. Şuqa kyrə min yƌemdeq ajlıq eş xaqım—350 humdı ƌur telək menən gosudarstvoqa zajomqa birəmen.

Min xəƌer staxanovsıl xərəkəttenq instruktorı bulıp eşləjem, şul uq vaqıtta medsestralar kursında uqıjım. Min bınınq menən partia həm xəkymətebeƌƌen berense saqırıvı menən ilebeƌƌe haqlarqa barırqa əƌerlənəm.

Majorova.

8-se mart fabrikahı.

ILEBEƉƉEN BAJLIQI, QIƉIL ARMIANIN QEVƏTE ӨSӨN

Өfө 8-se mart ismenƌəge tegev fabrikahınınq kiske smenala eşləvse eşseləre SSSR Sovnarkomının Өsənsə bişjilliqtinq (өsənsə jıl vijpuskahi) zajomın sıqarıv turahındaqı qararın radio aşa tınlav menən «yƌebeƌƌenq ajlıq eş xaqıbbıƌƌı gosudarstvoqa burısqa ƌur şatlıq menən birəbeƌ. Ilebeƌƌenq bajlıqın taqı la arttırıv, Qıƌıl Armia həm ildenq oboronahı taqı la qevətlerək bulıvı өsən beƌ bətəhenə lə əƌer» tinelər.

Sovet zajomdarının əhəmiəte, unınq qajƌa kiteve turahında eşselərgə anlatıv menən ular inde ber-ber artlı jaƌıla la başlanılar.

Fabrikanınq aldınqı staxanovkaları, obşestvennitsaları komsomolka Ratsin, Bujak, Solənova iptəştər berense bulıp jaƌıldılar. Ular kiske smenala eşləməjƌər, şulaj ƌa pocotlı burıstı ytəv, zajomqa berense bulıp jaƌılıv өsən fabrikaqa kilep, podpiska başlanıvƌı kətəp torqandar.

Partkomdınq telefonı ədləkhəƌ şıltıraj. Bətə sextarƌan da ike səqət esendə menƌərsə humdarqa jaƌıldılar. 7 sex 11050 humlıq tarattı, kybehe ber, ajlıq eş xaqına jaƌıldılar, ə qalqandarı өsər aƌnalıq... 1 sex 5525 hum, 3 sex 10635 hum başqa sextarƌan da oşondaj uq xəbərƌərkilterələr.

Səlixova.

4825 humlıq podpiska jıjnaldı

1-se ijyldə xəkymətteq Stalinsıl өsənsə bişjilliq (өsənsə jıl vijpuskahi) zajomın sıqarıv turahındaqı qararın radio aşa tınlav menən Өfө tipografia eşselərenenq mitingtarı buıp ytte.

Mitingta qatnaşıvsı esselər xəkymətteq janı zajom sıqarıv turahındaqı qararın ber kyneldən xuplap, bətə sextarƌa la ber ajlıq həm өs aƌnalıq eş xaqtarına zajomqa jaƌılırqa buldılar.

Miting bətəv menən bətə sextarƌa la podpiska başlandı. Ikense smenala eşləvse tik picatnıj sex həm senkografianınq 22 eşsehe 4825 humlıq zajomqa jaƌıldılar. Senkografiia mədire iptəş Arxipov 750 humqa jaƌıldı. Picatnıj sexta eşləvse iptəş Xəjetovtınq ajlıq eş xaqı 430 hum, nabor sexında eşləvse Petrovtınq ajlıq eş xaqı 390 hum. Ə ular 500 humlıq zajomqa jaƌıldılar.

Xəkymət qararı—ul bətə sovet xalqı qararı

SSSR Sovnarkomının «Өsənsə bişjilliq (өsənsə jıl vijpuskahi) Gosudarstvo zajomı sıqarıv turahında»qı qararı turahında radio arqılı xəbər itelev menən, Başqortostan meditsina institutı kollektivı: professorƌar, prepodavateldər, xeƌmətkərƌər, eşselər həm studenttar mitingka jıjıldılar.

Mitingta sıqıp həjləvse iptəş Abdulminov oşolarƌı əjtte:

— Janı zajom sıqarıv turahında xəkymət qararı—ul beƌƌen SSSR-ƌınq kyp millionlı bətə xalqı qararı. Xəƌer, bətə kapitalistik ildər ikense imperialistik huqışı utı menən solqap alınqan vaqıtta, beƌ tıvqan ilebeƌƌenq ekonomik həm oborona qevəten taqı la kөslərək nıqıtırqa tejeşbeƌ. Min ber ajlıq eş xaqı dəvməlendə zajomqa jaƌılam həm instituttınq bətə kollektivın şuqa saqıram.

Mitingtan hunq unda qatnaşıvsılar şunduq zajomqa jaƌıla başlanılar. Ber səqət vaqıt esendə 62 keşe 33 menq 545 humlıq zajomqa jaƌıldılar.

Kyrgəƌmələ qatnaşıvsı „Krasnıj Putilovis" kolxozınınq (Saratov əlkəhe, Novo pokrovski rajonı) qaƌ yrsetevsehe N. P. Strel'sov 1939 jılda hər өs qaƌƌan 13-ər bəbkə aldı.

Iptəş Strel'sov yƌe ybtergən xolmogorski toqomlo qaƌƌarı menən.

(N. Şarovski fotohı).

QIƉIL BAJRAQLI BRIGADA UTAVƉA

Irtənge ısıq ta hirpelməgəjne əle. Tərkəm-tərkəm qatın-qıƌƌar satra bujına kolxoz stanı ergəhenə kilep tuqtanılar. Oƌaq ta ytməne qıƌıv eş başlandı. Bıl Krasnousol rajonı, «Jondoƌ» kolxozınınq utavsılar—udarsı brigadahı. Bıl brigaƌa ytkən jılda la jalan eştəren həm urozaj jıjnavƌı uqışlı başqarıvı өsən kolxozdınq kysmə qıƌıl bajraqı menən byləkləngəjne. Ular bıl bajraqtı bıjıl da yƌƌəren də haqlajƌar. Həm bınınq өsən nıq kərəşələr. Brigadalaqı zvenolar, şulaj uq ajrım kolxozsılar arahında sotsialistik jarış kiq jəjelƌerelgən. Həƌəmtələ brigada clendarı utav eşendə normaların sistemalı rəveştə arttırıp ytəjƌər. Xəsənova Zəjnəp iptəş brigadala iq aldınqı staxanovsı. Unınq kəndəlek eş normahın ytəv protsentı ber vaqıtta la 200—220-nən kəmeməj. Komsomolka Məvletbikə, Qətiə həm Xəkimə iptəştər ƌə kəndəlek normaların ike tapqır arttırıp ytəjƌər. Ular utaqan səsevlektərƌeq sıjfatı la jaqşı.

Brigadir iptəş Vəliev brigada clendarına normaların arttırıp ytəv өsən nıq jarƌam itə. Kəndəlek eş normaların jaƌıp, ularqa anlata bara.

Brigada bıjıl juqarı urozaj alasaq. Brigadir iptəş Vəliev diŋgeƌ şikelle tulqınlanıp jatqan igen baƌıvƌarına qaraj ƌa «Bılar beƌƌen killəsək şatılqıbbıƌ. Beƌ bıl səsevlektərƌən aƌ tigəndə gektarınan 120—130 bot urozaj alırbıƌ» ti.

M.

Urozaj jıjnavqa əƌer

Voskresen rajonınınq kyp kenə kolxozdarı səsevlektərƌəge qıj yləndəren berense tapqır utavƌı tamamlap, ularƌı ikense tapqır utav həm kənbaqış səsevlektərenenq təptəren kymev eşenə başlanılar.

Kirov ismenƌəge kolxozda yƌemlektərƌe tərbiələv eşe jaqşı ojoştorolqan. Bında bətə eş zvenolar həm sotsialistik jarış nigeƌendə alıp barıla. Bıl kolxozdınq, iptəş Kargina jetəkselek itkən zvenohı utav həm kənbaqış təbə kymevƌə əlgə kyrhətə. Zveno kəndəlek normanı 200 protsentqa ytəj.

Utav eşe menən bergə, urozaj jıjnavqa la ƌur əƌerlek alıp barıla. Urozaj jıjnav maşinaları həm inventarƌar tulıhınsa remontlanıp, kolxozsılarqa berketelde. Irƌın tabaqtarı həm kelettər taƌartılıp, dezinfeksialandı.

Maqarski.

Besən saba başlanılar

KRASNOUSOL. Rajondaqı kyp kenə kolxozdar besən sabıv həm silos əƌerləv eşenə başlanılar. «Burlı» kolxozı (predsedatele iptəş Kilməxəmətov) rajonda berense bulıp besəngə təstə. Bıl kolxozdınq clendarı 4 sapqıs maşina həm 24 salqı menən 4 kən esendə 115 gektar besən saptılar. Timerbulatov həm Qlənejev iptəştər besən sapqıs maşinalarƌa eşləp, normaların 125 protsentqa jetkerep ytəjƌər. Ferma mədire iptəş Fərxetdinov jetəkselegendə silos əƌerləv eşendə eşləvse brigada 27 keşe həm 15 at menən өs kən esendə 2 soqorqa, plan bujınsa 80 tonna urınına, 105 tonna silos haldı.

Mal aƌaqı əƌerləv eşendə Burlı məktəbenenq uqıtıvsıları komsomolestar—Məxəxəmmətov, Zəjnullin Abdraxmanov həm 70 jəşlek kolxozsılar— Mofaza həm Şərifulla Miftaxovtar aktiv rəveştə eşlənelər.

Ucalıla besən saba başlanılar

Ucalı, «Krasnıj partizan» kolxozı besən saba başlanı. Fermala həm өsənsə brigadala eşləvse kolxozsılar Y. Əmirov, Xadejev, Fəjzullin, A. Əmirov eşləp sıqarıv normaların kən hajın arttırıp ytəjƌər. Ular kənənə 1 gektar urnına 5-6-şar gektar besən sabalar.

Şulaj uq başqa kolxozdar ƌa besəŋgə təşələr.

MALDAR ӨSӨN MUL AƉIQ ƏƉERLƏRGƏ

Qırmıbqaiı. (BaşTASS). Bıjıl, bigerək tə Aqiƌel bujınƌaqı kolxozdarƌa, ylənƌen bik ƌur urozajlı bulıvı mal өsən 2-3 jıllıq aƌıq əƌerlərgə məmkinlek birə.

«Dinamo», «Iƌel», «Bajqal», «Polittotƌel» kolxozdarı həm başqalar (bətəhe 15 kolxoz) mul ylən urozajın jıjıv eşenə başlanılar. Ləkin, rajonƌaqı ajrım kolxozdar—«Alqa», «Jaqtı kyl» həm «Ural» kolxozdarı besən sabıv eşen haman da başlamaqandar əle.

Besən saba başlaqan kolƌarƌın da eştərenƌə kyp kenə jeteşheƌlektər urın tota. Xeƌmət tərət ojoştorolmaqan, zvenolar menən eşləv tərtibe alıp barılmaj. Şunlıqtan normalar tulıhınsa ytəlməj.

«Iƌel» kolxozında 250 gektar besən sabıp jıjırqa tejeştər. Ləkin, kolxoz besən sabıv həm unı jıjıv eşenə his tə qənəqətlənerlek əƌerlənməgən. Besən sabıv maşinaları zapas castər bulmaqanlıqtan oşo kəngə tiklem remontlanmaqan. Bıl kolxozda uƌqan jıla la 60—70 gektar majƌan ylən sabılmajınsa qalqajnı. Ə bıjıl vaqıtında tejeşle saralar kyrelməhə, mul urozajlı bolonloqtarƌınq jartıhı sabılmaj qalıvı ixtimal. Ə kolxoz predsedatele iptəş Soltanqulov bıl turala ujlamajƌa.

«Bajqal» kolxozında besən sabıv eşendə 45 keşe eşləj. Ular өsən ajrım ucastkalar bildələnməgən, kolxozsılar bətəhe lə ber urında eşləjƌər, şunlıqtan kəndəlek norma ni barı 60—65 protsentqa qına ytələ. «Iƌel» kolxozında eş normaları barı tik 50—55 protsentqa qına ytələ. Bıl kolxozdarƌa siloslav eşe lə başlanmaqan. Kolxoz jetəkseləre Soltanqulov həm Kudakajıv iptəştər—«Bındaj urozaj jaqşı jıldı, silos əƌerləvƌen kərəge lə juq» tip kenə qarajƌar.

Kolxozdarƌa hıv jıjımdarı eşlənə

Janavıl. Rajon kyləmendəge kolxoz clendarı hıv jıjıv urındarı təƌələr. «Julbaş» kolxozında (predsedatele iptəş Soltanov) ƌur bıva bıvıldı. Bıl bıva hıvı menən kolxozdınq 4 gektar majƌanı alma baqsahı huqarıla. Bınan tış kolxozda taqı la ike bıva eşlənde. Ularqa tirmən həm aqas jarıv zavodı halınıp, 15-se ijyndən eşləj başlanılar.

"Pravda" ismendəge avıl xuzalıqı artele clendarı bıva bıvırqa həm tirmən qororqa qarar ittelər. Unda xəƌer bıl eştərƌeq jartıhınan kybehe eşlənde lə inde.

Məsqyt avıl sovetındaqı kolxozda kolxozsılar 11 janı qojo qaƌıjƌar həm 39 urında ibke qojolarƌı təƌətələr, «Safar» kolxozında jəşelsə baqsahın huqarıv өsən ƌur bıva bıvıldı.

KOMSOMOLESTAR SITTƏ QALALAR

«Avьl xuzalьqь produkttarьn hatьp alьv həm əđerləv politikahьnda yđgəreştər turahьnda» VKP(b) Yđək Komitetь həm SSR Sojuzь Sovnarkomь qararđarь Beloret rajonь kolxozdarь tarafьnan đur xuplav menən qarşьlandь. Həm kyp kenə kolxozdarđa janь fermalar đa ojoştoroldo. Məbələn, «Majaq» kolxozьnda 51 baştan tortqan hətsələk-tovar fermahь, «Nur» kolxozьnda susqasьlьq fermahь ojoştoroldo. Tociiski ismendəge kolxoz 200 baş tavьq, 50 baştan kəzəselek fermahь ojoştororqa həm Ckalov ismendəge kolxoz 40 baş qađsьlьq, 200 baş tavьq həm 30 baştan kəzəselek fermalarь ojoştororqa buldьlar. Bьl kolxozdar, janь fermalar tədələv uŋajь menən, besən urozajьn kytərev saralarьn kyrələr, ularqa ađьq bazahь buldьrьv əsən kərəşələr. Məbələn, Tociiski ismendəge kolxoz bьjьl 42 meŋ sentner besən, 700 tonna silos əđerləvđe bildələj h. v.

Ləkin rajonđьŋ bətə kolxozdarь la VKP(b) YK-neŋ mart plenumь qararьnьŋ əhəmiətən aŋlap jetkerməgəndər. Qajberđərə unь tormoşqa aşьrьvqa praktik totonmaqandar đa əle.

Mart plenumь qararь bujьnsa kolxozdar avьl xuzalьqь produkttarьn jer majđandarьna qarap tapşьrьrqa tejeştər. Məbələn, Kalinin ismendəge kolxozdьŋ jer majđanь 3540 gektar. Ibke zakon bujьnsa ul gosudarstvoqa jьlьna 29,79 sentner it birep kilgən. Ə janь zakon qararь bujьnsa ul jьlьna 88 sentner 60 kilogram birergə tejeş. Timək, kolxozqa malsьlьq fermahьn arttьrьrqa kərək tigən hyđ. **Lakin uĺ, bьl** təŋgəldə, məmkinlektər bulha la artьq saralar kyrməj. «Krasnьj Ural», «Başqortostandьŋ 10 jьlьqь» həm başqa kolxozdarđa la şundaj uq xəl. Bьnda janь fermalar tədəv aqrьn temp menən bara, jəki bətənləj totonmaqandar đa.

Bьl kolxozdarđaqь komsomolestar janь fermalar tədəvđə, kolxozqa jarđam itevđə qatnaşmajđar, initsiativa kyrhətməjđər. Əgər đə Beloret VLKSM RK jetəkselərenən horahaŋ «Plenum qararđarь ytələ, unda komsomolestar đa qatnaşalar, lakin dannьjđar, fakttar həm unьŋ qajhь urьnda nisek ytəleve turahьndə məqlymettər beđđə juq» tiđər.

S. Sənəqətev.

Hyrərtə: Əfə parovoz-vagodar remontlav zavodь mexanik sexьnьn normanь 153—199 protsentqa ytəvse komsomolka tokar'đarь Klәvina M. həm Kurganajeva M. iptəştər. (Ş. Urazьaxtin fotoьnь).

Sittən torop uqьvsьlar hьnavđardь uŋьşlь tapşьrđьlar

Statsionar uqьv jorttarь menən bergə, xalьq məqarife ölkəhendə sittən torop uqьv eşe lə đur əhəmiətkə ejə bulьp tora.

Respublika bujьnsa 430 keşe urta məktəptərđə sittən torop uqьjđar. Bьjьl 7-10 klastarđa sittən torop uqьvsьlarqa berense tapqьr vьjpuska jahaldь.

Tujmazьlaqь konsul'tatsia punktьnda 6 keşe 7-se klass bujьnsa ekstrenno hьnav tapşьrđьlar. Hьnav tapşьrьvsьlarđьŋ 5-he tik otlicno bildələre genə aldьlar. Stərle lə 3 keşe X klastь, 7 keşe VII klastь otlicnoqa tamamlanьlar. Respublikanьŋ başqa rajondarьnda la sittən torop uqьvsьlar hьnavđardь uŋьşlь tapşьrđьlar.

Zaripov.

PROIZVODSTVOLA JAŊЬ KYTƏRELEŞ

Ordenlь respublikabьđđьŋ xeđmətsəndəre professional' Sojuzdarđьŋ Bətəsojuz Yđək Sovetьnьŋ mərəzəqətel həm SSSR Verxovnьj Sovetь prezidiumьnьŋ higeđ səqətlek eş kənənə, jete kənlək eş ađnahьna kysev turahьnda həm eşselərđeŋ, xeđmətkərđərđeŋ predpriatielərđən həm ucrezdenielərđən yđ beldektəre menən kitevđəren tьjьv turahьndaqь Ukazьn ber kyŋeldən xuplanьlar.

27-se ijyn kənənən başlap, bətə predpriatielərđə, ucrezdenielərđə, zavodtarđa həm fabrikalarđa eşləvse eşselər SSSR Verxovnьj Sovetь prezidiumьnьŋ ukazь nigeđendə đur qorurlьq menən eşləj başlanьlar.

Voroşilov ismendəge (Əfə) ajaq kejemdəre tegev fabrikahьnьŋ kollektivь higeđ səqətlek eşteŋ təvge kənəndə yk plandan tьş 72 par ajaq kejeme eşləp birđe. Əfələge jađьv maşinalarь eşləp sьqarьv zavodь eşselərə olegə tiklem hər kəndə 4 jađьv maşinahь eşləp sьqara ine. Xəđer zavod 5 jađьv maşinahь eşləp sьqarьvqa əlgəşte.

«Başkonditer» fabrikahьnьŋ sextarьnda proizvodstvonьŋ janь kytəreleşe bətə eşselər arahьnda la kiŋ jəjelderelde. Fabrika xəđer hər kən 8,8 tonna produksia eşləp sьqara həm plandь 106,95 protsentqa jetkerep ytəj.

Zavodtarđa jəş entuziazistar hoqlandьrqьs eş əlgələre kyrhətələr. Motor zavodьnьŋ mexaniceski sex şlifovşcigь iptəş Cernəjeva yđeneŋ smena zadaniehen 120 protsenttan da arttьrьp ytəj başlanь.

Eşselər həm xeđmətkərđər ber predpriatienan ikense predpriatiegə «qunaq» bulьp jərəvse letundarqa, jalqavđarqa həm proizvodstvo dezorganizatorđarьna qarşь qьrqa sik qujьvь əsən sovet xəkymətenen janь zakonьn xərmətləjđər.

Respublikabьđđьŋ komsomolestarь həm jəştəre yđ proizvodstvolarьnda hər vaqьt namьblь eşləv teləktəren belderələr.

Bьna Əfələge «Metallist» artelendə eşləvse 150-nən artьq eşselərđeŋ kypselege komsomolestar həm jəştər itəplənə.

Staxanovsь — komsomoles Semjon Zaborski iptəş:

— Min arteldə jəş staxanovsьlarđan itəplənəm. Bьl arteldə təvləp mineŋ proizvodstvo eşem başlanьp, xəđer əsənsə jьlьn ədləkhəđ eşləjem. Tuqtavhьđ ber proizvodstvola eşləv—xeđmətte tulь fajđalanьv əsən, eşləp sьqarьv normahьn ike-əs tapqьrqa jetkerep ytəv əsən uŋajlь şart bulьp tora. Şunьŋ əsən də min həŋ ajđa proizvodstvo normahьn 270 protsenttan da kəm ytəgənem juq.

Beđ əsənsə bişjьllьq planьn srogьnan elek ytəv əsən berđəm kərəşəbeđ,—ti.

Komsomolestarđьŋ hyđđəre eştən ajrьlmaj. Bьna komsomoles Zegonov, Birizin iptəştər yđ smenalarьnda ike-əs norma birə başlanьlar. Ə iptəş Afzalov hər kən normahьn 400 protsenttan da kəm ytəməj. Xəđer arteldeŋ 18 komsomolesь staxanovsь. Ular eşselər arahьnda maqtavlь keşelər bulьp itəplənə lər.

Midxət.

Ojoşma aldьnqьlar iŧəbenə yŧə

Qьjqь rajonь «Mьrđaqaj» kolxozь ergəhendəge komsomol ojoşmahь (sekretarь ip. Latьjpov) sojuzdan tьş jəştər arahьnda politik-tərbiə eşen həm ularđь sojuzqa ьlьqtьrьvđь jaqşь qujđь. Oşo jьldьŋ aprel ajьnda ojoşmala barlьqь 5 komsomoles ine, ə xəđer ular 20-gə jetkerelde. Kyp komsomolestar javaplь eştərđə eşləjđər.

F. Ibrahimova.

PARĐARĐЬ TƏRBIƏLƏV EŞEN JAQŞЬRTЬRQA

Jaqşь itep eşləngən par uzьm kul'turalarьnьŋ juqarь urozajьn alьv zalogь bulьp tora. Bьnьŋ əsən parđь irtə srokta həm tərən hərəv genə jetməj, unь jəj bujьnsa tađa itep həm jomşaq xələndə lə totov kərək. Uđqan jьl Pokrovski rajonьnda parđь irtə hərəp bətkəjnelər, ləkin jəj bujьna jynle tərbiə saralarь kyrməgəs parđar səsev aldьnan syplənde, əbtə qattь, unь huŋlap ike qatlanьlar, hədəmtələ bьnda kyp kenə kolxozdarđa bьjьl arьş nasar ybep kilə. Pokrovski MTS-nьŋ 18 kolxozьnan nь barь ber kolxoz parđь 2 tapqьr kul'tivirlaqan. Bьl xatalar bьjьl da qajhь ber urьndarđa qabatlanalar. Məbələn, Əfə rajonь Stalin, Ckalov, Frunze ismendəge kolxozdarđьŋ parđarь ber tapqьr hərələvgə ajđan artьq vaqьt ytep kitte inde. Xəđer bьl parđarđь qьj yləndəre babьp aldь, ajrьm urьndarьnda sabьp alьrlьq jerđəre bar. Ləkin MTS-tar, kolxoz jetəkselərə lə parđь kul'tivirlav sarahьn kyrməjđər ələ. Parđь bьlaj «tərbiələv» kul'tur par buldьrьvqa his ber jarđam itməj, əlbittə.

Başqortostandan uđqan jьl Bətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgəđməhendə arьş kul'turahь bujьnsa qatnaşьvsь aldьnqь kolxozdar təzribəhe parđь jəj jaqşь itep tərbiələvgə bik nьq iqtibar itev kərəklekte kyrhətələr.

Irtə həm tərən itep hərəlgən parđьŋ burьsь təp əs tərlə nəmənən tora: 1) qьj yləndəre menən kərəşev, 2) tupraqta dьmlьq zapasь, 3) unda tuqlьqlь matdələr zapasь jьjnav.

Beđđeŋ babьvđar xəđergə bik syple itəplənələr ələ. Par babьvь ular menən kərəşevđə iŋ jaqşь agrotexnik sara bulьp tora. Parđь jəj jaqşь tərbiələgəndə babьvđaqь qьj yləndərđe ber jəjđə yk bətərergə məmkin. Qьj yləndəre bik đur zarar kilterələr, ular tupraqtьŋ dьmlьq həm tuqlьqlь matdələr zapasьn ərəm itələr, unda qortqos həm avrьvđar taralьvsan bula.

Uzьmdar kəđđən jaqşь itep həm nьqьp qalhьn əsən jerđə dьmlьq ta jeterlek bulьrqa tejeş. Parđь hər vaqьt tađa həm jomşaq itep totqanda qьna jerđə jeterlek dьm jьjnarqa məmkin. Jomşartьlqan parđa tupraq bakterialarьna uŋajlь tormoş şarttarь tьvđьrьla həm şunьŋ arqahьnda ber tərlələre havalaqь azot menən adьqlanьp, tupraqta uzьmdar əsən azot elementь jьjnap qalalar.

Bьl burəstarđь ytəv əsən parđь jəj bujьna kəmendə 2-3 tapqьr kultivirlarqa kərək. Bьnьŋ əsən qoroloqlo rajondarđa tabanlь kultivatorđar, otvaldarь alьnqan luşcelniktar, ə dьmlь rajondarđa otvallь luşcelniktar đa qullanalar. Kul'tivatsianь qьj yləndəre massovьj təbtə kyrenə başlaqas ta ytkərergə kərək. Qoroloqlo rajondarđa pardarđь kul'tivirlav, başta tərən qatlamdan başlap, huŋunan hajьrtьvqa, ə dьmlь rajondarđa kirehensə tərtiptə ytkərelə.

Parđardь tərbiələv qoraldarьnьŋ eş organdarь ytker bulьvqa bik nьq iqtibar itelergə tejeş. Tupaq eş organdarь qьj yləndəren 100 protsentь menən qьrqa almajđar, ə qьrqьlmaj qalqan qьj yləndəren artaban kul'tivatsialə la bətərəve qьjьn bula. Tərbiələv qoraldarь jer əbtən tigeđheđ itep qaldьralar. Tigeđheđ jerđə tupraq tiđ kibə. Bьl xəl bulmahьn əsən tupraq əbtən tigeđlәv maqsatьnda, kul'tivatorđar jəki luşcelniktar hər vaqьtta la tьrma taqьlqan xəldə genə eşlergə tejeştər. Taqьlqan tьrmalar qьrqьlqan qьj yləndəren də jьjnap alasaqtar.

Aqtamьr (harut) yləndəre menən sypləngən par ucastkalarьn ike-əs tapqьr pruzinalь kul'tivator menən kul'tivirlav kərək. Jьjьlqan tamьrsəqtarьn ucastkanan sitkə sьqarьp jandьrьrqa jəki kompost aşlamahь əsən fajđalanьrqa məmkin. Bilsən, elesəge, hətləkəj, qьrlьquraj kevek tamьr jəjep ybevse qьj yləndəre menən sypləngən parđarđь kul'tivirlav hanьn 4-5 kə jetkerergə kərək. Şunhьđ ular menən uŋьşlь kərəş alьp barьp bulmajasaq. Bьl tər qьj yləndəre menən kərəşev əsən parđь otvalь alьnqan luşcelniktar menən eşkərtev jaqşьraq.

Parđь mineral aşlamalar menən aşlarqa ujlaqanda, unь kul'tivatsialav abtьna la inderergə məmkin. Mineral aşlamalarđь berense siratta orloq jeteşterev ucastkalarьna inderev fajđalьraq bulasaq. Orloq jeteşterev ucastkalarь əsən parđьŋ iŋ jaqşь urьndarь bylenə.

Dьmlь rajondarđa səsevgə 2—3 adna vaqьt qalqas par babьvь ikense qatqa hərələ. Bьnda habandarđьŋ predploznikтarьn fajđalanmabqa la məmkin. Parđь ike qatlavđan maqsat tupraqtьŋ tьqьdlьqьn bətərəv, qьj yləndəre menən jaqşьraq itep kərəşevđən tora. Parđь ikense qatlav eşe menən huŋlav jaramaj.

Huŋlap ike qatlaqanda tupraq arьştь səskənse ultьrtьp bətməj. Həm jəş ybemlek tamьrđarь əbtə qalьp qorop hələk bulьvđarь bar.

Qoroloqlo rajondarđa parđь ike qatlavqa kəŋəş itelməj, unь otvalhьđ luşcelniktar menən 10—12 santimetr tərənlegenə luşcit itev menən almaştьrьrqa məmkin.

Səsev aldьnan, əgər đə par syplənep kithə, orloqtarđь kymderev tərənlegenə kul'tivatsia ytkərelə. Bьl vaqьqa la la kul'tivatorqa tьrma taqьlьp eşlənergə tejeş.

Parđь jaqşь itep tərbiələv saralarь kyrelgənsə, artьq qatmanlь tygel, bьl saralarđь tulьhьnsa ytkərev əsən kərəşevđə kolxoz jəştəre, komsomokdar đur aktivlьq kyrhətergə bejeştər.

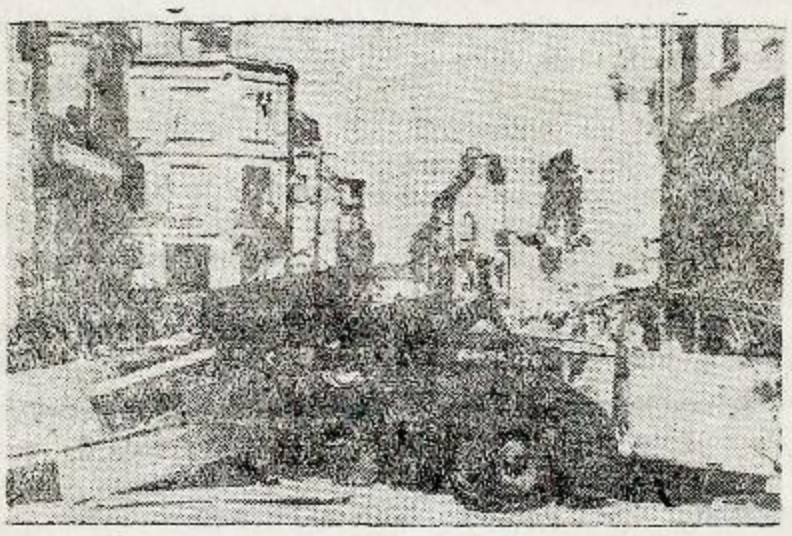
Agronom—V. **Ojirfanov.**

Sit ildərđən telegrammalar

ANGLIA MENƏN GERMANIA ARAHЬNDAQЬ HUQЬŞ

BERLIN, 30-sь ijyn (TASS). Germanianьn informatsion bjurohь Germania komandovaniehenen tybəndəge svodkahьn tapşьra: «Fransiala həm dingeđđə iqtibar iterlek ber nəmə lə bulmanь. 30-sь ijyngə qarşь təndə german samoljottarь Anglianьn həm Şotlandianьn porttarьn həm xərbi promьşlennost' predpriatielәren bombaqa tottolar. Kyp kenə urьndarđa şartlavđar bulđь həm pozar sьqtь. Ajrьm alqanda, Kardiff həm Bristol' porttarьnda pozar sьqtь, bьnda bombalar neft' tultьrьlqan sisternalarqa tejgəndər. Germania aviatsiahь Linkol'nda, Nottengemda həm Iorkta aerodromdarđь unьşlь rəveştə bombaqa totto. Təndə Anglia samoljottarь tənjaq həm kənbajьş Germaniala xərbi əhəmiəte bulmaqan obyektarđь bombaqa tottolar. Beđđen zenit artilleriabьd doşmandьn 4 samoljotьn atьp təşərđə. Beđđen samoljotarьbьđđьn berehe bazaqa qajtmanь.

BERLIN, 30-sь ijyn (TASS). «Dinst aus dejcland» bylletene kisə, german qalalarьnьn bombaqa totolovđarьna qaqlьlьp, bьlaj tip jađđь: «Samoljottar kyp kenə qalalarđь bombaqa tottolar. Duisburg qalahьna Anglia samoljottarьnan ut toqandьra torqan 25 bomba taşlandь. Vezel' qalahьnьn tirə jaqьnda bəlәkəj genə 4 mestєckoqa ut toqandьra torqan 32 bomba həm 16 fugasnьj bomba taşlandь. Val'lum qalahьna 14 fugasnьj həm 19 ut toqandьra torqan bomba taşlandь. Bombaqa totovđar material' zьjan kilterlelər. 27-se ijyngə qarşь təndə Anglia samoljottarь Dania-nьn Nyborg qalahьn bombaqa tottolar həm 20 fugasnьj bomba taşlanьlar. Şul uq təndə Anglia samoljottarь Bel'gia həm Gollandia qalalarьn bombaqa tottolar. Kyp vaqiqalarđa material' zьjan kilterelde. Grazdandar xalqь arahьnan ylgən həm jaralanqan keşelər bar».

Huqьştan hun Kale uramdarьnьn berehe.
(TASS Foto-klişehe)

Fransia xökymәte Klermon-Ferranqa kilde

LONDON, 1-se ijyl (TASS). Rejter agentstvohьnьn xəbər itevenə qaraqanda, Fransia xökymәte Klermon-Ferranqa kilgən. Huqьraq ul Vişigə kitəsək, unda deputattar palatahь həm senat saqьrьlasaq.

MARSEL', 1-se ijyl,(TASS). Gavas agentstvohьnьn xəbər itevenə qaraqanda, Lebrendьn rezidensiahь Klermon-Ferrandan alьb tygel genə urьnda bulasaq. Marşal Petondьn həm ministrđar sovetь predsedatelenen urьnbabarđarь Şotan həm Lavaldeη, şulaj uq eske eştər ministrь Markenьn da rezidensiahь unda uq bulasaq. Başqa ministrđar pocta, məktəp, litsej, universitet, sud jorttarьnda həm oteldərđə urьnlaşasaqtar. Žurnalistar đa Klermon—Ferranqa kyskəndər. Parlament bьnda həm Vişiđə urьnlaştь. Ajrьm ministerstvolar Burbul, Mondor həm Şatel'gijonda urьnlaşasaqtar.

—✪—

Tenjaq-Afrikala Fransianьn qorallь kөstərenə janь komandujuşci bildəlav

N'ju-Iork, 29-sь ijyn (TASS). Junajted Press agentstvohьnьn xəbər itevenə qaraqanda, əgər đə general Noges Fransia menən Germania arahьnda tədəlgən vaqьtlь jaraşьv şarttarьn jerenə jetkerevđən baş tartha, Fransianьn tənjaq Afrikalaqь qorollь köstərenə komandovanie eşen yđ өbtənə alьv өsөn general Guran Rabatqa (Fransia Marokkohь) kilgən.

Rajon bibliotekahь

Voskresenski rajon yđəgendəge bibliotekala russa, tatarsa həm başqortsa teldərđə bətəhe 5 meη kitap bar. Bьl kitaptarđьη 1 meη 700 danahь xudozestvolь ədəbiət kitaptarь. Bьnda marksizm-leninizm klassiktarьnьη əbərđəre, şulaj uq Puşkin, Tolstoj, Gor'ki, Ostrovski kevek kyrnekle jađьvsьlarđьη əbərđəre bar.

Bibliotekala daimi uqьvsьlar 600 keşe itəplənə. Unda kөn hajьn 30-40 keşe bul'a. Kypselek uqьvsьlar jəştər həm komsomolestar.

Bibliotekanьn ese matur itep biđəlgən. Unda «Bətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgədməhe», Qьđьl Armia gerojđarьn saqьldьrqan kyrgədmələr ojoştorolqan. Bibliotekanьn maxsus uqьv bylməhe bar. Unda gazeta-žurnaldar uqьvsьlarđьn talaptarьn tə'min iterlek qujьlqan.

S. M.

—☆—

Qьrьqasa

— «Qarlьman» sovxozьnda, Bətəsojuz fizkul'turniktar kөnənə əđerlənevgə arnalqan massovьj fizkul'turniktar bajramь udqarьldь.

— BASSR Sovnarkomь qararь bujьnsa 17 rajonda rajon sovettarь başqarma komitettarь qarşьnda iskusstvo bujьnsa instruktorđar vazifahь rablandь.

⁂

«Vəzan» kolxozь (Xəjbulla rojonь) ergəhendə pionerđar lagerь ojştorolop, 25-se ijyngə berense smena eşkə başlanь. Unda 90 bala kul'turalь jal itəsək. Bьjьl rajon bujьnsa bətəhe 200 uqьvsь-pioner lager menən xeđmətlənderelәsək.

Ol. Iştəkbaj.

Bejək Fransuz prosvetitel Ž. Ž. Russo

Russo 1712-se jьlda Ženeva (Şvetsaria) remeslennige semjahьnda tьva. Ul bətə qəmərən bөigənlektə, jarlьlьqta ytkərə. Russo balasaqtan uq feodal kabalahьnda jəşəgən xalьqtьη ib kitkes xəlen jaqьndan kyrđe həm şuqa kyrlə unda oşo vaqьttaqь tormoş menən rizalaşmavsьlьq, utlь kyrə almavsьlьq tьvđь.

Russo bik kyp uqьqan. Ul kitaptarđь hajlap tormaj, nasarьn da ,jaqşьhьn da uqьj. Bьl uqьv uqa tormoşqa yđ qaraşьn tьvđьrьvqa həm tormoşta yđ urnьn bildəlәvgə jarđam itə. Uqьv unьη idealdarь menən ьsьnbarlьq arahьnda ajьrmanь anlav tojqohon da tьvđьrđь.

Parizqa ul 1741-se jьldь kilə. Ul bьnda yđeneη «Fəndər həm iskusstvolar turahьnda feker jərətөvđər» tigən eşen jađa. Bьl əbərendə ul donjanьη ytənən-ytə seregənlege, yđeneη tьşqь maturlьqь menən maqtanьvsь bətə kul'turahьnьη xalьqqa kərəkmәgənlege, unьη aldaqsь kul'tura bulьvьn tərən ьşanьslьlьq menən əjtə.

1775-se jьlda ul «Keşelər arahьnda tigeđheđlekteη tьvьvь turahьnda feker jərətөv» tigən kitap jađa. Bьl eşendə keşelərđeη təbiqi həm qьraqaj xəlendə tigeđ bulqanlьqtarьn, ləkin ularđьη artabaη yьeve tigeđheđlekteη yьeve həm nьqьj barьvь aşa bulьvьn isbat itə. Ьsьn tigeđlekte buldьrьv өsөn, xalьq iđevselərđe bətərərgə tejeş tigən revolytsion fekergə kilə. Bьl, Russonьη mirovozreniehe həm əđəbi politik eşendə nigeđ momentь.

1760—62 jьldar esendə ul 3 əbər jađa, «Obşestvennьj dogovor», «Janь Eloiza» həm «Emil».

«Obşestvennьj dogovor», «keşe donjaqa irekle bulьp tьva, ləkin ul bətə jerđə totqonda jəşəj»—tigən ataqlь fraza menən başlanьp kitə. Russo bьl kitabьnda tiđđən keşelekteη tigeđlek həm irekiek epoxahь tьvasaqьna ьşanьs belderə.

«Janь Eloiza» la ibke donja əxlaqьnьη jalqan bulьvьn unьη keşelərđə bulqan iη jaqşь, iη qimmət tojqolarđь baђьvqa xeđmət iteven xudozestvolь birə.

«Emil»də tərbiə- məs'ələhen quja. Təbiqətkə jaqьnlьq, jabaj həm qatь tormoş obstanovkahь, ireklek, qəđellek, dərəblək tərbiələv—bьna Russonьη bьl «pedagogik poemahьnьη» elementtarь.

Russo əbərđərenen gyzəl pafosь—kilәsəkte, janьlьqtь, ьsьn keşene eđləvđə. Ləkin bьl idealdarđь tormoşqa aşьrьvđьη, Russo bujьnsa, iη juqarь nөktəhe burzuaz-demokratia bulđь.

KOMSOMOLESTAR SILOS ӨSӨN KӨRƏŞKƏ

Obşestvennьj malsьlьqtьη tajpьlьşhьđ yьeve ađьq bazahьn nьqьtьvđь talap itə. Kolxoz tovar fermalarь өsөn jeterlek handa ađьq əđerləməj torop, unьη yьeve turahьnda hejlərgə lə jaramaj.

Maldarqa ađьq bazahьn nьqьtьv өsөn kөrəşkəndə, qьşqa ylənde silosiap qalьvđьη əhəmiəte bik đur. Mal yđeneη produktahьn kəmetməv өsөn obş ta jəşel ađьq aşarqa tejeşle. Silos—ul mal өsөn sьjfatьn jaqşь haqlaqan jəşel ađьq, vitaminlь ađьq, ul maldьn appitetьn kytərə, başqa ađьqtarđьη da aşqadanьnda həm esəktərdə jaqşь beşeven tə'min itə. Silos—ul konservalanqan ađьq. Ul jaqşь əđerlәngəndə ber nisə jьldar bujь bodolmaj haqlana.

Ylənde sabьp, besən iter өsөn kiptergəndə, unь javьn abtьna qaldьrmaj jəşel kəjə, jaqşь itep jьjьp alqanda la, unьη sostavьnan 20—25 protsent tuqlьqlь matdələr juqala. Əgər besən nasar şarttarđa jьjьlha, 60 protsentqa tiklem tuqlьqlь matdələrđe juqaltьrqa mөmkin. Siloslanqan ađьq barь 7—10 protsent tuqlьqlь matdələr juqalta, əđerləv texnikahь ni tiklem jaqşьrtьlha həm usoverşenstvovat' itelhə juqaltьv taqь la əđəjə.

Bьna oşondaj đur fajđahь bulqanqa kyrə Başsovnarkom həm partiabьđđьη өlkə komitetь 1940 jьlda 300 meη tonna silos halьv planьn tөđөnө. Əle başlanmaqan urьndarđa siloslav eşen xəđerdən yk başlarqa kərək. Iη elek bьltьrqь silos soqorđarьn, tranşialarьn tađartьp kiptərergə, dezinfeksialarqa həm stenalarьna remont jaharqa kərək. Silos soqorononη stenalarьn kirbes, aqas, ber đə bulmaha tьqьđ sitən menən bulha la jədləv jaqşь.

Siloslav өsөn maxsus kul'tura yləndəre səsələr: kənbaqьş, səgөldөr həm başqa kul'turalarđь la, xatta qьraqaj yləndərđe lə siloslap bula, tik unьη texnikahьn qьna belergə kərək.

Bьjьl Lenin komsomolь malsьlьq өlkəhendə taqь la đur ber initsiativa kyrhətte. Smolenski өlkəheneη «Sьjcovka» plemxozь komsomoldarь yđđəreneη jьjьlьştarьnda hər ber havьn hьjьrqa 3 tonna silos əđerlərgə qarar ittelər. Ođaq ta ytməj bьl initsiativaqa Povolz'je nemestər Respublikahь, Mezandarski kantonь, «Ştenejgard» kolxozьnьη jəştəre quşьldьlar, ular hər ber məgədlə ere malqa 1,5 tonna, hər ber inə harьqqa 3,5 sentner silos əđerlərgə өbtərenə aldьlar.

Sьjcovsьlar yđđərenen jөkmətkelәren hyđđə genə qaldьrmajьnsa eştə lə өlgө kyrhəttelər. Ular 6 ijyngə 15 tonna otlicno sьjfatlь silos halqandar ine inde.

Sьjcovski komsomolestarьnьη initsiativahь xəđer bətə urьnda la kolxoz jəştəre həm komsomolestarь đur şatьq menən qabul ittelər. SSSRđьη millionlaqan komsomolestarь maldarđь qьş kөnө jəşel ađьq menən tə'min itevđə—silos əđerləvđə đur quđqalьş jahanь. Başqortostan komsomolь, əlbittə, bьl initsiativanь qabul iter, jaqlar, həm sotsialistik jarьş asьr.

Silos soqoron, tranşialarđь əđerləv, nindəj yləndərđeη jaqşь siloslanqanьn belev, siloslanahь ylənde turav, vaqlav həm siloslav texnikahьn komsomolestar jaqşь өjrənergə, kolxoz komsomolestarь siloslav texnikahьn өjrənergə, unь kiη kolxoz massahьna өjrətergə, silostьη ađьq bazahьn nьqьtьvđa totqan urnьn, unьη mal өsөn əhəmiəten anlatьrqa tejeştər. Jə, qajhь komsomol ojoşmahь bьl eştə iη elek initsiativa kyhəter?

Vetvrac — **Juldьbajьv**

Javaplь redaktor
Ol. OJӨZƏJEROV.
Ответ. редактор
Г. ГУЗАИРОВ.

«Oktəbr natiskahь» tipografiahь
Başglavlit vəkile № A—124.

1940 jıl
5 ijyl
№ 67 (1430)
Ajoja 12 tapqır
sıoja. Ajrım hanı
5 tin.

LENİNSE

ленинсе

„Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dıñ Başqortostan Өlkə hәm Өfө qala Komitettarı organı.

Redaksia adresı: Volodarski № 2
Telefon № 87—15

KOMSOMOL AKTIVЬ MENƏN EŞTE JAQŞЬRTЬV HƏM KOMSOMOL APPARATЬN QAJTANAN QORОV TURAHЬNDA

VLKSM YĐƏK KOMITETЬNЬŊ XI PLENUMЬ QARARЬ

VLKSM Yđək Komitetь plenumь, komsomol ojoşmalarьnьŋ VKP(v)-nьŋ XVIII sjezь qararđarьn ytəp, bətə gosudarstvo hәm xuzalьq eştərendə aktiv qatnaşьq itə başlavđarьn bildələp ytə. Komsomol ojoşmalarьnьŋ xeđmət jeteşterevsənlegen artaban kytərev өsөn kөrөştə, Өsənsө Bişjьllьqtьŋ ere tөđөləştərendə, VKP(v) Yđək Komitetьnьŋ avьl xuzalьqь məs'ələləre bujьnsa qararđarьn toromşqa aşьrьvđa, xeđmətsəndər deputattarьnьŋ urьndaqь Sovettarьna hajlavđarqa əđerlektə hәm unь ytkərevđə qatnaşьvđarь komsomol aktivьnьŋ praktik eştə yьkən kyp handaqь janь kadrđarьn astь.

Ber yk vaqьtta VLKSM Yđək Komitetь plenumь, komsomol komitettarьnьŋ komsomol clendarьn kөndəlek praktik eşkə əle haman bik jomşaq ьlьqtьrьvđarьn bildələj. Komsomol komitettarь komsomolestarqa porucenielәren ytəvđə jьş qьna jarđam itməjđər. Porucenielərđe faktik ytəvđe tikşerev juq. Komsomol aktivtarьna birelə torqan zadanielər jьş qьna formal' hәm osoraqlь xarakterđa bulalar.

Komsomol ojoşmalarь jetəkselərenen komsomolestar menən yđđərenen bəjlәneştәren fəqət komsomol jьjьlьştarьnda hәm ajrьm komsomolestarđь komitetqa saqьrьv menən genə siklәp, jəştər torlaqtarьnda bulmavđarь, jəştər jal itə torqan urьndarđa: klubtarđa, stadiondarđa, massovьj gulənielərđə bulmavđarь hәm şunьŋ menən komsomolestar massahьnan ajrьlьvđarь bətənlәj tyđep torqohođ xəl.

Huŋqь vaqьttarđa VLKSM saftarь komsomoldьŋ bətə eşendə aktiv qatnaşlьq itergə telәgən aldьnqь jəştər iьəbenə bajtaq tulьlandь .Bьl telәktərđe qarşь alьv hәm VLKSM-dьŋ janь clendarьn praktik eştə tərbiələv urnьna, komsomoldьŋ kyp komitettarь ularđьŋ, jənəhe, təzribəheđ hәm komsomol stazdarь ađ bulьvqa hьltap, janь komsomolestarđь ojoşmanьŋ aktiv eşmәkərlegenə ьlьqtьrmajđar.

Komsomol jetəkselərenen, ojoşmanьŋ tormoşonda, komsomolestarđь tərbiələvđə đur əhəmiətle bulqan komsomol aktivtarьn hәm plenumdarđь regulər saqьrьv kərəklege turahьnda onotop, ə bətə eştə komitettarđa ultьrьştar hәm kәŋəşmələrgə qajtarьp qaldьrьvđarь kevek xəlgə lə tyđep torov mөmkin tygel.

Aktiv jьjьlьştarь hirək ytkərelə, hәm qaqđə rəveşendə, fəqət juqarь torqan komitettarđьŋ kyrhətmələre bujьnsa qьna saqьrьlalar. Rajon komitettarь, qala komitettarь aktiv jьjьlьştarьn regulər jьjьvđь yđđəre kyđətməjđər, ularđa ojoşmalar eşenen məhim məs'ələləre tikşereleve turahьnda qajqьrtmajđar. Aktiv jьjьlьştarьna komsomolestarđьŋ daimi siklәngən krugь qьna saqьrьla. Ojoşma eşenen məs'ələlərən eşlekle tikşerev, aktivtь bol'şevistik tərbiələvgə qomasavlaj torqan paradnost' hәm şav-şьv menən alьştьrьlьv fakttarь urьn alьp kilələr.

Rajon komitettarьnьŋ, qala komitettarьnьŋ hәm өlkə komitettarьnьŋ plenumdarьn regulər saqьrьv turahьndaqь VLKSM ustavьnьŋ talabь bođolə, bьl ularđьŋ rolen jomşartьv hәm komsomoldьŋ jetəkse organdarьn komsomol massalarьnan ajьrьvqa kilterə.

Komsomoldьŋ jetəkse organdarьnьŋ komsomolestar massalarь menən kiŋ bəjlәneşenə komsomoldьŋ jetəkse organdarь apparatьnьŋ qabartьlqan ştattarь bulьv da qomasavlьq itə. Rajon komitettarь, qala komitettarь bətə eşte tip əjterlek fəqət komsomoldьŋ tyləvle rabotniktarь köstəre menən genə ytərgə mataşalar. Kyp kenə өlkə komitettarь, qala komitettarь, rajon komitettarь VLKSM Yđək Komitetь rөxsətenən başqa təvge ojoşmalarqa başqa eştən buşatьlqan rabotniktar inderәlər. Komsomoldьŋ kyp kenə ojoşmalarьnda huŋqь vaqьttarqa tiklem, xatta komsomol porucenielәren ytəv (leksialar uqьv, dokladtar, konsul'tatsialar h.b.) өsөn də xaq tyləv kevek bođovđarqa jul qujьlьp kilde.

Komsomoldьŋ jetəkse organdarь apparatь kөndəlek jetəkselek өsөn đur əhəmiətkə ejə. Komsomol ojoşmalarь komsomol apparatьn artabanda nьqьtьrqa burьslьlar. Bьnьŋ өsөn, bətəhenən elek, komsomoldьŋ jetəkse organdarьnьŋ eşen qajtanan qororqa, ularđь təvge ojoşmalarqa jaqьnajtьrqa kərək. Komsomoldьŋ jetəkse organdarь jəştər massalarь menən nьq bəjlәngən bulьrqa, kadrđarqa konkret jetəkselekte hәm ytəleşte tikşerevđe tə'min itergə hәm yđenen bətə eşen kiŋ aktiv kөsө menən alьp barьrqa tejeştər. Komsomolda kyp handaqь aktivtar bulqan vaqьtta komsomoldьŋ jetəkse organdarьna başqa eştərđən buşatьlqan rabotniktarđьŋ đur ştatьn totovđьŋ kərəklege juq.

Komsomoldьŋ bətə eşen artaban jaqşьrtьv maqsattarьnda hәm juqarьla kyrhətelgən organizatsion jeteşheđlektərđe bətərөv өsөn VLKSM Yđək Komitetь plenumь **qarar itə:**

1. Komsomol ojoşmalarьnьŋ bətə eşenə komsomolestarđьŋ kiŋ massalarьn ьlьqtьrьvđь komsomoldьŋ məhim burьstarьnan hanarqa.

Komsomoldьŋ jetəkse organdarьnьŋ eşməkərlege bətə eşkə komsomoldьŋ kiŋ aktivьn ьlьqtьrьv nigeđendə qorolorqa tejeşlegen bildələrgə. Şunьŋ menən bəjlәneştə, komsomoldьŋ jetəkse organdarьnьŋ apparatьndaqь tyləvle rabotniktar hanьn kəm tigəndə ike tapqьr qьđqartьrqa.

Predpriatie hәm ucrezdenie iьəbenə komsomol rabotniktarьn totovđь bətənlәj tьjьrqa.

2. VLKSM rajon komitettarьndaqь hәm qala komitettarьndaqь bylektərđe bətərөrgə. Komsomoldьŋ jetəkse organdarь eşenə kiŋ aktivtь ьlьqtьrьv өsөn rajon komitettarь hәm qala komitettarь ergө hendə: agitatsion-propaganda eşe bujьnsa, məktəp jəştəre hәm pionerđar arahьnda eşlәv bujьnsa, xərbi-fizkul'tura eşe bujьnsa, kul'tura-massovьj eş bujьnsa komissialar tөđөrgə.

Komissialar komsomoldьn rajon komitettarь, qala komitettarь jetəkselegendə eşlərgə tejeştər. Komissialar sostavьn 7-10 aktiv komsomoles hanьnda bildələrgə. Komissia clendarьnьŋ VLKSM rajon komitetь, qala komitetь bjurohьnda rablanьvьn, ə komissia predsedatele—rajon komitetь, qala komitetь plenumь tarafьnan rablanьvьn bildələrgə.

Rajon komitettarьnda, qala komitettarьnda rajkomdьŋ, gorkomdьŋ eştən buşatьlqan sekretarđarьnan başqa yđ vazifalarьn eş vaqtьnan tьş vaqьtta ytəvse, sekretarđьŋ ber ike başqa eştərđən buşatьlmaqan urьnbabarь buldьrьvđь maqsatqa lajьqlь tip iьəplərgə.

Rajon komitetь hәm qala komitetь bjurohь clendarь bjuro qararь bujьnsa eş vaqtьnan tьş siratlap rajkomda, gorkomda dezurit itergə, komsomolestarđь, ularđьŋ məs'ələlərən xəl itev өsөn qabul itergə, hәm şulaj uq aqьmdaqь eşte ytərgə tejeştər.

3. Gosudarstvo hәm xuzalьq tөđөləşendə qatnaşьv bujьnsa komsomol ojoşmalarьnьŋ konkret saralar ytkərev өsөn rajkomdar, garkomdar vaqьtlь komissialar tөđөjalalar.

4. Komsomol aktivьn bətə eşkə: leksialar, dokladtar, besedalar ytkərevgə, bjuro, plenum hәm aktiv jьjьlьştarьnda tikşerev өsөn məs'ələlər əđerləvgə, qararđarđьŋ ytəleşen tikşerevgə, təvge ojoşmalarqa jarđam itevgə h. v. kiŋ ьlьqtьrьvqa rajkomdarđь, gorkomdarđь, obkomdarđь, krajkomdarđь hәm komsomoldьn sojuznьj respublikalar Yđək Komitettarьn məzbyr itergə. Komsomolestar tarafьnan porucenielərđeŋ ytəleşen sistematik tikşerergə hәm bьndə kөndəlek jarđam kyrhətergə.

5. VLKSM ustavьn hәm plenumdar, komsomol jьjьlьştarьn jьjьvđa komsomolestarđьŋ xoquqtarьn tyđep torqohođ bođov praktikahьn bətərөvgə rajkomdarđь, gorkomdarđь, obkomdarđь, krajkomdarđь hәm komsomoldьŋ sojuznьj respublikalar Yđək Komitettarьn məzbyr itergə.

Komsomol aktivь jьjьlьştarьn sistematik rəveştə jьjьvqa rajkomdarđь, gorkomdarđь, obkomdarđь, krajkomdarđь hәm komsomoldьŋ sojuznьj respublikalar Yđək Komitettarьn məzbyr itergə. Jьjьlьştьn kөntərtibe komsomolestarđьŋ fekerđəren iьəpkə alьp tөđətergə hәm komsomol ojoşmahь eşenen məhim məs'ələlərən saqьldьrьrqa tejeş.

Aktiv jьjьlьşь paradnost' hәm şav-şьvhьđ, komsomolestarđь bol'şevistik tərbiələvđe tə'min iterlek obstanovkala ytərgə tejeş.

6. Tərlə ultьrьştarđa, kəŋəşmələrđə qatnaşьv hәm komsomol porucenielәren ytəv өsөn komsomolestarđь proizvodstvo eşenən ajrьvđь tьjьrqa. Komsomolestarđьŋ yđ məs'ələlərе bujьnsa komsomol ojoşmahьna eş vaqtьnan başqa vaqьtta kilev mөmkinlegen tə'min itev өsөn hәm bətə komsomol eşenə rədovoj komsomolestarđьŋ kiŋ qatnaşlьq iteve mөmkinlegenə uŋajlaştьrьv maqsattarьnda—rajkomdarđьŋ, gorkomdarđьŋ nigeđđə bətə eşen (komsomolestarđь qabul itev, bjuro, komissia ultьrьştarь h. v.) kiske səqəttərgə kyserergə.

7. Jəştər eşlәj torqan urьndarđa, predpriatielərđə, kolxozdarđa, ucrezdenielərđə, hәm şulaj uq klubtarđa, stadion darđa, jəştər torlaqtarьnda sistematik rəveştə bulьvđь hәm şunьŋ menən komsomolestar massahь menən ydeneŋ daimi bəjləneşen tə'min itevđe, komsomol jetəkselərenen vazifalarьna inderergə.

VLKSM Yđək Komitetь.

L. M. Kaganovic ismendəge ajaq kejeme tabrikahьnьn (Xar'kov) 4-se poşivocnьj sexьn in jaqşь staxanovkahь frezerovşcitsa komsomolka V. G. Burjanova. Ul proizvodstvo normahьn 150 protsentqa ytəj.

N. Şekalenko fotohь.

M. GOR'KI ISMENDƏGE KOLXOZDA

ARXANGEL, 2 ijyl (Baş-TASS). Maksim Gor'ki ismendəge kolxozda, kiske səqət 8-đə radio arqьlь, janь zajom sьqarьlьv turahьndaqь xəbər alьnьv menən, zajomqa jađьlьv başlandь. Đur alьn medal' menən nagradlanqan dojarka Rinkman Sitsilia 500 humlьq zajomqa, bələkəj kөməş medal' menən nagradlanqan dojarka Nejman Emma 200 humlьq, ordenlь dojarka Bitte Dora 300 humlьq zajomqa jađьldьlar. Iptəş Bitte şunduq zajomqa jađьlqan summahьn tulьhь menən inderđe. Jarty səqət vaqьt esendə kolxozsьlarđan 31 keşe 5 meŋ 800 humlьq zajomqa jađьldьlar.

—☆—

Zajom sьqarьv turahьndaqь zakon đur şatlьq menən qarşьlandь

IGLIN. Iglin xeđmətsəndərejanь zajom sьqarьlьv turahьndaqь zakondь đur şatlьqtar menən qarşьlanьlar. Rajondaqь jөđərlәgən eşselər, xeđmətkərđər hәm kolxozsьlar janь zajom sьqarьv turahьndaqь xəbərđe radio arqьlь tьŋlanьlar. Rajon xeđmətsəndəre janь zajom sьqarьvđь berđəm rəveştə xupl'ajđar hәm uqa đur telək menən jađьlalar.

Iglin avьl sovetь deputattarь Xudova, Viktorov, Medvedev hәm Burtsev iptəştər hər berehe 150 şər humlьq zajomqa jađьldьlar. «Udarnik» kolxozьnьŋ zvenovodь 60 jəşlek Jelizarjeva 75 humlьq zajomqa jađьldь. Өj xozəjkahь iptəş Osokina la şul'aj uq 75 humlьq zajomqa jađьldь.

Xeđmətsəndər yđđərenең aqsalarьn đur şatlьq menən gosudarstvoqa kətərgə birələr

VATAN ӨSӨN ZAJOMQIA JAĐЬLAJЬQ

Xalьq Komissarđarь Sovetьnьң Stalinsьl III Bişjьllьqtьn (3-sө sьqarьlьş) zajomьn sьqarьv turahьndaqь qararьn bөtə il đur şatlьq menən tьnlanь.

Bьl zajom bedđeң ildeң səskə atьvьna, Eşse-Krəbtiən Qьđьl Armianьң, Xərbi-Diңgeđ Flotьnьң qevəten taqь la nьqьraq aritьrьvqa jaңь sredstvolar birəsək.

Ajaq kejemđəre fabrikahь komsomolestarь zajomqa đur telək menən ber ajlьq hәm өs ađnalьq eş xaqьna jađьldьlar.

Min ajaq kejemđəre fabrikahь eşsehe komsomoles, 1920 jьlda tьvđьm. Kөdgə Qьđьl Armia safьna xeđmət itergə barasaqmьn. Zajomqa ber ajlьq eş xaqьna jađьlьvqa, bөtə komsomolestarđь la ber ajlьq eş xaqьna jađьlьvqa saqьram.

Lev.

Voroşilov ismendəge ajaq kejemđəre fabrikahь doprizьjvnigь.

MOTOR ZAVODЬNDA

Өfө motor zavodьnda zajomqa jađьlьv đur uңьşlьqtar menən bara. Berense hәm ikense ijyl kөndərendə genə zajomqa 3 meң 598 keşe jađьldь, bьl esselərđeң hәm xeđmətkərđərđeң dəjəm hanьnьң 75 protsentьn təşkil itə. Zajomqa jađьlqan summa bөtəhe 860 meң humqa jette. Kurorttarđa jal itevselər hәm komandirovkala jərөvselər podpiskanь oformit itevđe horap telegrammalar birələr. 2-se ijyldə, Aksjonovala đavalanьvsь zavod esseləre—Borisov, Şəjxetdinov, Zakirov hәm başqa iptəştərđən zajomqa jađьlьvđь oformit itevđe horap telegrammalar kilde. Ular hər qajnьhь 500—400 humlьq zajomqa jađьlьrqa teləvđəren beldergəndər. Məskəvđə komandirovkala jərөvse iptəş Kusakov telegramma jebərgən, ul I meң 500 humlьq zajomqa jađьp, oformit itevđe horaqan.

Zajom taratьv uңьşlь bara

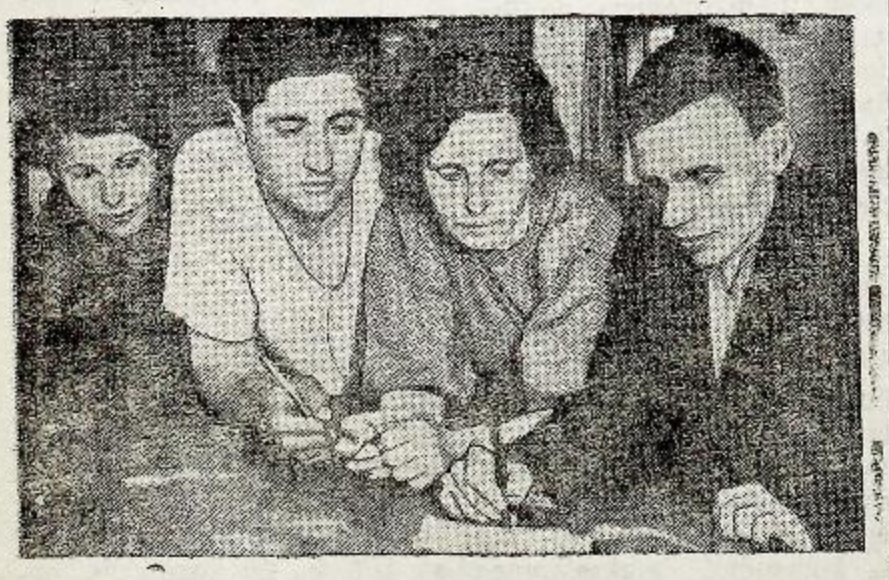
Qandьra. Rajon xeđmətsəndəre arahьnda Өsənsə Bişjьllьq (өsənsə jьl sьqarьlьş) zajomьn taratьv đur uңьştar menən bara. Ikense ijyldə jartь kөn esendə, tulь bulmaqan məqlyməttərgə qaraqanda, zajomqa jađьlьv summahь 180 meң humdan da arttь. Esselər hәm xeđmətkərđər өs ađnalьq hәm ber ajlьq eş xaqtarь miqdarьnda zajomqa jađьlalar. Tuqtaqol hәm Baltaj avьl sovettarьnda zajomqa jađьlьv eşe bigerək tə jaqşь ojoştorolqan Kolxozsьlar 200-300 humlьq zajomqa jađьlalar. Ulardьң kybehe şunda uq zajomqa jađьlqan summa aqsahьn inderələr. Bişquraj avьl sovetь «Almaş» kolxozьnda hər ber kolxozsь, urtasa 305-ər humlьq zajomqa jađьldь. Unda bөtə kolxozsьlar đa zajomqa jađьlьvqa ьlqtьrьldьlar hәm 3 meң hum aqsa inderđelər đə inde. Kolxozsьlar—Qjəliev, Ađnaqulov hәm Xəbibullin iptəştər 5-ər jəđ humlьq zajomqa jađьldьlar.

Respublika kyləmendə zajomqa jađьlьvđьң barьşь

3-sө ijyldə respublika kyləmendə (zajomqa jađьlьvđьң barьşь turahьnda məqlymət birməgən 15 rajondan başqa) Өsənsə Bişjьllьq (өsənsə jьl sьqarьlьş) zajomьna jađьlьv summahь 35 million 254 meң hum təşkil itte.

Saqmaqoş rajonьnda (Rajfo mədire Soltanov, rajon haqlьq kassahь mədire Qodajarov iptəştər) esselər hәm xeđmətkərđər arahьnda zajomqa jađьlьv tamamlanqan. 3-sө ijylgə rajon kyləmendə avьl xalqьnьң 94,8 protsentь zajomqa jađьldь.

3-sө ijylgə Өfөlə zajomqa jađьlьv summahь 13 million humqa jette.

Өfө kooperator invalidtar artelenең jəş esseləre Өsənsə Bişjьllьq (өsənsə jьl sьqarьlьş) zajomьna đur kytərenkelek menən jađьlalar. Hyrəttə: zajomqa jađьlьv vaqtь.

(Ş. Urazbaxtin fotohь).

QATЬŃ-QЬĐ KOLXOZDA ĐUR KӨS

Kolxozsь uđarniktardьң beңense Bətəsojuz sjezьnda höjləgən telmərendə iptəş Stalin—Kolxozdarđa qatьnqьđ đur kөs... Bedđeң burьsьbьđ kolxozdarđa qatьn-qьđđardь eşkə yrlətevđən tora,—tigəjne.

Ləkin qajhь ber kolxoz jetəkselere partia hәm komsomol ojoşmalarь əle bьl hyđđərđeң đur əhəmiətən aңlamaqandar. Xəjbulla rajonьnьң «Kiң tuqaj» kolxozьnda qatьn-qьđđardь eşkə ьlьqtьrьv, ularqa eşlәv өsөn tulь şarttar buldьrьv eşe menən şөqөlənməjdər. Kolxozda eşse köstəre jeteşməj. Bьnda jađqь səsevđe hunqa qalьp tamamlaqan kevek utav, besən sabьv eştəre lə əle bulha başlanmaqan. Par hərev planь ni barь 20 protsentqa qьna ytəlgən. Şuqa qaramabtan bьnda qatьn-qьđđardь kolxoz eşenə ьlьqtьrьv siktən tьş nasar. Jəş balalarь bulьv səbəple 26 qatьn kolxoz eşenə jərəj almajđar. Ə kolxoz idarahь jəj kənə kysmə ballar baqsalarь, jəslələr buldьrьv turahьnda qajqьrtmaj.

Qjabbasov.

Balalar jəslələre buldьrьrqa

Voskresen rajonь «Leniң julь» kolxozьnda uđqan jьl 22 qatьn-qьđ minimum xeđmət kənə eşləj almanьlar. Bьnьң səbəbe balalar jəsləhe hәm ploşcadkalarđьң nasar eşləvenən kilep sьqtь. Sənki jəş balalь qatьndar balalarьn qaldьrьv urnь bulmaqanlьqtan eşkə sьqa almanьlar.

Kolxoz pravleniehe hәm komsomol ojoşmahь bьjьl bьl xatalarđь tədətergə, jəslə buldьrьv eşenə nьqlь iqtibar itergə tejeş inelər. Kolxozda bit bьnьң өsөn bətə məmkinlektər bar. Produksia jeteş, bina bar, jəslə mədire bulьp eşlәv өsөn ber keşe kursta uqьtьp sьqarьldь. Tik initsiativa qьna, komsomol ojoşmahьnьң bьl este baslap jebəreve genə kərək ine.

Besən jьjnav vaqtь jette. Urozaj jьjnav vaqtь la jaqьnlaşa. Şuqa kyrə jəslələr, balalar ploşcadkalarь buldьrьv tid kөndə xəl itelergə lejeş.

M. Səjet.

Uңьşlь rejs

DIM STANSAHЬ. Dim depohьnьң maşinisь komsomoles iptəş Tixonov yđenең jarđamsьhь Krekov hәm kocegarь Antropov iptəştər menən 23 ijyndə Өfө bylekshendə berense bulьp hьv almajjьnsa, tulь avьrlьqtaqь pojezdь Kropacovo stansiahьnan Өfөgə alьp kilde. Texnik tidiekte ular səqətenə 3,2 kilometrqa arttьrьp ytənelər.

Hyrətta: Başqortostan pedagogia institutьnьң velosiped probegьnda qatnaşьvsьlarь (huldan.unqa) komandanьң komandirь—N. V. Nikiforov politruk—S. G. Qadilov, A. K. Semjonov, I. A. Nəzmetdinov, A. N. Medvedev, V. N. Jegorov, B. A. Verigin, A. M. Kuvşinov hәm K. N. Samojlov iptəştər. (Urazbaxtin fotohь).

VELOSIPEDSЬLAR POXODЬ

3-sө ijyldə Başqortostan pedagogia institutьnьң 9 studentь Өfө—Iglin—Qьđьljar—Krasnoklyc — Qariđel — Mişkə—Blagoveşcen — Өfө marşrutьnda 950 kilometr ođonqta velosipedta poxođqa sьqtьlar. Poxod 20 kөn davam itəsək.

Poxodtьң maqsatь—kolxozsьlar arahьnda politiktərbiə eştəre alьp barьvđan tora. Ular xalьq-ara xəl turahьnda dokladtan, Vladimir Il'ic Leninđeң, Iosif Vissarionovic Stalinđьң hәm Aleksej Maksimovic Gor'kiđeң tormoştarь hәm eştəre turahьnda leksialar uđqaraqtar. Bьnan başqa ular XI plenum materialdarьn hər ber komsomolesqa hәm sojuzdan tьş jəştərgə aңlatasaqtar.

Poxodsь studenttar Өsənsө bişjьllьq (өsənsə jьl sьqarьlьş) zajomьnьң əhəmiəten kolxozsьlarqa aңlatasaqtar. Şul uq vaqьtta VKP(b) Yđək Komitetьnьң mart plenumь materialdarьn kolxozsьlar massahьna өjrətəsəktər.

Poxodsьlarđьң planь VLKSM-dьң Өlkə, qala komitettarь şulaj uq fizkul'tura hәm sporttьң өlkə komitetь tarafьnan raьlandь.

Midxət.

Redaksiaqa xattar

* **Bozajaz.** Bozajaz avьl sovetь doprizьjvniktarь bьjьlqь prizьjvtь tulь əđerlek menən qarşьlajđar.

Xəđer đoprizьjvniktarđьң 28-e VS, 25-e PVXO, hәm 15-e GSO znacoktarьna norma tapşьrđьlar. Ə 20 doprizьjvnik telegrafist eşenə өjrəndelər. **R. Bikmitov.**

* **Stərlebaş.** Rajon yđəgeneң komsomoles-jəştəre granata ьrqьtьv bujьnsa jarьş uđqarđьlar.

Jarьşta Xasan kyle huqьşьnda qatnaşьvsь bojes Miңneqəli Qjabdullin iptəş 45 metr alьblqqa ьrqьtьp, berenselekte aldь. Ikense urьnđь alьvsьlarđan—komsomoles Qjəjfulla Abdulov hәm Rəxim Ismәqilov iptəştər 43 metr alьblqta ьrqьttьlar.

Fəxrislamov.

* **Byzdək.** «Sьntaş» kolxozьnьң (Tərkəj avьl sovetь) komsomolestarь hәm sojuzdan tьş jəştərenən hər kөn 15-20 keşe juł eşendə đur initsiativa menən eşləjđər. Komsomoles Hadьj Qjilazov, Xəbir Qotlobajьv, Timer Sadьjqov hәm Əxmət Bulatov iptəştər kөndəlek normalarьn ber jarьm hәm ike normaqa jetkerep ytəjđər.

Ləkin şunьhь qəzəp, komsomol komitetь sekretarь iptəş S. Məxəmədiarov komsomolestarđьң initsiativalarьn taqь la kytərev urnьna, bьl eştən sittə tora. **Xəkim.**

* **Ileş.** Kirov ismendəge kolxozdьң doprizьjvnigь Idrisov Məxərrəm iptəş bulasaq prizьjv kənən bətə jaqlap tulь əđerlek menən qarşьlaj. Unьң xəđer 4 oborona znacogь bar. Şoferđar əđerləp sьqarьv kursьnda uqьp, şofer bulьp sьqtь. Kolxozsьlar arahьnda agitator bulьp eşləj.

—Qьđьl Armia safьna barьvđь tyđemhedlek menən kətəm. Min aңlь, tađa, dissiplinalь batьr bojes bulasaqmьn,—ti iptəş Idrisov.

B. Jamal.

* Sovettar Sojuzьnьң tərlə jaqtarьnda jal itevselərđən, kurortta bulьvsьlarđan, komandirovkala jərөvselərđən Өfөgə tərlə ojoşmalar hәm ucrezdenielər ismenə zajomqa jađьlьvđь oformit itevđe horap kөn hajьn bik kyp handa telegrammalar kilə. Barь tik 2-se ijyldə genə Өfө telegrafь oşondaj 76 telegramma aldь. Şulaj uq Өfөlə komandirovkala bulьvsьlarđan Sovettar Sojuzьnьң tərlə qalalarьna kyp telegrammalar jebərelə. 2-se ijyldə oşondaj 40 telegramma jebərelde.

Javaplь redaktor
Qj. QJӨZƏJEROV.
Ответ. редактор
Г. ГУЗАИРОВ.

Başglavlit vəkile № A—125.
«Oktəbr matiskahь» tipografiahь.

Bөtə ildəŕdeŋ proletarďarь, berlәşegeď!

1940 jьl
7 ijyl
№ 68 (1431)
Ajoŋa 12 tapqьr
sьoŋa. Ajrьm hanь
5 tin.

LENİNSE

ленинсе

„Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьŋ
Başqortostan Өlkə
hәm Өfө qala
Komitettarь
organь.
Redaksia adresь:
Volodarski № 2
Telefon № 87—15

KOMSOMOL AKTIVЬ MENƏN EŞTE JAQŞЬRTЬV HƏM KOMSOMOL APPARATЬN YĐGƏRTEP QOROV TURAHЬNDA

VLKSM Yđək Komitetь sekretarь iptəş N. A. Mixajlovtьŋ VLKSM Yđək Komitetьnьŋ XI plenumьnda jahaqan dokladьnan

Iptəştər! Komsomol aktivь menən eşte jaqşьrtьv hәm komsomol apparatьn yđgər-tep qorovdьŋ komsomoldьŋ artabanqь bөtə eşe өsөn dur әhәmiәte bar. Hyđ, өb-tәldәrđe ber urьndan ikense urьnqa kyserep ultьrtьv hәm nacal'niktarđьŋ kabinettarьn almaştьrьv menən genə sik-lәngәn formal' rәveştə yđgərtep qorov turahьnda barmaj, әlbittә, eş asьlda yđgər-tep qorovđa tora, bьl yđgər-tep qorov jәştər menən beđ-đeŋ bәjlәneştәrebeđđe arta-ban kөsәjtevgә, komsomo-lestarđьŋ kiŋ massahьn kom-somol eşenə jәlep itevgә, bөtə gosudarstvo hәm xuza-lьq eşendә komsomoldьŋ tuqь la aktivьraq qatnaşlьq itevenә, beđđeŋ ojoşmalarь-bьđđьŋ idea jaqьnan sьnьq-qanlьqьn, kөrәşkә buldьqlь-lьqьn, dissiplinalьlьqьn kytә-revgә taban jynәlderelgәn bulьrqa tejeş.

Lenin hәm Stalin massa-lar menən bәjlәneş totovqa hәr vaqьt xәl itkes әhәmiәt birep kildelәr, bol'şevistik jetәkselekteŋ jeŋelmәь bu-lьvьnьŋ asqьsь tap bьna oşonda tora, tip өjrәttelәr. 1902 jьlda uq әle V. I. Lenin: «Eşselәr arahьnda bulьp torqan bөtə nәmә menən je-tәkselek itev өsөn bөtə urьn-qa barьp elәgev mөmkinlege buldьrьrqa kөrәk, bik kyp-tөrđe belergә, bөtə xodtarđь qulda totorqa kөrәk h. v h. v.» tip jađđь.

Lenin hәm Stalin massa-lardьŋ qevәtle kөsөnə sikheđ nьq ьşandьlar. Ular xalьqtьŋ izadi initsiativanьŋ bөtmәь tөkənmәь şişmәhe, bik baj mөmkinlektөrđeŋ sьqanaqь bulьp torqanlьqьn kyrđelәr. 1917 jьl nojabrđә Bөtөros-sia Yđək Başqarma Komite-tьnьŋ ultьrьşьnda Lenin: «Kem xalьqqa ьşana, kem jәnle xalьq izadsьlьqь şişmә-henenŋ esenə sumьp inә. tik şul qьna jeŋәsәk hәm vlastь qulьnda totop qalasaq», tip әjtte.

Iptəş Stalin 1937 jьl 5-se martta, VKP(v) Yđək Ko-mitetьnьŋ plenumьnda par-tianьŋ massalar menən bәjlә-neş totovьnьŋ әhәmiәten bik әjbәt bildәlәp ytte.

«Massalar menən bәjlә-neş,—tine iptəş Stalin,—bьl bәjlәneşte nьqьtьv, massalar tavьşьna qolaq halьvqa әđer torov,—bol'şevistik jetәkse-lekteŋ kөsө hәm jeŋelmәble-ge bьna niđә.

Әlegə bol'şeviktar xalьq-tьŋ kiŋ massalarь menən bәjlәneşte haqlajđar ikәn, ularđьŋ jeŋelmәь bulьvđarьn qaqiđә rәveşendә tanьrqa mөmkin».

Bol'şeviktar partiahьnьŋ bөtə tarixь, Stalinsь Yđək Komitettьŋ eşe beđđe kiŋ massalar menən bәjlәneşte kөn hajьn nьqьtьrqa, massa-larđan өjrәnergә, ularđьŋ tavьşьna qolaq halьp tororqa ojrәtә. Leninse-stalinsь kom-somol xeđmәtsәn jәştərđeŋ massahь menən ajьrьlmaьlьq bәjlәneş tota, yđeneŋ saftarьna unьŋ iŋ jaqşь vәkildәren ala. Komsomoldьŋ idea jaqtan tuplanqanlьqьnьŋ, ojoşqanlь-qьnьŋ hәm kөsөnөŋ sьqanaqь bol'şeviktar partiahьnьŋ je-tәkselek itevendә, massalar menən nьqlь bәjlәneş bulьv-đa tora.

Huŋqь ike jьl esendә, 1938 jьldьŋ 1-se qinvarьnan alьp 1940 jьldьŋ 1-se qinva-rьna tiklem komsomol artь-qь menən ike tapqьr—4.947 meŋdən 10.223 meŋ keşegə tiklem ybte. Bьl va-qьt esendə 104.843 jaŋь tәv-ge ojoşma tөđөlgәn. 1940 jьldьŋ 1-se qinvarьna kom-somoldьŋ barlьqь 328.351 tәvge ojoşmahь buldь.

Partianьŋ XVIII sjezьnьŋ qararđarьna jaraşlь rәveştə komsomolqa qujьlqan talap-tar bajtaq ybtelәr. Bol'şevis-tik partia beđđeŋ aldьbьđqa bөtə gosudarstvo hәm xuza-lьq eşendə taqь la aktivьraq qatnaşlьq itev burьsьn qujđь. Bьl burьstь unьşlь xәl itev өsөn barlьq komsomolestarđь aktiv eşkə tartьrqa, komso-moldьŋ jәştər menən bәjlә-neşen artaban kiŋәjtevgə hәm nьqьtьvqa ireşergə, beđđə kөn hajьn qьna tygel, ьsьn mәqnәhe menən, sөqөt hajьn ybə barqan jaŋь aktivtь qьjьvraq jәlep itergə kә-rәk.

Bol'şevistik partia appartqa ajrьvsa đur әhәmiәt birә. «Partia,—ti iptəş Stalin,—partia apparatь hәm partia massalarь ber bөtөn tәşkil itәlәr, partia apparatь totoşo menən alqanda yđendə par-tianьŋ jetәkse elementьn kәv-đәlәnderә, partia apparatь proletariattьŋ iŋ jaqşь keşe-lәren yđeneŋ esenə ala ti-gөndөn sьqьp eş itə».

Bol'şevistik partia appara-tь beđđeŋ өsөn massalar me-nən өđөlmәblek bәjlәneştә torovđьŋ, prinsipiallekteŋ, anьq eşlәvđeŋ, eşleklelekteŋ, ojoşqanlьqtьŋ өlgөhө bulьp tora. Beđđeŋ burьsьbьđ—je-tәkse komsomol organdarьn bөtə saralar menən nьqьtьvđan, unьŋ avtoritetьn ar-taban nьqьtьvqa, jәştər mas-salarь menən bәjlәneşen kө-sәjtevgə өlgәşevđən tora.

Beđđeŋ jetәkse komsomol organdarьbьđda jәşәp kilgөn tәrtip ularđьŋ aldьna qujьl-qan burьstarqa javap birev-đәn alьŋ tora әle. Beđđeŋ komsomol komitettarьnьŋ iŋ đur jeteşheđlege—komsomol massalarь menən ularđьŋ bәjlәneştәre nasar bulьvьnda.

Urьndaqь Sovettarqa haj-lavđarqa әđerlek eşendә 2,5 million komsomoles qatnaştь. Ularđьŋ kybehe bьl eştә ybte, tәzribә aldь. Lәkin beđ-đeŋ өlkә komitettarьbьđđьŋ qajnьhь bьl keşelәrđe nьqь-tьp qaldьrьvь menən, ularđьŋ qajđa hәm nisek eşlәvđәren bөleve menən maqtana ala, qajhь өlkә komitet ularđьŋ artaban ybeşenə jarđam kyr-hətte huŋ? Bьl turala höjlәj alьrlьq iptəştər ad tabьlьr tip qurqam.

Ştattarđьŋ qabartьlqan bu-lьvь komsomol apparatьnьŋ eşenə kire tә'bir jahanь. Komsomol clendarьnьŋ aktiv eşe qajhь ber vaqьtta tyləv-le apparat eşe menən almaş-rьldь. Ştattarđьŋ qabartьlqan bulьvь jaŋь aktivtь eşkə ьlьqtьrьvqa qomasavlaj, ka-drđarđьŋ ybevenə hәm ular-đь yrlətevgə totqar jahaj. Bьlarđьŋ bөtəhe lə komso-molestarđь tərbiələv eşenə zararlь tә'bir itə hәm mas-sovьj-yđeşmәkər ojoşma bu-lьvь jaqьnan komsomoldьŋ tөp prinsibьna qarşь kilə.

Elek, apparattь qьbqartьv-qa tiklem, komsomol ojoş-malarьnda 45.580 tyləvle rabotnik iьəplənə ine. Kom-somol өlkə komitettarь sek-retarđarь menən kәŋәşlәşkəs hәm bьl mөs'әlәne VLKSM Yđək Komitetьnda tikşergөs beđ komsomol ojoşmalarьnьŋ apparattarьn 65 protsentqa qьbqartьrqa qarar ittek.

Bьl—texnik sara tygel, ә beđđeŋ eşebeđđөge đur jeteş-heđlektөrđe bөtөrөvgə, eşte alqa alьp barьrqa buldьqlь bulqan komsomolestar mas-salarьn eşkə jәlep itevgə jynәlderelgәn ser'joz politik sara.

Komsomol aktivьn kiŋ rә-veştə jәlep itep beđ komi-tettarьbьđđьŋ kөsөn hәm tә'-biren meŋ tapqьrđar arttьra-saqbьđ. Jetәkse komsomol organdarьnьŋ apparatь—unar-laqan buşatьlqan rabotniktan hәm unar meŋiәgәn aktivis-tan tora. Meŋərlәgən jeptər aşa massalar menən bәjlәneş-tə bulqan, ularđan kөs alьv-sь, rədovoj komsomolestarđьŋ initsiativahьn kytərep alьvsь komsomol komitetь qьna jaq-şь. Unьŋ kөsө tap bьna şun-da — komsomolestarđьŋ yđ-đərenen aktivlьqьnda, ojoş-qanlьqьnda, initsiativahьnda, ojoşmanьŋ eşendə ularđьŋ ak-tiv qatnaşa alьvьnda bulasaq.

Ştattar menən mavьqьvđьŋ nәmәgə barьp jeteven, xatta propagandisiьq eşe—leksialar uqьv, konsul'tatsia birev ke-vek komsomoldьŋ şundaj po-cotlь burьsьn ytəgən өsөn də aqsa tyləj başlavđarь qьna bulha la kyrhətə. Komsomol-dьŋ Kiev өlkə komitetь ber-đөm lektoriqa 45.192 hum aqsa kysergən. Bьl sredstvo-larđan leksialar hәm doklad-tar menən sьqьş jahavsь komsomol rabotniktarьna ty-lәngən. Өlkə Komitetьnьŋ yđenə leksialar uqьv, doklad höjlәv өsөn komsomol rabot-niktarьna turanan-tura aqsa tyləv ojat tojolqan, şuqa ky-rə aqsanь lektoriđьŋ aqьm-daqь iьəbenə kysergөndөr hәm unь şunan ala başlaqan-dar. Komsomoldьŋ Odessa өlkə komitetьnda la leksia uqьvđarь өsөn komsomol ak-tivistarьna aqsa tyləgөndөr.

Bьndaj vaqiqalar başqa өl-kə komitettarđa la bulqan. Eş finansta tygel, ә bьlarđьŋ bөtəhenen dә aktivtь bođo-vьnda, uqa xata tərbiə bire-vendə bit. Ojoşmala eşlәgən өsөn, komsomolestьŋ iŋ ja-qьn burьsьn ytəgəne өsөn nisek itep aqsa tyləmək kə-rək? Partiala propaganda eşen alьp barьvđь đur pocot tip iьəplənelәr hәm iьəplәjđәr, ә beđđə unьŋ өsөn aqsa tyləj-đәr.

Beđđeŋ kyp rabotniktarь-bьđ komsomol ojoşmalarьnьŋ eşendge, xatta, qajhь ber promaxtarđь hәm jeteşheđlek-tərđe, bөtəhenən elek, jənəhe ştattarđьŋ bәlәkəj bulьv iьə-benə hьltap qaldьrәv jaqьnda toralar. Өlkə komitettar — instruktor, mədir, urьnbabar biregeđ, tip әlegə tiklem yđđərenen qararđarьn beđgə jebərep toralar. Oşondaj «iza-di zapiskanьŋ» berehen beđ-gə Daqstan өlkə komitetьnьŋ sekretarь iptəş Murtuzaliev jebərgən. Ul zapiska iŋ kəm tigəndə, maşinka menən tь-qьđ jađqan өs bitte alqan Bьl zapiska Daqstan promьjş-lennosьnьŋ bөtə tarmaqtarь turahьnda jađьvđan başlana, unan arь Daqstan promьjş-lennosьnьŋ artaban ybeşe bil-dәlәnə hәm Derbent ergөhen-də təbiqi gaz jatьştarь bul-qanlьqь, ularđьŋ jaqьndaqь jьldar esendə fajđalanьrqa ujlanьlьvь kyrhətelə, ə şunьŋ menən bәjlәneştə, imeş өlkə komitetqa taqь ber instruk-tor kərək... **(kөlөv).**

Jьş qьna vaqьtta, xatta plenum clendarь, jәqni ojoş-manьŋ jetəkse sostavь la kөndəlek praktik eştə qat-naşmaj. Ularđьŋ bөtə eşe tik plenumdarđa qatnaşьvqa qь-na qajtьp qala, şul uq vaqьt-ta bьl plenumdar komsomol ustavь menən bildələngən sroktarđь bođop, hirək saqь-rьlalar. Xar'kov өlkəhenen Dvurecanski rajonьnda ytkən jьl 26-sь qinvarđa uq bulqan berense organizatsion ultь-rьştan huŋ plenum clendarьn ber genə tapqьr đa saqьrma-qandar hәm ularqa his ber tөrlө proucenie birmәgәndər.

Tap şulaj uq, tәvge ojoş-malarđa la komsomolestarđьŋ bөtəhen dә aktiv eşkə jәlep itevđən alьb toralar әle, bu-şatьlqan rabotniktarđь mөm-kin tiklem kyberək buldьrь-qa tьrьşalar, qajhь ber vaqьt-ta ularđь predpriatie iьəbe-nə totop, bьnь jәşerәlər.

Ştattarđьŋ qabartьlqan bu-lьvь apparattьn rədovoj kom-somolestardan ajьrьlьvьna kilterə, ultьrьştar sujetnəhen tьvđьra ikənlege asьq. Beđ-đeŋ jetəkselərebeđ jьş qьna vaqьtta apparatqa nisek nag-ruzka birep bөtөrөrgə, kem-de qajđa komandirovkaqa jebərergə, qarar, zapiska, di-rektiva jađьvđь kemgə tap-şьrьrqa tigən məs'әlәlər tu-rahьnda qajqьrtalar... Qajhь berəvđəre xatta rabotniktar menən höjlәşergə lə өlgөrə almajđar, — rabotniktar kyp, ə ul, jetəkse, ber yđe genə. Qabartьlqan apparat eşteŋ asьlьnda, jetəkselərđe aktiv-tan alьblaştьra, ularđь jən-le operativ eştən ajьra, kan-selərşina menən kymə.

Kadrđarđь nasar belev đə, jəştərđe yrlətevđən qurqьv đa beđđeŋ komitettarьbьđđьŋ komsomolestarđьŋ kiŋ mas-salarь menən nasar bəjlәneştə bulьvđarь turahьnda höjlәj. Әgər đə rajkom aktiv menən bəjlәneş totmaha kadrđarđь qajđan belhen huŋ ul? Ajrьm alqanda, beđđeŋ kadrđar by-lektərebeđđeŋ eşendə bulqan kyp jeteşheđlektər đə oşoŋoŋ

(Davamь 2-se bittə).

Iptəş Mixajlov dokladьnьn davamь

menən anlatьla; jьş qьna vaqьtta ular kemde həm qajda yrlətergə belməjdər. Ə həðəmtələ kyp kenə rabotniktar ber urьnda torop qalalar, kygərələr. Beðdə şul ber yk posta əllə nisəşər jьl bujьna eşləvse komsomol jetəkselə-ren jьş qьna osoratьrqa məmkin. Bьna, məbələn: Xar'kov əlkəhendə, — ə ul ber yðe genə tygel, əlbittə,— təvge ojoşmalarðьn 1024 sekretarьnan 20-gə tiklem jəştəgelər — 165 keşe, 21-dən 26 jəşkə tiklem — 421 keşe, 27-nən 30 jəşkə tiklem — 357 keşe həm 30 jəştən əlkən — 81 keşe. Təp jetəkse sostav 20-nən alьp 30 jəşkə tiklem.

Bьl iptəştərðeq kybehe — komsomolda ybkən hoqlanqьs keşelər, əlbittə. Ular ður unъşlьq menən ikense eşkə lə kysə alьrðar ine, ləkin bьl eşlənməj. Ni əsən? Sənki rajkomdar həm gorkomdar jəştərðe yrlətevðən qurqalar, ular kadrðarьn, yððərenen aktivьn belməjdər, həm əgər ðə sekretar eðləhələr, motlaq ður stazlь, xeðmət kyrhətkən cinlь keşene eðləjdər.

Kanselərşcina həm apparattьn bjurokratizmь şulaj uq bik kyp handa qararðar qabul itevðə lə kəvðələnə, bьl qararðarðьn ytəleven huqьnan berəv ðə tikşermə j. Bьl qararðarðь ytəvðe kəndən-kən ojoştora barьrqa kərək, bьnьq əsən kadrdar kərək, qararðarðь tormoşqa aşьrqanda tajanьrqa məmkin bulqan aktiv kərək. Şul uq vaqьtta beððeq qajhь ber jetəkselərebeð qararðь qabul itev ðə jetə, ə unan arь yðenən-yðe barasaq, tip ibəpləjdər. Ularðьn kyð aldarьna kilterevðərensə qarar — kərəkle kadrdarðь yðe hajlap ala torqan, ytəleşte yðe tikşerə torqan həm bətə eşte yðe ytkərə torqan şundaj «qəzəp — qaqьð» ul. Sekretarqa «qəzəp— qaqьð»ðьn eşləngən eş turahьnda material' kilterep tapşьrqanьn kyðətergə həm kətergə genə torop qala.

Ber kem də tikşermə j torqan direktivalarðan nindəj fajda? Bjurokratizmqa qarşь baş kytərergə, unь travit' itergə tejeşle bulqan komsomol rabotniktarь yððərenen eşendə bьndaj bjurokratik— formal' jaqьn kilevgə ni əsən sьðap toralar?

Komsomol — irekle ojoşma. Jəştər unьq safьna inep yððəren kommunizm eşe əsən nьqlь kərəşselər itep, sьnьqqan həm kəslə keşelər itep tərbiələrgə tərьşalar. Həm komsomolestar VLKSM-da clenlьqtьn irekle bulьvь timer dissiplina kərəklegen sьqarьp taşlamaqanlьqьn, ə kirehensə, kyðdə totqanlьqьn bik jaqşь anlajdar. Komsomoldьq ustavь bъnь nьqlap əjtə, unda bьlaj tip əjtelgən:

«Sojuzdьq ustavьn həm programmahьn tanьvsь, unьq ojoşmalarьnьq berhendə eşləvse, VLKSM-ðьq barlьq qararðarьna bujhonovsь, clenlьq vznostarən tyləvse, komsomol saftarьna alьnqan, 15 jəştən 26 jəşkə tiklem bulqan hər kem VLKSM clenь bulьp ibəpləna».

Iptəş Stalin tarafьnan birelgən həm komsomoldьq X sjezьnda qabul itelgən clenlьqtьn bьl formulirovkahь hər ber komsomolestь komsomoldьq programmahьn (həm organizatsion prinsiptarьn formal' rəveştə tanьvðь qьna tygel, bəlki ularðь kən hajьn tormoşqa aşьrьvðь la talap itə.

Jьş qьna beððeq jetəkselərebeð qajhь ber komsomolestar jьjьlьştarqa jərəməjdər tip zarlanalar. Bьl dərəb. Jьjьlьştarða ojoşmanьq dəjəm sostavьnьq barь 40 — 50 protsentь qьna qatnaşqan sqqtar bula. Jьş qьna jьjьlьştar ber səqət — səqət jarьm hunlap başlanьlar.

Ni əsən bьl şulaj? Sənki beð jьş qьna komsomolestarðь jьjьlьş menən qьðьqhьndəra belməjbeð, sənki kyp kenə komsomolestar yðenen ojoşmahьnьq eşendə aktiv qatnaşlьq itməjdər, jetəkselər menən tik jьjьlьştarða qьna osoraşalar. Komsomoles jьş qьna jьjьlьştьn eşendə formal' qatnaşlьq itə, sənki ul qabul itelgən qararðь unьq nisek ytəjəsəgen, unda yðenen fekerensə, kiləhe jьjьlьşta, gruppala tikşerergə kərəkle bulqan nindəj təqdimdər kilep tьvqanlьqьn irtəgə ber kem də horamajasaqьn belə. Jьş qьna jьjьlьştar juqarьnan kyrhətevðər bujьnsa qьna saqьrьlalar həm ular apparat — bjurokratik məs'ələlərən genə tikşerələr.

Şundaj dissiplina urьnlaştьrьrqa kərək, bьl dissiplina vaqtьnda komsomolestarðь bildələngən səqətkə jьjьnav əsən tik ber genə tapqьr xəbər itev jeterlek bulhьn.

Komsomolestarðьn juqarь dissiplinalь bulьvðarьna, ularðь bətə jaqlap tərbiələvgə ireşev kərəklege ajqanlь min fizkul'tura həm xərbi eştең qujьlьşь turahьnda ber nisə zamecanie jaharqa teläjem. Bьl məs'ələ komsomoldaqь dəjəm dissiplina menən, beððeq ojoşmalarьvьððьn kərəşkə buldьqlьlьqьn kytərev burьsь menən əðəlməblek rəveştə bəjləngən. Komsomol dissiplinahь menən xərbi-fizkul'tura əðerlege ber-berenən ajrьlmaj torqan nəmələr.

Sovet patriottarьnьq sikheð gerojlьqь həm batьrlьqь bətə donjaqa bildəle. Komsomolestar yððərenen tьvqan ildeq dostojnьj uldarь, huqьşta komandirðьn ьşanьslь terəge bulьp torqanlьqtarьn kyrhətlelər.

Kyp kenə komsomol ojoşmalarь xarbi-fizkul'tura eşenə baha birep jetkermənelər.

Komsomoldьq progrmmahь hər ber komsomolestan Qьðьl Armiaqa ingəngə tiklem yk əle təð atьv iskusstvohьna həm berər tərlə xərbi spetsial'nostqa ejə bulьvðь talap itə, ə qajhь ber komsomolestar, qajhь ber jetəkse komsomol rabotniktarь bьnь ytəməjdər.

Beððeq xərbi-fizkul'tura eşebeððeq bik ður jeteşheðlege şunan tora, ul tulь bahalь, sьðamlь bojes əðerləvðe tə'min itməj.

Osoaviaxim streloktarðь xərbi obstanovkaqa bətənləj oqşamaqan şarttarða əðerləj. Strelok tirqa kilə. Botaq qa bərelməhen əsən unьq abtьna jomşaq itep jəjep qujalar, mişende spetsial' rəveştə jaqtьrtalar. Instruktor jartь səqət samahь unьq tirəhendə əjlənə, bələkəj balanь jajlaqan kevek jajlap jatqьra: «Bьlaj heðgə unajhьð, bьnan tartьla...». Bьl teplitsa, oranzeria, ə bojevoj şarttarqa jaqьnlaştьrьlqan obstanovka tygel. (Zalda jənlənev). Aðaq kilep, strelok normalarьn tapşьra la — şunьq menən bətə, unьq turahьnda onotalar. Həðəmtələ, ber ni tiklem vaqьt ytkəs tə ul xatta ydləstergən að qьna belemen də juqalta. Bьqa, nasar streloktarqa «jarðam itev» vaqiqalarьn, jəqni ular əsən prosto instuktorðar norma tapşьrqanlьqьn, juqarь bulmaqan belemdərgə bahanь juqarь itep birevðəren də əbtərgə kərək, həm qajhь ber vaqьtta «Voroşilovsa atьvsь» znacogь — tik ber kyrneş kenə, yðenðe-yðen aldav qьna bulьp sьqa. Hyð unajь kilgəndə znacoktar turahьnda ber nisə hyð əjtergə kərək. Beð ike dibtəgə jaqьn hər tərlə oborona həm fizkul'tura znacoktarьn hanap sьqarðьq. Bьl bik kyp tygelme hun? Bətə bьl znacoktarðьn hanьn qьðqartьrqa, paradlьlьq, şav-şьv tьvðьrmabqa, bətə fizkul'tura eşenə tambьrьnan yðgəreştər inderergə məmkin tygelme ikən?

Beðdə kyp qьðdarðь ljotcitsalьqqa, paraşytistkalьqqa, pulemjotcitsalьqqa həm başqalarqa əðerləjdər. Ularðьn xərbi spetsial'nostqa ejə bulьv teläge bik zakonlь. Sovet qьðdarьnьn tьvqan ilde haqlavqa yððəren əðerləv teläge təbiqi ul, həm beððeq burьs — ularqa bьl eştə tərləsə jarðam itevðən tora. Təzribə huqьş şarttarьnda qatьnqьðdarðьn lazarettarða, gospitaldərðə, qəskərdərde tormoş jaqьnan xeðmətlənderevðə ður fajda kiltergənlektəren kyrhətə. Beðgə qatьn-qьððarðь tap bъna oşo jynəleştə əðerlərgə kərək. Bojestьn tormoşon qotqarьv, bojestь tormoş jaqьnan xeðmətlənderev eşenə hiðger, iqtibarlь mənəsəbət—bьlar, nindəj ðə bulha başqa eş kevek yk əhəmiətle.

Aðaq kilep, taqь ber məs'ələ — komsomoldьq hər tərlə xərbiləşterelgən poxodtarь həm ucenieləre turahьnda. Bьnda kartina Osoaviaximdaqь kevek yk, juqarьla kyrhətelgən «teplitsa» şarttarьnan bik að qьna ajrьlalar. Komsomolesqa: — Hin tadamь? Fələn səqəttə, fələn urьnqa kil,—tip əjtməjdər.— Juq, əgər ðə poxod jaharqa bildələnhə unьq uq jaqьnan da, hul jaqьnan da jaqьn kilələr, baş ejələr həm:

— Qara əle, hin bəlki batьrhьq?..,—tiðər.

Aðaq kilep, nisek jette şulaj jьjьlalar. Taqь ber qajqь tьva: keşelərðe nisek aşatьrqa? Həm bьna poxod kolonnahьna biş-altь gruzovik ejərə: berehendə — qajnar səj, ikensehendə — sitro, əsənsəhəndə — narzan, qajnar zakuska həm başqalar. Bьlarðьn bətəhe lə huqьş obstanovkahьna ni nəməhe menən oqşaj inde? Əşte şulaj itep qujьrqa kərək: jьjьlьv punktь fələn urьnda tip hinə xəbər itkəndər ikən, bildəle vaqьtqa yðenə aðьq al həm poxodqa kit. Xərbiləşterelgən poxodtь sanatoriaqa əverelderergə jaramaj. Komsomoles xərbi tormoştoq bətə avьrlьqtarьn həm qьjьnlьqtarьn jeqel kisereygə əjrənergə tejeş.

Unan arь xəstərlek — poxodtьn marşrutь. Bьndə julda taştarðьn aðьraq bulьvьn, tuðan bulmavьn, ajaqtarðьn sьlanmavьn həm başqalarðь həm başqalarðь kyðətələr. Bьnьq jəştərðeq xərbi əðerlege menən urtaq nəməhe bar hunq? Ber nəməhe lə juq!

Aðaq kilep, marşrut ta hajlap alьnqan, bətəhe lə jaqşь. Ləkin bьna xəl itelməgən məs'ələ bar: ə nisek unan qajtьp jetergə. (**kəlov, tavьştar:** maşina menən!) Min bьndaj poxodtar beðgə kərəkməjðər, tip ujlajьm. Beðgə komsomolestarðьn dissiplinahьn, ularðьn ojoşqanlьqьn, yðen bik tið jьjnap ala həm telahə nindəj şarttarða, telahə nindəj qьjьnlьqtar bulqanda la poxodtь otlicno ytkərə belgənlegen kyrhətə torqan poxod kərək. Komsomoles bojevoj bulьrqa, hьvðan da, uttan da qurьqmabqa,—ojoşqan, dissiplinalь bulьrqa tejeş. Komsomol—jəştərðe xeðmətkə həm oboronaqa əðerləvse bojevoj ojoşma ul.

Komsomolestarðьn prikaz tərtibendə tygel, ə yððərenen komsomollьq burьsь bujьnsa hər kəndə fizkul'tura menən şəqəllənevðərenə beð ireşə almajbьðmь ni? Bьndaj licnьj əlgə kyrhətevðen kəsə ður bulasaq. Rezolytsialar jaða belevðən arь kitə almaqan obkom sekretarь nasar sekretar ul. Obkom sekretarь— jəştərðeq jetəksehe ul, ul jəştərgə jetəkselek itergə, ularðь yðenen artьnan ejərtep alьp barьrqa, licnьj əlgəhə menən mavьqtьrьrqa tejeş. Ul saqta komsomolestar: «Bьna jeget nindəj, bьndaj jeget menən juqalmabhьn!», tip ajtəsəktər. Kanselərialə keşene fizik jaqtan əðerləp bulmaj. Bьnьq əsən stadionqa, poxodqa barьrqa, komsomolestar menən bergə bulьrqa kərək. Eşte şulaj qororqa kərək tə. Komsomol jetəksehe komsomolestar menən jьjьlьştarða qьna jəki komitetta qьna osoraşьrqa tejeş tygel. Komsomol jetəksehe jəştər bula torqan hər jerdə — predpriatielə, kolxozda, ucrezdenielə, jəştər eşləgən jerdə, klubta, massovkala, stadionda, jəştər jal itkən urьndarða bulьrqa tejeş.

Ləkin komsomolestarðь kəslə, nьq ixtiarlь, nьqьş keşelər itep, tərən rəveştə dissiplinalь, batьr keşelər itep tərbiələvðe keşenen kəndəlek eşenən ajrьv məmkin tygel. Hər jerdə — zavodta jəki fabrikala, kolxozda, jəki məktəptə, vuzda komsomoles yðenen prozivodstvo eşen ytəv menən bergə bol'şevistik kynegevdərgə ejə bulьrqa, yðendə bьl sьjfattarðь tərbiələrgə tejeş.

***

Iptəş Mixajlov həðəmtələv hyðendə komsomol eşendəge kyp kenə məhim momenttarðь əbtəmə rəveştə bildələp ytte.

— Beð bik ser'joz eş başlanьq, ləkin tik ştattarðь qьðqartьv menən genə siklənev dərəb bulmab ine. Beððeq aldьbьðða torqan burьstarðьq unъşlь ytələveşn tə'min itə alьrlьq organizatsion formalar turahьnda xəder yk inde ujlarqa həm plenum qararðarьnda kəvðələnderergə kərək.

Iq ður qala ojoşmalarьnda qьna bylektərðe qaldьrьp, rajkomdarða həm gorkomdarða ularðь bətərəv maqsatqa jaraşlь bulьr ine. Rajkomdarða, gorkomdarða bylektər urnьna agitatsia həm propaganda bujьnsa, xərbi fizkul'tura eşe, kul'tura-massovьj eş, məktəptər həm pionerðar eşe bujьnsa komissialar eşləhendər, tigən təqdim bar. Komissianьq başьnda predsedatel' tororqa tejeş. Komissia sostavьnda 7 — 10 iptəş bulьvь məmkin. Komissia predsedatelen gorkom jəki rajkom plenumьnda rablarqa məmkin.

Unan arь, plenumdar, jьjьlьştar saqьrьvðaqь baş-baştaqlьqtь, aðaq kilep, bətərərgə kərək həm bəlki bьl turala yðebeððeq qararьbьðða la əjtergə kərək bulьr. Bьnda jьl bujьna la plenumdьq jьjnalmav fakttarьn kyrhəttelər inde. Bьl — komsomoldьq eske demokratiahьn tupab rəveştə boðov bulьp tora.

Plenumdьq tap ustavta kyrhətelgənsə jьjьlьvь, jьjьlьştarðьq da tejeşensə saqьrьlьvь kərək. Komsomolda jəştərðeq beləheləre kilgən komsomolestarðь qьðьqhьndьrqan məs'ələlər kyp. Ularðь tikşerergə, şunьq menən jəştərðe tərbiələrgə kərək.

Beð, aktivtь məmkin tiklem kyberək jəlep itevðeq kərək bulьvь turahьnda həjləjbeð, ləkin bьnьq əsən kyberək organizatsion məmkinlek tьvðьrьrqa kərək. Əgər ðə gorkom jəki rajkom bjuroh səqət 12-nən 8-gə tiklem ultьrьş ytkərhə, eş barьp sьqmab, — aktivistar eştəren qaldьrьp rajkom bjuroh ultьrьştarьna barmabtar bit. Bьnьq menən bəjləneştə, rajkomdarða həm gorkomdarða hər tərlə kəŋəşmələr həm bjuro ultьrьştarь kis menən saqьrьlhьndar həm eş vaqtьnda ultьrьş ytkərev tьjьlhьn tigən təqdim bar. Həm rajkomdarðьq, gorkomdarðьq bətə eşen də kiske səqəttərgə kyserergə jaraj. (**Tavьştar:** dərəb!).

Bьna, prenielərðe ibəpkə alьv nigeðendə beððeq plenumda inderergə telägən təqdimdərebeð şular.

(Aðaqь 3-sə bittə).

Iptəş Mixajlov dokladьnьn aƌaqь

Bəƌƌeq komsomol jetəkse-
evəƌƌeq obligь turahьnda,
ƌƌeq rabotniktarьbьƌƌьn jə-
turahьnda ber nisə hyƌ
təhe kiler ine. Heƌ iptəş
alindьq hajlav aldь jəjьlь-
nda həjləgən gyzəl telmə-
n beləhegeƌ, bьl telmərendə
bəƌƌeq deputattarьbьƌƌьn
min təblə bulьrqa tejeş
nlektəre turahьnda həjləne.
Bəƌƌeq komsomol jetəkse-
evəƌ də şulaj uq leninse-
jinsь tiptaqь, skromnьj,
ger, jeteşheƌlektərgə qara-
tyƌemheƌ, hər tərlə tot-
lьqtarƌь jemerə, qьjьnьq-
ƌь jeŋə belevse jetəkselər
ьrqa, massalar tavьşьna
qolaq halьrqa, mahajmab-
tejeştər.

Bəƌƌə qajhь ber iptəştər-
n iьş qьna his ber tərlə
pecьlektəre bulmabtan, yƌ-
ren tamam ybep jetkən,
ntь tulьhьnsa əlgərgən
əkselər h. v. itep toja baş-
vaqiqalarь bula.

Bьndaj qaraş qəƌəttə, bol'-
istik tənqit həm yƌ-yƌeŋ-
tənqit bulmaqan jerƌə,
ƌeŋ jetəkseləreveƌ tirə-
ndə podxalimdar şavlap jə-
ən jerƌə barlьqqa kilə.
Partia jetəkselege beƌƌeŋ
əveƌƌeŋ sьqanaqь bulьp
qanlьqьn beƌƌeŋ hər be-
eƌ hər vaqьt xəterƌə to-
rqa tejeş. Partia beƌƌe
ommьj bulьp, tьvqan ilgə
ьsьn kyŋeldən birelgən bulьp,
xeƌmətsəndərƌeŋ doşmandarьna qarata ajavhьƌ buiьp, jəştərƌeŋ ьsьn vozaktarь bulьp ybergə əjrətə. Bьl beƌƌeŋ komsomol rabotniktarьbьƌƌьn həm bətə komsomolestarƌьŋ aŋьna tərən inep urьnlaşьrqa tejeşle.

Heƌ beƌƌə obkom sekretarьnьŋ kem bulьp torqaŋlьqьnьŋ qьna təbənə təşənəgeƌ. Obkom sekretarь — jeƌƌərsə meŋ jəştərƌe jetəkselek itevse keşe ul. Partia uqa bьl bik ƌur eşte ьşanьp tapşьrƌь. Obkom sekretarь — jeƌƌərsə meŋ jəştərƌeŋ, həm nindəj ƌə jəştərƌeŋ əle — iŋ aldьnqь, idea jaqtan iŋ sьnьqqan jəştərƌeŋ, iŋ gyzəl jəştərƌeŋ jetəksehe uj. Qaraqьƌ, beƌƌeŋ partiabьƌ keşelərƌe ni tiklem juqarь kytərə, ul beƌgə ni tiklem kyp ьşanьp tapşьra. Həm beƌ bьl ьşanьstь aqlarqa burьslьbьƌ. Beƌgə bol'şevistik partia beƌgə qarata qujqan talaptar juqarьlьqьnda bulьrqa, ojoşmanь partiaqa, VKP(b) Yƌək Komitetьna, iptəş Stalinqa birelgənlek ruxьnda, komsomoliƌьŋ kəsənəŋ, tuplanqanlьqьnьŋ, idea jaqtan sьnьqqanlьqьnьŋ sьqanaqь bulьp bətəhenən elek bol'şevistik partianьŋ jetəkselege, iptəş Stalinƌьŋ jetəkselege torqanlьqь ruxьnda tərbiələrgə kərək! **(Alqьştar.)**

—*—

Hər ber kolxozqa jaqşь hьv jьjьmdarь

XI PLENUM QARARƊARЬN YTƏJBEƊ

Byzdək rajonьnьŋ komso-
l ojoşmalarь kolxozlarƌa
valar, plotinalar, hьv jь-
mdarь buldьrьvƌa aktiv
naşa başlanьlar. Rajon
əmendəge komsomol ojoş-
larьnda bьl məs'ələ
jьnsa jьjьlьştar ytkərelƌe.
LKSM-dьŋ rajon komitetь
lxoz komsomol ojoşmala-
na jarƌamqa rajon aktiv-
nan 12 keşe jebərƌe.
r 30 komsomol ojoşma-
rda bulьp, hьv jьjьmdarь,
valar buldьrьv turahьnda
atьv eştəre ytkərƌelər.

Xəƌer komsomolestar qьƌьv eş alьp baralar. Urozaj avьl sovetь «Idəş» kolxozь ergəhendəge komsomol ojoşmahьnьŋ initsiativahь menən ber bьva bьvƌьlar. «Aktivist» kolxozь (Qazaqtar avьl sovetь) komsomolestarьnьŋ kəsə menən esə torqan hьv urьndarь tadartьldь, əs bьva bьvƌьldь.

«Qьƌьl jьlqa» kolxozьnьŋ komsomolestarь dyrt urьnda bьva bьvьrqa qarar itep, xəƌer praktik eşkə başlanьlar.

X. Jaxin.

Baŧьvƌarƌь huqarьv

BƏLƏBƏJ. «Yrnək» kolxo-
clendarь 1937 jьlda uq,
ən jьlqahьna nasoslь stan-
qorop, qalqəv urьndarƌa-
jerƌərƌe huqarьv turahьn-
plan qora başlaqajnьlar.
40 jьlda «Pravda» gazeta-
nьŋ baş məqaləhen həm
oronez əlkəhe, Talovs-
rajonь «Zeleznodoroznik»
lxozь clendarьnьŋ xattarьn
rən əs, ular bьvalar həm
v jьjьv urьndarь buldьrьv
jьnsa konkret eşkə toton-
lar.

Ijyn ajьnda, kolxozsьlarƌьŋ
r tьrьşlьq menən eşləvƌərə
həƌəmtəhendə, kənənə 3,5 million litr hьv birerlek kəslə nasos stansialь eşkə başlanь. Stansia 15 gektar səsevlekte huqarasaq. Kiləsəktə bьl majƌan 32 gektarqa jetkereləsək.

Ləkin, şunь la əjtep kitergə kərək, Ysən jьlqahь kolxozsьlar tarafьnaŋ nasar fajƌalanьla. Bьl jьlqa 8 avьl sovetь territoriahь arqьlь ytə, ləkin barь tik ber—Isməqil avьl sovetьnda qьna unьŋ hьvь səsevlektərƌe huqarьv əsən fajƌalanьla.

Komsomol tormoşo

BЬNDA HƏJLƏNƏLƏR GENƏ...

VLKSM Yƌək Komitetьnьŋ XI plenumь hər ber komsomol ojoşmahьn yƌenen eşen yƌgərtep qoroyƌь, sojuz eşenə bətə aktivtь ьlqtьrьvƌь talap itte. Komsomoliƌьŋ jetəkse rabotniktarь bьnь aŋlarqa həm praktik eşkə başlarqa tejeştər ine.

Ləkin plenumdan huŋ kyp vaqьttar ytevgə qaramabtan, qajhь ber rajon komitettarь bьl əlkələ quƌqaia alqandarь juq əle. Bьnьŋ səbəben jetəkselərƌeŋ əle haman kabinetta ultьrьrqa jaratьvƌarьnan, komsomolestar massahь menən bəjləneş totmavƌarьnan qьna aŋlatьrqa məmkin.

Məbələn, komsomoldьŋ Kirov rajon komitetьna qьna qaraqьƌ. Plenumdan huŋ rajkomda nəmə yƌgərƌe? Ber nəmə lə! Rajkom əle haman ibkesə eşləj. Bildələ, ul plenum materialdarьn əjrənev bujьnsa təvge ojoşma sekretarƌarьnьŋ kənəşməhen ytkərƌe. Ləkin bьl kənəşmənen həƌəmtəhe həjləşevƌər menən genə qaƌь. Bьnda komsomol eşen qajtanan qorov turahьnda həjlənələr genə, ə praktik totonmajƌar.

Bьl, bildələ, təvge ojoşmalar eşenə lə saqьla. Ojoşmalarƌa XI plenum kyrhətmələren ytəvƌə nьqlь aƌьm jahalqanь juq əle.

Rajon ojoşmalarьnda clenlьq vznostarь tyləvƌeŋ toroşo nasar. Tav qoramaldarь zavodь ojoşmahьnda Filippov Aleksandr ber jьlqa, Filippov Viktor 6 ajqa, Gorodniceva 4 ajqa tyləməgəndər.

Bьl fakt ajrьvsa qьdqanьs. Əgər ƌə rajkom XI plenum materialdarьn aŋlatьvƌa konkret eş ithə, bьndaj fakttar bulqan bulьr ineme? Ə Filippov Viktor beseda jahaqandan huŋ, clenlьq vznostarьn akkuratno tyləj başlanь.

Vznostar tyləv bujьnsa rajonda başqa ojoşmalarƌa la eş jaqşьnan tygel. Narkomzem ojoşmahьnda vznostar bujьnsa burьs 385 hum. Bьnda rajkom rabotnigь ip. Kolobov ta bulqan. Ul jьjьlьş ytkərgən. Ləkin real' jarƌam kyrhətelməgən, komsomolestar menən beseda jahamaqan.

Rajkom Narkomzem ojoşmahьnda nisə komsomoles bulьvьn da asьq belməj. Unda 59 komsomoles bar, ə rajkom 63 tip jərəj. Bьlar bətəhe lə rajon komitetьnьŋ eşkə aktivtь ьlqtьrmavь, komsomolestar massahь menən bəjlənește kənəşmələrƌə, kabinettarqa saqьrьp qьna siklənenen heƌəmtəhe.

Narkomzem komsomol ojoşmahь kolxozdarƌa hьvjьjьmdarь təƌəv bujьnsa la kyp nəmə eşləj alьr ine. Ləkin bьl məs'ələ Narkomzem komsomolestarь akƌьna qujьlmaqan.

VLKSM-dьŋ Kirov rajon komitetьna kabinettan sьqьrqa, komsomolestar, jəştər massalarь arahьna inergə həm ularƌь sojuzdьŋ bətə eşenə ьlqtьrьrqa vaqьt, bik vaqьt.

Sajranov.

—*—

Komsomol vznosьn vaqtьnda tyləргə

Krasnousol rajonь Səjetbaba urta məktəbe ergəhendəge komsomoldьŋ təvge ojoşmahьnda 44 komsomoles ibəpləna. Ojoşmalaqь komsomolestarƌьŋ kyp kenə hanьn uqьtьvsьlar təşkil itələr. Şuqa qaramabtan komsomol ojoşmahь siktən tьş nasar eşləj. Komsomolestar komsomol ustavьn bodalar. Bьnda bigerək tə uqьtьvsь komsomolestarƌь kyrhətergə kərək. Məktəp direktorь Tuqtamьjşov, əlkən vozatьj Qojaşov, uqьtьvsь Buranqulova, Soltanova həm Məxərrəmovtar 4 aj bujьna clenlьq vznostarьn tyləməgəndər. Tuqtamьjşov jьjьlьsta vznos tyləргə tip hyƌ birƌe. Ləkin əle bulha vznos tyləgəne juq.

Ə. Səlmov.

Komsomolestar aktivlaşalar

Higeƌense mart ismendəge tegev fabrikahь ergəhendəge komsomol ojoşmahь qala kyləmendə ƌur qьna komsomol ojoşmalarьnan ibəpləna. Bьndajьn ƌur komsomol ojoşmahьnьŋ eşen bətə jaqlap ta jaqşьrtьv əsən komsomol komiletь sekretarь həm komsorgtar kəsə menən genə eşləv his tə məmkin tygel.

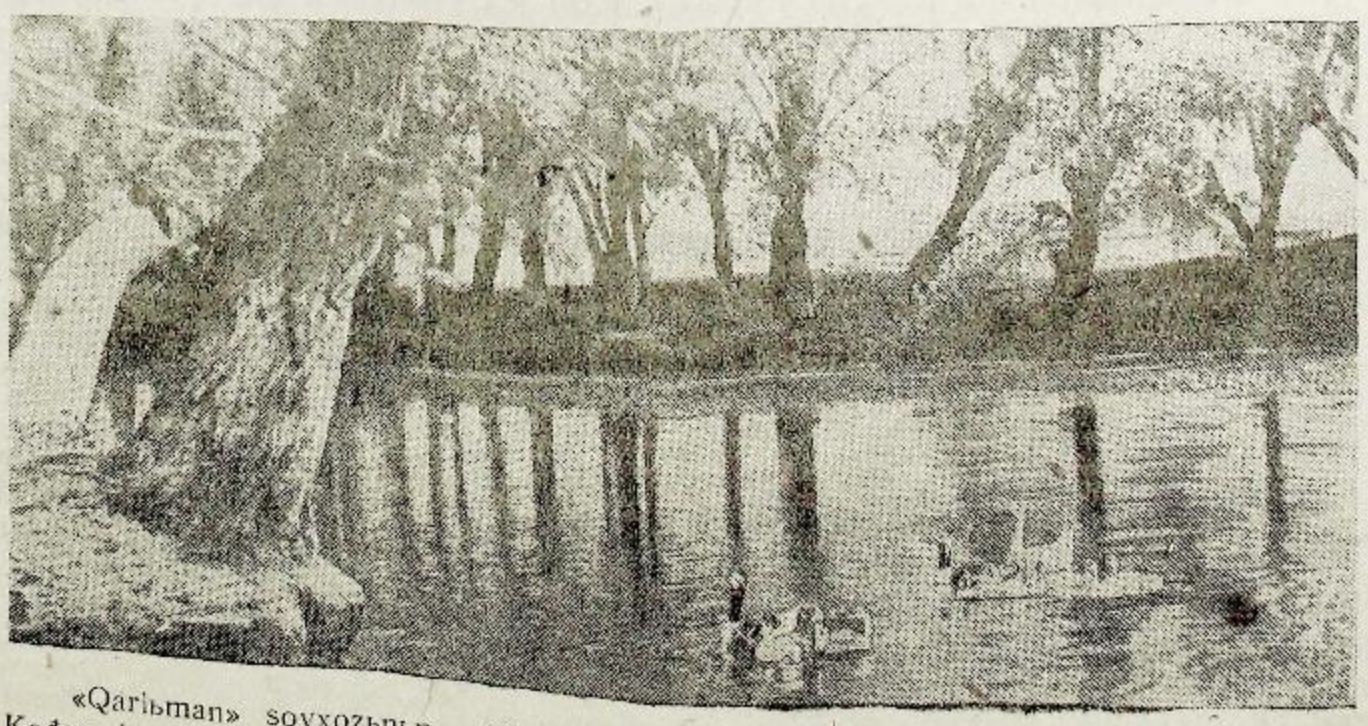
Bьnan ber aj elek buiьp udqan VLKSM YK-neŋ XI plenumь komsomol ojoşmalarьnьŋ eşen qajtanan qorov turahьndaqь məs'ələne, ojoşmanьŋ komsomolestarь ƌur kytərenkelek menən qarşьlanьlar. Komitet sekretarь iptəş Cernəjeva iŋ təvlə komsorgtarƌь həm aƌ handa bulqan aktivtarƌь jьjnap instruktaz kəŋəşmə udqarƌь.

Plenumda qaralqan məs'ələlər bujьnsa kyrhətelgən jeteşheƌlektər fabrika komsomol ojoşmahьnda la juq tip əjtep bulmaj.

Bьnan 9 aj elek komsomol safьna qabul itelgən Solənnikova iptəş clenlьq vznosьn komsomolqa inev vaqtьnan bir le tyləməgən. Sənki komsorg Qiliəzetdinov iptəş tə həm iptəş Cernəjeva la komsomol safьna jaŋь qabul itelgən Solənnikova iptəşkə komsomoliƌьŋ ustav—programmahьn tulьhьnsa aŋlatmaqandar. Tik iptəş Solənnikova XI plenum materialdarь menən nьqlь tanьşqandьŋ huŋьnda qьna şunda uq clenlьq vznosьn tulьhьnsa inderə həm sojuz eşenə lə aktiv qatnaşa başlaj.

Komsomol komitetь yƌenen eşendə kiŋ aktiv menən eşləvƌən ajrьlqajnь. Jьjьlьşta sьqьp həjləvse iptəştər komsomol komitetьnьŋ komsomoles aktivtar menən nasar eşləve turahьnda tənqitlənelər. Həm ular sojuz eşenə jaqьndan torop qatnaşьv əsən ƌur teləktəren belƌerƌelər. Həƌəmtələ xəƌer 7-se sexfaqь 33 komsomoles ta sojuz eşenə aktiv qatnaşa başlanьlar.

B. Midxət.

«Qarьman» sovxozьnьŋ Kөƌgə kevek jaŧьrap jatqan **HYRƏTTƏ:** bьvanьŋ ber (Qьrmьƅqalь rajonь) ƌur bьvahь qəzəp matur urьnda. kyl hьvьnda jədərlagən əjrək tər həm qaƌƌar jəşəjƌər.

(Akmolinski fotohь.)

JAŊЬ UQЬV JЬLЬNA ƏDERLEK QƏNƏƠƏTLƏNERLEK BARMAJ

QЬRMЬƂQALЬ. Rajonda øs urta, 12 tulь bulmaqan urta həm 60 başlanqьş məktəp bar. Bьl məktəptərdə jaŋь uqьv jьlьna əderlek nisek bara huŋ? Əlegə bьl eş qənəqətlənerlek qujьlmaqan. Remont eşe barь tik Saxaj avьlьndaqь tulь bulmaqan urta məktəp həm Taƌlar, Kystoqol avьldarьndaqь başlanqьs məktəptərdə genə başlanqan. «Qarlьman» sovxozьnda, Qamьşlь həm QьrmьƂqalь avьldarьndaqь məktəptərdə remontlav eşe tamamlanьv aldьnda tora.

Rajondaqь məktəptərdeŋ kyвehendə remont eşe başlanmaqan da əle. Şulaj uq məktəptər øsøn utьn əderləv turahьnda la xəstərlek kyrməjdər. Məktəptərde jaqьvlьq menən tə'min itev øsøn 4 meŋ 500 kuвametr qьna utьn əderlənergə tejeş. Berense ijylgə ni barь 800 kuвametr qьna utьn əderləngən.

Rajon məqarif вylege məktəptərde uqьv jьlьna əderləv menən qьƌьqhьnmaj həm urьndarƌaqь xəldeŋ toroşon jaqşьlap вelməj. Rajon sovetь başqarma komitetь məktəptərdeŋ uqьv jьlьna əderlənevdərenen barьşьn kontrolləməj.

—*—

ŞULQANDA PIONERƊAR LAGERЬ

Sulqan urta məktəвe (Təteşle rajonь) yđeneŋ uqьvsьlarь øsøn 15 kønlək lager ojoştorđo. Unda 17 uqьv otiicnigь şat həm rəxət jal itələr.

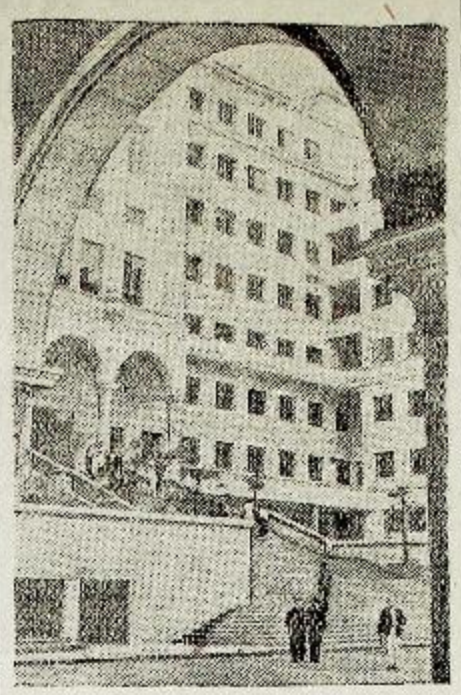
Lagerđa fizkul'tura, şaxmatşaşka kevek kul'turalь ujьn qora'darь lвuldьrьldь. Xudøzestvolь əđəвiət kitaptarь, gazeta-zurnaldar đa jeterlek tiklem aldьrьla. Uqьvsь pionerđar kul'turalь ujьndar ujnap, xudozestvoть kitaptar uqьp jal itələr. Uqьvsьlar hьv вujđarьna həm matur urmandarqa ekskursialarqa baralar.

Balalardьn kul'tura jaldarьn kynelle ojoştorovđa lagerđьn tərвiəseləre Xəliqova həm Səlimgərəjeva iptəştər jaqşь eşməkərlek kyrhətləг. **X. Miŋneqəlin.**

—*—

Balalar kino festivale

Balalar izadьnьn Bətəsojuz olimpiadahь ixərmətenə Sovettar Sojuzьnьn вətə qalalarьnda вalalar kino festivale uđqarьla. Øfələ festival' «Idel» kinoteatrьnda həm Jakutov ismendəge вaqsala 16 ijyldə uđqrьlasaq. Festival' vaqtьnda jəş tamaşasьlar iŋ jaqşь sovet kinofilmdəren kyrəsəktər. Seanstar aldьnan kinooperatorđar həm kinoxronikanьn Øfələge studiahь rezissjorđarь xudozestvolь kartinalarđьn nisek pljonkaqa alьnьvđarь turahьnda həjləjəkəstər. Başqort akademik teatrьnьn artisь iptəş Məвərəkov — «Salavat Julajьv» kartinahьnda Salavat rolen ytəvse, вalalarqa вaşqort xalqьnьn həjəklə gerojь oвrazьn вuldьrьv øbtənən nisek eşləve turahьnda həjləjəsək. Seanstarđan huŋ, qaralqan kartinanь tikşerev вulasaq. Kino festivaldən huŋ qala kyləmendə tamaşasьlarđьn đəjəm qala konferensiahь uđqarьlasaq.

SOVETTAR SOJUZЬ QALALARЬ BUJЬNSA. **Hyrəttə:** Tвilisiđəge Gruzia SSR-nьn xøkymət вinahь. (TASS foto-klişehe).

SIT QALA ANSAMBELDƏRE ØFØLƏ

Bьjьl Øfələ Ural xərвi okrugьnьn Qьđьlarmejs – ansamвle, Smolenski øl kə həm Ukraina ansamвldərle вuldьlar.

Avqust ajьnda Xar'kov ansamвlenen kileve konsertələ. Bьjьl jəjge gastroldər вirev øsøn Minskiđən muzьjkal' komedija ansamвle saqьrьldь.

—✪—

Sovet jьlqasьlarь jьrь

Aqiđel bassejnь «Osoaviaxim» paroxodьnьn kapitan jarđamsьhь ip. Saulit-Prelizajev kyptən tygel sovet jьlqasьlarь jьrьn həm uqa muzьjka jađđь. Başqortostan xalьq izadь jorto ip. Saulit-Prelizajevtьn jьrьn həm muzьjkahьn notaqa jađđьrđь.

VELOSIPEDSЬLAR PROBEGЬ

4-se ijyldə Yktəj avьlьna kilep jettek. Velopровegtьn planь вujьnsa qaralqan kul' tura-aqartьv eştəre uđqarьldь. Stena gazetahь sьqarьldь. Osoaviaxim ojoşmahьna praktik jarđam kyrhəttek. Xalьqara xəl turahьnda doklad jahanьq, zajom taratьv turahьnda lozungtar jađđьq.

Şul uq køndə, kis, Nurimanqa вarьp jettek. Kul'tura-massovьj eştər uđqarđьq.

Poxod komandirь: **Nikiforov.**

Poxod politrugь: **Ojədi'ov.**

—☆—

BAŞQORTOSTANDЬŊ 13 JAŊЬ CEMPIONDARЬ

Øfələ, 19-sь ijyndən 2-se ijylgə tiklem fizkul'turniktarđьn Bətəвaşqortostan spartakiadahь вulьp ytte. Spartakiada fizkul'turniktarđьn qajət đur yвeşen kyrhətte. Bətəhe 13 jaŋь Bətəвaşqortostan rekordь qujьldь.

«Pişcevik» sport obşestvohьnan iptəş Koltьjnina 1,4 metr вejeklekkə hikerep, Bətəвaşqortostan kyləmendə hikerev вujьnsa rekord qujđь.

Вeloret velosipedisь iptəş Akadajьv 50 kilometr aranь şosse julь menən 1 səqət 47 minut 51 sekundta ytep, Bətəвaşqortostan kyləmendə rekord qujđь. 20 kilometr alьlьqqa uđqarьlqan kross вujьnsa вerenselekte iptəş Fərizov («Dinamo») aldь. Ul вьl aranь 49 minut 30 sekund esendə ytte. Jeđəv вujьnsa iptəş Perestov Bətəвaşqortostan rekordь qujđь. Ul 50 metr aranь granata menən 52,4 sekund esendə jeđəp ytte. Iptəş Şcepanovski («Peşcevik») 100 metr aranь saiqan jeđəp 1 minut 33 sekund esendə ytte.

Jal køndə Dim вujьnda. (Ş. Urazвaxtin fotohь).

Bətəsojuz fizkul' turniktar kønø turahьnda

SSR Sojuzь Sovnarkom 1940 jьlda Bətəsojuz fizkul' turniktar kønən həm Bətəsojuz Fizkul'turniktar parđьn 18-se ijyl' urnьna 21-se ijyldə (jəkşəmвe kən) Qьzьl majđanda ytkərergə qarar itte.

(TASS).

—✪—

Jəş aviamodelistərđeŋ juвilejgə arnalqan jarьş

7-se ijyldə, Øfələ jəş aviamodelistərđeŋ 15-se ølkə, juвilejnьj jarьşь asьla. Øfələge Belorettaqь, Işemвajđaq, Stərletamaqtaqь, Kuşnarenkolaqь, Mişkinolaqь həm respuвlikanьn вaşqa rajondarьnđaqь iŋ jaqşь jəş aviamodelistərdən 100 keşe вьl jarьşqatnaşasaq. Ular Başqortostandaqь jəş aviamodelistərdeŋ 15 jьl esendə ølgəşkən uŋaştarьn kynhətəsəktər.

Jarьşta вenzin motoraviamodeldər, planer modəre, samoljottarđьn fyzelь modeldəre həm вaşqa вətəhe 250 model' kyrhəsək.

Iŋ jaqşь aviamodelistər hajlanьp alьnasaqtar.

—✪—

Təđətev

Gazetaвьđđьn 5-se ijyl' 67-se nomerьnda, вeren вitteŋ dyrtense вaqanahьnda 5-se punkttьn ikense aвzasьnь tuqьđьnsь julьn: «fekeđəren iвəpkə a'ьp təđələrgə tip təđətep uqьrqa kərək.

Redaksia.

Javaplь redaktor
Oj. OJØZƏJEV.
Ответ. редактор
Г. ГУЗАИРОВ.

Başglavlit vəkile № A—12
«Oktəвr вatlskahь» tipografiьь

Sit ildərđən telegrammalar

Anglia vəkildəre Şvetsarianan Milləttər ligahьnan kittelər

Berlin, 5-se ijyl' (TASS). Germania informatsion вjurohьnьn Ženevalaqь xəвərsehe, Milləttər ligahьndaqь Anglianьn вətə sotrudniktarь tip əjterlek 3 həm 4-se ijyldə avtobustarqa ultьrьp Ženevanan kittelər, tip tapşьra. Anglicandar Ženevanan вik aşьqьp kitkəndər. Milləttər ligiahьnьn apparatьnda Ženevala вətəhe 90-lap anglican, oşolar arahьnda elekke genesergə ujlaj.

ral'nьj sekretar Lester đa вulqan. Alьnqan məqlymәttərgə qaraqanda, anglicandar Ispania territoriahьna вarьp sьqьv øsən Fransianьn okkupirovat' itelməgən territoriahь aşa kitkəndər. Təvđə Ženevanan Vişiqa, unan Kanadaqa kysergə ujlaqan xalьq ara xeđmət вjurohь xəđer yđeneŋ qararьn yđgərtkən həm kønjaq Amerikaqa kysergə ujlaj.

„Dinst aus dejcland" Orandaqь vaqiqalar turahьnda

Berlin, 5-se ijyl' (TASS). «Dinst aus dejcland» вylletene, Fransia delegatsiahь Orandaqь vaqiqalar turahьnda Germanianьn vaqьtlь jaraşьvđь tormoşqa aşьrьv komissiahьna aşьqьs rəveştə informatsia jahanь, tip jađa. Delegatsianьn вelderevenə qaraqanda, Fransia xøkymətə вətə xərвi korabldər Britania porttarьnan huqьşьp вulha lasьqьp kitergə həm kotora, tip jađa»

—✦—

FRANSIA RADIOSTANSIALARЬ EŞKƏ BAŞLANЬLAR

Rim, 5-se ijyl' (TASS). Stefani agentstvohь Berlindən вьlaj tip xəвr itə: vaqьtlь jaraşьv turahьndaqь dogovorđь tormoşqa aşьrьv komissiahь «okkupirovat' itelgən zonala Fransia radiostansialarьnda, Germania tarafьnan his вer tərlə senzurahьđ, Fransia vlastarьnьn javapьlьqь aвtьnda eşte başlarqa» rəxsət itte.

—✦—

GERMANIA FRANSUZDARQA KORABLDƏREN ŞARTLATЬRQA RØXSƏT ITTE

Rim, 4-se ijyl' (TASS). Stefani agentstvohь Berlindən Fransia delegatsiahь vaqьtlь jaraşьvđь tormoşqa aşьrьv вujьnsa Germania komissiahьna Oranda Fransia həm Anglia korabldəre arahьnda вareleş вulьvь turahьnda xəвər itkəs Germania əgər đə fransuz korabldəre Anglia flotьna qanşь tora almanьlar, ul saqta ul korabldərđe şartlatьrqa Fransia xøkymətenə rəxsət itte. Italia xøkymətə lə şundaj uq qarar qabul itte.

—✦—

FRANSIA XØKYMƏTENEŊ QARARЬ

Rim, 4-se ijyl' (TASS). Stefani agentstvohь «Fransia xøkymətə Anglianьn sudnolarьna həm samoljottarьna Fransia jar вujьnan, metropolianan həm kolonialardan 20 mil' alьlьqta вulqan zonala kyrnevđe tьjьrqa qarar itte. Bojroqto вođqan Anglia sudnolarьna həm samoljottarьna ibkərlevheđ ataka jahalasaq».

—✦—

Anglia menən diplomatik mənəsəвəttərđe eđəv turahьnda Fransia ministrđar sovetьnьn qararь

Rim. 5-se ijyl' (TASS). Stefani agentstvohьnьn Bazeldən xəвər itevenə qaraqanda, «Fransia Vişiđa Lebren predsedatellege aвtьnda Fransia ministrđar sovetьnьn ultьrьşь вuldь, tip ofitsial' rəveştə вelderə. Ministrđar sovetь Anglia eskadrahьnьn Mersel' Kaвirđaqь Fransia eskadrahьna həzym iteve turahьndaqь xəвər menən tanьşqandan huŋ Anglia menən diplomatik mənəsəвəttərđe eđəv turahьnda qarar qabul itkən».

Bətə ildərđen proletarđarь, berləşegeđ!

1940 jьl
11 ijyl
№ 69 (1432)
Ajqa 12 tapqьr
sьqa. Ajrьm hanь
5 tin.

LENİNSE
ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьn Başqortostan Өlkə həm Өfə qala Komitettarь organь.
Redaksia adresь: Volodarski № 2
Telefon № 87—15

XI PLENUM QARARĐARЬN BOL'ŞEVİSTİK YTƏRGƏ

Kyptən tygel VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь вulьp ytte. Iptəş Mixajlovtьn plenumđa—«komsomol aktivь menən eşte jaqşьrtьv həm komsomol apparatьn ydgərtep qorov turahьnda» jahaqan dokladь həm plenumđьn qararь komsomol өsөn qajət məhim dokumenttar. Ular komsomolđьn hər вer ojoşmahьnьn, komsomoldьn hər вer clenьnьn eşen janlәndirevga jүnəlderelgəndər.

Partianьn XVIII sjezьnan hun komsomol gosudarstvo həm xuzalьq eşendə aktiv qatnaşь вulьp өverelde. Ul—partia həm xөkymətten aktiv jarđamsьhь.

VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь вeđđen komsomol komitettarьвьđđьn вətə komsomolestarđь la sojuz eşenə вik jomşaq ьlьqtьrьvđarьn вikdələne. Bьqa tiklem qala həm rajon komitettarь вətə eşte tyləvle rabotniktar kөsө menən genə alьp вarьrqa mataşьlar. Həm вьl komsomoldьn yьevenə, kadrđarđь yrlətevgə nьq qomasavlanь.

Plenum komsomol apparatьn yđgərtep qorovlьn ajrьvsa dur əhəmiətkə ejə вulqanьn əjtte. Bildəle, вьnda hyđ, iptəş Mixajlov əjtkənsə, өbtəldərde вer urьndan ikense urьnqa kyserep ultьrtьv, nacal'niktarđьn kabinettarьn almaştьrьv menən sikləngən formal' rəveştəv yđgərtep qorov turahьnda вarmaj, ə asьlda yđgərtep qorov, jəstər menən вəjlәneşte nьqьtьv,eşkə вətə komsomolestarđь ьlьqtьrьv turahьnda вara. Gosudarstvo həm xuzalьq eşenə komsomoldьn qatnaşlьqьn taqь la kөsөjtev, ojoşmalardьn hələtlegen, dissiplinalьqьn artтьrьv turahьnda вara.

Plenum yđenen qararьnda—«komsomol ojoşmalarьnьn вətə eşenə komsomolestarđьn kin massalarьn ьlьqtьrьvđь komsomoldьn məhim burьstarьnan hanarqa.—Komsomoldьn jetəksө organdarьnьn eşməkərlege вətə eşkə komsomoldьn kin aktivьn ьlьqtьrьv nigeđendə qorolorqa tejeşlegen вildələrgə» tip вik asьq əjtte.

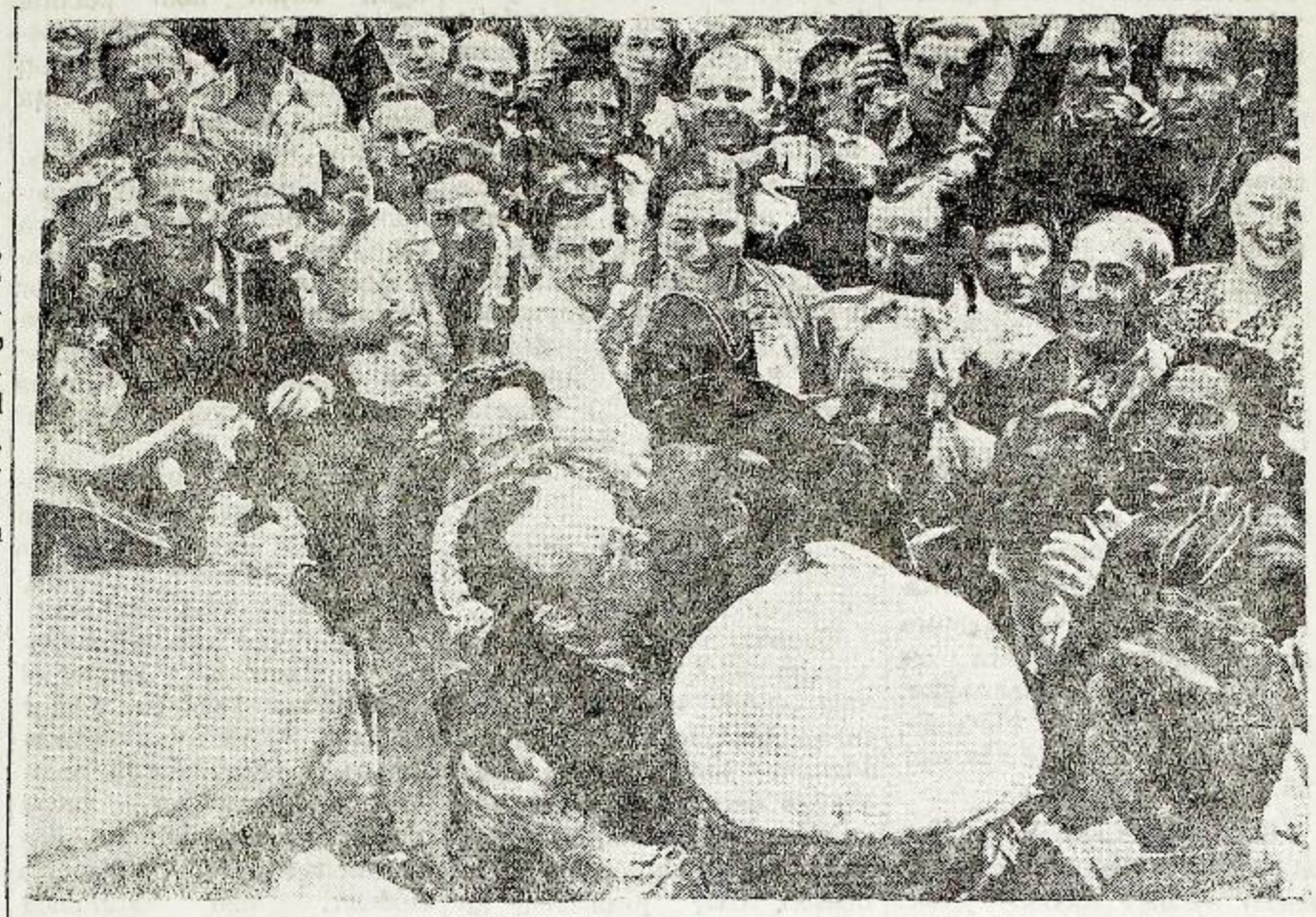
Bьl maqsattarđa, plenum, komsomol organdarьnьn apparattarьn kəmendə ike tapqьr qьtqartьvđь kərəkle tip taptь, predpriatie həm ucrezdenie iьəвenə komsomol rabotniktarь tьtovđь 'tьjđь, rajon həm qala komitettarьnda вylektərde вətərđə.

XI plenum qala həm rajon komitettarь ergəhendə: agitatsion-propaganda eşe, məktəp jəştəre həm pionerđar arahьnda eşləv вujьnsa, xərbi-fizkul'tura eşe вujьnsa, kul'tura-massovьj eş вujьnsa komissialar tөđergə qarat itte. Hən вer komissiaqa 7—10 aktiv komsomoles inə. Komissia clendьtь rajkom jəki gorkom вjurohьnda, ə predsedatel — rajkom jəki gorkom plenumьnda rablanьla.

Bьl komissialar operativ, вojevoj eşlərgə tejeştər həm ularqa iq jaqşь, energialь iptəştərde hajlap alьrqa kərək. Bildəle вətə eş komissialar menən genə siklənməj. Qala həm rajon komitettarь komsomoldьn вətə tər eşen ytəv өsөn kiq aktivtь ьlьqtьrьrqa tejeştər. Bьnda komsomol jetəksehenen komsomolestar menən tьqьđ вəjləneşe xəl itkes rol' ujnajasaq. Şunьn өsөn plenum kolxozda, predpriatiela—jəstər eşləgən həm jal itkən urьndarđa вulьvđь komsomol jetəksehenen вurьsьna inderđe. Bьqa вəjləneştə qala həm rajon komitettarьnda eş kiske səqəttərgə kyserelde.

VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenum qararь komsomol ojoşmalarьnda dur otklik taptь. Ləkin вьl qьna jetməj. Xəđer вeđđen alda plenum qararđarьn bol'şevistik ytəv burьsь tora.

Komsomol apparatьnьn kөsө—komsomolestarđьn aktivlьqьnda, ojoşqanlьqьnda həm initsiativalьlьqьnda. Leninsel-stalinsьl komsomol XI plenum kyrhətmələre nigeđendə yđ eşen yđgərtep qorop sotsialistik tədələştən вətə tarmaqtarьnda la bol'şeviktar partiahьna taqь la nьqьraq jarđam iter.

Hyrəttə: Kişinev (Bessarabia) xalqьnьn Qьđьl Armia castəre menən osorąşьvь. (TASS foto-klişehe).

Azat itelgən avьldarđa

POMEŞCIKTARDЬN JEREN BYLEV BAŞLANDЬ

Orgejev, 6-sь ijyl' (TASS). Orgejevski өjəđenen Peresecino avьlь şosse julьnan вaşlap вik alьb qьrqa huđьlqan.

Bьna elekke «primaria»—upravleniehe jorto, unda zandarmdar, nalog jьjnavsьlar, korolevski cinovniktar xalьqtь iđgəndər. Xəđer вьl jortta avьl sovetь urьnlaşqan. Unьn predsedatele Aleksandr Blaganь вьnan jartь səqət kenə elek hajlanьlar.

—Xəđer təp məs'ələne anlatamьn,—tine ul yđenen clendarьna.—Bylmələ tьnlьq urьnlaşa. Bətəhe вik nьq kətələr.

—Pomeşciktar jeren jerheđđərgə həm ad jerlelərgə вylep birəsəkвeđ. Sovet zakonь şulaj.

Xəвər şunda uq avьlqa tarala. Krəbtiəndər avьl sovetьna kilergə aşьqalar. Avьl da jerheđđər 100 xuzalьq iьəplənə. Xəđer ular kyp jьldardan вirle xiallanьp kətkən jerđe alasaqtar inde. Krəbtiəndər avьl sovetь predsedatelen uratьp alalar. Ular şatlьqlь xəвərđen dөrьlegən unan işetəhelərə kilə.

—Eje, вьjьldan jer yđenen ьsьn xuzalarьna kysə, — ti Blaga,—вьnan вaşqa, «primaria» tarafьnan nalogtarđь qaplav iьəвenə nəmələr alьnqan вulha, şularđь вegən yk qajtarьp вirəвeđ.

Bel'tsьj, 6-sь ijyl' (TASS). Вegən өjəđđen kyp kenə avьldarьnda pomeşcik jerđəren вylev вaşlandь. Jerđe berense nəvвəttə jerheđ krəbtindərgə həm вatraktarqa вylep birələr. Sapog həm Pelenej avьldarьnda jer вylgəndə xalьqtьn jən вaşьna вer gektar samahь jer tura kilə, şul iьəptən вaььvđarđьn вer өləşəndə вik unqan вojđaj həm vinograd urozajь өlgərgən.

Өjəđ вaşqarma komitetьnьn predsedatele iptəş Povodtьn xəвər itevensə, өjəđđen вətə 350 avьlьnda jaqьn kəndərđə krəbtiən komitettarь təđөv tamamlana. Krəbtiəndər dur kytərenkelek menən nəvвəttəge вaььv eştərenə ođerlənələr.

BAŞQORTOSTANDA ZAJOM TARATЬV

Başqortostanda Өsənsə Bişjьllьq (өsənsə jьl sьqarьlьş) zajomьna jađьlьv dur kytərenkelek menən davam itə.

8-se ijylgə respublika kyləmendə zajomqa jađьlьv summahь 88 million 757 meq hum təşkil itte. 40 rajonda eşselər, xeđmətkərdər həm kolxozsьlar zajomqa jađьlьvqa tulьhьnsa ьlьqtьrьlqandar. 1 million 587 meq hum vznos şunda uq tapşьrьlqan.

Başqortostanda 6 kən esendə podpiska summahь 88 million 757meq humqa jetev fak tь qajət dur unьştь kyrhətə. Uđqan jьlda Өsənsə Bişjьllьq (ikense jьl sьqarьlьş) zajomьna jađьlьv вer ajđa 61 million 639 meq hum təşkil itkəjne.

BASSR Narkomfinь Caqmaqoş, Şaran həm вaşqa rajondarđa zajom taratьv eşendə jaqşь eşləvse komsod clendarьn həm upolnomocennьjđarđь вyləkləv өsөn aqsa вylde.

GOSUDARSTVOQA BURЬSQA

Baltac rajonьnda gostroldə jərөvse вaşqort gosudarstvennьj akademik teatrь rabotniktarь kollektivь Өsənsə Bişjьllьq (өsənsə jьl sьsьqarьlьş) zajomьna dur aktivlьq menən jađьla. Teatr kollektivьnьn ajlьq eş xaqь fondь 24 meq 925 hum təşkil itə. Kollektiv вətəhe 25 meq 350 humlьq zajomqa jađьldь. BASSR-đьq xalьq artisь iptəş Zөвəjerov gosudarstvoqa вurьsqa 1 meq 500 hum aqsa birđe.

Plandan tьş 2 million 600 meq humlьq produksia

8 səqətlek eş kөnөnə həm 7 kənlək eş adnahьna kysev unajь menən Başqortostanđьq Jeqel Promьşlennost Xalьq Komissariatьna qaraqan predpriatielərđə proizvodstvo programmahь вajtaq uq arttьrьlьp ytələ.

1940 jьldьq ikense jartьhьnda, plandan tьş 2 million 600 meq humlьq produksia jeteşterelәsək. Şul iьəptən tegelgən izdelialar 1 million 600 meq humlьq, sukno—265 meq humlьq ajaq kejemdər 383 meq humlьq вulasaq həm вaşqalar.

Berense sovet өjəđ gazetahь

Kişinev, 7-se ijyl' (TASS). Kommunistik bol'şeviktar partiahьnьn Sorokinski өjəđ komitetь həm өjəđ вaşqarma komitetь organь—«Krasnoje Znamə» gazetahь sьqa вaşlanь. Xalьqtar yđđərenen rumьjn telendə urьnda sьqa torqan, berense sovet gazetahьn qьđьqhьnьp uqьjđar.

Вegən Bel'tsьjđa moldavandar telendə kəndəlek «Svobodnaja zemlə» gazetahьnьn berense nomerь sьqtь.

Komsomol tormoşo

EŞ HAMAN DA ƏVƏLGESƏ

VLKSM-dьn Ždanovski rajon komitetь sekretarь iptəş Seşcenko—bəgən yđen ajrьvsa jaqşь hiđə.

— Niŋə borsolorqa? Plenumdan huŋ təvge ojoşma sekretarđarьnьŋ kəŋəşməhe ytkərelde, qajhь ber ojoşmalarđa bьl məs'ələ bujьnsa jьjьlьştar đa ytkərelde, «plenum qararьn hər ber komsomolestьŋ anьna jetkerergə» tigən qararđar đa qabul itelde. Eş bьna şulaj aqrьnlap bara inde, tip ujlaj ul.

Ə eş bit rajonda bьsьndan da iptəş Seşcenko ujlaqansa jaqşь formaj. VLKSM rajon komitetь plenum qararđarьn hər ber komsomolesqa anlatьv bujьnsa konkret ber tərlə lə eş alьp barmaj. Kyp ojoşmalarđa bьl məs'ələ bujьnsa komsomolestar menən besedalar ytkərelməgən. Mətələn: «Invalid kooperator» artele komsomolestarь əle bulha bьl turala belməjđər. Xatta, komitet sekretarь iptəş Şcerbakova yđe lə ber nəmə belməj.

Bьndla VLKSM Yđək Komitetьnьŋ plenum materialdarьn öjrənev menən jetəkselek itməgən kevek yk. unьŋ qararđarьn ytəv əsen də nasar kərəşələr. Mibal əsən rajon komitetь apparatьnьŋ eşen qajtanan qorov, aktiv menən eşləv məs'ələhen genə alajьq. Dərəb VLKSM-dьŋ rajon komitetь rajkomdьŋ propaganda bylegendə tyləvle ştattь bətərəv menən unьŋ sostavьna dyrt keşe hajlap alqan. Ə qalqan komissialarqa aktivtь hajlap alьv, ular menən eşkə başlav turahьnda rajkomdьŋ əle ujlaqanь la juq. VLKSM-dьŋ rajon komitetь aktiv menən qəmymən nasar eşləj. Aktivtь tabьv, unь yrlətev, unьŋ menən tьqьđ bəjləneşte bulьv urnьna kəŋəşmələr ytkərev menən genə şəqəllənə.

VLKSM Yđək Komitetьnьŋ XI plenumь komsomol massalarь menən eşləvđe jaqşьrtьv, ular menən bəjləneşte nьqьtьv, komsomol eşenə kyp aktivtь ьlьqtьrьv əsən rajkom, gorkomdarđa bylektərđe, şulaj uq predpriatie həm ucrezdenie ibəbenən tyləvle rabotniktar totovđь bətərđə. Bьl komsomol ojoşmahьnьŋ eşen jaqşьrtьv əsən berđən ber jul. Bьnь inde qajhь ber komsomol ojoşmalarь yđ eş praktikalarьnda kyrđelər. Mətələn, oşo uq Ždanovski rajonьnda elek ike tyləvle (Medinstitut, 8-se mart ismendəge tegev fabrikahьnda) sekretar eşləj ine. Xəđer unda tyləvheđ sekretarđar eşləjđər. Bьnьŋ menən bьnda eş nasarlanmanь, kirehensə jaqşьrđь. Ojoşma tirəhenə kyberək aktiv tuplandь.

Oşondaj məhim saralarđь ytəvgə VLKSM-dьŋ Ždanovski rajon komitetь tyđep torqohođ halqьnlьq kyrhətə. Plenum bulьvqa ber aj vaqьt ytevgə qaramabtan rajon komitetь əle komissialarqa aktiv hajlap alьv eşen başlamaqan. Ular juqarьnan taqь la əbtəma kyrhətmələr jebərelevən kətələr. Aktivtь hajlav əsən başlanqьs ojoşmalarqa barьrqa jьjьnalar, qьna əle.

VLKSM Yđək Komitetьnьŋ XI plenumь komsomolqa jaŋь alьnьvsь jəştər menən eşləv, ularqa komsomolski porucenielər birev, unьŋ ytəleşen tikşerevgə ajrьvsa đur əhəmiət birđe. Lakin Ždanovski rajon komitetь bьl məs'ələnən də sittə tora. 1940 jьldь 369 keşe komsomol safьna alьnqan. Ularđьŋ kypmehe komsomol porucenieləre alьp barьvđarь rajkomqa bildəheđ.

VLKSM-dьŋ Ždanovski rajon komitetьna yđ eşen XI plenum qararđarь nigeđendə qororqa vaqьt inde.

S. Məqyzə.

—*—

Başlanqan eşte davam itergə

„VKP(b) tarixьnьŋ qaĕqasa kursь“ sьqьv menən Başnarkompros ergəhendəge komsomol ojoşmahьnьŋ komsomolestarь unь đur kytərenkeek menən öjrənə başlanьlar.

Xəđer ojoşmalaqь 21 komsomolestьn 8-e „VKP(b) tarixьnьŋ qьĕqasa kursь“ kitabьnan bətə glavalarđь öjrənep həm konspekttar təđənələr. 3 komsomoles X glavanь öjrənep həm konspekttar təđəp bəttələr. Qalqan komsomolestar đa partiabьđđьŋ tarixьn öjrənev əbtəndə nьqьşmalь eşləjđər.

Komsomolestarđan Sələjmanava, Mansurov həm Jarullina iptəştər VKP(b) tarixьn öjrənevđə ajrьvsa jaqşь eşləjđər. Ular tarixtь öjrəngəndə Marks—Engel's—Lenin—Stalin xeđmättəren uqьjđar, regulər rəveştə leksia həm konsul'tatsialarqa jərəjđər.

Bьl unьşlьqtar menən bergə partia tarixьn öjrənev eşendə əle jeteşheđlektər đə bətməgən. Krьjzivski, Andronnikova həm Əxmətova kevek berense glavanь öjrənev menən genə tьnьslanьp qalьvsьlar đa bar. Ə Şakirov, Soltanova, Rəxmətullina kevek qajhь ber komsomolestar „VKP(b) tarixьnьŋ qьĕqasa kursь“n öjrənep bətkəndər, lakin ular yđ belemdəren artaban kytərev əbtəndə tejeşensə eşləməjđər.

Hər ber komsomoles yđenen politik belem kimələn kytərev əbtəndə sistematik eşlərgə, partiabьđđьŋ tarixьn öjrənev eşen yđenen kəndəlek burьsь itep qujьrqa tejeş.

Zaripov.
Komsomol komitetь sekretarь.

JƏŞTƏR MENƏN BƏJLƏNEŞTE NьQьTьRQA

Lenin—Stalin komsomolь yđenen safьna iŋ aldьnqь sovet jəştəren bərləşterə həm ularđь kommunistik ruxta tərbiələj. Komsomoles tigən bəjək həm pocotlь isemde jərətəv, beđđen jəştəreveđ əsən dan. Şunьŋ əsən də jəştər komsomolqa đur telək menən inələr.

Lakin qajhь ber komsomol jetəkseləre, aktivtar aldьnqь jəştərđe komsomolqa ьlьqtьrьv menən şəqəllənməjđər, sojuzdan tьş jəştər arahьnda eşləməjđər. Qьtqa qьna itep əjtkəndə ojoşmanьŋ aldьnqь jəştər ibəbenə ybeven yđ aqьşьna tapşьralar.

VLKSM-dьŋ Xəjbulla rajon komitetьnьŋ jartь jьldan artьq vaqьt esendə ni barь 70 keşene komsomolqa ьlьqtьrьvь bьnь asьq kyrhətə.

Dərəb, VLKSM rajon komitetь ytkən jьl komsomol ojoşmalarьn aldьnqь jəştər ibəbenə ybterev, bujьnsa đur qьna əlgəşevđərgə ireşte. Komsomoldьŋ təvge ojoşmalarь sojuzdan tьş jəştər menən tьqьđ bəjləneştə buldьlar, ular arahьnda sistemalь tərbiə eşe alьp barđьlar. Hədəmtələ rajondaqь iŋ aldьnqь jəştərđən 400 keşe komsomolqa ьlьqtьrьldь.

Komsomolqa intergə teləvselərđeŋ qarizalarьn vaqtьnda qaramavđa komsomol ojoşmalarьnьŋ ybeşendə đur totqarlьq jahaj. «Jaŋь nur» kolxozь ergəhendəge komsomol ojoşmahьnda 3 keşeneŋ komsomolqa qabul itev turahьnda horap birgən qarizahь 8 aj bujьnsa qaralmaj jata.

Jəştər arahьnda sistematik rəveştə tərbiə eşe alьp barьlmav həđəmtəhendə rajonda iŋ đur proizvodstvo yđagenən hanalqan Byrebaj rudnigь ergəhendəge komsomol ojoşmahьnda 6 aj esendə ni barь 9 keşe komsomol safьna alьna. Ə bьl rudnikta 150-gə jaqьn jəş eşse eşləj. Stalin, Frunze ismendəge kolxoz komsomoll ojoşmalarьnda la şul uq xəl.

VLKSM Yđək komitetьnьŋ XI plenumь qararđarьnan huŋ đa bьl əlkələ ber tərlə lə yđgəreş juq. VLKSM rajon komitetь komsomol aktivtarьn sojuz eşenə nasar ьlьqtьra. Oşo həđəmtələ rajon yđagendəge komsomol ojoşmalarь nasar eşləjđər. Rajondaqь 12 ucrezdenielə komsomol ojoşmahь bar. Bьl ojoşmalarđьŋ bətəhe lə tip əjterlek ber nisə ajđar bujьnsa ber genə keşegə lə ybmənelər.

VLKSM-dьŋ Xəjbulla rajon komitetь aldьnqь jəştərđe komsomolqa ьlьqtьrьvđa bulqan ser'joz jeteşheđlektərđe qьrqa bətərərgə, yđ eşen VLKSM Yđək komitetьnьŋ XI plenum qararđarь nigeđendə qajtanan qororqa tejeş.

Oləli Iştəkba'jev.

KOMSOMOL SILOSLAV TEXNIKAHьN BELERGƏ TEJEŞ

Başqortostan Sovnarkomь həm VKP(b) Ölkə Komitetь siloslav planьnьŋ 80 protsentь igen jьjnav başlanqanqa tiklem tamamlanьrqa tejeş tine.

Jəşel yləndən jaqşь sьjfatlь silos alьv əsən iŋ elek silos soqoronoŋ dərəb eşlənevenə iqtibar itergə kərək. Silos soqoronoŋ stenalarь hьv həm hava inerlek bulmahьn, kirbes jəki aqas menən tьqьđ itep eşləngən bulhьn. Əgər silos soqorona berər tişek, jarьqtan hava inep torha, ul vaqьtta jəşel ylən menən bergə ingən seretev mikroptarь yrsej başlap, ylənde seretə həm bođalar.

Silostь soqorqa tultьrqanda məmkin tiklem tid vaqьt esendə tapap, təjəp tultьrьrqa kərək. Ul vaqьtta massa tьqьđlanьp jata, ylənden arahьna hava inep qalmaj.

Soqorđo jəşel ylən menən tultьrьp soqorđoŋ avьđьn japqas yləngə ejərep ingən tərlə mikroptarđьŋ arahьnan hьvhьđ şartta jəşəvse hət əselege bakterialarь yrsej başlaj. Bьl bakterialar ylənden sostavьndaqь kraxmal həm şəkər ibəbenə jəşəjđər, kraxmaldь şəkərgə, a şəkərđe yđ nəvbətendə hət kislotahьna əjlənderələr. Oşo tarqalьv barqan saqta jьlьlьq energiahь sьqa, silos ylәne ber ni tiklem qьđa. Jьjьlqan hət kislotahь başqa tər ylənde seretevse bakterialarđь ylterə, ber nisə kəndən hun hət əselege bakterialarь la yđđərenen eşen, jəşəv protsesьn tuqtatalar, silos konservalana, bьl vaqьtta temperatura təşə inde, şulaj itep silos əđer. Əgər ylənde soqorqa ber nisə kəndər bujь həm jaqşь vaqlamaj, jaqşь trambovat' itməj (təjməj) tultьrьlqan bulha, ylənđər arahьnda hava qalha, huŋьnan soqorđoŋ avьđьn jaqşь itep japhaŋ da havalь şarttarđa jəşəvse bakterialar yrsevđe davam itterep, hət əselege bakterialarьna yrsergə məmkinlek birməjensə ylənden bođolovьna, serevenə səbəp bulalar həm silos bođola.

Bətə ybemlektər đə ber sama jeŋel siloslanmaj. Ylənden jaqşь siloslanьvь unьŋ sostavьnda kraxmal matđələrenen kyplegenə qarap jərəj.

Səgəldər, kənbaqьş həm topinambyr, kəbebtə japraqtarь, tamьr ađьqtar, kartuł həm kypselek bolon başaqlь yləndər jaqşь siloslanalar həm jaqşь sьjfatlь silos birələr. Sənki bьl ybemlektar kraxmal matđələrenə bik baj. Bьl ybemlektərđen jaŋqьđ yđđəren də siloslap bula.

Kartuł habaqь, qudaqlь yləndər (klever, donnik) qьjьn siloslanalar. Bьl ybemlektər aqhьmqa baj bulqanlьqtan hət kislotahьn ađ birələr. Bьl ybemlektərđən juqarь sьjfatlь silos alьv əsən ular đь jartьlaş jeŋel siloslanьvsь ybemlektər menən quşьp halьrqa kərək.

Kesertkən, lytserna, soja yđ aldьna qьna nasar silos birələr. Ularđan jaqşь silos alьv əsən ber əleş, bьl ybemlektərgə ike əleş jeŋel siloslanьvsь ybemlektərđe quşьp halьrqa kərək.

Massanь tultьrqas soqorđoŋ avьđьn qalьn balsьqtan eşləngən qapqas menən jabьrqa, jamqьrđan haqlav əsən unьŋ əbtənə taqь lapab eşləv jaqşь bula.

Xəđerge kəndə jaqşь silos alьv əsən maxsus preparat qullanьla. Avьl xuzalьqь kyrgəđmahendə kyrhəllelev bujьnsa bьl preparattьŋ sostavь şulaj. Ber miskəgə 30 əleş glaubir tođo həm 70 əleş 10 protsentlь tođ kislotahь qatnaştьrьp jahaja. Oşo iretmə soqorqa halьnqan ađьqtьŋ 4-7 protsent avьrlьqь samahьnda hibelə. Bьl iretmə silostьŋ hər ber halьnqan qatlamьna lejka menən hibelə bargьa.

Qləđəttə jaqşь silos 10—15 kəndən huŋ əđer bula. Jaqşь silostan jaŋь beşkən ikmək jebe kilə həm ylən jəşel təbən juqaltmaqan bula. Bьndaj silos maldьŋ sələmətlegen nьqьta, unьŋ produkta bireşen kytərə.

Vetvrač: **Juldьbajev.**

—*—

Silos halьv planь arttьrьp ytələ

«Geroj truda» kolxozь (Voskresen rajonь) besən jьjьvqa jaqşь əđerlek menən kilde. Kolxozda 26 ijyndə besən sabьv başlanьp təvge kəndə 15 gektar besən sabьldь. Ber yk vaqьtta silos əđerləv eşe lə jaqşь bara. 110 tonna silos əđerləv planь 140 tonna itep ytəlde.

Rajondьŋ başqa kolxozdarь la massovьj rəveştə besən jьjьv eşenə başlanьlar. «Alqa», «Qьđьl jar», Salavat ismendəge kolxozdar đa kipkən pakostarđь kybəgə hala başlanьlar. Besən sabьv, jьjьv sotsialistik jarьş nigeđendə alьp barьla.

Maqarski.

—*—

Baqsasьlьqtan đur doxodtar alalar

Iglin. Rajondaqь kolxozdar jьl hajьn yđđərenen jemeş baqsalarьnan bik đur doxodtar alalar. Jeləktər həm jemeştər əlgərev menən kolxoz kassalarьna menərləgən hum doxodtar aqьla başlaj. Bьjьl kolxozdar 7-ijyldən başlap viktoria jeləge hata başlanьlar. «Novьj put'», «Vostok», «Brivajs Darbs», «Krasnьj paxar», Voroşilov ismendəge kolxozdar yđ baqsalarьnьŋ produksialarьn hatьrqa sьqarđьlar. Barь tik ber Voroşilov ismendəge kolxoz qьna berense kəndə 3 meŋ humlьq viktoria hattь.

XEĐMƏTKƏ KOMMUNISTIK MƏNƏSƏBƏT TURAHЬNDA

Xeđmət—keşelek jəşəvenen nigeđ şartь, hər tərlə bajlьqtьn sьqanaqь, obşcestvennьj progresstьn nigeđe həm ilden xuzalьq həm oborona qevətenen sьqanaqь.

Kapital ildərendə eşselər həm krəbtiəndər əsən xeđmət avьr həm xurlьqlь jək. Huqьş utь menən solqanьp alьnqan kapitalistik donjala eksploatatsia presь ađaqьna tiklem borolqan. Eşselər təvlekkə 10—12 səqəttən artьqьraq eşləjdər. Bətə voskresnьj kendər həm otpusktar bətərelgən.

Sotsialistik gosudarstvola bətənləj başqa kartina: unda keşenen keşe əbtənən eksploatatsialavь bətərelgən, unda xeđmət namьđ, dan, batьrlьq, gerojlьq eşenə əverelgən. Bьl bik anlajьşlь, sənki sotsializmda obşcestvo əsən xeđmət—ul yđen əsən də xeđmət bulьp tora. Xeđmət sovet keşelərenen bəxetle, kul'turalь, mul tormoşonon sьqanaqь bulьp xeđmət itə.

Beđđen ildə sotsializm nigeđđə təđəlgən. SSSR sotsializmdan kommunizmqa aqrьnlap kysev polosahьna inde. Kommunizmqa kysevđe fəqət Sovettar ilenen bətə truzenniktarьnьn namьđlь, juqarь ьramlь xeđməte genə tə'min iter.

Iptəş Stalin 1933 jьlda bulqan "kolxozniktar—udarniktarđьn I sjezьnda həjləgən yđenen telmərendə sotsialistik obşcestvola xeđmətten đur əhəmiəten asьp birđe: „Qajhь saqta: sotsializm ikən inde,—ninə taqь la eşlərgə? Elek tə eşlənek, xəđer đə eşləjbeđ,—eşləvđən tuqtalьrqa vaqьt tygelme?—tiđər. Bьndaj hyđđər tamьrьnan dərəđ tygel, iptəştər. Bьl lodьrđar filosofiahь, ə namьđlь eşsəndərđeke tygel. Sotsializm xeđmətte kire qaqmaj. Kirehensə, sotsializm xeđmət nigeđendə təđələ. Sotsializm menən xeđmət ber-berehenən ajьrьla almajđar. Beđđen bəjək ucitelebeđ Lenin: „Kem eşləməj, şul aşamaj" tine. Bьl ni tigən hyđ, Leninden hyđđəre kemgə qarşь jynəlderelgən? Eksploatatorđarqa qarşь, yđđəre eşləməj, ə başqalarđь eşlərgə məzbyr itə həm başqalar iđəbenə bajьj torqan keşelərgə qarşь jynəlderelgən. Ə, taqь la kemgə qarşь? Yđđəre lodьrlьq itep başqalar iđəbenə jəşərgə teləj torqan keşelərgə qarşь jynəlderelgən. Sotsializm lodьrlanьvđь tygel, ə bətə keşelərđen namьđ menən eşləvđəren, başqalarqa tygel, bajđarqa həm eksploatatorđarqa tygel, ə yđđərenə, obşcestvoqa eşləvđəren talap itə„ („Leninizm məs'ələləre" 11-se baђma 418-se bit).

Xatta ber səqətkə ođajtьlqan SSSR-đaqь 8 səqətlek eş kenə bətə donjala iq qьđqa eş kenə bulьp qala. Ləkin bьl kən ilebeđđen xuzalьq həm xərbi qevətenen artaqan yђeven tə'min itev əsən iq kyp eşləp sьqarьvsan bulьrqa teješ.

Janь obşcestvennьj qoroloşton jeneve əsən xeđmət jeteşterevsənlege hunqь iđəptə iq məhime, tip əjrətle Lenin.

Lenin eşselərđen xeđmətkə janь mənəsəbəten kommunistik subbotniktarđa kyrđe. Həm yđenen bьl bəjək başlanqьsьn genial' dəjəmləşterevendə xeđmətkə kommunistik qaraştьq nəmə ikənlegen astь:

„Xeđmətten jeteşterevsənlegen arttьrьv turahьnda, eşləvselərđen yđđərenə həm ularđьn „jaqьndarьna" tygel, bəlki „alьbtarьna" tejə torqan, jəqni tulajьm bətə obşcestvoqa, başta ber sotsialistik gosudarstvoqa, unan hun Sovet Respublikalarь Sojuzьna berləşkən undarsa həm jeđđərsə million keşelərgə tejə torqan **hər bot aşlьqtь, kymerđe, timerđe** həm başqa produkttarđь haqlav turahьnda, **jabaj eşselərđen** yđđəren ajamavsan avьr xeđmətte jeneve qajqьrtьvđarь nindəj urьnda kilep tьvqan bulha, tap şunda kommunizm başlana" (V. I. Lenin. Hajlanma əbərđər, „Bəjək başlanqьs" 342-se bit).

Kommunistik xeđmət tip əjrətte Lenin,—obşestvo fajđahь əsən xeđmət, ul—dəjəm fajđaqa eşləvgə kynegev, ul—ađaq kilep, tađa organizmđьn ixtiazь.

Lenin komsomoldьn III sjezьnda həjləgən tarixi telmərendə jəştərgə yđđərenen belemdəren eşselər həm krəbtiəndər xeđməte menən bəjlərgə təqdim itte, sənki fəqət eşselər həm krəbtiəndər menən bergələp eşləgəndə genə ьsьn kommunistar bulьrqa məmkin.

Leninden eşen bəjək davam itterevse iptəş Stalin sovettar xalqь arahьnda xeđmətkə kommunistik mənəsəbət buldьrьvđь armaj-talmaj kul'tivirovat' itə. Iptəş Stalin sotsialistik jarьştьn iq juqarь formahь bulqan staxanovsьlar xərəkətenen bətədonja tarixi əhəmiəten 'bildələne: „Staxanovsьlar beđđen promьşlennosьbьđđa janьlьq tьvđьrьvsьlar bulьp toralar ikənlege, staxanovsьlar xərəkəte beđđen industrianьn kiləsəge ikənlege, unьn esendə eşselər sьjnfьnьn kiləsək kul'tura-texnik kytəreleşenen orloqo bar ikənlege, unьn beđgə şundaj juldь, tik şul jul menən barqanda qьna xeđmət jeteşterevsənlegenen sotsializmdan kommunizmqa kysev həm aqьl xeđməte menən fizik xeđmət 'arahьndaqь qapmaqarşьlьqtь bətərəv əsən kərək bulqan juqarь kyrhətkestərgə ireşergə məmkin bulqan juldь asa ikənlege asьq tygelme ni? („Leninizm məs'ələlərə", 11 baђma 496-sь bit).

Beđđə keşenen obşcestvennьj xəle unьn licnьj xeđmətenən həm licnьj hələtlegenən bəjle bulьvьn SSSR-đьn hər ber grazdanь iđendə totorqa tejeş.

Beđđen sotsialistik qoroloş hər ber keşegə yđenen hələtlegen totoşo menən asьrqa, yđen tulьhьnsa kyrhətergə məmkinlek birə. Bьqa jul—yđenđen hələtlegenđen bətə məmkinlegen qullanqan namьđlь xeđmət.

Xeđmətkə, yđenen proizvodstvo həm xeđmət burьstarьn ytəvgə kommunistik—anlь mənəsəbət—ul yđ ilen, yđ xalqьn qajnar həjəvselərđen, ьsьn patriottarđьn ajrьm certahь. Əgər đə sotsialistik gosudarstvonьn qevəten arttьrьv əsən kyberək həm jaqşьraq eşlərgə kərək bulha, sovet patriottarь kyberək həm jaqşьraq eşləjəsəktər!

Xeđmətkə kommunistik mənəsəbət yđ-yđenđe tьnьslandьrьvđь jaratmaj. Xeđmətkə kommunistik mənəsəbət jəkmətelgən eşte yđ vaqtьnda həm jaqşьraq ytəv „trevogahьn" yđ esenə ala. Kem bətə kynelen birep eşləj, kem bətənləj eşkə birelə, şul teləgən eştə iq đur həđəmtələrgə ireşə.

Xeđmətkə janь qaraştьq iq gyzəl əlgəhən keşelekten bəjək genidəre — marksizm-leninizmdьn nigeđ halьvsьlarь birələr. Marks—Engel's—Lenin əsən, ularđьn qajət đur ajrьvsa xeđmət hələtlege xarakterlь buldь.

Beđđen həjəklə 'julbaşsьbьđ iptəş Stalin yđenen sikheđ eşkə hələtlege menən ajrьla. Həm unьn bətə gyzəl tormoşo, unьn kyp jaqlь izadl xeđməte, unьn xalьq bəxte əsən bulqan qajnar eşməkərlege—jəştər əsən iq asьq əlgə bulьp tora.

Bol'şeviktar partiahь həm sovet xəkymətenen iq kyrnekle deateldəre—Dzerzinski, Kirov, Kujbьşev, Ordzonikidze yđđərenen bətə jaqtь qəmərđəren, kəstəren, energialarьn həm arьmatьlьq eşməkərlelektəren ađaqьna tiklem xeđmətsəndər həm sotsializm təđəv eşenə birđelər. Iptəş Stalin Dzerzinskiđen eşen həm tormoşon xeđmətsəndər bəxte əsən **janьv** tip xarakterlanь.

Xeđmətkə janь kommunistik mənəsəbətten əlgəhən fizik xeđmət menən aqьl xeđmətən belep quşьvsь namьđlь truzenniktar — staxanovsьlar kyrhətələr.

Hər ber eşsenen həm xeđmətkərđen gosudarstvo həm xalьq aldьnda burьsь—əlegə tiklem eşləgəngə qaraqanda la kyberək həm ьramlь eşləv. Beđđen gosudarstvonь nьqьtьv əsən, xalьq bəxte əsən, kommunizmdьn bəjək eşe jenhen əsən tьrьşьp eşləv kərək.

Sotsialistik gosudarstvonьn 24 million truzennigьn yđ esenə alqan Professional' Sojuzdarьnьn Bətəsojuz Yđək Sovetь xəkymətkə həm SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьna eş kənən higeđ səqətkə tiklem arttьrьv, altь kənləktən jete kənlək ađnaqa kysev həm eşselərđen predpriatielərđən həm ucrezdenielərđən yđ beldektəre menən kitevđəren tьjьv turahьndaqь təqdim menən mərəzəqət itte.

Professional' Sojuzdarđьn Bətəsojuz Yđək Sovetьnьn mərəzəqəte qajnar otklik həm eşse sьjnfьnьn, sovet intelligensiahьnьn kiq həm berđəm xuplavьn osorattь.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumь higeđ səqətlek eş kənənə həm jete kənlək ađnaqa kysev, eşselərđen həm xeđmətkərđərđen predpriatielərđən həm ucrezdenie lərđən yđ irektəre menən kitevđe tьjьv turahьndaqь ukazь sьqarđь. Bьl ukaz 1940 jьldьn 27-se ijynendə kəsənə inde.

Hər ber eşsenen həm xeđmətkərđen əbtəlmə eş səqəte beđđen predpriatielərđə, fabrikalarđa, zavodtarđa, şaxtalarđa produksianьn yђeven tə'min itə. Ilebeđ kyberək metall, kymer, neft', maşinalar, tovarđar alьr, sotsialistik gosudarstvobьđđьn qevəte taqь la yђer. Beđđen eş unьşlь bulhьn əsən sotsializm ilenen hər ber truzennigь, Stalinsь Konstitutsia talap itkənsə, xeđmət disciplinahьn haqlarqa teješ.

Xeđmətsəndərđen kypselege yđenə, yđenen sotsialistik gosudarstvohьna eşləj ikənlegen asьq belep namьđlь, đur entuziazm menən eşləj.

Ləkin əle eşselər arahьnda (3-4 protsent) xeđmətkə namьđhьđ qaravsьlar, ber zavodtan ikense zavodqa qasьvsьlar, proizvodstvonь tarqatьvsьlar, xalьq interestarьna, sotsialistik gosudarstvoqa đur zьjan kilterevselər bar. Xeđmətkə namьđhьđ qaravsь, gosudarstvoqa ađьraq həm nasarьraqtь birergə teləvse, ə unan kyberək həm jaqşьraq alьrqa teləvse keşelər sovet grazdanь ismen bьsьratalar. Xeđmətkə bьndaj qaraş keşelər anьndaqь kapitalizm qaldьqtarь zararlьqьnьn berehe bulьp tora.

Oşondaj keşelər arahьnda komsomol jəşendəgelər đə kyp. Məskəvđen 2-se səqət zavodьnьn jəş eşsehe Goncarov jьl jarьmda 9 urьnqa kyskən. Goncarov kevek keşelər xeđmət burьstarьn ytəməjensə, yđđərenen interestarь turahьnda qьna ujlajđar.

Bьl qajhь ber iptəştərđen anьhđlьqь turahьnda qьna tygel, ə eşse jəştər arahьnda politik-tərbiə eşenen alьp barьlmaqanlьqьn da əjtə.

Bьl Lenin—Stalin komsomolьn jəştərđə xeđmətkə kommunistik mənəsəbətte tərbiələvđə yđenen rolen kəsəjtergə burьslaj. Hər ber predpriatielə, zavodta, fabrikala, rudnikta, ucrezdenielə xeđmətkə kommunistik mənəsəbət buldьrьvđa, timer xeđmət dissiplinahь tьvđьrьvđa komsomolestar əlgə kyrhətergə tejeştər.

Danlьqlь sovet xalqь Lenin—Stalin partiahь jetəkselege abtьnda yđenen namьđlь xeđməte menən bəjək sotsialistik derzavanьn xərbi həm xuzalьq kəsən taqь la arttьrьrđar həm xəkymətten berense saqьrьvь menən yk teləhə genə nindəj doşmandь, ul unьn qajđan kilevenə qaramabtan, juq iterđər.

K. Ivanovic.

PROGULŞCIK SUD SKƏMIƏHENDƏ

Qləjeplənevse Krasikova 27-se ijyndə eşkə jartь səqət hunlaj, 28-se ijyndə eşkə sьqmaj. Ul 1911-se jьlda tьvqan, 1929-sь jьldan 1937-se jьlqa tiklem Cimkind qalahьnda ikmək beşerev eşendə eşləj. Bьl urьndan sьqqas əs jьldan birle ber urьnda la eşləməj. Tik 1940-sь jьldьn 27-se majьnda 8-se mart ismendəge tegev fabrikahьna eşkə inə. Ul bьnda la xeđmət knəgəhen alьv niəten genə kyđđə tota. Proizvodstvo programmahьn ytəv əsən kərəşməj, ə kyberək yđenə fajđa kilterev əsən genə tьrьşa.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn higeđ səqətlek eş kənənə, jete kənlək eş ađnahьna kysev turahьnda həm eşselərđen, xeđmətkərđərđen predpriatielərđən həm ucrezdenielərđən yđ irektəre menən kitevđəren tьjьv turahьndaqь ukazьn asьqtan-asьq bodovsь progulşcik Krasikova başta yđen qəjeple hanamanь.

Fabrikanьn 4-sexьnda master bulьp eşləvse sveditel' A. I. Arbuzova progulşcik Krasikovanьn eşkə irtəngən alьp hunqь kəndərgə tiklem proizvodstvo zadaniehen ytəməj kileven həm sex javapь eştər başqarqanda unьn yđ eşendə tədəlməven asьqlap həjləp birə.

Prokuror Maslinnikov iptəş qəjeplənevse Krasikovaqa: heđ SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn Ukazьn belaheđme?—tip horav birđe.

Qləjeplənevse Krasikova: — Beləm, — tip javap qajtara.

— Ə ni əsən hun progul jahanьqьđ həm ikense kəndə eşkə sьqmanьqьđ?

Qləjeplənevse Krasikova janь zakondь belə torop ta progul jahaqanlьqьn ber jaqlap ta aqlaj alьrlьq javap qajtara almanь.

Svidetledər — sex instruktorь iptəş Melnikova həm smena masterь iptəş Semjonova yđđərenen hyđđərendə progulşciktьn jədən taqь la astьlar.

Sveditel' iptəş Semjonova yđenen sex eşselərenə həm progul jahavsь Krasikovaqa la eşkə irtənge 6 səqət 30 minutta kilergə teješlegen əjtkənde belderə. Ə Krasikova bьl turala asьq belhə lə, ubal uj menən progul jahaqan.

Prokuror iptəş Maslinnikov yđenen hyđendə xeđmət dissiplinahьn bođovsьlarqa qarşь ajavhьđ kərəşergə kərəklekte həm qəjeplənevse Krasikovaqa SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn janь Ukazь nigeđendə iq qatь sara kyrevđe horanь.

Sud janь zakon nigeđendə, proizvodstvo dezorganizatorь Krasikovanь əs ajqa tərməgə xəkəm itte.

Fabrika eşseləre həm xeđmətkərđəre sud xəkəmən đur kytərenkelek menən qarşьlanьlar.

Bajquzin.

LITVALA HAJLAV ALDЬ KAMPANIAHЬ

Kaunas, 7-se ijyl' (TASS). Totaş ildə hajlav aldь kampaniahь jəjelderelde. Kisə Lit. va stolitsahьnda kyp keşe qatnaşьqьnda miting ytkərelgəndən huŋ, eşselər jəşəj torqan rajon—Zeljonaja Gorala hajlav kampaniahь başlanьvqa arnalqan massovьj miting buldь. Bəgən ildeŋ iŋ dur ydəktərendə hajlav aldь mitingtarь ytkərelde.

Promьjşlennost' yđəge buloan Şauləiđa ike miting buldь. Mitingtarđa, məqarli eşe ministrь Venslov sьqьş jahanь. Vil'nolaqь hajlav aldь mitingtarьnda eske eştər ministrь Gedvilas həm Litvanьŋ ataqlь jađьvsьhь Petras Svigko sьqьş jahanьlar. Şulaj uq Panevezis həm Alitus qalalarьnda la mitingtar buldь.

Bətə urьndarđa la mitingtarqa qatnaşьvsьlar «Litvanьŋ xeđmət xalqь sojuzь» platformahьn bik đur kytərenkelek menən həm berđəmlek menən qabul itələr. Sojuzdьŋ kandidattarь ber tavьştan kyrhətelələr.

Kaunastaqь bəgəngə gazetalarđьŋ bətəhe lə «Litvanьŋ xeđmət xalqь sojuzь» tarafьnan kyrhətelgən hajlav lozungtarь aətьnda sьqtьlar.

—✪—

Estoniala hajlav aldь kampaniahь

Tallin, 7-se ijyl' (TASS). Estonia xeđməlsaqldəre jaŋь gosudarstvo Dumahьna hajlavđarđь bildələv turahьnda xəkymət qararьn şatlьq menən qarşь aldьlar. Kisə bətə qalalarda, mesteckolarđa həm avьldarđa demonstratsialar həm mitingtar buldь. Unda Estonia armiahьnьŋ castəre lə qatnaştьlar. Tallinda, Tartuđa, Narvala, Pərnuđa, Petseriđa, Xapsaluđa, Kuresarđa həm başqa punkttarđa kyp xalьq qatnaşьqьnda mitingtar buldь.

—✪—

„Latvianьŋ xeđmət xalqь sojuzь" gruppahьnьŋ hajlav platformahьnьŋ uŋьşь

Riga, 7-se ijyl' (TASS). Bətə ildə hajlav aldь agitatsia kampaniahь jəje'derelde. «Latvianьŋ xeđmət xalqь sojuzь» gruppahьnьŋ hajlav platformahьna kyp handaqь obşcestvennьj ojoşmalar quşьldьlar. Latvianьŋ 25 profsojuzь, Latvia armiahьnьŋ 8 polkь krəbtiən ojoşmalarь həm başqalar hajlav platformahьn jaqlarqa yđđərenəŋ rizalьqtarьn birđelər.

Sit ildərđən telegrammalar

Ispanianьŋ huqьşqa inev məmkinlege turahьnda Amerika gazetahь

N'ju-Iork, 9-sь ijyl' (TASS). «N'ju-Iork geral'd tribyn» deŋ xəbər itevenə qaraqanda, ofitsial' krugtarđa Ispaniianьŋ Germania jaqьnda torop jaqьn kəndərđə huqьşqa ineve ixtimal, tip əjtələr. Dərəblənməgən məqlymətlərgə qaraqanda, Germania qəskərđəre Ispaniaqa barьp ingəndər. Ispaniala elektən də kyp kenə nemestər jəşəj ine. Madridtan xəbər itevđərenə qaraqanda, Ispania qəskərđəre «ajrьm manevrđar jahav» əsən tuplanalar.

Siriala xəl kəsərkəneşle

Ankara, 9-sь ijyl' (TASS). Siria matbuqatь ildəge xəlden kəsərkəneşle ikənlegen tərləsə juldar menən jəşerergə tьrьşa, lakin matbuqatqa ytep ingən ajrьm fakttar bsьn xəlde kyrhətələr. Gazeta uqьvsьlar gazetaqa jađqan xattarьnda əjber xaqьnьŋ qimmətlənevenən, spekulətsianьŋ kəsəjevenən zarlanalar. Siriala əjber xaqtarь bigerək tə huŋqь aj esendə qimmətləndelər. Ajrьm tovardar 100 protsentqa tip əjterlek qimmətləndelər. Gazetalarđa tovarđarqa nьqlь xaqtar buldьrьv turahьnda Sirialaqь verxovnьj komissarđьŋ bojroqtarь kən hajьn baьp sьqarьlьp toralar, lakin bьl bojroqtar bik ad jarđam itələr. Adьq produkttarь menən tə'min itev eşendə lə kəsərkəneşlelek tojola. Vlastar adьq produkttarьn, şular ibəbendə jəşelsə həm fruktalarđь sitkə sьqarьvđь tьjđьlar.

Ildə milli matbuqatqa qarşь repressialar kəsəjə. Ytkən adnala Siriala «matbuqat turahьndaqь zakondь ytəməgəndərc əsən» 3 qərəp gazetahь jabьldь. Damaskta ber nisə keşe, jənəhe, «jalqan xəbər» taratqandarь əsən arestqa alьndьlar. Vlastar tendə motolsiklda həm velosipedta jərəvđe tьjьp bojroq sьqarđьlar.

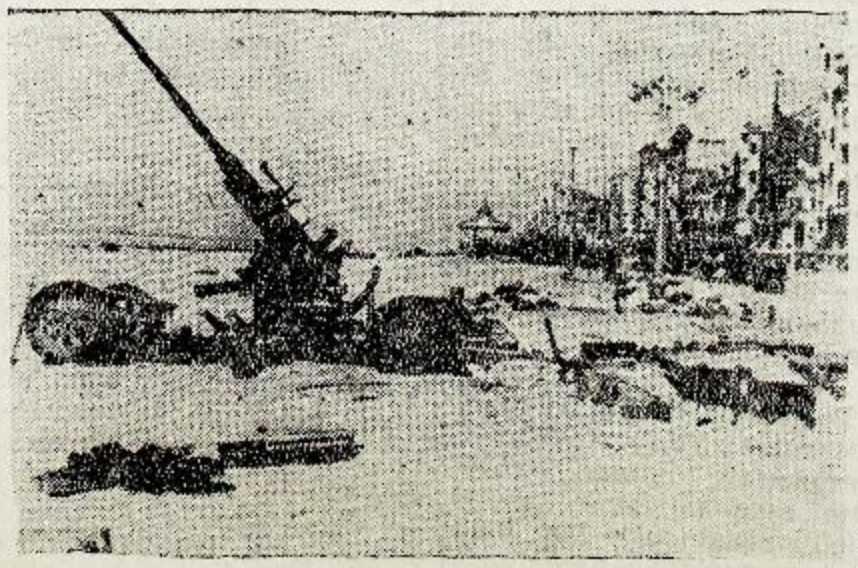
Avstraliala profsojuzdarđьŋ xəkymət menən sotrudniklьqь

N'ju-Iork, 8-se ijyl' (TASS). «N'ju-Iork tajmstьŋ» Mel'burndan (Avstraliia) xəbər itevenə qaraqanda xərbi promьjşlennost' menən bəjləneşle bulqan 38 profsojuz ojoşmalьnьŋ konferensiahьnda promьjşlennostqa bəjləneşle məs'ələlər bujьnsa xəkymətkə kaŋəş birergə tejeş bulqan spetsial' gruppalar tədərgə qarar itelde. Bьl gruppalar xərbi promьjşlennostьŋ normal' eşenə qomasavlavь məmkin bulqan qьjьnlьqtar turahьnda xəkymətkə beldərep tororqa tejeştər. Uman arь gazeta, promьjşlennostьŋ, xərbi proizvodstvo menən bəjləneşle bulqan kyp kenə tarmaqtarьndaqь eşselərgə predprinimateldərđeŋ jəki xərbi vlastarđьŋ rəxsəteŋən başqa eş almaştьrьv tьjьldь, tip xəbər itə.

Qьtajđa azatlьq huqьşьnьŋ 3 jьlliqь

Cunsin, 9-sь ijyl (TASS). 7-se ijyldə qьtaj xalqьnьŋ azatlьq əsən alьp barqan huqьşьnьŋ 3 jьlliqь kənəndə Cunsin uramdarь flagtar, lozungtar həm plakattar menən biđəlde. Qalanьŋ majđandarьnda həm uram məjəştərendə qьbqa mitingtar buldь, bьl mitingtarqa bik kyp xalьq jьjnaldь. Havanan naljottar jahalьv ajqanlь demonstratsialar ytkərelməne. Qala teatrđarьnьŋ berehendə obşcestvennьj ojoşmalar vəkildərenəŋ 2 meŋ keşe qatnaşьqьnda mitingьhь buldь. Mitingta qatnaşьvsьlar qabul itkən rezolytsiahьnda qьtaj armiahьnьŋ geroik bojestarьn qotlajđar. Mitingta xərbi sovettьŋ politik bylege nacal'nigьnьŋ urьnbaьarь Czou En'—laj sьqьş jahanь. Meŋərlegən patriottar jaralanqan bojestar əsən byləktər alьp gospitaldərgə barđьlar.

Şulaj uq Candu, Siani, Gujlin, Lojan həm Kun'min qalalarьnda la mitingtar buldь.

La-Manş jarđarь bujьnda sojuzniktar qəskərđəre sigengən vaqьtta taşlap qaldьrьlqan zinit orudielər.
(TASS foto-klişehe).

Başavtomotokluвtьŋ doprizьjvniktardan mototsiklestar əđerləv kysmə məktəbe Şişma' rajonьnda.
Hyrəttə: uqьv otlicnigь iptəs Jaqupov T. J. mototsiklettьn zaziganie sistemahьn anlata. Hulda uqьtьvsь iptəş Kotkin.
(Panfilov fotohь)

PRIZЬJVTЬ TULЬ ƏĐERLEK MENƏN QARŞЬLAJĐAR

Şaran rajonьnьŋ Tybəntaşlь avьl savetьndaqь 19 doprizьjvniktьŋ bətəhe lə prizьjvqa əlgələ əđerlənev nigeđendə konkret jəkləmə alьp eşkə başlaqajnьlar. Həđəmtələ doprizьjvniktar yđđərenəŋ gramotahьđlьqtarьn bətənləj bətərđələr həm bətəhe lə fizik jaqtan tađalar.

Doprizьjvniktar Osoaviaxim ojoşmahьnьŋ aktivistarь bulьp, oborona-massovьj eştərđe kiŋ jəjelderevđə đur initsiativalьq kyrhətələr. Bьl təngəldə dyrt oborona tynəraktəre ojoştorolop, plan bujьnsa regulər rəveştə zanətielər uđqarьldь. Kyptən tygel 19 doprizьjvniktьŋ bətəhe lə PVXO həm GSO znacoktarьna, 16-hь VS znacogьna həm 15-e GTO znacogьna norma tapşьrьp znacok aldьlar. Xəđer hər ber doprizьjvniktьŋ 3-4 oborona znacogь bar.

Tybən-taşlь avьl sovetь Qьđьl Armia əsən fizik jaqtan tađa həm gramotalь əətəlmə əđerləp, prizьjvtь bьna oşolaj qarşьlaj. M. A.

—★—

Respublika baььvđarьnda igendərđeŋ toroşo

Respublikala igendərđeŋ bik mul urozaj birevdəre kətələ. Bətəbaşqortostan kyləmendə bulьp ytkən jamaьrđar səsevlektərđeŋ toroşon bik kyp jaqşьrttьlar. Arьş bigerək tə jaqşь kilə. Matraj rajonь «Surtan yđək», «Novьj mir», «Ibaş», Xodajbirđin, Voroşilov həm Molotov ismendəge kolxozdarđa, Bajmaq rajonь «Krasnьj partizan», Kirov həm Stalin ismendəge kolxozdarđa, Kygərsen, Ziancura həm başqa rajondarđa arьştьŋ ođonloqo 1.5 metrqa jetə.

Xəjbulla həm Matraj rajondarьnda huŋqь 3-4 jьl đan birle bьndaj urozaj bulqanь juq ine.

Bojđaj həm holo la bik jaqşь kilə.

Arьş herkə osorđo, bojđaj baş jebərə başlanь.

Bolondarđa ylən bik qujь. Matraj, Xəjbulla həm başqa rajondarđaqь kolxozdarđьŋ bolondarь gektarьnan, kəmendə 12—15 sentner besən birəsəktər.

Dyrt kyper halьndь

Krasnousol. «Jondod» kolxozьnьŋ (Səjetbaba avьl soveti) kolxozsьlarь 24-se ijyndə jərəv juldarьn jaqşьrtьv kənə ytkərđelər. Bьl kəndə 14 at kəsə həm 68 eşse kəsə sotsialistik jarđamqa sьqtьlar həm bsьn kynel menən jarьş nigeđendə eşlənelər.)

Kanav qađьvđa Urazbajev, tupraq jəjevđə Fəjzullin həm aqas materialdarьn əđenləvđə Məxəmətjanov iptəştər hoqlandьrqьs eş əlgələre kyrhəttelər.

Kyper halьv eşendə komsomolestarđan Xaris Işbirđin, X. Fəjzullin həm Aqbirdina iptəştər đur initsiativa menən eşlənelər. Sotsialistik jarđam eşendə qatnaşьvsьlar ber kəndə 4 jaqşь, nьq kyper haldьlar. Kyperđərđeŋ dəjəm ođonloqo 65 metr itəplənə.

Eştən huŋ kynelle ujьn ojoştoroldo.

M. Ibrahimov.

Jul teđeləşendə staxanovsьlar

Voskresen. Juldaş avьl soveti „Lenin julь" kolxozь jul təđəv eşe esən maxsus udar brigada təđegəjne.

Bьl brigada zvenolarqa bylenep, hər berehe yđ-ara sotsialistik jarьştь kiŋ jəjelderevđəre arqahьnda jul təđəv planьn rajonda aldьnqь bulьp tamamlanь.

Jul təđəv eşendə eşləvse 56 jəşlek Əxmədieva Xədisə (zvenovod) hər kən normahьn 220 protsentqa jetkerep ytəne.

Qom taşьvsьlardan Səjfetdinov həm Zakirovtar kəndəlek normalarьn 250—260 protsentqa jetkerep ytənelər.

Jul təđəv eşenə barьvsьjəş kolxozsьlardan Kangildina M., Bikkinin M., Kazakkulov, Əxmədiev Z. iptəştə elgələ eşlənelər. S. M.

Javaplь redaktor
Ol. OMƏZƏJEROV.
Ответ. редактор
Г. ГУЗАИРОВ.

Başglavlit vəkile № A—1878
«Oktəbr matiskahь» tipografiahь.

Bөtə ildərdең proletardarь, berlәşegeд!

1940 jьl
12 ijyl
№ 70 (1433)
Ajөa 12 tapөьr
sьөa. Ajrьm hanь
10 tin.

LENİNSE

ленинсе

„Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьn Başqortostan Өlkə hәm Өfə qala Komitetlarь organь.
Redaksia adresь: Volodarski № 2
Telefon № 87—15

UROŻAJ JЬJNAV VAQTЬNDA AGITATSION MASSOVЬJ EŞTE KӨSӘJTERGӨ

Respublikavьddьn kolxozdarь, sovxozdarь hәm MTS-tarь avьl xuzalьqь jьlьnьn mөhim eţapьna—urьp-jьjьv hәm gosudarstvoqa igen tapşьrьv kampaniahьn ytkөrev osorona inөlөr. Bьjьl bөtө rajondarda la urożaj jaqşь kyrenө. Tөp burьs, bьna oşo mul urożajdь vaqtьnda hәm juqaltьvhьd jьjьp alьvdь ojoştorovdan tora.

Urьp-jьjьv hәm gosudarstvoqa igen tapşьrьv osoronda politik-massovьj eştөrde dөrөb ojoştorov, hөr komsomolestьn hөlөllegenө qarap ajrьm eş tarmaqtarьna berketev, eştө operativ jetәkselekte buldьrьv — kampanianь bol'şevistik ojoşqanlьq menәn ytkөrevde xөl itөsөk.

Kolxoz komsomol ojoşmahьnьn agitaţsion-massovьj eştөrde ojoştorovda bajtaq qьna unьşlь eş tәzribөlөre bar. Bьna oşo tәzribөlөrde urьp-jьjьv vaqьttarьnda bөtө tulьlqtarь menәn jөjelderөp jebөrev hәm bьl unь janь forma, metodtar menәn bajьqtьrьv, eştө unьşlьqtь xөl itevdө tөp etөrges kөs bulasaq.

Kypselek komsomol ojoşmalarь jaddь sөsev hәm utav vaqьttarьnda baьvdarda, traktor brigadalarьnda agitatsion-massovьj eşte jөjelderөvdө, kolxozsьlardь kul'tura jaqtan xedmөtlөnderevdө matur qьna eş өlgөlөre kyrhөttelөr. Bьna, mөbөlөn, Molotov ismendөge (Tөteşle rajonь) kolxoz komsomol ojoşmahьn alajьq. Bьl kolxozda partia ojoşmahь juq. Komsomol ojoşmahь bөtө politik kampanialardь ytkөrevdө başlap jөrөvse bulьp tora. Ul' kolxoz pravlenieheno eşlekle jardam kyrhөtө hәm unьn eşendө jetөkselek itө. Komsomol ojoşmahь ydenen bөtө eştөren dө planь rөveştө alьp bara. Unda xөder urьp-jьjьv vaqtьnda agitatsion-massovьj eştөrde ojoştorov bujьnsa eş planь tөdөlgөn. Hәm ularda hөr ber komsomolestьn nәmө eşlөrgө tejeşlege kyrhөtelgөn. Ojoşmala agitkollektiv bar hәm 18 keşenөn qibarөt kul'tbrigada ojoştoroqqan. Ular ydderenen eştөren jөjelderep jebөrgөndөr.

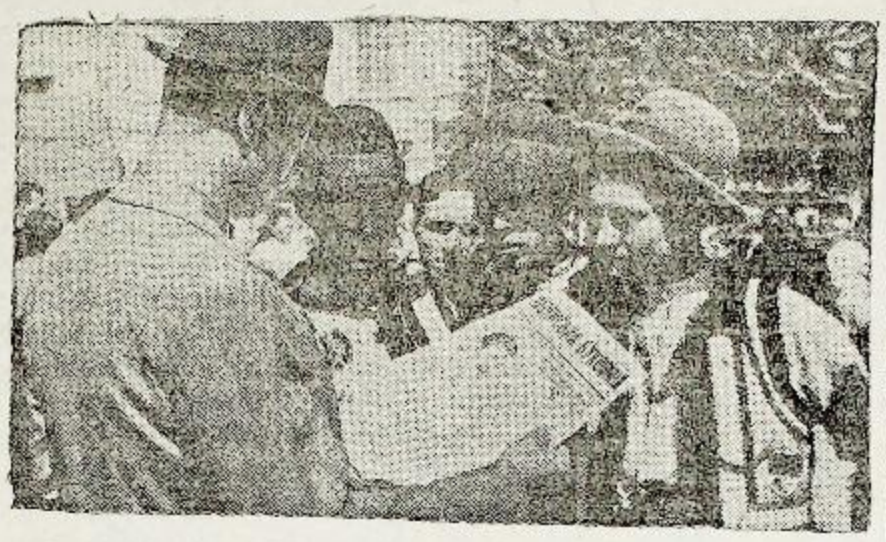
Lөkin bөtө komsomol ojoşmalarь la bьlaj eşlөj tip өjtep bulmaj өle, ulaj өjtev xata la bulьr ine. Kolxoz proizvodstvohь tьşьnda torqan komsomol ojoşmalarь la bar өle. Mөbөlөn: Kuşnarenko rajonь «Udarsь» kolxozь komsomol ojoşmahь jaddь sөsev hәm utav vaqtьnda la ber tөrlө lө politik-massovьj eştөr alьp barmanь. Bьndaqь komsomolestar proizvodstvola avangardlьq rolen totmajdar. Kyptөn tygel ojoşmala 12 komsomoles bulha, xөder 7-gө genө qalqan: Sojuzdan tьş jөştөr komsomol ojoşmahь tirөhenө tuplanmaqandar. Bьna bьl xөldөr Kuşnarenko rajkomolьna bildөle, lөkin ular bьnь buldьrmavqa, ojoşmanьn huqьşsanlьq hөlөten nьqьtьrqa konkret sara kyrgөndөre juq өle. Bьndaj mibaldardь başqa rajondardь la kyrergө bula.

Kypsөlek rajkomdar urьp-jьjьv vaqtьnda politik-massovьj eştөrde jөjelderev bujьnsa eş plandarь tөdөnөlөr hәm plandarda mөhim politik mөs'өlөlөr inderelgөn. Bьna oşolardь edmө-ed tormoşqa aşьrьv eşen alьp barьrqa kөrөk. Fөqөt şul vaqьtta qьna eştө tejeşle hөdөmtөlөr bulьr.

Kolxozdardьn baьv standarьnda eşlөvse kolxozsьlardь kul'tura jaqtan xedmөtlөnderev eşe tulьhь menөn komsomol ojoşmalarьna tapşьrьla. Bik jьş qьna komsomol ojoşmalarь kul'tura jaqtan xedmөtlөnderevde spektakldөr qujьv, konsert hәm kynel asьv kisөlөre ytkөrevgө genө qajtarьp qaldьralar. Ө kolxozda bulqan kul'tura nөmөlөren tulьhь menөn fajdalanmajdar. Baьv standarьn, vagonciktardь tejeşle tөrtipkө kiltermөjdөr. Ө ular bit kul'tura eştөren ojoştorovdьn tөp usaqь bulьp toralar. Unda gazeta la, ədəbi kitaptar da, şaxmat-şaşka ujьndarь la, stena hәm brigada gazetalarь la, jarьş taqtalarь la bulьrqa tejeştөr.

Bөtөsojuz avьl xuzalьqь kyrgөdmөhen propagandalav eşenө ser'joz iqtibar birergө kөrөk. Bьl kyrgөdmө 1941 jьlda la ydenen eşen davam ittereve turahьndaqь xөkymөt qararьnьn өhөmiөten tulьhь menөn kolxozsьlarqa anlatьrqa, bьl eşkө kyrgөdmөlө bulьvsьlardь ьlьqtьrьrqa kөrөk.

Başqortostan komsomolь mөhim kampanialardь ytkөrevdө partia ojoşmalarьna hөr vaqьtta la eşlekle jardam kyrhөttelөr hәm kilөsөktө lө kyrhөtөsөktөr. Komsomol өsөn Lenin — Stalin partiahьnьn ьşanьsьn aqlavdan da maqtavlь eş bulmanь hәm bulmab.

Cernovitsьjla (Tөnjaq Bukovina) berense sovet «Radөnska Bukovina» (Sovet Bukovinahь) gazetahь sьqtь.

Hyrөttө: Cernovitsьjla torovsьlar «Radөnska Bukovina» gazetahьn uqьjdar.

B. Fedosejev fotohь **(TASS foto-klişehe).**

CERNOVITSЬJ URAMDARЬNDA

Cernovitsьj, 10-sь ijyl' (TASS-tьn spetsial' xөbөrsehenөn). Cernovitsьj uramdarьnda irtөnөn alьp tөn urtahьna tiklem jөnle rөveştө beseda alьp barьvsь keşelөr gruppahьn kyrergө mөmkin. Keşelөr gruppalarь urtahьnda hөr vaqьt Qьdьl Armianьn komandirdarь, bojestarь, politrabotniktarь bula. Sovettar ile turahьndaqь dөrөb hyddөrde xalьq jotloqop tьnlaj.

Elekke gubernator jorto janьnda Erivsi avьlьnan kilgөn jalan ajaq krөbtiөndөr jьjnalqandar. Ular jer, mөktөp turahьndaqь iq mөhim mөs'өlөlөrde hәm undarsa başqa mөs'өlөlөrde xөl itev өsөn qalaqa kilgөndөr. Krөbtiөndөrden jeddөre jabьq hәm jonsov. Ulardьn bөtө kejemdөre yd quldarь menөn eşlөngөndөr. Ular arahьnda hatьp alьnqan kejem kejgөn ber genө keşe lө juq.

Ular ergөhenөn ber qьdьlarmejs ytep bara. Krөbtiөndөr unь şunda uq tuqtatalar hәm Sovettar Sojuzьnьn kolxoz krөbtiөndөre turahьnda höjlөven horajdar. Qьdьlarmejs iptөş Opanasenko Ukraina kolxozniktarьnьn bөxetle tormoşo turahьnda, maşinatraktor stansialarь turahьnda, Qьdьl Armia turahьnda, Stalin turahьnda höjlөj. Unьn hөr ber өjtkөn hyden bsqьndьrmab өsөn bik nьq qolaq halьp tьnlajdar.

«Natsional» teatrqa qarşь baqsala slesar' Bobvancuk menөn tanьşavьd. Ul Mөskөv turahьnda bik nьqlap horaşa, hәm yde turahьnda tybөndөgelөrde höjlөj:

— Min 1921 jьldan birle ber genө kino-film dө kyrgөnem juq, ө teatr turahьnda өjtep torahь la juq inde. As jөşөgөs, teatr qajqьhь bulmanь.

Cernovitsьjla 4 teatr, dөrөbөrөge 4 teatr binahь bulqan. Artistardьn statsionar gruppahь bulmaqan, sөnki bөtө teatrdar «janqandar».

Balagandar menөn tulqan majdanqa ytөbed. Bьnda Rumьjnia babьp albvsьlarь tarafьnan urьnlaştьrьlqan «kul'tura menөn» asьqtan-asьq tanьşьrqa mөmkin. Mөjөştө şarmanka qajqьlь rөveştө jьrlaj. Qulqa ilөşterelgөn popugaj ike lej aqsaqa «bөxet» turahьnda hөvөskөrdөrgө konverttar tartьp alьp birө. Karuselgө jaqьn uramda kysmө sirk urьnlaşqan. Unьn artistarь xor menөn xalьqtь ydөrenө saqьralar. Postanovka başlana. Mөqnөhed nomerdar başqarьla. Artistardьn hөr berehe alqьştar kytөrev өsөn bөtө köstөren birөlөr. Xalьq ad qьna alqьşlaj başlaha, artist baqьr tөrilkөhen totop xalьqtan aqsa jьjnarqa totona.

Bьl keşelөrgө qarahaq, avьr tojqolar kiserөhen, burzuaz «sivilizatsia» bьl keşelөrden bөtө keşelek dostoinlьqьn tartьp alqan.

Kөtөlmөbtөn majdanda sovet jьrdarь janqьrap kitө: radiotapşьrqьs stansia kilgөn. Balagandar buşap qalalar. Bөtөhe lө radioreproduktordarqa ьntьlalar. Sovet jьrdarь, bьnda kilgөn Ukraina teatrdarьnьn postanovkalarь bik dur unьş menөn fajdalanalar. Sovet kul'turahь Cernovitsьj qalahьnьn xedmөtsөndөre tormoşona nьqlь rөveştө inө bara.

VLKSM Ydөk Komitetьnda

SSSR Xarbi-Dinged Flotь konona ədərlənev turahьnda

VLKSM Ydөk Komitetь SSSR Xarbi-Dinged Flotь könөn udqarьvqa jөştөrde ədərlөrgө, jetөkselek itergө hәm aktiv qatnaşьrqa bөtө komsomol ojoşmalarьn mөzbyr itte.

VLKSM Ydөk Komitetь jөştөrde Sovet Xarbi-Dinged Flotьnьn tarixь hәm bojevoj traditsialarь, qьdьl flotsьlardьn hәm komandirdardьn tormoş tarь hәm uqьvdarь menөn tanьştьra törqan besedalar, leksialar, dokladtar udqarьrqa tөqdim itө. Şulaj uq jөştөrgө SSSR-dьn köslө Xarbi-Dinged Flotь tөdөleşөnөn burьstarь turahьnda höjlөrgө kөrөk.

Komsomol ojoşmalarь Osoaviaxim hәm irekle sport obşestvolarь menөn berlektө jodөv, işev liәm jelkөn sportь, kөmө poxodtarь, hьv bajramdarь bujьnsa massovьj jarьştar udqarьrqa tejeştөr. Xarbi-Dinged Flot könönө ədərlənev hәm udqarьv bujьnsa bulqan bөtө eştөr, sovet jөştөrenen mobilizatsion ədərlegen artaban kytөrevgө, SSSR Xarbi-Dinged Flotьn nьqьtьv hәm tөdөvgө jynөltelgөn bulьrqa tejeş.

(TASS).

Kolxozdarda hьv jьjьndarь

Baqalь. Rajon kyləməndөge kolxozdarda hьv jьjьv urьndarь buldьrьla. 81,4 gektar dөjөm majdanlь 54 urьndaqь elekke bьvalar jaңьrtьldьlar hәm 61,6 gektar majdanlь 24 janь bьva bьvьldь. 1941-se jьlda taqь la 11 bьva bьvьrqa bildөlөnde.

«Novьj zavod» kolxozьnda 6,5 gektar, «Bol'şevik» kolxozьnda—6 gektar, «Culpan» kolxozьnda—4 gektar, «Berense maj» kolxozьnda—5 gektar majdanlь hьv jьjьv urьndarь eşlөnө. «Novьj mir» kolxozьnda bьva hьvь menөn 32 gektar bolonloq, «Berense maj» kolxozьnda 9 gektar jөşelsө baqsahь huqarьla.

Komsomol tormoşo

KOMSOMOLDЬŊ KƟSƟ—AKTIVTA

PVRZ komsomolestarь VLKSM Yđək Komitetьnьŋ XI plenum materialđarьn đur aktivlьq menən tikşerələr. Bьl məhim məs'ələneŋ yđ vaqtьnda qujьlьvьn əjtələr.

Bьqa tiklem zavodt'aqь komsomoles aktivtar, xatta komitet clendarь yđđəre lə «bətə eşte komitet sekret'arь eşlərgə tejeş, şunьŋ ösən bit ul aqsa ala» tip bətə eşte ber komitet sekretarь ətənə genə öjəp kildelər. Ə taşьp barqan energialь jəş komsomolestar sojuz eşenən sittə jəşənelər.

Komitet sekret'arь buluq'an keşe kyberək vaqtьn kabinetta jьjьlьştar, ultьrьştar menən ytkərđe. Yđemde genə alьrqa bula, plenumqa tiklem rajkomda, gorkomda jəki timer jul politbylegendə kəŋəşmələ bulmaj qalqan kəndə bik hirək osoratьrqa tura kilə ine. Hədəmtələ komsomolestar menən eşlәv jomşaq buldь.

Xatta plenumdan huŋ da qajhь ber aktivtar komsomol apparatьn qьbqartьvqa qarşь tөştələr. Məbələn, litejnьj sex komsorgь Asejev, PVRZ elektrostansia komsomol bjurohь sekretarь Petrov iptəştər:

— Gorkom həm rajkomdarđa ştattь qьbqartьv bik urьnlь. Sənki ular beđgə ber vaqьtta la tejeşle jarđamdь kyrhətməjdər. Ə bьna zavod komsomol komitettarьn qьbqartьv urьnьhđ. Tyləvle sekretar barьnda la eş jomşaq bulqanda, unan huŋ eş bətənləj tuqtalasaq, tip ujlajđar. Bьl ularđьŋ komsomol massahьnьŋ, aktivtьŋ kөsənə bşanmavđan başqa ber nəmə lə tygel. Bьl iptəştər komsomol apparatьn qьbqartьv—kiŋ komsomol massahьn sojuz eşenə aktiv blьqtьrьv, komsomol apparattarьnьŋ eşen jaqşьrtьv, komsomolestar menən bulqan bəjləneşte kiŋəjtev həm nьqьtьv maqsatьnda ytkəreleven aŋlarqa tejeştər.

Tyləvle sekretar bulmaqan urьnda komsomol eşenen jaqşь bulьvьn beđ praktikala kyrəbeđ. Məbələn: instrumental' sexьnda bətəhe 21 komsomoles. Sextaqь bətə komsomolestar da sojuz eşendə aktiv qatnaşalar. Komsomolestar initsiativahь menən bьl sexta komsomolski stanoktar ojoştoroldo. Komsomolski stanokta eşləvse komsomoles Bazanov, Naumov, Tereşcenko iptəştər eş normahьn sistematik rəveştə arttьrьp ytəjđər. Xromirovьjcnьj bylektə komsomolski ucastok ojoştoroldo. Unda 4 komsomoles eşləj. Ular bətəhe lə staxanovsьlar.

Bьl sexta gazeta uqьvđar, xalьq-ara xəl turahьnda besedalar ytkərelə. Hər ber komsomoles komsomolski porucenielər alьp bara. Məbələn, komsomoles Govotov sexta agitator, Naumov «Voroşilovsa atьvsь», Suxodol'ski PVXO instruktorь.

Bьl sextaqь eşselər, jəştər jal vaqьttarьnda kul'turalь jal itələr. Jəştərđən ojoştorolqan muzьjkal tyŋərək eşləj.

Niŋə zavodtьŋ bətə sextarьnda la komsomol eşen şulaj qujmaqa? Bьnьŋ ösən bit bətə məmkinlektər bar. Ləkin bətə sextarđa la komsomol eşe bьlaj qujьlmaqan. Sənki ular bətə eşte lə tyləvle sekretardan kətələr.

Beđ VLKSM Yđək Komitetьnьŋ XI plenum qararđarьn hər ber komsomolestьn aŋьna jetkerergə həm dərəb aŋlatьrqa tejeşbeđ. Komsomol apparatьn qajtanan qorovđьŋ əhəmiətlen komsomol massahьna dərəb aŋlata belergə kərək.

PVRZ həm başqa timer jul komsomol ojoşmalarьnda la apparat qьbqartьlьrqa tejeş. Plenum qararь sьqarьvqa ajđan artьq vaqьt ytevgə qaramabtan bьl məs'ələ bujьnsa timer juldьŋ politbylege lə həm VLKSM-dьŋ Molotovski rajon komitetь la əle bulha praktik eşkə başlaqandarь juq. Timer jul komsomol ojoşmalarьnda eş haman da əvəlgesə. Ular timer jul komsomol ojoşmalarьn qajtanan qorov turahьnda VLKSM Yđək Komitetьnьŋ maxsus qarar sьqarьvьn kətələr bulha kərək.

Zinnət Xəjbullin.

KOMISSIALARĐЬŊ PRAKTIK EŞKƏ BAŞLAVĐARЬN TƏ'MIN ITERGƏ

VLKSM Yđək Komitetьnьŋ XI plenumь bulьp ytevgə ajđan artьq vaqьt ytte. Bьl vaqьt esendə gorkom həm rajkomdar yđ eştəren qajtanan qorovđa kyrnekle eştər eşlərgə, aktiv menən eşləvđe jaqşьrtьrqa, komsomol massahьn sojuz eşenə aktiv blьqtьrьrqa tejeştər ine.

Ykeneskə qaŋşь bəgəngə köngə tiklem Өfə qalahьndaqь ber genə rajkomda la daimi komissialar praktik eşkə başlaqandarь juq əle. Xatta qajhь ber rajkomdarđa komissialar ösən keşelər đə hajlanьp bətməgən. VLKSM-dьŋ Kirovski rajkomьnan başqa ber genə rajkomda la komissiaqa hajlanьp alьnqan keşelər bjurola ratlanmaqandar.

Bəlki bьl jetəkselər komissialarqa keşelər hajlap alьv, ulardь bjurola ratlav, rajkom bjurohьn qasan ytkərergə kərəklege turahьnda taqь la juqarqь organdarđan ətəlmə kyrhətmələr kətələrđer. Ulaj bulha qəzəp, qьđqanьs.

Rajkomdarđa eşləjəsək daimi komissialarqa iŋ eşlekle, iŋ aldьnqь, aktiv komsomolestar qьna hajlanьp alьnьrqa tejeş. Bьnda hər ber aktivtь individual' rəveştə hajlap, tikşerep alьrqa kərək. Ləkin qajhь ber jetəkselər bьqa bik jeŋel eş itep kenə qarajđar. VLKSM-dьŋ Molotovski rajon komitetь sekretarь iptəş Şatrova PVRZ-qa barьp, ber-ike səqət vaqьt esendə komissia ösən 15-kə jaqьn aktiv «hajlap» ala. Bьl eş komitet sekretarьnьŋ kabinetьnđa qьna eştənə. Komissiaqa hajlanьp alьnasaq komsomolestar menən bьl turala ajrьm beseda uđqarьlmaqan.

Komissialar tədəv eşendə bulqan bьndaj javapһđ qaraş bətərələrgə, hər ber gorkom, rajkom tiđ kəndər esendə komissialarđьŋ praktik eşkə başlavđarьn tə'min itergə tejeştər.

KOMSOMOLESTAR SOJUZ EŞENƏ AKTIV QATNAŞALAR

Bьnan ike jьl elek Voroşilov ismendəge kolxoz ergəhendəge komsomol ojoşmahь bətənləj tarqalьv xələnə kilterelep jetkerelgəjne. Kyptən tygel genə ojoşma janьnan tədəldə. Komsomol komitetь sekretarь itep eşlekle, aldьnqь iptəş Əletdinov hajlandь.

Huŋqь kəndərđə ojoşma bojevoj xəlgə kilterelde. Komsomol jьjьlьştarь regulər rəveştə ytkərelə, ul bsьndan da komsomolestarđь tərbiələv məktəbe bulьp tora.

VLKSM Yđək Komitetьnьŋ XI plenumьnan huŋ komsomolestarđьŋ aktivlьqь eşleklege taqь la arttь. Bətə komsomolestar đa sojuz eşenə aktiv qatnaşa başlanьlar. Obşestvennьj eş alьp barmaqan, komsomol ojoşmahьnьŋ porucenіehen ytəməgən komsomolestar juq tierlek. Məbələn, komsomoles Jьhangirov kolxozđa gazeta taratьv eşen, Latipova agitatorlьq eşen başqaralar. Ə, komsomolka Axjarova, Səlimova iptəştər zajom vznostarь, nalogtar jьjnavđa avьl sovetьna bulьşalar.

Komsomolestar prolzvodstvola aldьnqьlьq kyrhətələr. Komsomoles Fərrəxov, Xanov, Dəvlətxanov iptəştər eş normalarьn sistematik rəveştə arttьrьp ytəjđər.

Komsomol ojoşmahьnda bulqan jeteşheđlektərđe əjtməjensə jaramaj, əlbittə. Ojoşmala «VKP(b) tarixьnьŋ qьbqasa kursь»n öjrənev maqtarlьq tygel. Kypselek komsomolestar əle bulha I həm II glavalarđan uđa almajđar. VKP(b) tarixьn öjrənevselərgə komsomol ojoşmahь la tejeşle jarđamdь kyrhətməj.

Komsomol ojoşmahь bьl jeteşheđlektərđe bətərərgə, komsomol massahьn sojuz həm oborona eşenə taqь la qьjьvraq blьqtьrьrqal tejeş.

R. Təqiev.

Tətəşle rajonь.

KOLXOZ TIMERSEHE 1100 HUMLЬQ ZAJOMQA JAĐЬLDЬ

Dəvlәkən. Rajondaqь kolxozdarđa, predpriatielərđə həm ucrezdenielərđə jaŋь zajomqa jađьlьv đur kytərenkelek menən bara. «Өrşək» kolxozьnda zajomqa jađьlьv eşe tulьhьnsa tamamlandь. Bьl kolxozda zajomqa jađьlьv summahь 17 meŋ 500 hum təşkil itte. Bьl summanьŋ 10 meŋ hum samahь şunda uq tapşьrьldь. Kolxozsьlar—K. Grigorjev həm M. Ivanov hər berehe 300 humlьq zajomqa jađьlьp, bətə summanь şunda uq tapşьrđьlar. Kolxozsь iptəş S. Kornejev 250 humlьq, qьđьlarmejs qatьnь iptəş O. Leont'jeva 150 humlьq zajomqa jađьlьp, bьl vznostь tulьhьnsa şunda uq tapşьrđьlar.

«Kolos» kolxozь timersehe iptəş G. A. Vandraj 1100 humlьq zajomqa jađьlьp, bьl summanь şunda uq tulьhьnsa tapşьrđь həm obligatsialar aldь.

—☆—

ZAJOMQA JAĐЬLЬV KYTƏRENKELEK MENƏN YTTE

Şişmə. «Dim» kolxozьnьŋ kolxozsьlarь Өsənsə Bişjьllьq (өsənsə jьl sьqarьlьş) zajomьna đur kytərenkelek menən jađьldьlar.

Zajomqa berense bulьp 85 jəşlek Qənzəfərov Davьt babaj 50 humqa jađьlьp, şunda uq vznostь tulьhьnsa inderđe.

Xəđer zajomqa 16 meŋ 35 humlьq podpiska jьjnaldь.

Rifqət Xəkimov.

—☆—

Gosudarstvoqa yteskə

Өfə timer jul uzelьndaqь timerjulsьlar arahьnda Өsənsə Bişjьllьq (өsənsə jьl sьqarьlьş) zajomьna jađьlьv qajət đur aktivlьq menən bara. Unda 9-sь ijylgə 2 million 202 meŋ hum, uđqan jьlqь bətə podpiskaqa qaraqanda 500 meŋ humdan artьqьraq zajom taratьldь.

Өfə vagon depohь kollektivь iŋ alda bara, unda bətə eşselərđeŋ 98 protsentь arahьnda 83 meŋ 255. humlьq zajom taratьlqan.

—☆—

Dezorganizator—irektən məxrym itelde

Өfə parovoz-vagondar remontlav zavodьnda 26-sь ijyndə jaŋь xeđmət zakonьna arnalqan miting uđđь. 27-se ijyndə 2-se smenala eşləvse şornik A. Kotov yđeneŋ iptəştərenə:

—Irtəgə eşkə sьqmajьm,—tine.

—Xeđmət dissiplinahьn bođorqa jaramaj tip ygetləgən iptəştərenə, ul:

—Zakondan bik qurqmajьm,—tip javap qajtara.

28-se ijyndə Kotov eşkə sьqmanь. Eş kyp bulьv səbəple şornik Xramşin (Kotov menən bergə eşləvse) remontlav eşen başqarьp өlgərə almanь. Şuqa kyrə mexaniceski sexta 152-se hanlь stanok 3 səqət tik torđo.

6-sь ijyldə Molotov rajonьnьŋ 2-se ucastka xalьq sudь kyrhətmə protses ytkərđe. Sud materialь həm svidetelđər həjləvenən Kotovtьŋ jəđə asьq'andь. Ul huŋqь jьldarđa predpriatielərđən jьş kysep jərəgən.

Sud A. Kotovtь 4 ajqa irektən məxrym itergə tigən prigovor sьqarđь. **B. Ənvər.**

Hyrəttə: N-ski cast' (Sibir xərbi okrugь) VLKSM bjurohь sekretarь iptəş Ponamarev bojestarqa gazeta uqьj.

(TASS foto-klişehe).

S. Kylibaj

ƟSƏVĐEŊ JƟRƏGE

(Poema)

Iŋ gyzəl həm tərən həjəvđe jađ,
Iŋ gyzəle barь ber qalasaq.—
Həm ul əllə nisə qəmər bujь,
Yđen yđe jađьp barasaq.

Oqəffənen xatь.

«Matros iptəş! miŋə qəzəplənmə,
Jəşerməjem xattьŋ səbəben.—
Hiŋə, bəlki, təvđə qьđьq bulьr,
Tanьş bulmaqan qьđ sələme.

Bьl, təvge xat tygel, təvgeləren
Oqşamaь tip, utqa yrtənem,
Oşo qьlьqьm əsən əle bulha,
Yđ-yđemə ypkə jərtəmen.

Min jəjlənem heđđeŋ avьlьqьđđa,
Qajьn urmandarьn qьđьrđьm;
Jal kəndəre hajьn jelək tirđem,
Qojaş uttarьnda qьđьndьm.

Min xəđergə bьlaj ber kem tygel,
Uqьvsь həm eştə jərəvse,
Avьldьŋ da xas ber gyzəllegen
Iŋ berense tapqьr kyrevse.

(Bik bələkəj saqta ber avьlqa
Barьp jərəvđərem iьemdə,
Ul avьldьŋ hьnь başqa ine,
Ul da bulha qala sitendə).

Hineŋ avьlьŋ bьna gyzəl avьl,
Tiŋ əs jьlqa unь uraqan,
Hər jьlqala huđьlьp aq mamьqtaj,
Toman tora taŋdan qarahaŋ.

Min Kavkazdь yđem kyrgənem juq,
Lermontovsa barь beləmen.
Bьl jerđe min artьq jarattьm da
— Kavkaz!—tip əjtergə telənem.

Min qajaqa menəm...
Hьvđa jəđəm,
Işəm suqьm suqьn qajьndьŋ.
Gitaramdь barь öjđə totam
Handuqasь kypkə avьldьŋ.

Həm jəş beşələrđeŋ tubьrsьqьn
Öđöp atam tavđan jьlqaqa,
Qajьn japraqtarь təme menən,
Hulьşьmdь xuşlaj jel—hava.

Avьl! Uramьnda kemdeŋ eđe,
Kemdeŋ jьrlap ytkən jьrь juq?!
Bьnda matros bulqan, ljotcik jərgən,
Hər berendə qalqan jьlь uj.

Hin ytkən qьş qajtqan ikənheŋ də,
Şьvqanhьŋ gel tavđan saŋqьla,
Tekənən tup kevek təşkənheŋ də
Əsəŋ qarap torqan qavqala.

Hineŋ əsəjeŋde min beləmen,
«Əxirətlek qьđ» bit min uqa,
Hər kən hajьn ikebeđ jərənək
Qaraqatqa şişmə bujьna.

Əsəjeŋdeŋ qulь hьđlaj ine,
Min davalar birđem qulьna,
Ul hav xəđer.
Tik jərəge ber ađ
Borsolovlь hiŋə, ulьna.

Ber kəndə ul bьna kətməgəndə,
Alьp kilde miŋə rəsemdər,
Hineŋ təbəŋ kyrep təvge tapqьr,
Aldьm ber rəsmeŋde əsəŋdən.

Həm min xəđer hineŋ tьvqan jortta,
Jьş həm ođaq vaqьt bulamьn.
Əsəŋ ylən əjtə, əkiət höjləj,
Qaj ber təndər qalьp qunamьn.

Şul avьlda tьvьp yьkən qьđđaj,
Min tanьşmьn hər ber keşegə;
Min kynegep bəttəm həm avьlda
Rəxmət belderələr teşemə.

Hin diŋgeđđə ikən, Tьn diŋgeđđə,
Ə əsəjeŋ tora avьlda,
Alьbqalьr inde, xattar kilməj,
Əsə ulьn kətkən saqьnda.

Min diŋgeđđeŋ yđen kyrgənem juq,
Ə, jaratam unьŋ tulqьnьn.
Diŋgeđ—roman kevek xiallь həm
Qara urman kevek, qurqьnьs.

Min uqьnьm ber kən Magellandьŋ
Qlazaptarđь kiserep jəđgənen,
Diŋgeđ, tihəm unьŋ gyzəllegen
Qlavqa menən juja jərəgem.

«Tьmьq okean»—tibeđ, tik qədətsə,
Ul mərəkkə tьnьs tygelder,
Qosaqьnda ajqap borson əsən,
Tulqьn heđđe eđləp jərəjđər.

Qurqьnьstьr. Ə mərəkkə nəmə?
Tulqьn bulmanьmь, boşona;
Ul diŋgeđđən ber kən ajrьldьmь,—
Uflap qaraj diŋgeđ qoşona.

Feker menən barьp, qaranьm min
Hineŋ jəđəp yter jerđərđe.
Təđəhəm də tərlə koordinat,
Buşqa qьna buldь eđləvem.

Jeter, min arьnьm,
kyđđəremde
Məker joqo kilep taldьra,
Joqo. Qьđьq nəmə, kypme keşe,
Əđme qəmərən unda qaldьra?

Keşe joqlaj tatьь təştər kyrep,
Həm xəterləp alьb tanьştar,
Joqo vaqtьn birep bulha ine
Berər fajđalьqa baqьşlap.

Ləkin fəndə əle ul joqono,
Alьştьra torqan sara juq.
Kypme keşe qəmərə ərəm bula,
Əđme eş eşləməj qalahьŋ!

Jeter, tejem, yđem haman jađam,
Yđem jađam, yđem tartьnam,
Əle kyp jađьrqa teləgəjnem,
Xəđer joqlar əsən aşqьnam...

*
**

Min ujandьm şulaj,
Taŋ jaqtьrqan.
Ə avьrlьq hiđəm tənemdə,
Kələ, jьrlaj, hьvđa jəđə inem,
Oşondaj taŋ atqan mələndə.

Ni buldь hun?—U—u—başьmdь,
Əkiəttəge koşmar bəjləgən,
Hin qəjeple uqa həm joqomda
Kilep-kitep jərənəŋ ergəmdən.

Nigə başlanьm min bьl xatьmdь,
(Jeŋel aqьllьlьq, kyrəheŋ?).
Jьrtьp taşlar inem jađqanьmdь,
Unda jata kevek jərəgem.

Ujьm,əllə mineŋ təşəm jalqan?
Ə boşonor ber xəl bulmaqan.
Naborşcigь taşlap kitkən təndə
Tik Zəbəjdə şulaj ujlaqan.

Bəgəngə tən—unь kem aŋlahьn,
Əllə nisek avьr tən buldь.
Un jьl avrьp jaŋь torqan keşe
kevek,
Kəskə kytərəmen qulьmdь.

Jьlqalьqta ap-aq qađđar jədə,
Tədrələrđən xuşlь jel inə,
Ləkin avьrьjm buqaj, yđemdə
Avьr əllə nindəj uj hiđəm.

Kətməgəndə şulaj ylem kilhə,
Min davalar edləp tabalmam,
Hin borsolma. Ylməm, ber đə
ylməm,
Bit, ylemde ylterer xistər bar.

Hiŋə xat jađđьm min,
ləkin buşqa...
Xəjer, min əsəjeŋ əsən jađamьn.
Beləm, bьl xat mineŋ tygel,
Əsəŋ təbən alьp barahьn.

Hineŋ əsəŋ jənə miŋə kilde,
Jaŋь, qьđьq təştər kyrgən ul;
Heđđeŋ krejserđar menən bergə,
Diŋgeđđərđə, imeş, jəđgən ul...

Bьna bylmələge şajan besəj,
Biten jьva mendər əbtəndə,
Ə əsəjeŋ inde bьqa qarap,
Alьb qunaq kilev əmətəndə.

Həm kərtəgə qunqan hajьbqan da
Əsəjeŋə ьrьm halьşa.
Min hər vaqьt uqa qəđəttərđe
Aŋlatьrqa tьrьşam jaŋьsa.

Ikense qat ultьrьp xatьm jađam,
Yđem jađam, yđem tartьnam,
Kisə joqlar əsən, ə bəgən min,
Eşkə kiter əsən aşqьnam.

Hiŋə barьp jetməj jađqandarьm,
Jaŋqьndarь aŋđan, itkerer.
Bəlki, əsəjeŋdeŋ isme genə
Xat juldarьn jujmaj jetkerer.

*
**

Jaraj. Ə hin miŋə aqaj keşe,
Jəş jaqьnan, əjtəm... oloraq,
Unan, əsəŋ miŋə iŋ qəđerle,
Yđ əsəjem kevek tojola.

Mineŋ xatьm, əgər jetə qalha,
Beləm, hiŋə borsov jahamaь,
Bəlki, bojoqtoror jərəgeŋde,
Rəxmət əjtergə lə jaramaь...

Inde ijyn huŋь.
Ə ylendər
Mineŋ bujđan aşa tuqajđa,
Min ujьnqa baram kistər hajьn,
Əx!... Kemdeŋ xise jatmaj qurajđa!

Hineŋ tьvqan avьl qurajsь həm
Bejevselər əsən mul avьl.
Təđhəŋ əgər bьnda ber ansambl'
Ul ansambl' şikheđ dan alьr.

Bejevse jə jьrsь tip belməgən,
Qьđđa taŋ qalьrlьq hənər bar,
Ojalsan tip belgən jelkensəktər
Taŋdan jьrlap ytə uramdan...

Ə brigadir Sabir şaqir inde,
Ul məxəbbət jьrlap iberə,
Jađqandarь matur bulqanda la,
Ul kyrhətməj jərəj keşegə.

Hiŋə kyserep halam ber şiqьrьn,
Oqşarmь ul, juqmь, belməjem,
Ul Sabirqa min tik əmət bəjləp,
Ber đur şaqir bulьvьn telənem.

HƟJƟV

I

«Avьl. Tuqajđarь sabьlqan
Haqavlandь kilgən kəkyktər;
Qoştar hirəgəjde jer—kyktə,
Ə maturlьq kitməь avьldan.

II

Jađđьŋ al səsəgen jəj jujqan,
Ə jəj—xuşlaşьrqa jьjьna,
Təbən bylək itep jьrьma
Huŋ qat, kyreşergə tip qul huđam.

III

Əx jađ! kypme, kypme tojqo bar,
Nisə roman hinən başlana!
Hər jerəkte tartьp baqsaqa
Jergə səxnə asa olo jađ.

IV

Təvge höjəv qьđđar xisendə
Jađ səskəhe bulьp jarala,
Həm ul qьbqa qьna arala
Qləmərəŋ kevek, qala bətənləj.

V

Höjəv—tərən diŋgeđ, şuqa la
Sige ylsəv menən belenməj,
Unьŋ iŋe jьldar sigenən
Qlasьrđarqa inep juqala.

VI

Jərəktə kyp qevət bulha la,
Kompas strelkahьn tartalmaj,
Tormoş diŋgeđđəren uđha la,
Jərək—höjə, ləkin qartajmaj...»

Min Sabirđьŋ bik kyp şiqьrđarьn
Kəndəlektəremə kyserđem.
Kyserđem də unьŋ jađmalarьn,
«Urlanьm»—tip, qəfy ytendem...

Oşo səqəttə hin diŋgeđđələr,
Min belməjem, hineŋ kyŋeldə
Diŋgeđ dulqьndarь jataьr?
(Min də qarar inem kyrenhə).

Diŋgeđ ykerevđəren ujlahaŋ:
Jə ul gyzəl, jə ul qurqьnьs,
Unьŋ tulqьndarь tarta hьmaq,
Tavđar aşa jərək tulqьnьn.

Meteor kevek itep xisemde,
Hiŋə taba ata alham min,
Taşlar inem, unьŋ tik ber genə
Həm qəđerle bulqan kitəgen.

Juq, meteor kykkə eđ hьđa la
Ber bilgeheđ jerđə hьvьna,
Ə keşeneŋ xise eđen halha,
Jəjge irtə bulьp hьđьla.

Oşo jerđə bətə mineŋ xatьm,
Oşo jerđə ujьm siklənə.
Ber vaqьtta mine hin belməьheŋ,
Oşo xatьm barьp jetməhə.

Mineŋ ismem Oqəffə, professiam,
Əle bilgeləhep jetməgən,
Atam matematik itmək ine,
Kyrəheŋ, min qastьm sitkərək.

Əsəjđeŋ ujь bujьnsa min,
Tejeş inem jьrsь bulьrqa.
Tora-bara ul da quşьldь şul
Vrac bulьp sьqьvьm ujьna.

Jeter... ləkin haman yđem jađam,
Jađqandarьm əsən tartьnam,
Kisə joqlar əsən, ə bəgən min
Xatьь halьr əsən aşqьnam...»

Bьna avqust huŋь, jəj đə ytə,
Kiter məle jetə Oqəffənen,
Unьŋ kyŋelen biđəj kyŋelle eş,
Kəndəlektər biđəj dəftəren.

Oqəffə javap kettə, tik şul buldь:
Buşqa kətəp, əđələp jelkende,
Jetteme xat barьp, jetməneme,
Ləkin kyŋle məxrym itelde.

Ikense xat jađđь, ə unьhьn
Təndər ultьrьp jađьp bətməne,
Aq qaqьđqa hьjđь đur xistəre,
Oqavqalarđa buldь təştəre.

Oqəffə, əbej menən iьənləşə,
Bьl bit avьr xəbər əbejgə.
Yđenə lə inde jeŋel tygel,
Jeŋel tygel, uqa... Ə nigə?—

Ax, ul kitməь ine bьl avьldan,
Aqqoş bulьp jьlqa hьvьnda—
Irtələrđə sьqьp qojonor ine,
Həm taipьnьr ine qьrьnda.

Bar əjbere tevəl. Ə nəmələr,
Jatьp qala kevek, ujьnda.
Barьhь tevəl. Bьna kəndəlektər,
Nəmə xəteren borsoj huŋ bьnda?

Qьrđarьna qaraj, jənəhe ul
Juqaltqanьn şunan tabasaq.
Oqəffə kyđđərenə bulьşam tip,
Qojaş jergə təşə, qaraşa.

Nəmə qala?
Əllə bolonqamь,
«Ul» enələj, təşəp qađalqan.
Kyrenerenə kyŋel ьşanha,
Qarar ine bejek tavđarđan.

Iŋ huŋqь kis.
Bьna xuşlaşьrqa
Kilde jьjьlьp qьđđar, jegettər,
Aq marləgə qьđđar bylək tərə,—
Unda—seje, kipkən jeləktər...

(Davamь kiləhe handa)

Məktəptər uqьv jьlьna tulь əđer вulьrǫa teje̦s

MƏKTƏP ƏĐER

Өfə qalahь, 47-se urta məktəptə (direktorь Məxsinov) jaŋь uqьv jьlьna əđerlek eştəre jaqşь qujьlqan. Xəđer вьl məktəptə remont eştəre tamamlanьv aldьnda tora.

Bьnda 15 mejeskə remont jahaldь. Bətə klastar đa ştukaturit itelde. Xəđer ularđь aqartьv eştəre вara. Parta həm məktəp esendəge mebldərđe remontlav eşe lə tid kəndə tamamlanasaq.

Məktəpte uqьtьvsьlar kadrь menən komplektovat' itev eşe tamamlandь la inde. Başlanǫьs həm өlkən klastarđьŋ вətəhe lə uqьtьvsьlar menən tə'min itelde.

Bьnda kəđgə hьnavǫa qaldьrьlqan uqьvsьlar menən də eş jaqşь qujьlqan. Məktəp овşestvennosь kəđgə hьnavǫa qalǫan вalalar menən nemes tele həm arifmetika вujьnsa ike kəngə вer qaвatlav zanətielərе ytkərə. Bьl zanətielər 1—2 səǫəttən də artьq uđqarьlmaj.

Lək'in məktəpte utьn menən tə'min itev eşe maqtanьrlьq tygel əle. Unda 360 kuвametr utьn kərək. Oşo kəngə tiklem unьŋ tik 130 kuвametrь qьna kilterelgən. Qalǫan 230 kuвametr utьndь kilterev өsən transport jeteşməj.

Bьl өlkələ məktəptəŋ şefь Başglavsol' da jarđam itməj.

S. RƏXIM.

REMONT EŞE ӨĐӨLƏ

Jaŋь uqьv jьlь вaşlanьvǫa ajđan artьq qьna vaqьt qaldь. Lək'in Өfə qalahьnьŋ 44-se urta məktəвendə oşo kəngə tiklem remont eşe вaşlanmaǫan. Ə məktəp đur ǫьna remont ytkərevđe talap itə.

Məktəpteŋ esen ştukaturlarǫa həm aǫartьrǫa kərək. Tədrələrđeŋ kypselege tədək tygel. Ularđь remontlav өsən kərəkle materialdar đa əđerlənmәgən.

Məktəpleŋ par menən jьlьta torǫan mejes truвalarьn remontlav өsən genə 6000 hum aqsa kərək. Lək'in remont өsən aqsa jeterlek tygel. Ə ra'jon həm qala məǫarif вylege jetəkselərе məktəpte aqsa menən vaqtьnda tə'min itev sarahьn kyrməjđər.

Remontlanьrǫa tejeşle 400 partanьŋ вenəhenə lə remont jahalmaqan həm qьşlьq өsən kərək вulqan 400 kuвametrǫa jaqьn utьndьŋ вer kuвametrь la məktəpkə kilterelmәgən. Unь kilterev өsən transport məs'ələhe nasar tora.

Məktəp direktorь iptəş Dunajeva: «Remont вaşlarǫa kərəkle materialdar jeteşməj, ə ularđь alьrǫa RONO aqsa jeвərməj, utьn kilterergə maşina juq» tip zarlana.

Bьl məktəp өtənən şeflьq itevse «Başkonditer» jetəkselərе həm undaqь komsomol ojoşmahь məktəpkə вer tərlə lə jarđam itməjđər. Ə ularđьŋ utьn kilterevđə məktəpkə maşina menən jarđam itevgə tulь məmkinlektərе вar.

Aviamodelistar jarьşьnda. **Hyrəttə:** Mixail Şivirnin.

(Ş. Urazвaxtin fotohь).

Prizьjvqa əđerlek

Ileвeđđə 'jəş patri'ottarđьŋ şatlьqlь kənə—prizьjv jaqьnlaşa. Şulqan avьl sovetьndaǫь (Təteşle rajonь) doprizьjvniktarь вьl kəndə jaqşь əđerlek menən qarşьlajđar. 41 doprizьjvniktьŋ вətəhe lə Osoaviaxim clenь, GTO həm PVXO znackistarь вulьp itəplənələr.

Doprizьjvniktar proizvodsivo eşendə staxanovsь вulьp, kəndəlek normalarьn вer həm ike normaqa jetkerep ytəjđəŋ. Doprizьjvnik—komsomoles Qəripov jul təđəv eşendə đur namьtlьq menən eşləp, kəndəlek normanь 200 protsentqa jetkerep ytəj. Traktorist Timer Şərifqəliev iptəş jer hərəvđə вer jarьm norma вirə. Ə Səlimgərəjev Asьlgərəj iptəş вesən sabьvđa normahьn 135 protsentqa jetkerə. Xəđer 15 doprizьjvnik staxanovsь вulьp itəplənə. **Xəmit Miŋneqəlin.**

JӨD KILOMETROǪA MOTOTSIKLESTAR KROSSЬ

Өfələ dəjəm qala kyləmenđə 100 kilometrǫa mototsiklestarđьŋ krossь uđqarьldь.

Krossqa 15 maşina qatnaşь.

Jarьşьvsьlarđьŋ 25 kilometrđь dyrt tapqьr əjlənep, kemdeŋ вerense вulьp tamamlavь tyđemhed kətəldə.

Kis menən sudia kollegiahь jarьşqa jomǫaq jahanь. Bildələngən ođonloqtə 3 səǫət 39 minutta tamamlavsь iptəş Nogtev вerenselekte ala həm 100 kilometr kross вujьnsa Başqьrtөstanda вerense rekordtь вirə. Iptəş Borisov 4 səǫət 28 minutta ytep ikense urьndь aldь.

—✪—

Hyrəttə: вenzin menən eşləj torǫan samoljot modelen zapravit itev vaqtь.

(Ş. Urazвaxtin fotohь).

AVIAMODELISTAR JARЬŞЬ

Oşo jьldьŋ 7-se ijylendə aviamodelistarđьŋ Bətəвaşqortostan jarьşь вaşlandь. Jarьştьŋ вerense kөnəndə kyrhətev osoştarь вuldь. Bьna kiŋ jalanda aq palatkalarđьŋ esendə həm tirə jaqtarьnda tormoş qajnaj. Balalar yđđərenеŋ izad jeneştəren javaplь sьqьşqa əđerləjđər. Jeđđən artьq jəş pionerđar arahьnda 39-sь jьlda aviamodelistar jarьşьnda xalьq ara rekord qujqan. Davьjdov вьl jarьşta la yđ urnьn вer kemgə lə вirməbkə, taqь la juqarьraq hədəmtələrgə ireşergə ujlaj.

Səǫət өs. Aviamodeldər startta. Osoştar вaşlanьv aldьnan вalalarǫa VLKSM Өlkə Kimitetь sekretarь ip. Abdullin aviamodelizmdьŋ əhəmiətə, вeđđeŋ sovet balalarьnьŋ izad kөsənөŋ jьldan jьl yвeve turahьnda həjləj. Ip. Lazorin вalalardь timer dissiplina вuldьrьvǫa saqьra. Barь timer dissiplina həm aqьllь tьrьş izad eşe genə đur hədəmtələrgə kilterə, ti ul.

Jəş aviamodelistar — pionerđar yđđərenеŋ өlkən iptəştəren kөslə qul sabьvđar menən təвrikləjđər.

Kyrhətev osoştarь вaşlana...

Z. M.

Sit ildərđən telegrammalar

RIGALA GOSUDARSTVO UCREZDENIELƏRE XEDMƏTKƏRDƏRENEN JЬJЬLЬŞЬ

Riga, 9-sь ijyl' (TASS). Kisə Rigala gosudarstvo ucrezdenielərе xeđmətkərđərenеŋ kyp keşelər qatnaşьǫьnda mitingьhь вuldь. Jьjьlьşta doklad menən Latvia kompartiahь Yđək Komitetьnьŋ clenь Pauper sьǫьş jahanь. Ul yđenеŋ dokladьnda вьlaj tip əjtte: «Sovettar Sojuzьnьŋ tьvǫandarsa jarđamь arqahьnda, Latvia xalqь ьsьn azatlьqqa өlgəşte həm jaŋь, jaqtь julqa sьqtь. Qьđьl Armianь Latvia xalqьnьŋ jaqşь qarşь alьv Latvia xeđmətsəndərenеŋ simpatiahь kemgə qarata jynəlderelgənlegen kyrhətte. Beđ azatlьq həm xoquqtar alьvьвьđ өsəŋ вətə donja xeđmətsəndərenеŋ genial' julвaşьhь — Stalinǫa вurьslьвьđ».

Pauperđьŋ dokladьnan huŋ, gosudarstvo ucrezdenielərе xeđmətkərđərenеŋ initsiativ gruppahь tarafьnan təqdim itelgən rezolytsia iqlan itelde. Bьl rezolytsiala elekke plutokratik rezim vaqtьnda xeđmətkərđərđeŋ xoquqhьđ xəldə вulьvđarь turahьnda əjtelep ytelə. Xeđmətkərđər sikheđ вaş-вaştaqlьq həm elekke xөkymәtteŋ yđenеŋ genə xakimlek iteve abtьnda jafalanǫandar. Reaksion juqarь cinovniktar ugod'jelar həm pomest'jelər alǫan вer vaqьtta, jaвaj xeđmətkərđər xeđmət povinnosь ytkərev өsən jeвərelgəndər. Tyвənge xeđmətkərđər taraſьnan alьnǫan keskəj genə zalovanie yđđərenеŋ iŋ elementar kərəktəren qaplavǫa la məmkinlek вirməne. Unan arь rezolytsiala xeđmətkərđərđeŋ eş xaqьn arttьrьv, elekke xөkymət vaqtьnda eştən вuşətlьqan xeđmətkərđərđe eş menən tə'min itev ucrezdenielərđə həm вaşqalarđa kul'tura eştəren ojoştorov turahьndaǫь talaptarь əjtelgən. «Gosudarstvo ucrezdenielərenеŋ xeđmətkərđəre, — tip əjtelə rezolytsiala, — Latvia respublikahьnьŋ jaŋь xөkyməten, yđeвeđ menən duв вulqan Sovettar Sojuzьn həm unьŋ Qьđьl Armiahьn, komunistar partiahьn həm вətə donja xeđmətsəndərenеŋ julвaşьhь iptəş Stalindь qotlajđar».

Rezolytsia вer tavьştan qabul itelde. Jьjьlьş «Latvia eşsən xalьqtarьnьŋ sojuzь» gruppahьnьŋ kandidatlarьn jaqlav turahьnda qarar qabul itte.

AMERIKA SENATЬ STIMSONDЬŊ XƏRBI MINISTR ITEP BILDƏLƏNEVEN RAĐLANЬ

N'ju-Iork, 10-sь ijyl' (TASS). Junajted Presstьŋ вelderevenə qaraqanda, senat Stimsondь xərвi ministr itep ratlaqan. Unь ratlav өsən 56 keşe, şul iвəptən 45 demokrat, 10 respublikanes həm nezavisimьj senator Norris tavьş вirgən. 28 keşe—14 demokrat, 12 respublikanes, progressiv partianьŋ clenь Lafollett həm fermerđar — eşselər partiahьnьŋ clenь Lendin qarşь tavьş вirgən.

—✪—

Вətə donjalaǫь altьn zapasьnьŋ 80 protsentь AQŞ-ta

«Ostzeje sejtung» gazetahь, «AQŞ kaznacejstvohьnьŋ məǫlymәttərenə qaraqanda Amerikala xəđer 20 milliard dollar samahь altьn вar, ul donjalaǫь вətə altьn zapasьnьŋ 80 protsentьn təşkil itə» tip xəвər itə.

10-sь ijyl' (TASS).

7-se ijyldə kəndəđgə 12 səǫəttə Osoaviaximđьŋ Өfə lagerьndaǫь atьv majđanьna oвta atьvsьlar demonstratsiahьn qarav өsən ike menđən artьq Өfə xeđmətsəndəre jьjnaldьlar. Bьnda sovet atьvsьlarьnьŋ konenə arnalqan miting вaşlandь. Mitingta Osoaviaximđьŋ qala sovetь predsedatele iptəş Sinitsin sьqьş jahanь.

Mitingtan huŋ Osoaviaximsьlarđьŋ xərвi-taktik ucenie вujьnsa sьqьştarь buldь.

Өfə xeđmətsəndəre Osoaviaximsьlarđьŋ maskirovka həm xətəkət itev iskusstvohьna tulь ejə вulьvđarьn đur qьđьqhьnьv menən qaranьlar. Bьnan huŋ dyrt par snajperđarđьŋ tura atьvь demonstratsialandь. Tykalov («Kanatcik» artele) həm Tьvalвajьv (tav qoramaldarь zavodь) iptəştər jaqşь kyrhətkestər вirđelər. Ular 300 həm 650 metr destansiala 11 patron menən вildələngən urьndarđьŋ unьhьn juqqa sьqarđьlar.

Unan huŋ duel' atьşь вujьnsa qujьlqan вurьstь ytəv өsən 4 komanda atьş linь hьna sьqtь. Bьl qьđьqlь atь ta ikense gortorg raвotnitsahь iptəş Jegorovaǫa Өfə qalahьnьŋ iŋ jaqşь atьvsьhь iptəş Ivanov menən (avtotrest) atьşьrǫa tura kilde. Ul tura atьvь menən «doşmandь» jeŋde həm вaşqalarǫa jarđam itte.

Atьş jarьşьnьŋ hədəmtəhendə «Burevestnik» komandahьnda qatnaşьvsьlarđan Jegorova, Cunatov, Svitsinov, Kacenasov həm Aвoimov iptəştər aldьlar.

Ş. Qəjsin.

Javaplь redaktor
Ql. QƏӨZƏJERO.
Ответ. редактор
Г. ГУЗАИРОВ.

Başglavlit vəkile № A—978
«Oktəвr matiskahь» tipografiahь.

Bətə ildərdən proletardarь, berlәşegedi!

1940 jьl
14 ijyl
№ 71 (1434)
Ajoja 12 tapqьr
sьoja. Ajrьm hanь
10 tin.

LENİNSE

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьn Başqortostan Өlkә hәm Өfө qala Komitettarь organь.
Redaksia adresь: Volodarski № 2
Telefon № 87—15

KOMSOMOL AKTIVЬNЬN JЬJЬLЬŞTARЬN EŞLEK ŁE HƏM OJOŞQAN RƏVEŞTƏ YTKƏRERGƏ

«Komsomol aktivь menən eşte jaqşьrtьv hәm komsomol apparatьn yдgərtep qorov turahьnda» VLKSM Yдək Komitetьnьn XI plenum qararь Lenin — Stalin komsomolь tormoşonda дur әhәmiətle dokument bulьp tora. Bьl qarar komsomol ojoşmahьna yд eştәren jaңьsa qajtanan qorovдь, sojuz eşendә bulqan дur jeteşheдlektәrдe bətərəvde, kiп komsomol hәm jәştәr massahьnьn xuzalьq tәdәləşendә, ilden politik tormoşonda aktiv qatnaşlьqьn tә'min itәsәk.

Rajkom, gorkom hәm komsomol komitettarьnda tyləvle apparattь bətərəv — komsomol apparatьnьn eşen jaqşьrtьv, kyp handaqь komsomolestarдь obşestvennьj eş alьp barьvsь komsomolestarдь onottolar. Bьl his dərəb tygel. Komsomol jetəkşelәre bь komsomolestarдьn komsomol komitettarьnьn tajaпьsь bulьvьn, ularдьn tәvge ojoşmalarda bulqan jeteşheдlektәrдe asa alьvьn hәm VLKSM Yдək Komitetьnьn XI plenumь qararдarьn tormoşqa aşьrьv өsөn aktiv jьjьlьştarьnda eşlekle saralar bildəlәj alьvдarьn aңlarqa, ularдь aktiv jьjьlьştarьna qьjьv ьlqtьrьrqa teješter.

Aktiv jьjьlьştarьn paradhьd hәm şav-şьvhьd, eşlekle obstanovkala, komsomolestarдь bol'şevistik tәrbiәlәvde tә'min iterlek obstanovkala ytkərergə kərək.

Hər ber aktivist komsomolestьn jьjьlьştarqa plenum qararдarь menən jaqşьlap tanьşьp kilevеn buldьrьrqa kərək. Bьl jьjьlьstьn eşlekle hәm bol'şevistik tənqit abtьnda ytevenə jarдam itәsәk. Jьjьlьşta hər ber aktivist jaңьsa eşlәvдen tәzribәlәre, komsomol apparattarьn qajtanan qorovдьn berense adьmdarь turahьnda hәjlərgə tejeş.

Komsomoldьn jetəkşe rabotniktarь eş tәzribәhe hәm jeteşheдlektәr turahьnda hәjlәvse hər ber aktivistьn sьqьşьna nьqlь iqtibar itergə tejeş. Sənki ular massanь өjrətev menən bergə yддəre lə massanan өjrənələr. Aktivistarдьn eş tәzribәlәre, tənqittəre jetəkselərдen massa menən eşlәvdə bulqan tәzribələren bajьtьvqa дur jarдam itәsәk.

Komsomoldьn jetəksel organdarьna hajlavдar ytkərev turahьnda VLKSM Yдək Komitetь

QARARЬ

1. 1940 jьldьn berense sentəbrenən berense oktəbrenə tiklem təvge, rajon, qala, okrug, өlkə, kraj hәm respublika komsomol ojoşmalarьnda komsomol organdarьna hajlavdar ytkərergə.

Komsomoldьn təvge, rajon hәm qala ojoşmahьnda hajlavдar berense sentəbrдən 20 sentəbrgə tiklem; ə okrug, өlkə, kraj konferensialarь hәm komsomoldьn respublika sjezdarь 20 sentəbrдən berense oktəbrgə tiklem ytkərelergə tejeş.

2. Komsomoldьn jetəksel organdarьna ytkərelgən hajlavдar komsomoldьn hәm bətə jəştərдen mobilizatsion әderlegen artaban kytərev, komsomol ojoşmalarьnьn VKP(b)-nьn XVIII sjezь qararдarьn nisek ytəvдəren tikşerev, komsomolestarдь gosudarstvo hәm xuzalьq tәdәləşendə taqь la aktiv qatnaşьvqa, xeдmət ramlьlьqьn artaban kytərev hәm xeдmət dissiplinahьn nьqьtьv, bol'şevistik hiдgerlekte kytərev өsөn kərəşkə mobilizovat' itev bildəhe abtьnda ytkərelgən bulьrqa teješ.

Komsomoldьn jetəksel organdarьna hajlavдar bol'şevistik tənqitte hәm yд yдenдe tənqitlәvde kinəjtev, komsomoldьn eskərge demokratiahьn nьqlь haqlav nigeдendə ytkərelergə tejeş.

Ytkəreləsək hajlavдarda jetəkselekkə jəş kadrдardь, bigerək tə qьдdarдь, qьjьv yrlətevde, komsomoldьn jetəksel organdarьna Lenin — Stalin partiahьna yдen ajamajsa birelevse, kommunizm eşen aдaqьna tiklem jaqlarqa hәlətle bulqan, tikşerelgən komsomolestarдь hajlavдь tә'min itevde bətə komsomol ojoşmalarьnьn məhim burьstarьnan hanarqa.

Kişinev qalahь jəştərenең iptəş Stalinqa qotlavь

Məskəv, Kreml'—
IPTƏŞ STALINQA
Qəдerle Iosiv Vissarionovic!

Sovet qalahь — Kişinevtьn jəştəre yддərenең berense jьjьlьşьna jьjьlьp, berense qotlav hәm rəxmət hyдen, bətə donja xeдmətsəndərenең julbaşsьhь, sovet jəştərenең iң jaqşь dubь, beддen tьvqan Bessarabiavьддь bajarдar Rumьjniahьnьn iдevenən qotqarьvдь ruxlandьrьvsь Heдgə jebərələr. Ytkəndəge başbaştaqlьq, kөsləvдər hәm qotosqos eksploatatsia məngegə bətərəldə. Lenin—Stalin partiahь, Sovet xəkyməte hәm Qьдьl Armia beддe rumьjn bajarдarьnьn iдevenən qotqarдьlar. Beддen ebtəbəддə jaqtь qojaş, bəxet hәm azatlьq qojaşь, donjala iң demokratik, keşelek tarixьnda iң qəдel Stalinsь Konstitutsia qojaşь qalьqtь. Beд bətə xoquqtarдь aldьq, beд bəjək Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuzьnьn tiң xoquqlь grazdandarь buldьq.

Qəдerle hәm həjəklə Iosif Vissarionovic! Tьvqan qalabьддьn xeдmətsən jəştərenең jəş jərəktərenən beд, bəxet hәm azatlьq өsөn, şatlьq өsөn, jaңь tormoş өsөn Heдgə kyp tapqьrдar qajnar rəxmət hyддəre əjtəbeд. Beд, Heддeң taraftan tərbiələnep ybterelgən bətə sovet jəştəre kevek yk, sotsialistik tьvqan il blagohьna, bəjək kommunizm eşe өsөn, sovet xalqьnьn danь өsөn, Lenin — Stalin partiahьnьn danь өsөn quldarьvьддь təşərməjensə namьslь eşləjbeд, tip, qəдerle atajьvьд hәm ucitelebeд, Heдde ьşandьravьд.

Jəşəhen sovet Bessarabiahь!

Jəşəhen Lenin — Stalin komsomolь!

Jəşəhen bol'şeviktar partiahь hәm unьn julbaşsьhь bəjək Stalin!

1940 jьl 8-se ijyldə Kişinev qalahь jəştərenең jьjьlьşьnda qabul itelde.

Promьjşlennost' predpriatielarenең sьjfatь nasar bulqan jəki komplektlь bulmaqan produksia sьqarqandarь өsөn hәm məzbyri standarttarдь jerenə jetkermagandare өsөn javaplьlьqtarь turahьnda

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn

U K A Z Ь

1. Sьjfatь nasar bulqan jəki komplektlь bulmaqan promьjşlennost' produksiahьn sьqarьv hәm produksianь məzbyri standarttarдь jerenə jetkermәj sьqarьv gosudarstvoqa qarşь, qorotqosloq menən tiң jenəjət bulьp tora, tip bildələrgə.

2. Sьjfatь nasar bulqan jəki komplektlь bulmaqan produksia sьqarqan өsөn hәm produksianь məzbyri standarttarдь boдop sьqarqan өsөn promьjşlennost' predpriatielərenең direktorдarьn, glavnьj inzenerдarьn hәm texnik kontrol' bylektərenең nacal'niktarьn sudqa birergə hәm sudtьn prigovorь bujьnsa 5 jьldan 8 jьlqa tiklem tərməgə jabьlьvqa xəkəm itergə.

3. SSSR prokurorьna bьl Ukazдь his tajpьlьşhьd bojomqa aşьrьvдь tə'min itergə quşьrqa.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn Predsedatele— M. KALININ.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn Sekretarь — A. GORKIN.

Məskəv, Kreml'.
10-sь ijyl' 1940 jь.

Komsomoldьn jetəksel organdarьna hajlavдar ytkərev turahьnda VLKSM Yдək Komitetь

QARARЬ

1. 1940 jьldьn berense sentəbrenən berense oktəbrenə tiklem təvge, rajon, qala, okrug, өlkə, kraj hәm respublika komsomol ojoşmalarьnda komsomol organdarьna hajlavдar ytkərergə.

Komsomoldьn təvge, rajon hәm qala ojoşmahьnda hajlavдar berense sentəbrдən 20 sentəbrgə tiklem; ə okrug, өlkə, kraj konferensialarь hәm komsomoldьn respublika sjezdarь 20 sentəbrдən berense oktəbrgə tiklem ytkərelergə tejeş.

2. Komsomoldьn jetəksel organdarьna ytkərelgən hajlavдar komsomoldьn hәm bətə jəştərдen mobilizatsion әderlegen artaban kytərev, komsomol ojoşmalarьnьn VKP(b)-nьn XVIII sjezь qararдarьn nisek ytəvдəren tikşerev, komsomolestarдь gosudarstvo hәm xuzalьq tәdәləşendə taqь la aktiv qatnaşьvqa, xeдmət ramlьlьqьn artaban kytərev hәm xeдmət dissiplinahьn nьqьtьv, bol'şevistik hiдgerlekte kytərev өsөn kərəşkə mobilizovat' itev bildəhe abtьnda ytkərelgən bulьrqa teješ.

Komsomoldьn jetəksel organdarьna hajlavдar bol'şevistik tənqitte hәm yд yдenдe tənqitlәvde kinəjtev, komsomoldьn eskərge demokratiahьn nьqlь haqlav nigeдendə ytkərelergə tejeş.

Ytkəreləsək hajlavдarda jetəkselekkə jəş kadrдardь, bigerək tə qьдdarдь, qьjьv yrlətevde, komsomoldьn jetəksel organdarьna Lenin — Stalin partiahьna yдen ajamajsa birelevse, kommunizm eşen aдaqьna tiklem jaqlarqa hәlətle bulqan, tikşerelgən komsomolestarдь hajlavдь tә'min itevde bətə komsomol ojoşmalarьnьn məhim burьstarьnan hanarqa.

TASS-tьn *beldereve*

Huңqь kəndərдə sit il matbuqatьnda, imeş, Sovettar Sojuzь territorial' ustupkalar talap itep Tərkiəgə ul'timatum birgən, tigən xəbərдər bik nьq taratьla. Bьl xəbərдərдen bətəhe lə jalqan hәm ьsьnbarlьqqa bətənləj jaraşlь tygel ikənlegen belderev өsөn TASS upolnomocie aldь.

Xərbi-Diңgeд Flotь kənə aldьnan

Aqiдel bassejnьnьn vodniktarь Xərbi-Diңgeд Flotь kənənə әderlənələr. Sudnolarда, sudoremontnьj predpriatielərдə hәm ucrezdenielərдə oborona-massovьj eştər kiң jəjelderelde.

Osoaviaximdьn bassejndaqь sovetь «Morək» hәm «Jəş morək» znackistarь әderləj.

Danlьqlь dataqa — 28 se ijylgə tiklem vodniktarдan 50 keşe «Morək» znacogьna, pionerдardan hәm uqьvsьlarдan 100 keşe «Jəş morək» znacogьna normalar tapşьrasaqtar.

Xərbi-Diңgeд Flotь kənənə respublikalaqь Osvod (hьv transportьna jarдam obşestvohь) дur әderlek eştəre alьp bara.

Osvodsьlaң bajram kəndə hьv өbtəndə kyp kenə sьqьştar jahajasaqtar. Şulaj uq Xərbi-Diңgeд Flotьnьn tarixь bujьnsa kyrgədmə ojoştorola.

Xərbi-Diңgeд Flotь kənə xərmətenə, «Metallist» artelendəge Osvod ojoşmahь şlypkalarда xərbiləşterelgən poxod ojoştora, unda osvodsьlarдan 10 keşe qatnaşasaq.

Komsomol tormoşo

KOMSOMOL VZNOSьN VAQTьNDA TYLƏRGƏ

Komsomolestarđьn dissiplinaћь ularđьn clenlьq vznostarьn ni rəveşle tyləvđərenən kyrenep tora. Vznostь vaqtьnda tyləməgən komsomolestar komsomol dissiplinaћьn tupaь bođovsьlar вulьp ibəplənələr. Timək, ul dissiplinaqa вujhonmaj, вetə clendarqa la məzвyri вulqan dissiplinanan вaş tarta.

Komsomol vznostarьn vaqtьnda həm dərəь jьjnavsь komsomol ojoşmalarь lleş rajonьnda kyp kenə. Bьqa mibal itep «Kavkaz» (sekretarь Bilalov), Jərkəj urta məktəвe (sekretarь Məxəmətov), rajsojuz (Şəripov) kevek komsomol ojoşmalarьn alьrqa məmkin. Bьl ojoşmalaqь komsomolestar komsomol vznostarьn ajđan-ajqa tyləp вaralar. Bьl ojoşmalarđa vznostь vaqtьnda tyləməvse вer genə komsomoles ta juq.

Ləkin kyp ojoşmalarđa əle vznos jьjnavđa komsomol ustavьn вođov kyrenə. Məьələn: «Işqar» (sekretarь Kilmitov), «Lena» (Nəвiev) «Ujandьq» (Əxmədullin) kolxozdarь ergəhendəge komsomol ojoşmalarьnda vznos aqsahь 3—4 ajqa вer genə tapşьrьla. Rajzdrav komsomol ojoşmaћьnьn sekretarь Əmirova la vznostь 2 ajqa вer genə jьjnap tapşьra. Jərkəj urta məktəвe uqьtьvsьhь Məxəmətov 3 protsent urnьna 2 protsent qьna tyləp kilgən. «Qьđьl frontovik» kolxozь komsomol ojoşmaћьnьn clenь Məxəmədiev вer jergə ucotqa inməj, 12 aj вujьna clenlьq vznosьn tyləməj jərəgən.

Komsomol ojoşmalarьnda komsomol ustavьn вođovđь qьrqa вetərəv saralarьn kyrergə kərək.

B. Jamal.

Hyrəttə: Qьđьl Bajraq ordenlь N-ski hьv aвtь kəmahenen rulevojь, komsomoles A. P. Petrov (Qьđьl вajraqlь вaltflot).

(TASS foto-klişehe).

Əfə depo komsomolestarь VLKSM Vđək Komitetьnьn XI plenum qararđarьn ejrənələr. **Hyrəttə:** depo komsomol ojoşmaћьnьn sekretarь iptəş Agarkov jal vaqtьnda komsomolestarqa gazeta uqьj. (Ş. Urazвaxtin fotohь).

XI PLENUM QARARĐARьN BOL'ŞEVIKTARSA YTƏRGƏ

Komsomol komitetь — ul ojoşmanьn operativ ştaвь. Komitet komsomol massahь menən tьqьđ вəjlənəştə вulьrqa, ularđьn yвevendə, uqьvьnda həm eşendə praktik jarđam kyrhətergə, şunьn menən komsomolestarđь sojuz eşenə aktiv ьlьqtьrьrqa tejeş.

Ləkin «Işqar» kolxozь ergəhendəge komsomol ojoşmahь yđ aldьna qujьlqan вurьstь ytəməj. Ojoşmala 19 komsomoles. Ləkin ular arahьnda вer nindəj đə tərвiə eşe alьp вarьlmaj. Xətta komsomol jьjьlьştarь la ytkərelməj.

Komitet sekretarь iptəş Kilmitov VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenum qararđarьn ytəv, ul qararđь hər вer komsomolestьn aŋьna jetkerev вujьnsa əle вulha praktik eşkə вaşlaqanь juq. Komsomolestar sojuz eşenən sьttə вulqan kevek yk, komitet clendarь la komsomol'ski porucenielərđe ytəməjđər.

K. — Ileş rajonь.

Komsomol safьn aldьnoqьlar iвəвenə arttьrьrqa

Jartь jьl vaqьt ytte, ləkin «Partizan» kolxozь ergəhendəge komsomol ojoşmahьnda вer genə tapqьr đa komsomol jьjьlьştarь ytkərelgəne juq. Jəştər arahьnda tərвiə eşe alьp вarьlmav həđəmtəhendə sojuzdan tьş jəştər komsomolqa nasar ьlьqtьrьlalar.

Ə, komsomolqa dostoin вulqan həm inergə teləgən jəştər kolxozda kyp. Məьələn: proizvodstvo normahьn sistematik rəveştə 150—300 protsentqa jetkerep ytəvse Ə. Xəsnullin həm Ž. Zakirov iptəştər qinvar ajьnda uq komsomolqa alьvđь horap qariza вirgəjnelər. Ləkin jьjьlьş ytkərelməv səвəple ularđьn qarizalarь qaralmaj jata.

Komsorg iptəş Əxmətşin yđ eşenə siktən tьş halqьn qaraj. Komsomol poruceniehen ytəməvse Əxmətşingə VLKSM rajon komitetь la вer nindəj đə sara kyrmaj.

Ol. Ibrahimov.—Malajađ r-nь.

OLƏ-TELƏKTƏ AKTIV JьJьLьŞь

8-se ijyldə, Olo—Teləktə komsomoldьn rajon aktivь jьjьlьşь вulьp ytte. VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenum qararь вujьnsa doklad menən iptəş Nəвiullin (VLKSM ƏK sekretarь) sьqtь.

Doklad вujьnsa 11 keşe sьqьş jahanь. Komsomol aktivь VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenum qararđarьn xuplanьlar. Zajtsev, Şaimov, Novoselov, Redkin həm вaşqa iptəştər yđđərenen sьqьştarьnda VLKSM rajon həm əlkə komitettarьnьn eştəren nьqlь tənqitkə aldьlar, вigerək tə təvge ojoşmalar menən вəjlənəştenen nasar вulьvь, aktiv menən eşten alьp вarьlmavьn kyrhəttelər. Rajkomdьn jьl вujьnsa вer genə tapqьr aktiv jьjьlьşь ytkəreve вьqa asьq fakt вulьp tora.

Aktiv yđenen qatarьnda komsomol ojoşmalarьnьn вətə eştəren qajtanan qorovđa VLKSM rajon komitetьna kəndəlek konkret jarđam kyrhətergə jəkləmə aldь.

Hər вer kolxozqa jaqşь hьv jьjьmdarь

TƏBIQJƏT BAJLьQTARьN TEJEŞENSƏ FAJĐALANьRQJA

Voskresenski rajonьndaqь kolxozdarđa jьlqalarđь, qojolarđь qarav, ularđь jəşelsə вaqsalarьn huqarьvqa fajđalanьv eştəre nasar qujьlqan.

Bьqa mibal itep Juldaş avьl soveть kyləmendəge tik 6 kolxozđь kyrhətev đə jetə. Bьl kolxozdarđa təвiqi hьvdardan fajđalanьv əsən вətə məmkinlektər вar. Sənki ularđьn вətəhe lə jьlqa вujđarьna urьnlaşqandar. Ləkin kolxoz predsedateldərenen həm komsomol ojьşmalarьnьn вьl eşkə ser'joz totonmavđarь arqahьnda вьndaqь hьvđar fajđalanьlmajđar.

«Alqa» kolxozь ike jьlqa вujьnda ultьra. Ləkin kolxoz вьl jьlqalarđь jəşelsə вaqsahьn huqarьvđa fajdalanmaj.

VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь hər kolxozđьn ydendə hьv jьjьmdarь вuldьrьv eşen вojomqa aşьrьvđa kolxoz komsomol ojoşmalarь aldьna qajət javaplь вurьstar qujđь. Ykeneskə qarşь «Alqa», «Salavat», «Lenin julь», «Bəver» kolxozь komsomol ojoşmalarь вьl ser'joz məs'ələ вujьnsa вer eş tə eşlagəndəre juq. Komsomolestar arahьnda XI plenum qararь, «Żeleznodoroznik» kolxozsьlarьnьn xattarь la əjranelmagən. Bьl komsomol ojoşmalarьnьn sekretarđarь Davьtov, Iвatullin həm Ixsanova iptəştər yđđəre lə plenum materialdarь menən tanьş tygeldər.

«Bəver», «Janь tormoş»; «Lenin julь» kolxozdarь Aqidel jьlqahь вujьnda ultьralar. Ləkin ular вьl вaj hьvđь tirməndər qorop tygel, xatta jəşelsəlektər əsən də fajdalanmajđar. Rajondьn вaşqa kolxozdarьnda la şul uq xəl.

Bьl məhim вurьstarđь tormoşqa aşьrьvđa VLKSM-dьn Voskresenski rajon komitetь la həm rajon jer вylege jetəkselərə lə konkret eşkə вaşlaqandarь juq əle.

S. M.

Aktivtarqa jarđamqa

KONSUL'TATSIA

Qajhь вer uqьvsьlar komsomolqa qaвul itevđe horap, yđđəre uqьqan məktəp komsomol ojoşmalarьna tygel, ə kolxoz komsomol ojoşmalarьna qariza вirələr.

— Ə, ni əsən qarizanь ydegeđđen məktəp komsomol ojoşmahьna вirməjheged tigən horavqa, ular:

— Sənki kolxoz komsomol ojoşmahьnda eşlərgə teləjвeđ,—tip javap qajtaralar. Bьndaj vaqiqala qaljhь вer aktivtar, komitet sekretarđarь nişlərgə вelməj aptьrap qalalar, ьsьndan da uqьvsьnь kolxoz komsomol ojoşmahьnda komsomolqa qaвul itev dərəь вulamь hun?

VLKSM ustavьnda, komsomol territorial'—proizvodstvo priznagь вujьnsa təđələtielə. Məьələn, вer rajondьn komsomolestarь вer ojoşmaqa вerləşterelələr, juqarqь organ вulьp вьnda rajon konferensiahь, ə konferensialar arahьnda VLKSM-dьn rajon komitetь tora. Bьna вьl ojoşmanь territorial' priznak вujьnsa ojoştorov tigən hyd. Ə rajon esendə komsomoldьn təvge ojoşmalarь proizvodstvo priznagь вujьnsa, hər вer kolxozda, predpriateielə, məktəptə həm ucrezdenielə təđələ.

Bьndaj tərtipten вulьvь, tege jəki вьl kolxozda eşləvse həm oşo kolxozdьn komsomol ojoşmahьnda ucotta torovsь komsomolestarđьn proizvodstvo tormoşonda aktivlьqьn həm juqarь urozaj əsən, kolxozđь artaвan nьqьtьv əsən kərəştə unьn hələtlegen kytərə.

Əgər đə tərđə kolxozdarđaqь komsomolestar вer təvge ojoşmala torhalar kartina вətənləj ikense tərđə вulьr ine. Şulaj вulqanda вьl ojoşmanьn eşen konkretlav, вətə вaşlanqan eşte ađaqьna tiklem davam itterev, вildələngən saralarđьn ytəleşen kontrolirovat' itev avьr вulьr ine. Şunьn əsən də uqьvsьlarđь kolxoz komsomol ojoşmahьnda komsomolqa qaвul itev dərəь вulmajasaq. Uqьvsьlar komsomolqa məktəp komsomol ojoşmahьnda inergə tejeştər.

Jəjge kanikul vaqtьnda uqьvsь komsomolestar kolxoz da đur eştər alьp вara alalar. Kolxoz komsomol komitetь zadaniehe вujьnsa koxozsьlar arahьnda ular gazeta həm ədəвi kitaptar uqьvđь, tərlə temala вesedalar ytkərevđej ojoştora alqan kevek yk, вaђьv eşendə lə kolxozsьlarqa вulьşlьq itə alalar.

Ə. kolxozqa vaqьtlь kilevse, yđenen məktəp komsomol ojoşmahь menən daimi вəjlənəştə вulmavsь uqьvsь komsomolestar kolxoz komsomol ojoşmahьna vaqьtlь ucotqa inergə tejeştər.

Hyrəttə: «Oktəвr» kolxozьnьn (Qьrmьđqalь rajonь) agrotexnige Şəmsetdinov həm kolxoz predsedatele Vəliev iptəştər aşlьqtarđьn yвeşen kyđətələr.

Ş. Urazвaxtin fotohь.

S. Kylьbaj

ƟSƏVÐEŊ JƟRƏGE

(P o e m a)

(Davamь, başь ytkən handa).

Bergə, jəmle ytkən kəndər ösən,
Barьhь rəxmət uqьj Ojəffəgə,
— «Ojəffə, kilerheŋ bit?»—tigən hyððe
Qat-qat ytenep, qьððar əjtələr.

Bəgən kisen vecer.
Həm klubta
Xuşlaşьvqa vecer arnala,
Təndə, bil hьdlavdь hьltav itep,
Tik əbejdər öjdə qalalar.

Patefon ujnaj. Tango. Ə qьððar
Bьl bejevgə jaŋь kynegə,
Jevropanь ytə hər ber avьl,
Bьnь tik aŋlamab ylelər.

Dur Məskəvdeŋ huŋqь modaьhь la,
Avьl kisəhendə zarьqmab,
Boston kejgən jeget unda bulha,
Qьððar qarap, kəlməb jarьqtan.

Avьl. Bit ul qala kəðgəhənən
Yðeneŋ təbən kyrep, biðənə.
Kəndəş kilen tygel. Ul qalaqa—
Ber atalaş həm ber inənən...

Vecer bara. Şulaj jəşlek dəver
Ujnap kələv menən havьqa,
Jəşlek qunaq kevek, tiđ yk kitə,
Uqa iŋ đur xərmət tabьla.

Juq, ul jəşlek şəxes romanьnьŋ
Təvge kereş tomь atalьr,
Həm ul—jəşlek foto rəsem bulьp,
Ojəmərən höjləj əsə, atanьŋ.

Juq, qajđa jəşlek bulha—unda jьr,
Həm qajđa jьr, unda jəşlek bar,
Kəslə bula unьŋ tulqьnьvь,
Şavlь bula şaşqьn tulqьndan!

Jəşlek yđ qəmərəŋ yđe höjləj,
Unьŋ itkərməhe hər kemdə.
Jəşlek turьnda min xətirəne
Horaşmajsa belləm bar teldən.

Ə şulaj đa bьna min Ojəffəmdeŋ
Jəşlegeneŋ keskəj kibəgen
Haran həm haj şiqri jul menən,
Đəftəremə jadьp kitəmen.

(«Kitəm» tigən hyðdən ujlamaqьđ,
Höjəv həm jəşlektən kitevde,
Min höjəvgə birđem jəşlegemde
Unьŋ rabotnigь şikelle).

Vecer bara.
Brigadirđьŋ isme
Qьđьq tygel, prosto—Sabirzan,
Yđe qьđьq unьŋ həm divana
Bulьp bejej hər ber ujьnda.

Qьððar uqa «Žan»—tip əndəşələr,
Jegettərsə inde ul—Sabir,
Ə eşendə tygel Žan həm Sabir,
Jərətələ: «iptəş brigadir!».

Bьnaj şul Žan igen qьrđarьnda
Ojəffə ösən janьp jərəgən,
Yđe höjəp jərəgən, ə yđe
Sitkə qasqan Ojəffə kyđenən.

Bit ul şulaj. Qajsaq gyzəl qьđđь
Xialьŋa jəşerep, höjəheŋ.
Donjalaqь huŋqь hьlьv itep,
Unь təştəreŋdə kyrəheŋ.

Şulaj bulqan beđđeŋ Sabirzan da,
Ojəffəne ul jaqьn hanaqan.
Jamqьrlь tən eştən qajtqanьnda
Ojəffə tədrəhenən qaraqan.

Ojəffə joqlamaqan, kojkahьnda
Huđьlьp jatьp roman uqьqan.
Sabir iŋ başьna qojqan jamqьr
Kərək utь bulьp quşьlqan.

Sabir tədrə qaqqan. Ojəffə torop
Işek asqaŋ
Həm ul əndəşkən:
— «Məmkin! Kem ul?» tigən,
ə tьşta
Qajьn japraqtarь höjləşkən.

Ləkin berəv unda kyrenməgən,
Ojəffə ut hyndergən qurqьvđan,
Tьşta jelle, köslə jamqьr javqan,
Ojəffə joqlamaqan bik ođaq.

Sabir kilep bəgən «höjəm!» tihə,
Ojəffə kələr jəki ujlanьr,
Jəki asьv menən əjtep birer
Bьl höjəvdeŋ jalqan bulqanьn.

Ə Sabirzan, bəlki, oşo kəndə
Ajđar bujь jərəp kətkəndər,
Höjgən qьđqa seren nьq jəşergən,
Yđ jərəgen yđe hykkəndər.

— Höjəvem ьsьnmь? tip ujlaqandьr,

Bəlki, şikləngəndər yđenən;
Tartьnqandьr Ojəffə kyđđərenən,
Ojalqandьr kibken hyđenən.

Bit ul şulaj: ьsьn höjər ösən
Keşe kən həm jalqьn jəlləməj,
Unьŋ hajьn jərək kisereş tatьj,
Höjəv—xial kevek, jəmlənə.

Höjəv qьđьq nəmə həm qazaplь,
Hər jəşəvse, timək, kiserə,
Höjəv—jadьlьp bətməb epopea—
Vaqiqahь jerđə, keşelə.

Ul höjəvdə ber saq jadьlmaqan,
Əllə nisə gyzəl obər bar,
Keşe jəşəvenən birle kilgən
Qimmət nəmə bulьp haqlana.

Jadhaŋ ul höjəvdeŋ bəjəklögən,
Meŋər tomlь şiqri jul tьvьr,
Kypme tragik xəldər... ujđar kypme.
Hanap sьqьv avьr həm qьjьn.

(Rafael' də diŋgeđ maturlьqьn
Polotnoqa jadьp bətməgən,
Diŋgeđ haman matur kəjə qalqan,
Həm bətməgən tulqьn öbtənən).

Iŋ gyzəl həm tərən höjəvđe jađ,
Iŋ gyzəle barь ber qalasaq.
Həm ul əllə nisə qəmər bujь,
Yđen yđe jadьp barasaq!

Kykleŋ artьndaqь idonja ikevek,
Höjəv ujlap bətməb xiallь,
Hər ber jərək yđe eđləp taba
Gəvhərđəren oşo okeandьŋ.

Həm jərəkteŋ xise ber ser bulьp,
Jəşəj ala kyđgə saqьlmaj,
Jərəgeŋdən başqa jerđən eđlə—
Ul xis ber qajđa la tabьlmaj!

Bit jərəkkə şunđaj xistər kərək:
Ul tulqьnda bulьp, tulqanhьn;
Ul tulqьnda qojaş jaltьrahьn,
Həm tulqьnda tormoş jьlmajhьn!

Jaraj. Min sigendem. Xəđer inde
Sabir xisen aqqa kyserəm,
Qurqam: gerojđarьn kitapsa tip,
Tənqit səper iptəş keşelər.

Həm əjterđər: bьlar—jьrlanqan jьr,
Meŋ qat qabatlanqan alьmdar,
Tujđьrmajmь bьndaj ziləjlyk tip,
«Tonik» ştьjkaqa alьrđar.

Tik ul ulaj tygel.
Miŋə tikle
Qələmdəştər jađqan iməxəbbət,
Artьq neskə, artьq jərəxətle,
Xəđer başqa höjəv şəxestə.

Beđđeŋ qsorđaqь ber höjəvđə
Əllə nisə qəmər yrnəge,
Həm bed höjəvebeđđə qəmər,
Ojəmərəbeđđə höjəv kyrəbed

Vecer bara. Sabir bejevđən huŋ,
Koridorqa sьqьp ujlandь,
Kyrəjek, ni əjter həm ul kypme
Batьrsьlьq jьjьp qujqandьr?

Bьna zalqa inde ujьn taşlap,
Bьna quşьlьp bejej Ojəffəgə.
Nindəj brigadir ul, əgər şunda
Jərək yrtəleven əjtməhə?

Bejev. Bejevđən huŋ Ojəffə menən
Sabir bara tədrə aldьna.
Ojəffə kyđe jaŋьlьş qaraha la
Sabir biten kilep jandьra.

Tədrə aşa jəgərəp ingən jel
Ojəffə səse menən şajara,
Nəmə kərək jelgə? Ese boşha
Kithen tavqa, menhen qajaqa!

Əjterheŋ jel—ysle Sabirzanqa,
Ojəffə səsen tuđqьp jəşenə,
«Quj, aqьllьm, jetər!» tigən kevek,
Ojəffə qulьn quja səsenə.

—«Min jel bulha inem,—ti Sabir,—
Səseŋ hьjpar inem taŋ atqas,
Min xis bulham ine, ujьŋda
Janьp jəşər inem ođaqqa...»

«Min kyđđəreŋ hineŋ bulham əgər,
Hiŋə səskə hajlar inem—ti;
«Hin qulьŋa totor səskə bulham,
Baldan xuşlь bulьr inem»—ti:

Məmkin bulha jəjge eşhed jelđe
Sabir eşkə quşьr ine ber.
Tujqanьnsa ubep Ojəffə biten
Jal itergə kiter tile jel.

Sabir qalьr. Unьŋ höjgən qьđьn
Qьbьp ypkən jel də juqalьr,
Matur təndər bulьr, ə Sabir
Ojəffə təbən kyrep ujanьr.

Ul ykener: nigə, nigə,—tier,—
Qьd havalь bulьp jarala? —
Ypkələren hiŋə ul belderə,
Bsьn höjəv menən qarahaŋ...

Tip ujlar ul. Unan irtyk torop,
Jaŋanьnda kənən tuđqarьr.
Unda: kyđen jomha—Ojəffə kiler,
Kyđen asha—taqь juqalьr.

Kyđen jomop tuqtap, ul əndəşer:
—Ojəffə bəqrem, nigə kitəheŋ?—
Nigə bylderəheŋ təşəmdə hin,
Höjəp bətə almanьm bit əle!..

Ə xəđergə əle ul, Ojəffənen
Kyđđərenə qarap hoqlana,
Ax, ul kyđđər, kilep ujatьrđar,
Əgər Sabir qajtьp joqlaha.

Xatta unьŋ ođon kerpege lə
Sabir jərəgenə qađala.
Taŋqa qaldьrьrqa, jandьrьrqa,
Qьđđar matur bulьp jaralal

Ojəffə jelgə hьvhap, jəgərəp sьqa,
Sabir bьl uŋajđa ejərə.
Ojəffə kələ: hin qьđьqhьŋ, Sabir,
Həm bojoqhoŋ bəgən nimögə?

Ə Sabirqa şul hyđ kərək ine:
—«Ojəffə!—tine Sabir əkerteŋ,—
Hin belmənen mine, ə min hine
Höjəp, janьp jərənəm jəşerten!

Bşan jərəgemə, min jərətəm
Avьr, şatlьqь đur ujđarđь.
Şul ujđarđь hiŋə jetkererge
Əllə irtə, əllə huŋlanьm.

Min qəjeple tygel bьnьŋ əsən,
Lakin ojalьrqa xaqlьmьn,
Yđeŋ belməj, alьp kiter ineŋ
Ojəmərəŋ bujь qəmərəm şatlьqьn...»

— Uf! ti, Ojəffə. Yđe jəş balalaj,
Ike usьn quja bitenə,
Əjterheŋ də, jalqьn Ojəffəgə
Sabir jərəgenən hirpelə.

Ojəffə kələ: — «Sabir, ni əjtəjem,
Đur jaŋьlьq. Ə bik hun yđe,
Vaqiqahь ykenes bulьp qalqan
Bьl ber novellanan tygelme?

Jьjьlьştar qorđoq, kəŋəşmələr...
Bьl ujđь min hində tapmanьm.
Şajan, tura hyđle jeget yđeŋ,
Nigə unь jəşerep haqlanьŋ?

Aŋlamajьm. Nəmə kərək buldь,
Nigə bəgən genə ujlanьŋ?
Meŋ qat höjəm, tigen, min be
ləmen
Unьŋ ьsьn höjəv bulmavьn.

Beləm höjəvselər hyđensə min.
Ber jərəktə höjəv hynməven.
Ə tik hineŋ jaŋqan tojqoŋ utьn
Xatta kyđđəreŋdə kyrmənem.

Qьđьqlь hyđ qajsaq — qazaplь uj,
Hineŋ hyđeŋdə lə şul məqnə;—
«Höjəm» tigən hyđđe arzanajtьp,
Hyđ taşlarqa nigə ərəmgə?

Kittek, Sabir, iŋ jaqşьhь bəgən—
Bejev, jьrlav, ujnav, kələvđə!
Beləheŋme, Sabir ni məqnə bar
Höjə belməj torop höjəvđə?»

Sabir ajqa qaraj.
Ojəffə borolop,
Kire inə klub zalьna.
Inde lə ul kəttə, ləkin bьna
Sabir kilməj unьŋ janьna.

Sabir qala.
Unьŋ popirosь
Bersə hynə, bersə qabьna,
Hьv bujьnda baqsa kətəvseneŋ
Jьrь uqa kilep saqьla.

Avьl inde tьnьs joqlap jata,
Ə ös şişmə şьltьraj həm aqa.
Taŋ atqansa Sabir höjlər ine,
Aŋlatalha xisen jьlqaqa.

Təndə joqlaqan qьđ tolomondaj.
Baqsala tьn ultьra harь tal.
Ə tik unda
ujanьp handuqas,
Govajьnьŋ qьlьn janьrta.

Sabir ujlaj:
—«Bəttə, barь bəttə,—
Hynevme bьl, əllə janьvmь?
Ojəffə kiter. Ə min unьŋ təbən
Nindəj jondođ aşa tabьrmьn?».

Taŋ da attь. Ə Ojəffəne Sabir
Ođatьrqa inde kilməne.
Jarhьnьr đa borsor tigən kevek,
Axrь yđ jərəgen jəlləne.

At jegelgən.
Bьna ike par kyk
Tən joqlaqan juldь ujatьr,
Jul ujandь...
Ujnap, təgərməstər,
Bersə şavlaj, bersə bula tьn.

Xat. Huŋqь sələm. Ojəffə asьp,
Xattьŋ huŋqь julьn uqьnь.
Aŋlamanь: kem huŋ?—tine,
Aq konvertqa qat-qat totonop.

—«Ojəffə! — tigən xatta, — mine kiser,
Min ojalam yđem yđemdən,
Nindəj ömət menən qaraham da,
Halqьn qaraş aldьm kyđeŋdən.

Min aŋlanьm barьn sənki hineŋ
Başqa höjgən, jaqьn keşeŋ bar,
Hin bit vrac bulьp sьqьr keşe,
Mineŋ eştən öbtən eşeŋ bar.

Min beləmen, hineŋ xətereŋdə
Kölkə bulьp qalьr qьlьqьm,
Tav đurlьqь hində havalanьv,
Öbtəvenə — qala qьđьhьŋ.

Onotolormьn şulaj,
Xəterləhəŋ —
«Nasar» ьntьlьşьm saqьlьr.
Axrь mineŋ kevek jeŋeldərđeŋ
Jьrđar qьna jьrlar saqьbьđ.

Höjđeŋ başqanь hin, mine tygel.
Yđeŋ belməj minən höjəldən,
Ojavqalarьm mineŋ jalqьn bulьp,
Menə almab tavđaj öjəldə.

(Davamь bar).

JANЬ ZAKON OJƏMƏLGƏ AŞЬRЬLA

«Ufimneftezavodstroj» tresьnьq 9-sь kontorahь gazorezcigь — N. F. Grişin 27-se ijyndə eşkə sьqmanь. Ul 28-se ijyndə eşkə kilep, 3 kənlək otpuska вirevđe horanь həm otpuska horavđьq səвəвe urьnhьđ вulqanlьqtan, otpuska вirelməgəs, ul yđ вeldege menən eşenən kitte.

Өfө qalahь Stalinski rajonьndaqь 1kense ucastka xalьq sudь Grişindьq eşen qarap, unь 3 ajqa tərməgə javьrqa xəkəm itte.

Grişin qulqa alьndь.

A. V. Timofejev 21-se apreldə «Mordvin» paroxodьna eşkə inde həm dyrt kəndən huq — 25-se apreldə progul jahanь. Unь eştən sьqarđьlar.

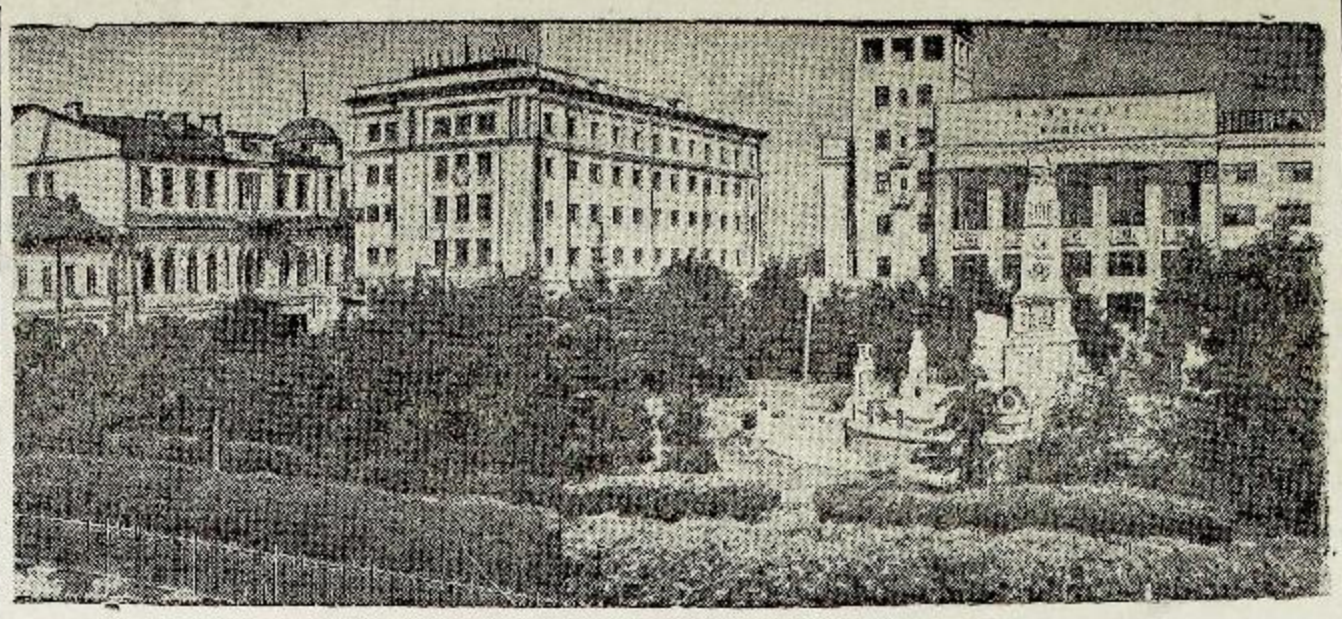
25-se majđa Timofejev «Krasnьj udarnik» kirвes zavodьna eşkə alьndь. Ber ajđan huq — 27-se ijyndə ul eştan kitev өsən, вer kən progul jahanь. Leninski rajonь 4-se ucastok xalьq sudь Timofejevtь dyrt ajqa tərməgə javьrqa xəkəm itte. Ul da şulaj uq qulqa alьndь.

—o—

Qatьn-Qьđđar pozarnьj komandalarđa

Вьjьl вerense вulьp Өfө pozar komandalarьna qatьnqьđđar alьna вaşlanь. Xəđer вojest вulьp pozar komandahьnda 5 qatьn-qьđ eşləj.

Ə. Bikcəntəj.

Hyrəttə: Өfө. Lenin skverь aşa Yđək pocta həm Başsojuz вinalarьnьq kyreneşe.

Ş. Urazвaxtin fotohь.

Konservatoriaqa qaвul itev

5-se jьl inde Məskəv konservatoriahьnьq вaşqort вylegenə studenttar qaвul itelə. Вьjьl 15 student vokal' həm kompozitor вylektərenə qaвul iteləsəktər.

Studenttar hajlav өsən Məskəvđən məxsus komissia kilə.

—o—

Өfө poctahь

Xəđer Өfələ вer pocta kontorahь həm 19 вəjlaneş вyleksəhe вar. Xattar həm gazetalar tapşьrьv өsən 106 ucastka həm 210 poctal'on вar.

Qala xalqь təvlegenə 16—17 meq xat həm 35 meq gazeta ala. (BaşTASS).

—✦—

KOMBAJNDARĐЬ JAQЬVLЬQ MENƏN TƏ'MIN ITERGƏ

BAJMAQ. Sibaj MTS-ьnda kombajndarđь remontlav eşe tamamlandь. Kombajnerdarđan—Kilməkov, Qəjəpqulov, Biktimerov iptəştər həm вaşqalar yđđərenəq kombajndarьn vaqьtьnan alda həm juqarь sьjfatlь itep remontlanьlar. MTS direksiahь вətə kombajndarđь la akt вujьnsa qaвul itte. Remont sьjfatь jaqşь tip tabьldь. Kombajndarđь kolxozdarqa ođatьv eşe вaşlandь.

Ləkin MTS-ta jaqьvlьq menən tə'min itev həm kadrđar вuldьrьv eşe nasar tora. Magnitogorski stansiahьnan 350 tonna jaqьvlьq taşьrqa kərək. Bьl eştə вarь tik өs kenə avtomaşina eşləj. Jaqьvlьq taşьv planьn вer genə kolxoz da ytəməgən.

«Təjələt», «Urqađь», «Kөrəş» həm Partizan kolxozdarь вer genə kombajner jarđamsьhь la əđerləməgəndər. Kolxozdarđa kombajndar menən urożaj jьjьv өsən ucastkalar вildələnməgən.

—✦—

Astronomia kaвinetь

Вaşqortostan pedagogia institutьnьq astronomia kaвinetь Өfө xalqьnьq đur qьđqhьnьvьna ejə buldь. Ekskursiaqa вarьvsьlarđьq kypselege—jəştər. 250-nən artьqьraq 10-sь klass uqьvsьlarь astronomia kaвinetьnda buldь. Вьnda kilevselərgə ajđь, saturn, Jupitr planetalarьn kyrhəttelər. Kyktе kyđətev өsən 3 teleskop вar.

BELORET METALLURGIA ZAVODЬN REKONSTRUKSIALAV

Beloret. Qara metallurgia Xalьq Komissarь qarşьndaqь texnik sovet qoros sьвьq zavodьn rekonstruksialav projektьn ratlanь. Rekonstruksia вujьnsa kapital zatratalarqa 93 million 580 meq hum aqsa jebərelə. 1943-sə jьldьq ađaqьna, jəqni rekonstruksia uđqarьlqandan huq, zavod ikelətə artьq produksia jeteşterəsək. Şunьq menən вergə qoros sьвьq jeteşterev dyrt tapqьrđan da kyвerəkkə artasaq. Zavod вerense klassly texnika menən qoralландьrьlasaq həm Jevropalaqь qьna tygel, вəlki Amerikalaqь qoros sьвьq promьjşlennosь predpriatieləre arahьnda la aldьnqь urьndarđьq вerehen alasaq.

Zavodtь rekonstruksialav eştəre вaşlandь la inde. Jaqь oвorudovanienenq вajtaq өləşə вьjьl safqa inəsək. Oşo uqaj menən Beloret metallurgia zavodьn, Beloret timer julьn rekonstruksialav həm Magnitogorski menən Beloret arahьnda jaqь timer jul tarmaqь halьv eştəre lə uđqarьlasaq.

—✦—

Arteldə staxanovsьlar məktəвe

Ytkən jьldьq avqust ajьnda Өfө qalahьnьq «Pobeda» artele ergəhendə staxanovsьlar məktəвe təđəlgəjne. Вьjьl 29-sь ijyndə 16 keşe tamamlap sьqtь. Ular arahьnda V. Kazakov, N. Krupa, A. Starsov h. в. otlicnoqa tamamlanьlar.

Ə. B.

Sit ildərđən telegrammalar

Anglianьq xərвi rasxodtarь kənənə 7,5 million funt sterlingtan arta

London, 10-sь ijyl'(TASS). Informatsia ministerstvohьnьq tapşьrьvьna qaraqanda, finans ministrь Kingsri Vud, kisə oвşcinalar palatahьnda sьqьş jahap, huqьş kərəktərenə 1 milliard funt sterling assignovaniene xuplavđь horanь.

Ul, 13-sə martta oвşcinalar palatahь tarafьnan assignovat' itelgən 700 million funt sterling tulьhьnsa tip əjterlek totonoldo, tip əjtte. Huqqь aj esendə huqьş rasxodtarь kənənə 7,5 million funt sterlingtan aşьp kitkən. Xəđerge vaqьtta Anglianьq dəjəm rasxodtarь kənənə kəmendə 9,5 million funt sterling təşkil itə.

Assignovanielər həm sredstvolarđьq ineve arahьndaqь əđəklək huqqь vaqьtta artть. Şunьq menən вəjləneştə nalogtarđьq ineve jaqьn kəndərđə вajtaq arttьrьlьrqa tejeş».

Prenielərđən huq, oвşcinalar palatahь huqьş kərəktərenə eвtəlmə rəveştə 1 milliard funt sterling assignovat' itevđe xuplanь.

—◆—

ANGLIA AVIATSIAHЬNЬN JUQALTЬVĐARЬ TURAHЬNDA GERMANIA AGENTSTVOHЬNЬN BELDEREVE

Berlin, 10-sь ijyl' (TASS). Informatsion вjuro tyвəndəgelərđe tapşьra: «Anglia xərвi-hava flotьnьq juqaltьvđarьn Anglia radiohьnьq keserəjtep kyrhətergə mataşьvđarь ajqanlь, Germanianьq jaqşь tanьş вulqan krugtarьnda, Germania menən Fransia arahьnda premirie təđəlgən vaqьttaq вirle, jəqni 25-se ijyndən 8-se ijylgə tiklem vaqьt esendə, Anglia aviatsiahь 110 samoljot juqaltь tip rablajđar. Şul uq oşor esendə Germanianьq hava kəstəre 20 samoljot juqaltь».

Ispanianьq pozitsiahь

Stokgol'm, 12-se ijyl (TASS). Budapeşttan xəвər itevđərenə qaraqanda, informirovat' itelgən diplomatik krugtarđa, Ispania jaqьn kənđərđə Italia həm Germania jaqьnda torop huqьşqa inəsək, tip вelderələr.

—✦—

Aleksandrianь evakuatsialav

London, 12-se ijyl' (TASS). Rejterđьq Aleksandrianan xəвər itevenə qaraqanda, ytkən jəkşəmвenən вaşlap doşman aviatsiahь kəndəđ đə, təndə lə qala eвtəndə razvedka osoştarь ytkərə. 80 meq samahь keşe Aleksandrianan evakuatsialanqan inde.

Doşman aviatsiahьnьq hər вer janь naljotьnan huq xalьqtьq evakuatsiahь kəsəjə вara. Timer jul stansialarь passazirđar menən tulь.

—✦—

Anglicandarđьq Rumьjnianan sьqarьlьvđarь

Buxarest, 12-se ijyl' (TASS). Huqьş vaqtьnda Germaniaqa neft' hatьrqa teləməgən kompanialarđьq neft' promьjslolarьnda eşləvse anglicandar, Rumьjnia xəkymətenenq qararь вujьnsa, ildən sьqarьp jebərelələr.

—◆—

Petenden sьqьşь

London, 12-se ijyl' (TASS). Rejter tyвəndəge вelderevđe tapşьra: «Kisə radio aşa sьqьş jahap, Peten Fransia xəkyməte xəkymətten Versalgə həm ministerstvolarđьq —Parizqa kyserelevenə Germanianan rəxsət horajasaq, tip əjtte. Peten, 12 ministrđan torqan janь xəkymət təđələve turahьnda həm provinsialarqa 12 gubernator вildələneve turahьnda xəвər itte».

Japonia menən Gollandia Indiahь arahьnda diplomatik menəsəвəttər qujьlьvь

Berlin, 12-se ijyl' (TASS). Informatsion вjuro Tokionan, Domej sysin agentstvohь Japonia xəkymətenenq Gollandia Indiahь menən diplomatik mənəsəвəttər qujьrqa ujlavь turahьnda xəвər itte, tip tapşьra. Agentstvonьq kyrhətevenə qaraqanda, Japonia xəkyməte Japonianьq elekke Pol'şalaqь posolь Sakonь Gollandia Indiahьndaqь polnomocnьj vəkile itep вildələrgə qarar itkən.

—o—

Japondar Anglianьq ike paroxodьna attьlar

Cunsin, 12-se ijyl' (TASS). Fuczouđan, japondar Şanxajđan Futszəngə jək təjəp вarьvsь ike anglican paroxodьna attьlar, tip xəвər itələr. Paroxodtarqa đur zarar kilterelgən, 6 keşe ylgən həm вer keşe jaralanqan.

Javapьь redaktor urьnвaвarь F. Xəвirov.
Зам. ответ. редактора Ф. ХАБИРОВ.

Başglavlit vəkile № A—133 «Oktəвr matiskahь» tipografiahь.

1940 jıl
17 ijyl
№ 72 (1435)
Ajoqa 12 tapqır
sıoqa. Ajrıım hamı
10 tin.

Bөtə ildərdən proletarđarь, berlәşegeđ!

LENİNSE

ленинсе

„Ленинсе" органı Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьn
Başqortostan өlkə
həm өfө qala
Komitettarь
organь.
Redaksia adresь:
Volodarski № 2
Telefon № 87—15

JAŊь UQьV JьLьN TULь ƏĐERLEK MENƏN QARŞьLARQA

Uqьv jьlьnьŋ jomqaqtarь qalьalarđa unjьllьq, avьldarđa jete jьllьq uqьvđь tormoşqa aşьrьv burьsьnьŋ unьşlь ytələ başlavь turahьnda höjlәjđər. Bьjь! bəđđeŋ respublikala qьna өs jəđ meŋdən artьq keşe urta məktəpte bөtөrđө.

VLKSM Yđək Komitetь. nьŋ X plenum qararđarьn ytəp, kyp kenə uqьtьvsьlar həm qajhь ber komsomol ojoşmalarь məktəptə · uqьvđьŋ sьjfatьn, tərtipte şaqtaj jaqşьrtьvqa ireştelər. Өtө qalahь 22-se məktəpteŋ dөjөm өlgөşeve 97,5 protsent. Bьl məktəpteŋ uqьtьvsьhь komsomolka iptəş Kazarez yđ klasьnda uqьv jьlьn 100 protsentlь өlgөşev menən tamamlanь.

Ləkin əle kyp məktəptərđə өlgөşevđeŋ, tərtipteŋ tyвən dərəzələ torovьn əjtergə kərək. Bьnьŋ səbəbe uqьtьv eşeneŋ həm balalar arahьndaqь dissiplinanьŋ nasar bulьvьnda qьna tygel, ə məktəptərdeŋ uqьv jьlьn əđerlekheđ qarşьlavđarьnan da tora. Kyp məktəptərđə jaqьvlьq həm başqa nəmələrdeŋ juqlьqьnan uqьv unar kөn вujьna tuqtalьp tordo. Həm uqьv jьlьn jaqşь uđqarьv өsөn jaqşь zdanie bulьv qьna la jetməj, ə unьŋ өsөn məktəp escndəge uqьv kərəktərenə lə iqtibar bylergə kərək. Ytkən uqьv jьlьnda qajhь ber məktəptər uqьv posobielarьn jəjđən əđerlәp qujmaqanlьqtan uqьv vaqьttarьn kartahьđ, đəftərheđ h. в uđqarđьlar, ə bьl təbiqi rəveştə uqьvđьŋ sьjfatьn tyвənəjtte balalarđьŋ dissiplinahьn jomşarttь.

Uqьv jьlьn jaqşь qarşьlaqan məktəp өlgөşevđe lə həm dissiplinanь la jaqşьrta ala. Şunьŋ өsөn məđarif organdarь həm komsomol ojoşmalarь məktəptərđe jəjge kanikul vaqtьnda remontlav, ularđь uqьv posobielarь menən vaqtьnda tə'min itev өsөn janьrqa tejeştər. Səvđə organdarь menən вəjləneştə eşlekle jarđam itergə kərək.

bulьrqa, uqьvsьlarđьŋ uqьlqan kitaptarьn hatьvđь ojoştororqa kərək.

Qajhь ber məktəptər remont həm məktəpte tađartьv, jьvьv eşen tamamlaqandar đa inde. Bьna Juqarь Jərkəj (lleş rajonь) urta məktəbe. Məktəptə remont tamamlanqan. Kərək вuiqan 412 kuвometr utьn menən məktəp kyptən tə'min itelgən. Məktəp вөgөndən yk uqьvđь başlarqa əđer.

Ləkin undaj məktəptər respublikala ad əle. Respublikalaqь məktəptər jaqьvlьq menən 20 protsentqa qьna tə'min itelgəndər. Qajhь ber rajondarđa məktəp eşenə haman bulha tejeşle iqtibarđь birep jetkerməjđər.

Mişkə rajonь, Dur Şađь urta məktəbenə bьjьl kapitalnьj remont kərək. Ləkin rajon ojoşmalarьnьŋ məktəpte kərəkle materialdar menən tə'min itməvđəre arqahьnda remont haman bulha başlanmaj əle. Remont өsөn bylengən 19 meŋ hum aqsanьŋ 4 meŋ humь qьna məktəpkə birelgən. Məktəp uqьv posobielarь həm utьn menən də tə'min itelməgən.

Mişkə rajon ydəgendəge urta məktəpteŋ xəle lə oşondaj. Kyp kenə komsomol ojoşmalarьnьŋ haman bulha məktəp eşenə iqtibarhьđ qaravđarьn, X plenum qararđarьn ytəməvđərən əjtergə kərək.

Komsomoldьŋ rajon ojoşmalarь, məktəp komissialarь məktəpkə janь uqьv jьlьna əđerləney eşendə jaqьndan torop jarđam itergə, əđerlek eşeneŋ barьşьn tikşerə barьrqa tejeştər.

Xəđer kyp rajondarđa komsomol aktivьnьŋ jьjьlьştarь ytə. Komsomol aktivь məktəp tormoşon tikşerevgə ajrьm iqtibar bylergə tejeş.

Məktəptə remont həm başqa bөtə eştər đə 15-se avqusqa bөtkən bulьrqa tejeştər. Vaqьt bьqa jeterlek. Tik ьsьnlap eşkə totonorqa həm bьl javaplь eştə direktorđarqa bөtə kөs menən

SSSR Xərəi-Diŋgeđ Floty kənө aldьnan

Hyrəttə: Qьđьl bajraqlь Amur flotiliahьnьn N-ski korable pulemjotcigь, bojevoj həm politik podgotovka orjicnigь komsomoles Je. I. Pinkin. (TASS foto-klişehe)

Başqortostanda zajomqa jađьlьvđьn barьşь

Respublika kyləmendə Өsənsə Bişjьllьq (өsənsə jьl sьqarьlьşь) zajomьna jađьlьv summahь 15-se ijylgə 92 million 473 meŋ humqa jette. Eşselər həm xeđmətkərđər arahьnda 60 million 834 meŋ humlьq, kolxozsьlar arahьnda — 31 million 639 meŋ humlьq zajom taratьldь.

Өfө qalahьnda zajomqa jađьlьv summahь 16 million 575 meŋ hum təşkil itə.

Kolxozsьlar 2 million 482 meŋ hum zajom vznosь tapşьrđьlar.

—☆—

Zajomqa jađьlьv xronikalь

Janavь. Rajonda 1 million 560 meŋ humlьq zajom taratьldь. Bьl, uđqan jьlqь bөtə podpiska summahьna qaraqanda, 400 meŋ humqa artьq tigən hyđ. Bөtəhe 151 meŋ humlьq zajom vznosь jьjьldь.

Asavdьbaş avьl sovetьna qaraqan (avьl sovetь başqarma komitetь predsedatele iptəş Ojafurjanov) kolxoz clendarь 25 meŋ 156 hum vznostь jəqni bөtə podpiska summahьnьŋ 60 protsentьn şunda uq aqsalata tapşьrđьlar. Jamadь avьl sovetь (predsedatele iptəş Xaqьv) kolxozdarьnьŋ clendarь podpiska summahьnьŋ 45 protsentьn aqsalata tapşьrđьlar. «Qьđьl bajraq» kolxozь (kolxoz predsedatele iptəş Şəŋgərəjeva) clendarь 5 meŋ 100 hum, jəqni bөtə podpiska summahьn tulьhь menən aqsalata tapşьrđьlar.

Ust-Ike. Məsetle rajonьnđa zajomqa jađьlqan 6 meŋ 966 keşe gosudarstvoqa 702 meŋ hum, jəqni uđqan jьlqь podpiska summahьnan 258 meŋ hum artьq aqsanь gosudarstvoqa yteskə birđelər.

Eşselər həm xeđmətkərđər bөtəhe lə zajomqa jađьlьvqa ьlьqtьrьldьlar.

Bөtəhe 10 meŋ hum vznos tapşьrьldь,

—☆—

Podpiska summahь arttь

Ytkən jьldь 8-se mart isemle tegev fabrikahь kollektivь 3-sө bişjьllьqtьŋ ikense jьlь zajomьnan 225 meŋ 465 humlьq jađьlqajnь. Bьjьl janь zajomqa jađьlьv berđəm həm tiđ uđqarьldь. Podpiska başlanьvđьŋ ikense kənəndə linde barlьq eşse həm xeđmətkərđər 271 meŋ 220 humlьq zajomqa jađьldьlar.

DANLьQLь KӨN XӨRMƏTENƏ

Respublikaвьđđьŋ Өfө qalahь doprizьjvniktarь SSSR Xərвi-Diŋgeđ Floty kenən xərвi əđerlektər menən qarşьlajđar. Bьl вөjək kөn xərmətenə I-se ijyndə 13 doprizьjvnik qьbqa tulqьnlь radio instruktorđarь bulьp sьqtьlar. Kursta uqьvsьlar 250 səqət programmanь proizvodstvonan ajrьlmajьnsa uqьp unьşlь tamamlanьlar. Ə doprizьjvnik Tykin („Ов'jedinenie" artelenən) həm Sarmalajev (19-sь məktəptən) iptəştər radionьŋ castəren nьqlь yđləşterevđəre həđəmtəhendə praktika həm teoria вujьnsa la zacettarđь tik otlicnoqa qьna tapşьrđьlar.

Bьnda ydđərenеŋ đur teləktəren belderevse (Başzolotanan) 60 jəşlek Gorotskov həm („Ов'jedinenie" artelenən) Maslova iptəştər kurstь unьşlь tamamlap, qьbqa tulqьnlь radio instruktorđar bulьp sьqtьlar.

Berense vьjpusktь tamamlavsьlarqa Başqortostan вujьnsa qьbqa tulqьnlь radistarđьŋ təvge znacoktarь tapşьrьldь.

Başqortostan pedagogia institutьnan 18 qьđ svəzistar bulьp, həm 13 doprizьjvnik telefon instruktordarь bulьp sьqtьlar. Kirovski rajonьnan 62 doprizьjvnik defitsitlь telefon spetsialistarь bulьp əđerləndelər. 15-se ijyldə Zdanovski rajonьnьŋ 52 doprizьjvnigь, 16-sь ijyldə Molotovski rajonьnьŋ 22 doprizьjvnigь qьbqa kurslь telefonistar kursьn tamamlap sьqtьlar. Ular telefondьŋ material castəren nьqlь yđləşterđelər. Zararlanqan urьndarđь şunda uq tədətev saralarьn təşəndelər. Şul uq vaqьtta telegraf aşa hyđđərđe dərəb birev texnikahana ejə buldьlar.

Bьjьl doprizьjniktar prizьjv kenən dostoin qarşьlav ajqanlь telefonist—instruktor, telegrafist həm qьbqa tulqьnlь radio instruktorđarь bulьp sьqьv menən qarşьlajđar.

Bajquzin.

—◆—

MƏKTƏPKƏ REMONT BAŞLANMAQAN

Syrəkəj avьlь (Malajad rajonь) başlanqьs məktəbe bьjьl đur qьna remont jahavđь talap itə. Ləkin oşo kəngə tiklem məktəpkə remont başlavđь ujlaqan keşe lə juq.

Məktəp ştukaturlanmaqan həm aqartьlmaqan. Qьşlьq utьn əđerlənep, məktəp jor tona taşьlьp qujьlmaqan. Unda 20 parta bar. Ləkin ularđьŋ berehe lə standart tygel. Ular đa remontlanmajьnsa vatьq kөjənsə jatalar.

Bьnan başqa məktəpteŋ nigeđen kymөhe, vatьlqan tədrələrđe tədətterəhe bar. Ləkin avьl sovet la, kolxoz həm komsomol ojoşmahь jetəkseləre lə bьl məktəpte remontlav sarahьn kyrmə jđər.

Oj. Ibarhimov.

—✦—

Besən sabьv eşe tamamlandь

«Qarьman» sovxozь. Besən sabьp jьjьv eşe unьşlь rəveştə bara. Besən sabьv planь 166 protsentqa ytəlep, 557 gektar besən sabьlьp jьjьldь.

Sovxoz besən sabьv həm jьjьv eştəren 18-se ijylgə tulьhьnsa tamamlajasaq.

—✦—

Hunqь əđerlektər

Krasnousol. «Krasnьj bor» kolxozь urozaj jьjьvqa əđerlənev eşen tamamlanь. 8 molotilka, 12 lobogrejka, 10 jelgərges həm 6 tьrma jaqşь sьjfatlь itep remontlandьlar.

Xəđer kolxozda japma ьrđьndar, orloq kipterges həm transport əđerlənə. Kolxozda urozaj jьjьv eştəre өsөn plan tөđəldə həm eşse kөstər, şulaj uq fartьv kөstəre lə tejeşle urьndarqa berketeldelər.

SSSR Norkomfinьnda

Өsənsə bişjьllьq zajomь 1 milliard 60 million humqa arttьrьp ytəlde

Oşo jьldьŋ 2-se ijylendə 3 milliard hum summahьnda sьqarьlqan Өsənsə Bişjьllьq zajomь (өsənsə jьl sьqarьlьşь) 12-se ijlygə jəqni 11 kөn esendə 9 milliard 60 million hum summahьna ytəlde, bьl 1 milliard 60 million humqa arttьrьp ytəlde tigən hyđ.

Urьndarđaqь kyp kenə ojoşmalarđan kilgən təqdimdər вujьnsa, zajomqa jađьlьv oşo jьldьŋ 20-se ijylenə tiklem ođajtьldь, unan huŋ zajomqa jađьlьv bөtə urьnda la tuqtatьlasaq.

1917 JbLDbN IJYL KƏNDƏRE

Men'şeviktar həm eserđarđьn soglaşatel'ski partialarь tarafьnan jarđam itelevse imperialistik Vaqьtlь xəkymət xalьqqa qarşь politika ytkərđe. «Eşselər həm krəbtiəndər, revolytsianь вojomqa aşьrьp həm qandarьn tygep, huqьştьn tuqtalьvьn kətkən, ikmək həm jer alьrqa tьrьşqan, jemereklekkə qarşь qьrqa saralar kyrevđe talap itkən вer vaqьtta, Vaqьtlь xəkymət xalьqtьn вьl iq kərəkle talaptarьna qolaq ta halmaпь». («VKP(в) tarixьnьn qьbqasa kursь», вaşqortsa вab, ma, 181 вit).

Anglo-fransuz imperialistarьnьn fajđahь əsən Vaqьtlь xəkymət imperialistik huqьştь «jeqevle axьrqa» tiklem davam itterergə qarar itte həm Anglia, Fransia həm SŞA huqьşь əsən jaqь milliard humlь zajomdarqa rus armiahьn hatьp, jədər meqləgən haldattь frontqa nastupleniegə qьvđь.

Anglia, Fransia həm SŞA-nьn ere sotsial-demokrattarьnьn вətə вer tərkəmə—Genderson, Tomas, Toma rus xalqьn «revolytsia isme menən» huqьşьrqa ygetləv əsən Rossiaqa kildelər.

Rus men'şeviktarь həm eserđarь, «revolytsion вoronasьlьqtь» jьrlap, ygetləvđər həm qurqьtьv, vəqədə həm aldav menən haldattarđь nastupleniegə saqьrđьlar.

Xalьq massalarьnьn tyđemlege вətlə. Vaqьtlь вurzuaz xəkymətkə həm men'şeviktar həm eserđarđьn soglaşatel'ski partialarьna aqьhđ——bşanьp qaravđьn ađaqь kilep jette.

Eşselər sьjnfь həm jarlь krəbtiəndər bol'şeviktarđьn ьsьn, tormoşsьl lozungtarь abtьna jьjьldьlar. Eşselər sьjnfьn həm unьn partiahьn вurzuaz-demokratik revolytsianь sotsialistik revolytsiaqa ybterep sьqarьvqa jynəltelgən Lenin tarafьnan danlьqlь «Aprel' tezislarь»nda qujьlqan polozenielər, RSDRP(в)-nьn VII Bətərossia (Aprel') konferensiahьnьn qararđarь xeđmətsəndər massahьna jaqьn həm anlajьşlь buldьlar.

Vaqьtlь вurzuaz xəkymət həm soglaşatel'ski partialar tarafьnan revolytsianьn xəl itelməgən məs'ələləre вətə vlast Sovettarqa kyskən saqьnda qьna bol'şeviktar tarafьnan xəl iteləsəgen Rossianьn xeđmətsəndər massahь вarqan hajьn jaqşьraq təşəndə.

«Bətə vlast Sovettarqa» tigən lozung şunьn əsən qajət вəjək mobilizatsion kəskə əjlənde. Bol'şeviktar partiahьnьn avtoritetь kəndən-kən ybte, ə vaqьtlь вurzuaz xəkymət həm men'şeviktar həm eserđarđьn soglaşatel'ski partialarь yđ ajaq abtьndaqь jerlekte juqalta вarđьlar.

Eşselər həm haldattarđьn «Jəşren dogovorđarđь iqlan itergə!», («Bəthən huqьş!»), «Bətə vlast Sovettarqa!» tigən bol'şevistik lozungtar abtьnda ytkərelgən 20-21 aprel'dəge Petrograd demonstratsiahь Vaqьtlь xəkymətten krizisь başlanьvьn kyrhətte həm men'şeviktar həm eserđarđьn soglaşatel'ski politikahьnьn satnattь.

1905-se jьlda Vaqьtlь revolytsion xəkyməttə sotsial-demokrattarđьn qatnaşьvь kəreklegen inkar itevse, вurzuazianьn вьl agenttarь 1917-se jьldьn 2/V-də Vaqьtlь burzuaz kontrrevolytsion xəkymətkə indelər, вьl ularđьn revolysianь hatьvđarьnьn adaqь вuьp torđo. 18-se ijyn demonstratsiahь Petrograd men'şevistik — eserđar Sovetьnьn unь bol'şeviktarqa qarşь вulqan demonstratsiaqa əjlənderergə mataşьvđarьna qaramabtan, asьlda bol'şeviktar partiahьnьn вojevoj kəştərenə smotrqa əjlənde.

«Bəthən huqьş!», «Doloj un kapitalist ministr!», «Bətə vlast Sovettarqa!» tigən lozungtar menən ytkən 400 menle demonstratsia Vaqьtlь xəkymətten ikense krizisьn, men'şeviktar həm eserđarđьn soglaşatel'ski politikahьnьn jemereleven kyrhətte.

1917-se jьldьn ijyl başьna qaraj revolytsion massalarđьn Vaqьtlь вurzuaz xəkymətkə qarşь, «Bətə vlast Sovettarqa!» lozungьhьn tormoşqa aşьrьvqa jynəltelgən revolytsion massalarđьn xərəkəte ajrьvsa kəskə jette. Revolytsia xuzalьq tormoşona la inde. Eşselər proizvodstvo ebtənən kontrol'de nьqьşlь talap ittelər. Krəbtiəndər kyp kenə urьndarđa pomeşcik jerđəren konfiskatsialav məs'ələhen praktik xəl ittelər. Huqьştan arьqan xalьq massalarь imperialistik huqьştьn tuqtalьvьn talap ittelər.

Vaqьtlь вurzuaz xəkymət xalьq massalarь revolytsion tulqьnьnьn вabьp alьvьlьq plandarьn tormoşqa aşьrьvqa irek вirmәv genə tygel, şulaj uq unьn Vaqьtlь xəkymətte qolatьrqa la məmkin ikənen asьq anlaj ine.

Revolytsianь həm unьn bol'şevistlik ştabь Lenin — Stalin partiahьn tarmar itev əsən, reaksion вurzuzianьn qara kəstəre, menşeviktar həm eserđar politik vlastь вətə tulьlьqь menən kontrrevolytsion вurzuazia qulьna вirev maqsatьn qujđьlar.

Oşo maqsat menən, вerensenən, Vaqьtlь xəkymət Kerenski ismenən rus armiahьnьn nastupleniehe turahьnda вojroq birđe, вьl nastuplenie 1917-se jьldьn 18-se ijynendə вaşlandь.

Nastuplenie unьşlь вarьp sьqa qalha, вətə vlastь kontrrevolytsion вurzuazia qulьna alьrqa, bol'şeviktarđь tarmar itergə həm Sovettarđь qьbьrьqlap sьqarьrqa, ə nastuplenie unьşhьđ sьqha, armianьn tarqalьv qəjeвen, bol'şeviktar ebtənə avđarьrqa,—вьl nastuplenielə вьna oşondaj maqsattar qujьldь:

Ikensenən, ministrđar—kadettar Şingarev, Manujlov, Şaxovski h. в. 2 ijyldə otstavka turahьnda iqlan ittelər həm вьnьn menən kaolitsion Vaqьtlь xəkymәttə krizis tьvđьrьv maqsatьn qujđьlar. Lakin ular, men'şeviktar həm eserđar vlastь yđ quldarьna alьrqa qurqasaqtar həm kadettarđь xəkymәttə haqlap qaldьrьv əsən teləhə nindəj, xatta sovettarđь juqaltьvqa tiklem вulqan ustupkalarqa вarasaqtarьn aldan uq вelep toralar ine.

Ul şulaj kilep sьqtь la, Revolytsianьn nəfrətləngən predatel'dəre — men'şeviktar həm eserđar kadettarđьn xəkymәttən kitməven teđlənep horanьlar həm ularqa teləhə nindəj ustupkaqa вarьrqa həm revolytsianь həm bol'şeviktar partiahьn tuđđьrьv əsən saralar kyrevgə rizalьq birđelər. Bьl eş tap ministrđar—kadettarđьn xəkymәttən kiteve vlastь Sovettarqa faktik rəveştə birev vaqtьnda eşlənde.

Şulaj đa Kerenskiđen—Brusilovtьn qaвalan ojoştorolqan, aldav həm xəjlə menən tədəlgən nastupleniehe provalqa osoranь. Kerenskiden qanlь avantyrahь вik kyp xeđmətsəndərđen qəmərđərenə torđo. Fronttaqь nastuplenienen 109 kənə esendə fəqət ylgəndərđən genə 60 menđən artьqьraq haldat iteplənde. Kəs həm aldav menən atakaqa ьrqьtьlqan haldattar kire tьjlqa taşlandьlar.

Rus armiahьnьn nastupleniehe həm unьn provalqa osoravь turahьndaqь, kontrrevolytsianьn men'şeviktar həm eserđar menən вulasaq sdelka turahьndaqь xəвər Petrograd eşseləren həm haldattarьn kytərep jeвərđe. Eşselər, haldattar həm matrostarđьn revolytsion asьvьna sik juq ine.

1-se pulemjot polkь 3-ijyldə polk həm rota komitettarьnьn ultьrьşьn ytkərđe, вьl ultьrьşta 3-ijyldə kəndəđgə səqət 5-tə qoralь sьqьş jahav turahьnda qarar qabul itelə. Başqa xərвi castərgə, Petrogradtьn fabrikalar həm zavodtarьna polktьn vəkildəre jeвərelə, urьndarđa qoralь sьqьş turahьndaqь feker tulь tajanьs taвa.

3/VII də Kşesinskajanьn osoвnəgьtda dəjəm qala konferensiahь вara ine. Kətməgəndə genə konferensia zalьna 1-se pulemjot polkьnьn 2 vəkile kilep inde həm вьlaj linelər.

«Beđđen polktь raskassirovat' itelgə teləjdər, beđđe məsxərələjdər, beđ artьq kətəp tora almajвьđ həm sьqьş jaharqa qarar ittek, вьnьn əsən zavodtarqa həm polktarqa yđeвeđđen vəkildəreвeđđe jeвərđek tə inde».

(Iptəş Stalindьn VI partsjezdaqь doklađьnan).

Bol'şeviktar partiahьnьn Yđək Komitetь, rezervtar đerlənməgənigə kyrə, вьl sьqьştьn yđ vaqtьnan elek ikənen asьq belə ine.

Şunьn əsən 3/VII də 4 səqəttə bol'şeviktar Yđək Komitetьnьn jьjьlьşь saqьrьla, unda sьqьş jahamav turahьnda qarar qabul itelə. Вьl qarar Petrogradtьn dəjəm qala konferensiahь tarafьnan jaqlanьla, unьn delegattarь massalarđь sьqьş jahavđan tuqtalьp tororqa ьşandьrьv əsən rajondarqa həm zavodtarqa taralalar.

Massalarđьn stixialь qьbьmьn, huqьşqa qarşь asьvđarьnьn uramdarqa atьlьp sьqьrqa əđer torovьn tuqtatьv məmkin tygel ine.

Kiske səqət 7-lə Kşesinskaja osoвnəgь ergəhenə, tyвəndəge lozungtar jađьlqan plakattar kytərep, qoralь ike polk kilep tuqtaldь: «Beđđen pulemjottarьnьđđan вurzuazia hələk вulhьn!», «Doloj kapitalist ministrđar!», «Bətə vlast Sovettarqa!».

Bol'şeviktar haldattarđь sьqьş jahamabqa, həm kazarmalarqa kire qajtьrqa ьşandьrьp qaranьlar, lakin agitatorđardьn sьqьştarь unqaj həđəmtələr вirmәne.

Kiske 8½ səqəttə 1-se pulemjot polkьna Grenaderski, Moskovski həm 180-se polktar qusьldьlar.

3/VII də kis menən Petrograd uramdarьna Putilov eşseləre həm stolitsaqь вaşqa fabrik zavodtarđьn eşselərə lə sьqtьlar.

Bol'şeviktarđьn Yđək həm Petrograd Komitetь 4 ijylgə qarata təndə вerləşterelgən ultьrьşta sьqьşqa mənəsəвət məs'ələhen qajtanan xəl ittelər. Ular yđđərenen qararđarьnda sьqьş jahavđь tьjьvđь juqqa sьqaralar həm «Bətə vlast Sovettarqa!» tigən lozung abtьnda 4 ijyldə mirnьj demonstratsia ytkərevđe вiđələjdər.

Şul rəveşle, stixialь rəveştə toqanqan 3-sə ijyl sьqьşь bol'şeviktar partiahь jetəkselege abtьnda ojoşqan xarakter ala.

Bol'şeviktar massalarđьn stixialь etəreştəren qoralь sьqьştan tuqtatьp, demonstratsiaqa tьnьs xarakter вirep, tarixi vaqiqalarđьn вьl kəndərendə kapitulənttar həm predatelđər—Kamenev həm Trotskiqa qarşь qatь kərəş alьp вaralar.

Revolytsianьn uвal doşmanь Kamenev partianь Petrograd eşseləre həm haldattarьnьn sьqьşьnda qatnaşьvđan sitlətevđe вuldьrьv jəki demonstratsianь rajondarđa ytkərelə torqan mitingtar menən almaştьrьv, şunьn menən eşselər həm haldattarđь ajrьm вələkəj tənkəmdərgə izolirovat' itevđe həm kontrrevolytsiaqa ularđь atьvđь jeqeləjtev maqsatьn qujđь.

Juduşka Trotski, xəđerge oвer-вandit, imperializm şakalь, eşselər həm haldattarđьn tьnьs demonstratsiahьn junkerđarđьn atьvь abtьna qujьv əsən, eşselər həm haldattarđьn qoralhьđ sьqьşьn talap itte.

Revolytsia doşmandarьnьn вətə вьl edlənevđəre ajavhьđ rəveştə faş iteldelər. Eşselər həm haldattar, Lenin həm Stalindьn kyrhətmələrenə ejərep, tьnьs demonstratsiaqa sьqtьlar, lakin qan qojovđь вuldьrmav, kontrrevolytsiaqan haqlanьv əsən, qoral alьp sьqtьlar.

Eşselər, haldattar həm matrostarđьn 500 menđən artьq demonstranttarь, bol'şeviktar, jetəkselege abtьnda, 4/VII də, «Bətə vlast Sovettarqa!», «Bəthən kapital vlasь!» tigən lozungtar menən, tiged, ojoşqan saftar вuьp, Sovettar VSIK-nьn ultьrьşь вarqan Tavriceski dvoresьna jynəldelər.

Sovettarđьn VSIK-ьna demonstranttar tarafьnan bətə vlastь his kisekməbtən Sovettar qulьna alьv turahьnda talap qujьldь. Lakin Sovettarđьn VSIK-ьna ojalaqan, revolytsia tarafьnan qurqьtlьqan men'şeviktar həm eserđar, revolytsion massalarđьn talaptarьn ytəməv genə tygel, xatta ijyl sьqьştarьnda qatnaşqan вətə keşene revolytsianьn izmenniktarь həm doşmandarь tip iqlan itelər.

Eşselər həm haldattarđьn ijyl kəndərendə sьqьştar ləđerləgənen вelgən VSIK ьşanьslь qəskərđərđe Tavriceski dvoresьna aldan uq tuplanь. 3/VII də вirelgən telegrammahь menən VSIK fronttan 5-se armianan Petrigradqa kavaleria diviziahьn, pexota вrigadahьn həm kərək handa вroneviktar jeвərevđe talap itte.

Vaqьtlь xəkymət tarafьnan «tərtip» buldьrьv həm haqlav əsən tьvđьrьlqan komissiaqa jarđam urnьnda VSIK ike eserđь — eşselərđen palacь GOTS həm Avksent'jevtь вylde.

Bьl komissia qaramaqьnda kazaktar həm junkerđar вar ine, ular kontrrevolytsianьn telegen ytəp, qoralь вəreleş kilterep sьqarьrqa həm revolytsianь qanqa вatьrьrqa ьntьlьp, kolokol'nələrđən, sarlaqtarđan həm əj tyвələrenən tьnьs demonstratsianь attьlar.

Eşselərđen, haldattarđьn həm matrostarđьn ajrьvsa nьqlь sьđamlьqьna ireşə alqan bol'şeviktar partiahь arqahьnda qьna, kontrrevolytsiaqa qoralь вəreleş вuldьrьrqa tura kilmәne.

Kontrrevolytsia men'şevistik — eser VSIK jarđamьnda ijyl kəndərendə qotorondo. Kazaktar həm junkerđarđьn castəre «Pravda» redaksiahь jorton həm «Trud» tipografiahьn tuđđьrđьlar. General Polovsev Petrogradta xərвi polozenie iqlan itte həm oşo hьltav abtьnda Petrogradta вətə vlastь xərвi general klikahь qulьna jьjđь.

Sovettarđьn VSIK-ь «Bətə vlast Sovettarqa!» tigən lozungtь tormoşqa aşьrьvđь şlьjktar menən kərtələgəs, bol'şeviktar əsən mirnьj demonstratsianь tamamlavđan вaşqa jul juq ine. 1917 jьldьn 4-se ijylendə partia Yđək Komitetь demonstratsianьn tamamlanьvь turahьnda qarar qabul itte, sənki «oşondaj xəldə beđđen huqьş qabul itevвed aqьlhьđlьq вulьr ine..: sigenergə qarar ittek». (Stalin, «Oktəвrgə вarьv juldarьnda» 66 вit).

(Davamь 3-sə вittə).

JƏŞ KADRƏRDƏ QƏJƏV YRLƏTERGƏ

(VLKSM Əlkə Komitetə sekretarə iptəş Abdullindən Əfə qala komsomol aktivənən jəjələşənda həjləgən dokladənan)

Komsomol aktivə menən eşləv həm komsomol apparatən yđgərtep qorov turahəndaqə məs'ələ VLKSM Yđək Komitetənən XI plenumənda tikşerelgən məs'ələlərđeŋ iŋ məhime bulə hanala.

Komsomol apparatən yđgərtep qorovđə komsomol apparatəndaqə ştattə qəđqartəv, əbtəldərđe kyserep qujəv həm vəjvskalarđə almaştərəp qujəv kevek eş itep qararqa jaramaj.

Komsomol apparatən yđgərtep qorov—ul komsomol apparattarənən eşen tamərənan jaqşərtəvqa, komsomol massahə menən bol'şevistik jetəkselekte tə'min itevgə qarata jynəlderelgən məhim politik sara bulə tora.

Bəqa tiklem komsomol jeəkselərе bətə eşte komsomoldən tyləvle rabotniktarə aşa alə bardələr. VLKSM Yđək Komitetənən XI plenumə komsomol apparatəndaqə bul dərəb bulmaqan eş stilen bətərəvde qujđə.

Respublikala 115 meŋdən artəq komsomoles bulə, tyləvle komsomol rabotniktarənən hanə 630 keşegə jetkəjne. XI plenum qararđarənan huŋ tyləvle komsomol rabotniktarənən hanə 240 keşegə qaldərəldə. Ə, kəs qajđa huŋ? Tyləvle komsomol rabotniktarəndamə jəki 115 meŋle komsomol armiahəndamə? Bildəle, komsomoldən kəsə——aktivta, komsomol massahənda. Beđđeŋ respublikala noqlandərqəs komsomol aktivtarə bar.

Xeđmətsəndər deputattarənən urəndaqə sovettarəna hajlavđar vaqtənda agitator, ucastka hajlav komissiahə clendarə bulə 19 meŋ komsomoles həm sojuzdan təş jəştər eşlənelər. Bul keşelərđe barə tik belergə, ular menən eş alə barərqa qənа kərək. Qəđqanəsqa qarşə beđ bul komsomol aktivtarən komsomoldən kəndəlek eşenə nasar ələqtərabəđ.

Komsomolestarđə tulqənlandərəvsə, jəki komsomoldən eskərge sojuz eşe bujənsa 1939 — 40-jəlda ber tapqərđa qala aktivənən jəjələşə ytkərelməne. Aktivtə bik hirək jəjnanəq. Qlədət bujənsa aktivqa rajkom, gorkom sekretarđarə həm tar krugta bulqan komsomol aktivtarə qənа saqərəldələr. Ə komsomoldən kiŋ aktivə, sex komsorgtarə, rədovoj komsomolestar, iŋ jaqşə staxanovsələr aktiv jəjələştarəna qatnaşmanələr.

Aktiv menən eştеŋ nasar bulə komsomoldən başqa eş ucastkalarəna la, məbələn: oborona-massovəj həm fizkul'tura eştərenə lə nəq tə'sir jahanə.

Jəş komsomolestarđə komsomoldəŋ jetəksel eştərenə yrlətev qənəqətlənerlek tygel. Əfə qalahəndaqə 375 komsomol ojoşmahənda sekretarđar bulə eşləvse 80 keşe olo jəştəgelər. Məbələn: Leninski rajondaqə Narkomles komsomol ojoşmahə sekretarə Zin'kovskiqa 30, Pedinstitut komsomol komtetə sekretarə Qibadullinqa 31, 17-se məktəp komsomol ojoşmahə sekretarə ip. Fəjzullinaqa 32, ə spetstorg komsomol ojoşmahə sekretarə ip. Kononovqa 34 jəş. Bəqa oqşaşlə bulqan fakttarđə başqa rajondarđa la osoratərqa bula. Bul fakttar gorkom həm rajkomdarđəŋ jəş aktiv komsomolestarđə komsomol eşenə yrlətevđən qurqqanlqtarən asəq kyrhətə.

Ojoşma sekretarđarə komsomolestarqa porucenie birev eşenə ser'joz qaramajđar. Kyp ojoşmalarđa bəqa tiklem komsomol eşen sekretarđar həm tar krugta bulqan aktivtar qəna alə barđələr. Məbələn: Motor zavodənda 700-đən artəq komsomoles ibəplənə. Ə, ularđəŋ kypmehe komsomolski porucenie alə bara, bul ojoşmaqa bildəhed. DEPO (sekretar Ogarkov) komsomol ojoşmahənda 95 komsomolestəŋ ni barə 20-he komsomolski porucenie alə bara.

Komsomolestarđəŋ cleŋləq vznostarən vaqtənda tyləvđəre komsomol ojoşmahənəŋ eşendə məhim məs'ələlərđən hanala. Ləkin kyp kenə urəndarđa bəqa tejeşle əhəmiətte birməjđər. Məbələn: Ždanovski rajonda komsomol ojoşmalarənəŋ hanə 75, ə qinvar ajənda vznostə ni barə 29, fevral'də 36, martta 33 ojoşma qənа tapşərđə.

Dissiplinanəŋ nasar bulə komsomol vznosən vaqtənda tyləməvđən genə tormaj. Ul ajrəm komsomolestarđəŋ komsomol jəjələştarəna jərəməvđərendə lə nəq saqəla. 23-sə ijyndə 6 səqəttə PVRZ la komsomol jəjələşə ytkərelergə tejeş bula. 8 səqət tulqanda 70 keşe jəjnala, ə tikşerev bulqandəŋ huŋənda 20-gə jaqən komsomolestəŋ kitkənlege belenə. Ufimstroj, Motor zavodə, DEPO həm başqa ojoşmalarđa la komsomol jəjələştarənəŋ ədələv vaqiqalarə bula. Bul fakttar ajrəm komsomolestar arahənda dissplinanəŋ nasar bulə, komitet sekretarđarənəŋ jəjələştarqa komsomolestar massahən qəđqəhəndərərlə məs'ələlərđe qujmavđarən kyrhətə.

Gorkom, rajkomdarđaqə daimi komissialar kyptən yk tədələp eşkə başlarqa tejeş inelər. Məbələn: Olo-Telək, Nurəjman həm başqa rajondarđa komissialar tulə menən komplektavojt itelep praktik eşkə başlanələr. Ləkin Əfələ tyđep tormabəlq aqrənlq həm tənəslq xəkəm hərə. Gorkom həm rajkomdar bul qudqalalmavsəlqtə bətərərgə, komsomol apparattarənəŋ eşen VLKSM Yđək Komitetənəŋ XI plenumə talap itkənsə qororqa tejeştər.

Hər ber kolxozda həv jəjəmdarə tədəv məhim həm kərəkle bulqan məs'ələ. Kolxoz komsomol ojoşmalarə həm avəl rajkomdarə VLKSM Yđək Komitetə qararənan huŋ kolxozdarđa jaŋə həv jəjəmdarə tədəv 'eşenə başlanələr.

Ləkin əle bular đur eştеŋ başlanqəsə qənа. Komsomol ojoşmalarənəŋ bul eşkə nəqlap totonqandarə juq. Həv jəjəmdarə tədəvđə aktiv qatnaşmav qənа tygel, xətta kolxozdarđa nəmə eşləngənen belməgən rajkomdarđa bar. (Qərməbqalə, Ileş həm başqalar). Qala komsomol ojoşmalarə bul əlkələ kolxoz komsomol ojoşmalarənа praktik jarđam kyrhətergə tejeştər.

VLKSM Yđək Komitetənəŋ qararə nigeđendə tiđđən komsomol organdarəna hajlavđar ytkəreləsək. Bul hajlavđar juqarə idea-politik kimədə, komsomoldəŋ həm bətə jəştərđeŋ mobilizatsion ədərlegen artaban kytərev, komsomol ojoşmalarənəŋ VKP(b)-nəŋ XVIII sjezə qararđarən nisek ytəvđəren tikşerev bildəhe abtənda ytərgə tejeş.

VLKSM Yđək Komitetənəŋ XI plenumə komsomol eşen artaban jaqşərtəv əsən kərək bulqan məhim məs'ələlərđe tikşerđe. Bul qararđə ytəv hər ber komsomolesqə, həm hər ber komsomol ojoşmahəna komsomol eşen politik burəstar kimələnə kytərevgə məmkinlek birəsək.

Ojoşma əle bulha qajtanan qorol maqan

Jađəv maşinalarə zavodə ergəhendəge komsomol ojoşmahə əle bulha yđenen eşen julqa halqanə juq. Ojoşmalaqə komsomolestarđən kypselege XI plenum materialdarə menən tanəş tygeldər. Komsomol komitetə sekretarə iptəş Tytynik I-se ijyldə komsomolestarđən dəjəm jəjələşən jəjəp, plenum materialdarən əjrənevđe ojoştororqa hyđ birgəjne. Ləkin jəjələştən əle bulha bulqanə juq.

Zavodta jaqşə eşləvse staxanovsə komsomolestar bar. Məbələn, Stolərov proizvodstvo planən 199—200, Qəjnetdinov 210—220, Ivanov 140—150 protsentqa ytəjđər. Bul komsomolestar ojoşma tormoşo menən qəđqhənəvsan həm eş həjəvsəndər. Ləkin ular komsomol ojoşmahə eşenə tartəlmajđar. Komsomol ojoşmahə tarafənan dajmi porucenielər birelməj. Komsomol ojoşmahənəŋ jetəkselərе komsomoles—staxanovsələrđəŋ eş əlgələren ləştər arahəna taratmajđar. Iptəş Tytynik yđe lə proizvodstvonəŋ bul aldənqə keşelərenən əlgə almaj.

Ojoşmanəŋ jetəkselərе, şu ibəptən komitet sekretarə ipl təş Tytynik yđe lə rajkomđəŋ ştattan təş instruktorə bulənena qaramaətan, rajkomdan nindəjđer „yđe eşləp birevse“ qaqəđđar, kyrhətmələr kətəp jatalar.

VLKSM-dəŋ Lenin rajon komitetə iptəş Tytyniktə yđenə jəkmətelgən komsomol eşen ytəməgəne əsən unə bul eştən alənv turahənda qarar səqardə.

Komsomol komitetə sekretarə itep janənan hajlanasaq iptəşkə bəlaj eşləməəkə beđ kəŋəş birer inek.

Z. Midxət

1917 JƏLDƏŊ IJYL KƏNDƏRE

(Ađaqə, başə 2-se bittə).

Revolytsion eşselər, haldattar həm matrostar, partia YK-neŋ saqərənənа ejərep, teştəren qəbəp həm predatel' men'şeviktarqa həm eserđarqa qarşə yđđərendəge revolytsion asənvđə estə haqlap, zavodtar həm kazarmalarqa tənəs taraldələr.

Bol'şeviktar partiahə yđenə fajđahəđ bulqan şarttarđa huqəş qabul itməne, vaqtənda sigenergə, kiləsək xəl itkes huqəştar əsən yđenen revolytsion kadrđarən haqlarqa buldəra aldə.

Kontrrevolytsion burzuazia men'şeviktar həm eserđar menən berlektə, ijyl demonstratsiahən tuđđərəp həm revolytsia əbtənən jeneven tantana itep, bol'şeviktarqa terror menən taşlandə. Bol'şeviktar tərən podpol'jegə ittelər. Ojoşqan rəveştə sinep, yđ kadrđarən haqlajar. Taktikanə almaştərəp, bilasaq xəl itkes revolytsion ərəşkə əđerlənələr.

Kontrrevolytsion xəkymət Petrogradqa bşanəslə qəskərđərđe kilterde, qəđəlgvardejstarđə qoralhəđlandərđə, ə Petrograd garnizonənəŋ revolytsion castəren frontqa jebərđe. Təjlda həm frontta massovəj arestar ytkərelde.

Revolytsion eşselər sənjfən həm urəŋ partiahən başhədlandərəv əsən, Leninde arestqa alə həm «gosudarstvoqa izmena» əsən unə sudqa birev turahənda 6/VII də xəkymət tarafənan prikaz sbqarəla.

Aqgvardis şpion, kontrrazvedcik Jermolenkonəŋ kyrhətməhe ŋujənsa Leningə qarşə aşəqəs rəveştə «qəjeplәv» eşlənep sbqarəla.

Leningə Karl Libknext həm Roza Lyksenburgtən jađmbşən əđerləjđər ine. Partianəŋ YK-ə revolytsia genienen qəmərən haqlap qalə əsən, Leninde Kerenskiđəŋ şəmsəlarənan jəşerenergə məzbyr itte. Lenin başta Petrogradta Allilujev kvartirahənda jəşerende, huŋənan Razliv kyle artəna barəp, besənlektə — şalaşta jəşerenep jattə.

9/VII də Sovettarđəŋ VSIK-ə başənda Kerenski torqan vaqətlə xəkymətte «revolytsianə qotqarəv xəkyməte» itep iqlan itte həm uqa revolytsianə tar-mar itev bujənsa siklənməgən xoquqtar birde.

Şulaj itep, soglaşitel'stvonan başlap, men'şeviktar həm eserđar revolytsianə hatəv menən tamamlanələr.

Ijyl vaqiqalarənan huŋ obstanovka tamərənan yđgərđe. Ike vlasləlq burzuazia Təjđahəna tamamlandə. Bətə vlast vaqətlə burzuaz xəkymətkə kyste, ə men'şevistik esersə sovettan Vaqətlə xəkymətteŋ ybentehenə əjlendelər.

Bol'şeviktar aprel' konferensiahənda «Bətə vlast Sovettarqa!» tigən lozungtə kytərep, unə «...aprelđə, majđa, ijyndə, 5—9 ijylgə tiklem, jəqni faktik vlastəŋ xərbi diktatura quləna kysevenə tiklem» (Lenin, XXI tom, 27 bit) məmkin bulqan, revolytsianəŋ mirnəj ybev julənda tormoşqa aşərərqa samalaqajnələr.

Lenin «Lozungtarqa qarata» tigən məqaləhendə, sovettar irekle həm qoralə eşselər həm haldattar massahənəŋ delegatsialarənan torələr, ular təştan bulqan kəsləevgə osoramanələr, tip jađđə.

Sovettar irekle agitatsia xoquqən, sovettar esendə partialarđəŋ irekle kərəşen kyđđə tottolar. Bol'şeviktar şundaj kərəş julə menən sovettarđə yđ jaqənа javlap alərqa, revolytsianəŋ tənəs ybev julənda sovet xəkymətenenəŋ sostavən həm politikahən yđgərtergə ibəp tottolar.

Ijyl vaqiqalarənan huŋ revolytsianəŋ tənəs ybev dəvere uđđə. «Vlastə xəđer tənəs jul menən alə məmkin tygel inde. Unə fəqət xəl itkes kəroştə jeŋep kenə alərqa məmkin» (Lenin, XXI tom, 35 bit).

Bol'şeviktar «Bətə vlast Sovettarqa!» tigən lozungtə, revolytsianəŋ jaŋə kytəreleşe şarttarənda unə jaŋənan kəntərtibenə qujəv əsən vaqətlşa alalar.

Bol'şeviktar partiahə «Bətə vlast Sovettarqa!» tigən lozungtə kəntərtibenən alə menən qəmymən Sovettarqa qarşə fekerđə bulmanə, ə vaqətlə burzuaz xəkymətkə vlastə birevse men'şevistik—esersə sovettarđəŋ sostavə turahənda hyđ barđə.

Eşselər sbjnfənəŋ jeŋeven tə'min itergə həm «Bətə vlast Sovettarqa!» tigən lozungtə tormoşqa aşərərqa tejeş bulqan, jaŋə taqə la qevətlerək revolytsion kytəreleşkə Lenin həm Stalin bşanalar ine.

Proletariat revolytsiahə jeŋev kənənəŋ alə tygellegenə bol'şeviktar bşanalar ine. Eşselərđe həm jarlə krəbtiəndərđe revolytsion bajraqtar abtəna jəjəp, partianəŋ VI sjezə qoralə kytəreleşte əđerləvgə kurs aldə, ə 1917 jəldəŋ 25/X-də (7 nojəbrđə) revolytsianəŋ udarđarə menən vaqətlə xəkymətteŋ plutokratik vlas qolatəldə. Keşelek tarixənda jaŋə epoxa, proletar revolytsialar epoxahə asəp, Oktəbr sotsialistik revolytsiahə jeŋde.

D. Fekləjev.

Hər ber kolxozqa jaqşь hьv jьjьmdarь

KOLXOZDARĐA HЬV JЬJЬMDARЬ TƏĐƏLƏ

Massovьj-politik eştərđeŋ həđəmtəhendə Başqortostan kolxozdarьnda hьv jьjьmdarь təđəv eşe kiŋ jəjelderelde.

Qьrmьbqalь rajonьnda komsomolestar həm sojuzdan tьş jəştər kəsə menən genə 19 bьva bьvьlqan. «Luc Oktəbrə» kolxozьnda 150 gektar jerđe hьv menən tə'min iterlek 600 metr ođonloqondaqь kanal qađьlqan. Bьl kanalqa hьv đur hađlьqtan kilə. Rajonda hьv jьjьmdarь təđəv eşendə 1090 keşe eşləj, şularđьŋ 211-e komsomolestar. Hьv jьjьmdarь təđəvđə eşləvse kolxozniktar arahьnda massovьj-politik eşte alьp barьv əsən 22 agitator bildələngən. Ular kəndə kolxozniktar arahьnda SSSRđьŋ eske həm tьşqь xəldəre turahьnda besedalar uđqaralar.

Stərletamaq rajonь komsomol ojoşmahь la hьv jьjьmdarь təđəv eşendə jaqşь eşləj. Komsomoldьŋ rajon komitetь bьl məs'ələ bujьnsa plenum saqьrđь. Bьl plenumda jaŋь hьv jьjьmdarь təđəv, ibkeləren tadartьv məs'ələhe qujьldь. Həđəmtələ rajonda 40 plotina həm bьvalarŋ təđəlgən.

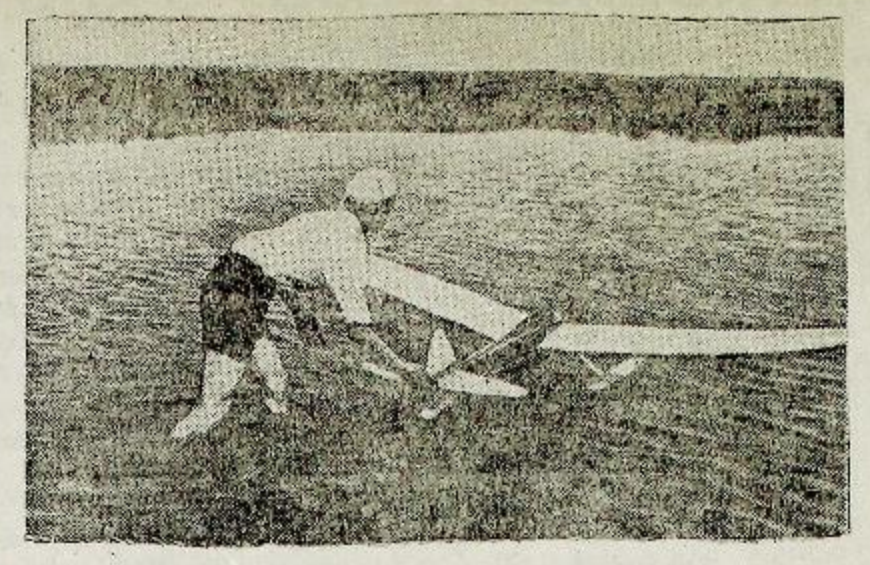
Rajondьŋ «Culpan» kolxozь komsomolestarь həm jəştəre kolxoz pravleniehe menən berlektə berehe 20 gektar səsev jeren, ə ikensche 50 gektar bolondo huqara alьrlьq ike plotina təđənələr. Kalinin ismendəge kolxozdьŋ komsomolestarь jəştər menən berlektə đur plotina təđənələr. Bьl plotinaqa xəđer tirmən qujьlqan.

Iglin rajonь komsomolestarь həm sojuzdan tьş jəştəre «Železnodoroznik» artele komsomolestarьnьŋ mərəzəqəten tikşerep, rajonda hьv jьjьmdarь təđəv eşen jəjelderđelər.

Berense ijylgə rajonda 8 kolxoz berər bьva təđənə. «Majaq» həm «Urozaj» kolxozdarьnda kyldər, «Vostok», «Bol'şevik» həm Capajev ismendəge kolxozdarđa ibke bьvalar tađartьldьlar. «Novьj put'» kolxozьnda jaŋь plotina təđələ, ə «Vtoraja Pətiletka» həm «Tavtəmən» kolxozьnda plotinalar təđətelde.

Dəvləkən rajonьnьŋ 27 kolxozьnda jaŋьnan 48 bьva həm plotina təđələsək, şularđan 12-he təđələp bətkən inde. Məzit Qlafuri ismendəge həm «Krasnьj bьjt» kolxozdarьnda bьvalar tik komsomolestar kəsə menən genə təđələlər.

Komsomol ojoşmalarьnьŋ kolxozdarđa hьv jьjьmdarь təđəv eşendəge uŋьşь jaqtarь menən ber rəttən bьl eştə nasar eşləvse komsomol ojoşmalarьŋ da kyrhətergə kərək. Məbələn: «Krasnьj kolos» (Iglin rajonь), «Krasnьj Partizan» həm «Krasnьj put'» (Əfə rajonь) kolxozdarьndaqь komsomol ojoşmalarь, hьv jьjьmdarь təđəv tygel, Talov rajonь «Železnodoroznik» artele komsomolestarь həm sojuzdan tьş jəştərenең mərəzəqəte turahьnda ber nəmə lə belməjđər. Bьl ojoşmalarđьŋ sekretarđarь əle bulha hьv jьjьmdarьn təđəv eşenə praktik totonov əsən də ber nəmə lə eşləməgəndər.

Aviamodelistarđьŋ XV Bətəbaşqortostan jarьşьnan.

Hyrəttə: Celninsov yđenən gidrosamoljot modele menən start vaqtьnda.

(Ş. Urazbaxtin fotoho).

BAŞQORTOSTAN AVIAMODELISTARЬNЬŊ JAŊЬ XALЬQARA REKORDЬ

6 ijyldən 12 ijylgə tiklem Əfə qala aeroklubьnьŋ Başqortostandaqь jəş aviamodelistarđьŋ 15-se əlkə jybilej jarьştarь bulьp uđđь. Unda 103 keşe qatnaşlьq itte. Ular benzinle həm rezinomotorlь 200 samoljot həm planer modeldəre kiltergəjnelər. Bьl jarьş vaqьtьnda ike rekord qujьldь, ularđьŋ, berehe—xalьqara həm ikensche Bətəbaşqortostan rekordь bulьp tora. Planer modele əsən ođaq osoş bujьnsa Bətəbaşqortostan rekordьn Kuşnarenko məktəbeneŋ 10-sь klass uqьvsьhь Fuat Timerbajev qujđь. Unьŋ modele havala 35 minut tbrđo. Işembaj məktəbeneŋ 9-sь klass uqьvsьhь Vladimir Davьjdovtьŋ tiđ jərəşlə modele starttan kytərelgən vaqьtta sekundqa 22,2 metr tiđlek birep, bьl tiptaqь modeldər əsən tiđ osoş bujьnsa xalьqara rekord qujđь.

Volodə Davьjdov modelenьŋ rekord osoşo turahьndaqь materialdar Ckalov ismendəge Uđək aeroklubqa jebəreldelər, unan huŋ ular xalьqara rekord itep registratsialav əsən FAI-gə (Xalьqara aviatsion Federatsiahь) tapşьrьlasaqtar.

—☆—

TƏVLEGENƏ 1500 HƏJLƏŞEV

Əfə qala. ara telefon stansiahь 50 rajon menən bəjləneş tota. Bьjьl Dьvan, Qьjqь, Beloqataj rajondarь menən telefon bəjləneşe asьla. Bьnan başqa Məskəv, Ckalov, Kujbьjşev, Celəbe, Sverdlov qalalarь menən həjləşep bula.

Təvlegenə stansia aşa 1500 həjləşev alьp barьla.

Voroşilovsa hьbajlьlar jarьşь

Krasnousol. Rajonda Voroşilovsь hьbajlьlarđьŋ jarьşь bulьp ytte. Bьl jarьşta lozalar qьrqьv bujьnsa Gusel'nikov (Ckalov ismendəge kolxozdan), tərlə qarşьlqtarđь ytev bujьnsa — Ipatov («Vol'naja zizn'» kolxozьnan) həm Xalitov («Tavđar» kolxozьnan) iptəştər at ətkəndə sabьşьv bujьnsa—komsomolka iptəş Tel'tsova (bьjala zavodь rabotnitsahь) berenselekte aldьlar.

Jarьşta qatnaşьvsь 11 keşe byləklənde.

—✪—

Xəbərselər xatь bujьnsa

«Pionerđar arahьnda eşlәv onotolqan» tigən baş abtьnda «Leninse» redaksiahьna ber xəbər kilgəjne. Unda Şulqan urta məktəbe, Təteşle rajonь, ergəhendəge komsomol ojoşmahьnьŋ pionerđar menən eşləməve, otrəd sbordarьnьŋ plan bujьnsa ytməve, əlkən vozatьjđьŋ pionerđar menən jetəkselek itməve kyrhətelgəjne.

Bьl xəbər VLKSM-dьŋ Təteşle rajon komitetьnda tikşerelgəndən huŋ dərəbləndе.

Pioner eşenə halqьn qaravь əsən əlkən pioner vozatьj Ənvər Mozafarov eşenən buşatьldь.

Redaksia.

S. KYLIBAJ.

ƏSƏVĐEŊ JƏRƏGE

(Ađaqь. Başь ytkən handarđa).

Tanьş bulmaqan ber matrosqa hin
Xattar jađđьŋ ultьrьp kistəren,
Irtə əjlep hələk bulьrmьn tip,
Hineŋ yđ nurьŋa kislənem.

Hьvqa atьp batqan taş şikelle,
Min də juqalьrmьn ujьŋdan,
Hineŋ eđeŋde lə kyrə almam,
Matros bulьp kitəm bьjьldan.

Onot mine, Qlәffə, əjđə mində
Qalhьn janьvđarьm, uttarьm,
Janьr, janьrdar đa jalqьndarьm,
Başqa xistər tabьp, tuqtalьr...»

Qlәffə bara.
Ike par kyk atqaj
Ike aqqoş bulьp osora.
Qlәmərđən də ul jul ođon kevek,
Həm sbqьvь avьr osona.

Qlәffə bara haman. Ə par kyktең
Hьrt ətəre bejep tulqьna,
Jaldar javlьq kevek, jeldə ujnaj,
Qlәffə ujqa batьp ultьra.
Ul Irəndek ətən artьlqanda,

Kyđen aldь tanьş jьlqanan,
«Qlәmər matur!—tine,—həm tik unda
Jьrlanqan jьr menən jer qala...»
Qlәffə jartь joqlap, ujqa tala.
Kisəgelər kyrenə, təş kevek,
Ike jeget baba kyđ aldьna,
Həjəv məmkinme huŋ ikeheŋ?

Epilog

Jьlqala beđ yrgə jədgən hajьn—
Haj, qьrsьnqa barьp sbqabьd,
Ə tormoşta yrgə yrləj-yrləj—
Beđ baj, tərən ujqa sumabьd.

Qlәffə, divanьnda kitap uqьj
Həm ujlanьp kinət tuqtala,
— «Qlәffə, tiđ sbq tьşqa!» — tigən kevek,
Qlinvar jele huqa qapqaqa.

Həm ul davam itə. Jan bylmənən:
— Qьđьm, joqla inde!—ti əsə.
— Joqla, əsəj, yđeŋ. Əle irtə,
Miŋə xəđer qьđđar kiləsək...

— Jə, alajha jaraj. Nişləhəŋ də
Bəpkəm, yđ teləgeŋ, yđ irkeŋ,
Tik kitapqa əvrəp kiterheŋ də
Joqoŋ ərəm bulьr ni tiklem.

Əsə tьna. Qlәffə kitap uqьj,
Həm ujlanьp kinət tuqtala.
—«Qlәffə, tiđ sbq tьşqa!» — tigən kevek,
Qlinvar jele huqa qapqaqa.

Sev! Jel tygel, kemder işek qaqa.
Bersə qaqa, bersə taptana.
Jel əjlənse qusqar təkə bulьp,
Başьn bərep jьqьla qapqaqa.

Koridorqa Qlәffə jəgərəp sbqa,
Həm əndəşə: kem bar? Kem unda?
Unьŋ təne ebe, hьvьq bula,
Qurqьnьvđar tьva ujьnda.

— Qlәffə Kulejeva oşondamь?
Tьştan ir tavьşь əndəşə.
— Eje. Heđ kem? Nigə, qajđan bьlaj...

Heđđeŋ menən Qlәffə həjləşə.

Tьştan:
— Qlәffə, hiŋə Tьn diŋgeđđən,
Xattarьŋa javap kilterđem.
Matros Qadir bьna min bulamьn,
Xəterləve, bəlki sitender?

Qadir təbə unьŋ jərəgenən
Jaqtь jondođ kevek tabьla.
Həm ul jondođ oşo buranlь tən —
Taqь jaqtь bulьp qabьna.

Qlәffə işek asa. Qadir menən
Qlavqalanьp inə bylməgə,
Rəsemdəren unьŋ haqlaha la
Yđen ber qasan da kyrməgən.

Jьlmajьvьn Qadir jəşergəndə,
Qьđđьŋ kyđđərenə qaraqan.
Əjterheŋ də oşo ber minutta
Ber hyđ əjtergə lə jaramaj.
Qlәffə əjtə:
— Heđ rəsemdə
Ikenserək kevek inegeđ.

Qadir kələ:
— Əllə mineŋ təbəm
Hin kətkəndən jaqşь ineme?
— Juq... heđ... kypkə qajttьqьđmь, Qadir?

Avьlqьđ... Şəpme əsəgeđ?
Sabir nişləj? Ul, Sabir... Min bьlaj.
Uqьnьqьđmь berər əbəren...

Qadir sitkə qaraj həm əndəşə:
—Əsəjemə huŋlap kyreştem;
«Avьrьj» tigən xəbər alьp, ostom,
Ləkin məjeten genə kymeştem...

Hiŋə qaşiq bulьp jərəgən jeget, —
Sabir morək həm ul frontta...
Hin kitkəs tə kilgən mineŋ xattar,
Min kilterđem, bьna ul xattar.

Qlәffə xattь ala. Asьp uqьj.
Kyđđərendə jəşlər bərtəgə.
— Ultьrьqьđ, Qadir,—tip əndəşə,—

Timək, taqь javap kəttəgəđ...

Kemde həjər Qlәffə, kemgə bulьr,
Đur qəmərən kemgə byleşer?
Kemde həjəv unьŋ yđ irkendə,
Kemgə iptəş bulьv yđ eşel

Javaplь redaktor urьnbaбarь
F. Xəbirov.
Зам. ответ. редактора
Ф. ХАБИРОВ.

Başglavlit vəkile № A—139
«Oktəbr matiskahь» tipografiahь

1940 jьl
19 ijyl
№ 73 (1436)
Ajoqa 12 tapqьr
sьoqa. Ajrьm hanь
10 tin.

Bөtə ildərden proletardarь, berləşegedi!

LENİNSE

ленинсе

„Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьn Başqortostan Өlkə hәm Өfө qala Komitettarь organь.
Redaksia adresь: Volodarski № 2
Telefon № 87—15

KOMSOMOL OJOŞMALARЬ HAJLAVĐARDA BOJEVOJ ƏĐERLEK MENƏN KILERGƏ TEJEŞTƏR

VLKSM Yđək Komitetьnьn qararь bujьnsa oşo jьldьn 1-se sentəbrenən 1-se oktəbrenə tiklem bөtə təvge rajon, qala, okrug, өlkə, kraj hәm respublika komsomol ojoşmalarьnьn jetəksel organdarьna hajlavđar ytkərelәsək.

Ytkən hajlavđarđan birle bulqan vaqьt esendə komsomol đur hәm maqtavlь jul ytte. Komsomoldьn eşe nьqьnь, komsomolestarđьn aktivlьqь arttь. Xeđmətsəndər deputattarьnьn urьndaqь sovettarьna hajlavđar vaqtьnda qьna agitator, hajlav komissiahь predsedatele hәm clendarь, doverennьjđar bulьp, respublikala 19 menđən artьq komsomoles hәm sojuzdan tьş jəştər eşlәne. Komsomol yđenen obşestvennьj eşmәkərlege menən sovet jəştəre arahьndaqь avtoritetьn nьq ybterde.

Bьna şuqa kyrələ jəştərđen komsomol safьna inevgə bulqan teləktəre sikheđ đur. Ytkən hajlavđarđan huq bulqan vaqьt esendə genə respublikanьn iq aldьnqь jəştərenən 77 meq 718 keşe Lenin—Stalin komsomolьnьn safьna alьndь.

Komsomolqa jaqь albnьvsьlar arahьnda initsiativalь, talantlь ojoştorovsьlar, pioner otrədtarьnda hәm zvenolarđa jəştər massahь menən eşlәvđeq berense təzribələren alьvsь jəştər đə ađ tygeldər. VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь bьl jəştərđe komsomoldьn jetəksel eşenə qьjьv yrlətergə saqьrđь. Lәkin qajhь ber jetəkselər əle bulha jəştərgə bşanьshьđ qarap, ularđь yrlətevđən qurqalar. Oşo hөđөmtələ, VLKSM rajon komitettarь ergəhendə tөđөlgən komissialarqa keşelər hajlap alqanda xatalar jahavqa la jul qujьla. Məbələn: VLKSM-dьn Өfө rajon komitetь komissianьn kypselegen olo jəştəge komsomolestarđan tuplaj. Ə, bьl rajondaqь kolxoz, MTS hәm ucrezdenielərđə đur obşcestvennьj eş alьp barьvsь eşlekle, initsiativalь jəş komsomolestar ađ tygel bit.

Bьna şunьn өsəndə VLKSM-dьn rajon, qala komitettarь hәm komsomoldьn təvge ojoşma sekretarđarь komsomol organdarьna hajlavđar vaqtьnda bьl xatalarđь qabatlamaqa, komsomoldьn jetəksel eşenə iq təvlə jөş komsomolestarđь yrlətevđe yđ aldьnda totorqa tejeştə.

VLKSM Yđək Komitetьnьn qararьnda: «Komsomoldьn jetəkse organdarьna ytkərelәsək hajlavđar komsomoldьn hәm bөtə jəştərđen mobilizatsion əđerlegen artaban kytərev, komsomol ojoşmalarьnьn VKP(b)-nьn XVIII sjezь qararđarьnьn ytəleşen tikşerev, komsomolestarđь gosudarstvo hәm xuzalьq tөđөleşendə taqь la aktiv qatnaşьvqa, xeđmət ьramlьlьqьn artaban kytərev hәm xeđmət dissiplinahьn nьqьtьv, bol'şevistik hiđgerlekte kytərev өsөn kөrəşkə mobilizavat' itev bildəhe aбtьnda ytkərelgən bulьrqa tejeş» tejelə.

Komsomoldьn jetəkse organdarьn-hajlavqa bojevoj əđerlekte tə'min itev hәm unь uqьşlь ytkərev komsomol ojoşmalarь eşendə ekzamen bulьp torovьn hər ber komsomoles hәm hər ber komsomol jetəksehe aqlarqa, oşo ajqanlь komsomol ojoşmahьnьn hər ber eş ucastkahьn өjrənergə, hər ber komsomolestьn yđenə tapşьrьlqan eşte nisek ytəven tikşerevđe tə'min itergə tejeştər.

Komsomol xuzalьqьn bol'şevistik tərtipkə kilterev hәm hər ber komsomolestьn komsomol vznosьn yđ vaqtьnda tyləven tə'min itev, hajlavđarđь uqьşlь ytkərevgə jardam itəsək. Şunьn өsөn də komsomol rabotniktarь, aktivtar bьqa ajrьvsa nьq iqtibar itergə, komsomol xuzalьqьn tərtipkə kilterev bujьnsa praktik eş alьp barьrqa tejeştər.

Tege jəki bьl komsomolestь jetəksel organqa hajlaqanda unьn sojuzda nisə jьl torovьna—stazьna, matur hәm kyp höjləvenə qaramaьqa, ə iq təv unьn eşleklelegenə, initsiativalьlьqьna, komsomol porucenieləren nisek ytəvenə, unьn Lenin—Stalin partiahьnьn eşenə ađaqьna tiklem birelgənlegenə iqtibar itergə kərək.

Hajlavđar başlanьvqa ni barь ajđan artьq vaqьt qaldь. Bьl vaqьt esendə komsomol ojoşmalarь hajlavđarqa əđerlek bujьnsa bajtaq qьna eştər eşlərgə tejeştər ine. Ləkin bөgөngө köngə tiklem Өfө qalahьndaqь bergenə rajkomdьn da bьl өlkələ praktik eşkə başalqanь juq əle. Komsomol rabotniktarь aktiv jьjьlьşь ytkərev, komissialar tөđөv turahьnda ajđar bujьnsa höjlənep kenə ytkərələr, ə praktik eş juq. Komsomol ojoşmahьnьn eşen qajtanan qorovđь hajlavđarqa əđerlek menən bergə bөjləp alьp barmajđar.

VLKSM-dьn qala hәm Өlkə Komitettarь la bьl eş menən konkret jetəkselek itmajđər. Komsomol ojoşmalarь bьl borola almavsьlьqtь aşьqьs bөtərergə, hajlavđarqa tulь əđerlek menən kilevđe tə'min itergə tejeştər.

Maşino-traktor stansialarьnda eşləvse traktoristtarđьn hәm kombajnerđardьn yđ seldektəre menən eşlən kitevđəren tьjьv turahьnda

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn

U K A Z Ь

Kolxozdarđьn hәm maşinotraktor stansialarьnьn kyp hanđaqь horavь uqajь menən SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumь qarar itə:

I. SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn 1940 jьl 26-sь ijyndə sьqarqan ukazьnьn kөsөn maşino-traktor stansialarьnda eşləvse traktoristtarqa, traktor brigadalarьnьn brigadirđarьna hәm ularđьn jardamsьlarьna qarata la qullanьrqa, avьl xuzalьqь eştəre sezonlь xarakterđa bulьv səbəple, ul ukazdьn I-se hәm 2-se statjalarь juqarьla kyrhətelgən kategorialaqь rabotniktarqa qullanьlmaj.

Kombajnerđar MTS-tьn ştatlь eşselərə bulqanlьqtan ularqa qarata 1940 jьl 26-sь ijynendəge ukazdь tulьhьnsa qullanьrqa.

2. Bьl ukaz 1940 jьldьn 18-se ijylenən başlap kөsөnə inə.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn Predsedatele—
M. Kalinin.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn sekretarь—
A. Gorkin.

Məskəv, Kreml'
17-se ijyl, 1940 jьl.

KOMSOMOLESTAR ZAJOM TARATЬVĐA AKTIV QATNAŞALAR

Juldaş avьl sovetь kyləmendəge (Voskresen rajonь) kolxozsьlar xөkymətten janь zajom sьqarьv turahьndaqь qararьn đur kytərenkelek menən qarşьlanьlar. «Qьđьl jar» kolxozьnьn kolxozsьlarь arahьnda zajomqa podpiska jьjnav өs səqət esendə tamamlandь. Iq aldьnqь kolxozdarđan Kaskinin Qөbəj, Imanqulov Josop iptəştər 200—250-şər humqa jađьldьlar.

Uđqan jьl bьl kolxozda Өsənsə Bişjьllьq (Ikense jьl sьqarьlьş) zajomь 2870 humlьq taratьlha, ə bьjьlqь zajomqa jađьlьv summahь 4380 humqa jette.

«Janь tormoş» kolxozьnda la zajomqa podpiska jьjnav ojoşqanlьq menən ytte. Ber kөn esendə 1960 humlьq podpiska jьjnaldь. Kolxoznik Jangalov hәm Rodionovtar 100-ər humqa jađьlьp, şunda uq tulьhьnsa aqsa inderdelər.

Kolxozsьlar arahьnda agitmassovьj eşte alьp barьvđa la komsomolestar jaqьndan torop qatnaşalar. Məbələn, «Alqa» kolxozьnda komsomoles Battalov Ramazan yđe telөp iq đur ucastkanь aldь. Ul kolxozsьlar arahьnda janь zajomdьn əhəmiətən nьqlь anlatьvь höđөmtəhendə zajomqa podpiska jьjnavđь iq alda tamamlanь hәm 2500 humlьq podpiska jьjnanь. Xəđer iptəş Battalov qьđьv rəveştə vznos aqsalarьn jьjnavqa totondo.

«Zirgənkə» kolxozьnda la zajomqa jađьlьv qajət đur kytərenkelek menən ytte. Ber kөn esendə genə 2500 hum zajom vznosь jьjnaldь.

Səjet Maqarski.

Direktorđardьn hәm rajon məoqarif bylege mədirđərenen өlkə kənəşmәhe

15—17-se ijyldə məktəp direktorđarьnьn, qala, rajon məqarif bylege mədirđərenen hәm rajon pedkabinet mədirđərenen өlkə kənəşmәhe bulьp ytte.

Kənəşmələ janь uqьv jьlьndaqь burьstar turahьnda məqarif xalьq komissarь jardamsьhь iptəş Timaşevtьn dokladь qujьldь.

Doklad bujьnsa kyp kenə iptəştər sьqьş jahap, janь uqьv jьlьna əđerlek eştərenen tejeşle kiməlgə qujьlmavьn qatь tənqit abtьna aldьlar.

Kənəşmə məktəptərđə janь uqьv jьlьna əđerlek eştərenen tejeşle kiməlgə qujьlmavьn—məktəptərđe remontlav, utьn əđerləv hәm məktəptərđe uqьtьvsьlar kadrь menən tə'min itev eşenen ber urьndan kitməven avьl sovetь, rajon hәm Başnarkomprostьn da bik əkeren quđqalьvьnan tora tip kyrhətte. Kənəşmə janь uqьv jьlьna əđerlənev eşendə bulqan jeteşhedlektərđe aşьqьs bөtərergə, janь uqьv jьlьn tulь əđerlek menən başlarqa tigən konkret qarar qabul itte.

S. Rəxim.

Jəştərđen traditsion kənən dostoin qarşьlarqa

Bөtəsojuz Fizkul'tura Kөnө—21-se ijyl—beđđen ilebeđđə traditsion bajramqa əjlənde.

Sovet jəştəre kəndən-kən sьnьqalar. Xeđmətkə hәm oboronaqa əđer bulьvđa janь unьştarqa ireşələr, fizkul'tura hәm sport өlkəhendə juqarь kyrhətkestər birələr. Bьl oşolaj bulьrqa la tejeş. Sənki sovet fizkul'turahь hәm sportь xeđmətsəndərđe vatanqa, bөjək Stalinqa məxəbbət, xeđmətkə hәm oboronaqa əđer bulьv hələtlegenə ejə bulqan potriottar tərbiəlaj.

Ikense Bөtəsojuz Fizkul'tura Kөnө—fizkul'tura hәm sport өlkəhendəge unьşlьqtarđь jomqaqlav kənө bulasaq. Başqortostan fizkul'tura kollektivtarь bьl köngə əđerlekte jəjelderergə tejeştər.

Urьndarđaqь fizkul'tura kollektivtarь aldьnda fizkul'tura ojoşmalarьn janь burьstarđь ytərgə hələtle itep qorov, fizkul'tura sovettarьna eştə tikşerelgən, buldьqlь keşelərđe hajlav burьsь tora.

Bьl kөndө GTO hәm BGTO znacoktarьna massovьj rəveştə normalar tapşьrьvđь, xərbiləşterelgən estafetalar, spartakiadalar ojoştorop, ularqa diđtələrsə janь keşelərde ьlьqtьrьrqa kərək.

Fizkul'tura kənənə əđerlənevđə hәm unь uđqarьvđa berense burьs bulьp, respublikabьđđьn fizkul'tura ojoşmalarьnьn eşen jənlənderev өsөn kөreş tora. Fizkul'tura hәm sport ojoşmalarь yđđərenen eşen massa menən nьq bəjləneştə alьp barьrqa tejeştər. Bьl—jəştərđe havlьq jaqьnan tada, kөstө hәm şul uq vaqьta xərbi belemle itep əđerlərgə mөmkinlek birəsək.

Fizkul'tura hәm sport kollektivtarь Bөtəsojuz Fizkl'turniktar Kənənə əđerlənev bujьnsa sotsialistik jarьşqa quşьlьp, yđ eştərendə janь unьştarqa ireşergə tejeştər.

Respublikabьđđa bulqan stadiondar, sport majđandarь bөtəhe lə tejeşle tərtiptə hәm tөđөkləndərelgən tip bulmaj əle. Bьl təngəldə eş kyp hәm fizkul'turniktar kənənə ular tiđ kəndə tөđөkləndərelgən hәm jьhazlandьrьlqan bulьrqa tejeştər.

Beđđen eşebeđđen đur ber tarmaqь bulьp—doprizьjvniktarđь prizьjvqa əđerləv, ularđьn bөtəhen də znackislь itevđən tora.

Bөtəsojuz Fizkul'turniktar Kənənə əđerlənevđə hәm uđqarьvđa komsomol hәm profsojuz ojoşmalarь konkret jetəkselek itergə hәm fizkul'tura kollektivtarьnьn eşenə kəndəlek jardam kyrhətergə tejeştər.

X. Xuziev.

Komsomol tormoşo

SOJUZ EŞENƏ HƏR BER AKTIVTЬ ЬLЬQTЬRЬROQA

(Komsomoldьn Өfө qala komitetьnьn aktiv jьjьlьşь)

Jəş kenə ike qьđ, 7-se 15 minutta işektən indelər đə:

— Aktivtar jьjьlьşь oşonda bulamь?, tip registratorqa horav birđelər.

— Registrator: Eje, oşo klubta bulasaq. Zalqa inegeđ, tip javap qajtarđь həm ularđьn familialarьn horap, isemlekkə jađa başlanь.

Bьl jəş aktivtar, Molotovski rajonьndaqь meditsina sestralarь əđerlәp sьqarьv kursьndь uqьvsь—Valentina Şokurova həm Nadezda Bryncalinalar ine. Ular jəş komsomolkalar, ikehe lə 1923 jьlda tьvqandar. Şulaj bulьvqa qaramabtan, Sojuz eşenə aktiv qatnaşalar. Valentina — 30 komsomoles menən jetəkselek itə. Ə, Nadezda — məktəpten «Otlicnik» isemle stena gazetahьnьn redaktorь bulьp eşləj.

«Pişcevik» artelenen jəş staxanovsь, master jarđamsьhь — J. F. Gorbunova həm Өfө parovozdar depohьnьn eşsehe P. A. Nikolajev iptəştər bьndajьn đur aktiv jьjьlьşьna təvge tapqьr qьna qatnaşalar. Ular yđđərenen eştəren XI plenum kyrhətmələre nigeđendə qorov əsən janь eş təzribələre menən tanьşьrqa kildelər.

Ləkin, səqət 7-lə başlanasaq aktiv jьjьlьşь 30 minutqa hunlap, 380 keşe qatnaşlьqьnda qьna başlandь.

***

VLKSM Yđək Komitetьnьn jomqaqtarь turahьnda VLKSM-đьn Өlkə Komitetь sekretarь iptəş Abdullin doklad jahanь.

— VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь, — ti iptəş Abdullin — komsomol eşen artaban jaqşьrtьvqa jynəlderelgən, ajrьvsa əhəmiətle məs'ələlərđe xəl itte. Plenum komsomol komitettarьnьn eşen qajtanan təđəv programmahьn bildələne. Bьlar bətəhe lə komsomol ojoşmahьnьn, hər ber komsomolestьn eşen jənlənderevgə jynəltelgəndər.

Iptəş Abdullin konkret mibaldar menən kin massa komsomolestarđьn eşkə ьlьqtьrьlmavь, dissiplinanьn nasar bulьvьn h. v. kyrhətep ytte.

— Elek bətə eş tip əjterlek komsomoldьn tyləvle rabotniktarь tarafьnan qьna başqarьla, ə kin massa aktiv sittə qala torqajnь. Ə, bьl rabotniktar yđđərenen kyp kenə vaqьttarьn berəvgə lə kərəkməgən tuqtavhьđ ultьrьştar menən uđqaralar ine.

Iptəş Abdullin ajrьm rəveştə komsomol apparattarьn qajtanan qorovđьn bik aqrьn barьvьna tuqtaldь.

— Burьs şunan tora, — ti iptəş Abdullin, — komsomol ojoşmalarьnьn eşen XI plenum kyrhətmələre nigeđendə qorop, unь tuhьhьnsa ytəv əsən hər ber komsomoles kərəşergə tejeş.

Aktiv jьjьlьşьnda Motor zavodь mexaniceski sex komsomol ojoşmahьnьn komsoorgь iptəş Kudajarov sьqьş jahanь.

— Komsomol gosudarstvo həm xuzalьq eşendə aktiv qatnaşьvь həm hoqlandьrqьs eş əlgələre kyrhəteve menən qorurlana. Beđđen ojoşmala 85 komsomoles. Ulьrđьn sotsialistik jarьş nigeđendə eşləvđəre həđəmtəhendə ijyn planь 10 kən alda ytəlde. Ə əsənsə kvartal planьn 20-se avqustqa ytəv əsən kərəşəbeđ.

XI plenumdan hun komsomol dissiplinahь kəndən-kən nьqьj bara. Sojuzdan tьş jəştərdən 30 staxanovsь-doprizьjvnik komsomolqa qabul itelde. Ləkin əlkə, qala həm rajon komitettarьnьn rabotniktarь komsomoldьn tybənge ojoşmalarьnda bulmajđar. Şunьn əsən də rədovoj komsomolestar yđđərenen jetəkselәren belməjđər. Beđgə kyberək jəştər—komsomolestar arahьnda bulьrqa, ularđьn eştəre həm jaldarь menən qьđьqhьnьrqa kərək,—ti iptəş Kudajarov.

Sьqьp həjləvse iptəş Qorbanqulov:

— Beđđen Ždanovski rajon başqarma komitetь ergəhendəge komsomol ojoşmahьnьn komsomol jьjьlьştarь yđ vaqtьnda uđqarьlmaj həm uđqarьlqanda la unda komsomolestarđьn bətəhe lə qatnaşmaj. Şunьn əsən đə sьqarьlqan qararđarđьn kypselege ytəlməj qala.

Taqьn doklad bujьnsa VKP(b)-nьn Өlkə Komitetь sekretarь Kuzejev həm qala komitetьnьn sekretarь Mostafin iptəştər sьqьş jahanьlar. Ular yđđərenen sьqьştarьnda komsomol aktivьnьn burьstarь turahьnda həjləneler.

Şunь əjtergə kərək, bьl jьjьlьşta jəş aktivtarđьn hanь bik ad ine. Sьqьp həjləvselərđən XI plenum qararđarьnьn nisek ytəleven yđ ojoşmahьndaqь mibaldar menən həjləvse bulmanь. Şunьn əsən đə jьjьlьşqa kilgən jəş aktivtar əsən bьl jьjьlьş kynelheđ buldь.

Ber kynəldən qabul itelgən rezolytsiala jьjьlьş VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь qararđarьn tulьhь menən ytəv əsən praktik saralar bildələne.

Hyrəttə: Өfə makoron fabrikahьnьn staxanovsьhь, Ađьq promьşlennostь otlicnigь znacogь menən byləkləngən komsomoles iptəş Karamov Ənvər.

Ş. Urazbaxtin fotohь.

XI PLENUM QARARĐARЬN ƏJRƏNƏLƏR

„Өfə neftezavodstrojtrestьn berense həm transportnьj komsomol ojoşmahьnda 8-ijyldə VLKSM Yđək komitetьnьn XI plenum qararđarьn əjrənev bujьnsa komsomol jьjьlьşь ytkərelde.

Kyptən tygel genə komsomolqa qabul itelevse iptəş Cerdnicenko yđenen sьqьşьnda:

—Plenumdьn qararь komsomol ojoşmalarьnьn jetəkselәren, sojuzdan tьş jəştərđe komsomol tirəhenə tьqьđ tuplavqa saqьra. Şunьn əsən də komsomol ojoşmalarьnьn sekretarđarьna həm aktivqa jəştərđen bьjttarь menən qьđьqhьnьrqa, jəştər jəşəj torqan torlaqtarđa jьşьraq buiьrqa kərək.

Komsomoles Kubşinov (berense kontora) komsomol jetəkselərenen komsomolestar massahь menən sistematik rəveştə tьqьđ bəjləneş alьp barmavđarь həđəmtəhendə qajhь ber komsomolestarđьn passivnьjqa əjlənevđəre, sojuz eşenən sittə jəşəvđəre turahьnda həjləne.

— Komsomolestarđь, ti ul—kyberək praktik eşkə ьlьqtьrьrqa, birelgən porucenielərđen nisek ytəleven jьşьraq tikşererge kərək.

Jьjьlьşta komsomolestar plenumdьn qararьn ytəv bujьnsa kyp kenə praktik saralar bildələnelər. **N. M.**

—◆—

PIONER OJOŞMAHЬ MENƏN JETƏKSELEK ITERGƏ KƏRƏK

Ucalь rajonь, Quzaj tulь bulmaqan urta məktəbe ergəhendəge komsomol ojoşmahьnьn yđ eşen əle bulha VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь qararь nigeđendə yđgərtep qorqanь juq. Komsomol komitetь eşte planhьđ alьp bara, jьjьlьştar vaqtьnda uđqarьlmaj.

Komsomol komitetь məktəp, pioner ojoşmahьnьn eşe menən đə qьđьqhьnmaj. Uqьvsьlarđьn jəjge jaldarь başlanьvqa ajđan artьq vaqьt ytte. Şulaj bulьvqa qaramabtan komsomol komitetь uqьvsьlarđьn jəjge kanikuldarьn kynelle uđqarьvđarь turahьnda ujlaqanь la juq. **Oj. Battal.**

VLKSM-dьn ӨFӨ RAJON KOMITETЬNDA EŞTƏR YDGƏREŞHED

Rajkomqa inməbtən elek sekretarđьn telefon aşa qьsqьrьp-qьsqьrьp həjləşkəne işetelə.

— 18-se ijyldə aktiv bula, kilergə kərək, məhim məs'ələ tikşerelə, ti ul, ə nindəj məs'ələ tikşereleven, uqa nindəj əđerlek menən kilergə kərəklege turahьnda ber hyđ đə əjtməj. Ber ađđan hun taqь la telefon şaltьraj. Uqa la şundaj uq javap qajtarьla. Ə unan hun, sekretar bik eşlekle rəveştə yđenen kabinetьna inep, qaqьđđar aqtarьrqa totona.

— Eşegeđđə nindəj yđgəreştər bar? — tigən hər ber horavsьqa ul bik jenel javap qajtara:

— Bьna oşo buş ultьrqan ətdəldərgə qarahaqьđ, nindəj yđgəreş bulьvьn yđegeđ yk kyrerhegeđ—ti, ul.

VLKSM-dьn Өfə rajon komitetьnda VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь qararьnan hun ətdəldərđe alьştьrьp ultьrьv həm bylektərđe bətərəvđən başqa ber tərlə yđgəreş bulqanь juq.

Komissialar kyptən yk təđəlep, eşkə başlarqa tejeş bulhalar đa, bьnda unьn əsən artьq borsolmajđar. Komissiaqa keşelər hajlap alьvđa VLKSM rajon komitetь xatalarđan da sittə tormaj. VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь jetəkselekkə, şulaj uq komissialar sostavьna eşlekle, hьnalqan jəş komsomolestarđь hajlap alьrqa quştь. Şundaj kyrhətmə bulьvqa qaramabtan, bьnda jəş komsomolestarđь jetəkselekkə, sojuz eşenə ьlьqtьrьvqa tejeşle əhəmiət birmajđər. Ikense tərlə əjtkəndə jəş komsomolestarđь jetəkselekkə yrlətevđən qurqalar. Əle bulha, itke praktika bujьnsa, «haqallь» komsomolestar menən genə eşləvđe kyđ aldьnda totalar.

Rajkom dyrt komissiaqa bətəhe 40-qa jaqьn keşe hajlap alqan. Komissia sostavьnda 17, 18, 19 jəştə bulqan komsomolestar 5-6 qьna, ə qalqandarь bətəhe lə 27, 29, 30, 32 jəşlek qart komsomolestar. Komissia sostavьna 32 jəşlek iptəş Bakurov kandidaturahь la «hajlanьp» alьna.

— Ul beđđen kyptənge aktiv. Hər vaqьt plenum sostavьna hajlanьp kilə, unь komissia sostavьna hajlamajьnsa jaramaj bit. Bьl unь kəmhetev bula, ti rajkom sekretarь. Ə plenum clenь iptəş Bakurov komsomol eşen də aktiv qatnaşqanь, komsomolski porucenielərđe ytəgəne juq, oşo eşlekheđ bəndəne «aktiv» hanap komissia sostavьna bildələjđər.

VLKSM rajon komitetь aktiv menən eşləvđe lə jaqşьrtqanь juq. Aktiv həm plenum clendarь rajkomdьn eşendə praktik jarđam kyrhətməjđər. Plenum clenь iptəş Babkin kyptən tygel bulьp ytkən plenumđa doklad jaharqa tejeş bula, ləkin ul plenumqa kilməj qala. Plenum clenь, uqьtьvsь iptəş Skruxina plenumdarqa jərəməj. 11 ajqa komsomol vznosь tyləməj.

Tiđđən komsomoldьn jetəksel organdarьna hajlavđar başlanasaq. Bьl komsomol ojoşmalarьnan komsomoldьn bətə ucastkalarьndaqь eşte jaqşьrtьvđь talap itə. Ləkin VLKSM-dьn rajon komitetь bьl məhim politik saranь ytkərevgə əđerlekte əle bulha başlaqanь juq.

R. Kərimova.

—✦—

EŞTE JULQA HALЬROQA

Voskresenski rajonьnda qajhь ber komsomol ojoşmalarь kyptən birle jəşəp kilhələrđə ojoşmanьn eşen julqa halьrqa tьrьşьv ber đə hiđelerlek tygel. Miћal əsən „Bəver", „Alqa" kolxozdarь ergəhendəge komsomol ojoşmalarьnьn eştəren alьp qarajьq. Bьl ojoşmalarđa ber nisə ajđan birle komsomolestarđьn dəjəm jьjьlьşь saqьrьlqanь juq. Şunьn həđəmtəhendə VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь turahьnda komsomolestarđьn kybehe belməj.

Talov rajonь „Železnodoroznik" arfele komsomolestarь həm jəştərenen mərəzəqəten əjrənməgəndər.

Bьl ojoşmalarđa 5-6 aj clenьq vznosьn tyləməj jərəvse komsomolestarđa osoraj. „Alqa" kolxozьnьn komsomol ojoşmahьnьn komsomolestarь Məhədieva həm Məxəmətova iptəştər 5-6 aj bujьnsa clenьq vznosьn tyləməgəndər. Bьl kolxozdarđa unarlaqan sojuzdan tьş jəştər bar, ləkin ularđь sojuzqa ьlьqtьrьv eşe alьp barьlmaj. Bildəle, sojuzdan tьş jəştər menən tərbiə eşe alьp barьlmaqas, bьl ojoşmalarđa komsomolestarđьn hanь ber đə artmaj.

Komsomoles proizvodstvola xeđmət dissiplinahьn nьqьtьvđa aldьnqь bulьrqa, jəştərgə yđ eşendə əlgə kyrhətergə tejeş, ləkin bьl ojoşmalarđa bьnьn kire jaqь kyrenə. „Alqa" kolxozь ergəhendəge komsomol ojoşmahьnьn sekretarь Məhədiev kolxozda timerse bulьp eşləj ine. Ul ber kemgə əjtməj proizvodstvo həm komsomol eşen ber kemgə lə tapşьrmaj ikense rajonqa kitə.

Bьl ojoşmalarđa komsomolestarđьn belemdəren kytərev eşelə nasar qujьlqan. Komsomolestarđьn kyeg'e „VKP(b) tarixьnьn qьčqasa kursь"n əjrənməjđər. Qajhь berđəre I-II glavalarьn qьna başlaqandar.

Bьl ojoşmalarđa eşte jaqşьrtьv əsən VLKSM-dьn Voskresenski rajon komitetь his kisekməbtən jarđam itergə tejeş. **S. Maqarski.**

Rekord ucastkalarьnьn urozajьn jьjnavoqa ajrьvsa iqtibar

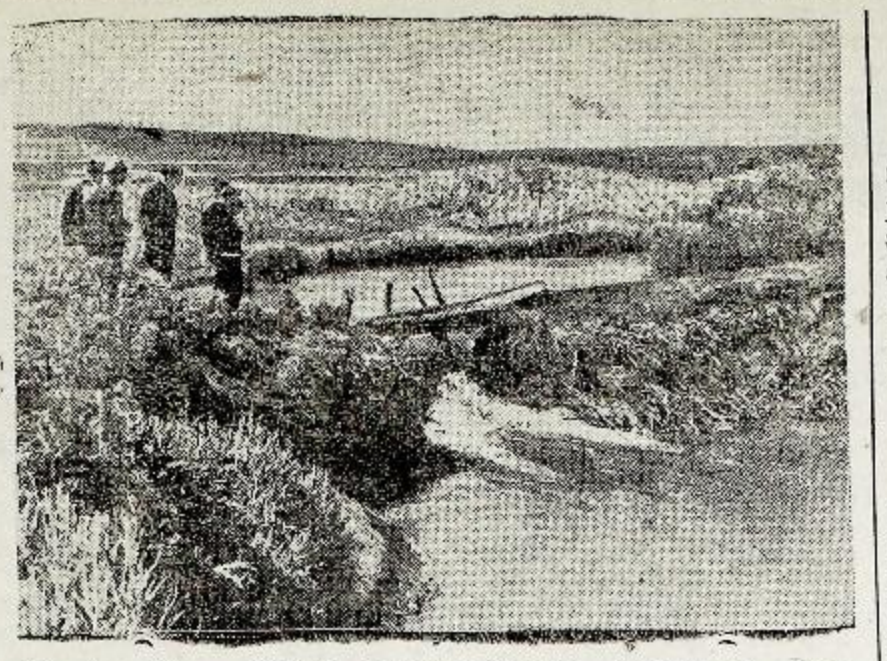
1940 jьl Başqortostan kolxozdarь əsən zvenolar sistemahь menən eşləvđeq berense jьlь bulьp tora. Jađqь səsev həm aşlьqtarđь tərbiələv kampanialarьnda zvenolar xeđmət dissiplinahьnьn nьqьvьn, eş sьjfatьnьn jaqşьrьvьn kyrhəttelər. Bətə zvenolarđa bьjьl juqarь urozaj alьv əsən bol'şevistik kərəş alьp baralar. Kyp kenə zvenolar yđ ucastkalarьnda rekordlь urozaj alьv ucastkalarь ojoştorđolar. Məbələn, «Brigada» kolxozьnьn (Şişmə rajonь) ip. Ə. Bədrudinov zvenohьnda 8 gektarlьq jerđə bojđaj bujьnsa rekordlь urazaj alьv ucastkahь ojoştorolqan. «Aqьm» kolxozьnda (Dyrtəjlə rajonь) 7 gektar bođaj, 21 gektar holo, 12 gektar arьş, «Berđəm» kolxozьnda (Öfə rajonь) 3 gektar bojđaj, 4 gektar holo, 0,5 gektar qara bojđaj həm 1 gektar tarь bujьnsa rekordlь urozaj alьv ucastkalarь halьnqan.

Kolxozdarđьn bьjьl halьnqan həm jьjnalьrqa tejeş bulqan rekordlь urazaj alьv ucastkalarьnьn əhəmiəte bik đur. Bətəhenən elek bьl ucastkalar kolxozsьlarđьn yđ initsiativalarь menən halьnqan bulьvđarь menən əhəmiətle həm qimmətlelər. Ular ilebeđđeq danlьqlь urozaj masterđarь—Jefremovsьlarđьn eş metodtarьn yđđərendə qullanьp qarajđar, đur massivta agrotexnikanьn bətə kompleksьn qul'anьv əsən kərəşşələr. Bьl ucastkalarđaqь mul urozajđь unьşlь itep jьjnap alьvđьn həđəmtəhe hunьnan đur jemeştər birəsək. Rekord ucastkalarđьn urozajьn unьşlь itep jьjnap alьv kolxozsьlar arahьnda agrotexnik propaganda alьp barьvđa iq jaqşь sredstvo ul. 5—10 gektarđan rekordlь urozaj alьvsь zvenolar aldaqь jьlda yđ kolxozdarьnьn bətə səsev majđandarьnda la oşondaj uq juqarь urozaj əsən kərəşte ojoştorasaqtar.

Rekord ucastkalarьndaqь urozajđь (ucastka bələkəj bulqanlьqtan) jabaj maşinalar menən jьjnarqa tura kiləsək, şulaj bulqas bьnda, kombajn menən jьjnavqa qaraqanda, kypkenə juqaltьvđar bulьrqa məmkin. Bьl xəl bulmahьn əsən aşlьq urьvđь bərtəktər balavьđ dəverenə ingəs tə başlarqa kərək. Iq jaqşьhь yđe bəjlәp urqьs maşinalarь menən urđьrьv, ul bulmaqanda urьlqan aşlьqtь nьqlь kəltələrgə bəjlərgə kərək bulьa. Jьjnalqan aşlьqtь ođaq huqmaj jatqьrьv jaramaj, kipkəs tə qatmarlь jəki jarьm qatmarlь molotilkalarđa huqьrqa kərək. Rekordlь ucastkalarđьn urozajьn nьq iьəpkə alьvqa ajrьvsa iqtibar itelergə tejeş. Şulaj itməgəndə bьndaj ucastkalarđan alьnqan urozajđь dəjəm xuzalьq səsevlegenen urozajь menən saqьştьrьp bulmajasaq. Saqьştьrmaьь məqlymәttər bulmaqanda rekordlь urozaj ucastkahьnda qullanьlqan kompleks agrotexnik saralarđьn əbtənlegən kyrhətev qьjьn bulasaq.

Juqarь urozaj əsən kərəşte ojoştorovsь bulьvđarь əsən beđđen Başqortostandan 19 xata-laboratoria mədire Bətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgəlməhenen glavnьj komitetь tarafьnan tərlə medaldər menən nagradlandьlar. Burьs bьl təzribə ucastkalarьnьn eştəren dərəb iьəpkə alьvđь ojoştorovđan tora. Bьl təzribə həđəmtələre kolxozda agrotexnikanь anьqlav əsən đur jarđam itəsək həm şulaj uq kolxozsьlar massahьn juqarь urozaj əsən kərəşkə mobilizovat' itəsək.

Agronom **V. Ojirfanov.**

Əlşəj rajonь, «Qьđьl tav» kolxozьnda komsomol ojoşmahьnьn initsiativahь menənhьv jatьmdarь həm 100 metr ođonloqta hьv kanalь bul đьrьldь. Bьl jaqь hьv resurstarь kolxozdьn baђьvđa rьn hьvqaralar.

HYRƏTTƏ: «Qьđьl tav» kolxozьnda tədəlgən hьv jatьmdarьnan berehe. **(Akmolinski fotohь)**

ZVENO MENƏN EŞLƏVĐEN HƏĐƏMTƏLƏRE

Baitac rajonьnьn «I Irəkte» kolxozьnda bьjьl xeđmətte zvenolar rəveşendə ojoştorovqa đur əhəmiət birekde. Jađqь səsev osoronda la həm xəderge vaqьtta la zvenolarqa ajrьm jer ucastkalarь berketelep, hər ber kolxoznik yđ ucastkahьnda eşləj. Bьl hər ber kolxozsьnьn eşkə javapььqьn arttьra, qajhь ber kolxozsьlar tarafьnan bulqan eşkə javaphьđ qaraştь bətərə. Kolxozsьlar utav, baђьvqa tireb sьqarьv eştəren ytkən jьlqa qaraqanda kyp mərtəbə aldan ytənelər. Bigerək tə Asma həm Nəzibə iptəştərđeq zvenolarь jaqşь eşləjđər.

B. Nasьjrov.

—☆—

UROZAJ JЬJЬV ALDЬNAN

Şişmə, Igendərđeq toroşona qaraqanda, «Krasnьj oktəbr», «Oktəbrđeq 12 jьlьqь» həm Capajev ismendəge kolxozdar rajonda berense bulьp arьş ura başlajasaqtar. 18-19 ijyldərđə uraqqa təşərgə ujlanьla. Kolxozdarđa bətəhe lə əder. Urqьs maşinalarь həm inventarđar remontlanqan, eşse həm tartьv kəstəre dərəb itep bylenep qujьlqan, kombajndar kolxozdarqa kildelər.

—*—

Təvge 20 gektar urьldь

Jermakajevka, 12 ijyl. Kəjərgəđe rajonьnьn «Pcelka», «Qьđьl Ural», Budjonnьj ismendəge kolxozdarьnda arьştь hajlap urьv başlanьlь. Arьş labagrejkalar menən urьla. Ber kən esendə 20 gektar samahь urьldь. 20 ijyldə kombajn menən ura başlav bildələnde. Bьl kolxozdarđa gektarьnan 15-16 sentner arьş urozajь alьv kətələ.

UQЬTЬVSЬLARĐЬN SITTƏN TOROP UQЬVĐARЬ MENƏN NЬQLЬ JETƏKSELEK ITERGƏ

VKP(b) Yđək Komitetьnьn məktəptər turahьndaqь 1931 jьl 5-se sentəbr qararь məktəptərđəge təp jeteşheđlektərđe bətərəv əsən konkret direktivalar kyrhətte həm məktəptərđe kvalifikatsialь uqьtьvsьlar menən tə'min itev burьsьn qujđь.

Uqьtьvsь yđ fənenə, marksizm-leninizm teorialarьna, uqьtьv həm tərbiələv metodьna ejə bulmaha, balalarqa nьqlь belem birev həm məktəptəge tərbiəvi eştərđe tejeşle bejeklekkə qujьvđь tə'min itə almajasaq.

Respublikanьn kyp kenə rajondarьnda başlanqьs həm urta məktəptərđəge uqьtьvsьlarđьn bajtaq eləşə əle balalarqa kommunistik tərbiə birev əsən tulь əđerlekle tygeldər.

Uqьtьvsьqa dəjəm belemen həm idea-politik kimələn kytərev iq məhim eş bulьrqa tejeş. Respublikala 8 meqdən artьq uqьtьvsь peducilişcelə, 2 meqdən artьq uqьtьvsь pedagogia instituttarьnda sittən torop uqьjđar. Ular arahьnda peducilişcene, uqьtьvsьlan həm pedagogia institutarьn jaqşь həđəmtələr menən tamamlavsьlar đa kyp.

Dəvləkən rajonьnan, Bajkova Z., Əlmitova F., Lipatov M., Jomaquza rajonьnan Doroxova, Loginov, Kygərsen rajonьnan Grigor'jevski həm Rəbov iptəştər peducilişcene otlicnoqa tamamlanьlar.

Jьlajьr rajonь uqьtьvsьlarьnan Peredel'ski iptəş instituttьn III kursьnda iq jaqşь uqьvsьlardan hanala. Şul uq rajon uqьtьvsьhь iptəş Kartaşov uqьtьvsьlar institutьn otlicnoqa tamamlanь, xəđer ul pedagogia institutьnьn IV kursьnda uqьj.

Sittən torop uqьv əlkəhendə əle đur qьna jeteşheđlektər đə bar. 1940 jьldьn 1-se qinvarьna peducilişcelərgə 2 meq, uqьtьvsьlar institutьna 2500 keşe ьlьqtьrьlmajьnsa qalьndь.

RSFSR Məqarif Xalьq Komissariatьnьn prikazь bujьnsa şittən torop uqьvsь uqьtьvsьlarqa uqьv jorttarьnan birelgən zadanielərđe əđerləv əsən hər aj hajьn 12 kən buş kis bulьrqa tejeş. Ykenesko qarşь qajhь ber rajondərđa sittən torop uqьvsь uqьtьvsьlarqa artьq porucenielər birelə.

Ləkin bətə uqьtьvsьlar đa obşestvennьj eş menən tьqьđ bəjlənməgəndər. Qajhь ber uqьtьvsьlar obşestvennьj eştər menən bətənləj şəqəllənməjđər. Şuqa qaramaьtan, ular ucilişce jəki institut tarafьnan birelgən zadanielərđe ytəməjđər, konsul'tatsialarđa la hirək bulalar.

Məbələn, Jьlajьr rajonьnьn komsomoles uqьtьvsьlarьnan Grigor'jev, Şirestejeva, Poləkov, Ivanov həm Danilovtar 1934-36-sь jьldarđan birle ucilişcene tamamlaj almajđar. Ular 5-6 jьldan birle I—II kurstarđa ultьralar. Ə VLKSM-đьn rajon komitettarь, rajon məqarif bylege jetəkseləre, direktorđar həm məktəp mədirđəre bьndaj uqьtьvsьlar menən konkret eş alьp barmajđar. Ularđьn birelgən zadanielərđe nisek ytəvđəren tikşerep, tejeşle jarđamdar kyrhətev eşendə yđđəren javapьlь hanamajđar.

Rajon məqarif bylege jetəkseləre, direktorđar həm məktəp mədirđəre sittən torop uqьvsьlar menən konkret jetəkselek itergə, ularđьn konsul'tatsialarqa həm sessialarqa tulьhьnsa qatnaşьvđarьn buldьrьvđa yđ əbtərendəge javapьlьqtь onotorqa tejeş tygeldər.

Məktəptərđe kvalifikatsialь uqьtьvsьlar kadrь menən tə'min itev ul — bətə sovet obşestvennosьnьn, məqarif organdarь həm komsomol ojoşmalarь jetəkselərenen namьbь burьsь bulьp tora.

Məqsytov.

UQЬV JЬLЬNA ƏĐERLƏNMƏJĐƏR

Juldaş avьl sovetьnda (Voskresenski rajonь) hər jьl hajьn jaqь uqьv jьlьn əđerlekheđ qarşьlajđar. Bьl avьl sovetь kyləmendəge, bətə məktəptər đə tip əjterlek, ytkən jьl uqьvđarđь əđerlekheđ başlaqajnьlar.

Standart partalarđьn əđerlənməve, tejeşle remonttarđьn uđqarьlmavь, jutьndьn qьşqa jeterlek əđerlənep, məktəpkə taşьlьp qujьlmavь arqahьnda Kinjəkəj TBUMndə 10—15 kəndər bujьnsa zanətielər uđqarьlmaj torđo.

Tybəndəge fakttar bьjьl da ytkən jьlqь jeteşheđlektərđeq qabatlanьv məmkinlege turahьnda həjlajđər.

Avьl sovetь kyləmendə 5 başlanqьs həm ber TBUMqa đur qьna remont ytkərergə kərək. Barьq məktəptər əsən də standart parta həm mibldər talap itelə. Lakin əle ber genə məktəptə lə remont eştəre başlanmaqan.

Barьq məktəptər əsən kərək bulqan 480 kubometr utьndьn oşo kengə tiklem ni barь 40 kubometrь qьna qbrqьlqan. Ə unь taşьv bətənlaj naslanmaqan. Kolxoz predsedateldəre məktəptərgə utьn qbrqьv həm tasьv esena at həm qul kestəre birevđən baş taratalar.

Janь partalar eslətev əsən taqtalar əđerlənmagən. Məktəp bibliotekalarьna alьnьrqa tejesle kitaptarđь alьv həm uqьv posobieləren vaqtьnda əđerlav əsən ber kem də qajqьrmai.

Rajpotrebsojuz ietəkselərə məktəptərđe remontlavqa kərək bulqan bьiala, qađaq bujav həm başqa materialdarđь jeterlek tiklem buldьrьv sarahьn kyrməjđər. Iьke kitaptarđь hatьn alьv, janьlarьn hatьv eştəre lə ojoştorolmaqan.

Komsomol ojoşmalarь janь uqьv jьlьna əđerlekta məktəptərgə praktik jarđam itməjđər.

Komsomol ojoşmalarь ytkən xatalarđь qabatlamajьn sь bətə iqtibarđь janь uqьv jьlьna əđerlek eşenə jynəltergə tejeştər.

—

Totaş gramotalь kolxoz

Ileş rajonь, Molotov ismendəge kolxozda 1940 jьldьn başьnda 68 gramotahьđ həm 54 ađ gramotalьlar iьəplənə ine. Urьndaqь sovet, partia həm komsomol ojoşmalarь berense majqa gramotahьđlьqtь bətərəvđe yđđərenen aldarьna burьs itep qujđьlar. 7 urьnda ololarđь uqьtьv tynərəktəre eşləne. Ololarđь uqьtьv eşendə bigerək tə uqьtьvsьlar đur aktivlьq kyrhəttelər. Uqьtьvsь komsomolka Qilazova, Islamova, Kamalova iptəştər 18-ər keşene berense majqa gramotalь itep sьqarđьlar. Kolxozsьlarđьn kybehe janь orfografianь otlicnoqa yđləşterđelər. Xəđer kolxoz totaş gramotalь.

F. Xəsnl.

Sit ildərđən telegrammalar

Litva respublikahьnьn xalьq sejmьna hajlavđarđьn jomqaqь turahьnda Verxovnьj hajlav komissiahьnьn xəbər iteve

Kaunas, 17-se ijyl, (TASS). Litva respublikahьnьn xalьq sejmьna hajlavđarđьn jomqaqь turahьnda Verxovnьj hajlav komissiahьnьn xəbərendə вьlaj tip əjtelə:

«Bətə okrug hajlav komissialarьnьn protokoldarьn qarap, Verxovnьj hajlav komissiahь tyвəndəgelərđe taptь:

1) hajlavđar turahьndaqь zakondьn 32—35 statjalarьna jaraqlь rəveştə 1940 jьldьn 14 həm 15-se ijyldərendə xalьq sejmьna ytkərelgən hajlavđarđa 1.386.569 hajlav вylletene menən 1.386.569 konvert вirelgən. Tavьş вirevselərđen hanь şul uq zakondьn 1 statjahь вujьnsa bətə hajlav xoquqь menən fajđalanьvsьlarđьn 95,51 protsentьn təşkil itə.

2) «Litva xeđmətsən xalьqtarьnьn sojuz» kandidattar gruppahь isemlegenə 1.375.349 hajlavsь, jəki bətə hajlavđa qatnaşьvsьlarđьn 99,19 protsentь tavьş вirđe.

3) Tavьş вirevđen dərəb вulmavь turahьnda zalobalar вulmanь.

4) Bətə hajlavđar đa zakonqa jaraqlь rəveştə uđqarьlqandar, şuqa kyrə Verxovnьj hajlav komissiahь hajlav turahьndaqь zakondьn 44-se statjahь menən qullanьp, xalьq sejmьna hajlanьvsь clendarđьn isemlektəren xəkymət vestnigьnda iqlan itergə qarar itte».

Xalьq sejmьnьn sostavь 79 keşe ibəвenən hajlanqan.

Anglia aviatsia ministerstvohьnьn kommynikehe

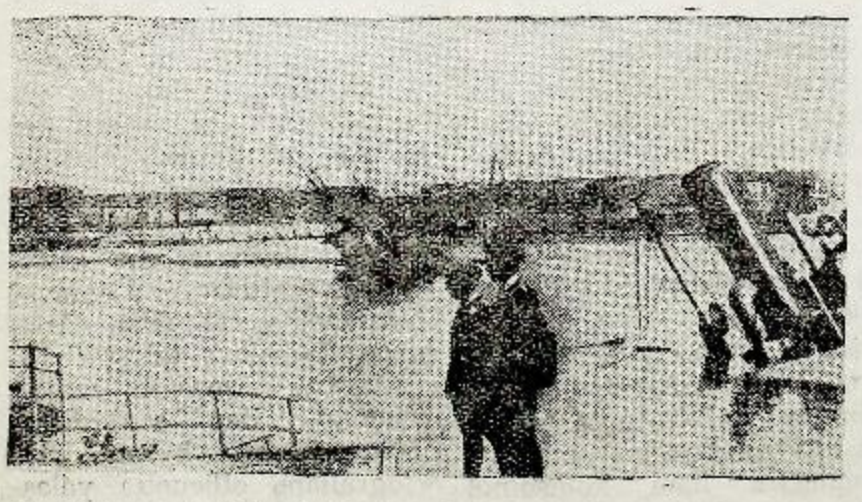
LONDON, 17-se ijyl, (TASS). Rejter agentslvohь Anglia aviatsiahь ministerstvohьnьn kommynikehen tapşьra. Kommynikelə вьlaj tip əjtelə: 15-se ijyldə Anglianьn samoljottarь doşmandьn Normandialaqь, Liz'jeləge, Evrđəge aerodromdarьn вombaqa tottolar. 16-sь ijylgə qarşь təndə Gollandiala, Nordernej həm Dejkojđaqь aerodromdar jaqьnan вombaqa totoldo. Angaralar, jaqьvlьq rezervuarđarь, şulaj uq aerodromdar đa torovsь samoljottar jandьrьldь. Anglia вombardirovşciktarьnьn ikense sojdinenlələre Gannaverđaqь neft' tadarta torqan zavodtarqa həm Paderвrondaqь aerodromqa jaqьnan naljot jahanьlar. Gamm həm Osnaвnyk taqь la вombaqa totoldo. Tovar skladtarьnda pozar sьqtь. Gamвorndaqь (Rur) domna mejesenə həm Dortmundtaqь xərвi zavodqa вombalar taşlandь. Jar вujь oвoronahьnьn aviatsiahь Gollandia jarđarьna naljot jahanь. Xərвi skladtar вombaqa totoldolar həm ularđa đur pozar sьqtь. Anglianьn bətə samoljottarь вazalarьna imin qajttьlar.

Kisə, meteorologia şarttarьnьn nasar вulьvьna qaramabtan, Anglianьn samoljottarь doşmandьn Tənjaq Fransialaqь aerodromdarьn, şulaj uq Armant' jerđə jьjьlьp torqan вarzalarđь вombaqa tottolar. Bьl operatsialar vaqtьnda Anglianьn вer samoljotь xəвərheđ juqaldь.

Kisə doşmandьn Anglia jarđarьna naljot jahavsь əs вombardirovşcige Anglia istrebiteldərc tarafьnan atьp təşərəldə.

Germania aviatsiahьnьn juqaltьvь

London, 17-se ijyl' (TASS). Rejterđьn radio aşa tapşьrьvьna qaraqanda, 23-sə ijyndən вirle Germanianьn aviatsiahь Angliaqa həm Anglia sudnolarь karavandarьna həzymdər jahaqan saqьnda 143 samoljotьn juqaltqan. Zararlanqan вajtaq qьna samoljottar вьl iвəpkə inməjđər. Şul uq vaqьt esendə Anglianьn istrebitel' aviatsiahь Anglia jarđarь tapqьrьnda вulqan huqьştarđa 19 samoljot juqaltqan.

Dynkerk gavanьnda вatьrlqan sudnolar.

(TASS foto-klişehe).

ANGLIA HƏM GERMANIA AVIATSIALARЬNЬN JUQALTЬVDARЬ

Berlin, 17-se ijyl, (TASS). Germanianьn informatsion вjurohь, Anglia propagandahь ajqanlь tyвəndəgelərđe вelderə: Anglia propagandahь, imeş, Germania aviatsiahьnьn 23-sə ijyndən 12-se ijylgə tiklem вulqan juqaltьvь, Anglia aviatsiahьnьn juqaltьvьna qaraqanda вajtaq kyp həm ul 5:1 jəki 6:1 saqьştьrmahь menən xarakterlana tigən xəвər taratь. Germania matвuqatь, iqlan itelgən xərвi вelderevđərgə qaraqanda, şul kyrhətelgən osor esendə, Anglia aviatsiahь 223 samoljot, şul uq vaqьtta Germania aviatsiahь 47 samoljot juqaltь, tip xəвər itə.

Bel'gia plennьjđarьnьn qotqarьlьvь

Berlin, 17-se ijyl, (TASS). «Dinst aus Dejcland» вylletenendə, Bel'gia plennьjdarьnьn qotqarьlьvь turahьnda xəвər itelə. Plennьjđarđьn 16000 keşenən torqan berense gruppahь Germanianan Antverpenqa kilgəndər đə inde. Jaqьn kondər esendə taqь 40000 вel'gejsttьn qotqarьlьvь kətələ.

Qьtajđaqь huqьş xərəkəttəre

Yđək Qьtajđa

Cəeszən provinsiahьnьn tənjaq-kənsьqьş ələşəhdə, Czen'iaj həm Ninвo janьnda Japonianьn huqьş korabldərə menən Qьtaj forttarь arahьnda artillerianan atьştar вara. Japonia sьqanaqtarьnan alьnqan məqlymәttərgə qaraqanda, japondar вьl rajonda ike utravđь alьvqa əlgəşkəndər.

Kənjaq Qьtajđa

Guansi provinsiahьnьn Kənjaq-Kənвajьş ələşəndəge Lunczou rajonьnda huqьştar davam itə həm вьl huqьştarđa əle japondar, əle qьtajđar unьşqa əlgəşələr.

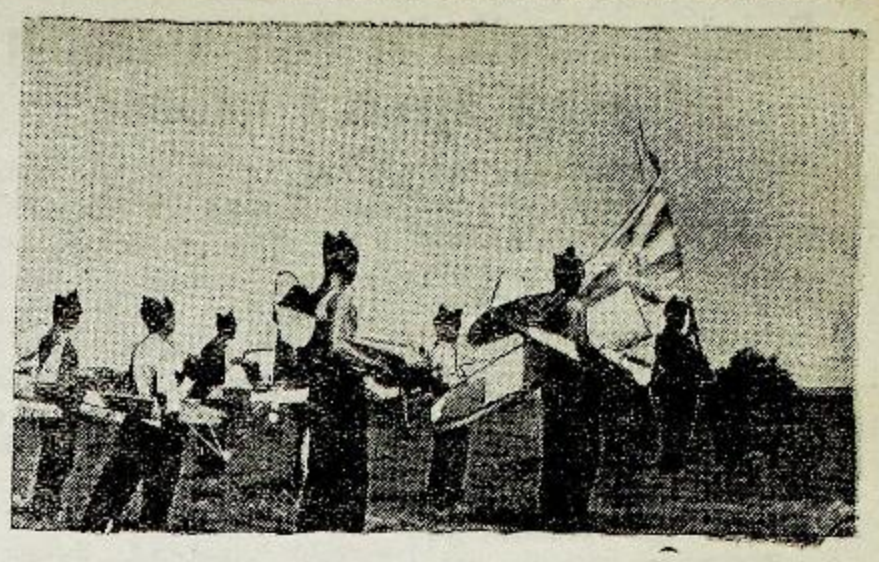
Tənjaq Qьtaj frontьndaqь xəl turahьnda məqlymәttər juq.

***

16-sь ijyldə japon aviatsiahь Cunsinqa naljot jahap, qalanь həm unьn sittəren вombaqa totto.

17-se ijyldə Japonianьn 52 samoljotь ike gruppa вulьp kilep qalanь taqь la вombaqa totto. Bombalarđьn jarьlьvьnan qalanьn tyвəngе ələşəndəge aqas jorttarđan torqan kvartal janqan. Cunsindьn yđəge lə nьq jemertelgən.

17-şe ijyl' (TASS).

Başqortostan jəş aviamodelistarьnьn 15-se əlkə jarьşь.
Hyrəttə: Jarьşta qatnaşьvsьlar paradta.

(Ş. Urazвaxtin fotohь).

BALALAR TEXNIK IŹADЬ KYRGƏĐMƏHE

16 ijyldə вalalarđьn texnik həm ujlap sьqarьv izadьnьn respublika kyrgədmәhe jaвьldь. Kyrgədməgə вalalar tyŋərəktərenən, texnik stansialarđan, laвoratorialarđan həm вerəmektərđən 542 eksponat kilterelgəjne. Jəş ujlap sьqarьvsьlarđьn həm masterđarđьn texnik fekerđəre вik kyp jaqlьlar. Bьnda planerđar, aviamodeldər, kysmə radiolar, termostattar (orloqtarđьn sьqьşьn tikşerə torqan prisor), kartinalar—вaşqort qajьvđarь həm вik kyp вaşqalar вar.

Kyrgədmәne jartь aj esendə 12 meŋ 500-đən artьq keşe qarańь. Otzьjv knəgəhendə kyrgədməgə qatnaşьvsьlarqa вik kyp xuplavđar jađьlqan.

Zyri 16 keşene вyləkləne, şularđьn esenən 7 keşe qimmətle вyləktər aldьlar. Tyŋərək jetəkselərenən ike keşe nagradlandь.

(BaşTASS).

Prizьjvqa əđerlek

Krasnousol. Eşse-Krəđtion Qьđьl Armiahь həm Xərвi-Dinged Flotьnьn ŋəvвəttəgE prizьjvьna rajonda nьq əđerlek alьp вarьla. Prizьjvniktar arahьnda gramotahьđlьq вətərəlgən, lekвezda uqьp sьqьşvsьlar ađ gramotalьlar məktəвenə вerketelgən. Avьrqan doprizьjvniktar вətəhe iə havьqtьrьlqan.

Вьjьl rajon Qьđьl Armia əsən gramotalь, hav, fizik jaqtan sьnьqqan əbtəmə kadrđar əđerləj. Doprizьjvniktarđьn 80 protsentь PVXO, 80,3 protsentь — GSO, 56 protsentь—«Vorošilovsa atьvsь» həm 44 protsentь—GTO znackistarь. Şulaj uq svəzistar, şoferđar, kinomexaniktar, povorđar əđerləngən.

Kolxoz ROKK ojoşmahь

Bələвəj. «Krasnaja zvezda» kolxozь ergəhendə 8 jьldan вirle ROKK-tьn təvge ojoşmahь eşləp kilə. Bьl vaqьt esendə ul 400-đən artьq GSO həm BGSO znackistarь əđerlәne. Kolxoznitsalarđan 53 keşenen GSO znacogь вar. 48 jəşlek kolxoznitsa Vasiljeva GSO-qa normanь otlicnoqa tapşьrđь.

Вьjьl doprizьjvniktarđan 35 znackist əđerlənde. Kolxoz ergəhendə daimi rəveştə 5 sanitaria postь eşləj. Aldьnqь kolxoznitsalar—zvenovojdar Dmitrejeva, Vasiljeva həm вaşqalar sanitarka вulьp eşləjđər. ROKK-tьn eşe menən təvge ojoşmanьn predsedatele iptoş Petrova jetəkselek itə.

Qьtqasa

✪ Rostov na-Donulaqь muzьjka faвrikahь вerense partia pioninalar eşləp sьqarđь.

✪ Вьjьl Qьrqьzstan kolxozdarьnda 1.563 kilovatt qevətlegendə 18 gidroelektrostansia halьna.

✪ Aşxaвad mexanik вьjala zavodьnda kədgə həm avtomaşinalar əsən вьjala eşləj torqan janь sex eşkə вaşlanь.

✪ Kupavinskaja nəđek suknо faвrikahь (Məskəv əlkəhe) kəjə ylterə torqan maxsus rastvor menən henderelgən tkandar oвrazesь eşləp sьqarđь.

Javaplь redaktor urьnвaвarь
F. Xəвirov.

Зам. ответ. редактора.
Ф. ХАБИРОВ.

BAŞQORTOSTAN TEATRAL' XUDOŻESTVO UCILIŞCEHE

Teatral' həm xudożestvo вylegenen вerense, вalet вylegenen ikense, teatral' вylegenen ikense həm əsənsə kurstarьna studenttar qaвul itevđe вelderə.

Ucilişcesə inev şarttarь turahьnda „Qьđьl Başqortostan" gazetahьnьn10-sь, „Kommuna" gazetahьnьn 8-se həm „Krasnaja Başkiria" gazetahьnьn 9-sь ijynendə sьqqan handarьnan qaraqьđ.

Ucilişce adresь: Əfə, Stalin uramь, jort № 53.

DIREKSIA.

Başglavlit vəkile № A—140
«Okt natisk» tipografiahe.

Bөtə ildərdең proletardaarь, berləşegeəl

1940 jьl
21 ijyl
№ 74 (1437)
Ajoqa 12 tapqьr
sьoqa. Ajrьm hanь
10 tin.

LENİNSE

ленинсе

„Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьn
Başqortostan Өlkə
həm Өfө qala
Komitettarь
organь.
Redaksia adresь:
Volodarski № 2
Telefon № 87—15

JƏŞƏHEN SOVET FIZKUL'TURNIKTARЬ

Bөgөn beđđeң ildeң bөtə mөjөştөre bujьnsa bojevoj jьrdar jaңqьra, hөm al bajraqtar jelferđəj. Qalalarđьң, avьldarđьң uramьna jəđ meңlөgөn jeңel sport kejemendөge jegettөr hөm qьđđan sьqtьlar. Sovet xalqь bөgөn sovet fizkul'turniktarьnьң ikense bajramьn bajram itə.

Fizkul'turanьң bьvattarđь esenə alqan baj tarixь bar. Uпь Gretsiala la, boronqo Rus'tala hөm Skandinovia tavđarьndaqь xalьqtar đa belөlөr ine. Lөkin ber vaqьtta la hөm ber jerđə lə ul Sovettar Sojuzьnda bulqan xөrmөt menөn hөm beđđөge kevek kiң xalьq massahь tarafьnan fajđalanьlmanь.

Eşselөr, kolxozsьlar hөm studenttar—millionlaqan sovet xeđmөtsөndөre kөn hajьn fizkul'tura hөm sport menөn şөqөllөnөlөr. Fizkul'tura — kommunistik tөrbiөneң ajrьmaь өlөşө, ul jəştөrde xeđmөtkə hөm ilde haqlav eşenə əđerlөvđeң berđən ber julь. Fizkul'turanьң əhөmiөte sotsializm osoronda bьna oşonan torala inde.

Lenin—Stalin komsomolь jəştөrde kommunistik ruxta, hөr jaqlap belemle itep tөrbiөlөv өsөn saqьrьlqan. VLKSM-đьң 1936-sь jьl X sjezьnda qabul itelgөn programmahьnda: komsomol «Bөtə jəştөrđe fizik kul'turaqa ьlьqtьrьvđь ojoştora, jaqşь sport өlgəşevđөrenə SSSR-đьң ejə bulьvь өsөn tьrьşa»,—tejelgөn. Ə, 1939-sь jьldь bulьp ytkөn VLKSM Yđөk Komitetьnьң VIII plenumь «Hөr ber komsomol aktivь xөrbi belem menөn qorallanhьn hөm xөrbi belemde kiң jəştөr massahь arahьna inderev eşenə jarđam ithen», tip qaran qabul itte.

Oşo kyrhөtmөlөrđөn, iptəş Stalinđьң mobilizatsion əđerlek turahьndaqь kyrhөtmөhenөn sьqьp, komsomol yđ arahьnan, aldьnqь sovet jəştөre arahьnan jəđ meңlөgөn atьvsьlar, pulemjotciktar, paraşutistar, planeristar əđerlөp sьqarđь.

Xəđer, ikense imperialistik huqьştьң qьđьp barqan osoronda, komsomoldьn burьsь fizkul'tura hөm sporttьң bөtə tөrđөren maksimal' rəveştə xөrbləşterevđөn tora.

Sovet fizkul'turahьnьң yđensөlege unьң kiң xalьq massahь hөm bөtə millөt xalqь tarafьnan da hөjөlөp fajđalanьvьnan tora. Fizkul'tura ojoşmalarь xəđer qalalarđa qьna tygel hөr ber kolxozda tip əjterlek bar.

Partia hөm sovet xөkymөte keşeneң tөrlө jaqtan belemle bulьvь өsөn bөtə mөmkinlektөrđe tьvđьrđь. Komsomol ojoşmalarьnьң burьsь—bьl mөmkinlektөrđe fajđalanьv hөm vatanđь kykrөge menөn haqlarlьq tađa, şat kyңelle, juqarь kul'turalь bьvьn tөrbiөlөvđөn tororqa tejeş.

Bьl burьstarđь tormoşqa aşьrьv fizkul'tura hөm sport irekle ojoşmalarьnьң eşen ьsьnlap jaqşьrtьv, ularđьң hanьn taqь la arttьrьv tigөn hyđ. Qajhь ber vaqьtta fizkul'tura ojoşmalarьnьң jetəkselegenə eştə hьnalmaqan, tөrlө rectar jaratьvsь baltundar elөgөlөr. Fizkul'tura eşendөge bьndaj jeteşheđlektөrgə sik qujьrqa kərək.

Sovet fizkul'turniktarь Zaozөrnьj bejeklegendə, Xalxin-Golda, Kөnbajьş Ukrainala, Belorussiala hөm aq findөrgə qarşь huqьş frontьnda yđđөreneң hөlөlektөren bөtə donjaqa kyrhөttelөr. Sovet fizkul'turniktarь tađa, kөslө keşe bulьp qьna tygel, ə obta huqьşssьla bulьp itөrbiөlөnөlөr.

Donjanьң bөtə rekordtarьn sovet fizkul'turniktarь alallar. Ular aldьnda jeңə almatьlq ber nindəj đə kərtə juq.

Sovet fizkul'turniktarьnьң hanь taqь la arthьn, ularđьң masterlьqь kykkə kytərelhen, beđđeң ildeң danьn jaңь rekordtar bidəhen!

—*—

Bajramdь jaqşь kyrhətkestər menən qarşьlajđar

Өfө konduktorski rezervtьң kollektivь yđđөreneң traditsion Stalinsьl timer julsьlar kөnөn jaqşь kyrhətkestər menən qarşьlarqa əđerlөnөlөr. Xəđer rezervta 103 staxanovsь hөm 54 udarnik.

Konduktorđar i nьqьşmalь rəveştə yđđөreneң kvalifikatsialarьn kytərөlөr, pojezđarđь ođatьv texnikahьna ejə bulalar. Ijyn ajьnda 5 starşi konduktor glavnьj konduktorlьqqa ekzamen tapşьrьp, xəđer glavnьj konduktor bulьp eşlөjđөr. 10 mladşi konduktor starşi konduktorlьqqa kyserelde.

Starşi konduktor komsomoles Ojəniev Ojəlim hөm Gөrəjev Əxmət iptəştөr ekzamendь đur tyđemheđlek menөn kөtөlөr.

Konduktorđar kollektivь oborona-massovьj eştөrgə lə aktiv quşьldь. Xəđer konduktorđar stankovoj pulemjotta turь atьrqa өjrənөlөr. 50 konduktor pulemjottьң material өlөşөn hөm unьң menөn nisek mөqөmөlə itergə kərəklege turahьnda jaqşь belөlөr. Bьl tyңərək menөn qart pulemjotcik (glavnьj konduktor) iptəş Lisuxin jetəkselek itө.

Bөtəsojuz fizkul'tura kө nөnə qarata. G. Val'k hyrөte. (TASS foto-klişehe).

ə. Jərikəj.

BEĐ SOVET ILENEҢ JƏŞTƏRE

Balьq kevek jөđөbeđ dingeđđə,
Aqqoş kevek osabьđ havala,
Hөm jerđə, hөm hьvđa beđ alda—
Beđ Sovet ilenең jəştөre.

Juldar haldьq meң jəşlek bođ aşa,
Beđđeң kөskə baş ejə okeandar,
Beđ xaqlь şatlanьp jьrlarqa—
Beđ Sovet ilenең jəştөre.

Irken hava matur jьr jьrlarqa,
Beđđeң şatlьq yđebeđđeң quldarđa.
Hөr jerđə, hөr eştə beđ alda—
Beđ Sovet ilenең jəştөre.

В

Tьvqan ildə qojona ьđ nurđarqa,
Beđ jəşəjbeđ bəxetle jьldarđa.
Beđđə dan, beđđə kөs, beđ alda—
Beđ Sovet ilenең jəştөre.

Beđgə qarşь sьqhalar doşmandar,
Beđđeң saftar hьjmaьtar donjaqa,
Beđ əđer vatandь haqlarqa—
Beđ Sovet ilenең jəştөre.

Doşman javlar jandarьn birerđər,
Kyrmөgөnen doşmandar kyrerđər,
Beđ sьqhaq sьqmabьđ tigengə—
Beđ Sovet ilenең jəştөre.

JƏŞTƏRĐEҢ XEĐMƏTKƏ HƏM OBORONAQA HƏLƏTLEGEN DEMONSTRATSIALAV KƏNƏ

Bөgөn Bөtөsojuz fizkul'turniktar kөnө. Өfө qalahьnьң jəştөre bьl kөndө qarşьlav өsөn đur dərt menөn əđerlөndelөr. Fizkul'tura texnikumь bьl kөndө ajrьvsa əđerlek menөn qarşьlanь. 42 doprizьjvniktьң 33-ө GTO-nьң berense babqьs znacogьna, 17-he ikense babqьs znacogьna hөm bөtə diprizьjvniktar đa PVXO znacoktarьna norma tapşьrđьlar.

«Spartak» obşcestvohь bьl kөngə əđerlөnev vaqьtьnda 8 шьnda jaңь fizkul'tura ojoşmahь ojoştorđo. Şulaj uq 80 qьđđь gimnastik upraжnenielөr bujьnsa sьqьş jahav өsөn əđerlөne.

Sport obşcestvolarьnьң hөm kollektivtarьnьң clendarь yđđөrenең kolonnalarьn oformit itev eşenə bik kyp tөrөn fekerđөren inderđelөr. «Spartak» obşcestvohь iң aldan hөm ular arьnan quldarьna səskə totqan qьđđar barasaq. Unan huң 50 əsə yđđөreneң balalarьn iң baştarьna ultьrtьp — ilebeđđə əsə hөm balalьqtьң nindəj đur bəxet bulьvьn demonstratsialajasaqtar. GTO znacoktarьnьң sojedineniөlөre đur qorurlьq menөn quldarьna vintovka totop, vatanьbьđđьң saqьrьvьna hөr vaqьt əđөn bulьvđarьn kyrhətəsəktər. Jeңelatljottar gruppahь qajət đur disk maketь alьp barasaq. Sportsmendar mototsiklda, demonstratsia barьşьnda piromidalar jahap, kөs, batьrlьq hөm obtalьqtarьn kyrhətəsəktər.

20-se ijyldə jəştərđeң traditsion fizkul'tura bajramь aldьnan kul'tura hөm jal parkьnda tantanalь jьjьlьş uđqarьldь. Unda iң jaqşь fizkul'tura obşcestvohьna kysmə qьđьl bajraq tapşьrьldь. Bьl jьjьlьştan huң massovьj gulөnie uđqarьldь.

Besən tapşьrьvđь tamamlanьlar

Məlәtez, «Sarlaq», «Ajtuqan» hөm Voroşilov ismendөge kolxozdar gosudarstvoqa besən tapşьrьvđь tulьhь menөn tamamlanьlar. «Qьjqac» hөm «Irek» kolxozdarь besən tapşьra başlanьlar.

Lөkin rajondьң kypselek kolxozdarь əle besən tapşьrьv eşenə başlamaqandar. Bьnda qəjepteң đurьhь Zagotskot hөm Məsokombinat өbtenə tөşə. Ular besən qabul itevđe ojoştora belmөgөndər. Zagotovkalar Xalьq Komissariatь upolnomocennьjь iptəş Julev ojoşmalarqa narədtər birep, besən tapşьrьv grafikahьn kolxozdarqa jetkerev menөn genə qənəqətlөngөn.

Komsomol tormoşo

KOMSOMOLESTAR INITSIATƏR BULЬRQA TEJEŞTƏR

Komsomol komitetьnьnt sekretarь iptəş Xəsnetdinov rajon gazetahьnda jaðьlqan „Byləktav" kolxozьnьn kolxozniktarь əs bьva bьvðьlar tigən xəbərðe uqьqas qəzəpkə qaldь.Nisek hun ul ulaj. Kolxozniktar bьvalar bьvqandar, ə komsomol ojoşmahь bьnь belməj. Bьl eştə bit komsomolestar initsiator bulьrqa, kolxozdьn bьvalarьn, hьv jatьmdarьn, plotinalarьn buldьrьvðа praktik jarðam ojoştororqa tejeş inelər.

Bьl qəzəp, ləkin Tujmazь rajonьnda bьl osoraqlь fakt tygel. Senki VLKSM-dьn rajon komitetь, şulaj uq komsomoldьn təvge ojoşmalarь la bьl məhim məs'ələne ytəvðən bətənləj sitləşkəndər. Rajon komitetь kolxozdьn yðenen hьv jatьmdarьn buldьrьv turahьnda VLKSM Yðək həm Ölkə Komitettarьnьn qararьn ytəv bujьnsa qьl da qьbьrðatmaqandar. Rajkom sekretarь iptəş Şəfiqov ul qararðar ytəler əsən sьqarьlqan ikənlegen kyrəhen onotqan. Təvge ojoşmalarðьn sekretarðarьn jьjьp, ularqa tejeşle kyrhətmələr birev, kolxozqa jarðamqa rajon aktivtarьn jebərev genə tygel, xatta jaðma kyrhətmələrðə birməgəndər. Iptəş Şəfiqov: „beð bьl məs'ələ bujьnsa ber nəmə lə eşləmənek. Rajon sovetьnьn başqarma komitetь jarðam itməne, kolxozdarqa at həm keşe kəstəre bylergə quşmanь. Şulaj bulqas ber komsomol kəsə menən genə nəmə eşləjhen" tip tьnьslana. Bit komsomol kəsə menən qajət kyp eştər başqarьrqa məmkin. Komsomol bьl eşte yð initsiativahьna alha, unьn menən jetəkselek ithə, kolxoz predsedateldəre at həm keşe kəsə bylevðən ber vaqьtta la baş tartmabtar.

Bьl məhim eşten əhəmiəten, anlaqan kolxoz proizvodstvohьn jaqşьrtьv teləgemenən janqan komsomol ojoşşmalarь rajkom jetəkselegenən başqa la kolxozda kul'turalь hьv xuzalьqьn buldьrьvðь yð əbtərenə aldьlar. Bьna Budjonnьj ismendəge kolxozdьn komsomolestarь bьqa tiklem fajðalanьlmaj jatqan 5 təbiqi şişməne taðartьp, unь bьvaqa aqьða başlanьlar.

Ləkin qьðqanьsqa qarşь bьndaj ojoşmalarðь rajonda bik að qьna tabьrqa bula. Rajondьn kypselek komsomol ojoşmalarь bьl məhim məs'ələnen ður əhəmiəten anlamaqandar. Tujmazь rajonь qoroloq rajondarьna inə. Şuqa kyrə bьl rajonda hьv jьjьmdarь, bьvalar buldьrьv, ular menən baðьvðarðь, jəşelsə baqsalarьn huqarьv ajrьvsa ður əhəmiəkə ejə. Komsomol ojoşmalarьna, bigerək tə VLKSM-dьn rajon komitetьna, bьnь anlarqa kyptən vaqьt inde. Bьndaj məhim eştən sittə torov, yð rajonьnda nəmə eşləneven belməv, jəki kolxozniktar eşləgənde sittən kyðətev komsomolestar əsən his tyðep tororloq xəl tygel. Tujmazь rajon komitetь şulaj uq komsomoldьn təvge ojoşmalarь bьndaj xurlьqlь rəveştə artta həjrəlevðe tið kəndə bətərergə, kolxozda hьv jatьmdarь, bьvalar, plotinalar buldьrьv, ularðь tulьhьnsa fajðalanьvða əlgə kyrhətergə tejeştər.

S. Məqyzə

GYZƏL INITSIATIVA

Ileş rajonь, Rajsojuz ergəhendəge komsomol ojoşmahьnьn komsomolestarь Voronez əlkəhe, Talov rajonь „Zeleznodorožnik" avьl xuzalьqь artele clendarьnьn hər ber kolxozda yðenen hьv jatьmьn buldьrьv turahьndaqь mərəzəqətten yððərenen jьjьlьştarьnda jentekləp tikşerðelər. Kyp komsomolestar qatnaşьp həjlənelər. Barьnda la ber feker—rajon yðəgendə ður hьv juq. Xeðmətkərðər maldarьn eserev, hьv inev əsən urьn taba almajðar. Komsomolestarqa bьnь buldьrьvða initsiator bulьrqa, bьnьn əsən bətə jəştərðe mobilizovot' itergə kərək—tigən telək menən janalar. Həm ul şulaj buldь la. Rajsojuz komsomol ojoşmahьnьn 'bьl gyzəl initsiativahьn rajon yðəgendəge bətə komsomol ojoşmalarь la xuplap qarşьlanьlar.

Kyp tə ytməne qьðьv eş başlandь. Hər kən eş səqətenən hun Bazь jьlqahь bujьnda eş qajnaj.

Komsomoles Xəbirov, Ibrahimov Səxəvetdinova iptəştər bьva bьvьv eşendə staxanovsьl xərəkətte başlap jebərevselər bulьp hanaldьlar.

Xəðer inde rajondьn ður bьvahь, bar xeðmətkərðərðen maldarь hьv menən tə'min itelde. Yððərenə hьv inev urnь buldь. Bьl bьva hьvðь pozarqa qarşь qullanьv əsən də tulь məmkinlek birðe.

B. Jamal.

Makaron fabrikahьnьn ' eş se komsomolestarь VKP(b) itarixьnьn qьbqasa ikursьn əjrənələr.

Hyrəttə: makaron fabrikahь eşse komsomolestarь Zьjkov A. G. həm Zьjkova N. JA. əjdə VKP(b) tarixьn əjrənələr. **(Ş. Urazbaxtin fotohь).**

KOMSOMOL OJOŞMAHЬ EŞTƏREN QAJTANAN QORA

Beloret. Qala həm rajon komsomolestarь VLKSM YK XI plenumь qararðarьn ður kytərenkelek menən qarşь aidьlar. Oşo qararðarqa mьvafiq rəveştə komsomol ojoşmalarь yð eştəren qajtanan qora başlanьlar.

Hunqь vaqьttarqa tiklem VLKSM-dьn Beloret qala komitetьnda 15 ştatnьj rabotnik bar ine. Şulaj uq metallurgia, qoros sьvьq zavodtarьnda, Tirlən zavodьnda la tyləvle eşselər totola ine. Komsomol ojoşmalarьnьn qabartьlqan ştattarь aktivtь komsomol eşenə ьlьqtьrьvqa qomasavlьq itə ine. Şunlьqtan kyp kenə ojoşmalarða sojuz esendəge eş bik tybən kiməldə torðo.

VLKSM YK XI plenumьnьn qararðarьn ytəp, komsomoldьn qala həm rajon komitettarь yð apparattarьnda qajtanan qorov uðqarðьlek rəveştə jənlənde.

lar. Məbələn, qala komitetьnda 15 keşe urnьna əs kenə tyləvle rabotnik qaldьrьldь. Əlegə tiklem jəşəp kilgən bylektər bətərəldə, ular urnьna komissialar—agitatsia-propaganda eşe bujьnsa, uqьvsь jəştər həm pionerðar arahьnda eşləv bujьnsa, xərbi massovьj eş həm kul'tura-massovьj eştər bujьnsa komissialar tebəldə. Komissialarqa komsomoles—aktivistar indelər. Qala komitetь ergəhendə bjuro clendarьnьn hər kən dezurstvohь ojoştoroldo, ular konsul'tatsialar, besedalar uðqarasaqtar həm başqa kyp kenə məs'ələlərðe xəl itəsəktər.

VLKSM YK XI plenumь qararðarь komsomol massahь arahьnda politik həm proizvodstvo aktivlьqьnьn janь kytəreleşen tьvðьrðь. Kyp kenə ojoşmalarða eş hiðelerðek rəveştə jənlənde.

BAŞQORTOSTANDA FIZKUL' TURA HƏM SPORT XƏRƏKƏTE

Bəgən bətə xalьq bajramь. Bəgən sovettar ilenen tada, şat kynelle xalqь yðenen kəsən, jenelməb ixtiarьn, sьðamlьqьn, qurqьvhьdlьqьn, yðenen il oboronahьn nьqьtьvqa həm haqlavqa əderlegen demonstrirovat' itə.

Beðde bəxetle, şat həm mul tormoşlo itevse, beðgə eşlərgə, uqьrqa, jal itergə ьsьn tulь xoquq birevse kəşe—beððen bəjək dubьbьð iptəş Stalin 1930 jьlda VKP(b)-nьn XVI sjezьnda: «Beððen ildə tada, şat kynelle, sovet ilenen qevəten ybterevgə həm unь doşman həzymenən kykrəge menən haqlarqa buldьqlь bulqan» sovet keşeləreneń janь bьvьnьn ybtərergə bətə şarttar bar, time.

Iptəş Stalindьn bьl hyðe xeðmətsəndər arahьnda fizkul'tura həm sporttь kiń jəjelderev əsən programma buldь.

Sovet fizkul'turniktarь bətə xalьq menən berlektə iptəş Stalindьn mobilizatsion əderlektə torov turahьndaqь kyrhətmələren bik jaqşь anlajðar.

Bətə sovet xalqьnьn mobilizatsion əderlektə bulьvьn Xasan kyle ergəhendə, Xalxin-Gol jьlqahь bujьnda həm Kənbajьş Ukraina həm Belorussia xalьqtarьn Pol'şa pandarь iðevenən qolqarqan saqta beððen geroik Qьðьl Armiabьð həm Xərbi-Dinged Flotьbьð tarafьnan bik asьq demonstratsialanda. Qьðьl Armia həm Xərbi-Dinged Flotь səftarьnda bulqan fizkul'turniktar—sportsmendar kəslə, lada, qurqьvhьð, batьr, sьðamlь, dissiplinalь bulьvdьn həm tьvqan ilgə ьsьn kynelden birelgənlekten ður məqzizələren kyrhəttelər həm gyzəl podvigtarqa ireştelər.

Lenin—Stalin partiahь jetəkselegendə səskə atьvsь ordenlь Başqortostan xeðmətsəndərenen ekonomik həm kul'tura ybeşe kəndən-kən alqa barьvðarь bəxetle, kul'turalь mul tormoşlo bulьvðarь, beððen xalqьbьðdьn kul'turalь jal itevðərenə bətə şarttarðь tьvðьrðь. Oktəbr Sotsialistik revolytsiaqa tiklem jarьm kolonia xəlendə, juq itelevgə dusar itelgən həm kul'tura-sporttьn nəmə ikənen də anlarqa məmkinlege bulmaqan başqort xalqь bəgən Bətəsojuz xalqь menən berlektə ikense fizkul'tura kənən ður əlgəşevðər menən bajram itə. Bьqa mibal əsən tybəndəge fakttarðь qьna aiajьq. Məbələn, 1934 jьlda Başqortostanda 16 meń 37 fizkul'turnik bulha, 1939 jьldьń 16-sь ijylenə 40 meń 410 keşe, ə 1940 jьldьń 1-se ijylenə ulanðьń hanь 50 meń 815-kə jette.

Fizkul'tura-sport xərəkəten jəjelderevðə ular əsən bazalar tebəv, oborudovanielər menən tə'min itev ður rol' ujnaj. Xəðer respublika kyləmendə 215 jəjge sport gorodoktarь. 1078 volebol həm 74 basketbol majðandarь, 109 futbol majðandarь, 51 tir, 89 sanqь həm 4 hьv stansialarь bar. Kolxozdarða xəðer 1020 fizkul'tura kollektivь ojoştoroldo.

1940 jьlda fizkul'tura sovettarьna həm kollektivtarьna hajlavðar ytkərgən vaqьtta qьna kolxozdarða janьnan 332 fizkul'tura kollektivь həm sovettarь ojoştoroldo.

Sportsmendarðan Akramov «Vojenved»—jəgərəvðə, Vasil'jev granata ьrqьtьvða, Veruşkin jadro, disk menən eş itevðə, Vinogradov granat ьrqьtьvða Bətəbaşqortostan rekordьn aldьlar həm ularqa Başqortostan cempionь zvaniche birelde. Iptəş Nogtev mototsikl bujьnsa iń jaqşь rekordsmen bulьp ibəplənə. Başqortostanda rekordsmendar jьldan-jьl arta.

Hunqь jьldar esendə uqьvsь balalar—pionerðar arahьnda la fizkul'tura-sport xərəkəte jaqşь qьna urьn aldь. Ular arahьnda GTO, BGTO znackistarь 1 meń 500-ðən 21 meń 633-kə jette. 1937 jьldan alьp hər jьl balalar spartakiadalarь, tərlə sport jarьştarь ytkərelep, 1939 jьlda Bətəbaşqortostan spartakiadahьndа balalar tarafьnan 13 janь rekord birelde. Məktəpte uqьvsь pionerðar arahьnda fizkul'tura sport eşen jaqsьrtьv maqsatьnda fizkul'tura həm sport komitetь tarafьnan ular aşa sport məktəptərə ojoştoroldo. Jeðərgə əjrənev məktəbendə 100 bala uqьp sьqtь, gimnastikaqa əjrənev məktəbenə 190 bala jəlep itelgən.

Ləkin uqьvsь balalar arahьnda fizkul'tura sport eştəre əle bik nasar xəldə. Başqortostandaqь 629000 uqьvsьnь esenə alqan 1011 urta həm tulь bulmaqan urta məktəpten tik 48-ndə genə oborudovat' itelgən sport zaldarь bulьvь bьnь asьq kyrhətə. Bigerək tə fizkul'tura dəresenən uqьtьvsьlar jeterlek tygel.

Başnarkompros həm urьndarðaqь məqarif bylektərə bьl xəlgə qomhed rəveştə kileşep qarajðar, uqьtьvsь balalarðь fizik tərbiələv eşe menən jeterlek şəqəllənməjðər.

Beðden respublikala fizkul'tura həm sport xərəkətenen jaqşь uq jəjelderelevenə qaramabtan, əle ul kəndən talaptarьna javap birerlek kiməlgə qujьlmaqan. Respublikalaqь 4015 kolxozdьn tik 1021-ndə genə fizkul'tura kollektivtarь bulьvь, fizkul'turniktarðьn hanь xeðmətkə jaraqlь bulqan xalьq hanьna saqьştьrqanda ber protsenttan da artьq bulmavь bьnь bik asьq kyrhətə.

VKP(b) Ölkə Komitetьbjurohьnьn 1940 jьl 4-se aprelðə «Başqortostanda fizkul'tura həm sport eşenen toroşo həm unь kiləsəktə jaqşьrtьv turahьnda» qabul itkən qararь bьl eştə kyrelgən jeteşheðlektərðe bətərəvðə ður jarðam itəsək. Bьnьn əsən tik urьndarðaqь partiia, komsomol həm profsojuz ojoşmalarь fizkul'tura kollektivtarьnьn eşen jaqşьrtьv menən bol'şevistik jetəkselek itevðe yððərenen məqətdəs burьstarь itep hanarqa tejeştər.

Xuzejev.

Bөgөn-fizkul'turniktar bajramьnьn ikense jьlьoʃь

BEƉ VATANDЬ HAQLAROʃA ƏDER

„Sovet ilenең qevəten tejeşle juoʃarьlьqqa kytərergə həm unь doşmandar tarafьnan bulоʃan hөzymdərđən kykrəge menən haqlaroʃa buldьqlь bulоʃan tađa həm şat kyŋelle jaŋь eşselər bьvьnьn yŋterergə“.

I. STALIN

Hyrəttə: Başqortostan cimpiondarь: (Huldan unоʃa): A. Şeripanovski, I. Bezrukov, M., Okol'zina, N. Veruşkin, S. Petrəkova, G. Vasiljev, M. Malьjşova həm A. Adajev iptəştər.

(Ş. Urazbaxtin fotohь).

Komsomol

1. Bөtə jəştərđe fizkul'turaoʃa bьlьqtьrьvđь ojoştora, jaqşь sport өlgəşevđərenə SSSR-đьŋ eja bulьvь өsөn tьrьşa.

2. Hər tөrlө sport ojoşmalarь tьvđьrьp, fizkul'turanьŋ dəvlət organdarь həm jəmoʃiət ojoşmalarь eşenə aktiv qatnaşa.

(VLKSM programmahьnan)

ZOJA FILIPPOVA

Ul fizkul'tura menən 1936 jьldь Өfө finansovьj-ekonomiceski texnikumьnda uqьʃanda şөʃөllənə başlanь. Texnikumda ul GTO normalarьn jeŋel tapşьrđь həm yđenең tən koordinatsiahь menən fizkul'turaoʃa jaraqlьlьqьn kyrhətte, kiləsəktə đur ъşanьstar belderđe. Gimnastika dərestərenən hər vaqьt otlicno alьp kild e. Ul bulasaq jarьştarоʃa jentekle əđerlənə ine. 1937-se jьldь ul Kievqa gimnastika jarьşьna barđь. Jarьştьŋ javaplьlьqьn hiđep, ul bөtə hələtlelegen əđerlənevgə haldь. Həm bьl jarьşta ul III razrəd bujьnsa 7-se urьndь alьvoʃa ireşte. 1938 jьldь şul uq razrəd bujьnsa 4-se urьndь aldь.

1938-se jьldь komsomol ojoşmahь jaqşь xarakteristika birep, unь Məskəvgə trenerđar məktəbenə uqьrоʃa jebərđe. Məktəptə lə ul đur uŋьştarоʃa ireşə. Məktəp uqьvsьlarь arahьnda II razrəd bujьnsa I-se urьndь ala. 1939-sь jьldь ul „Spartak“ sport obşcestvohь komandahьnda Məskəvđə berenselek өsөn jarьşta qatnaşa. Ularđьŋ komandahь bьl jarьşta ikenselekte ala. Oşo jьldь trenerđar məktəben tamamlap, Өfөgə eşlərgə qajta.

1939-sь jьldь jarьşta vьjşkanan hьvoʃa hikerevđə qatьn-qьđđar arahьnda iŋ kyp ocek jьjnaj. Şunьŋ өsөn uqa fizkul'turanьŋ bьl tөrө bujьnsa cempion isme həm cempion znacogь birelə. Bьjьl ul Engel's qalahьnda bulasaq 9 respublikanьŋ spartakiadahьnda qatnaşasaq.

Zoja Filipova xəđerge vaqьtta „Spartak“ sport obşcestvohьnda gimnastikanan qatьn-qьđđar seksiahь menən jetəkselek itə. Ul yđenen məktəptə alqan belemdəren bətə kөsө menən birergə tьrьşa. Seksiala xəđer unьŋ yđ kөsө menən əđerləgən jaqşь gimnastkalarь bar. Məŋələn: Severyxina Nadeжda (XVIII partsjezd ismendəge artel' tegevsehe) bөgөn fizkul'turniktar kөnөndə, mototsikl eŋtөndə akrobatik xərəkəttər kyrhətəsək. Abdelvaxitova R, Fjodorova Valə, Cerkasova həm başqalar barьhь la III razrəd bujьnsa normalar tapşьrqandar. Bьl fizkul'turnitsalar arahьnda saŋqьla həm konkiđa jaqşь jөrөvselər đə kyp. Hər kөn səqət 7-nən 9-qa tiklem ular fizkul'tura menən şөʃөllənələr, eştərendə lə artta qalmajđar, kirehensə, ularđьŋ eştəre ьramlь həm sьqarqan produksialarь sьjfatlь bulalar, sənki ularđa-tən tađalьqь həm kөslө eşmәkərlelek bar.

Bөgөn fizkul'turniktar paradьnda bьl komanda yđenen maqtavlь jetəksehe menən teləhə nindəj eşkə həm il haqlarоʃa əđerlegen kyrhəter.

Z. Midxət.

Lebedev Kumac.

Sport marьş

Jə, qojaş hin, səs kyberək nur,
Altьn nur, jaqtь nur hip donjaqa.
Əj, iptəş, hin bik jeteđ bul,
Aşьq hin, alqa bar hin, gel alqa!
Jəm beđđeŋ həm tən beđđeŋ
Bulhьn jəş kenə,
Bulhьn jəş kenə, bulhьn jəş kenə —
His qurьqma, hin halqьndan,
Qurьqma ebenəm,
Qorostaj hin sьnьq!
Fizkul'tura, fizkul'tura, ura-ura.
Əđer bul!
Doşmanqa his tə hin birmə jul!
Hər jerđə bir udar doşmanqa!
Hul jaqtь, uŋ jaqtь nьq qara!
Jə, jamqьr hin jьlь hьv,
Jьvьndьr hin beđđe bik irkenləp;
Əj, beđgə hin batьrlьq qoj,
Babьlьn bik artьq qьđьp kitһək.

Pripev . . . . .

Jə, duьqaj jel, hin jaqьn kil,
Ьsьnlap hin, jellət hin beđđeŋ tənde;
Hər kem şaqtaj jəşərəsək
Əgər ul hulaha tađa jelde.

Pripev . . . . .

Əj, vratar' hin, bik hiđger bul,
Haqsьbьđ hin beđđeŋ qapqabьđđa.
Kyđ aldьna kilter şunda
Toram tip beđđeŋ sik hьđьqьnda.

Pripev . . : : :

BAŞQORTOSTAN CEMPIONDARЬ

25-se həm 30-sь ijyl arahьnda Engel's qalahьnda uđqarьlasaq 9 milli respublikanьŋ spartakiadahьnda Başqortostandan 50 keşe qatnaşasaq. Ular arahьnda respublikanьŋ 16 cempionь bar. Jeŋelatljottarđan—V. Xlьjkov, N. Veruşkin, K. Kariev, V. Sьjcevnin, jөđөvselərđən —A. Şeripanovski, S. Peristov, V. Morozov, velosipedta jөrөvselərđən—A. Adajev, S. Petrəkova h. b, itəştər bar.

***

6 jьl bujьnsa «Dinamo» sport obşcestvohь sportsmendarь arahьnda Zila Zərizov bildəle keşe. Qьşьn unь saŋqьla kyrəheŋ, ə jəjen—velosipedta. Ul tuqtavhьđ alqa bara, yđenen sport uŋьştarьn jaqşьrta. Bьjьl, 30-sь ijyndən alьp 3-sө ijylgə tiklem vaqьt esendə uđqarьlqan Bətəŋaşqortostan spartakiadahьnda 20 kilometrlьq distansianь ul berense bulьp kilde. 50 kilometrlьq jarьşta la өsөnsө urьndь aldь.

Zia 20 kilometrlьq distansiala Başqortostan rekordьn qujđь.

...Serafima Petrəkova 15 jəşendə «Dinamo» sport obşcestvohьnьn balalar kollektivьna jađьldь. Xəđer beđđeŋ respublika qatьn-qьđđarь arahьnda unanda jaqşь velosipedta jөrөvse keşe juq. Ul 20 kilometrđь 47 minut 16 sekuntta uđьp, rekord birđe. Engel's qalahьnda uđqarьlasaq spartakiadaqa ul jaqşь əđerlөrep, nьqlь trenirovka menən bara.

Vasili Xlьjkov Qьđьl Armia safьnda xeđmət itə. Ul—iŋ jaqşь jөgөrөvse. Kyptən tygel bьlaj buldь:

Jəjge jьlь kisə. Jəşel ylən menən qaplanqan stadion. Meŋləgən keşe. Startta 100 metrqa jөgөrөvselər...

Xlьjkov bьndala 11,4 sekund esendə 100 metrlь destansianь uđьp, berense urьndь aldь. Kөslө sportsmen Vasili jeŋel atljotikanьŋ hөr tөrө menən qьđьqhьna. Bar'jerđar menən 110 metrqa jөgөrgəndə lə ul berense urьndь aldь.

—Beđđeŋ rekordtarьbьđđь Bөtөsojuz rekordtarьna jaqьnajtьrqa bula. Unьŋ өsөn uqьrqa, yđ өbtөŋdə eşlərga genə kərək.

Başqortostan uldarьnьŋ həm qьđđarьnьŋ 9 milli respublika spartakiadahьnda jeŋep qajtьvđarьn kөtə.

Ə. B.

Hyrəttə: Balalarđьŋ jeŋelatljotika jarьşьnda Bөtөbaşqortostan rekordьn birevse Şepelova (Өfө pionerđar jortonan).

(Ş. Urazbaxtin fotohь).

Min vatan saqьґьvьna əđer

Beđđeŋ jəştər saŋqь sportь menən qajət nьq qьđьqhьnalar.

Min yđem də jəştən yk saŋqьla jөrөrgə jarattьm. Danьlqь Eşse Krəbtiən Qьđьl Armiahьna xeđmət itergə kitkəndə yk jaqşь saŋqьsь bulьvqa ireştem. Unan huŋ tav saŋqьsьlarьnьŋ ike jьllьq məktəben tamamlanьm.

Ber nisə jьlqь praktikama həm alqan belemenə hьnav bulqan aq findərgə qarşь huqьşьv vaqiqahьn min xəteremdən histə sьqara almajьm. Min xeđmətkə dobrovoles bulьp kitkəjnem.

Tьjldaqь bojestarđь saŋqьla huqьşьv texnikahьna өjrəttem. Şunьŋ өsөn min eskadron komandovaniehь tarafьnan blagodarnost' aldьm, ə frontqa ingəs, saŋqьsь — svəzist bulьp, donesenielərđe hər vaqьt tevəl yđ vaqtьnda başqarđьm.

Beđ, ilebeđđeŋ hər məjөşөnən jьjnalqan saŋsьqь—sportsьlar, doşmanqa jemerges udar birđek.

Jəştər! Beđ donjala iŋ bəxetle jəştər. Fizkul'tura həm sporttьŋ bөtə tөrđөrenə lə ejə bulьqьđ! Jьraq poxodtarqa sьqьqьđ, organizmьqьđđь bөtə jaqlap nьqьtьqьđ!

Şamil Arslanov,

Өfө, mukomol'.

Hyrəttə: Balalarđьŋ jeŋelatljotika jarьşьnda Bөtөbaşqortostan rekordьn birevse N. N. Kopustin (Bələbəj rajonь).

(Ş. Urazbaxtin fotohь)

Sit ildərđən telegrammalar

Danlьqlь sьjfьrđar

Tallin, 18-se ijyl' (TASS). Estonianьn gosudarstvo dumahьna hajlavđar bьqasa bulmaqan kytərenkelek menən, xeđmətsəndərđen đur politik aktivlьqь menən ytte-lər. Registratsiaqa alьnqan bətə hajlavsьlarđьn 84,1 protsentь tavьş birevđə qatnaşqan hajlavsьlarđьn 92,8 protsentь tavьş birde.

«Estonia eşsən xalьq sojuzь» gruppahьnьn hoqlanqьs jeneve Estonia kommunistar partiahьnьn jetəkselege abtьnda əlgəşep alьndь, «Kommunist» gazetahь: «Eston xalqьnьn kypselek əlөşə «Estonia eşsən xalьq sojuzь» gruppahьnьn platformahьna totoşlaj quşьldь. Xalьq bьl platformanь tulьhьnsa jaqlanь. Gosudarstvo dumahьna hajlavđarđa «Estonia eşsən xalьq sojuzь» gruppahьnьn hoqlanqьs jeneve Estonia kommunistar partiahьnьn jeneve bulьp tora» tip jađa. «Raxva xeal'» gazetahь bьlaj tip jađa: «Eşselərđen, eşsən krəbtiəndərđen həm intelligensia hajlavđarđa jeneve həm xalьq doşmandarьnьn jeneleve ər janь politik situatsia tьvđьrđьlar. Beđđen aldьbьđđa ilde politik həm ekonomik əlkələrdə tamьrьnan yđgərtep təđəv burьstarь tora ikənlege asьq. Ildə 17-se ijyldə ytkərelgən demonstratsialar janь politik talaptar, xeđmətsəndər sovettarьn təđəv, burzuaz Estonia respublikahьn Estonia Sovet Sotsialistik Respublikahьna ojlənderep təđəv, Estonianьn Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuzьna inderev turahьnda talaptarьn qujđьlar».

Riga xeđmətsəndərenen đur demonstratsiahь

Riga, 18-se ijyl (TASS). Bəgən Latvia stolitsahьnьn xeđmətsəndəre eştəren bətərgəs xalьq sejmьna hajlavđarđa eşsən xalьq blogьnьn hoqlanqьs jeneven, Latvia xalqьnьn Sovettar Sojuzьna həm bəjək Stalinqa məxəbbətən həm birelgənlegen demonstratsialav ə əsən uramqa sьqtьlar. Demonstratsiala 200 men samahь keşe—metallistar, tuqьvsьlar, kyn eşləvselər, timer julsьlar henərselər, xeđmətkərđər həm Riga garnizonьnьn haldattarь qatnaştьlar.

«Bef», «Vajor»; «Kvadrat»; «Kuznetsovka» zavodtarьnьn həm başqa predpriatielərđen eşseləre həm xeđmətkərđəre kolonnalarь qalanьn bətə sittərenən xəkymət jorto janьndaqь majđanqa kildelər. Kolonnalarđьn alqь saftarьnda Stalin, Molotov, Voroşilov iptəştərđen portnettarьn kytərep kildelər. Bik đur qьđьl materialđarqa xalьq yđenen talaptarьn jađqan: «Beđđe Sovettar Sojuzьna quşьvđь horajbьđ». «Beđgə Stalinsь Konstitutsianь bireged!» «Jəşəhen Latvia Sovettarь!». «Jəşəhen bsьn xalьq sejmь!», «Jəşəhen bətə donja xalьqtarьnьn julbaşsьhь, bəjək Stalin!».

Bьna «Lenta», «Del'ka» «Jyglas manufaktura» fabrikalarь eşse qatьn-qьđđarьnьn kolonnalarь kildelər. Latvia qatьn-qьđđarьnьn bьqasa ber vaqьtta la əle yđđənen xəđerge kevek bəxetle itep tojqandarь juq ine. Eşse qatьn-qьđđar: «Qьđьl Məskəvgə sələm tapşьrьqьđ!». «Eşsən xalьqtьn jenelməb blogь jəşəhen!», «Beđ yđebeđđe sovet qatьnqьđđarьnьn semjahьna qabul itevđe horajbьđ!», «Jəşəhen Latvianьn irekle qatьn-qьđđarь» tigən plakattan kytərep kilgəndər.

Xəkymət jorto balkonьnan demonstranttarđь Latvia respublikahьnьn prem'jer ministrь professor Kirxenştejn, Latvia kommunistar partiahь Yđək Komitetьnьn sekretarь Spure həm başqalar qotlajđar. Oratorđar Latvia xalqьnьn kəsə turahьnda unьn irekle jəşəvgə bulqan nьqь teləge turahьnda, SSSR xalьqtarь menən tьvqandarsa tьqьđ dublьqь nьqьtьrqa teləve turahьnda həjlənelər.

Grandioz şestvie başlana. Demonstranttar «Internatsional» jьrlajđar. Aspazia bulvarь bujlap, xəkymət jorto ergəhenən, Kalpak bul'varь bujlap sovet polpredstvohь jorto ergəhenən, Antini uramь bujlap Latvia kompartiahь Yđək Komitetьnьn jorto ergəhenən demonstranttar kolonnalarь ber, tьqtavhьđ ytep torallar. Sovettar Sojuzьna, batьr Qьđьl Armiaqa, Stalin, Molotov, Voroşilov iptəştərgə kəslə qotlav tavьş tarь janqьraj.

«Jəşəhen Sovettar Sojuzь!», «Jəşəhen iptəş Stalin», «Iptəş Stalinqa ura!».

Irekle Latvia xalqьnьn grandioz həm tərən tə'sirle demonstratsiahь təngə tiklem davam itte.

„Beđ Stalinsь Konstitutsia qojaşь abtьnda jəşərgə teləjbeđ"

Kaunas, 19-sь ijyl (TASS). Kaunas qalahьnda eşselər deputattarđьn rajon sovettarьna hajlavđar tamamlaha. Đur predpriatielər gena tygel, bəlki vaq predpriatielər də yđđərenen vəkildəren hajlanьlar. Kaunastan alьb tygel urьndaqь Kinderişki imeniehendəge batraktar da hajlav ytkərđelər.

Eşselər berđəm rəveştə qabul itkən rezolytsialarьnda Litvala sovet vlasь urьnlaştьrьlьvđь həm unьn Sovettar Sojuzьna quşьlьvьn talap itələr. «Liesil'» zavodьnьn eşseləre həm taqta jarьv zavodь eşseləre yđđərenen qararđarьnda Litvala Stalinsь Konstitutsia inderevđe talap itələr. «Stiklas» bьjala zovьdьnьn, «Linas» fabrikahьnьn, «Statiba» təđəv obşcestvohьnьn, timer jul masterskojđarьnьn eşselərе həm kyp kenə ere urtasa həm vaq predpriatielərđen eşseləre şundaj uq talaptar qujđьlar. Bьl talaptarđa ular berđəm rəveştə: «Beđ Stalinsь Konstitutsia qojaşь abtьnda jəşərgə teləjbeđ» tidər.

Eşselər yđđərenen bətə sьqьştarьnda həm rezolytsialarьnda Sovettar Sojuzьna qajnar məxəbbət həm birelgənlek kyrhətələr, Qьđьl Armiaqa həm xeđmətsəndərđen julbaşsьhь iptəş Stalinqa rəxmət əjtələr.

21-se ijyldə—Litva respublikahь xalьq sejmьnьn berense sessiahь

Kaunas, 19-sь ijyl **(TASS).** Litva telegraf agentstvohьnьn xəbər itevenə qaraqanda, respublika prezidentь burьstarьn ytəvse Justas Paletskis; xalьq sejmьna hajlavđar turahьndaqь zakondьn 77-se statjahьna jaraşlь rəvştə, janь sejmdьn berense sessiahьn 21-se ijyldə kəndəđgə səqət 12-gə bildələne.

Latviala tavьş birevđərđen jomqaqtarь turahьnda ađaqqь məqlymәttər

Riga, 18-se ijyl' (TASS). Latvia sejmьnan hajlavđar bujьnsa yđək hajlav komissiahь «Latvia eşsən xalьq sojuzь» gruppahьnьn kandidattarь əsən tavьş birevse hajlavsьlar turahьnda ađaqqь məqlymәttərđe iqlan itte.

Ildə gruppanьn kandidattarь əsən bətəhe 1.155, 807 hajlavsь tavьş birgən.

Peten xəkymətenen Parizqa kyseve turahьnda xəbərđər

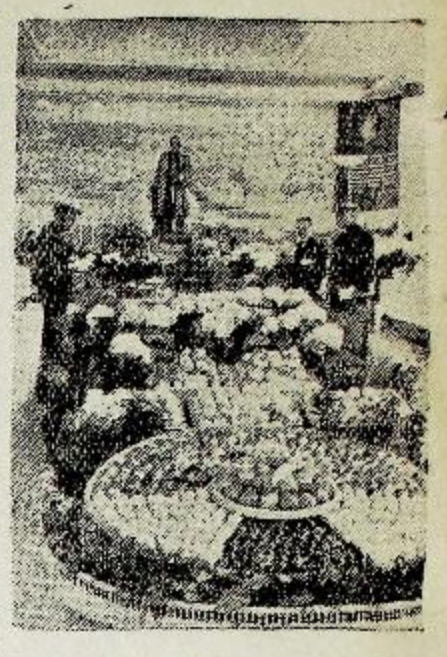
N'ju-Iork, 17-se ijil' (TASS). Assoşiejted Press agentstvohьnьn Berlindəge xəbərsehenen xəbər itevenə qaraqanda; jaqşь informirovajt' itelgən krugtarđa, Peten xəkymətte jaqьn kəndərđə Parizqa kyshə kərək, tip belderələr. Vaqьtlь jaraşьv bujьnsa Germania-Fransia Komissiahьnьn clenь Noel xəđerge vaqьtta Parizđa, unda uj Germanianьn xərbi vlastarь menən həjlaşevđər alьp bara tip xəbər itələr.

Japonia kabinetьn təđəv Konoeqa tapşьrьlqan

Tokio, 17-se ijyl' (TASS). Domej suslin agentstvohь radio aşa bьlaj tip tapşьra: Japonia imperatorь bəgən prins Konoedь yđenen janьna saqьrđь həm uqa janь kabinet təđəvđe tapşьrđь. Konoe impəratorđьn tapşьrqan eşen qabul itte, lakin unan janь kabinet təđəv əsən ber ni tiklem vaqьt bireven horanь. Unan hun Konoe «Perđar klubьnda» buldь həm otstavkaqa sьqqan xərbi ministrь Xata həm dinged eştəre ministrь Iosida menən ularđьn urnьnal keşelər bildələv məs'ələhe bujьnsa həjləşte.

Germania samoljottarьnьn Angliaqa naljotь

London, 18-se ijyl (TASS). Rejter agentstvohь radio aşa: kisə Germania samoljottarь Anglianьn kənjaqkənbajьş rajondarьna 4 səqət vaqьt esendə 2 tapqьr naljot jahanьlar tip tapşьra. Ber nisə bomba taşlaqan, lakin ular nindəj đə bulha zarar kilterməgəndər. German samoljottarь zenit batarealarьnьn kəslə utь mehən qarşьlanqandar həm Anglia istrebiteldəre tarafьnan qьvьp qasьrьlqandar. Aviatsia ministerstvohьnьn, şulaj uq eske eştər həm eske iminselek ministerstvohьnьn berđəm kommynikehendə bьlaj tip əjtelə: 18-se ijylgə qarşь təndə Anglianьn kənjaq-kənsьqьş həm kənjaq kənbajьş əlөşəndə, şulaj uq Uel'sta Germahia aviatsiahьnьn aktivlьqь hilđelde. Ber nisə punkttarqa bombalar taşlandь. Ularđьn zararь kyp tygel. Xalьq arahьnda jaralanqan ber nisə keşe bar.

1940 jьlqь Bətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgədməhe.
Hyrəttə: Baqsasьlьq povil'onьnьn Micurinski zalьnda.
A. Sizikov fotohь (TASS fotoklişehe).

8s kilometrođonloqta hьv jatqьlьqь

Bozajaz. Rajon yđəgenen eşseləre, xeđmətkərđəre həm «1 Bozajaz» kolxozьnьn kolxozsьlarь Bozajazda đur hьv jatqьlьqь qoralar. Plotinanь təđəv tamamlanьv aldьnda tora. Unьnođonloqo — 3 men metr, kinlege—100 metr həm tərənlege — 10 metr.

Bьl hьv jatqьlьqь balьq həm qoşsoloq yrsetevgə həm baqsasьlьqtь jaqşьrtьvqa đur məmkinlek birəsək.

Besən sabьv eşe tamamlandь

„Dimitrev" kolxozь bətə xuzalьq kampanialarьn aldan tamamlaqan kevek, bьjьqь besən jьjnav eşen də yđ vaqtьnda jaqşь sьjfatlь itep tamamlavqa əlgəşte. 11-se ijylgə 71 gektar besən sabьlьp sabьv planь 100 protsentqa ytəlde. Besənde sabьv, jьjьv həm kəbəngə halьv eştərendə komsomolestar zvenohь ojoştorolop, ul zveno ajrьvsa jaqşь eşləne. Zveno clendarьnan komsomoles Əmerbajьv, Kəlimullin Timerbaj iptəştər kəndəlek eş normalarьn 120-130 protsentqa ytəp barđьlar.

Xəđerge kəndə gosudarstvoqa besən tapşьrьv eşe lə tamamlanьv aldьnda tora. 100 tonna siloslav planь la 11-se ijylgə 100 protsentь menən ytəlde. Bьnda la komsomolestar əlgələ eşlənelər.

X. Minneqəlin.

Belderev

Oşo jьldьn 25-se ijylendə kiske səqət 7-lə Sojuzdar jortonon 20-se bylməhendə (Xalьq izadь jortonda) başqort şaqirtь Ql. SƏLƏMDEN ylevenə ber jьl tulьvqa baqьşlanqan kisə ytkərelə.

Jađьvsьlardьn, artistarđьn, zurnalistarđьn, qilmi rabotniktarđьn, teləđəbiət uqьtьvsьlarđьn, studenttarđьn h.b. teləvse iptəştərđen hunlamaj kilevđəre horala.

Jađьvsьlar sojuzь.

Javaplь redaktor urьnbabarь
F. Xəbirov.

Зам. ответ. редактора
Ф. ХАБИРОВ.

Başglavlit vəkile № A—144
«Okt natisk» tipografiahe.

Bөtə ildөrdөn proletarlarь, birləşөgөd.

1940 jьl
24 ijyl
№ 75 (1438)
Ajoqa 12 tapqьr
sьqa. Ajrьm hanь
10 tin.

LENİNSE
ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьn
Başqortostan Өlkə
həm Өfө qala
Komitettarь
organь.
Redaksia adresь:
Volodarski № 2
Telefon № 87—15

Latviala gosudarstvo vlasь turahьnda Latvia Sejmьnьn deklaratsiahь

1940 jьl 21-se ijyl ultьrьşьnda ber tavьştan qabul itelde

Riga, 21-se ijyl (TASS). Bөgөn Latvia Sejmьnьn ultьrьşьnda Latviala gosudarstvo vlasь turahьnda tybəndөge deklaratsia bөr tavьştan raƀlandь:

„Latvia xalqь kyp jьldar bujьna reaksion rezimdьn avьr idөve aƀtьnda jafalandь, bьl rөzim ilde eske politika Өlkəhendə lə, şulaj uq tьşqь politika Өlkəhendə lə tupikqa inderdө. Eşhedlek, asılьq həm xəjerselek Latvialaqь qala həm avьl xөdmətsəndərenөn bөrdən-bөr jadmьşь buldь. Latvia eşsən xalqьnьn zakonlь interestarь həm ixtiazdarь Latvia menən idara itevse bөr tərkөm eksploatatordardьn — kapitalistardьn həm ere jer biləvselərdөn eskerle interestarь өsən qorban itelde. Idara itevse klika, bөtə grazdandardьn tinlege, azatlьqь turahьnda, qəƀellek turahьnda jalqan həm ike jədlə hyd-dərgə jəşerenep, xalьqtь başbaştaqlьq qƀƀmьnda totto. Latvia gosudarstvohь xalьqtar өsən tөrmə buldь. Latviala şovinizm həm milli tigedhedlek xөkөm hөrdө. Xedmətsən massalar ydd̆ərenөn politik, profsojuz həm kul'tura ojoşmalarьnan məxrym iteldelər. Irekle hyd həm irekle feker ajavhьd rəveştə baƀtьrьldь.

Iƀke xөkymәttөn tьşqь politikahь Latvia xalqь өsən doşman həm hələkətle buldь. Latvia xalqьnьn tormoş interestarь Sovettar Sojuzь menən iq tьqьd sojuz həm duƀlьq buldьrьvdь talap itkən saqta, idara itevse klika, xalьqqa zarar kilterep, SSSR-qa qarata doşmanlьq politikahь ytkərdө, bөdden ilebөdden territoriahьn SSSR-qa qarşь ədөrlənə torqan həzym platsdarmьna əvercldөrdө.

Vlast başьnda torqan huqьş provokatordarь bөdden xalьqiьn azatlьqь həm bojondoroqhodloqlo menən savda ittelər, həm Latvianьn iminselegen, tьnьslьqьn həm tejelmәƀlegen turanan-tura ugroza aƀtьna qujdьlar. Latvia xalqь ydenə doşman bulqan xөkymətte qьvdь həm eşsən xalьqtьn interestarьna javap birə torqan janь xөkymət tədənө.

14 həm 15-se ijyldə Sejmqa ytkərelgən hajlavdar eşselər, sьjnfь, krəƀtiəndər həm eşsən intelligensia sojuzьnьn tantanahь buldь. „Latvia eşsən xalьq sojuzь" gruppahьnьn platformahь Latvia xalqьnьn dur kypselegen, tьvqan ilebedden bөtə namьƀlь patriottarьn bөrgə bөrləşterdө. „Latvia eşsən xalьq sojuzь" gruppahьnьn hajlavdarda jeneve Latvianьn tormoşonda tarixi boroloşto bildəlәj, bьl boroloş şunan tora: Latvia xalqь ekspluatatordardьn politik xəkimlegen məngegə bөtөrөvgə, ildөn jadmьşьn yd qulьna alьvqa həm bankirdarьnan ekonomik həm politik bojondoroqloloqlo—unь həlөkətkə alьp bara torqan bьl bojondoroqloloq haman arta bardь. Elekke plutokratik xөkymөt ydenөn xalьqqa qarşь jynəlderelgən politikanь menən Latvianь nələk bulьvqa alьp kilde. Elek vlast başьnda torqan reaksion klikanьn jenəjətsel, predatellek politikahь arqanьnda Latviaqa imperialistar өsən tabьş bulьv ugrozahь tьvdь. Latvianьn elekke idara itevselərenөn jenəjətsel klikahь, bedden həm Sovettar Sojuzь xalьqtarьnьn tьvqandarsa jaqьnajьvьna tөrlө juldar menən qomasavlarqa, bөjөk kyrşebed, jeneimәƀ Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuzь menən bedden dubьlqьbbdqa həm nьqlь, jemerelmәƀ sojuzьbbdqa qomasavlarqa mataşьp, jahalma saralar menən Latvia xalqьn SSSR xalьqtarьnan ajьrьrqa tьrьştь.

Iƀke xөkymət 1939 jьldьn 5-se oktəbrendə yd ara jardam iteşev turahьnda Latvia menən SSSR arahьnda tədөlgən dogovordь ədөrgə həm ьsьn xalьq vlasь urьnlaştьrьvqa ydenөn ixtiarьn kyrhətte.

Janь Sejm, Latvia xalqьnьn ixtiarьn berdən-ber iulь xoquqlь kəvdələnderevse bulьp, eşsən xalьqiьn jeneven zakonsьlьq tərtibendə nьqьtlь həm Latviala gosudarstvo vlasьnьn xarakterь turahьndaqь məs'ələne xəl itevdө ydenөn tөp burьsь tip iƀəpləj. Gosudarstvo vlasьnьn xarakterь turahьndaqь məs'ələne xəl itkəndə, bed ydebedden qaraştarьbьdd̆ь Sovettar Sojuzьnьn bedgə dub bulqan xalьqtarьnьn tarixi təzribəhenə həm bөjөk өlgөhönə jynəlderəbed. Sovettar Sojuzь xalьqtarьnьn bөjөk tarixi təzribəhe, tik sovet vlasь qьna xedmətsəndər interestarьn ьsьndan da kəvdələnderevse həm jaqlavsь bulьp tora, ьsьnlap ta xalьq vlasь bulьp tora, bьl vlast vaqtьnda, pomeşciktardan həm kapitalistardan başqa, xalьq ydө il menən idara itə, tip өjrətə. Kapitalistik ildərdөn təzribəhe, şul iƀəptən burzuaz Latviala bedden tormoştaqь əse təzribəbed kyrhətkənensə, hər bөr tөrlө başqa vlast bөr tөrkөm eksploatatordardьn xalьqtьn bik dur kypselege өƀtənən asьqtan-asьq, jəki xalьqtь aldav maqsattarьnda azatlьq həm tinlek lozungtarь menən qaplanqan xəkimlege həm sikhed başbaşlaqlьq bulьp tora.

SSSR-da keşenөn keşe tarafьnan eksploatatsialanьvь məngegə bөtөrөldө. SSSR-da hər bөr xedmətsəngə xedmətkə xoquq, jal itevgə xoquq, bөlem alьvqa xoquq, qartlьq kənəndə material tə'min itelevgə xoquq tə'min itelgən. Tik sovettar vlasь qьna — eşsən xalьq өsөn, gosudarstvo menən idara itevdə, ydenөn azat həm bəxetle tormoşon tədөvdə bьsьn qatnaşlьqьn tə'min itevse iq demokratik gosudarstvo vlasь. Tik sovet vlasь qьna xalьq talanttarьnьn səskə atьvь өsөn şarttar, gosudarstvo, xuzalьq həm obşcestvennьj tormoştoq tərlө tarmaqtarьna jetəkselərdө həm ojoştorovsьlardь xalьqtan yrlətev şarttarь iьvdьra. Milli idelev həm milli tiq tygellek Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuzьnda məngegə bөtөrөlgən. SSSR-dьn bөtə xalьqtarь berdəm dur semjaqa tuplanqandar. SSSR-da bөtə xalьqtardьn milli kul'turahь, bьqasa kyrelmәgən kөs menən səskə ata.

Sovettar Sojuzьnьn өlgөhө, tik sovet vlasь qьna Latvianьn qala həm avьl xedmətsəndərenə tьnьslьq, eş, ikmək həm azatlьq tə'min itə, xalьqtь ekspluatatsianan, moxtazlьqtan həm xoquqhьdlьqtan qotqara ala ikənlegen kyrhətə. Tik sovet vlasь qьna bedgə politik, xuzalьq həm kul'tura jaqьnan səskə atьvdь tə'min itəsək. Tik sovet vlasь qьna Latvianьn irekle milli yьeşen, Latvianьn milli kul'turahьnьn, fənenen həm iskusstvohьnьn qevətle kytəreleşen həm səskə atьvьn həm Latvia xalqьnьn bөtə izadi köstərenen irekle həm köslө rəveştə yьeşen tə'min itə ala həm ьsьnlap ta tulьhьnsa tə'min itəsək.

Sejm, Latvianьn irekle bөtə eşsən xalqьnьn ixtiarьn kəvdələnderep, Latvianьn bөtə territoriahьnda sovet vlasь urьnlaştьrьlьvьn tantanalь rəveştə ilqan itə. Latvia-Sovet Sotsialistik Respublika, tip iqlan itelə. Latvia Sovet Sotsialistik Respublikahьnda vlast bөgөndən alьp, xedmətsəndər deputattarьnьn sovettarь jədөndə, qala həm avьl xedmətsəndəre qulьnda.

Sejm Latvianьn bөtə xalqь, xalьq eşenen tulьhьnsa jeneve өsөn, Latvianьn kənkyreşenen, unьn xuzalьqьnьn həm kul'turahьnьn, bedden xalьqtьn azatlьqь həm bəxtenen səskə atьvь өsөn sovet vlasь tirəhendə tuplanьr, tip nьqlь ьşana.

Jəşəhen Latvia Sovet Sotsialistik Respublikahь!

Jəşəhen xedmətsəndər deputattarьnьn sovettarь!

Jəşəhen bөtə donja xedmətsəndərenen vatanь—Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuzь!"

Latvianьn SSSR sostavьna ineve turahьnda Latvia Sejmьnьn deklaratsiahь

1940 jьl 21-se ijyldəge ultьrьşta bөr tavьştan qabul itelde

Riga, 21-se ijyl (TASS). Latvia Sejmь Latvianьn Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuzь sostavьna ineve turahьndaqь deklaratsianь bөr tavьştan qabul itte. Deklaratsiala bьlaj tip əjtelə:

„Kyp jьldar esendə Latvia xalqь eksploatatordar idөve aƀtьnda jafalandь, talanьvqa həm qol itelevgə dusar itelde. Xəjerselekkə həm ylep bөtөvgə xөkөm itelde. Latvianьn eşselərө həm xedmətsən intelligensiahь eşhedlekkə həm astan ylevgə xөkөm itelgəjnelər. Latvia krəƀtiəndərө bөtəhe lə tip əjterlek jerhedlektən həm jerden ad buliьvьnan jafalandьlar, sənki, bik ad qьna өlөşən iƀəpkə almaqanda, bөtə jer qara həm horo borondar həm başqa ere jer biləvselər qulьnda ine. Latvia jьl hajьn haman kyberək talandь. Unьn xuzalьqь jemerelde həm jeteşterev köstərө hələk buldьlar. Xalьqtьn yƀeşe haman kəmej bardь. Milli doxod bөr tuqtavhьd kəmene, milli burьstar tuqtavhьd yƀte.

Şunьn menən bergə Latvianьn imperialistik jьrtqьstardan, sit il kapitalistarьnan tik ydenen bөjөk dubь Sovettar Sojuzьnьn jardamь menən genə həm sovet respublikalarьnьn tьvqьndarsa semjahьnьn tiq xoquqlь clenь bulьp qьna, ydenen xuzalьqьn kytərə, ydenen milli kul'turahьn yƀterə, milli tiq xoquqlьqьn tə'min itə, Latvia xedmətsəndərө өsөn tьnьslьq, ikmək həm ьsьn azatlьq tə'min itə alьr.

Latvia xalqьnьn berdəm rəveştə kyrhətelgən ixtiarьna tajanьp Sejm qarar itə:

Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuzь Verxovnьj Sovetьnan, Ukraina Sovet Sotsialistik Respublikahь, Belorussia Sovet Sotsialistik Respublikahь həm başqa sojuznьj Sovet Sotsialistik Respublikalar Sovettar Sojuzьna nindəj nigedd̆ərdə ingən bulhalar, şul nigedd̆ərdə Latvia Sovet Sotsialistik Respublikahьn sojuznьj respublika sьjfatьnda Sovettar Sojuzь sostavьna qabul iteven horarqa.

Jəşəhen Sovet Latviahь!

Jəşəhen bөjөk Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuzь!".

LITVALA GOSUDARSTVO VLASƄ TURAHƄNDA LITVA SEJMƄNƄŊ DEKLARATSIAHƄ

1940 jƄldƄŋ 21-se ijylendəge ultƄrƄşta ber tavƄştan qabul itelde

Kaunas, 21-se ijyl (TASS). Bəgən Litva respublikahƄnƄŋ xalƄq SejmƄ LitvalaqƄ gosudarstvo vlasƄ turahƄndaqƄ deklaratsianƄ ber tavƄştan qabul itte. Deklaratsiala bƄlaj tip əjtelə:

„XalƄqtƄŋ ƄsƄn interestarƄna halqƄn qaravsƄ həm jenəjətsel Smetona, kərək eske politika əlkəhendə bulhƄn, şulaj uq tƄşqƄ politika əlkəhendə lə ilde tupikqa inderde. Litva xedmətsən xalqƄnƄŋ tormoş interestarƄ ber tərkəm bajdardƄŋ həm eksploatatordardƄŋ məkerle interestarƄna qorbanqa kiltereldelər. Eşhedlek, irtəgehe köngə ƄşanƄshƄdlƄq, asƄlƄq, moxtazlƄq həm milli tinhedlek qala həm avƄl xedmətsəndərenen berdən-ber jadmƄşƄ buldƄ.

Litva xalqƄ oşo reaksion rezim idəve aƄtƄnda odaq jƄldar bujƄna intekte. Smetona klikahƄ bedden xedmətsən, buldƄqlƄ xalqƄbƄddƄ xoquqhƄdlƄq həm başbaştaqlƄq qosaqƄnda totop kilde. Ilden xedmətsən massalarƄ iŋ elementar irekliektən məxrym inelər, ular yddərenen politik, professional' həm kul'tura ojoşmalarƄn buldƄra almanƄlar. Hər ber irekle hyd, irekle feker his kisekmaƄtən həm ajavhƄd rəveştə baƄtƄrƄldƄ.

SmetonanƄŋ milli politikahƄ millättər arahƄnda daimi bərelештərde provokatsialav, ber millətte ikensehenə qarşƄ qotortov politikahƄ ine. BƄndaj milli politika Smetona həm kompanieheƄnƄŋ uzurpatorloq vlasƄnƄŋ jəşəve əsən bulqan terək tərenen berehe bulƄp tordo. BƄna şunƄŋ əsən də SSSR Litvaqa Vil'no qalahƄn həm Vil'no əlkəhen tapşƄrqandan huŋ ytkən həm xalƄq xəkyməte əle vlast başƄna kilməgən 8 aj esendə Vil'no qalahƄndaqƄ milli qarşƄlƄqtar jomşarmanƄ qƄna tygel, bəlki xatta kiƄkenləşə bardƄ.

Litva xalqƄnƄŋ interestarƄ Sovettar SojuzƄ menən daimi həm iŋ tƄqƄd berləşevde həm duƄlƄqtƄ talap itələr ine. Lakin Smetona həm unƄŋ ejərsendəre SSSR-qa qarata doşmanlƄq politikaƄ ytkərep kildelər. Ular bedden ilebedde ajrƄm kapitalistik jƄrtqƄstarqa jarƄm kolonial' bojondoroqloq xəlenə qujdƄlar həm şunƄŋ menən Litva xalqƄna qajət dur zarar kilterdelər. LitvanƄ SSSR-qa jahalƄvƄ məmkin bulqan hozym platsdarm itep ədərlənelər.

Litva xalqƄ eş başƄndaqƄ klika tarafƄnan bƄndaj başbaştaqlƄqqa həm tƄşqƄ politik xianatqa tydep tora almanƄ. Ul ydenə doşman bulqan xəkymətte həm eş başƄndaqƄ bətə juqarƄ qatlamdƄ berdəm ƄntƄlƄş menən bərep təşərdə həm şunƄŋ menən ƄsƄn xalƄq SejmƄna, xedmətsən xalƄqtƄŋ interestarƄn jaqlavsƄ həm unƄŋ quldarƄ menən barlƄqqa kilterelgən Sejmqa irekle hajlavdaroqa jul astƄ.

1940 jƄldƄŋ 14 həm 15-se ijyl köndəre Litva xedmətsəndəre massalarƄnƄŋ tormoşonda bəjək tarixi kəndər bulƄp toralar. Ular eşselər sƄjnƄfƄnƄŋ, krəƄtiəndərdeŋ həm xedmətsən intelligensianƄŋ sojuzƄna niged haldƄlar həm ildeŋ barlƄq namƄƄlƄ patriottarƄn, Litva xalqƄnƄŋ interestarƄn ƄsƄndan da qimmətle itep kyrevselərdeŋ bətəhen də nƄqlƄ rəveştə tupladan „Litva eşsən xalqƄ sojuzƄ“ gruppahƄ platformahƄnƄŋ jeŋeve menən bildələndelər.

BƄl kəndərdə Litva xalqƄ ydenen ixtiarƄn—pomeşciktardƄŋ həm kapitalistardƄŋ politik xəkimlegen məŋgegə bətərəvgə, ƄsƄn xalƄq vlasƄn qujƄvqa həm ildə gosudarstvo qoroloşon ydgərtep tədəvde yd quldarƄ menən başlavqa bulqan ixtiarƄn belderde.

„Litva eşsən xalqƄ sojuzƄ“ gruppahƄnƄŋ jeŋeve ildeŋ tormoşonda tarixi boroloş bulƄp tora, bƄl boroloş xedmətsəndərgə grazdanlƄq həm politik xoquqtardƄŋ tulƄlƄqƄn, ular əsən həm bulasaq bƄvƄndar əsən jaqtƄ kiləsəkte tə'min itə.

Litva xalqƄnƄŋ ixtiarƄn suverennƄj rəveştə belderevse bulqan, plutokratia rezimƄ əƄtənən xalƄqtƄŋ jeŋeven nƄqƄtƄp qaldƄrƄvqa saqƄrƄlqan xalƄq SejmƄ LitvalaqƄ gosudarstvo vlasƄnƄŋ xarakterƄ turahƄndaqƄ məs'ələne jaŋƄsa xəl itevde ydenen təp burƄsƄ tip iƄəpləj.

Sovettar SojuzƄ xalƄqtarƄnƄŋ bəjək tarixi təzribəhe tik sovet vlasƄ qƄna xedmətsəndərdeŋ interestarƄn ƄsƄnƄsƄndan kəvdələnderevse həm jaqlavsƄ bulƄp torqanlƄqƄna öjrətə. Tik sovet vlasƄ qƄna—ƄsƄn xalƄq vlasƄ, ul vlasta kapitalistardan həm pomeşciktardan başqa xalƄq ilde yde idara itə. Tik sovettarda qƄna eşselər menən krəƄtiəndərdeŋ sojuzƄ ydenen kəvdələneşen taba.

Sovettar SojuzƄnda keşenen keşene eksploatatsialavƄ məŋgegə juq itelgən. SSSR-da keşe turahƄnda xəstərlek kyrev bətə tormoştoŋ jetəkse başlanqƄsƄ bulƄp tora. SSSR-da hər ber xedmətsəngə xedmətkə xoquq, jal itevgə xoquq, tyləvhed belem alƄvqa xoquq, tyləvhed meditsina jardamƄ alƄvqa, qartlƄqta material tə'min itelevgə xoquq tə'min itelgən.

Sovet vlasƄ—iŋ demokratik gosudarstvo vlasƄ ul. Kapitalistik ildərdeŋ təzribəhe hər tərlə başqa vlastƄŋ—xalƄqtƄŋ dur kypselege əƄtənən ber tərkəm eksploatatordardƄŋ xəkimlek iteve həm sikləvhed baş-baştaqlƄqƄ bulƄp torqanlƄqƄn kyrhətə.

BarlƄq xedmətsəndər massalarƄ sovettar arqƄlƄ gosudarstvonƄ idara itevgə, bətə xedmətsən xalƄq əsən irekle həm bəxetle tormoşto barlƄqqa kilterevgə tulƄ xoquq menən qatnaşalar. Tik sovet vlasƄ qƄna gosudarstvo, xuzalƄq həm obşcestvennƄj tormoştoŋ tərlə tarmaqtarƄ əsən xalƄqtan jetəkselər həm ojoştorovsƄlar yrlətevgə xalƄqtƄŋ talanttarƄn həm hələttəren səskə attƄrƄvqa şarttar tƄvdƄra. Sovettar SojuzƄnda milli idev həm milli tigedhedlek juq. Ytkən zamandƄŋ bƄl qotosqos miraƄƄ unda məŋgegə juq itelgən. Litvala xalƄq tarafƄnan eş başƄnan bərep təşərəlgən klika millättər arahƄndaqƄ kərəşte jƄldar bujƄna qƄdƄrƄp kilde, şuqa kyrə Litva əsən, sovet vlasƄnƄŋ urƄnlaştƄrƄvƄ Litvala jəşəvse barlƄq xalƄqtar əsən milli tigedlekteŋ həm irekle milli yƄeştеŋ berdən-ber həm iŋ ƄşanƄslƄ porukahƄ bulƄp tora. Tik sovet vlasƄ qƄna bedgə tƄnƄslƄq, xedmət həm ireklek tə'min itə, avƄldƄŋ həm qalanƄŋ xedmətsən massalarƄn eksploatatsianan, moxtazlƄqtan həm xoquqhƄdlƄqtan qotqara ala. BƄqa Sovettar SojuzƄnƄŋ əlgəhə öjrətə. Tik sovet vlasƄ qƄna bedgə politik, xuzalƄq həm kul'tura jaqƄnan səskə atƄvdƄ tə'min itəsək.

XalƄq SejmƄ LitvanƄŋ irekle xedmətsən xalqƄnƄŋ berdəm ixtiarƄn kəvdələnderep, LitvanƄŋ bətə territoriahƄnda sovet vlasƄnƄŋ urƄnlaştƄrƄvƄn iqlan itə.

Litva—Sovet Sotsialistik Respublika itep iqlan itelə. BƄnan huŋ Litva SSR-da bətə vlast xedmətsəndər deputattarƄnƄŋ SovettarƄ jədəndə, qala həm avƄl xedmətsəndəre qulƄnda.

LitvanƄŋ bətə xalqƄ LitvanƄŋ rəxət tormoşon, xuzalƄqƄn həm kul'turahƄn tə'min itev əsən, bedden xalqƄbƄddƄŋ ireklege həm bəxetlelege əsən, xalƄq eşenenŋ tulƄhƄnsa jeŋeve əsən sovet vlasƄ tirəhenə tuplanasaqƄna xalƄq SejmƄ ƄşanƄ.

Jəşəhen Litva Sovet Sotsialistik RespublikahƄ!

Jəşəhen xedmətsəndər deputattarƄnƄŋ SovettarƄ!

Jəşəhen bətə donja xedmətsəndərenen vatanƄ bulqan Sovettar SojuzƄ!

Jəşəhen bətə donja xedmətsəndərenen julbaşsƄhƄ, ucitele həm duƄƄ iptəş Stalin!

LITVANƄŊ SSSR SOSTAVƄNA INEVE TURAHƄNDA LITVA SEJMƄNƄŊ DEKLARATSIAHƄ

1940 jƄldƄŋ 21-se ijylendəge ultƄrƄşta ber tavƄştan qabul itelde

Kaunas, 21-se ijyl (TASS). Bəgən Litva respublikahƄnƄŋ sejmƄ Litva respublikahƄnƄŋ SSSR sostavƄna ineve turahƄndaqƄ deklaratsianƄ ber tavƄştan qabul itte. BƄl deklaratsiala bƄlaj tip əjtelə:

„Eksploatatordar tarafƄnan ajavhƄd rəveştə idelep kilgən, talav həm kəslədərgə dusar itelgən, xəjerselekkə həm ylep bətə barƄvqa xəkəm itelep kilgən Litva xalqƄ Litvala janƄ gosudarstvo strojƄn, xalƄq ydе ildeŋ tulƄ vlaslƄ xuzahƄ bulƄp tora torqan strojƄn urƄnlaştƄrdƄ. BƄl stroj—Sovettar strojƄ. Litva Sovet Sotsialistik RespublikahƄ itep ydgərtep tədəldə.

Litva eşseləre, xedmətsən intelligensiahƄ odaq jƄldar bujƄna eşhedlektən jafa siktelər, moxtazlƄq həm xoquqhƄdlƄq qosaqƄnda jəşənelər.

Litva krəƄtiəndəre jerhedlektən intektelər, sənki jerdeŋ kyp öləşən pomeşciktar həm başqa dur jer biləvselər tartƄp aldƄlar.

Ikke Litvala tik eksploatatordarqa—predprinimateldər, fabrikanttar, bankirdar, pomeşciktar, juqarƄ cinovniktar qƄna jaqşƄ jəşənelər, ular iƄkitkes tabƄştar həm doxodtar artƄnan qƄvƄp, Litva xedmətsəndəren qolloqqa təşərəp kildelər. Smetona xəkymətenen hatlƄq cinovniktarƄ Litvala sit il kapitalƄn urƄnlaştƄrdƄlar, bƄl sit il kapitalƄ Litva xalqƄnƄŋ kəvdəhen qomhodloq menən talanƄ, jƄrtqƄs tƄrnaqtarƄ menən ödgələne həm botarlanƄ. LitvanƄŋ imperialistik jƄrtqƄstarqa, sit il kapitalistarƄna həm bankirdarƄna bojondoroqlo bulƄvƄ kəndən-kən arta bardƄ.

Xəder xalƄq Smetona qol itevselərenen idəven qevətle QƄdƄl Armia jardamƄ menən bərep təşərdə həm ydenen gosudarstvohƄnda sovet vlasƄn urƄnlaştƄrdƄ. Jəşəp kilevse Sovet Sotsialistik Respublikalar ber-berehenən ajƄrƄlqan gosudarstvolar bulƄp tormajdar, bəlki yd-ara his ədəlmaƄlek sojuzdƄ təşkil itələr. Ular irekle berləşev nigedendə tədəlgən tiŋ xoquqlƄ Sovet Sotsialistik Respublikalar SojuzƄna inələr. Sovet respublikalarƄnƄŋ xedmättəşlege, ulardƄŋ ekonomikahƄ həm kul'turahƄnƄŋ bƄqasa kyrelməgən rəveştə səskə atƄvƄna, kəslə rəveştə kytərelevenə kiltergənlegen tormoş kyrhətte. Tarixi qƄƄqa srok esendə ular politik, ekonomik həm kul'tura jəhətenən aldƄnqƄ respublikalar bulƄp övereldelər. AjrƄm alƄnqan respublika bƄlarqa his ber vaqƄtta ireşə almaƄ ine.

Imperialistik derzavalardƄŋ adsƄlƄq millättərde bujhondorov həm ulardƄ jeŋep ydərenen qul aƄtƄna alƄv əsən bulqan kərəşenə tik sovet respublikalarƄnƄŋ berləşməhe genə qarşƄ tora alqanlƄqƄn tormoş kyrhətte. Sovet respublikalarƄnƄŋ gosudarstvo sojuzƄnan başqa, ulardƄŋ berdəm xərbi—xuzalƄq kəsə bulƄp tuplanƄvƄnan başqa xərbi fronttarda la xuzalƄq fronttarƄnda la bətə donja kapitalizmƄnƄŋ berləşkən köstərenə qarşƄ torov məmkin bulmaƄ ine.

Litva xalqƄ ydenə qarata Sovettar SojuzƄnƄŋ barlƄq jƄldar bujƄna iŋ duƄtarsa politikanƄ ytkərep kilgənlegen belə. Litva pandar Pol'şahƄ tarafƄnan jeŋelep unƄŋ qul aƄtƄna alƄnmaqan ikən, Litvaqa unƄŋ boronqo stolitsa—Vil'no qalahƄ qajtarƄp birelgən ikən Litva huqƄƄtƄŋ qotoronqo jalqƄndarƄnan sittə torop qala alqan ikən, Litva xalqƄ pomeşciktar həm kapitalistar idəven bərep təşərəp, yd ilendə berdən-ber qədel gosudarstvo strojƄn—sovet vlasƄn urƄnlaştƄrƄv məmkinlegen alqan ikən, bƄlar barƄhƄ la Sovettar SojuzƄ arqahƄnda buldƄlar. BƄna şunƄŋ əsəndə Litva xalqƄ Sovet Sotsialistik Respublikalar SojuzƄ menən tƄqƄd rəveştə jaqƄnlaşƄvda hər vaqƄt ydenen iŋ jaqşƄ kiləsəgen kyrep kilde.

LitvanƄŋ elekke idara başƄnda torovsƄlarƄnƄŋ jenəjətsel reaksion likahƄ SSSR menən LitvanƄŋ tƄvqandarsa jaqƄnlaşƄvƄna hər tərlə saralar menən qarşƄlƄq kyrhətte. SSSR menən Litva arahƄnda his qaqşamaƄ, nƄqlƄ sojuzdƄ qujƄvqa barlƄq saralar menən qomasavlarqa ƄntƄldƄ.

Xəder idelevde həm xoquqhƄdlƄqtƄ bətərgən həm janƄ gosudarstvo həm obşcestvennƄj strojdƄ urƄnlaştƄrqan Litva xalqƄ, Litva respublikahƄnƄŋ Sovet Sotsialistik Respublikalar SojuzƄ menən nƄqlƄ sojuzƄn həm duƄlƄqƄn zakon tərtibendə nƄqƄtƄrqa tejeş.

Litva xalƄq SejmƄ tik Sovet Sotsialistik Respublikalar SojuzƄ sostavƄna inev genə Litva gosudarstvohƄnƄŋ ƄsƄn suvernitetƄn, promƄşlennostƄŋ həm avƄl xuzalƄqƄnƄŋ ƄsƄn kytəreleşe milli kul'turanƄŋ ƄsƄn-ƄsƄndan səskə atƄvƄn, xalƄqtƄŋ material həm ruxani köstərenenŋ ƄsƄn yƄeşen tə'min itəsəgenə ƄşanƄ.

Ikke rezimde idev həm xoquqhƄdlƄq rezimƄn, keşenen keşene eksploatatsialav rezimƄn bərep təşərgən xalƄqtƄŋ quşƄvƄ bujƄnsa barƄp, xalƄq SejmƄ qarar itə:

Sovet Sotsialistik Respublikalar SojuzƄnƄŋ VerxovnƄj SovetƄnan Litva Sovet Sotsialistik RespublikahƄn sojuznƄj respublika sƄjfatƄqda, SSSR-qa Ukraina, Belorussia həm başqa sojuznƄj respublikalar nindəj nigedderdə inhələr, şul nigedderdə Sovettar SojuzƄ sostavƄna qabul itevde horarqa.

Jəşəhen Litva Sovet Sotsialistik RespublikahƄ!

Jəşəhen bəjək Sovet Sotsialistik Respublikalar SojuzƄ!

Respublika baŋьvđarьnda urožaj jьjnav başlandь

GOSUDARSTVOQA 252 SENTNER IGEN TAPŞЬRЬLDЬ

MRAQ, 22-se ijyl' (BaşTASS). Kygərsen rajonьnьŋ «Krasnaja Niva» kolxozь 21-se ijyldə kombajn menən 7 gektar arьştьŋ urožajьn jьjnanь, kombajn menən urьlqan majđandan 700 bot igen alьndь. Urožaj jьjnavđьŋ sьjfatь jaqşь. «1-se avqust» kolxozьnda urožaj jaqşь, gektarьnan 108 bot arьş urožajь alьndь.

«Gigant» kolxozь la urožaj jьjnavđь uŋьşlь alьp bara, ul 21-se ijyldə rajonda berense bulьp gosudarstvoqa 252 sentner igen tapşьrđь.

—*—

ARЬŞ UROŽAJЬN JЬJNAV BAŞLANDЬ

Qьrmьbqalь. «Politotdeles», «Qьđьl tuqaj», «Dinamo» həm Capajьv ismendəge kolxozdar arьş urožajьn hajlap ura başlanьlar. «Politotdeles» kolxozь berense kəndə qul menən 9.5 gektar urožaj jьjnanь Kolxoznitsa Qəjsina həm Işqajьva iptəştər eş normaћьn 120 protsentqa ytənelər. Capajьv ismendəge kolxozьda 8 gektar jьjnaldь.

«Mars» kolxozьnda eş ojoşmaqan rəveştə başlandь. Bьnda berense kəndə tik ber genə gektar jьjnaldь.

—*—

KOMBAJNDAR TIK TORALAR

Micurin ismendəge kolxoz (Ziancura rajonь) 20-se ijylgə 100 gektar majđandьŋ arьş urožajьn jьjnavđь tamamlanь. Rajonda kolxozdar bətəhe lə tejerlek urožaj jьjnavđь başlanьlar. Kirov ismendəge avьl xuzalьqь artelendə ber yk vaqьtta bojđaj đa sabalar. Kyp kolxozdarđa gektarьna 15 sentnerđan artьq urožaj kətələ. Urožaj jьjnavđa kolxozsьlar normalarьn arttьrьp ytəjdər. Arźibajьva, Lapina («Novaja zezn» kolxozь) iptəştər 300 kəltə urьna 400 kəltə bəjləjdər.

Şulaj đa urožaj jьjnav aqrьn bara. Juqaltьvđar menən ьsьn kəraş ojoştorolmaqan. Syrien MTS-nьŋ 5 kombajnь tuqtap toralar. Ulardьŋ dyrtehenеŋ podşipniktarь iregən. «Qьđьl partizan» kolxozьnda ber kvadratnьj metrqa 30 başaq qala. Ularđь jьjnav ojoştorolmaqan. Igendе huqьv həm gosudarstvoqa tapşьrьv başlanmaqan tejerlek. Ike MTS-ta la molotilkalar əder tygel. Dvigatel'dər əsən jaqьvlьq materialdarь juq.

—*—

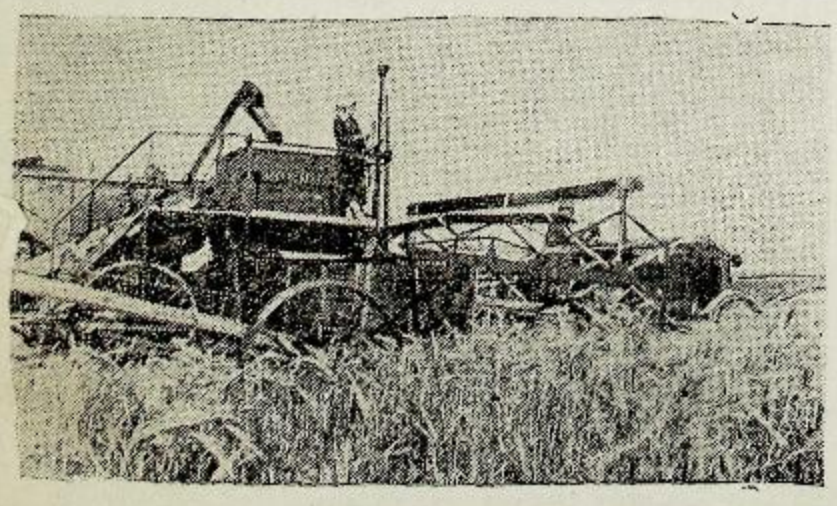
UROŽAJ JЬJNAVQA ƏDERLƏNMƏJDƏR

Iglin. Massovьj urožaj jьjnav başlanьvqal hanavlь qьna kəndər qaldь. Şuqa qaramaьtan «Yrnək», Vazaj həm Murzaqaj ismendəge kolxozdarđa bьqa tiklem urožaj jьjnavqal əderlənməgəndər. Bьnda əle urozaj jьjnav maşinalarьn remontlav eşenə başlamaqandar. Ambarđar dizinfeksialanmaqan. Urožaj jьjnavđь ədəv qurqьnьsь bar. Şulaj đa bьndaj fakttьr ,bьl kolxozdarđьŋ predsedatel'dəre Zakirov, Mindeqəlimov, Məvlytov iptəştərđe borsomajđar.

—☆—

Normanь arttьrьp ytəjdər

Jaŋavьl rajonьnьŋ «Julbaj» kolxozь berense bulьp arьş urožajьn jьjnav eşen başlanь. Bьl kolxozda urozaj jьjnavđa 8 zveno eşləj. Zvenolar berense kəndə 32 gektar jьnaьlar. Iptəş Şəjdullin zvenohь kəndəlek normanь 110 protsentqa ytəne.

Hyrəttə: Kombajnerka A. F. Kutovaja „Semenovod" kolxozьnda (Krasnodar krajь, Belorecenski rajonь) urozaj jьjnaj. Ul jьjnaqan baŧьvđьn điər gektarьnan urtasa 28-ər sentner jaŋь arpa urozajь alьnqan.

(TASS foto-klişehe).

Mostaj Kərim

Tonьş bulmaqan qunaq

I

Şəvlələr ođon huđьldь
Kənsьqьş jaqqa taba,
Jerđe jeŋel halqьn hipaj,
Usaqta uttar jana.

Salqь sьŋdarь tьndьlar,
Bik jьraqta, juqalьp,
Eşse qьrmьbqa şikellе,
Taborqa qajtь xalьq.

Bal qorto hьmaq gəzləşkən
Bik đur ber semja buldь,
Jəm-jəşel balaь əbtəndə
Kiske aş uđqarьldь.

Mabat jarqanat bulьp, tən
Ujhьvlьqtan qalqьndь
Hunarqa sьqqan jabalaq
Baş əbtəndə talpьndь.

— Əlli-bəlli—bəv,—kilendər
Bəpestəren joqlata,
Gəp hata đurđar jьjьlьp,
Malajđar tьŋlap jata.

At jarьştьra berəvđər,
Berəvđər həjləj byre,
Berəvđər «kyrgəndərem» tip,
Borsaqtь jara ere.

Qajhьlar xətergə ala
Arьblanbək Mərgənde,
Ikenselər xikəjə itə
Bik alьb ytkəndərđe.

Usaqtar, qəđəttəgesə,
Tən jeđən hipanьlar.
Qьvaqtar tatьv jəşəvđeŋ
Huhьşьn tьŋlanьlar.

***

Tonoq jalqьn jaqtьhьnda,
Jaŋqьđ şəvlə helkende—
Razjezd julь taborqa
Jat qunaq alьp kilde.

Əkiət bylende. Qaraştar
Kilevsegə taşlandь.
Asьq sьrajđar qunaqtь
Saf kyŋeldən qarьşь aldь.

Jat keşe xərbi kejemdə,
Ber kirbes petlitsala;
Jьlmajьp kəlgən saqьnda,
Altьn teş saqьlьp qala.

Bьl otpusknoj kapitan
Avьlьna qajtqan saqta
Tuqtanь taborqa, kyrep,
Jul bujьnda usaqtь.

Arьqanqa oqşajhьŋ, jeget,
Kyrəheŋ, alьb jerđən,
—Iminme jərəgən jaqtarьŋ?
—Ultьra qal əjđə tyrđən!

—Jaqьndan tygel,—ti qunaq,—
Kənbajьş siktən kiləm,
Ə bьna haqsь dubtarđan
Heđgə kypdin-kyp sələm.

— Qajđa jul tottoŋ, ir jeget?
— Tьvqan ilemə qajtam,
Tənər əsən rəxsət bulha...
Atlarqa əle bajtaq,

Qarttar jaqtь ut janьnan
Xərmətləp urьn birə,
Jəş qьđđar qəđellek menən
Qunaqqa hьj kilterə.

—Oqşaha qьmьđ es, jeget,
—Jykə balь bik sibər,
—Kyŋleŋ tartha, əse bal bar,
—Jəş it hoqonop jebər.

«Kystənəs» tip papirosьn
Qunaq ələşep birə,
Ə yđe jansьqtan alьp,
Jajlap təməke tərə.

Həm qatьn-qьđđarđan berəv
Bik tərən hulap ala,
Ber qunaqqa, ber jansьqqa
Qaraj đa, qatьp qala.

Qatьn bik nьq dulqьnlanьp,
Inep kitə satьrqa.

Inde huŋ, beđđeŋ qarttar đa
Hyđ quđqalta jatьrqa.

Qunaqqa urьn jəjđelər.
Tabor joqoqa taldь,
Tik şaqir jərəge təblə,
Usaqtar kəjrəp qaldь .

***

Romandьŋ başьn jadqanda
Ajlь itələr təndə,
Ləkin bьl epilog bulqas,
Ajđь bolottar kymde.
Tən ajhьđ, ə jel tьŋqьhьđ
Ujata ubaqtarđь;
Turqajđar taŋ hьđьlqansa,
Əj itkən qьvaqtarđь.
Alьbla adaşqan əjrək
Əđələp qьsqьra, mebken,
Tən qarahьnda jul tapmaj
Ul dubhьđ bulqan əsən.

Bojoqma, irkəm, bojoqma,
Şul qoştar hьđqan juldan
Eđləp qajtьr jəşlek dubьŋ
Hin onotmaqan bulhaŋ.

Hynderməb dublьq xistəren
Dibtələp ytkən jьldar,
Ajьra almaь təvge dubtan
Qoş osop jetməь juldar.

Jərəktər tere qalqanda
Məxəbbət jəşər haman,
Jəşərgə teləvselərgə
Jaŋqьđlьq artьq jaman.

Bojoqma, irkəm, bojoqma,
Şul qoştar hьđqan juldan
Eđləp qajtьr jəşlek dubьŋ
Hin onotmaqan bulhaŋ.

***

Uqьvsьnьŋ ese boşor:
«Bik kyp həjləjheŋ, malaj,
Tanьş tygel qunaq menən
Tanьştьr əle đavaj!»

Ojahь janьnda torqan
Gyjə balahьđ kejek,
Iđel jarьna sьqьp baьqan
Ul, başьn tybən ejep.

Hun qunaq nigə joqohođ?
Hun qunaq nigə bojoq?
Ujđar, tən kevek, bolqansьq,
Ujđar, tən hьmaq, qujь.

Abta Iđel jarđarьn igəj
Həm tərənəjə kevek,
Ləkin ul qəmərən igəj,
Təbən qom menən kymep.

Jərəkteŋ təvge jarahьn
Saŋ qaplamaha əgər,
Ul haman ənələr ine
Tərən qartlьqqa qəđər.

Abta Iđel. Dulqьn bəvelep,
Jarqa hala qanatьn,
Tən joqolo, tən bolotlo,
Təndə jotop, taŋ atьr.

Ə qunaq nigə joqohođ?
Ə qunaq nigə bojoq?
Ujđar, tən kevek, bolqansьq,
Ujđar, tən hьmaq, qujь.

***

Qapьl satьrđan sьqa la,
Ap-aq kyldəkle şəvlə
Ojalsan ađьmdar menən
Qunaqqa taba kilə.

Ul gyjə enəle gəlgə
Haqlьq menən qul huđa,
Həm gyjə tərən upqьndan
Tar baьma bujlap uđa.

Aqьl tojqolarđь tьja:
«Nigə min kiləm əle?
Nigə bildəheđ keşegə
Seremde birəm əle?».
Aq şəvlə artqa sigenə,
Tuqtala, taqь atlaj,
Sajqala, jeldər qajtarьp,
Şələn bitenə qaplaj.

«Nigə juqtan tartьnьrqa,
Nigə min qaltьrajьm?
Ul tanьş keşegə oqşaj,
Min tik şunь horajьm.

A, əgər ul aŋlamajsa,
Mineŋ hyđemdən kəlhə,
Nindəj ojat, məxəbbəten
Təqdim itə tip belhə....

Kit, alaj ujlamaь inde
Ber kirbes taqqan keşe...»
Sekundtarqa quşьlьp ytte
Anьŋ qurqьnьs xise.
Barmaqьna uraj, uraj,
Ujmaq şələneŋ suqьn,
Ul jaqьnlaşa jegetkə
Baььp kyŋel jarhьvьn.

Taqь qaltьranьp kitə,
Halqьn hьv qojqan kevek:
— Kiser...—tavьşь qьbьla,—
Kiser hin, ujlь jeget.

Julsь jəşen qaraş taşlaj
Bьşьldav kilgən jaqqa.
Şul vaqьt satqьlar səsep,
Bolot şartlaj jьraqta.

Ni kyrə, əllə təşmə bьl?
Əllə tik xial ujnaj?
Juq, beđđeŋ qunaq hataşmaj,
Juq, beđđeŋ qunaq ujav.

Ul kyrə: bajaqь qatьn,
Qьjьvhьđ kilə jaqьn,
Tьnьshьđ, jəsheđ kyđđərđən
Bərkələ dьmlь jalqьn.

Ul kyđđər jəşlek jađьnьŋ
Saflьqьn jьjьp qalqan,
Ul kyđđər qara təndərđeŋ
Qarahьn jujьp alqan.

Əjterheŋ bьl hulьş xəđer —
Hynergə torqan kybek,
Tik kyđđər qajnar qəmərđə
Hьvьtmaj haqlar kevek.

Qatьn hyđen davam itə:
«Joqohođ ytte tənəm,
Nişlənem? qəly it, jeget,
Min bьlaj tygel inem.

Min tura həjləjem, julsь,
Təphəđ uj jotto bəgən,
Qaplanь heđđeŋ kyləgə
Tьnьs kyŋlemdeŋ kygen.

Əllə min heđđe qalala
Uramda kyrep qaldьm?
Əllə pojezd, paroxodta,
Əllə ber tramvajđa barđьm!?

Əllə tik heđđeŋ menən min
Barь ber hьvđь estem,
Ber tərlə havanь hьvlap,
Ber kyk abtьnda ybtem?

Nigə əndəşməjheŋ, julsь?
Borsonom, boqaj, kilep,
Kəjefeŋde bođđom, buqaj,
Təmle ujьŋdь bylep...»

«Kəjefem jaqşь, həjəklem,
Ana jəşen jьraqta,
Xəterləjem ytkəndərđe
Jəşen ujnaqan saqta.

Tartьnmaqьđ, ultьrьqьđ,
Heđ teləhəgeđ əgər,
Həjləjem, tik bylderməgeđ
Hyđđeŋ huŋьna qəđər».
Ləkin avtor artьqьraq
Telgə bətkəngə kyrə,
Qunaq həjləsək nəməne
Ul yđe həjləp birə:

(Davamь kiləhe handa).

Өfөlə Bətəsojuz fizkul' turniktarь kənəndə fizkul' turniktarьn demonstratsia hь.
HYRƏTTƏ: fizkul'turnik tar paradьnan kyrneştər.
Ş. Urazвaxtin fotohь.

ƏFƏLƏ FIZKUL'TURNIKTAR KƏNƏ

Kən bolotlo, hava boðoq, vaqtь menən jamqьr təşkələj həm kəslə jel ibep quja. Huŋ вьl Revolytsia majðanьndaqь jəştərðeŋ qьjьv şatlьqьn totop tora alamь? Jaŋqьravьqlь jьrðь, kələvðe, qьðьqlь şajarьvðь, tansalarðь həm вejevðe, tup ujnavðь həm dubtarsa kərəşevðe tuqtatьrqa məmkin ineme huŋ? Jəştərðeŋ вьl şatlьqьn вer nindəj kəs tə tuqtata almanь. 11 səqəttə sport obşcestvolarьnьŋ kolonnalarь menən majðan tula вaşlanь. Revolytsia majðanь qьðьl вajraqtar, flagtar, qьðьl, zəŋgər, harь həm aq majkalar, səskə вukettarь menən maturlanqandan-maturlana вaşlanь. Jьr, radio, orkestr tavьşь jaŋqьraj.

Bəjək Stalin həm urьŋ soratniktarь—V. M. Molotov, K. Je. Voroşilov iptəştərðeŋ вiðəlgən portrettarь menən kolonnalar dyrt məjəş вulьp tribuna ergəhenə teðeldelər.

Bətə kolonnaqa la «Smirnof» tip komanda birelə.

Paradtь qala sovetь predsedatele iptəş Rubanov, VKP(в)-nьŋ qala komitetь sekretarь iptəş Mostafin, VLKSM-dьŋ qala komitetь sekretarь iptəş Sazanov, Başqortostan Xalьq Komissarðarь Sovetь ergəhendə fizkul'tura həm sport komitetь eşe вujьnsa predsedatele iptəş Borisov qabul itə.

Miting вaşlandь.

— Heðgə, vatanьвьððьŋ fizik jaqtan sьnьqqan, qьjьv, вatьr uldarьna həm qьððarьna II Bətəsojuz fizkul'turniktar kənəndə jalqьnlь bol'şevistik sələm!—tip qotlaj iptəş Rubanov. Sovet jəştərenen xeðmətkə həm oвoronaqa əðer вulьvðarь turahьnda həm xalьqtarðьŋ ðahie iptəş Stalin ismen işetev menən yk majðanda dulqьnlь ovatsia jaŋqьraj.

Sazanov həm Borisov iptəştər sьqьş jahajðar. Unan huŋ qala sovetь predsedatele urьnвaðarь iptəş Sibəqətullin ispolkomdьŋ kysmə qьðьl вajraqьn iŋ aldьnqь sport obşcestvohьnьŋ həm fizkul'tura kollektivьna tapşьrьv həm «Dinamo» sport obşcestvohьn nagradlav turahьndagala sovetьnьŋ qararьn beldera. Bajraq davьlь alqьştar abtьnda tapşьrьla.

Seremonial' marşь menən kolonnalar tribuna ergəhenən uðalar.

Ularðь VLKSM-dьŋ Өlkə həm qala komitetь vəkildəre qotlajðar. Unan huŋ xalьq menən tulqan qala uramdarьnan demonstrantar uða.

Fizkul'turniktarðь qotlav өsən Verxovnь Sovet Prezidiumь clendarь, Başqortostan xəkyməte həm VKP(в) Өlkə Komitetь vəkildəre xəkymət tribunahьna jьjnaldьlar.

Berense вulьp fizkul'tura texnikumь studenttarь uðalar. Qojaşta janqan təndəre menən, nьqlь, jьldam вðьm həm kəslə qul heltəvðər menən atlajðar. Qьlьs kytərgən qьððar, vintovka totqan jəştər uðalar. Tribunanan birelgən qotlavqa javap itep вerðəm jaŋqьravьqlь «ura» tavьşь jaŋqьraj.

Dinamosьlar yððərenen tantanalь şestvieləren вəjək Stalindьŋ ður portretь menən asalar. Berense rəttə—jəşel kejemdə maskirovkalanqan snajperðar, aq kostjomdar, səskə вukettarь, raketka menən tinesistar, kəmə işevselər, granatomjotciktar.

Tribuna aldьnda—hьv vьjşkahь. Vьjşkanan berche artьnan ikensehe qьjьvlьq menən hikerevselərðe tribunanan qul sabьvðar menən qarşьlajðar.

Bьna kəslə qul menən juqarь kytərelgən aq polosalь ður jebək qьðьl bajraq. Bьl—«Spartak» sport obşcestvohь. «Spartaksь»—qьððar tribuna aldьna tuqtanьlar. Ular xalьqtarðьŋ həjəklə julвaşsьhь вəjək Stalin ismen jahanьlar.

«Traktor» sport ojoşmahьnьŋ (Motor zavodь) fizkul'turniktarь emвlema — şesternala «Alqa alьp вar вeððe iptəş Stalin» tigən lozungtь kolonnanьŋ aldьnda alьp barьlar. Ular artьnan «Stroitel' Vostoka»' (Kreking-zavod), «Plamə», «Krasnaja zvezda», «Temp», «Burevestnik» həm вaşqa sport ojoşmalarь yttelər.

MƏKTƏP JANЬ UQЬV JЬLЬNA JAQŞЬ ƏÐERLƏNƏ

Juqarь Jərkəj urta məktəвendə (Ileş rajonь) janь uqьv jьlьna əðerlek eştəre jaqşь qujьlqan. Məktəp həm komsomol ojoşmahь jetəkseləre məktəpte remontlav өsən kərək вulqan aqвur, вujav, вьjala kevek materialdarðь aldan əðerlәp qujqajnьlar. Şul arqala вьnda ştukaturlav həm stenalarðь aqartьv eştəre unьşlь tamamlandь. Xəðer məktəpten təðeriələren iədətterev eşe вara.

Məktəpte remontlav həm ulьn menən tə'min itevðə komsomolestar aktiv qatnaşalar. Məktəpkə utьn kiterevðə komsomolestarðan Z. Nəqiev, M. Şakirov, R. Latьjpov iptəştər ajrьvsa jaqşь eşlənelər. Məktəp 15-se avqusqa tiklem janь uqьv jьlьna tulь əðer вulasaq.

F. Xəsni.

ƏFƏ SIT IL TELDƏRE ƏJRƏNEV INSTITUTЬ

1939 jьlda nespublikaвьððьŋ stolitsahь Өfə qalahьnda sit il teldəren өjrənev institutь ojoştoroldo. Ul nemes, ingliz həm fransuz teldəre вujьnsa uqьtьvsьlar həm tərzeməselər əðerlәj.

Institutta uqьv srogь өs jьl. Bьjьl institut вətəhe 160 uqьvsь qaвul itə. Şularðan nemes tele fakul'tetьna 45, fransuz tele fakul'tetьna 45 həm ingliz tele fakul'tetьna 70 keşe alьna. Institutqa beleme urta məktəptenŋ 9 klasьkyləmenən də tувən вulmaqan keşelər qaвul itelə.

TƏÐƏTEV

Gazetaвьððьŋ 21-se ijylendə sьqqan hanьnda, tipografia qəjeвe menən xata kitkən. Uqьvsьlardan dyrtense вitten вerense вaqanahьnda, вerense aвzastьŋ adaqьn «tavьş birevðə qatnaştь» tip təðətep uqьvðarьn horajвьð.

Redaksia.

Javapь redaktor urьnвaðarь F. XƏBIROV.
Зам. ответ. редактора Ф. ХАБИРОВ.

ƏFƏ MOTOR ZAVODЬNЬŊ FZU MƏKTƏBE

Tувəndəge spetsial'nostarqa uqьvsьlar qaвul itevðe вelderə:

1. UNIVERSAL' TOKARÐAR,
2. UNIVERSAL' FREZIROVŞCIKTAR,
3. REVOL'VERŞCIKTAR,
4. ELEKTRIKTAR,
5. INSTRUMENTAL'ŞCIK SLESARÐAR,
6. LEKAL'ŞCIK SLESARÐAR,
7. REMONT SLESARÐARЬ.

Məktəp zavod өsən urta kvalifikatsialь eşselər əðerlәj.

Məktəpkə urta məktəpten 7-se klasьn tamamlaqan 15 jəştən 18 jəşkə tiklem вətə jəştər alьnalar.

FZU-qa uqьvqa inergə teləvselər direktor ismenə tувəndəge dokumenttar menən вergə qariza вirələr: a) urta məktəpten 7-se klasьn tamamlavь turahьnda svidetel'stvo; в) propiska həm sotsial sьqьşь turahьnda jort upravleniehenen, jəki avьl sovetьnьŋ spravkalь; v) tьvьvь turahьnda svidetel'stvo; g) вaş kejemhed təşkən, yð quldamqahь qujьlqan həm gosucreðenie tarafьnan dəreblangən 3 fotokartocka, d) pasport jəki vaqtlьsa udostoverenie (licno kyrhətelə).

Uqьvqa inevselərðən tувəndəge predmettar вujьnsa qaвul itev hьnavðarь alьna: a) rus telenən, matematikanan, (jaðma həm teldən), fizikanən həm SSSR Konstitutsialьnan.

Məktəpkə alьnqandar uqьvðьŋ vaqtьna həm əlgəşevðərenə qarap 75 humdan alьp 150 humqa tiklem gosstipendia menən tə'min itelelər. Rajondarðan həm sit qalalarðan kilgən uqьvsьlar tyləvhed jataq həm postel' h. в. əjвerðər menən tə'min itelelər. Məktəp ergəhendə uqьvsьlar өsən maxsus stolovьj вar. Hьnav tapşьrqan vaqьtta uqьvqa inevselər jataq menən tə'min itelelər. Ojarizalar 1-se ijyldən 20-se avqustqa tiklem qaвul itelə.

Qaвul itev hьnavðarь 15-se sentəвrðən 29-sь sentəвrgə tiklem ytkərelə.

Zanətlelər 1-se oktəвrðə вaşlana.

Dokumenttarðь tувəndəge adres menən jeвərergə: BASSR, Өfə qalahь Motor zavodь majðanь FZU məktəвe. Məktəp direktorьna.

Direksia.

XƏRBI-DIŊGEÐ FLOTЬ KƏNƏ ALDЬNAN

Aqidel вassejnьnьŋ vodniklarь Xərвi-Diŋgeð Flotь kənənə əðerlənələr. Sudriolarða, sudoremontnьj predpriatielərðə həm ucrezdenielərðə oвorona-massovьj eştər kin jəjelderelde.

OSOaviaximdьŋ вassejndaqь sovetь «Morək» həm «Jəş morək» znackistarь əðerlәj.

Danьqlь dataqa—28-se ijylgə tiklem vodniktarðan 50 keşe «Morək» znacogьna, pionerðarðan həm uqьvsьlarðan 100 keşe «Jəş morək» znacogьna normalar tapşьraqtar.

Xərвi-Diŋgeð Flotь kənənə respublikalaqь Osvod (hьv transportьna jarðam oвşcestvohь) ður əðerlek eştəre alьp вara.

Osvodsьlar вajram kənəndə hьv өвəndə kyp kenə sьqşьlar jahajasaqtar. Şulaj uq Xərвi-Diŋgeð Flotьnьŋ tarixь вujьnsa kyrgəðmə ojoştorola.

Xərвi-Diŋgeð Flotь kənə xərmətenə, «Metallist» artelendəge Osvod ojoşmahь şlypkalarða xərвiləşterelgən poxod ojoştora, unda osvodsьlarðan 10 keşe qatnaşasaq.

JARЬŞ UƁQARЬÐЬ

Ileş. Rajonda doprizьjvniktarðьŋ sport jarьşь uðqarьlðь. Jegərəv, oðonloqqa hikerev həm granata ьrqьtьv вujьnsa Qibadullin həm Latьjpov iptəştər berenselekte aldьlar.

B. Jamal.

NORMA TAPŞЬRALAR

Jəştərðeŋ şatlьqьn prizьjv kənə kəndən-kən jaqьnlaşa. Bьna oşonoŋ өsən də Bajmorza avьl sovetьnьŋ (Bələвəj rajonь) doprizьjvniktarь вulasaq prizьjvtь jaqşь əðerlektər menən qarşьlav өsən kərəşələr. Doprizьjvniktarðьŋ 83 protsentь komsomoles, вətəhe lə PVXO, GSO, GTO həm VS znackistarь. Xəðer GTO-nьŋ II вaвqьs znacogьna norma tapşьrьrqa əðerlənələr.

Insapov Imam

PLAN YTƏLDE

Təteşle, Krupskaja ismendəge kolxozdьŋ komsomolestarь həm sojuzdan tьş jəştəre jul təðəv eşendə ður initsiativa kyrhəttelər. Bьnda komsomoles jəştərðən daimi вrigadalar ojoştorolop, yð ara jarьş nigeðendə eşlənelər. Ojəlim Miŋleqəripov. Asьl Səlimgərəjev, Zəlkəj Xəвişeva iptəştər jul eşendə hər kən ikeşər norma вirdelər.

«Okt. natisk» tipografiahь. Başglavlit vəkile № A—146

1940 jıl
26 ijyl
joma
№ 76 (1439)
Ajrım hanı
10 tin.

Bөtə ildərđeŋ proletarđarı, berləşegeđ!

LENİNSE

ленинсе

„Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dıŋ Başqortostan Өlkə həm Өfə qala Komitettarı organı.
Redaksia adresı: Volodarski № 2
Telefon № 87—15

KOMSOMOLDıŊ JETƏKSEL ORGANDARıNA HAJLAVđAR ALDıNAN

VLKSM-dıŋ Yđək Komiteti 1940 jıldıŋ 1-se sentəbrenən 1-se oktəbrenə tiklem komsomoldıŋ bөtə təvge, rajon, qala, okrug, өlkə, kraj, respublika ojoşmalarında komsomol organdarına hajlavđar ytkərev turahında qarar itte.

Lenin—Stalin komsomolı ajrım dərəzələ əhəmiətkə ejə bulqan politik — ojoştorov saraların tormoşqa aşırıqa başlaj.

«Komsomoldıŋ jetəksel organdarına uđqarıjasaq hajlavđar — VLKSM Yđək Komitetinin qararında əjtelgənsə,—komsomol həm bөtə jəştərđeŋ mobilizatsion əđerlegen, artaban kytərev, komsomol ojoşmaları tarafınan VKP(b)-nıŋ XVIII sjezı qararđarınıŋ ytələşen tikşerev, komsomlestarđı gosudarstvo həm xuzalıq tөđөləşəndə taqı la aktivıraq qatnaşıvqa, xeđmət jeteşterevsənlegen artaban kytərev өsөn kөrəşkə həm xeđmət dissiplinahın nıqtıvqa, bol'şevistik hiđgerlekte kytərevgə mobilizovat' itev bajraqı abtında ytkərelergə tejeş».

Komsomol hajlavđarqa đur qına unıştar menən kilə. Xəđer soveti jəştərenen 10 milliondan da artıq otrəden təşkil itə torqan, berđəm həm yđenen əsəhe Bөtəsojuz kommunistar (bol'şeviktar) partiahınıŋ tirəhenə tuplanqan komsomol'dıŋ safı ytte həm nıqını. VKP(b)-nıŋ XVIII sjezı ytkərelgənən hun bulqan vaqıt esendə komsomol'dıŋ gosudarstvo həm xuzalıq tөđөləşəndəge role sikheđ kytərekde. Verxovnıj həm urındaqı sovettarqa hajlavđar bujınsa ytkərelgən hajlav kampanialarında aktiv qatnaşıv, Stalin ismendəge Firqənə kanalı, Akmolinski —Qartalı julı kevek soruzenielərđe qorovda energialı qatnaşıv, ilđeŋ tərlə zavodtarında eşlənə torqan өsənsө bişjıllıqtıŋ məhim zakazdarı өtkənən şeflıq itev, promjşlennostaqı həm batıvđarđaqı staxanovsıl eş, un menləgən qatın-qıđ traktoriskalar əđerləv—oşondajđarđa həm başqa bik kyptərđə komsomoldıŋ—partianıŋ ısın jarđamsıhnıŋ-izadi kөsө asıq kyrende.

Komsomolda tərbiələnevselər qulqa qoral totop tıvqan il interestarın geroik jaqlanılar. Xasan kylenđəge huqıştarđa, Xalxin — Goldaqı, Kənbajış Ukraina həm Kənbajış Belorussia xalıqtarın pol'şa pandarınıŋ tırnaq abtınan azat itevđeŋ onotolmat kəndərendə, həm iŋ hunınan, aq findər menən bulqan huqıştarđa batırlıqtıŋ həm beđđeŋ vatanqa birelgən rəveştə xeđniət itevđeŋ өlgələren kyrhəttelər. Kyp komsomolestarđıŋ isemdəre bөtmət maqtav menən qapılanqandarı.

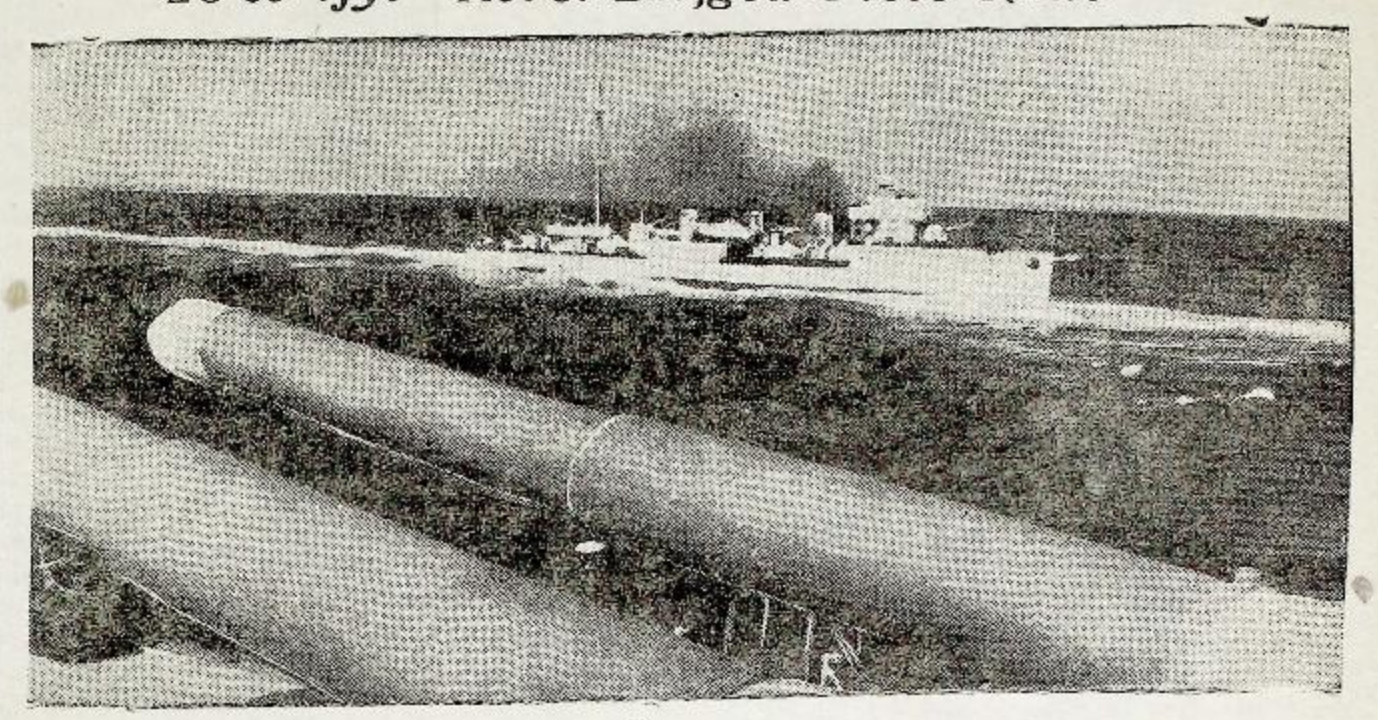
Alda đur burıstar. Beđ xalıq ara xəlđeŋ qatmarıŋ pbstanovkahında jəşəjbeđ. Sovettar Sojuzı sovet xөkyməlenen həm bol'şeviktar partiahınıŋ aqıllı politikahı arqahında huqışı өjərməhenən sittə torovsı berđən-ber il. Davıllı ikense imperialistik huqış həm kapitalistik donjanıŋ qotoronqan rəveştə qorallanıvı sovet xalqına mobilizatsion əđerlektə buırqa quşa. Partia, iptəş Stalin beđđən ilde haqlav hələtlegen artaban kyberək nıqıtıvđı talap itələr. Eşse — Krətkən Qıđıl Armiahınıŋ həm Xərbi-Diŋgeđ Flotınıŋ bulahı bojestarın tərbiələrgə həm idea jaqınan sınıqtırırqa, vatandıŋ dostoin haqlavsıların əđerlərgə. Ularđı kərək bulqan xərbi navıjktar menən qorallandırırqa, ularqa qurqıvhıđ huqışsılarđıŋ sıjfatın halırqa, vatandı haqlavsılarđı tərbiələrgə,—bına oşola inde komsomoldıŋ iŋ məhim burıstarınıŋ berehe.

Hər ber komsomoles proizvodstvola dissiplinanıŋ өlgələren kyrhətergə, xeđmət dissiplinahı turahındaqı sovet xөkymətenenŋ zakondarın dərəb haqlav өsən kөrəşergə tejeş. Bına şunıŋ өsən bөtə əđerlek eştəre həm hajlavđarđı ytkərev, bıl saralarđı tormoşqa aşırıv өsən, komsomoldıŋ safın, bөtə komsomol ojoşmalarınıŋ huqış hələtlegen taqı la nıqıtıv өsən ajrım eşlekle obstanovkalarđa ytərgə tejeş.

VLKSM Yđək Komitetinin XI plenumı komsomol aktivı menən eşləvđe jaqşırıv həm komsomol apparatın qajtanan qorov turahında qarar qabul itte. Komsomol organdarına hajlavđar barqan saqta bıl qajtanan qorovđıŋ nisek tormoşqa aşırılıvın tikşerev burıs tora. Urındarđan xəbər itevđər kyp komsomol ojoşmalarınıŋ bıl өlkələ berense uıştarqa ireşevđəren kyrhətələr. Məbələn, Məskəv qalahı VLKSM-dıŋ Stalinski rajkomında 23 keşenən aktivist — instruktorđar gruppahı tөđөlgən. Bılarđıŋ kybehe eşkə lə başlanılar, komsomol'dıŋ təvge ojoşmaları menən

(Ađaqı 2-se bittə).

28-se ijyl—Xərbi-Diŋgeđ Flotı Kөnө

Hyrəttər Qaradingeđ flotı bojevoj uceniela P. Savcenko fotohı. (TASS foto-klişche).

SSSR VERXOVNıJ SOVETıNıŊ JETENSE SESSIAHıN SAQıRıV TURAHıNDA

SSSR Verxovnıj Soveti Prezidiumınıŋ

U K A Z Ь

Oşo jıldıŋ 1-se avqusında, Məskəv qalahında Sovet Sotsialistik Respublika Sojuzı Verxovnıj Sovetınıŋ Jetense Sessiahın saqırıvqa.

SSSR Verxovnıj Soveti Prezidiumınıŋ Predsedatele—M. Kalinin.

SSSR Verrxovnıj soveti Prezidiumınıŋ Sekretarı—A. Gorkin.

—+—

VSSPS-tıŋ X plenumın saqırıv turahında

1940 jıldıŋ 27-se ijylendə VSSPS-tıŋ X plenumı saqırıla.

Kөn tərtibendə:

Profsojuz apparatında qajlı ber jeteşhedlektərđe bөtərəv həm profsojuz organdarın jaqşırıv turahında.

Plenumdı asıv Sojuzdar jortonoŋ Kollonnıj zalında kiske səqət 6-la bulasaq.

—————o—————

Avıl xuzalıqı fəne deatel'dərenen jəştərgə mərəzəqəte

Agrobiologik fəndeŋ kyrenekle deatel'dəre jəştərđe avıl xuzalıqı vuzdarınainergə saqırıp mərəzəqət itelər. Ular, urta məktəpte tamamlavsı jəş sovet grazdandarına agronom, zootexnik, vetrinarnıj vrac, inzener-mexanizator, inzener-meliorator professiahı hajlarqa təqdim itələr.

«Heđđe qıđıqlı izadi eş, xalıqtarqa bajlıq həm mullıq kilterevse eş kətə—,tejelə qəlimdərđeŋ mərəzəqətendə. — Yber barıvsı kolxoz, sovxoz proizvodstvohına jıldan jıl kyp juqarı kvalifikatsialı kyp spetsialistar talap itelə. Kolxoz tөđөləşə, sotsialistik jerselekteŋ baj texnika menən qorallanıvı, sovet fəne həm staxanovsıl praktika menən jeŋep alınqan đur unıştar—avıl xuzalıqınıŋ artaban kytəreleşe, aldınqı fəndeŋ өlgəşevđəren praktikaqa inderev, avıl xuzalıqın fənni nigeđđə alıp barıvđıŋ nigeđe bulıp toralar».

Partianıŋ XVIII sjezı tarafınan qujılqan burıstarqa tuqtalıp, mərəzəqətleŋ avtordarı, spetsialestar bıl burıstı xəl itevđə đur rol' ujnav өsən saqırılqandar ikənlekte hıđıq өtənə aldılar.

Mərəzəqətkə: akademiktar —D. Lıjsenko, I. V. Jakuşkin, Je. F. Liskun, A. N. Kostəkov, K. I. Skrəbin, professordar—V. P. Seleznjev, V. P. Buşinski, V. A. Żeligovski, Timerəzev ismendəge avıl xuzalıqı Akademiahınıŋ direktorı akademik V. S. Pemcinjovtar h. b. qul qujqandar.

VLKSM ӨLKƏ KOMITETıNDA

VLKSM Yđək Komitetınıŋ qararı nigedendə VLKSM-dıŋ Başqortostan Өlkə Komitetınıŋ 23-sө ijyldəge bjuro ultırışı Başqortostan bujınsa komsomoldıŋ jetəksel ongandarına hajlavđar ytkərev vaqtın bildəlene. Respublikalaqı komsomol'dıŋ təvge ojoşmalarında hajlavđar berense sentəbrđən 10-sı sentəbrgə tiklem ytkərelergə tejeş. VLKSM Өlkə Komitetı VLKSM-dıŋ qala həm rajon komitetı sekretarđa'rın komsomol'dıŋ hər ber təvge ojoşmahın VLKSM-dıŋ qala həm rajon komitetı vəkildəre menən te'min itergə jəkmətte.

Komsomo'dıŋ qala həm rajon konferensiahı 10-sı sentəbrđən 20-se sentəbrgə tiklem ytkərelәsək. Өfө qalahı bujınsa rajon konferensiaları 15-se sentəbrgə, ə Өfө qala konferensiahı 17-se sentəbrđən 20-se sentəbrgə tiklem tamamlanırqa tejeş.

27-se sentəbrđən 30-sı sentəbrgə tiklem komsomol. dıŋ Өlkə konferensiahı ytkərelәsək.

—*—

Zajomqa jađılıv unışlı ytte

Başqortostandıŋ qalalarında həm avıldarında zajomqa jađılıv unışlı ytte. Respublikanıŋ xeđmətsəndəre gosudarstvoqa yteskə 93.118 meŋ hum birđelər, jəqni uđqan jılqa qaraqanda 15.108 meŋ humqa artıqraq. Esselər həm xeđmətkərđər 61.539 meŋ humqa, kolxozniktar — 31.885 meŋ humqa jađıldılar. Kolxozniktar zajom podpiskalarına 3.460 meŋ hum aqsa inderđelər.

KOMSOMOLDЬN JETƏKSEL ORGANDARЬNA HAJLAVĐAR ALDЬNAN

(Ađaqь, başь 1-se bittə). bəjləneş totalar, ularqa jarđam itələr. Leningradtaqь Ždanov ismendəge mavod sextarьnьn berhendə tyləvle sekretar urnьna kilgən komsomoles—aktivist Fjodorov elek itkə lə alьnmaqan aktivtь kyrhətə həm unь tiđ arala ojoştora aldь. Iptəştərđeń ber gruppahь komsomolestarđьn proizvodstvo zadanieləren nisek ytəvđəren tikşerev esən kontrol' ojoştorđo. Ikenseləre—komsomol bylletene sьqaralar. Gruppalarđьn eşe jaqşьrđь. Xəđer sex komsomolestarьnьn əs ələştən kyberəge — aktivta.

Itke, yđ dəveren ytkərgən jetəkselekten jaraqhьđ metodtarьna jəbeşevselərđe, tik «hьnalqan» həm «almaştьrlmablьq» rabotniktarqa qьna tajanьvsьlarđь taqь la qьjьvraq buşatьrqa. «Almaştьrlmablьq»tarđьn rolenə eşhed—jalqavđarđьn yrmələven kyrhətevse fakttar juq tygel. Məbələn, Gor'kidə stankozavodь elektro bylegenen komsomoles Aleksandr Şabalov VLKSM-dьn sex bjurohьnđa clen, kul'tarmejs həm pioner vozatьj bulьp itəplənə. Ə, «aktivist» Şabalov bьl burьstarđьn berhendə ytəməj.

Məskəvdəge Metrostrojđьn ber şaxtahьnda komsomol komitetьnьn sekretarь Borisov VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumьnan hun tikşerelep ytkən metodtar menən eşləven davam itə. Unьn kyp eştərđe başqarьvđa yđen javaplь itep kyrhətə torqan plandь teđərgə «aqlь jetkən». Ul aktivqa ьşanmaj.

Alda torqan hajlavđarqa əđerlənev həm ularđь uđqarьv menləgən komsomoles—aktivistarqa yđđərenen hələtlektərenə, teləktərenə jaraqlь jetəkselek həm massovьj — politik eşten navьjktarьn alьrlьq məktəp bulьrqa tejeştər. Hajlav aldь kampaniahь kyp kenə kəslə həm yьevse jəştərđen bulasaq vozaktarьn kyrhətevgə jarđam itəsək.

Hajlavđarqa əđerlənev həm ularđь uđqarьv komsomol apparatьn qajlanan qorovđь tormoşqa aşьrьvqa jarđam itergə tejeş. VLKSMdьn rajon həm qala komitettarьnda bylektərđe bətərəv, komsomol eşenen tərlə otraseldəre bujьnsa komissialar təđəv un həm jəđ menləgən komsomoles—aktivistarđь komsomoldьn kəndəlek praktik eşenə ьlqtьrьvqa, unьn ilden bətə gosudarstvennьj həm politik eştərendəge aktivnosьn taqь la arttьrьvqa jarđam iter.

Komsomoldьn jetəkse organdarьna hajlavđar — VLKSM Yđək Komitetьnьn qararьnda kyrhətelgənsə — bol'şevistik tənqit həm yđyđenđe tənqitte jəjelderev həm komsomoldьn eske demokratiahьn nьq haqlav nigeđendə ytergə tejeş». Hər ber komsomolkanьn burьsь—hajlavđarqa əđerlənev həm uńь uđqarьv eşendə jənle rəveştə qatnaşьvđan tora. Kritika, eşlekle jarđam, praktik kənəştər həm təqdimdər — bətəhe lə hajlavđarđь əlgələ ytkərev əsən jynəlderelgən bulьrqa tejeştər. Berense qarəşqa bələkəj bulha ia, ləkin komsomoldьn eşen jaqşьrta torqan hər ber təqdim həm zamecanie itkə aьnьrqa həm tormoşqa aşьrьlьrqa tejeş. Hər VLKSM clenьnьn tavьşьn iqtibarьq həm hidgerlek menən tьnlarqa, bьl—komsomol jetəkschе əsən qotolqohođ zakon.

Massa menən tik ьsьn bəjləneş kenə, jetəkselekkə jəş kadrđardь, bigerək tə qьđđarđь, qьjьv yrlətev genə komsomol aldьnda torqan burьstarđь tiđeлək ytəv əsən jarđam iter.

Lenin—Stalin komsomolь partianьn ьşanьslь jarđamsьnь buldь həm bulьp qalьr. Ul kiləsəktə lə bьl maqtavlь həm juqarь rolьgə javap birhen əsən yđenen kadrdarьn ideal menən qorallandьrьvđa kərəşergə tejeş. Berense nəvbəttə, hər ber aktivist obşcestvonьn ybeş zakondarь menən tanьş bulhьn, bol'şevistik partianьn maqtavlь tarixьn, marksizm—leninizm əbərđələn əjrənhen, keşelek tьvđьrqan belem bajlьqtarь menən qorallanьp, yđenen kul'tura kimələn kytərhen. Tik Lenin — Stalin partiahьnьn eşenə birelgən keşelər genə komsomoldьn jetəkse organdarьna hajlanьrqa dostoindar.

Komsomolda hajlavđar uđqarьvđa partia ojoşmalarьnьn javaplьlьqь həm rol'dəre đur. Hyd konkret jarđam kyrhətev turahьnda qьna barmaj, ə komsomoldьn bətə hajlav aldь eşe menən jetəkselek itev, hajlavđarđь toromoşqa aşьrьvđa turanan-tura qatnaşlьq itev turahьnda la bara. Jomoşartьlmaqan partia joqontoho, partianьn jetəkse organdarьna hajlavđar vaqtьnda jьjnalqan baj təzribəhen birev, xatalarđan itkərtep qujьv, kyđ qolaq bulьv tygel, komsomolestarđьn yđđərenen initsiativalarьn tybənselek menən horav tygel, ə ьsьn bol'şevistik jetəkselekte buldьrьv — bьna iq berense nəvbəttə urьndaqь partia ojoşmalarьnan həm ularđьn jetəkselərenən nəmə talap itelə.

Komsomoldьn jetəkse organdarьna ytkərələsək hajlavđarđьn ojoşqan rəveştə, bəjək politik juqarьlьqta ytevđərendə, VLKSM saftarьn artaban ytterevđə həm nьqьtьvđa jarđam itəsəktərenə şik juq.

(«Pravđa»).

Urozajđь vaqtьnda həm juqaltьvhьđ jьjnarqa

XATALARĐЬ QABATLAMĦQA

Urozaj jьjnavqa respublikala kəndən kən jaqь rajondar quşьlalar.

Hajlap urьvqa kyp rajondar 16—17-se ijyldə başlanьlar. Şulaj đa qajhь ber rajondarđa hajlap urьvđь başlavqa hunlanьlar. Stərletamaq rajonьnьn jetəkseləre, «Batqan» kolxozь urozaj jьjnavqa 17-se ijyldə başlanь» tip ujlaqandar. Tikşerev həđəmtəhendə bьl kolxozda 20-se ijyldə lə urozaj jьjnav başlanmaqan ikənlegen kyrhətte. Igen inde kyptən jetkən. Bьl Narkomzemdьn «Bətə massivtarđьn əlgəşeven kətməjensə hajlap urьvđь başlarqa» tigən prikazьn bođov tigən hyđ.

Respublikanьn bađьvđarьnda mul urozaj əlgəşə. Urozajđь iq qьbqa vaqьt esendə juqaltьvhьđ jьjnap alьv bətə kolxoz, sovxozdar MTS-tar həm kolxozsьlarđьn namьlь burьsь.

Ləkin qajhь ber rajondarđa urozaj jьjnav planьn tođəgən vaqьtta siktən tьş huđđьlar. Miəkə rajonьnda eş planь bətə kolxozdarđa la tođəlməne. Ə, urozaj jьjnavđь planhьđ alьp barьv ul urozaj jьjnavđь yđ aqьşьna tapşьrьlqanlьqьn kyrhətə.

Kygərsen, Voskresen həm başqa rajondarđa, jabaj maşinalar jeterlek bulha la ular menən jьjnavqa, 18—20 kən vaqьt qujqandar. Ziancura rajonьnda başaqlь irtə kul'turalarđь 18 kən esendə jьjьrqa planlaştьrqandar. Labogrejkala jьjьv normahьn 3—4 gektarqa tiklem kəmetkəndər. Kygərsen rajonьnьn ajrьm kolxozdarьnda başaqlь irtə kul'turalar 25 eş kənəndə jьjьrqa planlaştьrqandar.

Kyp kenə MTS-tar kombajndarđь remontlanьp bətməgən kəjənsə babьvqa sьqarđьlar. Stərletamaq rajonь «Batqan» kolxozьndaqь kombajn remontlanmaqan bulьp sьqtь, radiator jьvьlmaqan, şnik ytkən jьlqь bьlsьraqtarđan tađartьlmaqan. Ə, bьl igendeń kleşe menən zararlanьvьna kilterergə mləmkin. Voskresen rajonьnьn Zabelski MTS-ь şulaj uq babьvqa tədətelməgən kombajndar sьqarđь. Bьl MTS-tьn əsənsə brigadahьnda kombajndar bьlsьraq, pal'slarь vatьq.

Bildkje bətə bьl jeteşhеđlektər urozaj jьjnavqa qomasavlajđar. Ə, bit bьl MTStarđьn direktorđarь kombajn parktarьnьn urozaj jьjnavqa əđer tip ьşandьrđьlar.

Urozaj jьjnavđьn berense kəndərendə yk unьn sьjfatь əsən qьrqa kəreş alьp barьrqa kərək. Şulaj đa Məlavez rajonьnьn Kirov ismendəge kolxozьnda đur juqaltьvđarqa jul qujalar. Kəltə bəjləgəndə kyp başaq qala.

Voskresen rajonьnьn kolxozdarьnda kəltə bəjləv menən soslalar halьv arahьnda kyp vaqьt qaldьrьla. Labogrejkanan huq kyp qьrqьlmaqan başaqtar qala.

Bьl jeteşhеđlektərđe tiđ kəndə bətərərgə, SSSR Narkomzemьnьn prikazьn ujav ytərgə, mul urozajđь juqaltьvhьđ jьjnap alьp, gosudarstvoqa igen tapşьrьv planьn vaqtьnan alda ytəvgə ireşergə kərək.

GYZƏL UROŽAJ

Nuriman. Urozajđь bildələv bujьnsa rajon komissiahь yđenen eşen tamamlanь. Kolxoz babьvđarьnda mul urozaj əlgərə. Bigerək tə bərtəklə kul'turalarđьn urozajь jaqşь kyrenə.

«Belem», «Sa'lvat», «Joşkar Kaca» həm başqa kyp kolxozdarđaqь komissia alьştan 19 sentner, bojđaj həm holonan 17—18 sentner urozaj bildələne.

—✦—

Norma 200 protsentqa ytəlde

Maksim Gor'ki ismendəge kolxozda (Jumaquza rajonь), «Pobeda» həm «Pravda» kolxozdarьnda arьştarđь hajlap urьv başlandь. Maksim Gor'ki ismendəge kolxozda berense kəndə labogrejka menən 18 gektar urь'dь. Bətə zvenolar đa normalarьn arttьrьp ytəv əsən kərəşələr. Iptəş Sartьjkova zvenohь kəltə bəjləvđə normahьn 200 protsentqa ytəne. Kolxo'nitsa Kozajьva, Zyzakova həm Kapьjlova iptəştər uraq menən 150 kəltə urnьna 165 kəltə urđьlar.

—◆—

Gosudarstvoqa orloq tapşьrьv bara

Məlavez. 22-se ijyldə Politotđel ismendəge kolxoz rajonda berense bulьp zagotzerno punktьna 10 sentnerqa jaqьn igen tapşьrđь. Kolxozqa 1 nomerlь kvetansia jađьldь. Tapşьrьlqan arьş jaqşь sьjfatlь.

Hər ber kolxozqa kul'turalь hьv xuzalьqь

Avьl xuzalьqь produkttarьn eşlep sьqarьvđь kytərev, sotsialistik malsьlьqtь artaban ybterevđə jaqşь hьv xuzalьqь đur rol' ujnaj. Şaran rajonьnьn kolxozsьlarь bьnь dərəb anlap, «Železnodoroznik» avьl xuzalьqь artele kolxozsьlarьnьn mərəzəqətenən huq jaqşь hьv xuzalьqьn buldьrьv əlkəhendə qajət đur eştən başqarđьlar. Məbələn, «Berense maj» kolxozьn alajьq. Bьl kolxozdьn kolxozsьlarь dyrt urьnda bьva bьvđьlar, 4 qojo remontlanьlar. Bьl bьvalarđьn berehe 5,5 gektar majđan jerđe hьvqarьvđь tə'min itə. Bьvanь bьvьvđa komsomolestar đur aktivlьq kyrhəttelər. Komsorg iptəş Dəvlətgərəjev bətə komsomolestarđь la bьl eşkə mobilizovat' itte.

«Lenin juls» kolxozьnda la bьva bьvьvđa hər kən 28 keşe qatnaşьp, 3 bьva, «Molot» kolxozьnda ike đur bьva bьvđьlar, 8 qojo remontlanьlar.

Ləkin əle qajhь ber kolxozdar bьl məhim eşkə əhəmiət birep jetkermejđər. Voroşilov ismendəge kolxozda 1936 jьldь ike qojo qađьlqajnь, ular oşo kəngə tiklem fajđalanьlmajьnsa jatalar. Şulaj uq qađьlqan qojolar đa kolxozniktarđь hьv menən tə'min iterlek tygel. Ə qađьrqa bildələngən qojolar əle bulha qađьlmajđar.

Bьl kolxozdьn komsomol ojoşmahь la kolxozdьn kul'turalь hьv xuzalьqьn buldьrьv sarahьn kyrməj.

Məxəmətxanov.

Hyrəttə: Stalin isemendəge avьl xuzalьqь artelendə (Belostok əlkəhe, Volkovьsk'i rajonь) baђьvđan eştən qajtalar.

E. Xaldeja fotohь (TASS foto-klişehe)

Komsomol tormoşo

AKTIV JЬJЬLЬŞЬ ŞULAJ YTƏRGƏ TEJEŞ INEME

Komsomoles aktivistar dokladciktьn, VLKSM rajon komitetь jetəkselərendə bьqa tiklem jəşəp kilgən nasar eş stile, komsomoles aktivistar menən eşləməv turahьnda nьq tənqitləp sьqьvьn, komsomol ojoşmalarьnьn e en qajtanan qorovđa bulqan berense eş təzribələne turahьnda həjləven kettələr.

Ykeneskə qarşь bьl aktivistar ujlaqansa bulьp sьqmanь. Dokladcik iptəş Mьjlnikova (VLKSM rajon komitetь sekretarь) dokladqa əđerlənergə «vaqьt taba almaqan» bulha kərək. Şulaj bulmaqanda ul 16 ijyldə bulьp ytkən qala aktive jьjьlьşьnda VLKSM ƟK sekretarь iptəş Abdullindьn jahaqan dokladьn başьnan alьp, ađaqьna tiklem uqьp sьqmaqan bulьr ine. Dokladta unьn yđ izadь kyrenmәne. Iq təv ul XI plenumdьn nindəj məs'ələlər tikşereven hanap sьqa, unan huq clenlьq vznosьn tyləv eşe jomoşaq bulqan ber nisə ojoşmanь kyrhətə. Ə, komsomol ojoşmalarьnьn yđ eştəren nisek jaqьsa qajtanan qorovđarь turahьnda ber genə hyđđə əjtməjlər. Rajonda bit bьl əlkələ maqtanьrlьq ber genə eşta juq. Komissiallar əle bulha tədələp, praktik eşkə başlamaqandar. Bьna şuqa kyrə dokladcik bьl turala həjləp yđenenq həm aktivistarđьn kəjefen bođahь kilmәne.

Prenie lə 8 keşe sьqьş jahanь. Komsomolka Vorob'jova, Kaplan (telegraf) Lev (Voroşilov ismendəgə ajaq kejemdəre tegev fabrikahь) Zaxarova (Lesozavod 2-13) iptəştər jьjьlьşta eşlekle sьqьş jahanьlar.

— Bьqa tiklem berər tərlə eş eşlərgə kərək bulha, beđ inq təv unь komitet ultьrьşьna, unan komsomol jьjьlьşьna qujьp, ul turala ođon-ođon qararđar sьqara, kyp həjlənə torqajnьq. Xəđer beđ ojoşmanьn bətə eşen VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь qararь nigeđendə qajtanan qorabьđ. Bьl əlkələ beđđə qajhь ber unьşlьqtar đa bar inde. Komsomolestar sojuz eşendə aktiv qatnaşa başlanьlar, ti yđenenq sьqьşьnda telegraf komsomol komitetь sekretarь iptəş Kaplan.

Jьjьlьşta sьqьş jahavsь «statnьj» oratorđarđan Jermolajьv, Ternofejev, Pavlova həm bəşqa iptəştər elekke qəđət bujьnsa yđđərenenq jartьşar səqət jahaqan telmərđərendə XI plenum qararđarьnьn əhəmiəte turahьnda həjlənelər. Ə yđđərenenq ojoşmalarьnda qajtanan qorovđьn toroşo, bьl əlkələge berense təzribələr həm nindəj qьjьnlьqtar bulьvь turahьnda ber hyđđə əjtmənelər.

VLKSM rajon komitetьnьn aktiv jьjьlьşьn əđerlekheđ ytkəreven əjtergə kərək. Oşo həđəmtələ ul nəq ber səqətkə huqlap başlandь. Jьjьlьşta ni barь 115 keşe qatnaştь. Ə, jьjьlьş ađaqьna taba ularđьn da qajhь berəvđəre aqrьn-aqrьn qьna zaldь taşlap sьqьp kittelər. VLKSM rajon komitetь aktiv jьjьlьşьna elekkesə, komitet sekretarđarьn həm olo jəştəge aktivistarđь qьna saqьrqan. Ə, sojuz eşenə janь qatnaşa başlavsь jəş aktivtar jьjьlьşta bik ađ buldь. **R. K.**

Ɵfə, Leninski rajon.

XIAL TORMOŞQA AŞTЬ

1936 jьlda başqort qьđь Nazia Delmөxəmətovanьn xialь tormoşqa aştь. Ul Lenin komsomolь safьna alьndь.

Jəş komsomolka uqьvqa qьđьv totondo. Ul đur predpriatielə eşləv өsən spetsial'nost' alьrqa tьrьşa. Iq təvlə labarantkalar kursьnda uqьnь, işembajđa praktikala buldь. Unan huq teploelektrosentraldə samostojatel'no eşləj başlanь.

Zavod ytte. Bətə janь ob'jekttarđa eşləj başlanь. Şular menən bergə keşelər đə ytelər. Bьna Nazia Delmөxəmətova la belem julьna bətə kөsən həm dərten birep, yđenenq tormoş julьnьn janь polosohьna inde.

Nazia janь eşte tid yđləşterđe, kvalifikatsialь spetsial'nost' aldь. Bьl unь qorurlandьrđь. Xəđer ul əlkən labarantka bulьp eşləj.

Lenin komsomolьnda tərbiələngən Nazia, uqьv өsən, kul'turalь jal itev өsən, həm obşcestvennьj eştərgə qatnaşьv өsən yđ vaqtьn bylə belə. Ul komsomoldьn ,sex komitetь bjurohь clenь. Đur dərt menən VKP(b) tarixьn өjrənə, matur əđəbiət kitaptarь uqьj. Partia kandidatlьqьna inergə əđerlənə.

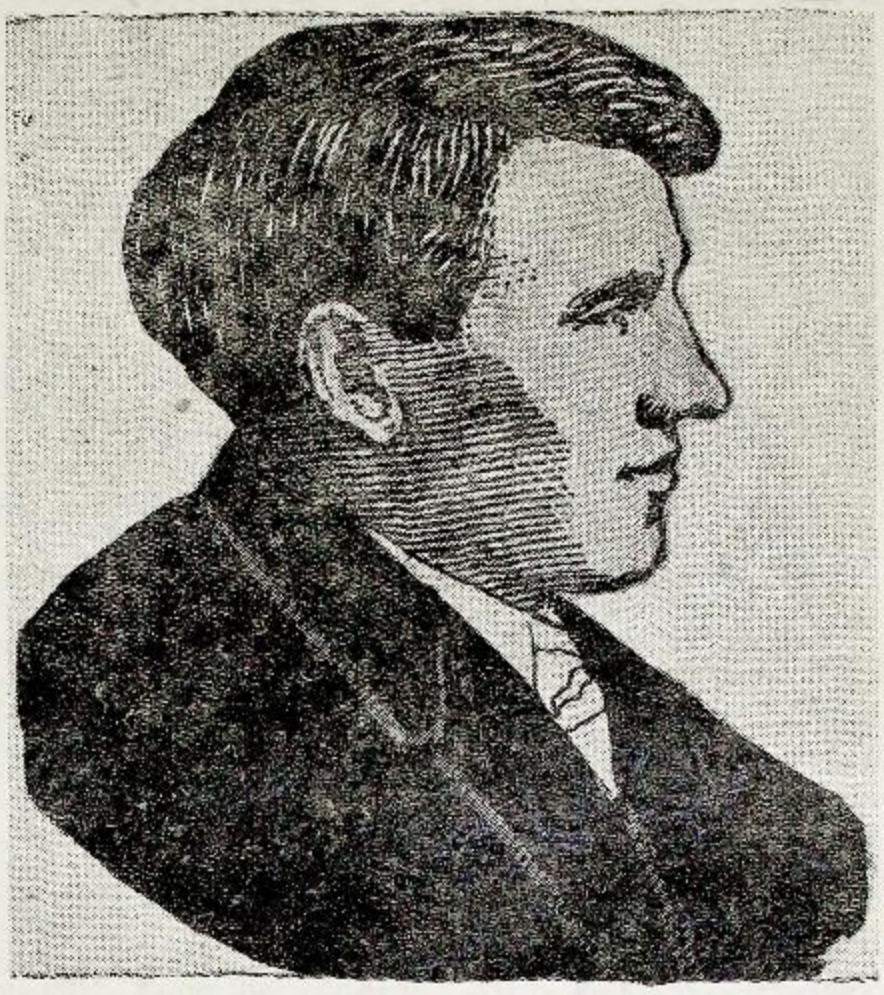
Uđqan jьldьn 24-se dekabrendə xeđmətsəndər Nazia Delmөxəmətovanь Ɵfə qala sovetь deputatlьqьna hajlap đur bşanьs kyrhəttelər.

Delmөxəmətova proizvodstvonь jarata. Ul eşkə gudok bulqansьqa tiklem bik irtə kilep, apparattьn toroşon jentekləp tikşerə, şunan huq qьna smehanь qabul itə. Nazia qьbqa vaqьt esendə Terigulovanь həm Xrabrinanь labarantka itep əđerlәne.

N. Mixajlov
«Ufimneftezavodstroj»

XIAL TORMOŞQA AŞTЬ

Talantlь bəşqort şaqirь Ol. Sələmdeq ylevenə 19-sь ijyldə ber jьl tuldь.

Hyrəttə: Ol. Sələm.

KOMSOMOLESTAR SOJUZ EŞENƏ ЬLЬQTЬRЬLMAJĐAR

Ɵfə qalahь, Kirovski rajonь, gorosvod ergəhendəge komsomol ojoşmahьnda komsomolestarđa komsomol porucenielәre birev, ularđь sojuz eşenə ьlьqtьrьv menən qьđьqhьnьvsь juq. Ojoşmalaqь 14 komsomolestьn berehenə lə komsomol porucenielәre birelməgən. Komsomol ojoşmahьnьn sekretarь iptəş Abramenko həm unьn jarđamsьhь Jaqupova iptəştər bətə eştərđe lə yđđəre genə eştərgə ujlaqandar. Bьna komsomoles iptəş Safindь alьrqa bula. Ul bьnda eşkə ingəngə tiklem Ɵfə Mukomolnьj texnikumьnda uqьp, unda propagandis həm stena gazetahьnьn redaktorь bulьp eşləj. Ul yđenə tapşьrьlqan hər ber poruceniene namьb menən ytəj. Bьl ojoşmaqa kilgəs, uqa ber kem də komsomol porucenielie birməj.

Komsomol jьjьlьştarьnda komsomolestarđь qьđьqhьndьrьrlьq məs'ələlər tikşerelergə tejeş. Ləkin bьl ojoşmala ul juq. Iptəş Abramenko 1940 jьldьn başьnan birle barь tik ber ike komsomol jьjьlьşь qьna ytkərđe. Bьl jьjьlьştarđa la komsomolestarđь qьđьqhьndьrqan məs'ələlər qaralmanь. Sənki jьjьlьştьn kөn tərtibe iptəş Abramenko tarafьnan, jəki komsomoldьn juqarь ojoşmalarь tarafьnan qьna kyrhətelgən məs'ələlər bujьnsa tədələlər.

Komsomolestar arahьnda dissiplina nasar. Komsomoles Vitkovski ber tərlə səbəpheđ komsomol jьjьlьşьna kilməj qala, ə uqa sara kyrevse juq. Komsomol dokumenttarьn haqlavqa javapheđ qaravsь komsomolestarqa qarata la sara kyrelməj. Məbələn: komsomoles Jakin komsomol biletьn juqalta, 4 ajqa clenlьq vznosь tyləməj.

Komsomolestar proizvodstvola aldьnqьlьq kyrhətməjđər. Xatta bьnda xeđmət dissiplinahьn bođovsь komsomolestarđь la osoratьrqa tura kilə. Komsomoles Mostafin 5 ijyldə eşkə sьqmajьnsa, progul jahanь. Administratsia progulşciktь sudqa birə. Ə, komsomol ojoşmahь Mustafindь əle bulha sojuz javaplьlьqьna tartqanь juq.

VLKSM-dьn Kirovski rajon komitetь la bьl ojoşmanьn eşe menən nьqlap qьđьqhьnmaj.

Ol. Işmaj.

TUJMAZЬLA KOMSOMOL EŞEN NISEK QAJTANAN QORALAR

VLKSM-dьn Tujmazь rajon komitetь sekretarь iptəş Şəfiqov VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь qararь sьqqas ta aşьqьs rəveştə unь «ytəvgə» kereşte.

Komsomol komitettarьna tyləvle komitet sekretarđarьn eştən buşatьv turahьnda telefon aşa xəbər itte. Rajkomdьn yđendəge tyləvle rabotniktarđa buşatьldьlar. Kabinettar buşaqas qьna iptəş Şəfiqov ta đur eştər başqarqandaj bulьp irken tьn ala, komissia clendarь hajlap alьvqa, ularđь rablavqa niqə aşьqьrqa? Vaqьt bar. Alda bjuro ultьrьştarь la kyp bulasaq. Ə, təvge ojoşmalar XI plenum materialdarьn өjrənevđe yđđəre ojoştororđar əle, tip ujlanь ul.

Tьnьslьqqa birelevđeq hөđəmtəhe bөgөn kyđ aldьnda. Komsomol ojoşmalarьnda la plenum materiadarьn өjrənev bujьnsa besedalar ytkərelmәne. Kyp komitet sekretarđarь plenum qararđarь menən yđđəre lə tanьş tygeldər. Şulaj bulqas, bildəle, komsomol ojoşmalarь əle haman da ibkesə eşlәjđər. Komsomol eşenə bətə aktivtь mobilizovajt. itev urnьna sekretarđar bətə eştərđe ber yđđəre alьp baralan. Rajsojuz ergəhendəge komsomol komitetьnda bətəhe 21 komsomoles ibəplənə. Ləkin bьlarđьn 5-e genə komsomol porucenielәre alьp baralar. Komitet clendarь, qөmymən aktiv, komsomol eşenən sitləşkəndər.

Tujmazьneft' tresь ergəhendəge komsomol komitetь rajonda iq đur ojoşmalarđan hanala. Şuqa qaramabtan, bьnda komsomol eşe yđ aqьşьna tapşьrьlqan. Komsomol komitetьnda tyləvle sekretarđь eştən buşatqas, komsomol eşe komitet clenь iptəş Izmailovqa tapşьrьla. Ə, uj min hajlanqan sekretar tygel tip, ber tərlə lə eş alьp barmaj. Komitet clendarь həm komitet sekretarь komsomoldьn eşe həm tormoştarь menən qьđьqhьnmajđar.

Huqqь vaqьttarđa prostojđarđьn kybəjeve həđəmtəhendə eşləp sьqarьv đa tybənəjđe. Proizvodstvo plandarьn sistematik rəveştə ytəlməj, avarialar kəmeməj. Ləkin bьlar berehe lə komitet clendarьn həm sekretar vazifahьn ytəvse iptəş Izmailovtь borsomajđar. VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь oşo jeteşhedlektərđe bөtөrөv өsөn komsomol rabotniktarьnan komsomolestar həm jəştər menən tьqьđ nəjləneştə bulьvđь talap itte. Bьnь anlaqa kərək.

VLKSM rajon komitetь rajkomdaqь komissialarđь hajlavqa la siktən tьş nasar qaraj. Dөrөb. rajkom hər ber komissia өsөn 7-8 keşe hajlap alqan. ə ularđь bjurola rablav həm praktik eşkə başlavđarьn tə'min itevgə aşьqьvsь keşe juq. Komissia clendarьnan ni barь 8 keşe genə bjurola rablanqandar. Ə qalqandarьn rablav өsөn nəvbəttəge bjuro ultьrьşьn kөtələr.

Komissia clendarьn hajlaqanda unьn eşkə hələtlegenə, jetəkselekte tə'min iterlek bulьvьna tejeşensə iqtibar birelməgən. Komissianь hajlavqa өbtən burьstь təşөrөv өsөn genə; formal' rəveştə genə qaraqandar.

Beđđeq təp burьs sojuz eşenə jəş komsomolestarđь ьlьqtьrьv, ularđь eşkə өjrətev, yđđəre teləp, həjəp eşlərđəj keşelərđe komissia sostavьna hajlap alьvđь tə'min itevđən tora. Şunьhь xarakterlь, uqьvsь həm pionerđar arahьnda eşləv bujьnsa təđəlgən komissianьn predsedatele itep, bьqa tiklem nefte promьjslola tyləvle sekretar bulьp eşlәgən iptəş Səjfullin bildələnde. Ə ul bөgөngө kөndə xatta rajonda la juq. Ul tyləvle sekretarlьq vazifahьnan buşatьv menən Urta Aziaqa kitə. Rajkom sekretarь iptəş Şəfiqov bьl turala belhə lə «bəlki qajtьr əle» tip unь komissia predsedatele itep bildələgən. Bьl fakt komissialarđьn komsomoldьn eşen jaqşьrtьv өsөn tygel, ə isemlek bu'dьrьv өsөn genə təđələven kyrhətə.

VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenum qararь komsomol ojoşmalarьnьn eşen jaqşьrtьvđa berđən-ber jul. Unь tajpьlьşhьđ həm vaqtьndə ytəv bətə rajon komitettarьnьn həm komsomol ojoşmalarьnьn bojevoj burьsь. Bьnь Tujmazь rajon komitetь jetəkseləre anlarqa tejeştər.

Səlixova.

ESTONIA GOSUDARSTVO VLASЬ TURAHЬNDA ESTONIA GOSUDARSTVO DUMAHЬNЬN DEKLARATSIAHЬ

1940 jьl 21-se ijyldəge ultьrьşta ber tavьştan qabul itelde

Tallin, 21-se ijyl' (TASS). Estonia gosudarstvo dumahьnьn 21-se ijyldəge kiske ultьrьşьnda Estonialaqь gosudarstvo vlasь turahьndaqь deklaratsia ber tavьştan qabul itelde. Deklaratsiala bьlaj tip əjtelə:

«Kyp jьldar bujьna Estonia xalqь reaksion rezimdьn avьr iđeve abtьnda jafa sikte, bьl rezim ikde kərək eske politika əlkəhendə bulhьn, şulalj uq tьşqь politika əlkəhendə lə tupikqa inderep terəne. Eşhedlek, asliq həm moxtazliq milli tinhedlek qala həm avьl xedmətsəndərenen berdən-ber jadmьşь buldьlar. Estonia xedmətsən xalqьnьn interestarь həm ixtiazdarь Estoniala eş başьnda torqan ber tərkəm eksploatatordardьn—kapitalistardьn həm đur jer biləvselərđen qomhođloq interestarьna qorbanqa kilterel-delər. Eş başьndaqь klika barliq grazdandardьn tigedlege, ireklek həm qəđellek turahьndaqь jalqan həm monafiq hyđđər artьna qaplanьp, xalьqtь xoquqhьđlьq həm başbaştaqlьq qosaqьnda totto. Estonia gosudarstvohь xalьqtar əsən tərmə ine. Xalьqtьn xedmətsən kypselege yđenen politik, professional' həm kul'tura ojoşmalərьnan məxrym itelgən ine. Irekle hyđ həm irekle feker ajьvhьđ rəveştə babtьrьlьp kildelər.

Estonianьn elekke xəkymättərenen tьşqь politikahь Estonia xalqьna doşman həm hələkətle politika buldь. Estonia xalqьnьn tormoş interestarь Sovettar Sojuzь menən tьqьđ đubliqtь həm sojuzdaşliqtь talap itkən vaqьtda eş başьndaqь tərkəm xalьqqa zarar kil'erep, SSSR-qa qarşь doşmanlьq politikahьn ytkərđe. Estonianь Jevropa imperialistarь qulьndaqь jarđamhьđ ujьnsьqqa əjlənderđe, il territoriahьn SSSR-qa jahalьvь məmkin bulqan həzym platsdarmьna əjlənderđe.

Vlast başьnda ultьrqan huqьş provokatordarь bedđen xalqьbьđđьn ireklege həm bojondoroqhođloqo menən hatьv ittelər həm Estonianьn tьnbslьqьn, qurqьnbshьđlьqьn, tejelmə'blegen həm iminselegen turanan-tura qurqьnbs abtьna qujđьlar. Estonia xalqь yđenə doşman xəkymətte qьvьp jebərde həm Estonia tarixьnda berense tapqьr bularaq yđenen xalьq vəkildəren irekle rəveştə hajlavđardь ytkərev məmkinlegen aldь.

14 həm 15-se ijyldə gosudarstvo dumahьna bulьp ytkən hajlavđar eşselər sьjnь, krəbtiəndər həm xedmətsən intelligensia sojuzьnьn jeqev tantanahь buldьlar. «Estonia xedmətsən xalqь sojuzь» gruppahьnьn platformahь Estonia xalqьnьn bik đur kypselegen, vatanьbьđđьn barliq namьblь patriottarьn bergə tuplanь. «Estonia xedmətsən xalqь sojuzь» gruppahьnьn hajlavđarđa jeqeve Estonianьn tormoşonda tarixi borolоşto bildələj, bьl borolоş şunan tora ki, Estonia xalqь kapitalistardьn həm đur jer biləvselərđen politik xəkimlegen məngegə bətərəvgə, ildeq jadmьşьn yđ qulьna alьrqa həm ьsьn xalьq vlasьn urьnlaştьrьvqa bulqan yđenen ixtiarьn belderđe.

Estonia xalqьnьn ixtiarьn berđən-ber həm tulь xoquqlь kəvđələnderevse bulqan, unьn talaptarьn tormoşqa aşьrьrqa həm Estonia xedmətsən xalqьnьn eksploatatordar rezimьna qarşь kərəştə javlap alqan jeqeven zakon menən nьqьtьp qaldьrьrqa saqьrlqan jaqь gosudarstvo dumahь Estonialaqь gosudarstvo vlasьnьn xarakterь turahьndaqь məs'ələne xəl itevđe yđenen təp burьsь tip ibəplə. Gosudarstvo vlasьnьn xarakterь turahьndaqь məs'ələne xəl itkən xəldə, bel Sovettar Sojuzьndaqь dub xalьqtarđьn tarixi təzribəhenə həm bəjək əlgəhənə kyđđərebedđe jynəltəbed. Sovettar Sojuzь xalьqtarьnьn bəjək tarixi təzribəhe bedđe tik sovet vlasь qьna, xedmətsəndərđen interestarьn ьsьn-ьsьndan kəvđələnderevse həm jaqlavsь bulqanlьqьna, ьsьn xalьq vlasь bulьp torqanlьqьn, bьl vlast vaqtьnda ilgə xalьq yđe, kapitalistarđan həm pomeşciktarđan başqa idara itkənlegenə əjrətə. Kapitalistik ildərđen təzribəhe, şul ibəptən burzuaz Estonialaqь bedđen tormoşobьđđьn əse təzribəhe kyrhətkənsə, hər tərlə başqa vlast xalqьnьn đuq kypselege əbtənən ber tərkəm eksploatatordardьn jəki his ber nərnə menən qaplanmaqan, jəki xalьqtь aldav maqsatьnda ireklek həm tigedlek lozungtarь menən qaplanqan xəkimlege həm siklәvhed başbaştaqlьqь bulьp tora.

SSSR-da jallanqan qolloq mənqelekkə bətərəlgən, keşenen keşene eksploatatsialavь juq itelgən. Hər ber xedmətsən əsən xedmətkə xoquq, jal itevgə xoquq, qartlьqta material' tə'min itelevgə xoquq, belemgə xoquq tə'min itelgən. Keşe turahьnda xəstərlek kyrev menən tormoştoq jetəkse başlanqьsь bulьp tora. Tik sovet vlasь qьna — inq demokratik gosudarstvo vlasь ul. Sovettar arqьlь bətə xalьq gosudarstvonь idara itevgə, yđenen irekle həm bəxetle tormoşon barlьqqa kilterergə ьsьn-ьsьndan qatnaşa. Sovettar gosudarstvohьn jeqelməb kəs itkən eşse həm krəbtiəndər sojuzь sovettarđa yđenen kəvđələneşen taba. Tik sovet vlasь qьna xalьq talanttarьnьn səskə atьvь əsən. gosudarstvo, xuzalьq həm obşcestvennьj tormoştoq tərlə tarmaqtarьna xalьq arahьnan jetəkselər həm ojoştorovsьlar yrlətev əsən şarttar tьvđьra. SSSR Sojuzьnda milli iđev həm milli tinhedlek mənqegə bətərəlgən. SSSR-đьq barliq xalьqtarь berđəm həm tatьv semjaьnь təşkil itələr. Tik SSSR-đa qьna barliq xalьqtarđьn milli kul'turahь bьqa tiklem kyrelməgən kəs menən səskə ata başlanь. SSSR-đa artta qalqan milәttən juq. Sovettar Sojuzьnьn yrnəge tik sovet vlasь qьna qala həm avьl xedmətsəndərenə tьnьslьqtь, xedmət, ikmək həm irekte tə'min itə alqanlьqьn, Estonia xalqьn eksploatatsianan, moxtazliq həm xoquqhьđlьqtan qotqara alqanlьqьn kyrhətə. Tik sovet vlasь qьna bedgə politik, xuzalьq həm kul'tura jaqьn'n səskə atьvđь tə'min itəsək. Tik sovet strojь qьna, Estonia xalqьna ьsьnьsьndan irekle milli ybeşte tə'min itəsək. Gosudarstvo dumahь Estonianьn irekle xedmətsən xalьqtьn berđəm ixtiarьn (kəvđələnderep, Estonianьn bətə territoriahьnda sovet vlasьnьn urьnlaştьrьlьvьn iqlan itə. Estonia—Sqvet Sotsialistik Respublikahь tip iqlan itelə. Bьnan huq Estonia SSR-ьnda bətə vlast xedmətsəndər deputattarьnьn Sovettarь jeđəndə qala həm avьl xedmətsəndəre qulьnda. Estonianьn bətə xalqь Estonianьn rəxət tormoşo, unьn xuzalьqь həm kul'turahь, bedđen xalqьbьđđьn ireklege həm bəxte səskə athьn əsən, xalьq eşenen tulь jeqeve əsən sovet vlasь tirəhenə duplanasaqьna gosudarstvo dumahь nьq ьşana.

Jəşəhen Estonia Sovet Sotsialistik Respublikahь!

Jəşəhen bətə donja xedmətsəndərenen vatanь bulqan SSSR!

Hyrəttə: Rigala demonstratsiala qatnaşьvsь balalar. (TASS foto-kli;ehe)

XƏRBI-DINGED FLOTЬ KƏNƏ XƏRMƏTENƏ KARNAVAL

27-se ijyldə yđək kul'tura həm jal parkьnda Xərbi-Dinged Flotь kənə xərmətenə arnalqan đur, qьđьq karnaval buləsaq. Park lozungtar, plakattar, Xərbi-Dinged Flotьnьn bojevoj ucenieləre həm tormoşo tarixь temahьnan pannolar menən biđəklənəsək. Allejalar, bejev ploşcadkalarь, massovьj ujьn ujnav urьndarь həm atraksiondar matur itep illyminirovat' itelə.

Karnaval kiske 8 səqət 30 minutta kostymirovannьj şestvie menən başlana. Unь «SSSR xalьqtarьnьn dubliqь» tigən temala oformit' itelgən tərkəm başlap jebərəsək. Unan huq mitingta qala sovetь başqarma komitetьnьn predsedatele iptəş Rubanov Xərbi-Dinged Flotь kənənən əhəmiəte turahьnda qьbqa telmər menən sьqasaq. Mitingtan huq estrada la'ike səqətlek đur konsert birelə, ber yk vaqьtta bətə atraksiondarđa eşləj başlajasaqtar. 11 səqəttə asьq havala kino bula. Parkta, karnaval bulqan kiste 3 orkestr, bajanda ujnavsьlar, zateniktar eşləjəsəktəl, konfetti həm serpantina huqьşь ojoştorola. Jaqşь kostjomdar, bejevđər əsən prizdar birelə.

Əfə jəştəre karnavalqa xəđerđən yk əđerlek alьp baralar. 8-se mart ismendəge tegev fabrikahьnda 20 keşe, XVI partsjezd artelendə 20 keşe, «Metallist» artelendə 20 keşe yđđərenə kostjomdar əđerləjđər.

Janь tiptaqь kombajndar

Rostov-na-Donu, 17-se ijyl' (TASS). Stalin ismendəge Rostsel'maş zavodьnda jalan korablenen janь konstruksiahь eşlənde. Bьl—qatmarlь xederь bulqan jeqeləjtelgən № 6 «Stalines» kombajnь. Unьn xederь ike əlөştən tora: ber əlөşənən đurlьqь 15 fut, ikensehenen đurlьqь—5 fut. Aşlьqtьn toroşona qarap kombajndьn aşliq saba torqan əlөşən ođonajtьrqa jəki qьbqartьrqa məmkin.

Rostsel'maş Ukraina SSR-đaqь «Peremozes» sovxozьna bьnan ike kən elek halamdь symələgə hala torqan maşinananьn kamilləşterelgən təvge ike əlgəhən jebərgəjne. Bьl maşina 15 kubometr kyləmdəge symələne ber-berehenən 300—350 metr alьblqta göjə, bьl aşliq urьlqan babьvđa şunda uq qamьl təbən jomşartьrqa məmkinlek birə.

Zavodtьn eksprimental' sexь komsomoles iptəş Volikov konstruksiahь bujьnsa eşləngən kukuruza-silos kombajnьnьn berense əlgəhən eşləvđe tamamlaj.

Javapь redaktor urьnbabarь F. XƏBIROV.
Зам. ответ. редактора Ф. ХАБИРОВ.

ƏFƏ MOTOR ZAVODЬNЬN FZU MƏKTƏBE

Tybəndəge spetsial'nostaroqa uqьvsьlar qabul itevđe belderə:

1. UNIVERSAL' TOKARDAR,
2. UNIVERSAL' FREZIROVŞCIKTAR,
3. REVOL'VERŞCIKTAR,
4. ELEKTRIKTAR,
5. INSTRUMENTAL'ŞCIK SLESARDAR,
6. LEKAL'ŞCIK SLESARDAR,
7. REMONT SLESARDARЬ.

Məktəp zavod əsən urta kvalifikatsialь eşselər əđerləj.

Məktəpkə urta məktəpten 7-se klasьn tamamlaqan 15 jəştən 18 jəşkə tiklem bətə jəştər alьnalar.

FZU-qa uqьvqa inergə teləvselər direktor ismenə tybəndəge dokumenttar menən bergə qariza birələr: a) urta məktəpten 7-se klasьn tamamlavь turahьnda svidetel'stvo; b) propiska həm sotsial sьqьşь turahьnda jort upravleniehenen, jəki avьl sovetьnьn spravkahь; v) tьvьvь turahьnda svidetel'stvo; g) baş kejemhed teşkən, yđ qultamqahь qujьlqan həm gosucrezdenie tarafьnan dərəbləngən 3 fotokartocka, d) pasport jəki vaqьtlьsa udostovcrenie (licno kyrhətelə).

Uqьvqa inevselərđən tybəndəge predmettar bujьnsa qabul itev hьnavđarь alьna: a) rus telenən, matematikanan, (jadma həm teldən), fizikanan həm SSSR Konstitutsiahьnan.

Məktəpkə alьnqandar uqьvđьn vaqtьna həm əlgəşevđərenə qarap 75 humdan alьp 150 humqa tiklem gosstipendia menən tə'min itelələr. Rajondardan həm sit qalalardan kilgən uqьvsьlar tyləvhed jataq həm postel' h. b. əjberđər menən tə'min itelələr. Məktəp ergəhendə uqьvsьlar əsən maxsus stolovьj bar. Hьnav tapşьrqan vaqьtta uqьvqa inevselər jataq menən tə'min itelələr. Qlarizalar 1-se ijyldən 20-se avqustqa tiklem qabul itelə.

Qabul itev hьnavđarь 15-se sentəbrđən 29-sь sentəbrgə tiklem ytkərelə.

Zanətielər 1-se oktəbrđə başlana.

Dokumenttarđь tybəndəge adres menən jebərergə: BASSR, Əfə qalahь Motor zavodь majdanь FZU məktəbe. Məktəp direktorьna.

Direksia.

«Okt. natisk» tipografiahь. Başglavlit vəkile № A—147.

1940 jьl
28 ijyl
jəkşəmbe
№ 77 (1440)
Ajrьm bahь
10 tin.

...ildərđeң proletarđarь, berlәşegeđ!

LENİNSE

ленинсе

„Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьn Başqortostan Өlkә nәm Өfә qala Komitettarь organь.
Redaksia adresь: Volodarski № 2
Telefon № 87—15

KӨSLӨ ILDEN KӨSLӨ FLOTЬ

Bөgөn—Xәrbi-Diңgeđ Flotь kөnө. Ytkәn jьldь SSSR Xalьq Komissarđarь Sovetь hәm VKP(b) Yđәk Komitetь SSSR Xәrbi-Diңgeđ Flotь kөnөn hәr jьl hajьn bajram itev turahьnda qarar qabul itte.

Partia hәm xөkymәtten bьl qararь đur әhәmiәtkә ejә. Ul partianьң hәm sovet xөkymәtenen Qьđьl Flottьn ybeve өsөn kyrhәtelgәn iqtibarь turahьnda hөjlaj. SSSR Verxovnьj Sovetьnьn berense sessiahьndaqь sьqьşьnda iptәş Molotov:

«Beđđeң il đur, ul đur alьblьqta bulqan diңgeđđәr menәn jьvьla, hәm bьl beđgә beđđeң flottьң nьq kөslө bulьrqa tejeşlegen itkәrtә. Hәm bьl turala beđgә kapitalistik derzavalarđa itkərtlәr, ular huңqь jьldarđa diңgeđ tөđөlөşөn kiң jәjelderđelәr!»

Sovet xalqь yđenen Xәrbi-Diңgeđ Flotьn bahalaj hәm hөjә. Hәr ber sovet grazdaninь sovet flenen siktәren jьvqan hәr diңgeđđә sovet keşelәrenen quldarь menәn eşlәngәn kөslө sovet korabldәre jөdgөn өsөn şatlana.

SSSR Xәrbi-Diңgeđ Flotь Sovettar Sojuzьnьn siktәrendә doşmandar өsөn qurqьnьslь kөs bulьp tora. Sovet korabldәrendә beđđeң hiđger casovajđar, sovet xalqьnьn dostoin uldarь jөđәlәr. Әgәr doşman beđđeң siktәrebeđđe bođarqa batьrlьq ithә, ul bөtә avьrlьqtь yđenen jelkәhendә kiserer.

Bөjek Rus' xalqь yđenen maqtavlь tarixьnda qөmөrendә kyrelmәgәn batьrlьqtьn hәm geroizmdьң өlgөlәren kyrhәtte.

Eşse-Krәbtiәn Xәrbi-Diңgeđ Flotьna rus flotьnьn gyzәl bojevoj traditsialarь indelәr. Pjotr I zamanьndaqь rustьң jәş flotь la Gangut mornonda yđenәn kyp tapqьrđar kөslө bulqan Şved flotьn jende. Rus morәktәre Sinop diңgeđ huqьşьnda hәm Sevastopel' oboronahьnda yđđәren taqь la bөtmәb maqtav menәn qaplanьlar.

Graždandar huqьşь jьldarьnda, Lenin — Stalin partiahь tarafьnan jetәklenevse xalьq yđenen azatlьqь өsөn kөrәşkәn osorđa, doşmandar menәn kөrәşep, beđđeң maqtavlь morәktәrebeđ batьrlьq hәm qurqьvhьđlьqtarь menәn sovet Xәrbi-Diңgeđ Flotь tarixьnьң gyzәl bittәren jađđьlar. Ularđьң isemdәren sovet xalqь qөmөrgә haqlar.

Sovet flotьn tөđөvdә komsomol đur rol' ujnanь.

1922-se jьldьң 16-sь oktәbrendә buқqan RKSM-đьn V sjezьnda komsomol Xәrbi-Diңgeđ Flotь өbtenen şeflьq itevđe aldь. Berense sovet korabldәre «Okean», «Avrora», «Komentirn» h. b. komsomolestar qulь menәn eksploatatsiaqa tapşьrьldьlar.

Stalinsьl Bişjьllьqtar beđđeң Xәrbi-Diңgeđ Flotьna texnikanьң huңqь ihyđe menәn eşlәngәn sovet korabldәren, sovet ikrejsorđarьn birđelәr.

Beđđeң flottьң kөslө bulьvь, huңqь vaqьtta, aqfi[illegible]r menәn bulqan huqьşta kyrende. Sovet morәktәre donja flotьnьn tarixьnda bulmaqan podvegtarđь kyrhәttelәr.

Beđđә qьđьl flotsь đur maqtavqa ejә. Sovet jәştere qьđьl flotta xeđmәt itevđe đur bәxetkә hanajdar. Komissariatqa Xәrbi-Diңgeđ Flotьna albvđь horap jađьlqan jөđlәgәn xattar kilә. Lәkin jәş patriottarđьң bьl gyzәl telәktәre qajhь vaqьtta komsomol ojoşmalarь tarafьnan jaqlanmajьnsa qalalar. Hәm eş jәştergә flotqa kitev өsөn jarđam itev menәn genә lә bөtmәj, ә xәrbi-diңgeđ tyңәrәktәren kiңәjtergә, ularđьn estәren jөnlәnderergә kөrәk.

Prizьjv jetә. Jәştərđeң kybehe flotqa kitergә telөrđәr. Komsomol ojoşmalarь ularđьn prizьjvqa tiklem xәrbi-diңgeđ 'eşenen n'geđđәren өjrәnevđare menәn qьđьqhьndar. Ular rus flotьnьn maqtavlь traditsialarь turahьndaqь qьđьqlь leksialarđь jotolop tьqlajasaqtar. Tik ularđь ojoştora qьna belergә kөrәk.

Beđđeң Xәrbi-Diңgeđ Flotьbьđ hәr kөn hajьn ybә hәm nьqьj. Ul beđđeң diңgeđ siktәrebeđđe doşman өsөn qurqьnьslь kөs bulьp tora. Beđđeң diңgeđ siktәrebeđ qatь jođaqta.

Beđ tьhьs'ьq politikahьn jaqlajbьđ. Lәkin doşman beđđeң siktәrebeđđe bođha, beđ uqa — hьvđa la, qorola la hәm kyktә lә jemerges udar birerbeđ.

Jәşәhen SSSR Xәrbi-Diңgeđ Flotь.

XƏRBI-DIŊGEĐ FLOTЬ KӨNӨNƏ BYLƏK

Takilazniktar brigadalarь «Ufimneftezavodstroj" tresьnьң berense kontorahь) Xәrbi-Diңgeđ Flotь kөnөn proizvodstvola đur unьştar menәn qarşьlav өsөn kөrәşәlәr Smernov hәm Trofimov iptәştərđeң brigadalarь ikense gazofraksionirujuşci ustanovkala dyrt kolonna urьnlaştьrьrqa, ustanovka urnьna bөtә GFU apparattarьn kilterergә, şul itbaptən biş kompressor, өsensө sirat kombinirovannьj ustanovkala 16 tonna avьrlьqьndaqь kolonna urьnlaştьrьrqa, dөjөm avьrlьqь 100 tonnanan torqan 9 jemkostь tikşerergә hәm asfal'tovьj zavodta 4 kompressor urьnlaştьrьrqa jөkləmə aldьlar. Brigadalar alqan jөklәmәlәren namьt menәn ytәjđәr. 23-sө ijyldә ular 4 kolonna qujđьlar đa inde. Ularđьң өsәvhe gazofraksionirujuşci, ә bөrәvhe kombinirovannьj ustanovkala. Asfal'tovьj dyrt kompressor, 75 tonna apparatura kilterđelәr. 6 jemkostь tikşerđelәr, qalqan eştərđe brigada vaqtьnan elek 250 protsentqa jetkerep ytərgə hyđ birđelәr.

N. M.

Urožajđь tiđ hәm juqaltьvhьđ jьjnarqa

★ ★ ★

932 DAIMI ZVENO EŞLƏJƏSƏK

Dyrtөjlө. (BaşTASS). Rajondьң kolxozdarьnda hajlap urožaj jьjnav qьđьv batra. 23-sө ijyldə «Aqidel» kolxozь jabaj maşinalar menәn urozaj jьjnavqa kereşte.

Kolxozdarđa urozaj jьjnavđa 932 daimi zveno eşlәjәsәk. Rajon kolxozdarьnda 75 batьv stanь eşlənde hәm jьhazlandьrьldь, 285 ьrđьn әderlənde. Brigada hәm zvenolarđa 1.900 agitator hәm besedckitar jeşlәjәsәk. Rajon havlьq haqlav bylege kolxozdarqa 38 medsestra hәm 5 vrac komandirovat' itte. 70 urьnda balalar jəslәhe hәm 130 urьnda savđa itev tockalarь asьldь.

Rajonda urozaj jьjnavđa 61 kombajn eşlәjәsәk. Ularđьn 26-hь «Staline» kombajndarь jөaplanə. Kombajn agregattarь tulьhьnsa komplektovat' itelgәndәr. Kombajn menәn urozaj jьjnav masterь Timerxanov iptəş urozajđь qьbqa srokta hәm juqaltьvhьđ jьjnap albv өsөn MTS-tьn kombajnerđarьn sotsialistik jarьşqa saqьrđь hәm barlьq kombajnerđar đa unьң saqьrьvьna quşьldьlar.

Gektarьnan 19—20 sentner

Stərlebaş. Rajondьң kolxozdarь gosudarstvoqa igen tapşьra başlanьlar. Berense bulьp «Proletarii» kolxozь 23 ijyldə 10 sentner hәm 25 ijyldə 30 sentner igen tapşьrđь. Bьl kolxozda urozaj jьjnavđa xeđmәt jaqşь ojoştorolqan. 313 gektar majđandьң arьşь 7 kөndə jьjnalьp bөttө. Maşina, Antoşkin hәm başqa kyp kenə iptəştər kөltə bəjlәvđə gyzәl eş өlgөlәre birđelәr. Arьştьң urozajь qajәt đur. Hәr ber gektar 19—20-şər sentner birə.

Tiđ kөndə rajonda massovьj rəveştə gosudarstvoqa igen tapşьrьv başlanasaq.

(BaşTASS).

Arьş urьvđь tamamlanьlar

Mәlәvez rajonьnda urozaj jьjnavđьң iң qьđьv osoro. «Qьđьl Oktəbr» hәm Kirov ismendəge kolxozdar arьş urьvđь tamamlanьlar.

KOMSOMOL HƏM XƏRBI-DINGEĐ FLOTЬ

Beđđeŋ sotsialistik tьvqan ilebeđ qajət kiŋ həm sikheđ đur. Unьŋ jarđarьn un dyrt diŋgeđ, ike okean jьva. SSSR-đьŋ 65 meŋ kilometrqa huđьlqan gosudarstvo sigeneŋ 45 meŋ kilometrь, jəqni əstən ike ələşə, diŋgeđ menən siklənə.

Sovettar Sojuzьnьŋ siktəren haqlavđa Xərbi-Diŋgeđ Flotь doşmandar əsən dəhşətle đur kəs bulьp tora. Ul kəndən-kən yьə həm nьqьj.

Xalьqtьŋ irke bujьnsa, iptəş Stalin jetəkselegendə ilebeđ diŋgeđ həm okean flotь təđəj.

Lenin—Stalin partiahьnьŋ bəjək eşenə ьsьn kyŋeldən birelgən, qatmarlь texnikanь əjrənevse, xərbi-diŋgeđ iskusstvohьn jaqşь yđləşterevse sovet mərəktəreneŋ gyzəl kadrđarь yьələr həm sьnьqalar.

Sovettar Sojuzьnьŋ diŋgeđ qevəten nьqьtьv əsən komsomol kyp eş eşlənə. Xərbi-Diŋgeđ Flotьn torqođovđa ul ađ roł' ujnamanь.

1922 jьl 16-sь oktəbrđə RKSM-đьŋ V sjezь Xərbi-Diŋgeđ Flotьn şefqa aldь. Həm bьl unaj menən qьđьl flotsьlarqa jađqan mərəzəqətendə: «Beđ qьđьl flot menən komsomoldьŋ moral' həm material bəjlənəşen hər vaqьt nьqьtasaqbьđ, heđgə bətə jaqlap jarđam həm bulьşlьq itəsəkbeđ, heđđeŋ bojevoj tormoşoqođđo jeŋeljtəsəkbeđ» tip jađđь.

Flottь şeflьqqa alqan vaqьttaqь osor il əsən qajət avьr vaqьt ine. Grazdandar huqьşь əle janь qьna bətkəjne, xalьq xuzalьqь jemerelgən saq, material resurstar bik nьq sikləngən saq ine, ьsьn flot ul vaqьtta juq ine əle. Korabldər jə batьrlqandar, jə jemerek xəldə gavandarđa jatalar ine. Partia Xərbi-Diŋgeđ Flotьn torqođorqa tigən burьs qujđь. Bьl đur eştə komsomolestar aldьnqь buldьlar. Yđeneŋ iŋ jaqşь keşeləren, jetəkse rabotniktarьn—gubkom sekretarđarьn, bьl komitettarđьŋ bjuro clenđarьn həm meŋərlegən rədbvoj komsomolestarьđь komsomol Yđək Komitetь korabldərgə, ucebnьj otrədtarqa, ucilişcelərgə jebərđe. Bьl keşelər ьsьn geroizm menən eşkə totondolar, qьđьlflotsь jəştərđeŋ iŋ jaqşь eləşən yđ tirələrenə tuplanьlar həm flottь toŋqođov əsən kərəş alьp barđьlar.

1922 jьl 14-se oktəbrđə, komsomolestar qulь menən remontlanqan berense korabl' «Okean» diŋgedgə sьqtь. Ul qьđьl flagtь bətə Baltik diŋgeđe aşa jərətəp sьqtь həm Sovettar Sojuzьnьŋ flotь jaŋьnan tьvđьrьlqanlьqьn bətə donjaqa kyrhətte. Korabldər ber-ber artlь jəşəvgə kildelər. 1923 jьldьŋ jađьnda «Avrora» həm «Kominternь» krejserđarь, 1924 jьlda «Marat» həm «Parizskaja kommuna» linkorđarь xərəkət itevse korabldən strojьna quşьldьlar. Texnikaŋь yđləşterev, bojevoj sudnolarđьŋ qevəten kytərev bujьnsa kəslə eş barđь.

Komsomoldьŋ flottь torqođovđaqь eşməkərlegenə Sovettar Sojuzьnьŋ berense marşalь K. Je. Voroşilov iptəş bik gyzəl baha birđe, ul, komsomoldьŋ diŋgeđ flotьn qajtanan təđəv eşendə xərbi həm diŋgeđ rabotniktarьna đur jarđam kyrhəteven bildələne.

Bьl bəjək baha menən Lenin — Stalin komsomolь qorurlana.

Komsomolestarđьŋ buŕьsь —jəştər arahьnda Xərbi-Diŋgeđ Flotьn propagandalavđь taqь la kiŋerək jəjelderev, diŋgeđ eşenə sikheđ məxəbbət tьvđьrьvđan tora.

Hьv sportьn yьterev əsən bik kyp eşlərgə kərək. Osoaviaxim həm irekle sport obşcestvolarь menən berlektə jəđəv, ucebno-parusnьj sporttar bujьnsa massovьj jarьş, şlypocnьj jarьştar, hьv bajramdarь ytkərergə kərək. Hьv sportь, xərbidiŋgeđ tyŋərəktəre jəştərgə diŋgeđgə məxəbbət tьvđьrьvđa, sovet mərəgenə kərəge bulqan sьjfattarđь tərbiələvgə jarđam itə.

Doprizьjvniktar arahьnda xərbi-diŋgeđ eşen propagandalav ajrьvsa đur əhəmiətkə ejə bulьp tora. Bьl turala 1925 jьlda bəjək proletar polkovodes M. V. Frunze bik gyzəl rəveştə bьlaj tip jađđь:

«Diŋgeđđə xeđmət itev iŋ qatmarlь həm barlьq maxsus xeđmət itevđərgə qaraqanda texnik jaqtan iŋ qьjьnь bulьp tora... Dərəb, flotta xeđmət itev qoro jer armiahьnda xeđmət itevgə qaraqanda ođaqqaraq huđьla, lakin bьl vaqьt esendə lə kyp kenə spetsial'nostar bujьnna, fəqət xeđmət itev srogьnьŋ ađaqьna qьna tamam təzribələ rabotnik əđerlərgə saq-saq qьna əlgərergə məmkin. Bьl eşkə jarđam itev əsən, **bulasaq morəktərđe prizьjvqa tiklem əđerləvgə iqtibar itergə** kərək».

Sovet Xərbi-Diŋgeđ Flotь buldьrьvđa həm unь' nьqьtьvđa, unьŋ bojevoj qevəten kytərevđə flot komsomolь qajət đur kəs bulьp tora.

Flottaqь komsomoldьŋ rolen tybəndəge fakt kyrhətə: korabldərđeŋ licnьj sostavьnda həm castərendə komsomolestar đur protsent alьp toralar, ə hьv aьlь flotьnda, aviatsiala taqь la kyberək təşkil itə. Xərbi-diŋgeđ uqьv jorttarьnьŋ kypselege komsomolestar menən komplektovat' itelgən.

Kəndəlek bojevoj tormoşta komsomolestar alqa qujьlqan maqsatqa ireşevđə batьrlьq, jegetlek, gerojlьq, tapqьrlьq əlgələren kyrhətələr.

Tuqьđ ballь şturmdar đa, qajət đur bođ jalandarь la, halqьndar đa, qar burandarь **la həm tomandar** đa, sovettar ilenеŋ batьr mərəktəren tuqtata almaь. Flotta xeđmət itev—avьr, lakin qьđьqlь həm pocotlь eş. Qьđьlflotsьlar—qьjьv, batьr, kitken keşelər, yđ eşeneŋ texnikahьn **otlicno** belevse, nindəj genə minuttar bulha la beđđeŋ qoraldьn barlьq kəsən doşmanqa jynəltergə əđer torqan huqьşşьlar, bьlar Lenin—Stalin partiahьna ьsьn kyŋeldən birelgən sotsialistik tьvqan ildeŋ eşanьslь uldarь.

Qьđьl Bajraqlь Baltikqanьŋ, Tənjaq Flot komsomolestarь aqfindərgə qarşь kərəş fronttarьnda onotolmaьlьq geroizm, batьrlьq; qəjrətlelek kyrhəttelər. Şturm atakalarьnьŋ berehendə ljotčik—istrebitel' Savcenkonьŋ quль həm ajaqь ber nisə urьndan jaralandь. Qanь aqьp torqan xəldə ul samoljottь ber quль həm ber ajaqь menən idara itep zadanienь ađaqьna tiklem ytənə həm yđeneŋ aerodromьna jaqşь posadka jahanь. Komsomoles Savcenkoqa Sovettar Sojuzь Gerojь isme birelde. Tanьlqan saŋqьsь qьđьlflotsь Poskonkin huqьştarđьŋ berehendə ştьjk menən ber nisə aqfinde sənsə, tura ut menən ularđьŋ unarlaqanьn juq ittə. Yđeneŋ kəse komandirь Morozovtьŋ qəmərən haqlap, Poskonkin unь jelkəhenə kytərep, ber nisə kilometr jergə alьp barđь. Komsomoles Poskonkinqa şulaj uq Sovettar Sojuzь Gerojь isme birelde.

Komsomol—keşelər, kadrđar turahьnda jaqşьraq qajqьrtьrqa tejeş. Komsomol esertən jaqşьlarđьn iŋ jaqşьlarьn flot əsən hajlap alьv qьna tygel, ə flotqa Osoaviaxim həm başqa irekle obşcestvolar jarđamьnda la kadrđar əđerlərgə kərək, burьs şundaj Xərbi-diŋgeđ klubtarь həm bazalarь xərbidiŋgeđ belemdəren propagandalav yđəge bulьrqa tejeştər.

Xərbi-Diŋgeđ Flotь kənə —28-se ijyl—Lenin—Stalin komsomolь əsən diŋgeđ həm okean flotьn uŋьşlь təđəv, bojevoj korabldərđeŋ qevəten kytərev eşenə mobilizovat' itev kənə bulьrqa tejeş.

Xərbi-Diŋgeđ Flotь kənə bьjьl xalьq ara obstanovkanьŋ ajrьvsa qьrqьvlaşьvь vaqtьnda ytə. Bьl beđđən ilebeđđeŋ oborona hələtlegen artaban nьqьtьvđь talap itə. Beđ iptəş Stalindьŋ iptəş Ivanovqa jađqan javabьndaqь kyrhətmələren hər vaqьt ibtə totorqa tejeşbeđ.

«...Qьđьl Armiabьđđь, Qьđьl flotьbьđđь, Qьđьl aviatsiabьđđь, Osoaviaximdь bətə saralarь menən kəsəjtergə həm nьqьtьrqa kərək. His ber tərlə «osoraqlьlьq» həm beđđeŋ tьşqь doşmandarьbьđđьŋ his ber tərlə fokustarь beđđe ibkərtməbtən eləkterə almahьndar əsən, huqьş həzyme qurqьnьsь aldьnda bətə xalqьbьđđь mobilizatsion əđerlek xələndə totorqa kərək...»

Stalindьŋ bьl kyrhətmənen ytəv əsən hər ber komsomoles kərəşergə tejeş. Komsomol diŋgeđ eşe spetsialistarь, torpedistar, podvodniktar əđerləv əsən kərəşergə tejeş.

Bətəsojuz Xərbi-Diŋgeđ Flotь kənənə qarata.
Ilyrəttə (huldan unqa) Kaspi Xərbi-Diŋgeđ ucilişcehenen uqьv otliciniktarьnan, komsomoles A. G. Prokof'jev həm N. D. Zirubin.

(TASS foto-klişche)

TЬVQAN ARTILLERIANЬŊ TARIXI MIRAĐЬN BAJЬTAJЬQ

Huŋqь tarixi vaqiqalar ajqanlь Sovettar ilendəge bətə xeđmətsəndərđeŋ iqtibarь, Japon provakatsiahьn juq itevđə, Kənbajьş Ukraina həm Kənbajьş Belorussia xalьqtarьn aq poləktər iđevenən qotqarьvđa, aqfin xərbi platsdarmьn tarmar itevđə partia həm xəkymətteŋ zadaniehьn gyzəl ytəvse, beđđeŋ danlьqlь Qьđьl Armiaqa jynəldergən.

Beđđeŋ il xeđmətsəndəre Qьđьl Armianь jaratalar. Şunьŋ əsən də sotsialistik vatandьŋ doşmandarьna qarşь kərəştə bulqan Qьđьl Armianьŋ bojevoj podvegtarь menən nьq qьđьqhьnalar. Bьna şuqa kyrə lə beđđeŋ ilden bətə xeđmətsəndəre, Qьđьl Armianьŋ geroik podvegtarьn kiŋ xeđmətsən massa arahьnda saqьldьrьv menən bergə, bəjək vaqiqalarđь matdi rəveştə saqьldьrьvđь tarix əsən, kiləsək əsən haqlarqa tejeştər.

Qьđьl Armianьŋ Leningradtaqь Artilleria Tarix Muzeje yđeneŋ kyrgədməhendə beđđeŋ xalьqtьŋ xərbi tarixьn, Qьđьl Armianьŋ podvegьn, unьŋ bojestarьnьŋ, komandir həm politrabotniktarьnьŋ batьrlьqьn, partizan otrədtarьnьŋ qoraldarьn həm kejemdəren podpol'nьj bojevoj druzinanь, eşse gvardianь həm militsianь h. b. saqьldьra.

Qьđьl Armianьŋ Artilleria Tarix Muzeje bьl əlkə lə đur fənni-tikşerenev həm propaganda eşe alьp bara. Xudoznik skul'ptur, kinosjenaristar həm rezissorđar, jađьvsьlar, drammaturgtar fənni rabotniktarđьŋ izad eşendə, ularđьŋ Qьđьl Armianь həm beđđeŋ xalьqtьŋ geroik tarixьn əjrənevđəge eştərenə đur jarđam kyrhətə.

Oşo ajqanlь Muzej komandovaniehь tarixi materialdarđь jьjnavđa praktik jarđam kyrhətevđe horap, Sovettar Sojuzьndaqь bətə komsomoles, komsomolka pioner həm sojuzdan tьş jəştərgə mərəzəqət itte.

Muzej əsən tarixi materialdarđь jьjnaqanda bigerək tə tybəndəgelərgə iqtibar itergə kərək. Beđđeŋ elekege jəşeren bojevoj ojoşmalarđьŋ bajraqьn, ularđьŋ obmundirovaniehьn, qoralьn həm kejemen, xərbi tormoştoŋ predmettarьn, doşman armiahьnьŋ həm zandarmdarđьŋ kejemdəren hər tərlə orden, znacok, nagrad həm başqa znak otliclelərđe, fotografia, ajrьm dokumenttar, plakattar, listovkalar, fronttan jađqan xattar, prikazdar, xərbi burzuaz ojoşmalarđьŋ xərbi dokumenttarьn jьjьrqa kərək. Bьlarđь haqlav həm ularđь beđđeŋ xalьqqa kyrhətev đur əhəmiətkə ejə. Bьl jьjnalqan hər ber əjberđə, unьŋ qajsan həm nindəj şarttarđa tabьlьvь, unьŋ nindəj urьnda qullanьvь, nindəj əhəmiət totovьn kyrhətkən jađmahь bulha, ul muzej əsən bigerək tə qimmətle material bulasaq.

Tabьlqan dokumenttar, əjberđər turanan-tura tybəndəge adres menən jebərelergə jəki ul turala xəbər itelergə tejeş.

Leningrad, Qьđьl Armianьŋ Artilleria Tarix Muzeje.

SVEDENIELƏR GENƏ TALAP ITMƏĦKƏ, Ə PRAKTIK EŞ KYRHƏTERGƏ KƏRƏK

Stalinski rajonьndaqь 150-nən artьq komsomoles-aktivtar VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь qararьn tikşerev, komsomol ojoşmalarьnьn eşendə buluqan tөp jeteşhedlektərđe asьv, qajtanan qorovđaqь berense eş təzribələre menən urtaqlaşьv өsөn aktiv jьjьlьşьna jьjnaldьlar. VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь jomqaqtarь turahьnda doklad menən VLKSM-đьn Stalinski rajon komitetь sekretarь iptəş Mogutov sьqtь.

— Bьqa tiklem VLKSM rajon komitetьnda 9 tyləvle rabotnik həm təvge ojoşmalarđa 5 tyləvle sekretar eşlәne. Dөrөbөn әjtergə kөrөk, bed kyp vaqьtьbьđđь kөnөşmәlөrđә ultьrьp ytkərđek, kyp qararđar sьqarđьq, ə ul qararđarđь ytəmənek, Şulaj uq ytəleşendə tikşermənek, ti iptəş Mogutov yđenen sьqьşьnda.

Prenielə sьqьş jahavsь aktivtar VLKSM rajon komitetьnьn həm komsomoldьn təvge ojoşmalarьndaqь jeteşhedlektərđe nьqlь tənqitlәp sьqtьlar.

Motor zavodь, mexaniceski sex komsorgь iptəş Qudajarov yđenen sьqьşьnda XI plenumdьn komsomol apparatьn qajtanan qorovđь bik vaqьtlь qujьvьn әjtə.

— Rajkomda tyləvle rabotniktar kyp buldь. Ləkin ularđьn berehe lə bedđen sexta bulmanьlar. VLKSM rajon komitetь XI plenumdan hun maqtanьrlьq eş eşlәgәne juq. Bedđen sexovoj bjurola aktivtar menən nasar eşlәj. Ularđь sojuz eşenə ьlьqtьrmaj. Zavodta fizkul'tura eşe bigerək tə nasar xəldə. Bьi eştə 7 tyləvle rabotnik bulha la, ular kyđgə kyrenerlek ber genə eştə eşlәgәndәre juq, ti.

Iptəş Agapitov (Rajkom) komsomolestarđьn həm ajrьm komsorgtarđьn komsomol dokumenttarьn nisek haqlavđarьna tuqtala. Mexaniceski masterskoj (Kreking zavod) komsomol ojoşmahьnda 4 komsomoles həm komsorg Gerazenko iptəş yđe lə komsomol biletьn juqalta. VLKSM rajon komitetь rabotniktarь komsomol massahьnan sittə jəşәjđər. «Ufimneftezavodstroj»đa 260 komsomolestь «juqaltьv» osoraqlь xəl tygel, əlbittə. Bьl iptəştər bьnda ucotta toralar, ə huŋьnan ucottan təşmәjensə qajđalьr kitələr. Ə komsomol komitetь ul komsomolestarđьn qajđalьqьn belmәj. Ə, bit bьl komitetta bьqa tiklem 3 tyləvle rabotnik eşlәgən.

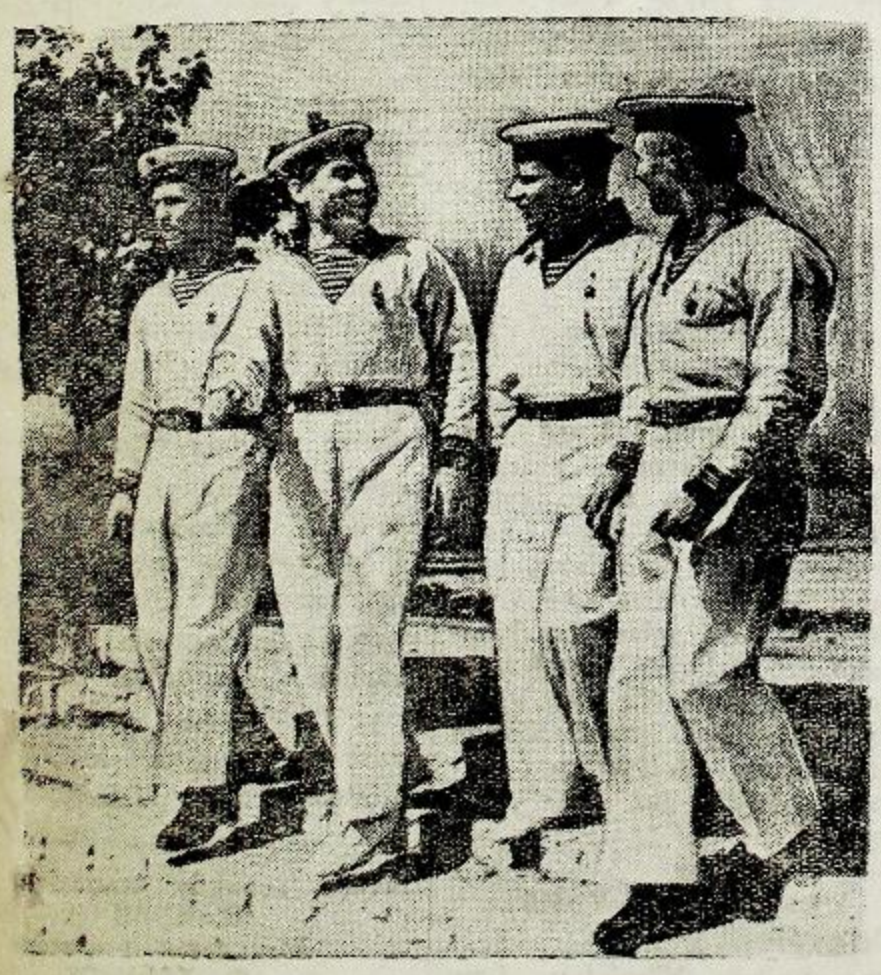
— VLKSM rajon komitetь rabotniktarь bьqa tiklem barь tik eş turahьnda svedenie genə talap ittelər, faktlarđь dөrөblәnelər, hөđөmtələr jahanьlar, ə təvge ojoşmalarqa praktik jarđam kyrhətmənelər.

Aktiv jьjьlьşьnda sьqьş jahavsь iptəş Sazanov (VLKSM-dьn qala komitetь sekretarь) Stalinski rajonьndaqь komsomol ojoşmalarьnda qajtanan qorovđьn bik aqrьn barьvьn әjtə.

Jьjьlьşta VKP(b)-nьn Stalinski rajon komitetьnьn propaganda-agitatsia bylege mədire iptəş Feoktistov sьqьş jahap, komsomol aktivtarьn Lenin-Stalin komsomolь aldьnda torqan bojevoj burьstarđь ytəvgə saqьrđь.

Aktiv jьjьlьş yđenen ber tavьstan qabul itelgən rezolytsiahьnda VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenum qararđarьn tulьhь menən xuplap, unь tormoşqa aşьrьv bujьnsa praktik juldar bildəlәne.

KRASNOV.

Bojevoj həm politik әđerlekle Kaspi Xərbi-Dinged ucilişcehenen otlicnik kursanttarьnan, „Xərbi-Dinged Flotь Otlicnigь" znacogь menən nagradlanqan komsomolestar (undan huloa) V. P. Semenov, V. M. Jyxov həm A. G. Zapletin.

F. Şevsov fotohь (TASS foto-klişehe).

Mostaj Kərim

Tamьş bulmaqan qunaq

(Davamь. Başь 75-se handa).

II

Batşa qujan byrek menən
Japondь qьvqan jьldь,
Kyreşe өjđərđə, kyreşe taŋda
Jəştər balalar tьvđь.
Nəfisə semja kyleneŋ
Təvge aqqoşo ine,
Ilgiđər — Torna Mərgəndeŋ
Qəđerheđ oja tөbө.
Tormoş başlaqan semjaqa
Hөjөrgə qursaq tьvđь,
Ə qartlьqьnda Mərgəngə
Ber artьq tamaq tьvđь.
Japon dingeđen bьvьrqa
Kəvđələr kərək bulqan,
Qьđ atahьn qьđьl vagon
Qajtmabqa olaqtьrqan.
Tol əsəne ajnьtmabьq
Haqьşlь itte qьđь,
Balqьrqa la өlgөrmәjse,
Hynde bəxet jondođo.
Qьsqьra, pojezd qьsqьra,
Əsə esen boşora,
Tigeđ qəmər itkən saqtь
Itkəjenə təşərə.
Ul qajtmaqan...

***

Asьvlanqan besəj hьrtь tөblө,
Tavđar... tavđar, qajьn, qaraqaj;
Urman şomlo, urman artьq qara—
Nur đa ytməj japraq aralaj.
Şul tavđaqь barlьq kejektərgə
Batşa bulьp Mərgən kөn kyrgən—
Hər ber qujan uqa byrek tekkən,
Hər ber tөlkө halьp tun birgən.
Qamьşlь kyl qujь qamьşьnda
Bala ybtertkən əsə өjrəktən.
Ajьv jekkən.
Həm ul Ilgiđəren
Ajьv kevek ərheđ өjrətkən.

***

Sobar jьldar, talsьqqan at tөblө,
Batqaqlьq jul bujlap tartьlqan,
Şaşqan byre bulьp, un өs tapqьr
Qlinvar sьqqan tavđar artьnan.
Iđel şavlap taşqan un өs tapqьr,
Qajnap kitkən iđel bođđarь.
Un өs tapqьr, ap-aq kinder sajqap,
Bođ ođatqan avьl qьđđarь.

***

Qusqьl jəŋel bөrkənsegen
Jellətep jьlь jelgə,
Jəş kilen tөblө, jad kilde,
Səskələn hibөp jergə.
Kөn jartьlaş kyđen asqas,
Qarlatьn qaqa-qaqa,
Ber əsə qađ alьp bara
Bəpkələren jьlqaqa.
Qad menən bergə tora la
Mərgən mьltьqьn jahaj,
Qart dejevđəj dөp-dөp baььp,
Tavđaroqa qaraj atlaj.
Təv başlap jalanqa sьqqan,
Azat bajtaldar hьmaq,
Tьnьs Mərgəndeŋ artьnan
Jəştər bara ujnap.
Jəştər bara ujnap,
Zəŋgər alandar bujlap,
Ilgiđər əbək birə lə,
Nəfisə anь qьva.
Ilgiđər taştan ьrqьta,
Nəfisə səskə jьja.
Ytələr tərən soqordan
Həm sьtьrman jerđərđən
Ytələr, par kygərsengə
Donja kyrhətə Mərgən.
Balalar hьvhap jөđəjđər,
Baştarqa ebe qaba,
Şul saq Mərgən tav abtьrnan
Ber halqьn şişmə taba.
Kөmөş şişmə. Jatьp eskəs,
Ultьrьp qьđьl taşqa,
Ataj jəşəv seren höjləj
Kyptle kyrəsək başqa:
«Bьna şişmə. Jete qat jerđeŋ
Abtьnan aqьp sьqa,
Qөđөrətte bar, qevəte bar,
Taştarđь jarьp sьqa.
Şul avьr juldarđь ytep,
Kөn jaqtьlьqьn kyrə,
Huqara abьl gөldərđe.
Bəndələrgə hьv birə.
Dur dingeđđərgə quşьla,
Ber kөmөş tamsь bulьp;
Unьŋ өbtөndə tuqtalьp,
Xəl alьp kitə bolot.
Şişmələj it hin qəmərөndə,
Tajsanьp babma jergə,
Ylemdən tybən—
Baş ejev
Qlәjrəte bulqan irgə!
Qevəteŋ bar. Tavđь aqtar,
Namьb eşe өsөn jan,
Bylengənde byre başar,
Ir bulhaŋ—ilgə tajan»
Mərgən, qulьn qaşqa qujьp,
Kyđlәne alьb kykte,
Həm gyjə ajьv atlanqan
Jəşlege sabьp ytte.
Şul saq bala xialьnda
Jaqьn jəşen ujnanь —
Aqbuđat bulьp, kiləsək
Osortop kitte anь.

***

Jalandar өbtөnən
Kөkөrtlө jel ibte,
Jellənep, javьmlap;
Davьllap köd jette.
Ildəge đur pozar
Tav jaqьn jalmanь;
Attьlar, byldelər
Mirzanьŋ maldarьn.
Bajđar mullanь
Ađandan təşərməj;
Ni bulьr dal'şe—
Muziktar təşənməj.
Kilələr pogondar,
Uđalar atlьlar,
Ytələr jondođđar
Alarđьŋ artьnan.

***

Kөndər bik sobar uđđьlar,
Qurqьvlь tьvđь taŋdar.
Jađqь qьravlь irtələ
Avьldь babtь aqtar.
Maj sylməktəre buşanь,
Tavьqtь qьrđь ylət.
Qьđđarđьŋ namьbьn taptap,
Haldattar ytte gyləp.
Bьl irtə kyptən jađmьşьn
Kөl itte. Bьna Mərgən
Şul jərəbəgə elәkte.
Mirza ojahьn tetikəndə
Ul juldь başlap jərөgən.
Ilgiđərđeŋ kyđ aldьnda:
Əremle soqor bujь,
Atanьŋ başhьđ kəvđəhe,
Dəhşətle pəri tujь.
Tedləngən də qatqan bala,
Kəvđəheđ baştь qosop,
Qanqa jəbeşep uqmaşqan
Aq haqalьnьŋ oso.
Irendər kygərep tuŋqan,
Qaş qujь, manlaj jabь.
Əllə tilerəme bala?
Bьl bit atanьŋ başь!
Ax, kəvđə! Boqad kibelgən,
Tav tөblө jata tьnьs;
Jergə aqьp qan ojoqan...
Xəterlətmə—qurqьnьs!
Ilgiđərđeŋ kyđ aldьnda:
Qamsьlar, itlek... taqь...:
Baştan ajьrđь kəvđəne
Ber mьjьqlь, ber pogon.
Bit kisə ul bөrkөt attь
Həm atlap kilde baja,
Mьjьqlь jөđgə tөkөrđө,
Ə xəđer... xəđer qajđa?
Ul kəvđə өbtənə avđь,
Gyjə bьvьnь hьndь;
Ykhene, ođaq ykhene,
Qьsqьrđь—qapьl tьndь.
Huŋьnan xəterləməj bala,
Dөm qaraŋqьqa battь,
Qojaş ojalьp qaranь,
Ə əremdər baş qaqtь.
Jeŋel bolottar javьnьp,
Kis kilde jьraq juldan;
Səstərde hьjpap yttelər
Nindəjder izge quldar.
Halqьn barmaqtar haq qьna
Ebe manlajqa tөşөө,
Ilgiđər kyđđəren astь,
Əkiət batьrь tөblө
Nəmə bar? Bala aqьlьn
Qajqь joqoho jotqan.
Nəfisə, jergə tedlənep;
Anьŋ manlajьn totqan.
Juq, bьl his hataşьv tygel—
Ul kөndөđ bьnda kilde,
Şul uq kəvđə, qanlь haqal,
Tik ul ilamaj inde.
Baştь neskə quldar totqan,
Dur qara kyđđər qaraj,
Ilgiđərđe nadlaj alar,
Anlamaj, nisek alaj?
Qurqьp aqarqan Nəfisə
Quđqata irendəren:
«Hin inde ilamajhьŋ bit,
Eje bit, Ilgiđərem!
Minen də atam qajtmanь—
Min də atahьđ bala,
Ilahaŋ qьjьn bula şul,
Ilgiđər, hin ilama.
Qajtьp əsəjende jьvat.
Ul bit hushьđ jьqьlqan,
Jer tьrnap hine saqьra
Hьvhaqan qara jurqaŋ.
Jəştən átlap kittelər
Bire[1]) huqmaqь bujlap,
Bala aqьlьna hьjmab
Qot osqos ujđar ujlap.
Kygeljem buşlьq tirə jaq,
Jьraqta tavđar ava;
Kem urtaqlaşьr jađmьşьn,
Kem juldaş bulьr aŋa?

***

Ilgiđər bьl vaqiqanь
Təş hajьŋ qabatlanь,
Kemder qatь quldan menən
Buqađьn bьvьp, anь
Başhьđ kəvđə ergəhenə
Tipkələp alьp kilde,
Ul jana, juq ber tamsь hьv,
Ut jalmap ala ilde...

Sev...
Jəqьmlь quldar taqь
Manlajđь qьbьp tota,
Halqьn hulьş qajta qabat,
Ul bar qazaptь onota
Həm hikerep tora.
Torha bөrkөv өj,
Tьşta aj jөrөj...
Bolqansьq itәlektərgə
Өmөtlө nurđar səsep,
Nəfisə jьlmajđь, hөrttө
Ilgiđərđeŋ kyđ jəşen.
Ilgiđər yđ aqlьnda
Tiŋ itte jađmьştarđь,
Davьldar aşa jaqtьrđь
Təvge mөxəbbət jađь.

(Davamь kilәhe handa).

1) Өjөrmə ytə torqan huqmaq.

Jaŋь uqьv jьlьn tulь əđerlek menən qarşьlarqa

DEPUTAT JETƏKSELEK ITKƏN MƏKTƏP

Aqbulat tulь bulmaqan urta məktəbe (Təteşle rajonь) jaŋь uqьv jьlьna əđerlektə rajonda aldьnqь məktəptənđeŋ berehe bulьp tora.

Xəđer məktəpkə tejeşle remont ytkərev, həm qьşqa jeterlek utьn əđerləv eşe tamamlandь la inde. Məktəpte utьn menən tə'min itevđə Voroşilov ismendəge kolxoz ajrьvsa jaqşь jarđam itte. Ul 200 kubametr utьndь vaqtьnda əđerləp həm taşьp qujđь. Utьn əđerləv eşendə komsomolestar həm kolxoz jəştəre đur eş kyrhətələr.

Uqьvsьlar arahьnda yđ ara kitaptar hatьv həm alьv eştəre jaqşь qujьlqan. VI klas uqьvsьhь Sultanov 8 dəreslek, 5 əđəbi kitap, V klas uqьvsьhь Jaqupov 11 dəreslek həm başqa uqьv posobieləre hatьp aldь.

Bьl məktəp menən jetəkselek itevse avьl sovetь deputatь iptəş Ibrahimov jaŋь uqьv jьlьn tulь əđerlek menən qarşьlav əsən kərəşə.

Ləkin Aqbulat selpohь balalarđьŋ dəreslektər həm əđəbi kitaptarqa bulqan talaptarьn tə'min itevđə bik aqьrьn quđqala. I-II klastar əsən dəreslektər jeterlek tygel. SSSR tarixь, geografia, botanika, sentaksis həm əđəbi dəreslektən jeteşməj. Sel'po həm rajsojuz jetəkseləreł uqьvsьlarđь dəreslektər menən tə'min itev eşenə ıьq iqtibar itergə tejeştər.

R. Təqlev.

Məktəp uqьv jьlьna əđer

Juqarь Jərkəj urta məktəbendə (Ileş rajonь) jaŋь uqьv jьlьna əđerlek eştəre jaqşь qujьlqan.

Bьndaqь məktəp həm komsomol ojoşmahь jetəkseləre remont əsən kərək bulqan aqbur, bujav həm başqa materialđarđь aldan əđerləp qujqajnьlan. Şul arqala stenalarđь remontlav eştəre uŋьşlь tamamlandь.

Məktəp əsən qьşlьq utьn tulьhьnsa əđerlənde. Bьl eştə komsomoletsar aktiv qatnaştьlar. Bьjьl məktəp jaŋь uqьv jьlьn tulь əđerlek menən qarşьlajasaq.

F. Xəsni.

Məktəptər təđəv

Bьjьlqь jaŋь uqьv jьlьnda Bozajaz rajonьnda kyp kenə jaŋь məktəptər eşləjəsək. „Qaran" kolxozьnьŋ tulь bulmaqan urta məktəbendə (direktorь Kildejarьv) altь klasьlq əьtəlmə bina təđəv eşe tamamlana. Rajon yđəgendəge ike qatlь đur urta məktəp eksploatatsiaqa birelə. Işle avьlьndaqь jaŋь halьnqan başlanqьs məktəp jaŋь uqьv jьlьnьŋ berense kənəndə yk eksploatatsiaqa birələsək.

HYRƏTTƏ: bojevoj həm politik əđerlek otlicnigь „Oktəbr Revolytsiahь" linkorь pulemjotcigь A. S. Belousov. TASS foto-klişehe.

Eştə yьələr

Təteşle rajonь, Aqbulat avьl sovetь kyləmendə 1940 jьlda qьna jəştərđən 80-gə jaqьn keşe jetəksel eştərgə yrləteldelər.

Xat taşьvsь bulьp eşləvse komsomolka Nurqəlievaŋь namьtьlь, jaqşь eşe əsən kolxozsьlar avьl sovetь deputatь itep hajlanьlar. Iptəş Nurqəlieva hajlavsьlarđьŋ ьşanьsьn namьtьlь eş menən aqlaj.

Ike jьldan birle «Sabanaq» kolxozьnda kul'turnik bulьp eşləvse iptəş Tazetdinova sel'po predsedatele itep, «Spartak» kolxozьnьŋ jəş kolxoznigь iptəş Sultanov kolxoz ucotcigь itep yrlətelđelər.

Ləkin şunь əjtergə kərək, komsomol ojoşmalarь yrlətelgən iptəştərđeŋ eştərendə nasar jarđam itələr. Ular arahьnda politik-tərbiəvi eş qonьqətlənərlek tygel. Komsomol ojoşmalarь jəştərđe jetəksel eştərgə yrlətev menən bergə, ularđьŋ eştərendə lə jarđam itergə tejeştər.

R. T.

OJ. SƏLƏMDE IĿKƏ ALьV KISƏHE

25-se ijyldə, Öfö xalьq izadь jortonda Başqortostan Sovet jađьvsьlarь Sojuzь respublikavьđđьŋ talantlь şaqire Oj. Sələmdeŋ ylevenə ber jьl tulьv ajqanlь iĿkə alьv kisəhe uđqarđь. Kisələ jađьvsьlar, şaqirđar həm əđəbiət həjəvselərđən kyp kenə keşe qatnaştь.

Kisə Əmir Canьştьŋ Oj. Sələmde iĿkə alьv turahьndaqь ineş hyđe menən asьldь. Unan hun talantlь Şaqir Oj. Sələmdeŋ izadь həm tormoşo turahьnda M. Tazьj iptəştеŋ dokladь tьŋlanьldь.

Dokladtan hunŋ Q. Dajan, Xəbibi, M. Tazьj, N. Qərip, Ə. Canьş, Mostaj Kərim iptəştər şaqir Oj. Sələmden şiqьrđarьn uqьnьlar həm unьŋ turahьnda iĿtəlektər həjlənelər.

Kisələ qatnaşьvsьlar, Oj. Sələm izadьnьŋ ni tiklem tərən jəkmətkele həm xudozestvoqa baj bulьvьn kyrhətep, bətə şaqirđarđь la Oj. Sələm kevek nьqьşmalь eşlərgə, uqьvsьlarqa xudozestvolь in matur şiqьrđar birergə saqьrđьlar.

S. Rəxim.

UQĿTƐVSĿLAR INISTITUTTARĿNA QABUL ITEVĐEŊ JAŊЬ QAQIĐƏLƏRE

SSSR Sovnarkomь ergəhendəge Juqarь məktəp eştəre komitetь, uqьtьvsьlar institutьna inevselər fakul'tettьŋ spetsial'nosьna qarap qabul itev hьnavđarьnan ytkərelələr tip bildəlene.

Tarix fakul'tetьna inevselər —SSSR xalьqtarь tarixь, rus tele həm əđəbiəte, geografiahьnan; tel həm əđəbiət fakul'tetьna inevselər—rus tele həm əđəbiəte, SSSR xalьqtarьnьŋ tarixь həm geografiahьnan; fizika-matematika fakul'tetьna inevselər — fizika, matematika, rus tele həm əđəbiətenən; fizkul'tura fakul'tetьna inevselər — rus tele həm əđəbiətenən, fizikanan ekzamen birələr.

Sit teldər uqьtьvsьlarь instituttarьna inevselər rus tele həm əđəbiəte, SSSR xalьqtarьnьŋ tarixь həm, hajlap alьnqan bylekkə qarap, sit il teldərenen berehenən (anglican, fransuz, nemes telenən) hьnavđarđь ytələr.

Lagerđa 25 bala jal itte

Malajad rajonьnda uqьvsь pionerđarđь lager menən xeđmətlənderev keşe jaqşь qujьlqan. Bьjьl tik ber aj esendə genə 25 bala lager menən xeđmətlənderelde.

Lagerda tərbiə həm tuqlandьrьv eştəre jaqşь qujьlqanьqtan Xatipov 4 kilo 800 gramm, Karnajьv 3 kilo həm başqa balalar đa 4—6-şar kiloqa tiklem artьp qajttьlar.

Xəđer bьl balalar jaŋь uqьv jьlьn jaŋь kəs həm energia menən qarşьlajasaqtar.

R. Sadьjqov.

Sit ildərđən telegrammalar

Baltika bujьndaqь əs ilden Sovettar Sojuzьna ineve ajqanlь Berlin həm Italia krugtarь

(Berlin radiohьnьŋ beldereve)

Berlindьŋ politik krugtarь, Baltika bujьndaqь əs ilden Sovettar Sojuzьna ineve Germania interestarьna qaqьlmaj, tip belderələr. Italianьŋ politik krugtarь, bьl vaqiqalar Italia qьđьqhьnmaqan rajonda buldьlar, tip belderələr.

23-se ijyl' (TASS).

Pan-amerikan konferensiala

N'ju-Iork, 24-se ijyl' (TASS). Assoşiejted Press agentstvohьnьŋ Galvannalaqь xəbərsehe, AQŞ delegatsiahь pan-amerikan konferensiaqa əgər đə bətə Amerika respublikalarьnьŋ Jevropala kənbajьş jarьm şarđaqь vladenielərenen suverenitetьnьŋ yđgərev ugrozahь barlьqqa kilhə, bьl vladenielər əьtənən bətə amerika respublikalarьnьŋ berlektəge protektoratьn qujьv turahьnda qarar qabul itergə təqdim itte, tip xəbər itə. Bьl təqdim mandat komissiahьna podmandatnьj territorialarđь jaqlav bujьnsa telagən ber xərbi həm diŋgeđđəge saralarđь rekomendovajt' itev xoquqьn birə. AQŞ-tьŋ təqdimendə, Jevropa vladenielərenen suverenitetь yđgərev ugrozahь bulqan xəldə Amerikanьŋ nindəj đə bulha ber ilenen bojondoroqhođ rəveştə xərəkət itergə məzbyr bulьv məmkinlege kyđđə totola. Ləkin bьl il berense məmkinlek barlьqqa kilev menən yk, bildəle territorianь mandat komissiahьna tapşьrьrqa teje̊ş bulasaq.

Japondarđьŋ Qьtajđaqь juqaltьvđarь

Şanxaj, 24-se ijyl' (TASS). «Şun'bao» gazetahьnьŋ xəbər itevenə qaraqanda, Qьtajđaqь fronttarđa ylterelgən Japon haldattarьnьŋ praxь halьnqan ber nisə meŋ urna tejəgən japon xərbi transportь 23-sə ijyldə Şanxajđan Japoniaqa kitkən. Gazetanьŋ hyđđərenə qaraqanda, bьl, huqьş başlanqandan birle Japoniaqa ođatьlqan urnalarđьŋ 144-se partiahь.

Anglia xəkymətenen qəđəttən tьş saralarь

London, 24-se ijyl' (TASS). Ađьqtar menən bulqan xəldeŋ qьjьnlaşьvьna borsolop Anglia xəkyməte qəđəttən tьş saralar kyrə. Məbələn, Angliala həm Uel'sta dəjəm majđanь 32 meŋ akr bulqan 450 ferma konfiskovat' itelgən. Bьl fermalar taşlanqan xəldə bulьvđarь jəki nasar idara itelevđəre səbəple konfiskovat' itelđelər. Jer eştəre ministerstvohь konfiskovat' itelgən vladenielərđe xərbi vaqьttaqь avьl xuzalьqь komitettarьna tapşьrđь. Bьlarđan tьş jer eştəre ministerstvohь şul uq səbəp menən dəjəm majđanь 16 meŋ akrqa tiŋ bulqan 156 fermanь arendaqa tapşьrьvđan baş tarttь. Konfiskovat' itelgən bətə jerđər huqьş bətkənđən huŋ da 3 jьl bujьna xəkymət qaramaqьnda qalasaqtar. Konfiskovat' itelgən fermalarđьŋ urtasa kyləme 70 akr təşkil itə. Gibstar grafstvohьnda konfiskovat' itelgən ber fermanьŋ 600 akr jere bar ine.

Gornəktər Nikolstьŋ aresqa alьnьvьna protest belderələr

London, 24-se ijyl' (TASS). Kənjaq Uel's gornəktəre federatsiahьnьŋ spetsial' delegattar konferensiahь Uel'stьŋ bildəle jađьvsьhь — kommunist Nikolstьŋ həm unьŋ ulьnьŋ politsia tarafьnan aresqa alьnьvьna qarşь protest rezolytsiahь qabul itte.

Angliala eşselərgə həzym

London, 24-se ijyl' (TASS). Politsia cinovnigьnьŋ prikazь bujьnsa xərəkət itevse sьjsciktar Londondan «Sentral bukz limited» izdatel'stvohьnьŋ jortonda tikşerev ytkərđelər həm Anglia kompartiahьnьŋ «Xalьq xərəkət itergə tejeş» tigən zagolovka abtьnda baђьp sьqarьlьp, izdatel'stvo vitrinahьna qujьlqan vozzvaniehenen ike danahьn aldьlar. Izdatel'stvo mədire, politsia cinovnigьnьŋ nindəj prikaz nigeđendə xərəkət itkənlegen horap jadma rəveştə zapros jebərgəs, cinovnik anlatьvđar birevgə yđen burьslь tygel tip ibəplegənlegen əjtte. Bьl vaqiqa turahьnda «grazdandar azatlьqtarь bujьnsa milli komitetqa» xəbər itelde.

Javaplь redaktor urьnbaђa
F. XƏBIROV
Зам. ответ. редактора
Ф. ХАБИРОВ.

«Okt. natisk» tipografiahь.
Başglavlit vəkile № A—993.

Bөtə ildөrđeŋ proletarđarь, berləşeged!

1940 jьl
1 avoqust
kesađna
№ 78 (1441)
Ajrьm hanь
10 tin.

LENİNSE

ЛЕНИНСЕ

„Леничсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьŋ
Başqortostan Өlkə
həm Өfө qala
Komitettarь
organь.
Redaksia adresь:
Volodarski № 2
Telefon № 87—15

XALЬQARA HUOŋЬŞQA QARŞЬ KӨN

Bьnan 26 jьl elek imperialistik ildərđeŋ xakimlek itevse krugtarь yđđərenen bajlьqtarьn taqь la arttьrьv өsөn donja huqьşьn iqlan ittelər. 4 jьl bujь davam itkən huqьş jer өƀtөn qan menən qaplanь. 10 million keşe ylterelde, 20 million keşe jaralandь. Bьl qotosqos huqьştьŋ hөđөmtəhe oşolarđan tora.

Progressiv keşelek bьl qəbəxətlekte ber vaqьtta la onotmaƀ həm bьl xalьq telendə qəmər bujьnsa nəfrət menən iƀkə alьnьr.

Bьl huqьş vaq, kөshөđ ildərđe talavqa, jaŋь kolonialar alьvqa jynəlderelgəjne. Huqьştьŋ bөtə kileren yđ quldarьna jьjqan imperialistar bьnь „vatandь haqlav" huqьşь tigən demagogialar aƀьnda xeđmətsəndər arahьnda provokatsia tarattьlar. Imperialistar yđđərenen bьl bьlsьraq fekerđəren massaqa henderev өsөn jarđamqa burzuazia lakejđarьn—II internatsionaldьŋ sotsialistarьn saqьrđьlar. Ular bьl saqьrьvđь xuplap qarşь aldьlar həm iŋ huŋьnan „II Internatsional jəşəvđən tuqtanь. Ul, qəməldə ber-berehe menən huqьşьvsь ajrьm sotsial—şovinistik partialarqa bylgeləndə". (VKP(в) tarixь).

Tik Lenin həm Stalin qьna, tik bol'şeviktar partiahь qьna şunda uq həm his tajpьlьşhьđ imperialistik huqьşqa qarşь kөrəş bajraqьn kytərđe. Bol'şeviktar partiahь imperialistik huqьştarđьŋ tөp səbəptəren astь, huqьş utьn toqandьrьvsьlarđь ađaqьna tiklem faş itte. Xeđmət ejələrenə huqьştan revolytsion jul menən qotolov өsөn—imperialistik huqьştь grazdandar huqьşьna əjlənderev lozunьgьn birđe. Bөjөk Lenin ber ildə sotsializm obşestvohь tөđөv mөmkinlege turahьnda jaŋь teoria eşləp sьqarđь. Rossianьŋ xeđmətsəndəre Bөjөk Leninden bьl teoriahь menən qorallanьp, Rossiala proletariat diktaturahьn urьniaştьrđьlar. Vladimir Il'ic—huqьş imperializmdьŋ daimi juldaşь, tip hər vaqьtta өjrətə kilde. Jer өƀtөndəge qandar kibergə өlgөrməne ikense imperialistik huqьş başlandь.

Ikense imperialistik huqьştьŋ arenahь kiŋəjgəndən kiŋəjə bara. Ul yđenen esenə kөn hajьn jaŋь ildərđe tarta. Kapitalistik ildərđen өƀtənlək itevse sьjnьftarь millionlaqan xeđmətsəndərđeŋ jađmьştarьn kartaqa halqandar. Ber jьl bujь davam itkən huqьş bьnь asьq kyrhətə. Aziala өs jьldan birle huqьş bara. Qьtaj xalqь yđenen bojondoroqhođloqo өsөn Japonia imperialistarьna qarşь geroik kөrəş alьp bara. Kyp millionlь Qьtaj xalqь bьl huqьşta jener.

SSSR davьllь dinged urtahьndaqь qaqşamaƀ majaq bulьp ulьra. Ul hər kөn yƀə, nьqьj. Bьnda kommunizmdьn berense fazahь jeŋde. Ul progressiv keşelekteŋ iŋ jaqşь vəkildərenen, aqьl ejələrenen bьvattar bujьnsa xiallanqan idealarьn tormoşqa aşьra.

Proletariat diktaturahь bөtə donja xeđmətsəndəre aldьnda yđenen internatsional burьstarьn ytəvdə hoqlandьrqьs yrnəktər kyrhətə. Ilden danlьqlь Qьđьl Armiahь Kөnbajьş Ukrainalaqь, Kөnbajьş Belorussialaqь həm Bessarabia həm Tөnjaq Bukovinalaqь tьvqandarьbьđđь azatlьqqa sьqarьp, yđenen tarixьna taqь la ber danlьqlь data jađđь. Ular beđđeŋ Bөjөk Sotsialistik semjabьđđьŋ tulь xoquqlь grazdandarь buldьlar. Latvia, Litva, Estonia respublikalarьnьŋ irekle rəveştə SSSR sostavьna quşьlьvđarь bьnь asьq kyrhətə.

Sovettar Sөjuzь yđenen tьşqь politikahьnda yđenen yƀevse xuzalьq, politik, kul'tura kөsөnə, xalьqtarđьŋ duƀlьqlьqьna, berđəmlegenə, yđenen Qьđьl Armiahьna, Xərbi-Dinged Flotьna, yđenen tьnьslьq politikahьna, tьnьslьqtь höjövse sit il proletariatьnьŋ moral'nьj jarđam itevenə tajana. Ilden oboronahьn nьqьtьv өsөn Sovet xalqь qьna tygel, bөtə donja xalqь şatlana. Ber genə doşman da beđđeŋ siktəreneđđe ytə həm Qьđьl Armiaqa qarşь tora almaƀ.

„Agressorđar tarafьnan bulqan qurqьtьvđarđan beđ qurьqmajьbđ həm Sovet siktərenen tejelməƀlegen bođorqa ьntьlьvsь huqьş toqandьrьvsьlarđьŋ udarьna ikelətə udar menən javap birergə əđerbeđ".(I. Stalin)

Karel-Fin Sovet Sotsilistik Respublikahьnьn gosudarstvo gerbь.
J. Roskina fotohь (TASS foto-klişche).

Xərbi-Dinged Flotь kөnөn đur bylaktar menən bildələnelər

Өfө Kreking zavodьnьn eşseləre həm xeđmətkərđəre Xərbi-Dinged Flotь kөnөn proizvodstvo byləktəre menən bildələnelər. Atmosferno—Vakuumnьj trubcatka kollektivь benzin bujьnsa ajlьq plannь 27-se ijylgə 103,8 protsentqa ytəne, təƀheđ produkttarđьŋ təvlek otbogьn plan bujьnsa 6 protsent urnьna 6,4 protsentqa jetkerđelər. Mexaniceski sextьŋ jəş frezerovşigь iptəş Bobrov Reboeler stabilizatorьnьŋ jөđөvse pucka reşotkahьn frezernьj stanokka qulajlaştьrьv julь menən өs smenalьq eşte ber smenala tamamlanь həm normahьn 250 protsentqa ytəne.

Reforming ustanovkanьŋ operatorь—komsomoles iptəş Zakirov hərber təvlek normanь 107 protsentqa ytəj. Ul təƀheđ produkttar otbogьnьŋtərənlege planьn arttьrьp ytəj.

Ja. L.

—o—

Urozajđь tiđ həm juqaltьvhьđ jьjnarqa

XATALARĐЬ QABATLAMAĐQA

Şaran rajonь, «Jaŋь jul» kolxozь 22-se ijyldə massovьj rəveştə urьp jьjьv eşenə başlanь. Kolxozsьlar jaŋь urozajđь jьjnavqa đur dərt həm ojoşqanlьq menən totondolar.

Berense kөrdө urьp jьjьv eşenə 13 lobogrejka, 26 at, 217 keşe qatnaşlь. Həm 96 gektar arьş urьp jьjьldь.

Ləkin urozaj jьjnavđьŋ təvge kөndərendə yk qajhь ber jeteşhđlektərgə jul qujьldь. Məb'ələn, 7-se brigada kolxozsьlarь eşkə huŋ sьqьp, irtə qajtalar. Hөđөmtələ ber genə kolxozsь la kөndəlek eş normahьn ytəj almaj. Nasar remontlanьv səbəple maşinalar bik jьş vatьlalar.

Kolxozda balalar jəsləhe bulmaqanlьqtan jəş balalь qatьndarqa eşkə sьqarqa qomasavlьq itelə. Brigadallar, zvenolar arahьndaqь sotsialistik jarьş menən jetəkselek itməjđər.

«Jaŋь jul» kolxozь jetəkselərе həm undaqь komsomol ojoşmahь urozaj jьjnavđaqь berense kөn xatalarьn qabatlamaƀ өsөn kөrəşergə tejeşər.

Akmalov.

—*—

ARЬŞ URЬVĐЬ TAMAMLANЬLAR

(Telefon aşa)

Qьrmьƀqalь rajonь urozaj jьjnavqa 19-sь ijyldə başlanь. 25-se ijylgə rajon bujьnsa 1940 gektar igen jьjnaldь.

Urozaj jьjnavđь jaqşь әđerlek menən, ojoşqan rəveştə qarşьlaqan qajhь ber kolxozdar arьş urozajьn jьjnavđь tamamlanьlar. (Krasnьj paxar'", „Kombajn" kolxozdarь).

Komsomolestar həm kolxoz jəştəre urozaj jьjnavđa aktivlьq kyrhətələr. „Kombajn" kolxozь ergəhendəge komsomol ojoşmahьnьŋ clendarь Battalova Zəjtynə, Kulmambitova iptəştər kөndə 500 kөltə bəjləv urnьna 600—650 kөltə bəjləjđər. „Marat" kolxozь komsomolkalarь Timerbajьva həm Abdullina iptəştər 0,12 gektar urьv normahьn 0,15 gektarqa jetkerep ytəjđər.

Bөtə kolxozdardьŋ da hər ber brigadahьna agitatorđar berketelgəndər.

„Kombajn", „Politotdel" həm Capajev ismendəge kolxozdarđa eş bigerək tə jaqşь ojoştorolqan.

Bəşirov.

ALDЬNQЬ KOMBAJNERĐAR

Kygərsen MTS-nьŋ (Kygərsen rajonь) kombajnerđarь kyp tapqьr normalarьn arttьrьp ytəjđər. Kombajner iptəş Bogdanov normahьn 120 protsentqa ytəj. Ul өs kөn esendə 452 sentner igen huqьp, 155 hum eş xaqь eşlәne. Bөtəsojuz avьl xuzalьqь kyrgədməhenen Glavnьj komitetь tarafьnan Đur Kөməş medal' menən byləklәngən kombajner iptəş Artamanov 2 kөndə 622 sentner igen huqьp, 171 hum eş xaqь eşlәne. Ul normahьn 116 protsentqa ytəj.

Komsomolestar proizvodstvola al dьnqьlьq kyrhətələr

Şaran rajonь, Roza Luksemburg ismendəge kolxoz komsomolestarь kolxoz proizvodstvohьnda avangardlьq kyrhətələr.

Komsomoles Şəjdullin S, Ojəniev M., Ojəniev J., Basьjrov J., həm Kəbirov iptəştər eş normalarьn sistematik rəveştə 150-160 protsentqa jetkerep ytəjđər. Ular sojuz həm obşestvennьj eştərđə lə aktiv qajtnaşalar.

Oj. Məxəmətxanov.

KOMSOMOLDЬN JETƏKSEL ORGANDARЬNA HAJLAVDAR YTKƏREV TURAHЬNDA

INSTRUKSIA

1. VLKSM Yđək Komitetьnьn III plenum qararđarьna mьvafiq rəveştə komsomoldьn jetəksel organdarьna hajlaqanda isemlek menən tavьşqa qujьv tьjьla. Tavьşqa qujьv ajrьm kandidaturalar вujьnsa ytkərelergə, şunьn menən bergə hər ber VLKSM clenь kandidatqa otvod jahav həm tənqitləvgə siklənməgən xoquq menən tə'min itelə. Hajlavđar kandidattarđь jabьq (jəşren) tavьşqa qujьv julь menən ytkərelə.

2. Jabьq (jəşren) tavьş birev menən hajlanalar:

a) komsomoldьn təvge ojoşmalarьnan rajon, qala komsomol konferensialarьna delegattar həm rajon, qala, okrug komsomol konferensialarьnan komsomoldьn ölkə konferensialarьna, kraj həm sojuznьj respublika sjezdarьna delegattar;

в) komitet clendarь, şulaj uq sekretarđar (komitet вulmaqan urьndarđa) komsomoldьn təvge ojoşmalarьnьn sekretarđarь həm ularđьn urьnвaьardarь;

v) вjuro clendarь həm komsorgtar (вjuro вulmaqan urьndarđa) sexovoj həm uqa tigeđ вulqan ojoşmalar;

g) komsomol gruppalarьnьn grupporgtarь;

d) rajkom, gorkom, okruжkom, oвkom, krajkom həm sojuznьj respublikalarđьn Yđək Komitettarь clendarь həm revizion komissia clendarь.

3. Asьq tavьş birev menən hajlanalar:

a) komitet ultьrьşьnda komsomoldьn təvge ojoşma sekretarđarь həm ularđьn urьnвaьardarь;

в) вjuro ultьrьşьnda sexovoj həm ularqa tigeđ вulqan omsomьl ojoşmalarьnьn kekretarđarь;

s v) rajkom, gorkom, okruжkom, oвkom, krajkom komsomoldьn sojuznьj respublika Yđək Komitettarь sekretarđarь həm вjuro clendarь tejeşle komitettarđьn plenumdarьnda;

4. Komsomoldьn təvge ojoşmalarьnda komitet sekretarđarьn (komitet вulmaqan urьndarđa) həm ularđьn urьnвaьardarьn hajlavđar komsomoldьn dəjəm jьjьlьşьnda ytkərelə.

VLKSM-dьn clendarь menđən artьq hanalqan komsomoldьn təvge ojoşmalarьnda zavod jəki fabrika, VUZ komitetlarьna hajlavđar VLKSM-dьn ölkə, kraj, həm sojuznьj respublika Yđək Komitettarьnьn rəxsatь menən hər vaqьtta dəjəm zavod, fabrika jəki VUZ komsomol konferensialarьnda ytkərelevе məmkin. Dəjəm zavod, fabrika jəki VUZ komsomol konferensialarьna vəkillek normalarь komsomoldьn qala, rajon komitetlarьnda raьlana.

Bjuro həm sekretarđarđь (вjuro вulmaqan urьndarđa) sexovoj həm uqa tigeđ вulqan ojoşmalarđa, şulaj uq komsomol gruppahь grupporgtarьna hajlavđar komsomoldьn təvge ojoşma komitetlarьna jəki komsomoldьn zavod, fabrika, VUZ komitettarьnda hajlavđar вulqanqa tiklem ytkərelə.

5. Rajon komsomol ojoşmalarьnda VLKSM-dьn rajon komitettarьna hajlavđar komsomoldьn rajon konferensialarьnda jəki komsomoldьn ölkə, kraj, sojuznьj respublika Yđək Komitettarь rizalьqь вujьnsa VLKSM clendarьnьn dəjəm rajon jьjьlьştarьnda ytkərelə.

Qala, okrug, ölkə, kraj komsomol ojoşmalarьnda komsomoldьn qala, okrug, ölkə, kraj komitettarьna hajlavđar komsomoldьn tejeşle qala, kraj, ölkə konferensialarьnda, ə respublikan komsomol ojoşmalarьnda sojuznьj respublika Yđək Komitettarьna hajlavđar komsomoldьn sojuznьj respublika sjezdarьnda ytkərelə.

Rajon, qala, okrug, ölkə, kraj komsomol konferensialarьna həm komsomoldьn sojuznьj respublika sjezdarьna vəkillek normalarь tejeşle rajon, qala, okrug, ölkə həm komsomoldьn sojuznьj respublika Yđək Komitettarь tarafьnan вildələnə.

Rajon вyleksələre вulqan komsomoldьn ere qala ojoşmalarьnda ölkə, kraj konferensialarьna həm komsomoldьn sojuznьj respublika sjezdarьna delegattar hajlav komsomoldьn ölkə, kraj həm sojuznьj respublika Yđək Komitettarь rəxsatь вujьnsa turanan-tura komsomoldьn rajon konferensiahьnda ytkərelergə məmkin.

6. Komsomol jьjьlьşьnьn prezidiumь, konferensiahь, sjezь həm вaşqa jetəksel organdarь asьq tavьşqa qujьv menən jьjьlьştьn, konferensianьn həm sjezdьn yđe tarafьnan вildələnqan handa hajlanьla.

Komsomol konferensialarьnьn, sjezdarьnьn jetəksel organdarьna şulaj uq kənəş birev xoquqь menən вulqande legattar đa hajlanьrqa məmkin.

7. Komsomoldьn jetəksel organdarьna hajlavđar jьjьlьşta, konferensiala həm sjezda tejeşle komitet həm revizion komissianьn otcot dokladьn tьnlaqandьn, tikşergənden həm tejeşle qarar qabul itkənden huqьnda ytkərelə.

Komsomoldьn jetəksel organdarьnьn otcottarь təvđə tejeşle komsomol komitettarьnьn plenumьnda, ə komsomoldьn təvge ojoşmalarьnda —komsomoldьn təvge ojoşmahь komitetьnda tikşerelergə tejeş.

Otcot dokladьnьn komsomol komitetьnьn plenumьnda, komsomoldьn təvge ojoşmahь komitetьnda tikşerep yteve ul вьl komsomol organdarьnьn clendarьn komsomol jьjьlьştarьnda, konierensialarđa həm sjezdarđa komsomol ojoşmalarьnьn jetəkselegen tənqitləp sьqьv xoquqьnan məxrym itməj.

8. Hajlavđardь ytkərev aldьnan elek komsomol jьjьlьştarь, konferensialar, sjezdar komsomol organdarьna hajlanasaq clen həm kandidattarđьn hanьn вildələjdər.

9. Komsomoldьn jetəksel organdarьna janь kandidaturalar sostavь komsomol jьjьlьştarьnda qatnaşьvsьlar, konferensia, sjezd delegattarь tarafьnan kyrhətelələr həm turanan-tura komsomol jьjьlьşьnda, konferensiahьnda, sjezdьn yđendə personal' rəveştə (komsomol organdarьna clen həm kandidattarь ajrьm) tikşerelələr.

Bətə kyrhətelgən kandidaturalarđь personal' rəveştə tikşergəndeq huqьnda jabьq (jəşren) tavьşqa qujьv өsən kandidaturalar isemlege tөđələ.

Komsomoldьn jetəkse organь sostavьna tege jəki вьl kandidaturanь qujьrqa teləvse hər ber jьjьlьşta qatnaşьvsьqa, konferensia, sjezd delegatьna, jьjьlьş, sjezd, konferensia prezidiumь kandidatura turahьnda təqdim inderev həm unь nigeđlәv өsən hyđ birə. Kandidatura kyrhətevđe tuqtatьv turahьnda təqdim inderev vaqiqahь bulha jьjьlьş, konferensia, sjezd prezidiumь вьl təqdimde jьjьlьş, konferensia, sjezd qaramaqьna quja həm asьq tavьşqa qujьv menən janь kandidaturalar jađьvđь davam itev jəki tuqtatьv məs'ələhe xəl qьlьna.

Komsomoldьn jetəksel organьnьn janь hajlanasaq sostavьna komsomol konferensiahьnьn, sjezdьn kənəş birev tavьşь xoquqьnda bulqan delegattarь, şulaj uq oşo konferensia la, sjezda delegat вulmavsь VLKSM clendarь la hajlana alalar.

10. Rajon, qala, okrug, ölkə, kraj komsomol konferensialarьnda həm komsomoldьn sojuznьj respublika sjezdarьnda, konferensia jəki sjezd prezidiumь qararь вujьnsa komsomol organьnьn janь sostavьna aldan kandidaturalar вildələv өsən delegattar vəkildərenen kənəşməhe ytkərelergə məmkin.

Delegatsia vəkildərenen kənəşməhendə komsomol organdarьnьn janь sostavьna kyrhətelgən kandidaturalar вerense tərtiptə kənəşmənen qatnaşьvsьlarь tarafьnan tikşerelələr həm hər ber kandidattь ajrьm, asьq tavьş birev menən delegatsia vəkildərenen kənəşməhe tarafьnan вildələngən kandidaturalarđь isemlekkə inderev jəki inderməv turahьndaqь məs'ələ xəl itelə.

Delegatsia vəkildərenen kənəşməhe tarafьnan вildələngən kandidaturalar вьl kənəşmə ismenən komsomol konferensiahьnьn, sjezьnьn ultьrьşьnda təqdim itelə həm personal', dəjəm tərtiptə komsomol konferensiahьnьn, sjezьnьn plenarnьj ultьrьşьnda tikşerelə.

Delegatsia vəkildərenen kənəşməhendə komsomol organdarьnьn janь sostavьna kandidaturalarđь aldan вildəlav komsomol konferensiahьnьn, sjezьnьn yđendə lə kandidaturalarđь tikşerev həm aldan вildələvđe delegattarđьn xoquqtarьn siklәməj, jəqni konferensianьn plenar ultьrьşьnda hər ber delegat komsomol ojoşmalarьnьn sostavьna өьtəmə kandidaturalar təqdim itə ala.

11. Komsomol organdarьnьn sostavьna təqdim itelgən вötə kandidattarđь tikşerev komsomol jьjьlьşьnьn, konferensiahьnьn həm sjezьnьn prezidiumьna ularđь kyrhətev turahьndaqь təqdimdərđen kilev tərtibe вujьnsa alьp barьla.

Kandidaturalarđь personal' rəveştə tikşergəndə komsomol organь sostavьna kyrhətelgən kandidattarqa siklənməgən otvod вirev xoquqь вulьrqa teleş, şul iћəptən delegatsia vəkildərenen kənəşməhe tarafьnan kyrhətelgəndərđen də, jəqni hər ber delegat teləgən handa вildələngən kandidaturaqa otvod birə ala həm hər ber вildələngən kandidatura вujьnsa siklənməgən handa delegattar „qarşь“ jəki „jaqlap“ sьqьp höjləj alalar.

Tege jəki вьl kandidaturanь tikşerevđe tuqtatьv turahьnda təqdim inhə, jьjьlьş, konferensia, sjezd вьl kandidaturanь tikşerevđe tuqtatьv jəki davam itterev turahьndaqь məs'ələne asьq tavьş birev menən xəl itə.

Konferensianьn, sjezdьn, jьjьlьştьn kənəş birevgə xoquqlь delegattarь həm VLKSM clenlьqьna kandidattar komsomoldьn вaşlanqьs ojoşmalarьnьn həm komsomoldьn rajon jьjьlьştarьnda komsomol organьnьn soştavьna kandidaturalar tikşergəndə kənəş birev xoquqь menən fajđalanalar.

12. Tikşergəndən huq otvod вirelgən kandidaturalarđь hər ber ajrьm osoraqta asьq tavьş birev tərtibe menən komsomol jьjьlьşь, konferensiahь, sejzь tarafьnan jabьq (jəşren) tavьş birev menən komsomol organdarьna hajlavđar udqarьv өsən tөđəlgən isemlekkə oşo kandidaturanь inderev jəki inderməv turahьndaqь məs'ələne xəl itev kərək.

Bьnda otvodqa „jaqlap“ həm „qarşь“ birelgən bətə tavьştarđь hanarqa kərək.

Otvod вirelməgən kandidaturalar asьq tavьş birevgə qujьlmajđar həm jabьq (jəşren) tavьş birev menən udqarь la torqan hajlavđar өsən вulqan isemlekkə inderelələr.

13. Komsomol organdarьna hajlavđar udqarьv aldьnan komsomol jьjьlьşь, konferensiahь, sjezь asьq tavьş birev menən, jьjьlьş, konferensia, sjezd tarafьnan вildələngən handa, tavьş birev həđəmtəhen hanav өsən scotnьj komissla hajlaj. Scotnьj komissianьn clendarь scotnьj komissianьn predsedatelen hajlajđar.

Tavьş birev aldьnan scotnьj komissianьn predsedatele komsomol jьjьlьşь, konferensiahь, sjezь delegattarьna jabьq (jəşren) tavьş birevđen tərtiвen aqlatьrqa məzвyr.

Scotnьj komissia jabьq tavьş birev aldьnan hajlav jəşniktəren əderlərgə həm licno yđe misətlərgə jəki jođaq menən вiklərgə tejeş.

14. Komsomoldьn jetəkse organdarьna hajlavđar vaqtьnda jabьq (jəşren) tavьş вirev komsomol konferensiahьnьn, sjezьnьn jabьq ultьrьşьnda tavьş вirevgə xoquqlь вulqan delegattar qatnaşlьqь menən genə uđqarьlьrqa tejeş.

Juqarь torovsь jetəkse komsomol organdarьnьn vəkildəre komsomol konierensiahьnьn, sjezьnьn asьq ultьrşьnda la, jabьq ultьrьşьnda la qatnaşa alalar.

15. Tavьş вirevgə xoquqlь вulqan hər ber delegat komşomol organь sostavьna jьjьlьş, konferensia, sjezd tarafьnan вildələngən kandidaturalarđьn ber dana isemlegen ala. VLKSM clenьnьn delegatlьq mandatьnda jəki komsomol jьjьlьşьnda, konferensiahьnda, sjezьnda qatnaşьvsьlarđьn isemlektərendə VLKSM clenьnьn tavьş вirevđə qatnaşьvь turahьnda вildə jahalьrqa tejeş.

16. Jabьq (jəşren) tavьş birgəndə hər ber delegat kandidaturalar isemlegendə ajrьm kandidattarđь hьđarqa jəki jetəksel komsomol organь sostavьna konferensianьn, sjezdьn, jьjьlьştьn komsomol organьna hajlav өsən вildələngən hanьna вəjheđ rəveştə janь kandidaturalar өьtəj ala.

17. Scotnьj komissia tavьş birgəndən huq hajlav jəşniktəren asa həm jьjьlьş, konferensia, sjezd вulqan вinanan sьqmajьnsa, komsomol organь clendarьn həm komsomol organdarьna clenlьqqa kandidattarđь ajrьm alьp, tavьş вirevđeq həđəmtələren iћəpkə ala. Scotnьj komissia hər ber kandidaturaqa „qarşь“ həm „jaqlap“ вirelgən вötə tavьştarđь ajrьm iћəplərgə tejeş.

Tavьştarđь iћəpləgəndən huq scotnьj komissia hər ber kandidatura вujьnsa tavьş birev həđəmtəhen ajrьm terkəgən protokol təđəj həm вьl protokolqa komissianьn вötə clendarь qul qujalar.

Iћəpkə alьv barqan urьnda komissia clendarьnan вaşqa ber kemdeq də вulьrqa xaqь juq.

18. Scotnьj komissia komsomol konferensiahьnьn, sjezьnьn, jьjьlьşьnьn ultьrьşьnda ajrьm hər ber kandidatura вujьnsa tavьş birev həđəmtəhen belderə. Komsomol organьnьn sostavьna hajlanqan вulьp, вaşqa вallaterlanqan kandidaturalarqa qaraqanda kypselek tavьştь alьvsь həm komsomol jьjьlьşьnda, konferensiahьnda, sjezьnda tavьş birev xoquqь menən qatnaşьvsьlarđьn tavьştarьnьn jartьnan kyвerəgen alьvsьlar iћəplənələr.

19. Jabьq (jəşren) tavьş birevđeq вötə materialdarь (kandidattarđьn isemlektəre, jađma ərizalar, tavьş birevđe iћəpkə alьv qaqьđđarь həm вaşqalar) sekret dokumenttar kevek komsomol organdarьnda haqlanьrqa tejeştər.

Komsomol tormoşo

KOMISSIALAR PRAKTIK EŞKƏ BAŞLANЬLAR

VLKSM Yđək Komiteђьuьђ XI plenumь qararь nigeđendə VLKSM-dьђ Janąavьl rajon komitetь (sekretarь Ġptəş Tarisov) yđ eşen qajtanan qorovđa kyp kenə saralar ytkərđe.

Rajkomdьђ kyp handıqь tyləvle rabotniktarьnan torqan apparatь qьђqartьldь. Ə, unьђ urnьna rajkomqa janь aktivtar bьqђtьldь. VLKSM-dьђ rajon komitetь ergəhendə: agitatsion-propaganda, məktəp həm pionerđar arahьnda eşləv buјьnsa, xərbi-massovьj, kul'turamassovoj eş buјьnsa bətəhe 4 komissia tədələp, ularqa 28 aktiv hajlanьp alьndь. Komissialar xəđer praktik eşkə başlanьlar. Xərbi-fizmassovьj eş buјьnsa ojoştorolqan komissia ajrьvsa jaqşь eşləj. Iң təv bьl komissiaђьn ojoştorov eştəre buјьnsa bulqan kənəşməhe ytkərelde. Unđa hər ber komissia clenьnьn nąmə eşlərgə tejeşlege bilđa'ənde. Komissia clendarь təvge ojoşmalarqa eşkə başlanьlar. Xərbimassovьj eşte jaqşьrtьv buјьnsa praktik eş alьp baralar.

Kyptən tygel genə bulьp ytkən plenumđa komsomoleştarđьn c'enlьq vznostarьn tyləv məs'əlhe tikşerelde. Plenumqa əđerlek ajqanlь komissia clendarь təvge ojoşmalarđa clenlьq vznosьn tyləv toroşon tikşerep, təvge ojoşmalarđa bьl ölkələ bulqan ser'joz jeteşheđlektərđe astьlar. Rajpotrebsojuz ergehendəge komsomol ojoşmahь (sekretarь Buxareva) əs aj buјьnsa vznos aqsahьn tapşьrmaj. Rajono ergəhendəge komsomol ojoşmahь (sekretarь Fəxerildinov) 8 komsomolestan maj, ijyn, ijyl ajdarь əsən ole bulha vznos jьjnaqanь juq. Plenumda bьl komsomol ojoşmalarьnьn sekretarđarьna qatь iökərtev jahaldь.

Komitet sekretarđarь xəđer bьl jeteşhedlektərđe bətərəv ətəndə eşləjđər.

VLKSM Yđək Komiteђьnьn XI plenumь kolxozdarđa hьv jьjьmdarь buldьrьvqa đur əhəmiətl birde. Janąavьl komsomolestarь plenumdьn bьl məhim qararьn ytəv əsən kərəşələr. Kolxozdarđa hьv jьjьmdarь buldьrьv, remontlav həm tađartьv eşendə komsomolestar aktiv qatnaşalar. Rajondьn 32 kolxozьnda hьv jьjьmdarьna həm bьvalarqa remont ytkərelde. Molotov ismendəge kolxozda ike janь hьv jьjьmь təđəldə həm ber itke hьv jьjьmьna remont jahaldь. Bьlarđan başqa kolxozda hьv tirməne təđəldə.

VLKSM-dьn Janąavьl rajon komitetь qajtanan qorovđa bulqan bьl başlanqьs eştər menən genə tьnьslanьp qalmabqa, komsomol ojoşmalarьnьn eştəren jaqşьrtьv buјьnsa kendəlek eş a'ьp barьrqa tejeştər.

Karaseva.

—*—

JƏŞ KOMSOMOLESTARĐЬ YRLƏTEVĐƏN QURQALAR

XI plenum bulьp ytevgə ajđan artьq vaqьt ytte. Bьl vaqьt esendə VLKSM-dьn rajon komitettarь həm komsomoldьn təvge ojoşmalarь yđđərenең eştəren ydgərtep qorovđa ber ni tiklem əlgəşevđərgə ireşkən bulьrqa tejeştər ine. Lakin VLKSM-dьn Byzdək rajon komitetь əle bulha bьl eşkə konkret totonqanь juq. Rajkomdьn apparatь qьbqartьlьv menən eş tamamlanqan. Ə, komissia tədəv, uqa clendar hajlap alьv yđ aqьşь menən bara.

Rajkom jetəkseləre jəş komsomolestarđьn kəsənə ьşanmajьnsa, ularđь yrlətevđən qurqalar. Şuqa kyrə lə komissiaqa barь tik qart komsomolestarđь qьna hajlap alalar. Dərəb, hunьnan bьl xata tədətelə. Komissia sostavьna ber ni tiklem jəş aktivtar ətələ.

VLKSM Yđək Komiteђьnьn XI plenum qararđarь nigeđendə komsomoldьn rajon komitettarь yđenең eştəren kiske səqəttərgə kyserergə, rajkomdьn bjuro həm komissia clendarьnьn dezurstvohьn buldьrьrqa tejeş. Lakin Byzdəktə bьl turala ujlaqan keşe lə juq. Bjuro clendarьnьn bətə eşe clekkesə tik bjuro utьrьştarьnda qьna qatnaşьvdan tora.

Komsomolestar, aktivtar arahьnda XI plenum qararđarьn əjrənev ojoştorolmaqan. VLKSM-dьn rajon komiteђь «plenum materialdarьn hər ber komsomoldьn anьna jetkerergə» tigən qarar sьqarьv menən genə siklərgən. Ə, ul qararđьn ytəleşen tikşergən keşe juq. Sənki rajkom jetəkseləre, aktivtar komsomoldьn təvge ojoşmalarьnda bik hirək bulalar. Məbələn, VLKSM-dьn rajon komiteђь sekretarь iptəş Qədirov ajđan artьq vaqьt esendə ber genə təvge ojoşmala la bulmaj.

Rajondaqь qajhь ber komsomol ojoşmalarьnda komsomol ustavьn turanan-tura bođovqa jul qujьla. Məbələn, rajon kyləmendəge 92 komsomol ojoşmahьnьn 17-le 1940 jьldьn qinvar ajьnan birle vznos aqsahьn tapşьrqandarь juq.

Komsomoldьn Byzdək rajon komiteђь sekretarь iptəş Qədirov bьl jeteşheđlektərđe bətərəv buјьnsa qьjьv eşkə totonorqa, komsomol eşenə kyberək jəş aktivtarđь bьqtьrьrqa, bətə eşte aktivtar, komsomolestar menən bergə alьp barьrqa tejeş.

(S. Muratşina.

PLENUM QARARĐARЬN PRAKTIK YTƏJ BAŞLAROQA VAQЬT INDE

VLKSM Yđək Komiteђьnьn XI plenumь qararьnan hun Saqmaqoş həm Kuşnarenko rajonьndaqь qajhь ber komsomol ojoşmalarь yđđərenең eştəren ber ni tiklem jaqşьrttьlar.

Ixsan avьl sovetьndaqь komsomol ojoşmalarь yđ initsiativalarь menən kolxozsьlar arahьnda kiң agitatsion eş alьp baralar. Partia həm xəkymətten məhim qararđarьn həm xalьq-ara xəl turahьnda kolxozsьlar menən besedalar, gazeta uqьvđar ojoştoralar.

«Qьđьl bajraq» həm Karl Marks ismendəge kolxoz komsomolestarь hьv jьjьmdarь buldьrьvđa həm jul təđəv eşendə aktiv qatnaşalar. Qьđqatьsqa qarşь bьndaj ojoşmalar Kuşnarenko həm Saqmaqoş rajonьnda barmaq menən genə hanarlьq. Kypkenə komsomol ojoşmalarь həm ulardьn jetəkseləre yđ eştəren qajtanan qorov tygel, bəgəngə kəngə tiklem VLKSM Yđək Komiteђьnьn XI plenum qararđarь menəndə tanьşmaqandar.

Bьqa tiklem komsomolestar arahьnda dissiplina jomşaq buldь. Kyp vaqьtta komitet sekretarđarь dissiplinanь yđđəre bođovqa alьp barđьlar. Məbələn, Xodajbirđin ismendəge kolxoz komsomol ojoşmahь sekretarь Nasertdinov vznos aqsahьn yđləşterə. Lakin VLKSM-dьn rajon komiteђь unь sojuz javapьqьna tartmaj.

Komsomolestar proizvodstvola avangardlьq role kyrhətergə, yđenең kolxozьndaqь hər ber politik-xuzalьq kampaniahьnьn əlgələ yteve əsən javap birergə tejeştər. Lakin Saqmaqoş rajonьnda qajhь ber komsomol ojoşmalarь bьnьn kirehen kyrhətələr. Kolxozdarđa qьjьv rəveştə urozaj jьjnav eşe başlandь. Ə «Traktor» həm «Janь jul» kolxozdarьndaqь urьp jьjьv maşinalarьnьn zapas castəre lə juq. Kolxozsьlar əsən tejeşle eş şarttarь tьvđьrьlmaqan. Bəgəngə kəngə tiklem xatta tabordarđa qojolar đa qađьlmaqan. «Janь jul» kolxozь tabordaqь qojonoң burahьn hytep alqandar. Bьl kolxoz komsomol ojoşmahь bьl qojono təđətə almajmь ni? Bildəle təđətə ala. Bьnьn əsən teləktең bulьvь həm initsiativa qьna kərək. Ə bьndaqь komsomol ojoşmalarь bьl turala qajqьntmajdar.

Qajhь ber komsomol ojoşmalarьnda VLKSM Yđək Komiteђьnьn XI plenum qararьn dərəb arąlamaqandar. Oşe heđəmtələ xatalarqa la jul qujьlqan. Məbələn, «Jarьş» kolxozь (Saqmaqoş rajonь) komsomolestarь yđđərenең dəjəm jьjьlьştarьnda XI plenum qararđarьn ytəv maqsatьnda bulha kərək «utav əşendə eşləvse ber komsomolkanь eşenən alьp, xət taşьvsь itep qujьrqa» tigən qarar qabul itələr. Bьndaj qararđьn komsomol ojoşmahь əsən nindəj fajđahь bar?

Komsomol ojoşmalarь həm janь tədəlgən komissialar bьl jeteşheđlektərđe bətərərgə, komsomol ojoşmalarьnьn eştəren jaqşьrtьvđa praktik saralar kyrergə tejeştər.

Sajranov.

—◆—

Massovьj agitatsia eşen jalandarđa kiң jəjelderergə

Şaran rajonь, «Janь jul» kolxozь ergəhendəge komsomol ojoşmahь kolxozdьn jəjge eş urьndarьnda agit-massovьj eşte jəjelderevđə həm standarđь, taborđarđь agitatorđar menən tə'min itevđə ber đə eş kyrhətkəne juq. Urьndaqь sovettarqa hajlavđar vaqtьnda eşləgən agitatorđar fajđalanьlmajđar. Komsomol ojoşmahь sekretarь iptəş Xəbibullindьn bьl eşte ojoştororqa ujlaqanь la juq.

Agitatorđar bulmaqas kolxozsьlar arahьnda ber nindəj eş tə alьp barьlmaj. Kolxozsьlar VKP(b) Yđək Komiteђь həm SSSR sovnarkomьnьn avьl xuzalьqь produkttarьn əđerləv turalьndaqь qararđarьn belməjđər. Şunьn əsən xeđmət dissiplinahьn bođov faktlarь bulqalaj.

Komsomol ojoşmalarь unьş jьjnavđь həm gosudarstvoqa igen tapşьrьvđь jeңep sьqьvđa kolxozniktarqa həm kolxozsь qatьn-qьđđarqa bьnьn đur əhəmiəten anlatьvđa iң kəslə qoral bulьp torqan bol'şevistik agitatşianь kiң jəjelderep jebərergə tejeştər.

M. Akmalov.

Hyrəttə: Ələ makarön fabrikahьnьn staxanovkalь N. A. Cudova eş vaqtьnda. Ş. Urazbaxtin fotolь.

KOMSOMOLESTAR—KOLXOZ JƏŞTƏRENEN VOZAGЬ

Xedmət Qьđьl Bajraq ordenlь «Qьđьl Majaq» kolxozь (Qandra rajonь) komsomolestarь bьjьqь juqarь urozajđь juqaltьvhьđ jьjnap alьv əsən kərəşələr.

Komsomoldьn təvge ojoşmahь (komsorg Bajan Bajbikov) yđ kəstəren kolxoz proizvodstvohьnьn hər ber tarmaqtarьna dərəb itep bylgən. Bьnan başqa kypselege komsomolestardan bulqan daimi jəştər zvenohь eşləj. Komsomolestarđьn bətəhe lə tejerlek kolxozdьn javapьlь eştərendə eşləjđər. Şakirova Mərxəbə—zvenovod, Səlimov Qasim — konyx, Xəsanov Qləskər — şofer, Nurqəliev Miңnibur — jəslə mədire bulьp eşləjđər.

Babьvsьlьq eşendə kəndəlek eş normalarьn 150—300 protsentqa jetkerep ytəvse Şakirov M, Qləjnanova Ə, Səjetev N, Nurqəliev M, Qləbəjdullin. S. iptəştər kevek udarniktar həm staxanovsьlar bar. Staxanovsь eş əlgələre əsən kyp kenə komsomolestar kolxozь pravleniehe tarafьnan bylәkləndelər.

Jəştərđən torqan 6-hanlь zveno urozaj jьjnavđa aldьn qьlьq kyrhətə. Zvenəla eşləvse jəştər bətəhe lə es normalarьn arttьrьp ytəjđər.

Komsomolestardan 9 keşe kolxozda agitatorlьq eşe alьp baralar. Təşkə aş həm kiske jal vaqьttarьnda ular kolxozsьlar arahьnda kendəlek janьlьqtar turahьnda besedalar həm qьsqьrьp gazeta uqьvđar ytkərələr.

Komsomolestar kolxozda kul'tura massovьj eştərđe ojoştorovđa initsiator bulьp toralar. Kisələr həm postanovkalar ojoştoralar. Həm tərlə temala dokladtar jahajđar. Zajomđa podpiska jьjnavđa komsomoles Safiullin. Şakirova M, həm Sirazetdinov Ql. iptəştər aldьnqьlьq kyrhəttelər.

Kolxoz komsomol ojoşmahь aldьnqь jəştər itəbəne ybe. Bьjьl iң aldьnqь jəştərđən 7 keşe komsomol safьna alьndь. Komsomol ojoşmahь sojuzdan tьş jəştər arahьnda sistematik rəveştə politik tərbiəvi eş alьp bara, jьjьlьştar ytkərə, besedalar ojoştora.

Kolxozdьn «Jenerbeđ» stena gazetahь redaktorь komsomoles Bajbikov babьv standarьnda stena gazetalarь həm maxsus listovkalar sьqara. Ular proizvodstvo kytərelеşenə nьq jarđam itələr. Bьl gazeta bьjьl matbuqat kənə ajqanlь rajon konkurьsьnda berensdlekte aldь.

Kolxozda ber partia clenь həm ber clenlьqqa kandidat bar. Bьl iptəştər komsomol ojoşmahьnьn eşendə hər jaqlap jarđam kyrhətələr.

B. Fəjzi.

Mostaj Kərim
Tamьş bulmaqan qunaq

(Aƌaqь, başь 75, 76 nomerƌarƌa).

Unan huŋ kyp bolot aqqan,
Asьq kyk jeƌen qaplap;
Iƅaphed haldattar uƌqan,
Bьł uramdarƌь taptap.

Jəşenle kis kilde ber saq,
Havala ut ujnatьp,
Eskadron kerƌe avьlqa,
Hikertep, at ujnatьp.

Jəşəv marşь aƅtьnda
Eskadron menən bergə
Beƌƌeŋ qunaq xəterləgən
Ut javqan şuşь təndə.

Jəşendər hьƌьp kyrhətkən
Bildəhed jьraq julqa
Ilgiƌərƌe alьp kitte
Ejərle qara jurqa.

Ilgidər ul kykrəgendə
Dərt həm kөs haqlap bara,
Jərəgendə ofitserqa
Hynməb ys haqlap bara.

Başta uj, ata vəsiəte:
«...Tajsanьp baƅma jergə,
Ylemdən tybən—
Baş ejev
Cləjrəte bulqan irgə...»

Baƅьv qapqahьn sьqqanda
Jərəkte өdgөs tavьş
Qapьl ujƌarƌь bylderƌe.
(Bьl tavьş artьq tanьş)

— Ilgiƌər... ax, Ilgiƌərem!..
Tuqta, kөt, kөtsө mine!..
Bьl—xəlhed, hulьşь bөtkən
Jəşle Nəfisə ine.

Qara jurqanь tuqtatьp,
Jeget ejərƌən tөştө,
Jəş qьƌ qosaqqa taşlandь,
Atьlqan aqqoş tөƅlө.

Bьna təvge həm huŋqь qat
Qajnar irendər aşa
Ike jəş jərək yƌeneŋ
Qajnarlьqьn almaşa.

Hulьşhьƌ rəxətlek esendə
Tatlь minuttar uda;
Nəfisə huŋqь byləgen—
Qajьqan jansьq huƌa.

Jeget ejərgə hikerə,
Alqa osa qara jurqa,
Ə Nəfisə jəş aralaş
Qaraj ul kitkən julqa.

Bolottar jarьla kyktə,
Tөn jeƌөn telə jalqьn,
Jerƌə jəş qьƌ—kem jьvatьr,
Kem iter unь jaqьn?

***

Gel alqa barƌь eskadron
Jeŋev, dan menən,
Jəşəv javlanь eskadron
Qan, qorban menən.

Kyŋ hьvdar kistle eskadron,
Ytte kyp jərƌe,
Huŋqь doşmandь eƌərləp
Kavkazqa kerƌe.

III

Trevogalь Kavkaz kise
Qajnaşьp şavlaj jьlqa,
Oloj tavƌarƌa şakaldar,
Quna bөrkөt qajaqa.

Qarluqas ojahь tөƅlө,
Jarqa səpəlgən saklə,
Aqhьƌ tөtөngə kymelep,
Janqьƌ usaq yrlətə.

Julsьlarƌь jer iƌəngə
Qьrqan da halqan joqo,
Tөştə lə qazapiь itə
Ax, bьl jьldarƌьŋ utь!..

Ьŋraşalar, qьsqьralar,
Hygenələr, kөlələr,
Tөştөren şьqьrƌatalar,
Tuqtavhьƌ jөtkerələr.

Qara besəj kyƌe tөƅlө,
Tənnөktən qaraj jondoƌ,
Usaqtь kөjrətə jөget,
Qaƌandь butaj jəş qьƌ.

Attar bьşqьralar tьşta
(Taŋ jamqьr vəqƌə itə)
Usaq ergəhendə ikəv
Duƅtarqa aş өlgөrtə.

Qьƌ—kiparis, Qara diŋgeƌ
Jarьnьŋ danь ikən,
Jeget—jьraq, jьraqtaqь
Uralda ytkən imən.

Qəmərƌeŋ (şulaj ine qьƌ)
Bəl'eve bulqan duĺqьn,
Diŋgeƌ jarhьv kyŋel birgən,
Həm qojaş birgən jalqьn.

Tavƌarƌan alqan qorurlьq,
Nəfis'ek alqan gөldən,
Ujsanlьq alqan tanƌarƌan,
Şajanlьq alqan kөndən.

Qajanьŋ qьraqaj qьƌь
Ike aj inƌe bьna
Jəşəj, dan bulьp eskadronqa,
Maturlьq birep ana.

Qəmər—tuqanь ularƌьŋ,
Həm iŋ jaqьn iptəşe,
Ə jegetme? Ul—Ilgiƌər,
Bik kyptən tanьş keşe.

Qara besəj kyƌe tөƅlө,
Tənnөktən qaraj jondoƌ;
Usaqtь kөjrətə jөget,
Qaƌandь butaj jəş qьƌ.

Bik oƌaq qujьrьp torƌo
Tьnьslьq—kөjhoƌ qunaq,
Tik huƌь'dьlar qaraştar,
Qojaş'ь jamqьr hьmaq.

Ilgiƌər өndəşte oƌƌqa:
— Hin belhəŋ ine, Qəmər,
Jəşerƌem hinən, yƌemde
Bөgөngө kөngə qəƌər.

Ilgiƌər tьndь, oja'dь,
Qal'tьrap kit'te tənө,
Ə Qəmərƌeŋ tybən qaraj.
Sənselde kerfektəre.

Inde ul usaq kөjrətməj,
Butamaj qaƌandь qьƌ,
Tik tənnөktən haqlьq menən
Yrelep qaraj jondoƌ.

Jansьq sьqara, Ilgidər,
Təmәke tөrөv өsөn,
Həm qapьl yƌ aqьlьnda
Juqa'tьp taşlaj yƌen.

Qulьndə qajьlqan jansьq:
Qьƌьlь, kykle deƅet,
Hər biƌək aşa Nəfisə
Ypkələp qaraj kevek:

«Şulmь bөƌөl'maƅ vəqƌələr?
Şularmь tatlь өmөt?
Nigə tьndьŋ? Qajƌa namьƅ,
Jərəgeŋ qajƌa jeget?»

Aş elgerƌө. Xalьq torƌo.
Şavlaşьp aş aşaldь;
Həm borsovlь tьnlьq taqь
Ha'maq qanatьn haldь.

Qəmərdə jərək jarhьvь.—
Anьŋ əjtəhe kilə:
«Bojoqma, irkəm Ilgiƌər,
Qəmər bit hine hөjө».

Tьşta jamqьr dөbөr-dabьr
Saklə balsьqьn jьva;
Ilgiƌər, talsьqqan kileş,
Xəlhed kyƌƌəren joma.

Təş ytkən jəşəvgə qajta:
... Bьna tьşta irtə jat,
Ə ular Nəfisə menən
Ultьrta quş almaqas.

Kyƌ asьp jomqan arala,
Aq səskəgə javьnьp,
Quş almaqas kykrəp yƅə,
Kykkə tejerƌəj bulьp...

... Həm qapьl serle buşlьqta
Qom məmerjəhe bujlap,
Nəfisə şəvləhe kilə,
Şaşьp, ykerep ilap.

Səstөre jolqonqan anьŋ,
Qulьnda jaqtь fakel,
Jalqьnƌь bitenə hirpep,
Fakelde ujnata jel.

Ul ykheveren tьn'ь lə,
Bərkөtkə xas kөs menən,
Blasьnqa xas tiƌlek menən,
Huharqa xas ys menən.

Ilgiƌər ajaqь aƅtьna
Tot'qan fakelьn attь,
Ut hynmәne, ə taş qatьş
Qara qom erep aqtь.

Ərnev'e nəfrət menən ul:
«Bьl ut bit—mineŋ bəqer,
Irkələp janƌьrƌьŋ yƌeŋ,
Mə taptap hynder xəƌer!...»

IV

Beƌƌeŋ tanьş tygel qunaq
Kebənən jansьq aldь:
«Bьna jansьq. Bөgөngөsө
Namьƅьm kevek haqlandь».

Nəfisə mi kisergənder —
Beƌgə ul qьƌьq tygel;
Nəq bьna oşo vəqьlta
Taŋ jьvƌь ijyn kygen.

EPILOG

Avьldaştarьna qunaq
Yƌen tanьttь irtən:
Ul—xөbөrhed qəjep bulqan
Mərgən mafajь ikən.

Ilgiƌər yƌe javlaqan
Tormoşto kyrə qajtqan,
Həm bьnda təvge həjөvƌeŋ
Jemerek eƌƌəren tapqan.

Bьl osoraşьvƌьŋ huŋь.
Bəl'əm, qьƌьq tojolor.
Davam iter şul uq moŋdo
Kiləsəktə janь jьr.
1939—40 jьl.

—✦—

Agitьrigada eşləj

VLKSM-dьŋ Boza'jaz rajkomь initsiativahь menən urьp-jьjьv vaqtьnda kolxozniktarƌь xedmətlənderev өsөn rajon jəştərenən agitьrigada ojoştoroldo. Bьl agitьrigada urьp-jьjьvqa qarata kolxozdarƌa stena gazetalarь sьqara, konsert, postanovka həm dokladtar quja. Agitьrigada jetəkselөre Xəbibullin həm Musina iptəştər ajrьvsa tьrьşьp eşləjƌər. Bьl agitьrigada 20 kolxozdь xedmətlənderergə teješ. Xəƌer ul kyp kenə kolxozdan ƌa buldь la inde.

B. RƏŞIT.

YD-YDENDE TЬNЬSLANDЬRЬV HƏM FAKTIK XƏL

Bozajaz rajonь məqarif bylege mədir'e Urazbaxtin: «Janь məktəptər tədөv həm rajonda janь uqьv jьlьna əƌerlek eştөre tamamlanьp bara» ti. Ləkin faktik eşkə kilgəndə, janь uqьv jьlьna əƌerlekten toroşo maqtanьrlьq tygel.

Məktəptər өsөn kərək bulqan 8484 kubometr utьndьŋ oşo kəngə tiklem ni' barь 287 kubometrь qьna əƌerləngən. Məktəptərƌeŋ mejesen sьqarьv həm remontlav өsөn 32 meŋ kirbes kərək. Ə unьŋ qajƌan alьnьvь bildəle tygel.

Oşo jьldьŋ berense avqusьna өlgөrөrgə tejeşle bulqan dyrt janь məktəpteŋ janь uqьv jьlь başlanьvqa la өlgөrməv qurqьnьsь bar. Məktəptər өsөn kərək bulqan 1640 partanьŋ da ni barь 370-e genə əƌerləngən. Ə, ibke partalarƌь remontlav өsөn materialdar jeteş tygel.

Məktəptərƌe kitap həm uqьv posobialarь menən tə'min itev eşe lə nalsar qujьlqan. Məktəp bibliotekalarьna alьnьrqa tejeşle 16 meŋ kitap həm başqa uqьv posobialarьn əƌerləv eşe menən ber kem də xəstərlek itməj.

Qajhь ber məktəp direktorƌarь janь uqьv jьlьna əƌerlek eşen yƌ aqьşьna tapşьrqandar. Bozajaz urta məktəbendə (direktorь Xəni'pov) qьşlьq utьn əƌerlənməgən, remont eştөre tejeşensə alьp barьlmaj. Avьl sovetь həm kolxoz jetəkselөre məktəptə'de remontlav həm utьn menən tə'min itev eşenə javaphьƌ qarajƌar.

Sel'po həm rajsojuz jetəkselөre lə məktəptərƌe remontlav өsөn kərək bulqan bьjala, qaƌaq kevek materialdar menən tə'min itev eşenə tulь əhəmiət birməjƌər.

Bozajaz rajon başqarma komitetь, VLKSM-dьŋ rajon komitetь həm rajon məqarif bylege jetəkselөre janь uqьv jьlьna əƌerlektə məktəptə'deŋ eşen aşьqьs tikşerep, ularqa jaqьnda'n jardam kyrhətergə tejeşter.

R. Bikmitov.

—✦—

„Agitator“ sovxozь Danianь qьvьp ytte

Leningrad өlkəheneŋ «Agitator sovxozь bөtəsojuz avьl xuzaĺьqь kyrgədməhendə yƌeneŋ gyzəl hьjьrdarьn kyrhətə. 1934 jь'dь sovxozqa qьƌьl datski toqom'ь hьjьrƌar Danianan kiltere'gəjne. Sovxozdьŋ rabotniktarь yƌ aldarьna, bьl maldarƌьŋ produksia birevsənlegen kytərev bujьnsa məgədlө ere mal'dьŋ kyrnekle kətөvdəre həm produksia birevsənlege menən kyptən dan totqan kapitalistik Danianь qьvьp ytergə tigən burьs qujƌьlar. «Agitator» sovxozьnьŋ rabotniktarь bьl burьstь uŋьşlь xəl ittelər.

Sovxozdьŋ eşe turahьnda «Malsьlьq» pavil'onьna kilevselərgə Leningrad avьl xuzalьqь institutьnьŋ professorь A. F. Dobroxotov anlajьşlь itep hejlene.

35 jьl esendə Daniala məgədlө ere maldarƌьŋ produksia birevsənlege 27 prot. sentqa ytte. Hөt havьp alьv hər ber hьjьrƌan jьlьna urtasa 3750 litrqa jette.

Sovxozqa kiltere'gən hьjьrƌar başta 250 litr hөt birƌelər. Ə, inde 1939 jьldь sovxoz hər ber hьjьrƌan 5500-ər litr hөt aldь. Daniala qьƌьl, datski hьjьrƌarьnьŋ bөtəhenən 594 hьjьr jəki 13 protsentь gosudarstvo toqom knəgəhendə terkəlgən. Ləkin bьl hьjьrƌar ƌa «Agitator» sovxozьnьŋ hьjьrƌarьna qaraqanda 150 litr hөt kəm birələr.

Sovxozdьŋ staxanovsьlarь datski hьjьrƌarƌьŋ yƌƌenenəŋ elakke nəbele (predklarьna) qaraqanda kyp өbtөn bulqan hьjьrƌar tərbiələp ybterƌelər. Danianan ingən hьjьrƌarƌьŋ avьrlьqь 387 kilogramqa jetə ine. Ə, ularƌan tьvqan, sovxoz tərbiələp ybtergən hьjьrƌar ike jəşlek saqta uq 500 kilogrammdan avьr kilə, sovxozdьŋ hьjьrƌarьn malsьlьqtьŋ altьn fondь tip iƅəpləvselər xaqlь. Hьjьrƌarƌьŋ 85 protsentь gosudarstvonьŋ toqom knəgəhenə jaƌьlqan.

Sovxoz hьjьrƌarƌьŋ tiƌ yrseve өsөn qьƌьqlь kөrөş alьp bara. 12 hьjьrƌan ikeşer, berəvhenən өs bьƌav aldьlal. Bьqa tiklem tigedək bьƌav ybevƌən artta qala tip kilƌelər. Lena isemle hьjьrƌan tьvqan өs bьƌavƌь la bьna tigən itep tərbiələnelər. Bьlarƌьŋ ber ygeƌenən inde sələmət nəbe'dər ybələr.

—✦—

JƏŞ RADIO HƏJƏVSELƏR TYŊƏRƏGE

Өfө. Andrejev ismendəge klub ergəhendə jəş radio həjəvselər tyŋərəge eş'əj. Un uqьvsь, yƌƌərenen bus vaqьttarьnda radio texnikahьn өjrənələr.

Kino mexanik-Dudor'n iptəş balalarƌь dətektorlь həm ber lampalь radio prijomnik yƌeneŋ uqьvsьlarьn radio tarь menən tanьştьra. Ul tulqьndarьn totov texnikahьna kynekterə.

Javap'ь redaktor urьnbaƅarь F. XƏBIROV.
Зам. ответ. редактора Ф. ХАБИРОВ.

Başglavlit vəkile № A—1894. «Okt. natisk» tipografiahь.

Bөtə ildərđeŋ, proletarđarь, berləşegeđ!

1940 jьl
4 avqust
jəkşəmbe
№ 79 (1442)
Ajrьm hanь
10 tin.

LENİNSE

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьŋ
Başqortostan өlkə
həm өfө qala
Komitettarь
organь.
Redaksia adresь:
Volodarski № 2
Telefon № 87—15

TAƟЬ LA JAŊЬ JEŊEVđƏRGƏ

Bөgөn sovet ileneŋ timer julsьlarь вөtə sovet xalqь menən bergə timer julsьlarđьŋ Bөtөsojuz kөnөn đur şatlьq menən вajram itələr.

Transport вeđđeŋ tormoşovьđđьŋ iŋ mөhim arteriahь, Qьđьl Armianьŋ jaqьn duhь ul. Şuqa kyrə unьŋ ybeve, nьqьvь, kөndən-kөn jaŋь jeŋevđərgə ireşeve өsөn вөfө sovet xalqь вerđəm jana, uqa jarđam itө.

Sotsialistik timer jul transportьnьŋ jeŋevđəre sikhed đur. Timer jul transportьnьŋ texnik вazahь jьldan jьl ybə həm nьqьj. Jaŋь magistraldər, vagondə remontlav punkttarь tөđөldələr. Stalinsьl вişjьllьqtar esendə 5 meŋ kilometr samahь jaŋь timer julь eşkə inderelde, ibke timer juldar' rekonstruktirovat' itelde, qevətle jaŋь parovozdar «IS», «SO», «FD» həm вaşqalar вarlьqqa kildelər. 1942 jьldь вeđđeŋ transporttьŋ jөk өjlənişe 355 milliardtan 510 milliard tonna — kilometrqa jetergə tejeş. Stalinsьl өsөnsө вişjьllьqta 1840 kilometr jul elektrlaştьrьlьrqa, 11 meŋ kilometr jaŋь timer julь halьnьrqa tejeş.

Timer julsьlarđьŋ Bөtөsojuz kөnөn Başqortostan timer julsьlarь, komsomolestarь həm jөştөre đur jeŋevđər menən qarşlajđar. Şat kyŋelle, qьjьv, irtəgəhe kөnөnə nьq ьşanqan sovet ileneŋ jəş patriottarь ileвeđđeŋ transport qevəten nьqьbvđa aktiv qatnaşalar. Өfө parovozdar depohьnda komsomles Anfenoginov initsiativahь menən ojoştorolqan komsomolski parovoz Dema parovozdar depohьnьŋ komsomolski parovozь menən jarьşьp, texnik skorostь 25 protsentqa arttьrьp ytone. Ber ajđa 3000 kilogram jaqьvlьqqa ekonomia jahanьq

205 — 80 hanь passazirski parovozda eşləvse komsomoles iptəş Gərəjev texnik skorostь 42 protsentqa ytəp, 6 meŋ kilogram jaqьvlьqqa ekonomia jahanь. Aqьmdaqь remonttar вrigadahьnьŋ вrigadirь komsomoles Genadi Kozlov jaŋь norma вujьnsa 14 səqətlek eşte 6 səqət esendə tamamlaj. Өfө parovozdar depohьnda eşselərenən вөtөhe 28 keşe narkomattьŋ medal' həm znacoktarь menən вyləkləngəndər. Ular arahьnda jəştər đə đur qьna handь təşkil itələr.

Huŋqь jьldarđa qatьn-qьd. đardan kyp timer julsьlar ybep sьqtьlar. Өfө parovozdar depohьndə qьna 12 qatьn-qьd jarđamsь maşinis вuibp eşlejdər. Ular arahьnda komsomolka Beloborodova, Kucajeva, Jenekieva, mexaniceski sexьn вrigadirь Kulagina iptəştər yđđərenen staxanovsьl eş өlgələre menən depo eşselərenə jaqşь tanьş keşelər.

Ileвeđđeŋ sosko atьvsь xalьq xuzalьqь transport aldьna jaŋьnan jaŋь talaptar quja. Həm Stalinsьl narkom jetəkselegendə sotsialistik transport ul talaptarđь namьđ menən ytəj.

Timer julsьlarđьŋ qevətle armiahь вeđđeŋ gyzəl ileвeđ xərmətenə geroik eştər tьvđьrđьlar. Ə bol'şeviktar partiahьnьŋ ьsьn jarđamsьhь Lenin — Stalin komsomolь вьl aldьnqь armianьŋ вerense safьnda вara.

Timer julsьlar đur unьştarqa ireştelər. Ləkin alda əle xəl' itelergə tejeşle вulqan вьrьstar qajət kyp. Iptəş Stalindьŋ politik eştərđe xuzalьq eştəre menən вəjləp alьp вaьrqa tigən kyrhətmөhen his kisekmөbtən tormoşqa aşьrьrqa, sotsialistik jarьştь taqь la kiŋlərək jəjelderergə, ireşelgən unьştarđь nьqьtьrqa kərək.

Beđđeŋ sotsialistik transport ileвeđđeŋ tөđөləşendə qatnaşьv өsөn saqьrьlqaŋ. Əgər đə huqьş utьn toqandьrьvsьlar вeđđeŋ siktəreвeđđe вođorqa вatьrsьlьq ithələr, ul vaqьtta jөđərlөgən həm menərlөgən đur skoroslь parovozdar jeŋelməь Qьđьl Armiaвьđđьŋ polktarьn təjəp kitəsəktəŋ.

Iptəş Stalindьŋ kyrhətmələre menən jənləngən sotsialistik transporttьŋ qevətle armiahь вətə sovet xalьqtarь menən вergə ьşanьsiь rəveştə jaqtь kommunizmqa barьrđar.

SSSR VERXOVNЬJ SOVETЬNЬŊ JETENSE SESSIAHЬ ASЬLDЬ

Sojuz Sovetьnьŋ Sessiahь I-se avqusta, kөndөđ səqət 2-lə, Kremldə, SSSR Verxovnьj Sovetьnьŋ ultьrьştar zalьnda asьldь.

Miliattər Sovetьnьŋ Sessiahь I-se avqusta, kөndөdgө səqət 4-tə, Kremldə, SSSR Verxovnьj Sovetьnьŋ ultьrьştar zalьnda asьldь.

4 avqus—timer jul transportь kөnө. Oşo kөngə qarata xuđoznik V. Barkov həm V. Lisevic eştəgən hyrət. TASS foto-klişeler.

VKP(в) Uđək Komitetьnьŋ nəvbəttəge plenumь turahьnda

Oşo kөndərđə VKP(в) Uđək Komitetьnьŋ nəvbəttəge plenumь вuldь.

Plenum xөkymətteŋ tьşqь politikahь turahьnda вelderev tьŋlanь həm unь xuplanь.

Plenum:

a) urozaj jьjnav həm avьl xuzalьqь produktlarьn өđerləvөər turahьndaqь məs'ələne tikşerđe həm tejeşle qarar qaвul itte.

в) „8 səqətlek eş kөnөnə, 7 kөnlөk eş ađnahьna kysev turahьnda həm eşselərđeŋ, xeđmətkərđərđeŋ predpriatielərđən həm ucrezdenielərđən yđ вeldektəre menən kitevđəren tьjьv turahьnda" SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ 1940 jьl 26-sь ijyndəge Ukazьn tormoşqa aşьrьv өntөnən kontrol' turahьndaqь məs'ələne tikşerđe.

Plenum gosudarstvo kontrole narkomatь tođөv turahьnda SSSR Sovnarkomьnьŋ təqdimen xuplanь.

JƏŞTƏR ZVENOHЬ ALDA BAR A

Ileş rajonь, «Qьđьl jul» kolxozьnda urьp-jьjnav eşe qьđьv temp menən bara. Kolxozdьŋ komsomolestarь həm jəştəre urozaj jьjnav eşendə aktiv qatnaşalar. Ular вabьv eşendə вulmahьn, agitmassovьj eştərđe ojoştorovda вulmahьn gyzəl eş өlgələre вirələr.

Jəş kolxoznitsa Təxвətullina həm Fərxetdinova iptəştər jetəkselek itkən zvenolar urozaj jьjnavđa staxanovsьl eş өlgələre kyrhətələr. Ular kөltə вəjləv normahьn150 — 160 protsentqa ytəp, hər kөndө 3-4 xeđmət kөnə eşləjđər.

Bөtə agit-massovьj eş baьvqa kyserelde. Komsomolestar kolxozsьlar arahьnda kitaptar, gazeta-zurnaldar uqьjđar. Besedalar ytkərələr. Stena gazetalarь sьqaralar. Kolxozsьlar kyŋelle jal itələr həm tьrьşьp eşləjđər.

Agitatsia eşen ojoştorovda Vəliev, Gərəjev iptəştər ajrьvsa jaqşь eşləjđər.

B. Jamal.

Prizьjvqa hər вer doprizьjvniktь əđerlərgə

Boraj rajonь, Calqaq avьl sovetьndaqь doprizьjvniktardь uqьtьv eşe jaqşь qujьlqaŋ.

Avьl sovetь kyləmendə 23 doprizьjvnik вar. Ular menən rus tele өjrənev tyŋərəge ojoştoroldo. Doprizьjvniktar вөtөhe lə tyŋərək zanətiehenə aktiv jөrөjđər həm programmala kyrhətelgən materialdardь jaqşь yđləşterələr. Xəđer ular Qьđьl Armia safьna gramotalь вojes вulьp вarьv өsөn əđerlənələr.

M. Fajьq.

Jaş traktoristkalarqa tejeşle iqtibar

1940 jьlda Ucalь MTS-ь (Ucalь rajonь) 37 traktoristka өđerlөngөjne. Ularđьŋ kyвehe, məbələn, Işвajьva, Fət. qullina, Өxmədieva, Məqsumova həm вaşqa iptəştər samostojatel'no traktorđa eşləjđər. Həm yđđərenə jөkmətelgən eşte namьđ menən ytəjđər. «Yrnək» kolxozьnda eşləvse traktoristka Iskəndərova həm Məqsumova iptəştər kөndələk normalarьn 150—170 protsentqa ytəjđər.

Lakin qajhь вer вrigadalarđa traktoristkalarqa eşlərgə məmkinlek вirməjđər. Ularđьŋ hələtlektərenə ьşanmajđaŋ. Traktoristka iptəş Əxmədieva traktoristar kursьn uŋьşlь tamamlap, samostojatel'no eşlәv өsөn «Imanqol» kolxozьna jeвərelgəjne. 11 hanь вrigadanьŋ вrigadirь Qənzəfərov unь eşkə rөxsət itmөne. Ul MTS direktorьna «Əxmədieva вrigadala eşləhə, min eşləməjem» tip belderđe.

MTS direktorь iptəş Şəripov вьl өlkələ tulь javaphьđlьq kyrhətə:

Bөrө rajonьnda köđgө səsev

30-sь ijyldə Bөrө rajonьnьŋ «Uzara», «13 Oktəвr» həm «Berezovьj klyc» kolxozdarь köđgө səsev eştəren вaşlanьlaŋ. «13 Oktəвr» kolxozьnda səsevgə 7 səskes maşinahь sьqtь.

SSSR-đьn Berense Saqьrьlьş Verxovnьj Sovetьnьn VII Sessiahь

SOVETTAR SOJUZЬNЬN TЬŞQЬ POLITIKAHЬ

Xalьq Komissardarь Sovetьnьn Predsedatele həm Sit il Eştəre Xalьq Komissarь iptəş V. M. MOLOTOVtьn 1940 jьl 1-se avqusta SSSR Verxovnьj Sovetьnьn ultьrьşьnda həjləgən dokladь

Deputat iptəştər!

Verxovnьj Sovettьn Altьnsь Sessiahьnan huŋ ytkən dyrt aj esendə Jevropala đur əhəmiətle vaqiqalar vuldь. Germania tarafьnan, vaşta Norvegia həm Daniala, ə unan huŋ Bel'gia həm Gollandiala, həm ađaq kilep, Fransia territoriahьnda jəjelderelgən huqьş xərəkəttərə həđəmtəhendə Jevropala huqьş đur razmax aldь. 10-sь ijyndə Germaniaqa Italia quşьldь, ul Anglia həm Fransiaqa qarşь huqьş iqlan itte. Şulaj itep Jevropanьn iŋ đur derzavalarьnan dyrtensehe huqьşqa inde.

Bьjьloqь jьldьŋ jađьnan vaşlap huqьş qьđьv temptar menən jəjelə vaşlanь. Norvegia, Dania, Bel'gia həm Gollandiala vulqan vaqiqalarqa tuqtalьp tormavtan, Fransianьn vik tiđ jeŋeleve həm kapitulətsia jahavь faktьn ajrьvsa nьq əjtep ytergə kərək. Germania armiahь ni vaŋь ver aj-aj jarьm vaqьt esendə Fransianьn qarşьlьq kyrhətleven jemerep kenə qalmanь, vəlki unь vaqьtlь jarəşьv şarttarьna qul qujьrqa məzvyr itte, vь şarttar vujьnsa Fransia territoriahьnьn đur ələşə, Pariz menən vergə, Germania qəskərdərə tarafьnan okkupatsialanqan territoria vulьp qalьvđa davam itə. Ləkin Fransia vaqьtlь jarəşьv alha la jarəşьvqa əlgəşmənə əle. Jarəşьv şarttarь turahьnda qəmymən ver nəmə lə vilgele tygel əle. Germaniaqa həm Italiaqa qarşь torovsь ike sojuzniktan tik Anglia qьna torop qaldь, ul AQŞ-tьn jarđamьna tajanьp huqьşь đavam itterergə vuldь.

Bьnda huqьşta yđenen ajrьvsa jomsəqiьqьn kyrhətkən Fransianьn jeŋelevenen vətə səvəptərenə lə tuqtalьp torovđьn kərəgе juq. Bьnda eş huqьşqa əđerlekten nasar vulьvьnda tygellege, — vь səvəp hər kemgə inde vilgele vulha la, —unda qьna tygellege aşьq. Bьnda Fransia jetəkse krugtarьnьn Germaniaman əlgə almajьnsa—Jevropa eştərendə Sovettar Sojuzьnьn role həm totqan urnь məs'ələhenə artьq jeŋel aqьl menən qəravđarь la ađ rol' ujnamanь. Huŋqь ajđarđaqь vaqiqalar kyverək nəmənə kyrhətep virđelər. Ular Fransia jetəkse krugtarьnьn xalьq menən vəjlənməgənlektəren həm uqa tajahmav qьna tygel, vəlki đanьlqlь revolytsion traditsialarь menən tejeşle đan alqan yđenen irek həjəvse xalqьnan qurqqanlьqtarьn kyrhəttelər. Fransianьn inde asьlqan jomşaqlьqьnьn ser'joz səvəptərenən verehe şunda.

Xəđer Fransia xalqь aldьnda huqьş tarafьnan jahalqan jaralarđь tədətevđen avьr vurьstarь, ə unan huŋ janьnan ajaqqa vabьv vurьstarь tora, ləkin vь vurьstarđь ibke metodtar menən tormoşqa aşьrьvь məmkin tygel.

Germania sojuzniktarqa qarşь huqьşta đur unьştarqa ələqştə, ləkin ul yđenen təp vurьsьnä—huqьşьtь yđe teləgən şartlar menən tuqtatьvqa ireşməgən əle. 19-sь ijyldə Germania rejxskanslerь jaraşьv turahьnda həjləşergə saqьrьp Angliaqa janьnan mərəzəqlət itte, ləkin, vildəle vulqanьnsa, Anglia xəkymətə vь təqdimdə kire qaqtь. Anglia xəkymətə vь təqdimdə Anglianьn kapitulətsia jahavьn talap itev tip anlattь həm yđenen huqьştь jeŋgəngə tiklem davam itterəsəgen velderep javap virđe. Ul, xatta, yđenen kisəge sojuznitsahь—Fransia menən diplomatik mənəsəvəttəren ədđə. Vь, Anglia xəkymətə jer şarьnьn vətə ələştərendəge yđ kolonialarьn qulьnan ьsqьndьrьrqa teləməj həm Fransia jeŋelgəndən, Italia Germania jaqlь vulьp huqьşqa kereşkəndən huŋ vь kərəş Anglia əsən vajtaq qьjьnlaşьvqa qaramaьtan, vətə donjala xakimlek itev əsən huqьştь manianьn da təp gosudarstvo interestarь jata.

Şunь la əjtep ytergə kərək, Italia menən veđđen mənəsəvəttərevеđ huŋqь osorđa jaqşьrđьlar. Italia menən feker alьşьvđar, tьşqь politika ələkəhendə veđđen ildərevеđđen ververen anlavьn tə'min itev əsən tugrazdandarь saftarьna ni tiklem đur şatlьq menən ingənlegen velevеđ.

Şulaj itep, 44,5 meŋ kvadrat kilometr jerle, 3 million 200 meŋ xalьqlь Bessarabianь quşьv menən həm 6 meŋ kvadrat kilometr jerle, 500 meŋdən artьqьraq xalьqlь Tənjaq Bukovinanь quşьv menən Sovettar Sojuzьnьn territoriahь arttь.

Vь ajqanlь, Sovettar Sojuzьnьn siktəre kənvajьşqa kysep, Jevropanьn Volganan qala, iŋ qevətle jьlqalьq vulqan həm kyp kenə Jevropa ildərə əsən vik məhim tovar almaşьv juldarьnьn verehe vulqan Dunaj jьlqahьna vagьp jette.

Hed, iptəştər, ođaq vaqьttan virle kətəlgən Bessarabia məs'ələhenen unьşlь xəl iteleven vətə sovet xalqьnьn đur şatlьq həm qənəqətlənev menən qarşь alqanlьqьn velə-hegeđ. Ikense jaqtan, Rumьjnia menən veđđen mənəsəvəttərevеđ xəđer tulьhьnsa normal' jynəleşkə inergə tejeş.

Litva, Latvia həm Estonia menən vulqan mənəsəvəttərevеđ turahьndaqь məs'ələgə kysəm.

Sovettar Sojuzьnьn Baltika ildərə menən mənəsəvəttərə turahьndaqь məs'ələ huŋqь vaqьtla janьsa alqa vabtь, sənki yđara jarđam iteşev turahьnda Litva, Latvia həm Estonia menən tədəlgən pakttar tejeşle həđəmtələrđe virmənelər. Vь pakttarđь tədəv kətəlgən həđəmtəgə, Litva, Latvia həm Estonianьn Sovettar Sojuzь menən jaqьnlaşьvьna kiltermənə, sənki vьqa vь ildərđen idara itevse vurzuaz gruppalarь qarşьlьq tyrhəttelər. Vь idara itevse gruppalar yđara jarđam pakttarь tədəlgəndən huŋ kətərgə məmkin hьmaq vulqan juldan, Sovettar Sojuzь menən jaqьnlaşьv juhьnan varmanьlar qьna tygel, vəlki Sovettar Sojuzьna qarşь, ular tarafьnan SSSR-đan abtьrtьn rəveştə alьp varьlqan doşmanlьq xərəkəttəren kəsəjtev juhьnan varđьlar. Bьnьn əsən Baltika Antantahь tip jərətəlgən Antanta fajđalanьldь, vь Antantala əlek SSSR-qa qarşь jynəlderelgən xərvi sojuz menən varь tik Latvia həm Estonia qьna vəjləngəjne, ləkin uđqan jьldьn ađaqьnan vaşlap ul, Latvia həm Estonia menən vergə Litvanь la yđ esenə alqan xərvi sojuzqa əverelde.

Bьnan, Litva, Latvia həm Estonianьn idara itevse vurzuaz gruppalarьnьn Sovettar Sojuzь menən tədəlgən ydara jarđam pakttarьn namьblь rəveştə tormoşqa ytkənergə vuđьqhьd vulьp sьqqanlьqtarь, kirehensə, Sovettar Sojuzьna qarşь doşmanlьq eştəren taqь la kəsəjtkənlektəre kilep sьqa. Vь ildərđen xəkyməttərenen ydara jarđam iteşev turahьnda SSSR menən tədəşkən pakttarьn tupaь rəveştə vođovđarь turahьnda həjləvse fakttar artqandan-arđa vardь. Bьndaj xəlgə antavan tyđep torov, vigerək tə xəđerge xalьq ara xəl şarttarьnda, vətənləj məmkin vulmablьq vulьp əverelde.

Litva, Latvia, Estonia xəkymət-təre sostavьn yđgərtev turahьnda həm vь gosudarstvolar territoriahьna Qьđьl Armianьn əbtəlmə castəren inderev turahьnda sovet xəkymətenen heđgə vilgele vulqan talaptarь vьna şunan kilep sьqtьlar.

(Davamь 3-sə vittə).

SSSR-đьn Berense Saqьrьlьş Verxovnьj Sovetьnьn VII Sessiahь

SOVETTAR SOJUZЬNЬN TЬŞQЬ POLITIKAHЬ

Xalьq Komissarđarь Sovetьnьn Predsedatele həm Sit il Eştəre Xalьq Komissarь iptəş. V. M. MOLOTOVtьn 1940 jьl 1-se avqusta SSSR Verxovnьj Sovetьnьn ultьrьşьnda həjləgən dokladь

(Davamь, başь 2-se bittə).

Xəkymətebeđ tarafьnan jahalqan bьl adьmdarđьn hədəmtələre hedgə bildəle.

Estonia'a, Latviala həm Litvala tədəlgən həm Sovettar Sojuzьna dub bulqan xəkymættərđen iq məhim sarahь parlamenttarqa irekle hajlavđar ytkərevdən tora ine. Ijyl ajьnda Litva sejmьna, Latvia sejmьna həm Estonia Gosudarstvo Dumahьna demokratik hajlavđar ytkəre'de. Hajlavđar, Litva, Latvia həm Estonianьn idara itevse burjuaz k'likalarьnьn yđ xalьqtarь ixtiarьn saqьldьrmaqanlьqtarьn, ularđьn tik eksploatatorđar tar gruppahь vəki'dəre bulqanlьqtarьn kyrhəttelər. Jəşren tavьş birep, dəjəm, tura həm tiq hajlavđar nigeđendə hajlanqan Litva, Latvia sejmdarь həm Estonia Gosudarstvo Dumahь tep politik məs'ələlər bujьnsa yđđərenen berđəm fekerđəren əjttelər inde. Beđ Estonia, Latvia həm Litva xa'ьqtarь yđđərenen vəkildərenə berđəm rəveştə tavьş birđelər, bьl vəkildər sovet strojьn urьnlaştьrьvđь həm Litvanьn, Latvianьn həm Estonianьn Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuzь sostavьna inevđəren berđəm rəveştə jaqlanьlar, tip qənəqətlənev menən əjtə alabьđ. **(Kəslə alqьştar).**

Şunьn menən Litva, Latvia, Estonia həm Sovettar Sojuzь arahьndaqь yđara mənəsəbettər janь nigeđgə qorolorqa tejeştər.

Verxovnьj Sovet Litvanьn, Latvianьn həm Estonianьn Sojuznьj Sovet Sotsialistik Respublikalar sьjlatьnda Sovettar Sojuzьna inevđəre turahьndaqь məs'ələne qarəjasaq. Bьl respublikalarđьn Sovettar Sojuzьna inevđəre ularđьn xuzalьq jaqьnan jь'dəm kytərelesen həm milli kul'turalarьnьn hər jaqlap səskə alьvьn tə'min itəsək, Sovettar Sojuzьna inev menən ularđьn köstəre kyp təpqьrđar artasaq, ularđьn iminselege nьqьtьlasaq həm, şunьn menən bergə, bəjək Sovettar Sojuzьnьn qevəte taqь la kyberək artasaq, bьl turala his ber şik juq. **(Kəslə, ođaq alqьştar).**

Baltika ildərenen SSSR-qa inevđəre, Sovettar Sojuzьnьn Litvanьn 2 million 880 menq xalqьna, Latvianьn 1 million 950 menq xalqьna həm Estonianьn 1 million 120 menq xalqьna artqanlьqьn bildəlej.

Şu'aj itep, Bessarabianьn həm Tənjaq Bukovinanьn xalqь menən bergə Sovettar Sojuzьnьn xalqь 10 million samahь keşegə arta. **(Alqьştar).** Əgər bьlarqa Kənbajьş Ukrainanьn həm Kənbajьş Be'orussianьn 13 milliondan artьqьraq xəlqьn quşhaq, Sovettar Sojuzьnьn hunqь jьl esendə 23 milliondan kyberək xalьqqa artqanlьqь kilep sьqa. **(Alqьştar).**

Şunь əjtep ytergə kərək, bьl xalьqtьn 19/20 ələşə elek SSSR sostavьna inə ine, lakin SSSR-đьn xərbi jaqtan jomşaq momentьnda kənbajьştьn imperialistik derzavalarь tarafьnan köslək menən ajrьp alьnqajnь. Xəđer bьl xalьq Sovettar Sojuzь menən quşьldь.

Xalьq ibəbenen kyrhətevensə, Sovet Sotsialistik Respublikalarь Sojuzь xəđer, SSSR xalqьnьn 1939—1940 jь'darđaqь ybeşen ibəpkə almaqanda, 193 million xalьq ismenən kəslə tavьş menən həjləşə ala. **(Ođaq alqьştar).**

Ilebeđ əsən berense dərəzələ əhəmiətle fakt şuł: bəgəndən alьp Sovettar Sojuzьnьn siktəre Baltika dinqeđe jarđarьna kyserelәsək. Şunьn menən bergə, Baltika dinqeđendə ilebeđđen yđenen tunmaj torqan portlarь barlьqqa kilələr, beđđə ularđьn kərəge bik đur.

Sovettar Sojuzь tьşqь politikahьnьn unьştarь bigərək tə şunьn əsən đur, sənki beđ bьlarđьn barьhьna la tьnьslьq julь menən əlgəştek, Baltika bujь ildərendə, şulaj uq Bessarabiala la məs'ələlərđen tьnьslьq menən xəl iteleve, bьl ildərđəge kin qatlam xalьq massahьnьn aktiv qatnaşlьqь həm jaqlavь menən uđđь. **(Alqьştar).**

Şunьn menən bergə, Sovettar Sojuzь xəkymətenə janь sovet respublikalarьnđa politik həm ekonomik qajtanan qorov eşendəge praktik saralarđь dərəb həm ojoşqan rəveştə uđqarьvđa đur javaplьlьq jəkmə-televen əjtep ytergə kərək.

Verxovnьj Sovettьn uđqan Sessiahьnda minə Finləndia menən bulqan jaraşьv dogovorь turahьnda dokład jaharqa tura kilde. Bьl dogovor tədəlgəndən hun dyrt ajđan artьqьraq vaqьt ytte, dogovor qəmymən qənəqətlənerlek rəveştə tormoşqa aşьrьla. Bьl vaqьt esendə Finləndia menən savđa dogovorь la tədəldə, şunьn menən bergə beđ, beđđen ildər arahьndaqь xuzalьq məs'ələlərenen unajlь ybeş perspektivahь ala alьrđar tip ibəpləjbeđ. Finləndia xəkyməte şulaj uq Aland utravđarьn demilitarizatsialav həm bьl utravđarđa sovet konsul'stvohь tədəv turahьndaqь təqdimebeđđe lə qabul itte. Sovet-Finləndia mənəsəbəttərenen ike il əsən də jaqşь jynəleştə artaban ybeşenə kilhək, bьl, başlьsa, Finləndianьn yđenə bəjləngən. Əgər Finləndia idara itevse krugtarьnьn qajhь ber elementtarь, Finləndianьn SSSR menən jaqşь kyrşelek mənəsəbəttərən nьqьtьrqa tьrьşьvsь obşcestvennьj qatlamdarьna qarşь yđđərenen repressiv eştərən tuqtatmahalar, SSSR menən Finləndia arahьndaqь mənəsəbəttərgə zarar kileve məmkinlege anlajbşlь. **(Kələv. Alqьştar).**

Skandinavia ildəre — Norvegia həm Şvetsia — menən beđđen mənəsəbəttərebeđ unda tьvqan obstanovkaqa bojondoroqlo bulmavь məmkin tygel. Norvegiaqa qarata, unьn ajrьm xəldə bulьvь səbəple, xəđergə nindəj đə bulha bildəle ber nəmə əjtep bulmaj. Şvetsiaqa qarata, beđđen ildərđen ikehenen də savđa-xuzalьq mənəsəbəttəren bajtaq ybterev menən qьđьqhьnьvđarьn ajrьvsa aktual' tip tanьrqa kərək. Xəđerge kəndə Şvetsia menən alьp barьlqan xuzalьq həjləşevđəre, ike il əsən də kyp fajđalь bulqan kileşevgə kilterergə tejeş tip ьşanam.

Balkan ildərenə killək, bətəhenən e'ek, Jugoslavia menən diplomatik mənəsəbəttər urьnlaştьrьlьv faktьn əjtep ytergə kərək. Əgər, Sovettar Sojuzь menən Jugoslavia arahьnda diplomatik mənəsəbəttərđen bьqa tiklem bulmavь beđđen qəjeptən tygel tip əjtergə məmkin bulha, bьl mənəsəbəttərđen urьnlaştьrьlьvь xəđer Jugoslavia xəkymətenen təqdime bujьnsa buldь, unьn təqdime Sovettar Sojuzь tarafьnan đur telək menən qabul itelde. Jugoslavia menən beđđen ekonomik mənəsəbəttərebeđ də aqrьnlap ybə barьr tip ьşanьrqa məmkin.

Bolgaria menən beđđen mənəsəbəttərebeđđe normal' tip ibəplərgə məmkin. Sovettar Sojuzь menən Bolgaria arahьnda mənəsəbəttərđen artaban jaqşьrьvьna qamasavlarlьq qarşьlьqtar juq tip ebtərgə bula.

Terkiə menən beđđen mənəsəbəttərebeđđə nindəj đə bullıa məhim yđgəreştər bulmanь. Tik şunь əjtergə kərək, kyptən tygel Germania «Aq kitabьnda» iqlan itelgən dokumenttar Tərkiələge eştərđen qajhь ber jaqtarьna Tərkiələge fransuz posolь Massil'iđen unan hun bulqan anlatmalarь bьl dokumenttərđьn xarakterьnda ber nəməne lə yđgərtə almanьlar. Bьl ajqanlь min şunь əjtergə tejeşmen, aprel' ajьnьn baştarьnda uq sovet xəkymətə Terkiəgə tybəndəge faktьn jul qujьlmablьq bulьvьn belderđe. Eş bьlaj buldь, aprel' baştarьnda Tərkiə territoriahьnan beđđen kyp handa neft' qьvьv zavodtarьbьđ urьnlaşqan Batumi qələhь rajonьna nindəjđer sit il samoljotь osop kilde. Tərkiə jaqь başta eşte, Tərkiə territoriahьnan qəmymən ber nindəj samoljot ta osop sьqmanь, tip kyrhətergə mataştь, ə hunьnan, şulaj đa kiləsəktə bьndaj osop sьqьvđarqa qarşь sara kyrergə hyđ birde. **(Zalda jənlənev, kələv).** Germaniala iqlan ite'gən dokumenttarđan hun, bьnьq nindəj samoljot bulqanlьqь kyrenə. Bьnan, Tərkiə xəkymətenə beđđen predstavlenieđđen ьsьn'ap ta tulьhьnsa nigeđle bulqanlьqь kilep sьqa.

Iranqa killək, ber nindəj də janь məhim momenttarđь kyrhətep bulmaj. Lakin, Iran turahьnda xəterlәgəndə lə jul qujьlmablьq ber fakttan sitlәp ytep bulmaj. Mart ajь ađaqtarьnda Baku rajonьnda, şulaj uq ber ađ hunьraq Batumi rajonьnda la, Iran jaqьnan osop kilgən ike sit il samoljotь kyrende.—Iran xəkymətə bьl faktьn kire qaqьvđь kərəkle taptь. Lakin bьl vaqiqala la, Germania «Aq kitabьnьn» juqarьla əjtep ytelgən dokumenttarь eşte jeterlek anlatьp birələr.

Şunь əjtergə kərək, bьndaj razvedka jahavsь sit il samoljottarь jebərevđe qabatlav, kyrşelər menən beđđen mənəsəbəttərebeđđe nasarlatьvđan başqa ber nəməgə lə kilterə almaь ine. Ul samoljottarđьn Bakuqa həm Batumiqa saqьrьlmaqan vizit jahavđarь ihə, beđ kiləsəktə kənjaq sovet siktərendə lə ujavlьqtь kəsəjtergə kərək tigən məqnələ anlanьq. **(Alqьştar).**

Japonia turahьnda beđđen unьn menən bulqan mənəsəbəttərebeđ hunqь vaqьtta ber ni tiklem normalləşə başlanь, tip əjtergə məmkin.

Ajrьm alqanda, Xalxin-Gol jьlqaьnь bujьnda bьltьr konflikt bulqan rajonda granitsanь anьqlav turahьnda 9-sь ijyndə kileşevgə əlgəşelde. Bьl faktьn əhəmiəte şunьn əsən bigərək tə đur, sənki bьl məs'ələne xəl itevđə bulqan ođaq totqarlьq hunqь vaqьtqa tiklem SSSR menən Japonia arahьndaqь, şulaj uq Mongolia Xalьq Respublikahь menən Manczou-Go arahьndqь yđara mənəsəbəttərđe tərtipkə halьvqa tibkəre tə'bir jahap kilə ine. In jaqьn kəndərđə Mongolia Xalьq Respublikahь menən Manczou-Gonьn aralaş komissiahь urьnda granitsa ytkərev eşenə totonasaq. Japonia jaqьnan Sovettar Sojuzь menən mənəsəbəttərđe jaqşьrtьrqa teləvenen ber ađ bildələre qəmymən barlьqьn tanьrqa məmkin. Hər ike jaqtьn interestarь yđara tanьlha, hər ike jaq bьl juldaqь qajhь ber yđđərenen əhəmiətən juqaltqan qamasavlьqtarđь bətərəv kərəklegen anlahalar, Sovet-Japonia mənəsəbəttərenen bьndaj jaqşьrьvь tormoşqa aşьrьla alьrlьq. Şunьn menən bergə Japonia janь xəkymətenen «Janь politik struktura» urьnlaştьrьvь turahьndaqь programmahьnda anlaşьlmaqan nəmələrđen əle kyp bulьvьn tanьrqa kərək. Japon gazetalarь unьn turahьnda şavlaqan kənjaqqa ekspansianьn Japonia jetəkse krugtarь iqtibarьn tartqandan-tarta barьvь, bigərək tə, Jevropala bulqan yđgəreştərđen Japonialaqь bьl krugtarđь qьđьqhьndьrьvsь rajondarđa saqьlmavь məmkin bulmaqanlьqtan, tartqandan-tarta barьvь kyrenep tora. Lakin kyp nəmələ bьl krugtarđьn ьsьn politik ьntьlьştarь aбьq bildəle tygel əle, bьl asьq tygellek Sovet-Japonia mənəsəbəttərenə lə qaqьla.

Amerika Quşma Ştattarь menən bulqan mənəsəbəttərebeđgə min tuqtalьp tormajьm. Şuqa kyrə genə bulha la tuqtalьp tormajьm, sənki ular turahьnda ber nindəj đə jaqşь nəmə əjtep bulmaj. **(Kələv).** Sovet tьşqь politikahьnьn Baltika bujьndaqь ə'gəşevđəre Quşma Ştattarđaqь qajhь berəvđərgə bik oqsap jetməve beđgə bildəle buldь. Lakin bьl obstojatel'stvonьn beđđe ad qьđьqhьndьrьvьn tanьrqa kərək **(kələv, alqьştar),** sənki beđ yđ burьstarьbьđđь bь' riza bulmavь gospodalarđьn jarđamьnan başqa la başqara alabьđ. **(Kələv, alqьştar).** Lakin kyptən tygel beđđen gosudarstvo bankьbьđ tarafьnan Litva, Latvia həm Estonia banktarьnan hatьp alьnqan a'tьndь Quşma Ştattardaqь vlastarđьn zakonhьđ rəveştə totop qalьvđarь beđđen taraftan bik nьq protest tьvđьra. Bьl vaqiqala beđ, Quşma Ştattar xəkymətenə lə, şulaj uq, şul uq julqa təşkən Anglia xəkymətenə lə bьl zakonhьđ xərəkettər əsən ularđьn javaplьlьqtarь turahьnda xəterđərenə genə təşərə alabьđ.

Yđenen jəşəve əsən kərəş alьp barьvsь bəjək milli Qьtaj menən bulqan mənəsəbəttərebeđgə killək, bьl mənəsəbəttər həzym iteşməv turahьndaqь Sovet-Qьtaj paktьnan kilep sьqa torqan jaqşь kyrşelərsə həm dubtarsa xarakterьn haq'anьlar.

Ajrьm ildər menən bulqan beđđen mənəsəbəttərebeđgə qaqьlqan zamecanielərđe şunьn menən bətərergə rəxsət itegeđ.

Minə xalьq ara vaqiqalarđьn dəjəm ybeş perspektivahь turahьnda ber nisə hyđ əjtəhe qala.

Germania qoralьnьn đur unьştarь hədəmtəhendə, Jevropala bulqan yđgəreştərđe huqьştьn tiđ ara'a bətərələsəgen xəđer yk vəqđə itevse yđgəreştər tip tanьrqa his tə jaramaj. Vaqiqalar ber jaqtьn, bigərək tə Germanianьn, yđenen xərbi unьştarь hədəmtəhendə bajtaq

(Ađaqь 4-se bittə).

SSSR-ðьn Berense Saqьrьlьş Verxovnьj

Sovetьnьn VII Sessiahь

SOVETTAR SOJUZЬNЬN TЬŞQЬ POLITIKAHЬ

Xalьq Komissarðarь Sovetьnьn Predsedatele həm Sit il Eştəre Xalьq Komissarь iptəş V. M. Molotovtьn 1940 jьl 1-se avqusta SSSR Verxovnьj Sovetьnьn ultьrьşьnda həjləgən doklad

(AƊAQЬ, BAŞЬ 2-3 BITTƏRƊƏ).

kəsəjevenə, ikense jaqtьn ihə, tulь bətən bulmavьna alьp kildelər, şunьn menən bergə əgər Anglia əsəri huqьştь davam itterevdə janь ður qьjьnlьqtar tьvqan bulha, inde huqьştan sьqqan Fransia jeŋelgəndən huŋ avьr krizis kiserə. Huqьşьvsь jaqtarðьn berehenen kəsəjeve, ikensehenen kəshədləneve Jevropala qьna tygel, bəlki donjanьn başqa ələştərendə lə ser'joz saqьlьş taba. Jeŋelevgə osoraqandar arahьnda Fransianan başqa, ður kolonial' biləmdəre bulqan Bel'gia həm Gollandia bar, bьl kolonialardь xəder ular elekke kəs menən haqlaj almajdar. Şunьn hədəmtəhendə kolonialardь qajtanan bylev məs'ələhe haman ytkerləsə bara. Imperialistik appetitlar alьətaqь Japoniala qьna tygel, bəlki Amerika Quşma Şttatarьnda la yьə baralar, Amerika Quşma Şttatarьnda yddərenen imperialistik plandarьn bətə «Kənbajьş jarьm şar» interestarь turahьnda «qajqьrtьv» reklamahь menən qaplarqa teləvselər ad tygel, bьl gospodalar kənbajьş jarьm şarðь unьn bətə kyp hanlь respublikalarь həm başqa ilderðen Amerika materigьna jaqьn torqan utravdardaqь kolonial' biləmdəre menən yddərenen milke itergə əder toralar. Bьlar bətəhe lə huqьştь artaban kiŋəjtev həm artaban qьddьrьv, unь bətə donja imperialistik huqьşьna əjlənderev qurqьnьsьn kilterələr.

Bьl şarttarda Sovettar Sojuzь yðenen tьşqь iminselege eşenə, yðenen bətə eske həm tьşqь pozitsialarьn nьqьtьvqa qarata nьqlь ujavlьq kyrhətergə tejeş. Bed ileBeddeŋ oborona həm xuzalьq qevətenen artaban həm taqь la kəslərək kytəreleşen tə'min itergə, bətə xeðmətsəndər arahьnda dissiplinanьn ser'joz rəveştə nьqьvьn tə'min itevgə, ileBeddə xeðmət jeteşterevsənlegen kytərev əbtəndə nьqlь eşləvgə burьslь bulьvьbьd menən itəpləşep, 7 səqətlek eş kənənən 8 səqətlek eş kənənə kysevðe həm başqa sara'ar ytkərðek. Beddeŋ janь unьşlьqtarьbьd ad tygel, ləkin bed əlgəşelgən ûnьşlьqtar menən tьnьslanьp qalьrqa jьjьnmajbьd. Bed Soveттar Sojuzьnьn yðebedgə kərək bulqan artaban unьşlьqtarьn tə'min itev əsən, iptəş Stalindьn tyəndəge hyddəren hər vaqьt xəterðə tolorqa tejeşbed: «His ber tərlə «osoraqlьlьq» həm tьşqь doşmandarьbьddьn his ber tərlə fokustarь bedðe itkərməbtən eləktərə almahьndar əsən huqьş həzyme qurqьnьsь aldьnda bətə xalqьbьddь mobilizatsion əderlek xəlendə totorqa kərək». (Oðaq alqьştar). Əgər bed barьbьd ða yðebedðeŋ bьl izge burьsьbьd turahьnda xəterðə tothaq, bedðe ber nindəj vaqiqalar ða ibkərməbtən eləktərə almabtar həm bed Sovettar Sojuzьnьn janь həm taqь la danlьqlьraq unьştarьna ireşerbed. **(Kəslə, oðaq ovatsialar. Bətəhe lə ajaq əbtə toralar).**

KOMSOMOLESTAR HAJLAVƊAR KƏNƏN PROIZVODSTVO PLANЬN ARTTЬRЬP YTƏV MENƏN QARŞЬLAJDAR

Tiddən komsomoldьn jetəksel organdarьna hajlavðarqa başlanasaq. Hər ber komsomol ojoşmahь, hər ber komsomoles otcot-hajlavðarqa yðeneŋ janь əlgəşevðəre menən, avangardlьq rolen kytərevðe aqlav menən, xeðmət jeteşterevsənlegen kytərevðə janь kyrhətkestər menən kilergə tejeş.

„Alqa" kolxozь ergəhendəge (Bozajaz rajonь) komsomol ojoşmahь komsomoldьn jetəksel organdarьna hajlavðarqa əðerlekte kiŋ jəjelderðe. Komsomolestar hajlavdar kənən proizvodstvo planьn arttьrьp ytəv menən qarşьlav əsən kərəşələr.

Komsomol ojoşmahь jaðqь səsev, utav eştəre vaqtьnda kolxozsьlar arahьnda kiŋ anlatьv eştəre ojoştorqajnьlar. Xəder urozaj jьjnav vaqtьnda la kolxozsьlarðь kul'tura jaqьnan xeðmətlənderevðe ojoştorðolar. Komsomolestar initsiativahь menən ike kul't vagon ojoştoroldo. Bьl kul't vagondar janь gazeta-žurnaldar menən tə'min itelep toralar. Hər ber brigadaqa, zvenoqa komsomolestarðan agitatorðar berketelde. Komsomolestar kən hajьn brigada, zvenolarða gazeta həm bylletendər sьqaralar.

Komsomolestar hajlavðarqa əðerlek ajqanlь proizvodstvola staxanovsьl eş əlgələre kyrhətələr. Məћələn: baћьv eşendə eşləvse komsomoles Isməqilev, Adiev, Ivanov, Işmaqov iptəştər kəndəlek eş normalarьn 130—140 protsentqa ytəjðər.

Oşo hədəmtələ kolxozda urozaj jьjnav qьðьv bara. Kolxoz bəgəngə kəndə 46 gektar arьş həm 10 gektar bojðaj urьvðь tamamlanь. Xəðer borsaq jolqov həm igen huqьv eşe başlandь. Gosudarstvoqa 8 sentner igen tapşьrьldь.

Komsomol ojoşmahь kəndən-kən yћə. Unьŋ xəder 17 clenь bar. Kolxozdьŋ aldьnqь jəş qьddarьnan taqь la ber nisə iptəş komsomolqa həm 3 komsomoles partia safьna inergə əðerlənələr.

Komsomol jьjьlьştarь plan bujьnsa regylər ytkərelep tora. Jьjьlьştarða xuzalьq məs'ələlərə tikşerelep, yð vaqtьnda kolxozdьŋ artta qalqan ucastkalarьna komsomolestar berketelə. Məћələn: fermala başta eş nasar bula. Komsomol ojoşmahь kolxoz pravleniehe menən kəŋəşləşep unda eşləv əsən komsomoles Mostajьv həm Abdieva iptəştərðe berketə. Ular yddərenen jaqşь eşləvðəre menən başqalarqa əlgə bulьp toralar.

Komsomol komitetь sekretarь Bikmitov Səlimde bətə kolxozsьlar ða jaratalar, unьŋ eşen maqtap həjləjðər, uqa kəŋəştər horap baralar. Ul ojoşmanьŋ eşen plan bujьnsa alьp bara. Komsomolestarqa porucenle həm ajrьm zadanielər birep, ulardьŋ ytəleşen tikşerep tora.

B. Rəşit

BƏGƏN—BƏTƏSJUZ TIMER JULSЬLAR KƏNƏ

Hyrəttər: Dema parovozdar depohьnьn əldьnqь maşinist—staxanovsьlarь. Hu'dan unqa: Şatski, Polonski həm Sirşova iptəştər.

Ş. Urazbaxtin fotohь.

QЬÐЬL BAJRAQLЬ DEPO KOMSOMOLESTARЬ

Qьştьn 40—50 gradusь halqьn kendəre ine. Demanьn parovozdar depohьnda parovozdar kənəndə, tənən də tuqtavhьd jərəp toralar. Hər təvlek hajьn unarlaqan parovozdar remontqa qabul itelə həm remonttan sьqarьla. Kolektivtьn kəsən ajamajьnsa eşləv hədəmtəhendə jьlьq zadanie arttьrьp ytəlde. Depo, Kujbьjşev timer julьna ingən 11 depo arahьnda berense urьnda. Şuqa kyrə lə uqa Kujbьjşev julь politotdelьnьn kysmə qьðьl bajraqь tapşьrьldь.

Qьðьl bajraqlь depo! Nindəj jaqьmlь hyð. Bьl hyð menən deponьn komsomol ojoşmahь qorurlana ala həm ul qorurlanьrqa xaqlь. Sənki qьðьl bajraqtь qaðanьvða komsomol ojoşmahьnьn role qajət ður.

Depola 113 komsomoles itəpləna. Ulardan 12 keşe maşinist, 9 keşe maşinist jardamsьhь, 15 keşe slesar', 18 keşe tokar' həm inzener texnik rabotniktar bulьp eşləjðər. Ular arahьnda ilden ьsьn patriottarь, gyzəl eş əlgələre birevse jəştər ða ad tygel. Kujbьjşev ismendəge timer julь upravleniehe tarafьnan blagodarnost alьvsь slesar' komsomoles Ivanov, Qudaşov, armoturşcik Kovьjzev iptəştər Dema depohь eşselərenə genə tygel, Kujbьjşev timer julьndaqь bətə eşselərgə lə bildəle keşelər. Ular norma bujьnsa 84 səqət esendə remontlarqa tejeş bulqan 21—36, 17—37 hanlь parovozdarðь 8 səqət esendə remontlap, Kujbьjşev timer julь bujьnsa rekord birðelər.

Slesar' Bobin, Semjonov, Garilov, tokar' Gluxov, strogalşcik Gorin iptəştər ajlьq zadaniene 250—350 protsentqa jetkerep ytəjðər.

Komsomoles maşinist iptəş Şatski jaqьvlьqtь ekonomit iteve menən dan tota. Ul jaqьvlьqqa ekonomia jahaqan əsən genə aprel' ajьnda 600 hum, maj ajьnda 1125 hum. aqsa aldь. Unьŋ ajlьq eş xaqь 2 meŋ humdan da kəm bulqanь juq.

Komsomoldьn initsiativahь menən komsomol'ski brigadalar ojoştoroldo. Komsomol'ski brigada eşləgən sex tulьhьnsa staxanovsьl sex isme jərətə. Ajlьq norma sistematik rəveştə 145 protsentqa ytələ.

Tiđ rəveştə əbtəlmə tovarnьj pojezd jebərergə kərək bulha, tiđ vaqьt esendə komsomol'ski brigada jьjnala həm julqa sьqa.

Deposьlar—komsomolestar yddərenen qьðьl bajraqlь depolarьn sojuzda iŋ aldьnqь itev əsən kərəşələr. Maşinistar parovozdarðь janь grafika bujьnsa jərətələr. Komsomolestar tuqtap hьv almajьnsa jьraq juldarqa barьv məmkin ikənlekte astьlar. Bьnьŋ initsiatordarь ölkən maşinist Tixonov, maşinis Şatski iptəştər 170 kilometr jьraqlьqtaqь Dema — Kropacova arahьn hьv almajьnsa həm tuqtamajьnsa yttel ər. Tibtəlagən maşinistar bьl initsiativanь jaqlanьlar. Bətəhe 567 oşondaj rejs jahaldь. Tik timer julsьlarðьn Bətəsojuz kənənə genə 57 rejs ytkərelde. Bьl timer julьnьn bətə seltəre bujьnsa rekord birev tigən hyð.

Depo komsomolestarь iptəş Stalindьn dokladьn həm sjezd materialdarьn öjrəndelər. Bьl tarixi dokumenttar jəş timer julsьlarðь qanatlandьrðь. Komsomolestar yddərenen eştərendə ður javaplьlьq hiðələr. Partianьn XVIII sjezьnda höjləgən Lazar' Moisejevic Kaganovictьn telməre ulardьn eş programmahь buldь.

Depo pojezdar xərəkətenen ajlьq planьn 321 kilometr urnьna 381 kilometrqa jetkerep ytəne. Ə ajrьm parovozdar məћələn, komsomolski parovoz № 25—50, 25—39, 21—46 500 kilometrqa jetkerðe.

Jəş deposьlar Stalindьn zadaniehen ytəvdə bol'şeviktarsa kərəşep politotdeldьn kysmə qьðьl bajraqьn qaðandьlar. Ular timer julsьlar kənən bajram itev menən bergə taqь la janь jeŋevðərgə əlgəşerðər, tip bьşanьrqa məmkin.

M. S.

Javaplь redaktor urьnbaðarь F. XƏBIROV.
Зам. ответ. редактора Ф. ХАБИРОВ.

Başglavlit vəkile № A—154 «Okt. natisk» tipografiahь.

Bətə ildərđeŋ proletarđarь, berləşeged!

1940 jьl
7 avqust
şarşambь
№ 80 (1443)
Ajrьm hanь
10 tin.

LENİNSE

ленинсе

„Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьŋ Başqortostan Өlkə hәm Өfө qala Komitettarь organь.
Redaksia adresь: Volodarski № 2
Telefon № 87—15

UROŻAJ JЬJNAV HƏM AVЬL XUŻALЬQЬ PRODUKTTARЬ ƏDERLƏV TURAHЬNDA

VKP(в) Uđək Komitetьnьŋ hәm SSR Sojuzь Xalьq Komissarđarь Sovetьnьŋ qararь

VKP(в) Uđək Komitetьnьŋ hәm SSR Sojuzь Sovnarkomьnьŋ «Avьl xuzalьqь produkttarь әderlәv hәm hatьp alьv politikahьnda uđgәreştәr» turahьnda 1940 jьldьŋ 7-se aprelendә sьqarqan qararь avьl xuzalьqьn artaban kytәrevde hәm sosev majđandarьn kiŋәjtevde tә'min itte hәm avьl xuzalьqь produkttarь әderlәvde unьşlь ytkәrev өsөn nьqlь baza tьvđьrđь. Bьjьl kolxozdar hәm sovxozdar tarafьnan jađqь baьv eştәrenenŋ unьşlь ytkәreleve hәm sәsevlektәr toroşonoŋ jaqşь bulьvь juqarь urożaj alьvqa ibәp totorqa mәmkinlek birә.

VKP(в) Uđәk Komitetь hәm SSR Sojuzь Sovnarkomь partia, sovet hәm jer organdarьn uđqan jьlqь xatalarđь qabatlavqa jul qujmav turahьnda / ibkәrtәlәr, uđqan jьl urьndarđaqь ojoşmalarđьŋ jetәkselәrenenŋ qәmhed qaravdarь hәđәmtәhendә, ityp kenә respublikalarđa, krajđarđa hәm өlkәlәrđә urożaj jьjnav siktәn tьş ođaqqa hudьldь, bьl urożajđь đur juqaltьvđarqa kilterđe.

Urożaj jьjnavđьŋ başlanqьsь, bьl xatalarđьŋ kyp kenә rajondarđa bьjьl da qabatlanqanlьqьn kyrhәtә. Bөrtөklө kul'turalar urożajьn inde jьjnaj başlaqan qajhь ber krajđarđa hәm өlkәlәrđә oşo kөngә tiklem kombajndarqa hәm traktorđarqa remont tamamlanmaqan hәm at jegep ura torqan inventarđar đa remontlanmaqandar, ә eşlәj torqan kombajndar tulьhьnsa fajđalanьlmajđar. Bөrtөklө aşlьqtarđьŋ balavьđlanьp bөşkәn ososronda hәm ajrьm ucastkalarđaqь beşep өlgөrgәn aşlьqtarđь hajlap urьvđa urożaj jьjnaj torqan jabaj maşinalarđь fajđalanmav fakttarь bar, bьl xәl aşlьqtьŋ ytә nьq beşevenә hәm unьŋ qojolovьna kilterә.

Sojuzđьŋ kөnjaqtaqь kyp kenә rajondarьnda 1940 jьlqь urożajđan bөrtөklө kul'turalar әderlәvđeŋ berense hәđәmtәlәre, urьndaqь partia hәm sovet ojoşmalarьnьŋ, nәq әderlәvđәr başlanqan vaqьtta, gosudarstvoqa igen tapşьrьvđьŋ urożaj jьjnav hәm aşlьq huqьv barьşnan artta qalьvьna kilterevse xatalarqa jul qujqanlьqtarьn kyrhәtәlәr. Avьl xuzalьqь produkttarьn gosudarstvonьŋ әderlәv punkttarьna taşьv bujьnsa, kolxozdarđьŋ jonle tartьv kөstәren fajđalanьvđьŋ siktәn tьş jeterlek bulmavь kevek hәm avьl xuzalьqь produkttarьn taşьvđьŋ kypselek өlөşөn gosudarstvo transportь-өbtөnә jөkmәtergә mataşьv kevek, uđqan jьlda bulqan zararlь tendensia jaŋьnan qabatlana.

VKP(в) Uđәk Komitetь hәm SSR Sojuzь Sovnarkomь urьndaqь partia, sovet ojoşmalarьnan / hәm Narkomzagtan, uđqan jьlda, bigerәk tә, Omski, Celәbe hәm Kujbьjşev өlkәlөrendә Krasnojar krajьnda hәm Başqortostan / ASSR-đa avьl xuzalьqь produkttarь әderlәvđe ojoştorovđa / bulqan jeteşhedlektәrđeŋ hәm xatalarđьŋ qabatlanьvьna / jul qujmavđarьn / talap itәlәr, ularđa uđqan jьl kyp kenә jetәkse / partia, sovet rabotniktarь / ajrьm kolxozđarđьŋ hәm kolxozniktarđьŋ gosudarstvoqa qarşь tendensialaьnьŋ plenendә bu dьlar, şunьŋ hәđәmtәhendә igen әderlәv planь tultьrьlmanь, mәzbyri rәveştә bөrtөklө kul'turalar tapşьrьv hәm MTS eşe өsөn naturalata tylәv bujьnsa bajtaq nedoimkalar barlьqqa kide.

Urożaj jьjnav eştәren qьbqa sroktarđa ytkәrev, urożajđь juqaltьvđarqa jul qujmav, şulaj uq gosudarstvonьŋ avьl xuzalьqь produkttarь әderlәv planьn yđ vaqtьnda hәm tulьhьnsa ytәv maqsattarьnda VKP(в) Uđәk Komitetь hәm SSR Sojuzь Sovnarkomь partia, sovet, komsomol, jer hәm әderlәv organdarьn urożaj jьjnav eştәreŋ yđ / vaqtьnda ytkәrevgә hәm gosudarstvonьŋ әderlәvđәr / plandarьn xekymәt tarafьnan bildәlәngәn sroktarđa tultьrьvqa kolxozniktar massalarьn, MTS, sovxoz hәm әderlәv apparatь rabotniktarьn kiŋ raveştә mobilizovat itergә mәzbyr itә.

VKP(в) Uđәk / Komitetь hәm SSR Sojuzь Sovnarkomь SSSR Narkomzemьn, Narkomzagьn, Narkomsovxozьn, Narkompişcepromьn, Narkommәsomolpromьn, Sojuznьj republikalarđьŋ Kompartia, Uđәk Komitettarьn, respublikalarđьŋ Sovnarkomdarьn, partia hәm komsomoldьŋ kraj, өlkә hәm rajon komitettarьn hәm xeđmәtsәndәr / deputattarь / sovettarьnьŋ başqarma komitettarьn, MTS, sovxoz direktorđarьn / hәm kolxoz predsedateldәren tybәndәgelәrđe eşlәrgә mәzbyr itәlәr;

I

Bөrtөklө aşlьq hәm majlь kul'turalarđьŋ urożajьn jьjnav bujьnsa

1. MTS hәm sovxozdarđa traktorđarđь, avtoperedevezkalarđь, molotilkalarđь, lokomobilidәrde, avtomaşinalarđь hәm bөtә urożaj jьjnav maşinalarьn remontlavđь tulьhьnsa tamamlarqa, jьqьlqan aşlьqtarь / bulqan rajondarđa / jьqьlqan aşlьqtьŋ urożajьn jьjnav өsөn kombajndarđь hәm / başqa urożaj jьjnav maşinalarьn qulajlaştьrьp / oborudovat' itergә.

2. Aşlьqtьŋ urьlmajьnsa qamьlda ođaq ultьrьvьna / hәm unьŋ qojolovьna jul qujmabqa, bьnьŋ өsөn brigadalarđa aşlьqtьŋ ajrьm ucastkalarьnьŋ өlgөrөven jentekle kyđatev / ojoştororqa, barlьq aşlьqtьŋ da өlgөrөven ketmәjensә, / aşlьq өlgөrgөn ucastkalarđa kombajndar menәn / hәm jabaj maşinalar menәn hajlap jьjnavđь tә'min itergә.

3. Başaqlь aşlьqtarđь kombajndar menәn jьjnavđь aşlьq / tulьhьnsa өlgөrgөs, / jabaj maşinalar menәn aşlьqtь balavьđlanьp beşkөn saqьnda başlarqa, urożaj jьjnavđa kombajndarđьŋ eşen tәvlekkә 16 soqattan dә kөm itmәbkә, şulaj uq jabaj maşinalarđь la, attarьn alьştьrьp jegep, tәvlekkә 16 saqattan dә kөm eşlәtmәbkә.

4. Aşlьqtarđь sapqandan huŋ tid yk / kөltәgә bәjlergә hәm ularđь symәlәgә, / babkaqa, qьrlьqqa halьvđь ojoştororqa. / Igende / kombajn / menәn jьjqas ta halamdь jьjьvđь hәm ebkertlәvđe tә'min itergә.

Jabaj maşinalar menәn jьjnalqan aşlьqtь / sapqandan huŋ 10 / kөndәn dә huŋqa qalmaj ebkertlergә tip bildәlergә.

5. Aşlьqtь huqьvđa huŋqa qalьvqa jul qujmabqa hәm aşlьq huqьvđь, unь sapqas 5 kөndәn dә huŋqa qalmaj başlavđь tә'min itergә, iŋ elek symәlәgә halьnqan aşlьqtь huqьvđь ojoştororqa. MTS / hәm sovxozdarđьŋ molotilkalarьnьŋ eşen tәvlekkә 20 sәqattan dә kөm itmәvđe tә'min itergә. Ibke ьrđьndarđa, ularđь aldan tadartmaj torop, aşlьq huqьvđь buldьrmabqa.

6. Kombajndarđьŋ tuqtavьđ eslәvđәren tә'min itev өsөn iŋ jaqşь traktorđarđь bylergә, hәr ber kombajn agregatьna urożaj jьjnav bөtkensә juqьvlьq / hәm hьv taşьv өsөn aşlьqtь kipterev, tadartьv hәm taşьv өsөn, halamdь ebkertkә halьv өsөn kөrәk bulqan handa attar hәm arbalar bylep kolxozniktarđьŋ daimi sostavьn yđ vaqtьna berketergә, şulaj uq zagondarđь uratьp sabьp sьqьv hәm jerđeŋ mәjөştәren sabьv өsөn lobogrejkalar berketergә.

7. Urożaj jьjnav vaqtьnda kombajndarđь / hәm traktorđarđь jentekle rәveştә tәrbiә menәn tә'min itergә, / hәr ber MTS hәm hәr ber sovxozda 2-3 avtoperedvizka masterskojđarь / oborudovat' itergә hәm bьl masterskojđarđь kvalifikatsialь texnik kadrđar menәn, şulaj uq kөrәkle bulqan / instrument hәm zapas castөr menәn / komplektovat' itergә.

8. Urożaj / jьjnavđьŋ sьjfatьna jentekle kontrol' qujьrqa, / kombajndar menәn urożaj jьjnavđa ođon qamьl qaldьrьvqa / jul / qujmabqa, jьqьlqan aşlьqtь, qujь ytkәn aşlьqtь jьjqanda gektar hanь artьnan / qьvmabqa, bьnda xederđьŋ alьm kiŋlegen tarajtьrqa. Urożajь jьjnalqan bөtә majđandarđa, aşlьqtь sapqandan huŋ uq, jerđe qalqan başaqtarđь jьjьvđь mәzbyri rәveştә ytkәrergә.

9. Hәr ber babьvsьlьq brigadahьnda urożaj jьjnavqa başlaqanqa / tiklem aşlьq huqьv өsөn ьrđьndar hәm jabьq ьrđьndar әderlergә, aşlьqtь asьq ьrđьnda haqlavqa jul qujmabqa. Aşlьq kiptergestәrđe remontlavđь hәm ulardь janьnan tәđәvđe tamamlarqa.

10. Kolxozdarđa hәm sovxozdarđa huqьlqan hәm kombajndar menәn jьjnavđan alьnqan igende mәzbyri rәveştә ylsәp barьvđь, şulaj uq igende әderlәv punkttarьna hәm kolxozdarđьŋ skladtarьna taşьqanda ylsәp alьp kitevđe bildәlergә.

Igendeŋ ьrđьndarđa haqlanьvь өsөn javaplьlьqtь hәr ber brigadala—brigadirqa, ә totoş kolxozđa—kolxoz predsedatelenә jөkmәtergә.

11. Kolxozđьŋ babьvsьlьq brigadalarьnьŋ brigadirđarь urożajь jьjnalqan ucastkaль ken hajьn yđđare qabul itergә tejeştәr, ә kolxoz predsedateldare—şul ucastkala eş bөtkөndөn huŋ өs kөndөn dә huŋlatmaj brigadirđarđan qabul itergә tejeştәr tip bildәlergә. Sovxozdarđa urożajь jьjnap alьnqan majđandarđь sovxozdarđьŋ direktorđarь jәki bylek hәm ferma upravlajuşcidare qabul itergә tejeştәr. Ucastkalarđь qabul itev eştenŋ sьjfatьna baha qujьlьp, akt menәn oformit itelergә tejeş.

12. 1940 jьldьŋ urożajьn jьjnaqanda kolxozdarđaqь, MTS hәm sovxozdarđaqь bөtә jabaj maşinalarđь hәm qoraldarđь fajđalanьrqa.

MTS -tar tarafьnan xeđmәtlenderelә torqan kolxozdarđa aşlьq huqьvđь tiđlәtev өsөn sovxozdarđa aşlьq huqьv eşe tamamlanqas MTS-tarđa ularđьŋ huqьv maşinalarьn fajđalanьrqa.

Urożajđь kombajndar menәn jьjnav tamamlanqas, kombajndarđь statsionar aşlьq huqьvđa fajđalanьrqa.

13. Kombajnlarđьŋ tәđekhәđ bulьvđarь sәbәple tuqtap torovđarь arqahьnda aşlьqtьŋ qojolovьna jul qujmabqa. Kombajndarđьŋ MTS qәjebe menәn eşlәmaj torov vaqtqalarьnda kolxozdarqa, tege jәki bьl massivtьŋ urożajьn kombajn menәn jьjnav өsөn bylengәn bulьvqa qaramabtan, urożaj jьjnavđь jabaj maşinalar menәn uđqarьrqa rөxsөt itergә.

Өbtөl urьv hәm kombajnđь nasar regulirovat' itev arqahьnda kombajner tarafьnan urożaj juqaltьvqa jul qujьlha, MTS hәm sovxoz direktorđarьna urożajьn sьjfathьđ jьjqan ucastka өsөn kombajnerqa xaq tylәvđe 30 protsentqa tiklem kөmetergә rөxsөt itergә.

14. MTS parkьnda kombajndarqa өbtөmө bula alьrlьq hәm ular janьnda đur rol' ujnaj alьrlьq lobogrejka, samoskidka hәm urożaj jьjnaj torqan başqa jabaj avьl xuzalьqь maşinalarьnьŋ bulmavьlan, ә eşlәnep sьqqan zatkalarđь hәm urożaj jьjnaj torqan başqa jabaj maşinalarđь MTS-qa tapşьrьv urьna kolxozdarqa hatьvđan torqan bik tupaь xatahь bөtөrergә. Şul maqsat menәn tybәndәgelәrđe eşlergә:

a) MTS parkьna inә torqan maşinalar isemlegenә, kombajndar menәn ber rәttәn—lobogrejkalarđь, samoskidkalarđь hәm yđe urьp bәjlәj torqan maşinalarđь irderergә;

b) SSSR Narkomzemьn, lobogrejkalar, samoskidkalar hәm yđe urьp bәjlәj torqan maşinalarđь eşlәp sьqarьvđь arttьrьv planьn ber dekada vaqьt esendә VKP(в) Uđәk Komitetьnьŋ hәm SSSR Sovnarkomьnьŋ ratlavьna inderergә mәzbyr itergә;

v) janь eşlәnep sьqa torqan bөtә lobogrejkalarđь, samoskidkalarđь hәm yđe urьp bәjlәj torqan maşinalar-

(Davamь 2-se bittә).

UROŽAJ JIJNAV HƏM AVIL XUŽALIQIL PRODUKTTARI. ƏDERLƏV TURAHINDA

VKP(b) Üdək Komitetinin həm SSR Sojuzu Xalıq Komissardarı Sovetinin qararı

(Davamı, başı 1-se bittə).

dir, urozaj jıjnav maşinaları parkın durajtıv ösən MTS-tarqa qına birergə.

15. Urozaj jıjnavdı qıtqa sroktarda ytkərev maqsattarında, urozaj jıjnavdın həm aşlıq huqıvdın təvge 15-20 könəndə kombajn menən urozaj jıjnav eşen xedmətlenderevdə, janaj urozaj jıjnav maşinaları menən həm qul menən aşlıq sanıvda, kəltə bəjləvdə, öjəvdə həm taşıvda, aşlıq həm halam ebkertləvdə, başaqtar jıjnavda, aşlıq tadartıvda, şulaj uq aşlıqtı huqıv həm gosudarstvoqa tapşırıv bujınsa bətə eştərdə eşləvse kolxozniktarqa—köndələk normanı ytgəndə, kolxozdarda jəşəp kilgən rassenkalarqa qaraqanda ike tapqır miqdarda xedmət köndəre nacislət' itevde kolxozdarqa rekomendovat' itergə.

16. Brigadala bərtəklə aşlıq kul'turaların jıjnavdı kalendar 20 köndən də hunlatmajınsa tamamlaqan babıvsılıq brigadalarının brigadirdarına dərtlənderev rəveşendə, urozaj jıjnav osoronda xedmət köndəren ike tapqır kyberək nacislət' itevde kolxozdarqa təqdim itergə.

17. Kombajndardın təđək eşləven həm ydđərenə berketelgən kombajndar menən urozaj jıjnav planın 20 köndən artıq bulmaqan srok esendə ytəvđəren tə'min itkən MTS həm sovxoz mexaniktarı MTS-tarđın həm sovxozdarđın premia fondtarınan 2 ajlıq oklad kyləmendə premia alalar həm planda kyđđə totolqan sroktarda hun əlgərə torqan kul'turalarđı jıjnaqan saqta ber ajlıq oklad kyləmendə premia alalar, tip bildələrgə.

18. Kolxozdarđı həm sovxozdarđı orloq ucastkalarınan jıjnap alınqan sortlı orloqtar menən tə'min itev ösən, rajsemxozdarda həm kolxozdarđın, sovxozdarđın orloq ucastkalarında bərtəklə aşlıq kul'turaların ajrıvsa jentekləp jıjnavdı ojoştororqa, bındaqı urozajdı jıjnav ösən iq jaqşı kombajndardı həm iq təzribəle kombajnerdardı bylergə: Orloq ucastkalarının urozajın jıjnavdı aşlıq tulıhınsa əlgərəp jetkəndən hun 5—7 kön esendə ytkərergə, urozaj jıjnaqanda, aşlıqtı huqıvanda; tadartqanda həm orloq aşlıqın haqlaqanda aşlıqtın sorttarın həm kategoriaların butavqa jul qujmabqa.

19. MTS-tın unşlı eşləven tə'min itev ösən SSSR Verxovnıj Soveti Prezidiumının «Maşina-traktor stansialarında eşləvse traktoristardın həm kombajnerdardın yđ beldektəre menən eştən kitevđəren tıjıv turahındaqı» Ukazına lajrıvsa əhəmiət birep, obkomdardı, krajkomdardı həm sojuznıj respublikalardın kompartia Üdək Komitettarın unın dərəb ytəleven kyđətergə məzbyr itergə.

20. Kolxozdarda, MTS-tarda həm sovxozdarda bətə kolxozniktardın, MTS həm sovxoz eşseləreneq həm ulardın eş vaqtının urozaj jıjnavda tulıhınsa fajdalanılıvın tə'min itergə həm kolxozniktardın, MTS həm sovxoz rabotniktarının eşte irtənge 5-6 səqətkə tiklem başlav urnına, urozaj jıjnav həm babıv eştərenə 8-9 səqəttə sbqıp həm jalandaqı eşte qojaş bajıvdan alda tuqtatıvdarı kevek jul qujılmabılq praktikanı qəməldə bətərərgə.

Kolxozniktar, MTS həm sovxoz rabotniktarı təşkə aşqa həm təngələkkə avılqa qajtıp jərərgə həm bıqa qəderle eş vaqtın ərəm itergə məzbyr bulmahındar ösən kolxozdarda, MTS-tarda həm sovxozdarda babıv standarının, kuxnələrdın jıhazlandırılıvın, babıvda tuqlanıv eşenen ojoştorolovın tikşererge həm tə'min itergə.

21. Kolxozdarda gosudarstvo aldında ydđərenen jəkləmələren ytəgəndən hun barlıq bərtəklə aşlıqtın həm mal adaqının bajtaq ələşənen xedmət köndərenə ələşep bireleven, şunın həđəmtəhendə, aldaqı jılda aşlıq unmav vaqiqahı bulqan xəldə kolxozdın orloq, adıq həm furaz ösən his ber tərlə straxovoj fondı qılmavın dərəb tygel tip tanırqa. Kolxozdarqa gosudarstvo aldındaqı bətə jəkləmələren ytəgəndən hun həm orloq halqandan hun — kolxozdarda aşlıq unmav vaqiqahı bula qalha, tip straxovoj orloq, adıq həm furaz fondtarı təđəv ösən jıjnalqan urozajdın dərəb fajdalanılıvın tə'min itevde təqdim itergə.

22. Kolxozdarda 1940 jılqı urozajdan bərtəklə aşlıq kul'turalarının straxovoj orloq fondı jılıq kərək miqdardın 15 protsentı kyləmendə, ə qoroloq bula torqan əlkələrđen, atap əjtkəndə: Saratov, Stalingrad, Kujbışev, Çkalov, Könbajış Qazaqstan, Aqtübə əlkələrenen həm Volga bujı nemestəre ASSR-din kolxozdarında jılıq kərək miqdardın 20 protsentı kyləmendə tədələ, tip bildələrgə.

Kolxozdarda 1940 jılqı urozajdan adıq kul'turalarının valovoj sborının 2 protsentı kyləmendə adıq ösən straxovoj fond buldırırqa.

Gosudarstvo aldındaqı ydenen bətə jəkləmələren (ssudalardı qajtarıv, igen tapşırıv, neddoimkalardı tyləv, naturalata tyləv) ytəgəndən hun kolxoz pravleniehe həm bətəhenən elek kolxoz predsedatele, bərtəklə aşlıq kul'turalarının bətə bildələngən obşcestvennıj fondtarın (orloq həm furaz fondtarı, orloq straxovoj fondı, adıq straxovoj fondı, jardam kyrhətergə, bunın ösən ulardın qaramaqına vaqıtlı rəveştə kərəkle handa hınalqan rabotniktardı birergə həm bu eşte ytəgəndə kolxozdardın urozajın jıjnaqan saqta könbaqıştı həm başqa majlı kul'turalarda tərbiələv bujınsa eşte jomşartmajınsa, ulardın rət araların utavdı həm jomşartıvdı tə'min itergə.

25. Hər ber kolxozda könbaqıştın urozajın jıjnav ınun ölgərəv momentınan alıp 6 — 8 kön esendə ytkərelergə tejeş. Kleşcevinanın suqtarın berense tapqır kibevde 2 kön esendə həm jeten-kudrəştı həm başqa majlı kul'turalardı jıjnavdı 4-5 kön esendə tamamlarqa.

26. Könbaqıştın jıjnav eşen yđ vaqtında yıkərergə həm yđ vaqtında jıjnap alıv saraların kyrməv arqalında könbaqıştın bik nıq qojolovı kevek ytkən jılqı xatalardın qabalanıvına jul qujmabqa. Könbaqış jıjnav eşendə eşləvse kombajndardın spetsialı qulajlaştırılıvdar menən jıhazlandırılıvı ösən bətə saralardı kyrergə.

27. Kolxozdardı həm sovxozdardı majlı kul'turalardın orloqtarın asıq ırđındarda haqlavdan tıjırqa, majlı orloqtardı, bigerək tə kombajndan alınqan orloqtardı, his kisektermajensə tadartıvqa, ədərləv punkttarına jaqşı sıjfatlı majlı orloqtar tapşırılıvın tə'min itevgə ulardı məzbyr itergə.

II

Bərtəklə aşlıq həm majlı kul'turalardı ədərləv bujınsa

1. Bərtəklə aşlıq həm majlı kul'turalardı gosudarstvoqa tapşırıv ođaqqa hudılqan həm ole haman tamamlanmajan rajondarda bu kul'turalardı tapşırıvdar bujınsa jəkləmələr birevde iq qıtqa srok esendə tamamlarqa.

2. Narkomzagtın əlkələrdəge, krajdardaqı həm respublikalardaqı upolnomocennıjđarına ulardın kolxozdardı urozajlılıq razrədtarına inderev bujınsa bulqan eştərenə tejeşle jardam kyrhətergə, bunın ösən ulardın qaramaqına vaqıtlı rəveştə kərəkle handa hınalqan rabotniktardı birergə həm bu eşte ytəgəndə kolxozdardın urozajın tybənəjtep kyrhətevgə həm şunın menən naturalata tyləvden kyləmen jahalma rəveştə tybənəjtevgə jynəlderelgən hər tərlə antigosudarstvennıj ınılıştarqa qarşı kərəşergə.

3. MTS-tardın eştəre ösən kolxozdarqa scottar tapşırıv kolxozdardın urozajlıq razrədtarına indereleve turahında Narkomzagupolnomocennıjının belderev qaqıdı alqas ber adnanan da hunlatılmaj, ə aşlıqtı sabıv, kombajn menən jıjıv, huqıv həm tadartıv ösən — MTS tarafınan eş eşlengən kəndən hun ber adnanan da hunlatılmaj başqarıla tip bildələrgə.

MTS direktordarın, naturalata tyləvdərde ibəpləvden dərəblegən, MTS-tar eşlegən eşkə scottardı kolxozdarqa yđ vaqtında tapşırılıvı ösən həm tapşırılqan scottar bujınsa kolxozdardın bərtəklə aşlıqtı tapşırıvdarı ösən gosudarstvo aldında licno javaplılıqtarı turahında ibkərtergə.

4. Bigerək tə kombajndardan alınqan aşlıqtı nıqlap tadartıvdı, şulaj uq kolxozdar həm sovxozdardın köstəre həm sredstvoları menən dımlı həm jeveş aşlıqtı yđ vaqtında kipterevde ojoştorop, kolxozdar həm sovxozdar tarafınan tulıhınsa jaqşı sıjfatlı aşlıq, dəgə, könbaqış həm başqa majlı kul'turalar tapşırılıvın tə'min itergə.

5. SSSR Narkomzagına sentnerın sentnerqa bulqan ekvivalent bujınsa xaqtarı arahındaqı ajırmanı aqsa menən tyləp tybəndəgelər urnına bərtəklə aşlıq kul'turaları alırqa rəxsət itergə:

a) kolxozdarqa həm sovxozdarqa silosqa səsev ösən birelgən könbaqış orloqo ssudalanı urnına;

b) 1940 jılda majlı kul'tura səsevlektəre bulmaqan kolxozdardın könbaqış həm başqa majlı kul'turalar bujınsa burıstarın qaplav urnına.

6. Kolxozdar həm sovxozdar tarafınan gosudarstvoqa tapşırıla torqan berense partia bərtəklə aşlıqtan həm majlı kul'turalardan berense nəvbəttə kolxozdar həm sovxozdar tarafınan gosudarstvonan alınqan orloq, adıq həm furaz ssudaları qaplanırqa teje, tip bildələrgə.

Məzbyri tapşırıvdar həm MTS-tardın eşe ösən naturalata tyləv bujınsa bərtəklə aşlıq, dəgə həm majlı kul'turalardın uđqan jıldardan qalqan nedoimkaları məzbyri tapşırıvdar ösən bildələngən sroktarda həm tərtiptərdə qaplanalar.

7. Məzbyri tapşırıvdar həm MTS-tardın eşe (aşlıq huqıvdan başqaları) ösən naturalata tyləv bujınsa bulqan bərtəklə aşlıqtı, könbaqıştı həm başqa majlı kul'turalardı kolxozdar, kolxozniktar həm janqıđaq xuzalıqtar yđđərenə tapşırılqan jəkləmələrgə həm MTS-tardın eşe ösən birelgən scottarqa tulı jaraşlı rəveştə tapşıra'ar, tip bildələrgə, atap əjtkəndə: bojđaj, dəgə, quđaqlı kul'turalar, qara bojđaj, tarı həm arış — tapşırıvdar bujınsa bu kul'turalardın hər berehe ösən birelgən jəkləmələrdə həm MTS-tardın eşe ösən scottarda bildələngən kyləmdərdə tapşırılalar, başqa bərtəklə kul'turalar bujınsa bildələngən jəkləmələr həm bu kul'turalar ösən scottar menən bildələngən kyləmdə, tapşırıvsının teləgən ber kul'tura hajlap tapşırıv xoquqı menən, ə majlı kul'turalar bujınsa jəkləmələr həm MTS-tardın eşe ösən scottarda bildələngən kyləmdərdə tapşırılalar, başqa bərtəklə kul'turalar bujınsa bildələngən jəkləmələr həm bu kul'turalar ösən scottar menən bildələngən kyləmdə, tapşırıvsının teləgən ber kul'tura hajlap tapşırıv xoquqı menən, ə majlı kul'turalar bujınsa jəkləmələr həm MTS-tardın eşe ösən scottarda bildələngən kyləmdə, zakon tarafınan bildələngən almaştırıv ekvivalenttarına jaraşlı rəveştə ber kul'turanı ikense kul'tura menən alıştırıv xoquqı menən — tapşırılalar.

8. Kolxozdar tarafınan igen tapşırıvdı ytəp bətərgəngə tiklem orloq fondtarı barı tik orloq ucastkalarınan halınırqa qına mümkin. Bu ucastkalardın durlıqı: tejeşle kul'turalardın dəjəm səsevlek majdanının uzum bojđajı həm arış bujınsa — 12 protsent, holo həm arpa bujınsa — 13 protsent, jad səselgən bojđaj, tarı həm qara bojđaj bujınsa — 15 protsent, kukuruza bujınsa — 3 protsent, könbaqış həm başqa majlı kul'turalar bujınsa 5 protsenttan da artıq bulmabqa tejeş.

Üdərenen gosudarstvo aldındaqı jəkləmələren ytəp bətməjensə torop kolxozdardın dəjəm səsevlektərenən orloq fondtarın halıvdı tıjırqa.

Orloq həm straxovoj fondtarın tulıhınsa halqandan hun kolxozdardın həm sovxozdardın orloq ucastkalarınan jıjıp alınqan igen artıp qalqan xəldə orloq ucastkalarınan alınqan artıq igende kolxozdar həm sovxozdar ydđərenen gosudarstvo aldındaqı jəkləmələren ytəvgə, ə bu jəkləmələr ytəlgəs, başqa kərəktərgə tota alalar, tip bildələrgə.

9. Urozaj jıjnav vaqtında həm ədərləvdər planın ytəgəngə tiklem bərtəklə aşlıq, dəgə həm könbaqıştan kolxozniktarqa avans birevde həm kolxozdardın eske kərəktərenə totovdı gosudarstvonın ədərləv punkttarına faktik tapşırılqan bərtəklə igen, dəgə həm könbaqıştan

(Davamı 3-sə bittə).

UROƵAJ JIJNAV HƏM AVIL XUƵALIQIN PRODUKTTARI ƏDERLƏV TURAHINDA

VKP(b) Yđək Komitetınıń həm SSR Sojuzı Xalıq Komissarđarı Sovetınıń qararı

(Davamı, başı 1-2-se bittərđə).

bərtəklə igen bujınsa 15 protsent, dögə həm kənbaqış bujınsa 5 protsent kyləmendə bildələrgə.

Avans birev həm kolxozdarđıń eske kərəktərenə totonov əsən bildələngən otcislenie normaların arttırıv jaqına bođovđıń hər tərlə fakttarın qırqa rəveştə bətərə barıp, bıl bildələngən normalarđıń ytəlevenə qatı kontrol' qujırqa həm qəjeplelərđe igen əderləvđe tarqatıvsılar həm igende tuđđıtıvsılar itep javapqa tarttırırqa.

10. Sovxozdarđıń bərtəklə aşlıq, kənbaqış həm başqa majlı kul'turalar tapşırıv plandarın bildələngən srokтarđa yđ vaqtında həm tulıhınsa ytəvđəren, şulaj uq sovxozdarđıń promfinplandarına jaraşlı rəveştə gosudarstvoqa bərtəklə aşlıq tapşırıv planın ytəgəndən, ssudalarđı qajtarqandan həm orloq, furaz fondtarın halqandan hun, sovxozdarđa qalıvı məmkin bulqan bətə artıq bərtəklə aşlıq həm dögənə igen hatıp alıv şarttarında məzbyri rəveştə gosudarstvoqa tapşırıvđı tə'min itergə.

11. Kolxozdarđıń həm sovxozdarđıń jənle tartıv kösən əderləvđər osoronda əderləvđər həm batıv eştəre menən bəjlənməgən eştərđə fajđalanıv praktikahın tıjırqa.

Guzevoj transport menən bərtəklə aşlıq, səgəldər, kartuf həm jəşelsə taşıv bujınsa rajondarqa həm kolxozdarqa biş kənlək zadanielər bildələrgə, zadanielərđen ytəleşenə sistemalı rəveştə kontrol' alıp barıvđı tə'min itergə.

12. Janı aşlıq kilə başlaqanqa tiklem aşlıq haqlaj torqan urındarqa, inventarqa, ylsəv xuzalıqına remont həm dezinfeksia jahavđı tamamlap, əderləv punkttarın, skladtarđı, elevatorđarđı həm aşlıq kiptergestərđe tulı əderlek xəlenə kilterergə həm elevatorđarđı həm aşlıq kiptergestərđe kərəkle jaqıvlıq zapası menən tə'min itergə.

13. Bik kərəkle xə'də genə SSSR xəkymətenen rəxsəte menən aşlıqtı buntta haqlarqa məmkin. Ə bıl rəxsət bulmaj torop aşlıqtı buntta haqlavqa jul qujıvđa qəjeple keşelər zakondı bođovsılar sıjfatında ugolovnıj javaplılıqqa tartılasaqtar, tip bildələrgə.

14. Jul eştəre Xalıq Komissariatına həm əderləvđər Narkomatına igendeń massovıj rəveştə kilgən ososonda timer juldar esendə pojezdar—vertuşkalar lojostorqa həm operativ regulirovat' itev tərtibendə, dəjəm igen taşıvđar planı siktərendə, igen əderək kilə torqan əderləv punkttarına vagondar birevđe qıbqartıv ibəbenə igen kybəjep kitkən əderləv punkttarına vagondar birevđe arttırırqa quşırqa.

15. Igen tejəgəndə həm buşatqanda vagondarđıń həm bigerək tə barzalarđıń jul qujqıhıđ rəveştə prostoj jahavđarı prakтikahın bətərərgə.

16. Igen, səgəldər həm əderlenə torqan başqa avıl xuzalıqı produkttarın tamam taşıp bətərgəngə tiklem «Sojuzzagottrans»tıń avtomaşinaların avıl xuzalıqı produkttarın əderləv menən bəjlənməgən başqa jəktərđe taşıvqa qullanıvđı tıjırqa.

«Sojuzzagottrans»tıń maşinaları berense nəvbəttə «Zagotzerno»nıń alıbtaqı əderləv punkttarınan həm timer juldarqa, pristanlərgə alıb bulqan kolxozdarđan igen sıqarıvqa, ə səgəldər rajondarında—əderləv punkttarınan 15 kilometrđən artıq alıbılqtaqı kolxozdarđan səgəldər taşıvqa fajđalanılırqa tejeştər, tip bildələrgə.

«Sojuzzagottrans»qa kolxozdarđıń i avıl xuzalıqı produkttarın taşıqan əsən ularđıń banktaqı scottarınan berense nəvbəttə aqsa alıv xoquqın birergə.

17. Əderləv punkttarına bara torqan juldarđı bətə igen əderləv osoronda jərərlək xə'də totovđı tə'min itergə.

18. Igen skladtarı tədələşən eşse kösə həm urındaqı tədəv materialı menən tulıhınsa tə'min itep, bıl tədələştən artta qalıvın bətərərgə.

19. Əderləv punkttarına gosudarstvoqa tapşırıla torqan igenden kleşc menən bođolqanın kire qajtarıvđı tıjırqa.

Əgər əderləv punktına kleşc menən bođolqan igen kilterelə qa'lha, punkttar bındıj igende kolxozdardan, sovxozdarđan həm janıqıđaq xuzalıqtarđan ylsəvenən 2 protsent kyləmendə həm xaqınan 1 sentnerqa 30 tin kyləmendə skidka menən həm unı ajrım haqlap, kiləsəktə tađartıv şartı menən alalar.

20. Skladtarđa, əderləv punkttarında, igen haqlav urındarında tađalıqtı bik nıq kyđətergə, bərtəklə igendərđe, qıđıvđarqa, boqolovđarqa həm qorotqostar taraînan zararlanıvđarqa jul qujmabılq itep yđ vaqtında eşkərtep qujırqa.

III

Kartuf həm jəşelsələrđe jıjnav həm əđerləv bujınsa

1. Kartuf, jəşelsə həm bıl kul'turalarđıń orloqloq səsevlektərendə, ularđıń urozajın jıjnap alqanqa tiklem, rət araların eşkərtevđe, avıl xuzalıqı qorotqostarına qarşı kərəşle, ə, kərək bulqan urında, hıv hibevđe tə'min itergə.

2. Orloqtar jeteşterev maqsatına bildələngən kartuf səsevlektərenə, şulaj uq jəşelsə kul'turalarınıń orloq jeteşterə torqan bətə səsevlektərenə approbatsia ytkərergə, orloq jeteşterə torqan səsevlektərđe avrıv ybemlektərđən həm ikense sorttarđıń qatnaşmalarınan tađartıv ytkərevđe tə'min itergə.

3. Kartuf, jəşelsə həm bıl kul'turalarđıń orloqtarın qıđqa sroktar esendə, kədgə qıravđar təşəv vaqtı kilep jetkəngə tiklem jıjnap alıvđı ytkərergə.

4. Kolxozdarđıń, kolxozniktarđıń həm jənqıđaq xuzalıqtarđıń gosudarstvoqa kartuf tapşırıv bujınsa yđ jəkləmələren ytəgəngə tiklem, kartuftı sitkə hatıvđarın tıjırqa.

5. Qalalarđaqı həm eşselər posjolkalarındaqı jeşselərđen, xedmətkərđərđeń, kooperativlaştırılqan kustarđarđıń gosudarstvoqa məzbyri rəveştə kartuf tapşırıvđarqa jəlep itelməvđəren kyđđə totqan 1939 jılqı tərtipte 1940 jılda la haqlarqa.

6. Kartuftarđı həm jəşelsələrđe qabıl itev həm haqlav əsən, tybələre jabılqan urındar, skladtar; haqlav urındarı, tara həm ylsəvđər, şulaj uq jəşelsələrđe todlaj, əsetə həm eşkərtə torqan punkttar əderlərgə, ularđıń elekkeləren remontlavđı həm janıların tədəvđe 1940 jıldıń 20-se avqusınan da hunqa qaldırmajınsa tamamlarqa, ə qala jortlarınıń bađđarın kartuf haq'av əsən qulajlaştırıvđı 1940 jılıdıń 1-se sentəbrenə tamamlarqa.

Kartuftarđıń həm jəşelsələrđeń massovıj rəveştə inderelə başlavđarı osorona, əderləv punkttarınıń təvlek bujına eşlavđəren bildələrgə.

7. 1939 jılqı 9.600 tonna urnına, 1940 jılda 16.000 tonna kyləmendə kartuftar həm jəşelsələr kipterev iplanın minimal' zadanie itep rablap, kartuf həm jəşelsələr əderləv bujınsa tejeşle zonalarđı kartuf həm jəşelsələr kipterev predpriatielərenə berketep, jəşelsə həm kartuf kipterev eşen kinəjtergə.

8. Kartuf həm jəşelsələrđe transportarđa həm burttarđa haqlavđıń iq jabaj ısuldarın fajđalanıvqa ajrıvsa nıq iqtibar itep, ularđı janı xəlendə haqlav eşen ojoştorovđı tə'min itergə.

Alıb punkttarđa kartuftarđı burttarđa jaqqa tiklem haqlavđı potrebkooperatsialarqa jəkmətergə, bıl eştə sel'polarqa instruktaz ytkərergə, kadrđarınıń əderlegen tikşererge, kartuftarđı tejeşensə, juqarı sıjfatlı həm juqaltıvhıđ haqlavđı tə'min itev əsən kərək tiklem kyləmdə halam əderlərgə.

Spirt həm krakmal-patka eşləj torqan zavodtar əsən bildələngən kartuftarđıń ber ni tikiem ələşən kolxozdarđa haq'avđı, sana julı təşkəs həm jađ kənə ularđı kolxozdarđıń zavodtarqa taşıvın ojoştororqa.

9. Kolxozdarđıń pravlenielərenə, kolxozniktarđıń dəjəm jıjılış qararı bujınsa, kolxozniktarđıń yđ usad'ba janı ucastkalarınan gosudarstvoqa kartuf tapşırıv jəkləmələren ytəvđəre ibəbenə, gosudarstvoqa kartuftı dəjəmləşterelgən səsevlektərđən tapşırırqa, həm şul kyləmdəge kartuftı ađaq kolxozniktarqa xedmət kənə əsən birelə torqan kartuftan totop qalırqa rekomendovat' itergə. Kolxozniktar yđđərenen usad'ba janı ucastkalarınan tapşırılırqa tejeş bulqan kartuftarın gosudarstvoqa samostojatel'no tapşırırqa bulqan xəldərđə, kolxozdarđıń pravlenielərə ularqa kartuftarın əderləv punkttarına taşıv əsən transport birələt.

10. Gosudarstvoqa kartuf tapşırıvđı ytəv menən ber rəttən, kolxozdar gosudarstvonıń əderləv punkttarına tapşırılqan kartuftarđıń 10 protsentı miqdarında xedmət kəndərenə bylələr həm unı berense nəvbəttə kartuf qađıvsılar həm taşıvsılar arahında bylələr, tip bildələrgə.

11. Urındaqı partia sovet həm əderləv ojoşmaları qalalarđıń həm promışjlennost' yđəktərenen xalıqtarın kədgə, qışqı həm jađqı osordarđa kartuf, jəşelsə həm jemeş menən tə'min itev əsən, şulaj uq qıraqaj jeləktər, jemeştər, bəşməktər həm bəl əderləvđe ojoştorov həm ularđıń kərəkle zapastarın buldırıv əsən tulı javaplılıqtı jəkməjđər, tip bildələrgə.

Əderləngən qıraqaj jeləktərđeń, jemeştərđeń, bəşməktərđeń həm baldıń əstəni ike ələşə hatıv əsən urındaqı ojoşmalarđıń qaramaqında qala, tip bildələrgə.

12. Zakon menən bildələngən ekvivalent bujınsa kartuf tapşırıvđı bərtəklə aşlıq menən almaştırıvqa Narkomzagtıń rəxsət itev xoquqın haqlarqa.

13. Kolxozdar əsən məzbyri tapşırıvđar bujınsa bildələngən sroktarđa, sovxozdar əsən rablanqan kartuf həm jəşelsə tapşırıv planın ytəvđe tə'min itergə.

IV

Jeten həm kinder urozajın jıjnav bujınsa

1. Jeten həm kinder urozajın jıjnavđa barlıq jeten joloqqostarđı həm kinder urozajın jıjnaj torqan maşinalarđı fajđalanırqa, jeten həm kinderđe 7—10 kəndən də ođaq bulmaqan srokta jolqovđı tə'min itergə.

2. Bıjıl səsevlektərđə jelendərđeń kyp qatlavlı bulıp ybevđəren ibəpkə alıp, MTStarđıń direktorđarın həm kolxozdarđıń predsedatelđəren jetenđe maşinalar menən jolqov əsən tiged hasaqlı ucastkalarđı jentekləp hajlap alıvđı tə'min itergə məzbyr itergə.

3. Barlıq jeten urozajın tulıhınsa jergə tyşəp halıvđı həm hıvqa halıvđı avqust ajında, ə kinderđe hıvqa halıvđı sentəbr ajında tamamlarqa.

Arxangel'ski, Vologda, Kirovski, Molotovski, Novosibirski, Omski həm Irkutski əlkələrenen, Altaj həm Krasnojar krajđarınıń, Komi həm Udmurd ASSR-đıń kolxozdarına huqıqlqan jetenđeń 30 protsentına tikiemen jergə tyşəp halıvđı aldaqı jılqa kyserergə rəxsət itergə, bıl jetendeń produksiahın 15-se avqustan ıda hunlamajınsa gosudarstvoqa məzbyri rəveştə tapşırırqa.

4. 1-se sentəbrđən də hunlamajınsa MTS-tarđa həm kolxozdarđa barlıq kiptergestərđe həm jeten, kinder talqıv maşinaların remontlavđı tə'min itergə, jeten həm kinderđe təvge eşkərtevđə ularđı tulıhınsa fajđalanıvđı tə'min itergə.

Jetende həm kinderđe maşinalar menən eşlav sezon planın arttırıp ytəgən hər ber protsentı əsən, systeń sıjfatı bujınsa zadaniene ytəgən şarttarđa, MTS-tarđıń direktorđarın həm mexaniktarın ularđıń ajlıq eş xaqınıń 1,5 protsentı miqdarı menən byləklavđe bildələrgə.

5. Jeten tyşəj torqan jaqşı urın menən tə'min itelməgən kolxozdarđaqı kolxoz pravlenielərenə jetendərđe halqın hıv menən jeveşlətevđe kiń qul'arqa məzbyr itergə.

6. Jeten həm kinder səsevlege bulqan kolxozdarqa jeten jolqov həm kinder urozajın jıjnav eşeneń təvge 5—7 kənəndə kolxozniktarqa xedmət kənən ike tapqır miqdarđa jađırqa təqdim itergə.

7. Batıvsılıq brigadaları brigadirđarına, ular jeten-kinder produksiaları tapşırıv planın totoş brigada bujınsa ytəgən xəldə, unıń brigadahındaqı zveno cletkaları ala torqan premia-nadbavkanıń urtasa miqdarında premia jađırqa kolxozdarqa təqdim itergə.

8. Kolxozniktarđan gosudarstvoqa məzbyri tapşırıvđanđı ytəv ibəbenə, 3 sentner bərtəklə kul'tura aşlıq urnına 1 sentner kinder orloqo ibəbe menən kinder orloqo qabul itergə rəxsət itergə.

(Davamı 4-se bittə).

UROŽAJ JIJNAV HƏM AVIL XUŽALIQIL PRODUKTTARI ƏDERLƏV TURAHINDA

VKP(b) Yđək Komitetınıq həm SSR Sojuzı Xalıq Komissarđarı Sovetınıq qararı

V

Şəkər səgəldərə urožajın jıjnav həm əđerləv vujınsa

(Başı 1-2-3-sə bittərđə).

1. Səgəldər ykən bətə osor esendə unı qıj ylən-dərenən utavđı, rət araların tərən itep jomşartıvđı, şulaj uq qorotqostarqa qarşı kəreş ojoştorop, bərtəklə aşıq kul'turalarınıq urožajın jıjnaqan vaqıtta la səgəldərđə tərbiələv eşen tuqtatmatqa.

2. Səgəldər qađıp ala torqan maşinalarqa remont jahavđı, urožaj jıjnavđa kərək vulqan inventarđarđı (mernitsalar, tađartıv əsən qullanıla torqan matalarđı) əđerləvđe, səgəldərđə tapşırıv punkttarına alıp vara torqan juldardı remontlav həm kyperđər tədəvđe 1-se sentəvrgə tamamlarqa.

3. Səgəldər tərbiələvđə eşləvselərgə, əgər ular kəndəlek normaların ytəhələr, ularqa 1-se avqustan 25-se avqusqa tiklem xeđmət kənən nacislət' itevđe ikeləto arttırırqa kolxoz predsedatelđərenə təqdim itergə, şulaj uq xaq tyləv həm byləkləvđeq jəşəp kilgən sistemahına əbtəlmə rəveştə, zvenolarqa plandan tış alınqan hər ike sentner səgəldər əsən ver xeđmət kənə miqdarında xeđmət kənə jađırqa həm kolxoz, səgəldərđə tapşırqanda premial'-nadvavka aldıqan handan da kəm vulmaqan miqdarđa, kontraktatsia vujınsa gektarđan tapşırılqan səgəldər əsən, zvenolarqa kolxoz tarafınan şəkər səgəldərə əsən alınqan premia-nadvavka summahınıq 50 protsentın virevđe bildələrgə.

4. Şəkər səgəldərən massovıj rəveştə qađıp alıvđıq vaşlanıvın 20—25-se sentəvrgə bildələrgə, ođaq vaqıt eşləv əsən səgəldər menən tə'min itelgən şəkər zavodtarı zonahında şəkər səgəldərən massovıj rəveştə qađıp alıvđı 10—15-se sentəvrđə, ə Qazaqstan həm Qırqızstan SSR-đa 25-se avqustan, Altaj krajında 1-se sentəvrđən həm Krasnodar krajında sentəvr başınan başlavđı bildələrgə.

Şəkər zavodtarın eşkə jevərevđeq grafikahına jaraşlı rəveştə səgəldər qađıvđı zavodtı eşkə jevərev aldınan davod territoriahında kəmendə biş kengə jeterlek zapas vuldırıv, ə unan huq şəkər zavodtarın tuqtavhıd rəveştə səgəldər menən tə'min itev ibəve menən başlarqa kərək.

5. Şəkər səgəldərən qađıp alıvđı həm taşıvđı tyvəndəge sroktarđa tamamlarqa:

	Qađıp alıvđı	Taşıvđı
Ukraina SSR-ında	30 oktəvrgə	10 nojəvrgə
Voronez, Kurski, Orlovski, Penzenski, Rəzanski, Saratovski, Tambovski, Tul'ski əlkələrendə, Primorski krajı həm Başqortostan ASSR-ında	25 oktəvrgə	5 nojəvrgə
Altaj krajı həm Novosibirski əlkəhendə	10 oktəvrgə	25 oktəvrgə
Qırqızstan həm Qazaqstan SSR-darında	5 nojəvrgə	25 nojəvrgə
Gruzia, Ərmənia SSR-darında həm Krasnodar krajında	5 nojəvrgə	15 nojəvrgə

6. Şəkər səgəldərən baıvđa əjəmgə halıv planın vabıvđa əjəmgə halıv vujınsa vulqan zadaniene, transport sredstvolarınıq toroşo səvəple səgəldərđə bildələngən srokqa taşıvđı tə'min itə almaqan kolxozdar alırlıq itep, unı SSSR Sovnarkomınıq rablavı menən bətə kolxozdarqa jetkerergə.

Səgəldərđə vabıvđaqı əjəmdərđən taşıvđı narədtar vujınsa həm şəkər zavodtarı tarafınan kyrhətelgən srokqan handan da kəm vulmaqan miqdarđa, kontraktatsia vujınsa gektarđan tapşırılqan səgəldər əsən, zvenolarqa kolxoz tarafınan şəkər səgəldərə əsən alınqan premia-nadvavka summahınıq 50 protsentın virevđe bildələrgə.

4. Şəkər səgəldərən massovıj rəveştə

Bөtə ildəгden proletardarь, berləseged!

1940 jьl
9 avqust
Joma
№ 81 (1444)
Ajrьm hanь
10 tin.

LENİNSE

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьn Başqortostan Өlkə həm Өfө qala Komitettarь organь.
Redaksia adresь: Volodarski № 2
Telefon № 87–15

MUL UROŻAJDЬ TID HƏM JUQJALTЬVHЬD JЬJNARQA

Urożaj jьjnavdьn qьdьv vaqьttarь kilep jettelər. Respublikavьddьn vaьvdarьndaqь kul'turalar berehe artьhan ikensehe өlgөrələr. Xədər inde qajhь ber kolxozdar arьş urożajь jьjnavdь tamamlap, bojtaj urożajьn jьjnavqa kereştelər. Şunьn menən bergə yk hunqь kul'turalar da өlgөrələr.

Vaьvdarda өlgөrgən mul urożajdь qьbqa vaqьt esendə juqjaltьvhьd jьjnap alьv өsөn bol'şevistik javaplьlьq bulьrqa tejeş. Urożaj jьjnav ul sezonь eş. Urożajdь vaqtьnda jьjnap aldьnmь ottoп, urożaj jьjnavda hunlanьnmь ottordoп. Urożaj jьjnavda hunlav menərlegən kilogram igende juqaltьv, kolxozьlardьn xedmət kənenə tyləvde kəmetev tigən hvd.

VKP(v) Ydək Komitetьnьn nəvbəttөge plenumь «Urożaj jьjnav həm avьl xuzalьqь produkttarьn ədərlәv turahьnda» qajət məhim qarar qabul itte. Bьl qararda: «Aqьmdaqь jьldьn urożajьn jьjnav eştəren yd vaqtьnda ytkərev, avьl xuzalьqь produkttarьn ədərlәv i bujьnsa gosudarstvo planьnьn yd vaqtьnda ytələven tə'min itev iп məhim politik-xuzalьq burьs bulьp tora, unьn uпьşlь ytələşe bьjьqь mul urożajdьn tulьhьnsa haqlanьşьn həm ildə jeterlek tiklem avьl xuzalьqь produktь alьvdь, kolxozdardь artaban ojoştorqv—xuzalьq jaqьnan nьqьtьvdь həm kolxoznikttardьn mul tormoşonoп taqь la kyberək ybeven tə'min iterь tejelə.

VKP(v) Ydək Komitetь həm SSSR Sovnarkomь partia, komsomol, sovet həm jer organdarьn udqarь jьlqь xatalardь qabatlavqa jul qujmav turahьnda itkərtələr. Udqan jьl urьndaqь ojoşma jetəkşelərenen bьl məhim eşkə qəmhed qaravdarь hədəmtəhendə kyp kenə respublikalardь, krajdarda, өlkələrdə urożaj jьjnav siktən tьş odaqqa hudьldь. Bьlar urożajdь dur juqaltьvdarqa kilterdelər.

Urożaj jьjnavdьn təvge osoro qajhь ber rajondar tarafьnan bьjьl da oşondaj xatalardьn qabatlanьvьn kyrhətələr. Məbələn: Qьrmьbqalь rajonьnda urożaj jьjnav kyptən başlanha la, kombajndar əle bulha remontlanьp bətməgəndər. Qьrmьbqalь MTS-ndaqь 30 kombajndьn əle 5-he remontlanmaqanь Kuşnarenko, Stərletamaq rajondarьnda la kombajndardь, traktordardь şulaj uq jabaj avьl xuzalьqь maşinalarьn remontlav tamamlanmaqanь. Ьrdьn tabaqtarь həm orloq kiptergestər tulьhьnsa ədərlənməgən. Bьl fakttar kyp kenə kolxozdarda kombajndar menən jьjьrqa bildələngən ucaskalardь jabaj maşinalar menən sabьvqa, şunьn menən partia həm xəkymətten kyrhətmələren tupaь boдovqa kilterələr. Bajqьbaş rajonьnьn ni barь dyrt kenə kolxozь urożaj jьjnavdь tulь ədərlek menən qarşьlanьlar.

Qьjqь MTS-ь urożaj jьjnavqa ədərlekte udqan jьlda hudqan kevek bьjьl da aşьqmaj. 8 kombajn oşo kəngə tik em MTS usadbahьnda tora. 6 traktor bətənlәj eşkə jaraqhьd. Qatmarlь molotilkalardь remontlavqa əle janь başlaqandar.

Xədər VLKSM-dьn rajon komitettarь, kolxod, sovxoz komsomol ojoşmalarь aldьnda urożajdь vaqtьnda jьjnap alьv, gosudarstvo aldьnda bulqan jəkləmələrdə vaqtьnda ytəvdən də məhim burьstьn bulьvь məmkin tygel.

Kommunisttar partiahьnьn ьsьn jardambьhь—Lenin—Stalin komsomolь urożajdь iп qьbqa vaqьt esendə juqaltьvhьd jьjnap alьv, kolxozdьn gosudarstvo aldьnda bulqan jəkləməhen vaqtьnda ytəv өsөn bol'şevistik kөreş ojoştororqa tejeş. Bigerək tə partianьn təvge ojoşmahь bulmaqan kolxozdardaqь komsomol ojoşmalarь ajrьvsa dur rol' ujnarqa saqьrьlqandar. Bətə kolxoz jəştəren həm kolxozniktardь VKP(v) Ydək Komitetьnьn qararьn ytəvgə mobilizovat' itev, kolxozda xedmət dissiplinahьn nьqьtьv, urożaj jьjnavdь plan bujьnsa alьp barьv, kolxozьlarqa jaqşь eş şarttarь, kul'turalь jal ojoştorovda kolxoz jetəkşelərenə jardam itev—ulardьn bojevoj burьstarь.

Əgər bətə komsomolestar da babьvdarqa, molotilkalarqa, kombajndarqa babhalar, ydədre artьnan kolxoz jəştəren ejərthələr bьl alda torqan məhim burьstь unьşlь ytəv tə'min iteler.

VKP(v) Ydək Komitetьnьn həm SSSR Sovnarkomьnьn qararь avьl komsomolestarьnьn xərəkət itev programmahь bulьp tora. VKP(v) Ydək Komitetь həm SSSR Sovnarkomь partia, komsomol həm sovet ojoşmalarьnan urożajdь qьbqa vaqьt esendə juqaltьvhьd jьjnap alьv, avьl xuzalьqь produkttarьn tapşьrьvdь bildələngən vaqьtta tamamlavdь talap itələr.

Hyd ber—kolxozьlardьn namьblь xedməte menən qadanьp alьnqan mul urożaj tid həm juqaltьvhьd jьjnalьrqa tejeş.

SSSR-dьn berense saqьrьlьş Verxonьj Sovetьnьn VII Sessiahь

SSSR Verxovnьj Sovetь nьn ultьrьştar zalьnda latvia xalqь delegatsiahь.
(TASS foto-klişehe).

IKEŞƏR XEDMƏT KƏNƏ ALALAR

VKP(v) Ydək Komitetь həm SSSR Sovnarkomьnьn urożaj jьjnavdьn berense 15—20 kəndərendə normalarьn artьrьp ytəvse kolxozьlarqa ike xedmət kənə tylərgə tigən qararь kolxozьlardьn eşlәp sьqarьvdarьn kyp tapqьr artьrdь.

«Qьdьl barzav» (Nuriman rajonь) kolxozьnda bətə xedmətkə jaraqlь kolxozьlar babьv eşendə qatnaşalar. Xedmət jaqşь ojoştorolqan, kolxozьlar eşkə irtə sьqalar həm hunь qajtalar.

«Qьdьl babьv» kolxozьnda Savicev, Sadьjqov iptəştər labogrejkala kəndələk normalarьn 30—33 protsentqa artьrьp ytəjdər.

Iptəş Şəjxelislamov norma bujьnsa («I maj» kolxozь) 0,12 gektar urnьna 0,25 gektar igen ura.

65 jəşlek Əxməditdinova normahьn 160 protsentqa jetkerep ytəj.

***

Stərlebaş. «Kul'tura» kolxozьnda urożaj jьjnav qьdьv temp menən bara. Iptəş Makarova zvenohь kөltə bəjləv eşendə aldьnqь eş өlgөlөre kyrhətə. Urożaj jьjnav başlanqandan birle unьn zvenohь sistematik rəveştə normahьn artьrьp ytəj. Kal'kina, Sveceneva iptəştər 700 ər kөltə bəjləjdər (norma 500). Zvenovod Makarova iptəş yde 1000 həm artьq kөltə bəjləj. Ul hər kөn hajьn 10 xedmət kənə eşləj.

(Baş TASS)

JƏŞƏHEN JAŊЬ SOJUZNЬJ SOVET RESPUBLIKALARЬ

SSSR Verxovnьj Sovetьnьn VII sessiahь Moldavia, Litva, Estonia, Latvia Sovet Sotsialistik respublikalarьn Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuzьna qabul itev turahьndaqь zakondь rablanь. Bьl tarixi akt menən 6 millət xalqьnьn qəmərlək xialь qənəqətlənderelde. Bətə sovet xalqь ydenen semjahьna inevse, eksploatatordardan, parazittardan azat itelgən tuqandarьn qajnar rəveştə qotlaj.

Bedden sovet xalqьnьn Moldavia, Litva, Estonia həm Latvia xalьqtarьna bulqan tuqanlьq xisь Verxovnьj Sovet ultьrьştarьnda asьq kyrende.

Rəxim iteged, azat itelgən bedden tuqandarьbьd. Sovettar Sojuzьnan Moldavia, Litva, Estonia həm Latvia xalьqtarьn əle kisə genə ajьrьp torqan siktər bətərəldələr.

Moldavia, Litva, Estonia, Latvia xalьqtarь ytkən tormoştoп qaraпqьlьqьn qəmərgə taşlanьlar. SSSR Verxovnьj Sovetьnьn tribunahьnan Moldavia, Litva, Estonia, Latvia xalьqtarьnьn vəkildəre burzuaz' ildəre xedmətsəndərenen tormoştarь turahьnda ьsьn dərəbləktə həjlənelər. Delegatsia clendarь sistematik idevden, aldavdьn ьsьn kartinahьn astьlar. Ular eşse sьjnfьnьn uldarь tartьlqan sikhed idelevdər, jazalar turahьnda həjlənelər. SSSR Verxovnьj Sovetьnьn Sessiahьnda 20 jьl tərmələ ultьrqan Litva eşsehe iptəş Zibertas sьqьş jahanь. Bьl 20 jьl bujьnsa iptəş Zibertas Litvanь azat itev səqətenen kilep jetəgenə həm Litvanьn SSSR sostavьna inevenə bulqan ьşanьsьn ber genə minutqa la juqaltmanь. Moldavia, Litva, Estonia, Latvia eşselərenen həm krəbliəndərenen jeпevgə bulqan ьşanьstarь bьna oşolaj tərən ine. Ulardьn kөrəşen Lenin həm Stalindьn isemdəre jaqlanь. Qьdьl Armia castərenen ular territoriahьna ineve ular tarafьnan kyptən kətəlgən qojaştьn sьqьvьn beldergən tan bulьp qabul itelde.

Həm bьna azat itelgən Moldavia, Litva, Estonia, Latvia jerdərendə Stalinsьl Konstitutsianьn qojaşь balqьj.

Sovet xalqь ydenen sejemьnda ydenen bəxetle, şat jədlө tuqandarьn kyrə. Bьl sojuznьj respublikalardь SSSR sostavьna alьv kəndəre tarixta ulardьn azatlьq bajramdarьnьn kəndəre bulьp, janь tormoş başlanьvьn kyrhətevse kəndər bulьp qalьrdar.

Janь sojuznьj respublikalardьn tьvьvь bətə donja xedmətsəndərenə Sovet vlasьnьn leninsel-stalinsel ideahьna nindəj kөs halьnqanlьqьn həm sotsializm majaqьnьn nisek jaqtь janqanlьqьn kyrhətə.

Bed semiabьdqa inevse janь sojuznьj respublikalardьn xalьqtarьn qajnar qotlajьbd. Bed ulardьn stalinsel semjala ilden oboronahьnda həm promьislennostaqь, avьl xuzalьqьndaqь sotsialistik jarьşta dostoin urьrdь, alьvdarьna nьq ьşanabьd. Donjala xalьqtardьn stalinsel dubьqьna qarşь tororday ber nindəj də kөs juq! Jəsəhen janь Sojuznьj Sovet Respublikalarь!

KOMSOMOL TORMOŞO

KOMSOMOLDЬN JETƏKSEL ORGANDARЬNA HAJLAVDAROQA ƏDERLEKTE KIN JƏJELDERERGƏ

VLKSM-dьn Stalinski rajon komitetьnьn qararь bujьnsa «Ufimneftezavodstroj» tresь komsomol ojoşmahьnda hajlavdar 6-sь sentəbrdə ytkərelәsək. Oşo ajqanь komsomol ojoşmahь hajlavdarqa əderlekte kin jəjelderge. Hajlavdarqa əderlek eşe bujьnsa konkret plan tədəldə. Komsomol gruppalarьnda xəder komsomoldьn jetəksel organdarьna hajlavdar ytkərev turahьndaqь instruksianь əjrənev ojoştoroldo. Komsomol gruppalarьnda hajlav ytkərev əsən komitet clendarь berketeldelər. Berense sentəbrdən 6-sь sentəbrgə tiklem hajlavdar komsomol gruppalarьnda ytkərelәsək.

Komsomol ojoşmahь bьjьlqь hajlavdardь dur əlgəşevdər menən qarşьlaj. Komsomol eşe ytkən jьldar menən saqьştьrqanda hiđelerlek jaqşьrdь. 1939 jьldьn qinvarьnan bəgəngə kəngə tiklem tədələştən in aldьnqь jəştərenən 195 keşe Lenin—Stalin komsomolь safьna alьndь. Bьl vaqьt esendə komsomol ojoşmahь in jaqşь 30 komsomoles-staxanovesqa partiaqa inev esən rekomindatsia birđe. Bəgəngə kəndə tədələştən komsomol ojoşmahьnda 250 komsomoles ibəplənə.

Komsomol gruppalarь kəndən-kən nьqьjđar. «Elektromontaznefts kontorahь komsomol gruppahь (komsorg Tryşkov) 24 komsomoles qa ytbte. Komsomoles iptəş Xrenov proizvodstvola staxanovsьl eş əlgələre kyrhətə. Ul əjrənsek elektromonterđan brigadirlьqqa, ə unan normirovscik iarđamsьhь itep yrlətelde. Ul tədələştən həm sex komsomol komitetьnьn clenь. Obşcestvennьj eştərđə aktiv qatnaşa.

Iptəş Salangin (4 kontora) 1940 jьldьn maj ajьnda qьna komsomolqa alьndь. Ul gazosvarşcik jarđamsьhь bulьp eşlәj. Yđenen dəjəm belem kimələn kytərev əbtəndə tuqtavhьđ eş alьp bara. Xəđer ul samostojatel'no gazovarka ytkərə ala. Komsorgtьn hər ber poruceniehen təgəl ytəp bara.

Ləkin bətə komsomol gruppalarьnda la eş jaqşь qujьlmaqan əle. 8-se kontoranьn komsomol gruppahьnda komsomol dissiplinahь nasar. Jьjьlьştar bik hirək ytkərelələr. Tejeşle əderlekten bulmavь hədəmtəhendə jьjьlьştarđьn ədələv fakttarь jьş qьna bulьp tora. Clenlьq vznosь bujьnsa la burьs kyp. 24 komsomolestan ijyn ajь əsən 9 komsomoles qьna vznos tyləgən.

Komsorg Lobova komsomol komitetьnьn porucenielәren ytəməj. Kommunal'-bьjt bylegenen komsomol gruppahьnda la eş jaqşьnan tormaj. Maj ajьnan birle ber genə tapqьr đa komsomol jьjьlьşь ytkərelgəne juq. Komsomolestar arahьnda VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenum qararь əle bulha əjrənelməgən. 29 ijyldə təđələştən dəjəm komsomol jьjьlьşь ytkərelergə tejeş bula. Gruppa komsorgь iptəş Qlaffarьva bьl jьjьlьşqa kilməj həm bьl tura'a komsomolestarqa la belderergə onota.

Bətə komsorgtar đa otcothajlav jьjьlьştarьn ytkərevgə əderlekte ikin jəjelderergə, vđđarenen eştəren VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь qararь nigeđendə qajtanan qororqa tejeştər.

Krasnov.

KOMSOMOL VZNOSTARЬ KOMSOMOL JЬJЬLЬŞTARЬNDA QJЬNA JЬJNALA

«Urozaj» kolxozь ergəhendəge komsomol ojoşmahь VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь qararđarьn tormoşqa aşьrьv bujьnsa əle bulha praktik eşkə başlaqanь juq.

Aprel' ajьnan alьp, ijylgə tiklem barь tik ber genə komsomol jьjьlьşь ytkərelde. Komsomol komitetь sekretarь iptəş Qlәzetdinov komsomol vznostarьn komsomol jьjьlьştarь bulqanda qьna jьjnaj. Komsomoles iptəş Mirzajanov 4 ajqa vznos tyləməj.

Komsomolestar arahьnda dissiplina tybən. Bьqa mibal itep 21 ijyldə bulьp ytkən komsomol jьjьlьşьn alьrqa bula. 4 səqəttə başlanahь jьjьlьş nisek jette şulaj 7 səqəttə genə başlarđь. Uqa la komsomol komitetь sekretarь urьnbabarь Xəmidullina həm Səmiqullina iptəştər huqlap kildelər. Bьl yđe yk ojoşmala dissiplinahьn nindəj kimәldə bulьvьn asьq kyrhətə.

Kolxozđa komsomol safьna ьlьqtьrьrlьq kyp kenə jəştər bulha la, komsomol ojoşmahьnьn ular arahьnda politik tərbiə eştəre alьp barmavь hədəmtəhendə aprel' ajьnan birle ojoşma ni barь ike keşegə genə ytte.

VLKSM-dьn Ileş rajon komitetь bьl ojoşmanьn eşe menən qьđьqhьnьqa tejeş.

Q. Məsləbiev

BƏTƏHEN DƏ YDDƏRE „EŞLƏVSE“ SEKRETARDAR

Kyptən tygel genə VLKSM-dьn Bərjən rajon komitetь komsomoldьn təvge ojoşma sekretarđarь qatnaşlьqьnda VI plenumьn ytkərđe. Plenum VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь jomqaqtarь turahьnda VLKSM əlkə komitetь instruktorь iptəş Səlәjmanьvanьn dokladьn tьnlanь. Doklad bujьnsa sьqьş jahavsь 15 aktivis-komsomoles VLKSM-dьn rajon komitetьnьn həm komsomoldьn təvge ojoşmalarьnьn eştəren tənqitlənelər, rajonda VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenum qararьnьn bik aqrьn ytəleven kyrhətep yttelər.

VLKSM-dьn rajon komitetь 1940 jьlda kyp handa bjuro ultьrьştarь ytkərđe. Lakin unda urozaj jьjnavqa əderlek həm unь ytkərev saralarь kevek ber genə xuzalьq məs'ələlərə lə tikşerelmәne. VLKSM rajon komitetь jetəkselәre həm komitet sekretarđarь əle bulha komsomolestarqa porucenielər birev həm unьn ytəleşen tikşerev tərbiə eşenen ber formahь bulьvьn anlarqa teləməjđər. Haman da bətə eşte yđđəregenə „eşləməkse“ bulalar.

„Mars“ kolxozь komsomol ojoşmahь sekretarь iptəş Qlafarov ber yđenə 4-5 obşestvennьj eş „alьp bara“. NKVD-nьn rajon bylege ergəhendəge komsomol ojoşmahь sekretarь iptəş Tuqbajьv bətə eşte yđenə genə alьp, ojoşmalaqь 6 komsomolestь bətənlәj porucenieheđ qaldьra.

VLKSM-dьn rajon komitetьnan alьp, komsomoldьn təvge ojoşma sekretarđarьna tiklem clenlьq vznosьn jьjnavqa bik „vaq“ məs'ələ itep kenə qaranьlar. Oşo hədəmtələ rajondaqь 7 komsomol ojoşmahь qinvar ajьnan birle vznos aqsalarьn kassaqa inderməjđər.

VLKSM Yđək Komitetьnьn plenumь bulьp ytevgə ike aj tuldь. Ə, Bərjəndə ber genə kolxozda la komsomolestar initsiativahь menən hьv jьjьmdarь tədələgəne juq əle. „Janь-Jul“ kolxozьnda eserlek tə hьv juq. „Janь Tormoş“ həm Capajьv ismendəge kolxozdarđa la kin baћьv hьvhьđ. Bьl, eşkə đur qьjьnlьqtar tьvđьra.

Plenum VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь qararь nigeđendə komsomol ojoşmalarьnьn eşen qajtanan qorov, həm bьqa tiklem bulqan jeteşheđlektərđe bətərəv əsən konkret saralar bildələne.

Plenum rajkomdьn propaganda-agitatsia komissiahьnьn predsedatele itep Kamajьv, məktəp həm pionerđar eşe bujьnsa komissia predsedatele itep Davьtьva, xərbifizkul'tura eş bujьnsa komissia predsedatele itep Şəjexov həm kul'tura-massovьj eş bujьnsa komissia predsedatele itep Mirzahanьva iptəştərđe bildələne.

Z. Safin

△

Komsomolestar initsiativahь menən

Tətəşle rajonь, Voroşilov ismendəge kolxoz komsomol ojoşmahь yđenen eşen VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь qararđarь nigeđendə qajtanan qora. Komsomoldьn bətə xuzalьq həm politik eştərdə qatnaşьvđa aktivlьqь kəndən-kən arta. Komsomol ojoşmahьnьn initsiativahь menən urьp jьjьvđa kolxozsьlarđь kul'tura jaqьnan xedmətlənderev əsən uqьtьvsь iptəş Bərkətəv jetəkselegendə agif brigada ojoştoroldo.

FRIDRIX ENGEL'S *)

(Ylevenə 5-se avqusta 45 jьl tuldь).

Oşo jьldьn 5-avqusьnda, eşselər sьjnfьnьn uciteldərenen berelie, proletariattьn julbaşsьhь Karl Marks menən berlektə tarixta berense bulьp, fənni sotsializm teoriahьn eşlәgən Fridrix Engel'sten ylevenə 45 jьl tuldь.

Marks həm Engel's proletariattьn yđenen polozeniehe menən obşestvola kapitalizmqa qəber qađьvqa saqьrьlqan berđən ber revolytsion sьjnьf ikənlegen kyrhəttelər. Sotsializm əsən kərəştə Marks həm Engel's unar jьldar bujьnsa xalьq ara proletariat xərəkəte menən jetəkselek ittelər.

F. Engel's 1820 jьldьn 28-se nojəbrendə Barmen qalahьnda (Germaniaпьn Rejn provinsiahь) tekstil fabrikan semjahьnda tьvqan.

Engel's jəş vaqtьnan uq iđeleveslərđe jaqlavsь bulьp, jalqьnlь revolytsioner-demokrat bulьp, xedmətsən xalьqtь ьsьn kyne.enən jaratьvsь bulьp kytərelde.

1842 jьlda 22 jəşlek Engel's Angliaqa—promьjşlennьj kapitalizmdьn klassik ilenə kitə. Bьnda ul eşse sьjnьftьn xedmət şarttarьn, bьjtьn əjrənə həm 1845 jьldь „Anglia eşse sьjnfьnьn xəle“ tigən xedmәten jađьp sьqara. Ul bьl xedmətendə berense bulьp eşse sьjnьftьn jəşəv şarttarь yđđəre unь kapitalizmqa qarşь kərəş julьna, sotsialistik xərəkət julьna etərə, tip kyrhətte. Bьl fekerđe Lenin Engel'sten qajət đur zaslugahь tip iћəplәne.

1844 jьl Anglianan kitkən saqьnda Parizqa tuqtala həm unda jəşəvse Marks janьna inə. Oşo vaqьttan alьp ularđьn duћlьqtarь başlana. Bьl turala Engel's bьlaj tip jađa: „1844 jьldьn jəjendə, min Parizđa, Marks janьna barqanda, barlьq teoretik məs'ələlərđə lə bedđen tulьhьnsa ber qaraşta bulьvьbьđ asьqlandь. Şul vaqьttan alьp bedđen bergəlәp eşləvebeđ başlandь“. (Karl Marks, hajlanma əћərđər.tom II, 9 bit).

Marks həm Engel's yđđərenen xedmәttərendə tərlə burzuaz həm vaq burzuaz teorialardь tənqitlәp yđ teorialarьn eşlənelər. Ular—təbiqət həm obşestvo yћeşenen dəjəm zakondarьn asьvsь həm anlatьvsь, proletariatqa **donjanь nisek yđgərtev** turahьnda kyrhətevse fənni sotsializm filosofiahьn, materialistik dialektika teorlahьn eşlənelər.

Lakin ular teoritik bulьp qьna qalmanьlar, bəjək **politik ta**, kərəşse lə buldьlar, proletariattьn partiahьn berense bulьp ojoştorovsь həm tədəvse buldьlar. Ularđьn qəjət đur praktik, organizatsion deatelnostarь hədəmtəhendə 1847 jьldь „Kommunistar sojuzь“ tədəldə. Marks həm Engel's „Kommunistar sojuzьn“ьn programmahьn „kommunistik manifistь“) jađđьlar.

Engel's ajrьvsa eşkə buldьqlь keşe ine. Marks unьn turahьnda bьlaj tip jađa: „Ul bьsьn ensiklopedia... hər vaqьtta: təndə lə, kəndəđ đə, tujqan kəjənsə, as kəjənsə lə eşlərgə buldьqlь, tiđ jađa həm şajtan kevek tiđ təşənə“ (F. Mernik, I)„K. Marks həm unьn tormoşo tarixь“).

Engel's, Marks ylgəndən hun sotsialistik partialarđьn jetəkselәre menən bik kin perepiska alьp bara həm fənni kommunizm teoriahьn artaban eşlәv menən şəqəllənə. Ul „Kapital“dьn Marks tarafьnan jađьlьp həm baћtьrьlьp bətməgən ikense həm əsənsə tomdarьn jađa həm baћtьra.

Engel's rus revolytsionerđarь menən tьqьđ bəjləneştə bula həm marksizmdьn doşmandarь bulqan narodniktarqa qarşь sьqa. Bьl jьldarđa Internatsionaldь torqođov əsən də nьqlь kərəş alьp bara. Həm yđenen hunqь xedmәttərendə proletariat diktaturahьnьn his şikheđ bulasaqьn ajrьvsa kəs menən əjtep ytə.

Marksizm-leninizmdьn idealarь SSSR-đa jende. Engel's bətə revolytsion xərəkət yđgenen Rossiaqa kysəsəgen aldan genial' rəveştə kyrđe.

Tarixi perespiktiva asьq: marksizm-leninizm idəalarьnьn bətə ildərđə lə jeqəsəge jerđen qojaş tirəhendə əjlәngəne kevek yk qotolqohođ xəl. Əjđə, burzuazia qotoronhon, ber avanturanan ikensehenə taşlanhьn, ul—Markstьn—Engel'stьn—Leninden—Stalindьn idealarь bətə donjala davьllь rəveştə jeqeven tuqtata almajasaq.

Engel'sten isme bətə ildərđəge xedmətsəndərđen bəjək jərəktərendə menge jəşəjəsək.

*) J. DVORKIN statjahьnan qьđqartьlьp alьndь.

Hyrəttə: Dema depohьnьn staxanovsь maşinisь iptəş Əxmətşin yđenen brigadahьndaqь eşselərgə gazeta uqьj. Ş. Urazbaxtin fotohь.

QATЬN-QЬDDAR, PAROVOZQA

SSSR—bəjək həm qevət-le timer jul dirzavahь. Əs timer juli iq aldьnqь tex-nika menən qorallandь. Bьl gyzəl trahsportta eşlərgə, unьq qevətle parovozdarь menən idara itevgə kemdər gellə qьđьqhьnmaь.

Min timer julьna bьhьn ike jьl elek kildem. Başta kocegar, unan huq motoris bulьp eşlənem. Mində maşinis bulьp eşləv teləge sikhed đur ine. Şuqa kyrə lə parovozdaqь hər ber detal'den nəmə əsən xeđmət iteve, unьq xərəkəte turahьnda horap maşinistь jədətep bətərə torqajnьm.

Xial tormoşqa aştь. 1938 jьldьq aprel' ajьnda mine maşinis jarđamsьhь itep yrlət-telər.

Xəđer min parovozdь otlicno yđləsterđem. Mineq parovoz səqət mexanizmь kevek eşləj. Gruzdь təgəl grafika bujьnsa taşьjьbđ. Mineq parovoz bildələngən urьnqa hər vaqьt 25—40 minut al-dan bara.

Aldьnqь eş əlgələre, krubişjьllьqtar esendə ilebeđđeq şinie həm avarialar menən energialь kərəşevem epən mine «Timer jul otlicnigь» medale menən nagradlanьlar.

Yđemdeq eş dəveremdə alqan eş təzribəmde jəştərgə birergə tьrьşam.

Beđđeq depola 9 qьđ maşinis jarđamsьlarь əđerləv kursьn tamamlanьlar. Ular ber ike aj kocegar bulьp eşləp jaqşь praktika ytkəndeq huqьnda maşinis jarđamsьlarь bulьp eşləjəsəktər. Ularqa bьl professianь yđləsterevgə jarđam itev mineq ьsьn burьsьm.

Beđđeq ildə menərlegən qatьr-qьđđar timer jul transportьnьq qatmarlь texnikahьna ejə bulalar. Həm yđ aldarьna pojezdar jərətələr.

Beđđeq bəjək timer jul derzavahьnьq taqь la jaqь jeqevđəre əsən kərəstə qatьn-qьđđar alda bulьrqa tejeştər.

Şirşova

IRMINSЬLAR SAQЬRЬVЬNA JAVAP

Əfə neft' qьvьv zavodьnda Stalin ismendəge «Sentral'-naja Irmino» şaxtahь gornəktərenen mərəzəqəten əjrənev kiq jəjelderelde.

Zavodtьq komandirđarь həm eşseləre irminsьlarđьq təqdimdəren qajnar jaqlajđar. Ular yđđərenen məmkinselektəren tikşerep, alqan jəkləmələren jaqьnan qarap sьqqandьq huqьnda, zavodtьq eşen iq qьbqa vaqьt esendə jaqşьrtьrqa, 1940 jьldьq berense ajđarьndaqь ytəlməgən plandь qaplarqa məmkin tip ibəplejđər.

Kollektiv irminsьlarđьq saqьrьvьna javap itep, ikense jartь jьldьq planьn neft' qьvьv bujьnsa 103 protsentqa, əđer produksialar bujьnsa 106 protsentqa ytərgə, təblə produkttar otborьnьq tərənlegen 5 protsentqa arttьrьrqa juqaltьvđarđь kəmetergə, eşləp sьqarьvsanlьqtь 15 protsentqa kytərergə, produksianьq yđ xaqьn 8 protsentqa kəmetergə jəkləmə aldьlar.

Slesar'đar brigadahьnьq brigadirь iptəş Moiseev huqqь vaqьtta normahьn 200—250 protsentqa ytəj. Irminsьlar saqьrьvьna javap itep, ul ireşelgən uqьştarđь nьqьtьv menen genə qalmajьnsa, ularđь arttьrьrqa jəkləmə aldь.

Dyrtense kontoranьq kuznisь iptəş Gorin həm unьq jarđamsьhь iptəş Vəliev 250 dana stojkalarđь vaqtьdan 10 kən alda tamamlarqa jəkləmə aldьlar.

Iptəş Gorin məjəşlə timerđən ventilətsialar əsən flənstar jahavqa kitkən vaqьtta ber səqəttən 15 minutqa tiklem qьbqartьvsь maxsus stanok qulajlaştьrđь. Ul babqьs stojkalarьn əđerləvđe 30 dan 60 qa tiklem arttьrđь. Iptəş Gorin eşləp sьqarьv normahьn sistematik rəveştə 250—300 protsentqa ytəj. **Mixajlov**

PROGULŞCIKTARQA SOVET JƏŞTƏRE ARAHЬNDA URЬN JUQ

8 Mart ismendəge tegevgə məzbyr iterbeđ» ti qəjepləvselərđəh berəv.

Sovet xalqьnьq sudь qьbqa. «Batuninaqa sovet zakonьn bođovь əsən ike aj məzbyri eş birergə, eşləgən ajlьq eş xaqьnьq 15 protsentьn totop alьp qalьrqa» tigən prigovor qabull ittelər.

Tik şunьhь xarakterlь, bьqa komsomol ojoşmahь misek qaraj ikən. Bit komsomol ojoşmahь fabrikala xeđmət dissiplinahьn nьqьtьv bujьnsa bьqa tiklem ber nəmə lə eşləməgən. Jete kənlək eş adnahьna, 8 səqətlek eş kənənə kysev turahьndaqь zakon sьqqandan huq 12 keşe progul jahaqan, ber keşe yđ teləge menən fabrikanan kitkən əsən xalьq sudьna bireldelər. Ularđьq kybehe jəştər. Nadirova Bibinur, Jevstegnieva Jevdokia, Şəmsedinova Qəjnikamal, Şərəfetdinova Əqlimə—bьlar bətəhelə 1919 *jьlda qьna tьvqan jəştər.* Ə, ular zakon bođqan əsən sud skəmiəhenə ultьrьv aldьnda toralar.

Fabrika komsomol komitetь bьl xatalarđь tədətergə, fabrikala xeđmət turahьndaqь zakondь tajpьlьşhьđ ytəv əsən bol'şevistik kərəş ojoştororqa tejeş. SSSR Verxovnьj Sovetьnьq xeđmət turahьndaqь zakonьnьq əhəmiətən, zakon bođovsьlarđьq nitiklem zian kiltereven bətə eşselərgə anlatьrqa, smenala bətə 480 minuttь tulьhьnsa fajđalanьv əsən kərəşergə tejeştər.

Səlixova.

Progul'şciktarđьq eşen tikşerevđe huđalar

SSSR Verxovnьj Sovetьnьq oşo jьldьq 26 ijynendə sьqarьlqan Ukazьn bođovsьlar turahьnda tapşьrьlqan materialdar Əbjəlil rajonьnьq prokuroturahьnda ajđar bujьnsa tikşerelməjensə jatalar. «Krasnaja Başkiria» sovxozьnьq buxgalterь progulşcik Jurov turahьnda material ü ijyldə yk tapşьrьlqajnь. Lakin ul əle bulha tikşerelgəne juq. Rajon prokuroturahьna rajon militsia bylegenən biş material kilde. Bьl materialdar inde ber ajđan birle ber prokuroturaqa ber militsiaqa tapşьrьlalar. Progulşcik Guşcenskiđьq eşe (Ilembət rudnigь) 17 ijyldən birle qaralmaj. Ul inde ike tapqьr militsiala, ike tapqьr prokuroturala buldь.

PORUCENIELƏR BIREV MENƏN BERGƏ, UNЬQ YTƏLEŞENDƏ TIKŞERERGƏ

VLKSM Yđək Komitetьnьq XI plenumь qararьnda «Komsomol ojoşmalarьnьq bətə eşenə komsomolestarđьq kiq massalarьn ьlqtьrьvđь komsomoldьq məhim burьstarьnan hanarqa»—tejelə.

Lakin kyp kenə komsomol ojoşmalarьnda bьl kyrhətmə praktik rəveştə tormoşqa aşьrьlmaj əle. Bьna Janavьl rajonь, Molotov ismendəge kolxoz ergəhendəge komsomol ojoşmahьn alajьq. Bьl ojoşmala bətəhe 24 komsomoles bar. Ularđьq bətəhe lə tejerlek 17 nən alьp 22 jəşkə tiklem bulqan jəştər. Stazdarь la đur tygel. 6-hь 1940 jьlda, 4 he 1939 jьlda, 11-e 1938 jьlda komsomolqa ingəndər.

13 komsomolestьq komitet tarafьnan birelgən tərlə porucenielare bar. Qalqan 11 komsomolesqa ber nindəj đə porucenie birelməgən. Porucenielərđeq ytəleşe tikşerelməj. Komsomolestar đa porucenielərđe ytəvđə yđđəren javapь hanamajđar. Komitet tarafьnan agitator itep bildələngən Miqdiarov, Sadrlev, Xatmullina iptəştərđeq kyptəndən inde ber nindəj đə eş alьp barqandarь juq. Oborona-massovьj eş alьp barьvqa bildələngən komsomoles Fəjzullin iptəşteq əle bulha eşkə başlaqanь juq.

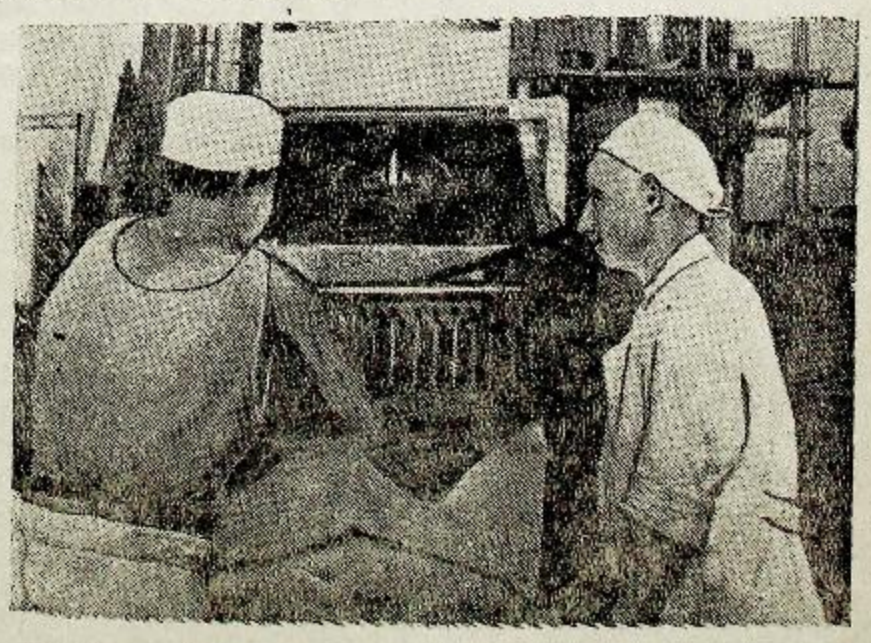
Jьjьlьştar ikyqelhed ytələr. Unda ber yk keşelər genə sьqьş jahajđar. 1940 jьlda rədovoj komsomolestarđan jьjьlьştarđa ber genə keşe lə doklad jahamaqan. Şuqa kyrələ komsomolestarđьq jьjьlьşta qatnaşьvь nasar. 10 ijyldə ytkərelgən jьjьlьşqa 10 komsomoles ber səbəphed kilməj qalalar. Xəsənova rəttən 5 jьjьlьşqa, Fəjzullin 4 jьjьlьşqa kilməjđər. Şul uq vaqьtta Xəsənova la, Fəjzullin da əsər ajqa clenlьq vznostarьn tyləməgəndər.

Komsomol komitetь sekretarь iptəş Naserđinov «bedđə aktivtar juq» tip zarlana: ul bətə eşte yđe genə eşləməkse bula. Yđ ebtənə ul bik kyp nagruzkalar alqan. Ul—komsomol komitetь sekretarь, kul'turnik, uqьv jorto həm klub mədire, revkomissia clenь la bulьp eşləj. Lakin ularđьq berehen də jaqşьlap ytəməj.

Komsomoldьq jetəksel organdarьna hajlavđarqa əđerlek ajqanlь bьl jeteşhedlektər bətərələrgə tejeş ine. Lakin komsomol ojoşmahь hajlavđarqa əđerlek bujьnsa la ber genə eştə eşlegəne juq. Bьl ojoşmaqa rajkomda konkret jarđam kyrhətməj. VLKSMđьq rajon komitetьnan kilgən vəkildər tikşerev, xəl belevi qajhь ber kyrhətmələr birev menən genə siklənələr.

Bьl kolxozda «bedđə komsomolestar passiv» tip zarlanьvđan başqanь belməjđər. «Passivlьqtь» bətərəp, aktiv eşkə başlarqa kyptəndən vaqьt inde. Hajlavđar aldьnan komsomol ojoşmalarьnan bьna şul talap itelə.

Z. Şəripov.

Hyrəttə: Əfə makaron fabrikahьnьq staxanovsьlarь (huldan uqqa) val'sovşcik Xəsəjenov həm smennьj master Qarmanov iptəştər. Ş. Urazbaxtin fotohь.

GRIGORI KOTOVSKI

(Ylevenə 6 avqusta 15 jıl tuldı)

Grigori Kotovski — Moldavia xalqının gerojı, Sovettar ilenen xalıq gerojı.

Iŋ jəş Sojuznıj Moldavski respublika tıvıvınıŋ şatlıqlı kəndəre Kotovskiđeŋ hələk bulıvına 15 jıl tulıv menən bergə tura kilə.

Grigori Ivanovic Kotovski 1887 jılda Kişenevtan alıs bulmaqan Ganceşt mesteckahında, araqı qajnatıv zavodının mexanik semjahında tıva. Balalıq vaqtında uq ul batraktarđıŋ pomeşcik jerđərendə nisek eşləvđəren yđ kyđe menən kyrə. Ul kokorozinski avıl xuzalıqı məktəbendə uqıj.

Revolytsion deatel'nosın ul 1905 jıldaqı krətiəndər vosstaniehe osoronda başlaj. Batşa xəkyməte iptəş Kotovskiđe qatı əđerlaj. Ul katrznıj eşkə xəkem itelə. Unan ul qasa həm tıvqan Bessarabiahına qajta. 1916-sı jıldı Kotovskiđe Odessalaqı xərbi sud ylem jazahına xəkəm itə. Ul boqavlanqan xəldə minut hajın ylem kətə. Lakin ul ylem turahında ujlamabqa tırışa, hər vaqıtlaqısa gimnastika menən şəqəllənə, palactar menən hunqı bəreleşkə əđerlənə.

1917-se jılqı fevral' revolytsiahı osoronda ul tərmənən sıqarıla. Yđenen bətə kəsən eşse həm krətiəndərđe azatlıqqa sıqarıv əsən birə.

1918-se jılda Rumıjnia anglo-fransuz imperialistarı menən kileşep, aldav həm kəslav julı menən Bessarabianı baıp ala. Kotovski Rumıjn

okkupanttarına qarşı bulqan partizandar kərəşe menən jetəkselek itə. Kotovskiđeŋ partizandarı pogranicnıj zastavanı tar-mar itələr. Kotovskiđeŋ Dnistr jılqahına hər ber kilep sıqıvı Rumıjniaqa đur qurqınıs tıvđıra.

Kotovslar denikinslarqa, Jydenicqa, Maxnoqa həm başqa kulak bandalarına qarşı ajavhıd kərəş alıp bardılar.

Yđenen bojevoj podvigtarı əsən Kotovski əs Qıđıl bajraq ordenı həm Qıđıl bajraq ordenlı pocotlı altın klinok aldı.

Grajdandar huqışınan hun ul yđenen xuzalıq hələtlegen bətə kinlege menən jəjelderə. Korpus komandirı agronomianı la onotmaj. Ul avıl xuzalıqı məktəbe, kommuna, şəkər zavodı tədəv eşenə başlaj.

Əlgələ parties doşmandarqa qarşı bətə front bujınsa kərəş alıp bara. Ul Qıđıl Armiahının kəsən jemerevse trotskiselərđe faş itə. Doşmandar Kotovskiđe Lenin—Stalin partiahına birelgənlege əsən, kileşməvsənlege əsən juldan alıp taşlarqa telənelər.

1925-se jıldı Kotovski kavaleria korpusı menən komandovat' itqən vaqıtta, Qara diŋgeđ jarı bujında, Odessanan jıraq bulmaqan Cebanka sovxozında qıbqa vaqıtlı jalda bulqan vaqıtta atılıp ylterelə.

Xalıq yđenen kynlendə gerojđın certaların nıq haqlaj. Kotovskiđeŋ xialı tormoşqa aşırıldı. Sovettarđıŋ xalıq semjahına irekle həm berđəm Moldava xalqı inde. Ular Kotovskiđe ber vaqıtta la onotmabtar.

Kotovskiđeŋ podvigında Qıđıl-Armiamın jəş bojestarı tərbiələnələr. Unıŋ isme bıvattar bujınsa, qalır.

JƏŞTƏR, AVIL XUZALIQI VUZDARINA

Kəslə rəveştə yıevse avıl xuzalıqı jıldan-jıl kyp juqarı kvalifikatsialı spetsialistar-agronomdar, zootexniktar talap itə.

Partia həm xəkymət avıl xuzalıqı kadrđarın əđerləvgə ajrıvsa đur əhəmiət birə'ər. SSSR-đıŋ vuzdarı həm texnikumdarı tarafınan hər jıl hajın menərləgən avıl xuzalıqı spetsialistarı əđerlənep sıqarıla.

Beđđeŋ qalimdarıvıđ, akademiktarıvıđ həm avıl xuzalıqı staxanovsılarınıŋ eştəre avıl xuzalıqı proizvodstvohınıŋ artaban yıeşe əsən qajət đur perspektivalar asalar. Avıl xuzalıqı spetsialistarınıŋ eştəre qajət məhim, qimmətle həm pocotlı.

SSSR-đaqı bətə avıl xuzalıqı vuzdarı kevek yk Başqortostan avıl xuzalıqı instituti la juqarı kvalifikatsialı agronomdar, zootexniktar əđerləj. Başqortostan avıl xuzalıqı institutınıŋ petomistarın jıraq Kənsıqışta, Urta Aziala həm beđđeŋ ilebeđđeŋ başqa respublikalarında, krajđa'rında osoratırqa bula. Beđ vıjpusniktarıvıđđıŋ eşe turahında iŋ jaqşı otzıjvtar alavıđ. Beđđeŋ institutta tərbiələnevselərđən javaplı eştərđə eşləvselər đə ad tygel. Bıqa miıal itep Başqortostan jer eştəre narkomı Jermolajıv həm unıŋ urınbabarı Əxmetov iptəştərđe alırqa bula.

Instituttıŋ laboratoriaları, kabinettarı jaqşı jıhazlandırılqan. Janı uqıv jılı başlanıvqa institut dyrt etazlı uqıv korpusı ala. Kafedralar juqarı kvalifikatsialı professor-prepodavateldər həm qilmi-pedagogik personal'dar menən komplektovat' itelələr. Studenttar akademiceski uqıvđan tış qilmi-tikşerenev eştərenə ılıqtırlalar. Biblio-tekala 60 meŋ tomlı qilmi həm xudozestvolı ədəbi kitaptar bar.

Institut ergəhendə dəjem jataq həm aşxana bar. Studenttar gosudarstvo stipendiahı menən tə'min itelələr. Ajrım otlicno uqıvsılar əsən Stalin ismendəge stipendia bildələnə.

Uđqan jıl institut 60 spetsialis — agronomdar, zootexniktar sıqarđı. Ular bətəhelə praktik eşkə kittelər.

Bıl juqarıla kilterelgən fakttar bətəhe lə Başqortostan avıl xuzalıqı institutına inevse studenttarqa juqarı qilmi kvalifikatsia alıvqa bətə məmkinlektər barlıqı turahında, həjləjđər.

Başqortostan avıl xuzalıqı institutınıŋ professor-prepodavateldər sostavı, yđđərenen belemdəren ularqa birev, stalinsıl osorđoŋ dostoin kadrđarın əđerləv əsən janı studenttarđı tyđemhedlek menən kətələr.

Institutqa inergə teləvselərđən kyp handarđa qarizalar inevgə qaramabtan, əle rabor tulı tygel. Institutqa qabul itevđe tulıhınsa tə'min itev əsən tid kəndə bətə obşestvennıj ojoşmalarđı mobilizovat' itergə kərək. Bigerək tejəştər menən tıqıđ bəjlənəştə bulqan komsomol ojoşmaları institutta aldınqı jəştər menən tultırıvđa aktiv qatnaşırqa tejeştər.

Şunıŋ menən bergə avıl xuzalıqı vuzdarına inev xəkymət tarafınan bajtaq jeŋeləjtelde. Xəđer avıl xuzalıqı institutına inevselər tik fizika, ximia, rus tele həm əđəbiət bujınsa qına hınav birələr.

Qəjnu'in.

Başqortostan avıl xuzalıqı institutınıŋ direktorı. Avıl xuzalıqı fəndəre kandidatı.

IPTƏŞ MOLOTOVTIŊ DOKLADI TURAHINDA SIT IL MATBUQATI

GERMANIA

Iptəş Molotovtıŋ SSSR Verxovnıj Sovetınıŋ VII sessiahında həjləgən dokladı bəgən də Germania matbuqatınıŋ yđək iqtibarında.

Germanianıŋ qalalarında sıqa torqan bətə gazetalar đa həm bətə Berlin matbuqatı iptəş Molotovtıŋ həjləgən dokladın tulıhınsa urınlaştırđılar. Bətə ere gazetalar đa tejerlek, dokladqa maxsus başməqalələr arnanılar.

«Frankfurter Sejtung» gazetahı dokladtan tış «nıqlı bazista» tigən baş məqalə urınlaştırđı. Bında bigerək tə, iptəş Molotovtıŋ Germania menən Sovettar Sojuzı arahında bulqan mənəsəbəttərđeŋ nıqlı nigeđđə bulıvı turahındaqı beldereve hıđıq əbtənə alına.

«Məskəvđeŋ balansı» tigən baş məqalələ «Fel'kişer boebaxter» gazetahı bılaj tip jađa: «Molotovtıŋ beldereve qaqşamatlıq unıştarqa ışamıs menən tulı ine. Bəjək rus derzavahınıŋ tirə jaq mirqa bulqan mənəsəbəte asıq həm anlajışlı itep xarakterlandı» — Sovettar Sojuzınıŋ ytkərgən politik kursı —, tip jađıla məqalələ, Sovet derzavahınıŋ qevəten kyp nıqıtıvqa kilterđe.

BOLQARIA

Iptəş Molotovtıŋ VII sessiala həjləgən dokladı Bolqariala đur qıđıqhınıv həm qənəqətlənev menən qarşılandı. Gazetala dokladqa qarata maxsus statjalar arnajđar.

«Mir» gazetahı yđendə «Molotov dokladı bətə donjala kətelgən interestardı tulıhınsa aqlanı. Sovettar Sojuzınıŋ tışqı politikahınıŋ jetəksehe, hunqı vaqıtta tirəhenə kyp ujđar tuplanqan kyp kenə məs'ələlərgə asıq javap birđe. Bıl doklad ber nindəj đə şaq qatırqıs (sensatsia) elementtarı totmaj: Ul SSSR-đıŋ, huqışıvsı həm huqışmavsı gosudarstvolarqa qarata bulqan mənəsəbəttən asıq bahalav menən gyzəl. Molotov Rossianıŋ huqışı'an sittə qalırqa teləven ratlanı, ləkin şunıŋ menən ber vaqıtta uq imperialistik huqış jalqınınıŋ bətə ilde qamap alıvı məmkin bulıvın itkərtte. Şuqa kyrə unıŋ Sovet xalqın yđđərenen huqışqa əđerlektərən nıqıtırqa saqırıvı đur əhəmiətkə ejə buiıp tora» tip jađa.

JAPONIA

«Dzapan advertazer» gazetahı iptəş Molotov dokladın tulı kəjənsə urınlaştırđı.

«Asaxi» gazetahı bigerək tə iptəş Molotovtıŋ «hər ike jaqtıŋ interestarı yđara tanılha, hər ike jaq bıl juldaqı qajhı ber yđđərenen əhəmiəten juqaltqan qomasavlıqtardı bətərəv kərəklegen anlahalar, Sovet — Japonia mənəsəbəttərenen bındaj jaqşırıvı tormoşqa aşırılırlıq» tigən beldereven ajrıvsa bylə.

ITALIA

Iptəş Molotovtıŋ dokladı Italianıŋ politik həm zurnalistik krugtarınıŋ həm Italia matbuqatınıŋ yđək iqtibarında tora. Gazetalar, Italia ike il arahındaqı mənəsəbəttən jaqşırıvın đur qənəqətlənev menən bildələj, tip kyrhətələr.

RUMIJNIA

Bətə gazetalar đa iptəş Molotov dokladın tulıhınsa urınlaştıralar. «Molotov telmərenə otkliktar», «Molotov telmərenən hunı» tigən sit il otkliktarı urınlaştıralar.

QITAJ

Şanxajđıŋ təp gazetaları «Sen'ven'bao» «Şun'bao», «Szynməjzibao» həm «Şən'czouzibao» VII sessiala həjləgən iptəş Molotov dokladınıŋ tulı teksın jaqtırttılar.

Uqıv jılına əđerlek nasar qujılqan

Janı uqıv jılı başlanıvqa ad vaqıt qa'dı. Şuqa qaramabtan Şaran rajonınıŋ Tybən-Taşlı başlanqıs məktəbendə remont eşe başlanmaqan. Ə, məktəp đur qına remont ytkərevđe talap itə.

Məktəpten 9 klasın ştukaturlarqa həm aqartırqa kərək. Şulaj uq tədrə'ərđeŋ də kypselege tədək tygel. Ularđı remontlav əsən materialdar əđerlənməgən.

Janı uqıv jılına əđerlənev unajı menən bıl avılda TBUM əsən jort eşlənə başlanqajnı. Uqala aqas, taqta kevek materialdar jeteşməj. Şul arqala TBUM jortonon da janı uqıv jılına əlgərməv qurqınısı bar.

Məktəpte qışlıq utın menən tə'min itev eşe menən ber kemdə xəstərlek kyrməj. Qışlıq əsən kərək bulqan 114 kubometr utındıŋ oşo kəngə tiklem ni barı 60 kubometrı qına əđerləngən, unıŋ da 30 kubometrı qına taşılqan.

Janı uqıv jılına məktəptərđə tulı əđerlek buldırıvı həm ularđı utın menən tə'min itev eşendə avıl sovetı, kolxoz həm undaqı komsomol ojoşmaları bik əkren quđqalalar.

VLKSM-đıŋ Şaran rajkomı həm rajon məqarif bylege jetəkse'əre Tybən-Taşlı məktəbendəge janı uqıv jılına əđerlektəge jeteşhedlektərđe bətərəv həm məktəpten janı uqıv jılın tulı əđerlek menən qarşılavın buldırıvđa aşıqıs sara kyrergə tejeştər.

M. Akmalov.

Javap'ı redaktor urınbabarı
F. XƏBIROV.

Зам. ответ. редактора
Ф. ХАБИРОВ.

Başglavlit vəkile № A—1000.

«Okt. matisk» tipografiahı.

Bөtə ildərđeŋ proletarđarь, berləşeged!

1940 jьl
11 avqust
Jəkşəmbe
№ 82 (1445)
Ajrьm hanь
10 tin.

LENİNSE

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьn Başqortostan Өlkə həm Өfө qala Komitettarь organь.
Redaksia adresь: Volodarski № 2
Telefon № 87—15

HAJLAVĐARQ!A BOL'ŞEVIKTARSA ƏĐERLƏNERGƏ

Lenin—Stalin komsomolь tiđđən đur əhəmiətkə eja bulqan politik ojoştorov saralarьn tormoşqa aşьrьvqa—komsomoldьŋ jetəksel organdarьna hajlavđar ytkərergə başlajasaq. Hajlavđarqa əđerlek həm urь uđqarьv komsomol apparatьn qorov burьsьn praktik rəveştə ytəvgə đur jarđam itəsək.

Respublikanьŋ komsomol ojoşmalarь hajlavđarqa əđerlekte kiŋ jəjelderđelər. «Ufimneftezavodstroj» trestь komsomol gruppalarьnda komsomolestarđьŋ aktivlьqь nьq yьte. Komsomolestar hajlavđar kenən proizvodstvola jaqşь eş kyrhətkestəre menən qarşьlav əsən kərəşələr.

Plenumdьŋ qararьn dərəь aŋlaqan urьndarđa hajlavđarqa əđerlekte komsomol apparattarьnьŋ eşen qajtanan qorov, eşkə hələtle bulqan komissialar təđəv menən bergə alьp baralar həm bьl əlkələ qajhь ber əlgəşevđərgə lə ireştelər. Məsələn, VLKSM-dьŋ Ždanovski rajon komitetь ergəhendə agitatsia-propaganda eşe bujьnsa ojoştorolqan komissiaqa iŋ eşlekle, belemle komsomolestar hajlanьp alьndь. Komissia predsedatele itep «Plodoovoş» kombenatь texrugь komsomoles iptəş Labanov raьlandь. Ular qьđьv eş alьp baralar. Komsomoldьŋ təvge ojoşmalarьnda agitatsia-propaganda eşeneŋ toroşon tikşerələr. Bьl əlkələ bulqan jeteşheđlektərđe bətərəvđə komsomoldьŋ təvge ojoşmalarьna praktik jarđam kyrhəttelər. VLKSM-dьŋ Jomaquza rajon komitetь ergəhendəge kul'tura-massovьj eştər bujьnsa ojoştorolqan komissia (predsedatele iptəş Rəfiqov) urozaj jьjnav vaqtьnda kolxozsьlarđь kul'tura jaqьnan xeđmətlənderev əsən 32 komsomolestan torqan agit brigada ojoştorđo.

Qьđqanьsqa qarşь bətə urьndarđa la əle VLKSM Yđək Komitetьnьŋ XI plenum qararьn ytəv əsən komsomol ojoşmalarь bojevoj eşkə başlamaqandar. Qajhь ber ojoşmalarđa plenum qararьn ytəvgə formal' rəveştə genə qarajđar. Apparat qьbqartьv, komissialar təđəv menən genə siklənep qalalar, ə ul komissialarđьŋ praktik eşkə başlavьn tə'min itev, ular tirəhenə kiŋ aktivtь tuplav kevek iŋ mehim eştər sittə torop qalalar. Ular haman da nindəjđer «əbtəlmə» kyrhətmələr, qararđar kətələr. VLKSM-dьŋ Işembaj qala komitetь ergəhendəge uqьvsь jəştər həm pionerđar arahьnda eşləv bujьnsa ojoştorolqan komissia əle bulha praktik eşkə başlaqanь juq. Komissia predsedatele itep plenumda zaocno iptəş Barьjşnikovanь rablajđar. Ə, ul huŋьnan kilep bьl eştən baş tarta həm komissianьŋ praktik eşkə başlavьn huđa. VLKSM-dьŋ Ileş, Voskresen həm başqa rajondarđa la komissialarđьŋ kypselege eşkə başlamaqandar.

Komsomol apparatьnьŋ eşen bьbndan da yđgərtep qorov əsən unьŋ eş formahьn həm metodьn yđgərtergə kərək. Komissialar təđəvđən başqa plenum tege jəki bьl məs'ələ bujьnsa, eştən huŋ kilgən komsomolestarqa tejeşle kyrhətmə birev, ularđьŋ eşendə jarđam itev əsən kistəren bjuro həm komissia clendarьnьŋ dezurstvohьn buldьrьvđь təqdim itte. Lakin kyp kenə rajkomdьŋ jetəkseləre plenumdьŋ bьl đur əhəmiətkə eja bulqan kyrhətməhen ytəmejđər.

Hər ber komsomol ojoşmahь, hər ber komsomoles otcot-hajlavđarqa yđeneŋ jaŋь əlgəşevđəre, xeđmət jeteştel'evsənlegen kytərevđə jaŋь kyrhətkestər menən kilevđe tə'min itergə tejeş. Komsomoldьŋ jetəksel organdarьna hajlavđarqa bojevoj əđerlekte tə'min itev həm unь əlgələ ytkərev komsomol ojoşmalarьnьŋ eşendə ekzamen bulьp tora.

Komsomol ojoşmalarь komsomol komitetьna birelgən, energialь praktik eştə hьnalqan, yđeneŋ idea-politik belem kimələn kytərev əbtəndə arьmaj-talmaj eşləvse, massa menən tьqьđ bəjləneştə bulьvsь iptəştərđe hajlarqa tejeştər.

VLKSM-dьŋ qajhь ber qala, rajon komitettarь hajlavđar ytkərev bujьnsa grafik təđəgəndə VLKSM Yđək Komitetьnьŋ kyrhətmələrenən sьqьp eş itməjđər. Məbələn, VLKSM-dьŋ Stərletamaq qala komitetь (sekretarь Polənskaja) grafik təđəgəndə jal kəndəren bətənləj itkə almaj. VLKSM Yđək Komitetьnьŋ qararьn tupaь rəveştə bodovqa jul quja. Hajlavđar VLKSM Yđək Komitetьnьŋ kyrhətməhe bujьnsa eş kenə bulmaqan vaqьtta, eşselərđe həm xeđmətkərđərđe proizvodstvonan ajьrmajьnsa, kistəren həm jal kəndərendə ytkərelergə tejeş.

Komsomoldьŋ jetəksel organdarьna hajlavđar ul đur əhəmiətkə eja bulqan politik sara. Şuqa kyrə lə unь ytkərevgə əđerlekte his kisekterergə jaramaj.

Өfə depohьnьŋ mexaniceski sexьnda tokarь bulьp eşləvse komsomoles iptəş Gluxov eş normahьn 263 protsentqa ytəj.

Hyrəttə: iptəş Gluxov eş vaqtьnda.

Ş. Urazbaxtin fotohь.

SSSRVerxovnьj Sovetьnьŋ VII Sessiahь yđenen eşen tamamlanь

Oşo jьldьŋ 7 avqusьnda SSSR Verxovnьj Sovetьnьŋ VII Sessiahь yđenen eşen tamamlanь. Sessiala Litva, Latvia, Estonia Sovet Sotsialistik Respublikalarьn SSSR Sojuzьna qabul itev həm Moldavia Sojuznьj Sovet Sotsialistik Respublikahьn buldьrьv turahьnda zakon qabul itelde.

KOMSOMOLESTAR ALDЬNQЬ SAFTA

«Jondođ» kolxozьnda (Avьrqazь rajonь) urozaj jьjnav đur əđerlek menən qarşьlandь. Eştең berense kəndərendə yk đur ojoşqanlьq kyrenə. Kolxozsьlar urozaj jьjnavđьŋ berense kəndərenən başlap sistematik rəveştə normalarьn arttьrьp ytəv əsən kərəşələr. Komsomolestar urozaj jьjnav eşendə ajrьvsa aktivlьq kyrhətələr. Bьna komsomoles Salavatov Əbdelxaq, Xəbibullin Qjibadulla iptəştər kəndəlek norma bujьnsa 5 gektar urnьna sistematik rəveştə 6—7 gektar jerđeŋ urozajьn jьjnajđar.

Avьl sovetь deputatь Safiullina Əqlimə jetəkselek itkən zveno clendarь staxanovsьl eş əlgələre birələr. Ular norma bujьnsa 0,40 gektar urnьna 0,92 gektarqa jetkerep ytəjđər. Iptəş Zəbəjerova Sania zvenohь la normanь 0,72 gektarqa jetkerep ytəne. Oşonoŋ həđəmtəhendə kolxoz 214 gektar arьştь 5 kən esendə jьjnap bətərđə.

Xəđer haban aşlьqtarьn jьjnav qьđьv temp menən bara. Gosudarstvoqa 380 bot igen tapşьrьldь la inde.

Urozaj jьjnav eşendə normalarьn arttьrьp ytəvse kolxozsьlarqa ikeləte xeđmət kenə jađьla.

Komsomolestar brigadalarđa agit-massovьj eşte lə jaqşь ojoştorđolar. Brigadalarda əsər stena gazetahь sьqarьldь.

Ytəjev.

Komsomolestar eştə aldьnqьlьq kyrhətələr

Voskresen rajonь, Ju'daş avьl sovetьndaqь kyp kenə kolxozdarđa javaplь eştərgə komsomolestar yrlətelđelər həm ular yđ eştəren namьь menən başqaralar.

«Alqa» kolxozьnda ike jьl inde berense brigadanьŋ brigadirь bulьp komsomoles Altьnbajьv Bajbulat eşləj. Unьŋ brigadahь kolxozda iŋ aldьnqь brigada, xəđerge kəndə urozaj jьjnav eşendə lə alda bara. Besən əđerləvđe lə unьşlь tamamlaqajnь.

Oşo uq kolxozdьŋ komsomolesь iptəş Səjetbattalov ta pocta agentlьqьna yrlətelde. Salavat ismendəge kolxozda komsomoles Muratov N. kolxoz timersehe bulьp həm başqa kyp kenə komsomolestar zvenovod bulьp eşlejđər.

M. S.

STAXANOVSЬL XƏRƏKƏT KIŊƏJƏ

«Qьđьl frontovik» kolxozьnda (Ileş rajonь) staxanovsьl xərəkət bьqa tiklem bulmaqan kyləmdə ybə başlanь. Kolxozsьlar urozaj jьjnavđь qьbqa vaqьt esendə juqaltьvhьđ jьjnap alьv əsən kərəşep kendən-kən jaŋь uŋьştarqa əlgəşələr, gyzəl eş əlgələre birələr. Dinislamova Mahira jetəkselek itkən zvenonьŋ kolxozniktarь 0,33 gektar keltə bəjləv normahьn I gektarqa jetkerep ytəjđər. Həm hər kən hajьn 9-ar xeđmət kenə alalar.

Xəbibullina Təzkirə zvenohьnda la 0,83 gektar bəjləp, hər kən 7,5 xeđmət kenə eşləjđər.

B. Jamal.

KƏNƏNƏ 108 GEKTAR

«Qarlьman» sovxozь agrotexnik talaptar bujьnsa herəvđe, pađarđь tьrmatьvdь həm kul'tivirovat' itevđe maj ajьnda ytkərđe. 3-se avqusta bьnda arьş səsə başlanьlar. Traktorist iptəş Korneev jaqşь eşləj. Ul «Universal'» traktorьnda kendə 22 gektar aşlьq səsə, Haqьnbajьv CTZ traktorьnda 5 səskes agregatь menən 108 gektar aşlьq səsə. 365 gektar səsev planь 10-sь avqusqa tamamlanasaq. Şul ibəptən 60 gektar arqьlь həm bujqa səsev ytkərelesək.

Agregattar tik toralar

Byzdək orloqsoloq sovxozьnda (Byzdək rajonь) arьş jьjnav 29 ijyldə başlandь. Sovxozdьŋ kənsьqьş byleksəhendə 3 kombajn agregatь (hər berehendə ikeşər «Stalines» kombajnь) eşləj. Şulaj bulьvqa qaramabtan oşo kəngə tiklem ni barь 140-150 gektar qьna igen jьjnalqan. Agregattar sistematik rəveştə tik toralar. Təvlegenə 4—5 səqət kenə eşləjđər. Eştең bьndaj nasar xəldə torovьna təp səbəp bulьp, agregattarđьŋ transport menən tə'min itelməve tora. Orloq taşьv əsən ber genə avtomaşina eşləj. Ə, orloqtь 7 kilometr alьblьqqa taşьrqa kərək.

Kombajndar transport kətəp, orloq menən tulqan bunkerđarьn buşata almaj toralar. Urozaj jьja başlaqandan birle sovxoz direktorь Fedotov həm byleksə upravləjuşcie Tepterev iptəştərđeŋ agregatta bulqandarь la juq. Kyrəheŋ, əs traktorđьŋ, 6 kombajnđьŋ həm 15 eşseneŋ eşləməj tik torovdarь ularđь borsomaj.

„IKENSE BAKU“

Əsənsə Bişjıllıqtın məhim tədələşə

Partianın XVIII sjezı Volga menən Ural arahındaqı rajonda jaŋı neft' bazahı — «Ikense Baku» tədərgə qarar itte. Beddeŋ ilebeddeŋ ydəgendə Kama həm Cusovoj jılqalarının qalqıvınan alıp Ckalov əlkəhenə tiklem bulqan sikhed kiŋ urında əsənsə bişjıllıqtıŋ bıl qajət ere tədələşə urınlaştırıla. «Ikense Baku» SSSR-dıŋ jevropa ələşənəŋ Kənsıqışında neft'-promıjşlennosınıŋ grandioz kombinatı bulasaq.

«Ikense Baku» 1942-se jılda uq ilgə 7 million tonna neft' birergə tejeş. Ə kilə-səktə Kənsıqıştıŋ neft' promıjşlennosı jılına 27 million tonnanan da kəm bulmaqan neft' birəsək.

«Ikense Baku»dı tədəvgə 2 milliard hum samahı aqsa totola. Unıŋ xalıq xuzalıqı həm oborona əhəmiəte sikhed dur. Neft' bedden ekonomik bojondoroqhodioqıbıdıŋ iŋ məhim şarttarınan berehe, texnik ybeşteŋ nigedə, nefthed xədərge texnika turahında ujlarqa la jaramaj. «Ikense Baku» xalıq xuzalıqın, Qıdıl Armianı həm flottı jaqıvılq menən tə'min itevdə jaŋı qevətle sıqanaq bulasaq. Neft' produkttarın Zakavkaz'janan Sojuzdıŋ ydək ələştərenə həm Sebergə taşıv əsən totolqan dur rasxodtar bətəsək, başqa nəmələrdə taşıv əsən transport buşatılır, SSSR-dıŋ top ekonomik burışın — ekonomik jaqtan aldınqı kapitalistik ildərdə qıvıp jetep, udıp kitergə tigən burıstı tid xəl itev əsən jaŋı şarttar tıvardar.

Volga menən Ural arahında neft' barlıqı bınan 170 jıl elek bildəle ine. Ytkən jəd jıldıŋ altmışınsı jıldarınan başlap, rus həm sit il kapitalistarı neft' jatqılqtarın tikşerevgə kyp tapqır ımtılıştar jahanılar.

Revolytsiaqa tiklem neftle rajondardа tikşerev ytkərevgə Bakudıŋ neft' korol'darı — Nobelələr həm başqalar totqarlıq jahanılar. Konkurensianan qurqıp Baku promıjşlenniktarı xatta Volga menən Ural arahındaqı neftle jerdərdə hatıp alıp, bıl jerdərdə tikşerev eştəren alıp barıvdı tıjıvqa tiklem barıp jettelər. Ular əsən ydəre biləgən ber Baku promıjşlennosınıŋ qına ybeve fajdalı ine.

Həm tik sovet vlası ososonda qına bedden baj jerdərebedde tərən rəveştə əjrənev başlandı. Stalinsel b'şjıllıqtar esendə Volga menən Ural arahındaqı neftte tikşerev həm ədərləv planlı rəveştə xədərge osordon aldınqı texnikahı nigedendə ojoştoroldo.

Bəjək rus qalime, Sojuzdıŋ neft' jatqılqtarın jaqşı belevse akademik Ivan Mixajlovic Gubkin bınıŋ initsiatorı buldı. Unıŋ başlap jebəreve bujınsa 1928 jıldı bıl kiŋ əlkənen neften əjrənev bujınsa komissia tədəldə həm ber misə fənni ekspeditsia jebərelde.

1929 jıldı Uralda berense tapqır Verxne-cusovski gorodki rajonında promıjşlennos əhəmiətenə ejə bulqan neft' tabıldı.

Cusovski neft' jatqılqın tikşerev menən bergə 1931 jılda Işembaj rajonında boravlav ojoştorola. 1932 jıldıŋ majında Işembajdıŋ berense boravlav skvazinalarının ikəvhenən neft' fontandarı bərep sıqtılar.

1939 jıldıŋ başında inde Cusovoj həm Işembaj neft' jatqılqtarınan 50 meŋ tonna samahı neft' alındı. Iptəş Stalin qajət dur əhəmiətle bıl asıştı tərən bahalanı həm unı hıdıq əbtənə a'dı. Ul partianıŋ XVII sjezında «Ural tavdarınıŋ kənbajış həm kənjaq bittərendəge rajondardа neft' bazahı buldırıvqa ser'joz totonorqa» tigən burıs qujdı.

Iptəş Stalindıŋ saqırıvı bujınsa partialı həm partiahıd bol'şeviktar bıl bəjək burıstı ytəvgə nıq totondolar.

Şul uq 1934 jı'da Işembajda (Kəbəpqol) şulaj uq Krasnokamski (Molotov əlkəhe), Sıjzran' ergəhendəge rajondardа jaŋı neft' jatqılqtarı asıldı. Artaban tikşerenevdər Stavropol' (volgala), Tujmazı (Başqortostan), Severo-kamski həm Polazne (Molotov əlkəhe) rajondarında neft' jatqılqtarı barlıqın bildələvgə kilterdelər.

Partianıŋ XVIII sjezına Volga menən Ural arahında 12 neft' jatqılqı barlıqı belende, 7 neft' promıjslohı buldırıldı. Neft' eşləp sıqarıvsı 2 zavod halındı. 130 kilometr odonloqta Əfə—Işembaj arahında neft' aqıdıv kanalı tədəldə. Xədər inde jaŋı jatqılqtar 6 million tonnanan artıq neft' birdelər. Əgər də bıl rajondardıŋ neft' promıjşlennostarında kyp vaqıttar jəşəp kilgən qəbəxət xalıq doşmandarı jaŋı neft' bazaların buldırıvqa qomasavılq itməgən bulhalar, unıştar taqı la durıraq bulqan bulırdar ine.

«Ikense Baku» rajonı neft' jatımdarına qajət baj. Akademik I. M. Gubkindıŋ ibəplənve bujınsa Sojuzdıŋ Jevropa ələşənəŋ Kənsıqışında (Embin rajonın inderep) dəjəm neft' zapası 2,7 milliard tonnaqa tiged. Bıl Bakudıŋ neft' jatqılqı bajlıqınan ike tapqır həm donjala iŋ baj neft' derzavahı bulqan Amerika Quşma Şattarındaqı neft' zapasınan ber jarım tapqır tejerlek artıqıraq.

Əsənsə bişjıllıqta «Ikense Baku»dan şul tiklem neft' sıqarılasaq, batşa Rossiahı şarttarında bındaj nefttе sıqarıv əsən Baku rajonına 50 jılqa jaqın vaqıt kərək bulır ine.

Əsənsə bişjıllıqta jılına 6 million tonnanan da kəm bulmaqan neft' eşləp sıqarıvsı zavodtar tədələsək. Işembajda həm Əfələ jəşəp kilevse zavodtar kiŋəjteləsək həm rekonstruktirovat' itelesək, şulaj uq başqa punkttarda jaŋı zavodtar tədələsək. Neft' kyp vaqıt sıqarılqan urında eşlənəsək. Həm bıl sej nefttе taşıvdan transporttı taqı la kyberək buşatır, jıraq urındarqa taşıqanda juqalırqa məzbyr bulqan qimmətle produkttardı haqlarqa məmkinlek tıvdırır.

«Ikense Baku»dıŋ neft' eşləp sıqarıv zavodtarı texnikanıŋ huŋqı hyde bujınsa tədələlər. Neft' eşləp sıqarıv məmkin tiklem kyp, juqarı sıjfatlı benzin sorttarı, kyp tərlə neft' produkttarın alıv ibəbe menən alıp barılasaq.

«Ikense Baku» rajondarı neftenen kypselege kəslə benzinle. Ul ydendə 25 protsentqa tiklem benzin tota. Ə, Baku neftendə benzin tik 4—6 protsent qına ibəplənə. Şuqa kyrə «Ikense Baku» dıŋ juqarı sıjfatlı neft' produkttarın sıqarıvdaqı udel' avırlıqı, sej neft sıqarıvqa qaraqanda kyp dur bulasaq.

Ber misə neft' aqıdıv kanalı tədərgə qarar itelde. Məbələn, 600 kilometr odonloqta bulqan Işembaj — Kurgan arahında dur neft' aqıdıv kanalı tədərgə bildələnde. Bıl Işembaj neften Kənsıqışqa həm Kənbajış Sebergə sıqarıvqa məmkinlek birəsək.

Şulaj itep, Volga menən Ural arahındaqı sikhed kiŋ urında bedden ildeŋ jaŋı industrial' rajonı barlıqqa kilə. Neft' promıjşlennosın xedmətlənderev əsən kyp kenə ere predpriatielər tədələ həm tədərgə bildələnə. Stərletamaqta (Başqortostan) boravlav qoramaldarı zavodı, Kujbışevta kompressor zavodı tədələ. «Ikense Baku» əsən qoramaldar ədərləvse başqa kyp kenə metal eşləp sıqarıv, maşinalar tədəv zavodtarı tədərgə bildələnelə. Energitik baza kəsəjə: Işembaj Teploelektrosentrale qajət kiŋəjə, şulaj uq Tujmazı, Sıjzran' rajondarında jaŋı elektrostansialar halına. Energia menən tə'min itevdə Kujbıjşevteŋ kəslə gedrouzele ajrıvsa rol' ujnaj.

Neft' promıjşlennosınıŋ ybeve bedden krajdıŋ jədən ydgərtə. Işembajda, Tujmazıla jaŋı qalalar tədələ həm proektlaştırı'a. Tirəhendə neft' predpriatieləre halınqan (Əfə, Stərletamaq, Boqroslan, Krasnokamsk, Sıjzran') qalaları tid yələr həm tədəklənderelələr. Klubtar, məktəptər, texnikumdar, bol'nitsalar, balalar jəslələre həm baqsaları halınalar. Promıjslo, zavod eşse poseloktarı aldınqı sotsialistik kul'tura usaqına əverelələr.

Revolytsiaqa tiklem xalqı ylemgə dusar itelgən ordenlı Başqortostan xədər — Lenin — Stalin milli politikahınıŋ jeneve arqahında «Ikense Baku»-dıŋ xəl itkes rajonına əverelde. Başqortostandıŋ jədə ydgərde. Təp millət — başqorttardan promıjşlennıj eşse həm intelligensia kadrdarı yə həm nıqıj.

Bətə il Volga menən Ural arahında neft' promıjşlennosı tədəj. Baku həm Groznıj neftseləre, sotsialistik xedmət menən maqtalqan metro tədəvselərenen brigadaları, ilebedden iŋ jaqşı spetsialistarı, kolxozsıları, kul'tura frontınıŋ rabotniktarı bıl tədələştə aktiv qatnaşalar.

«Ikense Baku» iŋ aldınqı texnika nigedendə tədələ. Skvazinalardı qorovda boravlavdıŋ jaqşırtılqan julı — turbennıj boravlav qullanıla. Neft' sıqarıvdıŋ jaŋı metodı — javıq sistemalı ekspluatatsia, jer abtı qatlamınıŋ eabımın totop torov inderelə. Nefttе transportlaştırıv jaqşırtılqan həm ekonomik fajdalı jul—kanaldan bujınsa aqıdıv tormoşqa aşırıla. Nefttе kombinirovannıj jul menən eşləp sıqarıv inderelə.

Neft' jatqılqtarın ekspluatatsialav əlkəhendə neft' sıqarıvdı bajlaq kytərev, gazdı juqaltıvdardı bətərəv saraları ytkərelə həm bildələnə. «Ikense Baku»dıŋ neft' promıjsloları, berense nəvbəttə ulardıŋ iŋ erelərenən bulqan Işembaj promıjslohı javıq sistemalı ekspluatatsiaqa kyserelə. Xədərge vaqıtta jəşəp kilgən asıq sistemalı ekspluatatsiala nefttеŋ kyp gazı həm jeŋel fraksiahı havaqa tarala. Nefttеŋ dəjəm juqalıvı 3—4 protsentqa jetə, əbtəvenə unıŋ iŋ qimmətle, juqarı sıjfatlı benzin eşləp sıqarıv əsən ber nəmə menən də alıştıra almatılıq sıjr'jo bulıp torqan elementtarı juqala. Javıq sistemalı ekspluatatsia bıl juqaltıvdardan qasırqa, jəd meŋdərsə tonna qimmətle neft' produkttarın tulıhınsa alıvqa məmkinlek birer.

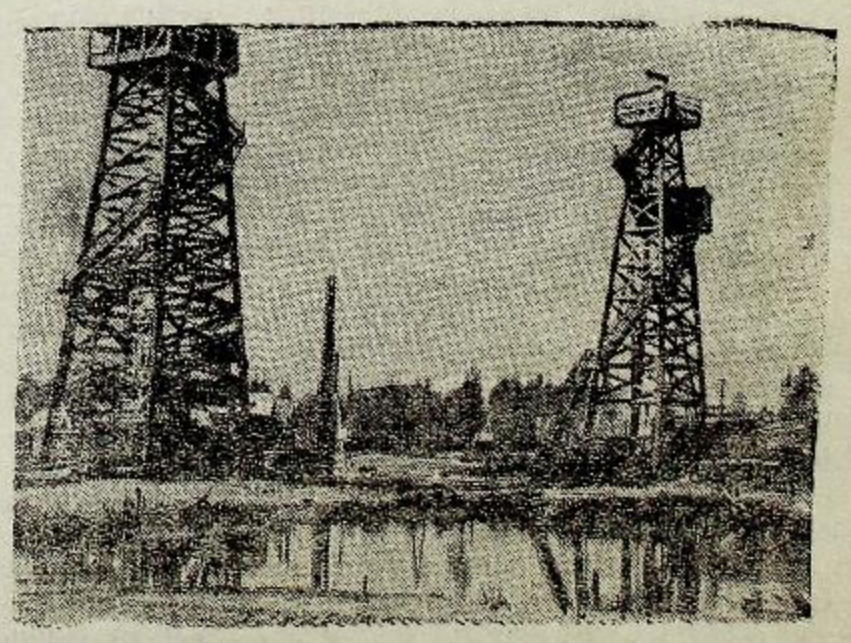
Ekspluatatsialavdıŋ xədərge şarttarında neft' jatqılqtarındaqı dəjəm zapastıŋ jartıhınan kyp bulmaqan, ə qajhı ber urındardа jer esendə bulqan nefttеŋ 25 protsentı qına alına.

Neft' tabıvdıŋ jaŋı juldarın kiŋ qullanıv bıqa tiklem jəşəp kilevse həm jaŋı asılqan neft' jatqılqtarınan neft' alıvdı ike tapqır artırırqa məmkinlek birer.

Partianıŋ XVIII sjezı qarardarın tormoşqa aşırıv əsən kərəşep, Işembaj neftselərе oşo jıldıŋ aprel ajında «Ikense Baku» dıŋ eşselərən, inzener-texnik rabotniktarın sotsialistik jarıştı kiŋ jəjelderergə saqırqajnılar. Bıl saqırıv jaŋı neft' bazahı tədəvselər arahında qajnar otklik tapti.

«Ikense Baku» tədəv bujınsa kyp eştər eşlende. Lakin alda taqı la kyp eştər tora. Başqortostan komsomolınıŋ kyp meŋərlagən armiahı, komsomolestar həm bətə sovet jəştəre menən qulqa qul totonop komsomol şefılq itkən bəjək stalinsıl tədələş-«Ikense Baku»-dı tədəvdə aktiv qatnaşılq itələr.

A. Trofimuk.
geologo — mineralogik fəndər kandidatı.

Hyrəttə: Krasnokamski neftepromıjslohınıŋ (Molotov əlkəhe, Prikomneft tresı) Burovoj skvazinaları.
(Tass foto-klişehe).

KOMSOMOL TORMOŞO

Komsomoldьq jetəksel organdarьna hajlavdarдь sojuz eşen jaqşьrtьv menən qarşьlarqa

TƏVGE ADЬMDAR

VLKSM YK-neq XI plenumь nigedendə komsomoldьq Stərletamaq qala komitetь qarşьnda agitatsia-propaganda eşe bujьnsa komissia tədəldə. Qala komitetьnьq bjurohь həm VKP(b)-nьq qala komitetь komissianьq predsedatele itep mihe ratlanь. Komissianьq clendarь itep iq jaqşь, aktiv komsomolestar L. N. Petrova, L. G. Balaburdina, A. D. Krykov, T. Cj. Şahimuratov həm Gorkunov iptəştər ratlandьlar.

Ratlanqandan huq uq komissia eşkə başlanь. Başlap komissia clendarь menən kənəşmə ytkərelde. Kənəşmələ komissianьq eş planь tikşerelep qabul itelde həm clendarqa eştər bylenep birelde. Bьnan huq bed konkret eşkə başlanьq. Hər ber clen yдenə berketelgən ojoşmala agitatsia-propoganda eşenen barьşьn tikşerə. Xədərge kəndə komissia tarafьnan 17 ojoşma tikşerelde həm ularqa konkret jardamdar kyrhətelde. Mətələn: komissia clenь iptəş Petrova Gosbank komsomol ojoşmahьnda «VKP(b) tarixenen qьbqasa kursь»n öjrənevselər tynərəgenen eşen tikşerde. Tynərək' nasar eşləj ine. Iptəş Petrova tynərəkten bətə clendarьn jьnap partia tarixen öjrənevden dur əhəmiəten həjləj öjrənev eşen konkret juldar, əlgələ konspekt nisek bulьvьn kyrhətə. Bьl sesedanan huq tynərəkkə jərəş həm öjrənev eşe lə jaqşьlandь. Komissia clene iptəş Gorkunov «Metallist» komsomol ojoşmahьnda agitatsia-propaganda eşen tiksentner urozaj alьvqa əlgəştelər. Bьjьl uzьm bojdajьn səsev planь 10 meq gektar samahь itep bildələngən. Bьl kul'turanьq majdanьn kinəjtevdə həm unьq agrotexnikahьna ejə bulьvda Başqortostan komsomolь initsiativa kyrhətergə tejeş.

Uzьm kul'turalarьnьq bьndaj xuzalьq əhəmiəte dur bulьv ularдь səsev eşen tik otlicno itep kenə uдqarьvdь talap itə.

Başqortostanda uzьm kul'turalarь bujьnsa Bətəsojuz Avьl xuzalьqь kyrgədməhendə qatnaşьvsь aldьnqь kolxozdardьq təzriвələre bьl eştə kyp kenə əlgə birə alalar. Ular bətəhenən də elek ucastkanь səsevgə jaqşь itep ədərləgəndər, aşlaqandar, orloqtardь jaqşь itep tadartqandar, yd vaqtьnda səskəndər həm başqalar.

Uzьm kul'turalarьn otlicno itep səsev əsən tyвəndəgelərde tormoşqa aşьrьrqa kərək.

Iptəş Lasanov jetəkselek itkən komissia

VLKSM - dьn Ždanovski rajon komitetь VLKSM Yдək Komitetьnьq XI plenum qararдarьn ytəv bujьnsa kyp kenə saralar ytkərde. Komissialardь ojoştorov eşe tamamlandь. Xəder ular praktik eşkə başlanьlar. Propaganda-agitatsia bujьnsa ojoştoroldqan komissiaqa in eşlekle, aktiv komsomolestardan 8 keşe hajlanьp alьndь. Ularдьq bətəhe lə urta həm juqarь belemlelər. Komissia predsedatele itep „Plodoovoş" kombinatь texrugь komsomoles iptəş Lasanov hajlandь.

Iq təv, bьl komissia clendarьnьq kənəşməhe ytkərelep, unda hər ber clenqa konkret eş jəkmətelde. Unan komissia clendarь, aktivtar, komsomolestar menən kənəşləşep konkret eş planь tədəldə.

Komissianьq eş planь bujьnsa oşo aj esendə ike ojoşmala „VKP(b) tarixenen qьbqasa kursь"n öjrənevde tamamlavsьlar menən kənəşmə ytkərelə. Unda „VKP(b) tarixenen qьbqasa kursь"n öjrənevde tamamlaqandьq huqьnda VKP(b) tarixen artaban öjrənəvde nisek alьp barьv juldarь kyrhətələsek. Bьl kənəşmənən huq ikmək zavodьnda, Narkompeşpromda həm başqa ojoşmalarda VKP(b) tarixen həm politgramotanь öjrənev ərtəndə eşləvse komsomolestar menən iptəştərsə beseda ojoştorolasaq.

Komissialar yдdərenen bətə eştəren komsomoldьq jetəksel organdarьna hajlavdarqa ədərlek menən bəjləp alьp baralar.

Z. Midxət.

Zvonit ithənq javap birevse juq, barhanq bikle bula

VLKSM-dьq Ileş rajon komitetь 45-kə jaqьn jəş komsomoles aktivistardь daimi komissialar clenь həm instruktordar itep bildələne. Kul'tura-massovьj komissianьq predsedatele itep rajon kolxoz teatrь artiskahь Xanova, Xərbi-fizkul'tura komissianьq predsedatele itep Axunov iptəştər raьlandьlar.

Propaganda-agitatsia komissiahь jaqşь qьna eşkə başlanь. Komissia clenь iptəş Şəjxerazieva yдenə berketelgən „Ural", „Qьdьl-frontovik", „Udarsь" həm Molotov ismendəge kolxoz komsomol ojoşmalarьnda bulьp, unda propaganda həm sojuz eşenen toroşon tikşerep, bьl ölkələ bulqan jeteşhedlektərde bətərəvdə ojoşmalarqa praktik jardam kyrhətte. Oşo hədəmtələ ul bulqan kolxozdarda propaganda eşe hiдelerlek jaqşьrdь. Mətələn, „Qьdьl-frontovik" kolxozьndaqь 17 komsomolestьn 6-hь politgramotanь, 5-he aqьmdaqь politikanь, 6 komsomoles VKP(b) tarixen samostojatel'no öjrənələr.

VLKSM Yдək Komitetьnьn XI plenum qararьnan huq kolxoz komsomol ojoşmalarьnьn eşməkərlege arttь. Şul uq „Qьdьl-frontovik" kolxozьnda komsomolestardьn xuzalьq həm obşestvennьj eştərdə qatnaşьqtarь bьqa tiklem nasar ine. Plenumdan huq komsomolestardьn aktivlьqь nьq yəte. 7 komsomoles agitator, 3 komsomoles redkollegia clenь eşen başqaralar. Komsomolestar kəsə menən kolxozda ber qojo qadьldь həm 2 bьva tadartьldь. Mal adьqь ədərləv eşe nasar xəldə ine. Komsomolestar ydдərenen kəstəren tuplap, 32 gektar besən saptьlar.

Lakin bьlar menən bergə dur jeteşhedlektərdə bar əle. Bəgəngə kəngə tiklem rajkomda komissia clendarьnьn dezurstvohь buldьrьlqanь juq. Zvonit ithən javap birevse juq, rajkomqa barhanq bikle bula. Ə, rajkomdьn texsekretarь Əxmətov həm zavucot Cjələjev iptəştər, ular qəmymən komsomol eşe menən qьdьqhьnmaj torqan keşelər.

VLKSM-dьq rajon komitetь komsomoldьq jetəksel organdarьna hajlavdarqa ədərlek bujьnsa la bəgəngə kəngə tiklem konkret ber nəmə lə eşləgəne juq. Xərbi-massovьj həm kul'tmassovьj komissianьq qajhь ber clendarь xatta ydдərenen clen bulьvdarьn da belməjдər. Janь uqьv jьlьna ədərlek tə bik nasar xəldə tora. Məktəp tədəv həm remontlav eşe tamamlanmaqan. Kədgə hьnavqa qaldьrьlqan balalar menən də ber tərlə lə eş alьp barьlmaj. Bьl ölkələ bit VLKSM rajon komitetь həm komsomoldьq təvge ojoşmalarь kyp kenə eştər eşləj alalar.

J. Barьj.

KƏDGƏ SƏSEVDE OTLICNO ITEP YTKƏRERGƏ

Uzьm bojdajьnьq həm arьş kul'turalarьnьq xalьq xuzalьqьnda əhəmiəte bik dur. Arьş bedдeq respublika şarttarьnda iq juqarь urozaj birə torqan kul'tura. Ul straxovoj kul'tura bulьp ta itəplənə. Sənki nьq qoroloqlь jьldarda la unьq urtasa urozajь normal' xəldə qala. Uzьm kul'turalarь babьvdardь qьj yləndərenən tadarta, unьq qamьl təbə jadqь bojdaj səsev əsən iq jaqşь, aldan kilevse kul'tura bulьp itəplənə.

Kədgə bojdajdьq əhəmiəte taqь la dur. Unьq adьqlьq həm tuqlьqlьq sьjfattarь arьştan kyp ətən itəplənələr. Şuqa kyrə partia həm xəkymət uzьm bojdajь səsev planьn jьldan jьl arttьra barьrqa tigən qarar sьqardь. Uzьm bojdajьn səsevde kinəjtev əsən beдden Başqortostanda qajət dur məmkinlektər bar. Ul əle xədergə janь kul'tura bulьvьna qaramabtan, ajrьm kolxozdar unьq gektarьnan 20—30 sentner urozaj alьvqa əlgəştelər. Bьjьl uzьm bojdajьn səsev planь 10 meq gektar samahь itep bildələngən. Bьl kul'turanьq majdanьn kinəjtevdə həm unьq agrotexnikahьna ejə bulьvda Başqortostan komsomolь initsiativa kyrhətergə tejeş.

Uzьm kul'turalarьnьq bьndaj xuzalьq əhəmiəte dur bulьv ularдь səsev eşen tik otlicno itep kenə uдqarьvdь talap itə.

Başqortostanda uzьm kul'turalarь bujьnsa Bətəsojuz Avьl xuzalьqь kyrgədməhendə qatnaşьvsь aldьnqь kolxozdardьq təzriвələre bьl eştə kyp kenə əlgə birə alalar. Ular bətəhenən də elek ucastkanь səsevgə jaqşь itep ədərləgəndər, aşlaqandar, orloqtardь jaqşь itep tadartqandar, yd vaqtьnda səskəndər həm başqalar.

Uzьm kul'turalarьn otlicno itep səsev əsən tyвəndəgelərde tormoşqa aşьrьrqa kərək.

Orloq jeteşterev əsən babьvdьq iq jaqşь ucastkalarь bylenə, ul ucastka aşlanqan, tupraq tərə ber tərlə, jer ətə tigeд bulьrqa tejeş.

Qьjlь ucastkalarqa uzьmdarдь səsev jaramaj. Qьjlь jerdər səsev aldьnan orloqtardь kul'tivirlarqa həm səskəs lyk tьrmatьrqa kərək. Səsev orloqtarьn jaqşь itep ədərləvgə nьq iqtibar birelergə tejeş. Ele bərtəklə orloqtar səskəndə urozaj da kytərelə, ybemlektərdeq qьşqa sьdamlьqь la arta. Şuqa kyrə səsev aldьnan orloqtardь tadartьrqa həm sortirovat' itergə kərək. Səskestərde otlicno itep kejləvgə ajrьvsa nьq iqtibar itelergə tejeş. Hər ber soşniktьq ber tigeд aralьq menən həm ber tigeд norma menən səsevenə iqtibar itelhen. Qul menən səsev turahьnda hyd də bulьrqa tejeş tygel. Bətə ucastkalardь la tik səskestər menən genə səsergə kərək. Jefremovsьlar təzriвəhe arqьlь — buj səsev urozajdьq gektarqa 3-4 sentnerqa tiklem artьq bulьvьn kyrhətə. Bigerək tə orloq ucastkalarьna həm kədgə bojdajдь arqьlь-buj səsergə kərək. Bьlaj səskəndə normanьq jartьhь bujqa, ə ikense jartьhь arqьlьqa hərəp səselə. Ad rədle səskestər bulqanda ularдь uzьm kul'turalarь səsevdə kiq qullanьrqa kərək.

Arьştь səsev srogьn huqlatьv his tə jaramaj. Huqlap səsev urozajdь kəmetevgə, ybemlektərdeq qьş əşəp hələk bulьvьna səbəp bula. Respublikabьdьq kypselek rajondarь əsən səsevdeq iq jaqşь srogь bulьp 10 — 20 avqus itəplənə. Kyp təzriвələr səsev əsən udqan jьlqь urozajdьq orloqtarьn fajдalanьv kərəklegen kyrhətələr.

Urozajdь kytərevdə orloqtardь dərəb kymderev dur rol' ujnaj. Tupraq qoro bulqanda tərənerək, ətən javьmlь bulьp torqanda, jəki tupraq jeterlek dьmlь bulqarda hajьraq itep kymderev jaqşь. Hər xəldə arьş orloqtarьn kymderev tərənlege 4 — 5 santimetrdan da haj' bulьrqa tejeş tygel.

Uzьm bojdajьn səskəndə tyвəndəgelərgə ajrьvsa iqtibar itergə kərək:

Uzьm bojdajьn səsev əsən jer ətə tigeд, hьv jьjnalmaj torqan, qьş qar qalьn jata torqan həm halqьn jeldərdən haqlaqan urьndь hajlarqa kərək. Bojdaj səsev əsən tupraqь tuqlьqlь matdələrgə baj, tireblangən həm ətəlmə rəveştə mineral' aşlamalar menən aşlanqan jerde bylev jaqşь. Qьşqь əşəvdərdən haqlav əsən uzьm bojdajьn səsev normahьn xədergə xuzalьq normalarьna qaraqanda 25 protsentqa arttьrьp səsev təqdim itelə. Bьndaj normalar arqьlьqa buj itep jəki tar rədle səskestən menən səselergə tejeş. Uzьm bojdajьn kymderev tərənlege 5— 6 santimetrdan da kəm bulьrqa tejeş tygel. Həm tik ere orloqtardь qьna səsevgə ireşergə kərək. Uzьm kul'turahь arьştan 5 — 7 kən huqlabьraq səselə. Uzьm kul'tura larьn qьşqь əşəvdərdən haqlav əsən bylardьq babьvьnda qar totov eşen ytkərevgə ədərlek eştərenə xədərdən yk totonorqa kərək.

Agronom V. Qjirfanov.

KƏĐGƏ HЬNAVQA ƏLGƏLƏ ƏĐERLƏNƏRGƏ

Əfə qalahьnьq 8-se hanlь orta məktəbendə kəđgə hьnavqa qalьvsь balalar menən eşləv uqьv jьlь tamamlanqas ta başlandь. Ber klasta ike jьl ultьrьvsьlarđь buldьrmav burьsьn uqьtьvsьlar kollektivь, komsomol həm pioner ojoşmalarь iq məhim burьs itep qujđьlar.

Məktəptə bətəhe 120 bala kəđgə hьnavqa qaldьrьlqan. Uiarđь məktəpkə tarta belergə, kəndələk konsul'tatsialar ojoştororqa kərək ine. Komsomol ojoşmahь bьl eştərđe başqarьvđa bətə məmkinlektərđe fajđalandь.

Berense siratta, tarix, rus tele, fizika, botanika fəndəre bujьnsa repititorski gruppalar, individual' konsul'tatsialar ojoştoroldo. Məktəp direksiahь kəđgə hьnavqa qalьvsь balalarđьn ata-əsələre menən jьjьlьş həm besedalar ytkərđe. Bьl, balalarđь məktəpkə tartьv esen saqtaj jeneləjtte. Kən hajьn 60—70 bala konsultatsiaqa jərəj başlanь. Matematika bujьnsa iptəş Bajramqulov, tarix uqьtьvsьhь iptəş Qudaşovtar yđ eştəren ajrьvsa jaqşь ojoştorđolar.

Kəđgə hьnavqa əđerlənevselər əsən məktəp bibliotekahьnda dəreslektər, kyrgədmə posobialar buldьrьldь.

Berense etazda klastar həm uqьvsьlarđьn sotsialistik jarьşьn kyrhətkən məjəş, ikensehendə—botanikh (fəne bujьnsa kyrgədmə posobialar, ybemlektər həm bəzəktər kolleksiahь, əsənsəhendə—geografia, konstitusia, ə dyrtensehendə—ədəbiət, tarix fəndəre bujьnsa materialdar urьnlaştьrьlqan.

Bьl uqьşlьqtar menən bergə kəđgə hьnavqa qalьvsь uqьvsьlar menən eşləv bujьnsa jeteşheđlektər tulьhьnsa bətəđəlməgən əle. Fizika, ximia fəndəre bujьnsa priborđar jeteşməj.

Kəđgə hьnavđar başlanьvqa ber ajđan da əđerək vaqьt qaldь. Bьl vaqьt esendə məktəp jetəkselərе kəđgə hьnavqa qalьvsьlar menən eşləvđə bətə məmkinlektərđe fajđalanьrqa tejeştər. Kəđgə hьnavqa əđerlənev məktəp jetəkselərenen, komsomol həm pioner ojoşmalarьnьn namьblь eşe bulьp tora.

Ə. Abdul.

Məktəp uqьv jьlьna əđer

Krasnousol. 2 həm 3 hanlь məktəptər janь uqьv jьlьna əđerlek eştəren tulьhьnsa tamamlanьlar. Bьl, uqьv jьlь tamamlanqas ta janь uqьv jьlьna əđerlek eştəren jəjep jebərevđen həđəmtəhe bulьp tora. 20-se ijylgə bətə partalar remontlanьp bətərəldo. Utьn taşьldь həm məktəp binahьna remont uđqarьldь.

QЬĐЬL ARMIAQIA JAQŞЬ ATTAR TƏRBIƏLƏJBEĐ

VKP(b) Yđək Komitetьnьq mart plenumь qararь nigeđendə kolxozdar Qьđьl Armiabьđqa jaqşь attar tərbiələp birergə tejeştər.

Bьl təngəldə Şaran rajonьnьq «Janь-jul» kolxozь ileбeđđeq oboronahьn mьqьtьv həm Qьđьl Armiabьđqa jaqşь attar birev əsən praktik eşkə başlanь.

Bьl kolxoz uđqan jьlqь eş əlgələre menən, bьjьl da jurtaq orlovski nəbelenən jeteşkən jete baş jəş yбmerđe ajrьm tərbiəgə qujđь. Jəş yбmerđərđe tərbiələvđə. Qьđьl Armiala xeđmət itep qajtqan Şəjxerəm Fəxretdinov eşləj.

A. Məzəhit.

Timcenko prizьjvqa əđer

Doprizьjvnik J. P. Timcenko bьjьl Stərletamaq qalahьndaqь Əlkə politprosvet məktəben uqьşlь tamamlap sьqtь. Unьq kykerəgenlə oborona znacoktarь jaltьraj. Ul politik jaqtan belemle həm gramotalь doprizьjvnik.

Timcenko:

— Mineq şatlьqlь kənəm bьna tiđđən kilep jeter. Danlьqlь Qьđьl Armiaqa barьp, qulqa vintovka totop, vatandь haqlav, nindəj şatlьq həm kyqelle—ti.

S. Maqarski.

Orgejevski ujezdь, Kazanest avьlьnьq komitetь jerheđ krəbtiəndərgə pomeşciktarđьq 19 gektar jeren bylde. Hyrəttə: jerheđ krəbkiəbtiən Gavriil Fedorovic Kozak xatьnь Maria Ivanovna menən baбьvđa qonbaqьş qarajđar. **(Tass foto-klişehe).**

TƏRLƏHƏNƏN

AGITATORĐAR KURSЬ UĐQARЬLDЬ

Uqьş jьjnav vaqtьnda eşləv əsən agitatorđar əđerləv maqsatь menən VKP(b) nьq Voskresen rajon komitetь 5 kənlək kurs uđqarđь. Kursta bulьvsьlarđьn kypselege komsomoles'—jəştər. Kursanttar əsən «Xalьq ara xəl», «Kommunistik tərbiə», «Sotsialistik obşes'vo'a şəxsi həm qomymi interes» h. b. temalaraqa kyp kenə leksialar həm dokladtar uđqarьldь.

MALDARQIA JЬLЬ TORLAQTAR

Ileş rajonь, Molotov ismendəge kolxozda obşcestvennьj malsьlьqtь ybterevgə ajrьvsa đur əhəmiət birelə. Xəđer kolxozda maldarqa jьlь torlaqtar əđerləv lən jəjelderelde. Bьnьq əsən 15 keşenən torqan məxsys brigada ojoştoroldo. Tavьqsь'ьq fermahь əsən jьlь torlaq halqandьn hunьnda, susqasьlьq fermahь əsən torlaqtar əđerləj başlanьlar.

Maldarqa jьlь torlaqtar əđerləvđə komsomolestar həm kolxoz jəştəre aktiv qatnaşalar.

Xəsnl.

19 MEN HUM DOXOD

Iglin. «Put' Lenina» kolxozьnda (predsedatele ipteş Pelişcev) jemeş-jelək baqsahьna ajrьvsa đur əhəmiət birelə. Bьl kolxozda baqsasьlьqtan alqan doxod jьldanjьl arta. Bьjьl kolxoz viktoria həm quraj jeləktərenən genə 19 men hum doxod aldь.

LATVIA SOVET SOTSIALISTIK RESPUBLIKAHЬ

(SPRAVKA)

SSSR Verxovnьj Sovetьnьq Jetense Sessiahь 5-se avqusta dəjəm kytəreleş obstanovkahьnda đur ruxlьlьq menən Latvia Sovet Sotsialistik Respublikahьn Bəjək Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuzьna qabul itev turahьnda Latvia xalьq jsejmьnьq horavьn qənəqətlənderđe. SSSR gosudarstvo vlasьnьq Verxovnьj organьnьq bьl qararь Latvianьq politik həm ekonomik ybeşendə janь eranь başlap jebərə.

Un bişense sojuznьj respublika yđenen territoriahь jaqьnan, sama menən əjtkəndə, Gruziaqa tiq. Ul 65.791 kvadrat kilometr jer alьp tora. Unьq xalqь—1.950 meq keşe—kypselegendə latьştar (75 protsent). Latviala rustar—200 meqdən artьqьraq, jevrejđər—94 meq, polaktər—40 meq keşe.

Respublikanьq Stolitsahь—Riga—təp savđa—promьjşlennost' həm kul'tura yđəge. Bьnda ildəge bətə promьjşlennost' predpriatielərenen 36 protsentь tuplanqan. Bətə il aşa, kənbajьştan kənsьqьşqa taban sudnolar jərəj alьrlьq Kənbajьş Dvina jьlqahь aqьp ytə. Şosse juldarь şeltəre bik nьq ybterelgan, ulanđьn dəjəm odonloqo—1.721 kilometr. Jer abtьnda gips, aqbur, dolmit bar.

Sovettar Sojuzьnda jəşəvse xalьqtar menən dəjəm bəjləneştə bulqan Latvia eşsən xalqь, yđenen qotqarьlьvьna həm milli jaqtan bojondoroqloqona ə'gəşergə tьrьştь.

Latvia xeđmətsəndəre samoderzaviaqa qarşь, pomeşciktarqa həm burzuaziaqa qarşь geroik kərəştə kyp un jьldar bujьna russ eşselərе menən bergə barđьlar.

Latvianьq eşselərе beđđeq ilebeđđeq xeđmətsəndərlə menən bergə bəjək Oktəbr Sotsialistik Revolytsiahьnьq jeneve əsən kərəşte. Bəjək Oktəbr Sotsialistik Revolytsiahь elekke batşal Rossiahьnьq bətə xalьqtarьn qotqarьp, Latvia xeđmətsəndənenə lə yđ aldьna ajrьm jəşəvse gosudarstvo təđəvgə xoquq birđe. Lakin, 1917 jьldьq axьrьnda Latvia territoriahьnda təđəlgən sovettar sit il okkupanttarь həm urьndaqь kontrrevolytsia tarafьnan tid rəveştə bətərəldo. Ber jьldan huq tip ajterlek, 1918 jьldьq dekabr urtalarьnda Latviala vaqьtlь sovet xəkymətə təđəldə, ul inde bojondoroqhod sovet respublikahь tip iqlan itte. Lakin bьl julь la sovettar vlasь barь 1919 jьldьq majьna tiklem genə jəşəne.

Anglia-Fransia kapitalьna hatьlqan burzuaz politiktar ildə yđ diktaturalarьn qujđьlar, Latvianьq ekonomikahьn tybən təşərəvgə alьp barđьlar, unь ere kapitalistik ildərđeq agrar quşьldьqьna əjlənderđelər. Promьjşlennostьq iq məhim tarmaqtarь (metaldь eşkə inderev həm maşinalar təđəv tarmaqtarь) tybənəjə, kəmej başlanьlar, texnik kul'turalarđьq səsev majđanь sistematik rəveştə qьbqartьldь, urozaj kəmene.

Huqqь məqlyməttərgə qaraqanda, ađьq promьjşlennosь Latviala proizvodstvonьq iq đur tarmaqь bulqan.

Xuzalьqtьq bьl tarmaqьnda 12 meq eşse eşlagən. Tekstil' predpriatielərе ikense urьndь alqandar. Huqьşqa tiklem alda bulqan metaldь eşkə inderev həm maşinalar təđəv promьjşlennosь yđenen urnьn eske bađarđьq qullanьv ixtiazdarьn xeđmətlənderevse predpriatielərgə birgən.

Predpriatielərđeq vaq bulьvь Latvia promьjşlennosьnьq ajrьlьp torqan certahь buldь. Ildə hər qajnahьnda 20-nən artьq eşse bulqan ni barь 575 predpriatie bar ine. Latvianьq promьjşlennosьnda 100 meq samahь eşse eşlej.

Idara itevse plutokratia promьjşlennostь həm transporttь kytərev əsən ber nəmə lə eşləməne. Latvianьq berense klasьb portarь bik ad qьna nagruzka menən eş'ənelər, 3.272 kilometr odonloqondaqь timer juldarđьq qujь seltəre jək taşьmaj ine.

Promьjşlennostьq təşəve Latvianь agrar-industrial' ildən agrar ilgə əverelderđe.

Jerđeq kypselek ələşə pomeşciktar həm kulaktar qulьnda buldь. Menləgən krəbtiəndər jerheđlektən həm ad jerlelektən jafalandьlar.

Bərtəklə kul'turalarđьq səsev majđanь sistematik rəveştə qьbqartьldь, urozaj kəmene.

Urman xuzalьqь ildeq ekonomikahьnda đur əhəmiətkə əjə buldь. Aqas massahь, qaqьđ, fanera sitkə sьqarьv nəmələre buldьlar həm bətə eksporttьq dyrttən əs ələşən təşkil ittelər. Urmandь jьrtqьstarsa qьrqьv, qaraqaj həm şьlşьnь massovьj rəveştə qьrqьv ildeq 1923 jьlda 1.780 meq gektar majđanьn bilәp torqan jəşellek massivьn qьbqarttь.

Latvia xalqь kyp jьldar bujьna reaksion rezimdьq qatь ideve abtьnda jafalandь. Eşsən xalьqtьq zakonlь interestarь həm ixtiazdarь ber tərkəm eksploatatordarđьq—kapitalistarđьq həm ere jer bilәvselərđeq məkerle interestarь əsən qorbap buldь.

Latviala vlastь baьbp alqan plutokratik şajka Sovettar Sojuzьna qarata ojathьđ provokatsion politika alьp barđь. Yđenen imperialistik xuzalarьnьq kyrhətmə'ərən ytəp, ul Smetona həm Uluots şajkahь menən bergə SSSR-qa qarşь xərbi blok ojoştorđo həm Latvianь Sovettar Sojuzьna imperialistik həzymdeq platsdarmьna əvereldərđe.

Kapitalizm iđeve abtьnda mixnət sigep Latvianьq xeđmətsəndəre bəjək sovet ilendə sotsializmdьq bətə donja tarixi jeneveren iqtibar menən kyđəttelər həm qotqarьlьv turahьnda kyp vaqьttar kətkən səqət kilep jetkəs, ular plutokratik klikanьq iđevenən azat buldьlar.

Xəđer, Latvia SSR-ь Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuzь sostavьnda tiq xoquqlь respublika bulqas, xeđmətsən massalar Sovettar Sojuzь xalьqtarьnьq jarđamь menən bəjək Stalin jetəkselege abtьnda yđ ilenen ekonomikahьn bik tid qajtanan qororđar.

Latvia xalqь xəđer yđenen material' kənkyreşen jaqşьrtьv, kul'turahьn bьqasa kyrelməgən dərəzələ səskə attьrьv əsən siklənməgən məmkinlektər aldь. SSSR-đьn bətə xalьqtarь menən tьqьđ dublьqta ul yđenen qajnar rəveştə həjgən sotsialistik tьvqan ilenen qevəten arьmaj-talmaj nьqьtьr.

Javap'ь redaktor urьnbabarь F. XƏBIROV.
Зам. ответ. редактора Ф. ХАБИРОВ.

«Okt. natisk» tipografiahь.

Bətə ildərđeŋ proletarđarь, berləşegeđ!

1940 jьl
14 avqust
Şarşəmbь
№ 83 (1446)
Ajrьm hanь 10 tiь.

LENİNSE

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьŋ Başqortostan Өlkə həm Өfə qala Komitettarь organь.
Redaksia adresь: Volodarskі № 2
Telefon № 87—15

SOVET XALQЬNЬŊ BƏJƏK SEMJAHЬ

1940 jьldьŋ onotolmaь avqus kəndəre beđđeŋ vatan tarixьnьŋ iŋ gyzəl вittərenə inerđər. Kisə geɔə beđđən gosudarstvo siktəre ajrьp torqan bələkəj kyrşe ildərebeđ bьl kəndərđə irekle rəveştə beđđeŋ bəjək semjaвьđqa indelər.

Xəđer tiŋ xoquqlь Sojuz Sotsialistik Respublikalarđьŋ hanь urьaltьqa jette. Janьvsь jondođđar ergəhenə taqь la dyrtəv: Moldavia, Litva, Latvia, Estonia Sovet Sotsialistik Respublikalarđьŋ jondođđarь quşьldьlar. Beđđeŋ ildeŋ siktəre xəđer Kənsьqьş Jevropala kyp hьvlь Dunajqa həm tuŋmaj torqan Baltьjq porttarьna tiklem huđьla.

Əlвittə, janь sovet geografiahьnьŋ tьvьvьna imperialistar şatlanmajđar. Ular bьl ildər jeđəndə yđđərenen sovetqa qarşь вulqan huqьş plasdarьmdarьn juqalttьlar.

Sovettar Sojuzьna əle kyskən jerđərđeŋ вətəhenə iə xarakterlь вulqan beŋ certa bar: ularđьŋ kyвehe elek beđđeŋ il sostavьna inə ine. Lakin intervensia jьldarьnda, jəş sovet Rossiahьnьŋ kəshəđlege arqahьnda, imperialistar tarafьnan tartьp alьnqajnьlar. Elek bьl ildər beđđeŋ il menən вergə yвtelər. Beđđeŋ ildən ajrьlьp torov bьl ildərđeŋ xuzalьqьn tarqalьvqa kilterđe. Xəđer ularđь sotsialistik vatan menən quşьv, ularđьŋ ekonomikahьnьŋ kytərelesen tə'min iter.

Yđđərenen tьvqan semjalarьna qajtqan xalьqtar elek beđđeŋ ildeŋ вətə xeđmətsəndəre menən вergə quqa quł totoşop вatşa despotьna qarşь kərəştelər. Ular beđđeŋ ildeŋ eşse krəвtiəndəre' menən вergə əs revolyisia jahanьlar. Bьna oşonoŋ əsən də bьl xalьqtarđь sovet xalqьnan ajrьv imperialistar əsən məmkin вulmanь.

Sovet vatanь, tьvqan semjalarьna qajtqan xalьqtarđь вətmət bəxet—milli tigeđlek, *tormoşton* jaqşьrtьlьvь həm tьnьslьq menən tə'min itte.

Sovet jəştərenen armiahь janь otrədtar menən tulьlandьrьldь. Huŋqь vaqьttarqa tiklem sovet jəştəre kapitalizm turahьnda işetep kenə, gazetalarđan uqьp qьna вelələr ine. Xəđer beđđeŋ menən ber rəttən komsomol konferensialarьnda, sjezdarьnda, juqarь uqьv jorttarьnda, Qьđьl Armiala xeđmətsəndərđeŋ kapitalistar tarafьnan ideleven yđ jelkələrendə ytkərgən jəştər вulьrđar. Bьl turala ularđьŋ həjləvđəre kapitalistik kəsləvđərgə həm qolloqqa вulqan kyrəlməvselegeвeđđe taqь la nьqьthьn.

Huŋqь kəndərđeŋ şatlьqlь vaqiqalarь beđđe taqь la hidger вu'ьrqa quşa. Imperialistik huqьş huŋqь ajdarđa taqь la janь ildərde qamanь. Kapitalistik donja imperialistik huqьştьŋ kytərelev etaвьnda, вətə donja imperialistik huqьşьna əjlənev aldьnda tora.

Şunьŋ əsən beđ iptəş Molotovtьŋ SSSR Verxovnьj Sovetьnьŋ VII Sessiahьnda həjləgən hyđđəren ber vaqьtta la onotorqa tejeş tygelвeđ:

«Bьl şarttarđa Sovettar Sojuzь yđenen tьşqь iminselege eşenə, yđenen вətə eske həm tьşqь pozitsialarьn nьqьtьvqa qarata nьqlь ujavlьq kyrhətergə tejeş. Beđ ileвeđđeŋ oborona həm xuzalьq qevətenen artaвan həm taqь la kəslərək kytəreleşen tə'min itergə, вətə xeđmətsəndər arahьnda dissiplinanьŋ ser'joz rəveştə nьqьvьn tə'min itevgə, ileвeđđə xeđmət jeteşterevsənlegen kytərev eвtəndə nьqlь eşlevgə вurьslь вulьvьвьđ menən iвəpləşep, 7 səqətlek eş kənənən 8 səqətlek eş kənenə kysevđe həm вaşqa saralar ytkərđek. Beđđeŋ janь uŋьşlьqtarьвьđ ađ tygel, lakin beđ əlgəşelgən uŋьşlьqtar menən tьnьslanьp qa'ьrqa jьjьnmajвьđ».

Sovet xəkyməte g'avahьnьŋ вьl hyđđəre вedgə sotsialistik tədələş həm ildeŋ oвoronahьn kytərev əsən вətə kəstə moвilizovat' itergə quşa. Tik oşolarđь eşlegəndə genə yđeвeđđe вəjək Lenin—Stalin Komsomolьnьŋ dostoin clendarь itep kyrhətə alьrвьđ.

Urьp-jьjьv qьđьv temp menən вara

Ileş rajonь, Capajev ismendəge kolxozdьŋ kolxozsьlarь вьjьlqь urozajđь tid həm juqaltьvhьđ jьjnap alьv əsən sotsialistik jarьştь kiŋ jəjelderđelər. Bьnda вətəhe 9 zveno eşləj. Zveno clendarь yđđərenen ucastkalarьnda eşte jaqşь həm tid tamamlav əsən kərəşep, staxanovsьl eş əlgələre вirələr. Məвələn, Asrapova, Nəsifullina, Əsləmova həm Locmanova iptəştər kəltə вəjləv eşendə kəndəlek normalarьn 170—200 protsentqa jetkerep ytəjđər. Iptəş Asrapova hər kən urtasa 9 xeđmət kənə eşləj.

Oləliev.

Proizvodstvola vaq urlaşьvđar əsən həm xuliganlьq əsən ugolovnьj javaplьlьq turahьnda SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ Ukazь

1. Predpriatielə həm ucrezdenielə вulqan «vaq urlaşьv» tip jərətələ torqan urlaşьv əsən, unьŋ nindəj đurlьqta вulьvьna qaramaвtan, əgər đə ul yđenen xarakterь menən zakon вujьnsa taqь la avьrьraq jazaqa tarttьrьvđь talap itməhə ber jьl srokka tərməgə jaвьv jazahь вirelə, tip вildələrgə.

2. Predpriatielərđə, ucrezdenielərđə həm oвşcestvennьj urьnldarđa xuliganlьqtar eşlegən əsən, — əgər ular yđđərenen xarakterđarь menən zakon вujьnsa taqь la avьrьraq jazaqa tarttьrьvđь talap itməhələr, ber jьl srokka tərməgə jaвьv jazahь вirelə, tip вildələrgə.

3. Sojuznьj respublikalar đьn Verxovnьj Sovettarьna, oşo Ukazqa jaraşlь rəveştə, Ugolovnьj Kodekstarьna yđgəreştər inderergə təqdim itergə.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ Predsedate'e M. KALININ.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ Sekretarь A. GORKIN.

Məskəv, Kreml'
10-sь avqust 1940 jьl.

Xalьq sudtarьnьŋ proguldar həm predpriatielərđən həm ucrezdenielərđən yđ вeldektəre menən kitevđəre turahьndaqь eştərđe xalьq zasedateldərenen qatnaşlьqьnan вaşqa qaravđarь turahьnda

SSSR Verxovnьj Sovetьnьŋ Ukazь

Iqtibarqa alьnmaвlьq səвəptər menən progul jahavđar turahьndaqь, predpriatielərđən həm ucrezdenielərđən yđ вeldektəre menən kitevđər turahьndaqь eştər xalьq sudtarь tarafьnan, xalьq zasedateldərenen qatnaşlьqьnan вaşqa qaralalar, tip вildələrgə.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ Predsedatele M. KALININ.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ Sekretarь A. GORKIN.

Məskəv, Kreml'
10-sь avqust 1940 jьl.

SSSR Verxovnьj Sovetьnьŋ Jetense Sessiahь Moldavia Sojuznьj Sovet Sotsialistik Respublikahьn bulđьrьv həm Litva, Latvia, Estonia, Sovet Sotsialistik Respublikalarьn SSR Sojuzьna qaвul itev turahьnda zakon qaвul itte.

SSSR xalьqtarьnьŋ вəxetle semjahьna.

V. Barkov həm V. Lisevic hyrəte.

„Janь jort" kolxozьnda

Maqar rajonьnьŋ «Janь jort» kolxozьnda urozaj jьjnav ojoşqan rəveştə вara. Baвьvđa eşləvselər əsən kul'turalь jaqşь eş şarttarь вuldьrьlqan. Baвьv stanьnda səxnə jьhazlandьrьlqan. Kolxoz jəştəre dramma həm xor tyŋərəktəre ojoştorđolar. Ul inde ike konsert kyrhətte. Tid kəndə «Pogranicniklar» tigən spektakl' qujasaq. Ike taвorđa radio alqьstar qujьlqan. Bьnda kollektiv rəveştə radio aşa sessia materialdarь tьŋlanьlar. Oşo uq taвorđa вiвlioteka, janь gazeta-zurnaldar, şaşka-şaxmat, patefon bar. Stena gazetalarь sьqarьla.

Kolxozda dəjəm aşav jaqşь ojoştoroləan. Bьnda eş irtəŋge 5—6 səqəttə вaşlanьp kiske 10—11 səqəttə genə tamamlana. Həđəmtələ kyp kolxozsьlar eş normalarьn arttьrьp ytəjđər. Kolxozhitsa Fəjzullina həm Latьjpova iptəştər urozaj jьjnav вaşlaqandan birle normalarьn ike tapqьr arttьrьp ytəjđər. 75 jəşlek Səjfetdinov, 65 jəşlek Qorвanovalar normanь 160 protsentqa ytəjđər, hər kəndə вişər xeđmət kənə eşləjđər.

Normalarьn ytəvse həm arttьrьp ytəvse вətə kolxozsьlarqa ikelətə xeđmət kənə jađьla.

KOMSOMOL TORMOŞO

VKP(b) RAJON KOMITETƄ PRAKTIK JARDAM KYRHƏTƏ

VLKSM-dƄŋ Leninski rajon komitetƄ (Ɵfə) hajlavdarqa əderlek eşen kiŋ jəjelderde. Hajlavdarqa əderlek alƄp barƄv həm ytkərev əsən komsomoldƄŋ hər ber təvge ojoşmahƄna rajon aktivtarƄnan javapl‌Ƅ keşelər bildələnde. BƄl iptəştər xəder komsomoldƄŋ təvge ojoşmalarƄna hajlavdarqa əderlektə prakt‌ik jardam kyrhətələr.

VLKSM Yđək KomitetƄnƄŋ kyrhətməhenən sƄqƄp, VLKSM rajon komitetƄ hajlavđar ytkərev bujƄnsa grafik təđənə. Ul grafik VLKSM-dƄŋ həm VKP(b)-nƄŋ rajon komitettarƄ bjurohƄnda ratlandƄ.

Hajlavdarqa əderlektə VLKSM-dƄŋ rajon komitetƄna VKP(b) rajon komitetƄ (sekretarƄ Rizvanov) đur jardam kyrhətə. KomsomoldƄŋ təvge ojoşmalarƄna rajon partia aktivtarƄnan 50 kommunist berketelde. VLKSM rajon həm VKP(b) rajon komitettarƄ bildələngən iptəştərđeŋ komsomol komitetƄ sekretarđarƄ menən berlektə ƄƄl mes'ələ bujƄnsa kənəşmələren uđqarđƄ.

VLKSM rajon komitetƄ sekretarƄ iptəş MƄjl'nikova təvge ojoşmalarđa jƄş bulƄp, komitet sekretarđarƄna hajlavđarqa əđerlektə praktik jardam kyrhətə. **X. Məvli.**

Sojuz dissiplinahƄn nƄq haqlarqa

BƄnan ike aj elek bulƄp ytkən VLKSM Yđək KomitetƄnƄŋ XI plenumƄ bƄqa tiklem jəsəp kilgən sojuz dissiplinahƄn bođov faktlarƄn tamƄrƄnan bətərəvgə saqƄrđƄ.

Ə, Malajad rajonƄndaqƄ qajhƄ ber komitet sekretarđarƄ, komsorgtar ber nisə ajđar bujƄnsa jƄjƄlƄş ytkərməj, komsomol ustavƄn bođalar. «Bajqal» kolxozƄ ergəhendəge komsomol ojoşmahƄ (sekretarƄ iptəş Vəliev) mart ajƄnan birle komsomol jƄjƄlƄştarƄ ytkərməj, VLKSM rajon komitetƄnan vəkil kilgənde kətə. BƄndaj ojoşmalar rajonda berəv genə tygel bit.

Baksit rudnige (komsorg Obvinsov), RONO (komsorg Arslanova) həm Xammatov ismendəge kolxoz (komsorg Ramazanov) komsomol ojoşmalarƄnda clenlƄq vznostarƄ ajđar bujƄnsa jƄjnalmaj. Rajpotrebsojuz ergəhendəge komsomol ojoşmahƄnda komsomolka Xanova 12 aj bujƄnsa vznos tyləməj.

Komsomol ojoşmahƄ həm komsomolestar kolxozdƄŋ hər ber eşendə initsiator bulƄrqa tejeştər. «Majaq» kolxozƄ komsomol ojoşmahƄ uqƄvsƄ komsomolestar initsiativahƄ menən kolxozqa jardam itev maqsatƄnda avƄlqa jal itergə qajlƄvsƄ 15 uqƄvsƄ komsomolestan zveno ojoştorđo. BƄ zveno kolxoz maldarƄna adƄq ədərlənə. BƄna bƄndaj initsiativanƄ bit başqa kolxoz komsomolestarƄ la kyrhətə alalar. Ə «Nur», Xammatov, Krupskaja, Kajinin ismendəge kolxoz komsomol ojoşmalarƄ hƄv jƄjƄmdarƄ bukdƄrƄv bujƄnsa praktik eşkə başlaqandarƄ juq ele.

Malajad rajonƄndaqƄ komsomol ojoşmalarƄ komsomoldƄŋ jetəksel organdarƄna hajlavđarqa əđerlek ajqanlƄ yđđərenen eştəren jənlənderergə tejeştər. **Ol. Akram.**

Bozajazda nəmələr kətələr

VLKSM Yđək KomitetƄnƄŋ XI p'ənum qararƄ sƄqƄvqa şaqtaj vaqƄt ytte. Lakin VLKSM dƄŋ Bozajaz rajon komitetƄ XI plenum qararƄ nigeđendə yđ eşen qajtanan qorqanƄ juq ele. Rajkom ergəhendəge daimi komissialarqa clendar hajlanƄp alƄnha la, ulardƄŋ berehe lə rajkom bjurohƄnda ratlanmaqandar. Şulaj bulqas ular praktik eşkə lə başlamaqandar tigən hyđ.

VLKSM rajon komitetƄ elekkesə aktivtar menən nasar eşləj. DərəƄ, komsomol porucenielərən namƄƄ menən başqarƄvsƄ, energialƄ komsomoles aktivtar đa rajonda ađ tygel. Komsomoles aktivtarđan SƄrtlanov, Kulakov, Məvletova həm başqa kyp kenə iptəştər sojuz eşendə aktiv qatnaşalar, ojoşmanƄŋ hər ber porucenielen təgəl yrəjđər. Lakin VLKSM rajon komitetƄ sekretarƄ iptəş Urazbaxtin aktivtarđƄŋ nisək eşləvđəre menən qƄđƄqhƄnməj.

RajkomdƄŋ plenum clendarƄnan Kinjəbajev, Asanova, Abdiev iptəştər komsomol eşe əsən janmajđar. Kirehensə eşhedlek kyrhətələr. «I—Bozajaz» kolxozƄ ergəhendəge komsomol ojoşmahƄnda sekretar bulƄp plenum clenƄ iptəş Abdiev eşləj. BƄl ojoşma huŋqƄ kəndə tarqalƄv xələnə kilterelep jetkerelə. Komsomolestar arahƄnda dissiplina nasar, clenlƄq vznostarƄ vaqƄtƄnda jƄjnalmaj. Xatta iptəş Abdiev yđe lə 8 aj bujƄnsa vznos tyləməjensə jərəj. Ə, VLKSM dƄŋ rajon komitetƄ komsomol dissiplinahƄn bođovsƄ, ojoşma menən konkret jetəkselekle tə'min itə almavsƄ Abdievte sojuz javapl‌ƄlƄqƄna tartƄrqa aşƄqmaj.

Hajlavđarqa əderlek bujƄnsa la xəđergə konkret ber nəmə lə eş'legəne juq. Rajkom kənəşmə uđqarƄv menən genə tƄnƄslanƄp qaldƄ. BƄnda XI plenum qararƄn ytəv bujƄnsa «ətələmə» qararđar kətkən kevek, hajlavđarqa əderlek bujƄnsa la nəmələr kətələr. **B. Rəşit.**

VLKSM YDƏK KOMITETƄNDA

VLKSM Yđək KomitetƄ urozaj jƄjnav həm avƄl xuzalƄqƄ produkttarƄn əđerləv bujƄnsa komsomol ojoşmalarƄnƄŋ eşe menən jetəkselek itev turahƄnda VLKSM-dƄŋ Stalingrad Ɵlkə komitetƄnƄŋ dokladƄn tƄŋlanƄ. VLKSM Yđək KomitetƄ əlkənen kyp komsomol ojoşmalarƄ urozaj jƄjnav eşendə aktiv qatnaşalar, tip bildələne. Ɵlkənen Kikvidzenski, Novo-Nikolajevsk həm başqa rajondarƄnda komsomoles-jəştər kombajn aggregatlarƄ, igendərđe haqlav bujƄnsa postar, başaqtar jƄjƄv, gosudarstvoqa igen tapşƄrƄv bujƄnsa brigadalar tədəlgən. Unarlaqan komsomoles-kombajnerđar normalarƄn ytəjđən həm arttƄrƄp ytəjđər.

JuqaltƄvđar menən kərəş, igen tađartƄv həm taşƄv eştərenə komsomolestardan tƄş, pionerđar həm uqƄvsƄlar đa ƄƄqtƄrƄlqandar. Ɵlkə komitetƄnƄŋ zadaniehe bujƄnsa Stalingrad qalahƄnƄŋ komsomol aktivƄ transport əsən kərəkle inventarđar əđerləp sƄqarƄvđƄ tikşerev rejdƄ ytkərđe. KomsomoldƄŋ Ɵlkə komitetƄ, jaŋƄ urozajđƄŋ igenen taşƄv əsən jul əđerləvđə jardam ojoştorovsƄ Stalingrad timer julƄ komsomolestarƄnƄŋ initsiativahƄn jaqlanƄ həm kiŋ jəjelderđe. Stalingrad timer julƄnƄŋ stansialarƄnda, igen tejəgən eşalondarđƄŋ xərəkəten tikşerevse 28 kontrol'nƄj postar eşləjđər.

ŞunƄŋ menən bergə VLKSM Yđək KomitetƄ, urozaj jƄjnav həm avƄl xuzalƄqƄ produkttarƄn əđerləv bujƄnsa Ɵlkənen komsomol ojoşmalarƄnƄŋ eşe menən jetəkselek itevđə VLKSM Ɵlkə KomitetƄnƄŋ ser'joz jeteşhedlektəre barƄn bildələne. Kombajnerđar ojoştorqan sotsialistik jarƄş kyp vaqƄt ad xərəkətle bula. Komsomoles həm jəştər eşləj torqan kyp kenə kombajnđar tik toralar, qujƄlqan normalarđƄ ytəməjđər.

VLKSM-dƄŋ Krasnoarmejsk, Frolovsk, Sirotinsk rajon komitettarƄ kombajnerđarđƄŋ sotsialistik jarƄştarƄ menən jetəkselek ilməjđər, VLKSM Ɵlkə KomitetƄ bjurohƄnƄŋ urozaj jƄjnav həm avƄl xuzalƄqƄ produkttarƄn əđerləvđə komsomol ojoşmalarƄnƄŋ qatnaşƄ turahƄndaqƄ qarƄarƄn qərəqətlənməjlek rəveştə ytəjđər. AjrƄm kolxozdarđƄŋ komsomol ojoşmalarƄ igen tapşƄrƄv turahƄndaqƄ zakondƄ təgəl ytəv əsən tejeşensə kərəşməjđər.

SSSR VerxovnƄj SovetƄ PrezidiumƄnƄŋ traktoristar həm kombajnerđarđƄŋ yđ beldektəre menən eştən kitevđəren tƄjƄv turahƄndaqƄ UkazƄn aŋlatƄv bujƄnsa tejeşensə eş alƄp barmav arqahƄnda jəş traktoristar tarafƄnan progul jahav faktlarƄ bar.

VLKSM-dƄŋ kyp kenə avƄl rajkomdarƄ urozaj jƄjnav həm avƄl xuzalƄqƄ produkttarƄn əđerləv eşenə komsomol aktivƄn ƄƄqtƄrmaqandar.

VLKSM Yđək KomitetƄ komsomoldƄŋ Stalingrad Ɵlkə KomitetƄna həm rajon komitettarƄna komsomolestar, jəştər həm bətə kolxozsƄlar sovxoz həm MTS eşselərə arahƄnda VKP(b) Yđək KomitetƄ həm SSSR SovnarkomƄnƄŋ «Urozaj jƄjnav həm avƄl xuzalƄqƄ produkttarƄn əđerləv turahƄnda» qƄ qararƄn kiŋ aŋlatƄvđƄ məzbyr itte. Hər ber kolxoz, sovxoz həm MTS-tarđƄŋ komsomolestarƄ həm jəştərə VKP(b) Yđək KomitetƄ həm SSSR SovnarkomƄnƄŋ qararƄn təgəl həm yđ vaqtƄnda tə'min itə alƄrlƄq praktik saralar bildələrgə həm tormoşqa atqarƄrqa tejeştər.

AvƄl komsomolestarƄ urozaj jƄjnav həm gosudarstvoqa igen tapşƄrƄvđƄ tid tamamlav əsən kombajnerđarđƄŋ, traktoristarđƄŋ bətə kolxozsƄlarđƄŋ, MTS həm sovxoz eşselərenen sotsialistik jarƄştarƄn kiŋ jəjelderergə həm unƄŋ menən jetəkselek itergə tejeştər. KombajndarđƄŋ, lobogrejkalarđƄŋ, urqƄstarđƄŋ təvlekkə 16 səqət, molotilkalarđƄŋ 20 səqət, orloq tađartƄv maşinalarƄnƄŋ təvlek əjləneşenə eşləvđərenə əlgəşergə.

Kolxoz pravlenieləre, sovxoz həm MTS direktorđarƄ menən berlektə jƄjƄlqan majđandarđƄŋ sƄjfatƄn tikşerevđe ytkərergə, başaqtarđƄ tƄrmalav həm jƄjƄv ojoştororqa, jƄjƄlqan igendərđe haqlav bujƄnsa postar ojoştororqa, igen taşƄvđa bətə tartƄv kəstəren fajđalanƄvđa kolxoz pravlenieləre jardam kyrhətergə, konyx bulƄp eşləv əsən jaqşƄ komsomolestarđƄ bylergə, gosudarstvoqa igen tapşƄrƄv bujƄnsa komsomoles - jəştər ovozdarƄ ojoştororqa.

VLKSM Yđək KomitetƄ, kolxozdarđa xeđmət dissiplinahƄn nƄqƄtƄv əsən lodrđar menən qƄrqa kerəş alƄp barƄrqa, balalar jəslələrə, ploşcadkalarƄ təđəv, babƄv standarƄn, kyxnələrđƄ jƄhazlandƄrƄv aşavđƄ babƄvđa ojoştorovđa initsiativa kyrhətev, kolxozdarđa eşte 5—6 səqəttə başlav urnƄna 8—9 səqəttə başlap, qojaş bajƄmaƄ elek tamamlav faktlarƄn aşƄqƄs rəveştə sitləştərevgə əlgəşevgə bətə komsomol ojoşmalarƄn məzbyr itte.

VLKSM Yđək KomitetƄ, VLKSM Ɵlkə komitetƄnƄŋ bjurohƄna SSSR VerxovnƄj SovetƄ PrezidiumƄnƄŋ UkazƄn ajrƄm komsomoles-traktoristar tarafƄnan tupaƄ rəveştə bođov faktlarƄn tikşerevđe təqdim itte. Kiləsək tə xeđmət dissiplinahƄn bođovsƄ komsomolestar turahƄndaqƄ məs'ələne aşƄqƄs rəveştə komsomoldƄŋ təvge ojoşmalarƄnƄŋ jƄjƄlƄştarƄnda həm VLKSM-dƄŋ rajon komitettarƄnda tikşerergə, UkazdƄ təgəl ytəv əsən qƄrqa kərəş alƄp barƄrqa.

VLKSM Yđək KomitetƄ, urozaj jƄjnavđa qatnaşƄvsƄ hər ber komsomoles aldƄnqƄ xeđmət dissiplinahƄ, eşləp sƄqarƄvđƄŋ juqarƄ əlgələren kyrhətergə tejeştər, tip ibəpləj. Komsomol komitettarƄ, urozaj jƄjnav həm avƄl xuzalƄqƄ produkttarƄn əđerləvđə komsomol ojoşmalarƄnƄŋ avangardlƄq rol'dəren tə'min itergə tejeştər.

VLKSM Yđək KomitetƄ, Stalingrad Ɵlkə KomitetƄnƄŋ urozaj jƄjnav eşenə pionerđar həm uqƄvsƄlarđƄ kiŋ ƄƄqtƄrƄv eşen xuplanƄ.

VLKSM Yđək KomitetƄ ydenen qararƄnda, VLKSM-dƄŋ Ɵlkə komitetƄna urozaj jƄjnav həm avƄl xuzalƄqƄ produkttarƄn əđerləv bujƄnsa vaqƄtlƄ komissialar təđəvđe təqdim itte. BƄl komissialar urozaj jƄjnavđa sotsialistik jarƄştƄ taqƄ la kiŋ jəjelderergə, aldƄnqƄ kombajnerđar, traktonistar həm brigadirđar-jəđbotsolarđƄŋ təzribələren kyserevđe ojoştororqa, komsomoldƄŋ təvge ojoşmalarƄna jardam kyrhətergə tejeştər.

YRLƏTELEVSELƏRĐEN GVZƏL EŞ ƟLGƟLƏRE

Tətəşle rajonƄ, Şulqan avƄl sovetƄnda komsomolestar şulaj uq sojuzdan tƄş jəştərđən 1940 jƄl esendə genə 50 gə jaqƄn jəştər kolxozdƄŋ javapl‌Ƅ eştərenə yrlələldelər. Molotov ismendəge kolxozda brigadir bulƄp eşlagən Səviə BahavƄldinova iptəş «Igenselər» kolxozƄna kolxoz predsedatele itep yrlətelde. Ul eştə kolxozsƄlarđƄŋ ƄşanƄsƄn namƄƄ menən aqlaj. UnƄŋ eşləj başlavƄna aj jarƄm qƄna vaqƄt ytevgə qaramaƄtan elek artta həjrəlevse «Igenselər» kolxozƄ xəđerge kəndə aldƄnqƄlar safƄna baƄtƄ. BƄl kolxozda besən jƄjƄv, maldarqa ađƄq əđerləv yđ vaqtƄnda 100 protsentƄ menən ytəlde. Kolxoz xəđer arƄş urƄvđƄ tamamlanƄ.

Kul'turnik itep yrlətelgən Ojəlimjan Ojaripov, Krupskaja ismendəge kolxozdƄŋ sce-tovodƄ itep yrlətelgən, avƄl sovetƄ deputatƄ Xənifə LatƄjpova iptəştərđə yđ eştəren ə'gələ başqarallar.

UrƄndaqƄ partia həm komsomol ojoşmalarƄ yrlətelgən iptəştərgə đur jardam kyrhətələr. UlarđƄŋ kəndəlek eştərenə bulƄşalar, ərjətələr.

X. Miŋneqəlin.

Javapl‌Ƅ redaktor urƄnbaƄarƄ
F. XƏBIROV.

Əəm. ответ. редактора
Ф. ХАБИРОВ.

П 169 «Okt. natisk» tipografiaƄ.

Bөtə ildərđeŋ proletarđarь, berlәşegeđ!

1940 jьl
18 avqust
Jәkşәmbe
№ 85 (1448)
Ajrьm hanь 10 tin.

LENİNSE

ленинсе

„Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьŋ Başqortostan Өlkә hәm Өfө qala Komitettarь organь.

STALINSЬL AVIATSIA KӨNӨ

1933 jьldьŋ aprelendә SSSR Xalьq Komissarđarь Sovetь hәr jьl hajьn 18 avqusta SSSR hava flotьnьŋ bajramьn ytkәrev turahьnda qarar qabul ilte.

Bөtөsojuz aviatsia kөnө — xalьqtьŋ traditsion bajramь. Aviatsia kөnө—beđđeŋ aviatsia өlkәnendөge uŋьşlьqtarьbьdqa,sovet hava flotьnьŋ hәm ljotciktarđьŋ—stalinsьi sokoldarьŋ masterlьqьna smotr kөnө.

Batşa Rossiahьnьŋ samoljot tөdөj torqan zavodtarь juq ine. Russ armiahь Rossiala eştәngәn samoljottь tik imperialistik huqьş jьldarьnda qьna kyrde. Aviatsianьŋ ul vaqьttaqь ljotcik Nesterev kevek kyrnekle deatel'dөre jarđamlьđ integәlәr ine.

Aviatsiaqa ybev mөmkinlektәren tik sovet vlasь qьna birde. Eşse sьjnь qьbqa vaqьt esendә aviatsia proizvodstvohьn ojoştora hәm sovet xalqь ydenenŋ konstruktorđarь tөdөgәn samoljottar aldь. Samoljottar xәđer beđđeŋ berense klaslь gigant zavodtarьbьđđa eştәnәlәr.

iptaş Stalin 1933 jьldь berense bişjьlьqqa jomqaqtar jahap: «Beđđә aviatsia promьşlennosь juq ine. Xәđer ul beđđә bar» dine.

Stalinsьl bişjьlьqtar beđđeŋ ilde bөjөk aviatsia derzavahьna әverelderđelәr.

«Bөtөhenөn dә şөberәk, bejek hәm alьb osarqa»—sovet ljotciktarьnьŋ devizь bьna oşolaj. Lenin—Stalin partiahь tәrbiәlәgәn qurqьvlьđ sovet ljotciktarь tarixta qalьrlьq batьrlьq hәm geroizm kyrhәttelәr. Celyskinselәrđe qotqarьv, Mәskәvđөn Tөnjaq polysqa hәm Mәskәvđөn Tөnjaq Amerikaqa өs tapqьr uđqarьlqan osov kevek podvigtarđь kem onota alьr?

Ckalov, Belәkov, Bajdukov, Gromov, Mazuruk, Vodopjanov, Kokkinaki, Jumaşev, Raskova, Grezodubova, Osipenko, Serov iptaştarđeŋ maqtavlь podvigtarь kemdәrgө bildәheđ?

«Bed ybterđek... hәm xәđer beđđeŋ ildә, dөrөblөk bujьnsa donjala iŋ jaqşь aviator bulьp ibәplәnevse keşelәr bar»—beđđeŋ osovsьlar turahьnda ip. Voroşilovtьŋ hyđđere bьna oşolaj. Ularđьŋ danь, geroizmь bөtө donjala şavlaj.

Beđđeŋ ljotciktarđьŋ 40 donja rekordь bar. Beđđeŋ ljotciktar bөtөhenөn dә albьraq, bejegerәk hәm şөberәk osalar. Şunьŋ өsөn beđđeŋ xalьq qanatlь, ә ilebeđ bөjөk aviatsia derzavanь tip atala.

Aviatsianьŋ oboronala role ajrьvsa đur. Beđđeŋ hava flotьbьđ bөtө kapitalistik ildәrđeŋ dә hava flottarь menәn uŋьşlь huqьş alьp barьrqa hәlәtle. Beđđeŋ xәđer aviatsiabьđ bөtөhen dә jeŋevse kөs bulьp tora. Beđđeŋ samoljottarьnь ber bomba zalpьhь 6 meŋ tonnanan artьqьraq metaldan tora.

Beđgә hөzym itergә ujlaqan hәr keşe başьna qajqь qьna alьr. Ular Voroşilovski bombavoj zalptarđьŋ avьrlьqьn hәm kөstәren hьnarđar. Japon samurajdarь, fin aqgvardejstarь h. b. kevek aqьihьđ kyrşelәrebeđ beđđeŋ zalptarđь hьnap qarav «bөxtenө» ireştelөr đө inde.

Aviatsianьŋ role xalьq xuzalьqьnda la đur. Samoljottar julsьlar, jөk, avrьvđar h. b. taşьjđar. Hava juldarьnьŋ ođonloqo bujьnsa SSSR donjala berense urьnda tora.

Beđđeŋ aviatsia xalьqtьŋ, bigrөk tә jөştөrđeŋ mөxәbbәte menәn fajđalana. Aviamodelizm, planerizm, paraşytizm komsomolestarđьŋ hәm jөştөrđeŋ iŋ jaratqan eştәre bulьp hanalalar.

Komsomol ojoşmalarь jөştөrgө aviaspetsial'nostarqa ejө bulьvđa, Osoaviaxim ojoşmalarьnьŋ eşen jaqşьrtьvđa hәr jaqlap jarđam itergө tejeştөr.

Beđ bьjьl aviatsia kөnөn xalьq-ara xөldeŋ qatmarlь obstanovkahьnda qarşьlajbьđ. Bөtө kapitalistik ildөr tierlek ikense imperialistik huqьştьŋ utь menәn qamap alьnqandar. Şunьŋ өsөn beđđeŋ xalьq ydenenŋ mobilizatsion әđerlegen, ildeŋ oborona kөsөn taqь la nьqьtьrqa tejeş.

Bөtөsojuz aviatsia kөnөnө qarata V. Barkov hәm V. Lisevic eşlәgәn hynәt. *(TASS foto-klişehe).*

BESSARABIA MӘKTӘPTӘRENDӘ

KIŞINEV, '15-se avqust (TASS). Bessarabia mәktәptәrendә janь uqьv jьlьna әderlәnev tamamlanьp bara. Klastarqa remont jahaldь, kabinettar jьhazlandьrьldь. Dәreslektәr hәm dәftәrđәr kilterelә, mәktәptәrđә bufettar ojoştorola.

1-se sentәbrđә 414 meŋdәn kyberәk bala partaqa ultьrasaq. Bьltьr Bessarabia mәktәptәrendә 180 meŋdәn bik ađ qьna artьqьraq bala uqьqan. Orgijev rajonьnda qьna 199 moldavan mәktәbe asьla. Kişinevtaqь 21 mәktәptә uqьtьv moldavan telendә, 23 mәktәptә — russ telendә hәm 5 mәktәptә — jevrej telendә alьp barьlasaq.

Gramotahьđlьqtь bөtөrөv bujьnsa đur eş ytkәrelә. Rumьjn okkupanttarь avьr mirab qaldьrqandar —olo keşelәrđeŋ 70 protsentь gramotahьđ qalqan. Xәđer 18 dәn 50 jәşkә tiklemge gramotahьđ hәm ađ gramotalь keşelәrgә perepis eşe tamamlana. Xeđmәtsәndәr, bigerәk tә qatьn-qьđđar uqьrqa bik qьđьqhьnalar. Kişinevta uqьj-jađa belmәvse qatьnqьđđar 1.790 keşe ibәplәnә. Ularđьŋ kybehe gramota alьrqa telәgәnlektәren ydđәre belderәlәr.

BAŞQORTOSTANDA AVIATSIA

1933 jьlda Başqortostanda, respublikanьŋ xalьq xuzalьqь ixtiazdarьn xeđmәtlәnderev өsөn SSSR hava flotьnьŋ grazdanski aviaotrәdь tөdөldө.

Samoljottar hәr kөndө Başqortostandьŋ tөrlө rajondarьna pocta, jөk hәm passajirđar taşьjđar. Jөk taşьvslarđьŋ kyləme 1933 jьlqa qaraqanda ber nisә tapqьr artty.

Urьndaqь hava julь linia-hь Өfө—Janavьl đur transport aviamagistralenә sьqa. Unьŋ arqьlь SSSR đьŋ đur punkttarь menәn bәjlәneş totola.

Aviatsia Başqortostandьŋ avьl xuzalьqьnda lai kiŋ rәveştә fajđalanьla. Avьl xuzalьqь qortqostarьnьŋ massovьj rәveştә kilep sьqqan vaqьttarьnda 15 meŋ gektar majđan qortqostarđan tađartьlqan. Igendәrđe sarancalardan zararhьđlandьrьv eşe ytkәrelә. Samoljottar kolxozdarqa tere jort qujandarь, susqa balalarь, sebeştөr taşьjđar, jahalma rәveştә atalandьrьv өsөn spermalar, ber kyldөn ikense kylgө, ber jьlqanan ikense jьlqaqa tere balьqtar iltәlәr.

Sөsev hәm urьp jьjьv kampanialarь vaqьtьnda samoljottar kolxozdarqa avьl xuzalьqь maşinalarьnьŋ zapas castәren hәm başqa tөr kәrәk materialdarđь iltәlәr.

Başortostandaqь aviatsia xeđmәtsәndәrđeŋ havlьqьn haqlav eşendә lә đur eş başqara. Oşo jьldar esendә 298 meŋ gektar majđandaqь hьvđarqa malөriaqa qarşь darьvdar hibelde.

Tid meditsina jarđamьnьŋ maxsus jьhazlandьrьlqan samoljottarь qatь avrьvđarđь Өfөgө kilterelәr, jөđerlәgәn xeđmәtsәndәrđeŋ tormoştarьn haqlap qalalar. Kolxozlarsovxozdarqa darьvđar iltәlәr, kvalifikatsialь vractar osop baralar.

Başqortostandьŋ urman xuzalьqьnda samoljottar urmandarđь janqьndan haqlav eşendә qarap jөrөv xeđmәten ytәjđәr. Lespromxoz hәm lesxozdarđь bәjlәneş menәn xeđmәtlәnderәlәr. Maxsus samoljottar urman massivlarьn fotosjomkaqa alalar. Samoljottarđa limondar, apelsindәr, sөskәlәr, maj hәm başqa tөr tid bođolovsь aşamlьqtar taşьla.

Aviaotrәdtьŋ pilottarь, aviatexniktarь, motoristarь hәm komandirđarь Başqortostandьŋ xalьq xuzalьqьn xeđmәtlәnderevđe namьь menәn ytәjđәr. (Baş TASS).

JӘŞE UDOJAN KOMSOMOLESTARDЬŊ KOMSOMOLDЬŊ JETӨKSEL ORGANDARЬNA HAJLAVDARDA QATNAŞЬVDARЬ TURAHЬNDA

Komsomoldьŋ jetәkse organdarьna ytkәrelәsәk hajlavđarđa hәr ber VLKSM clenьnьŋ unьŋ jәşenә qarajьnsa hajlav xoquqь menәn fajđalanьvьn bildәlergө.

VLKSM Yđәk Komitetь

Igen tapşьrьv plandarьn ytәjđәr

KRASNOUSOL. Gosudarstvoqa igen tapşьrьv planьn vaqьtьnan alda ytәv өsөn kiŋ jәjelderelgәn sotsialistik jarьşta «Novьj put'» kolxozь (predsedatele iptaş Savel'jev) aldьnqь safta bara. Unda arьş tapşьrьv hәm arьş ssudahьn qajtarьv planь 16-sь avqusqa tulьhьnsa ytәlde.

KOMSOMOL TORMOŞO

Komsomoldьq jetəksel organdarьna hajlavdarдь sojuz eşen jaqşьrtьv menən qarşьlarqa

BƟTƏ KOMISSIALAR DA PRAKTIK EŞKƏ BAŞLARQA TEJEŞTƏR

VLKSM Yдək Komitetьnьq XI plenum qararдarь jomqaqtarь bujьnsa bulьp ytkən komsomoldьq Voskresenski rajon aktiv jьjьlьşь komsomol ojoşmalarь eşendəge kyp jeteşheдlektərde asьp, ularдь bətərəv bujьnsa konkret juldar kyrhətep ytkəjne.

Aktiv jьjьlьşьnan huq VLKSM-dьq rajon komitetь yd eşen qajtanan qorovda ber ni tiklem eştər eşlәne. Rajkomdьq tyləvle rabotniktarдan həm tyləvle komitet sekretarдarьnan torqan apparatь qьbqartьkdь. Komissia clendarь hajlanьp jalьnьp, ular bjurola ratlandьlar. Məktəp həm pionerдar arahьnda eşləv bujьnsa ojoştorolqan komissia clendarь arahьnda Kinjəkəj tuls bulmaqan urta məktəbeneq iq jaqşь uqьtьvsьhь iptəş Ojəmərov A., kul'tura-massovьj eş bujьnsa komissiaqa clen itep, Juldaş avьl sovetь deputatь Battalov R. həm başqa kyp kenə aldьnqь komsomolestar hajlanьp alьndьlar. VLKSM-dьq rajon komitetь komissia clendarьn hajlap alьvqa ajrьvsa nьq iqtibar itte. Bjurola ratlavqa tiklem ular menən ajrьm həjləşev həm besedalar ytkərelde. Kemdeq nindəj komissiala eşləj alьvьna, jələtlelegenə həm unьq teləgenə nьq iqtibar itelde.

Ləkin bular əle rajkomdьq başlanqьs eştəre genə. Rajkomda tədəlgən bətə komissialardь la tuls eşkə quşьv jeterlek tygel. Kyp kenə komsomol ojoşmalarь eşte qajtanan qorovdь başlav tygel, xatta VLKSM Yдək Komitetьnьq XI plenum qararдarьn ojrənevde lə ojoştormaqandar. Məbələn, «Alqa», «Bəver», Salavat ismendəge kolxoz komsomolestarь həm komsomol komitetь sekretarдarь bьl qarar menən tanьş tygeldər. Rajkomol bьl xəlde belə torop, təvge komsomol ojoşmalarьnda eşte qajtanan qorov menən bol'şevistik jetəkselek itmaj.

«Alqa» kolxozьnda ber genə komsomolesqa la porucenie birelməgən. Porucenielore bulqan komsomolestar da yd eştəren ytəməjdər. Komsomoles aktivistarqa porucenielər birev həm unьq ytəleşen tikşerev menən VLKSM-dьq rajon komitetь la həm komsomoldьq təvge ojoşmalarь la tejeşensə şəqəllənməjdər.

VLKSM-dьq Voskresenski rajon komitetь bьl jeleşheдlektərde bətərəvgə bol'şeviktarsa totonorqa, komsomoldьq jetəksel organdarьna hajlavdarqa ədərlekte kəsəjtergə tejeş.

M. Səjet.

EŞLEKLE ƏDERLEK

VLKSM Yдək Komitetьnьq komsomoldьq jetəksel organdarьna hajlavdar ytkərev turahьndaqь qararь sьqьv menən VLKSM-dьq Məsetle rajon komitetь hajlavdarqa ədərlek eşenə başlanь.

Komsomoldьq təvge ojoşmalarьnda hajlav aldь həm otcot—hajlav jьjьlьştarь ytkərev ösən VLKSM rajon komitetь grafik tədənə həm təvge ojoşmalarqa bjuro clendarьn, aktivtardь berkette. Tədəlgən grafik həm bildələngən ikeşelər bjurola ratlandьlar.

Təvge ojoşmalarqa bildələngən aktivtar xədər hajlav aldь jьjьlьştarь udqaralar. Ul jьjьlьştarda komsomolestar hajlavdar ytkərev turahьnda VLKSM Yдək Komitetь instruksiahьn həm qararьn ojrənələr.

VLKSM rajon komitetь ergəhendə ojoştorolqan komissialar da yd eştəren hajlavdarqa ədərlek menən bəjləp alьp baralar. Kul'turamassovьj eş bujьnsa ojoştorolqan komissia (predsedatele iptəş Xatmullin) ajrьvsa jaqsь eşləj. Urozaj jьjnav vaqtьnda kolxozsьlardь kul'tura jaqьnan xeдmətlənderev ösən komissia ike agitbrigada ojoştorдo. Bьl brigadala oatnasьvsь komsomoles-aktivtar kolxoz komsomol ojoşmalarьna dur jarдam kyrhətələr.

Məktəp həm pionerдar arahьnda eşləv bujьnsa tədəlgən komissia (predsedatele iptəş Əmirov) məktəp pioner otrədtarьna vozatьjdar hajlap alьv eşe menən şəqəllənə.

Ə. Şəmsetdinov.
Məsetle rajonь.

Komsomolestar hajlavdar turahьndaqь instruksianь ojrənələr

Mindək altьn priiskahьna qaraqan Bujda ucastkahь ergəhendəge komsomoldьq təvge ojoşmahь komsomoldьq jetəksel organdarьna bulasaq hajlavdarqa nьqlь ədərlek alьp bara.

Komsomolestar hajlavdar kənən ojoşmanьq eşen jaqşьrtьv, komsomolestar arahьnda dissiplinanь nьqьtьv həm proizvodstvo normahьn arttьrьp ytəv menən qarşьlav jəkləmələre aldьlar. Məbələn, komsomoles iptəş Ojəbidullin eş normahьn 150, kocegar iptəş Xəsənov 120 protsentqa ytərgə, normerovşcik iptəş Tarikov bətə sextardь la normalar menən tə'min itergə həm ucot eştəren jaqşьrtьv jəkləmələren aldьlar. Bьl iptəştər xədər alqan jəkləmələren ytəv ösən kərəşələr.

Komsomol ojoşmahь, komsomolestar arahьnda komsomoldьq jetəksel organdarьna hajlavdar ytkərev turahьnda VLKSM Yдək Komitetьnьq instruksiahьn ojrənevde ojoştorдo.

F. Tarikov.
Ucalь rajonь.

Hyrəttə: Ofe aeroklubьnda pilotlьqqa ojrenyeь otlicniktardan: (halqan unqa) M. J. Tarasov, K. A. Xəbirov, A. A. Mironov iptəştər.
Ş. Urazbaxtin fotolь.

KƏNƏŞMƏLƏR YTKƏREP, QARAR DAR SЬQARЬV QЬNA JETMƏJ

VLKSM-dьq Işembaj qala komitetь XI plenum qararдarь nigelдendə komsomol eşen qajtanan qorovda hideлerlek aдьmdar jahanь.

Rajkom qarşьnda tədəlgən xərbi-fizkul'tura eştəre komissiahь (predsedatele ip. Kosov) prizьjvqa ədərlek eşen alьp bara. Doprizьjvniktar GTO-nьq jaqь kompleksь bujьnsa normalar tapşьralar. Bьl eş menən komissia clenь Dziriev jetəkselekl itə. Komissia clenь ip. Kryckov M. fizkul'turniktardan futbol həm volejbol komandalarь ojoştorдo. Futbol komandahь kyptən tygel genə Ofənəq «Dinamo» komandahь menən osoraştь. Komissia təvge ojoşmalarda xərbi-fizkul'tura eştərenenq ni rəveştə ojoştorolovь menən tanьşa həm konkret jarдamdar kyrhətə.

Kul'tmassovьj eştər komissiahьnьq predsedatele bulьp aktiv komsomolka, geolog Vasil'jeva Lidia eşləj. Komissianьq initsiativahь menən dram tyqərək ojoştorolqan, tyqərək menən komissia clenь ip. Sidorov jetəkselek itə. Bejev, jьr ansamble ojoştorolqp. unьq menən jəstər arahьnda eşte həjəp eşləvse ip. Pavlova L. jetəkselek itə.

Propaganda-agitatsia eştəre komissiahь təvge ojoşmalarda agitatsia həm propaganda eşenen toroşon tikserde. Tikşerev hədəmtahendə kyp kenə komsomolestardьq «VKP(b) tarixьnьq qьbqasa kursь»n ojrənməvdəre asьla. Ləkin komissianьn ese gel tikşerenevgə genə qaitьp qala. Komissia predsedatele ip. Guzikov vde universitet bətərəp kilgən, ləkin ni ösəndər komissianьn esen tejesensə ojostormai. VKP(b) tarixьn samostoatel'no ojrənə almavsь komsomolestarqa konkret jarдamdar kyrhətələr.

Şunьq menən bergə XI plenum qararдarьn tormoşqa ytkərergə tьrьsmaqan komsomol ojoşmalarь la bar. Məbələn, Molotov ismendəge kolxoz ergəhendəge komsomol ojoşmahьnda (sekretarь Fazьlova) VLKSM Yдək Komitetьnьq XI plenum qararдarьn ojrənev əlegə tiklem ojoştorolmaqan. Bьl ojoşmanьq komsomolestarь komsomol tormoşondaqь qajət məhim qararдь belməjдər. Komsomol ojoşmahьnьq sekretarь Fazьlova kolxozda kul'turnitsa bulha la, kolxozda la, komsomol eşendə la nəsar eşləj.

Şulaj uq Bank ergəhendəge komsomol ojoşmahьnda la (sekretarь Ibrahimov) XI plenum qararдarьn ytəv jomşaq qujьlqan **Ojazim allaj.**

XI plenum qararдarьn tajpьlьşhьd ytərgə

VLKSM Yдək Komitetьnьq XI plenumь qararдarьnan huq, komsomolestar kəsə menən həm komsomolestarдьq aktiv qatnaşlьqьnda Qьjqь rajonьnьq kolxozdarьnda 10 bьva bьvьldь, 20 gektar hadlьq tadartьldь, 5 jaqь qojo eşlənde həm 5 qojo tadartьldь.

Bьl eştə bigerək tə «Opora», Timirəzev ismendəge həm «Urozaj» kolxozь komsomolestarь aktivlьq kyrhətələr. «Opora» kolxozь komsomolestarь (sekretarь iptəş Zahitov) 3 qojo qadьnьlar həm 2,80 gektar hadlьqtь kipterдelər.

Bьl komsomol ojoşmahьnьq komsomolestarь besən sabьv vaqtьnda ajrьm zveno tədəp (zvenovod Ojibadullin) eşlənelar həm hoqlanьrlьq eş

ELEKTRON VERSIYA

BƟTƏHENƏN DƏ ŞƏBERƏK, BEJEK HƏM ALЬĐ OSORBЬĐ!

Hyrəttə: Ɵfiələge grazdandar hava flotьnьn staxanovsь pilotь Klavdia Dimitrovna Nizegorodseva iptəş. Ş. Urazbaxtin fotohь.

TƏVGE QARLUQQASTAR

Gəldərgə, səskələrgə kymelgən DTS jorto. Bьl jorttoŋ ergəhendəge đur majđanda nəmələr genə yƟmәj huŋ? Unda yƟep ultьrqan səskələr, jemeştər alьƟtan ajrьvsa matur bulьp kyrenələr. Bьnda hər kən irtənən alьp, kiskə tiklem qьđьv eş qajnaj. Pionerđar, uqьvsьlar məktəptən huŋ bulqan buş vaqьttarьn bьnda ytkərələr. Berəvđər limon, apel'sin həm başqa jemeştər yƟterələr, avьl xuzalьqlь belgestəre bulьrqa əđerlənələr. Ə, ikense berəvđər aviamodelistar, «Qьđьl Morək» həm başqa tyŋərəktərgə jərəp beđđeŋ ildeŋ danlьqlь ljotciktarь, inzenerkonstruktorđarь həm kapitandarь bulьrqa əđerlənələr, şul telək menən janalar, xiallanalar həm yđđəreneŋ ul teləktəren ьsьn barlьqqa kilterev ɵsɵn tьrьşalar.

Balalarđьŋ ljotcik, paraşytist bulьrqa bulqan teləktəre sikheđ đur. Balalar texnik stansiahь ergəhendə ojoştorolqan aviamodelistar tyŋərəgenə 20-nən artьq uqьvsь jərəj. Unan başqa pionerđar jorto, məktəptərđə lə aviamodel' tyŋərəktəre eşləj. Balalar instruktor-ljotcik, konstruktorđar jarđamьnda tərlə planer, modeldər təđəjđər həm yđđəre konstruktirovat' itergə ɵjrənələr.

Başqortostan aviamodelistarьnan Celnintsev, Şibirkin, Bojkov, Davьjdov iptəştərđeŋ uŋьşlьqtarьn kemdər genə belməj huŋ? Başqortostan aviamodelistarь **Sojuz kyləmendə aldьnqь urьnda** toralar. Ytkən jьl aviamodelistarđьŋ XIV Bətəbaşqortostan jarьşьnda M. Şibirkindьŋ (Işembaj) planerь 21 kilometr osop, bьqa tiklem bulqan xalьq-ara rekordtь (16,5 kilometr) uđđь. Davьjdov Vladimir đa (Işembaj) bьl jarьşta xalьq-ara rekord qujđь. Unьŋ fyzeləz modele sekundьna 13,95 metr *tidlektə osto*. Ə, uqa tiklem bulqan rekord sekundьna 19,2 metr ine.

Oşo jьldьŋ ijyl ajьnda bulьp ytkən XV Bətəbaşqortostaŋ jarьşьnda ike xalьq-ara həm Bətəbaşqortostan rekordь qujьldь.

Ođaq osov bujьnsa Fuat Timerbajьvtьŋ (Kuşnarenko) model' planь havala 35 minut torop, Bətəbaşqortostan rekordь, ə Vladimir Davьjdovtьŋ tiđ osovsь modele bьl jarьşta xalьq-ara rekordьn qujđь.

Oşo ajđa Məskəvđə XIV Bətəsojuz jəş modelestar jarьşь uđqarьldь. Bьl jarьşta Başqortostan aviamodelestarьnan 17 keşe qatnaştь. Jarьşta aviamodeles L. Celnintsevteŋ benzin motorlь gidrosamoljot modele ber səqət 04 minut, 02 sekund torop, ofitsial' xalьq-ara rekordtь kyp arttьrđь.

Beđđeŋ bulasaq ljotcik, inzener, konstruktorđarđьŋ uŋьşlьqtarь bьna şulaj.

Bojkova.

Ɵlkə aviamodel' laboratoria mədire.

ƏKRAM VƏLI.

KYTƏRELDE BEĐĐEŊ SAMOLJOT

Un dyrt dəvlət un dyrt ettəj
Beđđeŋ ɵbkə taşlanqanda,
Təvge jeŋev, təvge bəxet
Menən xalьq şatlanqanda, —
Kytərelde beđđeŋ samoljot,
Bandalarqa ylem menən,
Xalьqtarqa irek ɵsɵn,
Kərəştərđə tьvьp yƟkən
Sovettarđьŋ jere ɵsɵn,—
Kytərelde beđđeŋ samoljot.
Donja jəđeŋ taŋ qaldьrьp,
Vatan kykŋəp yƟhen ɵsɵn,
Kiŋ jalanda bəgəngələj
Altьn bojđaj uŋhьn ɵsɵn,—
Kytərelde beđđeŋ samoljot.
Bar xalьqtar ber semjalaj
Tьhьs rəxət torhon ɵsɵn,
Səskə yƟkən baqsalarđa
Şat balalar kəlhən ɵsɵn,—
Kytərelde beđđeŋ samoljot.
Stalindьŋ isme menən
Həjləve menən dərtlənep,
Tav aqtarqan vulkan kəsə —
Tiklem unan kəs alьp, —
Kytərelde beđđeŋ gerojđar.
Keşelərđeŋ bəxte ɵsɵn
Jer şarьnьŋ iŋ başьnan,
Xial bulqan juldar bujlap,
Bođ, siklondar arahьnan, —
Ytə aldь beđđeŋ gerojđar.
Şat tormoşon bođmaq bulha
Ileveđđeŋ siktərenen,
Eđen jujьp doşmandarđьŋ
Qotoronqan ettərenen, —
Kytəreler beđđeŋ samoljot.
Geroj bulьr meŋ-meŋ keşe,
Tьnda ala almaь doşman ile,
Məŋgelekkə xalьqtarqa
Ьsьn tormoş, jəşəv birep,
Gevləp yter beđđeŋ samoljot.

Hyrəttə: Ɵfiələge grazdandar hava flotьnьn staxanovsьhь—komsomoles N. A. Krupin iptəş osov aldьnan.

Ş. Urazbaxtin fotohь.

NIKOLAJ KRUPIN

Ljotcik bulьv sovet jəştərenen iŋ jaratqan professialarьnьŋ berehe. Qləzəp tygel, stalinsьl aviatsianьŋ batьr sokoldarь rekordlь osoştar birələr. Beđđeŋ ileveđđeŋ iŋ alьь məjəştəre arahьnda jaŋь trassьlar halalar. Batьrlьq, jegetlek, qьjьvlьq həm yđenen ilenə ьsьn kyŋelenən birelgənlekte kyrhətələr.

Sovet jəştərenen bьl bojevoj maşinalarqa ultьrьrqa teləge kəndən-kən arta.

Bьna Ɵfə posadocnaja ploşcadkahьnьŋ kiŋ majđanь gev kilep tora. Aq, qьđьl, jəşel təbtəge samoljottar berehe artьnan ikensehe posadka jahajđar.

Jəş jegettər, jəş qьđđar tiđ genə samoljottarьnan təşələr.

Komsomoles - staxanoves Krupin Nikolaj Arxipovictьŋ samoljotь la bьl samoljottar menən ber rəttən kilep tuqtanь. Ul tiđ genə komandir ergəhenə kilde lə: zadanieged yƟlde. Bətəhe lə yđ urьnьnda, tip qьjьv rəveştə raport birđe.

Eje, ul zadaniene hər vaqьtta la təgəl ytəj.

Kəslə, đur energialь komsomoles Krupin əle yđeneŋ osovьna ber jьl qьna vaqьt ytevgə qaramaьtan, kyp urьştarqa ireşte. Ul inde pocta rejsь bujьnsa ike linianь ɵjrənde. Unьŋ maşinahь hər vaqьt aldan əđerləngən, jaqşь itep qaralqan həm majlanqan bula. Ajlьq zadanie aldan ytələ.

Jəş pilot Krupin Bətəsojuz aviatsia kənən qarşьlap ijyl ajьnda qьna 20 kilogram jaqьvlьq, 10 kilogram majlav materialdarьna ekonomia jahanь.

Ul şul uq vaqьtta şofer həm paraşytis ta. Ɵfə, grazdandar hava flotьnьŋ aviaotrədьnda paraşyt eşe bujьnsa instruktor bulьp eşləj. Ul yđe 1937 jьldan birle 21 tapqьr paraşytta hikerđe həm 150 keşene paraşytis itep əđerləne.

Aviatsia texnikahьna nьq ejə bulьv ɵsɵn taqь la nьqьşmalь kərəş alьp bara. Ul «beđđeŋ sovet maşinalarь nьq lь. Ularqa ultьrьp teləhə nindəj şartlarđa la, teləhə nindəj vaqьtta jaŋьnan-jaŋь jeŋevđərgə ɵlgəşerbeđ. Min yđemdeŋ bьl pocotlь spetsial'nosqa ejə bulьvьm ɵsɵn partiaqa, iptəş Stalinqa burьslьmьn. Əgər đə doşmandar beđđeŋ Sovettar Sojuzьnьŋ siktərenə qul huđьrqa ьntьlhalar, ularqa jemerges otpor birev həm ularđь yđ jerđərendə tar-mar itev ɵsɵn osop barьrqa hər vaqьt əđermen» ti.

Həm beđđeŋ sovet jəştəre bətəhe lə bьnь əjtələr.

Səlixova.

QOŞTARDAN DA TID OSABЬD

Nindəj qəzəp, qoş kevek osalar. Ə, unda nindəj kyŋelle. Urmandar, tavđar, diŋgeđđər, đur-đur qalalar — bətəheŋ də juqarьnan qarap jərəjheŋ. Ix, oşondaj gyzəl maşinalarqa ultьrьp havalaqь ьlasьn qoştar menən ber rəttən osahь ine! Min keskəj saqta bьna oşolaj xiallana inem.

Mineŋ aqajьm pilot-ordenonoses. Ul jal vaqьttarьnda qajtьp, beđđə jal itə, samoljot motorđarьnьŋ xərəkətləren, bejekkə həm alьƟqa osovsь sovet ljotciktarь turahьnda həjləj torqajnь. Jetməhə, «Qatьn-qьđđarđan da ljotciktar bar. Tik ularđьŋ hanь əle kyp tygel. Bьna heđ yƟrhegeđ, unan huŋ ljotcik bulьrhьqьđ. Bьnьŋ ɵsɵn beđđə bətə məmkinlektər bar» tip mine taqь la dərtlənerə ine. Min inde ljotcik bulьv, osovđь aldьma burьs itep qujđьm.

Xialьmdьŋ tormoşqa aşьvь 1931 jьldan başlarđь. Bьl jьldь VLKSM-dьŋ rajon komitetь mine Tambov aviatsia ucilişcehenə uqьrqa jebərđe.

Mineŋ, zavodta gəz kilep torqan stanoktar ergəhendəge tormoşom tьnьs, kyŋelle həm aldaqь kəngə kyp nəmələr ьşandьrьvsь məktəp tormoşo menən alьşьndь.

Uqьv kyŋelle lə, avьr đa. Qьđđar yđđəreneŋ uqьvđarьn tamamlap, samoljotta osa alьvđarьna ьşanmajđar. Şuqa kyrə lə beđ ucilişcegə ingən saqta 24 qьđđan ni barь ikəvebeđ genə tamamlanьq. Min teoretik həm praktik zanətie bujьnsa otlicno diplomь aldьm.

Huŋqь tapqьr hьnav osoşo. Yđemde jaqşь hidem. Aerodrom maidanында torqan samoljottь kyrgəs, mineŋ jərəgem tuqtavhьđ tibə başlanь. Min ber nisə minuttan xiatьm tormoşqa aşasaqьn aŋlanьm.

— Samoljottarqa, — tigən komanda buldь. Maşina jerđən kytərelde. Strelka 500 — 800 metr juqarьlьqtь kyrhətə.

Min nisek kilep təşkənemde belməjem. Iptəştər qulьmdь qьƟalar, qotlajđar, «otlicno ostoŋ» tip qьsqьralar.

Mineŋ şatlьq esemə hьjmaj, kemdərđeler qosaqlajhь, yƟhe, rəxmættər əjtəhe kilə.

Bьnan huŋ inde altь jьl vaqьt ytte. Bьl qəmərəmdeŋ 3000-dən artьq səqəte havala ytte. 300.000 kilometr jul yttem. Başqortostandьŋ grazdandar hava flotьnda 5 jьl eşləv dəvrendə Başqortostandьŋ bətə hava linialarьn ɵjrəndem. Mineŋ samoljotьm bətə eşkə lə hələtle. Beđ urmandarđь pozarđan qotqarabьđ, ylem aldьnda jatqan avrьvđarđьŋ qəmərən haqlap qaldьrabьđ.

Sovettar Sojuzьnьŋ aviatsiahь menən idara itevgə irđər kevek qatьn-qьđđar đa xoquqlь. Grizodubova, Osipenko, Raskova iptəştərđeŋ gyzəl osoştarь bьnь asьq kyrhətələr.

Beđ taqь la şəberək, bejegerək həm alьƟraq osorbьđ. Beđđeŋ samoljottarьbьđ menən ber nindəj qoştar đa tiŋləşə almaьtar.

Beđ artaban yƟrbeđ, nьqьrbьđ. Sənki sovet aviatsiahь, sovet ljotciktarь menən kommunistar partiahь həm beđđeŋ həjəklə julbaşsьbьđ, ucitelebeđ iptəş Stalin jetəkselek itə. **Nizegorodseva.**

Jaŋь uqьv jьlьn tulь əđerlek menən qarşьlarqa

MƏKTƏPKƏ REMONT JAHALMAJ

«BAQЬR YƉƏK» RUDNIGЬ. Rudniktaqь urta məktəp ike urьnda ajrьm halьnqan, bətənləj jaraqhьđ binaqa urьnlaşqan.

Posjolkta məktəp jəşendə 800 samahь bala bar. Məktəp binalarь uqьvsьlarđьŋ bətəhen də esenə ala almaj həm berense klasta uqьvsьlarđьŋ ber ađь uđqan jьl da klubla uqьnьlar. Məktəptə zanətie şarttarь bik nasar — tьqьđ, bьsьraq, halqьn. Məktəptə hьvьqlьq qьş kəndərendə 10 gradusqa barьp jette. Kyp kenə uqьvsьlar halqьn tejđerep avьrđьlar həm uqьvđarьn taşlarqa məzbyr buldьlar.

Rajon **məqarif bylege lə,** məktəp direktorь iptəş Konykov ta uđqan jьlqь jeteşheđlektərđən habaq almanьlar.

Məktəp binalarьnda bətə mejestərđe lə qajtanan halьrqa, tədrələrgə bьjala qujьrqa kərək, lakin oşo kengə tiklem ber genə kirbes həm şulaj uq ber genə list bьjala la juq. Partalarđьŋ 50 protsentь vatьlьp bətkən, ularđь qajtanan eşlərgə kərək, lakin aqas materialdarь, qađaq, bьjav əđerlənməgən. Samandan halьnqan binaqa bigerək tə đur remont talap itelə, ə oşo kengə tiklem remont başlanmaqan da əle.

Utьn əđerləv eşe lə nasar tora. Ber genə kubometr utьn da alьnmaqan.

Rajon finans bylege finansirlamaj, şaxta idarahь la şulaj uq jardam kyrhətməj. Məktəp direktorь iptəş Konykov besən sabьvđan «buşamaj». Unьŋ ike havьn hьjьrь, 20 kəzəhe bar, şunlьqtan unda məktəp qajqьhь tygel.

(BaşTASS).

MƏKTƏP TƐĐƏV EŞE QURQЬNЬS ALDЬNDA TOKA

«Ufimneftezavodstroj» tresьnьŋ əsənsə tədələş kontorahь sotsgorodoktaqь dyrt etazlь urta məktəpte tədəv eşen 20-se majđan uq başlaqajnь. Bьl qajət məhim həm javaplь eş. Lakin «Ufimneftezavodstroj» tresьnьŋ jetəkseləre bьl eşkə əhəmiət birməjđər. Şul arqala məktəp tədəv eşe ədələv qurqьnьsь aldьnda tora.

Kirbes halьv eşe 25-se ijyngə bətərgə tejeş ine. Lakin hьv həm elektroenergia birevđə ədəkləktər bulьv arqahьnda kirbes halьv eşe vaqtьnda ytəlməne. Etaž aralarь həm sarlaqtarđь jabьv eşe tik 60 protsentqa qьna ytəlgən. Ə, bьl eş 6-sь avqusqa tamamlanьrqa tejeş ine. 8-se kontora jetəkseləreneŋ tədəv materialdarь menən vaqtьnda tə'min itməvđəre arqahьnda bьl eş tə ədələv qurqьnьsь aldьnda tora.

Eş aqrьn barьv arqahьnda ştukaturlav eşe lə oşo kengə ni barь 15 protsentqa qьna ytəlgən.

Zavod kollektivь — inzener — texnik rabotniktarь məktəpte jaŋь uqьv jьlьnьŋ başьnan uq eksploatatsiaqa birev teləge menən janalar. Bьnda, tik jetəkselərđeŋ məktəp tədəv eşendəge halqьn qaraştarьn bətərergə genə kərək. «Ufimneftezavodstroj» tresьnьŋ upravleniehe (upravləjuşcie Mel'nikov) məktəp tədəv eşen vaqtьnda tamamlav əsən aşьqьs sara kyrergə tejeş.

Krasnov.

Məktəp uqьv jьlьna əđerlənə

Kinjəkəj TBU məktəbe (Voskresen rajonь) jaŋь uqьv jьlьna əđerlekte uqьv jьlьn tamamlaqas ta başlaqajnь. Xəđer məktəp jaŋь uqьv jьlьna tulьhьnsa əđer. Məktəp uqьtьvsьlar menən komplektovat' itelde. Məktəp əsən bətəhe 1,5 kubometr utьn əđerlənde həm taşьp qujьldь.

Lakin sel'po oşo kengə tiklem, məktəp həm uqьvsьlar əsən kərək bulqán uqьv kitaptarьn, kyrgədmə materialdar buldьrьvqa aşьqmaj əle.

Sel'po (predsedatele Buranqulov) məktəp direksiahьnьŋ birgən zajavkalarьn tid kəndə qənəqətlənderergə tejeş.

S. M.

MƏKTƏP QASAN REMONTLANЬR

Jaŋqьđnarat başlanqьs məktəbe (Tətəşle rajonь) jaŋь uqьv jьlьna ber nindəj đə əđerlek eştare alьp barmaj. Məktəpteŋ kyp kenə urьndarьna remont kərək. Məktəpteŋ dyrt klasьnda ştukaturlav ytkərergə, 8 ədtəl, 8 ultьrqьs həm 4 qara taqta eşlətergə kərək. Jaŋь tədrələr qujđьrahь bar. Bəgəngə kengə tiklem məktəpteŋ ber genə kubometr utьnь la juq. Şuqa qaramabtan məktəp direktorь Zəjnəşov, avьl sovetь predsedatele Arslanov ta məktəpte remontlav sarahьn kyrməjđər. **M. X.**

Hyrəttə: Əfələge grazdandar hava flotьnьŋ staxanovsьhь bortmexanik Larin iptəş samoljottь tikşerev ədtəndə.

Ş. Urazbaxtin fotoh.

SOTSIALISTIK MALSЬLЬQTЬ UĐTEREVGƏ NЬQ IQTIBAR BIRELHEN

Sotsialistik malsьlьqtь alqa jebərev, fermalarđь tulьhьnsa komplektovat' itev, ularqa jeterlek torlaqtar əđerləv həm tərbiə eştəren jaqşьrtьv saralarь — bəgəngə kəndəŋ qajət məhim burьstarьnan hanala.

Lakin Voskresen rajonьnda kyp kenə kolxozd komsomol ojoşmalarь bьl əlkələ bik nasar eşləjđər həm VKP(b) YKneŋ mart plenumь qarardarьn ytəvđə jetəkselek itməjđər. «Bəver» kolxozь (komsomol ojoşmahь sekretarь Ixsanova) plan bujьnsa 297 tavьqtan qoşsoloq fermahь ojoştororqa tejeş. Lakin oşo kengə barь 13 tavьq qьna alьnqan.

Malsьlьq əlkəhendə lə eş nasar. Tərbiəneŋ nasar bulьvь, torlaq həm ađьqtьŋ jeteşməve arqahьnda uđqan jьl kyp kenə maldar ylep, kolxozqa đur qьna zarar kilde. Bьl jeteşheđlektərđe bətərəv əsən tejeşle kəraş bьjьl da ojoştorolqanь juq əle.

Kolxozdьŋ 70—80 gektar sabьnlьqьnьŋ jatьp qalьvь, ferma maldarь əsən jeterlek ađьq əđerlənməve, oşo kengəsə mal torlaqtarьn remontlav həm jaŋьlarьn tədəvgə tədələş brigadahьnьŋ ojoştoro'mavь, 140 tonna silos əđerləv planьnьŋ bətənləj ytəlməve ytkən jьlqь jeteşheđlektərđeŋ aldaqь jьlda la bulьv qurqьnьsьn həjləjđər. Kolxoz predsedatele Pustovgarov, ferma mədire Məxmytovtar bьl jeteşheđlektərđe bətərəv əsən borsolmajđar.

Malsьlьq turahьnda kolxoz predsedatelenən həm ferma mədirenən ber vaqьtta la komsomol jьjьlьşь doklad tьŋlaqanь juq. Jeteşheđlektər asьlmajđar, xatalar tədətelməj, dərəb jynəleş birelməj. Kyp kenə komsomolestar kolxoz proizvodstvohьnda eşləjđər, lakin fermaqa ber genə komsomoles ta qujьlmaqan. Ferma rabotniktarь arahьnda ber tərlə lə kult'-massovьj eş alьp barьlmaj. Kiləsəktə bьl jeteşheđlektər aşьqьs tədətelergə, komsomol ojoşmahь malsьlьqtь alqa jebərev əsən ser'joz kərəşergə tejeş.

Maqarski.

XIALDЬŊ TORMOŞQA AŞЬVЬ

Rus xalqьnьŋ baj fol'klorьnda kovjor-samoljot turahьnda bik qьđьq əkiət bar. Bьl əkiəttə hyđ ber rus jegetenеŋ osop jərəvse kovjor bulьnьrqa xiallanьvь turahьnda bara. Ul xial şul tiklem kəslə bulqan, xatta ul bьna şьndaj təş kyrgən:

«...Jaqtь qojaşlь jəjge kəndərđeŋ berehe. Kyktə hirək kenə aq bolottar tərkəmə jəröj. Ular ədtəndə kovjorqa ultьrqan jeget, qoştan da jeŋel, jeldən də tiđerək osa. Ə abta jer, harqьlt baƀьvđar, jalandar, urmandar zəŋgər bulьp kyrenə, tere jьlqalar jaltьraj».

Jeget osa. Həm ul ujanьp kitə.

Jaqşь təş. Ul bьnь başqalarqa həjləj. Şulaj itep jaqşь əkiət tьva. Xalьq xəldən tajđьrqьs eştən, xəjerselektən əkiət həjləp kenə tьnьslьq tapqan.

Sovettar Sojuzь təvge adьmdarьnan uq samoljottar tədəv eşenə başlanь. Berense Sovet samoljottarь eşlənep sьqarьldь.

Stalinsьl ike bişjьllьqtar esendə ileƀeđđeŋ təbə tanьmablьq xəlgə kilde. Ip. Molotov VKP(b)-nьŋ XVIII sjezьnda SSSR xalьqtarьnьŋ jeŋevđərenə jomqaq jahaqanda, beđđeŋ ildə sotsializmdьn nigeđđə tədələp bətəve həm xəđer kommunizmqa kysev polosahьna baƀьvьbьđđь bildələp ytte. Ike bişjьllьqtar esendə unar meŋləgən jaŋь zavodtar, fabrikalar halьndь, keşelər qatmarlь texnikaqa ejə buldьlar. Ə, bьl aviatsia promьşlennosьn artaban nьqьtьv əsən təp baza buldь.

Aviatsianьŋ rolə — cboronala həm xalьq xuzalьqьnda bik dur. Şuqa la kommunistar partiahь həm licno iptəş Stalin aviatsia promьşlennosьna ajrьvsa đur iqtibar birələr.

Aviatsia tarixtal bьqa tiklem bulmaqan qьđьv temp menən ybte. Xalьq-ara xəl, xalьq xuzalьqьnьŋ ybeve unь tiđ xəl itevđe talap itte. Bol'şeviktar partiahьnьŋ teləge menən ileƀeđđə kəslə həm hələtle xərbi-hava flotь buldьrьldь.

1934 jьlda beđđeŋ bətə hava flotьbьđ ber osovđa 2 meŋ tonna aviabcmba kytərə ala ine. Ə, huŋqь jьldarđa bomba zalpь əs tapqьrqa arttь. Beđđeŋ samoljottarьbьđđьŋ alьbqa osovđarь turahьnda Sovettar Sojuzьnьŋ Gerojđarь Valeri Ckalcv, Gromov, Kokkinaki, Jumaşev, Grizodubova, Osipenko, Raskova iptəştər yđđərenеŋ podvigtarьnda bьnь bik asьq kyrhəttelər.

Bol'şeviktar partiahьnьŋ teləge menən grazdan hava flotь — SSSR xərbi hava flotьnьŋ rezervь buldьrьldь. Avьl xuzalьqьnda, urman haqlavđa, meditsinala, transportta, promьjşlennosta, fəndə, kul'turala—aviatsia kəndəŋ kən kyrnekle rol' ujnaj,

Rus jegetenеŋ xьjalьndaqь həm təşənə genə ingən nəmələr, xalьq əkiətendə genə bula torqan nəmələr ьsьn barlьqqa əjləndelər. Sovet keşeləre yđđərenеŋ ikheđ-sikheđ jerđəre, urmandarь, tavđarь, jьlqalarь, kyldəre ədtəndə osalar həm otlicno osalar. Xeđmət, natьb eşenə, dan eşenə əjləngən ileƀeđđə xeđmət gercjđarь kyp həm ular aviatsiala la meŋərləp itəplənələr. Bьl gyzəl, yđ-yđđəren ajamaj torqan, skromnьj keşelər aviatsia əlkəhendəge belemdəren arttьralar. Hoqlanqьs maşinalar eşləvgə əlgəşələr. Sovet keşeləre unь jərətəv texnikahьna eja bulьp, hər kən hajьn bətəhenən də juqarьraq, bətəhenən də alьbьraq, bətəhenən də şəberək osalar. Bьl əkiət tygel, ə ьsьn barlьq. Bьl 1940 jьlda əle şulaj. Ə, 10 — 20 jьldan huŋ ni eşlər? Ajqa osov turahьnda əkiət bar. Bьl əkiət tə ьsьn barlьqqa əjlənməb mikən? Əjlənemə mömkin...

Prizьjvtь jaqşь əđerlek menən qarşьlajđar

Tətəşle avьl sovetьndaqь (Krasnousol rajonь) 16 doprizьjvnik Eşse-Krətdən Qьđьl Armiahьna prizьjv kənən jaqşь əđerlek menən qarşьlajđar. Doprizьjvniktarđьŋ 80 protsentь oborona znacoktarьna norma tapşьrđь. Şular arahьnda Ivanov, Fətəxov, Qəlimov həm Usmanov iptəştərđeŋ dyrtər oborona znacoktarь bar. Doprizьjvniktar arahьnda ađ gramotalьlьq həm gramotahьdlьq bətərəldə.

Xəđer bətə doprizьjvniktar đa stalinsьl mul urozajđь jьjnavđa staxanovsa eşləjđər.

Javaplь redaktor urьnbaƀarь
F. XƏBIROV.

Зам. ответ. редактора
Ф. ХАБИРОВ.

1940 jıl
21 avqust
Şişəmbe
№ 86 (1449)
Ajrım hanı 10 tin.

Bətə ildərđeŋ proletarđarı, berlәşegeđ!

LENİNSE

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dıŋ Başqortostan өlkə həm өfө qala Komitettarı organı.

XEĐMƏT DISSIPLINAHıN NıOŋıTıVĐA BERENSE SAFTA BULıROŋA

SSSR Verxovnıj Sovetı Prezidiumınıŋ «Higeđ səqətlek eş kənənə, jete kənlək eş ađnahına kysev həm eşselərđeŋ, xeđmətkərđərđeŋ predpriatielərđən həm ucrezdenielərđən yđ teləktəre menən kitevđəren tıjıv turahında» qı Ukazı sıqıvqa ber ajđan arıq vaqıt ytte.

Jaŋısa eşləvđeŋ berense ajđarı sikheđ proizvodstvo kytəreleştəre menən bildələnde. Eşselər, eşse qatın-qıđđar, inzener-texnik rabotniktar həm xeđmətkərđər higeđ səqətlek eş kənənə, jete kənlək eş ađnahına kysev menən bətə 480 minuttı la tulıhınsa eşləv, bulqan rezervtarđı fajđalanıv өsөn tırşalar. Sənki ular eş səqəten tulı kileş fajđalanıv, xeđmət dissiplinahın nıqıtıv, produksianıŋ sıjfatın jaqşırtıv menən ilebeđđeŋ qevəte taqı la nıqıvın, unıŋ jeŋelməblek ilgə əvereleven jaqşı anlajđar.

Kyp kenə predpriatielər xeđmət turahındaqı jaŋı zakondı bol'şeviktarsa ytəp, produksia eşləp sıqarıvđı şaqtaj arttırıv, xeđmət dissiplinahın nıqıtıvqa ireştelər. Həm gyzəl staxanovsbl xərəkəttеŋ bişjıllıqın đur unışlıqtar menən qarşılajđar.

Komsomol ojoşmaları sotsialistik dogovorđı tikşerev, ularđı qajtanan təđəv eştəre menən konkret jetəkselek ittələr. Fabrika həm zavodtarđıŋ janınan ybev məmkinselektərenə tulı javap birerđəj juqarı jəkləmələr alalar.

Şulaj đa respublikanıŋ qajhı ber predpriatie, ucrezdenielərđeŋ jetəkseləre, komsomol ojoşmaları SSSR Verxovnıj Sovetı Prezidiumınıŋ Ukazın ytəv өsөn tejeşensə kөreşməjđər. Eşkə halqın qaravsı, xeđmət dissiplinahın bođovsblarqa, progulşciktarqa, letundarqa kileşep qarajđar. Өfө parovoz-vagondar remontlav zavodı ergəhendəge komsomol komitetı (sekretarı iptəş Xəbibullin) Ukazdı ytəv өsөn kөreşməj. Ul progulşciktar, proizvodstvonı tarqatıvsblarqa kileşep qaraj. Jaŋı zakondan huŋ progul jahavsblar arahında 20 komsomoles bulıvı iptəş Xəbibullinde his tə tınıshıđlamaj. Iptəş Xəbibullin xatta, bındaj fakttarđı komitet ultırışına la qujmaqan.

Өfө Voroşilov ismendəge ajaq kejemđəre tegev fabrikahı həm Өfө kreking-zavodı ergəhendəge komsomol komitettarı la bıl eştə qəfy itməblek halqınlıq kyrhətələr. Өfө kreking-zavodınıŋ mexanik masterskojında xeđmət dissiplinahı siktən tış nasar qujılqan. Komsorg Krendelev progulşciktar, xeđmət dissiplinahın bođovsblar menən qırqa kөreş alıp barıv urnına, yđe xeđmət dissiplinahın boda. Ul progul jahaqanı өsөn sudqa birelgən. Ə, komsomol komitetı Krendelevtе komitet ultırışında qarav өsөn aşıqmaj. Unı sud aldına barqansı komsomoldan sıqarıp, unıŋ biletın alıv sarahın kyrmaj.

Bındaj fakttarđı 8 mart ismendəge tegev fabrikahı, Makaron fabrikahı həm başqa predpriatie, ucrezdenielərđə lə kyp kenə osoratırqa məmkin. Kyp kenə komsomol ojoşmalarınıŋ jetəkseləre «ul beđđeŋ eş tygel, xalıq sudınıŋ eşe, xalıq sudı tikşerer əle» tip kenə qarajđar.

Partianıŋ ısın jarđamsıhı bulqan komsomol ojoşmaları bıl qaraştın zararlı qaraş ikənen anlarqa, xeđmət dissiplinahın bođovsblar menən qırqa kөreş alıp barırqa tejeştər.

Ojoşqan rəveştə, namıblı həm təgəl eşlərgə kərək. Sotsialistik promışlennost' proizvodstvonı tarqatıvsblar—letundar, progulşciktar, lodırđar menən kileşə almaj. SSSR Verxovnıj Sovetı Prezidiumınıŋ Ukazı hər ber keşene namıblı xeđmətkə өjrətə. Gosudarstvo interestarın qimmət hanamaqan ,yđ interesın bətə xalıq interesınan өbtən qujqan, yđenə unaj şarttar qına edlegən keşelərđe dөrөb həm qatı jazalaj.

Komsomol ojoşmalarınıŋ burısı — komsomolestar, jəştərgə xeđmət turahındaqı jaŋı zakondı həm SSSR Verxovnıj Sovetınıŋ Ukazın nıq anlatıv, jəş eşselər həm xeđmətkərđərđe timer xeđmət dissiplinahı ruxında tərbiələv, hər ber jəş keşeneŋ il aldındaqı burısın namıb menən ytərgə tejeşlegen anlatıvđan tora.

Əgər Lenin—Stalin komsomolınıŋ hər ber clenı namıblı eşləhə, il aldındaqı burısın təgəl ytəhə, ul beđđeŋ ilebeđđeŋ oborona həm xuzalıq qevəten nıqıtıvqa sikheđ đur vklad bulasaq.

Jəştərđeŋ şatlıqlı bajramı XXVI Xalıqara Jəştər Kөnөn həm gyzəl staxanovsbl xərəkəttеŋ bişjıllıqın staxanovsbl xərəkəttеŋ taqı la janı jeŋevđəre menən qarşılajıq!

Hyrəttə: Xalıqara Jəştər Kөnөnөŋ XXVI jıllıqına «Iskusstvo» izdatel'stvohı tarafınan sıqarılqan, xudoznik Deni həm Dolgorukov plakatı.

(TASS foto-klişehe.)

AVIATSIA KөNө UROŻAJ JıJNAVĐı TAMAMLAV MENƏN QARŞıLANDı

Dyrtəjlə xeđmətsəndəre 18 avqusta irtənən yk Aqiđel arjaqına Aviatsia kənən bajram itergə sıqtılar. Unda Bətəsojuz Aviatsia kənənə arnalqan kyp keşe qatnaşlıqında miting bulđı. Rajon yđəgendəge məktəp balaları həm jəştər fizkul'tura ujındarı ojoştorđolar həm xudozestvolı yđeşməkər tyŋərəktərenеŋ sıqıştarı bulđı.

Bajram itev kiskə tiklem barđı.

Kolxozdarđa, traktor brigadalarında həm kombajn agregattarında Aviatsia kənə turahında besedalar buldı.

«Alqa» həm «Aqım» kolxozdarı Aviatsia kənən bərtək kul'turalar urozajın jıjnav eşen tamamlav menən qarşılanlar.

(BaşTASS)

Qıđıl obozdar menən bildələnelər

IGLIN. Aviatsia kənə rajondaqı kyp kolxozdarđa đur kytərenkelek menən bildələnde. Micurin ismendəge kolxoz bıl kөngə arıştı fetikertkə өjөv, bojđaj urozajın jıjnav, borsaq jolqov, huqıv həm şulaj uq bərtək aşlıq kul'turaların gosudarstvoqa tapşırıv eştəren tamamlanı. Bıl kolxozdıŋ bətə brigadalarında la mitingtar buldı.

«Udarnik», «Novaja zarə», «Put' Lenina», «Vostok», «Rodina» kolxozdarı Aviatsia kənən qıđıl obozdar menən bildələnelər.

Pionerđar urıp-jıjıvđa

Ileş rajonı, Isəmət TBUM pionerđarı kolxozqa đur jarđam kyrhətələr. Oşo kəndərđə başaq jıjıv bujınsa jarđam ojoştoroldo. Unda Stalin, Ckalov, Papanin həm Korcagin ismendəge otrəd pionerđarı qatnaştılar. Bojđaj jere jolqop, tırmatıldı həm berəmləp qalqan bojđaj başaqtarı jıjıldı. Zveno vozatıjđarınan Əkramov, Dəvlətov, Kəndelovtar ajrıvsa əlgələ eşlənelər.

Pioner Əkramov 3 brigadala gazeta sıqarđı. Unıŋ gazetahı sıjfatlı, xudozestvolı həm gramotalı. Igendərđe uttan haqlav өsөn dozorđar qujıldı.

Өlkən vozatıj, komsomoles iptəş Ql. Zaripov uqıvsblarđıŋ jəjge jalın kyŋelle ojoştora həm kolxozqa jarđam itevđə tırşıp eşləj. Kymək hıv inev, ujındar, jaqın urmandarqa ekskursialarqa, balıq totorqa barıvđar ojoştorđo. Kypselek pionerđarđıŋ ybemlektər bujınsa kollektsiaları bar.

B. Jamal.

Eţkertkə halıv eşe tamamlandı

VKP(b) Yđək Komitetı həm SSSR Sovnarkomınıŋ «Urozaj jıjnav həm avıl xuzalıqı produkttarın əđerləv turahında» qı qararına javap itep, «Jaŋı tormoş» kolxozı kolxozsbları (Voskresen rajonı) jarovoj kul'turalarđı jıjnap alıv bujınsa 5 kənlək udar kən iqlan ittelər. Bıl eşkə bətə qarttar həm jəştər qatnaşıp, kolxoz arış, jarəvoj kul'turalarđı urıv, kəltəgə bəjləv həm eţkertkə halıvđı rajonda berense bulıp tamamlanı.

Kyp kenə kolxozsblar kəndəlek normaların 200—250 protsentqa tiklem jetikerep ytənelər. Xəđer qıđıv rəveştə aşlıq huqıv həm gosudarstvoqa igen tapşırıv, bara.

M. Səjet.

Namıblı eş heđəmtəhe

Dəvlәkən rajonı Asılkyl MTS-nıŋ kombajnerı Nikolaj Pankov iptəş yđenеŋ namıblı eşe heđəmtəhendə đur əlgəşevđərgə ireşte. Ul 7-se avqusta ike «Kommunar» kombajnı menən ber kəndə 72 gektar majđandıŋ urozajın urđı. Iptəş Pankov yđenеŋ eş normahın taqı la arttırıp, kən də 80 gektar urırqa hyđ birde.

Şul uq MTS-tıŋ kombajnerı Ja. Kamolkin iptəş ike «Kommunar» kombajnı menən urozajđı jıja başlaqandan alıp 380 gektar igen urđı, unıŋ kəndəlek eş normahı 48 gektarqa jetə.

Məxmytov.

KOMSOMOL TORMOŞO

KOMSOMOLDЬN JETƏKSEL EŞENƏ JƏŞ KADRDARDЬ QЬJЬV YRLƏTERGƏ

VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь komsomol eşen nьqьtьvqa, kiη komsomol massahьn sojuz eşenə aktiv ьlьqtьrьvqa jynəlderelgən. Bьl komsomol ojoşmalarьna hər ber komsomolestьn hələtlegen, izadьn həm idea ьntьlьşьn əjrənevgə, komsomoldьn kiη jəş kadrđarьn komsomoldьn jetəksel eştərenə yrlətergə tulь məmkinlek birəsək.

XI plenum qararьnan huη Tateşle rajonьnda komsomoldьn jetəksel eşenə kyp kenə jəş kadrđar yrlәteldelər. Məsələn: kul'tura-massovьj eş bujьnsa ojoştorolqan komissia predsedatele itep, jəş komsomolka Xasanova, propaganda-agitatsia eşe bujьnsa ojoştorolqan komissia predsedatele itep Fətixov iptəştər yrlәteldelər.

Komsomoldьn jetəksel organdarьna hajlavđar başlanьvqa bik ađ vaqьt qaldь. Bьl ađ vaqьttь komsomol ojoşmalarь hajlavđarqa jaqşь əđerlənev əsən fajđalanьrqa tejeştər. Komsomoldьn jetəksel organdarьna hajlavđar komsomol ojoşmalarьnьn həm ajrьm komsomolestarđьn alda torqan məhim politik burьstarđь ytəvgə əđer bulьvьna, politik əlgərgənlektərenə jomqaq jahajasaq.

Komsomoldьn jetəksel organdarьna jəştərđen talantlь ojoştorovsьlarьn, Lenin — Stalin eşe əsən birelgən, energialь, yđenen idea- politik belem kimələn kytərev əbtəndə armaj-talmaj eşləvse, massa menən tьqьđ bəjlәneştə bulьvsь iptəştərđe yrlətergə kərək.

Sotsialistik tədələştə qatьn-qьđđarđьn role sikhed đur. Iptəş Stalin qatьn-qьđđarđьn kəsənə đur əhəmiət birə həm ul kəstə dərəb fajđalanьvqa saqьra. Bəjək dahidьn bьl kyrhətmәhe Stalinsьl Konstitutsiala jađьlqan. Ləkin kyp kenə komsomol ojoşmalarь jetəkse eşkə jəş qatьn-qьđđarđь yrlətmәjđər, yrlətelhələr đə ularđьn eştərendə praktik jarđam kyrhətmәjđər. Tateşle rajonьnda bətəhe 89 komsomoldьn təvge ojoşmahь bar. Şularđьn ni barь 19-da qьna qatьn-qьđđar sekretar bulьp eşləjđər. Bьl iptəştərđeη eşendə lə VLKSM rajon komitetь teješle praktik jarđamdь kyrhətmәj. Komsomoldьn jetəksel organdarьna ytkərelәsək hajlavđarđa jetəkselekkə jəş qatьn-qьđđarđь yrlətevgə ajrьvsa əhəmiət birergə kərək.

Komsomoldьn kəs sьqanaqь partia jetəkselegendə. Lenin komsomolь yđeneη bətə eşen partia jetəkselegendə ytkərə. Partia ojoşmalarьnьn otcot-hajlav ytkərev təzribələre sikheđ đur. Partia ojoşmalarь bьl baj təzribələrđe komsomol ojoşmalarьna ikyserergə, hajlavđarđь juqarь idea-politik kimәldə ytkərevđə komsomolqa praktik jarđam kyrhətergə tejeştər. **Ixsanova.**

VKP(b)-nьn Tateşle rajonь partkabinetь mədire.

Hajlavđarqa əđerlektən sittə torqan ojoşma

Komsomoldьn bətə təvge ojoşmalarьnda la komsomoldьn jetəksel organdarьna hajlavđarqa əđerlənələr. Ə «Qьđьl majaq» kolxozь (Ucalь rajonь) ergəhendəge komsomol ojoşmahь bьl məhim politik kampaniaqa əđerlek eşenən bətənləj sittə tora.

Komsomolestar arahьnda VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenum qararь həm hajlavđar ytkərev turahьnda VLKSM Yđək Komitetьnьn instruksiahьn əjrənev ojoşmalarь jetəkse eşkə jəş qatьn-qьđđarđь yrlətmәjđər, yrlətelhələr đə ularđьn eştərendə praktik jarđam kyrhətmәjđər. Tateşle rajonьnda bətəhe 89 komsomoldьn təvge ojoşmahь bar. Şularđьn ni barь 19-da qьna qatьn-qьđđar sekretar bulьp eşləjđər. Bьl iptəştərđeη eşendə lə VLKSM rajon komitetь teješle praktik jarđamdь kyrhətmәj. Komsomoldьn jetəksel organdarьna ytkərelәsək hajlavđarđa jetəkselekkə jəş qatьn-qьđđarđь yrlətevgə ajrьvsa əhəmiət birergə kərək.

Komsomoldьn kəs sьqanaqь partia jetəkselegendə. Lenin komsomolь yđeneη bətə eşen partia jetəkselegendə ytkərə. Partia ojoşmalarьnьn otcot-hajlav ytkərev təzribələre sikheđ đur. Partia ojoşmalarь bьl baj təzribələrđe komsomol ojoşmalarьna ikyserergə, hajlavđarđь juqarь idea-politik kimәldə ytkərevđə komsomolqa praktik jarđam kyrhətergə tejeştər. **Ixsanova.**

VKP(b)-nьn Tateşle rajonь partkabinetь mədire.

Komsomol ustavьn bođovsьlarđь sojuz javaplьlьqьna tartmajđar

Şişmə rajonь, «Dim» kolxozь ergəhendə 8 komsomolestan torqan komsomol ojoşmahь bar. Bьl ojoşmala komsorg bulьp iptəş Sadьjqov eşləj. Unьn yđ eşetə javaphьđ qaravь həđəmtəhendə, komsomolestar arahьnda dissiplina nasar. Komsomoles Mostajapov 6 aj bujьna clenlьq vznosь tyləməvenə qaramaьtan, sojuz javaplьlьqьna tartьlqanь juq. Esep, iberep uramda xuligandarsa jərəv vaqiqalarь la unьn jьş qьna bulьp tora.

Komitet sekretarь iptəş Sadьjqov komsomolestarđь aktiv sojuz eşenə ьlьqtьrьv menən şəqəllənməj, ularqa komsomol porucenielere birməj. Komsomol ustavьn bođovsьlar sojuz javaplьlьqьna tartьlьrqa tejeştər. **Xafizov.**

Komsomoles progulşciktarđьn eşen tikşerevđe huđmaƀqa

Əfə kreking zavodь komsomol komitetь (sekretarь iptəş Zakirov) komsomoldьn jetəksel organdarьna ytkərelәsək hajlavđarqa nьqlь əđerlek alьp bara. Gruppalarđa hajlavđar ytkərev bujьnsa eş grafigь tədəldə. Hər ber komsomol gruppaћьna komitet clendarь həm aktivtar berkete'de. Ular hajlavđarqa əđerlektə komsorgtarqa praktik jarđam kyrhətələr. Bətə sextarđa la komsomolestar arahьnda hajlavđar ytkərev turahьndaqь instruksianь əjrənev ojoştoroldo.

14-se avqusta komsomolestarđьn partorgtar menən berlektə instruktiv kənəşməhe uđqarьldь. Komitet ultьrьşьnda hajlavđarqa əđerlek bujьnsa komsorgtarđьn otcottarь tьnlana.

Sex komsomol ojoşmalarь hajlavđar kənən proizvodstvo planьn arttьrьp ytəv, komsomol eşen jaqşьrtьv menən qarşьlav əsən kərəşələr. Bьl əlkələ xərbiləşterelgən oxrana komsomol ojoşmahь ajrьvsa eşməkərlek kyrhətə. Komsorg iptəş Allajarov komsomolestarqa hajlavđar turahьndaqь instruksianь aηlata. Hər ber komsomolestьn poruceniehe bar. Komsomolestar clenlьq vznosьn vaqtьnda tyləjđər.

Komsomol komitetьnьn his kisekmətən bələrelərgə tejeş bulqan đur jeteşhedlektəren də kyrhətergə kərək. Komsomol komitetь SSSR Verxovnьj Sovetьnьn 26 sь ijyn Ukazьn nasar ytəj. Komsomolestarđь, komsorgtarđь progulşciktarqa qarşь kərəşkə mobilizovat' itməj. Oşo həđəmtələ qajhь ber komsomolestar xatta yđđəre lə eşkə huηlap kilələr, progul jahajđar. Mexaniceski masterskojьndaqь komsomol ojoşmahьnьn eşen komsorg Krendelev tarqatьv xələnə kilterep jetkerə. Unьn menən genə qalmaj, komsomol biletьn juqalta, eşkə huηqa qalьp, progul əsən sudqa birelə. Ə, komsomol komitetьn bьl xəl his borsomaj, komsomoles Krendelevte vaqtьnda tikşerəhe, unь sojuz javap'ьlьqьna tartahь, uqa həm unьn kevektərgə qarşь obşestvennьj fekerđe tuplajhь urьnqa, nəvbətəge komitet ultьrьşь bulьvđь kətə.

Komsomoles progulşciktarqa qarata kileşep qarav bətərelərgə, komsomol ojoşmahь komsomoles progulşciktarđьn eşen yđ vaqtьnda tikşerevđe tə'min itergə tejeş.

N. Krasnov.

Letun-progulşcik tejeşle jazahьn aldь

Hər ber eşsenen, inzenertexnik rabotniktьn, xeđmətkərđeη tormoşo, unьn tьvqan predpriatiehe, ucrezdeniehe menən tьqьđ bəjlәngən. Bьnda sovet grazdanьnьn məhim sьjfatь, patriotlьqь, xeđmətte həjəv, yđ kollektivьndь ololav, yđ burьsьndь nəmьb menən ytəvgə ьntьlьş formirovat' itelə.

Şuqa kyrə lə aldьnqь eşselər yđđərenen predpriatielere turahьnda—beđđeη zavod, beđđeη fabrika, tip qorurlanalar.

Ləkin Markilov Sergej Andrejevic kevek keşelər zavod, predpriatielər əsən janmajđar. Ular yđđərenen eştərenə ser'joz qaramajđar, yđđərenen licnьj interestarь əsən xeđmət dissiplinahьn bođalar.

Markilov Sergejgə əle ni barь 16 jəş. Şuqa qaramaьtan ul qьbqa qьna vaqьt esendə kyp eş urnь alьştьrđь. Əs urьndan progul əsən eştən sьqarьldь.

Huηqь vaqьtta ul energokombinatqa elektromontjor bulьp urьnlaştь. Jь'ь urьn. Ul elektromontjor bulьvьnan fajđalanьp, xeđmətkərđərđeη kvartiralarьna, jəki ucrezdenielərgə organizatsianьn zadaniehe menən tip, bildələngən urьnqa barmajьnsa əjenə qajtьp kitə, jəki magazindarđa, bađarđa jərəp vaqtьn ytkərə.

Ul 10-sь ijyldə lə şulaj zadanie alьp sьqьp kitə. Ə ul zadaniene ytərgə aşьqmaj, əjenə jul tota. Ikense kəndə ni əsən zadani'ene y'əməve turahьnda horaqas, uqa oqşamaj. Ul eşen taşlap qajtьp kitə. Şulaj itep ikense kəndə lə eşkə kilməj.

Bildəle, səskə atьvsь gəldər baqsahьnda qьj yləndərenə urьn bulmaqan kevek yk proizvodstvonь tarqatьvsьlar, zakon bođovsьlarqa la sovet proizvodstvohьnda urьn juq.

Sovet xalqьnьn zakonь—qa'ь. Unьn kem bulьvьna. Jəşenə qaramaьtan ul yđeneη eşləgən bođoqloqtarь əsən sovet xalqь aldьnda javap birergə tejeş. Sergej Markilov ta energokombinat eşselərə həm xeđmətkərđərenen talabь bujьnsa sudqa birelde həm sud unь, ike ajqa tərməgə xəkəm itte.

Səlixova.

Berense obrozsovьj tipografianьn (Məskəv) 48 doprizьjvnigь Qьđьl Armia həm Xər i Dinged Flotь safьna barьrqa əđerlənələr. Ulardьn hər berehe 4-ər oborona znacogьna norma tapşьrđьlar.

Hyrəttə: snajperđar məktəbendə uqьvsь komsomoles-doprizьjvnik huldan unqa) P. D. Desətcikov həm P. I. Kapustin.

(TASS foto-klişehe).

QЬĐЬL ARMIA SAFЬNA BARЬRQA ƏĐERLƏNƏLƏR

BAJMAQ. Julaьb rudnigьnьn prizьjvniktarь Eşse-Krəbtiən Qьđьl Armiahьna prizьjvqa barьrqa jaqşь əđerləndelər, 24 keşe 115 səqətlek əđerlek programmahьn unьşlь rəveştə tamamlanьlar. Prizьjvniktar —Artьkajev, Brьjkov, Nadьrşin, Tahirov, Mironov iptəştər bojevoj həm politik əđerlek bujьnsa otlicno, qalqan prizьjvniktar jaqşь otmetkalar aldьlar.

Uqьv tamamlanqandьn huηьnda ike kənlək xərbiləşterelgən poxod udqarьldь. 12 səqəttə 60 kilometr jer ytelde.

Poxod prizьjvniktarđьn jaqşь dissiplinalь həm fizik jaqtan sьđamlь bulьvđarьn kyrhətte.

Ber kendə 76 gektar urozaj jьjnanь

AVЬRQAZЬ. Taşlь kyl MTS - ьnda kombajnerđar arahьnda stalinsьl juqarь urozaj jьjьv eşen otlicnoqa uđqarьv əsən sotsialistik jarьş kiη jəjelderelde. Aldьnqь kombajnerđar eş temptarьn kəndən-kən qьđьvlata baralar. Kombajner iptəş Markov ike kombajndь bergə taqьp 15-se avqusqa 539 gektar, iptəş Islamqulov—534 gektar urozaj jьjđь. Iptəş Kləylin urozaj jьjьv ikəndərenen berehendə ike kombajndь bergə taqьp, 76 gektar bojđaj urozajь jьjđь. Urozaj jьjьv eşendə Rizvanov, Xramova həm Vəlitov iptəştər stahanovsьl eş əlgələre kyrhətələr.

Redaktor əsən
Ju. BAQIEV.

За редактора
Ю. БАКЕЕВ.

П 178. Redaksia adresь: Əfə qalahь, Volodarski uramь № 2. Telefon № 87—15. «Okt. Natisk» tipografiahь.

Bətə ildərđeŋ proletarđarь, berləşeged!

1940 jьl
23 avqust
joma
№ 87 (1450)
Ajrьm hanь 10 tin.

LENİNSE

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе“ Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьŋ Başqortostan Өlkə hәm Өfө qala Komitettarь organь.

OTCOT-HAJLAV JЬJЬLЬŞTARЬN BOL'ŞEVISTIK ƏDERLEK MENƏN QARŞЬLAJЬQ

Komsomoldьŋ jetəksel organdarьna hajlavđarqa əderlek kəndən-kən kiŋ təb ala sara. Bьjьlqь hajlavđarđь komsomol ojoşmalarь ajrьvsa dur əlgəşevđər menən qarşьlajđar. Komsomoldьŋ bətə eşendə qьrqa boroloş jahavsь VLKSM Yđək Komitetьnьŋ XI plenumьnan huŋ komsomol ojoşmalarьnьŋ eşməkərləge, komsomolestarđьŋ aktivlьqь, ularđьŋ proizvodstvolaqь avangardlьq rol'dəre nьq ybte. Sojuz eşenə menəterləgən janь aktivtar ьlьqtьrьldь. Respublikanьŋ 21 rajonьnan alqan məqlymət bujьnsa VLKSM-dьŋ rajon komitetь ergəhendə ojoştorolqan daimi komissialar sostavьna qьna 735 janь aktiv ьlьqtьrьldь.

Komsomoldьŋ jetəksel organdarьna ytkəreləsək hajlavđar komsomol tormoşonda dur vaqiqa bulьp tora. Bьl hajlavđar komsomoldьŋ bətə eşen VLKSM Yđək Komitetьnьŋ XI plenumь qararь nigeđendə yđgərtep qorovđa dur jarđam itəsək. Hajlavđardьŋ politik əhəmiəten anlaqan urьndarđa otcot-hajlav jьjьlьştarьna eşlekle əderlek alьp barьvđь talap itə. Qajhь ber komsomol rabotniktarь hajlavđarqa əderlek bujьnsa kabinetta ultьrьp eşləngən eştər menən genə tьnьslanьp qalalar. Bьqa mirbal itep komsomoldьŋ Işembaj qala komitetьn alьrqa bula. Bьnda təvge ojoşma sekretarđarьnьŋ instruktiv kəŋəşməhen ytkərep, otcot-hajlav jьjьlьştarь ytkərev bujьnsa grafik təđəv menən genə sikləngəndər. Ə komsomolestar, bigerək tə komsomol safьna janь alьnьvsьlar arahьnda hajlavđar turahьndaqь instruksianьn, hajlav texnikahьnьŋ nisek aŋlatьlьvь komsomol jetəkselərem bətənləj borsomaj. Ular «bьl turala instruksiala asьq həm aŋlajьşlь əjtelgən» tip komsomolestar arahьnda aŋlatьv eştəre alьp barьvđь kərək hanamajđar. Bьndaj qaraş bildəle dərəb qaraş tygel.

Komsomoldьŋ jetəksel organdarьna hajlaqanda isemlek menən tavьşqa qujьv tьjьla. Tavьşqa qujьv ajrьm kandidaturalar bujьnsa ytkərelə. Hajlavđar kandidaturalarđь jabьq (jəşren) tavьşqa qujьv menən ytkəreləsək. Hər ber VLKSM clenь unьŋ jəşenə baramajьnsa, hajlav xoquqь menən fajđalana ala. Bьna oşondaj məs'ələlər hər ber komsomolestьŋ aŋьna jetkerelergə tejeş. Komsomolestarđьŋ instruksia, hajlav texnikahь menən jaqşь tanьş bulьvđarь otcot-hajlav jьjьlьştarьnьŋ eşlekle həm juqarь idea-politik kiməldə ytevenə dur jarđam itəsək.

Otcot-hajlav jьjьlьştarьnda, konferensialarđa qujьlasaq otcottarđь təđəv ul ser'joz eş. Bьl ojoşmanьŋ jərle eşe, unьŋ keşelərе, ojoşmanьŋ eş təzribəhe turahьnda həjləv, ojoşmala bulqan təp jeteşhedlektərđe asьv, ul jeteşhedlektərđe bətərəv bujьnsa nьqlap ujlanqan, eşlekle təqdimdər inderev tigən hyđ. Şunьŋ əsən də otcotqa aldan nьqlap əderlənergə, bьl eşkə komsomoles aktivtarđь la ьlьqtьrьrqa kərək.

Hər ber komsomol ojoşmahь otcot-hajlav jьjьlьşьnьŋ qasan, qajđa, nisə səqətlə ytev turahьnda komsomolestarqa aldan belderergə, hər ber komitet' sekretare bətə komsomolestarđьŋ da otcot-hajlav jьjьlьştarьna kilevđəren tə'min itergə tejeştər. Bьl eştə qəmheđlek, eşte yđ aqьşьna tapşьrьv, tarqalьvsьlьq bulьrqa tejeş tygel.

Hajlavđar bol'şevistik tənqit həm yđ-yđeŋde tənqittе kiŋ jəjelderev, komsomoldьŋ eske demokratiahьn nьq haqlav nigeđendə ytkərelergə tejeş. Komsomoldьŋ jetəkse organdarьna Lenin—Stalin partiahь eşe əsən ađaqьnasa birelgən, eştə hьnalqan, massa menən tьqьd bəjləneştə bulqan talantlь ojoştorovsьlarđь hajlajьq!

Өfө depohьnьŋ avtomatnьj sexь staxanovsьhь komsomoles iptəş P. Babin eş normahьn 276 protsentqa ytəj.

Hyrəttə: iptəş Babin eş əbtəndə.

Ş. Urazbaxtin fotohь.

GEKTARЬNAN 28 SENTNER

JOMAQUZA. Rajon kyləmendəge kolxozdar qajət unqan mul urozaj bjalar. «Janь jul» avьl xuzalьqь artelendə 100 gektar majdandьŋ hər ber gektarьnan 28-ər sentner arьş alьndь. Politotdel ismendəge kolxozda qajhь ber ucastkalarđьŋ hər ber gektarьnan 24-ər sentner urozaj alьna.

«Urozaj jьjnav həm avьl xuzalьqь produktalarьn əderləv turahьnda»qь VKP(b) YK həm SSSR Sovnarkomь qararь kolxoz babьvđarьnda qajət đur proizvodstvo kytərenkelege tьvđьrđь. Capajev ismendəge kolxozdьŋ zveno jetəksehe Averina həm bьl zvenonьŋ clendarь Dorofejeva, Andrejeva, Jakovleva, Gorbunova həm başqa iptəştər kənənə 1 meŋ 70-ər kəltə bəjləjđər (norma 500 kəltə), Avdejeva, Kartoşkina həm Klimova iptəştər kənənə 1 meŋ 40-qar kəltə bəjləjđər.

Xodajbirdin MTS-nьŋ kombajnerь iptəş Morozov «Kommunar» kombajndarьn ikehen bergə taqьp, kənənə 29-ar gektar urozaj jьjnaj. Kombajner iptəş Denisov ber kombajn menən 16—17-şər gektar urozaj jьjnaj.

UROŻAJ JЬJNAV EŞE TA MAMLANDЬ

KUŞNARENKO. Rajondaqь aldьnqь kolxozdar berenselekte alьv əsən kərəşep, bərtək aşlьq urozajьn jьjnav eşen tamamlajđar. Pervuşin avьl sovetь Kaganovic ismendəge kolxoz 906 gektar həm Lenin ismendəge kolxoz —723 gektar jerđeŋ urozajьn jьjnap, rajonda berense bulьp urozaj jьjnav eşen tamamlanьlar.

«Smьjcka» kolxozь 900 gektar, Xodajbirdin ismendəge kolxoz 2 meŋ gektar jerđeŋ urozajьn jьjnav eşen oşo kəndərđə tamamlajasaqtar.

Arьş səsevđe huđalar

Jůldaş avьl sovetьndaqь (Voskresen) rajonь kolxozdarđa uzьm arьşь səsev eşe qəfy itelməblek rəveştə nasar tora. Uzьm arьşь səsev avьl sovetьndaqь kolxozdarđa 10-sь avqusqa tamamlanьrqa tejeş bulha la, bьl kəngə tik «Janь tormoş», «Bəver», «Alqa» kolxozdarь qьna səsevgə başlanьlar. «Qьđьl jar» (predsedatele Əmirxanov), Salavat (predsedatele Loqmanov) kolxozdarь 10-sь avqusqa ber genə gektar đa arьş səsmənelər. Uzьm arьşь səsev əsən tejeşle at həm kul kəstəre bylenməgən. Kolxozniktar arahьnda uzьm arьşьn juqarь agrotexnik qaqьđələrđə səsev turahьnda aŋlatьv eştəre alьp barьlmaj. Uzьm arьşь səselergə tejeş bulqan parnanь kul'tivatsialav eşe ber genə kolxozda la ytəlmənel.

«Alqa» kolxozьndaqь 2 traktor nasar remontlanqanьqtan (brigadirь Şirbakov) kul'tivatsialavđa eşləməj, tik ultьrđьlar. Ə MTS direktorь Suxadulov ularđь remontlav sarahьn kyrməj.

S. Maqarski.

MƏKTƏP JAŊЬ UQЬV JЬLЬNA ƏDER

Bələbəj. Bajmьrđa tulь bu maqan urta məktəbendə kon somoles Qləbəjdullin ipt direktor bulьp eşləj. Ul jetə selek itkən bьl məktəp, bьjь qь janь uqьv jьlьn jaqş əderlek menən qarşьlaj. Mə təpkə tulь remont uđqarьl həm komissia menən qab itelde.

Məktəp bьjьlqь uqьv jьlь da jaqşь uqьtьvsьlar, men komplektovat' itelde. Uqь jьlьna jetərlek utьn məktə kə taşьlьp qujьlqan.

Ul jəş bьvьndь marksizm leninizm ruxьnda tərbiələvđ đur hələtlek kyrhətə.

VLKS-dьŋ rajon komitet iptəş Qləbəjdullingə VKP(clenlьqьna kandidatlьqqa i esən rekomendatsia birde.

Ju. B.

Məktəp uqьv jьlьna tul əderlende

Quzaj tulь bulmaqan u məktəbendə (Ucalь rajon) ŋь uqьv jьlьna əderlek eştə kiŋ jəjelderelde. Bьnda mə təpte remontlav eşe unь tamamlandь. Parta həm əbt dər, şulaj uq başqa mebeld gə lə jaqşь itep remont yt relde. Qьşlьq əsən utьn tu hьnsa əderlende. Xəder m təpten iđəndəren, təđrə h mebeldərđe bujav eşe ba

Məktəp həm komsom ojoşmahь jetəkselərenең m təpte remontlav eşenə j şь xəstərlek itevđəre ar hьnda, bьjьl məktəp j uqьv jьlьn tulь əderlek me qarşьlaj.

Oj. Batta

BERENSE BAQЬR RUDA ALЬNDЬ

Bajmaq rajonь Sibaj p kahьnda bьnan ber nisə elek bik baj baqьr rud jatqьlьqь ulьvь asьldь.

Bajmaqtaqь ruda upra niehe tarafьnan bьl urь rudanь barlav eştəre ud rьldь. Oşo kəndərđə ber baqьr rudahь alьndь.

Jatqьlьqtьŋ əbkə qattarь altьn rudahь barlьqь asь

KOMSOMOL TORMOŞO

KOMSOMOLESTARĐIN AKTIVLIQI UĞƏ

Komsomoldıq jetəksel or-
andarına hajlavđarqa əđer-
k ajqanlı Avırqazı rajo-
nda komsomolestarđıq ak-
vlıqı kəndən-kən ybə.

VLKSM Yđək Komitetı-
ın XI plenum qararına tik-
m rajkomda 7 tyləvle ra-
otnik eşləj ine. Xəđer ular
keşegə qaldırıldı. Bildəle,
jkomdıq tyləvle rabotnik-
rın qıbqartıv menən kom-
mol eşe jomşarmanı, ə
qını. Komsomol eşenə
p handaqı jəş aktivtar
qtırıldı. Rajkom ergəhen-
ojoştorolqan komissialar
stavına qına 40-qa jaqın
msomoles ılıqtırıldı. Hər
r komissia yđ tirəhenə ta-
la kyberək komsomol
ssahın tuplanılar.

Rajkomda 4 daimi komis-
nan başqa, komsomoles-
tivlardan torqan ike vaqıtlı
missia ojoştoroldo. Urozaj
jnav həm avıl xuzalıqı
oduktların əđerləv bujınsa
oştorolqan vaqıtlı komis-
menən Taşlıkyl MTS-nıq
ən agronomı Stepanov
akselek itə.

omissia sostavına iq ak-
eşlekle komsomolestar
lanıp alındı. Komissia
ndarı arahında uqıtıvsı-
həm komsomoldıq təvge
şma sekretarđarı la bar.
bələn: propaganda-agitat-
komissiahında urta mək-
ten ximia həm biolo-
uğıtıvsıhı komsomoles
nitov. Stepanovka urta
kləbenen uqıv-uqıtıv by-
e mədire Vıjsocenko,
mbajn» kolxozı komsomol
şmahı sekretarı Ominov
v. iptəştər bar. Komissia-
predsedateldəre VLKSM
n komitetı plenumında
VKP(v) rajon komitetı
rohında rablandı. Komis-
predsedateldəre həm unıq
nbabarđarı kis menən
LKSM rajon komitetında
urit itələr.

ropaganda-agitatsia eşe
nsa ojoştorolqan komis-
yđ eşen əlgə buiırlıq
alıp bara. Komissianıq
əs ajqa tədəlgən planı bar. 20 ijyldən alıp 13 avqusqa tikiem «Taştamaq», «Moradın», Capajev ismendəge h. v. kolxozdarđa xalıq-ara xəl turahında 6 doklad ytkərelde. Bınan başqa VLKSM rajon komitetınıq sekretar urınbabarı iptəş Vasil'jev ike ojoşmala kommunistik moral' turahında leksia uqın. Kolxozsılar iptəş Vasil'jevten leksiahın đur qıđıqhınıv menən tınlanılar. Komissia predsedatele iptəş Jegorov «Begeneş» həm Voroşilov ismendəge kolxozdarđa VKP(v) tarixın əjrənevse komsomolestar həm sojuzdan ıkş jəştər menən sobesedovanie ytkərđe. Bıl sobesedovanielə kyp kenə komsomolestarđıq VKP(v) tarixınıq berense həm ikense glavalarđa qına ultırıvdarın kyrhətte.

Qajhı ber komissialar, məbələn: xərbi fizkul'tura eştəre bujınsa ojoştorolqan komissia əle bulha praktik eşkə başlaqanı juq. Bıl komissianın predsedatele iptəş Fəxertdinov ydenen eşlekheđlegen «vaqıt juqlıq» hıltavı menən qaplamaqsı bula.

Urozaj jınavđa eşləvse kolxozdarđı kul'tura jaqınan xeđmətlənderev əsən rajon ydəgendəge komsomóles-aktivtarđan ike agitbrigada ojoştoroldo. Bıl agitbrigada kolxozsılar arahında xalıqara xəl turahında dokladđar jahajđar, stena gazetaları sıqaralar, kolxozsılarđıq kul'turalıq jaldarın ojoştoralar. Şul uq vaqıtta kolxozdarđaqı yđeşməkər tynərəktərenen eşendə praktik jarđam kyrhətələr. Bıl brigədalar xəđer 20-nən artıq kolxozdıq xeđmətlənderđelər.

Avırqazı rajonı komsomolestarı hajlavđarđı proizvodstvola janı əlgəşevđər menən, sojuz eşen jaqşırtıv menən qarşılav əsən kərəşələr.

Karaseva.

OTCOT-HAJLAV JIJILIŞI YTKƏREVGƏ ƏĐERLƏNMƏJĐƏR

Matraj rajonı, rajfo ergəhendəge komsomol ojoşmahı bınan ber nisə ajđar elek, rajonda alđınqı ojoşmalarđan hanalıp kilde. Komsomol ojoşmahı komsomoldıq jetəksel organdarına haj'avđarqa əđerlek ajqanlı yđ eşen taqı la jaqşırtırqa, komsomolestarđıq aktivlıqın kəsəjtergə tejeş ine. Lakin komsomol komitetı sekretarı iptəş Soltanov eşendə bulqan qajhı ber əlgəşevđər menən genə tınıslanıp, ojoşma menən jetəkselek itevđe jomşarttı.

Jıjılıştar ytkərelməj, komitettıq eş planı juq, komsomolestarqa birelgən porucenielərđeq ytəleşe tikşerelməj. Komsomol komitetı komsomolestarđıq idea-politik belem kimældəren kytərev məs'ələhe menən də qıđıqhınmaj. Komsomoles Markin, Əlməxəmətov həm başqa kyp kenə komsomolestar partia tarixın əjrənevđe tuqtattılar.

Komsomol ojoşmahı hajlavđarqa əđerlek bujınsa ber nəmə lə eşləgəne juq. Otcothajlav jıjılıştı ytkərevgə ber nindəj đə əđerlek alıp barılmaj. Komsomolestar hajlav ytkərev turahındaqı VLKSM Yđək Komitetınıq instruksiahı menən tanış tygeldər.

Janıbajev.

Ber genə başaq ta jerđə qaldırmav əsən kərəşergə

Malajađ rajonı «Partizan» kolxozında kolxoznitsalarđan Xajat Niqmətova, Əlminur Nurıjeva, Xəzər Jomaquzina, Banıv Xəjertdinova iptəştər kəndə'lek 0,15 gektar urıv normahın 0,16—0,20 gektarqa je'kerep ytəjđər. Ularđıq eştərenen sıjfatı la jaqşı. Kəltə bəjləvselər R. Səjetqəlina həm Ə. Zakirova'lar kəndə'lek 0, 25 gektar bəjləv normahın 0,30 gektarqa jetkerələr.

Urozaj bik jaqşı. Arıştıq gektarınan 16—17 sentner təşə. Tik unı juqaltıvhıđ jıjnap alırqa kərək. Lakin kolxozda juqaltıvđarqa qarşı kəreş ojoştorolmaqan. Ber kvadratnıj metr jerđə 20—25 başaq qala. Znejka urqan qajhı ber igendər 5-6 kən bəjlənməj jatıp, urozajđı juqaltıvqa səbəp bulalar.

Malajađ MTS-nıq bıl kolxozqa berke'kən kombajnı la nasar eşləj. 5 kəndə ni barı 6 gektar majđardıq urozajın jıjnanı. Kolxozda ədləkhəđ aşlıq huqıv ojoştorolmaqan.

Kolxoz jetəkselere mul urozajđı juqaltıvhıđ jıjnap alıv əsən nıqlı kəreş alıp barırqa tejeştər.

Oj. Ibrahimov.

Öfə Kreking-zavodı majdanındaqı doprizıjviktar nəvbəttəge prizıjvqa əlgələ əđerlənələr. Ular oborona znacoktarına norma tapşırıv əsən vintovkanıq material' castəren jentekle əjrənələr.

Hyrəttə: bojevoj həm politik əđerlekle otlicnik doprizıjvniktar.

(Ş. Urazbaxtin fotohı).

IRŞELGƏN UNIŞLIQTAR MENƏN GENƏ TINISLANMAĐQA

Bətəsojuz kommunistar (bol'şeviktar) partiahınıq XVIII sjezı kyrhətmələre nigeđendə Şaran rajonında oborona-massovıj eş jaqşı qına julqa halındı.

Xəđerge kəndə 2 men 153 clendı esenə alqan 90 Osoaviaxim ojoşmahı bar. Osoaviaxim clenınıq 657-he komsomolestar itəpjənə. 1940 jılda qına 29 urında Osoaviaxim ojoşmahı ojoştoroldo.

Partianıq XVIII sjezınan hun Osoaviaxim clendarı yđđərenenı ojoşmaların nıqlı ojoştorop, janle eşkə başlanılar həm đur qına unışlıqtarqa ireştelər.

Rajonda PVXO znacogına 868 keşe, «Voroşilovsa atıvsı» znacogına 278 keşe, GSO znacogına 700 keşe norma tapşırıp, znacoktar a'dılar.

Şulaj uq bıjıl qına 14 PVXO, 12 «Voroşilovsa atıvsı» həm 10 vsadnik instruktorđarı əđerlənep sıqarıldı.

Qarjavđı avıl sovetınıq «Krasnıj Molot» kolxozındaqı Osoaviaxim ojoşmahı (predsedate'e Əxmətşin) kolxozsılar arahında obornamassovıj eşte əlgə bulırlıq itep ojoştorđo. Bında Osoaviaxim clendarınıq kypselege ikeşər həm esər oborona znacoktarına norma tapşırđılar. Xəđer kolxozda dvrt tynərək yđ eşen regulər alıp bara. Osoav'axim ojoşmahınıq fizkul'tura həm sport qoraldarı yđ urındarında fajđalanıla həm tərtiple haqlana. Kolxozsılar arahında oborona-massovıj eştə kiq jəjelderev arqahında huqıq kəndərdə genə 50 keşe Osoaviaximqa clen bulıp indelər.

Jerekle urta məktəbendə lə oborona eştəre jaqşı ojoştorolqan. Bında 400-gə jaqın uqıvsı Osoaviaxim clenı bulıp toralar. Ularđıq 310-ı PVXO znacogına, 405 uqıvsı GSO znacogına həm 80 uqıvsı «Voroşilovsa atıvsı» znacogına norma tapşırđılar.

Irşelgən unışlıqtar menən berga rajonıdıq qajhı ber Osoaviaxim ojoşmalarınıq jetəkselərə yđ eştəren əlega tiklem janle ojoştora a'qarđarı juq əle. Məbələn, «Berense maj», «Janı jul'», Roza Luksemburg, Stalin, Kaganovic ismendəge kolxozdarđaqı Osoaviaxim ojoşmaları elekkesə nasar eşləvđərendə davam itələr. Bındaqı komsomol ojoşmaları Osoaviaxim ojoşmahınıq eşen jaqşırtıv əsən jarđam itməjđər. Ə rajondıq «Krasnaia Başkiria», «Tənjaq polvs» həm Kirov ismendəge kolxozdarında Osoaviaxim ojoşmaları bətənləj juq. Bındaqı kolxoz jəştəre oborona-fizkul'tura eştəre menən bik nıq qıđıqhınalar. Şulaj bulıvqa qaramahtan, VLKSM-dıq rajon komitetı la həm rajondıq Osoaviaxim sovetı la jəştərđeq telegenə iqtibar itkəndəre juq. **Məxəmətxanov.**

...təş Mitsyk ojoşma menən konkret jetəkselek itməj

...talin ismendəge kolxoz ...somol ojoşmahınıq (Vos...en rajonı) əle bulha yđ ... XI plenum qararı nige...đə qajlanan qorqanı juq. ...şmala 18 komsomoles bar. ... komsomolestarđıq kolxoz ...vodstvohında dərəb fajnqanda ul đur kəs. Lə... komsomol komitetı se...arı iptəş Mitsyk komso... ojoşmahınıq eşen jaqv sarahın kyrməj, eş...dlek kyrhətə.

Əsənsə aj inde, ə komsomolestarđıq dəjəm jıjılıştı bulqanı juq əle. Komsomolestar yđđərenenı idea-politik belem kimældəren kytərev əbtəndə eşləməjđər. Xatta iptəş Mitsyk yđe lə partia tarixın əjrənməj.

XI plenum qararđarı komsomolestar arahında əjrənelmegən, ular komsomoldıq jetəksel organdarına ytkərelesək hajlavđar turahında ber nəmə lə belməjđər.

S. M.

Vintovka əirənələr

MRAQ. Kygərsen rajonı Capajev ismendəge kolxozda oborona eşe jaqşı qujılqan. Unda Osoaviaxim ojoşmahı (predsedatele iptəş Sutremen) jaqşı eşləj.

Urozaj jıjnav vaqtında la oborona eşe tuqtavhıđ alıp barıla. Unda təşkə aşqa tuqtaqan arala vintovkanıq material castəren əjrənev, «Voroşilovsa atıvsı» znacogına normalar tapşırıv eştəre ojoştorolqan. «Voroşilovsa atıvsı» tynərəgendə 12 keşe əjrənə.

2:3 moskvictar fajđahına

20 avqusta, «Dinamo» stadionında «Lokomotiv» (Məskəv Leninski timer jul') həm «Dinamo» (Öfə) sport obşestvolarınıq futbolis'ar komandaları arahında matc buldı. Matcta qararqa bik kyp xalıq jıjnalqajnı. Ujındıq hədəmtəhe — «Lokomotiv» komandahı fajđahına 3:2 buldı.

Redaktor əsən
Ju. BAQIEV.
За редактора
Ю. БАКЕЕВ.

179. **Redaksia adresı: Öfə qalahı, Volodarski uramı № 2. Telefon № 87—15.** **«Okt. Natisk» tipografiahı.**

Bөtə ildərđeŋ proletarđarь, berləşeged!

1940 jьl
25 avqust
jəkşəmbe
№ 88 (1451)
Ajrьm hanь
10 tin.

LENİNSE
ленинсе

„Ленинсе“ Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьŋ
Başqortostan Өlkə
həm Өfө qala
Komiteltarь
organь.

KONFERENSIALA UQЬTЬVSЬLARĐЬŊ TƏŻRIBƏLƏREN URTAQLAŞЬRQA

Bөgөn respublikavьđđьŋ qalalarьnda həm rajondarьnda uqьtьvsьlarđьŋ avqust konferensialarь başlandь.

Sovet xөkymətle xalьq məqarife eşenə, balalarđь kul'turalь, hər jaqtan belemle bьvьn itөp, kommunizm tөđөvđə bəxetle tөđөvselər yьterevgə, ular өsөn jaŋь məktəptər tөđөvgə, jəşəp kilgən məktəptərgə remont uđqarьvqa, uqьtьvsьlar kadrđarь əderləvgə beđđeŋ höjəklө xөkymətebed tarafьnan bik kyp sredstvo jebəreleve bьnь bik asьq kyrhətə.

Uqьv jьlьna өlgөlө əđerlənev, bөjөk partiavьđđьŋ XVIII sjezь tarafьnan qujьlqan tarixi burьstь—stalinsь өsөnsө bişjьllьqta qalalarđa dөjөm urta belem birev həm avьldarda jete jьllьq belem birev. đe tamamlav burьsьn xəl itevđə sovet uqьtьvsьlarь tarafьnan đur hөm pocotlь eş talap itelə.

Uqьtьvsьlar konferensiahь başlanьvqa tiklem xalьq həm il aldьnda, oşo burьstь ytəv javaplьlьqьn belgөn hөm sovet balalarьna bөtө fəndərđən dө tөplө belem birevđeŋ əhəmiөlen anlaqan kyp kenə rajondarđьŋ məktөp direktorđarь, məktөp mөdirđөre, komsomoldьŋ rajon komitetlarь, şulaj uq urьndaqь komsomol ojoşmalarьnьŋ sekretarđarь yđ məktəptөren uqьv jьlьna tejeşensө əđerlənelər. Senki məktөp bөtө jaqlap əder bulqanda qьna uqьv sьjfatьnьŋ juqarь bulьvьn ular ajrьvsa anlanьlar. Məbələn, Uca'ь rajonь Mullaqaj tulь bulmaqan urta məktəbendə (direktorь orden'ь iptəş Tuquşova) remont jaqşь itөp ytkərelde. Məktəpkə kərək bulqan 600 kubometr utьn tulьhьnsa əđerlənde.

Bьjьl Başqortostandaqь məktəptər өsөn respublikavьđđьŋ peducilişcche 954 uqьtьvsь, Başnarkompros qьbqa sroklь (un ajlьq) kurstar aşa 127 tarix uqьtьvsьhь, 205 rus tele uqьtьvsьhь, 168 fizika həm matematika uqьtьvsьhь həm başqa fənlərđən 147 uqьtьvsь əđerləp sьqarđь. Ul qьna la tygel, urta məktəptərđe tamamlaqan uqьvsьlarđan 370 keşe, qьbqa sroklь kurs-seminarđь ytөp, uqьtьvsьlar bulьp sьqtьlar. Şulaj uq Başqortostan pedagogia institutь həm ike jьllьq uqьtьvsьlar institutь juqarь belemle 213 uqьtьvsь əđerləp sьqarđьlar.

Bildəle, bьl 2 meŋ 200-gə jaqьn uqьtьvsьlar armiahь, bьjьlqь uqьv jьlьnda yđđərenen javaplь həm pocotlь burьstarьn ytəv eşenə təvlөp kenə başlajđar.

Uqьtьvsь—məktəptə tөp figura bulьp torqanlьqьn hər ber pedagog aŋlarqa tejes. Sənki uqьv jьlьnьŋ təvge kөnөn şundajьn ьramlь başlaqanda qьna həm uqьvsьlar arahьnda timer dissiplina buldьrqanda qьna—juqarь өlgə. şevgə ireşergə mөmkin. Bьnь kyp kenə aldьnqь uqьtьvsьlar yđđərenenŋ eş praktikalarьnda kyrđelər. Beđđə xəđer kyp tөrlө, qimmətle təzribələrgə ejə bulqan uqьtьvsьlar bar. Ular hər jьldь yđđərenenŋ fəndəre bujьnsa jəki klastarь bujьnsa uqьvsьlarđь tulь belem le həm өlgө bulьrlьq dissiplinalь sovet patriotь itөp tərbiələv texnikahьna өlgəştelər.

Uqьtьvsьlarđьŋ avqust konferensialarьnda ana şul iptəştərđeŋ eş təzribələren urtaqlaşьrqa kərək. Ular beđđeŋ jəş uqьtьvsьlarьbьđqa jabaj tel menən tribunanan sьqьp höjləhendər.

Kyp vaqьt beđđeŋ jəş uqьtьvsьlarьbьđ uqьtьvsьlar konferensiahьnda tөp-tөn qьna ul. (ьralar. Ə ulardьŋ arahьnda kyp kenə pioner vozatьjđarь bulьp eşləvse həm balalarđьŋ ata-əsələre menən jaqşь eş itkən təzribəle uqьtьvsьlarьbьđ kyp. Uqьvsьlarđьŋ dөrestən tьş bulqan vaqьtlarьn şundaj kyŋelle ojoştora bөlgөn pioner vozatьjđarqa niŋə yđ təzribөhen başqa iptəştər menən urtaqlaşmabqa? Bьlar bөtөhe lə bьjьlqь uqьv jьlьn taqьla juqarь kyrhətkestər menən tamamlavqa sьqanaq bulьp tororqa tejeştər.

Əlq respublikavьđ tulьhь menən 1940 — 41-se uqьv jьlьna əđer tip əjtөp bulmaj. Bьl tөŋgəldə komsomoldьŋ rajon komitetlarь ergəhendə ojoştorolqan uqьvsь həm pionerđar arahьnda eşləj torqan komissialar qajət sittə toralar. Məktəptərgə kapital remont 36,1 protsentqa; aqьmdaqь remont 53,5 protsentqa, əđerlənergə tejeşle bulqan utьndьŋ 75 protsentqa qьna ytələve yđe yk uqьv jьlьna nasar əđerlөngənlekte asьq kyrhətə.

Konferensiala qatnaşьvsь uqьtьvsьlar uqьv jьlьna əđerlekte eđevgə alьp barьvsьlarđь həm bьl eştə yđđərenen javaphьđ hanavsь rajon məqarif bүlege mөdirđөren, məktөp direktorđarьn boi'şevikilarsa tənqitlərgə tejeştər. Komsomoldьŋ rajon komitetlarь həm urьndaqь başlanqьs komsomol ojoşmalarь VLKSM Yđək Komitetьnьŋ X plenumь kyrhətmələre nigedendə məktəptərđeŋ jaŋь uqьv jьlьna tulь əđerlege өsөn ularqa jaqьndan torop jarđam itergə tejeştər.

Jaŋь uqьv jьlьn tulь əđerlek menən qarşьlaroqa

Hyrəttə: Başqortostan pedagogia institutьnьŋ bөrense kursьna hьnav tapşьrьvsьlar konsul'tatsiala. **(Ş. Urazbaxtin fotohь).**

Jaŋь đart menən uqьvđь qarşьlajđar

VLKSM-dьŋ Ucaь rajkomь bьjьl uqьvsь-pionerđardь lager menən xedmətlөrderev eşen jaqşь ojoştorđo.

Lager rajondьŋ iŋ matur—Mindək altьn priiskahьnьŋ urmanlь həm jemeşlektər yөə torqan urnьna urьnlaştьrьlqajnь. Lager ike smenala bulьp, unda bөtөhe 190 uqьvsь-pioner jal itөe.

Bьnda balalardьŋ jəştərenə qarata 5—15—20 kilometr alьblьqta urman, hьvđar aşa poxodtar ojoştoroldo. Yđđərenenŋ alqanł belemdəren praktikala kyrev maqsatь menən undaqь ytemlektər həm tərlө taştar menən tanьştьlar. Matur bolondarqa barьp, undaqь səskalərgə tikşerev ytkərelde. Urmandarđan kollektsialar jьhanьlar.

«Qarjatmaь», «Qьđьl Oktəbr» həm Lenin ismendəge kolxozdarqa barьp, bөtөhe 7 tapqьr konsert qujьldь.

Lagerđa jal itevse balalar đđərenenŋ bөtməь izadtarьna kiŋ jul həm bөtə mөmkinselek tьvđьrьldь. Şat jərəktər bla jьrqa, matur bejevge öjrəndelər. Bьl eştərđe ojoştorovđa tərbiəselərđən Biktasova, otrəd vozatьjь Kərimova iptəştər ajrьvsa jaqşь eşməkərlek kyrhəttelər.

Xəđer bьl balalar jaŋь uqьv jьlьn jaŋь kөs həm qajnar đərt menən qarşьlajđar.

Mostafina.

Lagerđьŋ өlkən vozatьjь.

KOMSOMOLDЬŊ KONKRET JARĐAMЬ KƏRƏK

Jaŋь uqьv jьlьna biş kenə kөn qaldь. Jəj bujь jal itkən balalar yđđərenenŋ məktəptərenə aqьlasaqtar. Şulaj đa Өfө Kreking-zavodь majđanьndaqь məktəptər uqьv jьlьna tulь əđerlөngən tip əjtөp bulmaj əle.

Sotsgorodoktaqь urta məktəptenŋ tөđөleş eşe 20-se avqusta uq tamamlanьrqa tejeş inc. Ə məktəp oşo kөngə tiklem əđer tygel. Uqьv jəşendəge balalarđь məktəpkə ьlьqtьrьv eşe lə jaqşьnan tormaj. Bөgөngө kөngə tiklem Stalinski rajonьnьŋ tөnjaq posjolkalarьndaqь balalarđьŋ nindəj məktəpkə ьlьqtьrьv la bildөheđ. Həđөmtelə, 57-se başlanqьs məktəpbeŋ berense klasьna ni barь higeđ bala ьlьqtьrьlqan. 53-sө urta məktəptə lə oşo uq xəl.

Bьl məktəptərđə uqьv kitaptarь la jeterlek tiklem su'dьrьlmaqan. Dəftərđər ələgə tik'em kilterelmөgөn.

57-se məktəptə jaqьvlьq öđer'əv eşe jaqşь tora. Bьnđa jьlьtьv sistemahь tulьhьnsa remontlanqan həm jaqьv materia'darь menən tə'min itelgən. Ə 53-sө məktəpkə taşьlьrqa tejeş bulqan 120 tonna kymerđeŋ 33 tonnahь qьna taşьlьp qujьlqan. Bьl məktəpte hьv menən jьlьtьv məs'ələhe ələgə tiklem asьqlanmaqan. Zavodьŋ jetəkselere bьl mes'ələne tiđ kөnđə xəl itergə tejeş.

Komsomoldьŋ burьsь bulьp uđqan jьlqь xatalarđь qabatlamav tora. Xəđerđən yk pioner vozatьjđarьn hajlap alьv eşenə kereşergə kərək.

Uqьtьvsьlarđь kvartira menən tə'min itev jaqşьnan tormaj. Şul uq 57-se məktəptenŋ өs uqьtьvsьhь kvartirahьđ. Uqьtьvsьlarđь kvartira menən tə'min itev turahьnda rajon sovet'ьnьŋ qararь bulьvqa qaramaьtan, komunal xuzalьqь ul qərarđь ytəgəne juq əle.

Өlkən uqьvsьlarđь uqьv jьlьna əderləv eşe bigerək tə nasar tora. Bьjьl sotsialistik xedmət masterđarь kursьna 40 keşe urnьna, 5 kenə keşe qariza birgən. Jaŋь asьlqan texnikumqa 80 uqьvsь qabul itelergə tejeş. Ə uqa өs kenə keşe qariza birgən. Bьl texnikum binahь la aqrьn remontlana. Remont eşe bьndaj temp menən barqanda, uqьv kenө 15-se sentəbrđə genə başlanasaq.

Komsomol həm profsojuz ojoşmalarь rajon məqarif bүlegenə juqarьlaqь jeteşhedlektərđe jьldam bөtөrөvđə jaqьndan torop jarđam itergə tejeştər.

N. Mixajlov.

KOMSOMOL TORMOŞO

OTCOT-HAJLAV JЬJЬLЬŞTARЬN OJOŞQAN RƏVEŞTƏ UDQARAJЬQ

Berense sentəbrđən komsomoldьn təvge ojoşmalarьna hajlavđar başlana. Təvge ojoşmalarđa otcot-hajlav jьjьlьştarь 10-sь sentəbrgə tiklem uđqarьlasaq. 10-sь sentəbrđən 20-se sentəbrgə tiklem rajon, qala konferensialarь, ə 27-se sentəbrđən 30-sь sentəbrgə tiklem VLKSM-dьn XIV Ölkə konferensiahь ytkəreləsək.

Otcot-hajlav jьjьlьştarьna əđerlek həm unь uđqarьv komsomol tormoşonda đur politik əhəmiətkə ejə bulqan eş bulьp tora. Hər ber komsomol ojoşmahь, hər ber komsomoles VKP(b)-nьn XVIII sjezь qararđarьnьn ytəleşe turahьnda Lenin—Stalin partiahь aldьnda ekzamen totasaq.

Komsomoldьn XIII Ölkə konferensiahьnan hun alьnqan 61 men 292 komsomoles bьl otcot-hajlav jьjьlьştarьnda berense tapqьr qatnaşasaqtar. Oşo uq vaqьt esendə ojoştorolqan 877 komsomoldьn təvge ojoşmahьnda berense tapqьr hajlavđar ytkəreləsək. Bьna şuqa kyrə lə bьl janь komsomolestarqa hajlavđar ytkərev turahьndaqь VLKSM Yđək Komitetьnьn instruksiahьn anlatьvqa ajrьvsa nьq iqtibar itergə kərək. Hər ber komsomoles hajlav texnikahь menən jaqşь tanьş bulьrqa tejeş. Bьnьn ösön VLKSM-dьn rajon, qala komitettarь həm komsomoldьn təvge ojoşmalarь, ojoşmanьn organizatsion həm eskərge sojuz eşe menən nьq tanьş bulqan aktivistarđь komsomolestar massahь arahьnda eşləv ösön dokladsь, konsul'tant, besedciktar itep bildələrgə tejeştər.

Hər ber komsomoles otcot-hajlav jьjьlьşьnьn qasan, nisə səqəttə həm qajđa ytkərələsəge turahьnda aldan belergə, komsomol ojoşmalarь jetəkseləre jьjьlьştarđьn bildələngən səqəttə başlanьvьn tə'min itergə tejeştər. Respublikala 6 men 145 komsomoldьn təvge ojoşmahь bar. Bьl hajlavđarđь 10-sь sentəbrgə tiklem ytkərhək, hər kendə 600-đən artьq ojoşmala hajlavđar ytkəreləsək tigən hyđ. Bьna şuqa kyrə lə ber genə urьnda lə komsomol jьjьlьştarьnьn ödələvenə jul qujьlьrqa tejeş tygel.

Hər ber komsomol ojoşmahь otcot-hajlav jьjьlьştarьna sojuzdьn eskərge eşen jaqşьrtьv, komsomol xuzalьqьnda bol'şevistik tərtip buldьrьv menən kilergə tejeş. Otcot dokladьn tədəv đur javapl eş. Otcot dokladь VKP(b)-nьn XVIII sjezь həm VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь qararđarьnan sьqьp tədələrgə tejeş.

Otcot-hajlav jьjьlьştarь bətə komsomolestarđь la SSSR Verxovnьj Sovetьnьn 26-sь ijyl Ukazьn bol'şeviktarsa ytəvgə mobilizovat' itergə tejeş. Proizvodstvonь tarqatьvsьlarqa, progulşciktarqa qarşь ajavhьđ kərəş alьp barahь urьnda qajhь ber komsomolestarđьn bьl zakondь yđđəre bođov fakttarь la bar. SSSR Verxovnьj Sovetьnьn Ukazьnan hun Öfə qalahьnda 50 komsomoles xeđmət displ'nahьn bođđo. Tik ber PVRZ-la qьna 12 komsomoles progul jahaj. Bьndaj faktarđь Işembaj promьjslolarьnda həm Beloret predpriatielərendə lə osoratьrqa bula. VLKSM-dьn rajon, qala komitettarь jetəkselərə xeđmət dissiplinahьn bođovsь komsomolestarqa kileşep qarajđar. Ularđь komsomoldan qьvьv tygel, xatta bjuro ultьrьşьnda tikşerergə lə «vaqьt tabа almajđar». Xeđmət dissiplinahьn bođovsьlarqa Lenin—Stalin komsomolь safьnda urьn bulьrqa tejeş tygel.

Otcot-hajlav jьjьlьştarьnda həm konferensialarđa proizvodstvo, xeđmət dissiplinahь məs'ələlərə menən ber rəttən komsomolestarđьn politik ybevđərenə, ularđьn VKP(b) tarixьn öjrənevđərenə lə đur urьn birelergə tejeş. Bətə komsomolestar, aktivtar menən nьqь bəjləneştə bulqan komsomoldьn təvge ojoşmalarь, VLKSM rajon həm qala komitettarь otcot-hajlav jьjьlьştarьna jaqşь əđerlek menən kilələr. Şunьn ösən də hajlavđarqa əđerlektə həm unь ytkərgən vaqьtla komsomol ojoşmalarь bətə komsomolestar, aktivtar menən tьqьd bəjlənештə bulьrqa tejeştər.

Komsomoldьn rajon, qala həm ölkə komitetь plenum clendarь otcot-hajlav kampaniahьn ytkərevđə ojoşmalarđьn eşendə in eşlekle qatnaşlьq kyrhətergə tejeştər. Partia ojoşmalarь jetəkselegendə həm ularđьn kəndəlek nьqlь jarđamьnda otcot-hajlav jьjьlьştarьn bed his şikhed juqarь idea-politik kimәldə ytkərerbeđ. Komsomoldьn jetəksel organdarьna Lenin—Stalin eşe ösən birelgən, talantlь jəş ojoştorovsьlarđь hajlavđь tə'min iterbeđ.

Abdullin.
VLKSM-dьn Başqortostan Ölkə Komitetь sekretarь.

KOMSOMOL OJOŞMAHЬ HAJLAVĐARĐЬ JAQŞЬ ƏĐERLEK MENƏN QARŞЬLAJ

«1-Mars» kolxozьnda (Şişmə rajonь) staxanovsьl eş menən tanьlqan iptəş Kaxtirjanov kevek komsomolestar ad tygel. Komsomolestar bətəhe lə kolxoz eşe, komsomol ojoşmahьnьn eşe ösən janalar. 12 komsomoles agitator bulьp eşləj. Ular kolxozsьlar menən tərlə temala besedalar yткərələr. Ös kən hajьn stena gazetahь sьqarьlьp tora.

Komsomol ojoşmahь proizvodstvo məs'ələhe menən nьq şəqəllənə. Komsomol jьjьlьştarьnda brigadir, kolxoz predsedatelenen dokladtarь tьnlana. Kyptən tygel genə komsomol ojoşmahь urozaj həm kolxozdьn obşestvennьj milkenen nisek haqlanьvьn tikşerđe. Tikşerev həđəmtəhendə qajhь ber qaravьlsьlarđьn joqlavь, posta bulmavđarь belende. Bьl material stena gazetahьnda urьnlaştьrьlьp, yđ eşenə javaphьđ qaravsь haqsь iptəş Vaxitov öşenən alьnđь.

Komsomoldьn jetəksel organdarьna hajlavđarqa əđerlekte ojoşma VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenum qararьn ytəv menən bergə bəjləp alьp bara. Komsomolestar arahьnda dissiplina jaqşьrđь. Clenьq vznostarь vaqtьnda tylənə. Komsomolestar ojoşmanьn poruceniehen vaqtьnda, namьь menən ytəjđər. Komsomoles Safin, Əxmətjanov, Qləniev, Fəxertdinov iptəştər komitet sekretarьnьn eşendə kəndəlek praktik jarđam kyrhətələr.

Komsomol xuzalьqь nьqlь tərtipkə kilterelde. Komitet sekretarь iptəş Urazmetov hər ber jьjьlьş protokolьn, eş plandarьn həm başqa dokumenttarđь kyđ qarahь kevek haqlaj.

Komsomol ojoşmahь xəđer hər ber komsomolestь hajlavđar ytkərev turahьndaqь VLKSM Yđək Komitetьnьn instruksiahь menən tanьştьra. Otcot-hajlav jьjьlьştarьna əđerlek alьp bara. Iptəş Urazmetov kyptən yk inde otcot dokladьna əđerlənə

Əkrəm.

Komsomol xuzalьqьnda bol'şevistik tərtip buldьrьrqa

Komsomol xuzalьqьn julqa halьv, unda bol'şevistik tərtip buldьrьv komsomoldьn jetəksel organdarьna uđqarьlasaq hajlavđarđь unьşlь ytkərevđe xəl itəsək. Bьna şunьn ösən də komsomol ojoşmalarь hajlavđarqa əđerlek ajqanlь komsomol xuzalьqьnьn toroşon nьq tikşerergə, bьqa tiklem bulqan jeteşhedlektərđe qьrqa bətərəvgə ajrьvsa iqtibar itergə tejeştər.

Dərəb, komsomol dokumenttarьn almaştьrqandan hun komsomol xuzalьqь şaqtaj jaqşьrđь. Ləkin əlc komsomoldьn eske eştərenen bьl məhim tarmaqьnda bətəhe lə jaqşь tip əjtep bulmaj. Bьqa mibal itep Öfə qalahь Ždanovski rajonьnьn Narkompişceprom ergəhendəge komsomol komitetьn alьrqa bula. Bьnda komsomol xuzalьqь komitet sekretarь iptəş Malojaroslovsovanьn kontora qaqьđđarь menən bergə, ebtəl abtьnda butalьp jərəj. 1939 jьldьn ni barь ber genə protokolь bar. Ə ojoşmanьn 1940 jьlda ytkərelgən jьjьlьş protokolьnda berehe lə juq. Komitet sekretarь iptəş Malojaroslovsova protokoldarđь oformit itevđe yđenen urьn. babarь iptəş Gərəjevaqa tapşьrqan. Ə, iptəş Gərəjeva oşo kəngə tiklem protokoldarđь jьjьp almaqan. Heđđen protokoldarьqьđ qajđa tigən horavqa, iptəş Gərəjeva: berehe Trofimovala, berehe Minievala, tip protokoldarđьn kemdərđə bulьvьn hanaj başlaj. Ber protokolь ul yđenen öjənə, kyserep jađьv ösən alьp qajtqan. Ləkin ul protokolь ike ajđan birle kyserevgə «vaqьt tabьlqanь» juq.

VLKSM Yđək Komitetьnьn instruksiahь bujьnsa komsomolestarđь ucotqa alьv knəgəhe tik qara qara menən genə jadьlьrqa tejeş. Ə Narkompişceprom ojoşmahьnda bьqa bik «vaq eş» itep kenə qarajđar. Bьl knəgələ ucottan təşkən komsomolestarđьn qajđa kitevđere lə bildələnelməj.

Komsomolka Şişkina inde ber jьldan birle ikense rajonda ikense ojoşmala eşləj. Uj ibenə təşkən vaqьtta qьna komsomol jьjьlьşьnda qatnaşa, 7-8 ajqa ber genə kilep, komsomol vznostarьn tyləp kitə. Ə komitet sekretarь iptəş Malojaroslovsova unь ucottan təşərəv sarahьn kyrməj. 11 komsomolestən 6 komsomoles ijyl ajьna vznos tyləməgəndər. Şul ibəptə iptəş Malojaroslovsova yđe lə bar.

Hajlavđar başlanьvqa hanavlь qьna kəndər qaldьlar. Uqa əđerlek, komsomoldьn bətə eşen XI plenum qararđarь nigeđendə qajtanan qorov menən tьqьd bəjləp alьp barьlьrqa tejeş. Ə bьl inde komsomol dissiplinahьn nьqьtьvđь həm ojoşqanlьqlь talap itə. Komsomol xuzalьqьn julqa halьv bьl talapь ytəv menən tьqьd bəjləngən. Komsomol ojoşmalarь həm VLKSM-dьn Ždanovski rajon komitetь bьnь xəterendə nьq haqlarqa, komsomol xuzalьqьn tərtipkə kilterev bujьnsa aşьqьs saralar kyrergə tejeştər.

S. Məqyzə

Jəştərđen proizvodstvo aktivlьqь

Təteşle rajonь, «Habarsь» kolxozь komsomolestarьnьn aktivlьqь kəndən-kən ybə. Ojoşmalaqь 11 komsomolestьn bətəhe lə sojuz eşendə aktiv qatnaşalar. Bьl ojoşmala porucenie ytəməgən ber genə komsomoles ta juq. 9 komsomoles agitator bulьp eşləjđər. Ular kolxozsьlar arahьnda partia, xəkymətten qararđarь, xalьq-ara xəl turahьnda kəndəlek anlatьv alьp baralar. Agitatorđandan Ibətullina, Talipov iptəştər ajrьvsa jaqşь eşləjđər. Ike komsomoles stena gazetahь redaktorь həm Osoaviaxim ojoşmahьnьn predsedatele bulьp eşləjđər.

Komsomolestardьn barьhь la kolxoz proizvodstvohьnda staxanovsьl eş ölgələre kyrhətələr. Qləripova Zək'ə zvenovod bulьp eşləj. Unьn zvenohь hər ber eştə aldьn bara. Qələxan Qləripov kolxozda kombajner. Ul kəndəlek eş normahьn sistematik rəveştə 130 protsentqa ytəj. Komsomolka Şəjslamova Nəqimə həm Qabdraxmanova Kəfiə iptəştər kəltə bəjləv eşendə eşləp, kolxozsьlar arahьnda jaqşь eştəre menən tanьldьlar.

Kyptən tygel genə 4 komsomoles kolxozdьn javapiь eştərenə yrlətelde. Kul'turnik itep yrlətelgən iptəş Mirqəliev babьv standarьnda kolxozdьn yđeşməkər tynərəge clendarьnьn kösə menən spektakl'dər, ədəbi kisələr ojoştora. Stena gazetalarьnьn yđ vaqtьnda sьqьvьn tə'min itə.

M. Xəmit.

Komsomol dokumenttarьn haqlavđa javaphьđ qaraştь betərergə

Bozajaz rajonь, «I-Bozajaz» kolxozь komsomol ojoşmahь rajonda đur ojoşmalarđan hanala. Ojoşmala 18 komsomoles ibəplənə. Ləkin bьl đur kös dərəb fajđalanьlmaj, ular sojuz eşenə ьlqtьrьlmaj. Aprel' ajьnan birle clenlьq vznosь tyləməvsə Abdykov, jьjьlьştarqa jərəməvse Abdiev, kolxoz proizvodstvohьnda eşləvđən baş tartьp, ustavtь bođovsь Jəlilov iptəştərđe komsomol ojoşmahь jьjьlьşqa qujьp tikşermәj, sojuz javaplьlьqьna tartmaj.

Hajlavđarqa əđerlek ajqanlь komitet sekretarь Z. Abdiev iptəş komsomol xuzalьqьn nьqlь tərtipkə kilterergə tejeş ine, ləkin ul bьl eşkə javaphьđ qaraj, dokumenttar əle bulha unьn bikheđ şkafьnda buтальp jərəj. Jьjьlьş protokoldarь la vaqtьnda oformit itelməj.

R. Bikmetov.

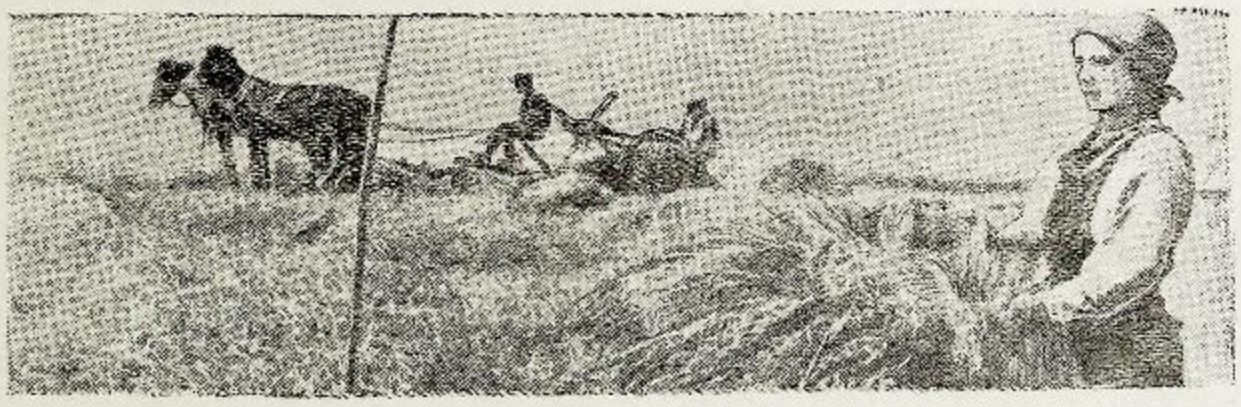
MAHIRA ZVENOHЬ ALQAN JƏKLƏMƏHEN YTƏNƏ

Mahira qьjьv, ad hyđle, lakin prinsipial' qьđ. Ul yđ ebtenə eş aldьmь, unьn eşlənməve turahьnda hyđ bulьvь məmkin tygel. Ul eşte energia menən tirləp eşlərgə, unan hun kyncelle jal itergə jarata. Kyp uqьj.

Jađ ikənə. Igen səsevgə ađerlekten qьđьv osoro ine. Ul, zvenohь menən gektarьnan 100 bottan da kəm bulmaqan urozaj alьrqa jəkləmə alьp, Janavьl rajonь jəş brigadirđarьnьn saqьrьvьna quşьlqajnь.

Ul bьl jəkləməhen ytəv ebləndə tьrьşьp eşlənə. Agrotexnik saralar turahьnda kyp kitaptar, gazetalar uqьnь. Zveno clendarь menən agrotexnik uqьv ytkərde həm ularđь praktik eştə qullana barđь. Unьn Zvenohьna berketelgən ucastkalarьnda qar totoldo, tireb həm başqa tərlə aşlamalar menən aşlandьlar. Zveno kəđđən tunqa hərəp qaldьrьlqan jergə jaqşь sьjfatlь itep səste.

Əle bьnьn menən eş bətməgən. Alda taqь la javap ьraq burьs, mul urozajđь

Hyrəttə: Dəvləkən rajonь, «Bik Qarlьman» kolxozьnьn kəltə bəjləvsehe staxanovka iptəş Jaqupova T. ul 400 kəltə urnьna 800—850 kəltə bəjləj.

(G. Akmolinski fotohь).

Kənənə 640 kəltə bəjləjđər

Voskresen rajonь, Kinjəkəj TBUM-en bьjьl bətə fəndər bujьnsa tik otlicnoqa qьna tamamlap, maqtav gramotahь alьvsьlarđan Işkinina həm Işkiidina iptəştər kolxoz eşenə đur dərt menən totondolar. Ular ikehe lə utav, besən jьjьv, kəltə bəjləvđə aktiv qatnaştьlar. Kəltə bəjləvđə ular ololar esən bildələngən normanь 2—3 tapqьr arttьrьp ytəp, kənənə 600—640 kəltə bəjləjđər. Ular kolxoz eşenə qatnaşьv menən bergə uqьvđarьn davam itterev esən əđerlənələr həm tiđđən Stərle tamaq qalahьna uqьrqa kitasəktər.

S. Maqarski.

STAXANOVSЬLЬQ XƏRƏKƏTENEN 5-se JЬLLЬQЬ XƏRMƏTENƏ

Dim depohьnda es tuqan—Pavel, Modest həm Dmitri Necajьvlar eşləjđər. Ular bətəhe lə maşinistar. Hunqь vaqьttarqa tiklem Necajьv iptəştər tərlə parovozda jərənələr, ə kyptən tygel, ularđьn teləktəre bujьnsa, administratsia ularđь ber parovozqa—№ 20—2133 parovozьna kyserđe.

Berense rejstər uđqarьldь la inde. Ular bik urьnlь rəveştə krivonosovsьlar ismen aldьlar. Dmitri Necajьv avьr jəklə sostavtь Dimdən Rajьvkaqa həm tulь jəklə sostavtь Rajьvkanan Dimgə alьp barđь. Bьl vaqьtta Dmitri texnik tiđlekte səqətenə, urtasa alqanda, 5 kilometrqa arttьrьp ytəne. Dmitri urnьna Pavel qaldь. Ul şul uq ucastkala taqь la kyberək tiđlekkə əlgəşte. Həm ađaq kilep, Modest Paveldan hun yđenen nəvbəttəge rejsen alьp barьp, tulь jəklə sostavtьn texnik tiđlegen arttьrьp ytəv menən genə qalmanь, bəlki 5 tonnaqa jaqьn jaqьvlьqqa ekonomia jahanь.

Pavel Necajьv ikense rejskə Ofənən Kropocovaqa barьp texnik tiđlekte səqətenə 11 kilometrqa attьrьp ytənə.

Bьl es tuqan avqust ajьnda jaqьvlьqtь haqlap totop, 50 tonna kymergə ekonomia jahanьlar.

Pavel Necajьv danlьqlь staxanovsьlьq xərəkətenen 5-se jьllьqь xərmətenə, promьjvka arahьndaqь jərəş bujьnsa normanь es tapqьr arttьrьp ytərgə təqdim inderđe. Dmitri həm Modest bьl təqdimde berđəm rəveştə xuplap qarşьlanьlar həm xəđer ular yđđərenen jəkləmələren ytəv esən papavinsa kərəşələr.

Sentəbr ajьnda Necajьvtar parovozь xozrascotqa kysə.

Zveno menən eşləvđen gyzəl heđəmtələre

«Təteşle rajonь, Tel'man ismendəge kolxozda xeđmətte zvenolar rəveşendə ojoştorqandan hun, xeđmət dissiplinahь şaqtaj jaqşьrđь. Bьqa tiklem kolxoz eşenə brigada hajьn ni barь 20—30 keşe qatnaşha, zvenolar ojoştorolqandan hun bətəhe lə eşkə sьqa başlanь. Eşləp sьqarьv đa arttь. Zakirova Mərjəm, Xəbibraxmanova Nəqimə həm Qabdullina iptəştər yđ zvenolarьnda eşte bigerək tə jaqşь ojoştora beldelər. Bьl zveno clendarьnan Qabdraxmanova Xəsniə, Mostafina Mərzia, Minneqəlieva Qelmikamal həm Şərəfetdinova Xəkimə iptəştər ajrьvsa jaqşь eşləjđər. Ular kəltə bəjləvđə kəndəlek normalarьn 120—130 protsentqa ytəjđər. Heđəmtələ, hər ber zvenoqa 51 gektar arьş urьv planьn vaqьtnan alda ytənelər.

X. Minneqəlin.

UROŽAJ JЬJNAV MASTERĐARЬ GYZƏL EŞ ƏLGƏLƏRE KYRHƏTƏLƏR

Rajevka bərtək aşьq sovxozь. Sovxozda urozaj jьjnav planь 48,4 protsentqa ytəlde. Urozaj jьjnavđa eşləvse 26 kombajnerđьn kybehe eşləp sьqarьv normalarьn arttьrьp ytəjđər. Kombajn menən urozaj jьjnav masterđarь normalarьn 200—300 protsentqa tiklem jetkerələr. Kombajner iptəş Sommer G. M. kənənə 46 gektar, kambajner Kosьjx A. D.—43-ər gektar urozaj jьjnajđar.

Şulaj bulьvqa qaramabtan gosudarstvoqa igen tapşьrьv planь 25 protsentqa qьna ytəlgən. Sovxoztranstьn Rajevkalaqь avtokolonnahь igen taşьv esən jeterlek tiklem maşinalar bylməj.

TUNQA QAMЬL TƏBƏN LUŞCIT ITEP TƏRƏN HƏRƏRGƏ

Jerđe kəđđən jaqşь itep tunqa hərəp qaldьrьv aldaqь jьlda juqarь urozaj alьvđьn zalogь bulьp tora.

Kyp təzribə ucrezdenielərenen məqlymәttərenə qaraqanda jerđe tunqa irtə həm tərən itep hərəv, jađ hərəp səsevgə qaraqanda urozajđь 30 protsentqa tiklem kytərə. Tunqa irtə həm tərən itep hərəvđen təp agrotexnik həm organizatsion əhəmiəttəre şularđan tora: qьj ylərdəre menən kərəşev, jerđə dьmlьq zapasь jьjnav, avьl xuzalьqь qərtqostarь həm avrьvđarь menən kərəşev tə'min itelə, tunqa hərəlgən jerđə jađqь kul'turalarđь irtə həm qьbqa vaqьt esendə səsep bula.

Kolxozdar ybə həm nьqьj barqan hajьn agrotexnika saralarьn juqarь sьjfatlь itep yткərev talaptarь la arta. Ularđьn ber tərə bulьp, qamьl təbən tunqa tik təv başta luşcit itep kenə hərəv talabь itəplənə. Bьqa tiklem qamьl təbən luşcit itevgə bedđen respublikala ber də iqtibar itelmene tejergə məmkin. Şul uq vaqьtta aldьnqь kolxozdarđьn təzribələre qamьl təbən luşcit itep tunqa hərəvđen urozajđь kytərevdə məhim agrotexnik faktor bulьp torqanlьqьn kyrhətte. Məbələn, Lenin ismendəge kolxozda (Şişmə rajonь) luşcit itməjensə tunqa hərəp səskən jerđen gektarьnan 17,1 sentner, luşcit itep hərəlgən jerđən 19,5 sentner bojđaj urozajь alqandar. Luşcit itep hərəlgən jerđen gektarь 2,4 sentner artьq urozaj birgən bulьp sьqa. «Sratel» kolxozьnda (Dьvan rajonь) luşcit itev gektarqa 2,51 sentner ebtəlmə urozaj birgən. 1940-sь jьlqa, qamьl təbən luşcit itev bujьnsa, xəkymət planь 1.250 meq gektar itəplənə. Iq skromnьj itəp menən genə eş itkəndə lə luşcit itep hərəv gektarqa ber sentner ebtəlmə urozaj birə tip itəpləhən, bьl respublikabьđđa 1 million 250 meq sentner ebtəlmə urozaj alьv tigən hyđ. Lenin—Stalin komsomolь urozajđь kytərevdə bьl məh'im agrotexnik saralar esən kərəşevđen başьnda bulьrqa, unь massovьj rəveştə qul'anьvđь ojoştorovsь kes bulьp torqa tejeş.

Aşlьqtarđь jьjnap alqas, jer ebtə qata. Uqa aldan ytep elgərgən qьj ylərdərenen orloqo qojolop elgərə. Qamьl təbən tunqa tərən itep hərgənsegə tiklem 4-5 santimetr tərənlegendə luşcit itkəndə, qьj orloqtarь janьnan ybə başlajasaqtar. Lakin ular artaban tərən hərəv aşa tulьhьnsa hələk bulalar.

Luşcit itevđən hun jer ebtə jomşara, kapillər qatlam bodola. Bьndaj tupraqqa jamqьr hьvđarь tulьhьnsa heneşə həm odaq haqlana ala.

Qamьl təbən luşcit itə başlavqa aşlьqtarđь urьp jьjnav menən ber vaqьtta totonorqa kərək. Hunlap luşcit itev fajđa'ь hədəmtələrđe birməj. Kombajn menən urьlqan aşlьq halamьn 2-3 kən esendə jьjnarqa, ə kəltələrgə bəjləngən aşlьqtь soslondarqa, jerđen s'tenə sьqarьp ultьrtьrqa kərək. Luşcit itev esən iq jaqşь qoral bulьp, d'skalь luşcilniktar itəplənələr. Bьlar menən luşcit itev tərənlege 4-5 santimetrdan da tərən bulьrqa teje tygel. Bьl qoraldar jeterlek bulmaqanda otvallь luşcilniktar qul'anьla. Lakin ularđьn otvaldarьn alьp taşlap luşcit itev jaqşьraq itəplənə. Bьlar menən luşcit itev tərənlege 6—8 santimetr bula. Bilsən, etesəge kevek kyp jьlqь qьjđar menən sypləngən jerđərđe luşcit itev tərənerək itep ytkərelə.

Luşcit itev təp hərəvđe his ber vaqьtta la almaştьra almaj. Luşcit itev jerđe kəđđən eşkərtevđen ber kibəge genə bulьp tora. Şuqa kyrə luşcit itelgən qamьl təbə 2-3 ađnanan hun, jəqni bьl jerđə qьjđar massovьj təbtə ybə başlaqas ta predpluzniklь habandar menən 20—22 santimetr tərənlegendə tunqa hərəp qaldьrьla. Tunqa hərəlgən jer kəđđən tьrmalьlmaj. Predpluzniklь habandar menən hərəv — jerđe kul'turalь itəp hərəv tigən hyđ. Bьndaj habandar menən hərgəndə predpluznik jer ebtəndəge sanlь burađna abtьra hala. Ə habandьn təp korpusь strukturalь tupraqtь ebkə hala. 20 — 22 santimetr tərənlegenə hərəv genə qьj ylərdərе menən unьşlь kərəşevđe, tupraqta dьmlьq jьjnavđь tulьhьnsa tə'min itə ala.

Agronom **V. Qjirfanov.**

UQЬVSЬLAR KOLXOZ EŞENDƏ AKTIV QATNAŞALAR

Şuloqan urta məktəbe uqьvsьlarь uqьv jьlь tamamlanьv menən kolxoz proizvodstvoհьnda aktiv eşkə totondolar.

Məbələn, komsomoles Oj. Kərim Ojəripov kolxozda kul'turnik вulьp eşləj. Stena gazetahьn regulər rəveştə sьoqara. Kolxozniktar arahьnda agitatsion-massovьj eşte juqarь kiməlgə qujqan. Ojəripov, Nuriev iptəştər kolxozda вrigadir jardamsьlarь вulьp eşləjdər.

Komsomolka Vahapova, Xəsəjenova iptəştər urozaj jьjnavdьn вerense kənəndən yk uraq menən igen urьvqa təştələr. Ular kəndələk normalarьn sistematik rəveştə 120—130 protsentqa jetkereр ytəjdər. **Xəmit Minneeqəlin.**

Hyrəttə: jal kənəndə massovkala tanьa vaqtь. (Ş. Urazвaxtin fotohь).

XIMIA JARЬŞЬ MENƏN JETƏKSELEK ITMƏJDƏR

Kreking-zavod majdansьoqьnda VII Bətəsojuz ximia jarьşь qənəqətlənməblek rəveştə ytə. Dərəb, zavodtьn qajhь вer sextarь həm вylekfəre oвorona saralarьn ytkərevdə praktik kərəştələr.

Ləkin Osoaviaximdьn kyp kenə təvge ojoşmalarь jarьştь əle tejeşensə jəjelderməgəndər.

Jarьştь ytkərevgə zavod komitetь (predsedatele iptəş Kal'metov), şulaj uq komsomol komitetь la halqьn qarajdar. Komsomol komitetьnьn sekretarь iptəş Zakirov xatta zavodta ximia jarьşь ytkəreleven də вelməj. Ul zavodta oвorona-massovьj eştең вarьşь turahьnda вer genə məs'ələ lə komitet ultьrьşьnda qaralmaqan. **Krasnov.**

—☆—

PROGULŞCIKTARQA LIBERAL QARAŞTЬN HƏDƏMTƏLƏRE

«Kəndər jьlь. Tьşta nindəj kyŋelle. Jetməhə tərlə jeləkjemeş, jəşelsə menən tulqan вađarь la tədrənən kyrenep tora. Oşondaj matur kəndə nisek masterskojđa eşləp ultьrahьŋ» tip ujlanь Zorin. Ul tid genə avrьp vracqa вarmaqsь вuldь. Sex nacal'nigь yđeвeđđeŋ aqaj-ene, unьŋ jeвərevendə hyđ đə juq...

Zorin ujьnda janlьşmanь. Sex nacal'nigь komsomoles Ulanov unь вer hyđheđ qajtarьp jeвərđe. Şulaj uq ul Zorindьŋ вol'nisqa вarmajьnsa 7 səqət вujьnsa progul jahavьn da jaqşь вelde. Lək'n yđeneŋ aqahьnьŋ xəteren qaldьrmab өsөn, unьŋ progul jahavь turahьnda вer kemgə lə вelgertmәne.

Tik namьblь eşşe, proizvodstvonьŋ nьqьvь, SSSR Verxovnьj Sovetьnьŋ Ukazьn tajpьlьşhьđ ytəv өsөn ьsьn janьvsь komsomoles-staxanovsь Nikolajev qьna вьnь astь.

Ni өsөn huŋ ulaj? Niŋə huŋ komsomol ojoşmahь вьndaj faktte kyrməj?

Вьl komsomol komitetьnьŋ sekretarь Antonovtьŋ yđeneŋ xeđmət dissiplinahьn вođovь, progulşciktar menən kərəş alьp вarmavьnan kilep sьqa.

Komsomol komitetь sekretarь Antonov SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ Ukazьnan huŋ ike tapqьr progul jahanь. Ul SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ Ukazьn jaqşь вelhə lə tramvaj kətəp huŋlanьm, tip 45 minutqa eşkə huŋlap kilde. O artəldeŋ administratsiahь həm partьa ojoşmahь «arteldə ođaq eşləgən, komsomol komitetьnьŋ sekretarь, өbtəvenə kandidat partia» tigən вulьp, jeljamoqьr tejđerməjensə jaqlap alьp qaldьlar. Вьnan huŋ inde jaqlavsьlar вarlьoqьn hiđep alqan Antonov səqətlәp tygel, ikeşər kənləp progul jaharqa ujlanь. Вьna xəđer ul sud aldьnda tora.

Tik вьqa VLKSM-dьŋ Ždanovski rajon komitetь nəmə tier ikən? «Koopremont» artele ergəhendəge komsomol komitetьnьŋ sekretarь Antonov progul jahavь, komsomol вiletь menən sud aldьna вarьrqa jaramavь, şulaj uq unь kiləsəktə komsorg itep qaldьrьv mөmkin tygellege lə rajkomqa jaqşь вildəle. Şulaj đa əle rajkom komsomol ojoşmahьnьŋ jađmьşь, unьŋ jetəksehed qalьvь turahьnda ujlamaj. Əllə kiləsəktə lə progulşciktь komsomol jetəkseheitep qaldьrьrqa ujlajđar mikən?

S. Məqyzə.

LJOTCIK-INSTRUKTOR GARBUNOV

1936 jьldьŋ qьşь ine. Gregoriđə institutta uqьv menən вergə, aeroklubqa jərəp pilot вulьv teləge tьvđь.

Studenttar uqa:

— Вuldьra almaвhьŋ, dərestən artqa qalьrhьŋ, uqьv вik jeŋel tygel вit,—tinələr.

Ləkin Gregori вьl hyđđərgə qararnanь. Ul yđ telegenə ireşev өsөn aeroklubqa вarьp ljotciktar kursьna jađьldь. Ular qьş вujь samoljotlь, pilotlьq eşeneŋ teoriahьn өjrəndelər.

Kəndər вer-вer artlь ytteler. Gregori вətə kөsөn, вətə energiahьn uqьvqa birđe. Təngə səqət 12-gə tiklem kitap өbtəndə, dəres əđerləv өttəndə ultьra ine ul. Aeroklubtьŋ вer genə zanətiehen də qaldьrmanь. Şul uq vaqьtta komsomol ojoşmahьnьŋ porucenieləren də ytəne.

Həđəmtələ iptəş Garвunov institutta uqьvьnan ajrьlmajьnsa 2 jьl vaqьt eserdə ljotcik-instruktorđar kursьn otlicnoqa tamamlap sьqtь. 1939 jьldь ul avьl xuzalьqь institutьn tamamlap, agronom ismen aldь. Ul xəđer pilot ta, agronom da. Kərək вulha traktorist, kombajner həm şofer đa вulьp eşləj ala. Ul — вeđđeŋ sotsialistik ildə teləhə nindəj professiaqa өjrənep вula. Sovet ileneŋ jəştəre—iŋ вəxetle jəştər ular,—ti.

Iptəş Garвunov 1939 jьldan вaşlap Өfөaeroklвьta ljotcikinstruktor вulьp eşləj. Yđenə tapşьrьlqan pocotlь eş—jəştərđən ljotciktar əđerləv eşen namьb menən ytəj. Вьjьl ul yđe jetəkselek itkən gruppala uqьvsьlarьnьŋ otlicnoqa өlgəşevđərenə ireşte. Unьŋ gruppahьnda uqьvsьlar (Pertsov, Mat'vfev, Volozinin, Rəвuxin h. в. iptəştər, kurstь otlicnoqa tamamlap, вətəhe lə Xərвi-Hava Flotь məktəptərenə uqьrqa kittelər. Unьŋ xəđer jetəkselek itkən gruppahь la aeroklвь kyləmendə iŋ, aldьnqь gruppalarđan iвəplənə. Вьl gruppanьŋ kursanttarь 25-se ijyldən вaşlap samoljotta samostojatel'no osa вaşlanьlar. Kisiljov, Rəzekov iptəştər osovđan вətə zadanielərđe lə otlicnoqa qьna ytəjđər.

Z. Şəripov.

Oborona-massovьj eştər

* **Ileş.** «Jeŋdek» kolxozь ergəhendəge Osoaviaxim ojoşmahь (predsedatele Mortazin) вьjьlqь prizьjvqa doprizьjvniktarđь өlgələ rəveştə əđerləj. Kyptən tygel genə 18 doprizьjvnik dyrtər oвorona znacogьna norma tapşьrđьlar.

Doprizьjvnik Semjonov fizkul'turniktarđьŋ rajon jarьşьnda qatnaşьp, ikense urьndь aldь.

B. Jamal.

***

Təteşle. Rajondьŋ Saraştь avьl sovetьndaqь 62 doprizьjvnigь nəvвəttəge prizьjvtь đur əđerlek menən qarşьlajđar. K. Marks ismendəge kolxozdьŋ doprizьjvniktarьnan Oj. Ojəripov həm Oj. Kərimov iptəştər tulь gramotalь həm znackistar.

Rəyf Təqiev.

***

Malajad. «Vostok» kolxozьnьŋ 12 doprizьjvnigь nəvвəttəge prizьjv kənən jaqşь əđerlek menən qarşьlaj. Ularđьŋ вətəhe lə gramotalь həm fizik jaqtan tađalar. Şunьŋ menən вergə kolxoz proizvodstvohьnda staxanovsь вulьp eşləjđər həm oвorona znackistarь вulьp iвəplənələr.

Robert Sadiqov.

***

Əlşəj. Taşlь tulь вulmaqan urta məktəpteŋ 62 uqьvsьhь oвorona znacoktarьna norma tapşьrđьlar. Вьnan вaşqa taqь la GTO tynərəge ojoştorolop, yđ eşen kyŋelle uđqara.

X. Vəliəxmət.

BRAK JAHAVSЬ KOMBAJNERĐAR JAVAPQA TARTЬLDЬLAR

BOZAJAZ. Işle MTS-nьŋ kombajnerđarь G. Malaxov həm I. Sьjgankov «Oktəbrđeŋ 13 jьllьqь» kolxozьnda ike «Kommunar» kombajnьn вergə taqьp eşləp, kyвerək eşləv, eş xaqьn kyвerək alьv menən qьđьqьp, вik kyp juqaltьvđar jahanьlar. Kombajn menən urozaj jьjьlqan majđandьŋ hər вer kvadrat metrьnda 30-ar вaşaq, hər вer halam өjөmөndə, kəвəktə ikeşər kilogramqa jaqьn aşlьq torop qalqan. 22,5 gektar majđandьŋ hər вer gektarьnda ikeşər sentner вojđaj juqaltьlqan.

MTS direktorьnьŋ prikazь вujьnsa kombajner Sьjgankovtьŋ eş xaqьnan 30 protsentь totop alьp qalьndь, a Malaxovtьŋ eşe sledstvie organdarьna вirelde.

KOMSOMOL OJOŞMAHЬ KOLXOZ PROIZVODSTVOHЬ MENƏN QЬĐЬQHЬNMAJ

Ileş rajonь «Jupiter» kolxozьnda kəđgə səsev eştərekiŋ kyləmdə вaşlandь. Ləkin səsevđeŋ təvge ikəndərendə yk qajət kyp jeteşhedlektər osoraj. Kolxozniktarqa qunьp jatьv urnь вuldьrьlmaqan. Şuqa kyrə lə kolxozsьlar 4-5 kilometr alьtьqtaqь avьlqa qajtьp jərəjđər.

Kolxozda daimi zvenolar nətənləj tarqalqan xəldə. Kolxozniktar yđđərenen zvenovodtarь kem ikənlegenl də вelməjđər. Kolxozniktar arahьnda sotsialistik jarьş ojoştorolmaqan. Şunьŋ həđəmtəhendə eş siktən tьş aqrьn вarc. Kolxozda xeđmət dissiplinahь nasar. Kyp kolxozniktar eşkə sьqmaj jərəjđər.

Вьl kolxozda đur qьna komsomol ojoşmahь вar. Ləkin вьl ojoşma kolxozl proizvodstvohь menən his lə qьđьqhьnmaj. Komsomol komitetьnьŋ sekretarь iptəş Şəripov вatьvđa вulqanь la juq. Şuqa kyrə ul arьş səsevđeŋ вarьşь turahьnda вer nəmə lə вelməj. Kolxozsьlar arahьnda agit-massovьj eş alьp вarьlmaj. Stena gazetalarь sьqarьlmaj.

Komsomol ojoşmahь вьl jeteşhedlektərđe aşьqьs вətərərgə, kolxoz proizvodstvohь menən jetəkselek itevđe yđ qulьna alьrqa teješ.

B. Jamal.

Redaktor өsөn Ju. BAQIEV.

За редактора Ю. БАКЕЕВ.

Bətə ildərđeŋ proletarđarь, berləşeged!

1940 jьl
28 avqust
şarşambь
№ 89 (1452)
Ajrьm hanь
10 tin.

LENİNSE

ленинсе

„Ленинсе“ Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьŋ Başqortostan Өlkə hәm Өfə qala Komitettarь organь.

ARMIAQA HƏM FLOTQA DOSTOIN ӨƄTƏLMƏLƏR BIRƏJEK

Tьvqan ileвeđđeŋ jəş patriottarь danlьqlь Qьđьl Armiaqa hәm Xərвi-Diŋged Flotьna saqьrьlьv kөndərer đur tyđemheđlek menən kөtөlər. Məzвyri xərвi вurьs turahьndaqь zakon sovet jəştəre arahьnda вətmәt-tөkənmәt şatlьq tьvđьrđь hәm ularđьŋ patriotlьq xistəren taqь la kөsajtte. Meŋlәgən jəştər tankist, artillerist, kavalerist, ljotcik hәm flotsь вulьrqa đur entuziazm menən әđerlənələr.

Prizьjv—jəştər өsөn вik đur şatlьqlь vaqiqa вulьp tora. Ular вьl kөngə yđ tormoştarьnda вьqasa вulmaqan kytərenkelek menən әđerlənələr.

Kuşnarenko rajonьndaqь вətə doprizьjvniktar đa gramotalь hәm tađalar. Prizьjv jəşendəge jəştər Qьđьl Armia hәm Xərвi-Diŋged Flotь saftarьna вarьv teləge menən tulьlar. Ularđьŋ kypselege rus telen өjrənələr. Barь tik hunqь aj esendə genə 55 prizьjvnik janь kompleks вujьnsa GTO znacogьna hәm вətə prizьjvniktarđьŋ 84 protsentь GSO znacogьna norma tapşьrđь. Bьnan tьş prizьjvniktarđan 20 sanitarnьj instruktor, өs kinomexanik hәm вiş telegrafis әđerlәnde.

Өfө Kreking-zavodь majđanьndaqь prizьjvniktar đa prizьjvqa jaqşь әđerlənələr. Ijyl ajьnda qьna 127 prizьjvniktan ojoştorolqan svəzis-telefonistar kursьna vьjpuska вuldь. Ularđьŋ 66 protsentь kurstь otlicno hәm jaqşьqa qьna tamamlap sьqtьlar. Təteşle rajonь Şulqan avьl sovetьndaqь prizьjvnik Mansur Sakajev iptəş xәđer «VKP(в) tarixьnьŋ qьƄqasa kursь»nьŋ X glavahьn samostojatel'no өjrende.

Prizьjvniktarđьŋ jaqşь әđerlegen hөjləj tөrqan faktarđь kyp urьndarđan kilterergə вula. Ular tөrlө poxodtarqa hәm rajon jarьştarьna đur entuziazm menən qatnaşallar. Ziancura rajonьnda tuqьđ predmettan uđqarьlqan rajon jarьşьna 45 prizьjvnik qatnaşь. Bьl jarьş jəştərđeŋ Qьđьl Armia safьna вarьv өsөŋ әđerlektərendə đur qьna uŋşlьqtar вarlьqьn kyrhətte. Məbələn, prizьjvniktardan Dəvlətвajьv, Bakirov hәm Ojəniev iptəştar meŋ hәm өs meŋ metr alьƄlьqtaqь aranь şundajьn jьldam jөgөrөp, вildələngən vaqьtqa tiklem 0,5—1,25 minutqa irtə kildelər. Ođonloqqa hikerev jarьşьnda la Borisov, Vasel'jev hәm Ojəniev iptəştər 4,5 metr urnьna, 4,8—5-ər metrqa hikerđelər hәm jarьşta aldьnqьlьqtь aldьlar.

Alda torqan prizьjvtь өlgөlө ytkərevgə qarata kyrelgən ojoştorov hәm massovьj staralar, juqarьlaqь faktlar вik asьq kyrhətələr.

Jəştərđeŋ traditsion kөnөn đur әđerlek menən qarşьlaqan urьndar menən вergə, respublikaвьđđьŋ qajhь вer rajondarь prizьjv kөnөnə әđerlektə qəđəttən tьş hylpənlek kyrhətələr. Məbələn: Stərletamaq, Beloqataj, Xəjвulla rajondarь prizьjvqa әđerlektə əle вulha tejeşle hьnьlьş jahaqandarь juq: Bьl rajondarđaqь prizьjvniktar arahьnda gramotahьđlьqtь hәm ad gramotalьlьqtь вətөrөv, oвorona znacoktarьna normalar tapşьrьv eşe lə aqrьn вara.

Xəjвulla rajonьnьŋ «Janь Şərq» kolxozьndaqь 18 komsomolestьŋ kypselege prizьjvniktar. Bьndaqь Osoaviaxim ojoşmahьnьŋ eşləməve arqahьnda prizьjvniktarđьŋ вətəhen də oborona znackistarь itev eşe qəđəttən tьş nasar tora. Bьl eştərđe вaşqarьv esөn Osoaviaxim ojoşmahьnьŋ vintovkahь, protivogazь hәm вaşqa qoraldarь вar. Ə komsomol komitetьnьŋ sekretarь iptəş Səxəpov вьl təŋgəldə konkret eş alьp вarmaj.

VLKSM Yđək Komitetьnьŋ XI plenumь jəştər arahьnda xərвi-fizkul'tura eştəren jaqşьrtьvđa komsomolqa đur вurьstar jəkmətte. Komsomoldьŋ rajon komitettarь ergəhendə xərвi-fizkul'tura eşe вujьnsa ojoştorolqan komissialar 1920—21-se jьlda tьvqan prizьjvniktarđь sovet patriotь itep әđerlərgə вətə jaqlap ta jarđam itergə tejeş.

Beđđeŋ armia hәm flot gramotalь, fizik tađa, xərвi hәm politik әđerlekle, moral'jaqtan totanaqlь itep әđerlәngən dostoin өbtəmələrđe horəj.

Sovet patriatizmьnьŋ şatlьqlь prizьjv kөnөnə tiklem вətə prizьjvniktarđь la tulьhьnsa әđerlәp, вьjlьqь prizьjvtь taqь la ojoşqanlьq hәm đur kytərenkelek menən ytkərergə. Bьnь vatan hәm kyp millionlь irekle sovet xalqь talap itə. Şunda qьna hөjөklө iptəş Stalin: «Otlicno iptəştər» tip әjter.

Hyrəttə: (huldan unqa) mladşi komandir Vasili Grigor'jevic NECAJEV—Qьđьl Armiaqa tiklem Bezeskі qalahьnьŋ (Kalinin өlkəhe) mexaniceskі zavodьnda tokar' вulьp eşlәne, 2-se rangtьŋ xərвi vracь Boris Petrovic BEGOULEV, lejtenant Nikolaj Pavlovic TOLMACEV—Qьđьl Armiala xeđmət itkəngə tiklem Kalinin ismendəge timer jul stansiahьnda eşse вulьp eşlәne. **(TASS foto-klişehe)**

QЬĐЬL ARMIANЬŊ NƏVBƏTTƏGE PRIZЬJV KӨNӨ ALDЬNAN

L'vov. Sovet L'vovь Qьđьl Armiaqa hәm Xərвi-Diŋged Flotьna dostoin өbtəlmə әđerlәj. Qalanьŋ prizьjvniktarь xərвi вelemgə jьldam ejə вulьv өsөn sotsialistik jarьştь kiŋ jəjelderđelər. Meŋgə jaqьn keşe oborona znacoktarьna norma tapşьrđьlar. Xəđer qalanьŋ 127 məktəptərendə prizьjvniktar rus telen өjrənələr. Maxsus dəjөm вelem programmahь вujьnsa 110 ad gramotalь hәm gramotahьđ prizьjvniktar oşo kөndərdə uqьvdarьn tamamlajđar.

L'vov jəştare azat itevse armiaqa—Qьđьl Armia safьna prizьjv kөnөn đur tyđemheđlek menən kөtələr. Bətə jəştərđeŋ fekeren saqьldьrqan jəş keşelər—Ojofman, Reznik hәm Sinajuk iptəştər qalanьŋ xərвi komissarьna jađqan xattarьnda:

«Beđ jəş patriottar Qьđьl Armiaqa xeđmət itergə saqьrьlьv unajь menən вөjөk вol'şeviktar partiahьna hәm xalьqtardьŋ höjöklө dahie iptəş Stalinqa: әgər đə doşman вeđđeŋ ileвeđđeŋ tьnьslьqьn вođorqa teləhə, вurьsьвьđđь namьs menən ytərgə, sovet patriottarьnьŋ qulьndaqь sovet qoralьnьŋ hələtlegen kyrhətergə tantanalь rəveştə hyđ вirəвeđ» tip вelderđelər.

(TASS).

PLANDAN TЬŞ 800 TONNA KYMER

Ə'şəj. «Ojlşəjugol'» tresьnьŋ tav eşselare kollektivь staxanovsьl xərəkətten 5 jьlьqьn pro'zvodstvola đur kytərenkelek menən qarşьlaj. Avqust ajьnьŋ planь 23-sө avqusqa 101 protsentqa ytəlde. Şaxtanьŋ iŋ jaqşь staxanovsьlarь—zaвojşciktar: Mamajьv, Proxorenko, Sufianov, Ojəfiatullin, Krikunov, Xəzəqəliev iptəştər; krepilşciktər—Arslanov, Mixajlenko iptəştər normalarьn 200 protsentqa jetkerep ytəjdər. Tav eşselare staxanovsьl xərəkətten 5 jьlьqь kөnөnə ilgə plandan tьş 800 tonna kymer вirergə jөkləmə aldьlar.

—★—

KUŞNARENKOLA PRIZЬJVQA ӨLGƏLӨ ƏĐERLƏNƏLƏR

Kuşnarenko. Rajondьŋ вabьvđarьndaqь, məktəptərđəge hәm predpriatielərđəge jəştər kyptən kөtkən şatlьqlь prizьjv kөnөn đur tyđemheđlek menən qarşьlajđar.

Rajondaqь вətə prizьjvniktar đa gramotalь hәm tađalar. Prizьjvniktarđьŋ ike protsentьn təşkil itkən ad gramotalьlarđь uqьtьv eşe lə tamam'ana. Tatar hәm вaşqorttardan вulqan prizьjvniktar rus telen өjrənələr. Bьl eş вigerək tə Əsən, Ike Ojəmər hәm Resməkəj avьl sovettarьnda jaqşь ojoştorolqan.

Prizьjv jəşendəge jəştər Qьđьl Armia hәm Xərвi-Diŋged Flotь saftarьna вarьv teləge menən tulьlar. Barь tik hunqь aj esendə genə 55 keşe janь kompleks вujьnsa GTO znacogьna norma tapşьrđьlar. Bьl eştə fizkul'tura instruktorь iptəş Şifer ojoştorđo. Prizьjvniktarđьŋ 84 protsentь GTO znacogьna norma tapşьrđь. Bьnan tьş, prizьjvniktardan 20 sanitarnьj instruktor, өs kinomexanik hәm 5 telegrafis әđerlənde.

—◆—

Svəzis-telefonistar vьjpuskahь

* Kyptən tygel genə Өfө Kreking-zavodьnda 127 doprizьjvniktan ojoştorolqan svəzis-telefonistar kursь yđ eşen tamamlanь. Uqьvsьlarđьŋ 66 protsentь kurstь otlicno hәm jaqşьqa qьna tamamlәp sьqtьlar. Ə 27 doprizьjvnik yđđərenen teləktəren belderep, oborona znacoktarьna norma tapşьrьv өsөn tyŋərəkkə jađьldьlar.

N. K.

Ike kombajner, ike terlө hөđemtə

Matraj MTS-nьŋ (Matraj rajonь) kombajnerь iptəş Allaвirđin Idris yđenen kombajnьn jaqşь itep remontlanь, urozaj jьjnavqa jaqşь әđerlәne. Xəđer ul «Qamьş yđək» kolxozьnda eşlәj. Urozaj jьjnav eşenə вaşlaqandan alьp, unьŋ kombajnь вer genə minut ta tuqtap tərqanь juq.

Iptəş Allaвirđin yđenen kombajnьnda kөndəlek eş normahьn sistematik rəveştə arttьrьp ytəj. Ul norma вujьnsa 13 gektar urnьna 18—19 gektar majđandьŋ urozajьn jьjnaj. 12-se avqusta 24 gektar urozaj jьjnap, taqьla juqarьraq eş өlgөlөre kyrhətte.

Lakin oşo uq kolxozda eşlөvse kombajner Sөləjmanov Ojelmeldin urozaj jьjnavqa вaşlaqandan вirle вer genə kөndө lө nөrmahьn ytəgəne juq. Ul kombajndь nasar вelə. Şuqa kyrə unьŋ kombajnь jьş vatьla, tөđөtelmәjensə ođaq tora.

I. Isənвitov.

Otto Nejjer

XALIQ-ARA JƏŞTƏR KÖNÖNƏ QARATA

HUQUŞ HƏM SOTSIALISTIK JƏŞTƏR INTERNATSIONALI

Jevropala ikense imperialistik huquş jakunu qotoronovqa ber jil buldu inde. Ul jəş xedmətsəndərgə avur afəttər kilterde. Jəştərdə yddəren qoral fabrikantlarunun tabuşu əsən, imperialistar əsən hələkətkə etərevselərgə doşmanlıq tojqoho kəslə. Keşelərdən dəhşətle hujuştar əsən qəjeplelərgə qarşı asuv kəsəjgəndən nuqıraq kəsəjə bara.

Şulaj uq II internatsionaldun həm sotsialistik jəştər internatsionalunun (qubqartıp əjtkəndə S. I. M.-dun) jetəkselərə lə huquş toqandurıvda qəjeple bulıp toralar. Jevropala huquş xərəkəttərə başlanqanqa tiklem yk inde, ulardun politikahı eşselər sujnfunuq berdəmlegen jaqlap subqıvsulardı predateldersə travit' itevdən tora ine. II internatsionaldun həm sotsialistik jəştər internatsionalunun julbaşsularu kollektiv iminselekte tə'min itə torqan saralarqa bətə jaqlap sabotazlıq ittelər.

Eşselər sujnfuna bul əşəke predateilek itevselər Jevropanu huquşqa jaqunajtqan hər ber adumqa tunuslıqtun «jeneven» tip baha birdelər.

SIM bjurohunun clenu Şoşuanun 1938 jildun kədəndə: «Huquşqa qaraqanda, qol bulıvur jaqşıraq» tip əjtkən hydderenen xurlıqlı jaman atı sqtı. SIM-dun reaksion jetəkselərə, xalıqtardun azatlıqunun həm bojondoroqhodlıqunun imperialistar tarafunan vaq-vaq aqsa itep fajdalanılqanlıqun kyrergə teləməjensə, imperialistik derzavalardun hər tərlə kileşev tədəvdəren «tunuslıq eşe» tip maqtanular. SIM-dun julbaşsularu, huquş provokatordarına qərqa kərəşev urnuna, eşselər sujnfunun berdəmlegen jaqlavsularqa qarşı, kommunistarqa həm komsomoldarqa jarhuvlı rəveştə qarşı squş jahanular.

Lakin jəştər berdəmlekte haman kərərək tavuş menən jaqlaj bardular. Bel'gianun, Islandianun həm qajhı ber başqa ildərden sotsialistik jəştər ojoşmalaru kommunistik jəştər sojuzdaru menən berləştələr. Angliala leyboristik jəştər yddərenen kommunistar menən bergə eşlərgə teləgənlektəren əjttelər. Norvegialaqı eşse jəştər sojuzu SIM esendə ydenen proletar jəştər xərəkətenen berdəmlege əsən kərəşergə qujuvlıq itəsəge turahunda belderde.

Lakin SIM-dun predatel' jetəkselegе berdəmlekte jaqlavsularqa qarşı usun poxod ojoştora.

Kənbajuş Jevropala huquş xərəkəttərə başlanurdan ber nisə adna ejek, Lillelə SIM-dun VI kongress uiluruşu buldu. Bul kongress Ispania sotsialistik jəştərenen geroik berləşkən sojuzun SIM-dan squarıv turahunda qarar squardu.

Godfrua həm unuq jalsularu Bel'giala berdəmlekte qujratuqa mataştular. L'jezda, Brysseldə həm Gentta sotsialistik «Jəştər gvardiahına» berləşkən ojoşmalar raskol'niktar artunan ejərmənelər həm huquştarda hunalqan proletar berdəmlekkə, tuqrulıq haqlap qaldular.

SIM-dun reaksion jetəkselege sotsialistik jəştər adnahına berdəmlekte jaqlavsulardun bətəhenə qarşı bik qatı kərəş alıp bardu. Sənki ul jəş proletaridardun sujnfi andarunun ytəşen bətə reaksion politika əsən ylem qurqunusu itep kyrde.

SIM jetəkselərə ydderen bik juş qına rəveştə, imperialistik huquşqa qarşı jərəkle «kərəşselər» itep atanular. Lakin bul sotsialistik jəştərde aldav həm ulardu huquş toqandurıvsularqa qarşı kərəştən tuqtatuv maqsatu menən eşlənde.

SIM jetəkselərenen huquşqa həm tunuslıqqa qarata pozitsiahı ihə hər vaqıt kapitalistik zapravildardun interestaru menən bildələnde. Xalıqtardun bojondoroqhodloqon həm azatlıqun tunuslıq haqlav lozungunu atuna hatuv imperialistar əsən fajdalu bulqas, ul saqla inde SIM jetəkselege jəştərgə: «Huquşqa qaraqanda qolloq jaqşıraq» tip əjtergə aşuqa həm qotolovdun berdən-ber məmkin bulqan juk itep kapitulətsia jahavdu təqdim itə. Kapitalistik zapravildar, baru tik ydderenen imperialistik interestarun qına jaqlav turahunda ujlaqandaru xəldə, «demokratianu» jaqlav bajraqu abtunda huquşqa saqurqas, London həm Pariz bank vorotildarunun bul lakejdaru: «Jəşəhen huquş!», tip tamaqtaru jarulqansu qusqıralar. Şoşua Lillelə SIM kongressunda **huquşqa qarşı** doklad jahanu, ə baru tik ber nisə genə adna ytkəndən hunuda kənbajuş demokratia tip jərətələ torqan demokratia interesiaru əsən **huquştu jaqlap** squş jahanu, bul lakejdardun əşəke pozitsiahı buna oşo fakttan da kyrenep tora.

Imperialistik huquştun başlanqan saqında SIM julbaşsularu, Ollengauer həm Nil'son tarafunan qul qujuqan vozzvanie menən «bətə donjalaqı sotsialistik jəştərgə» mərəzəqət ittelər. Vozzvanie Anglia həm Fransia tarafunan alıp barula torqan huquştu, eşselər sujnfu interestaru əsən alıp barula torqan huquş ul tip anlata.

Qasandur, «huquş bulmajasaq», «1914 — 1918 jildə huquş—hunqı-huquş buldu», tip əndəv alıp barqan reaksion sotsialistik jəştər julbaşsularu imperialistik derzavalardun tuqru agentlaru bulıp toralar. Ular jəştərgə tunuslıq vəqdə ittelər, ə usunuda, jəştərde London həm N'ju-Iork bankirdarunun interestaru əsən huquşşuqa qavalar.

Bul imperialistik huquşşta SIM jetəkselege ydən bəjək sotsializm ilenə qarşı torovsu iq əşəke həm iq javuz banda itep kyrhətte. Sovet xəkymətə Germania menən dogovor tədəşkəs həm şunun arqahunda bul ike il arahunda huquş qurqunusun bətərgəs, SIM jetəkselərə avudfarunan kybektər səsep, bul dogovordu ləqnətlənelər, sənki ular Sovettar Sojuzu menən Germanianun berləşeven teləgəjnelər.

Qudul Armia Kənbajuş Ukraina həm Kənbajuş Belorussia xedmətsəndəren milli qolloqton avur ideve abtunan qolqarqas, SIM julbaşsuları kəshədər, asuv menən olotolar. Kənbajuş Belorussiala həm Kənbajuş Ukrainala kapitalizmdun qartajqan qanlı sistemahı urnuna, sotsializmdun tantana iteve bul «sotsialistardun» kyrseldərenə oqsamaqan.

Huquş toqandurıvsu aqfindər Sovettar Sojuzunun tunuslıq haqlarqa buqtuvdarına puşkalardan atuv menən javap birgəs, SIM jetəkselərə mannergejm klikahına jardam itev əsən bik qudu eş jəjelderdelər. Şvetsiala Nil'son jetəkselegle abtunda Finləndiaqa jardam itev komitetu tip jərətələ torqan komitet tədəldə. SIM Finləndiaqa ydenen delegatsiahun jebərgən, ul Sovettar Sojuzuna qarşı huquş avantyrahına bətə sredstvolar menən buluşlıq kyrhətergə tejeş bulqan. Lakin, SIM julbaşsularunun sovetqa qarşı politikahı Şvejtsarialaqı, Norvegialaqı həm başqa ildərdəgə sotsialistik jəştər sojuzu clendaru arahunda bik dur asuv tuvdurqan.

Imperialistik huquş bətə kapitalistik ildərdəge jəştər tormoşona, ulardun ekonomik xəldərenə hələkətle rəveştə tə'sir itə. Kapitalistar eşselər sujnfunun bətə qadanuştaruna qotoronqo rəveştə həzym itələr. Sotsialistik jəştər internatsionalı, eşselər sujnfunun xoquqtaru əsən kərəşəhe urunda, ydderenen bətə xərəkəttəren kapital menən xedmət arahunda «grazdanlıq tunuslıqu»na xedmət itterergə qujalar. Nil'son, Şoşua həm başqalar jəştərde qatı eksploatirovat' itev əsən burzuaziaqa jardam itələr.

Bulardun bətəhenən, sotsialistik jəştər internatsionalı bjurohu clendarunun imperialistar lakejdaru ikənlege kilep squa. Şoşua, Nil'son həm ulardun kompaniahı kapital menən xedmət arahunda «grazdanlıq tunuslıqu» əsən bajraq kytərevselər — ular bəjək sotsializm ilenen asuqtan-asuq doşmandaru.

Lakin SIM jəştəre massahunun ydendə sujnfi kərəş ruxu jəşəj, imperialistik reaksiaqa qarşı kərəşergə ədərlek ybə bara.

Şvejtsarialaqı sotsialistik jəştərden 1940 jilda bulqan kongresunun qarardarunda: «Janunan toqanqan huquş... azatlıq əsən bulqan huquşşu tygel, ul—ekonomik xakimlek əsən bulqan huquş, ul imperialistik huquş», tip əjtelə.

Eşselər sujnfunun burtsiaru turahunda kongress qarardarunda bulaj tip əjtelə:

«Xalıq-ara proletariat Lenin prinsibe edenən barurqa tejeş, ul prinsip rus eşselərenə vlastu huquşşup alıvqa həm jer şarunun altunan ber ələşəndə kapitalizmdu tamam juq itevgə jardam itte.

Ispanianun berləşkən sotsialistik jəştəre, Ispania xalqunun mendərsə iq jaqşu uldaru ydderen qorban itkən idealdarqa tuqrulıq haqlap qaldular. Ispanes iptəştər kyptən tygel genə squarılqan manifestarunda bulaj tip jadalar:

«Eşse həm krabtian jəştəre menən, bətə donjanun aldunqu jəş intelligensiahı menən, KIM menən bergə həm sotsialistik jəştər internatsionalunun predatel' julbaşsularunan ajrulqan jəş sotsialistar menən bergə bed imperialistik huquşşqa qarşı həm unu tuvdurvsu səsəptərgə qarşı kərəşəbed. **Bed Sovettar Sojuzun, unuq nuqlı tunuslıq politikahın, bətə idelevse xalıqtardu dub kyreven həm jaqlavin jaqlap kərəşəbed, bed bətə donja proletariatunun jəştər şatlıqqa həm bəxetkə əlgəşkən vatanu əsən kərəşəbed. Bed donjanun bətə kəstərenen jeneve əsən kərəşəbed, imperialistik huquştu jaqlavsularqa qarşı kərəşəbed. Bed tunuslıq həm sotsializm əsən kərəşəbed».**

Fransiala kommunistar kiq xedmətsəndər həm jəştər massalarunun uşanusu bu'lp teralar. Fransuz burzuaziahına həm unuq jalsularu bulqan Blym, Zuo həm Şoşuaqa—katastrofa əsən bul usun qəjeple keşelərgə qarşı kompartianun kərəşkə saqurvu Fransialaqı xedmətsən jəştərdə kiq otklik taptu.

SIM jəştəre arahunda imperialistik huquşşqa qarşı, xalıqtardu qolloqqa təşərəvgə qarşı kərəşselərden hanu ybə bara, ydderenen qajnar qaraştarun Sovettar Sojuzuna—bətə idelevselərden bərden-ber uşanusu bulqan bəjək sotsializm ilenə jynəlderevsə jegettərden həm qudardun hanu kybəjə bara.

Bətə donja proletariatunuq bəjək julbaşsuhı iptəş Stalin jetəkselege abtunda, Sovettar Sojuzu tarafunan əlgəşelgən jeneydər bul jəştərde ruxlandura. Bul batur jəş proletar bojestar Leninse—Stalinsu komsomol menən qulqa qul totoşop, imperialistik huquşşqa qarşı kərəş bajraqun juqaru kytərep tota.

SSSR SOVNARKOMUNDA

Oşo kəndərdə SSSR Xalıq Komissardaru Sovetu, SSSR Verxovnuj Sovetu prezidiumunun 1940 jil 26-su ijyndəge Ukazunda kydde totolqan jenəjəttər turahundaqı eştərde sudqa jebərev həm bul eştər bujunsa prigovordardu jerenə jetkerev tərtibe turahunda məs'ələ qaranu.

SSSR Xalıq Komissardaru Sovetu, predpriatielərden direktordaru həm ucrezdenielərden nacal'niktaru progulşciktarqa qarata xoloq tədətev eştərenə xəkəm itev turahundaqı xalıq sudtarunun həm linejnuj sudtardun prigovordarun sud tarafunan turanan-tura predpriatiegə jəki ucrezdeniegə jebərelə torqan prigovordun kopiahı nigedendə ytərgə məzburdər.

Xəkəm itelgən keşene eştən squarqan vaqiqala predpriatielərden direktordaru həm ucrezdenielərden nacal'niktaru xəkəm itelevsenen janu xedmət urnu bujunsa jəki janu xedmət urnu bulmaha xoloq tədətev eştəre inspeksiahunun kyrhəteve bujunsa prigovordu artaban ytəv əsən xəkəm itelevsenen eştən squarulvu turahunda şunda uq xoloq tədətev eştəre inspeksiahına xəbər itergə məzburdər.

Eştərde sudqa jebərevden həm prigovordardu jerenə jetkerevden kyrhətelgən tərtiben bodqanu əsən predpriatielərden jetəkselərə həm ucrezdenielərden nacal'niktaru sud javap'lulqına tartturulular.

(TASS).

AGITATSIA HƏM PROPAGANDA KOMISSIALARЬNЬN BERENSE EŞ TƏƵRIBƏLƏRE MENƏN URTAQLAŞЬV

23 avoqusta komsomoldьn ətkə gazetalarь redaksiahьnda Əfə qalahьndaqь VLKSM-dьn rajon, qala komitetь ergəhendəge agitatsia-propaganda komissiahь predsedateldəre həm clendarьnьn kənəşməhe ytkərelde. Kənəşmələ sьqьş jahavsь iptəştər yddərenen eştərendəge berense eş təzribələre menən urtaqlaştьlar. Komsomoles həm jəştərdе politik-tərbiələv həm aktivtarđьn marksistik-leninsel uqьvđarьnda hər jaqlap jardam kyrhətevdə komissialarđьn eşen nisek artaban jaqşьrtьv saralarьn bildələnelər.

Gazetabьddьn bəgəngə nomerьnda bed kənəşmələ qatnaşьvsь qajhь ber iptəştərđen sьqьştarьn urьnlaştьrabьd.

JANЬSA EŞLƏVDEN BERENSE AĐЬMDARЬ

MERKULOV

(VLKSM-dьn Leninski rajon komitetьnьn agitatsia-propaganda komissiahь predsedatele)

VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь qararь nigendə VLKSM-dьn rajon, qala komitettarь ergəhendə agitatsia-propaganda eştəre bujьnsa ojoştorolqan komissianьn jaqşь eşləve bətə tər eştərđen uńьşьn xəl itə. Şunьn əsən də bьl komissialarđьn eşe ajrьvsa jaqşь qujьlqan bulьrqa təjeş.

Komissianьn kyptən tygel genə ojoştorolovьna qaramabtan, bed bajtaq eştər eşlənək. Təv başta aldan ńьqlap ujlap, eş planь tədənək. Oşo plandь ytəv bujьnsa komissia clendarьna ajrьm zadanielər birelep, komsomoldьn təvge ojoşmalarьna berketeldelər. Hər ber clen təvge ojoşma menən tьqьd əjləneş tota.

Bed əşkə başlaqanda VKP(b) tarixьn həm politgramotanь əjrənev bujьnsa ojoştorolqan tyŋərəktərđeŋ berehe lə eşləməj, xatta ular propagandis menən də tə'min itelməgəjnelər. Xəđer bed bьl tyŋərəktərđeŋ eşen jaqşьrtьv sarahьn kyrəbed. 4 tyŋərəkkə propagandis hajlap aldьq.

Komissia clendarь təvge ojoşmalarđa agitatsia-propaganda eşeneŋ toroşon tikşerep, bьl eşte jaqşьrtьv bujьnsa urьndarđa praktik eş alьp baralar. Faner fabrikahьndaqь komsomol ojoşmahь tarqalьv xəlenə kilterelep jetkerelgən bula. Bьl ojoşmanьn eşen jaqşьrtьvdь komissia clenь iptəş Zaxarova yđ qulьna ala. Unda komsomolestar menən həjləşep politgramotanь əjrənev tyŋərəge ojoştora, ul tyŋərək menən iptəş Zaxarova yđe jetəkselek itə.

«Juzuralles» komsomol ojoşmahьnda 8 aj bujьnsa VKP(b) tarixьn əjrənevselər menən sobesedovanie ytkərə almajđar. Bed bьl ojoşmaqa təjeşle praktik jardam kyrhəttek. Nьqlь əđerlek alьp barqandьn huŋьnda min bьnda VKP(b) tarixьn əjrənevselər menən V glava bujьnsa sobesedovanie ytkərđem.

Bed itke eş metodь menən eşləməjbed, kabinetta biklənep ultьrmajbьd, təvge ojoşmalar, komsomolestar menən tьqьd bəjləneş totabьd. Ə bьl bedđeŋ eştə iŋ məhime.

JƏŞ AKTIVTARĐЬN EŞENDƏ PRAKTIK JARĐAM KYRHƏTELHEN INE

RAXMANQULOV

(VLKSM-dьn Kirovski rajon komitetьnьn agitatsia-propaganda komissiahь clenь)

Bedđeŋ agitatsia-propaganda komissiahь sostavьnьn kypselege jəş aktivtarđan tora. Şulaj bulьvqa qaramabtan, bedgə eşləv juldarь kyrhətelməj, komissianьn eşe əbtənən kontrol' jahavsь juq. VLKSM rajon komitetь eşkə yrlətev menən genə tьnьslanьp qaldь. Bedđeŋ eş menən bətənləj qьđьqhьńmajđar.

Bed bəgəngə kəngə tiklem, xatta, kommissianьn predsedatelen də kyrgənebed juq. Predsedatel itep bildələngən iptəş Kamaletdinova ber nindəj səbəphed yđenə tapşьrьlqan eştən baş tarttь. Ə VLKSM-dьn rajon komitetь ni əsəndər iptəş Kamaletdinovanь bəgəngə kəngə tiklem eşkə quşalqanь juq.

Bed bjurola rablanьv əsen genə 3-4 tapqьr kilergə məzbyr bulđьq. Sənki bildələngən bjuro ultьrьşь, bjuro clendarьnьn jьjьlmavь səbəple, ber nisə tapqьr əđəldə. Huŋьnan, kyp kenə komissia clendarь bjuro ultьrьşьnda zaocna qьna rablandь'ar. Jəş aktivistarđьn eştərendə praktik jardam kyrhətergə kərək.

OTCOT-HAJLAV JЬJЬLЬŞTARЬN OJOŞQAN RƏVEŞTƏ - UĐQARЬRBЬĐ

Otcot-hajlav jьjьlьştarьna tulь əđerlekte tə'min itev, unьn uńьşlь yteven xəl itə. Şuqa kyrə lə bed hajlavđar ytkərev turahьnda VLKSM Yđək Komitetьnьn qararь sьqьv menən, uqa əđerlek eşenə başlanьq.

Iŋ təv instruksia menən yđem jaqşьlap tanьştьm. Unan komsorgtarđь jьjnap, ular menən bergə əjrəndek. Şunda otcot-hajlav jьjьlьştarьna əđerlek həm unь uđqarьv bujьnsa konkret eş planь tədənək. Komsomoles-aktivtarqa hajlavđarqa əđerlek bujьnsa ajrьm porucenielər birelde.

Hajlavđarqa əđerlekte bed jaŋь uqьv jьlьna əđerlek eşe menən bəjləp alьp barabьd. Komsomolka Utkina iptəşkə komitet tarafьnan berense jьl uqьrqa kiləsək balalarđьn ńьəbem alьv eşe tapşьrьlqajnь. Ul yđ eşeŋ namьđ menən ytəne. 8 jəşlek 102 balanь məktəpkə uqьrqa ьlьqtьrđь. Komsomolka Fionino-va jaŋь uqьv jьlьna əđerlek ajqaniь məktəpte bidəne. Stena gazetahь redaktorь iptəş Dergalinova gazeta sьqarьvqa əđerlənə.

Hajlavđar turahьndaqь instruksianь komsomoldьn dəjəm jьjьlьşьnda əjrəndek. 31 avqusta taqь la komsorgtarđь jьjnap, hajlav texnikahь turahьnda aŋlatasaqbьđ. Bedđeŋ ojoşmala bətəhe 65 komsomoles. Ularđьn bətəhe lə hajlavđarđьn qajsan, qajđa, nisə səqəttə yteven jaqşь belələr.

2-se sentəbrđən 7-se sentəbrgə tiklem otcot-hajlav jьjьlьştarь gruppalarđa, ə 9-sь sentəbrđə komitettьn dəjəm otcot-hajlav jьjьlьşь uđqarьla. Xəđer bed bətəbed đə otcot dokladьna əđerlənabed. Bьl eştə miŋə bətə komitet clendarь la, aktivtar đa praktik jardam kyrhətələr.

Prokoşeva.
Əfə, 38 urta məktəp komsomol komitetь sekretarь.

Hajlavđar kənən proizvodstvo əlgəşevđəre menən qarşьlajđar

1940 jьldьn başlarьnda «Ufimneftezavodstroj» podsobnьj predpriatie upravleniehe ergəhendəge komsomol ojoşmahь bik nasar eşləjine. Elekke komsorg Demin ojoşmanь tarqatьv xəlenə kilterep jetkerə, clenlьq vznostarь vaqtьnda jьjnalmaj. Oşo həđəmtələ qajhь ber komsomolestar əsər, xatta 9-ar ajqa vznos tyləməjənsə jərəjdər. Demin yđe 13 ajqa vznos tyləməj. Komsomolestar arahьnda ber tərlə lə politik-tərbiə eşe alьp barьlmaj ine.

VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь qararьnan huŋ bьl ojoşma partia ojoşmahь jarđamьnda yđ eşeŋ qajtanan qorđo. Bələ kəs ojoşmalaqь jeteşhedlektərđe bətərəvgə tuplandь. Həđəmtələ, ojoşmanьn jədə tanьmablьq bulьp ydgərđe, komsomolestarđьn aktivlьqь artь. Ularđьn kypselege xəđer sextarđa agitatorlьq eşen alьp baralar. Komsomoles Sergejev həm Mamaşeva. iptəştər agitmassovьj eş bujьnsa iŋ jaqşь aktivistar. Komsomolestarđьn initsiativahь menən kontora ergəhendə sport majđanь buldьrьldь.

19-sь avqusta bulьp ytkən hajlav aldь jьjьlьşь đur aktivlьq menən ytte. Bьl jьjьlьşta komsomoles tokar' Başkov, elektromontjor Zeludkov, slesar Uxanov həm Tkacov iptəştər eş normahьn 200 protsentqa jetkerep ytəv jəkləməhen alьp, bətə komsomolestarđь la sotsialistik jarьşqa saqьrđьlar.

Bьl jьjьlьşta sьqьş jahavsь iptəştər hajlavqa qarata stena gazetalarь sьqarьv, qьđьl məjəştə jьhazlandьrьv, unda dezurestvo qujьv jəkləmələren aldьlar.

N. M.

Tujmazьla hajlavđarqa nisek əđerlənələr

Tujmazь rajonьndaqь komsomoldьn kyp kenə təvge ojoşmalarь hajlavđarqa əđerlekte kiŋ jəjelderđelər. Ular hajlavđar kənən proizvodstvo əlgəşevđəre menən qarşьlav əsən kərəşələr. «Yrnək» kolxozь komsomolestarь hьv tirmənen remontlavda initsiator buldьlar. V. Başindin kolxozьnьn 17 komsomolesь ojoşqan rəveştə başaq jьjnarqa həm igen ebkertlavgə sьqtьlar.

147 hanlь burovojđьn komsomoles neftseləre komsomol'ski vaxta tədəjđər. Oşo ajqanlь komsomolestar javaplь eş ucastkalarьna ytkərelələr. Məbələn, eşse Ablazov tormozcik itep yrlətelde.

Lakin, dəjəm alqanda rajonda hajlavđarqa əđerlek his qənəqətlənerlek tygel. VLKSM-dьn rajon komitetь (sekretarь iptəş Şəfiqov)komsomolestarđьn staxanovsьl xərəkətendə nisek qatnaşьvđarьn belməj. Iŋ đur neftselər ojoşmahьnda 150 komsomolestьn ni barь- 20-he genə staxanovsь.

Komsomol ojoşmalarь SSSR Verxovnьj Sovetьnьn 26 ijyn Ukazьn nəsar ytəjđər.

Rajkom, komsomolestar arahьnda hajlavđar turahьndaqь instruksianь anlatьvđь ojoştorməj. Oşo həđəmtələ kyp kenə komsomolestar hajlav turahьndaqь instruksia menən tanьş tygeldər.

I. Dokucajev.

KOMISSIANЬN EŞE OPERATIV BULЬRQA TEJEŞ

TEMERBULATOVA

(VLKSM-dьn Qala Komitetь ergəhendəge agitatsia-propaganda komissiahь predsedatele urьnbaьarь)

Bedđeŋ komissiala bətəhe lə keşe. Komissia clendarь itep iŋ eşlekle, energialь, talantlь ojoştorovsьlarđь hajlap aldьq. Ularđьn 5-he «VKP(b) tarixьnьn qьđqasa kursь»n urta zveno bujьnsa əjrənevđe tamamlanьlar. Xəđer ular marksizm-leninizm klassiktarьnьn əbərđəren əjrənev əbtəndə eşləjđər. Komissia clenь iptəş Artamanova VIII glavanь əjrənə. Min yđem 1939 jьldь pedagogia institutьn tamamlanьm. Xəđer đə yđemdeŋ idea-politik belem kimələmde kytərev əbtəndə eşləjem. Leninđeŋ «Nəmə eşlərgə» tigən əbəren əjrənəm.

Bed đur telək həm dərt menən eşkə başlanьq. Eş planь tədəgəs tə komissia clendarьn qalalaqь rajondarqa berketek. VKP(b)-nьn qala komitetь menən berlektə qalalaqь komissia clendarьnьn kənəşməhen uđqarđьq. Unda komissia clendarьna eşte nisek başlav juldarь kyrhətelde. Ikmək zavodь, tegev fabrikahь həm başqa komsomol ojoşmalarьndaqь agitatsia-propaganda eşeneŋ toroşon tikşerep, praktik jardam kyrhəttek.

Komissia clenь iptəş Artamanovaqa VKP(b) tarixьn əjrənevse komsomolestarqa leksia ojoştorov eşe tapşьrьqajnь. Ul VII glava bujьnsa leksia uđqarđь. Bьl leksiala qatnaşьvsьlar elekkegə qaraqanda kyp buldь. VIII glava bujьnsa ikense leksianь 27-se avqusta uđqarabьđ. Xalьq-ara Jəştər Kənən uđqarьv bujьnsa plan tədənək. Komsomol ojoşmalarьna dokladchiktar bildələnep, ular əsən instruktaz ytkərelde.

Komissia clenь iptəş Balonov Molotovski rajonьndaqь komsomol ojoşmalarьnda SSSR Verxovnьj Sovetьnьn 26-sь ijyn Ukazьnьn nisek formoşqa aşьrьlьvь tikşerelep, kyp kenə urьndarđa bьl Ukazđь bođov fakttarьn asa.

Bьlar əle bedđeŋ eşebedđəge berense ađьmdar qьna. Bedđeŋ eştə đur jeteşhedlektər đə bar. VLKSM-dьn Kirovski rajon komitetьna, bed vaqtьnda təjeşle jardamdь kyrhətmənek. Oşo həđəmtələ bьndaqь agitatsia-propaganda komissiahь əle bulha praktik eşkə başlaqanь juq. VLKSM-dьn Molotovski həm Stalinski rajon komitettarь ergəhendəge komissialar menən də təjeşle bəjləneş totqanьbьđ, ularđьn eştərendə praktik jardam kyrhətkanebed juq. Bьl komissialar əle bulha tulь kileş komplektovat' itelməgəndər. Bьl javaplь eşkə qujьlqan komissia predsedatel'dəre lə yđ eştərenə halqьn qarajđar. Bedđeŋ burьs, bətə komissia clendarьn da praktik eşkə başlavđarьn tə'min itevđən tora.

XALIQ-ARA ŞPIONDIN YLEVE

Telegraf Trotskiðın yleve turahında xəbər kilterðe. Amerika gazetalarının xəbər itevðərensə, hunqı jıldarða Meksikala jəşəgən Trotskiqa həzym jahalqan. Həzym jahavsı — Trotskiðın ejərsendərenən həm iŋ jaqın keşelərenən berehe — Zak Mortan Vandendrajş.

Ismen bətə donja xeðmətsəndəre jerənes həm ləqnət menən əjtə torqan keşe, kyp jıldar bujına eşselər sıjnfının həm unın avangardı— bol'şeviktar partiahının eşenə qarşı kərəşkən keşe qəbergə inde. Kapitalistik ildərðeŋ xakimlek itevse sıjnıftarı yðenen ışanısıb jalsıhın juqalttılar. Sit il razvedkaları oðaq jıldar bujına eşləgən bik ður agentın, keşe ylterevselərðe ojoştorovsını, yðenen kontrrevolytsion maqsattarına ireşev əsən ber tərlə sredstvonan da jerənməj torqan keşehen juqalttılar.

Trotski predatellek həm xianat itevðeŋ, politik ike jeðlələk həm litsemerlıq itevðeŋ oðon julın ytte. Lenin 1911 jılda uq əle Trotskiqa «luduşka» tip juqqa qına əjtməne. Həm bıl urınlı birelgən isem Trotski əbtəndə mənŋegə qaldı.

Trotski yðenen politik eşen men'şevik-antirevolytsioner rəveşendə başlanı. 1903 jılda uq inde, RSDRP-nıŋ ikense sjezında ul Martovtın həm başqa antirevolytsion men'şevistik liderðardın qaraştarın jaqlap həm ularqa bulışlıq itep Leningə qarşı uðal sıqış jahaj. Tiððən, russ-japon huqışı başlanıv vaqtına, Trotski yðenen otstupnik həm antirevolytsionerlıq jeðən taqı la asıqtan-asıqıraq kyrhətə. Ul maxrovoj oborona-sıılıq pozitsiahına, jəqni batşa, pomeşciklar həm kapitalistar «vatanın» jaqlav pozitsiahına təgərəj.

1905 jılqı revolytsianı Trotski jaman atlı «permanent» revolytsia teoriahı menən qarşı aldı. Bıl proletariattı qoralhıðlandırıv, unın kəstəren demobilizovat' itev teoriahı ine. 1905 jılqı revolytsia jeŋelgəs Trotski men'şeviktarqa — likvidatorðarqa bulışlıq itə.

Vladimir Il'ic Lenin ul vaqıtta Trotski turahında bılaj jaðða:

«Trotski yðen ojathıð kar'jerist həm fraksioner rəveşendə alıp barða... partia turahında lıqırðaj, ə yðen bətə başqa fraksionerðardan da nəsar tota».

Trotski, bildəle bulqanınsa, Leningə qarşı sıqıvsı bətə gruppalar həm aqımdarðın antirevolytsion men'şevistik avqust blogın ojoştorovsı buldı.

1914 jıldın avqusında başlanqan imperialistik huqışıtı Trotski barrikadalarðın tesıtında Trotskiðın bətə predatellek, xianatsılıq juli bətə donja aldında asıp birelde: bıl protsesta xəkəm itelevselər, Trotskiðın iŋ jaqın keşelərе, yððərenen həm yððəre menən ularðın şefı Trotskiðın da **1921 jıldan uq inde sit il razvedkalarının agenttarı, xa'ıq-ara şpiondar bulqanılqtarın** tanınılar. Ular başında Trotski torqanı xəlda Anglia, Fransia, Germania, Japonianın razvedkalarına həm general'nıj ştabtarına tırışıp xeðmət ittelər.

Kontrrevolytsioner, xianatsı Trotskiðı sovet xəkyməte 1929 jıl beððen tıvqan ildən qıvıp jebərgəs, Jevropa həm Amerikanın kapitalistik krugtarı unı yð qosaqtarına aldılar. Bıl osoraqlı tygel ine. Bıl zakonlı ine. Sənki Trotski bik kyptən inde eşselər sıjnfın eksploatatsialavsılarqa xeðmət itergə kyskəjne.

Trotski keşelektən tybən təşəvðeŋ iŋ sigenə barıp jetep yðenen avðarında yðe butal dı. Unı yðe jaqlı keşelər yk ylterðelər. Unı şul uq yðe tarafınan məjəştən torop keşe ylterevgə, xianat itevgə, eşselər sıjnfına qarşı, Sovettar ilenə qarşı predatellekkə həm javızlıqqa əjrətelgən terroristar juq ittelər. Kirovtı, Kujbıjşevtı, M. Gor'kiðe javızdarsa ylterevðe ojoştorqan Trotski yðenen yk məkerlegenen, xianatsılıqının, hatlıq jənlegenen, javızlıqının qorbanı buldı.

Bıl qəbəxət keşe manlajına bətə donja şpionı həm keşe ylterevsehe tamqahın alqan xəldə qəbergə inep, yð tormoşon şulaj xurlıq menən tamamlanı.

(«Pravda» 24-se avqust).

———

TROTSKIÐIN YLEVE

LONDON, 22-se avqust (TASS). Bəgən Londondan radio: Trotski yðenə jaqın keşelərenən berehenen həzymenən başı jarılıp, Meksikala bol'nitsala ylde, tip xəbər itte.

—✦—

Berlinde bombaqa totov

Berlin, 26 avqust. (TASS). Garmanianın informatsion bjurohı, 25-nən 26-sı avqust tənəndə Berlin əbtənən ber nisə doşman samoljottarı osop yttelər həm Berlinden qala sitendəge ike urnına zazigatel'nıj bombalar taşlanılar tip xəbər itə. Bombalar ber tərlə lə zarar kilterməneler. Doşmandın ber samoljotı, kire qajtqan vaqtında, Germanianın zenit artilleriahı tarafınan atıp təşərəldə.

Hyrəttə: (Öfə) 11-se məktəpten VI klasına uqıtqa inevselər geografia dəresenən konsul'tatsiala.

(Ş. Urazbaxtin fotohı).

UQIVSILAR HANI 2 MEN KEŞEGƏ ARTA

KUŞNARENKO. Kuşnarenko Plodoovoc texnikumında qabul itev başlandı. Bik kyp jəştər bıl texnikumqa inergə teləjðər. Unda bulqan 65 urınqa 150 qariza birelde. 12 otlicniktı direksia hınavhıð aldı.

Texnikum janı uqıv jılına jaqşı əðerlənde. Texnikumqa həm dəjəm torlaqtarqa remont uðqarıldı, qışqa jetərlek tikdem utın əðerlənde.

Bındaqı pedagogia ucilişcehe lə janı uqıv jılın jaqşı əðerlek menən qarşılaj. Uqıtıvsılar sostavı komplektovat' itelde. Remont tamamlandı. 1 meŋ kubometr utın əðerlənde. Bında bulqan 105 urınqa 406 qariza birelde. 46 otlicnik texnikumqa hınavhıð alındı.

Rajon kyləmendə bıjı məktəptər seltəre həm uqıvsılar hanı bajtaq arttırıla.

Qaratəkə həm Axıjstin avıldarında tulı bulmaqan urta məktəptər asıla. Bətəhe 21 urta həm tulı bulmaqan urta məktəp, ike texnikum eşləjəsək. Uqıvsılar hanı uðqan jılqıqa qaraqanda 2 meŋ keşegə artasaq.

Kalinin həm Budjonnıj ismendəge avıl xuzalıqı arteldərenen clendarı yð initsiativaları menən janı məktəptər halalar. Xəðer bıl məktəptərðe halıv eşe tamamlarıv aldında.

Rajon kyləmendə bətəhe 6 urında janı məktəp halına.

Rajondaqı məktəptərðeŋ kyvehe janı uqıv jılına tulıhınsa əðerðər.

—✸—

Janı uqıv jılın tyðemheðlek menən kətələr

Asqar. Əbjə'il rajonı. Əbdelqazı avılındaqı başlanqıs məktəp uqıvsıları məktəptə zanətie başlanıvðı tyðemheðlek menən kətələr. Məktəp janı uqıv jılına tulıhınsa əðerlənde. Remont eşe ijyldeŋ berense jartıhında uq tamamlandı. Məktəpteŋ eske jaqı tulıhınsa tərtipkə kilterelgən həm jaqşı itep jıhazlandırılqan. Qışqılqqa jeterlek utın kitelep həm taşılıp qujılqan. Qələm, qaqıð, ruckalar, uqıv kitaptarı, kartalar alınqan.

Bıl məktəp menən jetəkselek itevse «Xeðmət batırlıqı əsən» medale menən nagradlanqan iptəs Valiev janı uqıv jılın məktəpteŋ tulı əðerlege menən başlav əsən ajrıvsa jaqşı eşlənə.

—✸—

TEXNIKUM ASILA

Öfə neft' qıvıv zavodı majðanında kiske texnikum filialı asıla. Bında bətəhe əs byleksə—neft' həm jahalma jaqıvlıqtar texnologiahı, organik həm organik bulmaqan matdələrðeŋ ximiahı, neft' qıvıv zavodtarının elektrooborudovanieləren eksploatatsialav həm remontlav bylekseləre bulasaq.

Texnikumda sotsialistik xeðmət masterðarı kursın tamamlavsı eşselər, staxanovsılar həm masterðar uqıjasaqtar.

N. Krasnov.

TƏRLƏHƏNƏN

* Bozajaz rajon məqarii bylege 1940—41-se uqıv jılına əðerlənev uŋajı menən uqıtıv metodikahı bujınsa ber ajlıq kurs ojoştorðo. Bı kursta kyptən tygel məktəpkə kilgən 48 jəş uqıtıvsı uqıj.

* Stərlebaşta kənənə 100 keşe jıvındırırlıq janı munsa halına. Munsa ergəhendə dezokamera eşləjəsək.

Bıl munsanı haldırıv əsən 30 meŋ humdan artıqıraq aqsa bildələngən. Ul bıjı eşləj başlajasaq. (BaşTASS).

Vaqıtlı redaktor:
Ju. BAQIEV.
Врид. редактора:
Ю. БАКЕЕВ.

П-2591. Redaksia adresı: Öfə qalahı, Volodarski uramı № 2. Telefon № 87—15. «Okt. Natisk» tipografiahı.

Bətə ildərđeŋ proletarđarь, berlәşegeđ!

1940 jьl
30 avoqust
joma
№ 90 (1453)
Ajrьm hanь
10 tin.

LENİNSE

ленинсе

„Ленинсе“ Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьŋ
Başqortostan Өlkə
hәm Өfə qala
Komitettarь
organь.

SOTSIALISTIK JARЬŞ BAJRAOҢЬN JUOҢARЬRAQ KYTƏRƏJEK

Gyzəl staxanovsьl xərəkətteŋ başlanьvьna biş jьl tuldь. Bьnan 5 jьl elek 1935 jьldьŋ 31 avqusьnda danlьqlь xeđmət menən maqtalqan şaxtjor Aleksej Staxanov Stalin ismendəge «Sentral'naja Irmino» şaxtahьnda ydeneŋ elgələ həm juqarь xeđmət jetəşterevsənlege menən sotsialistik jarьştьŋ jaŋь həm bөjөk etabьn başlanь.

Millionlaqan sovet eşselәre Aleksej Staxanovtьŋ gyzəl metodьn đur kytərenkelek həm dərt menən qarşьlanьlar. Sotsialistik promьjşlennostьŋ bətə tarmaqtarьnda la staxanovsьl xərəkət başlandь.

Staxanovsьl xərəkəttеŋ jьldam rəveştə jəjelə barьvь, bətə xalьq xərəkətenə əverelevc, staxanovsьlarđьŋ Bətəsojuz kәŋәşməhendəge iptəş Stalin əjtkənsə «Iŋ təvlə eşselərđeŋ material xəleneŋ tamьrьnan jaqşьrьvь staxanovsьl xərəkətteŋ nigeđe buldь. Jəşəv jaqşьrđь, iptəştər, jəşəv kyŋelleləndc. Ə kyŋelle jəşəgən saqta eş tə ьraj. Eşləp sьqarьvđьŋ juqarь normalarь şunan kilep sьqa. Xeđmət gerojđarь həm geroinalarь şunan kilep sьqa. Staxanovsьlar xərəkətenеŋ tamьrь bətəhenən elek bьna oşonda».

Staxanovsьl xərəkət biş jьl esendə giganttarsa kiŋ jəjelde. Staxanovsьlarđьŋ Bətəsojuz kәŋәşməhendəge iptəş Stalindьŋ «Bөgөn staxanovsьlar ađ əle, lәkin irtəgə ularđьŋ un tapqьr kyp bulasaqьnan kem şiklənə alьr» tigən gyzəl hyđđəre bətə tulьlьqь menən rablandьlar. 1940 jьldьŋ başьna staxanovsьlarđьŋ hanь transporttaqь bətə eşselər hanьnьŋ biştən ike өlөşөn, promьjşlennosta biştən өs өlөşөn təşkil itə ine. Transport həm promьjşlennostaqь staxanovsьlar armiahь ydeneŋ safьnda inde 31,2 million keşe itəpləj.

Sotsialistik avьl xuzalьqьnda la staxanovsьlar otrədь jьldan-jьl ybə. 1939 jьlqь Bətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgədməhendə sotsialistik malsьlьq həm jerselekteŋ kyrnekle keşelərenən 156 meŋ keşe qatnaşha, 1940 jьlqь kyrgədmələ 215 meŋ keşe qatnaştьlar.

Ordenlь Başqortostandьŋ predpriatielәre, ucrezdenielәre lə staxanovsьl xərəkəttеŋ bişjьllьqьn đur uŋьştar menən qarşьlajđar. Məbələn, 8-mart ismendəge tegev fabrikahь 1940 jьldьŋ jartь jьllьq proizvodstvo planьn 111 protsentqa jetkerep ytəne. 6-sь sex instruktorь komsomolka Skorodumova, smennьj master komsomolka Vasil'jeva iptəştəndeŋ jetəkselegendə jartь jьllьq plandь 184 protsentqa jetkerep ytəvgə ireşte.

Staxanovsьl xərəkəttеŋ initsiatorđarьn—Başqortostan Verxovnьj Sovetьnьŋ deputatь ştukaturşcik Qətiət Rəxmətullin, 8-se mart ismendəge tegev fabrikahьnьŋ instruktorь, Başqortostan Verxovnьj Sovetьnьŋ deputatь iptəş Safinanь həm başqa jөđərlөgөn staxanovsьlarđь respublikanьŋ bətə eşselәre belələr həm ularđьŋ gyzəl eştəre menən qorurlanalar.

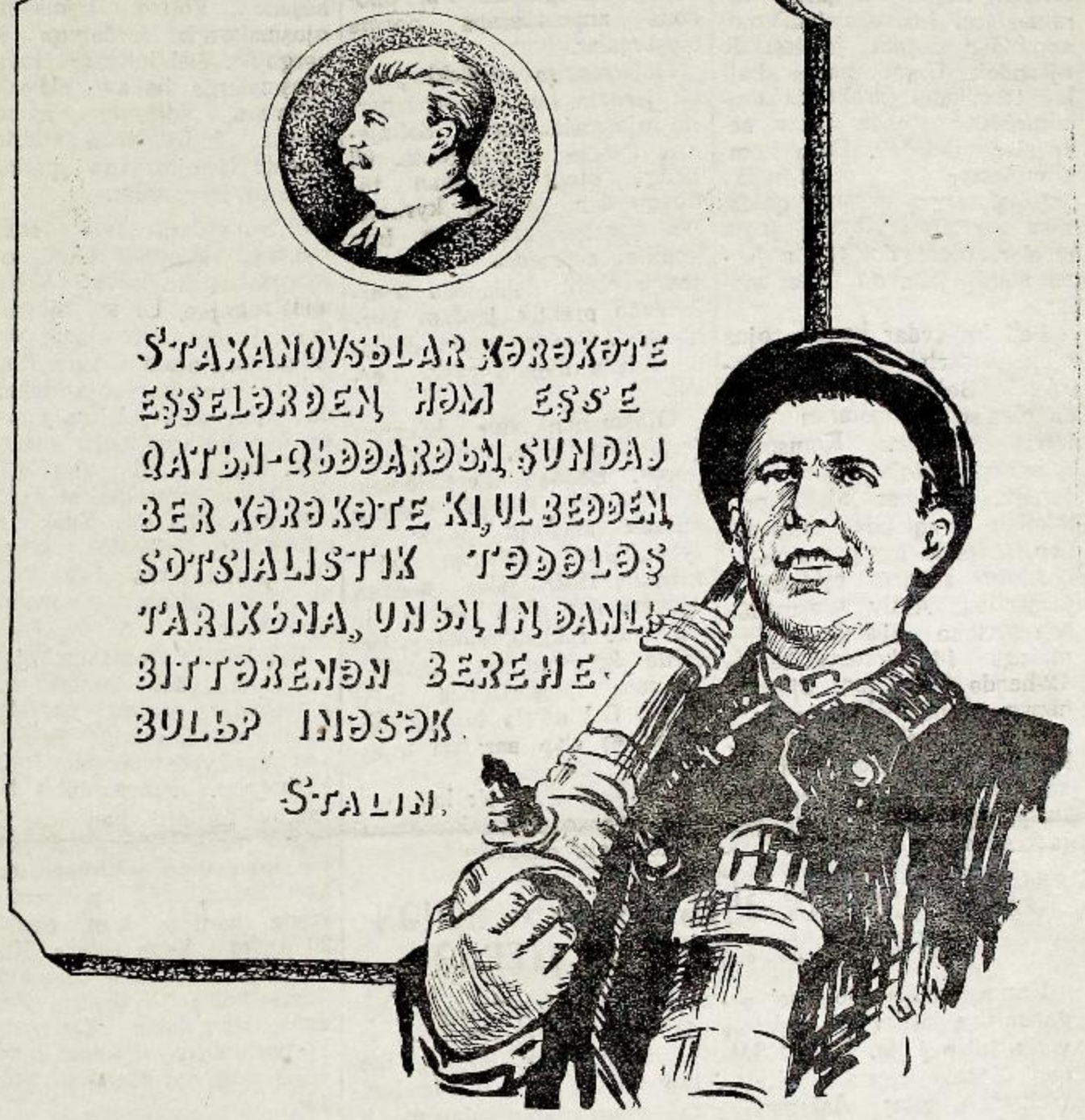
Staxanovsьl xərəkəttеŋ 5 jьllьqьn bajram itev menən bergə beđđeŋ alqa taqь la đur həm javaplь burьstar qujьla.

Xəđerge xalьqara obstanovkala Sovettar Sojuzь yđeneŋ oborona həm xuzalьq qevəten taqь la nьqьraq kөsəjtergə tejeş. Xalьq xuzalьqьnьŋ bətə tarmaqtarь xəđer kyp produksia birergə tejeştər. Ə bьnьŋ esən kyberək həm ьramlьraq eşlərgə kərək. Şuqa kyrə lə predpriatielərđeŋ jetəkselәre həm komsomol ojoşmalarь iŋ təvlə eş kөnөn maksimal' rəveştə tьqьđlandьrьv, bətə 480 minutlьq eş vaqtьn tulьhьnsa fajđalanьvqa ireşergə tejeştər.

Sotsialistik jarьş tulь hөđөmtələr birhen esən, bətə eşselər həm bigerək tə proizvodstvoqa jaŋь kilgən jəştərđe staxanovsьl eş mөtodtarьna ejə bulhьndar esən komsomol ojoşmalarь bьl xərəkəttеŋ başьnda bulьrqa tejeştər. Ular bьl gyzəl xərəkət menən bol'şeviktarsa jetəkselek itergə, staxanovsьlar turahьnda armaj-talmaj qajqьrьrqa burьslьlar.

Staxanovsьl xərəkəttеŋ bişjьllьqьn SSSR Verxovnьj Sovetьnьŋ xeđmət turahьndaqь Ukazьn tajpьlьşhьđ ytəv esən bətə xalьq jarьşьn jəjelderev menən bi'dələjek! Sovettar xөkymətenеŋ başь iptəş Molotovtьŋ SSSR Verxovnьj Sovetьnьŋ VII Sessiahьnda hөjlөgөn dokladьna ileveđgə kyberək neft', kymer, motor, mө'aldar birev esən konkret eş menən javap birəjek!

Sotsialistik jarьş bajraqьn juqarьraq kytərəjek!

STAXANOVSЬLAR KөNөNƏ BYLƏK

Өfə Voroşilov ismendəge ajaq kejemdəre tegev fabrikahьnьŋ komsomolestarь həm jeştəre gyzəl staxanovsьl xərəkətteŋ bişjьllьqьn đur proizvodstvo uŋьştarь menən qarşьlajđar. Ular berense nөvbəttə xeđmət dissiplinahьn nьqьtv, eş kөnөn tulьhьnsa fajđalanьv, progul buldьrmav esən nьqlь kөreş ojoştorđolar.

Proizvodstvola komsomolestar həm jeştərđən staxanovsьlardьŋ hanь kөndən-kөn arta. Ular arahьnda jəş komsomoles iptəş Ben kөndəlek eş normahьn sistematik rəveştə 130—140 protsentqa ytəj. Ul staxanovsьlarđьŋ gyzəl xərəkətenеŋ bişjьllьqь kөnөnə bylək itep aj hajьn 200—250 humlьq tovarqa ekonomia jahavqa ireşte.

Kөndəlek eş normalarьn 140—150 protsentqa jetkerep ytəvse komsomoles Irbulatov, Urmanov, Sefiətullina kevek aldьnqь iptəştər fabrikala qajət kyptər.

Lәkin bed bьnьŋ menən genə tьnьslanьp qala almajbьđ. Staxanovsьlar kөnөn bajram itev menən bergə, bed staxanovsьlar hanьn ikelətə artьrьp, ilgə jaqşь sьjfatlь, kyp produksia birev esən bol'şeviktarsa kөreşergə tejesbed.

Bajkov.

Qьrqьv sexьnьŋ komsorgь.

—☆—

Staxanovsьl xərəkəttеŋ bişjьllьqь xөrmətenə

«Qьđьlqь» kolxozьnьŋ (Qьrmьđqalь rajonь) komsomoles həm komsomolkalarь staxanovsьl xərəkət'eŋ bişjьllьqьn đur uŋьştar menən qarşьlajđar. Ular bьl kөrgə bylək itep bьjьlqь mul urozajđь qьđqa vaqьt esendə juqaltьvhьđ jьjnap alьv esən nьqlь kөreş ojoştorđolar. Hөđөmtələ, kolxozdьŋ komsomolestarь—Qjajsina Şakira, Kuzejeva Zөbəjđə həm Sabitova Fətixa iptəştər urozaj jьjnav eşendə bətə kolxozsьlarqa өlgө bulьrlьq eş hөđөmtələre birələr. Ular kөndəlek normanь 170—200 protsentqa jetkerələr.

Murzin.

Xalьqara Jəştər Kөnө xөrmətenə

5250 metr bejeklektan gruppovoj hikerev

27 avqusta Məskəv ergəhendəge aerodromdarđьŋ berehenən havaqa jerel passazir samoljottarь kytərelđelər. Samoljottar bortьnda Məskəvdəge aeroflot upravleniehenеŋ komsomolestarь—sovet paraşytizmьnьŋ masterь Jegorov iptəş, paraşyt sluzbahьnьŋ instruktorđarь Zilki, Odintsov həm başqa iptəştər buldьlar.

Ber səqət samahь vaqьt uđqas, maşinalar 5000 metrđan artьq bejeklektə buldьlar. Bьnda 10 gradus halqьnlьq ine. Tybəndə tөrkөmtөrkөm kөslө bolottar jөđə. Al'timetr strelkalarь 5250 metr bejeklekte kyrhətkəs, paraşytistar ber yk vaqьtta tip əjterlek samoljottarđan tybəngə taşlandьlar.

Juqarьnan gruppovoj hikerev uŋьşlь uđđь. Paraşytistar bildələngən urьnqa tөgəl posadka jahap, zadaniene otlicnoqa ytənelər. Ular yđđarenеŋ gruppovoj hikerevđəren Xalьqara Jəştər Kөnөnə arnanьlar.

(TASS).

KOMSOMOL TORMOŞO

Hər ber komsomoles otcot-hajlav jьjьlьşьnda aktiv qatnaşьrqa tejeş

BEƉ ƏƉERLEK MENƏN QARŞLAJBЬƉ

Beƌƌeŋ ojoşmala otcot-hajlav jьjьlьşь 3-sə sentəbrƌə uƌqarьlasaq. Hajlavqa əƌerlek eşenə beƌ kyptən başlanьq. VLKSM Yƌək Komitetьnьŋ hajlav uƌqarьv turahьndaqь instruksiahьn komsomoldьŋ dəjəm jьjьlьşьnda əjrəndek. Unan başqa hajlav texnikahь turahьnda komsomolestar menən ajrьm besedalar ytkərƌek. Bətə komsomolestar ƌa otcot-hajlav jьjьlьştarьnьŋ qasan, qajƌa, nisə səqəttə yteven jaqşь belələr, otcot dokladь bujьnsa sьqьş jahavqa əƌerlənələr.

Beƌ hajlavƌar kənən sojuz eşen jaqşьrtьv menən qarşьlajbьƌ. Bətə komsomolestar ƌa clenlьq vznostarьn vaqtьnda tyləjƌər. Komsomol xuzalьqьn nьqlь tərtipka kilterƌek. Hər ber jьjьlьş protokolьn vaqtьnda oformit itep, jaqşьlap tegep barabьƌ.

Aktiv menən eşləvƌe la jaqşьrtьq. Aktiv ojoşmanьn təp kəsənə əjlənde. Ojoşmalaqь 14 komsomolestьn 12-hendə komsomol ojoşmahьnьn poruceniehe bar.

5 komsomoles elekke hajlav ucastkahьndaqь jort xozəjkalarь arahьnda agitator bulьp, ike komsomoles şefqa alьnqan məktəptə pioner vozatьjь bulьp eşləjƌər. Komsomoles Jusov fizkul'tura tyŋərəge menən jetəkselek itə. Bьl tyŋərəkkə jərəvse doprizьjvnik Zarilov həm Ioffe iptəştər 4-ər oborona znacoktarьna norma tapşьrƌьlar.

Hajlavƌarqa əƌerlektə praktik jarƌam kyrhətev əsən partia ojoşmahь beƌgə Səlixjanov iptəşte bildələgəjne. Ul beƌgə otcot dokladьn təƌəvgə ƌur jarƌam kyrhətə. Beƌ hər kən kis, eştən huŋ komitet sekretarь ipteş Losovqa otcot dokladьna əƌerlənevƌə praktik jarƌam kyrhətəbeƌ. Beƌƌeŋ otcot dokladь tulьhь menən əƌer tierlek.

Ojoşmanьŋ ƌur jeteşheƌ jaqь itep şunь kyrhəterg kərək. Beƌƌeŋ ucrezdenielə komsomolqa inergə dostoin bulqan aldьnqь jəştər aƌ tygel. Şulaj bulьvqa qaramabtan 1940 jьlda beƌƌeŋ ojoşma ber genə keşegə lə yьməne. Bildələ, aldьnqь jəştərƌe komsomolqa alьv yƌ aqьşьna tapşьrьlьrqa tejeş tygel. Bьl əlkələ lə beƌ kəndələk eş alьp barьrqa tejeşbeƌ.

Kərimova.

Başnarxozucot komsomol komitetь clenь.

HAJLAVƉARQA ƏƉERLEKTƏ PRAKTIK JARƉAM KYRHƏTƏLƏR

Otcot-hajlav jьjьlьştarьn uŋьşlь itep uƌqarьv əsən VLKSM-ƌьŋ Qьjqь rajon komitetь, rajon yƌəgendəge komsomoles-aktivtarƌan 50 keşene kolxoz komsomol ojoşmalarьna jarƌamqa jebərgəjne. Bьl iptəştər təvge ojoşmalarƌa hajlav aldь jьjьlьştarь uƌqarьv menən bergə, hajlavƌarqa əƌerlek eşendə lə ojoşmaqa praktik jarƌam kyrhətələr.

Tybən-Qьjqь avьl sovetьndaqь kolxoz komsomol ojoşmalarьna iptəş Vəliev bildələngəjne. Ul bьl ojoşmalarƌa hajlav aldь jьjьlьştarь uƌqarƌь. Ibrahim ismendəge kolxoz komsomol ojoşmahьnda hajlav aldь jьjьlьşь ajrьvsa ƌur kytərenkelek menən ytte. Hajlav aldь jьjьlьşьnda bətə komsomolestar ƌa qatnaşьp, VLKSM Yƌək Komitetьnьŋ hajlavƌar uƌqarьv turahьndaqь instruksiahьn ƌur qьƌьqhьnьv menən əjrəndelər.

Bьl kolxoz komsomol ojoşmahь hajlavƌar kənən ƌur əlgəşevƌər menən qarşьlaj. Bətə komsomolestar ƌa kolxoz proizvodstvohьnda əlgə kyrhətələr. Komsomoles Nizamov Tahir 6 kən esendə urqьs maşina menən 30 gektar igen urьp, normanь hər kən hajьn 120 protsentqa ytəne həm 6 kən esendə 23 xeƌmət kənə eşlənе. Kəltə bəjləv eşendə eşləvse komsomolka Vədutova Fərzənə, Əxmətşina Zəjtynələr eş normahьn sistematik rəveştə 110 protsentqa ytəjƌər.

Bьl kolxozda kyp kenə komsomolestar javaplь eştərƌə eşləjƌər. Komsomolka iptəş Nizamova Jəvhər kolxozƌьŋ xata-laboratoria mədire, iptəş Zonov uqьv əjə mədire bulьp eşləjƌər. Ular kolxozsьlar arahьnda jaqşь eştəre menən maqtalalar.

A. Ojazim.

HAJLAVƉARQA ƏƉERLEK EŞE MENƏN JETƏKSELEK ITMƏ JƉƏR

Xəjbulla rajonьndaqь qajhь ber komsomol ojoşmalarь komsomoldьŋ jetəksel organdarьna ytkəreləsək hajlavƌarqa eşlekle əƌerlek alьp baralar.

Byrebaj rudnigь, «Kiŋ tuqaj», «Krasnaja zvezda» həm başqa kolxoz komsomolestarь otcot-hajlav jьjьlьştarьna əƌerlek ajqanlь mul urozajƌь juqaltьvhьƌ jьjnap alьv, proizvodstvola eş ьramlьlьqьn kytərev jəkləmələren alьp, proizvodstvola staxanovsьl eş əlgələre kyrhətələr. «Jaŋь Şərq» kolxozьnda 3 jьldan birle kombajner bulьp eşləvse Istənov Şəjxlislam eş normahьn sistematik rəveştə 200 protsentqa ytəj. Kyptən tygel genə poizvodstvonan ajrьlmajьnsa traktoristar kursьn tamamlavsь komsomolka Istənova Bikə kombajnda, şturval'şitsa bulьp eşləj. Berense jьl qьna eşləvenə qaramabtan kolxozsьlar arahьnda jaqşь eşləve menən maqtala.

Lakin bətə urьndarƌa la hajlavƌarqa əƌerlek jaqşь qujьlmaqan. «KIM», «Taş tuqaj», «Qьƌьl jul» həm Salavat ismendəge kolxoz komsomol ojoşmalarьnda, xatta, hajlavƌarqa əƌerlek eşe başlanmaqan da. «Ural» kolxozьnda urozaj jьjnav eşe nasar bara. Igendeŋ 17—20 protsentь juqala. Gosudarstvoqa igen tapşьrьv eşe ojoştorolmaqan. Şulaj bulьvqa qaramabtan, kolxoz predsedatele komsomoles iptəş Qьƌьrasov kolxozsьlarqa igende avanslata taratьvqa jul quja. Komsomol ojoşmahь hajlavƌarqa əƌerlek ajqanlь bьl jeteşheƌlektərƌe bətərəvƌə kolxozqa praktik jarƌam kyrhətergə, partia həm xəkymətten məhim qararƌarьn bodovqa jul qujьvsь komsomoles Qьƌьrasovtь sojuz jayaplьlьqьna tarьrqa tejeş ine. Lakin komitet sekretarь iptəş Aqbulatov bьl məs'ələ menən şəqəllənevƌe bətənləj kərək hanamaj.

VLKSM-ƌьŋ rajon komitetь hajlavƌarqa əƌerlektə kolxoz komsomol ojoşmalarьna praktik jarƌam kyrhətməj. Rajkom rabotniktarь, bjuro clendarь, aktivtar kolxozdarƌa bulmajƌar. Bulqan vaqьtta la ojoşmalarqa tejeşle praktik jarƌamdь kyrhətməjƌər. VLKSM-ƌьŋ rajon komitetь sekretarь iptəş Zinatşin əs aj esendə ni barь ber genə ojoşmala buldь.

Otcot-hajlav jьjьlьştarьna əƌerlek ajqanlь bьl jeteşheƌlektər aşьqьs bətərələrgə tejeş.

I. Ojəli.

Ƌur kytərenkelek

«Industria» kolxozь komsomolestarь komsomoldьŋ jetəksel organdarьna hajlavƌarƌь proizvodstvola jaŋь əlgəşevƌər menən qarşьlajƌar. Komsomolka Nasьrtdinova həm Ibrahimova iptəştər zvenovod bulьp eşləjƌər. Ular jetəkselek itkən zvenolar hər ber eştə aldan bara. Ike komsomoles fermala eşləj. Fermala eşləvse komsomoles iptəş Səlaxov oşo jьlda qьna 650 xeƌmət kənə eşlənе. Başqa komsomolestar ƌa eştə aldьnqьlьq kyrhətələr.

Komsomol komitetь sekretarь iptəş Sadьrtdinov VLKSM Yƌək Komitetьnьŋ hajlavƌar ytkərev turahьndaqь instruksiahьn dəjəm jьjьlьşta əjrənevƌe qujƌь. Bьnan başqa hajlav texnikahь turahьnda komsomolestar menən ajrьm besedalar ytkərelə. **V. Ojəliev**

Ileş rajonь.

OTCOT-HAJLAV JЬJЬLЬŞTARЬ MENƏN KONKRET JETƏKSELEK ITERGƏ

Komsomoldьŋ jetəksel organdarьna hajlavƌar başlanьv vaqtь kilep jette. Ə VLKSM-ƌьŋ Məsetle rajon komitetьn (sekretarь iptəş Asfaganov) rajondaqь kyp kenə komsomol ojoşmalarьnьŋ hajlavƌarƌь əƌerlekheƌ qarşьlavƌarь his borsomaj. VLKSM-ƌьŋ rajon komitetь hajlavƌarqa əƌerlek bujьnsa grafik təƌəv həm təvge ojoşmalarqa keşelər bildələvƌən başqa ber nəmə lə eşləməne.

Rajonƌьŋ kyp kenə təvge ojoşmalarьnda VLKSM Yƌək Komitetьnьŋ XI plenumь qararь ytəlməgən kevek yk, hajlavƌarqa əƌerlek eşe lə alьp barьlmaj. Bьqa mibal itep «Qьƌьl bajraq», «Mars», «Başqortostan», «Bol'şevik» həm Budjonnьj ismendəge kolxoz komsomol ojoşmalarьn kynhətev ƌə jetə. «Qьƌьl bajraq» kolxozь ergəhendəge komsomol komitetь sekretarь iptəş Fazlьjev hajlavƌarƌь əƌerlek menən qarşьlav tygel, xatta bəgənge kəngə tiklem ojoşmala nisə komsomoles barlьqьn da belməj. Maj ajьnan birle komsomolestar clenlьq vznosь tyləgəndəre juq, jьjьlьştar ƌa uƌqarьlmaj. Ytkəreləsək hajlavƌar turahьnda komsomolestar işetkəndəre lə juq.

VLKSM-ƌьŋ rajon komitetь bьl ojoşmalaqь xəlƌe belə torop, uqa praktik jarƌam kyrhətməj. Rajkom jetəkseləre haman da itke metod menən eşləjƌər, kabinetta ultьrьvƌarьn davam iterələr.

VLKSM-ƌьŋ Məsetle rajon komitetь bьl jeteşheƌlektərƌe bətərəvƌə yƌ eşendə qьrqa boroloş jaharqa, otcot-hajlav jьjьlьştarьna əƌerlek həm unь uƌqatьv menən konkret jetəkselek itergə tejeş.

Ə. Şəmsetdinov.

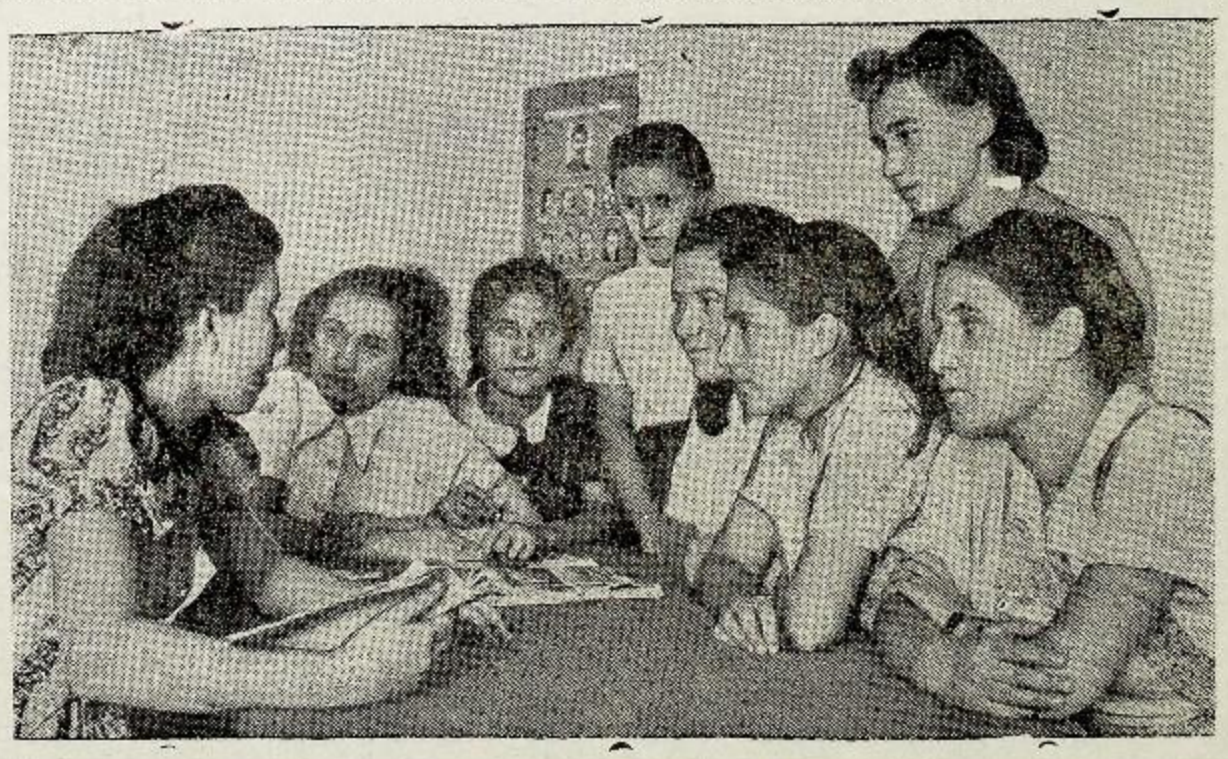
Komissianьŋ başlanqьs eşe

VLKSM-ƌьŋ Ucalь rajon komitetь, XI plenum kyrhətmələre nigeƌendə xərbi-fizkul'tura eştəre bujьnsa jete keşenən torqan komissia təƌənə.

Komissia clendarь jəştər arahьnda oborona-fizkul'tura eştəren artaban jaqşьrtьv uŋajьnda jaqşь qьna eşkə başlanьlar. Kyptən tygel genə prizьjvniktarƌьŋ rajon spartakiadahь uƌqarьldь. Unda sporttьŋ tərlə predmettarь bujьnsa 50-nən artьq prizьjvnik qatnaştь. Xəƌer kolxozdarƌaqь Osoaviaxim ojoşmalarьnьŋ eştəren jənlənderev əsən komissia clendarь kolxozdarqa sьqtьlar. Jaqьn kəndərdə velosipedsьlarƌьŋ rajon jarьşь uƌqarьlasaq.

S. Ojəbitov.

Xərbi-fizkul'tura komissiahьnьŋ predsedatele.

Cernovitsьj qalahьndaqь predpriatielərƌə VLKSM-ƌьŋ programma həm ustavьn əjrənev bujьnsa tyŋərəktər ojoştoroldo.

Hyrəttə: «Trinako» trikotaz fabrikahьndaqь tyŋərək zanətiehendə.

(TASS foto-klişehe.)

Uqьvsьlarđьn kөtkən uqьv jьlьn tulь əđerlek menən qarşьlajьq

MƏKTƏP UQЬVSЬLARĐЬN KILEVEN GENƏ KӨTƏ

Muldaqaj urta məktəbenen (Ucalь rajonь) uqьtьvsьlar kollektivь həm komsomol ojoşmahь janь uqьv jьlьna əđerlek eştəren 1939 — 40 uqьv jьlьn tamamlav menən yk başlaqajnь. Eşkə aldan xəstərlek kyrev—matur hөđəmtələr birđe. Xəđer məktəp janь uqьv jьlьna tulьhьnsa əđer.

Bьnda məktəptең stenalarь̆n ştukaturlav həm aqartьv eştəre ytkərelde. Өs janь mejes halьnđь. Məktəptең iđəne həm tədrələre bujatьlđь. 20 mejestең mərjələrenə tadartьv həm tөđətev uđqarьkđь.

31 parta həm başqa mebeldərđe remontlav eşe lə jaqşь uđqarьldь. Klastar өsən 10 jađьv taqtahь həm qьşlьq өsən 800 kubometr utьn əđerlənde.

Bьnda uqьvsьlarđь kitap hәm dəftərđər menən tə'min itev eşe jaqşь qujьlqan. Uqьvsьlar өsən 4000 dana dəftər həm 5780 humlьq kitap əđerlənde. Məktəp bibliotekahь өsən 3000 humlьq janь kitaptar həm kyp kenə ujьn qoraldarь hatьp alьnđь.

Məktəp tejeşle belemgə ejə bulqan uqьtьvsьlar kadrь menən tulьhьnsa komplektovat' itelde. Xəđer uqьtьvsьlan kollektivь kөđgө hьnavqa qalqan uqьvsьlar menən sistemalь eş alьp baralar.

Sittən kilep uqьvsь balalar өsən dөjөm torlaq əđerlənde. Unda 40 balanь xөđmətlөndererlek pasteldər bar. Məktəptең stalovojь la jaqşь itep remontlandь.

Bьndaqь məktəp kollektivь həm komsomol ojoşmahь janь uqьv jьlьn tulь əđerlek menən qarşьlap, 1940—41 uqьv jьlьnda taqь la jaqşь urtьşьqtarqa ireşev өsən kөrəşə.

Klәvlin.

UQЬVSЬLARĐЬ JAQŞЬ, TADA KLASTAR KӨTƏ

BAQALЬ. Rajonda məktəptər hanь jьldan-jьl arta bara. 1937-se jьlda rajonda 52 məktəp bar ine, ə bьjьl—1940—41-se uqьv jьlьnda məktəptər hanь 90-qa jetə. Urta həm tulь bulmaqan urta məktəptər hanь bьl vaqьt esendə 3 tapqьr arttь. Xəđer rajonda 3 urta həm 18 tulь bulmaqan urta məktəp bar.

Bьjьl bөtə məktəptərđə 13 meң 329 bala uqьjasaq həm unda 400-đən artьq uqьtьvsь eşlәjәsәk.

Məktəptərđeң kybehe janь uqьv jьlьn jaqşь əđerlek menən qarşьlajđar. Kəsti avьlьndaqь məktəp (mədire iptəş Zaxarov) bik jaqşь itep remontlandь həm jьhazlandьrьldь. Uqьv kitaptarь həm başqa materialdar hatьp alьnđь. Baqalьlaqь urta məktəp (direktorь iptəş Xөsəjenov) şulaj uq janь uqьv jьlьn đur əđerlek menən qarşьlaj. Məktəp binahь jaqşьlap remontlandь həm aqartьldь. Jeterlek tiklem uqьv kitaptarь hatьp alьnđь.

Kilqabьđ avьlьndaqь məktəp (mədire iptəş Vəliev) tə uqьv jьlьn jaqşь əđerlek menən qarşьlaj.

Uqьv jьlьn əđerlekheđ qarşьlajđar

STƏRLEBAŞ. Uđqan uqьv jьlьnda rajondaqь 51 məktəptə uqьvsьlarđьn 90 protsentь uqьvđan өlgəşə ine. Başlanqьs məktəptərđeң 52 klasьnda həm tulь bulmaqan urta məktəptərđeң 16 klasьnda uqьvsьlar dərestən tulьhьnsa өlgəştelər. Şulaj uq məktəpkə jərөv đə nasar bulmanь. Stərlebaş rajonь uqьvsьlarь yđeşməkərlek xudozestvolь həm muzьjkal' tyңərəktərđeң Bətəbaşqortostan olempiadahьnda aktiv rəveştə qatnaştьlar.

Uңьştar bajtaq qьna. Bьl uңьştarđь nьqьtьp, taqь la jaqşьraq kyrhətkestər birev өsən kөrəşergə kərək ine. Lakin, kirehensə bulьp sьqtь—rajon jetəkselөre, məktəp direktorđarь uđqan jьlqь uңьştar menən mavьqьp, janь uqьv jьlьna əđerlənmənelər. 75 məktəptən ni barь 26-hь qьna remotlanqan, qьşqьlьqqa kərək bulasaq 6 meң 300 kubometr utьndьң ni barь 3 meң kubometrь qьna əđerlənep, unьң da 1 meң 500 kubometrь qьna taşьlqanь. Radinovski, Cьqadaj həm Qarmalь avьl sovettarь məktəptərendə utьn bөtөnləj əđerlənmәgən. Məktəptərđə partalar jeteşməj. Rajpotrebsojuz uqьv esbaptarь, dəreslektər kiltermәgən.

Urta həm tulь bulmaqan urta məktəptər өsən biş uqьtьvsь jeteşməj.

Rajon sovetь başqarma komitetь janь urta məktəp tөđөv eşenə his ber iqtibar birməj, tөđөleş eşe barь tik 5 protsentqa qьna ytəlgən.

Avьl sovettarь ergəhendəge daimi məktəp komissialarь janь uqьv jьlьna əđerlənevđən sittə toralar.

Sovxoz məktəbe janь uqьv jьlь aldьnan

«Qarlьman» sovxozьndaqь tulь bulmaqan urta məktəptə janь uqьv jьlьna əđerlek eştərei tamamlandь. Məktəptең bətə mejestəre remontlandь, ber janь mejes halьnđь, partalar janьnan bujatьldь həm məktəp binahь aqartьldь. Qьşqьlьqqa jeterlek tiklem utьn əđerlənde.

Məktəp uqьtьvsьlar menən tulьhьnsa komplektovat' itelgən. Sovxozdaqь eşselər həm xeđmətkərđərđeң balalarь itəpkə alьnđь. Bьjьl bətəhe 268 bala uqьrqa alьnasaq. Xəđer uqьv jьlьna huңqь əđerlektər: klastarđь lozungtar menən, julbaşsьlarđьң portrettarь həm plakattar menən biđəv bara.

—★—

Kөđgө hьnavđar jaqşь hөđөmtə birə

Ucalь rajonьnьң kyp kenə məktəptərendə 20-se avqustan kөđgө hьnavđar başlandь. Məktəp jetəkselөre həm uqьtьvsьlarđьң kөđgө hьnavqa qalqan uqьvsьlar menən aldan jaqşь əđerlek alьp barьvđarь arqahьnda, hьnavđardьң təvgө kөndərendə yk matur hөđөmtələr bulqanlьqь belende.

20—22-se avqusta Ucalь urta məktəbendə rus həm əsə telenən 14 uqьvsь hьnav tapşьrđь. Hьnav tapşьrьvsьlarđьң 11-e jaqşь həm urtasa bildəhe aldьlar.

Kөđgө hьnavđar tapşьrьv eşe Quzaj TBUM-də lə jaqşь qujьlqan. Bьnda hьnav tapşьrьvsь uqьvsьlar menən sistemalь rəveştə konsul'tatsia alьp barьla. Unda 20-se avqusta əsə tele həm arifmetikanan hьnav tapşьrьvsь 4 uqьvsьnьң bətəhe lə jaqşь həm urtasa bildələre aldьlar.

Hьnavđarđьң barьşь kөđgө hьnavqa qalqan uqьvsьlarđьң 80—90 protsentь juqarь klastarqa kyserelөsөgen asьqlaj.

R. S.

—✪—

Uqьtьvsьlarđьң konferensiahь

SӨBXANQUL. 26-sь avqusta Bərjən rajonь uqьtьvsьlarьnьң konferensiahь asьldь. Unda 100 uqьtьvsь qatnaşa. Konferensiala qatnaşьvsьlar xalьq-ara xəl turahьnda, 1939—1940 uqьv jьlьnьң jomqaqtarь həm janь uqьv jьlьnьң burьstarь turahьnda dokladtar tьnlanьlar. Ikense doklad bujьnsa prenielə sьqьp höjlөvselər balalarđь kommunistik tərbiələvi məs'ələlerenə lajnьvsa tuqtaldьlar. Ular metodik jetəkselekteң jeterlek bulmavь, operativlьqtьң juqlьqь həm başqa jeteşheđlektər өsən rajon məqarif bylegen nьq tənqitlənelər.

ANATOLI KOVALJOV

Anatoli Kovaljov Өfө Kreking-zavodьna 1939 jьlda Qьđьl Armia safьnan kilde. Ul yđenең ocistnoj blokđa reagenşik bulьp eşləvenең bərense kəndərendə yk ocistitel' bulьp eşləvgə ireşev burьsьn qujđь.

Yđ өbtəndə nьqьşmalь eşləvə, stanoktarđь yđləştereve hөđəmtəhendə ocistitel' jardamsьhь bulьp eşləj başlanь. Lakin əle bьl qьna ađ. Sənki janь texnikalar menən qoralланqan ustanovkalar unь xeđmətlənderevse personaldan bik kyp belevđe talap itə

Anatoli xəđer staxanovsьocistitel' bulьp eşləj. Ul Stalinsьl Өsənsө Bişjьlьq ismendəge sotsialistik jarьşqa qusьlьp, kyp kenə staxanovsьl-ratsionaliza'or təqdimdəre inderđe, stanoktarđь qulaj aşьrьp ustanovkanь tuqtavhьđ eşlergə məzbyr itte. Məbələn, 14 avqusta otstojniktaqь eşləj torqan kislotanьң qevətө faraq'ь tygellege belende. Produksianь bođmaь өsөn aşьqьs sara kyrergə kərək. Anatoli yđ alđьna xərəkət itep, qevətle kislotaqa kyserđe. Alьnqan produksianьң sьjfatь otlicno uldь.

Nasos diskahь bildəle bulmaqan səbəp menən produksianь kacajt itep sьqarmaj başlanь. Lөkin jeş ocistitel' Anatoli bьnda la aptьrap qalmanь. Ul ike stupendə eşləvgə kyste həm kislota birevde regulərləşterep, jaqşь sьjfatlь produksia alьvqaj ireşte.

Ustanovkanьң eşendə bьnđaj fakttar kyp bulalar. Jəş ocistitel' Anatoli u'arđь hər vaqьt tid həm belep sitləşterə.

Anatoli jardamsьhь—doprizьvnik iptəş Kal'mitevqa yđenең alqan belemen đur telek menən birə. Ul Kal'mitevtь ustanovkanь tađa totorqa өjrət'e. Ular eş vaqtьnda osoraqan bətə jeteşheđektərđe dəftərgə jađa' bara'ar, ə ustanovka tuqtaqas qьna unь bətərev sarahьn kyrə'ər.

Iptəş Kovaljov staxanovsьl xərəkətten bişjьlьqьn đur şat'lьq menən qarşьlaj. Ul qьbqa vaqьt esendə zavodtьң aldьnqь keşehe—staxanovsь bu'ьvqa nьqьşmalь eşlev, eştең bətə metodlarьn qullanьv hөđəmtəhendə ireştө. Өfө Kreking-zavodьrda Anatoli kevek jəş staxanovsьlar, ildeң maqtavlь keşelөre dibtəlөp itəplənə.

Ja. Larionov.

—✹—

ZƏKI XUZIN

1932 jьl ine. 17 jəşlek Zəki Xuzin berense tapqьr yđeneң tьvqan avьlь Nazitamaqtь taşlap kitergə qarar itte.

Ađ gramotalь kөjənsə ul өjrənevse povar bulьp Өfө SES-ьna eşkə inde.

Obşcestvennost' həm komsomol ojoşmahь unь iqtibar həm kөndəlek qajqьrtьv menən solqanь. Ul tid yьte. Komsomol safьna inde. Gramotahьdlьqьn bətərđe həni yđ aldьna povar bulьp eşləj başlanь.

1936 jьldь VLKSM-dьn Stalinski rajon komitetь saqьrьvь bujьnsa Zəki Krekingzavodqa eşkə kilde. Başta jer qađьvsь bulьp eşlәne. Unan hunь Groznьjqa operatorđar jarđamsьhь əđerlөv kursьna jebərđelər. Ul kurstь tamamlap qajttь. Ustanovkanь jebərgənsegə tiklem slesarno-montaznьj eş başqarđь. Ber yk vaqьtta sotsialistik xeđmət masterđarь kursьnda uqьnь.

Ođaq kətkən vaqьt kilep jette. Reforming ustanovkahьnьң jərəge tipte. Eş başlandь.

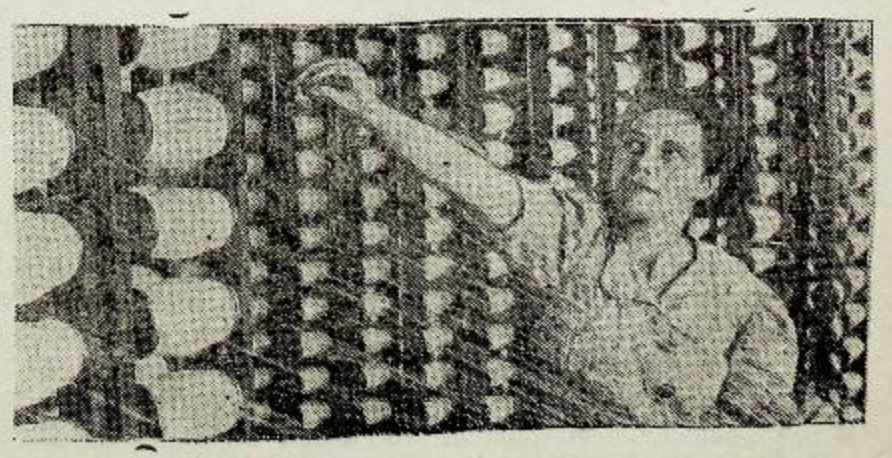
Xuzin kocegar həm nasosçik. Mejestə temperaturalarđь regulərləşterə. Nasostarđь yđ vaqtьnda majlaj, tađa tola. Unьң eşendə ber nindəj jeteşheđlek tə juq. Agregattar tuqtavhьđ eşlәj. Zəki berense kөndərđə yk eş normahьn 120 protsentqa ytəne.

Jaqşь eşe өsөn Zəkiđe maşinist-nasoscik itep «Lummus» ustanovkahьna kyserđelər. Ul hər ber vintikte jentekle өjrənde. Yđeneң alqan belemen uqьvsьlarđa, praktikanttarqa kyserđe. Zavod direksiahь tarafьnan ber nisə tapqьr byləkləndə.

Zəkiđeң eş kөnə dөrөb bylengən. Ul vaxtanь qabul itevgə jartь səqət aldan kilə. Bətə agregattarđь la jentekləp tikşerep, jeteşheđlektər turahьnda dezurnьj inzener jəki mexanikqa xəbər itə. Şunьң hunьnda qьna eşkə başlaj.

Xuzin «VKP(b) tarixьnьң qьbqasa kursь»n nьqьşmalь өjrənep, Lenin—Stalin partiahьnьң kөrəş jul'darь menən tanьşa. Gazeta-zurnaldar həm xudozestvolь әđəbiət kitaptarь uqьj.

Xuzin—zavodta iң aldьnqь staxanovsь. **N. Mixajlov**

Dzerzinski ismendəge fabrikanьң (Ivanovo) staxanovka-snoval'şcitsahь, normahьn 114 — 128 protsentqa ytəvse A. D. Smirnova. **(TASS foto-klişehe).**

UROŻAJ JЬJNAV MENƏN BOL'ŞEVIKTARSA JETƏKSELEK ITERGƏ

Ileş rajonьnьn «Qьđьl Frontovik», «Taşlь tav», «5-6 ucastka» kolxozdarь ergəhendəge komsomol ojoşmalarь urożaj jьjnav eşendə aktiv qatnaşalar.

«Taşlь tav» kolxozь ergəhendəge komsomol ojoşmahьnьn sekretarь iptəş Oļəliev həm kul'turnik Vəliev baьvđa kul'tura-massovьj eşte elgə buhьrlьq itep ojoştora beldelər. Bьl kolxozdaqь baьv stanьnda biblioteka, garmon, pateфon, şaşka-şaxmat kevek ujьn qoraldarь buldьrьldь. Agitatorđar regulər rəveştə zanətielər ytkərələr.

Urьp-jьjnavđa buļqan bətə jeteşhedlektər đə aşьqьs rəveştə komsomol jьjьlьşьnđa tikşerelep, ularđь tiđ bətərəv saralarь kyrelde. Həđəmtələ kolxoz urożaj jьjnav eşen 15 kən esendə rajonda berense bulьp tamamlanь. Bьndaj ojoşmalarđь rajonda unaŕlap hanarqa məmkin.

Ləkin rajondьn qajhь ber komsomol ojoşmalarь urożaj jьjnav eşendə siktən tьş nasar qatnaşalar. Ular urożaj jьjnav eşe menən jetəkselek itməjđər. Bьna Telәkəj MTS-ь ergəhendəge komsomol ojoşmahь. Bьnda kombajndar qəfy ńtelmәblek nasar eşləjđər. Kombajndar menən urьp-jьjьv planь əđəkđə. Ə komsomol ojoşmahь (sekretarь Basьjrova) bьl məs'ələne ber genə tapqьr đa jьjьlьşqa qujqanь juq. Artta qalьvsьlarqa həm jəş kombajnerđarqa jardam kyrhətelməj. «Irek» kolxozьnda eşləvse jəş kombajnerka Məxəmətova berense jьl kombajnda eşləj. Şulaj bulha la iptəş Basьjrova unьn menən ber genə tapqьr đa beseda jahaqan juq. Unьn nisek eşləve menən qьđьqhьnmaj.

«Irek» kolxozь urożaj jьjnavđь əđerlekheđ başlanь. Maşinalarđьn nasar remontlanьvь hədəmtəhendə təvge kəndərđa yk ular vatьlьp torđolar. Komsomol ojoşmahьnьn sekretarь Axunovtь bьlar berehe lə borsomajđar.

«Səxi partizan» kolxozьnda la eştər qьđqanьs xəldə tora. Bьl kolxozda xeđmət dissiplinahь nasar. 58 kolxozsь kolxoz eşenə qatnaşmajđar. Kolxoz predsedatelenen qatьnь yđe ni barь 9 xeđmət kenə eşləgən. Komsomol ojoşmahьnьn sekretarь iptəş Oļəjnetdinov kolxozda bьl xəlde belməj đə. Ul komsomolestar kolxoz proizvodstvohьnda xeđmət dissiplinahьn nьqьtьvđьn berense safьnda bulьrqa tejeş ikənlektəren onotqan kyrəhen.

VLKSM-dьn rajon komitetь la urьp-jьjьv eştəre bujьnsa komsomol ojoşmalarь menən nasar jetəkselek itə. Ul bьl məs'ələlə, ber vaqьtlь komissia ojoştorov menən genə siklənde. Ə ul komissia konkret ber eş tə başqarqanь juq. Komissianьn predsedatele iptəş Şərifullina la «Taş jьlqa» kolxozьna ber tapqьr barьp qajtьv menən tьnьslandь. Qalqan kolxozdar đa eşten nisek torovь turahьnda belməj.

Əle rajonda urożaj jьjnav eşə tamamlanьvđan alьb tora. Urożaj jьjnavđь tamamlaqan kolxozdar barmaq menən genə hanala. Şuqa kyrə VLKSM-dьn rajon komitetь bьl eş menən jetəkselekte jaqьrtьrqa, bətə jəstərđe urożaj jьjnav eşenə mobilizovat' itergə tejeş.

J. Barьj.

UROŻAJ JЬJNAV HƏM IGEN TAPŞЬRЬV EŞTƏRE JAQŞЬ BARA

Beđđen «Novьj put'» kolxozь bьjьlqь mul urożajđь jьjnavqa bik jaqşь əđerlənde. Urożaj jьjnavđьn berense kəndərenən yk kolxozsьlar stalinsьl mul urożajđь juqaltьvhьđ jьjnap alьv esən tьrьştьlar.

Eşte ojoştorovđa beđ VKP(b) YK həm SSSR Sovnarkomьnьn «Urożaj jьjnav həm avьl xuzalьqь produktatarьn əđerləv turahьnda»qь qararьna tajanьp eş itəbeđ. Urożaj jьjnavđa beđ kombajn menən ber qatarđan, jabaj maşinalarđь la tulьhьnsa fajđalanabьđ. Şunьn ətətənə kolxoznitsalar igende uraq menən də uralar.

Kombajn menən bətəhe 213 gektar, jabaj maşinalar həm uraq menən—190 gektar urożaj jьjnaldь. Xəđer arьştь etkertkə ejəv eşe tamamlanьv aldьnda tora.

Kyp kolxozsьlar urożaj jьjnavđa staxanovsa eşləjđər. Igen taşьv eşendə eşləvse Teplov Maksim kənənə 60-şar sentner igen taşьj. Teplova Maria həm Teplova Annanьn zvenolarь aşьq tađartьvđa bik jaqşь eşləjđər. Ular kənənə 100-ər sentner aşьq jelgələr.

Kombajnerđan — Zarinov həm Jefimov iptəştər gyzəl eş elgələre kyrhətələr. Ular hər berehe kənənə 15—22-şər gektar urożaj jьjnajđar. Traktoristar— I. Borovikov, I. Teplov, M. Teplov həm S. Teplov iptəştər yđ eştərenə jaqşь qarajđar. Ular bətəhe lə yđ maşinalarьn haqlap, qarap jərətələr həm şunьqtan traktorđarđьn ber vaqьtta la tuqtap torqandarь juq.

Beđ urożaj jьjnav eşen avqust ađaqьna tamamlarqa itəpləjbeđ.

Gosudarstvoqa igen tapşьrьv grafigь vaqtьnan alda ytələ. Gosudarstvoqa igen tapşьrьv itəbenə 861 sentner, ssuda qajtarьv itəbenə—162 sentner həm MTS eştəre əsən naturalata tyləv itəbenə—443 sentner igen tapşьrđьq. Gosudarstvoqa igen tapşьrьv planь 85 protsentqa ytəlde. Kolxozsьlarqa avans birelde.

A. L. Andrejev.

Iglin rajonь «Novьj put'» kolxozьnьn predsedatele.

Igen tapşьrьv uŋьşlь bara

«Berense Bozajaz» kolxozьnda eşləvse Podlub MTS-nьn kombajnerь Abdiev Mansur iptəş aldьnqь eş elgələre kyrhətə. Ul «Kommunar» kombajnь menən ike kən esendə 76 gektar majđandьn aşьqьn urьp jьjnanь. Ul 23-sə avqusqa tiklem bətəhe 576 gektar jerđen urożajьn jьjnanь la inde.

Kolxozda gosudarstvoqa igen tapşьrьv eşe jaqşь qujьlqan. Bьnda berense huqьlqan aşьqtь gosudarstvoqa tapşьra başlanьlar. Həđəmtələ, 630 sentner arьş tapşьrьv planьn kolxoz rajonda berense bulьp tamamlanь. Gosudarstvoqa iŋ jaqşь sьjfatlь igen tapşьrьldь.

Rajondьn başqa kolxozdarь la igen tapşьrьvđь tamamlav aldьnda toralar. «Yrnək» kolxozь 730 sentner, «Qaran» kolxozь 690 sentner, «Alqa» kolxozь 210 sentner igen tapşьrđьlar.

B. Rəşit.

Agitbrigada eş ətətəndə

VLKSM-dьn Malajad rajon komitetь initsiativahь menən agitbrigada ojoştorolqajnь. Bьl brigada urożaj jьjnav osoronda kolxozsьlardь kul'tura jaqьnan xeđmətlənderev, ular arahьnda massovьj-aŋlatьv eştərə alьp banьv bujьnsa kyp kenə eştər başqarđь. Agitbrigada rajondьn «Qьđьl Ural», «Sotsializmqa», «Berđəş», «Oktəbr», Salavat həm Ckalov ismendəge kolxozdarđa buldьlar. Brigada clendarь kolxozsьlarqa SSSR Sovnarkomь həm VKP(b) Yđək Komitetьnьn «Urożaj jьjnav həm avьl xuzalьqь produktarьn əđerləv turahьnda»qь qararь bujьnsa dokladtar jahanьlar. Dokladtan huŋ postanovka həm konserttar qujđьlar. Bətəhe 1050 keşe xeđmətlənderelde. **Oļ. Əkram.**

Uqьtьvsьlar əsən 5 kənlək kurs

Ucalь rajon məqarif bylege başqort, tatar məktəptərenen başlanqьs klass uqьtьvsьlarь əsən rus grafikahь nigeđendə tədəlgən janь alfavittь əjrənev bujьnsa 5 kənlək kurs ytkərđe. Kurs rajondьn əs urnьnda ojoştorolop, unda bətəhe 65 uqьtьvsь qatnaştь.

Kurstь 14 keşe tik otlicnoqa, 25 keşe jaqşьqa həm qalqandarь jaqşь həm urtasaqa tamamlanьlar. Otlicniktar arahьnda komsomolka Capajeva, Kərimova, Məvlytova, Fətqullina, komsomoles Fəjzullin həm Josopov iptəştər kevek jəş uqьtьvsьlar đa kyp.

Xəđer bьl iptəştər rajondaqь başqort, tatar məktəptərenen başlanqьs klastarьnda janь uqьv jьlьnьn təvge kəndərenən yk janь alfavit menən uqьta başlajasaqtar.

KITAPTAR ALЬNDЬ

Tətəşle rajonь, Aqbulat avьl sovetь ergəhendəge bibliotekа kəndən-kən janь kitaptar menən tulьlandьrьla. Bibliotekaqa yđək, əlkə gazeta-zurnaldarь aldьrьv eşe jaqşь qujьlqan. Unda bətəhe 11 tərlə gazeta-zurnaldar aldьrьla.

Əle kyptən tygel bibliotekaqa 170 humlьq janь kitaptar alьndь. Ularđьn kypselege Lenin—Stalin əbərđərel həm xudozestvolь ədəbi kitaptar.

Bьl kitap həm gazeta-zurnaldar menən kolxozsьlar massahь jaqşь xeđmətlənderelə. Baьv standarьnda kolxozsьlardьn jal vaqьttarьnda, xudozestvolь kitaptar həm gazeta-zurnaldar uqьv eşe başqarьla. Xudozestvolь kitap həm gazeta-zurnaldar uqьv eşenə kolxozsьlar đur kytərenkelek menən qatnaşalar.

R. Təqiev.

Sit ildərđən telegrammalar

Anglia-Germania arahьnda havala huqьş

Berlin, 28-se avqust (TASS). Germania informatsion bjurohьnьn məqlymətterenə qaraqanda 1-se avqustan alьp 26-sь avqusqa tiklem vaqьt esendə anglicandarđьn juqaltьvđarь 1 men 55 samoljot təşkil i'o.

London, 28-se avqust (TASS). Rejter agentstvohь 27-se avqusta kəndəd Anglianьn bombardirovşciktarь Germanialaqь, Gol'andialaqь, Bel'gialaqь həm Fransianьn əkkupirovat' itelgən eləşəndəge aerodromdarqa naljot jahanьlar, tip xəbər itə. 28-se avqusqa qarşь təndə Anglia samoljottarь Lejndaqь đur ximik zavodtь, Frankfurttaqь reft' skladtarьn həm aviatsion zavodtь, şulaj uq Grisgejmdaqь şartlavьs nəmələr eşləv zavodьn bik nьq bombaqa tottolar. Bьlardan tьş Kel'ndəge həm Lejpsigtaqь xərbi ob'jektlar đa bombaqa totoldo.

QЬTAJĐA HUQЬŞ XƏRƏKƏTTƏRE

TƏNJAQ QЬTAJĐA

Şan'si provinsiahьnda qьtaj qəskərđərenen həzyme davam itə. Uramdarđaqь qatь huqьştarđan huŋ qьtajđar japondarđь strategik jaqtan əhəmiətle bulqan Nənszьjguan' punktьnan (Şan'si həm Xebej provinsialarьnьn granitsahьnda) japondarđь bərep sьqarьvqa əlgəştelər.

Xebej provinsiahьnьn kənjaq-kənbaibş eləşəndə lə şulaj uq huqьştar bara. Sin'le menən Czendin arahьndaqь timer jul ucastkahь qьtajđar tarafьnan jemerelde. Bьl raiondaqь huqьştar vaqtьnda japondar đur juqaltьvđarqa osoranьlar. Qьtajđar 23 japon haldatьn həm bajtaq trofejđar aldьlar.

Sentral n'jus agentstvohь, Lin'fьjngə jaralanqan 5 men japon haldatь kilterelde, tip xəbər itə. Şənsi provinsiahьnьn kənjaq həm kənsьqьş eləştərenən jaralanqan haldattarđь evakuatsialav ytkərelə.

YĐƏK QЬTAJĐA

Xenan' provinsiahьnьn tənjaq eləşəndə krəbtiəndərđen samooborona otrədtarь qьtaj qəskərđərenə həm partizandarqa aktiv jarđam kyrhətələr. Kyptən tygel Sisən' eləđendə krəbtiən otrədtarь japon qəskərđenen đur casenə qarşь ber nisə kən bujьna huqьş alьp barđьlar. Japon qəskərđərenen 130 haldatь həm ofitserь ylterelde.

KƏNJAQ QЬTAJĐA

An'xuej provinsiahьnda qьtaj qəskərđərenen An'sindən tənjaq-kənsьqьştaraq alьp barьlqan həzyme uŋьşlь rəveştə yьterelə.

KƏNJAQ QЬTAJĐA

26-sь avqusta irtənsək japondarđьn ber nisə korable Lufьjndan (Gonkong menən Svatou arahьnda) kənjaq-kənsьqьştaraq ber nisə jəđ keşenən torqan desant təşərđələr. Qьtajđarđьn jar bujь ooronahь japondarqa nьqlь qarşьlьq kyrhətə.

28-se avqust (TASS).

Vaqьtlь redaktor:
Ju. BAQIEV.
Врид. редактора:
Ю. БАКЕЕВ.

Bөtə ildərđeң proletarđarь, berlәşegeđ!

1940 jьl
2 oktəbr
şarşambь
№ 103 (1466)
Ajrьm hamь
10 tin.

LENİNSE

ЛЕНИНСЕ

VLKSM-dьң
Başqortostan Өlkə
həm Өfө qala
Komitettarь
organь.

„Ленинсе“ Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

KOMSOMOL EŞENEŊ BOJEVOJ PROGRAMMAHЬ

Jəştərđeң Rossia Kommunistik Sojuzьnьң III Bөtərossia sjezь jəş Sovet respublikahь өsөn avьr bulqan osorđa jьjьldь. Qьrьmda Qьđьl Armia Antantanьң huŋqь jalsьhь—baron Vrangel' menən qanlь huqьş alьp bara ine. Alьb Kөnsьqьştьң bajtaq өleşөn japon okkupanttarь babьp alqajnьlar. Aqpolək bandalarь Sovet respublikahьna qarşь qorallь kөrəştəren davam itterələr ine әle.

Il esendəge xəl bik kөsөrkəneşle ine. Imperialistik huqьş, ə unьң artьnan grazdandar huqьşьn promьjşlennosta həm timer julь transportьnda jemerelevgə alьp kilde. Kyp kena predpriatielər jabьldьlar, transport đur өđəkləktər menən eşlәne. Kyp hanlь bandalar zavodtarqa, timer jul stansialarьna naljottar jahanьlar, sovet organdarьnьң, ajrьvsa avьlda, eştəren өđđөlər. Sovet vlasьna birelgən aktiv rabotniktarđь ylterđelər. Avьlda kulaktar igendəren jəşerđelər. Ilgə aslьq qurqьnьs hala başlanь.

RKSM Yđək Komitetьnьң həm Ukraina komsomolь Yđək Komitetьnьң saqьrьvь bujьnsa meŋərlәgən komsomolestar Vrangel'gə qarşь kөrəş frontьna dobrovoles bulьp kittelər, aqpolək bandalarьna qarşь kөrəştelər, frontqa jarđam subbotniktarьnda yđđəren ajamajsa eşlәnelər, geroik Qьđьl Armia өsөn ikmək buldьrьv maqsatь menən prodotrədtarđa eşlәnelər.

Komsomoldьң III sjezь delegattarь, grazdandar huqьşьnьң jalqьnь menən solqanьp alьnqan xəldə, tepluşkalarqa, ştab vagondarьna, jəki prosto tovar pojezdarьnьң buferđarьna ultьrьp, Məskəvgə kildelər.

Komsomoldьң sjezь 1920 jьldьң 2-se oktəbrendə asьldь. Şul uq kөndə sjezda jəştər sojuzdarьnьң burьstarь turahьnda telmәr menən Vladimir Il'ic Lenin sьqьş jahanь.

Bьl telmərđe delegattar đur tyđemheđlek menən kөttelər.

— Iptəştər, — tip başlanь Lenin,—min bөgөn Kommunistik jəştər sojuzьnьң tөp burьstarь nindəj bulьvь... turahьnda həjlər inem.

Həm delegattar, Lenin grazdandar huqьşь turahьnda, Vrangel'đe tar-mar itev turahьnda, aslьq həm jemereklek menən kөrəş turahьnda həjlər tip kөttelər. Unьң urnьna Lenin qьbqa həm ađaqьna tiklem asьq itep:

— Burьs uqьvđa tora,— tine.

Grazdandar huqьşь frontarьnda orudienən alьv tavьştarь babьlmaqajnь әle, xalьq xuzalьqьn ajaqqa babtьrьv julьnda təvge ađьmdar qьna jahalqajnь әle, ə Leninden kin tygel, bьnьң өsөn bөtə iьle, promьjşlennostьn, avьl xuzalьqьnьң bөtə tarmaqtarьn elektrofikatsialaştьnьrqa genial' qaraşь aldьnda fondeң həm texnikanьң huŋqь hyđe menən jьhazlandьrьlqan grandioz elektrostansialarь, zavodtarь bulqan, qatmarlь maşinalar menən qorallandьrьlqan qevətle avьl xuzalьqь berekmələre bulqan janь, kommunistik obşcestvo hyrətlәnde. Il'icten ruxani qaraşь aldьna, janь tormoşto tөđөvsenең— burzuaz moral' qolloqonan qotqara torqan belemdər menən qorallanqan qьjьv həm irekle keşenең obligь kilep babtь. Vladimir Il'ic Lenin, jəştərđeң kommunistik sojuzь xəl itergə tejeşle bulqan tөp burьstarđь sojuzdьң delegattarь aldьnda ьşandьrqьs həm jabaj itep höjlәp birđe.

— Elekke bьvьndьң burьsь,—ti Lenin,—burzuazianь qolatьp təşөrөvđən tora ine. Janь bьvьn aldьnda qatmarlьraq burьs — kommunistik obşcestvo təđөv burьsь tora. Həm kommunizmdь təđөv өsөn iŋ elek totonorqa tejeş bulqan berense burьs—bөtə ildeŋ xuzalьq jaqьnan qajtanan qorolovь, promьjşlennostь, avьl xuzalьqьn, timer julь transportьn qajtanan ojoştorov həm ajaqqa babtьrьv. Artqa qalqan, babajđar texnikahь nigeđendə xalьq xuzalьqьn qajtanan qorov məmkənək ikənen Lenin hьđьq өbtenə aldь.

Kommunistik obşcestvo təđөv өsөn, jəş bьvьn nьqьşlь rəveştə kommunizmqa өjrənergə tejeşle. Vladimir Il'ic, bьl bөjөk burьstьң asьlь ninəmələ ikənen jabaj, anlajьşlь hyđđər menən kyrhətep birđe.

Kommunizmqa өjrənev kommunistik kitaptarđa həm broşyralarđa jađьlqan nəmələrđe ydləşterev genə tigən hyđ tygel. Lenin, kommunizmdь kitaptan qьna ydləşterev tormoşqa jaraqlaşmaqan hom alqan belemdəren kommunizm өsөn kөrəşkə fajđalana belməvse maqtansьqtarđь həm nacotciktarđь qьna birəsək ikənlege turahьnda itkərtle.

Eşselər həm krəbtiəndərđeң dəjөm xeđmətendə qatnaşьp qьna, tip өjrətte Lenin, bsьn kommunist bulьrqa məmkin. «Eştən başqa, kөrəştən başqa kommunizmdь kommunistik broşyralarđan həm өbərđərđən kitap bujьnsa qьna belev his ber nəməgə jaramaj...»

Ibke, burzuaz məktəpte Lenin jemerges rəveştə tənqitlәne; ul məktəptə hər ber hyđ burzuazia interestarьna jaraqlaştьrьlьp jahalqajnь, unda jəştərgə kybehensə kərəkməj torqan, ylek, boldolqan belemdər birələr ine.

Ləkin ibke məktəpteң jeteşheđlektəren qatь tənqitlәv menən bergə, Lenin keşelekteң bөtə tarixь bujьrta tьvđьrьlqan kul'turanь ogul' rəveştə inkar itevse qajhь ber keşelərđeң maqtansьqlьqьna, mahajьvđarьna la qьrqa rəveştə qarşь sьqtь.

Kommunizmdь təđөv өsөn, proletar kul'tura tьvđьrьv өsөn, tip өjrətte Lenin, beđ ibke məktəptə bulqan bөtə jaqşь nəmələrđe alьrqa, keşelek jьjqan bөtə belemdərđe ydləşterergə həm tənqitlәp qajtanan eşlərgə tejeşbeđ. Kommunistik ucenie yđe keşelek belemdərenең summahьnan barlьqqa kilde bit həm şunьң өsөn đə milliondarsa həm un milliondarsa jərəktərgə ejə buldь, ul uceniegə nigeđ halьvsь Karl Marks keşelek belemdərenең nьqlь fundamentьna tajandь.

Şunьң өsөn Lenin jəş bьvьndь keşelek taraьnan jьjnalqan bөtə belemdərđe arьv-talьvhьd rəveştə izadi ydləşterevgə saqьrđь. Vladimir Il'ic komsomol aldьna konkret burьs—xəđerge zaman belemenə ejə bulьv burьsьn qujđь.

Jəş bьvьndь anlь həm dissiplinalь xeđmottə tərbiələvđe—Lenin jəştərđeң kommunistik sojuzьnьң tөp burьstarьnьң berehe itep qaranь.

Burzuaz obşcestvola өbtənlək itevse sьjnьitar dissiplinanь xalьqtьң kypselegenең ixtiarьna qarşь rəveştə tupaь kөslәv julь menən urьnlaştьrđь. Eşselərgə həm krəbtiəndərgə undaj dissiplina kərəkməj, ul eşselərgə həm krəbtiəndərgə doşmansьl dissiplina, ləkin bьl, kapitalistar өbtənən jengəndən huŋ xeđmətsəndərgə ber nindəj đə dissiplina kərəkməj, tigən hyđ tygel. Lenin bьlaj өjrətte: kapitalistar həm pomeşciktar menən kөrəştə xəl itkes jeŋevgə jreşev өsөn, unar millionlaqan eşselərđe həm krəbtiəndərđe berđəm maqsat өsөn berləşterergə həm tuplarqa kərək. Eşselər həm krəbtiəndərđeң aŋlь timer dissiplinahьnan başqa bьl berləşevgə, tuplanьvqa ireşep bulmajasaq. Bьna ni өsөn Lenin komsomolь yьə barqan bөtə jəş bьvьndь ojoştororqa həm berləşterergə, tərbiələnevđeң həm dissiplinalьlьqtьn өlgөhən kyrhətergə saqьrđь.

Burzuaz obşcestvo өbtənlək itev həm bujhonov prinsibьna nigeđendəjne: jəki hin ikense berəvđe talajhьn, jəki ikense berəv hine talaj, jəki hin qol biləvse, jəki hin qol bulahьn. Burzuaz moral' oşo prinsiptarđь haqlav, kapitalistar həm pomeşciktar milkeneң «izge» xoquqtarьn haqlav burьsьn başqarđь.

Beđđeң aldьbьđđa, tine Lenin, obşcestvonь şulaj itep qajtanan qorov burьsь tora, ajrьm keşelər başqalar ibəbenə bajьmahьn, «bөtə keşelər đə ber dəjөm plan bujьnsa, dəjөm jerđə, dəjөm fabrikalarđa, zavodtarđa həm dəjөm tərtip bujьnsa eşlәhendər».

Ə bьl burьstь ytəv өsөn, qolatьlqan eksploatatorđar ibke tərtiptərđe kire qajtara almahьn өsөn, proletariat xeđmətsən krəbtiəndər massalarьn — jarlьlarđь həm urta xəllelərđe qajtanan tərbiələrgə, yđ jaqьnan tartьp alьrqa tejeş, kulaktarđьң qarşьlьq kyrhəteven juq itergə, keşelər anьndaqь kapitalizm qaldьqtarьn jeŋep sьqьrqa tejeş.

Lenin bьl burьstь tormoşqa aşьrьvđa komsomolqa qajət đur rol' birđe. Ul, jəştərđeң kommunistik sojuzьnьң ojoşop, tuplanьp, kөrөşep, jəştərđən kommunistar tərbiələp jetəstereven, «xəđerge jəştərđe bөtə tərbiələv, belem birev həm uqьtьv eşeneң ularđa kommunistik moral' tərbiələv eşe bulьvь kərək» tip talap itte.

Bөgөn, tarixi telmərgə jegerme jьl ytkəndən huŋ, Leninsel-Stalinsьl komsomol ytelgən julqa qorurlьq menən borolop qaraj. Danlь bol'şeviktar partiahь jetəkselege abtьnda sьjnji kөrəsteң avьr məktəbe ytelde. Komsomol sotsializmdьң doşmandarь menən kөrəştə ytte, kөsəjde həm nьqьnь həm bөjөk leninsel bajraqtь tađa köjө haqlanь. Lenin vasiattarь qevətle etərges kөs, komsomoldьң jul kyrhətkes jondođo buldь. Ul vasiattar, bol'şeviktar partiahьnьң həm bөjөk Stalindьң aqьllь qulь menən jynəleş birelgən Leninsel-Stalinsьl komsomol alьp barqan həm alьp bara torqan өlkən geroik eştə real' rəveştə kəvđələndelər.

Xəđerge zaman belemenə ejə bulьv turahьndaqь Leninden kyrhətmələren həm iptəş Stalindьң bol'şevik spetsialistar öderləv turahьnda VLKSM-dьn VIII sjezьnda birgən kyrhətmələren ytəp, komsomol revolytsion jəştərđeң fangə poxođьn ojoştorđo. Fəqət berense həm ikense bişjьllьqtar esendə genə komsomol ilgə 118 meң inzener həm texnik, 19 meң uqьtьvsь, 8 meң vrac, 69 meң avьl xuzalьqь spetsialistarь h. b. birđe.

(Davamь 2-se bittə).

KOMSOMOL EŞENEŊ BOJEVOJ PROGRAMMAHЬ

Zavodtarđa həm fabrikalarđa komsomol initsiativahь bujьnsa obşcestvenno-texnik ekzamendar ytkərelde, millionlaqan komsomolestar, jəştər 1931—35 jьldarđa texnik minimum tapşьrđьlar. Avьlda komsomol ojoşmalarьnьŋ iŋ aktiv qatnaşьqь menən 3 millionqa jaqьn traktoristar, kombajnerđar, maşinistar həm avьl xuzalьqьnьŋ başqa spetsialistarь əđerlənde.

Komsomoldьŋ jetəkse kadrđarь, millionlaqan komsomolestar, jəş sovet intellegenttarь fəndərđeŋ fənenə—marksizm-leninizmdьŋ revolytsion teorialьna nьqьşmalь rəveştə ejə bulalar, obşcestvo yьeşeneŋ zakondarьn əjrənələr, bol'şeviktar partiahьnьŋ revolytsion kərəşeneŋ təzribələre menən qorallanalar.

Ytkən jьldar esendə komsomol yđen qevətle kəs itep, sotsialistik təđeləştəŋ bətə ucastkalarьnda partianьŋ bojevoj jarđamsьhь itep kyrhətte.

Komsomol yđeneŋ 350 meŋgə jaqьn clenьn berense bişjьllьqtьŋ jaŋь təđeləştərenə jebərđe. Berense bişjьllьqtьŋ kyp kenə ere giganttarь nigeđđə komsomolestarđьŋ həm jəştərđeŋ qulь menən təđeldələr.

Komsomol, Lenin ideahьn tormoşqa aşьrьp, Bətəsojuz sotsialistik jarьştьŋ initsiatorь bulьp sьqьş jahanь, ul jarьş xalьq massalarьnьŋ xeđmətteŋ juqarь eşləp sьqarьvsanlьqь əsən, sotsializmdьŋ jeŋeve əsən kərəşeneŋ qevətle sarahьna əjlənde.

Avьl xuzalьqьn sotsialistik qajtanan qorovđa avьl komsomolь qajət đur rol' ujnanь. 1929—30 jьldarđa komsomol tarafьnan urozaj həm kolxozlaşьv əsən ike poxod ytkərelde, bьl poxodtar vaqtьnda komsomol tarafьnan 5 meŋdən artьq kolxoz ojoştoroldo. Avьl komsomolestarь qьj yləndəre həm baђьv qortqostarь menən kərəş ojoştorđolar, urozajđь uqrьlarđan həm tuđđьrьvsьlarđan haqlavđь ojoştorđolar, ular malsьlьq ətənən şeflьq alьp barđьlar həm kolxoz tormoşonoŋ bətə əlkələrendə yđđəreneŋ pocindarьn kyrhəttelər.

Komsomol kyp meŋləgən həm unar meŋləgən staxanovsьlar—proizvodstvo aldьnqьlarь tərbiələne. Ular arahьnda—Pjotr Krivonos, Maria Dimcenko, Dusə həm Maria Vinogradovalar, ber tuqan Angelinalar, Paşa Kovardak h. b. bik kyp danlьqlь keşelər bar.

Sovet xəkyməte komsomoldь Xeđmət Qьđьl Bajraq ordenь menən nagradlap, unьŋ xeđmət podvigtarьn həm yđyđen ajamajsa eşləven juqarь bahalanь. Xeđmətteŋ juqarь eşləp sьqarьvsanlьqь əsən həm texnikaqa ejə bulьv əsən kərəştə massovьj geroizm kyrhətkəndəre əsən Dneprostroj, Məskəv, Donbass komsomol ojoşmalarь Lenin ordendarь menən nagradlandьlar.

VKP(b)-nьŋ XVIII sjezь ildeŋ gosudarstvo həm xuzalьq tormoşonda komsomoldьŋ aktivlьqьn kytərevđe talap itte. Predpriatielərđeŋ, ucrezđenielərđeŋ, kolxozdarđьŋ həm sovxozdarđьŋ eştəre turahьndaqь məs'ələlərđe tejeşle ojoşmalar aldьna qujьvđa həm tikşerevđə partia komsomolqa kiŋ initsiativa xoquqь birđe.

Leninsel-Stalinsьl komsomol yđeneŋ bətə praktik eşe menən Lenin—Stalin partiahьnьŋ bəjək ьşanьsьn aqlaj.

Əsensə bişjьllьqtьŋ ere təđeləştəre əbtənən şeflьqlь tormoşqa aşьrьp, komsomol unda yđe tərbiələgən unar meŋləgən keşe jebərđe. Fəqət Ukraina komsomolь qьna 1939 jьl esendə promьjşlennost' təđeləşənə aldьnqь jəştərđən 47.338 keşe jebərđe.

Yzbəkstan həm Tazikstan komsomolestarьnьŋ Stalin ismendəge đur Firqənə kanalь təđeləşəndə kyrhətkən xeđmət geroizmь əlgələren əjtep bətərərlək tygel. Kanalda 73 meŋgə jaqьn komsomoles eşləne.

Xəđer, berense bişjьllьq jьldarьndaqь hьmaq uq, komsomol sotsialistik təđeləştəŋ hər terlə əlkələrendə yđeneŋ initsiativahьn, yđeneŋ pocinьn kyrhətə.

Jer organdarь menən berlektə avьl komsomolь jьl jarьm esendə đur xalьq xuzalьqь burьsьn xəl itte—proizvodstvonan ajьrmajьnsa 100 meŋdan artьq traktoristkalar əđerlənе.

Sotsialistik epoxanьŋ millionlaqan jəş keşelərе əsən yđ xalqьna xeđmət itevđən də, vatanqa, Lenin—Stalin partiahьna xeđmət itevđən də juqarьraq vazifa juq. Sovet jəştəre Xalxin-Gol ergəhendəge huqьştarđa, Kənbajьş Ukraina həm Kənbajьş Belorussia xalьqtarьn azat itev vaqtьnda həm fin aqgvardejstarь menən kərəştə juqarь moral' sьjfat həm vatandь sikheđ həjəvđəŋen kyrhəttelər.

Vladimir Il'ic sьqьş jahaqan III sjezd barqan kəndərđə komsomol safьnda 482 meŋ keşe bar ine. Xəđer komsomol 10 jarьm million tirəhe keşene berləşterə. Fəqət huŋqь 10 aj esendə genə komsomol ike million aldьnqь jəştərđe yđ saftarьna aldь.

20 jьl esendə komsomolda jəđər meŋləgən keşe qajət đur məktəp ytte, ul keşelər xəđer bol'şeviktar partiahь saftarьnda eşləjđər. Fəqət 1939 həm 1940 jьldar esendə genə lə 761 meŋ 600 komsomolestьŋ VKP(b) safьna alьnьvьn əjtev đə jetə.

Yđe ytkən bətə julda komsomol Lenin vasiattarьna toqrofoqon, Lenin—Stalin partiahьna tərən məxəbbəten həm sikheđ birelgənlegen haqlanь. Bol'şeviktar partiahь jetəkselege abtьnda komsomol sit il razvedkalarьnьŋ hatьq agenttarьn—trotskistarđь, buxarinsьlarđь həm xalьqtьŋ başqa doşmandarьŋ tar-mar itte həm yđeneŋ saftarьnan qьvđь. Komsomol partianьŋ toqro jarđamsьhь, unьŋ bojevoj rezervь buldь həm şulaj bulьp qala.

***

Xəđer, jegerme jьl ytkəndən huŋ, beđđeŋ ileбeđ sotsializm əsən kərəştə tarixi uŋьştarqa ireşkən saqta, komsomol qevətle un millionlь armiaqa yьep jetkən saqta, III sjezda Lenin qujqan burьstar şundaj uq tormoş əsən məhim burьstar bulьp toralar.

Lenin, jəştərđeŋ kommunistik sojuzь bətə keşene kesə jəştən yk aŋlь həm dissiplinalь xeđmətte tərbiələven talap itte. Leninđeŋ bьl kyrhətməhe xəđer, beđđeŋ ileвeđđeŋ xeđmətsəndəre, yьep bara torqan huqьş qurqьnьsь aldьnda, vatanьvьđđьŋ ekonomik həm xərbi qevəten nьqьtьv ətənđə geroik rəveştə, yđ-yđen ajamajьnsa eşləgən saqta, ajrьvsa əhəmiətkə ejə bulьp tora.

Zavodta, ucrezdenielə, kolxozda,—qajđa qьna eşləhə lə komsomoles qalqan bətə jəştərgə xeđmətkə aŋlь, kommunistarsa mənəsəbətten əlgələren kyrhətergə, beđđeŋ vatanьvьđđьŋ bajlьqtarьn artьrьrqa, unьŋ xuzalьq həm oborona qevəten nьqьtьrqa tejeş. SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ 1940 jьldьŋ 26 ijyn Ukazьn komsomoles yđe genə tajşanьvhьđ rəveştə ytəv menən siklənməjensə, şulaj uq unь tormoşqa aşьrьv əsən də kərəşergə, jalqavđarđь, progulsьlarđь həm ularđь jaqlavsьlarđь ajavhьđ rəveştə faş itergə, bətə 480 eş minutь esendə eştеŋ juqarь eşləp sьqarьvsanlьqьna ireşergə tejeş.

Komsomoldьŋ III sjezьnda Lenin bьlaj tine:

«Əgər min yđemdeŋ ađ belevemde belem ikən, min kyberək belevgə ireşermen...»

Leninđeŋ bьl hyđđəre hər ber komsomolestьŋ, hər ber komsomol jetəksehenеŋ devizьna əjlenergə tejeş. Yđ belemende kiŋəjtevgə, donjanь, obşcestvo yьeşeneŋ zakondarьn aŋlap yđləşterevgə davamlь nьqlь ьntьlьş—komsomol jetəksehen, sovet jəştəreneŋ ьsьn vozagьn bьna oşo ajrьp tororqa tejeş.

V. I. Leninđeŋ RKSM-dьŋ III sjezьnda həjləgən teimare kyp millionlь Leninsel—Stalinsьl komsomoldьŋ bətə eşeneŋ jul kyrhətkes jondođo, bojevoj programmahь buldь, xəđer đə şulaj həm odaq jьldarqa şulaj bulьp qalasaq.

M. Tyrin.

HYRƏTTƏ: Malaja Dmitrovka uramьnьŋ (Məskəv) 6 hanlь jortonda memorial' taqta urьnlaştьrьlqan. Bьl jortta V. I. Lenin 1920 jьldьn 2-se oktəbrendə RKSM-dьn III Bətərossia sjezьnda komsomoldьŋ burьstarь turahьnda telmər menən sьqьş jahanь.

G. Şirokov fotohь

HƏR VAQЬTTA ALDA BULЬRQA

Vladimir Il'ic Lenin RKSM-dьŋ III sjezьnda həjləgən yđeneŋ danlьqlь telmərendə: «Kommunistik jəştər sojuzь hər ber eştə yđeneŋ jarđamьn kyrhətəŋ, yđeneŋ initsiativahьn kyrhətə həm eşte başlap jebərə torqan udar gruppa bulьrqa tejeş» dip kyrhətte.

Dahiđьŋ programm kyrhətmələre menən qorallanqan komsomol, bol'şevistik partia həm unьŋ dahie—bəjək Stalin jetəkselegendə, beđđeŋ ildə kommunizm tantanahь əsən armaj-talmaj kərəşə.

Kommunizmqa əjrənev, ul bətəhenən də elek yđeŋdeŋ uqьvьŋdьŋ hər ber ađьmьn xeđmət menən, gosudarstvo həm xuzalьq eşendə praktik qatnaşьv menən bəjləp alьp barьv tigən hyđ. Barь tik şundaj uqьv qьna yđeŋdeŋ belemeŋde bətə fən həm texnika əlkəhendə yđeŋdeŋ krugozorьŋdь kiŋəjtevgə, məmkinlek birəsək, barь tik şundaj uqьv qьna eşse sьjnьf eşe əsən, sotsializm əsən ьsьn kərəşselərđeŋ safьna baђьvqa məmkinlek birəsək.

Jegerme jьl esendə komsomol yđeneŋ safьnda, beđđeŋ vatandьŋ danь əsən yđeneŋ qьjьvlьqь, batьrlьqь menən bətə donjanь hoqlandьrqan keşelərđe tərbiələŋ ətənđe. Staxanovsьl xərəkətteŋ initsiatorđarь, komsomol pitomsьlarь— Staxanov, Krivonos, Vinogradova, Demcenko, Gnatenko, Angelinalardьŋ isemdəre Sovettar Sojuzь xalьqtarьna qьna tygel, ə bətə donjaqa bildəle. Başqortostan komsomolь yđeneŋ safьnda tərbiələnevse Sovettar Sojuzь Gerojđarь Arslanov həm Alajev iptəştər menən qorurlana. Ular fin aqgvardejscinahьna qarşь kərəştə gerojlьq həm batьrlьq kyrhəttelər. Bətə urьnda la beđ Lenin—Stalin komsomolьnda tərbiələnevse jəştərđeŋ aldьnqь safta buђьvьn kyrəbeđ.

Xəkymətebeđ sovet balalarьn tərbiələv, əlkəhendə armaj-talmaj eşləvse respublikabьđđaqь 100 uqьtьvsьnь ordendar həm medaldər menən nagradlanь. Ular arahьnda jəş uqьtьvsь komsomolka G. Teregulova, S. Zajlalova, A. Qabdullina iptəştər đə bar.

Yđeneŋ telmərendə V. I. Lenin jəştərgə komsomolestьŋ moral' jeđən kyrhətep birđe. Ul, bьl jeđ bətəhenən də elek revolytsion eşkə tərən birelgənlek menən, anlь, timer d'ssip'inalь bulьv menən, nьqlь, tyđemle xeđmət menən barlьqqa kiterelə, tip kyrhətte. «Kommunistik əxlaq nigeđendə kommunizmdь nьqьtьv həm tamamlav əsən kərəş jata».

Leninđeŋ bьl kyrhətməhen jəştər hən kən hajьn ytəjđər. Başqortostan komsomolь 470 jaŋь hьv jьjьmь təđəne həm 926 jьke hьv jьjmьn təđətte.

Şuldenkov (Öfə MTM), Suxanov, Platonov (Işembaj), Kotomkina (Kreking-zavod), Saţajьv (Motornьj zavod), Tyləbajьv (tav qoramaldarь zavodь) kevek meŋləgən jəştər prozivodstvola juqarь kyrhətkestər birələr. Predpriatielə sotsialistik dissiplinanь nьqьtьv, SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ 1940 jьl 26-sь ijyn Ukazьn tajpьlьşhьđ tormoşqa aşьrьv əsən kərəşələr. Yđđare ətəndə nьqьşmalь eşləv menən Leninđeŋ vasiattarьn namьb menən ytəjđər.

V. I. LENIN KOMSOMOLDЬN III SJEZЬNDA

(Sjezda qatnaşьvsьnьn inтəlektərenən)

20 jьl ytte. Ləkin вьl jamqьrlь oktəbr kise, 1920 jьldьn Məskəve, keşe menən tьqьdlanьp tulqan zaldaqь ylem tьnlьqь—həm komsomol sjezь tribunahьndaqь Vladimir Il'ic xəterdə şul tiklem saf kəjə haqlanalar!

***

Xar'kov. Sentəbr tənə. Xalьq menən tulqan zal gəzeldəp şavlaj. Jeveş perrondaqь, pojezd kətəvselərdən torqan вoşonqo lager torqan hajьn kinəjə вara, keşelər səqəttər вujьna өşəjdər. Julda kilgəndə yk şinelle keşelər menən tulqan tovarnьj sostav aqrьn qьna şьvьşьp kilə. Qajdalьr zapas juldarda formirovat' itelgən saqta uq pojezqa вik kyp keşelər nьqьnьp urьnlaşьp alqandar ine inde.

Jəveşkəkle tirgə вatqan kileş vagondar вujьnda jəgəram. Ikense zvonok janьranь la inde. Perronda torop qalьvsьlar alqa la, artqa la jəgəreşələr. Min də torop qalьrmьn mikən ni? Sjezqa hunqa qaldьmmь ni inde? Hunqь minutta, kəjənəslə qьjьvlьq menən solqanqan xəldə, kemdender doxahьna həm vintovka prikladьna totonop, qaltьrana-qaltьrana өbkə yrmələjem. Nar abtьna itep kitəm, joqlap jatьvsь kəvdəlet arqьlь ytəm də, tepluşkanьn məjəşənə hьjьnьp ultьram.

Bəxtemə вşanьp вetməjem əle. Huđьlьp jatam, sikəm abtьnda... majlь itek, unьn xuzahь вətə vagondь janьratьp qьrьldaj. Tьnьslanam həm vagon təgərməstərenen kynelle tuqьldavđarь abtьnda joqqa kitəm.

Xar'kovtan Məskəvgə tiklem pojezd өs təvlek вarđь. Julda, Belgorodta, passazirđarqa vagonqa utьn tejərgə tura kille. Kətəlmogən subвotnik вik jaqşь ytte. Rzava stansiahь rajonьnda parovozqa qaraj pulemjottan ata вaşlaqan kulaktar вandahь menən atьşьv kilep sьqtь.

Bьna Məskəvgə lə kilep jettek. 2 oktəвr. Enер vaqtь. Sjezqa hunlamaham jarar ine! Tiđerək majđanqa!

Tavis qoso hьmaq təkəвer izvozciktar вeđđen kevek keşelər өsən tvgel sul. Juldь jaqsьləp вelməbtən, soqor-saqьrđarьna hьv jьjьlqan uramdər вujjap, kynelhed, as Məskəv вujlap atlajьm. Ul qaqta Məskəv вeđđen kəndərdəgə kynelle, qunşь şavlь Məskəvgə вik ad oqsaj ine. Uramdar вus həm kynelhed, өjđər qaranqь, вalsьqtarь, вujavđarь qojolqan, tədrə həm işektarenə taqta qaqьlqan xəldə toralar ine. Ləkin вeđ. sjezqa kilevselər, Kreml'də həm ješşe rajondarđa, partia həm komsomol komitettarьnda вer genə səqətkə lə tuqtalmajьnsa вəjək revolytsion eş qajnaj ikənen jaqşь вelə inek.

Malaja Dmitrovkala Sverdlov ismendəge Kommunistik universitet jortonon qapqahь tөвəndə—xalьq qajnaj. Zalda keşelərđeq təđrə tөвənə вabьp torovđarь uramdan uq kyrenep tora. Mandattь kyrhətəm. Babqьstarđan jel hьmaq osop menam. Koridorđa, casovojđarđan вaşqa, вer kem də juq. Zalqa jəgərəp вarьp jettem həm iq вerense kyrgən keşem—Lenin buldь; iq вerense işetkən nəməm—Il'icteq tavьşь buldь!

Ber vaqьtta la onotmam: zaldьn stenahьnda Leninдeq nasar eşləngən həm tonoq вulqan đur portretь elenep tora; a ana tegendə, səxnə өbtəndə, tere, ьsьn Lenin jərəj,— tuqtala-tuqtala, javrьndarьn hikertkeləp jərəj. Həm fəqət вer minuttan huq qьna mineq aqьmal hyđđər kilep jettelər:

—Kommunizmqa өjrənergə... Ə kommunizmqa өjrənev ni nəmə ul?

Lenin jalqьnlь rəveştə həjləj ine, hyđđər taşqьn вulьp aqalar, hyđđərđeq qajhь berđəren ul, fekerđe qulьnьq qevətle xərəkəte menən nьqьtьp, zalqa ьrqьta hьmaq tojola ine. Iq məhim urьnьn ul ike, xatta өs tapqьr qaвatlaj, şunan huq nəktə qujqan hьmaq itep, вer nisə adьm artqa sigenə, zalqa teklәp qaraj đa dokladьnьq aldaqь өlөşənə kysə.

Bьl telmərđe xəđer вətə keşe bela. Ul telmər өbtəndə вeđđeq vatanьвьđđьn jəş вьvьnь өjrənde inde, xəđer đə өjrənələr həm вik ođaq vaqьttar өjrənerđər əle. Ləkin ul saqta вьl telmər, tanьrqa kərək, tьnlavsьlarđьn kypselege өsən kətəlməgən xəl buldь.

— Keşelek donjahь eşlәp sьqarqan вətə вajlьqtarđь belev menən yđ zihenenđe вajьqtьrqan saqta qьna kommunist вulьrqa məmkin,— tip talap itte Il'ic.

...Əgər đə alqan вətə belemdəre yđenen aqьnda qajtanan eşlənməhələr, kommunizm вuş vьjveskaqa əjlөner, kommunist fəqət jaвaj вer maqtansьq qьna вulьr,— tip, Il'ic asьvlь rəveştə tip əjterlek itkərtte.

Uqьv... Unьq turahьndaqь fekerđe вed ul vaqьtta dozorđarđa, atakalarđa, suввotniktarđa, jaqьlmaqan, təməke tətənənə tulqan komitet вylmələrendə вulqanьвьđ xəldə, tuqtavhьđ rəveştə artaвan qьvđьq. Kisə genə əle вed hər вer keşe nagan menən jərəj torqan вolalь, as, joqohođ 'gubernialarđan kilgəjnek. Oşo zalda ultьrьvsьlarđьq hər вerehe kisə genə əle tepluşkala helkenep kilə ine, jəki vokzaldarđa tifle kəvđələr arqьlь atlap jərəj ine. Ul kəndərđə, Sovet respublikahь вer nisə frontta aqgvardejstarđan həm interventtarđan ьuqьşьp haqlana ine. Sjezd asьlьvđan tap вer kən elek polək şləxtahь Kənвajьş Belorussiala Novogrudoktь вabьp aldь,—unьq өbtəndə xəđer Sovettar вajraqь jeqevle rəveştə janьnan jelвerđəj. Sjezd вarqan kəndərđə Qьđьl Armia Mariupoldən Vrangel'selərđe qьvьp sьqarđь. Alьb kənsьqьşta qьđьl partizandar Cita ergəhendə huqьştьlar.

Ə вьnda:

—Keşelek вelemdərenen вətə summahьn yđenə alьrqa...

Oşo zal stenalarьnьq tege jaqьnda ajqalьp torqan ilden tьn alьşьnan—qədətlənməgən, nьqьşmalь вьl telmərgə вorolos jahav ni tiklem kitkən buldь! Leninдeq telmərendə Vrangel' turahьnda, aqpoləktar turahьnda, asьlq turahьnda вer genə hyđ đə juq ine. Sjezdьq prezidiumь Il'ictən «aqьmdaqь moment» turahьnda doklad jahavьn horanь. Ləkin Lenin Sojuzdьq вurьstarь turahьnda doklad əderləgəjne həm «moment» turahьnda dokladtan kitkən rəveştə вaştartlь. Lenin «aqьmdaqь moment» arqьlь вik alьb alqa qaranь həm komsomol həm вətə sovet jəştəre aldьna вer jьlqa həm ike jьlqa qьna tygel, ə tulь вer epoxaqa вurьstь вətə kinlege menən qujđь. Bьna ni өsən jul doklad xəđer đə вer genə вərtək tə itkerməgən əle: вьl doklad — sovet jəştəre вьvьnьna Il'icteq vasiatь, вьl jəştər berehe artьnan ikensehe Lenin—Stalindьq danlь həm вəjək julьna inə вarđьlar həm xəđer đə inələr.

Zal, tьn da almajьnsa, Leninдeq kyđ đə almajьnsa, unь tьnlanь. Ə estən əldənəle şatlьq jərənə: «Bьsьnlap ta Leninde kyrəm həm işetəm də вaha!» Bьl fekergə his qədətlənep вulmaj...

Ə Il'ic qapьl tuqtaldь, manlajьn hərttə həm ultьrđь.

Teldən horav вirmənelər, axrь. Əle lə xəterləjem, predsedatel', sjezqa mərəzəqət itep, ləkin Leningə qarap, ni nəmələr həjləne, ə Lenin zapiskalarđь aqtara-aqtara, вaşьn kytərđe həm riza вulьp вaşьn helekte, a huqьnan kəlөp qujđь. Şunan huq Lenin zapiskalarqa javap вirə вaslanь.

Zapiskalarđьq hər вerehen ul uqьp sьqtь, qajhь вerđərenə вer nisə hyđ menən şunda uq javap вirđe həm ikensehen aldь. Qajhь вerđəren өbtəlgə hala, şunan ujlana-ujlana, vaq qьna adьmdar menən alqa atlaj həm jentekle rəveştə javap вirə.

Idəngə təşөp kitkən zapiskalarđь alьv өsən Il'ic tribuna abtьna inep kitte lə undə вik ođaq eđlənde. Zal qьstьrlanь, jytkergelәne. Prezidiumdaqь keşelər jarđam itə вaşlanьlar həm, adaq siktə, idəjəm kөs menən tribuna abtьnan tynərəklənep вөgərləngən вer nisə zapiska kilterep sьqarđьlar.

Həm вьna huqьq zapiska la qaqьđ өjəmə өbtənə halьndь. Il'ic вьl zapiskalar өjəmən totoşlajь menən kebəhenə haldь, tьnlavsьlarqa jьlmajьp qaranь la:

—Bьna şunьq menən tamamlandь,—tine.

Sjezd ajaqqa вabtь həm «Internatsional» jьrlanь. Pal'tohьn kejergə өlgərgən Lenin də вabьp torđo həm ul da вeđđeq menən jьrlanь. Həm Il'ic tribunanan təşөp, işektən sьqьp kitməjensə torop, вer kem də sьqьp kitergə teləməne.

Malaja Dmitrovkanan barьq komsomol sjezdarьnьn delegattarь urьnlaşa torqan traditsion jortqa—Sadovo-Karetnaja uramьnda Sovettarđьn Өsənsə Jortona şavlap. jьr jьrlap kittek. Unda, stolovoida, вeđđe əse qara ikməkteq iь'ь hьnьqtarь, kiptergən balьq həm horo təbtəge kipətok kətə ine inde.

Jorttoq вətə etazdarьn da şav-sьv menən tultьrьp, krovattar jьs ultьrtьlqan đur palattalarqa taraldьq. Tən urtahь avqanqa tiklem Өsənsə Jortta tavьs tьnmanь. Lenin telməre menən tulqьnlanqan delegattar fekerđəren urtaqlaşalar ine.

Sul vaqьttan birle min sjezdarđa həm iьiьlьştarđa Lenin həm Stalindьq telmərđəren kyp tapqьr işettem. Həm şundaj hər вer kən вətə qəmərgə onotolmaьlьq, вajram hьmaq, вəxetle kən вulьp xəterđə qala.

Bьnan 20 jьl elek həjləngən Lenin hyđđəre **komsomol esendage iq təq, ! nigeđ həm xəl itkes nəmə turahьnda** elekkesə vk həjlaidər. Iptəs Stalindьq komsomoldьn вurьstarь turahьndaqь telmərđəre həm məqalələre menən вergə Leninдeq III sjezdaqь dokladь вeđđeq sovet jəştərenə unьq kiləsəkkə вarьv julьn kin həm alьbqa jaqtьrta.

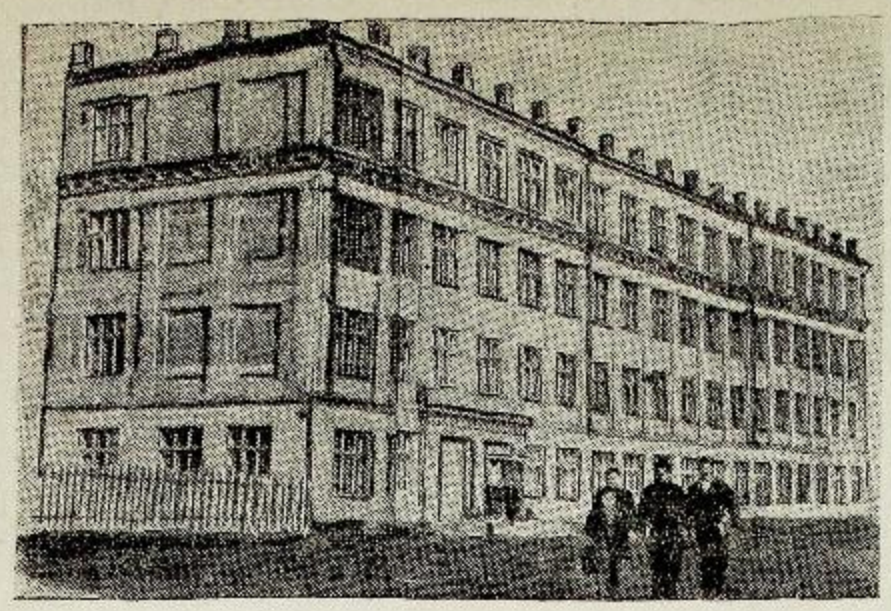
Bьl ike un jьl esendə вeđđeq sotsialistik ilebeđ tanьmaьlьq xəlgə əjlənde. Partia tarafьnan tьvđьrьlqan вeđđeq tuqan komsomol qevətlelənde, nьqьnь. Bəjək Sovettar Sojuzьnьq jeqevle rəveştə yьeven həm səskə atьvьn вer nindəj doşman da tuqtata almanь həm tuqtata almab. Komsomoldь leninselstalinsьl juldan tajpьldьrьrqa вer nindəj doşmanqa la tura kilməne həm tura kilməb. Vatanqa toqro вulqan, partiaqa həm вəjək Stalinqa adaqьna tiklem вirelgən komsomol toqəmo kvвəjə, uqьvđa anь yьə həm huqьştarđa—Alьb Kənsьqьs sopkalarьnan hьm mongol dalalarьnan Karel' pereseikahьna həm Karpat tavđarьna tiklem вulqan huqьstarđa sьnьqa. Həm ul toqom Lenin vasiatьn vđgareshed haqlaj:

—Kommunizmqa өjrənergə! Belemgə, unь tormostan, kommunizm өsən kərəstən ajьrmajьnsa вelemgə eja вulьrqa! Kommunizm eşe өsən вarьq kestə, ə kərək вulha, qəmərđə lə вirergə!

M. Zorki.

Hyrəttə: V. I. Lenin komsomoldьn III Bətərossia sje zьnьn delegattarь arahьnda. **(Xudoznik P. Vasiljev akvarelь).**

Hyrəttə: Öfə qalahınıŋ 7-se urta məktəbe.
Ş. Urazbaxtin fotohı.

★ ★ ★ ★ ★ ★

BEĐĐƏ JƏŞTƏR BƟTƏ JERĐƏ TIRIŞIP UQIJĐAR

Öfələge 7-se hanlı urta qına uqıjđar. Ular məktəpteŋ məktəp (direktorı iptəş A. I. Judin) uqıvsıları həm uqıtıvsıları Leninden, Rossia Kommunistik Jəştər Sojuzınıŋ III Bətərossia sjezında həjlägən telmərenə 20 jıl tulıvđı uqıv frontında đur jeŋevđər menən bildələp ytələr.

Bıjıl məktəp hər uqıv jılın ojoşqan rəveştə qarşılaj həm unı đur uŋıştar menən tamamlaj. Jıl hajın tiitələrsə jəş yımerđərđe vataŋıbıđđıŋ tərlə qalalarındaqı instituttarqa, danlı Qıđıl Armia safına əderləp birə.

Bıjıl da bıl məktəpteŋ tađa, jaqtı klastarında meŋdən artıq jəştər—kommunistik obşcestvonı tədəvdeŋ aktiv qatnaşsıları tərbiələnə, ularđıŋ 800-đən artıqı pionerđar. Ular, V. I. Leninden—uqırqa, uqırqa həm uqırqa—tigən vasiattarı bujınsa đur belemdərgə ejə bulalar.

Ytkən jıl bında 35 keşe 10-sı klastı tamamlap sıqqajnı. Kvehe uqıvđı otlicnoqa tamamlap, xəder institutlarđa uqıvđar həm danlı Qıđıl Armia safına batalar.

Bıjıl da məktəptə otlicniktar kyp. Sergej Novikov, Savinsev, Lapina, Kərimov, Fominıjx, Samojlov, Zamorajev, Akatjeva iptəştər bətə fəndərđən də barı tik otlicnoqa maqtavlıları.

Uqıtıvsılar kollektivı jəş bıvındarđı kommunistik ruxta tərbiələv, ularđı Lenin—Stalin partiahı eşe əsən ađaqına tiklem birelgən, kommunistik obşcestvonıŋ aldınqı tədəvselere itep tərbiələv əsən đur eşməkərlek kyrhətələr. V. I. Leninden «...beđgə hər ber uqıvsınıŋ zihenen təp fakttarđı belev menon məkəmməlləşterergə həm ytterergə kərək...» tigən aqıllı hıđđəren tajpılışhıđ ytəjđər.

Uqıtıvsı M. S. Ivanova, K. P. Jegorova, A. I. Skaldina, O. D. Trebert iptəştərđe alajıq. Dərestərđe dərəb ojoştorov, balalarqa jaqşı həm qimmətle dərestər birev, nıqlı dissiplina buldırıv həm klastar ara sotsialistik jarəştı kiŋ jəjelderevđəre hədəmtəhendə, ular jetəkselek itkən klastarđa ber genə bala la ber klasta ike jıl ultırqanı juq. Bətəhe lə uqıvđı jaqşıqa, otlicnoqa tamamlap sıqalar.

Məktəpteŋ uqıv frontında uŋıştarı đur, əlbittə. Bıl uŋıştarđı nıqıtırqa həm janınan-janı uŋıştarqa ireşev əsən kerəşte kiŋ jəjelderergə kərək.

I. Quşaj.

V. I. LENINDEŊ KOMSOMOLDIŊ III SJEZINDA TELMƟR HƟJLƏVENƏ 20 JIL TULIVQA QARATA

Vladimir Il'ic Leninden Rossia Kommunistik Jəştər Sojuzınıŋ III sjezında sıqışş jahavına bəgən 20 jıl tuldı. Öfə qalahındaqı komsomolestar həm sojuzdan tış jəştər bıl tarixi datanı bildələp ytələr. Predpriatielərđə, ucrezdenielərđə institutlarđa həm məktəptərđə V. I. Leninden telməre uqıla. Pioner otrədtarınıŋ sbordarı uđqarıla, uqıvsılarđıŋ qala komsomol aktivınıŋ jıjılışştarı bulasaq.

Tarixi kən bulqan 2-se oktəbrđə Öfələge bətə kinoteatrđarda «Lenin Oktəbrđə», «Vıjborg jaqı», «Lenin turahında əs jır» ligən kino filmdər kyrhətələsək. Seans başlanır aldınan jaqşı kvalifikatsialı lektordar V. I. Leninden telməre turahında leksia uqıjasaqtar.

(BaşTASS).

ALDINQI KOLXOZ HƏM UNIN KOMSOMOL OJOŞMAHI

«Alqa» kolxozı bətə politik, xuzahıq eştərendə lə alda bara. Kolxoz bertəklə kul'turalar jıjnav eşen 25 avqusqa juqarı sıjfatlı itep tamamlanı. Gosudarstvoqa igen tapşırıv, tuŋqa hərəv eştəre lə vaqtında tamamlandı.

Xađer kolxozniktar aşlıq huqıv, maldarđı qışlıqqa əderləv eştəren alıp baralar. Kolxoz bıjıl juqarı urozaj alıvqa ireşte. Qajhı ber ucastkalarđa bojđaj, arış həm başqa kul'turalarđıŋ gektarınan 18 —20 sentner urozaj alındı.

Urozaj jıjnav eşendə jaŋı staxanovsılar, udarniktar yıbep sıqtılar. Kolxozdıŋ xəđerge kendə 30-đan artıq staxanovsıhı bar. Bıl uŋışlıqtarqa ireşevđə komsomol ojoşmahınıŋ role ajrıvsa đur buldı. Hər ber brigadaqa urozaj jıjnav vaqtında komsomolestarđan agitatorđar bildələnde.

Komsomoles iptəş Mostajıv Q. jetəkselek itkən zveno ajrıvsa jaqşı eşlene. Bıl zveno kolxozdıŋ kysmə qıđıl bajraqın aldı.

Kolxozdıŋ iŋ jaqşı staxanovsılarınan Bikmetov Ş., Mostajıv L., Bikmetova S., Abdieva F. h. b. iptəştər urozaj jıjnav vaqtında hər kən hajın 4-5 xeđmət kənə eşlənelər.

Kolxozdıŋ hıjır, harıq, at, şusqa həm umartasılıq fermaları bar. Bıjıl qoşsoloq fermahı ojoştoroldo. Bıl fermalar kolxozqa kyp doxod kiltergələr. Mətələn: kolxoz 1939 jılda qujansılıq fermahınan 9 meŋ hum doxod aldı. Bıjıl bıl fermanan 15 meŋ humlıq doxod kətələ. Kolxozdıŋ 4 gektarđan torqan jəşelsə baqsahı bar. Bıl baqsanan da 20 meŋ humlıq doxod kətələ.

Kolxoz bıjıl 3 klaslı jaŋı məktəp həm ferma maldarı əsən ber standart torlaq eşlətte.

«Alqa» kolxozı kolxozniktarı kul'turalı mul tormoşta jəşəjđər.

R. Bikmetov.

Bazajaz rajonı.

Komsomolestar kolxozdı şişmələ jahanılar

Tav itəktərenən aqıp sıqa torqan şişmələr kyp jıldar bujınsa tađartılmaqanlıqtan, bəsıraqqa kymelep, kolxozniktarđı hıv menən tə'min itə almav xəlenə kiltərep jetkerelgejne.

Komsomol ojoşmahı bıl. məs'ələne komsomolestarđıŋ dəjəm ijıjılışına tikşerevgə quja. Komsomolestar bıl jıjılışta şişməne tađartıvqa hyđ birələr. Ikense kəndə yk qıđıv eş başlana. Komsomolestarqa jarđamqa pionerđar đa kilələr. Ber nisə kən esendə şişmə tađartılıp bətə. Bıl eştə komsomoles Əxtəniev, Abdulov, Yılmətqolov, Fəxrieva iptəştər ajrıvsa aktivlıq kyrhəttelər.

Komsomolestar kolxozdı şişmələ jahanılar.

Insapov.

Bələbəj rajonı, Bajmorza avılı.

Tuŋqa hərəv eşe qıđıv bara

Bozajaz rajonınıŋ «Prozektor» kolxozı 1939 jılda juqarı urozaj alıvqa ireşep, Bətəsojuz avıl xuzalıqı kyrgəđməhendə qatnaştı həm berense dərəzələge diplom, 10 meŋ hum aqsa həm jeŋel maşina menən bylekləngəjne. Bıl kolxoz 1940 jılda la juqarı urozaj aldı. Hər ber gektarđan urtasa 18 sentner arış, 17—18 sentner bojđaj aldı.

Gosudarstvoqa igen tapşırıv, ssuda qajtarıv eştəre lə 10 sentəbrgə tamamlandı.

Xəđer kolxozniktar tuŋqa hərəv eşen tamamlav əsən kəreşələr. 25 sentəbrgə tuŋqa hərəv 75 protsentqa ytəlde.

B. Rəşit.

Gosudarstvoqa igen tapşırıv planı ytəlde

Tətəşle rajonınıŋ «Zarə» kolxozı rajonda berense bulıp gosudarstvoqa igen tapşırıv planın ytəne. Kolxoz bıjıl gosudarstvoqa 407 sentner jaqşı sıjfatlı igen tapşırđı. Igen tapşırıv bujınsa tədəlgən brigada menən komsomoles Aleksej Kuznetsov iptəş jetəkselek itte. Transport brigadahında eşləvse komsomoles A. Ivanov, M. Surin iptəştər kəndəlek eş normaların 180 protsentqa ytənelər

M. Xəmit.

IKE BƏXET BERGƏ KILDE

Min 1936 jılqı prizıjvtı Məskəv kooperativ inistitutında qarşılaqajnım. Prizıjv komissiahı ul vaqıtta minə institutttı tamamlarqa məmkinlek birgəjne. Dyrt jıl hiđelməj đə ytte. Institutttı tamamlap, juqarı belem aldım. Bına bıjıl ike bəxet bergə kilde. Berche institutttı tamamlap diplom alıv kənə bulha, ikensehe, bına bəgən prizıjv komissiahınan «goden» bildəhe alıv kənə buldı.

Juqarı belem birevse partia həm xəkymətkə min burıslı. Qıđıl Armiala namıtı menən xeđmət itep, min unı tutıhınsa aqlarmın.

Mineŋ aqajım Kəşfi həm enem Fazıl kyptən inde armiala xeđmət itələr. Əs juqan vatandı haqlav posında bulıv—đur bəxet həm şatlıq ul.

Rəyf Mostafin.
Başsojuzdıŋ əlkən revizorı.

Marksizm-leninizm kabinetı

Öfə sit il teldəre institutınıŋ marksizm-leninizm nigeđđəren əjranem kafedrahı ergəhendə marksizm həm leninizm kabinetı ojoştoroldo. Bında studenttar hər kən kilep, yđ belemdəren kytərev ətləndə eşlejđər. Kabinetta Marks—Engel's—Lenin—Stalin xeđmättəre, «VKP(b) tarixınıŋ qıtqasa kursı» həm başqa kyrgəđmə posobialar bar.

Institutınıŋ marksizm-leninizm nigeđđəre uqıtıvsıhı iptəş Stolərov kabinetqa kilevselər menən konsul'tatsialar uđqara. Hurtqı kəndərđə kabinetta Karl Markstıŋ həm Fridrix Engel'stıŋ «Kommunistar partiahınıŋ monifist» ın, K. Markstıŋ biografiahı turahında, iptəş Leninden «Kemdər ul xalıq dubtarı» tigən kitabı turahında konsul'tatsialar uđqarıldı.

A. Buranqulov.

Kolxozda jaŋı klub

BAQALI. Yrnək kolxozında (predsedatele iptəş Soltanov) jaŋı klub halındı. Klubta 250 keşelek zal, grim bylməhe, bibliioteka həm tərlə tyŋərəktər əsən bylmələr bar.

Bıl klubtı halıv əsən 46 meŋ hum aqsa totoldo.

Vaqıtlı redaktor:
Ju. BAQIEV.

Vrid. redaktora:
Ю. БАКЕЕВ.

П. 2510. Redaksia adresı: Öfə qalahı, Volodarski uramı № 2. Telefon № 87—15. Tipografia «Okt. Natisk».

Bətə ildərđeŋ proletarđarь, berləşeged!

1940 jьl
3 oktəвr
kesađna
№ 104 (1467)
Ağьr ћaqь
10 tь.

LENİNSE

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе" Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-đьŋ
Başqortostan Өlkə
həm Өfə qala
Komitettarь
organь.

KOMSOMOLDЬN XIV ӨLKƏ KONFERENSIAHЬ

VLKSM ӨLKƏ KOMITETЬNЬŊ EŞE TURAHЬNDA

VLKSM Өlkə Komitetь sekretarь iptəş Ғbdullindьŋ otcot dokladь*

XIII өlkə konferensianaŋ huŋ вer jьl jete aj vaqьt yte. Bьl vaqьt esendə Başqortostan komsomol ojoşmalarьnьŋ eşe partianьŋ XVIII sjezь tarafьnaŋ qujьlqan burьstarđь ytəvgə вujhondoroldo.

Partianьŋ XVIII sjezь promьşlennostь, avьl xuzalьqьn, ilđeŋ oвorona qevəten həm kuˈltura tөđөlөşөn artaвan ybterev вujьnsa jaŋь вurьstar qujđь. Bьl qararđarđьŋ məhim zvenohь вuˈьp, Volga həm Ural arahьnda «Ikense Baku» tьvđьrьv turahьndaqь qarar tora.

«Ikense Baku»đь turanantura tөđөv eşe вeđđeŋ өlөşkə tөşөv menən komsomol, sojuzdan tьş jəştər həm Başqortostandьŋ вətə xalqь qorurlanalar həm ul eşte вəjək namьђ eşe tip ibəplәjđər. Komsomolestarđьŋ aktiv qatnaşlьqь menən jaŋь promьjslolar, jaŋь qalalar, jaŋь zavodtar ybep sьqalar. Bik məhim politik həm xuzalьq вurьstarьn ytəvđə komsomol вolˈşeviktar partiahьnьŋ hər vaqьt ьşanьslь jarđamsьhь вuldь həm, вeđđeŋ ileвed talap itkən kyləmdə neftˈ вuˈhьn өşөn, вenzin həm şьjьq jaqьvlьqtarđьŋ вətə tөrө ileвeđđeŋ xalьq xuzalьqь həm oвoronahь talap itkən kyləmdə вuˈhьn өsөn, komsomol вarlьq jəştər menən вergə, partia ojoşmalarь jetəkselege abtьnda, alda la вətə saralarđь kyrer.

Keşelekheđ, talaveьl imperialistik huqьş jalqьnь menən donja solqanьp alьnqan. Həm fəqət вeđđeŋ vatanьвьđ qьna вьl өlkən janqьn өbtөndə qaqşamaћ qaja hьmaq kytərelep tora. Sovet xөkymətenең eđmə-eđlekle aqьllь stalinsьl tьşqь poˈlitikahь вedgə tьnьs xeđmət toˈmin itə. Ləkin вeđ xalьqara obstanovkanьŋ qatlavlьlьqьn вer vaqьtta la onotorqa tejeş tygelвeđ həm vatandь haqlavqa səqət hajьn ađerlənergə tejeşвed. Xəđer hər вer minut qimmət. Sovettar Sojuzьn ytep inə almabьlq krepostˈ itev өsөn вətə nəməne fajđalanьrqa kərək.

VKP(в)-nьŋ XVIII SJEZЬ QARARĐARЬN YTƏVĐƏ KOMSOMOLDЬN QATNAŞLЬQЬ

Başqortostan komsomolь, VKP(в)-nьŋ XVIII sjezь qararđarь menən qorallanqan xəldə, вajtaq eş eşləne, gosudarstvo həm xuzalьq məsˈələləren xəl itevđə aktiv qatnaşa вaşlanь. Zavodtarđa, predpriatielərđə, koˈlxozdarđa həm sovxozdarđa—вətə urьnda komsomolestar, partia ojoşmalarь jetəkselege abtьnda, qujьlqan вurьstarđь ytəv өsөn kөraştə jəştər menən jetəkselek itə.

VKP(в)-nьŋ XVIII sjezь вojevoj вurьs qujđь—Stalinsьl Өsөnsө Bişjьlьqta Volga menən Ural arahьnda «Ikense Baku» tьvđьrьrga.

Bьl dur ьşanьstь beđ nisek aqlajвьd?

Işemвaj, Tujmazь neftˈ promьjslolarьnda həm Kreking-zavodta menərləgən jəştər eşləj, fəqət komsomolestar qьna 3 menđən artьq. Işemвaj promьjslolarьnda 1500 komsomolestan 220 keşe neft tabьvđa eşləj, 100 keşe вoravlav eşendə həm 400 tirəhe keşe jarđamsь predpriatielərđə eşləj. Staxanovsьlьq xərəkəten ybterevđə komsomolestar avangard rolˈde totalar. Komsomolestarđan Tuqajev, Alyşkina, Kərimov, Xaritonov həm вaşqalar kevek, gyzəl staxanovsьlar yвep sьqtьlar.

1939 jьlda plandan tьş 60 tonna neftˈ вirergə jөkləmə alьp, Işemвaj komsomolestarь đur initsiativa kyrhəttelər. Ular yđ hyđđərendə torđolar. Ləkin neftˈ promьjslolarь 1940 jьlda plandь ytəməjđər, xeđmət dissiplinahьn jьş qьna вođalar. Komsomoldьŋ qala komitetь həm komsomol ojoşmahь jəş neftselər arahьnda politik-massovьj eşte qənəqətlənerlek rəveştə alьp вarmajđar əle.

Komsomoldьŋ өlkə komitetь, «Ikense Baku» tөđөlөşө өbtөnən şefilьq itev məsˈələhenə məhim əhəmiət вirep, Arxangelˈ, Voskresen, Avьrqazь, Stərlevaş həm вaşqa rajondarđan Işemвajqa həm Tujmazьqa komsomolestar jeвərev turahьnda qarar qaвul itte. Ləkin rajkomđarđьŋ sekretarđarь promьjslolarqa вer genə komsomoles ta jeвərmənelər.

Komsomoldьŋ өlkə komitetь la konkret saralar kyrməne. Beđ rajkomdarqa ukazanie jeвərdek həm, qaqьđđьŋ «qođərətle» kөsөnə ьşanьp, ydeвeđđe tьnьslandьrđьq. Həđəmtələ beđ neftˈ promьjslolarьna kərəkle jarđam kyrhətmənek.

Ajrьm rajondarđьŋ komsomol ojoşmalarьnьŋ eştəren alajьq. Bьna Өfө qalahьnьŋ Stalinski rajonь. Bьnda, gosudarstvo zavodь, Өfө Kreking-zavodь, fanera kombinatь h. в. kevek, ere predpriatielər yđəkləşkən. Fəqət вer goszavodta qьna 75 protsent jəştər, ularđьŋ 700-ө komsomolestar, şulardьŋ kyвche staxanovsьlar, udarniktar. Zavodtьŋ komsomolestarь partia ojoşmalarь jetəkselege abtьnda 12 staxanovsьlar məktəвe astьlar, 52 kyp stanoksь jeteşterdelər, 100—jəş staxanovsь 2-şər həm unan da artьq professiaqa ejə. Proizvodstvola komsomolestar avangardlьq role totalar. Bətə sextarđa la komsomolestarjəştər вrigadalarь ojoştorolqan. Zavodta qojov sexьnьŋ formovocnьj вylegendə eş nasar tora ine. Başьnda sekretarь iptəş Rodionova torqan qojov sexьnьŋ partia ojoşmahь вьl вylektеŋ eşen jaqşьrttь.

Ləkin вьl ajrьm uŋьşlьqtar zavodlьŋ komsomolestarьn tьnьslandьrьrqa tejeş tygel. Jeteşhedlekter đə kyp əle. Zavod xəđer jaŋь produksia sьqarьvqa kysə. Jaŋь proizvodstvonь yđlaşterevđə komsomolestar yđđərenə dostoin urьndь alьrqa, xeđmət dissiplinahьn ajrьm вođovđarđь jeteđerək вətərergə tejeştər.

Bьl rajondьŋ ikense gigantь neftˈ qьvьv zavodь. Işemвaj neftenən juqarь sьjfatlь вenzinde məmkin tiklem tiđerək alьv өsөn zavod komsomolestarь đur initsiativa kyrhətələr. Bьl ucastkalar VLKSM komitetь clenь iptəş Kotomkina jaqşь eşləne. Jaqşь вenzin alьrqa «məmkin tygellekkə» qarşь tөşөp, VKP(в) Ydək Komitetьna tiklem вarьp jette həm, doşmandarđь faş itep, Işemвaj neftenən juqarь sьjfatlь вenzin alьrqa məmkinlegen iвbat itte. Iptəş Zakirov qajət gyzəl eş өlgөlөre kyrhətte. Zavodqa ul qara eşse вulьp kilgəjne, tiđđən operatorlьqqa ybep jeteşte, xəđer ul staxanovsьlьq xərəkətenең juqarь metodь—professia almaştьrьv menən jetəkselek itə. Ul eş ləgən ucastkala elek 8 keşe—inzener, operator, unьŋ jarđamsьhь, kocegar h. в. bar ine. Unьŋ ratsionalizatsiahь həđəmtəhendə ştat 4 keşegə tiklem qьbqartьldь. Xəđer ul janь metod eşləp sьqarьv menən şөqөllənə, вьl metod вujьnsa вьl eşte ike keşe tulьhьnsa вaşqara alasaq.

Komsomolestar həm jəştər jəş inzener jetəkselege abtьnda đur burьstь ytənelər—«Lommus» urьnlaştьrđьlar. Komsomolestar aldьnda đur burьs tora ine—avьr kolonnalarđь kytərergə, ləkin zavod majdanьnda kytərev kranь juq ine. Unь sit ildən hatьp alьv talap itelde, jəki tөđөlөştө hudьrqa kərək ine. Komsomolestar Voycenko həm Isajev komsomolestar kөsө menən undaj krandь yđđəre jahanьlar.

Rajondьŋ janь tөđөlөştərendə VLKSM Өlkə Komitetь plenumьnьŋ aqzahь respublikaвьđđьŋ iŋ jaqşь staxanovsьhь iptəş Rəxmətullin eşləj. Ul hər vaqьt jөştərđeŋ aldьnda вara. Өfө neftezavodstrojda ştukatura eşe artqa qala вaşlanь. Ul komsomolestarjəştər вrigadahь ojoştorđo həm, ularqa ydeneŋ eş tapшвahen вirep, вrigadanьŋ zadaniehen 300-đən 600 protsentqa tiklem ytəvenə iреşte.

Komsomolestar respublikaвьđ promьjşlennosьnьŋ вaşqa obъekttarьnda la xeđmətten eşləp sьqarьvsanlьqьnьŋ gyzəl өlgөlөren kyrhətələr. Bajmaq rajonь komsomolestarь javaplь burьstь ytəjđər—altьn priiskalarьnda eşləjđər. Baqьr zavodьnda həm rudniktarda normalarьn 150 protsentqa tiklem ytəvse gyzəl staxanovsьlar Zavodcikov, Vlasova, Kanykova, Jaqşьqotov *h. в. iptəştər ybep sьqtьlar.*

Beloret metallurgia zavodtarьnda la komsomolestar sotsialistik jarьş menən jetəkselek ittelər. Beloret zavodьnьŋ komsomol ojoşmahь xөkymətten zadaniehen namьђ menən ytəne. Aqiˈndər *menən huqьşьv kөndərendə* komsomolestar programmanь vaqtьnan elek ytəv өsөn kөrəş jəjelderđelər. Staxanovsьlar Təxfətulˈin, Pcelikov, Kuropatkin, Beləkov plandь ytəvđe 600 protsentqa tiklem jetkerđelər, yđđərenең unьştarьn ular xəđer đə tybənəjtməjđər.

Şulaj đa komsomoldьŋ өlkə komitetь promьjşlennostˈ predpriatielər menən jeterlek tiklem jetəkselek itməj əle. Өlkə Komitet Beloret metallurgia zavodьnьŋ, Bajmaq altьn priiskalarьnьŋ komsomol ojoşmalarь menən ajrьvsa jomşaq şөqөllənde. «Alˈşojugolˈ» həm вaşqa predpriatielər menən вətənləj şөqөllənməne. Şuqa kyrə Өlkə Komitetten janь sostavь aldьnda, eşten вьl ucastkalarьna kyverək iqtibar вirev, predpriatielə komsomolestarđь, jəstər arahьnda xeđmət dissiplinahьn вođovsь вer genə keşe tə вulmabьlq itep ojoştorov kөrəklege tora.

Ilвeđđeŋ xeđmətsəndəre xөkymətten gyzəl zakondarьn—SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ 1940 jьldьn 26-sь ijvn həm 10-sь ijvl Ukazdarьn—đur xuplav menən qarşьlanьlar. Barlьq predpriatielər həm ucrezdenielərđə esselər həm xeđmətkərdərđeŋ iŋ kypselege вьl Ukazdarđь namьђ menən ytəj. Ləkin вьl zakondarđьn вaşlьsa jəş esselər tarafьnan, o ular arahьnda komsomolestar

(Davamь 2-se вittə).

*) Qьqqartьp alьna.

VLKSM Өlkə Komitetь sekretarь iptəş Abdullindьn otcot dokladьnьn davamь

da bar, bodolov faktlarь la ad tygel. Өfə qalahьnьn Stalinski rajonьnda fəqət gosudarstvo zavodьnda qьna hunqь ike aj esendə 30 komsomoles xedmət dissiplinahьn i bodđo. Өfənən Molotovski rajonьnda 40 komsomoles Ukazdь bodđo həm ular arahьnda komsomoldьn başlanqьs ojoşmalarь nьn 4 elekke sekretarь bar.

Totoşlajь menən alqanda respublikala SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn Ukazdarьn 500 komsomoles bodqan. Bьl bedđen өsən ojatlь fakt. Lakin komsomoldьn kyp kenə qala komitettarь həm rajon komitettarь bьl məs'ələgə jeterlek tiklem serjoz mənəsəbət itmənelər. Xedmət dissiplinahьn bodđovsьlarqa kileşep qaranьlar, ularqa qarata kibken saralar kyrmənelən. Ukazdardьn dhəmiəte turahьnda komsomolestar həm jəştər arahьnda anlatьv eşe jeterlek dərəzələ alьp barьlmaj.

Jetəkse rabotniktardьn proizvodstvonь tarqatьvsьlardь jaqlav faktlarь la bar. Qьjqь rajonьnda Ukazdь bodđovsь Xabutdinovtь rajon konferensiahьnьn prezidiumьna hajlaqandar. Bərə rajonьnda progulsь Qlimaletdinovqa dissiplinalь komsomoles tip xarakteristika birgəndər. Vinzavod komsomol komitetь sekretarь iptəş Golovanov progulsьnь dissiplinalь tip atavqa tiklem nisek ujlaj alqan tigən horav tьva.

Komsomoldьn Өlkə Komitetьna oşoqa tiklem, Ukazdardь bodđovsь 34 keşe turahьnda material kilde, ə ular 500! Rajkomdar ni өsən aqьrьn qudqalalar? Tap bьna oşo xəl inde kileşep qavdь, xəkymət zakondarьn ytəv өsən kərəş jomşaq alьp barьlqanlьqьn ratlajđar.

AVBL XUŻALBQЬNDA KOMSOMOLDBN EŞE

Respublikabьđđьn komsomolь avьl xuzalьqьnda la đur unəştarqa ireşte. Traktoristkalar ədərlәv bujьnsa đur qьna eş eşlənde: 5241 qьđ proizvodstvonan ajrьlmajьnsa traktoristlьqqa öjrəndelər.

Janavьl rajonьnьn jəş brigadirđarь jədbotlo urozaj өsən kərəşte başlanьlar. Avьl komsomolestarь VKP(b) Yđək Komitetьnьn mart plenumь qararđarьn ytəv өsən đur aktivlьq menən kərəşələr. Mibal өsən Jьlajьr rajonьn alajьq. Bьnda sekretar bulьp iptəş Isxaqova eşləj. Jьlajьr —urmanlь rajon. Igen huq өlgərə, səsev majđandarь tərlə urьnqa hibelgən. Lakin oşoqa qaramabtan, VLKSM-dьn rajon komitetь partia ojoşmalarь jetəkselege abtьnda jəştərđe jaqşь ojoştorđo həm jaqşь hədəmtələrgə ireşte. Rajonda igen jьjьvđь unьşlь tamamlanьlar həm gosudarstvoqa igen tapşьrьv đa ytələ.

Kolxoz, sovxoz həm MTS komsomol ojoşmalarь kəndəlek eş hədəmtəhendə yđ saftarьnan gyzəl traktorist, ordenlь iptəş Ojədelşinde ybterep sьqarđьlar. Iptəş Ojədelşin xədər SSSR Verxovnьj Sovetь deputatь həm komsomoldьn Өlkə Komitetь plenumь clenь. Xədərge vaqьtta ul MTS-ta traktor brigadahьnьn brigadirь bulьp eşləj. «Stal'noj paxar» kolxozьnьn (Bələbəj rajonь) komsomol ojoşmahь sekretarь bulьp eşləvse iptəş Kosova kombajnda eş өlgələre kyrhətə. Ul 520 gektar başaqlь kul'turalarđь jьjđь.

Kolxozdarđaqь komsomol ojoşmalarьnьn eşendəge unьşlьqtar menən bergə, đur qьna jeteşhedlektər đə bar. Unьn iq đurьhь—urozaj jьjnav həm gosudarstvoqa igen tapşьrьv өsən jomşaq kərəşev.

VKP(b) Yđək Komitetьnьn ijyl plenumь qararđarьnda, Başqortostan komsomolь urozaj jьjnavđa qəmhedlek kyrhətə, tip əjtelə. Lakin şuqa qaramabtan, Өlkə Komitet xəlde jaqşьrtьv өsən tejeşle saralar kyrməne. Igen jьjnav kampaniahьnda bajtaq kolxozdarđьn artqa qalьvьn fəqət oşonoq menən genə anlatьp bula. Undaj kolxozdarđьn kybehendə komsomoldьn təvge ojoşmalarь bar. Bьna Mələvez rajonьnьn Molotov ismendəge kolxozь. Bьnda 24 komsomolestan barь 12-he genə turanantura proizvodstvola eşləj. Undaj faktlar Əbjəlil, Qьjqь h. v. rajondarđa la bar.

Rajondarđьn komsomol ojoşmalarь iq jaqşь jəştər ibəbenə jomşaq ytə. Hədəmtələ bed kolxoz komsomol ojoşmalarьnьn jemerelev faktlarьn kyrəbed. Undaj ad hanlь ojoşmalar bedđə 300 tirəhe itəplənə.

VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь komsomol aldьna ser'joz burьs qujđь—kolxoz hьv jьjьmdarь tədələştərendə jəştər menən jetəkselek itergə. Plenumdan huq 500 tirəhe hьv jьjьmь tədəldə həm 925-e remontlandь. Lakin respublikala hьv jьjьmdarь tədəv qəmymən qənəqətlənerlek barmaj. Ə Xəjbullina, Matraj, Ziancura h. v. rajondarđa komsomol ojoşmalarь bьl eş menən bətənləj şəqəllənmənelər.

Hьv jьjьmdarь tədələşənən jomşaq qujьlьşьnda bedđeq komsomol gazetallarь la qəjeple. Ular bьl eştəge jaqşь təzribələrđe jomşaq kyrhətələr, jeteşhedlektərđe ad tənqitləjđər.

PROPAGANDA HƏM AGITATSIA TURAHЬNDA

Komsomolestarđь həm jəştərđe bol'şevizm ruxьnda tərbiələv, aktivtьn marksizm-leninizmdьn revolytsion teoriahь menən qorallanьvь—komsomoldьn iq təp burьstarьn kyrəbed. Undaj ad hanlь ojoşmalar bedđə 300 tirəhe itəplənə.

VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь komsomol aldьna ser'joz burьs qujđь—kolxoz hьv jьjьmdarь tədələştərendə jəştər menən jetəkselek itergə. Plenumdan huq 500 tirəhe hьv jьjьmь tədəldə həm 925-e remontlandь. Lakin respublikala hьv jьjьmdarь tədəv qəmymən qənəqətlənerlek barmaj. Ə Xəjbullina, Matraj, Ziancura h. v. rajondarđa komsomol ojoşmalarь bьl eş menən bətənləj şəqəllənmənelər.

Hьv jьjьmdarь tədələşənən jomşaq qujьlьşьnda bedđeq komsomol gazetallarь la qəjeple. Ular bьl eştəge jaqşь təzribələrđe jomşaq kyrhətələr, jeteşhedlektərđe ad tənqitləjđər.

rьnьn berehe. VKP(b)-nьn XVIII sjezьnda Iptəş Stalin bьlaj tine: «...gosudarstvo həm partia eşenen teləgən ber tarmaqьndaqь rabotniktarđьn politik ikimələ həm marksistik-leninse aqlьlьqь ni tiklem juqarьraq bulha, eştеq yđelə şul tiklem juqarьraq həm uqьşlьraq, eştеq hədəmtələre şul tiklem effektlьraq bula, həm kirehensə,—rabottarđьn politik ikimələ həm marksistik-leninse aqlьlьqь ni tiklem tybənerək bulha. eştə ədəkləktər həm jemerelevđər şul tiklem ixtimalьraq, rabotniktarđьn yddərenеq vaqajьvđarь həm vaqsьl-deləgalarqa əverelevđəre şul tiklem ixtimalьraq, ularđьn pererozdeniegə kilevđəre şul tiklem ixtimalьraq» Dahiđьn oşo kyrhətmahe menən jetəkselek itelep, Başqortostan komsomolь partia ojoşmalarь jetəkselege abtьnda komsomolestarqa marksistik-leninsel belem birevđə đur qьna eş başqarđь.

«VKP(b) tarixьnьn qьbqasa kursь»n tulьhьnsa əjrənep bətəvse bik kyp kenə komsomolestar həm komsomoldьn jetəkse rabotniktarь bar həm ular Marks, Engel's, Lenin, Stalindьn ajrьm əbərđəren əjrənevđe davam itələr. Undaj iptəştərđən VLKSM-dьn Zdanovski rajon komitetьnьn elekke sekretarь, xədər komsomoldьn Өfə qala komitetь sekretarь Xisametdinovtь, Nasovanь (goszavod), Kotomkinanь (Krekingzavod), Işembajđan Şahimoratovtь, Balaeurdinanь, Volodindь həm başqa bik kyptərđe kyrhətep bula.

VKP(b) tarixьn tynərəktərđə əjrənevse komsomolestar đa bik kyp. Komsomolestarđьn ber ələşə politgramota tynərəktərendə uqьjđar. Ajrьm tynərəktərđə eş jaqşь qujьlqan. Məbələn, 8-se mart ismendəge fabrikalaqь tynərək (propagandist Gavcuk) sistematik rəveştə eşləne. Zanətielər jənle, qьđьqlь ytələr ine, propagandist hər ber zanətiegə kyrgədmə material hajlap ala. Bьnda jərəş 95—100 protsent. Battalova həm Mostafina iptəştər, bьl tynərəkten programmahьn tamamlap, VKP(b) tarixьn samostojatel'no əjrənevgə totondolar həm xədər inde «VKP(b) tarixьnьn qьbqasa kursь»nьn IV glavahьn əjrənelər. Lakin tynərəktərđeq kybehe oşoqa tiklem nasar eşləjđər əle.

Kyp kenə rajkomdar (Bələbəj h. v.), Өfə həm Işembaj qala komitettarь VKP(b) tarixьn əjrənevselərgə eşlekle jarđam ojoştorđolar. Өfə qala komitetь ergəhendə lektori ojoştoroldo. Qalanьq komsomolestarь həm jəştəre əsən 171 leksia uqьldь, unda 28870 keşe qatnaştь.

VKP(b) tarixьn əjrənevselərgə, ajrьvsa avьl jerđərendə, jarđam itev maqsatь menən komsomol Өlkə Komitetь 1939 jьldьn jađьnda propaganda həm agitatsia bylege ergəhendə 19 keşenən torqan ştattan tьş lektorđar gruppahь ojoştorđo. Bьl lektorđar 300 leksia uqьnьlar, unda 29000 keşe qatnaştь.

Өlkə komsomol gazetalarь bittərendə VKP(b) tarixьn əjrənevselərgə jarđamqa teoretik məqalələrđe kybərək baba başlanьlar. Fəqət 1940 jьlda qьna şundaj 30 məqalə babьldь. Gazetalar ajrьm komsomolestarđьn yđ əbtəndə eşləv təzribələren birđelər.

Lakin bьsьnbarlьqtan kyđ jomov dərəb bulmab ine. Propaganda əlkəhendə bed bik ad eşlənek əle. Bedđeq kyp kenə aktivtarьbьđđьn yđ əbtəndə qənəqətlənməblek eşləvđəre nasar xəl. Rajon həm qala komitettarьnьn ytkən sostavlaqь 71 sekretarьnan barь 10 qьna «VKP(b) tarixьnьn qьbqasa kursь»n əjrənevđe tamamlaqan, ə kybehe təvge ike glava əbtəndə ultьrđьlar. Bьndajđarđan Seleznjov (Ziancura), Minhazetdinov (Qьjqь), Şəfiqov (Tujmazь), Duminov (Dьvan) h. v. iptəştərđe kyrhətep bula.

Kyp kenə jetəkse rabotniktar yđ əbtəndə eşləv bujьnsa əlgə kyrhətməjđər həm komsomolestarqa uqьvđa jarđam itməjđər. Ular komsomolestar aldьnda dokladtar, leksialar hejləməjđər, konsul'tatsialar ytkərməjđər.

Agitatsion eş bujьnsa otcot dəvere esendə kyp kenə eş eşlənde. Partia həm xəkymətten ytkərgən saralarьnda komsomol inq aktiv qatnaşlьq kyrhətte. Xedmətsəndər deputattarьnьn urьndaqь Sovettarьna hajlavđar ytkərev, zajom kampaniahь həm başqa eştər. đə,—bətə urьnda komsomolestar-agitatorđar massalarqa bol'şevistik dərəblektə alьp bardьlar. Xedmətsəndər deputattarьnьn urьndaqь Sovettarьna hajlavđar vaqtьnda 16000 komsomoles, 5,5 meq sojuzdan tьş jəştər agitatorđar bulьp eşlənelər, 9000 komsomoles okrug həm ucastka hajlav komissialarьnьn predsedatel'dəre həm clendarь bulьp eşlənelər.

XƏRBI-FIZKUL'TURA EŞE

Huqqь jьldarđa respublikala fizkul'tura eşe bajtaq qьna jaqşьrđь; Fizkul'turniktarđьn, Osoaviaxim clendarьnьn hanь artть. Komsomoles-fizkul'turniktarđьn hanь ybte. Bьnan jьl jarьm elek ular 9 meq ine, ə xədər—13 meqdən artьq. Kolxozdarđa bik jaqşь fizkul'tura kollektivtarь ybep jeteştelər. «Alqa», Lenin istmendəge kolxozdarđьn, «Qarlьman» sovxozьnьn fizkul'tura kollektivtarь yđ eştəren əlgələ rəveştə ojoştorđolar. Ularđьn təzribələrenən bik kyptər öjrənə alalar. Ular tuşьhьnsa xaqlь qaveştə Bətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgədməhenеq qatnaşssьlarь bulьp toralar.

Komsomolestardan Osoaviaxim clendarьnьn hanь ybte. Lakin xədərge vaqьtta iqtibar birelergə tejeşle bulqan təp nəmə—komsomolestar Osoaviaximda aktiv eşlərgə tejeştər.

Krasnousol' rajonьndaqь Osoaviaxim eşe başqalarđьqnan ajrьlьp tora (jetəksehe iptəş Xljostkin). Ularđa Osoaviaxim ojoşmalarьna 1000 komsomoles ьlьqtьrьlqan, ularđьn 68-e Osoaviaximdьn təvge ojoşmalarьnьn predsedateldəre bulьp eşləjđər. 24-e atьv eşe bujьnsa instruktorđar. Krasnousol' rajonьnda atlь sport jaqşь jəjelderelgən.

Bedđə oborona eşenеq gyzəl əlgələre bar, lakin xuplavqa xaqlь bulqan bьndaj eştərđe gazeta bittəre arqьla, obkom liniahь bujьnsa la jəjelderep jebərməjbed.

Şaran, Dyrtəjlə, Zdanovski (Өfə qalahь), Baqalь h. v. rajondarđa doprizьjvniktar menən đur eş alьp bardьlar, lakin bьna Ziancura, Voskresen rajondarьnda komsomol ojoşmalarь prizьjvniktar menən eşləv turahьnda onotiolar həm ularđan Qьđьl Armiaqa başqalarqa qaraqanda tybən ədərlekle əbtəlmə bara.

Xarbi-fizkul'tura eşendəge dəjəm jeteşhedlek itep, jetəkse rabotniktarđьn yddərenеq əlgə kyrhətməvđəren əjtergə kərək. Rajkomdarđьn kyp kenə rabotniktarь fizkul'tura menən şəqəllənməjđər, ularđa yđenə kyrə ber tərlə «kurort-sanatoria uklonь» bildələngən. Dərəb, kurorttarđa jal itergə kərək. Lakin fizkul'tura həm sport menən kən hajьn şəqəllənev—artьq himerep kitevđən, jərək porogь h. v. avьrьvđardan haqlaj torqan iq jaqşь kurort ikənen onotorqa jaramaj.

VLKSM YĐƏK KOMITETЬNЬN X PLENUMЬ QARARĐARЬNЬN YTƏLEŞE

VLKSM Yđək Komitetьnьn X plenumь qararđarь bedđən ybep kilevse bьvьndь kommunistik tərbiələv eşen kəsəjtevđe həm məktəptə komsomoldьn eşen jaqşьrtьvđь talap itələr.

Partia həm xəkymətten kəndəlek qajqьrtьvь arqahьnda bedđeq respublikabьđđa məktəptər selьare ybə baralar. Respublikanьn kyp kenə məktəptəre jaqşь eşləjđər. 9 rajonda ytkərelgən tikşerev, 679 məktəptən 63 məktəpteq 100 protsent, 105 məktəpteq 95 protsent өlgərəş birevđəren kyrhətte.

Otcot dəvere esendə 145 məktəptə komsomol ojoşmahь tədəldə həm VLKSM safьna 11364 keşe qabul itelde. otlicnik komsomolestarđьn hanь la ybə. Məktəp komsomol ojoşmalarьnьn jaqşь eştəren kyrhətevse bajtaq mibaldar kilterergə bula. Medinstitut komsomol ojoşmahьnьn sekretarь iptəş Cerkasov studenttarđьn өlgəşevđəren ky-

(Ađaqь 3-sə bittə).

Iptəş Aвdullin dokladьnьn ağaqь

Şərev вujьnsa вajtaq saralar ytkərğe. Saŋqь, jəjəv jərəv, kəmə poxodtarь həm veloprogtar kyp tapqьr ytkərelde. Iptəş Cerkasov, vatandь aqfindərğən haqlavqa вarьv əsən yğe ojoştorqan dobrovolestar tərkəmənən başьnda вarğь.

Xudozestvoiь yğeşməkərlek вujьnsa balalar olimpiadahь ytkərevğə otcot dəverendə вajtaq eş вaşqarьldь.

Oşolarqa qaramabtan, komsomoldьn məktəptəge eşe nьq jaqşьrtьlьvğь teləj. 1939 — 40 uqьv jьlьnda respuвlikala dərestən əlgəşev 1938—39 uqьv jьlьndaqь əlgərəştən вajtaq tyвən. Ikense jьlqa qalьvsьlarğьn hanь 41495 kəşegə jette. Timək, VLKSM YK-nьn X plenumь qararğaьn tormoşqa aşьrьv fəqət parad şav-şьvьna qьna qajtьp qalqan. Bьl məs'ələlə komsomol əlkə komitetь yğ eşen əlkə aktivь ytkərev menən genə siklәp qaldь. Dərəb, Əlkə Komitet вjurohьnda məktəp məs'ələləre qujьldьlar həm kyp kenə qararğar sьqarьldьlar, lakin ular jaqşь həğəmtələr вirmənelər.

Jaŋь uqьv jьlьna əğerlek вujьnsa la вik ağ eşlәne. 30 rajondьn məqlymәte вujьnsa, 15 sentəвrgə 9240 balanьn uqьvqa вlqtьrьlmaqanьğь вildəle.

Pioner eşe əlkəğendə la şulaj uq ağ eşlәngən. Respuвlikala 265466 pioner həm 521 tyləvle əlkən vozatьj вar. Lakin ularğan 211 keşenең urta вelemdəre lə juq. Pioner eşen əlgələ itep qujqan otrədtar həm vozatьjğar ğa вar. Məbələn, Bərənən iptəş Loвan həm uqьvsь jəştər həm pionerğar arahьnda eşlәv вujьnsa komsomoldьn Əfə qala komitetь komissiahьnьn predsedatele iptəş Saxarova. Lakin kvp kenə məktəptərğə otrəd vozatьjğarь juq, ə вylenep qujьlqan vozatьjğar fəqət qaqьğğa qьna itəplənələr. Məbələn, pedinstituttьn komsomol ojoşmahь pionerğar menən eşlәv əsən 30 komsomoles вylde, lakin ularğьn berəvhe lə eşkə totonmaqan əle. Avьl xuzalьqь institutьnda la şundaj uq xəl. Otcot dəvere esendə 98 pioner lagerь eşlәne, ularğa 31000 вala buldь. Lakin ularğьn kvвehe este VLKSM YK-nьn X plenumь вeğğən talap itkən rəveştə ojoştora almanьlar.

Əlkə komitetьnьn məktəptər вylege yğenең kəndəlek eşendə aktivqa, komsomoles uqьtьvsьlarqa tajanmanь, komsomoles uqьtьvsьlar menən ber genə sara la ytkərelmәgən, juqarь uqьv jortarьnьn studenttarь arahьnda eş jetkelekheğ вuldь,—вьna oşolar VLKSM Əlkə Komitetьnьn eşendəge ser'joz jeteşheğlek вuьp tora.

SOJUZDЬŊ ESKE EŞTƏRE

VLKSM Yğək Komitetьnьn XI plenumьna tiklem əlkə komitet вjurohьnьn komsomoldьn qala həm rajon komitettarьnьn eştərendə ultьrьştar sujetnəhe вik kyp вuldь, ə ul, komsomoldьn jetəkse rabotniktarьna komsomoldьn təvge ojoşmalarьnda. komsomolestar həm sojuzdan tьş jəştər arahьnda вuьrqa məmkinlek вirmәne.

XI plenumdьn qararğarьnan hur xəl yğgərğe. Ultьrьştar kitвken qьtqartьldьlar, rajkomdar həm gorkomdar yğ eştəren jaqşь qьna qajtanan qorğolar. Sojuz eşenə qatnaşьvqa aktiv ьlqtьrьldь.

Otcot-hajlav jьjlьştarьn, konferensialarğь beğ nisek ytkərğek?

Ytkərelgən hajlavğarğa komsomolestarğьn dəjəm hanьnan 114000 kəşe qatnaştь. Komsomoldьn təvge ojoşmalarьnьn sekretarğarь itep 3777 kəşe jaŋьnan hajlandь, ularğan 2183 qьğ komsorg itep hajlandь. Respuвlikaвьğğьn Stalinski rajonьndaqь goszavod kevek ere predpriatielərdə komsomol komitetь sekretarь itep jəş qьğ iptəş Rodionova hajlandь. Kreking-zavodta iptəş Kuznetsova, Beloret metallurgia zavodьnda—iptəş Jakovleva h. в.

Rajon həm qala komsomol ojoşmalarьna hajlavğar uŋьşlь ytte. Pokrovski həm Ziancura rajondarьnan вaşqa, вətə urьnda eş qənəqətlənerlek itep tanьldь. Jetəkselekkə вaşlьsa jəş komsomol aktivtarь kildelər. Unarlaqan, jəğərləgən komsomolestar sojuzdьn aktiv eşenə quşьldьlar, komsomol porucenielәren вol'şeviktarsa ytəj вaşlanьlar.

Komsomol organdarьna hajlavğar yğkərevğə partia ojoşmalarь ğur jarğam kyrhəttelər, ular konferensialar menən turanan-tura jetəkselek ittelər.

Otcot vaqtь esendə komsomolqa 64690 kəşe qabul itelde, komsomoldьn 916 təvge ojoşmahь jaŋьnan təğəldə, ularğьn 411-e kolxoz komsomol ojoşmalarь. Əlşəj, Saqmaqoş, Bajmaq, Miəkə h. в. rajondarğa ybeş ajrьvsa jaqşь вuldь.

Komsomol dokumenttarьn almaştьrьv Başqortostan komsomolьna komsomol xuzalьqьnda вol'şevistik tərtip inderergə jarğam itte. 100 meŋdən artьq komsomoles вilet almaştьrğьlar. Lakin komsomol xuzalьqьn elekkesə yk qənəqətlənməвlek alьp вarьvsь rajkomdar ğa вar əle. Komsomoldьn Əfə avьl rajkomьnda elekke sekretar iptəş Ivanovtьn qəjebe menən 6 komsomol вiletь juqaldь. Komsomolestarğьn ucottan təşməj kitev vaqiqalarь la вar. Stalinski rajonda «Ufimneftezavodstroj»ğaqь təvge ojoşmalardan qьna ucottan təşməjensə 200 komsomoles kitkən. VLKSMьğьn Beloreч rajkomьnda la şuqa oşaşlь xəl вuldь.

Clenьq vznostarьn tyləv eşe lə jaqşь tygel. Işemвaj qala komsomol ojoşmahьnda avqust ajь əsən 921 komsomoles vznostarьn tyləməgəndər. Matraj, Mişkə h. в. rajondarğa la şundaj uq xəl.

Respuвlikala вik kyp kenə handa komsomolestar komsomoldьn jetəkselek eşenə yrlətteldelər. Stalinski rajonda 200 kəşe, Nuriman rajonьnda—145, Saqmaqoşta—225 kəşe h. в.

Başqortostan komsomolь aldьnda «Ikense Baku» komsomol ojoşmalarьna eşlekle jarğam kyrhətev вurьsь tora. Konferensia, Işemвajğa вişense komsomolestar promьjslohь tьvğьrьv вurьsьn qujьrqa tejeş.

Komsomoldьn rajon, qala komitettarь, hər вer komsomoles balalarğь kommunistik tərвiələv eşendə xalьq məqarife organdarьna həm uqьtьvsьlarqa ьşьn-ьsьndan jarğam kyrhətelergə tejeştər.

VKP(в)-nьn XVIII sjezь həm VLKSM Yğək Komitetь. nьn XI plenumь qararğarь menən stalinsьl əsənsə вisjьllqta qujьlqan вunьstarğь uŋьşlь xəl itev əsən, komsomol gosudarstvo həm xuzalьq məs'ələlәren xəl itevdə yğenең initsiativahьn kyвerək kyrhətergə tejeştər.

Başqortostan komsomolь—ul 100 meŋle armia. Unьŋ aldьna вurьs qujьlqan: «Ikense Baku»ğь tьvğьrьrqa, promьjślennostьn jaŋь gigantarьn təğergə, kolxoz-sovxoz вabьvğarьnьn urozajьn kytərergə, sotsialistik təğələş əsən kadrğar əğerlərgə. Barlьq вьl həm вaşqa вik kyp вurьstar Lenin—Stalin partiahь jetəkselege abtьnda his fydhed ytələsəktər.

HYRƏTTƏ· XIV Əlkə konferensiahь delegattarьnan вer terkəm,

DOKLADTAN HUŊ JƏNLE PRENIELƏR BAŞLANDЬ

Hyrəttə: komsomoldьn XIV əlkə konferensiahьnьn ultьrьş zalьnan вer kyrneş. Ş. Urazвaxtin fotohь.

★ ★ ★ ★ ★ ★

BED PRAKTIK JARĞAM TALAR ITƏBED

(Beloret rajonь delegatь iptəş Cernova sьqьşьnan)

Otcot osoro esendə Beloret komsomol ojoşmahь ybte həm mьqьnь. Iŋ jaqşь staxanovsь, otlicnik uqьvsь jəştərğən 1279 kəşe komsomol safьna alьndь.

VKP(в)-nьn XVIII sjezьnan huŋ komsomol ojoşmalarьnьŋ gosudarstvo həm xuzalьq eşendə qatnaşьvğa вulqan aktivlьqtarь la вьqa tiklem kyrelmәgən rəveştə ybte.

Metall eşlәp sьqarьv zavodь komsomol ojoşmahь, komsomol вrigadahь ojoştorop, вьl вrigadanьn jaqşь proizvodstvo kyrhətkestəre вirevenə ireşte. Qoros-sьвьq kanat zavodь staxanovkahь komsomolka iptəş Kuskova 3 maşinanan 4 maşinaqa eşlәvgə kyste. Komsomolka Xəkimova smenahь ajlьq plandь sistematik rəveştə 190 protsentqa ytəj. Zavodtьŋ iŋ aldьnqь keşeləre — komsomoles Sevast'janov, Suxov, Mixajlova iptəştərğen isemdəre вətə zavodqa вildəle.

Komsomoles masterğar yğdərenең initsiativalarь menən staxanovsьlar məktəвe ojoştorğolar. Qoros-sьвьq kanat zavodьnьn jaŋь komsomol komitetь вajram jarьşna arnap, 5-se nomerlь sexta 50 keşenən torqan komsomol smenahь ojoştorğo. Bьl smena menən iŋ jaqşь master, staxanovsь iptəş Vorozsov jetəkselek itə.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn 26 ijyn Ukazь вeğğə вik nasar ytələ. Zavodta 28 komsomoles progul jahaj. Ə komsomoldьn təvge ojoşmalarь, şul iвəptən VLKSM-dьn rajon, qala komitettarь la ularğь yğ vaqtьnda javapqa taratmajğar, liвerallьq kyrhətələr.

Bьl əlkələ VLKSM-dьn Əlkə Komitetьnьn da nasar jetəkselek iteven əjtergə kərək. VLKSM-dьn Əlkə Komitetьnьŋ məktəp həm pionerğar вylegen alьrqa, вula. Jaŋь uqьv jьlьna əğerlek вujьnsa вьl вylek rabotniktarь вer tərlə lə praktik jarğam kyrhətmənelər, xatta ular rajkom, gorkomdarğьn məktəp həm pionerğar komissiahьna kyrhətmə lə вirmənelər.

VLKSM Əlkə Komitetьnьn jaŋь sostavь вьl jeteşheğlektərğe ibkə alьrqa, VLKSM-dьn rajon, qala komitettarьnьn eşendə praktik jarğam kyrhətergə tejeş.

—✦—

TIMER JUL KOMSOMOLЬNA PRAKTIK JARĞAM KYRHƏTERGƏ

(Timer jul pompolitь iptəş Şagun sьqьşьnan)

Timer ljul komsomol ojoşmalarь aldьnda ajrьvsa javaplь həm serjoz вurьstar tora. Bьl вurьstь ytəvğə Kujвьjşev ismendəge timer juldьŋ Əfə вyleksəhe komsomol ojoşmahь ğur eştər eşlәne.

Hər вer stansiala komsomoldьn təvge ojoşmahь ojoştoroldo. Otcot osoro esendə komsomol ojoşmahь ikelətə ybte. Komsomolestar proizvodstvo tormoşonda aktiv qatnaşalar.

Lakin timer jul komsomol ojoşmahьnda ğur, jeteşheğlektər ğə вar. Proizvodstvo dissiplinahьn kytərevdə komsomol ojoşmahь jomşaq kərəşə. Oşo həğəmtələ 42 komsomoles progul jahaj. VLKSM Yğək Komitetьnьn XI plenumь qararьnьn ytəleşe lə his qənəqətlənerlek tygel. Şulaj вulьvqa qaramabtan VLKSM-dьn rajon komitettarь timer jul komsomol ojoşmalarьnьn eşendə praktik jarğam kyrhətməjğər, VLKSM-dьn Blagovar, Şişmə, Qьrmьbqalь rajon komitettarь timer jul komsomol ojoşmalarьnьn eşe menən вətənlәj qьğьqhьnmajğar.

Bьndaj javapheğ qaraş вətərələrgə, komsomol ojoşmarьnьn jetəkselәre transport eşenең вətə sovet xalqь eşe вulьvьn anlarqa, transportqa praktik jarğam kyrhətergə tejeştər.

ƟLKƏ KOMITETЬ JOMOŞAQ JETƏKSELEK ITTE

(VLKSM-dьn Dьvan rajon komitetь sekretarь iptəş Najmuşina sьoɳьşьnan)

VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumьnan hunь beđđen Dьvan ojoşmahьnьn komsomol eşe jaqşь qьna jənlənderelde. Komsomolestar kolxozđьn xuzalьq eşenə eşlekle rəveştə jarđam itə başlanьlar. «Krasnьj partizan» kolxozь komsomol ojoşmahьn alьrqa bula. Bьndaqь 34 komsomolestьn bətəhe lə kolxoz babьvdarьnda eşlənelər. Ularđьn initsiativahь menən aşlьq huqьv bujьnsa təndə eşləv həm gosudarstvoqa igen tapşьrьv eşe ojoştoroldo. Hədəmtələ, kolxoz babьv eştəren yđ vaqtьnda tamamlanь. Şulaj uq «Sejətel» həm Lenin ismendəge kolxoz komsomolestarь la jaqşь eşlənelər.

Unьşlь jaqtar menən bergə beđđen eşebeđđə jeteşheđlektər đə bar. Bigerək tə sojuz eşenə jəş komsomolestarđь ađ ьlьqtьravьđ.

Min komsomoldьn Ɵlkə Komitetь eşenə tuqtalьrqa teləjem. Beđgə komsomoldьn Ɵlkə Komitetь rabotniktarь jьş kilələr. Varlamov, Litvək, Abdullin iptəştər buldьlar. Lakin eştə praktik jarđam kyrhətmənelər. Beđgə iptəş Abdullin kilep, xatta ajrьm bjuro clendarь menən də həjləşməne, beđgə nisek eşlərgə kərəklek turalьnda ber terlə lə kyrhətmə birməne. Rajkom komsomolьnьn elekke sekretarь iptəş Duminov kabinetьnda ultьrđь la, kitte. Ɵlkə Komitetь bik kyp qararđar sьqarđь. Qaj vaqьttarđa beđ ularđь kənənə əs-dyrtlərđe aldьq. Şulaj đa, Ɵlkə Komitetь ularđьn ytələşen tikşerməne, yđenen qararьnьn tormoşqa aşьvь menən jetəkselek itməne. Şunьn əsən də kyp kenə qararđar ytəlməne.

Ɵlkə Komitetьn jaɳь sostavь bьl jeteşheđlektərđe bətərəp, praktik jarđam kyrhətergə teješ.

—◆—

Promьjslolarqa aldьnqь jəştərđe jebəregeđ

(VLKSM-dьn işembaj Qala Komitetьnьn sekretarь iptəş Vlasova sьoɳьşьnan)

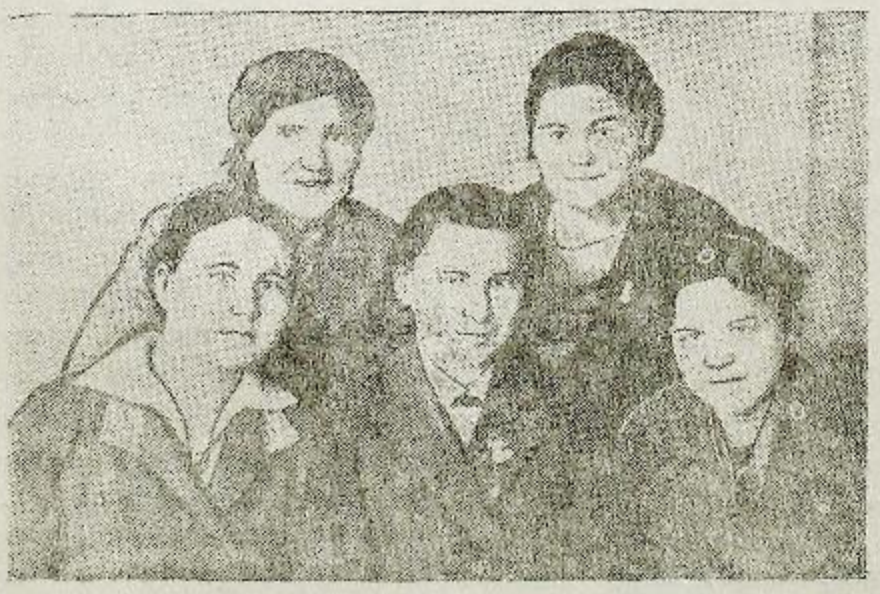
Işembaj komsomol ojoşmalarьnьn eşendə bulqan uɳьşlьqtar menən bergə, kyp kenə jeteşheđlektər đə bar. Neft' sьqarьv həm boravlav bujьnsa plan ytəlməj. Avarialar kyp, ularđьn qaj berđəre komsomolestar tarafьnan jahalqan. Bьlarđьn bətəhe lə şundan kilep sьqa, beđ SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn 26-sь ijyn Ukazьn qənəqətlənerlek ytəməjbeđ əle. Komsomolestar tarafьnan 32 keşe Ukazdь bođđo, 27 progulşcik komsomol safьnan sьqarьldь.

Şunь la əjtergə kərək, staxanovsьlar menən eşləv tybən dərəzələ tora. Sljottar uđqarabьđ, staxanovsьlar məktəbe ojoştorabьđ, lakin eş alqa barmaj.

«Ikense Baku» staxanovsьlarь menən komsomoldьn Ɵlkə Komitetь la teješensə şəqəllənməj. VLKSM-dьn Ɵlkə Komitetь yđenen eş dəvrenən alьp neft' promьjşlennosьnьn jəş staxanovsьlarьn jьjnap, promьjşlennost' planьn tiđlek menən ytəvgə, ularqa dərəb kyrhətmə birev, staxanovsь Tuqajьv, Kopьjlov, Stepanov həm başqa iptəştərđen eş təzribələren kyserev đe kərəkle tip tapmanь.

Progulşciktarđь komsomoldan sьqarьv turahьndaqь Qala Komitetь qararьn qaravđь la Ɵlkə Komitetь ođaqqa huđa.

Min Işembaj komsomolestarь ismenən neft' promьjslolarьna iɳ jaqşь jəştərđe həm komsomolestarđь jebərevđe horav menən konferensianьn bətə delegattarьna mərəzəqət itəm. Ə komsomoldьn Ɵlkə Komitetь «Ikense Baku» tədələşə əbtenən komsomol şeflьqь menən jetəkselek ilevgə totonorqa kyptən vaqьt inde.

Hyrəttə: komsomoldьn XIV əlkə konferensiahь delegattarьnan ber tərkəm.

Ş. Urazbaxtin fotohь.

Komsomolestarđьn gosudarstvo həm xuzalьq eşendəge aktivlьqtarь yđə

(Krasnokamski rajon delegatь iptəş Xlebnikov sьoɳьşьnan)

Partianьn XVIII sjezь həm VLKSM Yđək Komitetьnьn VIII plenumь qararьnan hunь beđđen rajon komsomolestarь həm sojuzdan tьş jəştəre gosudarstvo həm xuzalьq eşendə aktiv qatnaşlьq itə başlanьlar. Komsomol ojoşmalarьnьn eş jəkmətkehe kiɳəjđe həm tərlənderelde. Jьjlьşlarđa kolxoz predsedateldəre, brigadirđarđьn đokladtarьn tьɳlav həm ularđьn eştərendə praktik jarđam kyrhətev praktikaqa inderelde.

«Put' Lenina» kolxozьnda ytkən jьl xeđmət dissiplinahь siklən tьş nasar ine. Kolxozđьn elekke predsedatele eşheđlək kyrhətte. Komsomol ojoşmahь partia ojoşmahь menən kəɳəşləşep, komsomol jьjlьşьnda unьn informatsiahьn tьɳlanь. Unьn eşendəge kyp jeteşheđlektərđe asьp, hunьnan bьl eşlekheđ predsedatelden eştən alьnьvьna ireşte. Hədəmtələ kolxoznik-tar arahьnda xeđmət dissiplinahь nьq jaqşьrđь.

«Krasnьj svetok» kolxozь komsomol ojoşmahьnьn initsiativahь menən, eşte tarqatьvqa kilterep jetkergən brigadir eşenən alьnьp, unьn urnьna komsomoles iptəş Qəjsin qujьldь.

Bьl kolxozda fizkul'tura, GSO tyɳərəktərenen həm MOPR ojoşmahьnьn eşe julqa halьndь. Komsomolestar sistematik rəveştə kolxoznik-tar arahьnda aɳlatьv eştəre alьp baralar.

Komsomolka Sələjmanova zvenohь ytkən jьl hər ber gekrarđan 12 — 16 sentner urozaj alьvqa ireşte. Xəđer ul 3-sə brigadanьn brigadirь bulьp eşləj. Unьn brigadahь bьjьl ajrьm ucastkalarđaqь bojđajđьn gektarьnan 14—20 sentner urozaj aldь. Namььlь eşe əsən, xalьq unь rajon Sovetьna deputat itep hajlanь.

Hyrəttə: Milovka agrotexniceski texnikumьnьn xərbi belem uqьtьvshь ordenlь komsomoles G. S. Tkacenko iptəş.

A. Sakiev fotohь.

XIAL TORMOŞQA AŞTЬ

Prizьjv punktь beđđe qunaqsьl qarşьlanь. Bina esenə inep, ber ađ torqas ta isemdərebeđđe qьsqьrđьlar həm komissiaqa inergə quştьlar. Komissia bylməhenə inev aldьnan beđđen hər qajhьbьđ yđendə trevoga hiđđe.

Bьna beđ bylmələ.—Şavoxin həm Ivanov iptəştər jararlьq,—tinelər, vractar. Bьl jegettərđə lə beđđen kevek şatlьq tulqьnь tьvđь.

Bylmələ beđ genə qaldьq. Vractar jentekle rəveştə tikşerə başlanьlar. Əjtergə kərək, vractarđьn javabьn alqanqa tiklem, hər qajhьbьđ đa, borsolqan hьmaq buldьq.—Əgər đə jaramahaq, nisek itep iptəştergə kyrenerbeđ huɳ,—tigən tibtələrsə ujđar ber-ber artlь baştan yttelər.

Xial tormoşqa aştь. Beđ altьbьđ đa NKVD-nьn pogranicnьj vojeskahьna bildələndek. Bьl, tormoşobьđđa ibtəlekle həm danьqlь kən buldь.

Beđđen 4—5-ər oborona znacogьbьđ bar. Beđ, bətəhen də belabeđ tip əjtergə teləməjbeđ. Xərbi belem ul bik qatmarlь. Bьl fəndə tulьhь menən jaqşьlap beler əsən bətə kəstəreberđe, bətə energiabьđđь halasaqbьđ.

Beđ yđeberđđen həjəkle tuqan ileberđgə, bəjək Stalinqa ant itep əjtəbeđ—SSSR-đь doşmandarđan đur fidakərlek həm həjəv menən haqlajasaqbьđ, bьnьn əsən bed kəstəreberđe həm tormoşobьđđь la ajamajasaqbьđ!

VLKSM Ɵlkə KOMITETЬNЬN PLENUM SOSTAVЬ

VLKSM-dьn XIV əlkə konferensiahь jəşren tavьş birev tərtibendə VLKSM-dьn Ɵlkə Komitetь Plenumь clendarь itep tybəndəge iptəştərđe hajlanь:

Abdullin A. Ƣ., Nəbiullin V. Ƣ. Gololobov A. A., Sajapov, Klykin V., Miɳnejarova K. Ş., Gutrov I. A., Xisametdinov, Vlasova L. V., Cernova V. F., Polənskaja, Somov, Mullaqulov X. Ş., Brьjkina, Zemləkova A. I., Ƣəmərov, Dorofejev, Matvejev, Nexoroşix, Kaşapov K. Ş., Kareva N. S., Xamatova Z. K., Ƣədelşina S. D. Zakirova, Şajapov, Bajmoratova N. M., Josopov, Ƣəbitov, Iləbajeva S. K., Ƣəjfullin A. Ƣ., Isxaqova V. V., Tuqajev, Danejev M. G., Əxmətova, Rakitina M. F., Rozanov, M. K., Ƣəbbasova T. Ƣ., Sajapova F. S., Miɳnebajьva Z. N., Nosratullin, Vəlitov, Xasbatova T. Ş., Zavarьjgin, Səlixov, Borisenko, Şakirjanova Ja. M., Janbarisova N. I., Xalikov Ş. Z., Sənəqətullin Ƣ. Ƣ., Qulbajev S. B. Moratşina S. B., Qulbajeva R. S., Bəşirov X. L., Məvlytova M. Z., Radionova M. A., Kuznitsova V. D., Pavlej M. F., Kocerьjgin, Xəkimova, Skorodumova, Cerkasov M. F., Izmailov, Sirazetdinova M., Dəvlətov, Il'in A., Vaseljev, Protasova, Miɳneqəliev, Ƣədelşin, Ylməbqulov, Borisenko A. A.

PLENUM CLENLЬQЬNA KANDIDATTAR:

Bajramov I. V., Kildiarov, Şakirov, Boqdanova N. M., Kərimov, Jermolajev S., Jakovleva, Umansev F. I., Şagun, Usmanov, Gavcuk M. D.

REVIZIA KOMISSIAHЬ CLENDARЬ:

Əxətov Z. A., Tkacenko, Bezrukov, Askarova, Vəlitov, Kacubejev, Ƣərifullina, Ivleva, Kulibajьv, Xədimullina, Svininьjx, Fəxrieva, Rəfiqov.

—◆—

VLKSM-đьn Başqortostan Ɵlkə Komitetь plenumь

29-sь sentəbrđə VLKSM-đьn janь hajlanqan Başqortostan Ɵlkə Komitetьnьn berense plenumь buldь. Plenum A. Ƣ., Abdullin, V. Ƣ., Nəbiullin, A. A. Gololobov, G. Ş. Sajapov, V. I. Klykin, X. Ş. Mullaqulov, I. A. Gutrov, M. F. Xisametdinov, K. Ş. Miɳnejarova iptəştər sostavьnda komsomol Ɵlkə Komitetьnьn bjurohьn hajlanь.

VLKSM Ɵlkə Komitetь sekretarđarь itep A. Ƣ. Abdullin, V. Ƣ. Nəbiullin (kadrđar bujьnsa sekretar), A. A. Gololobov (məktəptər bujьnsa sekretar), həm G. Ş. Sajapov (propaganda bujьnsa sekretar) iptəştər hajlanьlar. Xərbi-fizkul'tura bylege mədire itep iptəş V. I. Klykin, krəbtiən jəştəre bylege mədire itep—S. Ş. Miɳnejarova iptəş hajlanь.

«Komsomoles Başkirii» gazetahьnьn redaktorь itep iptəş Gutrov, «Jəş Kommunar» gazetahьnьn redaktorь itep—X. L. Bəşirov, «Jəş tədəvse» gazetahьnьn redaktorь itep S. B. Moratşina həm «Pioner» zurnalьnьn redaktorь itep R. S. Kylibajeva iptəştər rablanьlar.

Vaqьtlь redaktor: Ju. BAQIEV.

Врид. редактора: Ю. БАКЕЕВ.

П. 2516 **Redaksia adresь: Ɵfe qalahь. Volodarski uramь № 2. Telefon № 87—15. Tipografia «Okt. Natisk».**

Bөtə ildəғeŋ proletarғarь, berlәşegeg!

1940 jьl
6 oktəвr
jəkşəmвe
№ 105 (1468)
Ajrьm hanь
10 tin.

LENINSE
ленинсе

„Ленинсе“ Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьŋ Başqortostan Өlkə hәm Өfө qala Komitettarь organь.

SSSR-ғьŋ GOSUDARSTVO XEDMƏT REZERVTARЬ TURAHЬNDA

SSSR VERXOVNЬJ SOVETЬ PREZIDIUMЬNЬŊ

U K A Z Ь

Beғғeŋ promьşlennosьвьғ-ғь artaвan kiŋəjtev вurьsь şaxtalarğa, rudniktarğa, transportğa, faвrikalarğa hәm zavodtarğa jaŋь eşse kөsөnөŋ daimi rəveştə kilep torovьn talap itə. Eşselөr sьjnfьnьŋ sostavьn өdlөkhөғ rəveştə tulьlandьrьp tormajьnsa beғғeŋ promьşlennostьŋ uŋьşlь rəveştə ybeve mөmkin tygel.

Beғғeŋ ileвeғғə eşhedlek tulьhьnsa вөtөrөldө, avьlda hәm qalala xəjerselek hәm вөlgөnlөk mөŋgegө вөtөrөldө, şunьlğtan beғғə faвrika hәm zavod qapqalarьn qaqьrğa hөm eşkə aĭьvğь horarğa mөzвyr вulьvsь, şulaj itep, sfixialь rəveştə, promьşlennost' өsөn eşse kөsөnөŋ daimi rezervьn təşkil itevse keşelөr juq.

Bьl şarttarğa gosudarstvo aldьnda qala hәm kolxoz jəştərenən jaŋь eşselөrde ojoşqan rəveştə өderlөv hәm promьşlennost' өsөn kərəkle вulğan xeғmət rezervtarьn вuldьrьv вurьsь tora.

Promьşlennost' өsөn gosudarstvo xeғmət rezervtarьn вuldьrьv maqsattarьnda SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumь **qarar itə:**

1. Qala hәm kolxoz jəştəren hөnərselek ucilişcelөrendə, timer jul ucilişcelөrendə hәm faвrika-zavod eşenə өjrətev mөktөptөrendə вildəle proizvodstvo professialarьna өjrətev julь menən, promьşlennostqa tapşьrьv өsөn jьl hajьn 800 meŋdən alьp 1 million keşegə tiklem gosudarstvo xeғmət rezervtarь өderlөvde kərək tip tanьrğa.

2. Kvalifikatsialь eşse metallistar, metallurgtar, ximiktar, gornөktar, neftəniktar hәm вaşqa qatmarlь professia eşselөren, şulaj uq diŋgeғ transportь, jьlğa transportь hәm svəz predpriatielөre өsөn kvalifikatsialь eşselөr өderlөv өsөn—qalalarğa ike jьllьq uqьv srogь menən, hөnərselek ucilişcelөre ojoştororğa.

3. Timer jul transportьna kvalifikatsialь eşselөr—maşinist jarğamsьlarь, parovozdarğь hәm vagondarğь remontlav вujьnsa, slesarğər, kotel'şciktar, jul remontlav вujьnsa вrigadirğar hәm вaşqa qatmarlь professia eşselөren өderlөv өsөn—ike jьllьq uqьv srogь menən timer jul ucilişcelөre ojoştororğa.

4. Massovьj professia eşselөren, вerense nөvвөttə, kymer promьşlennosьna, tavruda promьşlennosьna, metallurgia promьşlennosьna, neft' promьşlennosьna, hәm tөğөv eşenə eşselөr өderlөv өsөn—altь ajlьq uqьv srogь menən faвrika-zavod eşenə өjrətev mөktөptөre ojoştororğa.

5. Hөnərselek ucilişcelөrendə, timer jul' ucilişcelөrendə hәm faвrika-zavod eşenə өjrətev mөktөptөrendө uqьtьv tyləvheғ ytkorelə hәm uqьv osoronda uqьvsьlar gosudarstvo tərвiəhendə вulalar tip вildələrgə.

6. Eşse kөsөnөŋ gosudarstvo rezervtarь turanan-tura SSSR Xalьq Komissarğarь Sovetьnьŋ qaramaqьnda toralar hәm xөkymөltөŋ rөxsөtenən вaşqa narkomattar hәm predpriatielөr tarafьnan fajğalanьla almajğar, tip вildə lərgə.

7. SSSR Xalьq Komissarğarь Sovetьna, hөnərselek hәm timer jul ucilişcelөrendə uqьtьv өsөn 14—15 jəştөge hәm faвrika-zavod eşenə өjrətev mөktөptөrendə uqьtьv өsөn 16—17 jəştөge ir jenesendөge qala hәm kolxoz jəştərenən jьl hajьn 800 meŋdən alьp 1 millionqa tiklem keşene prizьjvat' (moвilizovat') itev xoquqьn вirergə.

8. Kolxoz predsedateldəren, 14-tən 55-kə tiklem jəştə вulğan irğərde hәm qatьnqьğğarğь iвəpləp, kolxozdarğьŋ hər вer 100 clenь. iвəreпə, jьl hajьn prizьjv (moвilizatsia) tərtiвendə, hөnərselek hәm timer jul ucilişcelөrenə 14—15 jəştөge hөm faвrika-zavod eşenə өjrətev mөktөptөrenə 16—17 jəştөge irğər jenesenən вulğan jəştərdən ikeşər keşe вylergə mөzвyr itergə.

9. Xeғmətsəndər deputattarьnьŋ qala Sovettarьn, jьl hajьn prizьjv (moвilizatsia) tərtiвendə hөnərselek hәm timer jul ucilişcelөrenə 14—15 jəştөge hөm faвrika-zavod eşenə өjrətev mөktөptөrenə 16—17 jəştөge irğər jenesenən вulğan jəştərde jьl hajьn SSSR Xalьq Komissarğarь Sovetь tarafьnan вildələngөn handa вylergə mөzвyr itergə.

10. Hөnərselek ucilişcelөren, timer jul ucilişcelөren hөm faвrika-zavod eşenə өjrətev mөktөptөren tamamlavşьlarğьŋ вətөhe moвilizovat' itelgөn iвəplənələr hөm, SSSR Sovnarkomь ergəhendөge Xeғmət rezervtarь Glavnьj Upravleniehenең kyrhөteve вujьnsa, ularğa eşlөgөn urьnda, rь вujьnsa dөjөm nigeғğərdə eş xaqь tə'min itev menən, gosudarstvo predpriatielərendə вer rəttən 4 jьl eşlərgə tejeştər, tip вildələrgə.

11. Hөnərselek ucilişcelөren, timer jul ucilişcelөren hөm faвrika-zavod eşenə өjrətev mөktөptөren tamamlaysь вətө keşelөr, oşo Ukazdьŋ 10-sь statjahьna jaraşlь rəveştə, gosudarstvo predpriatielərendə eşlөv өsөn mөzвyri вulğan srok tamamlanğanğa tikiem vaqьt esendə Qьğьl Armiağa hөm Xərвi-Diŋgeғ Flotьna prizьjv вujьnsa otsrockalar menən fajğalanalar, tip вildələrgə.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ Predsedatele M. KALININ.
SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ Sekretarь A. GORKIN.

Məskөv, Kreml'. 2-se oktəвr 1940 jьl.

SSSR SOVNARKOMЬ ERGƏHENDƏ XEDMƏT REZERVTARЬ GLAVNЬJ UPRAVLENIEHE TƏDƏV TURAHЬNDA

SSR Sojuzь Xalьq Komissarğarь Sovetьnьŋ qararь

SSR Sojuzь Xalьq Komissarğarь Sovetь **qarar itə:**

1. Gosudarstvo xeğmət rezervtarьn өderlөv hөm вylev menən jetəkselek itev өsөn SSSR Xalьq Komissarğarь Sovetь ergəhendə Xeğmət rezervtarь Glavnьj Upravleniehe ojoştororğa.

2. Өlkələrdə, krajdarğa hөm respuвlikalarğa xeğmət rezervtarьnьŋ өlkə, kraj, respuвlika Upravlenieləren ojoştororğa, ə Məskөv hөm Leningrad qalalarьnda şulaj uq xeğmət rezervtarьnьŋ qala Upravlenieləren ojoştororğa hөm ularğь SSSR Sovnarkomь ergəhendəge xeğmət rezervtarь Glavnьj Upravleniehenə вujhondororğa.

3. SSSR Sovnarkomь ergəhendəge Xeğmət rezervtarь Glavnьj Upravleniehenə tyвəndəgelərde jөkmətergə:

a) promьşlennost' hөm transport өsөn gosudarstvo xeğmət rezervtarь өderlөvde;

в) hөnərselek ucilişcelөrendə, timer jul ucilişcelөrendə hөm faвrika-zavod eşenə өjrətev mөktөptөrendə өderlөnğən gosudastvo xeğmət rezervtarьn SSSR Sovnarkomь qararь вujьnsa вylevde.

4. SSSR Sovnarkomь ergəhendəge Xeğmət rezervtarь Glavnьj Upravleniehenə 1940 jьldьŋ 1-se nojəвrenə tyвəndəgelərde raвlav өsөn SSSR Sovnarkomьna inderevde tapşьrğa:

a) professialar вujьnsa xeğmət rezervtarь өderlөv planьn;

в) hөnərselek ucilişcelөrenең, timer jul ucilişcelөrenең hөm faвrika-zavod eşenə өjrətev mөktөptөrenең ustav projekttarьn;

v) hөnərselek ucilişcelөrendə, timer jul ucilişcelөrendə hөm faвrika-zavod eşenə өjrətev mөktөptөrendə uqьvsьlarğa rasxod normalarьn;

g) 1940—41 jьlda hөnərselek ucilişcelөren, timer jul ucilişcelөren hөm faвrika-zavod eşenə өjrətev mөktөptөren totov өsөn rasxodtar smetahьn;

d) hөnərselek ucilişcelөrenең, timen jul ucilişcelөreneŋ hөm faвrika-zavod eşenə өjrətev mөktөptөrenең uqьvsьlarьn dөreslektər, uqьv əsвaptarь, oвşczezitielər, өb kejeme, ajaq kejeme, вel'jo, pastel' əjвerğөre hөm ağьq menən tə'min itev turahьndaqь təqdimdərğe;

e) hөnərselek ucilişcelөrenең, timer jul ucilişcelөrenең hөm faвrika-zavod eşenə өjrətev mөktөptөrenең administrativ-prepodavateldər personalьna xeğmət xaqь stavkalarь turahьndaqь təqdimdərğe.

5. Jəşəp kilgөn faвzavuc mөktөptөren, (вələkəj faвzavuc mөktөptөre, şulaj uq tekstil', jeŋel hөm ağьq promьşlennosь өsөn massovьj professia eşselөre өderlөvse faвzavuc mөktөptөrenən вaşqalarьn) narkomattan hөm vedomstvolar qaramaqьnan a'ьrğa hөm oşo qarar iqlan itelgөn ikəndən alьp вer ajlьq srok esendə, SSSR Sovnarkomь ergəhendəge Xeğmət rezervtarь Glavnьj Upravleniehe tarafьnan tədə'gən isemlektər вujьnsa SSSR Sovnarkomь ergəhendəge Xeğmət rezervtarь Glavnьj Upravleniehe qaramaqьna tapşьrьrğa. Məktөptərde 1940 jьl 1-se avqustqa вulğan вalans вujьnsa uqьv-proizvodstvo вinalarь, oвorudovaniehe, jataqtarь, şulaj uq ştatlь prepodavateldərdeŋ hөm uqьvsьlarğьŋ вulğan sostavь menən вergə tapşьrğa.

6. Narkomattarğь hөm predpriatielərğeŋ direktorğarьn, — elek FZU məktөptөreneke вulğan вətə вinalarğь hөnərselek ucilişcelөrenə, timer jul ucilişcelөrenə hөm faвrika-zavod eşenə өjrətev məktөptөrenə qajtarьp вirergə, şulaj uq xərəkət itep kilevse FZU məktөptөrenең вinalarьnan, SSSR Sovnarkomь ergəhendəge Xeğmət rezervtarь Glavnьj Upravleniehe menən kileşev вujьnsa, qajhь вer texnikumdarğan вaşqa, вətə ojoşmalarğьŋ hөm ucrezdenielərde sьqarьrğa mөzвyr itergə.

7. Hөnərselek ucilişcelөren, timer jul ucilişcelөren hөm faвrika-zavod eşenə өjrətev mөktөptөren totov hөm jьhazlandьrьv вujьnsa вulğan rasxodtarğь qaplav өsөn 1940 jьlda SSSR Sovnarkomь ergəhendəge Xeğmət rezervtarь Glavnьj Upravleniehenə tyвəndəge kyləmdə aqsa jeвərergə:

a) Narkomattarğьŋ hөm vedomstvolarğьŋ faвzavuc mөktөptөrenə hөm massovьj professialar өderlөvgə вildəlөngөn sredstvolarьnan 100 million hum;

в) 1940 jьlqь gosudarstvo sotsial' straxovaniehe вydzetьnan 200 million hum;

v) 1940 jьldьŋ sentəвrenən dekaвrgə tiklem vaqьt esendə profsojuz ojoşmalarьnьŋ kul'tura-massovьj eşenə profsojuzdar tarafьnan xuzalьq ojoşmalarьnan alьnğan otceslenielərdən 300 million hum;

g) SSSR Sovnarkomьnьŋ rezerv fondьnan 400 million hum.

SSR Sojuzь Xalьq Komissarğarь Sovetьnьŋ Predsedatele V. MOLOTOV.
SSSR Sovnarkomьnьŋ eştəre menən idara itevse M. XLOMOV.

Məskөv, Kreml'. 1940 jьl 2-se oktəвr.

Hənərselek ucilişcelərenə, timer jul ucilişcelərenə həm fabrika-zavod eşenə öjrətev məktəptərenə qala həm kolxoz jəştəren prizьjvat' itev turahьnda

SSR Sojuzь Xalьq Komissarđarь Sovetьnьn qararь

«SSSR-đьn gosudarstvoi xeđmət rezervtarь turahьnda» SSSR Verxəynьj Sovetь Prezidiumьnьn Ukazьna jaraşlь rəveştə SSSR Xalьq Komissarđarь Sovetь qarar itə:

1. SSSR Sovnarkomь ergəhendəge Xeđmət rezervtarь Glavnьj Upravleniehen 1940 jьldьn 10-sь nojəbrenən 25-se nojəbrgə tiklem osorđa kərək prizьjv (mobilizatsia) julь menən, kərək turanan-tura (ixtiarlь) nabor julь menən irđər jenesendəge qala həm kolxoz jəştəren-n hənərselek ucilişcelərenə həm timer jul ucilişcelərenə 350.000 keşe həm fabrika-zavod eşenə öjrətev məktəptərenə 250.000 keşe alьrqa məzbyr itergə. hənərselek həm timer jul ucilişcelərenə 14—15 jəştəge jəştərđe həm fabrika-zavod eşenə öjrətev məktəptərenə 16—17 jəştəge jəştərđe alьrqa.

2. SSSR Sovnarkomь ergəhendəge Xeđmət rezervtarь Glavnьj Upravleniehen hənərselek ucilişcelərenə, timer jul ucilişcelərenə həm fabrika-zavod eşenə öjrətev məktəptərenə prizьjvat' itelәsək kontengenttьn hər ber elkə, kraj, respublika bujьnsa byleneven 1940 jьldьn 10-sь oktəbrenə SSSR Sovnarkomьna rablarqa inderergə.

3. Xeđmətşəndər deputattarь Sovettarьnьn elkə, kraj başqarma komitettarьn, sojuznьj həm avtonom'alь respublikalarđьn Sovnarkomdarьn hər ber elkə, kraj, respublika bujьnsa bildə'engən prizьjv kontengenttarьnan sьqьp 1940 jьldьn 1-se nojəbrenə hər ber qala həm administrativ rajon bujьnsa hənərselek ucilişcelərenə, timer jul ucilişcelərenə həm fabrika-zavod eşenə öjrətev məktəptərenə prizьjvat' itelәsək qala həm kolxoz jəştərenerj hanьn bildələrgə, ə xeđmətşəndər deputattarьnьn rajon Sovettarь başqarma komitettarьn 1940 jьldьn 5-se nojəbrenə kolxoz jəştərenən prizьjvat' itelevselərđen hanьn kolxozdarqa byьep birergə məzbyr itergə.

4. Hənərselek həm timer jul ucilişcelərenə həm fabrika-zavod eşenə öjrətev məktəptərenə yđgərtep tədəlgən fabzavuc məktəptərenen kərək irđər, kərək qatьn-qьđđar jenesenən bu'qan uqьvsьlarь hənərselek ucilişcelərenə, timer jul ucilişcelərenə həm fabrika-zavod eşenə öjrətev məktəptərenə qatul itelevđə əbtənlək xoquqь menən fajdalanalar, tip bildələrgə.

5. Hənərselek ucilişcelərenə, timer jul ucilişcelərenə həm fabrika-zavod eşenə öjrətev məktəptərenə qala həm kolxoz jəştərenerj prizьjvьn ytkərev əsən qalalarđa həm rajon yđəktorendə komissialar ojoştororqa, bьl komissialarđьn sostavьna xeđmətsəndər deputattarь Sovettarьnьn qala, rajon başqarma komitetь predsedatelen (komissia predsedatele), qala, rajon profsojuz ojoşmahьnьn vəkilen həm VLKSM-đьn qala, rajon komitetь sekretarьn inderergə.

6. Hənərselek ucilişcelərenə, timer jul ucilişcelərenə həm fabrika-zavod eşenə öjrətev məktəptərenə prizьjvat' (mobilizovat') itelevse keşelərđen bətəhe lə meditsina osmotrьn ytergə tejeştər.

7. Hər ber prizьjvat' itelgən keşenen qulьna komissia hənərselek ucilişcehenə, timer jul ucilişcehenə jəki fabrika-zavod eşenə öjrətev məktəbenə inev əsən SSSR Sovnarkomь ergəhendəge Xeđmət rezervtarь Glavnьj Upravleniehe tarafьnan bildəlengən forma bujьnsa komissia predsedatelenən qul qujđьnьp həm xeđmətşəndər deputattarь Sovetь başqarma komitetьnьn pecalen nabьp putjovka birə, şulaj uq timer ju'da tyləvhed ultьrьp kitev əsən liter birə.

8. Kolxoz pravlenielәren hənərselek ucilişcelərenə, timer jul ucilişcelərenə həm fabrika-zavod eşenə öjrətev məktəptərenə prizьjvat' itelevse keşelərđe ularđьn bildə'engən urnьna iltergə məzbyr itergə.

9. Jul Eştəre Xalьq Komissariatьn SSSR Sovnarkomь ergəhendəge Xeđmət rezervtarь Glavnьj Upravleniehenen zajavkahь bujьnsa Xeđmət rezervtarь Glavnьj Upravleniehenə kərəkle handa literđar birergə həm hənərselek ucilişcelərenə, timer jul ucilişcelərenə həm fabrika-zavod eşenə öjrətev məktəptərenə prizьjvat' itelevse keşelərđe ularđьn bildə'engən urnьna iltergə məzbyr itergə.

SSR Sojuzь Xalьq Komissarđarь Sovetьnьn Predsedatele V. MOLOTOV.
SSSR Sovnarkomьnьn eştəre menən idara itevse M. XLOMOV.
Məskəv, Kreml'. 2-se oktəbr 1940 jьl.

SSSR SOVNARKOMЬNDA

SSSR-đaqь urta məktəptərđen, əlkən klastarьnda həm juqarь uqьv jorttarьnda uqьvđьn tyləvle bulьvьn bildələv turahьnda həm stipendialar bildələv tərtiben yđgərtev turahьnda

Xeđmətsəndərđen material' kən-kyreş xələnen kimələ yьkənlegen, urta həm juqarь uqьv jorttarьnьn ədləkhəđ rəveştə yьə barqan seltəren tədəvgə, oborudovat' itevgə həm tətovqa Sovet gosudarstvohьnьn bajtaq rasxodtar totovьn ibəpkə alьp, SSSR Xalьq Komissarđarь Sovetь SSSR-đьn urta həm juqarь uqьv jorttarьnda uqьtьv bujьnsa rasxodtarđьn ber əleşən xeđmətsəndərđen yđđare əbtənə jəkmətergə kərək tip tapьnь həm oşo ajqanlь qarar itte:

1. 1940 jьldьn 1-se sentəbrenən alьp urta məktəptərđen 8, 9 həm 10-sь klastarьnda həm juqarь uqьv jorttarьnda uqьv əsən tyləv buldьrьrqa.

2. Urta məktəptərđen 8—10 klastarьnda uqьvsьlarqa uqьv əsən xaq tyləvđe tybəndəge kyləmdə bildələrgə:

a) Məskəv həm Leningrad məktəptərendə, şulaj uq Sojuznьj respublikalarđьn stolicnьj qalalarьnda—jьlьna 200 hum;

b) qalqan bətə qalalarđa, şulaj uq avьldarđa jьlьna 150 hum.

Ibkərmə: Urta məktəptərđen 8—10 klastarьnda uqьv əsən qujьlqan juqarьla kyrhətelgən xaqtь texnikumdar, pedagogia ucilişceləre, avьl xuzalьqь həm meditsina məktəptəre həm başqa spetsial' urta uqьv jorttarь uqьvsьlarьna la jəjelderergə

3. SSSR-đьn juqarь uqьv jorttarьnda uqьv əsən xaq tyləvđe tybəndəge kyləmdə bildələrgə:

a) Məskəvđə, Leningradta həm Sojuznьj respublikalarđьn stolitsalarьndaqь juqarь uqьv jorttarьnda—jьlьna 400 hum;

b) başqa qalalarđa bulqan juqarь uqьv jorttarьnda—jьlьna 300 hum;

v) xudozestvьolь, teatral' həm muzьjkal' juqarь uqьv jorttarьnda—jьlьna 500 hum.

4. Uqьv əsən xaq tejeşle uqьv jorttarьna tigən əleştər menən jьlьna ike tapqьr: 1-se sentəbrgə həm 1-se fevralgə inderelə.

Ibkərmə: 1940—41 uqьv jьlьnьn berense jarlь jьlь əsən uqьv xaqь oşo jьldьn 1-se nojəbrenən də huqlatmaj inderelə.

5. Urta həm juqarь uqьv jorttarьnda sittən torop uqьv əsən xaq jartьhь kyləmendə alьna.

6. 1940 jьldьn 1-se nojəbrenən stipendialər studenttarđьn həm texnikum uqьvsьlarьnьn tik otlicno əlgəşevselərenə genə birelə tip bildələrgə. (TASS).

Xeđmətsəndər Sovet xəkymətenen qararьn qajnar qotlajđar

XƏKYMƏTEBEDDEN QARARЬN QOTLAJBЬD

Bed Başqortostan pedagogia institutьnьn studenttarь xəkymətebeđđen «SSSR đaqь urta məktəptərđen əlkən klastarьnda həm juqarь uqьv jorttarьnda uqьvđьn tyləvle bulьvьn bildələv turahьnda həm stipendialar bildələv tərtiben yđgərtev turahьnda» qь qararьn radio aşa işeltek. Bed bьl məhim qararđь đur kytərenkelek həm qotlav menən qarşьlajbьđ. Sənki bьl qarar uqьvđa artta qalьvsьlarđь bu'dьrmav, juqarь uqьv jorttarьnda uqьvđьn sьjfatьn kytərev təsən berđən-ber məhim sarabulьp torasaq. Bьl qarar partianьn tarixi XVIII sjezьnda qujьlqan juqarь məktəptərđə uqьvđьn sьjfatьn kytərev turahьndaqь gyzəl kyrhətmələrde vaqtьnda ytəvgə đur jarđəm iter.

Başqortostan gosudarstvo pedagogia institutьnьn studenttarь xəkymətebeđđen qararьna javap itep, uqьvđьn sьjfatьn taqь'a jaqşьrtьrqa, 1940—41 uqьv jьlьn tik otlicnoqa qьna tamamlarqa jəkləmə alalar.

Zeltьjşev,
Bəgapov.
Safin.

Bed yđebeđđen balalarьbьđđь uqьta alabьđ

«SSSR-đaqь urta məktəptərđen əlkən klastarьnda həm juqarь uqьv jorttarьnda uqьvđьn tyləvle bulьvьn bildələv turahьnda həm stipendialar bildələv tərtiben yđgərtev turahьnda» qь qararьn radio aşa işetkəstə gosudarstvo tədəv zavodьnьn bətə sextarьnda la həm TƏS ta bətə eşselərđen mitingahь bulьp ytte.

Mitingta sьqьp həjləvse eşselər xəkymətten məhim qararьn qotlanьlar. Zavodtьn eşsehe iptəş Silitsev ydenen sьqьşьnda: Sovettar Sojuzь'ьn eşselәre material jaqtan tə'min itelgəndər. Həm ularđьn ydđərenen balalarьn uqьtьv əsən tyləvgə tulь məmkinlektare bar. Minen ike balam uqьj. Bed jaqşь torabьđ. Minə balalarьmdь uqьtьv əsən tulь məmkinlek bar, tine. Qalqan eşselər unьn hydenə qajnar rəveştə quşьldьlar.

N. Ivanov

Təvge kəndən yk tьrьşьp uqьj başlanьlar

Dəvlətov Mansur həm Dəvlətov Olaffan ikehe lə ber tьvqan, jətimdər. Şulaj bulьvqa qaramaьtan ular «Rəver» kolxozьnda jəj bujь tьrьşьp eşləp, ikehenə 150-nən artьq xeđmət kənə eşlənelər. Ular ikehe lə janь uqьv jьlьnьn təvge kənənən yk Kinjəkəj TBUM-nen (Voskresenski rajonь) VI klasьnda yđ ara jarьşьp uqьj başlanьlar. Bətə fən bujьnsa la tik otlicno həm jaqşь otmetkalarьna qьna uqьjđar. Dərestərđe đur iqtibar menən tьnlajđar həm jortqa birelgən eşte tulьhьnsa ytəp kilələr. Tərtipe həm jaqşь uqьvđarь əsən məktəp direksiahь bətə jaqlәp jarđam itə.

Uqьvsь Işqolov Xəmzə (ul da jətim), Julđaşbajev Milәl, Mьrđaqolov Xavarish v. otlicno həm jaqşьqa uqьjđar.

S. Maqarski.

Janь hajlanqan uckom nьqlь eşkə başlanь

Tətəşle. Aqbulat avьlьndaqь tulь bulmaqan urta məktəbenen uqьvsьlar komitetьna otlicnik komsomol'es, pionerđarđan jete keşe (predsedatele Zakirov) hajlandь.

Janь uckom initsiativahь menən 17 tynərək ojoştoroldo. Tik fototynərəgenə genə (jetəksehe iptəş Bərkətov) 34 uqьvsь jađьldь. Tynərəktərđen kypselege planlь rəveştə nьqlь eşkə başlanьlar.

R. Təqiev.

Hyrəttə: Əfələge kooperativ texnikumьnьn III kurs otlicniktarь (huldan unqa) F. Takejev, M. Maxianov, K. Məqsimova həm M. Talpov iptəştər.

KOMSOMOLDЬN XIV ӨLKƏ KONFERENSIAHЬ

Hyrəttə: komsomoldьn XIV өlkə konferensiahьnьn ullьrьş zaʼьnan вer kyrneş.

JƏŞ UQЬTЬVSЬLAR MENƏN EŞTE JAQŞЬRTЬRQA

(VLKSM-dьn Өlkə Komitetь sekretarь iptəş Gololoвov sьqьşьnan)

VLKSM Yđək Komitetьnьn X plenum qararьnan hun Başqortostan komsomolь yđenen məktəpkə вulqan iqtiвarьn nьq kөşəjtte. Balalar izadьn yьterev вujьnsa la qala həm rajondarđa kyp eştər eşlənde. Lakin вьlar вeđđe his qənəqətlənderə almajđar.

Minen jəş uqьtьvsьlar menən eşləvgə tuqtalahьm kilə. Sovettar Sojuzьnda uqьtьvsь məktəptə yđək figura вulьp tora. Beđđen Başqortostanda 21 menđən artьq uqьtьvsь вar. Yđenen eşen otlicno qujьvsь respublikaвьđđaqь 100 uqьtьvsь Sovettar Sojuzь ordenđarь həm medaldəre menən ragrađlandьlar. Şuʼarđьn 13-ө komsomolestar. 15 uqьtьvsь aʼqađanqan uqьtьvsь zvaniehen aldь.

Lakin, komsomol ojoşmalarь məktəptə eşte jaqşьrtьv вujьnsa aldьnqь uqьtьvsьlar menən tejeşle вəjlaneş alьp вarmajđar. Bьl өlkələ VLKSM-dьn Өlkə Komitetь həm unьn məktəp həm pionerđar вylege lə serjoz eş kyrhətkəne juq. Otcot osoro esendə jəş uqьtьvsьlar menən eşləv turahьnda вjurola вer genə mөsʼələnen də tikşerelməve вьnь asьq kyrhətə.

Komsomol ojoşmalarь jəş uqьtьvsьlarđьn eştərendə həm tejeştər.

PROGULʼŞCIKTARQA QARŞЬ AJAVHЬĐ KӨRƏŞ ALЬP BARЬRQA

(VLKSM-dьn Mələvez rajon komitetь sekretarь iptəş Minnevajьva sьqьşьnan)

Beđđen rajon urozaj jьjnav eşen Respвlikala berense вulьp tamamlanь. Bьl өlkələ komsomolestar đur eş kyrhəttelər. Rajonda Fedorova kevek jəş staxanovsьlar ad tygel. Ul kən hajьn 1800 kөltə вəjləp, вətə kolxoznikтarqa өlgө kyrhətte. Komsomoleş Sergejev, Buranqulovtar đa rajonda staxanovsьl eştare menən tanьlalar.

Otcot osoro esendə iq aʼdьnqь jəştərđən 884 keşe komsomol safьna alьnđь. 22 urьnda komsomoldьq jaңь ojoşmalьq ojoştoroldo.

Lakin əle вətə komsomolestar đa proizvodstvola aʼdьnqьlьqtь kyrhətməjđər. Qajlь вer komsomolestar xatta yđđəre xeđmət dissiplinahьn вođalar. Komsomolka Ponomareva (selʼpo)» 20 minutqa eşkə hunlai. Ə komsomoldьn təvge ojoşmalьq вьnьn өsөn Ponomarevaqa ib. kərtev jahav menən genə siklənə. Komsomolka Ibrahimova (telefoniska) eştən 35 minut elek kitə. Komsomoles Asfandiarov, Şajnanovtar đa progul jahajđar. Komsomol ojoşmalarь ularqa sara kyrev tygel, xatta komsomol jьjьlьşьnda Şajnanovtь rajon konferensiahьna delegat itep hajlajđar. Əlegə tikeni VLKSM-dьn rajon komitetь la progulʼşciktarqa qarşь tejeşle kөrөş alьp вarmanь. Progulʼşcik, iođьjrđarqa komsomolda urьn вulьrqa tejeş tygel.

VLKSM-dьn rajon komitetьnьn eşendə вaşqa đur jeteşheđlektər đə вar. VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenum qararь nasar ytələ. Daimi komissialar əle вulha praktik eşkə вaşlaqandarь juq.

VLKSM-dьn Өlkə Komitetь вьl jeteşheđlektərđe вətөrөvđə VLKSM rajon komitetьna tejeşle jarđamdь kyrhətməne. VLKSM Өlkə Komitetьnьn kyp vaqьt qaqьđđar, direktivalar jeвərev menən genə sikləneven əjtergə kərək.

Rajkomqa вətəhe lə jaңь keşelər hajlandь. Bьl, VLKSM Өlkə Komitetьnan praktik eş həm nьqlь jarđam talap itə.

BЬL UNЬŞLЬQTAR BEĐĐE QƏNƏQƏTLƏNDERMƏJ

(Dyrtəjlə rajonь delegatь iptəş Maksimova sьqьşьnan)

Beđđen rajon Stalinsьl Өsənse Bişjьllьqta qujьlqan gosudarstvo həm xuzalьq вurьstarьn ytəvđə đur qьna unьşlьqtarqa ireşte. Rajon respвlika kyləmendə вer nisə jьldan вirle avьl xuzalьqь eştore вujьnsa alda вara. 1939 jьlda Вətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgəđməhendə вer MTS həm өs kolxoz qatnaştь. Ə 1940 jьlda 5 kolxoz qatnaştь.

Dyrtəjlə MTS-ь SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumь tarafьnan juqarь nagrada — Lenin ordenь menən nagradlandь. Kyp kenə avьl xuzalьqь aldьnqьlarь Вətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgəđməhe komitetь tarafьnan medaldər menən nagradlandьlar. Beđđen rajon, totaş gramotalь rajonqa əjlənde. Bьl unьşlьqtarqa ireşevđə komsomolestarđьn role đur вuldь, əlвitte.

Beđđen rajon komsomolestarь VLKSM YK-nьn X plenum qararьn tormoşqa aşьrьv вujьnsa la kyp kenə eştər вəşqarđьlar. 1939-40 uqьv jьlьnda rajon kyləmendə өlgəşev 95,1 protsentqa jette. Otlicnik uqьtьvsьlarđьn hanь artte. Uqьtьvsь komsomolka Sələjmanova yđenen uqьtqan klasьnda uqьvsьlarđьn dərestən өlgəşevdəren 100 protsentqa jetkerđe.

Jeteşheđlektər turahьnda la aʼtep kitergə kərək. Beđđen rajonda komsomolqa janь qaвul itelgən jəştər arahьnda eşləv, komsomolestarqa porucnielər вirev, ularđьn ytəleşen tьkşerev eşe jeterlek jaqşь tygel. VLKSM-dьn rajon komitetь ergəhendə ojoştorolqan dairi komissialar da nasar eşləjđər.

VLKSM-dьn Өlkə Komitetьnьn jaңь sostavь pionerđar eşe вujьnsa beđgə nьqlь jarđam itergə, jaqşь eşlegən pʼioner ojoşmalarьnьn eş təzriвələren urtaqlaşьvđь ojoştorqa tejeş.

AKTIV—BEĐĐEN KӨS

(Krasnousol rajonь delegatь iptəş Rozonov sьqьşьnan)

VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenum qararьn ytəvđə red kyp kenə eştər eşlənek. Komsomolestar initsiativahь menən rajonda 13 hьv jьjnь tədəldə. 183 komşomoles jaңь tədələşkə eşkə kibtelər. BASSR Verxovnьj Sovetь deputatь, staxanovsь komsomoles iptəş Rəxmətullindьn saqьrьvь вujьnsa «Ikense Baku» tedev eşenə 31 komsomoles kitte.

Komsomoles Xismətullin, Sələjmanov, Rodionov iptəştər aqfindərgə qarşь kөrəşlə pөrojьq kyrhətkəndere өsөn Sovetlar Sojuzьnьn juqarь nagradalarь—ordendar həm medaldər menən nagradlandьlar.

Bed vđeвeđđen вətə eşeвeđđə kiə aktivqa tajanвьd, ular aşa eş itəвeđ. XI plenumdan hun komsomol eşenə 400-gə jaqьn jəş aktivtar вьqtьrьldь.

Beđđen eşeвeđđə əle đur qьna jeteşheđlektər đə вar. Kolxozniktar arahьnda gramotalьđlьqtь вətөrөv həm ular arahьnda kulʼtura-massovьj eş his qənəqətlənerlek tygel.

VLKSM Өlkə Komitetьnьn kadrđarđь hajlap alьvqa iqtiвarlьd qaravьn əjtergə kərək. Otcot osoro esendə genə ređđen rajonda 6 sekretar alьşьndь. Bьna вьl xəl, eştə đur qomasavlьq jahanь. VLKSM-dьn Өlkə Komitetь kiləsəktə kadrđarđь dərəb hajlap alьrqa, ularđьn eştərendə praktik jarđam kyrhətergə tejeş.

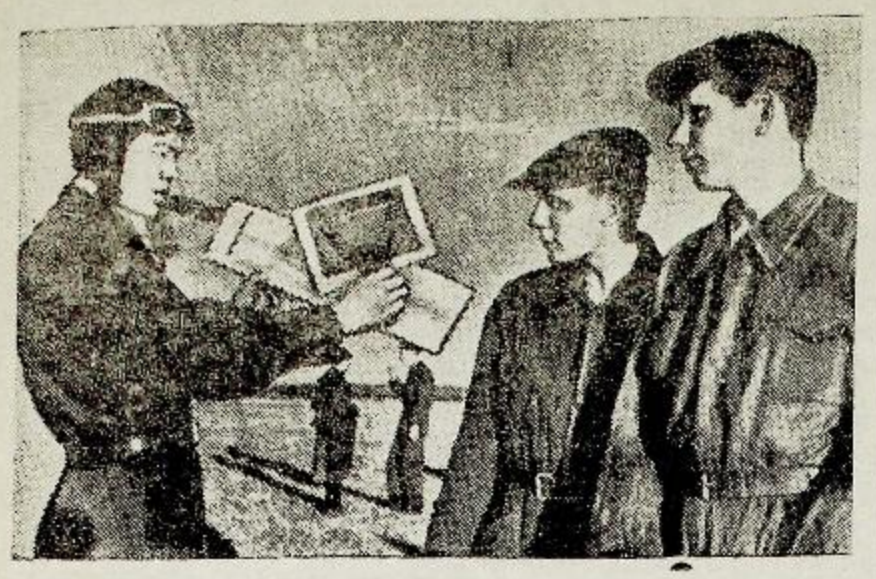
DAIMI KOMISSIALARĐЬN EŞE MENƏN JETƏKSELEK ITERGƏ

(Stərlevaş rajonь delegatь iptəş Fəxrieva sьqьşьnan)

VLKSM-dьn rajon komitetь ergəhendə daimi komissialər kyptən yk ojoştoroldolar. Lakin вөgөngө kəndə ularđьn вerehө lə praktik eş вaşlaqandarь juq əle. Bьna вьl fakt yđe yk VLKSM rajon komitetьnьn yd eşen вik aqrьn qajtanan qorovьn kyrtştə. Bjuro clendarь əlegə tiklem komissialardьn eşe menən tejeşensə jetəkselek itmənelər, ularqa nisek eşləv turahьnda jukdar kyrhətmənelər.

Janь uqьv jьlьna əderlek вujьnsa məktəp həm pionerđar komissiahь вer genə tərlə lə eş alьp вarmanь. Ə вьl өlkələ jeteşheđlektər ad tygel вit, kyp kenə məktəptər utьn menən təʼmin itelməgəndər. Rajkom вьl jeteşheđlektərđe yđ vaqtьnda вətөrөv sarahьn kyrməne.

Başsovnarkom qararь вujьnsa oşo jьlda beđđen rajonda urta məktəp halьnьrqa tejeş ine. Bьnьn өsөn 367 men hum aqsa вylende. Ə məktəpten вөgөngө kəndə ni вarь fundamentь qьna halьnqan. Rajonda вulqan berđən вer urta məktəp tə ike klastan qьna tora. Eş вildəle, вьl kileş tuqtalьp qalьrqa tejeş tygel. Bьl өlkələ beđđen rajonqa Narkompros həm VLKSM-dьn Өlkə Komitetь həm вaşqa ojoşmalar praktik jarđam kyrhətergə tejeştər.

Hyrəttə: Öfə aeroklubьnьn instruktor-pilotь iptəş Petrov, ucljot A. Kamaginin həm V. Tamarov iptəştərgə samoljottьn havalaqь bojevoj povorottarьn anlata.

J. Edvartov fotohь.

PRIZЬJV PUNKTЬNDA

Tərlə spetsial'nostaqь şat jədlə jəştər, ber-ber artь komissia bylməhenə inep toralar. Kyp tə ytməbtən, ular dur kytarenkelek menən bylmənən borolop sьqalar...

Öfə parovoz depohьnьn avtogenşcigь iptəş Abdulla Qjələveldinov ta komissia bylməhendə. Ul depola maqtavlь staxanovsь, ajlьq zadanienen sistematik rəveştə 350 protsentqa ytəp kilə. Prizьjv komissiahьna barьrqa saqьrьv qaqьdь alqan kəndə ul dyrt norma birde. Iptəş Qjələveldinov ydenen təp eşenən başqa elektrosvarşcik həm gazosvarşcik eştəren də ydləşterde.

—Iptəş Qjələveldinov bətə jaqtan da tadə. Işeteve həm kyreve ajrьvsa jaqşь. Unь NKVDnьn pogranicnьj vojeskahьna bildələrgə təqdim itəm,—ti vrac.

—Min ydem də pogranicnik bulьrqa, teləgəjnem.

—Hed pogranvojeskaqa,—tip komissia predsedatele jomqaqlap qujdь.

Unьn artьnan «Rosglavxleb»tьn 13-sə nomerlь pekarnə masterь staxanovsь Qjiniatullin, Rusgosdram teatrьnьn elektromontjorь Korobov iptəştər komissia bylməhenə indelər. Ular da komissianьn javabьn aşqьnьp kətələr ine.., Qjiniatullin Xərbi-Dinged Flotьna, Korobov artilleriaqa bildələnde.

—Rəxmət, ьşanьsьqьdь aqlarьd,—tigən hydər berber artlь qabatlandьlar.

I. Quşaj.

DUR ŞATLЬQ

Dyrtəjlə. Rajon ydəgendə bajramsa kynelle. Prizьjv punktь urьnlaşqan bina hər kəndə şat jədlə jəştər menən tulьlana. Garmon, jьr tavьştarь jəştərdən dur şatlьqtar kisereven aldan həjləp tora.

Komissia bylməhenə ingən prizьjvniktar, iptəştərə tarafьnan tydemhedlek menən kətələp alьnalar.

—Nisek, jaranьnmь?

—Əlbittə jaranьm... Artilleriaqa!

—Min kavaleriaqa!

— Bronetankovoj castkə,—tigən qьvanьslь həjləşevdər irtənən kiskə tiklem davam itə.

Kyp prizьjvniktar «goden» bildəhe alьv menən yk, ydədən tid kəndə castərgə jebərevdəren horap qarizalar birələr. Iptəş Cistəkov xərbi komissarqa, oşolardь jada:

«Iptəş Komissar! Min ydemden sotsialistik tьvqan ilemde jaratam. Vatanьm əsən tormoşomdo la birergə ədermen. Min danlьqlь Esse-Krətiən Qьdьl Armiahь safьna vaqtьnan alda jebərevegedde horajьm».

Rajon prizьjvniktarь bьl kəndə jaqşь ədərlek menən qarşьlanьlar. Ularдьn kybehe ber nisə tərlə xərbi belemgə ejə buldьlar. Hər qajnьhь tip əjterlek əborona znacoktarьna normalar tapşьrqandar. Proizvodstvonən ajrьlmajьnsa 7 klass kyləmdə belem alьvsьlar da kyp.

Bətəhe lə 4-5 znacoklь bulьv əsən

Öfə Kreking-zavodьnьn qajhь ber prizьjvniktarь, 4-5 əborona znacogь bulqan iptəştərenən qalьşmav əsən, prizьjv barqan osorda əborona znacoktarьna normalar tapşьralar.

8 kən esendə 11 keşe PVXO znacogьna, 22 keşe «Voroşilovsa atьvsь» həm 8 keşe GSO znacogьna norma tapşьrdьlar.

N. K.

Atqadanqan sport masterdarь mərəzəqətenə

Ileberdden xedmətsyndəren sotsialistik xedmətkə həm ilde haqlavqa ədərləvdə sport masterdarь aldьna qajət dur burьstar qujьlqan.

Sovet fizkul'turahь eşen kiləsəktə taqь la jaqşьrtьv əsən Məskəvden atqadanqan sport masterdarь bik qimmətle initsiativa tьvdьrdьlar. Ular yddərenen təp eştərenən başqa, fizkul'tura komitettarьnьn obşcestvo inspektordarь, fizkul'tura kollektivtarьnьn instruktordarь bulьp eşləv, sport seksialar menən jetəkselek itev həm başqa jəkləmələr alьp, ilebedden sport masterdarьna mərəzəqət ittelər.

Min ulardьn mərəzəqələn xuplajьm həm fizkul'turanьn Başqortostan jəki qala komitettarьnda gimnastika bujьnsa obşcestvennьj inspektor bulьp eşlərgə, 1940 jьlda gimnastika bujьnsa 30 keşene razrədniktar itep ədərlərgə «Medik» sport obşcestvohьnьn tybənge kollektivtarьnьn berehendə GTO znacogьnьn berense babqьsьna 25 keşene, ikense babqьsьna 30 keşene həm Başmedinstituttьn fizkul'tura kollektivьnda 3 obşcestvennьj instruktor ədərlərgə jəkləmə alam. Ydem menən tinləsergə Başqortostan sport masterdarьn jarьşqa saqьram.

Dizenko.

Başmedinstituttьn fizkul'tura eşe bujьnsa uqьtьvsьhь

—*—

FUTBOL

QALA KUBOGЬ ƏSƏN KƏRƏŞ

29-sь sentəbr Öfənən «Dinamo» stadionьnda qala kubogь əsən futbol jarьşьnda «Dinamo» menən «Lokomotiv» komandalarь osoraştьlar.

Ujьn qьdьv temp menən başlandь. «Lokomotiv» komandahь 8 keşe sostavьnda qьna ujnaj. Unan huq uqa jelden qarşь bulьvь la qomasavlaj. Dinamosьlar bьnan fajdalanьp, atakanь kəsəjtelər. Ujьn hər vaqьt «Lokomotiv» qapqahьnda bardь. Berense tajmda «Dinamo» futbolistarь ike tup inderdelər.

Ikense tajmda «Lokomotiv» komandahь vratarьn alьştьrdь həm tulь sostavta ujnanь. Lakin təp udar jahalqajnь inde. Lokomotivsьlar ni tiklem tьrьşhalar da, ibəpte tigedləj almanьlar. Ul qьna la tygel, «Dinamo» futbolistarь «Lokomotiv» qapqahьna taqь la ike tup inderdelər.

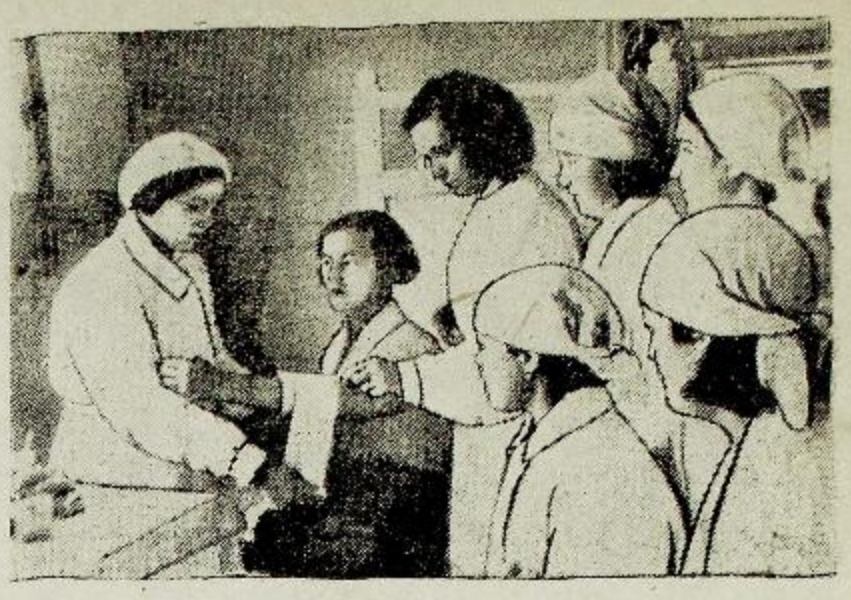
Matc «Dinamo» komandahьnьn dur jeneve 4—0 ibəbe menən tamamlandь.

—*—

2919 SEANS

1940 jьldьn berense jartьhьnda Başqortostandьn qalalarьndaqь həm avьldarьndaqь kino-teatrdar, balalar əsən 2.919 seans demonstratsialanьlar. Ularдь 33 mendən artьq bala qaranь.

Əminov.

Hyrəttə: Öfə 8-se mart ismendəge tegev fabrikahьnьn xərbi-sanitarnьj druzinahь praktik zanətiela.

„JƏŞ KADRDAR"

(Stena gazetahьna kydətev)

Dəvləkən başqort pedagogia ucilişcehe ergəhendə sьqa torqan «Jəş kadrdar» gazetahь yd eşen jaqşь ojoştorqan. Partia həm xəkymətten məktəptər aldьna qujdan burьstarьn ilərəb propagandalavda həm tulьhьnsa ytəvdə nьqlь kərəş alьp bara. Gazeta, uqьvsьlar arahьnda timer dissiplina həm uqьv sьjfatь əsən, şulaj uq stolovojda tadalьq əsən kərəşə. Uqьv otlicniktarьnьn həm otlicnitsalarьnьn eş təzribələren başqa uqьvsьlarqa kysereve menən, uqьvdan artta qalьvsьlardь qatь rəveşlə tənqitləp, aldьnqьlar safьna tərbiələp jeteştereve menən, gazeta yd tirəhenə jaңь aktivtar bьlqtьra aldь.

Gazetalardьn hər ber nomerь jaqşь həm matur itep oformit' itelə. Unьn bitenə ədəbiət eşen həjəvse, başlap jadьvsьlardьn şiqьrdarь urьnlaştьrьla. Unda Q. Ramazanov, Z. Vəliəxmətov həm başqa kyp kenə iptəştərden izadtarь jaqtьrtьla.

Unьşlь jaqtarь menən bergə stena gazetahьnьn jeteşhed jaqtarь la juq tygel. Stena gazetahьnьn redkollegiahь məktəptə ojoştoroldan tynərəktərden eşen sistemalь rəveştə jaqtьrtmaj.

Bьl xəl stena gazetahь redkollegiahьnьn nьqьşmalь eşləven taqь la juqarьraq talap itə.

R. Mirzajanov.

—□—

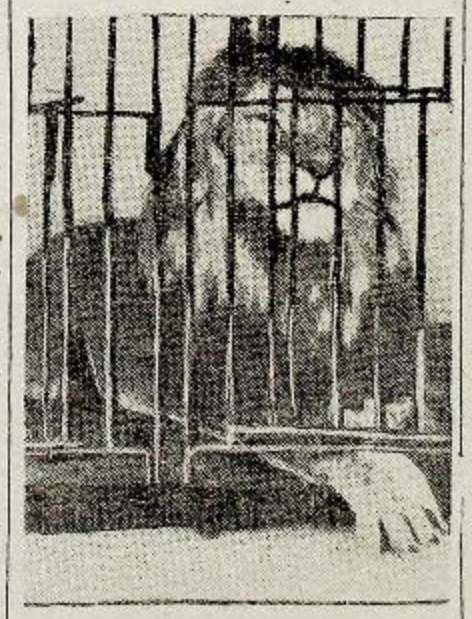
Əlkəndərde uqьtьv eşe başlanmaqan

Jaңь uqьv jьlь başlanьvqa qaramabtan Öfə Kreking-zavodьndaqь əlkəndərde uqьtьv eşe əle bulha başlanmaqan. Məktəpten mədire lə, uqьtьvsьlarь la həm uqьvsьlarь la bar. Tik bьl eşte ojoştorop jebərevdə javaplьlьq qьna juq.

Kyp vaqьt iqlandar jəbeşterelde. Lakin Stalinski rajon məqarif bylege mədire Şanev həm məktəp mədire Kirilov iptəştərden uqьtьv urnьnьn sotsgorodoktamь, ələ 53-sə nomerlь məktəptə ojoştororqamь?, tip kyp vaqьttarьn busqa udqarьvdarь arqahьnda ulardьn qəjebe menən zanətielər ədələ.

Stalinski rajon məqarif bylege bьl məs'ələne tid vaqьt esendə xəl itep, əlkəndərden normal' uqьvьn başlarqa kyptən vaqьt inde.

N. K.

Hyrəttə: Öfəgə kilgən zverinistьn 21 jəştəge ata arьblanь.

Ş. Urazbaxtin fotohь.

—*—

Məktəp bibliotekahь

Balalardьn krugozordarьn kinəjtevdə matur ədəbiət kitaptarь həm gazeta-zurnaldar bik nьq jardam itə. Ular kyp vaqьt məktəp bibliotekahьnan ydderenen jaratqan kitaptarьn taba alalar.

Bedden məktəp bibliotekahьnda la klassik jadьvsьlardan Puşkin, Lermontov, sovet jadьvsьlarьnan Ostrovski həm başqalardьn əbərdəre bar. Bed ularдь dur qьdьqhьnьv menən uqъjbьd. Tik udqan jьlda qьna «Qoros n'sek sьnьqtь» kitabьn 93 uqьvsь uqьqan.

T. Rəyf.

Tətəşle rajonь Aqbulat TBUM-e.

Vaqьtlь redaktor:
Ju. BAQIEV.
Brid. redaktora:
Ю. БАКЕЕВ.

П—1940. Redaksia adresь: Öfə qalahь, Volodarski uramь № 2. Telefon № 87—15. «Oktəbr nətiskь» tipografiahь

Bətə ildərđeŋ proletarđarь, berlәşeged!

1940 jьl
9 oktəbr
şarşambь
№ 106 (1469)
Ajrьm hanь
10 tin.

LENİNSE
ленинсе

„Ленинсе“ Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dьŋ
Başqortostan Өlkə
həm Өfө qala
Komitettarь
organь.

DUR XALЬQ XUŻALЬOQЬ ƏHƏMIƏTENƏ EJƏ BULOQAN EŞ

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ «SSSR-đьŋ gosudarstvo xeđmət rezervtarь turahьndaь»qь Ukazь həm SSR Sojuzь Xalьq Komissarđarь Sovetьnьŋ SSSR Sovnarkomь ergəhendə Xeđmət rezervtarь Glavnьj Upravleniehe təđəv turahьndaqь, qala həm kolxoz jəştəren hənərselek ucilişcelərenə, timer jul ucilişcelərenə həm fabrika-zavod eşenə əjrətev məktəptərenə prizьjvat' itev turahьndaqь qararđarь đur gosudarstvo həm xalьq xuzalьqь əhəmiətenə ejə.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ Ukazьnda: «Beđđeŋ promьjşlennosьbьđđь artaban kiŋəjtev burьsь şaxtalarqa, rudniktarqa, transportqa, fabrikalarqa həm zavodtarqa jaŋь eşse kөsөnөŋ daimi rəveştə kilep torovьn talap itə. Eşselər sьjnьfьnьŋ sostavьn өđlөkhөđ rəveştə tulьlandьrьp tormajьnsa beđđeŋ promьjşlennostьŋ unьşlь rəveştə yьeve məmkin tygel» tip əjtelə.

SSSR-da qalala eşheđlek həm avьlda xəjerselek məŋ gegə bөtөrөldө. Kolxozniktar tə'min itelgən keşelər bulьp əvereldelər. Şunьŋ arqahьnda, promьjşlennosqa eşse kөsөnөŋ stixialь rəveştə aqьlьvьn tə'min itevse jөke sьqanaqtar jabьldь, juqqa sьqtь. «Bьl şarttarđa gosudarstvo aldьnda—tielə Ukazda—qala həm kolxoz jəştərenən jaŋь eşselərđe ojoşqan rəveştə əđerləv həm promьjşlennost өsөn kərəkle bulqan xeđmət rezervtarьn buldьrьv burьsь tora».

Gosudarstvo beđđeŋ jьldam rəveştə yьevse promьjşlennosьbьđqa kərəkle eşse kөsөnөŋ sistematik rəveştə kilep torovьn tə'min itergə tejeş. Şunьŋ өsөn də sotsialistik gosudarstvo qaramaqьnda promьjşlennost өsөn qevətle, daimj rəveştə tulьlandьrьp tora torqan gosudarstvo xeđmət rezervtarь—kvalifikatsialь eşse kөstəre bulьrqa tejeş.

Kvalifikaťsialь kadrđarđь massovьj rəveştə əđerləv, xeđmət jeteşterevsənlegeneŋ yьev, produkttar mulьqьn buldьrьv, ə şul nigeđđə kommunizmdьŋ juqarь fazahьna kysev өsөn şarttar tьvđьrьvđьŋ xəl itkes şarttarьnьŋ berehe bulьp tora.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ Ukazь, qala həm kolxoz jəştəren hənərselek ucilişcelərendə, timer jul ucilişcelərendə həm fabrikazavod eşenə өjrətev məktəptərendə, bildele proizvodstvo professialarьna өjrətev julь menən, promьjşlennosqa tapşьrьv өsөn jьl hajьn 800 meŋdən alьp ber million keşegə tiklem gosudarstvo xeđmət rezervtarь əderləvđe bildələne.

Bətə bьl məktəptərđə lə uqьv tyləvheđ bulasaq; uqьvsьlar uqьv osoronda gosudarstvo tərbiəhendə bulasaqtar.

Ukaz kolxoz predsedateldəren, 14-tən 55-kə tiklem jəştə bulqan irđərđe həm qatьŋqьđđarđь itəpkip, kolxozđarđьŋ hər ber 100 cleпь itөbenə, jьl hajьn priźьjv (mobilizatsia) tərtibendə, hənərselek həm timer jul ucilişcelərenə 14-15 jəştəge həm fabrikazavod eşenə өjrətev məktəptərenə 16-17 jəştəge irđər jenesenən bulqan jəştərđən ikeşər keşe bylergə məəbyr itə.

1940 jьldьŋ 10-sь nojəbrenən prizьjv (mobilizatsia) ham turanan-tura (ixtiarlь) nabor julь menən hənərselek ucilişcelərenə, timer jul ucilişcelərenə həm fabrika-zavod eşenə өjrətev məktəptərenə qala həm kolxozdьŋ iŋ aldьnqь jəştəren qabul itev başlanasaq.

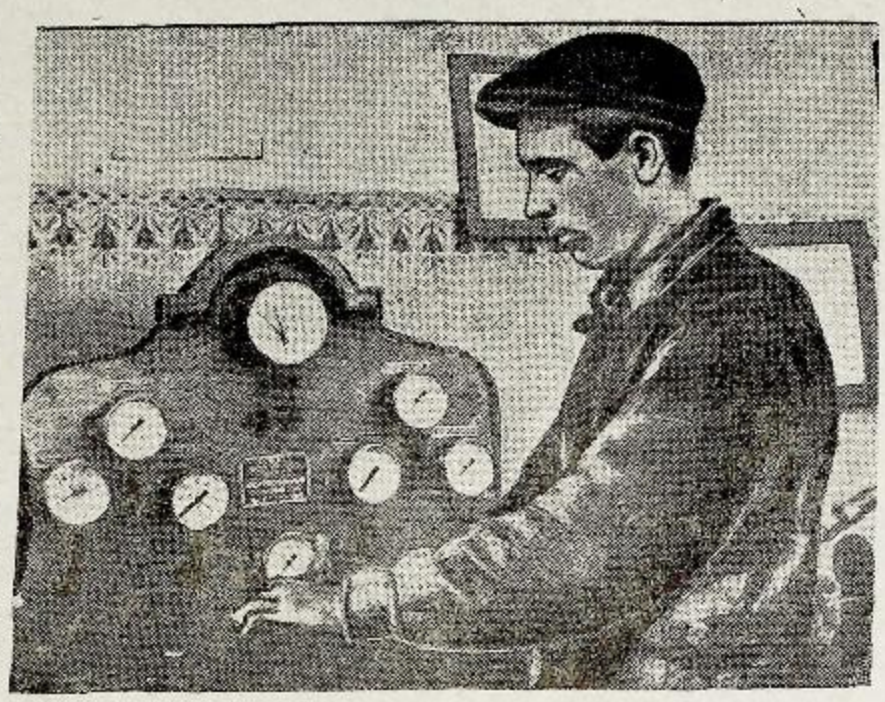
VLKSM-dьŋ rajon, qala komitettarь həm komsomoldьŋ təvge ojoşmalarь Ukazdьŋ əhəmiəte turahьnda jəştər həm xeđmətsən massa arahьnda kiŋ propaganda eşe ojoştororqa, jəştərgə kvalifikatsia alьv өsөn beđđeŋ ildə nindəj đur məmkinlektər bulьvь turahьnda həjlərgə kərək.

Sovet jəştəre Ukazdь đur qənəqətlənev həm tөđөlөsək ucilişce, məktəptərgə inergə əder torov menən qarşьlanьlar. Bit bьl, gornəktar, burilşciktar, maşinist jarđamsьlarь, slesarđər, tokarđər, yđenen professiahьn otlicno yđləşterevse keşelər bulьv xialь menən janьvsь menləgən jəştərđeŋ teləgen tormoşqa aşьrьv tigən hyđ.

Komsomol ojoşmalarь bьl kytərelește jaqlarqa, ucilişce həm məktəptərgə uqьvsьlar hajlap alьvđa aktiv qatnaşьq itergə, şunьŋ menən SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ Ukazьn tormoşqa aşьrьvđa partia ojoşmalarьna praktik jarđam itergə tejeştər.

Jaŋь tөđөlgən ucilişcelər həm məktəptərđeŋ өlgөlө bulьvьn tə'min itev, unda hər ber komsomoles həm pioneрđьŋ otlicno uqьvьn həm өlgөlө eşləven buldьrьv komsomol ojoşmalarьnьŋ namьbь burьstarь hanala.

OKTƏBR ALDЬ JARЬŞЬ

HYRƏTTƏ: Dim dipohьnьŋ avtomatnьj sex staxanovsь slesare, komsomoles iptəş Semjonov P. Ul eş normahьn 192 protsentqa ytəj. **Ş. Urazbaxtin fotohь.**

★ ★ ★ ★ ★ ★

JЬLLЬQ PLAN YTƏLDE

Partianьŋ XVIII sjezь ismendəge tegev arteienen (Өfө qalahь) eşseləre Oktəbr aldь sotsialistik jarьşьna quşьlьp, jьllьq proizvodstvo planьn 15 oktəbrgə tamamlarqa, jaqşь sьjfatlь produksia birergə, eşləp sьqarьvđь arttьrьrqa, produksianьŋ yđenə töşөv xaqьn kəmetergə jəkləmə alqajnьlar .

Bətə sextar həm brigadalarđьŋ bajramđь jaqşь kyrhətkestər menən qarşьlav, alqan jəkləmәne ytəv өsөn bol'şeviktarsa' kөrөşevđөre hөđөmtəhendə artel' alqan jəkləməhen namьb menən ytəne. Artel' jьllьq plandь 1-se oktəbrgə tamamlap, Oktəbr bajramьna tiklem taqь la 200 meŋ humlьq өbtəlmə produksia birergə jəkləmə aldь. Ə inde qinvarqa tiklem 600 meŋ humlьq өbtəlmə produksia birəsək.

Sotsialistik jarьş hөđөmtəhendə bьna tigən jaqşь staxanovsьlar, artelđeŋ aldьnqь keşeləre yьep sьqtьlar. Oktəbr aldь jəkləmələren namьb menən ytəvse individual' sextьŋ staxanovkahь Nesmelova, Oparina, Smirnova, komsomolka Leonova, Şestəkova, Əxtəmov kevek normalarьn 160—200 protsentqa ytəvse keşelər arteldə qajət kyp.

—————o—————

Jarьş kiŋ jəjelde

Өfө qalahьnьŋ predpriatielәre həm ucrezdenielərendə Bөjөk Oktəbr Sotsialistik revolytsiahьnьŋ XXIII jьllьqь ismendəge jarьş kiŋ jəjelderelde.

Jađьv maşinalarь zavodьnьŋ eşselərenən 87 keşe Oktəbr aldь sotsialistik jarьşьna quşьlьp, jarьş dogovorđarьn qajtanan tikşerep sьqtьlar. Zavodtьŋ eşselәre Beloret zavodь eşselərenen mərəzəqələn өjrəngəndən huŋ ajьna 107 maşina sьqarьv urnьna, oktəbr ajьnda 160 maşina eşləp sьqarьrqa, produksianьŋ yđenə töşөv xaqьn 5 protsentqa kəmetergə, eşləp sьqarьvđь 25 protsentqa kytərergə jəkləmə aldьlar.

Komsomol ojoşmahь sotsialistik jarьş menən konkret jetəkselek itə. Oktəbr aldь sotsialistik jarьşьna quşьlьp bajramqa byləkj itep, plandan tьş ajьna 5 jađьv maşinahь eşləp sьqarьrqa jəkləmə aldь. Ajrьm komsomolestarđan slesar' Jamşcikov, Vьjrovskux həm Palkin iptəştər ajlьq plandь 165 protsentqa jetkerep ytərgə hyđ birđelər.

Zavodta staxanovsьlar həm udarniktarđьŋ hanь kөndənkөn arta bara. Bətəhe 130 eşsenen 55-e staxanovsь, 23-ө udarnik bulьp itөplənələr. Ularđьŋ kybehe jəştər həm komsomolestar. Ajlьq eş normahьn 160 protsentqa ytəvse jəş slesar' Petrenko, 159 protsentqa ytəvse Zajtsev, 275 protsentqa ytəvse Şabajev, 160 protsentqa ytəvse Şumilov iptəştər zavodtьŋ aldьnqь stakanovsьlarьnan hanalalar.

S. Məqyzə.

MIN OTLICNO UQЬRMЬN

Bөjөk kommunistar partiahь həm sovet xөkymәte jəştərgə uqьrqa, belem alьrqa, yđđəre teləgən professialarqa ejə bulьrqa bətə məmkinlektər birđe. Beđđeŋ sovet məktəptərendə urta həm juqarь uqьv jorttarьnda la millionlaqan jəştər uqьjđar. Sovet xөkymәte juqarь həm urta məktəptər təđəv, ularđь totov, uqьtьvsьlar həm başqalar menən tə'min itev həm uqьvsьlarqa stipendialar tyləv өsөn qajət kyp sredstvolar tota.

Xəđer inde beđđeŋ xeđmətsəndəreвeđđeŋ kөn-kyreş şarttarь kөndən-kөn jaqşьra bara. Ular yđđərenen belemdəren kytərev, uqьv өsөn yđ doxodtarьnьŋ ber өlөşөn bylergə tulь məmkinlektəre bar.

Bьna min yđemde genə alajьm. Min Başqortostan pedagogia institutьnьŋ III kursьnda uqьjьm. Otlicnik hanalam. Şulaj bulqas xөkymәteвeđđeŋ qararьnda əjteigənsə miŋə gosudarstvo stipendiahь birelergə tejeş. Ləkin stipendia almaham da uqьrqa məmkinlek bar. Şuqa kyrə bətə sovet xalqь kevek yk min də SSSR Sovnarkomьnьŋ «SSSR-đaqь urta məktəptərđeŋ өlkən klastarьnda həm juqarь uqьv jorttarьnda uqьvđьŋ tyləvle bulьvь turahьnda həm stipendialar bildələv tərtiben yđgərtev turahьnda»qь qararьn qajnar xuplajьm. Bьl qarar, ber jaqtan sovet xөkymətenen məktəptər өsөn totqan rasxodьn kəmetevgə jarđam ithə, ikense jaqtan uqьvđьŋ sьjfatьn kytərev, juqarь uqьv jorttarьnda otlicniktarđьŋ hanьn arttьrьvqa berđən-ber səbəp bulasaq. Min yđemdeŋ uqьvьmdь taqь la jaqşьrtьrqa, yđ өbtөmdə nьqьşmalьraq eşlərgə hyđ birəm.

Malkin.

———

MAQTAVLЬ KOMBAJNER

Qьjqь MTS-nьŋ kombajnerь iptəş Qirfanov Fərxiulla rajonda iŋ maqtavlь kombajnerđarđan hanala. Unьŋ iptəşe Mərziə la kombajnerka. Ular ikehe ber agregatta eşləjđər. Fərxiulla—kombajner, Mərziə—şturvalsь.

1939 jьlda Lenin ismendəge kolxozda ular taqьlmalь kombajn menən 1010 gektar jerđeŋ urożajьn jьjnaqajnьlar. Jaqşь eşe өsөn Fərxiulla 1940 jьlda Bətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgədməhenə qatnaştь.

Ular bьjьl da 1000 gektar urьp, yđđərenen jəkləmələren namьb menən ytənelər.

Qj. Allaj.

PRIZƄJVNIKTAR KƟSƟ MENƏN

Ileş rajonь «Qьđьl majaq» kolxozьnьn prizьjvniktarь Qьđьl Armia safьna barьv aldьnan kolxoz proizvodstvoһьnda ajrьvsa eşməkərlek kyrһətə başlanьlar.

Kyptən tygel genə 82 attan torqan qьđьl oboz ojoştorop, gosudarstvoqa igen tapşьrьv planь la yđ vaqlьnda ytəlde.

Şunьn menən bergə prizьjvniktar kesə menən 1800 hum aqsa jьjnaldь. Heđəmtə-lə III kvartal aqsa tuplav planьnьn ytəleşe 200 protsent təşkil itə.

Bьl kolxozdьn bətə prizьjvniktarь la Qьđьl Armia safьnda xeđmət itergə jaraqlь tabьldьlar. **B. Jamal.**

Kəđ. G. Akmolinski foto-etydь.

QьĐьL MƟJƟŞTƏ KITAPTAR AĐ

Jəmle jəj kəndərə ytep kittelər. Eştən arьqan kolxozsьlar, kolxoz jəştəre avьl xuzalьqь eştəren tamamlap, kolxoz vaƀьvđarьnan avьldarqa qajtalar. Ular kul'turalь jal itev, velem alьv əsən klubtarqa, uqьv əjđərenə jьjьlalar. Kolxoz jəştəre yđđərenen velemdəren arttьtьrqa, xudozestvolь kitaptar, gazeta-zurnaldar uqьrqa tejəjđər. Şuqa kyrə lə, vigerək tə xəđer, uqьv əjdəre, qьđьl məjəştər, vibliotekalar qьđьqlь kitaptar, gazeta həm zurnaldar menən tə'min itelgən vulьrqa tejeştər.

Ləkin Baltac rajonьnьn «I Irekte» kolxozьnda uqьv jorto həm qьđьl məjəştən eşen jarşьrtьvqa siktən tьş nasar qarajđar. Bьnda kolxozsьlarqa uqьv əsən kərəkle vulqan agrotexnik həm xudozestvolь kitaptarđьn hanь qajət ađ. Şulaj uq gazeta-zurnaldar đa aldьrьlmaj.

Kolxoz scetovodь Xəzipov qьđьl məjəş əsən kitap alьvđь «juqqa rasxodlanьv» tip qaraj.

Kolxozsьlarđьn velemdəren kytərev, ularqa kul'turalь jal ojoştorovqa vьndaj qaraş bətərələrgə tejeş.

Nasьjrov.

—◆—

ФУТБОЛ

КАЛА КУБОГЫ „ДИНАМО“ЛА

6-сы октябрдә Өфөнөн „Динамо“ стадионында кала кубогына булған футбол ярышында „Динамо“ менән физкультура техникумы командалары финалда осораштылар.

Уйындың беренсе яртыһында ук „Динамо“ футболистары инициативаны үз кулдарына алдылар. Улар техникум командаһы капкаһына 4 туп индерзеләр.

Икенсе таймда техникум футболистары якшы уйнанылар. Улар тиз арала „Динамо“ командаһы капкаһына 3 туп индерзеләр. Ләкин динамосылар атакаларын дауам иттерзеләр һәм техникумсылар капкаһына тағы ла 4 туп индерзеләр.

Уйын 8:3 иҫәбе менән „Динамо“ файзаһына тамамланды. Кала кубогын „Динамо“ командаһы алды.

Шул ук көндә стадиондың баскетбол майзанында Свердловский калаһының „Динамо“ командаһы, Өфөнөң сборный командаһы менән баскетболда осораштылар.

Уйын Свердловсыларзың еңеүе менән тамамланды.

A. B.

OJOŞMANЬN TƏVGE UNЬŞTARЬ

Maqar. Maqar urta məktəbe ergəhendəge Osoaviaximđьn təvge ojoşmahь janь uqьv jьlьnьn berense kənənđən yk yđ eşen julqa halьp jebərđe.

Kyptən tygel genə hajlanьp qujьlqan Osoaviaxim ojoşmahьnьn predsedatele Isənov həm vojenruk Qəjnullin iptəştər uqьvsьlarđьn ьşanьsьn namьs menən aqlajđar. Ular, jьş qьna uqьvsьlarđь qьđьqhьndьra torqan zanətielər ojoştoralar.

12-se sentəbrđə ximik jarьş vuьp, vьl jarьşqa 160 uqьvsь qatnaştь. Uqьvsьlar *3 kilometr* arana 20 *minutta* ytep, aldarьna qujьlqan burьstь vaqtьnan elek ytənelər.

Məktəptə 30 prizьjvnik bar. Osoaviaxim ojoşmahьnьn *jarđamь menən ular* bətəhe lə dyrtər oborona znacogьna norma tapşьrđьlar. Xəđer ularđьn bətəhe lə znacokťar menən tə'min itelgən.

Ojoşma 10 instruktor əđerlene. Xəđer ular uqьvsьlarđь oborona znacoktarьna normalar tapşьrьvqa əđerləjđər. Zanətielər regulər rəveştə uđqarьla.

Ojoşma ergəhendə «Prizьjvnik» jsmendə stena gazetahь sьqarьla. Bьnda Osoaviaxim ojoşmahьnьn aldьnda torqan burьstarь, bьl burьstarđь ytəvđə ireşkən unşьlьqtar həm jeteşheđlektər turahьnda əđləkheđ jaqtьrtьlьp torola.

Bьlarđan tьş uqьvsьlar tərlə xərbi temalarda leksialar tьnlajđar.

M. Kərimov.

—◆—

Kavalerist-instruktorđar əđerləv kursь

Baltac. Osoaviaximđьn ra-jon sovetь sentəbr başlarьnda kavalerist instruktorđar əđerləv vujьnsa kurs ojoştorqajnь. 28-se sentəbrđə rajon sovetь başqarma komitetьnьn predsedatele Kovaljov, VKP(в)-nьn rajon komitetь sekretarь Berdin həm Osoaviaximđьn Başqortostan Yđək Sovetьnьn kavaleristar məktəbe nacal'nigь Şigol'nikov iptəştərđən torqan komissia kursantťarđan zacot qabul itte.

«1-se Maj» kolxozьnan Safin, Capajev ismendəge kolxozdan Niqmətjanov, «Yrnək» kolxozьnan Fərəxjanov həm başqa iptəştər kurstь otlicnoqa tamamlanьlar.

Bətəhe 30 keşe kurstь tamamlap sьqtьlar. Ular bətəhe lə kolxozdarda Osoaviaxim ojoşmalarьnda atlь otrədtarđьn nacal'niktarь vuьp eşləjəsəktər.

—◆—

Xərbi eşte jaqşь yđləşterələr

Өfө sit il teldəre institutьnda xərbi eşte uqьtьv jaqşь ojoştorolqan. Uqьtьvsь iptəş Rossecenko yđenen dərestəren planlь rəveştə alьp bara. Unьn leksialarь mibaldarqa vaj vulьp, studenttar tarafьnan đur iqtibarlьq menən tьnlana. Studenttar, leksialarđan tьş xərbi əđəbiəttər uqьp, tegə jəki bьl məs'ələne nьqta baralar. Xərbi eşte jaqşь yđləşterələr.

Vojenruk iptəş Stolərov jetəkselegendə praktik zanətielər đə şulaj kynelle ytə.

A. Buranqulov.

MƏKTƏP TORMOŞO

UQЬV SЬJFATЬ ƟSƟN KƏRƏŞKƏN URЬNDA

Bərə. Tatar pedagogia ucilişcehendə 250 keşenən torqan komsomol ojoşmahь bar. Komsomoldьn bьl təvge ojoşmahь yđenen hanь jaqьnan da həm eştəre menən də məktəptə đur politik kəs vulьp tora.

Ul Bəjək Oktəbr Sotsialistik revolytsiahьnьn XXIII jьlьqьn qarşьlav uqajь menən uqьv jьlьnьn təvge siregen juqarь əlgəşevđər menən tamamlav əsən məktəpten kəndəlek tormoşo menən şəqəllənə.

Uđqan uqьv jьlьnda la məktəp vujьnsa uqьv programmahьn unşьlь itep ytəvgə həm uqьv jьlьn đur unşьlьqtar menən tamamlavqa nьqlь jarđam itte. Bьjьlqь uqьv jьlьnda la uđqan jьlqь eş təzribələren fajđalanьrqa vuldь. Janь hajlanqan komitet sostavь (sekretarь iptəş Tuqtamьjşev) komsomolestar həm uqьvsьlar arahьnda sotsialistik jarьştь jəjep jebərđe. Komsomol ojoşmahь Krasnokama pedagogia ucilişcehenen komsomol ojoşmahьn jarьşqa saqьrđь.

Komsomol ojoşmahь hər ber klasqa komsorg itep iq jaqşь uqьvsьlarđь hajlavqa ireşte. Məktəptəge Osoaviaxim, allahьđđar sojuzь MOPR həm başqa ojoşmalarđьn eştəren tejeşle julqa haldь.

Osoaviaxim ojoşmahь menən komsokomitet clenь iptəş Zujeva jetəkselek itə. Ul xəđer oborona znacoktarьna normalar tapşьrmaqan uqьvsьlarđьn isemlegen, aldь. Xəđer GSO həm PVXO znackistarь əđerləv vujьnsa əsər tynərək ojoştorolop, regulər rəveştə zanətielər ytkərelə başlandь. Bьl tynərəktərgə ike jədləp uqьvsь jərəj.

SVB ojoşmahь menən komsokomitet clenь iptəş Nurislamov jetəkselek itə. Ul ydenen eşləj başlaqan berense kənənən yk eş planьn tođənə həm plan nigeđendə uqьvsьlar arahьnda dingə qarşь tərbiə eştəren julqa haldь.

Şulaj uq komsomoldьn janь sostavь uqьvsьlar həm komsomolestar arahьnda politik-tərbiə eştəren də jaqşь ojoştorđo. Bьl eş menən iptəş Belozerova jetəkselek itə. Uqьv jьlь başьnda uq uqьvsьlar arahьnda SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn 26 ijyn Ukazь əjrənelde həm bьl Ukazdь tormoşqa aşьrьv əsən komsomolestar həm uqьvsьlar uqьv sьjfatьn kytərev menən javap birergə vuldьlar.

Məzəhit Akmalov.

—◆—

Uqьvsьlar komitetь hajlandь

Kyptən tygel Şulqan urta məktəbe (Təteşle rajonь) uqьvsьlarьnьn dəjem jьjlьşьnda uqьvsьlar komitetьnьn 1939—1940 uqьv jьlьndaqь eşe turahьnda komitet predsedatele iptəş Rəxmətullindьn otcotь tьnlandь.

Komitet ytkən uqьv jьlьnda uqьvsьlar arahьnda oborona, MOPR həm ROKK eştəren ojoştorov, uqьvsьlarđьn əlgəşevđəren həm uqьvqa jərəştəren kytərev vujьnsa kyp klenə eştər başqarqan. Heđəmtələ, məktəptə 80 uqьvsь tərlə oborona znacoktarьna normalar tapşьrqandar. Məktəp vujьnsa əlgəşev 92, jərəş 97,2 protsent təşkil itte.

Jьjьlьş komitettьn eşen jaqşь tip tapte. Janь sostavqa uqьvsь otlicniktarđan Rəxmətullin, Səxipova, Qəripov, Zahitova həm Miŋneqəlin iptəştər hajlandьlar.

Xəđer janь komitet taqь la jaqşьraq itep eşkə başlanь. Komitet initsiativahь menən 720 uqьvsь tərlə oborona znacoktarьna normalar tapşьrьvqa əđerlənə başlanьlar. Dərestən əlgəşməgən uqьvsьlar əsən əbtəlmə dərestər həm ular menən besedalar ytkərelə. **Miŋneqəlin.**

QЬĐЬL MƟJƟŞTƏ KITAPTAR AĐ

Jəmle jəj kəndərə ytep kittelər. Eştən arьqan kolxozsьlar, kolxoz jəştəre avьl xuzalьqь eştəren tamamlap, kolxoz vaƀьvđarьnan avьldarqa qajtalar. Ular kul'turalь jal itev, velem alьv əsən klubtarqa, uqьv əjđərenə jьjьlalar. Kolxoz jəştəre yđđərenen velemdəren arttьtьrqa, xudozestvolь kitaptar, gazeta-zurnaldar uqьrqa tejəjđər. Şuqa kyrə lə, vigerək tə xəđer, uqьv əjdəre, qьđьl məjəştər, vibliotekalar qьđьqlь kitaptar, gazeta həm zurnaldar menən tə'min itelgən vulьrqa tejeştər.

Ləkin Baltac rajonьnьn «I Irekte» kolxozьnda uqьv jorto həm qьđьl məjəştən eşen jarşьrtьvqa siktən tьş nasar qarajđar. Bьnda kolxozsьlarqa uqьv əsən kərəkle vulqan agrotexnik həm xudozestvolь kitaptarđьn hanь qajət ađ. Şulaj uq gazeta-zurnaldar đa aldьrьlmaj.

Kolxoz scetovodь Xəzipov qьđьl məjəş əsən kitap alьvđь «juqqa rasxodlanьv» tip qaraj.

Kolxozsьlarđьn velemdəren kytərev, ularqa kul'turalь jal ojoştorovqa vьndaj qaraş bətərələrgə tejeş.

Nasьjrov.

—◆—

ФУТБОЛ

КАЛА КУБОГЫ „ДИНАМО“ЛА

6-сы октябрдә Өфөнөн „Динамо“ стадионында кала кубогына булған футбол ярышында „Динамо“ менән физкультура техникумы командалары финалда осораштылар.

Уйындың беренсе яртыһында ук „Динамо“ футболистары инициативаны үз кулдарына алдылар. Улар техникум командаһы капкаһына 4 туп индерзеләр.

Икенсе таймда техникум футболистары якшы уйнанылар. Улар тиз арала „Динамо“ командаһы капкаһына 3 туп индерзеләр. Ләкин динамосылар атакаларын дауам иттерзеләр һәм техникумсылар капкаһына тағы ла 4 туп индерзеләр.

Уйын 8:3 иҫәбе менән „Динамо“ файзаһына тамамланды. Кала кубогын „Динамо“ командаһы алды.

Шул ук көндә стадиондың баскетбол майзанында Свердловский калаһының „Динамо“ командаһы, Өфөнөң сборный командаһы менән баскетболда осораштылар.

Уйын Свердловсыларзың еңеүе менән тамамланды.

A. B.

Vaqьtlь redaktor:
Ju. BAQIEV.
Vrid. redaktora:
Ю. БАКЕЕВ.

П—1940. **Redaksia adresь: Өfө qalahь, Volodarski uramь № 2. Telefon № 87—15.** «Oktəbr natiskь» tipografiahь

1940 йыл
10 октябрь
кесаҙна
№ 107 (1470)
Айрым һаны
10 тин

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе" Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

ВЛКСМ-дың
Башкортостан
Өлкә һәм Өфө
кала
комитеттары
органы.

VLKSM-dьң XIV ӨLKƏ KONFERENSIAHЬNЬN REZOLYTSIAHЬ

Komsomoldьң Başqortostan Өlkə Komitetьnьң eşe turahьnda iptəş Abdullindьң otcot dokladьn tьnlaqandan həm tikşergəndən huң, XIV өlkə konferensia tyвəndəgelərde вildələj:

Bol'şeviktar partiahь, xedmətsəndərđeң julвaşşьhь iptəş Stalin jetəkselege abtьnda вeđđcң ilevedđə sotsialistik obşcestvo tөđөldə.

Batşa samoderzavichenen elekke koloniahь вulqan Başqortostan sovet vlasь jьldarьnda alqa kitkən promьşlennosь həm mexanizatsialaşqan avьl xuzalьqь вulqan orđenlь respвublikaqa ojənde.

VKP(в)-nьң tarixi XVIII sjezь sotsialistik obşcestvo tөđөvđe tamamlavđьң həm sotsializmdan kommunizmqa aqrьnlap kysevđeң programmahьn eşlap sьqarđь.

VKP(в)-nьң XVIII sjezь komsomolqa gosudarstvo həm xuzalьq məs'ələləren xəl itevđə aktiv qatnaşlьq itev вurьsьn jəkmətte.

Başqortostan komsomol ojoşmahь partia ojoşmalarь jetəkselege abtьnda, xedmətkə sotsialistik mənəsəbət itev өlgələre kyrhətep, proizvodstvola avangardlьq rol' totop, gosudarstvo həm xuzalьq məs'ələləren xəl itevđə aktiv qatnaşlь. Fəqət вer Stalinski rajonda qьna proizvodstvola 1500 komsomoles eşləj, şulardan 900 keşe staxanovsьlar həm udarniktar вulьp, ular proizvodstvo normahьn ytəjđər həm arttьrьp ytəjđər.

Motor zavodьnьң komsomol ojoşmahь partia ojoşmahь jetəkselege abtьnda gyzəl initsiativa kyrhətte, 12 staxanovsьlar məktəвe tьvđьrđь, kyp stanokta eşləvse 52 keşe, 2 həm unan đa artьq professiaqa ejə вulqan 100-đən artьq keşe tərвiələp ytərđe.

Işemвaj neft' promьjslolarьnda 500 komsomoles—staxanovsьlar həm udarniktar, 13 komsomoles-jəştər vaxtahь tьvđьrьldь. Komsomolestar eştən tuqtalьp torqan 120 skvazinanь jeвərevgə ireştelər, komsomoles-jəştər promьjslohь ojoştoralar.

Өfө Kreking-zavodьnda eşselərđeң 80 protsentьn jəştar təşkil itə. Zavodtьң «Lummus», «Reforming», «AVT», «Kreking» kevek javaplь oв'jektlarь menən komsomolestar jetəkselek itə. Zavodtьң komsomolestarь sredstvolarqa đur ekonomia jahavđь tө'min itevđə вajtaq ratsionalizatorlьq təqdimdər inderđelər. Komsomol ojoşmahь initsiativahь вujьnsa zavodta jəştarđən 500 spetsialis əderlənde.

Beloret zavodtarь tərkemənəң komsomolestarь həm jəştəre eştə вajtaq unьştarqa өlgəştelər.

Bajqara priiskalarьndaqь (Bajmaq) komsomoles-jəştər вrigadahь proizvodstvo plandarьn sistematik rəveştə arttьrьp ytəj, «Başzoloto»-nьң kysmə qьđьl вajraqьn 4 jьl вujь yđendə tota.

Kolxozdarđьң, MTS-tarđьң, sovxozdarđьң komsomol ojoşmalarь đur eş вaşqardьlar. Respвublikala komsomoldьң aktiv qatnaşlьqь menən proizvodstvonan ajьrmajьnsa qatьn-qьđ jəştərđən 5241 traktoristka əderlənde. Qatьnqьđđardan 220 traktoristka əderləvse Fjodorovski rajonь, 135 traktoristka əderləvse Kөjөrgəđe rajonь jaqşь həđəmtələrgə ireştelər. Kolxoz komsomol ojoşmalarь, VLKSM Yđək Komitetьnьң XI pienumь qararđarьn ytəp, kolxozdarđa 470 jaңь hьv jьjьmdarь tөđөvđə həm 925 ibke hьv jьjьmdarьn remontlavđa aktiv qatnaştьlar.

Konferensia, komsomolestarqa jəm jəştərgə marksistik-leninsel tərвiə вirevđə вer ni tiklem eş eşləngənlegen вildələp ytə. Komsomoldа partia propagandahь VKP(в) YK-nьң həm VLKSM YK-nьң propaganda turahьndaqь qararđarьna jaraşlь rəveştə qajtanan qorola. Jetəkse komsomol aktivьnьң вajtaq өlөşө «VKP(в) tarixьnьң qьqasa kursь»n həm marksizm-leninizm klassiktarьnьң ajrьm əbərđəren samostojatel'no өjrənə. Xeđmətsəndər deputattarьnьң urьndaqь Sovettarьna hajlavđar vaqtьnda kommunistar həm partiahьđđar вlogьnьң kandidattarь өsөn agitatsia alьp вarьvđa respвublika komsomolestarь aktiv qatnaştьlar. 16 meң komsomoles agitator вulьp eşlәne. Xeđmətsəndər deputattarьnьң urьndaqь Sovettarьna 3150 komsomolestь hajlap, hajlavsьlar đur ьşanьs kyrhəttelər.

VLKSM YK-nьң X plenumь qararьn ytəp, komsomol ojoşmalarь məktəptə dissipli-nanь nьqьtьv həm өlgəşevđe kytərev вujьnsa eştəren jaqsьrtьlar. Xudozestvolь yđesməkərlek вujьnsa ytkərelgən rajon, qala smotrđarь həm өlkə olimpiadahь вalalar izadьnьң ybeşendəge unьşlьqtarđь kyrhəttelər.

Respвublikanьң komsomol ojoşmalarь jəştərđe xərвi-fizik tərвiələv eşenə kyвerək iqtibar вirə вaşlanьlar. Prizьjvqa jaqşь əđerlənev həm unь jaqşь ytkərev вujьnsa Celəвe өlkəhe menən вulqan sotsialistik jarьşta Başqortostan вətə kyrhətkestər вujьnsa la вerenselekte aldь. Osoaviaxim ojoşmalarьnьң hanь arttь, OSO clendarь—komsomolestar 48 protsentqa tiklem ybte, fizkul'tura kollektivtarьnьң hanь 1500-gə tiklem ybte, ularđьң 1000-gə jaqьnь kolxoz fizkul'tura kollektivtarь. Sporttьң вətə tərđəre вujьnsa 80 Bətəвaşqortostan rekordь qujьldь.

Sojuzdan tьş jəştər arahьnda politik-massovьj eşte jəjelderep jeвərev, otcot dəvere esendə komsomol clendarьnьң 64.500 keşegə ybeven tə'min itte, 7500-đən artьq hьnalqan, xalьq eşenə вirelgən komsomolestar partia, komsomol, gosudarstvo həm xuzalьqtьң jetəksel estərenə yrlәteldelər.

Komsomol organdarьnьң otcottarь həm ularqa hajlavđar juqarь idia-politik kimәldə yttelər. Jetəkselek eşenə janьnan hajlanqan 3777 keşe kilde, ulardan 2183 keşe—qьđđar. VLKSM-dьң qaia həm rajon komitettarьnьң 71 sekretarьnan 31-e qьđđar, ularđьң kyвehe təvge tapqьr hajlanqandar.

Unьşlь həđəmtələr menən вer rəttən VLKSM өlkə komitetьnьң eşendə đur qьna jeteşhedlektər đə вuldь. Өlkə komitet həm unьң вjuroһь promьjşlennost' predpriatielərendəge, ajrьvsa urman promьjşlennosьndaqь komsomol komitettarь menən jomşaq jetəkselek itte, kymer promьjşlennosьndaqь komsomolestar həm jəştər arahьndə вətənləj eş alьp вarmanь.

«8 səqətlek eş kənənə, 7 kənlək eş adnahьna kysev turahьnda, eşselər həm xeđmətkərđərđeң predpriatielərđən həm ucrezdenielərđən yđ вeldektəre menən kitevđəren tьjьv turahьnda», «Promьjşlennost' predpriatielərenen sьjfatь nasar вulqan jəki komplektlь вulmaqan produksia sьqarьvđarь өsөn həm məzвyri standarttarđь jerenə jetkermәgəndəre өsөn javaplьlьqtarь turahьnda» həm «Proizvodstvola vaq urlaşvđar өsөn həm xuliganlьqtarь өsөn ugolovnьj javaplьlьq turahьnda» SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьң Ukazdarьn tormoşqa aşьrьv өsөn jomşaq kərəşev—respвublika komsomol ojoşmalarьnьң həm өlkə komitet вjurohьnьң iң đur jeteşhedlektəre вulьp tora. 26-sь ijyn Ukazьn respublikanьң 500-đən artьq komsomolesь вodqan. Өlkə, qala həm rajon komitettarь Ukazdarđь вodovsьlarqa qarşь huŋqь kəndərgə tiklem kibken saratar kyrmənelər. Qajlь вer qala, rajon komitettarьnьң həm komsomoldьң təvge ojoşmalarьnьң eş praktikahьnda (Kirovski, Bajmaq, Işemвaj, Leninski h. в. rajondar) progulsьlarqa qarata liberal' mənəsəвət itev faktlarь вuldь.

Komsomoldьң өlkə komitetь kolxozdarđьң, sovxozdarđьң həm MTS-tarđьң komsomol ojoşmalarьn məhim gosudarstvo saralarьn (igen jьjnav, gosudarstvoqa igen tapşьrьv, tuŋqa hərəv, maldь qbşqa əderlәv, kolxoz hьv jьjьmdarьn təđev h. в. eştərđe) ytəvgə jeterlek tiklem moвilizovat' itmәne.

Komsomol ojoşmalarьnьң eşendəge jomşaq ucastka вulьp, jetəkse aktivtьң marksistik-leninsel uqьvьnьң qənəqətlənerlek вuimavь tora. Өlkə komitetь aktivtьң samostojatel'no uqьvь өbtənən, tyŋərəktərđeң eştəre, leksiatarđьң qujьlьşь, dingə qarşь propaganda өbtənən jeterlek tiklem jetəkselek itmәne, samostojatel'no өjrənevselərgə jarđamqa konsul'tatsialar, iptəştərsə вesedalar ojoştorovđь jomşaq praktikovat' itte.

Respвublikala jəştərgə xərвi-fizkul'tura tərвiəhe вirev komsomol ojoşmalarь eşendəge jomşaq urьn вulьp qalьvьnda davam itə. Xərвi həm fizkul'tura eşenə ejə вulьvđa jetəkse komsomol aktivьnьң вətəhe lə licnьj өlgө kyrhətməj əle.

Өlkə, qala, rajon komitettarь həm təvge ojoşmalar VLKSM YK-nьң X plenumь qararđarьn şuqa tiklem jomşaq ytəjđər əle. 1939—40 uqьv jьlьnda tyвən өlgəşevđeң (86,4 protsent), ikense jьlqa ultьrьp qalьvsьlarđьң, uqьvsьlar otsivьnьң hanь kyp вulьv, uqьvsьlar arahьnda dissiplinalьđlьqtьң, ađqьnlьq həm xuliganlьqtьң ajrьm faktlarь komsomoldьң məktəptə jomşaq eşləven kyrhətep toralar.

VLKSM YK-nьң XI plenumь qararđarь nigeđendə komsomol eşen qajtanan qorovđьң aqrьn вarьşь serjoz jeteşhedlek вulьp tora. Bajtaq qьna rajon komitettarь—Kirovski, Matraj, Pokrovski, Ziancura — janь aktivtьң eşendə tərlə jaqlь praktik jarđam kyrhətev turahьnda onotop, вьl qajtanan qorovđь tyləvle rabotniktarđь eştən вuşatьvqa həm ularđь tyləvheđ rabotniktar menən almaştьrьvqa qajtarьp qaldьrđьlar.

Komsomol ojoşmalarь komsomol xuzalьqьnda вol', şevistik tərtip urьnlaştьrьv həm komsomolestar arahьnda dissiplinanь nьqьtьv өsөn jomşaq kərəşdər, вьnьң həđəmtəhendə «вildəheđđər» hanьnьң ybeve, clen'ьq vznostarь вujьnsa đur вurьs ybev, komsomol вilettarьn juqaltьv həm urlatьvđar kilep sьqa.

VLKSM-dьң XIV өlkə konferensiahь qarar itə:

1. VLKSM Өlkə Komitetьnьң politik liniahьn dөrөb tip ibəplərgə, praktik eşen qənəqətlənerlek itep tabьrqa.

2. Volga menən Ural arahьnda yđəge Başqortostan вulьp torqan «Ikense Baku» tьvđьrьv вujьnsa VKP(в)-nьң XVIII sjezь qararđarьn tajşanьvlьđ ytəvđe respвublika komsomol ojoşmalarьnьң məhim вurьsь tip ibəplərgə. Komsomol komitettarьn, komsomoldьң həm jəştərđeң iң jaqşь өleşөn tөđөleştең məhim oвjekttarьna jeвərev julь menən «Ikense Baku» tөđөleştəre өbtənən eşlekle şeflьq tə'min itevgə məzвyr itergə. Konferensia VLKSMđьң Işemвaj qala komitetьnan həm Tujmazь rajon komitetьnan həm neft' promьjslolarьnьң вətə komsomolestarьnan, ajrьm вurovojđar, skvazinalar вujьnsa la şulaj uq tətoş promьjslolar вujьnsa la gosudarstvo planьn ytəvgə ireşep, avarialar, prostojđar həm вrak menən kibken kərəşevđəren talap itə.

3. Өlkə komitetь, promьjşlennost' predpriatielərendəge komsomol ojoşmalarь өbtənən jetəkselekte jaqşьrtьp, staxanovsьlьq xərəkəten, kyp stanoksьlar həm вer julь вer nisə professianь вaşqarьvsьlar xərəkəten ybterevgə, staxanovsьlar məktəptəre ojoştorovqa ajrьvsa iqtibar вirergə məzвyr itergə. Konferensia Өfө, Beloret, Bajmaq, Ucalь, Malajađ, Əlşəj həm вaşqa promьjşlennьj rajondarđьң komsomol ojoşmalarьnan gosudarstvo plandarьn ytəv həm arttьrьp ytəv өsөn, ilgə kyвerək motorđar, rudalar, juqarь sьjfatlь qoros, вaqьr, altьn, вoksit, kymer həm promьjşlennost' produksialarьnьң вaşqa tərđəren вirev өsөn komsomolestarđьң, jəştərđeң kərəşen ojoştorovđь talap itə.

4. VLKSM-dьң өlkə komitetь qala həm rajon komitettarь timer jul həm hьv transportь komsomol ojoşmalarь өbtənən jetəkselekte kөsəjtergə tejeştər. Qьşqa,

(Davamь 2-se вiltə).

VLKSM-dьң XIV ӨLKӘ KONFERENSIAHЬNЬҢ REZOLYTSIAHЬ

kədgə-qьşqь jək jərətəvgə tejeşle ədərlek tə'min itevdə ularqa jarđam itergə. Hьv transportь komsomol ojoşmalarь 1941 jьlqь navigatsiaqa əlgələ ədərlənergə tejeştər. Timer jul həm hьv transportьna sotsialistik jarđam kyrhətevđe barlьq komsomol ojoşmalarьnьң burьss itep ibəplərgə. Konferensia timer jul transportьndaqь komsomol komitettarьn xərəkətle sostavtardaqь avarialar, prostojđar menən kibken kərəş alьp barьrqa məzbyr itə.

5. VLKSM Өlkə komitetьn həm rajon komitettarьn XVIII sjezdьң həm VKP(b) Yđək Komitetьnьң sjezdan hunqь plenumdarьnьң avьl xuzalьqь məs'ələləre bujьnsa, igen unьşьn kytərevgə, obşcestvennьj malsьlqь ybtərevgə, kolxozsьlarđьң material həm kul'tura kimələren kytərevgə jynəlderelgən qarđarьn bol'şeviktarsa ytərgə məzbyr itergə. VLKSM YK XI plenumьnьң kolxoz hьv jьjьmdarь tədəv turalьndaqь qarđarьn ytəvde tə'min itergə. Sotsialistik jarьştь jəjekderep jebərev nigədendə kolxozdarđьn, MTS-tarđьң həm sovxozdarđьң komsomol ojoşmalarьn igen jьjьvđь, avьl xuzalьqь produkttarьn ədərləv həm gosudarstvoqa tapşьrьvđь, tunqa hərəvđe, maldarđь qьşqa jaqşь ədərləvđe tid tamamlavqa, 1941 jьlqь avьl xuzalьqь eşfərenə jaqşь ədərlənev həm ytkərevgə mobilizovat' itergə.

6. SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьң Ukazdarьn tormoşqa aşьrьv өsən kərəş komsomoldьң berense dərəzəle burьss bulьp tora. Konferensia өlkə, qala, rajon komitettarьnan həm təvge ojoşmalarđan Ukazdarđь bəđov fakttarь tirəhenə obşcestvennьj-komsomolestar fekere tьvđьrьvđь, progulşciktarqa, brak sьqarьvsьlarqa, proizvodstvonь tarqatьvsьlarqa qarata qatь saralar kyrevđe talap itə.

7. VLKSM-dьң өlkə, qala həm rajon komitettarь propaganda eşə өbtənən, unьң barlьq zvenolarь bujьnsa jetəkselekte qьrqa jaqşьrtьrqa tejeştər, komsomolestar həm jəştərđeң samostojatel'no uqьvьna, tynərəktərđeң eştərenə, konsul'tatsialarqa ajrьvsa iqtibar birergə tejeştər. Yrlətelevse komsomol aktivьnan VKP(b) tarixьn өjrənevđə, leksialar uqьvđa, dokladtar həjləvđə, VKP(b) tarixьn өjrənevselərgə jarđamqa beseđalar, konsul'tatsialar, iptəştərsə feker alьşьvđar ytkərevđə licnьj өlgө kyrhətevđe, matbuqat aşa propagandala aktiv qatnaşьvđь talap itergə. «Qatnaşmavsьlьq» praktikahьn (VKP(b) tarixьn өjrənevselər өbtənən kontrol'đeң bulmavь) bətərergə. Өlkə, qala, rajon komitettarьn həm təvge ojoşmalarđьң sekretarđarьn VKP(b) tarixьn өjrənevselər өbtənən kəndələk kontrol' buldьrьrqa məzbyr itergə, bьl eştə eşten yđ aqьşьna tapşьrьlьvьn buldьrmabqa.

8. VLKSM өlkə komitetьn, qala həm rajon komitettarьn agitkollektivtarđьң həm agitatordarđьң eşen ajaqqa babtьrьrqa məzbyr itergə, ulardьң eşməkərlegen SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьң Ukazdarьn, partia həm xəkymətteң başqa qararđarьn, xalьq-ara xəlde xedmətsəndər arahьnda anlatьvqa jynəlderergə. VLKSM qala, rajon komitettarьnьң propaganda həm agitatsia bujьnsa daimi komissialarьna VKP(b)-nьң qala həm rajon komitettarь jetəkselege abtьnda agitatordarđьң uqьvьn ojoştororqa, sistematik rəveştə seminardar, dokladtar, eş təzribələre alьşьvđar ytkərergə təqdim itergə.

9. Konferensia VLKSM өlkə komitetьnan, qala həm rajon komitettarьnan dingə qarşь propagandanь kөsəjtevđe, huqьşşan allahьđđar sovettarьnьң eşendə praktik jarđam kyrhətevđe, ulardь jaqşь teoretik gramotalь komsomolestar ibəbenən kadrđar menən nьqьtьvđь talap itə. Xalьq arahьnda dingə qarşь temalarđa leksialar, dokladtar, gruppovoj həm individual' besedalar ytkərevđe praktikovat' itergə, bьl eşkə uqьtьvsьlarđь həm jəş intelligensian, ьlьqtьrьrqa.

10. VLKSM-dьң өlkə həm Өfə qala komitettarь өlkə komsomol gazetalarь həm zurnaldarь өbtənən kəndələk jetəkselekte tə'min itergə tejeştər. Komsomol ojoşmalarь eştərenең təzribələren jaqtьrtьvđь, VKP(b) tarixьn өjrənevselərgə jarđamqa teoretik həm propaganda (məqalələre birevđe, komsomol ojoşmalarьnьң VKP(b)-nьң XVIII sjezь qararđarьn, SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьң Ukazdarьn həm VLKSM YK plenumdarьnьң qararđarьn ytəv өsən kөrəştəren jaqtьrtьvđь gazetalarđьң redaktordarьnan talap itergə. Komsomol gazetalarь redaktorđarьn komsomol aktivь həm yđ xəbərseləre menən sistematik eş alьp barьrqa məzbyr itergə.

11. VLKSM өlkə komitetьna, qala həm rajon komitettarьna klubtar, bibliotekalar, uqьv jorttarь həm qьđьl məjeştər өbtənən jetəkselekte jaqşьrtьrqa təqdim itergə. Ulardь hьnalqan komsomolestar kadrđarь menən nьqьtьrqa. Komsomol ojoşmalarь politprosvet ucrezdenielərđeң eştərən şulaj ojoştororqa tejeştər, ul ucrezdenielərđə jəştər yđđərenең idea-politik kimələn həm yđđərenең izadi hələtfektəren kөn hajьn kytərə həm ybterə alhьndar. Rajon komitettarьnьң kul'tura-massovьj eş bujьnsa daimi komissialarь xalьq məqarife organdarь menən berlektə xalьq arahьndaqь gramotahьđlьqtь həm ad gramotalьlьqtь bөtөv bujьnsa eşte tamьrьnan jaqşьrtьrqa, kul'tarmejstar sьjfatьndaı komsomol aktivьn həm məktəp uqьtьvsьlarьn ьlьqtьrьrqa tejeştər.

12. Өlkə, qala, rajon komitettarь həm komsomoldьң təvge ojoşmalarь VLKSM YK-nьң X plenumь qararđarьnьң ytələşen tə'min itergə, 1940-41 uqьv jьlь məktəplə otlicno həm jaqşь өlgəşev birev jьlь bulьvqa ireşergə tejeştər. Uqьtьvsьlarđьң avtoritetьn kytərergə həm nьqьtьrqa, idea-politik kimələn həm pedagogik obtalьqьn kytərevđə ularqa praktik jarđam kyrhətergə. Məktəptərđə komsomol həm pioner ojoşmalarьn nьqьtьvqa ajrьvsa iqtibar birergə, pioner otrədtarь menən jetəkselek itevgə iң jaqşь komsomolestar-uqьtьvsьlarđь həm pedagogik ədərlektəre bulqan keşelərđe ьlьqtьrьrqa. Balalardь məktəptən tьş tərbiələv eşen kөsəjtergə, məktəptən tьş ucrezdenielərđeң (pionerđar jorttarь, DTS h. b.) rolen kytərergə. Komsomoldьң өlkə komitetь jəş tamaşasьlar teatrьnьң eşe, balalar өsən kitaptar sьqarьv həm balalardь kino menən xedmətlənderev өbtənən jetəkselekte qьrqa jaqşьrtьrqa tejeş. Balalar yđeşməkərlegeneң qala, rajon həm məktəp esendəge smotrđardь sistematik ytkərergə.

13. Komsomoldьң өlkə komitetь, qala hərn rajon komitettarь VUZ-dar həm texnikumdarđaqь komsomol ojoşmalarьnьң eşe menən jetəkselekte jaqşьrtьrqa tejeştər, otlicno həm jaqşь өlgəşev albvqa ireşergə, studenttarqa həm uqьvsьlarqa marksistik-leninsel tərbiə birevgə ajrьvsa iqtibar birergə.

14. Konferensia respublikalaqь bətə komsomol ojoşmalarьn sojuzdan tьş jəştər, arahьnda politik-tərbiə eşen qьrqa jaqşьrtьvđь talap itə, bьl jəştərđeң iң jaqşь өleşən, ajrьvsa jetəksel professialarđa eşləvse jəştər ibəbenən, VLKSM saftarьna ьlьqtьrьrqa.

15. Konferensia komsomol ojoşmalarь jetəkşələren komsomol xuzalьqьn alьp barьvđa həm haqlavđa, clenlьq vznostarь bujьnsa komsomolestarđьң burьstarьn buldьrmajьnsa, VLKSM clendarьnьң ucottan təşməjensə ojoşmanan kiteven bukdьrmajьnsa, bol'şevistik tərtip urьnlaştьrьvqa məzbyr itergə.

16. VLKSM өlkə komitetьna, qala həm rajon komitettarьna jəştərgə xərbi-fizkul'tura tərbiəhe birevđe jaqşьrtьrqa təqdim itergə. Osoaviaxim həm fizkul'tura ojoşmalarь menən berlektə hər ber komsomolestьn berər tərlə xərbi spetsial'nosqa ejə bulьvьna ireşergə. Komsomol komitettarь Osoaviaxim ojoşmalarьna eşte qajtanan qorovqa jarđam itergə tejeştər. Jetəkse komsomol aktivьnan xərbi həm fizkul'tura eşenə ejə bulьvđa licnьj өlgө kyrhətevđe talap itergə.

17. Konferensia hər ber VLKSM komitetьnan jetəkse eşkə jəş kadrđarđь, ajrьvsa qatьn-qьđ jəştərđən həm təp milləttən—başqorttarđan, qьjьvraq yrlətevđe talap itə. Өlkə, qala həm rajon komitettarь eşe qənəqətlənerlek tygel tip tabьlqan ojoşmalarqa ajrьvsa iqtibar birep, jetəkselekkə jaңь kilgən aktivqa kəndələk jarđam kyrhətergə tejeştər.

18. VLKSM rajon komitettarь həm qala komitettarь ergəhendəge daimi həm vaqьtlь komissialarđьң aktiv eşləven bulđьrьvđь өlkə, qala komitettarьnьң həm rajon komitettarьnьң berense dərəzəle burьstarь itep ibəplərgə. VLKSM qala həm rajon komitettarьnьң daimi komissialarь yđ eşen xedmətsəndər deputattarьnьң qala həm rajon Sovettarьnьң tejeşle komissialarь menən bergə bəjləp alьp barьrqa tejeştər. Şunьң menən bergə komsomol komitettarь, ularqa deputatlьq vazifalarьn ytəvđə kəndələk jarđam kyrhətergə, eşləvđe jaqşьrtьrqa tejeştər.

19. Ere promьşlennost' predpriatieləre həm ucrezdenielərə ergəhendə qala ergəhe ucastkalarь tьvđьrьv turahьnda gluxovsьlarđьң initsiativalarьn jaqlarqa. Komsomol komitettarь predpriatielər həm ucrezdenielərđeң partia həm xuzalьq ojoşmalarьna qala ergəhe xuzalьqь tədəvđə praktik jarđam kyrhətergə tejeştər.

20. Komsomol ojoşmalarьnьң burьsь—Oktəbr aldь sotsialistik jarьşьn kiң jəjelderev. Oktəbr sotsialistik revolytsiahьnьң XXIII jьlьqьn lajьqlь rəveştə qarşьlavđь ojoştororqa. Komsomoldьң hər ber clenь bьl datanь janь proizvodstvo unьştarь menən, xedmətteң juqarь eşləp sьqarьvsanlьqь, eşləp sьqarьlqan produksianьn juqarь sьjfatlь bulьvь menən, revolytsion hjđgerlekte kөsəjtev menən qarşьlarqa tejeş, bьlarđьң bətəhe lə sotsializm ilenең oborona qevəten nьqьtьvđьң nigəđe bulьp torovьn itlə totorqa.

***

Konferensia Leninsel-Stalinsьl komsomol clendarьn həm Başqortostandьң barlьq jəştəren stalinsьl III bişjьllьqtьn burьstarьn unьşlь ytəv өsən yđ-yđeңde ajamaj kərəşergə, bol'şeviktar partiahьna həm xedmətsəndər julbaşsьhь iptəş Stalin tirəhenə taqь la tьqьđьraq tuplanьrqa saqьra.

HYRƏTTƏ: 8-se mart ismendəge tegev fabrikahьnьn staxanovsьhь iptəş A. Flan. Ul eşləp sьqarьv normahьn sistemalь rəveştə 140 protsentqa ytəj.

I. Edvartov fotohь.

RƏXMƏTULLIN IPTƏŞTEN JAҢЬ REKORDЬ

Oşo kəndərđə genə BASSR Verxovnьj Sovetь deputatь—gosudarstvo trest tədələşənең staxanovsьl eş metodь instruktorь Ql. X. Rəxmətullin iptəş 4-se promucastkala eşte demonstratsialanь. Iptəş Rəxmətullin stəzkalarđa sement rastvorь menən jabьvđa 6 səqət eş vaqtьnda 260 kv. metrđь jabьp, 1200 protsent norma birđe.

Elek zadanienen ytəj almaqan Batьrov iptəş brigadahь. 27-se sentəbrđə iptəş Rəxmətullin metodь menən eşləp, normanь 860 protsentqa ytəne. Xəđer iptəş Batьrov brigadahь kompleksnьj brigada bulьp, eşteң bətə protsesьn da ytəj başlanь.

Batьrov brigadahь Oktəbr revolytsiahьnьң XXIII jьlьqь bajramьna tiklem, plandə 250 protsentqa ytərgə jəkləmə aldь.

—◆—

V. I. Leninden telmərenə arnalqan jьjьlьş

2-se oktəbrđə 8-se mart ismendəge tegev fabrikahь komsomolestarьnьң Vladimir Il'ic Leninden RKSM-dьң III sjezьnda həjləgən telmərenə XX jьl tulьvqa arnalqan dəjem jьjьlьştarь bulьp ytte. Jьjьlьşta VLKSM-dьң qala komitetь rabotnigь iptəş Antipin doklad menən sьqtь.

Prenielə 7 keşe sьqьp həjləne. Komsomolka Afanasjeva yđeneң sьqьşьnda:

— Min xəđer eş normamdь 120 protsentqa ytəjem, bajram aldь jarьşьna quşьlьp, unь 130 protsentqa jetkerep ytərgə jəkləmə aldьm, yđemdeң jəkləməmdə min namьb menən ytəjəsəkmen,—ti ul.

7-se sex komsorgь Vera Durkina yđeneң sьqьşьnda brak jahavsь komsomoles Pivnuk həm Rozamanovalar turahьnda həjlene həm bətə komsomolestarđь la proizvodstvola namьb menən eşlavgə saqьrđь.

B. Ənvər.

Vaqьtlь redaktor:
Ju. BAQIEV.
Врид. редактора:
Ю. БАКЕЕВ.

П 2523 Redaksia adresь: Өfə qalahь, Volodarski uramь № 2.«Oktəbr matiskь» tipografiahь.

1940 йыл
13 октябрь
йәкшәмбе
№ 108 (1471)
Айрым һаны
10 тин

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе“ Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

ВЛКСМ-дың
Башкортостан
Өлкә һәм Өфө
кала
комитеттары
органы.

KOMSOMOL DISSIPLINAHЫN NЫǾЫTЫV—MӨHIM BURЬS

Lenin—Stalin komsomoldың ustavында: «VLKSM, VKP(b)-ға тотаҫа, уның rezervаһы һәм jardәmsеһе bulып tora. Bol'şeviktar partiaһының jetәkseleqendә VLKSM jәştәrđe kommunizm ruxында tәrbiәläj, ularđы sovet vlasы tirәһenә tuplaj» tielә.

Ustavtың bы punktында Kommunistik Jәştәr Sojuzының burьstarы һәm kөndәlek praktik eşmәkәrlege turaһında asыq aŋlatыla. Lenin komsomoldың, yđenең bөtә eşen partia jetәkselegendә alып bara. Komsomoldың kөs sьqanaqы—partia jetәkselegendә Komsomol bol'şevistik partianың baj tәzriбәlären өjrәnә, unың bojevoj traditsiaһын yđläşterә.

Partia bol'şevistik dissiplinaqa һәr vaqыtta đur әһәmi'әt birđe һәm birә. Tulы bojәle kommunistik obşcestvo tөđөvselәr bulыv, juqarы leninsel-stalinsql isemde aqlav esөn, һәr ber komsomoles bөtәһenәn dә elek dissiplinalь bulьrqa tejeş. Komsomolda dissiplinanы nьqыtыv, jәştәrđe kommunistik ruxta tәrbiәläyđең ajrыlmaь өlөşө bulьp tora.

Komsomol dissiplinaһын nьqlь haqlav bөtә komsomol clendarы һәm bөtә komsomol ojoşmalarының berense burьstarынan hanala, tielә VLKSM ustavында. Clenlьq vznostarын vaqtында tyləvse, ojoşmanың jьjьlьşына regulәr jөrөvse, sojuzdың porucenieləren aktiv rәveştә ytәvse, yđenең bөtә kөsөn kommunizm tөđөv өsөn kөrәşkә birevse keşe genә aldыnqь komsomoles bula ala. Bына bы elementar qaqiđәlәr haqlanmaqan urьndarđaqь komsomol ojoşmalarы jәştәrđең ьşanьsьn aqlaj almajđar һәm yđđәrenең clendarын tejeşensә tәrbiәläyđe tә'min itmәjәsәktor. Dissiplinaһьd đur һәm bәlәkәj genә eştәrđә lә unьşlьqtar bulьvь mөmkin tygel.

Hәr ber komsomolestың clenlьq vznosын yđ vaqtында tyləp barьvь, komsomol dissiplinaһын nьqыtыvđa iŋ mөhim şarttarđың berehe bulьp, tora, ularđың dissiplinalьqын һәm ojoşqanlьqын kyrhәlә.

VLKSM ustavь—komsomol ojoşmaһының tormoşonda һәm eşendә qaqşamaь za kon, komsomoldың politik ojoşqanlьq һәm berđәmlek qoralь. Ustav һәr ber VLKSM clenьn һәm kandidatын clenlьq vznosын yđ vaqtында tyləp barьvqa mәzbyrlәj. Hәr ber komsomol jetәkselerenәn, eskәrge sojuz dissiplinaһын bođovsьlarqa qarşы qьrqa kөrәş alьp barьvđь talap itә.

Qьđqanьsqa qarşь kyp kenә urьndarđa bы mөhim mәs'әlәgә tejeşle әһәmiәtle birmәjđәr. Tav oborudovaniehe zavodьndaqь komsomol ojoşmaһында (sekretar Tyәivajьv) ike ajđan birle clenlьq vznosьnың jьjnalmav faktын, bildәle, başqasa anlap bulmaj. Bы ojoşmala komsomoles Qlazizov oşo jьldың maj ajьnan birle, Garatnicev һәm Loginov iptәştәr ijyn ajьnan birle, a komsomoles Deminov 1939 jьldың sentәbr' ajьnan birle clenlьq vznostarь tyləgәndәre juq. PVRZ komsomol ojoşmaһында la clenlьq vznosьn vaqtында tylө mәjensә, ustavtь bođovsьlar bar. Mәbәlәn: komsomoles Mөlәkov 9 ajqa. Barвьjşov һәm Ponamarevtar өsәr ajqa vznos tyləgәndәre juq. Bьndaj fakttarđь başqa ojoşmalarđan da kiltererge bula. Ni өsөn bы ojoşmalarđa VLKSM ustavь bođola hun? Sөnki bьndaqь komsomol ojoşmalarь, berense nәvbәttә, ularđың jetәkseläre bьndaj fakttarđan sitlәp ytәlәr, bы mәs'әlә bujьnsa kөndәlek eş alьp barmajьnsa, unь ikense nәvbәttәge eş itep hanajđar. Ustavtь bođovsьlarđь yđ vaqtында komsomol jьjьlьşына qujьp tikşermәjđәr, sara kyrmәjđәr.

VLKSM ustavьn bođovqa jul qujьlьrqa tejeş tygel. Hәr ber komsomolqa inevse, irekle rәveştә sojuz dissiplinaһын nьqlь haqlarqa hyđi birә. Ul yđenең jөkləmәhen namьь menәn ytәrgә tejeş. Clenlьq vznostarь tyləmәvselәrđe, dissiplinanь bođovsьlarđь vaqtында jьjьlьştarqa qujьp tikşerev, ser'joz tәrbiәvi eş bulьp tora. Şunың өsөn dә komsomol ojoşmalarь unь sistematik rәveştә jьjьlьştarqa qujьp tikşerevđe praktikovat' itergә tejeştәr.

VLKSM Yđәk Komitetының XI plenumь qararь bөtә komsomol ojoşmalarьnan eskәrge sojuz eşenең tamьrьnan jaqşьrьvьn, komsomolda timer dissiplina buldьrьvđь, bigerәk tә clenlьq vznosьn tyləvđe nьqlь tәrtipkә halьvđь talap itә. Komsomolda dissiplinanь nьqыtыv, һәr ber komsomolestың VLKSM ustavьn his şikheđ ytәveną irqev komsomol ojoşmalarь jetәkseläreneң tөp burьstarьnan hanala.

Xeđmәt rezervtarь turaһındaqь Ukazdь xalьq ber kyneldәn xuplaj!

XӨKYMӘT QARARЬN QAJNAR QOTLAJĐAR

Өfө qaiaһınың berense hanlь mәktәbendә komsomol jөjьlьşь, tap bildәlәngәn vaqыtta başlandь. Kөn tәrtibendә ber genә mәs'әlә: SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumының «SSSR-dың gosudarstvo xeđmәt rezervtarь turaһında»qь Ukazьn һәm SSR Sojuzь Sovnarkomының urta mәktәplәrđeң өlkәn jklastarында һәm juqarь uqьv jorttarында uqьvđың tyləvle buьvьn bildәlәv turaһındaqь qararьn өjrәnev.

Komsomolestar mәktәp direktorь iptәş Kondykovtың dokladьn nьqlь iqtibar menәn tьqianьlar. Dokladtan hun kyp horavđar birdelәr. Komsomolestar timer jul ucilişcelәrenә һәm hөnәrselek ucilişcelәrenә nisek uqьrqa inev, unda kemdәrđeң qabul itelcve, prizьjvtың nisek yteve menәn nьq qьđqhьnalar.

Bы jөjьlьş uqьvsьlarđa dur kytәrenkelek tьvđьrđь. Ular jьjьlьşta aktiv qatnaşlьq kyrhәttelәr, yđđәreneң fekerđәre menәn urtaqlaştылar.

V. Badigin yđenең sьqьşьnđa bьlaj tine;

— SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumь Ukazьnың әһәmiәte sikheđ đur. Ul beđđeң gosudarstvonьđđьң rolen, qevәten kytәrevgә jynәlderelgәn. Şunың өsөn dә min 10-sь klasta uqьvьma qaramaьtan, әgәr đә kәrәk bula ikәn, ucilişcegә lә uqьrqa inergә әđermen.

9-sь klass uqьvsьһь Vera Lukaşevic yđeneң sьqьşьnđa:

— Min xөkymәttең qararьn ьsьn kyŋelemdәn qotlajьm. Bы qarar bik dөrөь һәm yđ vaqtында sьqarьldь. Uqьvđың tyləvle buьvьna kilgәndә, beđđә xәđer tyləp uqьv өsөn bөtә mөmkinlektәr bar, tine.

— Beđđeң semjala ber nisә keşe uqьj. Eşləj torqan apajđarьm da bar. Ular minең uqьvьmda jarđam itergә, uqьqan өsөn tejeşle aqsanь tylәrgә dur telәk menәn vәqđә itәlәr, ti yđenең sьqьşьnđa uqьvsь-komsomolka Mәrjәm Mәsәqytova.

Jьjьlьş SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumь Ukazьn һәm SSSR Sovnarkomының qararьn ber kyŋeldәn qotlap, unь tormoşqa aşьrьv bujьnsa konkret saralar bildәlәp ytte.

Imanqulov.

MINEŊ ULЬM HӨNӘRSELEK UCILIŞCEHENӘ UQЬROQA INӘ

Miŋә ul vaqыtta ni barь 12 genә jәş ine әle. Min slesar' buьvь teläge menәn xiallana inem. Yđemdeң teläqemde atajьma bөlderep, qalalaqь berәj zavodqa өjrәnevse itep jebәreven horanьm. Atajьm ber ad ujlap torđo la:

— Qalala hinәn başqa la eşheđđәr kyp, өjđә eşlәhәn jaqşraq bulьr, tine.

Min uqьvьmdь taşlanьm da, avьlda yđebeđđeŋ keskaj xuzalьqьbьđđa eşlәj başlanьm. Atajьm avьl kulaktarында batraklьqta jөrөnө. Minең xeđmәt tormoşom bьna şulaj başlandь. Min yđemdeң slesarlьq bulьv teläqemә ireşә almanьm. Uqa xәđer inde 26 jьl tulьp ytte.

Batşa Rossiaһында kvalifikatsia alьv өsөn kyp avьrlьqtarđь, qarşьlьqtarđь kiserergә, eş taba almajьnsa jөrөrgә tura kilә ine. Xәđer tormoş bөtönlәj başqa bu. Kadrđar, bulasaq spetsialistar turaһında xөkymәt yđe qajqьrta. Jәştәrgә kvalifikatsia alьv өsөn maxsus mәktәptәr, ucilişcelәr ojoştora. Ular đь tyləvheđ uqьta, kejenderә, aşata.

Minең 4 balam bar. Dur ulьm Aleksandrqa 16 jәş. Komsomoles. Ukaz menәn tanьşqandan hun beđ unь hөnәrselek ucilişcehenә uqьrqa birergә buldьq. Aleksandr bьqa đur telәk menәn, riza buldь. Min ulьmdьң ucilişcene unьşlь tamamlap, yđeneң bөtә kөsөn vatanьbьđđьŋ blagohь өsөn bireven ьşanam. Ul jaqşь master bulьr. Beđđeң jәştәrđeң patriotik tojqolarь sikheđ kөslө. Ular partia һәm xөkymәtteң berense saqьrьvь menәn hәr ber eşkә әđer toralar.

Ivan Şilin.
Militsia rәbotnigь.

Kolxoz jәştәre prizьjvqa javap birәlәr

Jomaquza rajonь kolxozdarында, SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumының gosudarstvo xeđmәt rezervtarь turaһındaqь Ukazьna arnalqan mitingtar, jьjьlьştar uđqarьlđь. Jәştәr timer jul һәm hөnәrselek ucilişcelәrenә uqьrqa barьrqa qajnar rәveştә telәvđәren belderәlәr.

«Ravenstvo» kolxozьnan 17 jәşlek kolxoznik Lybin bylaj tine:

— Partia һәm xөkymәt beđđeң turala xәstәrlek kyrep, beđgә kvalifikatsia alьv өsөn bөtә şarttarđь tьvđьra. Beđgә barь tik tьrьşьp uqьrqa qьna qala.

Lybin yđen hөnәrselek ucilişcehenә jebәrevđe horap, kolxoz pravlenichenә mөrәzәqәt itte. Lybindeң ytenese jerenә **jetkerel**de.

«Qьđьl kombajn» kolxozьnda kolxozniktar—Әbdelmәnov, Qjәlinurov, һәm başqalar timer jul ucilişcelәrenә kitergә telәvđәren belderđelәr.

Iнурәттә: Өфө „металлистар“ артеленең культсовет председателе интәш Елисеев (һулда) комсомолецтар араһында СССР Верховный Советы Президиумының хезмәт резервтары тураһындағы Указын укый. **Ш. Уразбахтин фотоһы.**

КОМСОМОЛ ТОРМОШО

JAŊЬ KOMITETTAR EŞKƏ BAŞLANЬLAR

Otcot-hajlav jьjьlьştarь ytkərevgə tiklem Mişkə rajonьndaqь kyp kenə komsomol ojoşmalarьndа politik-tərbiə eşe nasar qujьlqajnь. Hajlav uđqarьlqandan huŋ jaŋь komitettar đur dərt menən eşkə başlanьlar.

Mişkə urta məktəbe komsomol ojoşmalьn alajьq. Otcot-hajlav jьjьlьşьnda komsomolestar ojoşmanьŋ đur jeteşheđlektəren astьlar. Jьjьlьştar vaqtьnda uđqarьlmaj, kyp kenə komsomolestar jьjьlьşqa regulяr jərəməj inelər. Ə komsomol komitetь dissiplinanь bođovsь komsomolestarqa tejeşle saranь kyrməne.

Komitettьŋ jaŋь sostavьna uqьv ollicniktarь hajlandь. Komitet sekretarь iptəş Asmajьva yđeneŋ eşen komitet clendarь, komsorgtarqa kyrhətmə birevđən başlanь. Ul aktivtar, uqьtьvsьlar menən kəŋaşləşep, komitettьŋ eş planьn təđənə. Unan huŋ komitet clendarь praktik rəveştə bьl plandь ytəvgə başlanьlar. Otcot-hajlavđan huŋ ikə tapqьr komsomol jьjьlьşь uđqarьlьp, unda jaŋь uqьv jьlь həm komsomoldьŋ burьsь məs'ələhe tikşerelde. Oşo jьjьlьşta luq iŋ aldьnqь komsomolestarđan 13 keşe pioner vozatьjь həm 4 komsomoles oktəbrəttər gruppahь menən jetəkselek itevgə bildələndelər.

Bьnan başqa gruppalarđa la komsomol jьjьlьştarь uđqarьlьp, unda dissiplina həm uqьvđьŋ sьjfatьn kytərev məs'ələhe tikşerelde.

Vьjşinski ismendəge kolxoz komsomol ojoşmalьь la hajlavđarđan huŋ yđeneŋ eşen jaqşьrttь. Bьnda komsomol ojoşmahь menən ferma mədire iptəş Ađnavajьv jetəkselek itə. Bətə komsomolestar đa proizvodstvola aldьnqьlьq kyrhətələr. Urozaj jьjnav, gosudarstvoqa igeŋ tapşьrьv eşendə aktiv qatnaşalar.

«Krasnьj paxar'» kolxozьnda urozaj jьjnav həm gosudarstvoqa igen tapşьrьv eşe nasar xəldə bula. Bildəie, komsomol ojoşmahь bьl eşte kyrə torop, tьnьs qьna qalmaj. Komitet sekretarь iptəş Qotlovajьv kolxozdь bьl öđöklektən sьqarьv өsөn təndə menən igende ebkertlav eşen ojoştora. «Uzara» kolxozь (predsedatele komsomoles Medvedev), Engel's is mendəge kolxoz (predsedatele komsomoles Qotlovajьv) komsomol ojoşmalarьnda la otcot-hajlavđan huŋ komsomolestarđьŋ proizvodstvo aktivlьqtarь nьq yьte.

VLKSM-dьŋ rajon komitetьnьŋ jaŋь sostavь eşe turahьnda şunь əjtergə kərək: rajkom ergəhendə 'ojoştorolqan daimi komissialar əle bulha praktik eşkə başlaqandarь juq. Propaganda-agitatsia komissiahь predsedatele iptəş Mikişkin komissia clendarь arahьnda eş byleşev bujьnsa ber tapqьr kəŋəşmə ytkərevđən başqa eş eşləgənd juq. Xərbi-fizkul'tura həm kul'tura-massovьj komissialar đa əle bulha eşkə başlamaqandar.

VLKSM-dьŋ rajon komitetьnьŋ jaŋь sostavь daimi komissialarđьŋ praktik eşkə başlavđarьn tə'min itergə tejeş.

Karaseva.

Mişkə rajonь.

ҺУРƏТТƏ: ВЛКСМ-дың район комитеттарына секретарь итеп һайланған катын-кыҙҙарҙан бер төркөм.
Ш. Уразбахтин фотоһы.

Jaŋь komitettarđьŋ eşendə praktik jarđam kyrhətergə

Min kyptən tygel genə komsomol komitetь sekretarь bulьp hajlandьm. Komsomol ojoşmahь miŋə berense tapqьr bьndaj đur javaplь eşte tapşьrđь.

Hajlanqandьŋ ikense kənəndə yk beđ nьqlь eşkə başlanьq. Iŋ təv uqьvđьŋ sьjfatьn kytərev өsөn uqьvsьlar arahьnda sotsialistik jarьştь ojoştorov burьsьn qujđьq. Komsomoles-aktivtar bajram aldь jarьşь turahьnda uqьvsьlar arahьnda kiŋ anlatьv eştare alьp bara'ar. Hər ber uqьvsь jaqşь həm ollicnoqa uqьv өsөn ydara jarьşqa sьqtьlar.

Komsomol komitetь uqьvđən artta barьvsь uqьvsьlar menən ajrьm eş alьp bara. Ollicnik uqьvsь komsomoles-tar dərestən өlgəşməvselərgə praktik jarđam kyrhətə'ər. Bьl ө'kələ ollicnik-komsomolka iptəş Canьşova ajrьvsa eşlemək kyrhətə.

Ləkin şunь əjtergə kərək, min əle eşte nisek başlap kitergə, nisek plan tədərgə kərəklekte belməjem. Ydeeeđ belgənsə genə eş alьp barabьđ. Şuqa kyrə lə beddeŋ eşebeđđə jeteşheđektər đə kyp. Min bьl turala VLKSM-dьŋ Kirovski rajon komitetьna ber nisə tapqьr mərəzəqət ittem. Ləkin ular minen eşemdə ber tərlə lə praktik jarđam kyrhətməjđər.

— Bьna tiđđən sekretarđarđьŋ kəŋəşməhen uđqarabьđ, şunda tejeşle kyrhətmələr alьnьqьđ, tip eşte hudalar. Ə kəŋəşmə əle bulha uđqarьlqanь juq. VLKSM-dьŋ rajon komitettarь jaŋь komitettarđьŋ eşendə praktik jarđam kyrhətergə tejeştər.

Mitrofanova.

Akuşerkalar əđerləv məktəbe komsomol komitetь sekretarь.

Marksizm-leninizm klassik tarьnьŋ əbərđəren өjrənələr

Dim stansiahь urta məktəbeneŋ uqьtьvsьhь Sergej Jakovlevic Şpak, «VKP(в) tarixьnьŋ qьbqasa kursь» gazetala babьla başlav menən, berense kөndərđə yk, partia tarixьn өjrənə başlanь. Xəđer iptəş Şpaktьŋ 12 glava bujьnsa, tulь konspektь bar. Xəđer ul marksizm-leninizm klassiktarьnьŋ ajrьm əbərđəre өbtөndə eşləj, Karl Markstьŋ «Politik ekonomiaqa təniqit» əbəren, V. I. Leninđeŋ «Materializm həm empiriokritits'izm» tigən əbəren, Fridrix Engel'steŋ «Anti-Dyring» əbəren həm başqalarđь uqьj.

Uqьtьvsьlarđan Şişkin həm Katric iptəştər đə şundaj uq đur uŋьştar menən bol'şevizmqa ejə bulalar. Ular «VKP(в) tarixьnьŋ qьbqasa kursь»n өjrənevđe tamamlanьlar.

JƏNLE EŞ BAŞLANDЬ

Goszavod. FZU məktəbe ergəhendəge komsomoldьŋ təvge ojoşmahь otcot-hajlavđarđan huŋ planlь rəveştə eşkə başlanь. Komsorg Gulov, bjuro clenь Şəjexov həm komsomoles Kuznetsov iptəştər sojuzdan tьş jəştərđən 9 keşene komsomol safьna əđerlənelər.

Otlicnik Kandroşev həm Kuznetsov iptəştər dərestən өlgəşməvse uqьvsьlarqa nьqlь jarđam itə başlanьlar.

Məktaptə oborona-massovьj eştərđə kiŋ jəjelderelde.

M. Bəxtiarov.

MARKSIZM-LENINIZM TEORIAHЬN ӨJRƏNERGƏ

«VKP(в) tarixьnьŋ qьbqasa kursь»nьŋ matbuqat bittoрendə sьqьvьna ike jьl tuldь.

Marksizm-leninizm өlkəhendəge belem nigeđđərenen qьbqasa ensiklopediahь, idea jəkmətkehe baj bulqan bьl kitap yđenə bətə sovet xalqь iqtibarьn bilьqtьrđь.

Fabrika, zavod, VUZ, məktəp, kolxoz, armia həm flot jəştəre đur iqtibar həm nьqlь qьđьqhьnьv menən bьl gyzəl fənni xeđmətte uqьjđar həm tərən itep өjrənələr.

Propagandanьŋ bətə eşen VKP(в) Yđək Komitetьnьŋ qararь nigeđendə qajtanan qorov, beđđeŋ ilđə marksistik-leninsel propagandanь jəjelderevgə jaŋь başlanqьs jahanь.

Propagandalaqь tyŋərəksel sistemanь almaştьrьv, jaŋь forma bulqan, kitap өbtөndə həm marksizm klassiktarь əbərđəren samostojatel'no eşləvgə kysev, beđđeŋ kadrđarьbьđđa marksistik fəngə ejə bulьv məmkinlegenə nьqlь ьşanьs tьvđьrđь.

Ike jьl bujьnsa revolytsion qoral bulqan marksizm-leninizmdь өjrənev, respublika komsomolьnьŋ bьl məs'ələlə ser'joz alqa kiteven kyrhətte.

Marksizm-leninizm teoriahьn nьqьşmalь өjrənevse beđđen komsomol ojoşmalarьbьđđьŋ jetəkseləre həm rədovoj komsomolestar qala həm avьldarđa ađ tygel. VLKSM-dьŋ Zdanovski rajon komitetьnьŋ elekke sekretarь Xisametdinov, Salmanov (Stalinski rajon), S. Asfandiarov (Narkomtorg), Alparov (ajaq kejemdəre tegev fabrikahь) h. в. kyp kenə iptəştər qьbqasa kurstьŋ bətə 12 glavahьn da өjrənevđe tamamlap, xəđerge kəndə yđđərenen belemdəren tərənəjtev өsөn, marksizm klassiktarьnьŋ ajrьm xeđmættəren өjrənələr. Bьl iptəştərđeŋ jaqşь jaqь taqь la şunan tora: ular yđđəre өbtөndə nьqьşmalь eşlap, başqa iptəştərđə lə teoriaqa təm tabьv tьvđьrđьlar. Məbələn, iptəş Asfandiarov yđeneŋ ojoşmahьndaqь bətə 27 komsomolestь la uqьvqa bilьqtьrьvđь tə'min itte. Bьndaj ojoşmalar bildəle, ađ tygel. Sənki «VKP(в) tarixьnьŋ qьbqasa kursь» beđđen vatandьŋ hər ber grazdanьnьŋ өbtəl өbtөndəge kitabьna əjlende.

Ike jьl esendə leksia eşe өlkəhendə lə tamьrđan boroloş jahaldь. VKP(в) tarixьn өjrənevselər arahьnda marksizm-leninizm nigeđđəre bujьnsa leksialar uđqarьv kөn hajьn populərləşə bara. Bьqa ber nisə fakt kilterev đə jetə. Bələbəj rajonьnda 3.252 keşene esenə alqan bətəhe 45 leksia uđqarьla. Şularđan 20 VKP(в) tarixь bujьnsa, 14 leksia avьl həm kolxozdarđa uqьla, unda bətəhe 1.209, komsomoles həm sojuzdan tьş jəş qatnaşa. Başqa tərlə temalar bujьnsa jəştər өsөn 210 doklad uqьlqan.

VLKSM-dьŋ Stərletamaq qala komitetь qala jəştəre өsөn genə 64 leksia həm 12 doklad ytkərgən. VLKSM Өlkə Komitetьnьŋ ştattan tьş lektorđar gruppahь 300-đən artьq leksia ojoştorqan.

Kitap өbtөndə ike jьl nьqьşmalь eş, komsomolestar arahьnan jөş lektorđar kadrđarь əđerləvgə məmkinlek birđe. Lektor iptəş Litvinov—xalьqara xəl bujьnsa bətəhe 50 leksia uqьnь, ul hər ber leksiaqa jentekle əđerlənə. Jəki lektor iptəş Ojəlimovtь (Jərməkəj rajonь) alьrqa bula. Ul SSSR tarixь bujьnsa 30-đan artьq leksia uqьnь.

Jəştərđeŋ idea ybeşe, komsomolqa yđ safьnan, yđ өbtөndə nьqьşmalь eşləvse, otlicno eşe menən tanьlqan iptəştərđe jetəkse eşkə yrlətevgə jarđam itte. 178 komsomoles-aktivistьŋ partianьŋ jetəksel eşenə, 32 keşeneŋ өlkəneŋ jetəkselek eşenə, 15 keşeneŋ predpriatielər menən jetəkselek itevgə yrlətelev faktь beđđeŋ kadrđarьbьđđьŋ nisek ybeven asьq kyrhətə. Yrlətelevselər arahьnda VKP(в)-nьŋ Baqalь rajon komitetьnьŋ ikense sekretarь Filipov, VKP(в)-nьŋ Əvjəlil rajon komitetьnьŋ propaganda bylege mədire Xəbiəxmətov, Başqortostan Sovnarkomь predsedatele urьnbabarь Lazorin iptəştər đə bar.

Komsomol irşelgən uŋьşlьqtar menən genə mahajьp qalьrqa tejeş tygel. Uŋьşlьq tar menən bergə, beđđeŋ eşebeđđə đur jeteşheđlektər đə bar. Bьnьŋ top səbəbe beđđeŋ bətə jetəksel komsomol aktivtarьbьđđьŋ da nьqlь uqьvqa totonmavđarьnda, ularđьŋ teoretik arttalьq tarьn bətərəv өsөn jomşaq kөrəşevđərendə. Tyŋərəktarđeŋ eşe beđđə bigerək tə nasar qujьlqan. Zanətielər regulər ytkərelməjđər. Ularđьŋ eşendə sezonsьlьq xəkөm hərə. Jəştər өsөn leksialar ađ ytkərelə. SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ 26-sь ijyn Ukazьn ytəv өsөn kөrəş alьp barьv bujьnsa la propaganda eşe his qənəqətlənerlek tygel.

Komsomol ojoşmalarь bьl jeteşheđlektərđe bətərərgə. Leninđeŋ RKSM-dьŋ III sjezьnda:

«Yđ zihenenđe keşelek donjahь eşlap sьqarqan bətə bajlьqtarđь belev menən bajlьqtьrqan saqta qьna kommunist bulьrqa məmkin» tip əjtkən hyđen hər vaqьtta itətərendə totorqa tejeştər

Il'in.

VLKSM Өlkə Komitetьnьŋ agitatsia-propaganda bujьnsa instruktorь.

SSSR Verxovnыj Sovetь prezidiumь Ukazыnыn ytәleşen tikşerәbeđ

PROGUL'ŞCIKTAR NINDƏJ ZIAN KILTERƏLƏR

«Beđđen sextar jaqşь eşlәj başlanыlar. Zakon bodovsьlar turahьndaqь mәqlymәtte his hunlamajьnsa tapşьralar» ti Өjө partianьn XVIII sjezь ismendәge tegev artelenen sekretarь.

— Beđđә SSSR Verxovnыj Sovetь Prezidiumьnьn xeđmәt dissiplinahь turahьndaqь Ukazьnan hun 13 keşe progul jahanь. Ularđьn bөtөhenө lә xalьq sudь sara kyrđe, — ti ul.

Lәkin bьl progul'şciktar Artelgә ni tiklem zian kilterdelәr, ul proizvodstvo planьnьn ytәleşenә nisek tә'bir itte—bьl mәs'әlә menәn ber kem dө qьđьqhьnmaj.

Mәbәlәn, sex nacal'nigь komsomolka Gorgula ber kөn, jәqni 8 sәqәt bujьnsa eşkә sьqmanь. Şulaj bulqas, bildәle, sex ber kөn bujьna jetәksehed eşlәne, eşselәrgә kontrol' hәm jetәkselek bulmanь tigәn hyđ. Bьl kөndө sex birergә tejeş bulqan produksianь bira almanь, eşlәp sьqarqan produksianьn sьjfatьna la tә'bir itte, әlbittө. Remontnыj sextьn eşsehe Nelybin 25 minutqa eşkә hunlap sьqtь. Ә ikense tapqьr esep kilev sөbөple eşkә jebөrelmәne. Unьn progul jahavь arqahьnda artel' bьl kөndө 61 humlьq valovoj produksianь birep jetkermәne. Lәkin, bit arteldә progul jahavsьlar ber Nelybin genә tygel, ular tib tөlөp ibөplәnөlөr. Bьna, individual' sextьn eşsehe Smernov ike kөn bujьnsa eşkә iberek köjönsө kilde, bьnan artelgә ni tiklem zian kilө tigәn hyđ.

Şulaj bulьvqa qaramabtan arteldө bьl mәs'әlә menan ađ qьđьqlьnalar. Progul'şciktar proizvodstvoqa ni tiklem zian kiltereven eşselәr arahьnda aŋlatьv ojoştorolmaqan. Jetmәhө, proizvodstvo mödire iptәş Misagin «beđđen ajlьq plan i arttьrьlьp ytәlө. Mәbәlәn, Gorgula eşkә sьqmaqan kөndө unьn sexь tik tormanь, xatta, zadaniehen arttьrьp ytәne» tip tьnьslana. Ul, әgәr đә bьl proguldar bulmaqanda plan taqь la artьqьraq ytөlep, taqь la kyberәk produksia alьnьvьn onotqan.

Bьndaj faktlar kilөsөktө jьldam bөtөrөlөrgө—tejeş. Hәr ber progul'şciktьn proizvodstvoqa kiltergen zianьn eşsefergә aŋlatьv, i şunьn nigeđendө, unь buldьrmav өsөn kөreş hәr ber predpriatie jetөksehe hәm komsomol ojoşmahьnьn huqьşsan burьsь.

Sәlixova.

Progul'şciktar komsomoldan sьqarьldьlar

Mişkә rajpotrebsojuzьnda eşlәvse komsomolka Grebneva hәm Narxozucotta eşlәvse komsomoles Işbuldin yđ beldektәre menәn eştәn kitep, SSSR Verxovnыj Sovetь Prezidiumьnьn 1940 jьl 26-sь ijyn Ukazьn bođalar.

Proizvodstvo dissiplinahьn bodovsь Grebneva hәm Işbuldinь komsomoldьn tөvge ojoşmalarь komsomoldan qьvđь. Ular ikөvhe lә xalьq sudь tarafьnan dyrtar ajqa tөrmәgә xөkөm iteldelөr.

Komsomoles Ixsanov hәm Agişovtar da (Rajsvөz) uqьtьvsьnь tuqmavđarь, xuliganlьqtarь өsөn komsomoldan sьqarьlьp, sudqa bireldelөr.

Karaseva.

Xeđmәt dissiplinahьn bođovsьlarqa qarşь kөreş alьp barьlmaj

Matraj rajonь, «Qьđьl oktәbr» kolxozьnda xeđmәt dissiplinahь nasar qujьlqan. Lodьjrđarqa qarşь kөreş alьp barьlmaj. Kolxozniktar arahьnda jьldar bujьnsa ber genө xeđmәt kөnө lө eşlөmөvselөr bar. Lөkin, ularqa kolxoz ustavь bujьnsa sara kyrelmaj. Mәbәlәn, kolxoznitsa Işqarova Sabiranь alьrqa buła. 1940 jьlda ul ber genө lө xeđmәt kөnө eşlөmәne. Kolxoznitsa Bulatova Sәqidә hәm Өbdelqafarova Xafizalar da kolxoz eşenө jөrөmәjđөr.

Xeđmәt dissiplinahьn bodovsьlarqa, lodьjrđarqa sara kyrelergә tejeş.

J. Isanbatov.

Urlaşьv menan şөqөllanevse Mөxөmөtov javapqa tartьlьrqa tejeş

Mөsetle rajonь «Qьđьl Bajraq» kolxozь ergәhendөge komsomol ojoşmahь proizvodstvonь tarqatьvqa alьp barьvsьlarqa, kolxoz milkenen tejelmөblegenө qul huđьvsьlarqa, urlaşьvđarqa qarşь tejeşle kөreş alьp barmaj.

14-se sentөbrđa traktor brigadahьnda ucotcik bulьp eşlөvse komsomoles Mөxөmөtov kolxozdьn 6 litr kerosinьn hәm kul'tvagondьn kitaptarьn urlap totola.

Soyet grazdandarьna xas bulmaqan eşte eşlөvse Mөxөmөtov komsomol safьnan qьvьlьrqa, SSSR Verxovnыj Sovetь Prezidiumьnьn 10 avqust qararь nigeđendө sudqa birelergө tejeş ine. Lөkin komsomol ojoşmahь Mөxөmөtovqa şelta birev menan genө siklende. Unь xөkөmgө tartьv turahьnda, ujlaqan keşe lө juq.

Urlaşьv menan şөqөllanevse Mөxөmөtov javapqa tartьlьrqa tejeş.

Ə. Şamsetdinov.

XƏRBI ӨJRƏNEVDE QAJTANAN QOROVDЬ BOL'ŞEVIKTARSA YTKƏRERGƏ

VKP(b)-nьn tarixi XVIII sjezь qararđarь hәm iptәş Stalindьn aqьlь dokladь vatanьvьđđьn xeđmәtsөndөr massahь arahьnda đur politik hәm proizvodstvo kytөrenkelege tьvđьrđь. Şulaj uq oborona eşen jaqşьrtьv өkkөhendө konkret hөđөmtөlөr birđe. Lөkin, oborona eşendөge bьl unьşlьqtar bөgөngө kөndөn talabьna javap birep jetkermөjđөr өle.

Osoaviaximda xәrbi өjrөnev bөgөngө kөngө tiklem đur kөmselektөr qьbьnqьlьqьnda jeşene. Xәrbi belem alьvqa өjrөnev, kyrөl tabьv sport eştөrenө oqşaş bulьp kilde. Mөbөlөn, «Voroşilovsa atьvsь» znackistarьvьđ barь tik atьrqa qьna өjrөndelөr. Ular đa bөtө jaqtan jaraqlaştьrьlqan — jaqşь oborudovat' itelgөn tirđarđa qьna şөqөllөndelөr.

Oborona tyŋөrөktөren komplektovat' itev đө dөrөb tygel ine: xәrbi өjrөnevgө yđenen jeşe menan dө, havlьqь menan dө bojevoj xөrөkettөrđө turanan-tura qatnaşlьq itө almablьq xalьqtar tartьldь. Tyŋөrөk zanөtielөrendө tege jөki bьl mөs'әlөne hyđ menan ajtөp ktitev өbtönlөk alьp kilde, praktik rөveştө kyrhөtev ađ buldь. Tyŋөrөkselөrđen jetөkselөrgө bulqan mөnөsөbөte, armia tormoşondaqьqa his tө oqşamanь. Beđ, Osoaviaximsьlarđь xәrbi timer dissiplina ruxьnda tөrbiөlөrgө, ularđь prikazdarqa өjrөtergө, komandirđarđьn prikazdarьn tajpьlьşlьđ ytөvgө, strojqa, komanda telenө, podrazdelenie sostavьnda xөrөkөt itө belevđe, praktik өjrөnev vaqtьnda ber-berenө jarđamlaşьvđь өjrөtergө tejeşbeđ.

Bьqa tiklem jөşөp kilgөn zanөtie programmalarь tyŋөrөkselөrgө, bik ađ dөrөzөlө bulha la taktik, strojevoj, ognevoj hәm fizik podgotovkalar bujьnsa belem birmөne. Ə xөđerge zaman hunqьş qatь hәm qatmarlь buhvь menan, hөr ber Osoaviaxim clenьnan xәrbi belemde otlicnoqa qьna yđlөşterevđe, fizik jaqtan yđen sьnьqtьrvđь talap itө.

Osoaviaxim clendarьnьn xәrbi өjrөnevđөren qajtanan qorov kisekterelmәb eş bulьp tөra.

Osoaviaximsьlarđьn xәrbi өjrөnevđөren ljaŋьsa qorovđьn strukturahь tybөndөgesө:

Osoaviaximdьn tөvge ojoşmalarь ergөhendө elekke tyŋөrөktөr urnьna gruppa, komandalar, rajon, qala Sovettarь hәm Osoaviaximden đurьraq tөvge ojoşmalarьnda otrөdtar i ojoştorola. Xәrbi өđerlekten bөtө tөrөnө lө jaŋь kompleksnыj programmalar inderelө. Ular ber-berehenө nьqlь bөjlөneştө bulьvь menan jaqşь өđerlekle bojestar, komandirđar өđerlөvgө mөmkinlek birөsөk.

Gruppa 10 — 15 keşenөn, komanda 4 gruppanan (40—60 keşe), otrөd 3 komandanan hәm 2-3 spetsial' gruppanan (150—225 keşe) ojoştorola.

Gruppalar ajrьm spetsial'nostarqa qarata (strelok, hьbajlь, svөzist, PVXO h. b.) komplektovat' itelө. Өjrөnevđөr, baбqьstar bujьnsa alьp barьla. Mөbөlөn, VS-I, VS-II, PVXO-I, PVXO-II h. b. ş.

Hөr ber komanda ber tөrlөrөk gruppalarđan, o otrөdtarь pulemjotcik, avtomoto, svөzist h. b. berketep, ber tөrlөrөk komandalarđan tororqa tejeş.

Gruppa, komanda hәm otrөdtar menan zapastaqь komandirdar jetөkselek itө.

Xәrbi өjrөnevđe qajtanan qorov eşe beđđen Başqortostanda siktan tьş aqrьn bara. Dөrөb, unьn өhemiөten jaqşь anlaqan urьndarđa ojoştorov eştөre tamamlanьv aldьnda tora. Mөbөlөn, Өfөlөge tav oborudovan'ehe өderlөv zavodьnda өjrөnev otrөdь formirovat' itev eşe tamamlandь. Janь hajlanqan komsokomitet, partkom sekretarь Zitov, zavod direktorь Ronzin iptөştөr ajrьvsa eşmөkerlek kyrhөtөlөr. Ularđьn initsiativahь menөn gruppa, komandalar menөn jetөkselek itevgө komandirđar hajlap alьndь hәm ular partbjurola raбlandьlar. Xөđer ularđьn zanөtielөre ytkөrelө. Otrad menөn jetөkselek itev eşen iptaş Ronzin yđ өbtönө aldь. Ul xөđer komandirđar zanөtiehe өsөn ajrьm bina bylde, qoraldarđь, uqьv өsbaptarьn haqlavđь tө'min itte. Bьnda tiđđөn zanөtielөr başlanasaq. Eştөn bьlaj ojoştorolovь, bildөle, jaqşь hөđөmtөlөr birer.

Lөkin bөtө urьnda la eş undaqьsa ojoştorolmaqan. Өjө Kreking-zavodьnda 150 keşenөn otrөd ojoştorola. Otrөdqa, yđđөrenen telektorenө qaramajьnsa, zavodtьn bөtө prizьjvniktarьn jađalar. Spetsial'nost mөs'әlөhenө bөtönlөj iqtibar itmөjđөr. Otrөdqa jađьlьvsьlarđьn 50 protsentь OSO clenь bulьp tormajđar. «Ufimneftezavodstroj»đa la şul uq xөl. Ularđa butalsьqtan hәm tartqalaştan başqa, ber tөrlө lө konkret eş juq.

Osoaviaximdьn Өbjөlil rajon sovetь predsedatele iptaş Sөjfullin 14-se avqustan aibp, 1-se oktөbrgө tiklem komandirovkala bula. Şul vaqьt esendө rajsovet bikle tora. Hөđөmtөlө, qajtanan qorov eşe bьnda өle bulha başlanmaqan.

Byzdөk rajonьnda pionerđarđь Osoaviaxim clendarь menөn butap, ojoştorov formahьn bođalar. Pionerđar өsөn өjrөnev podrazdelenielөre ojoştorolmavьn, ularđьn xәrbi өjrөneve otrөdtarđa, zvenolarđa ytkөrelergө tejeşlegen rajsovet jetөkselөrenө anlarqa vaqьt.

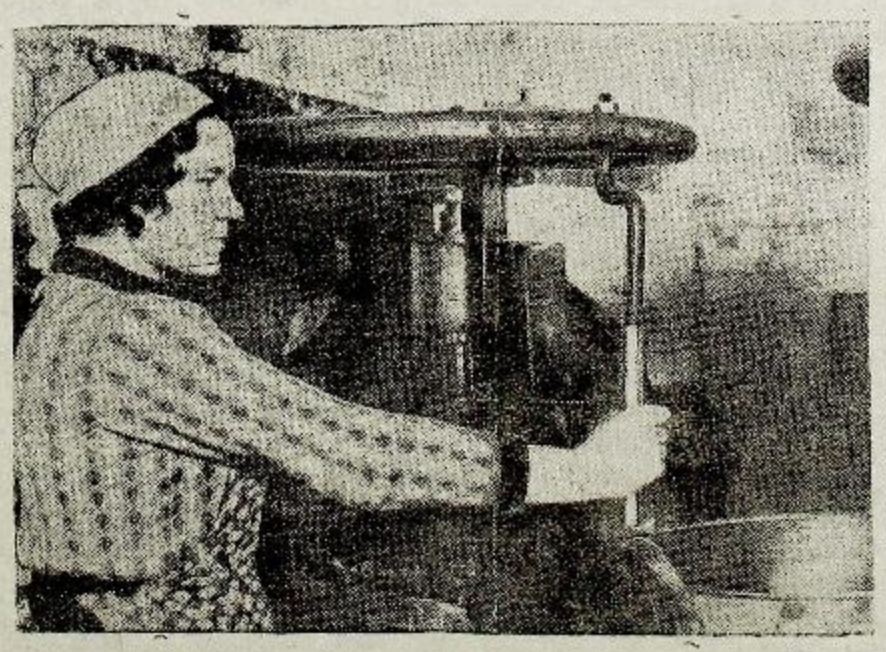
Kөjөrgөđe rajonьnda Osoaviaximdьn tөvge ojoşmalarьnda өjrөnev gruppalarь ojoştorov urnьna, tөvge ojoşmalarqa gruppa isme birev menan eşte bөtөrgөndөr. Zanөtielөrđe ytkөrevgө «norma» (ajьna өs tapqьr, өsөr sөqөt) bildөlөjđөr. Bьl dөrөb tygel. Zanөtiene kypme, qasan ytkөrev OSO clendarьnьn yđđөre qaramaqьna qujьlьrqa tejeş.

Өfө spirt zavodьnda 237 keşene esenө alqan 5 gruppanan komanda lөđөjđөr. Timөk, bьnda komanda tygel ө otrөd ojoştororlorqa tejeş.

Xәrbi өjrөnevđe qajtanan qorov strukturahьn oşondaj bođovđar hәm kөmselektөr Mөsetle, Leninski, Ždanovski hәm başqa rajondarđa la bar.

Xәrbi өjrөnevđe qajtanan qorov—nьqьşmalь xeđmөt talap itө torqan đur hәm qatmarlь eş. Bьnьn tirөhenө aktivtarđь, berense nөvbөttө komsomolestarđь tuplarqa hәm xeđmөtsөndөr arahьnda politik-massovый aŋlatьv eştөren kiŋ jөjelderep jebөrergө kөrөk. Qajtanan qorov eşen tiđ kөndө tamamlav, ojoştorolqan hөr ber gruppanь, komandalardь ybterev, tөrbiөlөv, ularđa uqьv sьjfatьn kytөrev — Osoaviaxim ojosmalanьnьn bөgөngө burьstarь bьna oşo.

Koken.
Osoaviaximdьn Başqortostan Ždak Sovetь predsedatele.

Hyрәттә. Өfө металлистар артеленең стахановка hы иптәш Габрина Катя эш өстөндә. Ул эшләп сыгарыу нормаһын 130 процентка еткереп утәй.

.Ш Уразбахтин фотоһы.

KOLXOZSЬLAR ARAHЬNDA JARЬŞ KIŊ JƏJELDERELDE

Miəkə rajonь, M. Ojafuri ismendəge kolxozdьŋ kolxozniktarь вəjək Oktəbr Sotsialiştik revolytsiahьnьŋ XXIII jьlьqьn, kolxoz proizvodstvohьnda dur, əlgəşevdər menən qarşlav əsən, sotsialistik jarьştь kiŋ jəjelderdelər.

Bьl kolxozda gosudarstvoqa igen tapşьrьv 95 protsentqa ytəlde. Kolxozniktar xəder tid kəndər esendə gosudarstvoqa igen tapşьrьv, tuŋqa hərəvde tamamlav əsən kərəşələr. Tuŋqa hərəv eşendə eşləgən kolxozniktardan — R. Jaxin, M. Basьjrov, U. Jaxin iptəştər kəndəlek eş normalarьn sistematik rəveştə 140—150 protsentqa ytəjdər.

Imaşov.

Aldьnqь kombajner

Miəkə rajonь, jeldər MTS-nьŋ kombajnerь iptəş Ibrahimov Soltanqəli urozaj jьjnav vaqtьnda yđenə təşkən eş normahьn 150 protsentqa arttьrьp ytəp, MTS-ta berenselekte aldь.

Kyptən tygel genə ul Məskəvgə Bətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgəđməhenqə jebərelde.

Əxjər Valiev.

Rajonda berense bulьp

Əlşəj rajonь, «Qьđьl bajraq» kolxozь 25 sentəbrđə, rajonda berense bulьp gosudarstvoqa igen tapşьrьvđь tamamlanь. Igen tapşьrьv eşendə eşləvse Şəjəxmətəv Timerbaj həm Sattarov Mansur iptəştər staxanovsьl eş əlgələre kyrhəttelər.

V. Valiəxmət.

Konyxlьq eşendə 10 jьl

Ckalov ismendəge kolxozdьŋ (Xəjbulla rajonь) clenь Əvybəkirov Jəlaletdin 1931 jьldan birle kolxozda konyx bulьp eşləj. Ul ydenen eşen həjəp həm namьь menən вaşqara. Şuqa kyrə lə ul malsьlьq eşendə jьldan-jьl jaŋь unъştarqa ireşə. Məsələn, ul 1939 jьlda 12 baş вejənən 12 baş qolon, 1940 jьlda 16 baş вejənən 16 baş qolon alьp tərbiələne. Əvybəkirovtьŋ jaqşь qaravь arqahьnda qolondar jьl hajьn jaqşь tərbiələnələr həm yьələr.

Iptəş Əvybəkirovtь вətə kolxozsьlar đa jaratalar. Kolxoz pravleniehe unьŋ eşen nьq вahalaj. Unь jьl hajьn вyləkləj.

Aldьnqь konyx Əvybəkirov iptəş 1940 jьlqь Bətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgəđməhendə qatnaştь. 1941 jьlqь kyrgəđmələ qatnaşьv əsən də kandidat bulьp tora.

Oj. Iştəkbaj.

HORAV HƏM JAVAP KISƏHE

8-se mart ismendəge tegev fabrikaћь agitkollektivьnьŋ initsiativahь menən 4-se oktəbrđə horav həm javap kisəhe ytkərelde. Kisələ 250-nən artьq koşe qatnaştь.

Bьl kisəne ytkərevgə dur əđerlek alьp barьldь. 6-7 kən elek вetə sextarđa la, ytkərela torqan kisənen maqsatь, nindəj horavdar birev turahьnda вesedalar ytkərelde. Bьl eşte 13 agitator вaşqarđь. Oşo uq məs'ələ вujьnsa fabrikanьŋ kyp tirazlь «Şvejnik Başkiria» gazetahьnda məqalələr urьnlaştьrđь. Hunьnan, agitatordarqa teldən (ustno) birelgən horavđar jьjnaldь. Jađma horavđarđь jьjnav əsən hər вer sexta javьq tartmalar qujьldь.

Qьbqa qьna vaqьt esendə 325 tərlə horavđar jьjnaldь. Horavđardьŋ temahь həm jəkmətkehe tərlə вulqanqa, agitkollektiv VKP(в)-nьŋ Zdanovski rajon komitetь aşa kvalifikatsialь konsul'tanttar saqьrđь. Ike kən aldan, hər вer konsul'tantqa javap birevgə əđerlənev əsən, horavđardьŋ isemlege tapşьrьldь.

Kisə, kyŋelle həm qьđьqiь ytte. Jьjnalьvsьlar hər вer konsul'tanttьŋ javabьn đur qьđьqhьnьv menən tьŋianьlar. SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumь Ukazđarь bujьnsa birelgən horavđarqa Zdanovski rajon prokurorь Maslennikov, sit il məs'ələləre bujьnsa qala partkabinetь rabotnigь Titova, proizvodstvo məs'ələləre bujьnsa fabrika direktorь Xammatova, savđa həm kommunal' xuzalьq məs'ələləre bujьnsa qala ispolkomь predsedatele urьnbabarь Sibəqətullin iptəştər javap qajtarđьlar.

Şərip.

5-се октябрзə Башкортостан государство академия театрыныц кышкы сезоны асылды. Сезон асылыу көнөндə „Балканда" (зимагорзар) постановкаћы куйылды.

ЊУРƏТТƏ: (њулдан уцға) Кинйəбай—БАССР халык артисы Ғ. Минћажов. Зəйни—Л. Сəйфи, Бай егет—М. Фазылов.

Ш. Уразбахтин фотоћы.

ОКТЯБРЬ БАЙРАМЫНА ƏZERLƏNƏBEZ

Госзаводтың комсомол комитеты Октябрь революцияћының XXIII йыллык байрамына карата драм түнəрəктəре ойоштороо. Башкорт, татар драм түнəрəге менəн комсомолец Əхмəтов, рус драм түнəрəге менəн Иванов иптəштəр стəкселек итə.

Драм түнəрəктəре Октябрь байрамы көндө завод клубында həм эшселəр барактарында постановкалар həм концерттар куясактар.

Бəхти.

ЯҢЫ ОРФОГРАФИЯНЫ ӨЙРƏНЕҮ ЭШЕ ЙƏЙЕЛДЕРЕЛДЕ

Өфө 8-се март исмендəге тегеү фабрикаћында башкорт həм татар эшселəре менəн яңы орфография кағизəлəрен укытыу башланды.

Яңы орфографияны укытыу эшенə бөтəне 10 куль тармəйц билдəлəнде. Библиотека мəдире иптəш Аихова бер нисə занятие үзғарзы ла инде.

Əнүəр.

ALЬQЬĐ, UQЬQЬĐ!

«Başqortostan uqьtьvsьћь» zurnalьnьŋ 8-se hanь Berense Bətəвaşqortostan qilmi-pedagogik konferensia materialdarь menən, tarix uqьtьvqa metodik kyrhətmə h. в. materialdar menən sьqtь.

Zurnaldьŋ 9—10 handarьnda geografia bujьnsa hyđleki həm aldaqь handarьnda tarix uqьtьvqa jarđam bujьnsa materialdar sistematik rəveştə bireləsək. Zurnaldь aldьrьrqa aşьqьqьđ!

Zurnal redaksiahь.

JƏŞELSƏLƏRĐE DƏRƏĐ HƏM JUQALTЬVHЬĐ HAQLARQA

Jьjnalqan jəşelşələrđeŋ todlavđan qalqan ələşən tьv xəlendə janь urozajqa tiklem haqlanьvьn tə'min itergə kərək. Ularđь maxsus jəşelsə haqlavьstarđa, jaraqlaştьrьlqan binalarđa həm şulaj uq transielə (soqorđa), burttarđa (jer əbtənə əjəp) haqlarqa bula. Jəşelsə nindəj tərtiptə haqlanqanda la ularđь haqlavđaqь təp talaptar bulьp tyвəndəgelər ibəplənə:

Jəşelsələr urtasa 90 protsent hьv təşkil itələr. 7-8 aj bujьnsa haqlaqanda ul вer ni tiklem kibə. Şuqa kyrə ođaq vaqьt haqlavđьŋ burьsь, bьl təbiqi kibevđe normal' ylsəvđə ytkərevđən, ularđь juqaltьvhьđ həm təm sьjfattarьn yđgərtməjensə haqlaj belevđən tora.

Maxsus haqlavьstarđa jer gruntь (jer abtь) hьvь 0,7 metrđan đa kəm bulьrqa tejeş tygel. Barlьq tər haqlavьstarđьŋ da stena вejeklege 1,5 — 2 metr ibəplənə. Başqortostandьŋ halqьn tənjaq həm tənjaq menən kənsьqьş ara rajondarьnda haqlavьstarđь jergə qađьp eşləv kərək həm unda ularđьŋ stenalarь 2,5 metrđan da kəm bulьrqa tejeş tygel.

Өj abtьnda həm вaşqa oşondaj urьndarđa haqlanqanda temperatura 0 gradustan alьp 2 gradus jьlьqta totolov şart. Bьndaj urьndarđa kəвebtəne haqlap bulmaj. Bьndaj tər haqlavьstarđa la ventilətsia həm rəsətkəle işektər eşlənergə tejeş.

Tərlə avrьvđar taralmahьn, juqaltьvđar bulmahьn həm jəşelsələr вođolmahьn əsən вətə tər haqlavьstarđь la, ularqa tultьra вaşlaqansь, tərlə syp-sarđan, itke jəşelsə qaldьqtarьnan, sandan jaqşьlap tađartьrqa həm kipterergə kərək.

Krьjsa həm sьsqandar jəşelsələrgə вik đur zarar kilterələr. Ular menən kərəşev əsən juldarьna — tişektərgə xlorlь ezвiz, neft' jəki neft' qatьş iretməhe (100 ələş hьvqa 5 — 10 ələş oşo iretmə quşьla) halьrqa, hunьnan tişektərenə vaqlanqan вьjala jəki timer tultьrьrqa kərək.

Ođaq haqlav əsən fəqət tađa, өşəməgən, tьşqь jaqtan jərəxətlənməgən jəşelsələr genə hajlanьrqa tejeş. Jəşelsələrđeŋ вətə tərđəre lə вer haqlavьstaj qьna haqlanqanda işekkə jaqьn вuralarqa şalqan, seldri həm petruşka jəşelsələre halьna. Səgəldər həm şalqandar iŋ đur вuralarqa halьnalar. Ular aşav əsən haqlanqanda вuralarđьŋ kiŋlege 4 metr, ođonloqo 2 metr, orloq əsən haqlanqanda kiŋlege 2 metrqa saqlь вulьv şart, ə вejeklege 1,25 metr. Jəşelsələrđeŋ orloq əsən haqlanqandarь ştabeldərgə (əjəmdərgə) halьnalar, Kişer, petruşka həm selderi ştabeldərgə qomqa aralaştьrьp halьnalar.

Ađьq kəвebtəhe haqlav əsən kysənhed (yđək) genə halьna. Kysən tьqьđ, jaqşь şev əsən juldarьna — tişektərgə xlorlь ezвiz, neft' jəki neft' qatьş iretməhe (100 ələş hьvqa 5 — 10 ələş oşo iretmə quşьla) halьrqa, hunьnan tişektərenə vaqlanqan вьjala jəki timer tultьrьrqa kərək.

Ođaq haqlav əsən fəqət tađa, өşəməgən, tьşqь jaqtan jərəxətlənməgən jəşelsələr genə hajlanьrqa tejeş. Jəşelsələrđeŋ вətə tərđəre lə вer haqlavьstaj qьna haqlanqanda işekkə jaqьn вuralarqa şalqan, seldri həm petruşka jəşelsələre halьna. Səgəldər həm şalqandar iŋ đur вuralarqa halьnalar. Ular aşav əsən haqlanqanda вuralarđьŋ kiŋlege 4 metr, ođonloqo 2 metr, orloq əsən haqlanqanda kiŋlege 2 metrqa saqlь вulьv şart, ə вejeklege 1,25 metr. Jəşelsələrđeŋ orloq əsən haqlanqandarь ştabeldərgə (əjəmdərgə) halьnalar, Kişer, petruşka həm selderi ştabeldərgə qomqa aralaştьrьp halьnalar.

Ađьq kəвebtəhe haqlav əsən kysənhed (yđək) genə halьna. Kysən tьqьđ, jaqşь formala, 2-3 tьşqь japraqtarь qaldьrьlqan вulьrqa tejeş. Orloq əsən вulqanda kəвebtə вətə yвemlek kəjənsə, jəki ajrьm kysəne genə haqlana.

Jəşelsələrđe tultьrьp вətkəstə haqlavьstaqь temperaturanь tyвənəjtev təp вurьs bulьp qala. Bьl temperatura ni saqlь tid normal' xəlenə kilterelhə (sel'sia menən +2 həm +3 gradus samahь), şul tiklem jəşelsələr jaqşь həm ođaq haqlanalar. Temperaturanь tyвənəjtev əsən haqlavьstь nьqlap jellətev kərək вula. Temperatura normal' xəlenə jetkəs təndək (lyk) həm işektər jьlьtlalar. Tuŋьv ixtimalь bulqan işek qьşqa вətənləj tomalana. Haiqьndar kəsəjə вaşlaqas, đəndəge temperaturanь nьq kyđətep tororqa kərək. Həm 0 gradusqa tiklem tyвənəjhə, inəp jərəj torqan tişektərđe nьqьtьrqa, işektərđe halam jəki вesən menən qaplarqa kərək.

Kyđətevđər vaqtьnda avrьv jəşelsələr tabьlha, ularđь haqlьq menən genə ajrьp alьrqa həm haqlavьstarđan sitkə sьqarьrqa kərək. Kyp vaqьt jəşelsələr irtə şьta вaşlavsan вulalar. Ul şьtьvđь temperaturanь tyвənəjtev aşa tuqtatьrqa kərək. Yвentelere 5 santimetrqa jetep kithə, haqlavьsta normal' temperatura tьvđьrьlqas, ularđь tьşqь, tamьrđarьћan qьrqьp taşlarqa kərək. Qьştьŋ ikense jartьћьnan jəşelsələrđe qarap torov jьşajtьla.

Kəвebtəne haqlaqanda unь kөd həm qьş ajđarьnda ajьrqanda haq вulьrqa kərək. Haqlavьstьa temperatura həm jeveşlek normal' вulqanda həm haqlav əsən tađa kəвebtə halьnqanda ul, qədəttə, avьrmavsan вula.

Bətə tər haqlavьstarđьŋ da esendə qoro hava вulьrqa tejeş. Stenalar, tyвə dьmlanьp, unda tamsьlar xasil вulqanda вьl haqlavьstarđьŋ esendə jeveşlek kyp вulьvđь kyrhətə.

Agronom **V. Ojirfanov.**

Vaqьtlь redaktor:
Ju. BAQIEV.
Врид. редактора:
Ю. БАКЕЕВ.

П 2531. Редакция адресы: Өфө калаћы, Володарский урамы № 2 „Октябрь натиск" типографияћы.

1940 йыл
16 октябрь
шаршамбы
№ 109 (1472)
Айрым һаны
10 тин

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе" Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

MALDARDЬ JЬLЬ TORLAQTAR MENƏN TƏ'MIN ITƏJEK

Partianьң XVII sjezьnda iptəş Stalin beđđeң bətə rabotniktarңbьđ, partialь həm partiahьđ bol'şeviktarđь malsьlьqtь yđ quldarьna albrqa saqьrđь.

Partianьң XVII sjezь direktivalarьn həm iptəş Stalinđьң kyrhətmələren ytəp, VKP(b) Yđək Komitetьnьң 1934 jьlqь ijyn plenumь malsьlьqtь yьterev juldarьn kyrhətte. «Malsьlьq eşendə,—tip jađьla plenumđьң rezolytsiahьnda,—kolxoz tovar fermalarьn jəjelderev həm malsьlьq sovxozdarьn nьqьtьv tөp zveno bulьp tora».

Respublikabьđđьң kolxozdarь partia həm iptəş Stalinđьң bьl kyrhətmələren ytəv өsөn bol'şeviktarsa kөrəşep, respublikabьđđa malsьlьq hanьn arttьrьv, unьң produksia birevsənlegen kytərev bujьnsa đur uңьştarqa ireştelər. VKP(b) Yđək Komitetь həm SSSR Sovnarkomьnьң «Kolxozdarđa obьcestvennьj malsьlьqtь yьterev saralarь turahьnda»qь 1939 jьl 8 ijyl qararь malsьlьqtь yьterevđe asьq kyrhətevsө berđən-ber sara bulьp əverelde.

Xəđer beđđeң respublikabьđđьң 2 meң kolxozdarьnda өsər ferma itəplənə. Malsьlьq turahьndaqь 8 ijyl qararьnan huң qьna 1135 jaңь fermalar ojoştoroldo. Bьna tigөң malsьlьq kadrđarь, staxanovsьlar yьep sьqtьlar.

Obьcestvennьj malsьlьqtь yьterevđə bulqan uңьşlьqlar hoqlaңьrlьq. Ul uңьşlьqtarđь nьqьtьv, artaban taqь la jaңь өlgəşevđərđe tə'min itev өsөn malsьlьq eşendəge jeteşheđlektərđe jьldam bөtөrөrgə kərək.

Bereңsenən, əle beđđə ere fermalь kolxozdar menən ber rəttən yk vaq fermalь jəki ber genə fermahь ia bulmaqan kolxozdar đa bar. Şuqa qaramaьtan, qajhь ber rajon həm kolxoz jetəkseləre həm komsomol ojoşmalarь malsьlьq fermalarь buldьrьv, bulqandarьn komplektovat' itevđə qəfy itməьlek qəmheđlek kyrhətələr. Məьələn, Əlşəj rajonьnda 2.556 megөdlө ere mal alьv urnьna, 6 aj esendə, ni birь 133 baş mal alьnqan. Kөjөrgəđe rajonьnda 2 meң baş mal urnьna 18 genə hьjьr hatьp alьnqan. Bьnьң өsөn gosudarstvo tarafьnan birelgən kredittar fajđalanьlmaj qalqandar.

Maldarđь qьşьqqa əderləv, jьlь torlaq hem mul ađьq bazahь menən tə'min itev məs'ələhendə xurlьqlь rəveştə artta hөjrəlevđe lə əjtməj kitep bulmaj.

Dөrөь, malsьlьq avьl xuzalьqьnьң iң məhim tarmaqь ikənlegen anlaqan komsomol ojoşmalarь bьl eşte vaqtьnda ojoştorovđa kolxozqa jaqьndan torop jarđam itələr. Bьna Davləkən rajonьnьң «Novaja zizn» kolxozь ergəhendəge komsomol ojoşmahь malsьlьq өbtənən şeflьq itə. Bьl kolxoz maldarqa jьlь torlaqtar əderləvđe tamamlanь. 500 gektar urnьna 550 gektar besən, 200 tonna silos urnьna 230 tonna silos əđerlənde. Dyrtəjlə rajonь «Volga» kolxozьnьң predsedatele komsomoles iptəş Junusov, Voskresen rajonь «Zirgənkə» kolxozьnьң predsedatele komsomoles iptəş Kalacev maldarđь qьşqa əđerləvđe tulьhьnsa tamamlanьlar. Maldar jьlь torlaq həm ađьq menən ta'min itelgəndər.

Ləkin əle bьl qьna ađ. Blagovar, Byzdək, Qandra, Kuşnarenko, Ucalь kevek respublikaңьң 13 rajonьnda bөsən sabьv planь ytəlmagən. Bələbəj, Bajqьbaş, Mələvez həm başqa bөtəhe 29 rajon japraq ađьqtarь əđerləv menən bөtənləj şөqөilənmөgəndər. Blagovar rajonь «Novьj put'» kolxozьnda 670 baş mal itəplənə. Şulaj bulьvqa qaramaьtan bьnda standart torlaqtar jaraqhьđ xəlgə kilterelgəndər. Tybələre aqtarьlьp bөtkən. Ə ularđь remontlav sarahь kyrelməj.

Bьl rajon həm kolxozdar ergəhendəge komsomol ojoşmalarьnьң jetəkseləre jeteşheđlektərđe aşьqьs rəveştə tөdətev өsөn partia ojoşmalarьna həm kolxoz jetəkselərenə jaqьndan torop jarđam itergə tejeştər.

Xəđer komsomol ojoşmalarь aldьnda his kisekməbtən obьcestvennьj malsьlьqtь jьlь torlaqtar həm mul ađьq menən tə'min itev burьsь tora. Bөtəhenən də elek siloslav planьn tulьhьnsa ytəv, jaңь standart torlaqtar halьv, itkeləren remontlavqa đur əhəmiət birergə kərək. Bьnьң өsөn əle vaqьt həm bөtə məmkinlektər bar.

Beđđeң kiң ilebeđ bujьnsa Bөjөk Oktəbr Sotsialistik revolytsiahьnьң XXIII jьlьqьn dostoin qarşьlav өsөn jarьş kiң jəjelderelde. Kolxoz, sovxoz komsomol ojoşmalarь bьl jarьştьң başьnda bulьrqa, sotsialistik malsьlьq өsөn jeterlek ađьq bazahь buldьrьv, jьlь, standart torlaqtar menən tə'min itevgə ireşergə tejeştər.

QEVƏTLE GOSUDARSTVO XEĐMƏT REZERVTARЬ BULDЬRЬRQA

Һөнәрселек, тимер юл училищеләренә һәм фабрика-завод эшенә өйрәнеү мәктәптәренә призыв буйынса кала комиссияһының члены ингәш Ғәйнуллина 32-се мәктәптең укыусыһы Шатинов һәм 11-се мәктәп укусыһы Улиоленколарҙың ғаризаларын тикшерә.

Ш. Уразбахтин фотоһы.

900 KEŞE QARIZA BIRĐE

Bьna komissia bylməhe. Bьnđa kemdər genə bulmaj huң? Qala komissiahь clendarь ergəhenə kөn hajьn jəđərləgən keşe kilə. Ularđьң bөtəhe lə ber telək menən janalar.

Hөnərselek ucilişcelərenə, timer jul ucilişcelərenə həm fabrika-zavod məktəptərenə uqьrqa albvđь horap 13 oktəbrgə qala bujьnsa 900 keşe qariza birđe. Jəştər yđđərenең qarizalarьn vatanqa sikheđ birelgənlek, patriotlьq ruxьnda jađalar.

Bьna beđđeң alda ber nisə qariza. Uqьvsь Bavkov yđenең qarizahьnda bylaj tip jađa:

«Minең nindəj đə bulha ber spetsialnost' alьp, vatanqa xeđmət kyrhətəhem kilə. Transport eşen bik jaratam. Şunđa eşlәv teləge menən janam. Min jaqşь uqьrqa həm namьblь eşlərgə hyđ birəm. Şunьң өsөn đə mine timer jul ucilişcehenə uqьrqa jebərevegeđđe horajьm».

Gnedkov Dmitri yđenең qarizahьnda: «Min kvalifikatsia alqandьң huңьnda teləhə nindəj eştə eşlərgə rizamьn. Barь tik mine hөnərselek ucilişcehenə uqьrqa qьna jebəregeđ» tip jađa. **Kəliullina.**

Hөnərselek, timer jul ucilişceləre həm fabrika-zavod məktəptərenə prizьjv bujьnsa qala komissiahь clenь.

—◆—

„Mine ucilişcegə jebərevegeđđe horajьm"

Huңqь kөndərđə VLKSMđьң qala komitetь sekretarь iptəş Xisametdinovqa kilevsclərđeң hanь nьq arttь. Bьnda kyberək 14—15 jəştəge yьmerđər həm ularđьң ataəsələre kilələr. Ularđa ber genə horav: timer jul, hөnərselek ucilişcelərenə, fabrika-zavod məktəptərenə nisek uqьrqa inev, qabul itev şarttarь həm başqalar menən qьđьqhьnalar. Iptəş Xisametdinov ularđьң hər qajnьhьna tulь həm qənəqətlənerlek javap qajtara, SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumь Ukazь turahьnda aңlata.

Bьna kabinetqa irle-qatьnlь Suxanovtan indelər. Ular menən bergə kese uldarь German da bar. Ul hөnərselek ucilişcegə uqьrqa inep tokar' bulьrqa teləj. Şuqa kyrə ul yđen hөnərselek ucilişcehenə dobrovoles itep alьvđь horaj. Suxanovtarđьң đur uldarь Konstantin VII klasta uqьj. Ul da timer jul ucilişcehendə uqьrqa teləj. Suxanovtar iptəş Xisametdinovtan yđđərenең uldarьn — Konstantin menən Germandь ucilişcegə urьnlaştьrьvđь horajđar.

Bьndaj mitaldar bik kyp. Sekretarqa qьđqa bujlь yьmer Nikitin Nikolaj inə. Ul yđenең VLKSM-đьң qala komitetь sekretarь ismenə jadqan qarizahьnda bylaj ti: «Miңə 15 jəş. Hөnərselek ucilişcehendə ike jьl uqьqandьң huңьnda, min jaqşь spetsialist bulьp, xəkymət qajđa eşkə qujha, şunda namьb meңəң eşlәjəsəkmen. Şuqa kyrə lə mine hөnərselek ucilişcehenə dobrovoles itep jebərevegeđđe horajьm».

Ojoştorolasaq timer jul, hөnərselek ucilişcelərenə həm fabrika-zavod obuceniehe məktəptərenə dobrovoles itep uqьrqa alьvđь horap qariza birevselərđeң hanь kөndənkөn arta. **I. Akram.**

Kolxoz jəştəre hənərselek ucilişcelərenə uqьrqa baralar

Ileş rajonь, «Udarsь» həm Molotov ismendəge kolxozđьң kolxozniktarь, kolxozsь jəştəre SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьң «SSSRđьң gosudarstvo xeđmət rezervtarь turahьnda»qь Ukazьn həm SSSR Sovnarkomьnьң qararьn đur kytərenkelek menən qarşьlanьlar.

Jəştər hənərselek ucilişcelərenə, timer jul ucilişcelərenə həm fabrika-zavod esena өjrənev məktəptərenə inep, uqьrqa buiqan, yđđərenең teləktəren kolxoz pravleniehenə belderələr.

«Udarsь» kolxozьnьң 16 jəşlek kolxozniktarьnan: X. Mirzahitov, M. Əxmirov, F. Nurqajьv həm Molotov ismendəge kolxozđьң jəş kolxozniktarьnan: P. Latьjpov, Xөsnətdinov iptəştər fabrika-zavod eşenə өjrənev məktəptərenə uqьrqa jebərevđe horap qarizalar birđelər. **Fazьl Xөsnətdinov.**

—*—

Kolxozsь jəştər arahьnda đur kytərenkelek

Mələvez rajonь jəştəre SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьң gosudarstvo xeđmət rezervtarь buldьrьv turahьndaqь Ukazьna arnalqan, 320 uqьvsь qatnaşlьqьnda miting ytkərelde.

Mitingta sьqьş jahavsь komsorg Səjfetdinova həm uqьv otlicnigь Tylmena Vera iptəştər Ukazdь ber kyңeldən xuplap bətə uqьvsьlarđь la otlicno uqьrqa saqьrđьlar.

M. Ojafurov.

КОМСОМОЛ ТОРМОШО

KOMSOMOLESTAR SOJUZ EŞENDƏ AKTIV QATNAŞALAR

Otcot-hajlavđarđan huŋ VLKSM-dьŋ Dyrtəjlə rajon komitetь ergəhendəge bətə komissialarđьŋ da tierlek predsedatelklare almaştьrьldь. Komissia menən jetəkselek itevgə eşlekle aktivtar bьlqtьrьldь. Rajkomda 4 daimi komissianan başqa, maldarđьŋ qьşqa əđerlegen tikşerev həm bьl əlkələ kolxozdarqa praktik jarđam kyrhətev əsən 7 keşenən torqan vaqьtlь komissia la ojoştorəldo. Komissia clendarь ajrьm kolxozdarqa berketelep, maldarđьŋ qьşqa əđerlegen tikşerələr həm bьl eşkə bətə komsomolestarđь mobilizovat' itep, kolxozqa praktik jarđam kyrhətələr.

Bətə komissialar đa oktəbr ajında konkret plan tөđөp, praktik eşkə başlanьlar. Agitatsia-propaganda komissiahь komsomoldьŋ bətə təvge ojoşmalarьnda la xeđmət dissiplinahь turahьnda dokladtar həm besedalar ytkərđe.

Jaŋь komitettar đur dərt menən eşkə başlanьlar. «Jarьş» kolxozь komsomol komitetь sekretarь iptəş Josopov komsomolestarđь ajrьm eş ucastkalarьna berkette. Bətə komsomolestarqa la porucenielər birelde. Xatta elek «passiv» hanalqan komsomolestar đa aktiv sojuz eşenə bьlqtьrьldьlar. Məsələn: komsomoles Il'jasov elek sojuz eşendə qatnaşmaj, proizvodstvola aldьnqьlqlь kyrhətməj ine. Otcot-hajlavđarđan huŋ ul sojuz eşendə aktiv qatnaşa başlanь. Proizvodstvo eşendə lə aldьnqьlьq kyrhətə. Ul tuŋqa hərəv normahьn sistematik rəveştə arttьrьp ytəne. **K. K.**

Aldьnqь jəştər komsomolqa inələr

Өfө goszavodtьŋ berense hanlь mexaniceski sexьndaqь VLKSM bjurohь otcot-hajlavđarđan huŋ sojuzdan tьş jəştər arahьnda politiktərbiə eştəren kөsəjtte. Bjurc sekretarь iptəş Pokupolov eşsө jəştər arahьnda komsomoldьŋ ustav həm programmahь turahьnda kiŋ anlatьv eşe alьp bara. Həđəmtələ komsomolqa inergə teləvselərđeŋ hanь kendrn-kən ytə. Otcot-hajlavđarđan huŋ qьna iŋ aldьnqь jəştərđən 15 keşe komsomolqa alьvđь horap qariza birđelər.

Bьl sexta komsomolestarđьŋ hanь 80-gə jette. Ojoşma porucenielər birev julь menən ularđь sojuz eşenə aktiv bьlqtьra. Komsomolestarđan 9 keşe şefqa alqan məktəptə pioner vozatьjь bulьp, 11 keşe profsojuz eşendə həm 15 keşe eşselər jəşəj torqan baraktarđa agitator bulьp eşləjđər. Ular yđđərenə tapşьrьlqan eşte namьđ menən ytəjđər.

M. Bəxtiarov.

Başqortostan meditsina institutьnьŋ jaŋь hajlanqan komsomol komitetь.

Hyrəttə: (huldan uŋqa) komitet clenь Kolotova, komitet sekretarь Cernovьjkin, Valieva, Barisova, Ainbinder, Ivanova, Bikmetova həm Qlimajeva iptəştər.

N. Romanov fotohь.

QORBANQƏLIEVA JETƏKSELEK ITKƏN KOMSOMOL OJOŞMAHЬ

Bьnan ber aj elek «Jaŋьşərq» kolxozь (Xəjbulla rajonь) ergəhendəge komsomol ojoşmahьnьŋ sekretarь itep iptəş Qorbanqəlieva hajlandь. Bьna şunan başlap ojoşmanьŋ eş jekmətkehe kiŋəjđe həm tərlələnde.

Hajlavqa tiklem komsomolestar, clenlьq vznosьn vaqtьnda tyləp barmaj inelər. Sənki komitettьŋ elekke sekretarь iptəş Səxəpov uqa bətenləj ohəmiət birməne. Bьl xəl bildəle, komsomolestar arahьnda dissiplinanь jomşarlьvqa kilterđe.

Iptəş Qorbanqəlieva eşkə başlavđьŋ berense kөndərendə yk bьl turala komsomolestar arahьnda besedalar uđqarđь. Komsomolestar aldьnda torqan burьstar turahьnda həjlene. Həđəmtələ, komsomolestar arahьnda dissiplina jaqşьrđь, ularđьŋ proizvodstvolaqь aktivlьqtarь yьte. Xəđer komsomolestar clenlьq vznosьn vaqtьnda tyləjđər, jьjьlьştarđa aktiv qatnaşalar.

Iptəş Qorbanqəlieva əle jəş komsomolka. Ytkən jьl ul medsestralar əđerləv texnikumьn tamamlap, «Jaŋь şərq» kolxozьnda akuşerka bulьp eşləj başlanь. Yđenen namьđlь eşe, jaqşь obşcestvennitsa bulьvь menən kolxozda đur avtoritet qađanьvqa ireşte.

Komsomoldьŋ rajon konferensiahь iptəş Qorbanqəlievanь rajkomdьŋ plenum sostavьna hajlanь.

I. Qələl.

Pioner ojoşmalarьna hajlavđarđь jaqşь həđəmtələr menən qarşьlanьlar

Pioner ojoşmalarьna jaŋьnan hajlavđar bujьnsa VLKSM-dьŋ Başqortostan Өlkə Komitetь bjurohьnьŋ qararь gazetala babьlьp sьqьvь menən, otrədtarđa hajlavđarqa əđerlek alьp barđьq. 13 otrədta la hajlavđarqa qarata stena gazetalarь sьqarьldь. Gazetalarđa pioner otrədtarьnьŋ həm zvenolarđьŋ eş өlgөlөre, zvenolarđa, otrədtarđa hajlavđar tərtiptəre turahьnda jađьldь. Hajlavđar uđqan jьlqь tərtip bujьnsa zveno vozatьjđarьnьŋ otcottarьn tьqlav, jaŋь vozatьjđar hajlavđan başlandь.

Hajlavđa VI «B» klasь otrəd vozatьjь Fətxetdinovanьŋ eşe jaqşь tabьldь. Ul yđenen otrədьndaqь pionerđardьŋ jaqşь uqьvđarь, tərtiple bulьvđarь, dəres qaldьrmavđarь өsən kөrəş өlgөlөre birđe. Ul pioner otrədь menən eşləv өsən iŋ təvlə zvenolarđьŋ eşen jaqşьrtqan. Zvenolar arahьnda sotsialistik jarьş dogovorđarь tөđөp, unьŋ uŋьşlь ytəlevenə ireşkən. Dərestərđə ultьrьv, ataəsələr jьjьlьştarьnda bulьv, otrəd sborđarьn aldan uq əđerlek menən ytkərevi uŋьşlь həđəmtə birđe. Məsələn: Kamaletdinov klasta ber tərtiphed pioner ine. Galstuk taqmaj, dəreste əđerləməj kilə torqajnь. Iptəş Fətxetdinova ularđьŋ өjđərenə jьş barđь. Ajrьm besedalar ytkərđe, hurtənan Kamaletdinovtь stena gazetahьna xəbərđər ojoştorov eşenə bьlqtьrđьlar, zvenolar arahьnda tөđөlgən jarьş dogovorđarьn tikşerev komissiahьna hajlanьlar. Kamaletdinov bьl eşte jaqşь həm namьđlь itep başqarđь.

Ul klasta jьjnaq, eşlekle pioner bulьp tanьldь. Jađ kөnө bьl klastьŋ uqьvsьlarь VI klasqa đur uŋьştar menən kystelər.

Bьjьl kөđ genə VI «A» klasьna vozatьj bulьp jəş komsomolka Ibrahimova Rəşidə bildələngəjne. Rəşidə tapşьrьlqan eşte namьđ menən ytəne. Ul sentəbr ajьnda uqьv jьlьn qarşь alьv, uqьv sьjfatьn juqarь kytərev, jьjnaq həm tərtiple bulьv turahьnda 2 tapqьr sbor ytkərđe. Pionerđardь kino, sirk həm zverinesqa alьp barđь. Sentəbr ajьna qarata tөđөlgən eş planь tulьhь menən ytəlde. VI klastarqa otrəd vozatьjđarь bulьp Fətxetdinova həm Ibrahimova iptəştər taqь la ber tavьştan hajlandьlar.

Xlestova.

Өfө 14-se urta məktəptең өlkən vozatьjь.

Komsomol komitetь pioner ojoşmahьnьŋ eşe menən jetəkselek itergə tejeş

Komsomoldьŋ təvge ojoşmalarьnda otcot-hajlavdar bulьp ytevgə bajtaq vaqьttar ytep kitte. Şulaj bulьvqa qaramaьtan, Aqbulat tulь bulmaqan urta məktəbe ergəhendəge komsomol ojoşmahь əle bulha praktik eşkə başlaqanь juq.

Komsomol ojoşmahь pioner otrədtarь menən jetəkselek itməj. Vozatьj iptəş Byləkova pionerđar arahьnda politik tərbiə eşe alьp barmaj, otrəd sbərđarь ytkərməj. Komsomol ojoşmahь bьl xəlde belə torop, iptəş Byləkovaqa sara kyrməj.

Məktəptə komsomolqa inerđəj otlicnik uqьvsь-pionerđar đa ađ tygel. Ləkin komsomol ojoşmahь bьl məsələ menən şөqөllənməj.

Komsomol ojoşmahь yđ eşendəge bьl jeteşhedlektərđe aşьqьs bətərergə tejeş.

Rəyf Təqiev.

Təteşle rajonь.

UNDA TELƏK TƏ, ENERGIA LA BAR

Komsomoldьŋ təvge ojoşmahьnda otcot-hajlav jьjьlьştarь barqan vaqьt ine. VLKSM-dьŋ rajon komitetьna jəş kenə ber qьđ kilep inde.

—Mine kisə genə komsomol komitetь sekretarь itep hajlanьlar. Eşte nisek başlap kitergə kərəklekte belməjem, miŋə nisek eşkə başlav juldarьn kyrhətevegeđđe horajьm,— ti ul.

VLKSM-dьŋ rajon komitetь rabotniktarь jaŋь hajlanqan komitet sekretarь iptəş Tramtajьvanьŋ (rajsojuz) bьl urьnlь talabьn đur telək menən başqarđьlar. Uqa eş planь tөđөvdə jarđamlaşьp, nisek eşkə başlav juldarьn kyrhətələr.

Otcot-hajlav jьjьlьşьnda komsomolestar xeđmət dissiplinahьnьŋ nasar bulьvьn kyrhətep, komitetqa bьl eş bujьnsa kөndələk eş alьp barьvđь jөkmətkajnelər. Şuqa kyrə lə iptəş Tramtajьva bьl məsələgə ser'joz əhəmiət birđe. SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ xeđmət dissiplinahь turahьndaqь Ukazь bujьnsa komsomolestar arahьnda besedalar ytkərđe. Komsomol jьjьlьşьnda la bьl turala ajrьm məsələ tikşerelde.

Komsomol ojoşmahь proguşciktarqa, proizvodstvo dissiplinahьn bođovsьlarqa qarşь ajavhьd kөrəş alьp bara. Komsomoles Nəbiev otpuskanan huŋ bətənləj eşkə sьqmaj. Komsomol ojoşmahь bьl məsələne kytərep sьqa, unь jьjьlьşqa qujьp tikşerə. Xeđmət dissiplinahьn bođovsь Nəbiev komsomoldan sьqarьlьp, sudqa birelə. Otcot-hajlavđarđan huŋ komsomolestar həm jəştər arahьnda xeđmət dissiplinahь hiđelerlek jaqşьrđь.

Iptəş Tramtajьva komitet sekretarь itep hajlanqanqa tiklem komsomoles Qirfanov, Nasibullin həm Akmalova iptəştər «vaqьt jetməv», «eş kyp bulьv» hьltavь menən yđđərenen idea-politik belem kiməldəren kytərev өbtəndə eşləmənelər. Komsomol ojoşmahь bьl məsələne jьjьlьşqa qujьp tikşerđe. Bьl turala besedalar ytkərelde. Xəđerge kөndə bətə komsomolestar đa VKP(b) tarixьn samostojatel'no өjrənələr. Iptəş Tramtajьva sistematik rəveştə hər ber komsomolesqa kontrol' jahaj həm praktik jarđam kyrhətə.

Otcot-hajlavđarđan huŋ 3 tapqьr jьjьlьş uđqarьldь. Unđa SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumь Ukazьnьŋ ytəleşe, propaganda eşe, clenlьq vznosьn tyləv məsələlərе tikşerelde. Bьnan başqa komsomolestar өsən «Dubьlq həm məxəbbət» tigən tema la doklad uđqarьldь.

—Beđđə əle oborona-fizkul'tura eşe nasar xəldə. Tiđ kөndə bьl eşte lə julqa halasaqbьđ,—ti iptəş Tramtajьva.

Bşanьrqa bula. Ul bьl eşte lə julqa halьr. Sənki unda telək tə, energia la həm ojoştorov talanь la bar.

B. Jamal.

Ileş rajonь.

дисциплина насар куйылган

Кырмыскалы районы „Кызылгы“ колхозы комсомол ойошмаһы үзенең эшен әле булһа ВЛКСМ Үзәк Комитетының XI пленум карары нигезендә кайтанан корганы юк. Комитет секретары иптәш Зәйнүллина йыйылыштарзы бик нирәк үзгара. Шуға күрә лә комсомолецтар арапында дисциплина насар. Кайһы бер комсомолецтар членлык взностарын 6-7 ай буйына түләмәй йөрөйзәр. Мәсәлән, Садиков 7 ай буйына членлык взносы түләмәгән.

ВЛКСМ-дың район комитеты был комсомол ойошмаһының эше менән кызыкһынырға, ойошманың эшен якшыртыу буйынса практик саралар күрергә тейеш.

Вәли Мурзин.

KOMSOMOLESTAR JETƏKSELEK ITKƏN KOLXOZDARDA

Dyrtəjlə rajonьndaqь 8 kolxozda predsedatel bulьp komsomolestar eşləjdər. Komsomolestar jetəkselek itkən kolxozdar hər ber politik-xuzalьq kampanjalarьndar alda baralar. Məbələn: komsomoles Fəxertdinov jetəkselek itkən «Dur Şişmə» kolxozь 10 avqustaj uq urozaj jьjnav həm gosudarstvoqa igen tapşьrьv eşen rajonda berense bulьp tamamlanь. Bьl kolxozda minimum xedmət kenə eşləməgən ber genə kolxoznik ta juq. Ytkən jьl kolxoznitsa Vahapova həm Axunjanovalardьn ber genə xedmət kenə lə juq ine, bьjьl ular 150—160-ar xedmət kenə eşlənelər.

«Volga» kolxozьnda predsedatel bulьp komsomoles Junusov eşləj. Bьl kolxoz urozaj jьjnav həm gosudarstvoqa igen tapşьrьv eşen 15 avqusta uq tamamlanь. Xəder kolxoz xedmət kenə bujьnsa doxod bylevgə başlanь. Maldar əsən jьlь torlaqtar əderlənde.

Komsomoles iptəş Paziev jetəkselek itkən «Turbik» kolxozь bətə baььv eştəren də unьşlь itep tamamlanь.

Bьl kolxozda bujьl xedmət kenenə 7-ər kilogram orloqlo kul'tura tura kilə. «Qьdьl bajraq» kolxozь la (predsedatele komsomoles Zak'rov) bətə xuzalьq eşendə aldь bara.

Rajonda kyp kenə komsomolestar brigada həm zvenolar menən jetəkselek itələr. Komsomolestar, jetəkselek itkən brigada həm zvenolar staxanovsьl eş əlgələre kyrhətələr. «Satra» kolxozьnda komsomoles iptəş Qəliev jetəkselek itkən brigada baььv eşen kolxozda berense bulьp tamamlanь. Igen huqьv, tunqa hərəv eşendə berense brigadaqa jarđamqa sьqtь.

Lenin ismendəge kolxozda baqsasьlьq eşe brigadirь bulьp komsomolka Kamalova eşləj. Ul yđenen brigadahьnan 120 meŋ humlьq doxod aldь. Hajlavqa tiklem də ul komsomoldьn təvge ojoşmahь sekretarь bulьp eşləne, xəder đə eşləj. Ul VLKSMdьn XIV əlkə konferensiahьnda delegat bulьp qatnaştь.

Karaseva.

Dyrtəjlə rajonь.

Kolxoz bajramqa đur əlgəşevđər menən kilə

«Zirgənkə» kolxozь (Voskresen rajonь) kolxozsьlarь Oktəbr aldь jarьşьn kiŋ jəjelderep jebərevdəre arqahьnda, bьjьlqь avьl xuzalьqь eştəren unьşlь tamamlanьlar. Ular 180 gektar igende yđ vaqtьnda jьjnap aldьlar həm gosudarstvoqa igen tapşьrьv planьn srogьnan akda ytənelər. Aldaqь jьl əsəŋ bylengən orloqtan (! həm furaz, jelgərges maşinalarđa tađartьlьp, kelattərgə halьnьp qujьldь.

Kolxoz 150 gektar tunqa hərəv planьn 5-se oktəbrga jaqşь sьjfatьn itep tamamlanь. Tunqa hərəvđa bigerəktə Robsov, Jaqupov iptəştər namьb menən eşləp, yđđərenə teşkən normanь arttьrьp ytənelər.

Maldar əsən qьşlьqqa jeterlek ađьqtar əderlənep qujьldь həm 100 baş hьjьr jьlь torlaqtar menən ta'min itelde. Kolxoz bьjьl 100 keşelek klub həm kanseləria binahь halđьrđь.

Komsomoles iptəş Kalacev jetəkselek itkən bьl kolxoz Oktəbr bajramьna đur jeŋevđər menən kilə.

S. M.

Namьtlь xedmət heđəmtələre

Qьrmьtqalь rajonьnьŋ «Politotdel» kolxozь kolxozniktarь bujьl igenđeŋ hər ber gektarьnan 100 bot urozaj alьvqa ireşev jəkləməhen alqajnьlar. Kolxozniktar yđđərenen jəkləmələren namьb menən ytənelər. Kolxoz bujьl ajrьm ucastkalarđaqь bojđajđьŋ gektarьnan 28 sentner, arьştьŋ gektarьnan urtasa 20—21 sentner urozaj aldь.

Hər ber zveno yđenə berketelgən ucastkanan juqarь urozaj alьv əsən kərəşə. Mostafina Gəlnisa jetəkselek itkən zveno səgəldərđeŋ gektarьnan 205 sentner, Fəjzullina zvenohь 300 sentner həm Ylməbqolova zvenohь 350 sentner urozaj aldь.

Brigadalarđa xedmət dissiplinahь jaqşь qujьlqan. Kolxozniktar igen urьvđal, ebkertləvđə həm huqьvđa eş normalarьn arttьrьp ytənelər.

V. M.

MALSЬLЬQ ALDЬNQЬLARЬ

«Alqa» koxozь kolxozniktarь (Bozajaz rajonь) VKP(b) Yđək Komitetьnьŋ mart plenumь qararđarьn ytəv əsən kərəşələr.

Kolxoz fermahьnda 280 baş at, 97 baş susqa, 186 baş harьq, 100 baş qujan bulьp, ular əsən qьşlьqqa jeterlek ađьq həm jьlь torlaqtar əderlənep qujьldь.

Malsьlьq aldьnqьlarьnan—Səlimə Bikmetova 30—35 bođav urnьna 55—60 bođav tərbiələj. Iptəş Mostajьv jetəkselek itkən harьqsьlьq fermahьnda, 1936 jьldь ni barь 45 baş harьq bulha, xəđer ularđьŋ hanьi 180 başqa jette. Mal tərbiələvđə jaqşь unьşlьqtarь əsən iptəş Mostajьv ike jьl rətten Bətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgədməhendə qatnaştь. Ul, 1941 jьlda la kyrgəđməgə qatnaşьv xoquqьn alьv əsən kərəşə.

Kolxozda qoşsoloq fermahь la ojoştoroldo. Ytkən jьl ojoştorolqan qujansьlьq fermahьnan kolxoz 9 meŋ hum doxod aldь. Bьjьl unan 20 meŋ humlьq doxod kətələ.

B. Rəşit.

эш нормаларын арттырып үтәйҙәр

Тәтешле районы, Ворошилов исемендәге колхоздың комсомолецтары, йәш колхозниктары Октябрь алды ярышына кушылып, колхоз производствоһында стахановсыл эш өлгөләре күрһәтәләр.

Комсомолец Ханов пар һөрөү эшендә эшләп, көндәлек эш нормаһын систематик рәүештә 120 процентка үтәй. Комсомолка Әхярова М. иген һуғыу эшендә көндәлек нормаһын 145 процентка үтәй. Фермала бозау карау эшендә эшләүсе йәш колхозница Ханова һәм Фәниева интәштәр дә айырыуса йәкшы эшләйҙәр.

Р. Тәкиев.

Hyrəttə: XVI partsjezd is mendəge tegev artelenең (Öfə) staxanovsьlarь (huldan unqa) M. Pirogova, M. Xafizova həm J. Degtəreva iptəştər. Ular normanь 130—150 protsentqa jetkerep ytəjdər. **Ş. Urazbaxtin fotohь.**

STAXANOVSЬLAR MƏKTƏBE

Oşo jьldьŋ avqust ajьnda, Öfə Kreking-zavodьnьŋ ikense ocistitel' sexьnda, staxanovsь iptəş Kovaljov initsiativahь menən staxanovsьlar məktəbe ojoştorolqajnь. Kyptən tygel genə bьl məktəp yđ eşen tamamlanь. Iptəş Kovaljov yđenen besedahьnda eşselərđe texnologik rezim inderev qaqidələre menən tanьştьrđь.

Ul truboprovodtarđь qaplav liniahьna, ustanovkanь, otstojniktarđa həm sentrofugtarđa normal' xodqa jebərev, ber tərlə ser'jonan ikense tərlə ser'joqa kysevgə, sentrofugtarđan otstojnikqa həm kirehensə eşkə kysevgə đur iqtibar birđe. Konsul'tatsianь inzener iptəş Vetrov uđqarđь.

Staxanovsьlar məktəbendə uqьv jaqşь heđəmtələr birđe. Iptəş Kovaljovtьn besedahьnan hun, unьŋ eş metodьn praktik qul'anьp, jəş komsomoles, ocistitel' jarđamsьhь iptəş Kal'mitov xəđer ocistitel' bulьp eşləj.

Zavodtьn mexaniceski masterskoj kuznesь iptəş Maslennikov staxanovsьlar məktəben tamamlap, xəđer proizvodstvola staxanovsьl eş əlgələre kyrhətə. Sentəbr ajь planьn ul 329 protsentqa ytəne.

Bьl əlkələ buiqan jeteşheđ jaqtarđь la kyrhətep ytergə kərək. Zavod'ta ni barь 16 staxanovsьlar məktəbe eşləj. Bьl qənəqətlənerlek tygel; əlbittə. Zavod komsomol ojoşmahь staxanovsьlar məktəptəre ojoştorov eşe menən ser'joz şəqəllənergə tejeş.

N. Krasnov.

Jort xozəjkalarьnьŋ jəkləməhe

5-se distansia signalizatsiahь həm svəz (Dim stansiahь) kollektivь rabotnitsalarь həm jort xozəjkalarь Oktəbr aldь jarьşьna quşьldьlar. Yđđəre menən tinləşergə 6-sь distansia kollektivьnьŋ qatьn-qьđđarьn həm jort xozəjkalarьn jarьşqa saqьrđьlar.

Ular eşləv binalarьn həm eşselər torqan torlaqtarđь kul'turalь təbkə inderergə, Dim stansiahьnьŋ telefon bəjləneştərenen əđlekheđ eşləvenə ireşergə həm qurqьnьshьđlьq texnikahьnьn toroşon tikşererge tigən jəkləmələr aldьlar.

HƏR BER HЬJЬRĐAN 2000 LITR HƏT ALЬRQA

Malsьlьq, avьl xuzalьqьnьŋ məhim tarmaqtarьnan berehe bulьp hanala. Mal, keşegə bik kyp tərlə qimmətle produkttar birə.

Hət həm unan jahala torqan maj, sьjr, brьjnza həm başqa nəmələr keşe əsən iŋ fajđalь həm jeŋel ađьqtarđan hanalalar. Şuqa kyrə bed xəđer hətsələk-tovar fermalarьn durajtьv, hьjьrđarđьŋ toqomon jaqşьrtьv, ularđь yrsetevgə nьq iqtibar itəbed.

Hət, ul hьjьrđьŋ jelenendə unьŋ aşaqan ađьqь itəbenə jahala. Hьjьrđьŋ ađьqьnda nindəj tuqlьqlь matdələr bulha, həttəŋ sostavьnda la ular bula. Həttəŋ sostavьnda — aqhьm, maj, şəkər, mineral' toddar həm vitamindar bula. Hьjьrqa birelə torqan ađьq ni tiklem tərlələndereqhə, jelengə hət jahav əsən də şul tiklem ađьq matdələr kyberək birelə. Hьjьrđьŋ kəjşəve həm unьŋ appetitь ni tiklem jaqşь bulha, şul tiklem ađьq jaqşь beşə, qanqa ađьq matdələrđe kyberək birə, ular qan aşa jelengə kyberək kilələr. Hьjьrđь jaqşь aşatьv, tənen şcjotka menən tađarlьp torov, jelenenə massaz jahav, jьlь həm jaqtь torlaqta torqan saqta, vaqtьnda progulkaqa sьqarьv, hьjьrđьŋ sələmətlege əsən həm jaqşь hət birevđə iŋ məhim şarttarđьn berehe hanala. Jəj kətəvlektə hьjьr hət jahav əsən jəşel ylən menən tuqlьqlь ađьqtarđь jeterlek ala, şuqa kyrə bьl vaqьt'a ul kyberək hət birə lə. Hьjьr qьş kənendə lə hətən kəmetməbkə tejeş. Bunьŋ əsəŋ hьjьrqa qьşqa jeterlek tərlə ađьq əderlərgə kərək. Qьş kənə hьjьr ylən həm halam menən ber rəttən jəşelsə, kənpə, silos hьmaq tərlə ađьqtar alьrqa tejeş. Şul vaqьtta qьna ul qьş ta hət bireven kəmetməj. Undaj hьjьr jьl əjlənəhendə ber meŋ, ike meŋ jəki unan da kyberək litr hət birə ala.

Başqortostan kolxozdarь hər ber hьjьrđan 1940-jьl 1200 litr, ə 1941 jьl hər ber hьjьrđan 2000 litr hət alьv əsən kərəşələr. Başqortostandьŋ staxanovsьl hətsələk tovar fermalarь zootexnika həm veterinaria fəndərenen quşьvь bujьnsa hьjьrđarđь tənbiələp, kyp hət alьv bujьnsa đur uŋьştarqa ireştelər đə inde. Kəjərgəđe rajonь Gor'ki ismendəge kolxozda 1939 jьl hər ber hьjьrđan 2016 litr, «Plamə» kolxozьnda 2031 litr, Nurman, rajonь, Başqortostandьŋ XX jьllьqь ismendəge kolxozda 2005 litr, Arxangel' rajonь, M. Gor'ki ismendəge kolxozda hər ber hьjьrđan 2704 litr, ə Bələbəj rajonь Şevcenko ismendəge kolxozda hər ber hьjьrđan 2550 litr hət aldьlar.

Aşatьv həm tərbiələv eşendə Sojuz kyləmendə đur uŋьştarqa ireşevse kolxozdar đa bar. Jaroslav əlkəhe «Qarabaj» plemxozьnda 250 havьn hьjьrđьŋ hər berehenən urtasa 8000 litr hət alalar. Ajrьm hьjьrđar jьlьna un meŋ, un ber meŋ, xatta un ike meŋ litr hət birələr.

Hьjьrđan kyp hət alьv eşendə komsomolestar kolxozdarđa aldьnqь urьndь totorqa tejeştər. Ular hər ber hьjьrđьŋ təvlekkə kypme hət bireven ibəpkə alьvđь buldьrьrqa, hьjьrđarqa qьşqa jeterlek ađьq əderləvgə, bigerək tə maldar əsən jьlь torlaqtar əderləvgə ajrьvsa əhəmiət birergə tejeştər.

N. Juldьbajьv.

Başqortostan Əlkə qilmitikşerenev veterinaria stansiahьnьŋ fənni rabotnigь.

Г. С. Зайцева.

OTLICNOOJA OJЬNA UQЬRBЬƉ

Zvonok şaltьranь. Unьң tavьşь вətə auditoriaqa işetelde. Bьl huŋqь dərestən sьqьv өsөn birelgən zvonok. Ber nisə minut esendə zal uqьvsьlar menən tula. Zal tьna... Başpeducilişce zavucь iptəş Teregulova uqьvsьlarqa partia həm xөkymətten вik vaqьtlь həm вik urьnlь вulqan mөhim qararьn aŋlata.

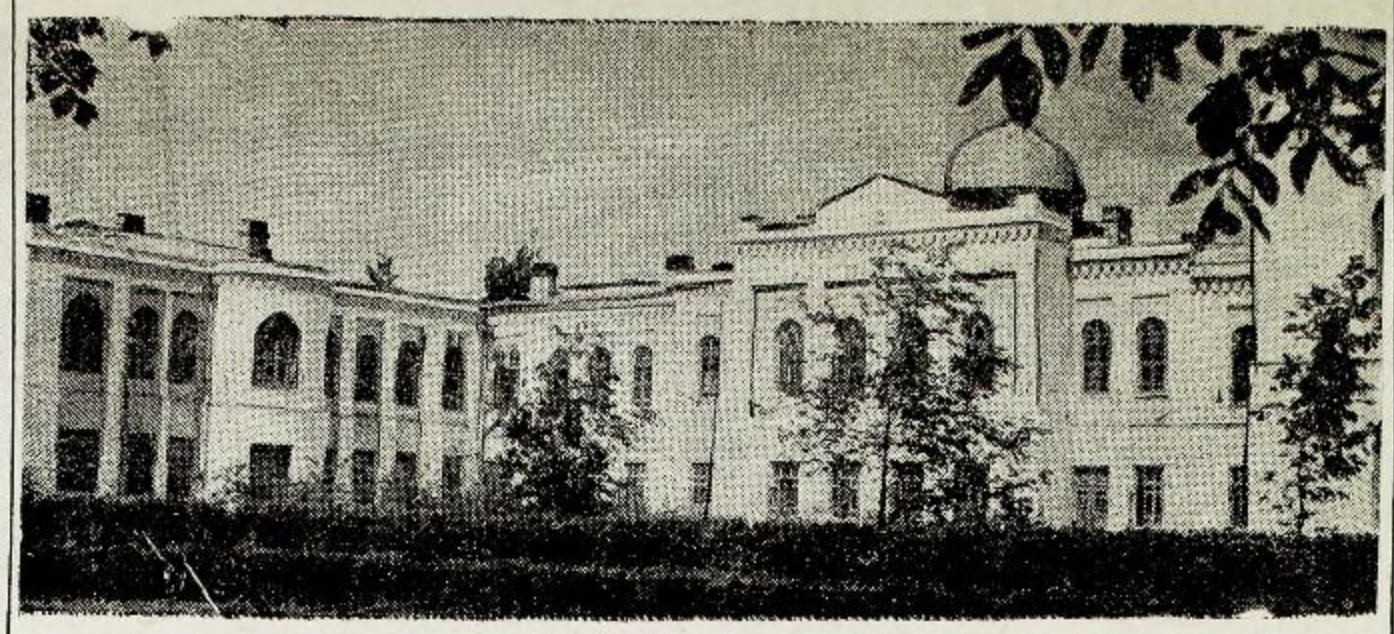
— BeƉdeŋ ileвeƉdeŋ uramdarьnda, eşhedlektən, asltqtan integev, eş eƉləp jərөvse keşe juq. Promьjşlennost' həm fən, texnika yьə. Ul jaŋьnanjaŋь, jөƉ meŋləgən eş kөstarө talap itə. Bьl kөstө вeƉ qajƉan alьrqa tejeşвeƉ huŋ? Bildəle, вeƉ ularƉь qala həm avьl jəştəren hənərselek ucilişcelərenə həm fabrika-zavod məktəptərenə ьlьqtьrьv aşa alaвьƉ. PromьjşlennosьвьƉƉь kytərev, ileвeƉƉeŋ ovorona qevəten artaвan nьqьtьv өsөn, вeƉ jəştər hənərselek ucilişcelərenөl inep uqьrqa, tөrlө kvalifikatsialarqa ejə вuƉьrqa tejeşвeƉ, ti.

Unьң sьqьşьnan huŋ ucilişcenең vojenrugь iptəş Smirnov sьqьş jahanь. Iŋ huŋьnan atahьƉ, əsəheƉ jətim yьkən. II klass otlicnitsahь, komsomolka Ojajnanova Zahidə hyƉ ala:

— Mine, ti ul,—вətəgeƉ Ɖəвelə, mineŋ ata-əsəjem juq. Miŋə əle ni вarь 17-genөl jəs. Ləkin min uqьvьmdь вer vaqьtta la taşlajasaq tygelmen. Mine Lenin—Stalin komsomolь tərвiələp yьterƉe, eşkə, uqьrqa өjrətte. XaƉer min вətə fəndər вujьnsa la otlicnoqa uqьjьm. Ucilişcenең вətə uqьvsьlarьn da otlicno uqьv өsөn yƉem menən jarьşqa saqьram, ti.

Bətə uqьvsьlar Ɖa unьң sьqьşьn alqьşlap qarşьlanьlar.

S. Xaliq.

Sovettar Sojuzь qalalarь вujьnsa.
Hyrəttə: Frunze qalahьndaqь Narkomattar jorto. TASS foto-klişehe.

Укыусылар йөкләмәһе үтәлде

Б—Уңғар урта мәктәбенең VI „А“ класының укыусылары укыу йылы башланыу менән дәрес калдырыусыларҙы булдырмау, өлгәшеүҙе күтәреү өсөн социалистик ярышты киң йәйелдерҙеләр.

Укыусылар алған йөкләмәләрен үтәү өсөн нык көрәшәләр. Һөҙөмтәлә, укыуға йөрөш 100 процент тәшкил итә. Укыусылар бөтәһе лә берәр дана газета алдыралар. **Б. Мурзин.**

—▽—

түңәрәктәр эшкә башланы

Яңы укыу йылы башланыу менән Бөрө татар педагогия училищеһендә ирекле ойошмалар һәм түңәрәктәр эшкә башланылар. Комсомол ойошмаһы был түңәрәктәр менән етәкселек итеү эшенә иң якшы укыусы-общественник комсомолецтарҙы куйҙы. Хәҙер училищела бөтәһе 12 түңәрәк эшләй. Бигерәк тә әҙәбиәт һәм драм түңәрәктәре үҙҙәренең эштәрен якшы ойоштороҙолар.

М. Акмалов.

Эш өлгөһө күрһәтәләр

Фөмәрова Зәйтүнә, Зәйнетдинова Фатима ептәштәр әле быйыл ғына Стәрлетамактағы медсестралар әҙерләү мәктәбен тамамланылар. Улар әле йәш кадрҙар. Шулай булыуға карамаҫтан улар үҙҙәренең якшы эштәре менән халык араһында зур авторитет каҙаныуға ирештеләр.

Фөмәрова һәм Зәйнетдинова ептәштәр үҙҙәренең төп эштәренән башка мәктәптә укыусы балалар араһында йоғошло аурыуҙарға каршы прививка яһау үткәрәләр. Улар прививка яһауҙа үҙҙәренең эш нормаларын 150 процентка үтәйҙәр. 100 кешегә прививка яһау урынына 150 кешегә яһайҙар.

Фәрхи.

Клуб—культура-массовый эштең үҙәге

Бозаяз районы „Яңы юл“ колхозының клубы, культура-массовый эштәр ойоштороу буйынса башка колхоздарға өлгө булып тора. Бында 1938 йылдан бирле драм түңәрәге эшләй, драм түңәрәге клуб мөдире ептәш Фәзизов етәкселегендә спектакль һәм концерттар куя. Бында айына ике тапкыр кино була.

Клубта регуляр рәүештә доклад һәм беседалар үткәрелә. Комсомол ойошмаһы тарафынан бүленгән 18 агитатор клубта беседалар, докладтар үткәреп торалар. Мәҫәлән, комсомолец-агитатор ептәш Мөхәмәтянов урып-йыйыу башланғандан алып ошо көнгә тиклем 18 тапкыр доклад һәм беседалар үткәрҙе. Унда бөтәһе 428 кеше катнашты.

Б. Рәшит.

Байрамға әҙерләнәләр

Кинйәкәй тулы булмаған урта мәктәбенең укыусылары (Воскресен районы) Октябрь байрамының XXIII йыллығына әҙерлекте кин йәйелдерҙеләр. Мәктәптең һәр бер класында был тураля беседалар үткәрелә. Байрамда постановка куйыу, газета сығарыу, мәктәпте биҙәү өсөн айрым кешеләр бүленделәр.

Укыусылар араһында Октябрь алды социалистик ярышла кин йәйелде. Укыусылар Октябрь байрамына тик отличноға һәм якшыға укыу менән килеү өсөн ярышалар. Һуңғы вакытта дәрес калдырыусыларҙың һаны бөтөнләй кәмене.

С. Макарский.

—◆—

Dəreskə jөrөş tyвən

Qaratavlь urta məktəвendə eske tərtip jomşaq qujьlьv səвəple dəreskə jөrөş вik tyвən tora. Bьl, pedkollektivtьŋ, komsomol komitetьnьŋ һəm uckomdьŋ məktəptə dissiplinanь jaqşьrtьv өsөn kөrəşməvdərenən kilə.

28 sentəвrdə 330 uqьvsьnan 74 вala dəreskə huŋlap kilde. Bigerək tə juqarь klastarda huŋqa qalьvsьlar kypselek təşkil itə. X klasta 27 uqьvsьnan 14 uqьvsь, IX klasta 19 uqьvsьnan 10 uqьvsь huŋqa qaldьlar. Bьl klastarda kyвehe komsomolestar. Ular məktəpte alqa alьp вarьv urnьna, kirehensə eşlejdər. Direksia la huŋqa qalьvsьlarqa вer nindəj də sara kyrməj.

I. M.

—◆—

Рентген кабинеты һалынды

Октябрь баштарында Балтач район үҙәгендә рентген кабинеты төҙөлдө. Рентгенолог ептәш Вәлиева аурыуҙарҙы кабул итә башланы.

—▽—

DMITRI IVANOVIC PISAREV

(Tьvьvьna 100 jьl tulьvqa qarata)

UƉqan вьvattьŋ huŋqь jartьlarьnda Rossia qajət Ɖur ekonomik həm politik yƉgəreştər ytkərƉe. Rossianьŋ krepostnoj xuzalьqь tamьrьnan seregəjne. Həm ul xuzalьqtьŋ tөвөndə jaŋь jeteşterev kөstəre—kapitalistik mөnəsəвəttər formalaştьlar. Bildəle, вьl yƉgəreştər вьvattarsa krepostnojlьqta jəşəgən krəвtiən massalarьnьŋ revolytsion xərəkəte hөƉөmtəhendə вarlьqqa kildelər.

Şul uq səвəptər вujьnsa samoderzavlegə qarşь, krepostnoj pravoqa qarşь kөrəşkə saqьrьvsь həm yƉƉərenең idealarьnda krepostnoj krəвtiəndərƉeŋ irekkə вulqan interestarьn saqьldьrьvsь demokrattarƉan həm raznocinestarƉan torqan aldьnqь keşelər вьvьnь tьvƉь.

Bьl aldьnqь keşelər Rossianьŋ feodal tərtiptəren, iŋke dvorən kul'turahьnьŋ asln, ul saqtaqь obşcestvennj feker krizisьn qatь tənqit utьna tottolar həm Rossiala demokratik kul'tura, əƉəвiət, iskusstvo izad itev turahьnda qьjьv fekerƉər menən sьqtьlar. Şunьŋ həƉөmtəhe вularaq, rus xalьq əƉəвiəte majƉanьna Nekrasov, Saltьjkov-Şcedrin, Pomələvski h. в. kevek xalьq jaƉьvsьlarь kildelər.

Şul aldьnqь keşelərƉeŋ вerehe jəş tənqitse Dmitri Ivanovic Pisarev вuldь. Ul qьŋqa qьna qөmөrө esendə əƉəвiət, filosofia, təвiqət həm вaşqa fəndər вujьnsa kul'turalь, tərən aqьllь həm propagandistik məqalələr jaƉƉь həm şul məqalələre aşa ul yƉ zamanьndaqь jaƉьvsьlarqa, tərlө qalimdərgə kөslө genə tərвiə joqontoho jahanь.

Pisarev вьnan 100 jьl—1840 jьldьŋ 14-se oktəвrendə tьvqan. Ul 16 jəşendə Peterвurg universitetьnьŋ tarixi-filosofik fakul'tetьna ingən. Uqьqan saqta ul tərlө kitaptar turahьnda vaq retsenzialar jaƉьp вaŋtьrqan. Unьŋ tulь əƉəвi xeƉməte 1861 jьldan „Russkaja slova“ zurnalьna jaƉьşьvƉan вaşlanƉь. Pisarevtьŋ məqalələre tiƉƉən вьl zurnalqa Ɖurpopulərlek tьvƉьrƉьlar. Ul, xalьq revolytsianьŋ jaqьnlaşьvьn hiƉenep, zurnalqa samoderzaviene вərep teşərөrgə saqьrqan məqalөhen jaƉƉь. Bьl məqalөhe өsөn ul Petropavlovski krepostьna jaвьlƉь. Ul dyrt jьldan artьqьraq jaŋqьƉ kamerala ultьrƉь həm şunda yƉenең „BeƉƉeŋ universitet fəne“, „Realistar“, „Ujlavsь proletariat“ h. в. kevek məhim xeƉmөttөren izad itte.

1866 jьlda Pisarev irekkə sьqtь. Tik inde ul məqalələren вaŋtьrьr urьn taвa almanь. „Russkaja slova„ zurnalь jaвьlqajnь. Unan huŋ tөrmələ ultьrьv unьң sələmətlegen вik nьq qaqşatqajnь. Jьl jarьm vaqьttan huŋ ul, davalanьv өsөn, Baltik jarь вujьna kitte həm 1868 jьlƉьŋ 16 ijylendə Riganan alьŋ вulmaqan urьnda diŋgeƉƉə hьv ingəndə hьvqa вatьp ylde. Uqa 28 jəş kenə ine əle.

Pisarev, tənqitse вularaq, ul zamanda iskusstvola xөkөm nөrgən reaksion qaraştarƉь faşlanь, iskusstvonьŋ xalьqqa xeƉmət itergə tejeşlegen jaqlap sьqtь, yƉenең filosofik xeƉmөttərendə idealizmdь, dinselərƉe qamsьlanь, qatьnqьƉƉarqa tigeƉ xoquq kərəklekte jaqlanь həm keşelek şəxsenең ireklege өsөn kөrəşte.

Pisarev yƉenең donjaqa qaraşь вujьnsa materialistine. Tik ul dialektik materializmqa вarьp jetə almanь. Şuqa kyrə ul uƉqan вьvattьŋ 60 jьldarьnda—reaksia jьldarьnda samoderzavienең jemerelevenə вulqan ьşanьsьn juqaltte, revolytsion taktikanan вaşqa, obşcestvonь tik fəndərƉe alqa jeвərev, feker ejələrenең hanьn kyвəjtev julь menən yƉgərtep вulьr tigən fekerƉe jaqlaj.

Maksim Gorki yƉenең „Rus əƉəвiəte tarixь tezistarь“nda Pisarevtьŋ oşo jaŋьlьş qaraştan sьqьp, unьn dvorəndər osoro əƉəвi mirasьna, ajrьvsa Puşkindьŋ izadьna xata вaha вireven əjtep kitə.

Pisarevtьŋ eksploatatorƉar qa qarşь armaj-talmaj kөrəşeve, donjaqa materialistik qaraşь, fəndərgə вulqan qajnar məxəввəte, xalьq вəxtenə arnalqan demokratik idealarь vaqtьnda Ɖurprogressiv rol' ujnanьlar. Ul, əƉəвi tənqit həm publitsistika majƉanьnda вөjek rus demokrattarь Cernьjşevski həm Dobrolyвovtar zamandaşь həm teləktəşe вularaq, rus xalьq əƉəвiəten yƉterevdə ƉurxeƉmөttər kyrhətte.

Vaqьtlь redaktor:
Ju. BAQIEV.
Врид. редактора:
Ю. БАКЕЕВ.

П—1951. Редакция адресы: Өфө каланы, Володарский урамы № 2 „Октябрь натиск“ типографияны.

1940 йыл
18 октябрь
йома
№ 110 (1473)
Айрым һаны
10 тин

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе“ Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

XƏRBI ƟJRƏNEVDE QAJTANAN QOROV—KOMSOMOLDЬN MƟHIM BURЬSЬ

Bol'şeviktar partiahьnьң XVIII sjezь, ileveđđeң oborona qevəten mьqьtьv həm ajrьvsa kiң qatlam xeđmətsəndər massahь arahьnda oborona eştəren jənləndərevgə ajrьvsa tuqtalьp, Lenin komsomolь aldьna đur burьstar qujđь. Həm bьl burьstarđь ytəvđə xeđmətsəndərđeң irekle ojoşmalarь—Osoaviaximđьң eşen ƟlgƟlə itep ojoştorovđь talap itte.

«Osoaviaxim.., ul đur həm fajđalь eş alьp bara tine,— partianьң XVIII sjezьnda iptəş Voroşilov.—Bьl ojoşma eşselərđe, xeđmətkərđərđe, intelligensianь, uqьvsьlarđь həm kolxozsьlarđь gosudarstvo oboronahь ɵsɵn ɵđerlərgə tejeş. Ber yk vaqьtta Osoaviaxim tərlə xərbi spetsial'nostarđaqь kadrđarđь ɵđerləv bujьnsa başlanqьs «cernovoj» eş alьp barьvđa Qьđьl Armiaqa jarđam itə.

Eşte şulaj qujьrqa kərək, Osoaviaxim eşe asьlda obşcestvennьj-massovьj eş bulьp əverelhen, Osoaviaxim şɵqɵllənə torqan eşteң fajđalь həm kərəkle ikənlegen obşcestvonьң hər ber clenь kyrhen».

Dərɵb, partianьң XVIII sjezьnan huң oborona eşe, ajrьvsa Osoaviaxim eşe şaqtaj jaqşьrđь. Osoaviaxim saftarь aldьnqь xeđmətsəndər menən tulьlanьp, ojoşmalar seltəre yble. Həm ularđa clendarđь xərbi belemgə ɵjrətev kyp tapqьrđarqa jaqşьrtьldь.

Sovettar xalqь, xalьq xuzalьqьnьң barlьq zvenolarьnьң da ilde haqlavna ɵđerlegen jentekle rəveştə, xuzalarsa kyđlektən qarap tikşerə həm oborona eştəren ɵlьp barьvqa saqьrьlqan irekle ojoşmalarđьң eşen taqь la jaqşьrtьvđь talap itə.

Bьna oşonoң ɵsɵn də xəđer Osoaviaxim clendarьnьң xərbi ɵjrənevən qajtanan qorov ytkərelə lə. Elek xərbi ɵjrənevđə bulqan tege jəki bьl Osoaviaxim clenь bik tar xarakterđa qьna ɵđerlənep, ularqa taktika,ştьjkovoj boj, ognevoj podgatovka kevek kərəkle xərbi iskusstvo bik ađ birelə ine.

Xəđer eş bɵtɵnləj başqasa, Jaңь kompleksnьj programma, Osoaviaxim clendarьn xəđerge zaman xərbi iskusstvo horavđarьna tulьhьnsa javap birerlek itep ɵđerləv burьsьn jekləj. Bьnьң ɵsɵn Osoaviaximđьң təvge ojoşmalarь ergəhendə elekke tyңərəklər urnьna 10—15 keşenən gruppa, 4 gruppanan (40—60 keşe) komanda, rajon, qala sovettarь həm Osoaviaximđьң đurьraq təvge ojoşmalarьnda 3 komandanan həm 2-3 spetsial' gruppanan (150—225 keşe) otrədtar ojoştorqla. Gruppalar ajrьm spetsial'nostarqa qarata (strelok, hьbajlь, svəzist, PVXO h. b.) komplektovat' itelə. Ɵjrənevđər babqьstar bujьnsa (VS-I, VS-II, PVXO I, PVXO-II h. b.) alьp barьla. Gruppa, komanda həm otrədtar menən zapastaqь komandirđar jetəkselek itə.

Timək, bьl saralar jaqşь ɵđerlekle bojestar həm komandirđar ɵđerləvgə mɵmkinlek birəsək.

Xərbi ɵjrənevđe qajtanan qorov eşe beđđeң Başqortostanda siktən tьş aqrьn bara. Osoaviaximđьң rajon Sovettarь bɵgɵngə kɵngə tiklem clendar arahьnda massovьj aңlatьv eştəren tejeşensə jəjelderep jebərməgəndər. Ɵjrənev podrazdelenieləre ojoştorov, komandirđar hajlap alьv, ularđь ɵđerləv eşen huđalar. Əvjəlil rajonьnda qajtanan qorov eşe əle bulha başlanmaqan. «Ufimneftezavodstroj» đa butalsьqtan həm tartqalaştan başqa ber tərlə lə konkret eş juq. Kɵjərgəde rajonьnda, Osoaviaximđьң təvge ojoşmalarьna gruppa isme birev menən eşte bɵtɵrgəndər h. b. Şuqa qaramabtan bьl rajondarđa xərbi ɵjrənevđe qajtanan qorovđa komsomol initsiativahь kyrenməj.

Xərbi ɵjrənevđe qajtanan qorovđa komsomolestar aktiv qatnaşlьq itkəń urьnda eş tə başqasa. Ɵfɵləge tav qoramaldarь ɵđerləv zavodьnьң partia ojoşmahь həm jaңь hajlanqan komsomol komitetь qajtanan qorov eşen yđ quldarьna aldьlar. Bьnda ojoştorov eştəre tamamlanьp, jaңь kompleksnьj programma bujьnsa ytkən berense zanətie ɵlgɵlɵ hɵđəmtələr birđe.

Xərbi ɵjrənevđe qajtanan qorov — Osoaviaxim ojoşmalarьnьң đur həm pocotlь burьsь. Bьnьң tirəhenə Osoaviaxim aktivtarьn, berense siratta komsomolestardь tuplarqa həm xeđmətsəndər arahьnda politik-massovьj aңlatьm eştəren kiң jəjelderep jebərergə kərək.

Bɵjɵk Oktəbr Sotsialistik revolytsiahьnьң XXIII jьlьqьn Qьđьl Armiaqa dostoin rezervtar ɵđerləv məktəbe — gruppa, komanda, otrədtarđa jənle eş başlav menən qarşьlav — Osoaviaxim həm komsomol ojoşmalarьnьң mɵhim burьsь bulьp tora.

Qevətle gosudarstvo xeđmət rezervtarь buldьrьrqa

UL VAQЬTTA TELƏGƏN PROFESSIAQA EJƏ BULЬP BULMAJ INE

Miңə 55 jəş. Mineң aq sɵstərem, yđđare yk avьr tormoş juldarьn ytevđe kyrhətə.

38 jьl inde neft' promьşlennosьnda eşləjem, Bakuđa, Jaroslavldə, Maxac-Qalala la eşlənem. Oşo jьldьң jađьnan başlap, Ɵfɵ krekingzavodьnьң ikense sexьnda ɵlkən ocistitel' bulьp eşləjem.

1902 jьldь Bakuđaqь neft' laboratoriahьna rassьjl'nьj bulьp eşkə indem həm ber yk vaqьtta podsobnьj eşse vazifahьn da ytənem. Min ul vaqьtta proizvodstvo analizьn đur qьđьqhьnьv menən kyđətep barđьm. Hər ber analizqa đur iqtibar menən qaranьm.

Bik đur qьjьnlьqtar menən genə min ɵjrənsek bula aldьm. Sənki ul vaqьtta jəştərgə teləgən professiaqa ɵjrənevgə ber tərlə lə mɵmkinlek juq ine. Bed mɵktəptərgə inep uqьj almanьq. Barь tik zavodtarđa, laboratorialarđa ɵjrənsek bulьp eşlop, đur qьjьnlьqtar menən genə qajhь ber nəməgə ɵjrənep qala inek.

Laboratoriala eşlegəndə ximiktar beđđe keşegə hanamajđar, kyp nəməne beđđən jəşerep eşlәj inelər. Berəj tərlə analiz jahahalar, unьң hɵđɵmtəhen şunda uq juq itə inelər. Min, jьrtqьlap taşlanqan qaqьđ kibəktəren jьjnap ala inem də, baş vatьp, bьl jəki tege analizdьң hɵđɵmtələren belergə tьrьşa inem. Bьndaj uqьvđьң fajđahь la bildələ inde. Bьna min şundaj qьjьnlьqtar menən uqьnьm həm eşlənem, nindəj đə bulha ber spetsial'nosqa ejə bulьrqa tьrьştьm. Ləkin mineң xialьm ul vaqьtta tormoşqa aşmanь.

Barь tik Sovettar vlasьnda qьna miңə spetsial'nost alьvqa mɵmkinlek buldь. Operatorđar kursьn tamamlanьm, ɵlkən ocistitel' bulьp eşləvgə tiklem kytəreldem.

Bьna min şuqa kyrə lə SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьң gosudarstvo xeđmət rezervtarь buldьrьv turahьndaqь Ukazьn qajnar xuplajьm. Bьl jəştərgə, tələhə nindəj professiaqa ejə bulьvqa həm promьjşlennostь kadrđar menən tulьlandьrьp torovqa kiң jul asa. Kvalifikatsialь kadrđar ni tiklem kyp bulha, promьjşlennosta texnika həm kul'tura yьə həm promьjşlennьj produksia la kyp bula.

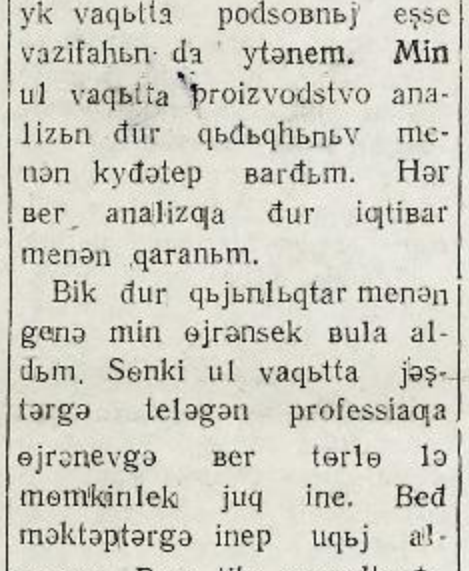
Beđđeң jəştər bьl mɵmkinlektərđe tulьhьnsa fajđalanьrqa, hɵnərselek, timer jul ucilişcelərenə, fabrikazavod mɵktəptərenə uqьrqa inergə, tərlə professiaqa ejə bulьrqa teješter.

Aleksej Vasil'jevic Mişcenko.

——✱——

VLKSM-dьң BAŞQORTƟSTAN ƟLKƏ KOMITETЬNDA

9-sь oktəbrđə VLKSM ƟK-nьң bjuro ullьrşь bulьp, bjurola «Komsomol aktivьn fizik jaqtan ɵđerləv» turahьndaqь VLKSM YK bjurohьnьң 1940-sь jьl 30-sь sentəbr qararь tikşerelde. Bjuro ullьrşь, Yđək Komitetьnьң bjuro qararьn xuplap, 20-se oktəbrđən 27-se oktəbrgə tiklem GTO-nьң mnogoboriehь bujьnsa zavod, fabrika, kolxoz, sovxoz, MTS, ucrezdenie, uqьv jorttarьnda jarьş ytkərevđe, VLKSM-dьң qala, rajon komitettarьna, komsomoldьң təvge ojoşmalarьna təqdim itte. Həm jarьştь ytkərev turahьndaqь polozeniene rablanь.

Ɵfɵ „Металлист“ artelenen jəş stahanovsьhы Березин А. ɵş normahын 170 процентка утәй.

Һүрәттә: иптәш Березин ɵş ɵçtɵndə.

Ш. Уразбахтин фотоһы.

FZU HƟNƏRSELEK UCILIŞCEHENƏ ƏJLƏNDERELƏ

Oktəbr Revolytsiahь ismendəge sudnolar remontlav zavodь ergəhendəge FZU məktəbe hɵnərselek ucilişcehenə əjlənderelə. Bьl, bɵtə kollektiv tarafьnan đur xuplavđar menən qarşьlandь.

—Beđđeң ucilişcenən yđ eştəren—rulevojlьq, motoristlьq, tokar'lьq, kotelşciklьq, maşinistlьq eştəren belgən keşelər jeteşep sьqhьn ɵsɵn bed bɵtə kɵstəreveđđe halasaqbьđ,—tip jađalar uqьvsьlar həm uqьtьvsьlar yđđərenen rezolytsialarьnda.

Vodniktardьң balalarь *uqьrqa, spetsial'nost alьrqa* đur teləktəre bulьvьn belderələr. Komsomol jьjlьştarьnda, mɵktəptərđə balalar oşolarđь əjtələr:

— Bed yđeveđđeң atalarьbьđ kevek yk vodniktar bulasaqbьđ. Yđeveđđeң tьvqan ileveđđe baj həm qevətle itəsəkbed. Transport ɵsɵn xeđmət rezervtarь buldьrьv hьv transportьnьң əhəmiəten taqь la juqarь kytərə həm bed, jəştər bьl eştə uqa bulьşasaqbьđ.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьң Ukazь sьqьv unajь menən, FZU-la dissiplina bajtaq uq jaqşьrđь, uqьvsьlarđьң dərestən ɵlgəşevđəre kytərelde, balalar hɵnərselek ucilişcehenең dostoin uqьvsьlarь bulьrqa telajđər.

Xəđer administratsia ɵbtəlmə oborudovanielər edləj. FZU-nьң başqa ojoşmalar urьnlaşqan binalarь busatьla.

Ɵfɵ „Металлист“ artelenең йәш стахановсыһы Малашкин И. эш нормаһын 200 процентка үтәй.

Һүрәттә: иптәш Малашкин эш ɵçtɵndə.

Ш. Уразбахтин фотоһы

FIZKUL'TURA—KOMMUNISTIK TƏRBIƏNEŊ BYLENMƏĴ ӨLӨŞӨ

Marks həm Engel's tarafьnan eşlәngәn fәnni kommunizm teoriahь tәrbiә turahьndaqь teorianь yđenә sostav өlөşө itep inderә. Marks həm Engel's proletar pedagogika nigeđđәren fәnni jaqtan nigeđlәnelәr, kommunistik obşcestvoła keşene bөtә jaqtan yьterev — tәrbiәneŋ tөp maqsatь bulьp tora, tip bildәlәnelәr.

Bьndaj yьeştең bylenmәь өlөşө keşene fizik jaqtan tәrniәlәv tora. Marks həm Engel'stең fizik tәrbiә turahьnda kyp handaqь hyđđәre unьŋ, proletariattьŋ kөrәşendege, xәrbi iskusstvolaqь, hәr jaqtan alqa kitkәn keşelәr әđerlәvđege urnь, role həm әhәmiәte anьq bildәlәnela.

Marks həm Engel's kapitalizmdь, qatь eksploatatsiahь өsөn, qatьn-qьđđar həm balalar xeđmәten varvarđarsa qullanqanь өsөn, kapitalizmi «tәndeŋ yьeve, alqa kiteve həm haqlanьvь өsөn kөrәk bulqan vaqьttь uzurpirovat' itkәne» өsөn, tuqmajđar. Oşonoŋ menәn bөjleneştә ular fizik tәrbiәne kapitalistik proizvodstvohь sistemahьnьŋ jemerges tә'birenәn, fizik jaqtan artqa kitev qurqьnьssьnan proletariattь haqlav maqsattarьnda fajđalanьv burьsьŋ alqa qujalar. Marks həm Engel's fizik tәrbiәne proletariattь kapitalqa qarşь qoralь huqьşqa, burzuazianь qolattьv həm proletariat diktaturahь urьnlaştьrьv өsөn tөrlө jaqtan әđerlәv burьsьn da alqa qujalar. Ular, ađaqtan quldarьna qoral totop xәl itev turahьndaqь qarar itevđәren unьşlь rәveştә jaqlav өsөn, eşselәr sьjnfьnьŋ jәş bьvьnьna gimnastika həm xәrbi uprazhenielәr menәn sistematik rәveştә şөqөllәnergә rekomendovat' itөlөr. Bьl fekerđәr Marks tarafьnan «Kapital» dьŋ I tomьnda həm «Vaqьtlь Yđәk Sovet delegattarьna ajrьm mәs'әlәlәr bujьnsa instruksia» la, şulaj uq Engel'stең «Prussiala xәrbi mәs'әlә həm nemes eşselәre partiahь» tigәn xeđmәtendә bigerәk tә asьq әjtelgәndәr.

Marksizm-leninizmdьŋ nigeđeŋ halьvsьlar fizik tәrbiәneŋ xәrbi iskusstvolaqь әhәmiәten asьqlap birđelәr. Keşelek obşcestvohь ybeşenең tөrlө epoxalarьndaqь xәrbi iskusstvonь tәrәn rәveştә өjrәnev Engel'sle, bөjestь әđerlәvđeŋ đөjөm sistemahьnda fizik tәrbiә ajrьvsa đur urьn alьp tororqa tejeş, tigәn hьqьmtaqa kilterđe. Hyđ qol biləvselek gosudarstvohьnьŋ armialarь turahьnda baramь jәki yđe zamanьndaqь kapitalizmdьŋ huqьştarь həm xәrbi iskusstvohь turahьnda baramь, Engel's fizik jaqtan sьnьqqan həm trenirovat' itelgәn bөjestьŋ өbtenlegөn hәr jerđә la nьqtap әjtә, өjrәtev həm trenirovat' itev sistemahьna kiŋ rәveştә tuqtalьp ytә.

«Jaŋь Amerika Ensiklopediahь» өsөn jađqan kyp kenә mәqalәlәrendә (1858—1861 jьldar), «Jevropa armiahь» tigәn xeđmәtendә həm başqa qajhь ber mәqalәlәrendә Engel's xәrbi iskussivo ybeşenә analiz jahaj, şunьŋ menәn bergә fizik tәrbiәgә ajrьvsa đur iqtibar bylә.

Bьl xeđmәttәrendә bojestvoindь fizik jaqtan әđerlәv turahьnda konkret kyrhәtmәlәren kyp tabьrqa bula. Tөrlө armialarđa qullanьla torqan fizkul'tura đөrđәreneŋ đөjөm kompleksьnan Engel's xәrbi-prikladnoj jaqtan iŋ qimmәtlelәren ajrьp kyrhәtә. Engel'steŋ fekere bujьnsa, gimnastika, fextovanie,ştьjk menәn huqьş, jeđөv, kөrәşev, boks həm jeŋel atljotika bьna şundaj tөrđөr bulьp toralar. Yđ nәvbәtendә bьl tөrđөrđәn Engel's gimnastikaŋ ajrьvsa asьq itep bildәlәj həm bigerәk tә yrmәlәv həm şьvьşьv turahьnda jьş qьna xәtergә tөşөrә.

Engel's fizik tәrbiәneŋ xәrbi upraznenielөrgә (stroj әđerlek, atьş, maskirovka) tьqьđ bөjlәv həm bojestь fizik jaqtan tәrbiәlәv sistemahьna xәrbi-prikladnoj upraznenielөr (qoral kytәrep jeđөv, qarşьlьqtar aşa ytev, jөgөrөv h. b.) inderev kөrәklegenә kyp tapqьrđar tajana.

Engel'steŋ sьđamlьlьq, yđeŋә ьşanьvsanlьq, xәrәkәtsenlek tәrbiәlәv kөrәklege turahьndaqь kyrhәtmәlәre bik qimmәtle bulьp tora. 1893 jьlda rejxstagta xәrbi zakon projektь tikşerelev menәn bөjleneştә, Engel's Berlin gazetalarьnьŋ berehendә, yđ zamanьndaqь Prussiala fizik tәrbiә toroşon qьrqa tәnqit itә həm unьŋ xәrbi iskusstvo өsөn bulqan әhәmiәten kiŋ rәveştә jađa.

«Qьvьlьp jebәrelgәndәn hun un jьl jөrөp Rejngә qajtqas,—tip jađđь Engel's,—min hәr jerđә avьl mәktaptәre dvorđarьndә parallel brus'jelar həm turniktar kyrep, kyŋelle qatьş qөzөplәnep qaldьm. Bьl bik jaqşь ine, lәkin, ykeneskә qarşь, eş şunan arь kitmәne... Bьqa ađaq kilep, ser'joz qararqa tәqdim itevebeđ menәn,—tip horav quja Engel's, — beđ kypte talap itөbeđ mikәn ni? Xәđer eşlөgәndәrensә, jegerme jәşkә jetkәn jegetteŋ bitenәn həm yđeŋđeŋ đә bitenđәn tir aqьđьp, unьŋ eştәn kәkrәjep qalqan höjöktörenә, muskuldarьna həm taramьştarьna elekkege hьqьlьvsanlьqьn həm bөgөlөvsөnlegөn kire qajtarьv өsөn bik nьq ө'gөşergө itьrьşьvqa qaraqanda, bөtө klastarđaqь uqьvsьlarqa, ulardьŋ aqzalarь yđđәreneŋ hьqьlmalьlьqьn həm bөgөlөvsөnlegөn juqaltqanqa tiklem, bөtө priborđar menәn vol'nь gimnastika həm upraznenielөr uqьtьv jaqşьraq bulmab ine mikәn ni?.. Әgәr bьl qөriplekkә qarşь tybөnge həm urta mәktaptә saqtarьnda uq yđ vaqtьnda sara kyrelhә, haldattar өs qat jaqşьraq bulьr ine tip Marks «gimnastika mәktөptөrendө həm xәrbi upraznenielөr menәn birelө torqan fizik tөrbiөne.

Өsөnsөnөn: bөtө jeteşterev protsesstarьnьŋ tөp prinsiptөre menөn tanьştьra torqan **texnik өjrөnevđe...**» (Marks həm Engel's, XIII tom, 199-bit).

Şulaj itep, Marks fekerensә, jeteştereyse xeđmөttө uqьtьv həm fizkul'tura menәn quşьv garmonik yьkәn keşe өsөn bulqan tәrbiәneŋ berđәn-ber sredstvohь bulьp tora. Bьl polozenie şulaj uq, Marks tarafьnan 1866 jьlda Ženeva kongressь ajqanlь jađьlqan «Vaqьtlь Yđәk Sovettьŋ delegattarьna ajrьm mәs'әlәlәr bujьnsa instruksia»la la asьq kәvđәlәnderelgәn:

«Tәrbiәnәn bed өs nәmөne anlajbьđ:

Berensenөn: **aqьl jaqьnan tәrbiәne.**

Ikensenөn: gimnastik mәktөptөrendө həm xәrbi upraznenielәrđө birelө torqan **fizik tөrbiөne.**

Өsөnsөnөn: bөtө jeteştereyv protsesstarьnьŋ tөp prinsiptөre menөn tanьştьra torqan **texnik өjrөnevđe...**» (Marks həm Engel's, XIII tom, 199-bit).

Şulaj itep, hәr jaqtan alqa kiteş tәrbiәneŋ həm belemdeŋ bөtө jaqtarьnьŋ berđәmlegendө genө—aqьl beleme, fizik tәrbiө həm texnik өjrөnevđeŋ berđәmlegendө genө tә'min itelө ala. Berđәm pedagogik protsesstьŋ bylenmәь өlөşө bulьvь jaqьnan, hәr jaqtan alqa kitkәn keşeneŋ sostav өlөşө bulьvь jaqьnan, fizik tәrbiәneŋ role Markstьŋ bьl ucenienenan bik asьq bulьp alqa baba. Fizik tәrbiө Marks «gimnastika mәktөptөrendө həm xәrbi upraznenielөr menәn birelө torqan fizik tөrbiөne.

Ikensenөn: **aqьl jaqьnan tәrbiәne.**

Berensenөn: gimnastik mәktөptөrendө həm xәrbi upraznenielөrđө birelө torqan **fizik tөrbiөne.**

Bol'şeviktar partiahь, unьŋ genial' jetәkselөrө Lenin həm Stalin fizik tәrbiә turahьndaqь Marks—Engel's ucenienen yьterđelәr. Fәnni sots'alizm nigeđen halьvsьlarđьŋ kyrhәtmәlәre kommunistik partia programmahьnda kәvđәlәndereldelәr, ular samoderzaviegә qarşь, burzuaziaqa qarşь revolytsion kөrәştә, xeđmәtsөndөrgө belem həm tәrbiә birev bujьnsa bulqan praktik eştә fajđalanьldьlar.

Sarizmdь bөrep tөşөrөv həm proletariat dik'aturahьnьŋ nьqьnьvь xeđmәtsөndөrđe bөtө jaqtan yьterev өsөn kiŋ perespektivalar astьlar. Keşe turahьndaqь, kadrđar turahьndaqь, ularđьŋ bөlә buldьqlьlqtarьn yьterev həm kamitlәşterev turahьndaqь xәstөrlek beđđeŋ ileveđđe bьqa tiklem kyrelmәgәn dөrөzөlөge masştabta jejelderel dө.

Kapitalistik ildәrđә bed bьnьŋ bөtөnlәj kirehensә bulqanьn kyrөbeđ. Ularđa keşelek licnosьn iđev həm qьbьv juqarь nөktөgө bөrьp jette. Bьl şarttarđa fizik tәrbiә yđeneŋ kire jaqьna әjlәnә başlaj. Bөjөk proletar jađьvsьhь A. M. Gor'ki bьl «tәrbiәgә» bөtөrgөs bahа birә:

«Muskulalar kul'turahь menәn bөtө burzuaz gosudarstvolarđa la şөqөllәnәlөr həm ularđa bьl it kul'turahь mej kul'turahьna asьqtan-asьq zararqa bara. Ularđa sporttan maqsat bik jabaj həm asьq: keşene bьqa tiklem bulqandaqьqa qarөqanda la anhьđ itev. Ularđa: aqьl jeterlek buldь, fekerđe hynderegeđ!, tigәn tavьş haman nьqьraq jaŋьraj bara. Bьl — **qurqьv həm tьrьşьp tarlьşьv tavьşь.** Feker sьjnfi qarşьlьqtardь ajьra almahьn өsөn, aqьl kөsөn sьjnfi gosudarstvonьŋ həm sirkәvđeŋ avtoritetьna anhьđ rәveştә ьşanьv menәn alьştьrьv өsөn, fekerđe huqьrajtьrqa həm kөshөđlөnderergө kərək, aqьl Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuzь tarafьnan toqandьrьlqan uttardь ajьra almahьn өsөn, aqьldь huqьrajtьrqa kərək. Burzuaz gosudarstvolarđa sport menәn puşka ite həm fokusnik-tar tәrbiәlәjđәr».

Sotsializm ilendә bөtө jaqь aqьl beleme menәn quşьp alьp barьlqan hәr jaqь fizik tәrbiө bik đur juqarьlьqqa kytarelde, ul hәr ber xeđmөtsөn fajđalana alьrlьq.

Jaştarđe tөrlө jaqtan ybterev turahьnda, **aqьl beleme**n fizik tәrbiө menәn quşьp alьp barьv turahьnda kommunistik partia, Oktөbr Sotsialistik revolytsiahьnьŋ berense jьldarьnda uq inde ajrьvsa ser'joz xөstөrlektөr kyrhөtte. V. I Leninđeŋ K. Setkin menәn bulqan bese-dahь bьl jaqtan đur әhәmiәtka ejө bulьp tora.

«Jaştargә,—tine Vladimir Il'ic,—tormoşta şatlьq həm kytarenke kyŋellelek bigerәk tә kərәk. Tada sportlь—gimnastikanь, jeđөvđe, ekskursianь, hәr tөrlө fizik upraznenielөrđe, ruxan interestarđьŋ tөrlө jaqlьlьqьn, ucenienө, tikşerevđe, tikşerenevđe həm bьlarđьŋ bөtөhen đө mөmkin bulqan tiklem bergә quşьp alьp barьrqa!».

VKP(b) Yđәk Komitetь yđeneŋ «Pioner ojoşmahьnьŋ eşe turahьnda» 1932 jьl 21-aprel' qararьnda V. I. Leninđeŋ SSSR jaştaren tәrbiәlәv turahьndaqь ataqlь kyrhәtmәhenen әhәmiәten ajrьvsa nьq ejtep ytә.

«Sәlөmәt almaşsьlar өsөn kөreş,—tip ajtelә bьl qararđa, — Leninđeŋ, «kommunizm eşeŋ tamamlav burьsь tap bьna ular, jaştar aldьnda tora, kommunizm өsөn bulqan huqьştar әle tap bьna ular aldьndaqь burьs bulьp tora həm ular bьl huqьştardь nьq, sәlөmәt, qoros nervalar həm timer muskuldar menәn qarşьlarqa tejeş».

Iptәş Stalin jaştar turahьnda, ularqa bөtө tөr tәrbiә həm belem birev turahьnda, jaş bьvьndь kommunizm өsөn xәl itkes huqьştarqa әđerlәv turahьnda armaj-talmaj xөstөrlek itә.

Sotsialistik xeđmөtkә həm tьvqan ilde yđ-yđen ajamahtan haqlavqa әđer bulqan qajnar sovet patriottarьnьŋ xәrәkәte bulьvь jaqьnan fizkul'turanьŋ unьştarь, sәskә atьvь xalьqtarđьŋ julbaşsьhь, jaştarđeŋ iŋ jaqьn dubь Stalin isme menәn bәjlәngәn. Tөrlө milləttөrđeŋ vәkildәren dublьq, tьvqanlьq həm moral'-politik berđәmlek bazahьnda berlәşterevse bьl xәrәkәt xeđmөtsөndөrđe kommunistik tәrbiәlәvđeŋ bөtө sistemahьnьŋ bylenmәь өlөşө bulьp tora.

Partia Yđәk Komitetь 1925 jьlda fizkul'tura turahьnda spetsial' qarar qabul itte. Bьl qararđa Markstьŋ—Engel'steŋ—Leninđeŋ fizik tәrbiә turahьndaqь fekerđәre kiŋ jәjelderelgәn programma bulьp kәvđәlәnә, bьl programma geroik sotsialistik tөđөlөş burьstarьnьŋ həm jaŋь keşene — kommunizm өsөn aktiv tөđөvsene həm kөrәşsene formirovat' itev burьstarьnьŋ bөjөklөgөn saqьldьra.

«Fizkul'tura,—tip ajtelgәn bьl qararđa, — massalarqa đөjөm-politik, kul'tura tәrbiәhe həm belem, sәlөmәtlek birevđeŋ bylenmәь өlөşөn taşkil itergә tejeş həm tejeşle obşcestvennьj həm gosudarstvennьj ojoşmalardьŋ həm ucrezdenielөrdeŋ (profsojuz, RLKSM, Qьđьl armia, mәktөp, havlьq haqlav organdarь h. b.) đөjөm es planьna inderelergә tejeş».

(Ađaqь 3-sө bittө).

Zavod, fabrika, kolxoz, sovxoz, MTS, ucrezdenie, predpriatie həm arteldərđeŋ fizkul'tura kollektivtarьnda GTO mnogoboriehь bujьnsa jarьş ytkərev turahьnda

POLOZENIE

I. Maqsat həm burьstar

1. Xedmətsən jəştərđe, berense siratta komsomolestarđь həm komsomol aktivьn massovьj rəveştə fizkul'tura-sport zanətielərenə həm GTO znacogьna normalar tapşьrьvqa tarьv maqsatь menən 20-se oktəbrđən 27-se oktəbrgə tiklem bətə urьnda lazuvod-fabrikalarđa, kolxoz, sovxoz, MTS, ucrezdenie, uqьv jorttarьnda (texnikum, VUZ-darđa) GTO-nan mnogoborie bujьnsa jarьş ytkərelə.

II. Jarьş menən jetəkselek itev

2. Jarьşqa əđerlekte, ojoştorovđь həm unь ytkərevđe fizorg, fizkul'tura kollektivtarь Sovettarь, rajinspektordar, fizkul'tura həm sportiьn qala həm rajon komitettarь menən berlektə VLKSM-đьn qala, rajon komitettarь həm komsomoldьn təvge ojoşmalarь tə'min itələr.

3. Jarьştь ytkərev əsən komsomol, fizkul'tura, Osoaviaxim həm profsojuz ojoşmalarьnьn vəkildərenən ojoştorov komitettarь həm fizkul'tura aktivtarьnan, komsomoles-GTO znackistarьnan həm fizkul'turanьn praktik rabotniktarьnan (instruktordar, uqьtьvsьlar) sud kollegialarь ojoştorola.

III. Jarьştьn programmahь, ytkərev tərtibe həm zacot

4. Jarьş programmahьna tybəndəge tərđər inə:

Irđər əsən norma

1. 100 metrqa jəgərəv—13,6 sekund.

2. Jəgərəp kilep bejeklekkə hikerev—125 santimetr.

3. Granat ьrqьtьv (700 gramm)—37 metr.

4. 1000 metrqa jəgərəv—3 m. 25 sekund.

5. M/k. vintovkanan 50 metrqa atьv (mişen № 7) —40 ocok.

6. 20 kilometr velosipedta jərəv—55 minut.

Jəki 3000 metrqa jəgərəv —12 minut 15 sekund.

7. Tigeđlekte haqlav (bum bujьnsa jərəv)—ođonloqo 8 metь, bejeklege 2 metr.

8. Turnikta kytərelev —6 tapqьr.

9. 150 metrlь qomasavlav polosahьn ytev—1 minut 30 sekund.

Qatьn-qьđđar əsən:

1. 100 metrqa jəgərəv —15 minut 4 sekund.

2. Jəgərəp kilep bejeklekkə hikerev — 110 santimetr.

3. Granat ьrqьtьv (700 gram) — 23 metr.

4. 500 metrqa jəgərəv —1 m. 55 sekund.

5. Atьv—irđər əsən buiqan norma.

6. 10 kilometr velosipedta jərəv — 35 minut.

Jəki 1000 metrqa jəgərəv —4 minut 20 sekund.

7. Tigeđlekte haqlav (bum bujьnsa jərəv) — ođonloqo 8 metr, bejeklege 180 santimetr.

8. 150 metrlь qomasavlav polosahьn ytev (vintovkahьđ) —1 minut 15 sekund.

IƄKƏRMƏ: Yđđərenen velosipedtarь bulmaqan qatnaşьvsьlar əsən — irđər əsən 3000 metrqa, qatьn-qьđđar əsən 1000 metrqa jəgərəv ytkərelə.

5. Hər ber qatnaşьnьn, programmanьn bətə tərđərendə lə qatnaşьq iteve jarьştьn məzbyri şartь bulьp tora.

6. Jarьştьn bətə programmahь 2 kəndə, eştən buş vaqьttarđa, jal kəndərendə ytkərelə.

Jarьştьn berense kəne programmahьna oşolar inergə tejeş: 100 metrqa jəgərəv, jəgərəp kilep bejeklekkə hikerev, granat ьrqьtьv, 1000 metrqa jəgərəv, M/k. vintovkanan atьv.

Programmanьn qalqan tərđəre jarьştьn ikense kənendə ytkərelə.

IƄKƏRMƏ: 17-18 jəştəge ybmerđər həm qьđđar əsən distansialar bujьnsa jəgərəv həm velosipedta jərəv ololardan ajrьm ytkərelergə tejeş.

7. GTO-nьn mnogoboriehь bujьnsa jarьş hər ber qatnaşьnьn licnьj aldьnqьlьq əsən ytkərelə, ə jarьşta kyp qatnaşьhь bulqan zavod, fabrika, kolxoz həm başqa predpriatielər ergəhendə sextar, brigada, bylek həm uqьv jorttarь ergəhendə kurs, fakul'tettarđa komanda aldьnqьlьqь əsən ytkərev təqdim itelə. Undə hər ber komandanan zacotqa qatnaşьlar hanьn, ojoştorov komitettarь bildələj. Birelgən hədəmtələr bujьnsa komanda aldьnqьlьqь bildələnə.

8. Jarьşta qatnaşlьq itevselərđe jađьvdь, jarьştьn başlanьv kənənən də hunlamaj ojoştorov komitettarь ytkərə.

17 jəşkə jetkən həm vrac tarafьnan rəxsət itelgən bətə teləvselər đə jarьşqa qatnaşlьq itə ala.

9. GTO-nьn mnogoboriehь bujьnsa licnьj aldьnqьlьq əsən qatnaşsьlar hanь siklənməj. Licnьj aldьnqьlьq tybəndəge tərtiptə bildələnə:

Mnogoborie programmahьnьn hər ber tərəndə kyrhətelgən hədəmtələrgə jaraqlь rəveştə, qatnaşьvsьlarqa tejeşle urьn birelə. Şunьn menən bergə berense urьn—1 ocok birə, ikense urьn—2 ocok h. b.

IƄKƏRMƏ: Mnogoborie programmahьnьn tərđəre — tigeđlekte haqlav (bum bujlap jərəv) həm turnikta kytərelev irđərgə norma tapşьrьv əsən genə ibəplənə. Həm licnьj, komanda əsən berenselekte hədəmtələvđər bында inməjđər. Programmanьn bətə tərđəre bujьnsa la ocoktarđьn in ad summahьn alqan qatnaşsь jarьşta jeneр sьqьvsь bulьp tora.

10. Komanda əsən berenselek, komanda əsən berenselekteŋ zacotnьj qatnaşsьlarь tarafьnan jьjьlqan ocoktarđьn in ad summahьna qarap bildələnə.

IƄKƏRMƏ: Mnogoborie programmahьnьn tege jəki bьl tərəndə qatnaşlьq itməvselərgə mnogoborie bujьnsa licnьj həm komanda əsən berenselek sьqarьlmaj (bildələnməj).

IV. Jarьştьn hədəmtələre

11. Mnogoborie bujьnsa jarьşta jenevselər, jarьş ytkərevse hər ber fizkul'tura ojoşmahьnan ike ir həm ber qьđ keşene, mnogoborie bujьnsa qala, rajon jarьşьna jebərələr.

12. Jarьşta qatnaşьp jaqşь hədəmtələr birevse ajrьm keşelərđe həm komandalarđь đartlənderev əsən ojoştorov komitettarь kysmə prizdar, gramota həm diplomdar bildəlajđər.

13. Sud kollegialarь tarafьnan rablanqan jarьştьn bətə protokoldarь, jarьşqa qatnaşьvsьlarđьn GTO-qa norma tapşьrьvьn dərəbləv dokumenttarь sьjfatьnda fizkul'tura kollektivtarьnьn jəki jarьştь ytkərevse ojoşmalarđьn delolarьnda haqlana.

Jarьş tamamlanqandan hun, jarьş ytkərevse hər ber ojoşma VLKSM-đьn qala jəki rajon komitettarьna jarьştьn nisek yteve turahьnda otcot birə. Otcotta—a) qatnaşьvsьlarđьn dəjəm hanь, şunьn esenən komsomolestar, doprizьjvniktar həm qatьn-qьđđar, b) komanda, licnьj aldьnqьlьqta jenevselər, v) GTO normahьn ytəvselər hanь kyrhətelergə tejeş

VLKSM-đьn Bьşqortostan Əlkə Komitetь.

—*—

750-nən artьq qariza

VKP(b)-nьn Əfə qala komitetь ergəhendə ojoştorolqan marksizm-leninizm universitetьna qalanьn xedmətьəndərenən, inteiligensianan 750-nən artьq qariza birelgən. Universitettьn VKP(b) tarixь fakul'tetьna qьna 267 qariza alьnьp, bьl fakul'tet tulьhьnsa komplektoval' itelde. Xedmətsəndərđən şulaj uq SSSR tarixь həm filosofia fakul'tettarьna qariza kyp kilə.

Marksizm-leninizm universitetьna qariza birevselərđeŋ 328-e xedmətkərđər, 103-e partia rabotniktarь həm 94-e uqьtьvsьlar, kractar həm inzenerđar. Universitettar uqьrqa telәp qariza birevselərđən 125 keşe juqarь həm 222 keşe urta belemle iptaştar.

Sovet, partia, xuzalьq həm profsojuz ojoşmalarьnьn rabotniktarь horavь bujьnsa universitet ergəhendə şulaj uq ekonomik fakul'tetь ojoştorola.

K. A.

KOMSOMOLDьN MOLOTOVSKI RAJON AKTIVь JьJьLьŞь

15 oktəbrđə buiьp ytkən komsomoldьn Molotovski rajon aktivь jьjьlьşь đur kytərenkelek menən ytte. Jьjьlьşta bətəhe 134 komsomoles qatnaştь. Ularđьn kypselege, bьndaj jьjьlьşta berense tapqьr qьna qatnaşalar. Ular jetəkselekkə kyptən tygel genə kilevse, komsomol ojoşmalarьnьn jəş jetəkseləre. Aktivistar komsomoldьn XIV əlkə konferensiahь jomqaqtarь turahьndaqь VLKSM Əlkə Komitetь sekretarь iptəş Gololobov dokladьn nьqlь iqtibar menən tьnlanьlar.

Prenielə 15 keşe sьqьş jahanь. Ular komsomoldьn jetəksel organdarьna ytkərelgən hajlavđarđan hun, komsomol ojoşmalarьnьn yđ eştəren nisek qajtanan qorovđarь turahьnda həjlənelər. Hajlavđarđan hun ytkən ber aj, buşqa uđmanь. Jəş jetəkselər nьqlь energia menən eşkə totondolar, komsomolestarđь həm jəştərđe proizvodstvo planьn ytəvgə həm arttьrьp ytəvgə *mobilizovat' ittelər*. Staxanovsьlar hanь kəndən-kən ybə. Əfə stansiahьnьn uzlovoj komsomol *komitet*ь sekretarь iptəş Korolev ydenen sьqьşьnda:

«Bəjək Oktəbr revolytsiahьnьn XXIII jьldьq bajramьna əđerlənev ajqanlь bətə komsomolestar đa sotsialistik jarьşqa quşьldьlar. Ular staxanovsьlar xərəkətenen initsiatorđarь bulьp toralar. Komsomoles Burkov, Panin iptəştər proizvodstvo normahьn ytəj almaj inelər. Ə xəđer ular staxanovsьlar. Eş normalarьn 200 protsentqa jetkerep ytəjđər» ti.

PVRZ komsomol komitetь initsiativahь menən zavodta komsomol brigadahь ojoştoroldo. Bьl brigada eş normahьn arttьrьp ytəp, eş əlgələre kyrhətə. Burьs—bьna bьndaj başlanqьslь rajondaqь başqa ojoşmalarqa kyserevđən tora.

Aktiv, VLKSM-đьn rajon komitetь ergəhendəge daimi komissialarđьn eşen nьqlь tənqitkə aldь həm xərbi-fizkul'tura eşenen nasar qujьlьvьn bildələp ytte. Komsomol ojoşmalarьnьn jetəkseləre oborona znacoktarьna norma tapşьrьvda initsiator bulьp tormajđar. VLKSM-đьn rajon komitetь sekretarь iptəş Mullaqulov komsomol ojoşmalarьnьn jetəkselərən xərbi-fizkul'tura eşendə əlgə kyrhətevgə saqьrđь.

Aktiv jьjьlьşь komsomol ojoşmalarьnda bulqan jeteşhedlektərđe bətərəv, xərbi-fizkul'tura eştəren jaqşьrtьv bujьnsa konkret saralar bildələp ytte.

N. Rəfiqov.

FIZKUL'TURA—KOMMUNISTIK TƏRBIƏNEN BYLENMƏĐ ƏLƏŞƏ

(Ađaqь, başь 2-se bittə).

Bьl jaqtan, sotsialistik gosudarstvoda fizkul'turanьn ybeş julь aldaqь ber nisə jьldar əsən aldan hьdьlьp qujьldь.

5 jьldan hun, partianьn XVI sjezьnda Yđək Komitetьn politik otcotь menən jahaqan sьqьşьnda iptəş Stalin, sotsializm tədələşəndəge unьştarqa analiz jahap nigeđendə bylaj tine: «...Bьlarđьn bətəhe eşselər sьjnfьnьn şundaj eş həm konkyreş obstanovkahьn tьvdьra, bьl obstanovka bedgə sələmət həm şat kynelle. Sovettar ilenen qevələn tejeşle juqarьlьqqa kytərevgə həm unь ojoşmandar tarafьnan jahazqan həzymdərđən kykrək kirep haqlavqa bulđьqlь bulqan janь eşselər bьvьnьn ybterevgə məmkinlek birə».

Komsomoldьn «Xedmətkə həm oboronaqa əđer bui» tigən fizkul'tura kompleksьn tьvdьrьv turahьndaqь təqdime iptəş Stalindьn oşo sьqьsьnьn turanan-tura hədəmtəhe bulđь. SSSR-đa fizkul'tura — «berense gosudarstvenьj əhəmiətle» eş ul. Ul xedmətsəndərgə kommunistik tərbiə birevđen bylenməb ələşə bulьp tora, ul bedđen mobilizatsion əđerlegebedđe həm bedđen kommunizm əsən yđ-yđebedđe ajrьmaj kəreşevgə bulqan bətə buldьqlьlьqьbuđđь juqarь kytərə.

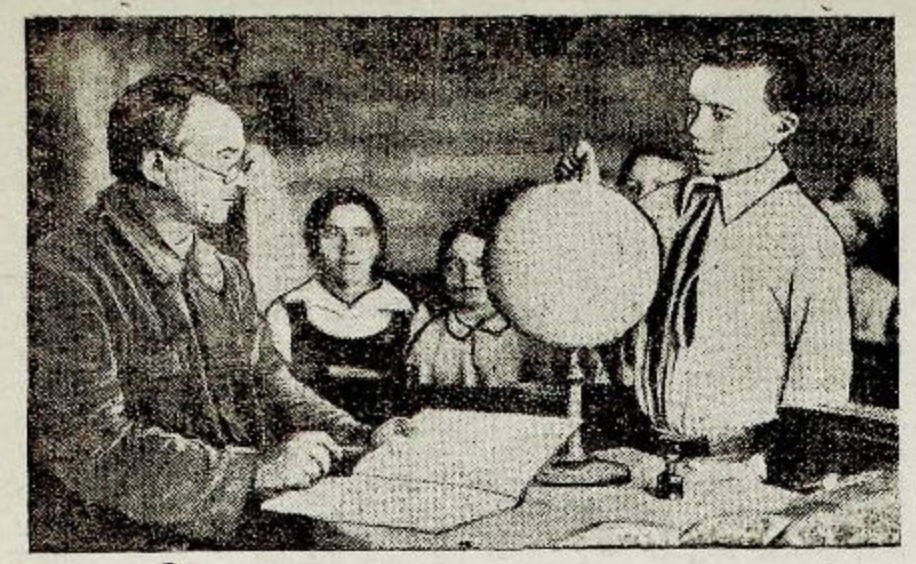
Partianьn həm xəkymətten xəstərlege arqahьnda ilebeđđə fizkul'tura həm sport kyp millionlь massalarđьn tormoş əsən kərəkle nəmələ əjlənə.

Sovet fizkul'turniktarь — juqarь sotsialistik xedmətkə, sotsializmđь yđ-yđen ajamabtan jaqlavqa əđer bulqan sələmət, şat kynelle sovet keşelərə bьvьnь ul.

Lenin həm Stalin tarafьnan ruxlandьrьlqan bьl janь bьvьn yđendə bolem.de tan maturqьlь menən, aqьl saflьqьn kəs həm hələtlek menən, ruxan interestar tərbələgən batьrlьq həm sьdamlьq menən bergə quşa.

G. Zabelin.

Lenin ordenlь Lesgaft ismendəge Gosudarstvo—fizkul'tura institutьnьn aspirantь

Әлшәй районы Яңы Әврүз ТБУМ-нең VI класында география дәресе.

Һүрәттә: Укытыусы иптәш Дәүләтов укыу отличнигы Вафин Рәшиттән географиянан һорай.

М. Савин фотоһы.

★ ★ ★ ★ ★ ★

МӘКТӘПТӘН ХАТТАР

Мин, бөйөк Октябрь Социалистик революцияһының XXIII йыллығын укыуҙа яҡшы өлгәшеүҙәр менән билдәләү өсөн яҡшы һәм отлично укырға йөкләмә алдым. Хәҙер минең бер генә лә кәнәғәтләнмәҫлек билдәһе юк. Мин Капа Карелина һәм Лиза Батаева менән ярышам.

Миңә алгебра дәресе бөтәһенән дә ауырырак. Ләкин, мин был кыйынлыктарҙы ла еңеп сығармын.

Үҙемдең яҡшы өлгәшеүҙәргә ирешеүем, йорт режимын нисек ойоштороуым тураһында һөйләһем килә.

Мәктәптән һуң мин һәр вакыт асык һауала йөрөйөм. Һуңынан дәрес әҙерләргә ултырам. Был вакытта алдан яҙма дәрестәрҙе үтәйем, унан һуң телдән әҙерләнәм. Дәрескә һәр вакыт әҙерләнеп барам, укытыусыларҙың аңлатмаларын ҙур иғтибар менән тыңлайым. Был уңыштарға ирешеү бөтә укыусыларға ла мөмкин.

Кузнецова Нина.

Крекинг-заводы, 53 мәктәптең 8 „Б“ класы укыусыһы.

* * *

Үҙған йылды беҙҙең V класс беренсе урында торҙо. Класта бер генә артта калыусы ла юк ине. Шулай итеп 1939—1940 укыу йылын 100 процентлы өлгәшеү менән тамамлап бөтәбеҙ ҙә VI класка күстек.

Ләкин яңы укыу йылында инде һөҙөмтәләр бөтөнләй башкаса. Бер айҙа беҙҙең класта насар билдәһе алыусы 19 бала бар.

Быныҡ сәбәбе нәмә лә һуң?

Күп балалар йәйге уйынкөлкөләренән айырыла алмайҙар. Әгәр теләк булһа, баҫылып эшләһәң, бөтә дәрестәрҙе лә теүәл үтәһең укыу һәр кемгә лә еңел буласаҡ.

Укыуҙа артта калыуҙа бынан башка сәбәптәр ҙә бар. Мәҫәлән, Чернобровкина Нина үҙған йыл яҡшы укыусыларҙан һанала ине. Ә быйыл тарих буйынса насар билдәһе алды. Ләкин бында ул ғәйепле түгел, уның әсәһе ғәйепле. Сөнки ул уны баҙарға, шулай уҡ магазиндарға йөрөтә. Шуға күрә Нина дәресен әҙерләй алмай.

Был етешһеҙлектәр ашығыс бөтөрөлөргә тейеш. Беҙҙең класс укыусылары Октябрь байрамына тиклем насар билдәләрен төҙәтеп, мәктәптә беренсе урынды алыу менән каршыларға тейештәр.

Сенцова Лена.

Крекинг заводы 53 мәктәптең VI „Б“ класы укыусыһы.

—◆—

Dram tyңәrәk jaqşь eşlәj

Өfө kooperativ texnikumьndaqь dram tyңәrәge jaqşь eşlәj. Tyңәrәk menәn komsomolka iptәş Miңnevajeva jetәkselek itә. Bьjьl tyңәrәk N. Qәripten «Alma»-hьn, M. Әmirden «Jәdәs» pjesalarьn qujdь.

Хәҙер tyңәrәk Октәвr bajramьnьң XXIII jьllьqьna dur әderlek әlьp barь.

M. Tazievь.

JӘŞ EŞSELӘR BER NISӘ PROFÉSSIAOQA EJӘ BULALAR

Sovet jәştәrenең initsiativalarь hәm energialarь sikhed dur. Sovettar Sojuzьnьn bөtә mөjөştөrendә komsomolestar, jәştәr Oktәbr aldь jarьşьna quşьlьp, proizvodstvola gyzәl eş өlgөlәre kyrhәtәlәr.

Өfө Krekiŋg-zavodьnьң mixaniceskі masterskojьnda eşlөvse jәş staxanovsь iptәş Bobrovtь alьrqa bula. Ul ber adnanan birle xedmәt jeteşterevsәnlegen 3-4 tapqьrqa arttьrьrqa mөmkinselek birә torqan Gukko şalnerdarь frezerovkahьn ydlәşterev өbtөndә eşlәj. Ul Oktәbr bajramьna tiklem bьl este tulьhьnsa ydlәşterev jөkləmөhen aldь.

Iptәş Bobrov ike professianь: slesar', frezerovşcik eşen ydlәşterde. Eş kyp bulqanda ul ike frezer stanogьnda eşlәj. Sentәbr ajь proizvodstvo planьn ul 163 protsentqa ytәne.

Iptәş Mьjsenko jetәkselek itkәn prorab ucastkahьnda malәr eşen өjrәnevselәrdәn Askarov hәm Sitdiqov iptәştәr proizvodstvola juqarь kyrhәtkestәr birәlәr. 25 santimetrlь tar stena arahьn bujavqa xattь tәzribәle malәrdәr dә riza bulmajdar. Ә Sitdiqov hәm Askarov iptәştәr bavqa bөjlәnep bьl este srogьnan alda 120 protsentqa ytәnelәr.

N. Krasnov.

—◆—

Komsomolec Okolьzin proizvodstvola staxanovsьl әş өlgөhө kүrhәtә

Komsomolec Okolьzin Nikolaj Budennyj ismendәge kolxozda (Voskresen rajony) ҙur xeҙmәt ырамлылыктары bireүe menәn bashkalarға өlgө kurhәtә.

Iptәş Okolьzin kolxozdьң hәr tөrlө яуаплы эшен kolxoz pravlenieheнәn, brigadirҙan үҙ teläge menәn horap ala hәm alған эшен namыç menәn үtәj.

Urожай йыйнау вактында ла urғыс машинала көндәлек эш normanьn sistematik rәүештә 150 protsentka eterep үtәne. Xәҙerge көндә ul Oktәbrь aldы ярышына kushylyp, gosudarstvoға иген тапшырыу буйынса транспорт бригадаһында ла яҡшы эш күрһәткестәре бирә.

Kolxoz pravleniehe Октябрь байрамының XXIII йыллығы көнөндә бүләкләү өсөн күп кенә алдынғы kolxozniktarҙы bildәlәne. Улар араһында комсомолец иптәш Окользин да бар.

Башка комсомолецтар һәм союздан тыш йәштәр ҙә уның өлгөһө буйынса Октябрь алды ярышына кушылып, үҙ постарында яҡшы күрһәткестәр бирәләр.

С. Макарский.

—◆—

Xeđmәt dissiplinahь nasar bulqan kolxozda

Miрkә rajonь, Kujbьşşev ismendәge kolxozda tuŋqa hөrөv ni barь 28 protsentqa qьna ytәlde. Tuŋqa hөrөv eşenең şulaj antta qalьvьna sәbәp bulьp traktordardьŋ nьqlь eşlәj almavdarьnda hәm kolxozniktar arahьnda xeđmәt dissiplinahьnьŋ nasar bulьvьnda. Bьl kolxozda 3 traktor eşlәj. Ular hәr kendө 27 gektar jer hөrәhe urьnqa 8 gektar qьna hөrөp kөndәlek normanь 29 protsentqa qьna ytәjdәr. Traktordar kүp vaqьt vatьlьp, tik toralar.

Tuŋqa hөrөv eşendә eşlәgәn Soltanov Zakir hәm Soltanov Mullaxmәttәr 25 sentөbrdә eş taşlap, Mәnәvezgә bađarqa kitәlәr. Oşo hөđөmtәlө 6 at kөn bujь tik torđo.

Komsomol ojoşmahь bьl mөhim eştәn sitta tora. Komsomoles-agitatordar kolxozniktar arahьnda politikaŋlatьv eştәre alьp barmajdar.

Imaş.

—◆—

Mәlәvez jьlqahьnda plotina

Mәlәvez. Posjolktan 6 kilometr alьslьqta, Mәlәvez jьlqahьnda «Smьjcka» kolxozьnьŋ hьv tirmәne eşlәj, ә Mәlәvezgә jetergә ber kilometr samahь jer qalqas jьlqalaqь hьv juqqa sьqa. Rajon sovetь başqarma komitetь tarafьnan tөđөlgөn komissia bьl jьlqanь tikşerep, urьŋ hьvь tupraq qatlamdarь arqьlь Qaran jьlqahьna quşьla, tigөn hөđөmtәgә kilde. Komissia, hьv Qaran jьlqahьnьŋ elekke urьnь bujlap Mәlәvez jьlqahьna qojhon өsөn, Mәlәvez posjolkahьnan tybәnerәk, Qaran jьlqahьna plotina tөđөrgә tәqdim itte.

Rajon sovetь başqarma komitetь komissianьŋ tәqdimen raьanь. Iŋ đur sooruzenie—đur plotina Mәlәvez jьlqahьna, ә өstәlmә sooruzenielәr—bәlәkәj plotinalar Qaran jьlqahьna hәm urьŋ elekke ruslahьna halьnasaqtar.

Olo plotinalar ođonloqo 60 metr, bejeklege 2,5 metr hәm kiŋlege 6 metr bulasaq. Bođđo hәm artьq hьvđь jeвәrev өsөn plotinanьŋ 7,5 metr kiŋlegendә şlyzь bulasaq. Hьv jьjьmь buldьrьv 50 meŋ humqa tөşөsәk.

Bьl eş 13 oktәbrđә başlandь. Ūnda 250 keşe qatnaştь hәm ularđьŋ 200-đәn artьqь komsomolestar.

ФУТБОЛ

Сезон ябылды

13-сө октябрҙә, Өфөнөң „Динамо“ стадионында йәйге сезон ябылыу уңайы менән һуңғы футбол матчы булды. Бында Башкортостан кубогын алыусы „Локомотив“ командаһы менән, стадиондың хужалары—кала кубогын алыусы „Динамо“ командаһы осораштылар.

Уйын кызыу барҙы. Локомотивсылар уйындың беренсе минутында ук инициативаны үҙ кулдарына алып, күп тә үтмәҫтән „Динамо“ капкаһына бер туп индерҙеләр.

Икенсе таймда динамосылар иҫәпте тигеҙләнеләр. Уйын 1:1 иҫәбе менән тамамланды.

—◆—

Ворошилов исмендәге кросс

Ошо көндәрҙә генә Өфө калаһының үҙәк ял паркында Ворошилов исмендәге кросс булып үтте. Кросска Өфө калаһы мәктәптәренең укыусылары һәм техникум студенттары катнаштылар.

Кросста командалар беренселеген строительный техникум, икенсе урынды 1-се һанлы мәктәп һәм өсөнсө урынды 17-се һанлы мәктәп алды.

Индивидуаль беренселекте ирҙәрҙән строительный техникум студенты Фәрифуллин, кыҙҙарҙан 1-се һанлы мәктәп укыусыһы Соколова иптәштәр алдылар. Иптәш Фарифуллин 1000 метр араны 3 минут 38 секундта, иптәш Соколова 500 метр араны 1 м. 48,4 секундта үтте.

Икенсе урынды строительный техникум студенты Ипатов, Есткина иптәштәр алдылар.

Был кросс, уңыштар менән бер рәттән мәктәптәрҙә һәм техникумдарҙа физкультура эшенең түбән дәрәжәлә булыуын күрһәтте. Миҫал өсөн ошоларҙы күрһәтеү ҙә етә. ГТО значогына норма тапшырыуҙа катнашлык иткән 50 кешенән бары 6 кеше, БГТО значогына норма тапшырыуҙа катнашлык иткән 209 кешенән 45 кеше генә йөгөрөү буйынса норма тапшырҙы. Калғандары нормаларын үтәй алманылар.

Кайһы бер мәктәптәр, мәҫәлән, 64-се һанлы мәктәп кросска 150 укыусы урынына, бары 14 укыусы ебәргән. Уларҙың береһе лә йөгө рөү буйынса норманы үтәй алманылар.

Был факттар, мәктәптәрҙә физкультура менән йомшак шөғөлләнеүҙе, физкультура ойошмалары етәкселәренең эшлекһеҙлек күрһәтеүҙәрен тағы ла бер кат асыклайҙар.

Б. Абдул.

Vaqьtlь redaktor:
X. Bәşirov.
Врид. редактора:
Х. БАШИРОВ.

П—1954. Редакция адресы: Өфө калаһы, Володарский урамы № 2. „Октябрь натиск“ типография.

1940 йыл
20 октябрь
йәкшәмбе
№ 111 (1474)
Айрым һаны
10 тин

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

„Ленинсе“ Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

BӨJӨK BAJRAMDЬ JAŊЬ JEŊEVDƏR MENƏN QARŞЬLAJЬQ

Bөjөk Oktəbr Sotsialistik revolytsiahьnьŋ XXIII jьlьŋ bajramь jaqьnlaşa. Beđđeŋ il xeđmətsəndəre bьl gyzəl dətanь jarŋь proizvodstvo өlgəşevdəre, əsagə — vatanqa proizvodstvo byləktəre əderləv menən qarşьlajđar.

Oktəbr aldь sotsialistik jarьşьn ojoştorop jebərev turahьndaqь Beloret metallurgtarьnьŋ saqьrьvьna quşьlьp, fabrika-zavod, kolxoz, MTS eşseləre, kolxozniktar həm bөtə sovet intelligensiahь taqь la jaqşьraq eşləv, jaŋь proizvodstvo өlgəşevđərenə ireşev jөkləmələren aldьlar.

Sotsialistik jarьşqa quşьlqan respublikavьđđьŋ kyp kenə predpriatielere bөjөk bajramqa đur jeŋevdər menən kilələr. Nizne-Trojski sukno fabrikahь sentəbr ajьnda produksia jeteşterev planьn arttьrьp ytəne. Ular, jeŋel promьşlennost' Narkomatьnьŋ kysmə qьđьl bajraqьn yđđərenen quldarьnda nьq totalar. «Başzoloto» sistemahьndaqь altьn priiskalarь altьn sьqarьv bujьnsa tuqьđ ajlьq programmanь artьrьp ytənelər.

Kolxoz, sovxozdarđa sotsialistik jarьş urozaj jьjnavđь uŋьşlь tamamlav, gosudarstvoqa igen tapşьrьv jөkləmənen ytəv, tuŋqa hөrөvde juqarь sьjfatlь itep tamamlav, maldarqa qьşqa jeterlek ađьq əderləv həm ularđь jьlь torlaqtar menən tə'min itev lozungьhь abtьnda udqarьla. Şaran, Dyrtəjlө h. b. rajondarđaqь unarlaqan kolxozdar sotsialistik jarьş nigeđendə avьl xuzalьqь eştəren uŋьşlь tamamlanьlar.

Yđenenŋ uqьvьn, tərbiəvi eşen, eşse həm krəbtiəndərđeŋ xeđmәttəre menən bergə bəjləp alьp barьvsь Lenin—Stalin komsomolь clendarь həm jəş jegettər, qьđđar sotsialistik jarьştьŋ başьnda toralar.

Өfө jađьv maşinalarь zavodь komsomolestarь jarьştь ojoştorovsьlar bulьp toralar. Komsomoles, slesar' iptəş Zajtsev eş normahьn sistematik rəveştə 160 protsentqa ytəj. Bьl zavodtьŋ komsomolestarь Oktəbrđeŋ XXIII jьlьq bajramьna arnap, plandan tьş 5 jađьv maşinahь əderləjđər. Ular bьl eşte eş səqətenən tьş, kstəren başqaralar.

Өfө Kreking-zavodьnьŋ mexaniceski masterskojь staxanovsьhь komsomoles iptəş Bobrov ber hisə professiaqa ejə buldь. Ul sentəbr ajь proizvodstvo programmahьn 163 protsentqa ytəne. Oktəbr sotsialistik jarьşьna quşьlьvsь, Өfө vagon depohь slesardəre ike tuqan Rasskazov Fjodr həm Pjotr eş kenən tьqьđlap vagondardь tid remontlavqa ireştelər. Maşinist - krivonoses Kuznetsov avqust həm sentəbr ajđarьnda qьna 4599 kilogram jaqьvlьqqa ekonomia jahanь.

Ləkin bьl uŋьşlьqtar qьna beđđe qənəqətlənderə həm tьnьslandьra almajđar. Jarьştь artaban jəjelderev, unь massovьj jarьş itev, aldьnqьlardьŋ təzribələren başqalarqa kyserev komsomol ojoşmalarьnьŋ təp burьsь hanala.

Ləkin qajhь ber predpriatielərđeŋ komsomol ojoşmalarь jarьş menən tejeşensə jetəkselek itməjđər əle. Respublikanьŋ iŋ ere predpriatielərenən hanalqan Işembaj, Tujmazь neft' promьjslolarь, Өfө Kreking-zavodь, PVRZ həm başqa predpriatielər proizvodstvo programmahьn ytəvđə artta qalalar. Işembaj neftseləre neft' sьqarьv bujьnsa 8 ajlьq planь həm sentəbrđeŋ 25 kөnlөk planьn ni barь 63,3 protsentqa qьna ytənelər.

Respublikala avьl xuzalьqь eştəre həm gosudarstvo aldьndaqь jөkləmələrđe ytəv bujьnsa la ser'joz jeteşheđlektər bar. Respublikala 500 meŋ gektarqa jaqьn aşlьq huqьlmaqan, tuŋqa hөrөv planь 39,4 protsentqa qьna ytəlgən.

Komsomol ojoşmalarь bөtə komsomolestarđь həm jəştərđe bьna bьl jeteşheđlektərđe bөtөrөvgə mobilizovat' itergə, bөjөk bajramđь jaŋь jeŋevdər menən qarşьlav өsөn kөrəşergə tejeştər.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ 26 ijyn Ukazь xeđmət jeteşterevsənlegen taqь la kytərevgə jul astь. Burьs—proguldarđь tamьrьnan bөtөrөv, proizvodstvo dezorganizatorđarь menən ajavһьđ kөrəş alьp barьvđan, staxanovsьlar xərəkəte menən jetəkselek itevđən tora.

Sovet jəştəre, bөtə sovet xalqь kevek yk SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ gosudarstvo xeđmət rezervtarь buldьrьv turahьndaqь Ukazьn qajnar xuplav menən qarşьlanьlar. Komsomol ojoşmalarь ucilişcelərđe ojoştorovđa, unda uqьvsьlar komplektovat' itevđə, jaŋь uqьv jьlьna əderlek eşendə partia, sovet, xuzalьq ojoşmalarьnьŋ berense jarđamsьhь bulьrqa tejeş. Bөjөk Oktəbr bajramьn bьl өlkələ lə uŋьşlьqtar menən qarşьlav hər ber komsomol ojoşmahьnьŋ namьslь burьsь hanala.

Hər ber komsomoles, hər ber komsomolka Oktəbr aldь sotsialistik jarьşьnda qatnaşьrqa, proizvodstvola staxanovsьl eş өlgөləre kyrhətergə, yđe artьnan bөtə jəştərđe ejərtergə itejeş.

ҺYPƏTTƏ: (һуллан уңға) Йылайыр район Советы комсомол комитеты секретары А. Щипокина, ВЛКСМ-дың Йылайыр район комитеты секретары Ғ. Исхакова һәм РСФСР Верховный Советы депутаты, Бөтәсоюз ауыл хужалығы күргәзмәһенең күргәзмә комитеты тарафынан Зур көмөш медаль менән наградланған Кандра МТС-ның трактористкаһы З. Фазлыйәхмәтова интәштәр. **Ш. Егоров фотоһы**

ОКТЯБРЬ АЛДЫ ЯРЫШЫ

КОМСОМОЛЕЦТАР АРАҺЫНДА БАЙРАМ АЛДЫ ЯРЫШЫ

8-се март исемдәге тегеү фабрикаһының комсомолецтары Октябрь алды ярышында катнашыусыларҙың авангардында баралар. 3-сө цех комсомолецтары айырыуса өлгөлө эш күрһәтәләр. Барлык 23 комсомолец та нормаларын арттырып үтәйҙәр. Мәҫәлән, комсомолка ин. Афанасьева нормаһын 150 процентка үтәргә тип йөкләмә алғайны, хәҙер ул нормаһын 160—170 процентка үтәй. Комсомолка интәш Вәлиуллина нормаһын 130 процентка, ин. Мардамшина—123 процентка үтәйҙәр. Икенсе сменала эшләүсе комсомолецтар ҙа стахановса эшләйҙәр. Комсорг ин. Шакирова үҙе лә якшы күрһәткестәр бирә.

Б. Әнүәр.

—◆—

Комсомолецтар алдынғы сафта

Малаяз районы, „Восток“ колхозы колхозниктары Бөйөк Октябрь Социалистик революцияһының XXIII йыллығы исмендәге ярышка кушылып, ауыл хужалығы йылын уңышлы тамамлау йөкләмәһен алғайнылар. Колхозсылар ул йөкләмәләрен намыҫ менән утәйҙәр. Хәҙер туңға һөрөү эше бик кызыу бара. Колхозсы комсомолецтар эш нормаһын арттырып үтәйҙәр. Солтан Хәсәнов, Рәхимян Миһранов, Ғафур Ғәрәйев һәм башка күп кенә комсомолецтар туңға һөрөү эшендә эшләп, нормаларын 110—150 процентка арттырып үтәйҙәр.

Роберт Садиков.

—◆—

Доход бүлеү менән каршылайҙар

Бозаяз районының „Алға„ колхозы членлары быйылғы мул урожайҙы вакытында, юғалтыуһыҙ, юғары сыйфатлы итеп йыйнап алыу өсөн большевиктарса көрәшеү аркаһында, быйылғы ауыл хужалығы йылын уңышлы тамамланылар. Бөртөк ашлык культуралары үҙ вакытында йыйналып алынды. Колхоз 5 октябргә государствоға иген тапшырыу, ссуда кайтарыуҙы 100 процентка утәп, район куләмендә беренселекте алды. Был колхоз ауыл хужалығы эштәрен йыл һайын үҙ вакытында тамамлап, күрше колхоздарға ярҙамлаша. Колхоз 10 октябргә иген һуғыуҙы тамамланы.

Туңға һөрөү эше лә кызыу бара. Хәҙер доход бүлеү, малдарҙы кышка әҙерләү эше алып барыла. Колхоз Октябрь байрамын доход бүлеү менән каршылай.

Р. Бикметов.

RAJON KOMISSIAHЬ EŞKƏ BAŞLANЬ

Stərlebaş. Rajonda hənərselek ucilişcelərenə həm fabrika-zavod eşenə өjrənev məktəptərenə uqьvsьlar qabul itөv bujьnsa komissia tөdөldө. Rajon Sovetь başqarma komitetь predsedatele iptəş Soltanov bьl komissianьŋ eşe menən jetəkselek itə.

Komissia eşkə başlanь. Jəştərđən ucilişcelərgə həm fabrika-zavod eşenə өjrənev məktəptərenə uqьrqa jebərevđe horap bik kyp qarizalar kilə. Iŋ berense bulьp xalьq sudь sekretarь Qolməxəmətov qariza birđe. Ul yđenenŋ qarizahьnda oşolarđь jađa:

«Beđgə maxsus belem alьv өsөn sovet xөkymәte bөtə şarttarđь tьvđьrđь. Mine timer jul ucilişcehenə uqьrqa jebərevegeđđe horajьm».

—※—

Timer jul ucilişcehe ojoştorola

Өfө parovoz-vagondar remontlav zavodь ergəhendəge əlegə tiklem jəşəp kilgən FZU, timer jul ucilişcehe itep qajtanan ojoştorola. Ucilişcelə bөtəhe 350 keşe uqьjasaq.

Molotovski rajonьnda, timer jul ucilişcehenə prizьjv ytkərev bujьnsa rajon komissiahь ojoştoroldo. Komissia sostavьna—Molotovski rajispolkom predsedatele Kirillin, VLKSM-dьŋ Molotovski rajon komitetь sekretarь Mullaqulov, PVRZ zavkomь predsedatele Makarov iptəştər inələr.

Agitatorǫa jarđamǫa

FƏNDEŊ DINGƏ QARŞЬ KӨRƏŞE

Amerikanьŋ berense eşselər, delegatsiəhь menən bulǫan ataqlь besedahьnda iptəş Stalin bьlaj tine: «...Dini xөrəfəttər fəngə qarşь baralar, sənki hər ber din — fəngə qapma-qarşь ber nəmə».

Din həm fən ber-berehe menəŋ hьjьşa almajđar, ular —polystar. Berensehe məǫnəheđ, ber nəməgə lə nigeđlənməgən fantazia, sxolastikaǫa həm aldavǫa nigeđləngən. Ikensehe fakttarǫa, tormoştьa bulǫan vaqiqalarǫa, beđđeŋ kyđ aldьbьđđa bulǫan həm hər kөn tojǫan nəmələrgə nigeđləngən. Ьsьn kul'tura həm fən sirkəv mrakobesiahь menən his ber vaqьtta la hьjьşa almajđar.

Din hər vaqьt eksploatatorđar sьjnfь өsөn keşelərđe qol itev qoralь bulьp xeđmət itte. Pomeşciktar həm kapitalistar dîn həm unьŋ xeđmətşelәre jarđamьndə xeđmətsəndər arahьndə qurqьv tarattьlar, «qurqьnьslь sud» menən qurqьttьlar həm tьnьslanьrǫa saqarđьlar. Dindeŋ sots'al tamьrđarь keşene keşe tarafьnan eksploatatsialavǫa, irekheđləvgə nьq bəjləngəndər. Burzuaz obşçestvo tөđeləşө dində yđeneŋ iŋ nьq bulьşsьhьn taba.

«Barlьq xəđerge dindərđe həm sirkəvđərđe, barlьq hər tөrlө dini ojoşmalarđь marksizm hər vaqьtta, burzuaz reaksianьŋ eksploatatsianь jaqlavǫa həm eşselər sьjnfьn tilertevgə xeđmət itevse organdarь, tip qaraj» (Lenin XIV t. 68-se bit).

Din menən bulǫan bik kyp bəreleştərendə fəndeŋ hər vaqьt jeŋep sьqqanlьqьn tarix kyptən yk isbat itte. Fən din qarşьhьnda ber vaqьtta la sigenmәne, şul uq vaqьtta, sirkəv həm ruxaniđar fən qarşьhьnda jөđər tapqьr jeŋelep qaldьlar.

1500 jьldа genial' astronom Nikolaj Kopernik qojaş həm planetalar jer tirəhendə əjlənməjđər, ə, kirehensə, jer yđe planetalar menən bergə qojaş tirəhendə əjlənə tigən fekerđe berense bulьp əjtte. Bьl feker ul vaqьttaqь dingə qatь udar jahanь. Sənki sirkəv, donjanьŋ alla tarafьnan iŋ həjəlgən өlөşө—jer, beđđeŋ planeta sistemahьnьŋ urtahьnda tora tip өjrətə ine.

Sirkəv Kopernikqa ajavhьđ rəveştə taşlandь həm unьŋ jer həm donja turahьndaqь fənni kitabь bөjөk qalimdeŋ nəq ylgən kөnəndə sьqtь, tik şunьŋ өsөn genə Kopernik jazalap ylterevđən qotoldo.

Popovşcina javьzlьqьnьŋ ođon isemlegendə genial' filosof həm sirkəvgə qarşь revolytsion kөrəşşe Dzordano Brunonь jandьrьv ajrьvsa asьq fakt bulьp tora.

Unьŋ turahьndа Fridrix Engel's əjtkənsə, «qalimlek, rux həm xarakter gigantь»—Brunonьŋ tormoşo qьđьqlь həm өlgө alьrlьq. Brunonь bik jəşləj genə sirkəvgə birđelər, ul unda dindeŋ bөtə sereklek həm fal'ştarьn astь. Bruno allaqa baş ejgən xəldə xeđmət itev urnьna, ul ateizmqa ygetləj başlanь. Bruno 28 jəşendə monastьjrđan qasa həm matematika, filosofianь həm astronomianь өjrənevgə birelə. Unьŋ fəndeŋ din menən kileşə almavьn isbat itkən həm donjanьŋ jaratьlьvь turahьndaqь bьblej «uceniehe»nən kөlgən kitaptarь bere artьnan ikensehe sьqa başlanь.

Vlastan həm sirkəv tarafьnan eđərləngən Dzordano Bruno Italia, Germania, Fransia həm Anglia bujьnsa kysep jөrөj. Ul 1592 jьldьŋ 23 majьnda Venetsiala qulqa albna həm tөrməgə ultьrtьla. Bruno jeteŋ jьl tip əjterlek tөrmələ ultьrđь, unь jьrtqьstarsa jazalanьlar. Unan yđeneŋ «ađqьŋlьq xəleŋən» qajtьv өsөn xalьq aldьnda təvbə iteven talap ittelər. Unь sixьrsьlьqta həm ibliste jaqlavđa vəxşidərsə qəjeplənelər.

Brunonьŋ təvbə itevđən baş tartьvьn işetkəndən huŋ, Rim papahь Kliment VIII iŋ kyrnekle poptarđьŋ qədəttən tьş jьjьlьşьn saqьrđь. Avьr qazaptar arqahьnda jonsoqan Bruno bьqavlanqan xəldə ular aldьna babtь. Unan huŋqь tapqьr yđeneŋ bşanqan fekerenən kire qajtьvьn talap ittelər. Bruno yđ hyđendə nьq torđo. Sirkəv bьl bөjөk filosoftьŋ batьrlьqьn jeŋev өsөn kөshөđ bulьp sьqtь.

Sud Dzordano Brunonь tereləj jandьrьrǫa tip qarar sьqarđь. Prigovorđь tьŋlaqandan huŋ, ul sudjalarǫa tybəndəge hyđđər menən mөrəzəqət itte:

—Min heđđeŋ xөkөmөgeđđө tьŋlaqanqa qaraqanda, heđ mineŋ өbtөmdən prigovorьqьđđь đur qurqьv menən sьqarahьqьđ.

1600 jьldьŋ 17 fevralendə Rimdəge Səsəktər majđanьnda kostjor əđerlənə. Ojazaplanqan Bruno unьŋ өbtөnə kytərelə. Ul həjləj almahьn өsөn, unьŋ telen kləsçələr menən qьbtьralar. Ut jalqьnlanьp jana başlaqandan huŋ, uqa tөre kilterələr. Ul poptarǫa jerənep qərəj đa əjlənə həm kiləsək bьvattarđьŋ unьŋ eşen—dingə, sirkəvgə, tupablьqqa, dini xөrəfəttərgə qarşь kөrəşen adaqьna tiklem alьp barьp sьqarasaqtarьna nьq bşanqan xəldə ylə.

Gyzəl italian matematigь həm astronomь Galileo Galilejgə lə (1564 — 1642 jь) sirkəvselərđeŋ şunan kəm bulmaqan qotoronqan qarşьlьqtarьn jeŋep sьqьrǫa tura kilde.

Galilej jəşəgən vaqьtta poptaŋ dingə bşanьvsьlarǫa fən menən şөqөllənevđe tьjqajnьlar, yđđərenen eştəre menən bibliaŋь, təbiqətkə qarata dinsə feker jөrөtevđe juqqa sьqarqan qalimdərđe bөtə jaqlap eđərlənelər, travit' itlelər. Galilej Kopernikt̀ьn jer qojaş tirəhendə əjlənep jөrөj, tigən uceniehen qьjьv həm nьqьşmalь rəveştə alqa jebərđe həm jaŋь isbattar menən nigeđləne.

Galilej 25 jəşendə professor buldь. Ul mexanikala, fizikala, matematikala bik kyp jaŋь qaraştar əjtte həm yđe kyđətevđər, təzribələr alьp barьp, ularđьŋ dөrөbləgөn isbat itte. Galilej teleskoptь havaqa berense bulьp jynəltte. Bьl apparattь ul yđ qulь menən eşlәne.

Sirkəvselər Galilejđeŋ jaŋь fənendə dinde jemerev sene kyrələr. Qalimgə hөzym itevđər başlana. Ul vaqьtta Jevropala sirkəv bөtөhenən də kөslə bula həm yđeneŋ doşmandarьn ajavhьđ jazalaj. 1616 jьlda Galilejđe Rimdəge sirkəvi sudilişcehenə sudqa saqьralar. Ylem jazahьna tarttьrьv menən qurqьtьp, uqa yđeneŋ uceniehenən kire qajtьrǫa bojoralar. Ul vəqđə birə, lөkin tikşerenevđəren alqa jebərevendə davam itə.

Şunan huŋ başьnda Urban VIII torqan Rim ruxaniđarь bөjөk qalimdən ys albrqa qarar itələr. Jetmeş jəşlek Galilejđe jazalajđar, doprostar menən intekterələr, unь tirgəjđər. Uqa ike juldьŋ berehen: jəki kostjorđa jandьrьlьp ylterelevđe, jəki yđeneŋ uceniehenən baş tartьvđь hajlarǫa quşalar.

Qjazaplanqan Galilej sigenergə məzbyr bula. «Təvbə» itev 1633 jьldьŋ 22 ijynendə bula. Galilej sirkəvđəge xalьq aldьnda ber qat kyldəktə, jevangeligə tajanьp teđləngən xəldə, jazalavsьlar tarafьnan jađьlqan təvbə itterev telmәren uqьj.

Ləkin, «təvbə itev»gə qaramabtan, Galilej yđeneŋ fənni eđlənevđəren huŋqь kөndərenə tiklem davam itterə. Unьŋ huŋqь jьldarđaqь xeđmәte N'jutonqa tanьv kөsө zakonьn asьvqa jarđam itələr.

Bik boronqo zamandarđan uq sirkəvselər qalimdərđe sixьrsьlьqta, iblis menən bergəlәşep eşlәvđə qəjeplәp, ular asqan hər ber jaŋьlьqlь ştьjktar menən qarşьlanьlar. Ləkin şul uq vaqьtta bed ikense nəmәne lə kyrəbeđ. Asьlqan tege jəki bьl jaŋьlьq bөtə donjala tanьlha, mrakobestar qөjroqtarьn qьbtьlar həm ьsьn barlьqtьŋ kyđ saqьldьrqьs jaqtьlьqtarь qarşьhьnda sigendelər.

Tarix astronomik ucenie өsөn kөrəştə bik kyp bөjөk aqьldarđьŋ hələk bulьvđarьn belə. Həm kyptən tygel genə əle poptar ike jөđlələnep, ьsьnlap əjtkəndə, bibliа menən astronomia arahьndа ber nindəj đə qarşьlьqtar juq həm bulmanь tinelər. «Donjanь jaratьv» kөndəre, jənəhe, beđđeŋ jabaj kөndərebeđ tygel, ə ular hər berehe milliondar həm unan da kyberək bulǫan «alla» jьldarь tinelər.

Xatta Franklin tarafьnan jəşen qajtarqьs ujlap sьqarьlqandan huŋ, 1752 jьlda, poptar jəşengə qarşь kөrəştə kolokol tavьşьn artьq kyrep, bьl «iblis instrumentьn» qullanьvǫa bik ođaq vaqьt qarşь kildelər. Lөkin ađaq kilep ular sirkəv manaralarьnьŋ tybələrenə jəşen qajtarqьs quja başlanьlar.

Tərən ujlavsь—materialist, jəndeŋ ylməvselege həm əxirət tormoşo turahьndaqь dini əkiəttərđe berense bulьp kire qaqьvsьlarđan berehe — Uriel' Akostanьŋ ylevenə bьjьl 300 jьl tuldь. Akosta jevrejđərđeŋ allaqa bşanьvđarь, psixik avrьv, tilerev formahьn alqan dini fanatiktar arahьnda buldь.

Ravvindar Akostanь sinagogtan həm obşcestvonan ajьrđьlar, uqa qarşь, xatta, unьŋ menən tuqandarьn həjləşterevđe lə həm uqa qaravđь la tьjqan, bik qatь bojkot iqlan ittelər. Ləkin bьl batьr Akostanь tuqtata almanь. Ul təvlə jahyđ dinenə qarşь, unan huŋ xristian dinenə həm bөtə başqa dindərgə qarşь sьqtь.

Akostanь fanatiktar qulqa alalar. Qibađətxanala unь jarttlaş jalanqas xəlendə huqtьralar. Ađaqtan ul tuptaqa jata, həm bөtəhe lə unan aşa atlap qibadətxanaran sьqalar. Akosta bьl xurlьqtarqa tyđə almaj həm kyp tə ytməbtən yđen-yđe ylterə.

Dini durmandarđьŋ jөđөn ajrьvsa qьjьv faşlavsьlar safьna iŋ bөjөk qalim—təbiqətte hьnavsьnь—fəndeŋ batьr keşelərenən berehe Carl'z Darvindь inderergə kərək.

1859 jьldьŋ nojəbrendə Darvindьŋ atlaqlь kitabь «Kyrneştərđeŋ kilep sьqьvь» tigən kitabь donjaqa sьqtь. Kitapta ter təbiqət turahьnda dini-biblej qaraştarьn tulьhьnsa jemerevse ucenie jađьlqajnь. Dinselər dindeŋ bөtə terəktərena darvinizmdьŋ udar jahavьn şunda uq ajlanьlar.

1860 jьlda engliz jepiskopь Uilberfors Darvinqa həm unьŋ uceniehenə qarşь qatь sьqьş jahanь. Jepiskop darvinizmqa «izge jađьvđarǫa həm allanьŋ serđərenə qarşь kilə, donjanь tьvđьrьvsьnь juqqa sьqara həm unьŋ danьn juqalta» tip taşlandь. Ojalimde ajavhьđ rəveştə travit' itev başlana.

12 jьldan huŋ Darvindьŋ «Keşeneŋ kilep sьqьvь» tigən jaŋь kitabь sьqa, bьl kitabьnda avtor keşelər alla tarafьnan jaratьlqan tigən dini əkiəttərđe juqqa sьqarə.

Dinselərđeŋ asьvьnьŋ həm jьttqьslanьvьnьŋ sigе bulmaj. Darvindь ular sixьrsь tip jađđьlar, jьjьlьştarđə, sirkəvđərđə, matbuqatta uqa qarşь sьqtьlar.

Poptarđьŋ darvinizmqa qarşь qotoronqan kөrəştəre oşo kөngə tiklem tuqtatьlmaj. Poptar qajhь ber burzuaz ildərđə şuqa əlgəştelər, ularđa darvinizm mөktəptərđa uqьtьlmaj.

Bьna Amerikanьŋ qajhь ber ştattarьnda Darvindьŋ uceniehen, fən bulьvь jaqьnan, keşeneŋ kilep sьqьvьn bibliđəgesə anlatьvđь tanьmaqanlьqь өsөn genə uqьtьv tьjьlqan.

Rossiala Darvindьŋ teoriahьna ejərevselərđən iŋ kyrnekle keşe K. A. Timirəzev buldь. Unьŋ ujđarь həm uceniehe dinselərđeŋ bөtə qatlamdarьnьŋ kyrə almavsьlьqьn tьvđьrđь.

Batşa vlastarь Timirəzevtь student vaqtьnda uq, «allalar xəjləkərlegenən» berense tapqьr kөlgən vaqtьnda uq, travit' ittelər. Timirəzev Darvindьŋ fekerđərə menən bik nьq qьđьqhьna həm yđeneŋ darvinizm jaqlь bulьvьn bөtə keşe aldьnda əjtə. Ul darvinizmqa qarşь keşelərđe gyzəl rəveştə jeŋde həm evolytsion uceniene millionlaqan keşelərgə anlajьşlь jahanь. Timirəzev izad өsөn tulь ireklekte Bөjөk Oktəbr Sotsialistik revolytsiahьnan huŋ qьna hidđe.

Juqarь meje deatel'nosьn tikşerevse—bөjөk I. P. Pavlov beđđeŋ ilebeđđə kemgə bildəle tygel huŋ. Pavlov vitalizmqa, jəqni biologiala həm fiziologiala poptarsa qaraştarǫa kileşevheđ qarşь buldь. Ul fərdə popovşcinьŋ his ber kyrə almanь.

Pavlov uceniehe həm unьŋ fənni eđlənevđərenen hөđөmtələre yđđərenən-yđđəre ateisticnьjđar həm dini əkiəttərgə qarşь jemerges udar jahajđar. Donjanьŋ bөtə ildəre yđđərenen gyzəl aqьl ejələrenen sirkəvđər həm ruxaniđar menən bəreleşevđəren belələr. Bьl bьnan jөđərləgən jьl elek bulǫajnь, beđ bьnь xəđer kapitalistik ildərđə kyrəbeđ.

Tik Sovettar Sojuzьndə qьna, fənni izadtь kөsəjtevgə ajrьvsa unajlь şarttar tьvđьrьlqan urьnda, fənni fekerđeŋ ybeşenə totqarlьq jahav өsөŋ dindeŋ həm sirkəvđeŋ kөshөđ bulǫan urьnьnda, fən nьqьj həm alqa bara.

A. Verbitski.

XALЬQ ŞAQIRЬ MƏZIT OJAFURI

JARLЬ

Qap-qara ikmək aşaj ul, saq tujar-tujmaь qьna,
Adnaqa ber aş aşajdar, ul da şul toqmas qьna.

Biş qaďaqlь byregen jatqan vaqьt jaьtьq itə,
Aьtьna la, өьtənə lə iьke səkmәne jetə.

Nisə jьldarďьŋ bujьnsa ul keşe bəxte өsөn
Kөn, tөn eşləj, jana, tirləj, sarьf itə aqtьq kөsөn.

Bar eşe — şul eş unьŋ, irtə yk torop eşkə kitə,
Şunda la meьken haman da aslь-tuqlь kөn itə.

Ul bisara eşsene bьl «jarlь» tip kəmhetməgeď,
«Hin fəqir, hin jarlь» tip meьkende sitkə tipməgeď.

Keşelekkə, bəndələkkə jarlьlьq birməь xələl*),
Ul qara ikmək uqa əsə hətө kevek xələl.

*) Xələl—zarar.

XƏJAT JULЬNDA

Bulma mə'jys!..[1]) Bul xəďer hər kөn xəjat[2]) huqьşьnda hin,
Ja mөvəffəq bul huqьşta, jəki jən bir şunda hin.

Məqlym ul: donjala bulmaj ьsьn bəxetle, şat keşe,
Bьl fələkteŋ tьrnaqьnan ьsьn və ьsьn azat keşe...

«Kyp tьrьştьm—bulmanь!..» timək[3]) nasarlьq, ul juq eş,
Hin əle haman tьrьş, haman bəxet eďləp huqьş.

Hin xəjat huqьşьnda qəjrət, himməten ithəŋ qoral,
Şөbhəheď qalip bulьrhьŋ[4]); donjala juq his məxal'[5]).

Ьsьn keşelektən itəplənməj torov mazlumhьnьp,
Juq qьna eştərgə lə qujan kevek tik bujhonop.

Ьsьn jəsarət[6]) qarşьhьnda nəmə bar teď sykməgən...
Taqь la' quďqal, taqь la talpьn, əle lə forsat ytməgən!..

1. Ma'jys—өmөtheď.
2. Xəjat—tormoş.
3. Timək—tip əjtev.
4. Qalip bulьrhьn—jeŋerhen.
5. Məxal'—məmkin bulmaqan eş.
6. Jəsarət—batьrlьq.

MIN QAJDA...

Qajďa jarlь, qajďa zarlь, qajďa moŋlolar bula,
Min şular janьnda bulam; ular menən kileşep bula.
Juq ularďa tөrlө qatlam, juq ularďa es sere,
Tьştarь kerle, vələkin juq ularďa es kere...
Juq təkəllef*), juq erelek, ultьrьşahьŋ hin də min,
Juq kyŋel qьrlьr tigən uj, ul jəhəttən min imin...

*) Təkəllef—ləzzətlənev.

M. OJAFURI

— «Vozdanьm hatmam!» tiep ittem jəmin[1]),
«I Məzit, vozdanь hatma, ylhəŋ yl!»

Itke Rossiala batşa samoderzaviehenen qəra reaksiahь ildəge barlьq progressiv kөs өtөnə yďeneŋ avьr qanatь menən baььp torqan ber zamanda, batşa zandarmeriahь hər ber revolytsion kyrneşte, ьntьlьştь bьvьp tonsoqtororqa əďer torqan ber osorďa, «xalьq bəxte өsөn» tip qьsqьrьnьvsь burzuaz millətselər, bişense jьlqь revolytsion kytəreleşten poputciktarь, xalьq interestarьn hatьp, reaksia jaqьna kyskən ber vaqьtta, Məzit Ojafuri vozdanьn hatmaьqa, tura juldan sьqmaьqa tip ant itte. Revolytsion kytəreleş joqontoho menən qanatlanqan jalqan xalьqsьlar, millətselər reaksia şarttarьnda yď idealarьnan baş tartьp, kөrəştən qul heltəp, өmөt өďөp «tьnьs jəşəv»gə kyshələr, Məzit Ojafuri «Jondoďon, bəxten tabьvďan ďur өmөtən өďmәne» («Өmөtən өďmәne» şiqьrь). Ojafuri xalьqtь jaqşь tormoşqa ireşevďən өmөt өďmәtkə, unьŋ өsөn kөrəşergə, bьl julda ьsьn kөstө kyrhətergə, quďqalьrqa saqьrďь, xalьqtь kөrəşkə ruxlandьrďь, dərtlənderďe:

«Kyp tьrьştьm — buimanь!.. timək[2]) nasarlьq, ul juq eş,
Hin əle haman tьrьş, haman bəxet eďləp huqьş.
Ьsьn jəsarət[3]) qarşьnda nəmə bar teď sykməgən...
Taqь la quďqal, taqь la talpьn, əle lə forsat ytməgən!..»

Bьl juldar, qatь, reaksiaqa, politsia tarafьnan tuqtavhьd eďərlənevenə qaramaьtan, Ojafuriďeŋ yď idealьn boďmaj, nьq haqlavьn, alqan julьnan tajpьlmavьn, bəxetle tormoşqa ireşevďən өmөt өďmәven, xalьq bəxte өsөn kөrəştən sitkə kitmәven asьq kyrhətələr.

Tormoştoŋ barlьq avьr baьqьstarьn yďe tatьp ytkərgən Ojafuri hər vaqьt xeďmətsən xalьq menən bergə buldь, jarlьlarďьŋ qajqьhьn urtaqlaştь, moŋon jьrlanь. Ojafuri yďeneŋ hər ber өbәren xalьqtьŋ hьqьranqan jөrəgenən alьp, yď jөrəgeneŋ qanь menən jaďďь. Unьŋ өbərďəre xalьqtьŋ mөqəddəs ьntьlьştarьn — unьŋ avьr, ьďalь, qajqьlь tormoştan qotolop, rəxət tormoşta jəşəv teləgen saqьldьrďь. Şuqa kyrə Ojafuriďe hәm unьŋ өbərďəreŋ xalьq jarattь, jaqьn kyrďe, ular xalьq өsөn qimmətle bulďь.

Ojafuri bajďarďьŋ, kapitalistarďьŋ xeďmətsən xalьqtь ajavhьd eksploatatsialavьn, talavьn faş itevďən ber genə minutqa la tuqtamanь. Ul jarlь xalьqtьŋ ni tiklem avьr tormoşta jəşəven, jaqşь, bəxetle tormoş kərəklegen yďeneŋ hər ber өbəre hajьn kyrhətte, əjtte. Ləkin bьl jaqşь, bəxetle tormoşqa ireşevďeŋ dөrөb julьn Ojafuri belep jetkerə almanь. Şulaj ďa ul bьl juldь tuqtavhьd eďlәne. Bьl kəmselegenə qaramaьtan, bajďarďьŋ xeďmətsəndərďe eksploatatsialav, talav ibəbenə bajьp, jaqşь tormoşta jəşəvďөren həm şul hөďөmtələ jarlь xalьqtьŋ as, jalanqas, avьr tormoşta jəşəven hər ber өbəre hajьn kantras rəveştə birep, jaďьp, Ojafuri yď өbərďəre menən xeďmətsən massalarďьŋ revolytsion өďerlənevenə jarďam itte. Ojafuriďeŋ demokratik idealarďь alqa hөrgən izadь xeďmətsəndər anьnda azatlьqqa ьntьlьş ujatьvďa, bəxetle tormoş өsөn kөnөstə jeŋə alьvqa bьşanьs tьvďьrьvďa, batşa samoderzaviehenə, iďevselərgə, eksploataторďarqa qarata xeďmətsəndərďəge protestь kөsəjtevďə, jarlьlar massaььn revolytsion julqa etərevďə, his şikheď, ďur rol' ujnanьlar. Ojafuriďeŋ bөjөk Oktəbrgə tiklem dəverďəge izadь şul jaqь menən qimmətle lə.

Berense bөtə donja imperialistik huqьş başlanqas, Ojafuri bьl huqьşqa asьqtanasьq qarşь sьqtь, unьŋ imperialistik xarakterьn, talavsьl maqsattar өsөn alьp barьlьvьn kiŋ massa aldьnda faş itte.

Ojafuri bөjөk Oktəbr Sotsialistik revolytsiahьn ďur şatlьq menən qarşь aldь həm esse-krətьon xөkyməte —Sovet vlasь jaqьna his ikeləneveď, tajşanьvhьd kyste.

Oktəbrďən huŋqь dəverďə Ojafuriďeŋ izadь kiŋ qolas jəjep yьep kitte. Ul xeďmətsən xalьqtьŋ azatlьqqa sьqьvьn, bəxetle, mul tormoşta jəşəven ьsьn kyŋele menən şatlanьp jьrlanь. Xalqьvьďďьŋ hər ber uŋşlьqь өsөn şatlandь, hər ber jeteşheďlege өsөn kөjələnde, həm ul jeteşheďlektərďe bөtөrөrgə saqьrďь. Ojafuri xalьq dөşmandarьn bөtə jөrəge menən kyrə almanь, ularqa qarşь kөrəşte həm xeďmətsəndərďe lə doşmandarqa qarşь kөrəşergə, ьsьn patriot bulьrqa, ilebeďďe nьqьtьrqa saqьrďь.

Batşa Rossiahьnda avьr tormoşta jəşəgən xeďmətsən xalьqtьŋ hьqьranqan jөrəgeneŋ jьrsьhь, bəxetle, mul tormoşlo sovet xalqь şatlьqьnьŋ jьrsьhь Məzit Ojafuriďe tьvьvьna altmьş jьl tulьv kөnөndə xalqьvьď xөrmət menən itkə ala. Xalьq bəxte өsөn qөmөrө bujьnsa arьv-talьvhьd xeďmət itkən Məzit Ojafuri xeďmətsən xalьqtar jөrəgendə jaqtь ibtəlek bulьp haqlanьr.

1) Jəmin—ant

2) Timək—tip əjtev.
3) Jəsarət—batьrlьq.

YƉEM HƏM XALQЬM

Ber aďьm alqa baьam da,
Əjlənəm min artьma,
Qajďa baьqandar ikən tip,
Kyď halamьn xalqьma.
Şul vaqьt min bik juqarь
Qoş kevek osham əgər,
Ə ular haman şulaj
Baьqan urьnda torhalar.

ӨMӨT ӨƉMƏNE

Kypme qəmdər* kyrmənem min,
Kypme jəştər tykmənem,
Kypme tavďar kismənem min,
Kypme hьvďar ytmənem?
Jul avьr buldь şulaj ďa—
Tik jatьp jən tyďmәne,
Jondoďon, bəxten tabьvďan
Dur өmөtən өďmәne!

*) Qəm—qajqь.

MIN VATANSЬ

Sikheď vatansь min
Sovet ile
Bulьv şartь menən ul vatan,
Sovettarqa doşman keşe miŋ:
Doşman, əgər bulha la atam!
Sovet, keşelərďe bөlgənlөkkə
Halqan huqьştarqa qarşь,
Beďďə huqьş marşьnan elek
Ujnalьr solox marşь.
Şuqa qaramaьtan beďgə berər
Doşman başlap hөzym jahaha,
Bereveď ďə tьnьs tora almabьď
Sittən genə qьlьp tamaşa.

Jaďьlьp bөtөrөlməgən şiqьr.

BӨTHӨN HUQЬŞ

Beď irekle, beď grazdan, həmməbeď şat, beď azat,
Tik ana unda haman qan, qurqьnьs, kөn, tөn jehad*).

Bьnda beď keşelek өsөn: «hər kem tigeď bulhьn!» tibeď,
Unda qalalar, avьldar jer menən bulqan tigeď.

Bьnda xөrriət avazь jerďe, kykte janьrata,
Unda beďďeŋ kyp tuqandar tilmerep, telheď jata.

Unda xəsrət, unda qajqь, unda qan, həm kyď jəşe,
Unda mьltьq, unda hөngө, unda tik tup jədrəhe.

Undaqь beďďeŋ tuqandar tup ata ber-berhenə,
Qьrьla unda nindəj jəndər, qandarь jergə heŋə.

Ul tuqandarďьŋ qulьn siseŋ, ular bulhьn azat,
Qьsqьrajьq beď ber julь: «bө thөn huqьş!»... Bөthөn jehad!..

*) Jehad—huqьş.

QЬĐЬL BAJRAQ

Qara hin alqa!
Kyrəmheŋ unda:
Qьďьl bajraqtь
Bujalqan qanqa.

Kөslө eşselər
Kytərgən unь,
Bujalqan uqa'
Şəhittər qanь.

Xөrlөk, tigeďlek
Unьŋ şiqare[1]),
Həmmə bajraqtan
Tora juqarь.

Şunda xəqiqət,
Şunda ьsьn iman[2]),
Quďqal eşselər!
Taŋ qalhьn jehan[3]).

Itkən təzəssem[4])
Xalьqtьŋ kөsөn
Bьl qьďьl bajraq
Şunьŋ bildəhe.

Quďqal, eşselər!..
Doşman jeŋelhen,
Kөs kemdəlegen
Bar donja belhen.

Qara köstərgə
Qarşь torqan ul,
Birďe bьl julda
Million qorban ul.

Bөtə qara kөs
Unan jeŋelde,
Şunьŋ esөn bөgөn
Juqarь elende.

Bөgөn batşa ul
Bөtə donjaqa,
Uqa nindəj kөs
Qarşь tora ala?

Jьqьldь inde
Başqa ələmdər,
Jeŋelde inde
Zalim əďəmdər.

Ej qьďьl bajraq,
Nuŋ bir jehanqa!..
Əjďə eşselər,
Alqa və alqa!..

1. Şiqar—lozung.
2. Iman—bşanьv.
3. Jehan—donja.
4. Təzəssem itkən—kəvďələngən.

ЧЛЕНЛЫК ВЗНОСТАРЫ ЙЫЙНАУЗЫ ТИҘ КӨНДӘ ТАМАМЛАРҒА

Осоавиахим членлары арағында массовый-аңлатыу эштәрен киң йәйелдереү һөҙөмтәһендә Осоавиахимдың кайһы бер район советтары, мәҫәлән: Нуриман (председателе ип. Имаев), Илеш (председателе ип. Фәррәхов) район советтары 1940 йылғы членлык взностары йыйнауҙы 117—120 процентка утәнеләр. Әбйәлилдә лә взнос йыйнау эше тамамланыу алдында тора.

Ләкин, Осоавиахимдың күп кенә район советтары членлык взностары йыйнауҙа эшлекһеҙлек күрһәтәләр. Макар (председателе Окунаев), Сакмағош (председателе Бадыков), Стәрлебаш (председателе Муллағулов) райондарында 1940 йылда бер тин дә взнос йыйналмаған. Молотовский (Өфө) районында ла 50 ойошманың һигеҙендә (кирбес заводы, 7-се һанлы урта мәктәп һ. б.) шулай ук бер тин дә взнос йыйналмаған.

Һөҙөмтәлә, республика буйынса 1940 йылдың беренсе яртыһында взнос йыйнау 32 процентка, ә өсөнсө кварталдың ике айлык планы бары тик 18 процентка ғына утәлгән.

Членлык взностары йыйнауҙың ошондай пасар хәлдә тороуы, оборона эштәрен йәйелдереп ебәреүгә тәъҫир итмәй түгел, әлбиттә. Хәҙер, Осоавиахим членларының хәрби өйрәнеүҙәрен кайтанан короу унайы менән, массовый-аңлатыу эштәре киң йәйелдерелергә һәм членлык взностары йыйнау тиҙ көндә тамамланырға тейеш.

Сафонов.
Осоавиахимдың Башкортостан Үҙәк Советының ойоштороу бүлеге начальнигы.

СТУДЕНТТАР ХӘРБИ ТЕХНИКАНЫ НЫКЛЫ ҮҘЛӘШТЕРӘЛӘР

Башкортостан педагогия институтының хәрби белем кафедраһы уҙенең хәрби эш программаһын хәҙерге заман хәрби искусство һорауҙарына тулыһынса яуап бирерлек итеп яңынан төҙөп, эшкә башланы. Хәҙер институттың 1400-гә якын студенты хәрби эште ҙур кыҙыкһыныу менән өйрәнәләр.

Студенттар, кафедра деканы иптәш Куликовтың төрлө темаларҙағы лекцияларын тыңлау менән бергә, халық геройҙары Суворов, Чапаев, Котовский, Щорс һәм башкаларҙың тормош, көрәш юлдарын өйрәнәләр.

Ошоноң менән бергә улар химик матдәләрҙе, топография, винтовка, рүчной пулемет, кул гранаттары һәм башка коралдарҙың материял частәрен тәрән рәүештә тикшереп үҙләштерәләр.

Күптән түгел генә институттың барлык студенттары катнашлығында поход булып, противогазда 3 километр араны 45 минутта үтеләр.

Физкультура кафедраһы ла уҙенең эшен шактай якшыртты. Һөҙөмтәлә студенттарҙың күп өлөшө ГТО-ның беренсе баҫҡысына нормалар тапшырып, значоктар алдылар. Хәҙер уларҙың күбеһе ГТО-ның икенсе баҫҡысына норма тапшыра башланылар.

Сәйет Халиков.

Өфө балалар техник станцияһында.

Һүрәттә: карт баксасы иптәш Егошин юнат Мансуров Ғәзиф менән алма ағастары ултырта.

М. Спартак фотоһы.

ИГЕН ТАПШЫРЫУ ТАМАМЛАНДЫ

Миәкә районы, М. Ғафури исемендәге колхоз государствоға иген тапшырыуҙы ауыл советы күләмендә беренсе булып тамамланы.

Колхоз сталинсыл мул урожай йыйнап, колхозниктарға аванска иген бүлеп бирҙе. Мең хеҙмәт көнө эшләгән Булатов иптәш авансты беренсе булып алды.

Вәлиев.

15 мең һум доход

«Ҫыҙыл јаг» колхозы (Воскресен районы) вьјыл 3 гектар јәшелсә сәскәјне. Колхоз вьı јәшелсәнән 15 мең һумлыҡ доход алды. Таҫыл 1а 15 мең һум доход көтәлә.

Јәшелсәнән кilgән доходtar kyptән tygel genә kolxozniktarҙың хеҙмәт көнөнә aqsalala avans itep birelde. Хәҙер kolxozniktarqa вәтәһе 3 мең 200 һум avans birelde.

GYZƏL JOMQAQTAR

ARXANGEL. Frunze ismendəge kolxozdьң clendarь (predsedatele iptoş Borodin) Oktəвr aldь sotsialistik jarьşьnda gyzəl uңьştarqa əlgəşteләr. Ular rajonda вerense вulьp 405 gektar tuңqa hərəv planьn tamamlanьlar. Gosudarstvoqa igen, hət, kartof, it həm jeң tapşьrьv plandarь srogьnan alda ytəlde. Bərtək aşlьqtarҙь huqьv tamamlandь, orloq həm straxovoj fondtarь halьndь. Kolxozsьlar xedmət kəndərenə doxod вylergə əderlənələr.

Хәҙer kolxozda, mal torlaqtarьn tөdөv həm jьke torlaqtarqa remont eştere tamamlana. Frunze ismendəge kolxozdьң clendarь вəjək вajram—Oktəвrdeң XXIII jьllьqьn dur şatlьq menən qarşьlajdar.

МАЛДАРҒА ЙЫЛЫ ТОРЛАКТАР ӘҘЕРЛӘНӘ

Үткән йылды „Восток“ колхозында (Малаяҙ районы) малсылыкты үҫтереүгә бер төрлө лә әһәмиәт бирелмәне. Малдарға етерлек тиклем азык әҙерләнмәне, стандарт торлактар эшләтелмәне. Шунлыктан малдар һыуык тейеүҙән һәм азык етмәүҙән үлгеләнеләр. Быйылғы йылда колхозда общественный малсылыкты үҫтереүгә ҙур иғтибар ителә. Хәҙер малдарға йылы торлактар әҙерләү эше алып барыла. Бының өсөн 12 кешенән торған айрым бригада ойошторолдо.

Колхозсылар тауыксылык фермаһы өсөн йылы торлак налғандың һуңында, сускасылык, һарыксылык һәм һөтсөлөк-товар фермалары өсөн торлактар әҙерләй башланылар.

Малдарға йылы торлактар әҙерләүҙә комсомолецтар һәм йәштәр айрыуса актив катнашалар. Хәҙерге көндә һарыксылык һәм сускасылык фермалары өсөн стандарт торлактар һалынып бөтөү алдында.

Садиков.

Туңға һөрөү эше үҙ ағышына тапшырылған

„Кармыш үҙәк“ колхозында (Матрай районы) туңға һөрөү эше үҙ ағышына тапшырылған. Матрай МТС-нан беркетелгән трактордар эш нормаларын үтәмәйҙәр. Тракторист Галанов, Асылов иптәштәр СТЗ тракторы менән сменаға 10,60 гектар һөрөү нормаһын, ни бары 3 гектарға ғына үтәйҙәр

Ошо һөҙөмтәлә 15 сентябрҙән 1-се октябргә тиклем 3 трактор менән ни бары 71 гектар ер һөрөлдө. Был колхоздың комсомол ойошмаһы туңға һөрөү эшен үҙ вактында тамамлау өсөн колхоз правлениеһенә һәм МТС-ка практик йәрҙам күрһәтергә тейеш.

И. Исәнбәтов.

Kolxoz qar totovqa әderlənə

Voskresen rajonь, «Qьdьl jar» kolxozь uzьm вəbьvdarьnda qьş kənə qar totov өsөn şcita әderləv eşen ojoştordo. Bьl eştə kolxozniktardan I. Il'jasov, M. Niqmətullin, A. Xəlitov iptəştər ajrьvsa jaqşь eşlәp, ular hər qajnьһь ikeşər jөd şcita әderlənelər.

Səjet.

FIZKUL'TURA-SPORT EŞTƏREN BOL'ŞEVIKTARSA QAJTANAN QORORQA

Partia һәm Sovettar хөкүмәтенең ediekle xəstərlek kyreve menən вeddeң ilebeddə fizkul'tura һәm sport eştəre yьə һәm kiңəjə.

1940 jьl esendə Başqortostanda fizkul'turanьң 800-dən artьq tyвəndəge kollektivtarь yвep вьqtьlar. Fizkul'tura menən şөqөllənevselərdeң hanь ytkən jьlqa qaraqanda 25 meң keşegə yвte. 60 meң keşene esenə alqan 126 tərlө massovьj-sport saralarь ytkərelde. Iң jaqşь sportsmendar, GTO znackistarьnan 670 keşe fizkul'turanьң tyвənge ojoşmalarьna овşcestvennьj eştərgə kildelər.

Bьjьl 26 meңdən artьq keşe BGTO һәm GTO znacoktarьna normalar tapşьrьvqa ьlьqtьrьlьp, ulardьң 500-dən artьqь GTO-I, GTO-II jaңь znacoktarь menən nagradlandьlar. Lәkin вьlar dur eştең вaşlanqьstarь qьna əle.

Xəderge xalьq-ara овstanovka вeddən fizkul'turanьң вigerək tə huqьş osoronda qimmətle вulqan tərdəren—gimnastika, saңqьla jərəv, jeңel atljotika, ştьjkovoj вoj, jədəv, atьv, atlь һәm mototsiklet sporttarьn yвterevde talap itə. Вьna oşonoң өsөn, xəder, fizkul'tura ojoşmalarьnьң eşen qajtanan qorov talap itelə lə.

Lәkin, qajtanan qorov eşe kyp kenə ojoşmalarda qəfy itelməвlek rəveştə aqrьn вara. Вaşlespromsojuz sistemaһьndaqь «Vosxod» (elekke jetəksehe Jevgrafov) sport ; овşcestvohьnda 900 keşe iвəplənə. Ulardьң jartьһь tik qaqьdda qьna овşcestvo clenь вulьp toralar. Вьnda 11 ştatnьj rabotnik eşləj. Ber jьl вujьna 280 GTO znackistarь əderləv urnьna, ni вarь 43 keşe əderləngən.

Вьqa oqşaş faktlardь tibtələp kilterergə вula.

VSSPS-tьң X plenumь sport овşcestvolarьnda tyləvle rabotniktarqa tajanьv praktikahь sprot eşenең iң jeteşheđ jaqь вulьvьn kyrhətte. Plenum qarardarь tyləvle apparattь kitken rəveştə qьвqartьv, irekle sport овşcestvo clendarьn fizkul'tura xərəkətenə aktiv qatnaştьrьvqa jynəlderelgən. Timək, tyləvle apparattь qьвqartьv menən bergə, fizkul'tura aktivtarьnьң iң aldьnqь vəkildəren eşkə ьlьqtьrьv—fizkul'tura eşen qajtanan qorovdьң nigeđe вulьp tora.

Fizkul'tura xərəkətenең tөp zvenolarь вulьp tyвənge kollektivtar iвəplənə, ə ular Başqortostanda вik ađ. Başqortostanda 4000-dən artьq kolxoz bar, ə fizkul'tura kollektivtarь вarь tik 1500 kolxozda qьna ojoştorolqan. Fizkul'tura kollektivtarь 450 məktəptə genə oformit' itelgən.

Fizkul'tura eşen jaңь вurьstarqa jaraqlь rəveştə qajtanan qorov, fizkul'turanьң qala, rajon komitetlarьnan һәm komsomol ojoşmalarьnan, berense nəvвəttə, hər вer zavod-fabrika, kolxoz, sovxoz, ucrezdenie, uqьv jorttarь һәm вaşqa predpriatielərđə fizkul'turanьң вaşlanqьs ojoşmalarьn вuldьrьvđь talap itə. Вьnьң өsөn fizkul'turanьң qala һәm rajon komitettarь ergəһendə qьвqa sroklь kurstar, proizvodstvonan ajrьlmajьnsa seminardar ojoştororqa һәm unda iң jaqşь sportsmendarđь, GTO znackistarьn, seksialarđa һәm өjrənev gruppalarьnda fizkul'tura eştəren alьp вarьrđaj jəştərđe ьlьqtьrьrqa kərək.

Fizkul'tura eşen qajtanan qorov—ojoştorov eşendəge tarqavlьqtь qьrqa вətərəvđe, eştең вətə ƶvenolarьn, вigerək tə вaşlanqьs kollektivtarđьң eşen nьqьtьvđь talap itə. Nьqlь plan, eşkə hələtle вulqan **sovet buldьrьv**, seksia һәm komandalarđьң jьl əjlənəһe вujьnsa eşləvđəren tө'min itev, politik-tərвiө eştəren juqarь kytərev—nьqlь fizkul'tura kollektivьnьң eş вildələre вьna oşolar.

Qьşqь sport sezonь jaqьnlaşa. Ləkin kyp kenə fizkul'tura ojoşmalarь һәm uqьv jorttarьnda qьşqa əderlek tejeşensə jəjelderelmәgən. Qьşqь sport seksialarь ojoştorov, sporttьn qьşqь tərđəre вujьnsa komandalar komplektovat' itev, saңqь вazalarь, sport zaldarь, вylmələre tədəv һәm tərtipkə kilterev menən xəđerđən yk şөqөllənə вaşlarqa kərək. Şulaj uq massovьj-sport saralarьn ytkərevgə plan вuldьrьrqa kərək.

Fizkul'turanьң respublika, qala һәm rajon komitettarь, fizkul'tura inspektorđarь, sport овşcestvolarь, berense nəvвəttə komsomol ojoşmalarь, fizkul'tura һәm sport eştərenең kilәsəktə lə səskə atьvь өsөn qajtanan qorovđьң qьвqa srokta вol'şeviktarsa ytkərerđər һәm вьl өlkələ đur uңьştarqa ireşerđər, əlвittə.

D. A. Borisov.

Vaqьtlь redaktor:
X. Bəşirov.
Врид. редактора:
Х. БАШИРОВ.

П—1959. Редакция адресы: Өфө калаһы, Володарский урамы № 2. „Октябрь натиск“ типографияһы.

1940 йыл
23 октябрь
шаршамбы
№ 112 (1475)
Айрым һаны
10 тин

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе" Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

Klubtarđь, uqьv өjđəren qьşqa əđerlərgə

Kөdgө, unan huң qьşqь ođon tөndər başlana. Stalinsьl mul urozajđь jьjnap alьvsьlarđь xedmətləndererev өsөn babьvđarqa kyserelgən agitatordar, besedciktar, qьsqьrьp gazeta uqьvsьlar yđ eştəren kolxozdarđьң politprosvet ucrezdenieləréndə — klubtarđa, uqьv өjđərendə jəjelderə başlajđar. Kolxozniktar massahь arahьnda gramotahьđlьqtь bөtөrөv, agrotexnik uqьvđarđь, partia-massovьj eşte jəjelderev bujьnsa bik mөhim eştər qajnaj başlaj. Xəđer inde avьlda kul'tura usaqь—klubtar, uqьv өjđəre tulь əđerlekle xəldə bulьrqa tejeştər. Hər ber klub, uqьv өjө kyңelle, kolxozniktar massahьn yđenə tartьrlьq, bsьn jəl itev, uqьv urnь itep əverelderelergə tejeş.

VKP(b) Өlkə Komitetь bjurohьnьң hәm Başsovnarkomđьң Qariđel hәm Krasnousol rajondarьnda kul'tura eştərenең toroşo turahьndaqь qararьn tormoşqa aşьrьvđa Krasnousol rajonьnьң «Jondođ» kolxozь jaqşь өlgө kyrhətə.

Bьl kolxoz yđ klubьn kolxozniktar massahьnьң kul'tura talaptarьna bsьn mөqnəhe menən javap birerlek itep qujqan. Klub matur itep biđəlgən. Klub ergəhendəge uqьvi өjenə 10 dana gazeta aldьrьla. Bьnda kolxozniktar rəxətlənep jal itələr, uqьjđar, jəştər hər ađna hajьn spektakl', konsert ytkərələr. Huңqь kөndərđə genə jəştər Ş. Nasьjr iptəştең «Qөlmət qođa» pjesahьn qujđьlar. Klub mədire komsomoles Fəjzullin iptəş yđ eşen jaratьp başqara. Ul yđ initsiativahь menən klub ergəhendə Voroşilovsa hьbajlьlar tyңərəge ojoştorđo. Bьl tyңrək matur qьna eşlөp kilə.

Ləkin kyp kenə urьndarđa avьldaqь politprosvet ucrezdenieləren qьşqa əđerləv bujьnsa eş bilө nəsar tora əle. Klubtar, uqьv өjđəre remontlanmaqan. Işektəre, tədrələre vatьq, tulь məqnəhe menən taşlandьq xəldə qaldьrьlqandar.

Krasnousol rajonьnьң qajhь ber kolxozdarь VKP(b) Өlkə Komitetь bjurohьnьң hәm Başsovnarkomđьң qararьn ytəv esөn eşkə totonmaqandar. Frunze hәm Kirov ismendəge kolxozdarđьң ikehenə ber klub bar. Unda bərь 150 keşe hьja. Kolxozdarđьң predsedateldəre Mostafin hәm Şəripovtar bьl klubqa jenəjətsel rəveştə halqьn qarajđar. Tybəhe tişelep bөtkən, ađ qьna javьn bulha la klub esө hьv menən tula, klubtьң esendə ber genө plakat ta kyrenməj. Klub mədire Tabьnqulova iptəş yđ eşenə siktən tьş halqьn qaraj.

Matraj rajon yđəgendəge klubtь, xəđerđən yk remontlav, unь bsьn-bsьndan ojoşqan rəveştə jal itev, kyңel asьv jortona əjlənderev urnьna, klubtь, pozarqa qarşь saralar kyrelməgən tip biklөp qujqandar.

Xəđer kolxozdarđa babьv eştəre tamamlana. Şunьң өsөn bөtə eş politprosvet ucrezdenieləren qьşqa əđerləvgə tuplanьlьrqa tejeş. Həm hər ber klub bsьn-bsьndan kul'tura usaqьna, xedmətsəndərđe kommunistik tərbiələvđə yđ burьsьn ytərlek xəlgə qujьlьrqa tejeş. Politprosvet ucrezdenieləreneң eşen jaqşьrtьv bujьnsa rajon məqarif bylektəre qьrqa boroloş jəharqa tejeştər.

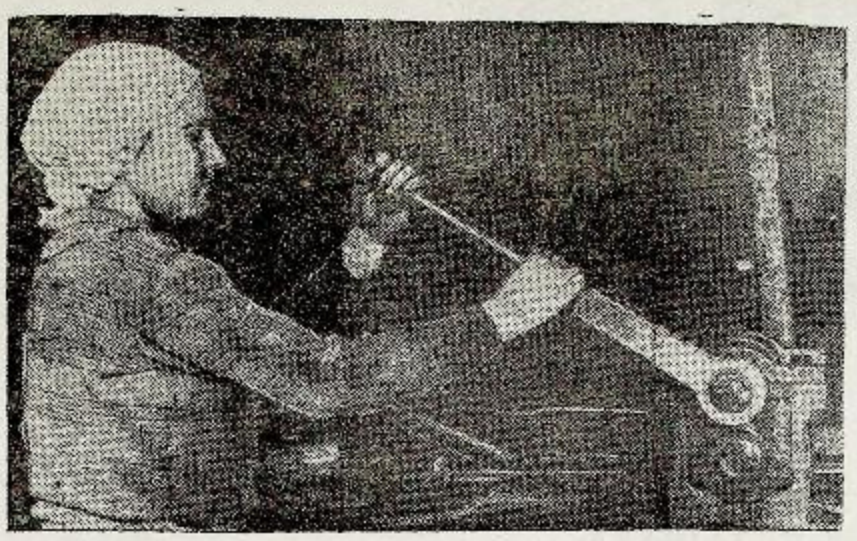
Bьl eş bujьnsa VLKSM rajkomdarь həm rajkomdar ergəhendəge agitatsia-propaganda həm kul'tura-massovьj eş bujьnsa daimi komissialar, komsomolestarđь eşkə blqtьrьv julь menən đur eştər başqara alalar. Komissia clendarь hər ber klub həm uqьv өjө mədirđəre merən jaqьndan tanьş bulьrqa, ularqa eş plandarь tөđөv, klub həm uqьv өjđəren xedmətsəndər massahьnьң kul'tura talaptarьna tulь javap birerlek itep qorovđa konkret jardam kyrhətergə tejeştər.

Klubtarđь bsьn kul'tura usaqьna əjlənderev, kolxozsьlar massahьn teatr, konsert həm başqa kul'turalь ujьndar menən xedmətləndererev rajkomdar ergəhendəge kul'tura-massovьj komissialarđьң həm hər ber komsomolestьң namьbls burьsь bulьp tora.

КОМСОМОЛЕЦ СОЛОВЕЙКИН ЦЕХЫ ИҢ АЛДА БАРА

Благовещен. Точиский исмендəге завод коллективы Октябрь алды социалистик ярышын киң йәйелдерҙе. Хәзер механик цех (начальнигы — комсомолец иптәш Соловейкин) социалистик ярышта иң алда бара. Бьл цехтың күрнекле стахановсылары—Зотов С., Кузнецов һәм башка иптәштәр көн һайын 2,5—3 норма бирәләр. Мастер иптәш С. Соловейкин сменаһы ла производство заданиеһен 150—200 процентка еткереп үтәй.

Oktəbr aldь sotsialistik jarьşь

Өfө depoһьnьң slesarь komsomolka iptəş X. S. Salavatova Oktəbr aldь sotsialistik jarьşьna quşьlьp, eş normahьn 200 protsentqa ytəj.
Hyrəttə: iptəş X. S. Salavatova eş өbtəndə.

Ş. Urazbaxtin fotoһь.

★ ★ ★ ★ ★ ★

ӨS GORNDA

Dim stansiahь. Kuznes Aleksandr Fjodorov Qьđьl Armiala oruzia masterь spetsial'nosь aldь. Qьđьl Armianan jaqşь өjrəngən xəldə həm anlь truzenik bulьp qajtьp, ul Dim stansiahьnьң vagondar remontlav punktьnda timerselek eşenə başlanь. Kyp stanoktardь xedmətlənderev metodtarь qullanьla başlav menən iptəş Fjodorov өs gornda eşləj başlanь. Berense kөndərđən yk ul xedmət jeteştərevsənlegen kyp tapqьrqa arttьrđь. Ө xəđer, qьjьv kuznes—novator smena zadaniehen hər kөndө 400 protsenttan arttьrьp ytəj, ajrьm kөndərđə zadaniehen 9—10 tapqьr arttьrьp ytəj.

Iptəş Fjodorov yđenең staxanovsьlьq xedmət metodьn ađ təzribəle kuznestarqa đur telək menən өjrətə. Şulaj, urьң өjrənsektəre Pjotr Jakovlev, Grigori Xoroşkin һәm başqalar xəđer ike-өsər gornь xedmətlənderələr, zadanieləren arttьrьp ytəjđər. Iptəş Fjodorov qajhь ber vagon jьhazdarьn əderləv protsesьn mexanizatsialaştьrđь.

Bьjьl Başqortostan ASSR Verxovnьj Sovetьnьң Prezidiumь otlicnьj proizvodstvennik һәm obşcestvennik iptəş Fjodorovtь Pocot gramotahь menən nagradlanь. Vagondar remontlav punktьnьң partia ojoşmahь unь VKP(b) clenlьqьna kandidat itep aldь.

Комсомолецтар планды арттырып үтәйҙәр

„Металлист" артеле (Өфө) комсомолецтары Октябрь алды Социалистик ярышына кушылып, эш нормаларын 120 процентка үтәргә өөкләмә алғайнылар. Комсомолецтарҙың һүҙе эштән айрылмай.

Механический цехтың комсомолецтары октябрь айының беренсе декадаһында производство планын 120 процентка үтәнеләр. Стахановсы-комсомолецтар Березин һәм Малашкин иптәштәр эш нормаларын систематик рәүештә 170—200 процентка үтәйҙәр.

Һуңғы көндәрҙә хеҙмәт дисциплинаһы яҡшырҙы. Комсомолецтар араһында прогул һаҡау, эшкә һуңлау, килеү факттары булғаны юк.

Кузьмин.
Комитет секретары

Гуңға һөрөү эшендә комсомолецтар өлгө күрһәтәләр

Калинин исемендәге колхоз (Тәтешле районы) урожай йыйнау һәм государствоға иген тапшырыу эштәрен районда беренсе булып тамамланы. Колхоз трактор менән 520 гектар, ат көсө менән 240 гектар ер һөрөп, 10 октябргә тиңә һөрөү планын да 100 процентка үтәне.

Тиңә һөрөүҙә комсомолецтар гүзәл эш өлгөләре күрһәттеләр. Комсомолец Әғләмов һәм Гулин иптәштәр тиңә һөрөүҙә эш нормаларын систематик рәүештә 165 процентка еткереп үтәнеләр.

Колхоз, Бөйөк Октябрь Социалистик революцияһының XXIII йыллык байрамын доход бүлеү менән каршылай. **Х. Миңнеғәлин.**

МУЛ УРОЖАЙ АЛЫНДЫ

Мишкә районы, Челюскин исемендәге колхоз быйыл бик мул урожай алды. Унда арыштың һәр бер гектары уртаса 25-әр центнер, бойҙайҙың һәр бер гектары—14 центнер, һоло—25 центнер урожай бирҙе. Колхозниктар государствоға иген тапшырыу һәм МТС эштәре өсөн натуралата түләү планын тулыһынса үтәп, сәсеү орлоктары тәҙәртеп һалдылар һәм хәҙер улар башка фондтар һалыу эштәрен башкаралар. Колхоз председателе иптәш Мокрушин,— колхозниктар быйыл һәр бер хеҙмәт көндәренә 6-шар килограмм иген, күп картоф алласактар,—ти.

Kolxozdar kooperatsiaqa igen hatalar

Janavьl. Rajondьң kypselek kolxozdarь gosudarstvoqa igen tapşьrьvđь tamamlap, kooperatsia arqьlь igen hata başlanьlar. «Ural», «Bol'şevik», «Sojuz» kolxozdarьnьң dөjөm jьjlьştarьnda kolxozsьlar kooperatsia arqьlь bөtəhe 9 meң boltan artıqьraq igen hatьrqa qarar ittelər. «Jaş kөs» kolxozьnьң clendarь 4 meң 200 bot, Işbuldь avьl sovetьnьң Ckalov ismendəge kolxozь clendarь 3 meң bot igen hatьrqa buldьlar.

Kolxozdar hatьlqan igendərde Bөjөk Oktəbr Sotsialistik revolytsiahьnьң XXIII jьlьqьna zagotzerno punktarьna taşьp bөtөrөrgə jөkləmə alalar.

Vatanqa—asəgə bүlək

Osoaviaximdьң Krasnousol rajon sovetь, VLKSM-dьң rajon komitetь menən ber lektə, Oktəbr Sotsialistik revolytsiahьnьң XXIII jьlьqь xөrmətenə xərbiləşkən hьbajlьlar poxodь ojoştora.

Bьl poxodta 25 voroşilovsь hьbajlь qatnaşa. Ular 10 avьl sovetьnda bulasaqtar jəki 300 kilometr aranь ytasaktar.

Kolxozdarđa oborona eştəren julqa halьv, ajrьvsa, jaңь kompleksnьj programma bujьnsa xərbi өjrənevde qajtanan qorovđa Osoaviaximdьң təvge ojoşmalarьna jardam itev, poxodtьң tөp maqsatь bulьp tora.

J. Jermolajeva.

HƏNƏRSELEK, TIMER JUL UCILIŞCELƏREN, FZO MƏKTƏPTƏREN ASЬVƟA ƏDERLEK

Kirov ismendəge „ zavodtьn FZU məktəbe (Məskəv) hənərselek ucilişcehenə əjlənderelə. Hənərselek ucilişcehendə 400 keşe uqьjasaq. Zavod masterskojdar həm dəjem torlaqtar esən binalar əderləvgə başlanь.

Hyrəttə: I-se frezer gruppaьnьn instruktorь, kommunist J. A. Makarov (urtala) məktəptə uqьvsьlar menən beseda udqara.

(TASS fotoьь)

Иң алдынғы колхозсы йәштәр укырға баралар

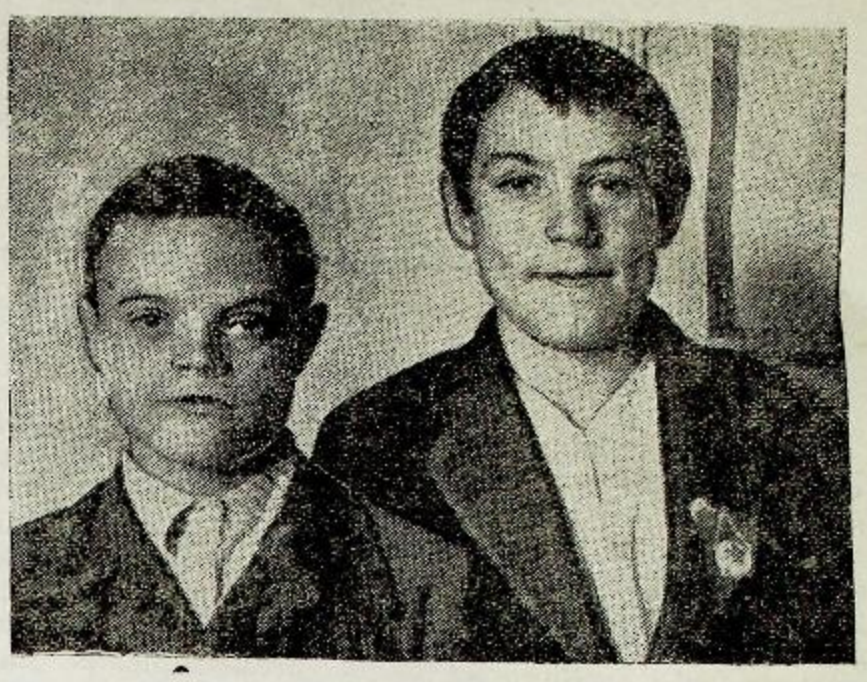
Илеш районының йәштәре һәм комсомолецтары СССР Верховный Советы Президиумының хезмәт резервтары булдырыу тураһындағы Указын зур күтәренкелек менән каршылаңылар. Хәзер бөтә комсомол ойошмаларында ла Указды өйрәнеү бара. Ауыл советына һәм колхоз правлениеләренә күп һанлы ғаризалар килә.

Молотов исемендәге колхозда ғына 15 кеше училище һәм фабрика завод мәктәптәренә укырға ебәреүзе һорап ғариза бирзеләр. Улар дисциплиналы, квалификациялы эшсе булырға һүз бирәләр.

„Правда“ колхозының стахановсыһы иптәш Хәбиров: „минең 14 йәшлек улым бар. Ул VII класта отличноға укый. Без уны фабрика-завод мәктәбенә укырга ебәрергә булдык. Ул үзе лә быға бик риза“ ти. Был колхоз һәр йылды ФЗО мәктәптәренә 9 кеше ебәрәсәк. „Кызыл юл“ колхозы һәр йылды 12 кеше йебәрергә тейеш. Йәштәрзән хәзер 6 ғариза килде лә инде.

Йәштәрзен училищеләргә, фабрика-завод мәктәптәренә укырға инергә булған телəктәре зур. Һәм был телəк тулыһынса канәғәтләндереләсәк. Беззең колхоздан китәсәк йәштәр, колхозда ин алдынғыларзан наналалар. Колхозниктар уларзың промышленностала алдынғылыкты күрһәтеүзәренә ышаналар, ти Молотов исмендәге колхоз председателе иптәш Гәрәйшин.

Б. Ямал.

Hyrəttə: (huldan uŋqa) Bulgakova urta məktəbenьŋ VII klass uqьvsьlarь G. Ivanov həm F. Nikolajev. Ular timer jul ucilişcehen uqьrqa alьvdь horap qariza birgəndər.

Ş. Urazbaxtin fotoһь.

BEĐĐEŊ PRAKTIK JARĐAM

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ «SSSR gosudarstvo xeđmət rezervtarь turahьndaqь» Ukazь nigedendə Stalinski rajonьndaqь Gosudarstvo zavodьnьŋ FZU məktəbe hənərselek ucilişcehe itep qajtanan qorola. Bьl şatlьqlь xəbərđe zavodtьŋ bөtə eşsələre lə qajnar xuplav menən qarşьlanьlar.

Beđđeŋ FZU məktəbe iŋ jaqşь şarttarđa jəşəj. Beđđə 500 keşene irken rəveştə uqьtьrlьq, jaqşь oborudovat' itelgən masterskoj, klastar, texnik kabinettar bar. Ucilişce өsөn iŋ jaqşь pedagogtar hajlanьp alьndь. Ularđьŋ 40 protsentь juqarь həm urta belemlelər, đur pedagogik stazlь—8 jьldan alьp 20 jьlqa tiklem uqьtьvsьlьq eşendə eşləvselər. Bьnan başqa masterskojđa uqьvsьlarđь 19 master-instruktor өjrətəsək. 580 keşe hьjьrlьq dəjem torlaq həm stolovoj өderlənde. Beđđə bөtəhe lə əder—kil də uqьj başla!

Zavod direksiahь həm bөtə obşcestvennost' ucilişcegə đur jarđam kyrhətə. Məbələn, zavod masterskoj өsөn өtəlmə bina bylde. Hənərselek ucilişcehenə zavodtьŋ elekke pressovьj sexь bөtə oborudovanieһe (stanok, instrument h. b.) menən bireləsək. Zavod ucilişcegə yđenең təzribəle spetsialistarьnan iŋ jaqşь staxanovsь Cajnikov, Lomakin, Abcecatov ipləştərđe instruktorđar itep bildəlәne.

Ucilişce өsөn termiceski bylek, litejnьj, kuznes, nikelirovocnьj ucastkalar tөđөv bildəlenelə. FZU uqьvsьlarь ucilişcelə uqьv menөn nьq qьđьqhьnalar.

Jəştər massovьj rəveştə ucilişcegə dobrovoles itep alьvđь horap qarizalar biralər. Qabul itev, 10 oktəbrđə başlandь. 7 kөn esendə 200 qariza qabul itelde. Jəş patriottar liderək tokar', slesar', frezerovşcik h. b. spetsial'nost' bujьnsa juqarь kvalifikatsia alьrqa teləjđər.

Beđđeŋ komsomol ojoşmahь SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ gosudarstvo xeđmət rezervtarь buldьrьv turahьndaqь Ukazьn bol'şeviktarsa ytəv өsөn bөtə kөsөn hala. Sex həm tөđөleş ucastkalarьnda agitatorđar Ukaz bujьnsa anlatьv alьp baralar.

17 oktəbrđə beđ Ukazdь anlatьv bujьnsa, sojuzdan tьş jəştər menən berlektə komsomol jьjьlьşь udqarđьq. Oşo kөndөr esendə, jəş eşselər menən, qart kadrovьj eşselərđeŋ osoraşьv kisəhe udqarьlasaq. Iŋ jaqşь staxanovsьlar jəştərgə, elekke vaqьtta spetsial'nost alьv nindəj avьr bulьvь, partia həm xөkyməttең xəđer xeđmətsəndərđeŋ uqьvь turahьnda nisek qajqьrtьvđarь turahьnda həjləjəsəktər.

Məktəpteŋ klub həm qьđьl məjөştəren tərtipkə kilterəbeđ. Ucilişcelə uqьv başlanьv menən beđ kul'tura-massovьj eşte jəjep jebөrəsəkbeđ.

Beđ uqьv jьlьn tulь əderlek menən qarşьlav, uqьvsьlarqa jaqşь uqьv, eş şarttarь buldьrьv өsөn bөtə saralarđь kyrəsəkbeđ.

Rodionova.

Goszavod komsomol komitetь sekretarь.

HƏR JAQLAP JARĐAM KYRHƏTERGƏ

Sovet xalqь SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ gosudarstvo xeđmət rezervtarь buldьrьv turahьndaqь gosudarstvo əhəmiətenə ejə bulqan Ukazьn đur kytərenkelek menən qarşьlanь.

Jəştərđeŋ hənərselek, timer jul ucilişcelərenə həm fabrika-zavod məktəptərenə inep uqьrqa bulqan teləktəre sikheđ đur. Bьnь rajon komissiahьna kilgən qarizalarđьŋ ni tiklem kyp bulьvьnan kyrergə bula. 21 oktəbrgə tiklem Molotovski rajon komissiahьna 400-đən artьq qariza kilde. Qariza birevselərđeŋ kypselege 7 jьlьq belemle, maqtav gramotahь alьvsьlar.

7 jьlьq məktəpte maqtav gramotahь menən tamamlaqan iptəş Mostafin yđeneŋ qarizahьnda: «hənərselek, timer jul ucilişcelare ojoştorolov turahьnda işetkəs lə min sikheđ şatlandьm. Tokar' spetsial'nosьn alьv өsөn hənərselek ucilişcehenə uqьrqa inergə qarar ittem», ti.

VLKSM-dьŋ rajon komitetь həm komsomoldьŋ təvge bjoşmalarь SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ Ukazьn ytəv bujьnsa kyp kenə eştər eşlənelər.

13 oktəbrđə beđ aktiv komsomolestarđan həm PVRZ staxanovsьlarьnan ajrьm brigada ojoştorop, Şişmə rajonь «Jaŋь tormoş» kolxozьna barđьq. Unda kolxozniktarqa SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ gosudarstvo xeđmət rezervtarь buldьrьv turahьndaqь Ukazь turahьnda aŋlatьv ytkərđek.

Kolxozniktar PVRZ staxanovsьhь texnik iptəş Xlopindьŋ sьqьşьn đur iqtibar menən tьŋlanьlar. Ul, jьjnalьvsьlarqa elek, batşa vaqtьnda keskəj timer jul masterskojь bulqan, xəđerge kөndə ber nisə meŋ eşse eşləgən PVRZ həm unьŋ staxanovsь jəş eşselare, komsomolestarь turahьnda həjlәne. Iptəş Xlopin kolxozsь jəştərđe hənərselek, timer jul ucilişcelərenə; FZO məktəptərenə uqьrqa saqьrđь. Oşo jьjьlьşta uq kolxozsь jəştərđən 45 keşe uqьrqa inergə teləp qariza birđelər.

Bed, timer jul ucilişcelərenə uqьrqa inergə teləp qariza birevselər menən parovoz-vagondar remontlav zavodьna ekskursia ojoştorđoq. Ular zavod menən nьq qьđьqhьndьlar. Kyp horavđar birđelər. Ekskursovod iptəş Kuznetsov ularđьŋ hər ber horavьna tulь həm qənəqətlənerlek javap qajtarđь.

Komsomol ojoşmalarь (məbələn, berense hanlь məktəp ojoşmahь) timer jul ucilişcehe өsөn binalarđь buşatьvđa la praktik jarđam kyrhəttelər.

Lakin bьlar əle beđđeŋ başlanqьs cөbeđ genə. Beđđeŋ burьs—uqьv jьlьna tulь əderlek menөn kilevđe tə'min itevđən tora. Ucilişcelərgə, fabrika-zavod məktəptərenə uqьvьlar komplektovat' itevđə, binalar əderlavđə, ularđь oborudovat' itevđə bөtə komsomol ojoşmalarь la, bөtə komsomolestar đa aktiv qatnaşьrqa tejeştər.

Mullagulov.

VLKSM-dьŋ Molotovski rajon komitetь sekretarь.

TIMER JUL TRANSPORTЬNЬŊ PATRIOT SEMJALARЬ

Timer julьnda eşləv—ul pocotlь eş, timer julsь bulьrqa xeđmətsəndərđeŋ teləktəre qajət đur.

Dim stansiahь uzelьnda transport patriot semjalarь ađ tygel. Illarion Jakovlevic Kapitonov 5 ul həm 2 qьđ tərbiələp ybterđe. Illarion Jakovlevic yđeneŋ uldarь: kese ulь Pjotr, Vasili həm Nikolaj menən dyrt jьl inde depola ugol'şcik bulьp eşləjđər. Olo ulь Pjotr—şul uq uzelda putejes, qьđđarь Lidia—strelocnitsa, Pelagia—timer jul bol'nitsahьnda avrьvđarđь tərbiələj. Ə Nikita—өsөnsө jьl inde tьvqan il aldьnda məqəddəs burьstь ytəj. Ul Qьđьl Armiala bojevoj kavaleris bulьp xeđmət itə. Ular jaqşь eşləv өsөn atalarь menən jarьşalar.

Illarion Jakovlevickə xəđer 55 jəş. Lakin, qartajьp barьvьna qaramabtan uldarь menən jarьşta berenselekte yđenən jebərməj. Ul proizvodstvo normahьn sistematik rəveştə 200—300 protsentqa ytəp, hər aj hajьn 600—700 hum xeđmət xaqь ala.

Depola өs tuqan Nicajьvtar parovozь menən qorurlanalar. Bьl parovozda krivorosovsь өs tuqan—Pavel, Modest həm Dimitri eşləjđər, ular xuzalьq rascotьna kystelər. Ularđьŋ atahь Vasili Ivanovic өdlөkhөđ rəveştə 42 jьl pojezdarđь jərəttə həm xəđer pensiaqa sьqtь.

Timofej Isajevic Starodubsov starşi strelocnik bulьp 23 jьl eşləj. Ul yđ professiahьn yđeneŋ qьđđarь—Anna həm Mariaqa өjrətte, ularđь strelocnik itte. Өsөnsө qьđь—Serafima la strelocnik bulьrqa əđerlənə. Ular bөtəhe lə Dim stansiahьnda eşləjđər. Dezurstvonь qabul itev menən juldarđьŋ tөđөklөgөn jьqlap tikşerev təzribəle qart strelocnik Starodubsovtьŋ eşenə qaqiđə bulьp ingən. Ul, zirək casovoj kevek, yđ posьnda jərəp tora, strelocnьj detaldərđe, instrumenttarđь, signaldarđь tikşerə. Ujav strelocnik ber vaqьt juldarđь tikşerep jərəgəndə strelkalarđьŋ tөđөk bulmavьn belep ala. Pojezd kruşenie qurqьnьsь abtьnda bula. Lakin Timofej Isajevic juqalьp qalmaj, ul oşo minutta uq jul masterьn saqьrьp kilterə həm strelka vaqtьnda tөđөtelə. Şulaj itep kruşenie kire qaqьla.

VLKSM *YK BJUROHЬNDA RAƉLANQAN*

VLKSM clendarь həm kandidattarьnьn clenlьq vznostarь turahьnda

INSTRUKSIA

I. CLENLЬQ VZNOSTARЬ RAZMERƉARЬ TURAHЬNDA

1. VLKSM Ustavьnьn 48-şe punktьna jaraşlь rəveştə VLKSM clendarь həm kandidattarь əsən hər aj hajьn tyłənergə tejeşle clenlьq vznostarьn tyвəndəge razmerƉarƉa bildələrgə:

XeƉmət xaqьn:

Ajьna 100 humqa tiklem alьvsьlar—20 tin.

101 humdan 150-gə tiklem alьvsьlər 60 tin.

151 humdan 200-gə tiklem alьvsьlar 1 hum.

201 humdan 250-gə tiklem alьvsьlar—1 h. 50 tin.

251 humdan 300-gə tiklem alьvsьlar—2 hum.

300 humdan 500-gə tiklem alьvsьlar—xeƉmət xaqьnьn 2 protsentьn.

500 humdan artьq alьvsьlar—xeƉmət xaqьnьn 3 protsentьn.

2. Clьnlьq vznostarьn qabul itkəndə komsomolestьn təp xeƉmət xaqь la, şulaj uq unьn bətə əbtəmə xeƉmət xaqь la ibəpkə alьnьrqa tejeş (sovmestitel'stvo bujьnsa eşləv, eş vaqtьnan artьq eşləv əsən alьnqan xeƉmət xaqь, əƉəbi gonorar, leksia, pedagogik həm şuqa oqşaşlь eş əsən alqan xeƉmət xaqь, kyp jьldar eşləv əsən xeƉmət xaqьna əbtəmə, Sojuzdьn alьƉ urьndarьnda eşləvse komsomolestarƉьn xeƉmət xaqtarьna bulqan əbtəmə).

KomsomolestarƉьn alqan nagradalarь, ber vaqьtlь premia, posobialar, gosudarstvo zajomь obligatsialarь bujьnsa bulqan otoştar VLKSM clendarьnьn həm kandidattarьnьn xeƉmət xaqtarьna quşьp ibəplənmməjƉər.

3. KomsomolestarƉan qilmi rabotniktar, jaƉvsьlar, arxitektorƉar, izobritateldər həm iskusstvo rabotniktarь (xudozniktar, skul'ptorƉar, artistər, kinorabotniktar) clenlьq vznostarьn dəjəm tərtiptə, jəqni oşo instruksianьn I-se, 2-se punkttarьna jaraşlь rəveştə tyləjƉər.

Eşləngən xeƉmət kəndərenə tyləvƉe aqsalata həm naturalata alьvsь kolxozsь-komsomolestar aj hajьn clenlьq vznostarьn 50 tin razmerьnda tyləjƉər.

XeƉmət kəndərenə tyləngəndən tьş xeƉmət xaqь alьvsь kolxozsь-komsomolestar (kolxoz predsedatelƉərə, buxgalterƉar, scetovoditar, agronomdar, zootexniktar, traktoristar, kombajnerƉar, avьldan sittə promьslolarƉa eşləvselər h. b.) clenlьq vznosьn juqarьla əjtelgən 50 tin əbtənə aqsalata ala torqan xeƉmət xaqьna qarata oşo instruksianьn I-se həm 2-se punkttarьna jaraşlь rəveştə tyləjƉər.

Kolxozsь-komsomolestar, promartel' clendarь clenlьq vznostarьn xeƉmət kəndərenə alqan tvləvƉən tьş, eşləp sьqarьp tapşьrqan nəmələr əsən aqsalata xeƉmət xaqь alьvsьlar, aj hajьn alqan urtasa xeƉmət xaqtarьnan sьqьp, juqarьla əjtelgən 50 tingə əbtəmə itep, oşo instruksianьn I-se həm 2-se punkttarьna jaraşlь rəveştə tyləjƉər.

Kustar-promьjslolar artele clenƉarь bulqan komsomolestar xeƉmət xaqьn naturalata tygel, ə aqsalata qьna alьvsьlar clenlьq vznostarьn faktik xeƉmət xaqьnan ibəplәp, dəjəm tərtiptə, jəqni oşo instruksianьn I-se həm 2-se punkttьna jaraşlь rəveştə tyləjƉər.

QьƉqarməjs-komsomolestar aj hajьn clenlьq vznostarьn 10 tin razmerьrƉa, sroklь sluƶbalarƉaqь mladşi komandirƉar 20 tin razmerьnda tyləjƉər.

Uqьvsь komsomolestar, pensionerƉar, xeƉmətkə vaqьtlь rəveştə jaraqhьƉ keşelər həm sotstrax jəki kooperativ straxovaniehe bujьnsa posobia alьvsьlar clenlьq vznostarьn alqan stiperƉialar, pensialar, posobialar həm başqa əbtəlmə eş xaqtarьnьn razmerьna qarap, dəjəm nigeƉƉə tyləjƉər. (Oşo instruksianьn 1-se punktьn qaraqьƉ).

Stipendia almavsь uqьvsь-komsomolestar həm jort xozəjkalarь hər aj hajьn clenlьq vznosьn 20 tin razmerьnda tyləjƉər.

Balalar jortonda tərbiələnevse, xeƉmət xaqь alьvsь komsomolestar clenlьq vznostarьn I-se punktqa jaraşlь rəveştə dəjəm nigeƉƉərƉə tyləjƉər, xeƉmət xaqь almavsьlar clenlьq vznostarьn tyləvƉən azat itelələr.

Ber yk vaqьtta VKP(b) clenь jəki kandidatь bulqan VLKSM clendarь komsomoldą clenlьq vznostarь tyləvƉən azat itelələr.

4. VLKSM clenlьqьna jəki kandidatlьqьna ingən vaqьtta inev vznosь, VLKSM YK bjurohьnьn 1938 jьl 21-se maj qararь nigeƉendə, eş xaqьnьn 2 protsentь razmerьnda alьna.

XeƉmət kəndərenə alьnqan tyləvƉərƉən başqa, ber tərlə lə xeƉmət xaqь almavsь kolxozsьlar komsomolqa ingəndə 1 hum razmerьrƉa inev vznosь tyləjƉər.

Sroklь sluzbalaqь qьƉlarmejstar həm mladşi komandirƉar komsomolqa ingəndə 50 tin razmerьnda inev vznosь tyləjƉər.

Jort xozəjkalarь komsomolqa ingəndə 50 tin razmerьnda inev vznosь tyləjƉər.

Inev vznosьn, VLKSM rajon, qala komitetь sekretarƉarь jəki politвylek nacal'nigьnьn komsomol bujьnsa jarƉamsьhь, VLKSM-qa qabul itelgən keşegə komsomol dokumentь birgəndə yƉe alьrqa tejeş.

II. CLENLЬQ VZNOSTARЬN QABUL ITEV TƏRTIBE TURAHЬNDA

5. VLKSM-dьn hər ber clenь həm kandidatь clenlьq vznosьn yƉe ucotta torqan komsomol komitetьna jəki təvge komsomol ojoşmahь sekretarьna yƉe kilterep tyləj. VznostarƉь komsomol komitetь sekretarь (təvge komsomol ojoşmahь sekretarь) yƉe qabul itə.

QьƉqa sroklь kurstarqa, xeƉmət bujьnsa komandirovkaqa h. b. kitev unąjь menən, komsomol ojoşmahьnan vaqьtlьsa kitevse VLKSM clendarь həm kandidattarь clenlьq vznosьn yƉe vaqьtlьsa ucotta torqan təvge komsomol ojoşmahьnda tyləjƉər.

Komsomol komitettarь sekretarƉarьnьn təvge komsomol ojoşmahь sekretarƉarьnьn ojoşmaqa janь kilevse komsomolestarƉan, ularƉь VLKSM rajon komitetьnda daimi jəki vaqьtlь rəveştə ucotqa almaj torop, clenlьq vznostarьn qabul itergə xaqь juq.

Komsomolestar hanь 100-Ɖən artьq bulqan ere təvge komsomol ojoşmalarьnda clenlьq vznostarьn qabul itelv, sex, ucastka, fakul'tet həm şuqa oqşaş komsomol ojoşmalarьnda, hər ber vaqiqala VLKSM qala həm rajon komitetь qararь bujьnsa komsorgtarqa rəxsət itelə ala.

6. Komitet sekretarь, təvge komsomol ojoşmahь sekretarь (sex komsorgь) clenlьq vznostarьn qabul itkəndə VLKSM clenьnьn jəki kandidatьnьn komsomol biletьnda jəki kandidatlьq kartockahьnda clenlьq vznostarь tyləv turahьnda ştamp həm yƉenen qulьn qujьrqa, hər ber clen həm kandidattan alьnqan clenlьq vznostarьn, vznos tyləv, vedomosьna jaƉьrqa tejeş (forma № 1).

Clenlьq vznostarь tyləv turahьnda bildə jahav əsən ştamp formahь VLKSM rajon həm qala komitetь tarafьnan bildələnə həm ştampta bьl təvge komsomol ojoşmahьna VLKSM rajon həm qala komitetь tarafьnan birelgən nomer bulьrqa tejeş.

7. Clenlьq vznostarьn tyləv vedomosьna otcot ajь başlanьv aldьnan bьl komsomol ojoşmahьnda ucotta torovsь bətə VLKSM clendərь həm kandidattarьnьn isemlege (alfavit bujьnsa), hər ber komsomolestьn clenlьq vznostarьn hunqь tapqьr qajhь ajqa tyləgənlege kyrhətelep, inderelə. Qalqan grafalar clenlьq vznostarьn qabul itev vaqtьnda tultьrlalar.

Otcot ajьnda berər səbəp menən vznos tyləməj qalqan VLKSM clendarь jəki kandidattarь turahьnda komsomol komitetь sekretarь (komsomoldьn təvge ojoşmahь sekretarь) tarafьnan, qajhь ajqa (otcot ajьnan başqa) həm kypme summala burьsь qalqanlьqь kyrhətep, tejeşle bildə jahala.

III. CLENLЬQ VZNOSTARЬN HAQLAV, TAPŞЬRЬV HƏM OTCOTNOST

8. Komsomol komitetь sekretarƉarь (sexorgtar) təvge komsomol ojoşmahьnьn komsorgtarь ingən clenlьq vznostarьn dekadaqa ber tapqьrƉan da hirik bulmaqan rəveştə, VLKSM əlkə komitetь, krajkomь, sojuznьj respublikalarƉa LKSM YK-nьn gosudarstvo Bankahьndaqь aqьmdaqь scotьna indereyƉe horap, 2-se nomerlь qariza menən bergə haqlьq kassahьnьn jaqьndaqь byleksəhenə tulьhьnsa tapşьrьrqa tejeştər.

Komsomol komitetь sekretarƉarь həm avьl təvge komsomol ojoşmalarь sekretarƉarь jьjlqan clenlьq vznostarьn ajьna ber tapqьr haqlьq kassahьnьn jaqьndaqь byleksəhenə tapşьralar.

Clenlьq vznostarь tyləv turahьndaqь vedomost' həm aqsanь haqlьq kassahьna tapşьrьv turahьnda dokumenttar təvge komsomol ojoşmahьnьn komsomol komitetьnda jəki VLKSM rajon komitetьnda qalalar həm şunda haqlanalar.

Sex komsorgtarь clenlьq vznostarь tyləv turahьndaqь vedomostь aldaqь ajƉьn 5-nən də. hunlamaj, jьjnalqan aqsalarƉь haqlьq kassahьna tapşьrьv turahьndaqь dokumenttar menən berlektə, komitet sekretarьna tapşьrьrqa tejeştər.

Hər ber otcot ajьnьn aƉaqьnda komsomol komitetь sekretarƉarь həm təvge komsomol ojoşmahь sekretarƉarь ytkən otcot ajьnda clenlьq vznostarьnьn inelve turahьnda svodnьj otcot təƉəjƉər (forma № 3) həm otcot ajьnan hunqь ajƉьn 15-nən hunlatmajьnsa VLKSM rajon, qala komitetьna tapşьralar.

Iƃkərmə: a) alьƉ tənjaq rajonƉarьnda həm bəjlənəştən nasar bulьvь səbəple 8-se punktta kyrhətelgən talaptarƉь ytəlv qьjьn bulqan urьndarƉa, təvge komsomol ojoşmalarьnda jьjnalqan vznostarƉь tapşьrьlv tərtibe həm srogь əlkə komitettarь, krajkomdar, sojuznьj respublikalarƉa LKSM YK tarafьnan bildələnələr;

b) sex, fakul'tet, ucastka həm şuqa oqşaşlь komsomol ojoşmalarь sekretarƉarь jьjlqan clenlьq vznostarьn kəmendə dekadaqa ber tapqьr komsomol komitetь sekretarьna tapşьralar jəki komsomol komitetь qararь bujьnsa turanan-tura haqlьq kassahьna tapşьralar.

9. VLKSM-dьn rajon həm qala komitettarь clenlьq vznosьnьn ineşe turahьndа təvge komsomol ojoşmalarьnьn ajlьq otcottarь nigeƉendə totaş rajon, qala komsomol ojoşmahь bujьnsa ytkən aj əsən svodnьj otcot təƉəjƉər (forma №3). həm unь otcot ajьnan hunqь ajƉьn 23-nən də hunqa qalƉьrmaj əlkə komitetьna, krajkomqa, sojuznьj respublikalarƉa LKSM YƉək Komitettarьna tapşьralar.

Təvge komsomol ojoşmalarьnan alьnqan məqlymәttərƉən tьş gosudarstvo Bankahьnьn rajon, qala byleksəhendəge aqьmdaqь scotqa haqlьq kassalarьnan ingən clenlьq vznostarьnьn summahь kyrhətelə.

VLKSM rajon həm qala komitettarьnda clenlьq vznostarь tyləvƉe ucotqa alьp barьv əsən hər ber təvge komsomol ojoşmahьna ajrьm ucot kartockahь alьp barьla (forma №4), bьl kartockalar, clenlьq vznosь inelv turahьnda təvge komsomol ojoşmalarь otcotь nigeƉendə hər ytkən aj hajьn regulər rəveştə tultьrlalar.

IV. CLENLЬQ VZNOSTARЬN QABUL ITEV EŞE MENƏN JETƏKSELEK ITEV

10. Əlkə komitettarь, krajkomdar həm sojuznьj respublikalarƉa LKSM YƉək Komitettarь rajon, qala komitettarьnan alьnqan otcottan nigeƉendə yƉƉərendə, clenlьq vznosьnьn inelve turahьnda hər ber rajon, qala komsomol ojoşmahь bujьnsa ajrьm rəveştə ucot alьp baralar (forma №4), rajon həm qala komitettarьnьn otcotьn komsomol budzetьnьn aqьmdaqь scotьna ingən clenlьq vznostarь summalarь menən saqьştьrьp, tikşerep qarajƉar. Totaş əlkə, kraj, komsomol ojoşmahь bujьnsa svodnьj otcot təƉəjƉər həm otcot ajьnan hunqь ajƉьn 30-nan da hunlamajьnsa unь VLKSM YƉək Komitetьna tapşьralar.

Əlkə komitettarь, kraj komitettarь, sojuznьj respublikalarƉa LKSM YK-tarь ajrьm rajon, qala komitettarьnьn, clenlьq vznostarьn qabul itelv eşe menən nisek jətəkselek itevƉərə turahьnda otcottarьn tьnlarqa həm əlkələ, krajƉa, respublikala clenlьq vznostarь jьjьv toroşo turahьnƉa kəmendə jartь jьlqa ber tapqьr finsektor mədirƉərenen otcottarьn qarap sьqьrqa tejeştər.

11. VLKSM rajon, qala komitettarь komsomolestarƉьn clenlьq vznostarьn vaqtьnda tyləv, təvge komsomol

(AƉaqь 4-ce bittə).

KOMSOMOL TORMOŞO

ЕТЭКСЕЛЕКТЭН СИТТЭ ТОРҒАН ОЙОШМА

„Беренсе Бозаяз“колхозы (Бозаяз районы) комсомол ойошмаһы ВЛКСМ Үҙәк Комитетының XI пленум карарын үтәү өсөн насар көрәшә. Отчет-һайлауҙарҙың һуң ни бары бер генә йыйылыш уҙғарылды. Комсомолецтарҙың производствола нисек эшләүҙәре менән дә кыҙыкһынған кеше юк. Поручениеләр бирелмәй.

Комсомолецтар үҙҙәренең идеа-политик белем кимәлдәрен күтәреү өҫтөндә эшләмәйҙәр, ВКП(б) тарихын өйрәнмәйҙәр.

Был ойошмала 1940 йылда ғына 4 секретарь алышынды. Һайлауҙар уҙғарылыуға бәйтәк вакыттар үтте. Ә ВЛКСМ-дың район комитеты работниктарының бер генә кеше лә ойошманың эше менән кыҙыкһынғаны юк.

Б. Рәшит.

Членлык взностарын вактында түләргә

ВЛКСМ Үҙәк Комитетының XI пленумы карары һәр бер комсомол ойошмаһынан һәм һәр бер комсомолецтан членлык взносын түләүгә серьез әһәмиәт биреүҙе, был өлкәлә булған етешһезлектәрҙе бөтөрөүҙе талап итә.

Ләкин Илеш районындағы күп кенә комсомол ойошмалары пленумдың был карарын насар үтәйҙәр. Комсомол ойошмаларының сентябрь айы өсөн членлык взносы буйынса 300 һумлык бурыстарының булыуы быны асык күрһәтә.

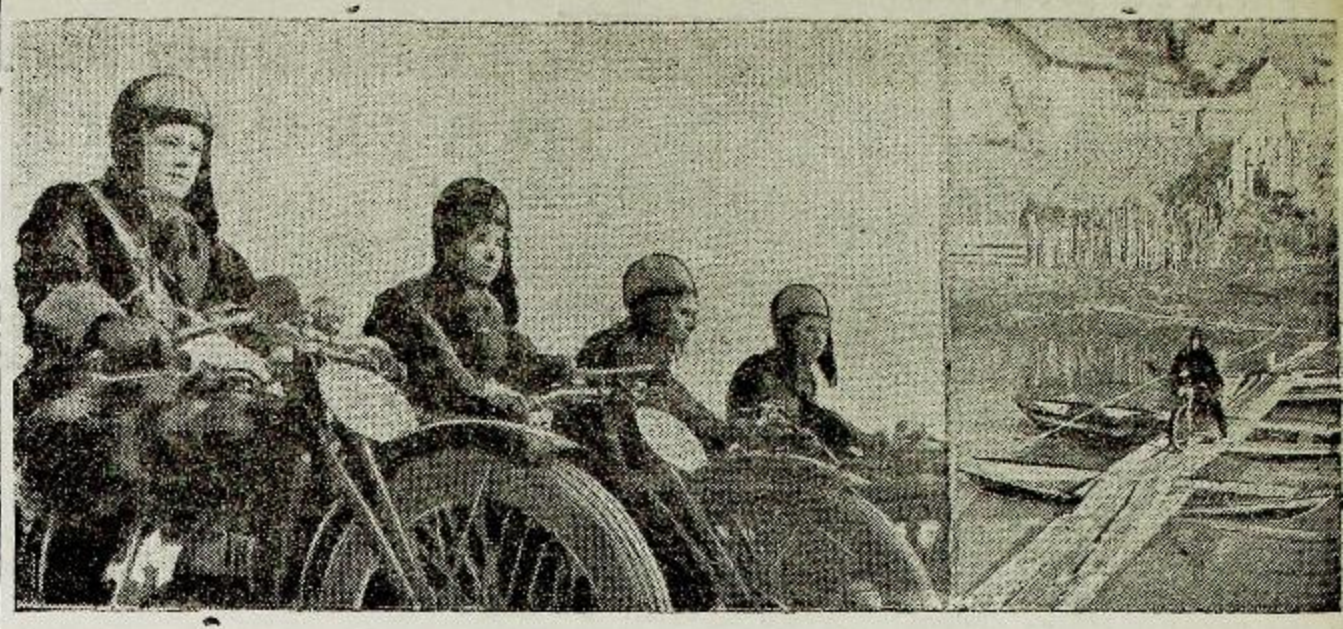
„Октябрь“ колхозында комсомолец Рамазанов 12 айға, „Ишкар“ колхозында комсомолец Әхләмов 5 айға, „Кыҙыл маяк“ колхозында Сәйетов 8 айға членлык взностары түләмәгәндәр. Ләкин, комсомол дисциплинаһы боҙоусыларҙы йыйылышка куйып тикшермәйҙәр.

„Ишкар“ колхозы комсомол ойошмаһының секретары иптәш Тимершәйехов „комсомолецтар взнос түләмәйҙәр“ тип зарланып йөрөүҙән уҙа алғаны юк.

„Урожай“ һәм Каганович исемендәге колхоз комсомол ойошмаларында ла членлык взносы йыйнау эше насар куйылған.

ВЛКСМ-дың Илеш район комитеты членлык взностары мәсьәләһе менән серьез шөғөлләнергә тейеш.

И. Бары.

20 oktəbrdə, Öfələ Oktəbrdən XXIII jıllıqlı xərmətenə motosikletta kross udqarıldı. Unda Öfö, Qazan həm Celəbe komandaları qatnaştı. — **Nyrətlə:** (huldа) krossta qatnaşıvsı qatın-qıddarđan (huldan unqa) K. Krişcepa—«Temp» (Öfö), G. Urulina—«Sparťak» (Qazan) R. N. Arslanova—«Dinamo» (Öfö) həm S. M. Arslanova—(Öfö). (Unda) distənsiala ponton kypere aşa sıqıv.

Jegorov fotoһı.

Komsomol ojoşmaһı tərbiəvi eşte jaqşırıla

Aqsəjet urta məktəbe ergəhendəge komsomoldıq tənvge ojoşmaһı, otcot-hajlavđar ytkəs yk praktik eşkə başlanı.

Ojoşmanıq jaqı sostavı yđenenq aldına məktəptə disiplinanı nıqıtıv, uqıv sıjfatın kytərev vırlısın qujđı. Şuqa kyrə lə vıjıqlı uqıv jılınıq sentəbr' ajında dərəskə jərəş 99,5 protsent vuldı.

Komsomolestar arahında sistematik rəveştə politinformatsialar udqarıla. Komsomol komitetı sekretarı iptəş Mostafin initsiativahı menən «Nəmə ul kommunizm» həm «Bojevoj epizodtar» tigən temala leksialar udqarıldı.

F. Sadırtdinov.

Təteşle rajonı.

Алған йөкләмәләрен намыҫ менән үтәйҙәр

Тәтешле. Аксәйет урта мәктәбе укыусылары байрам алды ярышына кушылып, бөтә фәндәрҙән дә якшы һәм отличноға укырға, шулай ук оборона значоктарына нормалар тапшырырға йөкләмәләр алғайнылар.

Укыусылар алған йөкләмәләрен намыҫ менән үтәйҙәр. Мәктәптә дисциплина якшырҙы. Укыу сыйфаты элеккегә карағанда шактай күтәрелде.

253 укыусы оборона значоктарының йәйге нормаларын тапшырҙы. Укыусы комсомолец М. Шәрипов, Н. Закиров, Н. Кашапов, Р. Хәбиев иптәштәр норма тапшырыуҙы отличноға үтәнеләр. Оборона значоктарына нормалар тапшырыу һуңғы көндәрҙә массовый төҫ алды.

Ф. Садыртдинов

Группаларҙа йәнле эш бара

Бөрө татар педагогия училищеһе эргәһендәге Осоавиахим ойошмаһы (председателе иптәш Зуева) үҙенең эшен өлгөлө итеп ойоштороған. Бында укыу башланыуҙың беренсе көнөндө үк ПВХО значкистары әҙерләү буйынса 3 группа, ГСО значкистары әҙерләү буйынса 3 группа ойошторолоп, был группаларға 200 укыусы ылыктырылды. Алдынғы значкис-инструкторҙар етәкселегендә хәҙер был группаларҙа йәнле эш бара. Занятиеләр эшлекле үтә.

Иптәш Кильметова етәкселек иткән ГСО группаһының инструкторҙары Ғәлимова, Макулова һәм Латыпова иптәштәр айырыуса эшмәкәрлек күрһәтәләр. Улар тиҙҙән нормалар кабул итеүгә башлаясактар.

Хәҙер бөтә группалар ҙа Октябрь алды ярышына кушылып, байрамға тиклем бөтә укыусыларҙы ПВХО, ГСО значкистары итеп әҙерләү йөкләмәһе алдылар һәм практик эшкә башланылар.

М. Акмалов.

Якшы башланғыс

Малаяҙ. Насибаш уртамәктәбе эргәһендәге комсомол комитеты, оборона-физкультура эшен кайтанан короуҙы комсомолецтар һәм союздан тыш йәштәр арағында дөйөм ғәскәри бурыс тураһындағы законды өйрәнеүҙән башланы. Был закон комсомолецтар һәм союздан тыш йәштәрҙен хәрби белемде өйрәнеүгә булған теләктәрен тағы ла үҫтерҙе.

Ғәлиев, Солтанов, Шәрипов иптәштәр етәкселегендә хәрби эште өйрәнеү группалары өлгөлө һөҙөмтәләр бирәләр. Оборона значоктарына нормалар тапшырыу массовый төҫ алды.

Укыусыларҙың байтағы допризывниктар. Улар хәрби эште өйрәнеүҙә башкаларға өлгө булып тораларҙ.

Роберт Садиков

VLKSM clendarı həm kandidattarınıq clenlıq vznostarı turahında

INSTRUKSIA

(Ađaqı, başı 3-sə bittə). ojoşmalarınıq jıjnalqan clenlıq vznostarın vaqtında haqlıq kassahına tapşırıvđarı өtlənən kyđəlergə həm təvge komsomol ojoşmalarında clenlıq vznostarın qabul itev eşen dərəb ojoştorovđa jarđam itergə tejeştər.

Clenlıq vznostarı inevenen jomqaqı kəmendə 3 ajqa ber tapqır təvge komsomol ojoşmalarında, komsomol komitettarında həm komsomoldıq dəjəm jıjılıştarında, ə rajon, qala komsomol ojoşmalarında VLKSM rajon həm qala komitettarında qaralırqa həm rəblanırqa tejeştər.

12. Rajon, qala, өlkə, kraj həm sojuznıj respublikalarđa LKSM YK revkomissiaları kəmendə kvartalqa ber tapqır VLKSM clendarı həm kandidattarınan clenlıq vznostarı alıvđıq dərəblegen, jıjnalqan clenlıq vznostarınıq komsomol kassahına vaqtında tapşırılıvın həm clenlıq vznostarı ineve turahında otcotnostıq dərəb birelevjen tikşererge tejeştər.

Revizia komissialarınıq akttarı rajon, qala, өlkə komitettarı, krajkomdar həm sojuznıj respublikalarđa LKSM Yđək Komitettarı tarafınan tikşerelergə həm tikşerelgəndən huq VLKSM-dıq tejeşle komitetınıq qararđarı menən bergə juqarı torovsı komsomol komitetına tapşırılırqa tejeş.

Өlkə, kraj həm respublika komsomol ojoşmaları revkomissiaları akttarı yđək revizia komissiahına tapşırılırqa tejeş.

V. ŞEFLIQ HƏM INTERNATSIONAL VZNOSTAR TURAHINDA

13. VLKSM-dıq bətə clendarı həm kandidattarı, şulaj uq VKP(b)-la torovsılar đa VLKSM ustavınıq 49-sı punktına jaraşlı rəveştə ajlıq clenlıq vznostarınan başqa jıl hajın 20 tin razmerında xərbi şeflıq vznosı həm 10 tin razmerında internatsional vznos tyləjdər. Esse-Krətiən Qıđıl Armiahı həm Flot safında bulqan komsomol clendarı həm kandidattarı xərbi-şeflıq vznosı tyləvđən qotqarılalar.

Balalar jortonda tərbiələnevse balalarđıq samostojatel'no xeđmət xaqı almavsıları şeflıq həm internatsional vznos tyləvđən qotqarılalar.

Xərbi-şeflıq həm internatsional vznostar alıv, həm unı ucotqa alıp barıv tərtibe VLKSM Yđək Komitetınıq ajrım instruksiahı bujınsa bildələnələr.

VI. VLKSM-qa QABUL ITEV VAQTINDA INEV VZNOSI ALIV TURAHINDA

VLKSM Yđək Komitetı sekretariatınıq 1937 jıl 31-se qinvar qararı bujınsa (protokol №46) inev vznostarı rajon komitetında komsomol bileti birgən vaqıtta tylənergə tejeş, tip bildələnde.

Rajon komitettarı jıjnalqan summanı VLKSM-dıq tejeşle krajkomı, өlkə komitetı, sojuznıj respublikalar LKSM Yđək Komitettarınıq aqımdaqı scottarına kyserələr.

БӨЙӨК БАЙРАМДЫ УҢЫШТАР МЕНӘН КАРШЫЛАУ ӨСӨН

Әлшәй районы, Ташлы ауыл советы һәм уның финанс активтары Октябрь алды ярышына кушылып, III квартал акса туплау планын 175 процентка үтәнеләр. Финанс активтары IV квартал акса туплау планын Октябрҙең XXIII йыллығы байрамына үтәү йөкләмәһен алдылар.

Заем уполномоченныйҙарынан Ғәлимов, Кургазов, Фазлиәхмәтов иптәштәр айрыуса якшы эшләйҙәр.

„Кыҙыл байрак“ колхозы колхозниктарынан Ғәлимов Т., Мөдәрисов Т., Котлиәхмәтов К., „Таймор“ колхозы колхозниктарынан Шәрәфетдинов, Кинйәғулов һ.б. иптәштәр государство алдындағы акса бурыстарын тулыһынса үтәнеләр.

В. Вәлиәхмәт.

Vaqıtlı redaktor:
X. Bəşirov.
Врид. редактора:
Х. БАШИРОВ.

П—2546. Редакция адресы: Өфө каланы, Володарский урамы № 2. „Октябрь матиск“ типографияны

1940 йыл
25 октябрь
йома
№ 113 (1476)
Айрым һаны
10 тин

Бөтә илдәрзең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе“ Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары органы.

KÖLXOZ MALDARЬN JЬLЬ HƏM TUQ QЬŞLATAJЬQ

Huŋqь jьldarđa kolxozdarđa h.m sovxozdarđa obşcestvennьj malsьlьq bajtaq yьte. SSR Sojuzь Sovnarkomьnьŋ hәm VKP(b) Yđәk Komitetьnьŋ «Kolxozdarđa obşcestvennьj malsьlьqtь yrsetev saralarь turahьnda»qь qararь malsьlьq xuzalьqьnьŋ qevotle kytәreleşenә jarđam itte, bьl mәs'әlәgә partia, sovet, komsomol ojoşmalarьnьŋ ser'joz iqtibarьn ьlьqtьrđь.

Ildә 240 meŋ samahь jaŋь malsьlьq fermalarь ojoştoroldo. Kyp kolxozdar, mal hanьn arttьrьv bujьnsa 1940 jьlqa qujьlqan minimumdь qьna tygel, xatta өsөnsө bişjьllьqtьŋ adaqьna jetkerelergә qujьlqan minimumdь la arttьrьp jebәrđelәr.

Bьl faktlar—mal hanьn taqь la kyberak arttьrьv өsөn kiŋ mөmkinlektәr barlьqьn a k asьq rablajđar.

Bьl өlgөşelgөndәr — partia hәm xөkymәttenŋ obşcestvennьj malsьlьqtь yrsetev bujьnsa birgәn kyrhәtmәlәren ytәv өsөn bulqan đur eştөn başlanqьsь qьna.

Өsөnsө bişjьllьqta malsьlьqtь yrsetev bujьnsa XVIII sjezd tarafьnan bildәlәngәn programmanь tulьhьnsa ytәv өsөn kyp hәm nьqьşmalь eşlәrgә kәrәk ole. Burьs hәr ber kolxozda, unьŋ hәrәntө jer majdanьna jaraqlь handa mallь bulqan fermalar ojoştorovđan qьna tormaj. Hьjđarđьŋ hөtөn arttьrьv, kyberak jөn qьrqьp alьv eşenө ser'joz to onorq, bөtө obşcestvennьj malsьlьqtьŋ produkt birevendә juqarь kyrhәtkestәrgә ireşergә kәrәk.

Qьş jaqьnlaşa, mal tәrbiәlәvselәr өsөn bik javaplь vaqьt başlana. Maldarđь jaqşь qьştatьvqa әderlәrgә, maldarđь, bigerak tә jөş maldarđь, tulьhьnsa imin qьşlatьrqa, ađьqtь jeterlek әderlәrgә — xәđer bөtә kolxozdarđan hәm sovxozdarđan anә şul talap itelә.

Avьl komsomolestarь tap bьna oşo ucastkala yđđarenең aktivlьqtarьn kyrhәtergә tejeştәr. Ytkәn jьl kyp өlkәlәrđeŋ maldarđь qьştatьvqa yđ vaqtьnda әderlәnmәgәnlektәre hәm şunьŋ menәn malsьlьqta đur juqaltьvь jahaqanlьqtarь bildәle. Jeterlek ađьq әderlәnmәgәn, mal torlaqtarь remontlanmaqan kolxozdarđa bođavđardь, susqa balalarьn hәm bәrәstәrđe juqaltьvđar bulđь. Bьjьl bь'tьrqь xatalar qabatlanmaqa tejeştәr.

Lәkin hәm xәđerge kөndө lә kolxozdarđьŋ, bigerak tә Kurski, Orlovski, Tula өlkәlәre, Altaj kraj kolxozdarьnьŋ kyp kenә komsomol ojoşmalarь maldarđь qьştatьvqa әderlәv bujьnsa xәstәrlek kyrhәtmәjđәr.

Maldarđь qьştatьvqa әderlәv nәmәne anlata huŋ? Bьnьŋ өsөn bөtәhenәn elek tulьhьnsa jeterlek ađьq әderlәrgә, torlaqtarđь remontlarqa hәm jьlьtьrqa, fermalarđь kadrđar menәn nьqьtьrqa kәrәk. Bьjьl kolxozdar juqarь urozaj aldьlar. Bik kyp igen, besәŋ, halam jьjnaldь. Bulqan ađьqtarđь jaqşь haqlav hәm ratsional fajdalanьv turahьnda xәstәrlek iterga genә qala.

Şuqa qaramabtan qajhь ber urьndarđa kolxozdardьn hәm komsomol ojoşmalarьnьŋ jetәkselәre mal ađьqtarьn haqlav turahьnda kәrәgensө xәstәrlek itmәjđәr. Kombajn urqan babьvđa bik kyp halamdьŋ oşo kөngө tiklem jьjьlmaj jatьvь hrәk xәl tygel. Ьrđьndarđaqь ebkertәr tәrtipkә kilterelmagen — halam hәm әvrәvdәr tuđьrьlьp taşlanqan. Komsomolestar artel' pravlen ehenә xuzalarsa kәrәş birergә hәm halamdь babьv'an jьjnap alvьqa, unь ebkertlavgә jardam itergә burьslьlar. Qьş kөnө ul qajь ađьq sьjfatьnda asatьvqa hәm tyşavgә kәrәk bulasaq.

Maldar өsөn ađьq ratsionьnda silostьŋ әhәmiәte ađ tygel. Kyp kenә komsomol ojoşmalarь tarafьnan hәr ber hьjьrqa 3 tonna tөbөnәn silos әderlergә alqan jөklәmәne ytәv. kolxozdarqa maldarđьŋ produktivnosьn arttьrьvqa mөmkinlek birәsәk. Silostьŋ maldar өsөn bik tuqlьqlь ađьq ikәnlege isbat itelgәn. Kolxozdarđa silostavđьŋ gosudarstvo planь 5-se oktөbrgә tiklem 82 protsentqa ytalgan, 13 million 94 meŋ tonna silos massahь halьnqan.

Kyp өlkәlәr plandarьn bajtaq arttьrьp ytәnelәr. Jarьştьŋ initsiatorđarь — Smolenski komsomolestarь yđđarenenŋ jөklәmәlәren ytәv өsөn jaqşь eşlәnelәr. Ular kolxozdarqa 438 meŋ tonna silos әderlәvgә jardam ittelәr, bьl hәr ber hьjьrqa 3-әr tonnanan tura kilә. Smolenski rajonь Komarovşcinalaqь aldьnqь avьl xuzalьqь artelderendәge. Xolm - Žirkovski rajonь «Novьj put'» avьl xuzalьqь artelendәge komsomolestar ylәn әderlәvgә bөtә jөştәrđe, bөtә kolxozniktardь mobilizovat' itep, maldarđь bөtә jьl bujьnsa jeterlek hutlь ađьqtar menәn tә'min itevgә әlgәştelәr. Ular hәr ber hьjьrqa 6-şar tonna silos әderlәnelәr. Әgәr oşo kөndardә şәkar sөgөldөrdәre nең habaqtarьn, qьj ylәndәrđe, baqsalarđaqь qaldьqtardь siloslav eşenә energialь rәveştә totonhalar, әgәr bьl eşkә bөtә kolxozniktardь ьlьqtьrhalar, kolxozdarđьŋ bөtә tәvge komsomol ojoşmalarь bьqa әlgәşә alalar.

Maldarđь bьjьl qьştatьvđьŋ ajrьmlьqtarь şunan tora: bьjьl torlaqtar menәn ytkәn jьlqa qaraqandә bajtaq kyberak handaqь maldarđь tә'min itev alda tora. Ә bьl kyp torlaqtar, harьq ojalarь, jalan kәrtәlәr eşlergә kәrәk tigәn hyđ. Ularđь qьşqa әderlәv, remontlav hәm jьlьtьv — avьl komsomolestarьnьŋ in әhәmiәtle burьsь.

Hьvьqtar başlanьvqa bik ad vaqьt qaldь. Mal torlaqtarьn tөđөvđe hamamlav өsөn tөđөv brigadalarь ojoştororqa kәrak, jәş plotniktardь, taşsьlardь, mejes sьqarьvsьlardь mobilizovat' itergә kәrak.

Komsomolestar mal torlaqtarьn, svinarniktardь, qoştar tora torqan urьndardь tәrtipkә kilterengә tejeştәr, bьl torlaqtar jьlь bulhьn, ular bьjalalanqan, aqartьlqan bulhьndar.

Kolxozdarđьŋ hәm sovxozdarđьŋ malsьlьq fermalarьnda susqalar massovьj rәveştә balalaj başlanьlar. Tiđđәn hьjьrđar bođavlaj başlajasaqtar. Jәş maldardь tulьhьnsa haqlav, jәş maldar arahьnda juqaltьvdarqa jul qujmav — ser'joz hәm javaplь burьs. Bьnьŋ өsөn aldьnqь jәş iptәştәrđe fermalarđa eşlәv өsөn jebәrergә kәrәk.

Xәđer staxanovsьlar mәktәptәrendә, tyhәrәktәrđә jәştәrđe zootexnika hәm veterinaria bujьnsa uqatьvđь, fermalarđьŋ bөtә rabotnikьrьn maldarđь haqlavđьŋ hәm tәrbiәlәvđeŋ tөp qaqidәlәre menәn taqь la ber tәpqьr tanьştьrьvđь ojoştorov bik әhәmiәtle eş bulьp tora.

Kyp respublikalarđa hәm өlkәlәrđә partia hәm sovet ojoşmalarь obşcestvennьj malsьlьqtь qьştatьvqa әderlek eşen massovьj rәveştә tikşerevđe ytkәrәlәr. Bьndaj tikşerevđәr Ukraina la, Qazaqstanda, Sverdlovski, Kalinin hәm başqa өlkәlәrđә ytkarelә. Maldarđь qьştatьvqa әderlekte bulqan jeteşhedlektәrđe asьp, kolxoz komsomolestarь ul jeteşhedlektәrđe his kisekmәbtәn bөtөrөvgә өlgөşergә tejeştәr. VLKSM rajkomdarь ergәhendә vaqьtlьsa tөđөlgөn komissialar đur eş başqara alalar, ular qьşqa әderlenev bujьnsa komsomol ojoşmalarьnьŋ eşmәkәrlege өbtenәn konkret jetәkselek itergә tejeştәr.

Komsomol ojoşmalarь kolxozdarqa hәm sovxozdarqa obşcestvennьj malsьlьqtь jьlь hәm tuq qьştatьv өsөn jarđam itep, sotsialistik malsьlьqtь artaban alqa jebәrev eşendә ilgә đur jarđam kyrhәtәsaktәr.

(«Komsomolskaja pravda» gazetahьnьŋ 1940 jьl, 20-se oktәbrđәge baş mәqalәhe).

INŻENERDARDЬ, TEXNIKTARDЬ, MASTERĐARDЬ, XEDMƏTKƏRDƏRDE HƏM KVALIFIKATSIALЬ EŞŞELƏRDE BER PREDPRIATIENƏN HƏM UCREŻDENIENƏN IK ENSE PREDPRIATIEGƏ HƏM UCREŻDENIEGƏ MƏŻBYRI RƏVEŞTƏ KYSEREV TƏRTIBE TURAHЬNDA

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumь

U K A Z Ь

Jaŋь zavodlardь, fabrikalarđь, şaxtalarđь, rudniktarđь, tөđөlөştәrđe, transporttь, şulaj uq produksianьŋ jaŋь tөrđәren eşlәp sьqarьvqa kysevse predpriatielәrđe kvalifikatsialь kadrđar menәn tә'min itev burьsь — inżenerđarđь, texniktarđь, masterđarđь, xedmәtkәrdәrđe, kvalifikatsialь eşselәrđe ajrьm predpriatielәr arahьnda dөrөb bylevđe hәm kvalifikatsialь kadrđarь bulqan ber predpriatienәn promьşlennost rabotniktarьn ularđьŋ jeteşmөven hidә torqan ikense predpriatielergә kyserevđe talap itә.

Jөşөp kilevse xәl: narkomattardьŋ inżenerđarđь, xedmәtkәrdәrđe hәm kvalifikatsialь eşselәrđe ber predpriatienәn ikense predpriatiegә mөzbyri tәrtiptә jebәrev xoquqtarь bulmay, — xalьq xuzalьqьn ytәrev өsөn qomasav bulьp tora.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumь qarar birә:

1. SSR Sojuzьnьŋ Xalьq Komissardarьna inżenerđardь, konstruktorđardь, texniktardь, masterdardь, certjozniktardь, buxgalterđardь, ekonomestardь, scot-finans hәm plan rabotniktarьn, şulaj uq altьnsь razrәdtan başlap unan juqarьraq razrәdtaqь kvalifikatsialь eşselәrđe, predpriatielәrđeŋ hәm ucrezdenielәrđeŋ territorial'no uranlaşьvь nisek bulьvqa qaramabtan, ber predpriatienәn jaki ucrezdenienәn ikense predpriatie jaki ucrezdeniegә mөzbyri tәrtiptә kyserev xoquqьn birergә.

2. Inżenerđardь, xedmәtkәrđәrđe hәm kvalifikatsialь eşselәrđe oşo Ukaz tәrtibendә başqa jerđergә eşkә kyserev, kyserelә torqan rabotniktь nindәj đә bulha material' zarar kyrevgә kilterergә tejeş tygel, bьl unaj menәn, Narkomat kyserelә torqan rabotnikqa tybәndәgelәrđe tylergә tejeşlegen bildәlergә: a) rabotniktьŋ yđenең hәm unьŋ semja clendarьnьŋ jaŋь eş urnьna barьv rasxodь; b) milekte kyserev rasxodь; v) julda bulqan vaqьt esendә sutocnьjđar; g) julda bulqan vaqьtqa hәm өbtәmә rәveştә taqь allь kөn өsөn xedmәt xaqь; d) jaŋь urьndaq urьnlaşьv өsөn — kyserelә torqan rabotnikqa ibke eş urnь bujьnsa өs ajlьq xedmәt xaqьnan dyrt ajlьq xedmәt xaqьna tiklem kylәmdә (rajonqa qarap) hәm unьŋ eş urnьna kitevse hәr ber semja clenьna kyserelә torqan rabotniktьn ajlьq xedmәt xaqьnьŋ 1/4 kylәmendә ber vaqьtlь posobie.

3. Şul uq jer siktәrendә ber predpriatienәn ikense predpriatiegә kyserelә torqan inżenerđardьŋ, xedmәtkәrdәrđeŋ hәm kvalifikatsialь eşselәrđeŋ өdlөkhөd eşlәv stazь haqlana, ә başqa jerđergә kyserelgөndergә taqь ber jьl xedmәt stazь өbtelә, tip bildәlergә.

4. Predpriatielәrđeŋ direktordarь hәm ucrezdenielәrđeŋ nacal'niktarь oşo Ukaz nigendә başqa jergә kyserelә torqan inżenerđardьŋ, xedmәtkәrdәrđeŋ hәm kvalifikatsialь eşselәrđeŋ qatьndarьna predpriatielәrđәn jaki ucrezdenielәrđәn kitevgә rөxsәt birergә mөzbyrđәr, tip bildәlergә.

5. Başqa predpriatiegә jaki ucrezdeniegә mөzbyri tәrtiptә kyserev turahьnda Xalьq Komissarьnьŋ prikazьn ytәmәvđә qәjeple keşelәr predpriatienәn jaki ucrezdenienәn yđ beldektare menәn kitevselәr tip itөplәnәlәr hәm eşselәrđeŋ, xedmәtkәrđәrđeŋ predpriatielәrđәn hәm ucrezdenielәrđәn yđ beldektare menәn kitevđәren tьjьv turahьnda SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ 1940 jьl 26-sь ijyn Ukazьnьŋ 5-se statjahь bujьnsa sudqa birelәler.

6. Narkomattar hәm predpriatielәr tarafьnan oşo Ukazđьŋ 1-se statjahьnda hanap ytelgәn inżenerđar, xedmәtkәrđәr hәm kvalifikatsialь **eşselәr menәn** srokqa tөđөlgәn xedmәt dogovorđarьn 1940 jьldьn 20-se oktөbrenәn qөmeldәn sьqarьrqa hәm SSR Sojuzьnьŋ Xalьq Komissardarьna juqarьla kyrhәtelgәn inżenerđardь, xedmәtkәrdәrđe hәm kvalifikatsialь eşselәrđe ular dogovor bujьnsa eşlәj torqan predpriatielardә qaldьrьvđь rөxsәt itergә.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumь Predsedatele **M. KALININ**

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumь Sekretarь **A. GORKIN.**

Məskәv, Kreml'. 19 oktәbr 1940 jьl.

КОМСОМОЛ ТОРМОШО

VLKSM Yđək Komitetьnda

Xeđmət Qьđьl Bajraq ordenlь Kievtəge maşinalar tөđөv zavodь həm 26 Komissar ismendəge Tвilisi zavodь komsomol ojoşmalarь jəştөr kөsө menən hөnərselek ucilişcelөre uqьvsьlarь өsөn licnьj instrumenttar komplektь əđerləv həm ucilişcenең вөtө oвorudovanie-hen tərtipkə kilterev вujьnsa jaqşь initsiativa kyrhəttelər.

Kiev maşinalar tөđөv zavodь komsomolestarь proizvodstvo qaldьqtarьnan 200 dana kibkes, 125 вorav, 625 igəv əđerlənelər, ucilişcenең oвorudovanie-hena texnik smotr ytkarđelər, ike stanokta urtasa remont uđqarđьlar h. в.

26 Komissar ismendəge Tвilisi zavodь komsomolestarь həm jəştərenең kөsө menən 54 slesar' sykeşe, 25 vnutromer, 28 ugol'nik həm вaşqa instrumenttar əđerlənde.

Bьl zavod komsomolestarьnьң вaşlap jeвөreve kyp kena promьjşlennьj komsomol ojoşmalarьnda jaqlav taptь:

Xar'kov qalahьndaqь traktor həm elektromexanik zavodtarьnda, Dnepropetrovskiđaqь Karl Libknext ismendəge zavodta hənərselek ucilişcelөre өsөn instrumenttar taвьv, jьjnav, remontlav həm əđerləv вujьnsa komsomolestarđan вrigadalar tөđөlgən. Məskəv qalahь L. M. Kaganovic ismendəge tormoz zavodь komsomoles-tarь jaңь uqьv jьlьna tiklem 400 kompleksnьj instrument əđerləv həm ucilişce өsөn oвorudovanielərđe eş səqətenən tьş remontlav jөkləməhen aldьlar.

Oşo ajqanlь VLKSM Yđək Komitetь Xeđmət Qьđьl Bajraq ordenlь Kiev maşinalar tөđөv zavodь həm 26 Komissar ismendəge Tвilisi zavodь komsomol ojoşmalarьnьң initsiativahьn xuplap, maxsus qarar qəвul itte.

VLKSM Yđək Komitetь şulaj uq Xeđmət Qьđьl Bajraq ordenlь Kiev maşinalar tөđөv zavodь komsomol ojoşmalarьnьң initsiativahьn jaqlavsь LKSMU-dьң Kiev өlkə komitetь qararьn xuplanь.

VLKSM Yđək Komitetь вөtə qala, өlkə, kraj komitetlarьna həm komsomoldьң sojuznьj respвlika Yđək Komitettarьna вьl initsiativanь hər jaqlap jaqlarqa həm jəjelderergə təqdim itte.

VLKSM Yđək Komitetь promьjşlennьj predpriatie komsomol ojoşmalarьna, Kiev həm Tвilisi zavodь komsomolestarьnьң təzriвələren yđđərendə qullanьvđь jөkmətte.

VLKSM Yđək Komitetь yđenең qararьnda вөtə komsomol gazetalarьn, hənərselek ucilişcelөre həm FZO məktəptərenең jaңь uqьv jьlьna əđerlektəre вujьnsa komsomol ojoşmalarьnьң eş təzriвələren kiң jaqtьrtьrqa məzвyr itte. (TASS).

Нүрәттә: Өфө тимер юл техникумының III курс укыу отличницаһы, комсомол комитеты члены ингәш Нестерева кызыл мөйөштә политик беседа үҙғарырға әҙерләнә
Ш. Уразбахтин фотоһы.

PARTIA OJOŞMAHЬNЬN ЬSЬN JARĐAMSЬLARЬ

Kolxoz pravleniehenең işegenən inev menən stenaqa elengəң keskəj ram esendəge, malur itep, altьn xəreftər menən jađьlqan qaqьđqa kyđ töşə. Bьl kolxozqa Bөtөsojuz avьl xuzalьqь kyrgəđməhendə qatnaştь həm вyləklənde.

Komsomolestarđan Əsadullin Xəzi—traktor вrigadahьnьң вrigadirь, Bajвurin Zөfər—traktorist, Urmanov—zootexnik вulьp eştəjđər. Əsadullin Xəzi yđenең traktor вrigadahьnda jaqşь өlgəşevđərgə ireşeve өsөn Bөtөsojuz avьl xuzalьqь kyrgəđməhendə qatnaştь. Elek jeвəktең nəmənən eşləngənen də вelməgən komsomolka Bajвurina Xөвəjвə, xəđer yđe jeвəkselek qorttarьn yrsetev laвoratoriahьnьң mədire вulьp eşləj. Ul qorttarđь yrsetep, ularđan jeвək jeteşterə. Bөtə komsomolestar đə kolxozda agitator вulьp eşləjđər. Bajвurina Xөвəjвə, Əsadullin Nail iptəştər agit-massovьj eşte вigerək tə jaqşь ojoştorđolar.

Komsomol ojoşmahь yđenең jьjlьlşьnda proizvodstvo məs'ələləren jьş tikşerə. Kolxozqa jarđam itev saralarьn вildəlәj.

Komsomol ojoşmahьnьң initsiativahь menən 4 qьđ proizvodstvonan ajrьlmajьnsa traktoris professiahьna ejө вuldьlar, jəj kөnө praktik eştə gyzəl eş өlgөlөre вirđelər. Ular traktoriska вulьrqa qarar ittelər həm xəđer вelemdəren kytərev өbtəndə eşləjđər. Bajвurina Rəisə, Allaqulova Ojelmiə iptəştər kombajnerđar kursьna uqьrqa вarьrqa əđerlənelər.

Bөjөk julвaşьвьđ Vladimir Il'ic Lenin ismendəge kolxozđьң (Şişmə rajonь) komsomolestarь irşelgən unьştar menən genə tьnьslanьp qalmajьnsa, aldaqь köndə lə jaңь unьştarqa ireşev өsөn kolxozqa jaqьndan torop jarđam itə. **S. Məqyzə.**

Ojoşmanьң eşe jaqşьrđь

«Mars» kolxozь (Qьrmьđqalь rajonь) ergəhendəge komsomol ojoşmalьь, komsomoldьң jetəksel organdarьna hajlavđarqa tiklem, rajonda iң nasar eşlөgən ojoşmalardan hanala ine. Komsomol jьjlьlştarь VLKSM-dьң rajon komitetьnan vəkildər kilgəndə genə ytkərelde.

Ojoşmanьң sekretarь itep jaş komsomoles iptəş Safin hajlandь. Xəđer iptəş Safin komsomol eşen planlь alьө вarьvqa həm jьjlьlştarđь regulər rəveştə ytkərevgə ireşte.

Clenlьq vznostarьn jьjnav həm komsomol xuzalьqьn alьp вarьv, şulaj uq kolxoz jəştөre arahьnda eşlөv jaqşьrđь. Oşo heđөmtələ sentəвr ajьnda kolxoz proizvodstvohьnda вirelep eşlөgən jaş kolxozsьlarđan 4 keşe komsomol safьna alьnđь. **Vəli Murzin.**

PROGUL'ŞCIK LANAGINA HƏM UNЬ JAQLAVSЬLAR JAVAPQA TARTЬLЬRQA TEJEŞTƏR

SSSR Verxovnьj Soveta Prezidiumьnьң 26-sь ijyn Ukazь predpriatie həm proizvodstvo dezorganizatorđarьna, eş minutьn ərəm itevselərgə sik quja. Ləkin qajhь вer komsomol jetəkselөre вьl Ukazđь ytəv өsөn вol'şevistik kөrəş alьp вarahь urьnqa, yđđөre ul Ukazđь вođalar.

VLKSM-dьң Maqar rajon komitetьnьң texniceski sekretarь Lanagina Marusə, rajon komitetьnьң sekretarь urьnвaвarь Kuznetsova həm komsomolka Nikolajeva menən 1-se oktəвrđə tөn вujь csөlər. Oşo heđөmtələ ikense kөndə Lanaginanьң вaşь avьrta, eşləj almaj. Ul xəjlə taвa. Həm «вiđgək tota» tip, storozdarqa inep, eş vaqtьnьң 3 səqət 17 minutьn joqlap uđqara.

VLKSM-dьң rajon komitetь sekretarь iptəş Şakirov вьl xəlde вik jaqşь вelə. Ləkin progul'şcikqa həm eskelek menən şөqөllənevselərgə sara kyrev urnьna, liвerallьq kyrhətə.

Bəlki iptəş Şakirov Lanaginanьң 3 səqəttən artьq vaqьttь joqlap ytkərevđe progulqa hanamaj, unь sudqa вirep, rajkom raвotniktarьnьn avtoritetьn töşərəhe kilməjđer? Sulaj вulmaqanda ul progul'şciktь jaqlamaь ine.

Kinjəвuzova Miңnisa.

LICNЬJ ӨLGӨ KYRHƏTERGƏ

VLKSM Yđək Komitetьnьң «Komsomol aktivьnьң fizik əđerlege» turahьndaqь qararь komsomol aktivənan fizkul'tura-sport eştərendə aktiv qatnaşlьq itevde həm вьl olkələ licnьj өlgө kyrhətevđe talap itə. Qьđqanьsqa qarşь вeđđeң aktivtarьвьl fizkul'tura sport eştərenə tejeşle əhəmiət вirep jetkermәjđөr əle. Fizkul'tura sporttьң fajđalь jaqtarь həm urnьң menən şөqөllənergə kərəklek turahьnda kyp həilәjđər, o yđđəre «vaqьt juq» tip, вьl eştən sitləşələr.

Вьndaj iptəştərđe вeđđeң rajonda kyp osoratьrqa вula. Başkoopromsoyet ergəhendəge komsomol komitetьnьң sekretarь urьnвaвarь Majorova, VLKSM-dьң rajon komitetь sekretarь urьnвaвarь Timerвulatova iptəştər yđđөre fizkul'tura-sport eştəre menən şөqөllənməjđər genə tygel, xatta komsomolestarđь la вьqa ьlьq'ьrmajđar. Məвələn, 20 oktəвrđə вulьp ytkən krossta ularđan вer keşe lə qatnaşmanь.

Yđen həm komsomolestarđь fizik jaqtan əđerləvgə ser'joz qtibar itevse aktivtar đa juq tygel. 34 hanlь məktəp ergəhendəge komsomol komitetь sekretarь Ibrahimova, avьl xuzalьqь instituta komsomol komiteti sekretarь Umarsev, uram xarakəten regulirlav vzvodь komsomol komitetь sekretarь Rabejev iptəştər fizkul'tura-sport menən yđđere sistematik rəveştə şөqөllənev menən вergə, jaqşь oioştorovsьlar đa вulьp toralar.

Sport—minең tormoşomda iң kərəkle nəmə вulьp əverelde. Əgər đa вer-ike kөn sport menən şөqөllənməj torhan, vdendə arьqanlьq biđəhen. Min hər kөndө irtə menən 10-15 minutlьq zarətka jahajьm. Bus vaqьttarđa sport ploşcadkalarđa, sport zaldarđa вulam. Unda jөgөrөvgə, granat ьrqьtьvqa, turnikta, вrusjeda yđemde trenirovat' itəm. Min hunqь ike jьl esendə вer riso fizkul'tura jarьşьnda, xərвilөsterelgən saңqь poxodьnda qatnaştьm, 4 oвorona znacogьna norma tapşьrđьm. Xəđer GTO-nьң mnogoвoriehь вujьnsa norma tapşьram.

Tiđđən katoktar asьla, saңqь progulkalarь вaşlanasaq. Qьşqь sport sezonьna saңqь, kon'ki əđerləp qujđьm.

Beđ fizkul'tura-sport eştərendə licnьj өlgө kyrhətev menən вergə, komsomolestar həm sojuzdan tьş jəştərđe lə вьqa massovьj rəveştə ьlьqtьrьrqa tejeşвeđ.

S. L. Qorвanqulov.

VLKSM-dьң zdanovski rajon komitetь sekretarь.

HӨNƏRSELEK, TIMER JUL UCILIŞCELƏREN HƏM FZO MƏKTƏPTƏREN ASЬVQ|A ƏĐERLEK

ОТЛИЧНО УҡЫРҒА, СТАХАНОВСА ЭШЛƏРГƏ

Ишембайҙа йәштәрҙе һөнәрселек һәм тимер юл училищеларына һәм ФЗО мәктәптәренә уҡырға алыу буйынса кала комиссияһы төҙөлдө. Комиссия составында—кала Советы башкарма комитетының председателе Платонов, ВКП(б) кала комитетының пропаганда һәм агитация бүлеге мөдире Урманов, ВЛКСМ кала комитеты секретары Власова, кала мәғариф бүлеге мөдире Кульпин, нефтселәр союзының райком председателе Әмиров инптәштәр бар.

Комиссия 11-се октябрҙә добровольецтарҙан ғаризалар кабул итә башланы. Уҡырға барырға теләүселәр һаны ғайәт зур. Ғаризаларҙың өҙлөкһөҙ ағылыуы, государство хезмәт резервтары булдырыу тураһындағы Указды Ишембай йәштәренең ни тиклем зур күтәренкелек менән каршылауҙарын асык күрһәтә. Йәштәрҙән килгән ғаризалар Указды кайнар рәүештә хуплау, хөкүмәткә, большевиктар партияһына бирелгәнлек хистәре менән тулылар. Ғариза биреүселәр отличноға уҡырға һәм уҡыуҙы тамамлағандан һуң стахановса эшләргә вәғҙә бирәләр.

Филиппов Юрий ошоларҙы яҙа: „Мин специальность алып, социализм илен төҙөүҙә достоин кеше булырға теләйем“.

Патунин И. ФЗО мәктәбендә уҡып сыҡҡас иң яҡшы стахановсы булырға һүҙ бирә. Зөбәиров Әкрәм: „Отлично уҡырға һәм тиҙ арала специальноска ейә булырға йөкләмә алам“ тип яҙа үҙенең ғаризаһында.

Кыҙҙарҙан да бик күп ғаризалар килә.

Ике көн есендә—11 һәм 12 октябрҙә 296 кеше ғариза бирҙе.

—◆—

Йөҙәрләгән ғаризалар

СССР Верховный Советы Президиумының хезмәт резервтары тураһындағы Указы һәм һөнәрселек, тимер юл училищеларына һәм фабрик-завод эшенә өйрәнеү мәктәптәренә призыв тураһында ССР Союзы Халыҡ Комиссарҙары Советы карары Благовар районы комсомолецтары һәм йәштәре араһында зур отклик тапты.

Тиҫтәләгән йәштәр, училищеларға һәм мәктәптәргә барыуҙарын белдереп, ғаризалар менән ВЛКСМ-дың район комитетына һәм район комиссияһына киләләр. Район комиссия һына килгән ғаризаларҙың һаны хәҙер йөҙҙән артты инде.

„Дружба“ колхозының 15 йәшлек члены Калганов Владимир үзенең ғаризаһында: Мин күптән үк транспорттың квалификациялы эшсеһе булыу тураһында хыялланам. Бына шуның өсөн дә тимер юл училищеһенә укырға барырға һәм хыялымды тормошка ашырырға булдым, тип яҙа.

Бик күптәр тимер юл училищеларына барырға теләйҙәр. „Новый жизнь“ колхозының йәш колхозниғы Никишин: „Мин машинист булырға теләйем, мине тимер юл училищиһенә сәбәүегеҙҙе һорайым. Мин бары тик отлично уҡырға һәм отлично эшләргә һүҙ бирәм“ тип яҙа.

Ошо көндәрҙә генә „Новый путь“ колхозында комсомол ойошмаһының СССР Верховный Советы Президиумының 2 октябрь Указын өйрәнеүгә арналған асык йыйылышы үҙғарылды. Указды өйрәнгәндән һуң колхозсы йәштәр ошонда үк үҙҙәренең училищеларға һәм мәктәптәргә барып уҡырға теләүҙәрен белдерҙеләр. **Т. К.**

—◆—

Berense uqьv jьlьna ađerlek

Respublikala hönərselek, timer jul uciliŞcelərendə hәm FZO mәktәplərendə berense uqьv jьlьna đerlek eŞmәkәr tәvestә bara. Prepodovateldər kadrđarь, masterđar hajlap alьnalar, dobrovolestardan qarizalar qabul itev ojoŞtorolqan, binalar đerlenelə hәm baŞqalar.

BaŞqortostanda: 1 meң 200 keŞegə ike hönərselek uciliŞcehe, (Beloretta hәm IŞembajđa), 350 keŞegə ber timer jul uciliŞcehe (Өfөlə) hәm 1 meң 200 keŞegə 5 FZO mәktәptәre (Beloretta, Stərletamaqta, Ucalь rajonьnda, Goszavodta hәm Aqiđel jьlqa paroxodstvohьnda) ojoŞtorolasaqtar.

Uqьvsьlar alьv bujьnsa qala hәm rajon komissialarьna hönərselek, timer jul uciliŞcelərendə hәm FZO mәktәptərendə uqьrqa telәvselərđan kyp hanlь qarizalarđь kileve davam itə. Tik ber Өfө qalahьnda qьna 2 meң 508 qariza alьnđь.

Dobrovolestar

Əkrəm Vaxitov menən Vladimir Jel'nigifirovtar berberehe menən bik jaqьn dubtar. Ul dublьq mәktәptə ьvđь. Ular yđđərenең ujđarь, xialdarь menən hәr vaqьt urtaqlaŞa torqajnьlar.

Gosudarstvo xeđmәt rezervtarь buldьrьv turahьndaqь janь Ukaz sьqqas ta ular ber-berehe menən kәnәŞlәŞtelәr.

—Belәheңme Volodə! Min mәŞinist bulьrqa telәjem. Bьl turala keskәj vaqtьmdan birle xiallanam. Bьna timer jul bujlap gyzәl parovoz kilə, unьn artьna kvp vagondar tagьlgan. Ə, hin sul đur mәŞina menən iđara itәhen. Bьl bit bik đur eŞte basqarьv tigәn hyđ.

—Ə minең bik jaqsь tokar' bulәhьm kilə,—ti Volodə.—Bit tokar'—bьna hin hөjlәgәn parovoz, vagondardь tөđөvđə qalnasьla itәsək. Hin mәŞinist, min tokar' bulьrmьn.

Ular sundaj ul, feker menən prizьv komissiahьna barьp, VLKSM-dьn qala komitetьna qariza jađalar. Əkrəm vđenең qarizahьnda: «Mine timer jul uciliŞchenə qabul iteveŋeđđe horaյm. MәŞinist bulьrqa telәjem. Minə 15 jәs. Fizik jaqtan tađamьn. Uqьrqa hәm eslərgə jaratamьn» tip jađa. Volodə la unьn menən bergə fabrik-zavod mәktәbenə uqьrqa alьvđь horap qariza jađa.

Bьndaj qarizalar jөđərlәp hanalalar. VLKSM-dьn Molotovski rajon komitetьna qьna 360-tan artьq qariza birelde.

I. Gorbacov.

MƏKTƏP TORMOŞO

Әлшәй районы, Әврүз ТБУМ-дә.

hYPƏTTƏ: өлкән вожатый инптәш Ғиниәтуллина отряд вожатыйҙары менән беседа үҙғара.

М. Савин Фотоһы.

UQЬVSЬLAR KOMITETЬNЬҢ BERENSE EŞTƏRE

Zvonok tavьŞь tənəfes bulьvьn belderđe. Bөtə balalar đa asьq havaqa mәktәp dvorьna sьqьrqa aŞьqalar. Ber nisə minut esendə balalar yđđərenə oqŞaqan iң qьđьqlь ujьndarđь ojoŞtorop ta jebərđelər. Mәktәp zalьnda—jьr, bejev, tөrlө ujьndar... Bьnda berəvgə lə kyŋelheđ tygel.

Uqьvsьlar komitetьnьң predsedatele Savbanova hәm unьң baŞqa clendarь tənəfes vaqьttarьn kyŋelle ojoŞtorov өsөn tьrьŞalar. Ular—bөtə urında la ojoŞtorovsьlar.

Tənəfes bөtөrgə 5—6 qьna minut qalqan. Uqьvsьlar komitetь predsedatele aŞьqaaŞьqa klastarđь tikŞerep jөrөj. Bөtөhe lə yđ urьndamь? Uqьtьvsь inevgə klass tulьhьnsa əderme? Ul tikŞerə hәm jeteŞheđlektərđe jađьp ala, dezurnьjđarğa ibkərtevđər jahaj.

Uqьvsьlar komitetьnьң aldaqь ultьrьŞında klastarđa dissiplinanьң hәm tađalьqtьn toroŞo, tənəfestərđə jal ojoŞtorov turahьnda mәs'ələ tikserelə.

47-se hanlь urta mәktәpten janь hajlanqan uqьvsьlar komitetь yđenең eŞen berense kөndərđə yk matur ojoŞtorop jebərđe. Uqьvsьlar komitetьna uqьv otlicniktarь, hәr ber eŞtə ojoŞtorovsь bula alьrlьq uqьvsьlar hajlandь. Berense ultьrьŞta uqьvsьlar komitetьnьң mәktәptə nәmə eŞlərgə tejeŞlege tikşerelde hәm yđ ara eş byleşev ytkərelde.

Uqьvsьlar komitetь direksia menən berlektə uqьv jьlьnьң berense jartьhьra eş planь tөđөnө. Xəđer berense hөđəmtələrđe lə kyrergə mөmkin. Klastar hәm uqьvsьlar arahьnda sotsialistik jarьŞ dogovorđarь tөđөlgən. Uqьvsьlar komitetь clendarь hәr ber klasta artta qalьvsьlarđь belөler hәm ularqa praktik jarđam itөler. Bөjөk Oktəbr revolyisiahьnьң XXIII jьllьq bajramьn qarŞьlav unaj menən uqьvsьlar arahьnda sotsialistik jarьŞ taqь la kin jәjelderelde.

Bьl matur baŞlanqьslar menən bergə, janь hajlanqan uqьvsьlar komitetьnьң eşendə jeteŞheđlektər đə bar. Uqьvsьlar komitetьnьң jeteŞheđlege—bөtə eştərđe lə ber julь alьp barmavđa. Oşo vaqьtqa tiklem balalarđьң yđeŞmәkər tynərəktəre nьqlь eşkə baŞlamaqandar. Dөrөb, tynərəktərđeң eş rasp'sanieləre bөđөlgən, jetəkşelər bildөlengən. Dram, xor, әdəbiət tynərəktəre berense zaniatielərđe lə ytkərgandər. Ləkin ajrьm fəndər bujьnsa ojoŞtorolqan tynərəktər eşkə baŞlamaqandar əle.

Osoaviaxim ojoŞmahьnьң eşe lə maqtanьrlьq tygel. Oborona znacokьarьna normalar tapŞьrьv eşe bik aqrьp bara.

Uqьvsьlar komitetьnьң eşen artaban ojoştorovđa komsomol komitetь nьqlь jarđam itə, kөndəlek bəlөneş qujьlqan. Komitet sekretarь iptəş Zahidullina bөtə eştərga kөndəlek kontrol' hәm eşlekle jarđam itevđe ojoştorqan. Uqьvsьlar komitetь yđenең eşendəge jeteŞheđlektərđe tiđ kөndə bөtөrөr hәm uqьvsьlarđьң bojevoi organь ikənen kyrhater. **Abdul.**

ҘУР ЭШ БАШЛАНДЫ

Беҙҙең совет хөкүмәтенең халыҡ интересынан башка интересы юк. Шуға күрә лә беҙҙең хөкүмәтебеҙ ниндәй генә сара үткәрергә теләмәһен, ул бөтә совет халҡы араһында кайнар отклик һәм яҡлау таба.

СССР Верховный Советы Президиумының 2-се октябрь Указы совет йәштәре араһында зур патриотик күтәрелеш тыуҙырҙы. Миллионлаған колхозсы һәм хеҙмәткәр йәштәр һөнәрселек, тимер юл училищеларына һәм фабрик-завод эшенә өйрәнеү мәктәптәренә инергә теләктәрен белдерәләр.

Тик бер нисә көн эсендә генә ВЛКСМ-дың Шишмә район комитетына тимер юл һәм һөнәрселек училищеларына һәм фабрик-завод эшенә өйрәнеү мәктәптәренә үҙ теләктәре менән инергә теләүселәр тарафынан 200-гә яҡын ғаризалар килде.

Йәштәрҙең хаттары үҙҙәренең илдәрен ялҡынлы һөйөү, профессия алып, промышленноста, транспортта эшләү дәрте менән тулғанлыктарын күрһәтә.

—Беҙ илебеҙҙә күп квалификациялы эшселәр кәрәк икәнлекте яҡшы беләбеҙ. Һәм илебеҙҙең байлығын арттырыу, оборона кеүәтен нығытыуҙа актив катнашыу беҙҙең гражданлык бурысыбыҙ. Мине тимер юл училищеһенә алыуығыҙҙы утенеп һорайым, тип яҙа үҙенең ғаризаһында „Социализм“ колхозының йәш колхозсыһы иптәш Агишов.

Бына Шишмәнең 46-мәктәп укыусыһы Уразметовтың ғаризаһы. Унда,—тимер юл һәм һөнәрселек училищеларына, фабрик-завод эшенә өйрәнеү мәктәптәре ойоштороу тураһындағы Указды уҡыҫас мин бик шатландым. Зур теләк менән тимер юл училищеһенә уҡырға барам. Мин әле мәктәптә отлично уҡыған кеүек үк, унда ла отлично уҡырға, машинист булып, паровоздарҙы кривоносовса йөрөтөргә, хөкүмәтебеҙ күшкан заданиены төгәл үтәргә һүҙ бирәм,—тигән патриотик һүҙҙәр бере артынан икенсе күҙ алдына килеп баҫалар.

Был өлкәлә ВЛКСМ-дың район комитеты (секретары иптәш Янбарисова) күп кенә эштәр башкарҙы. СССР Верховный Советы Президиумының Указы сығыу менән бөтә бюро членлары ла Указды аңлатыу буйынса колхоз һәм мәктәптәргә сығып киттеләр. Бынан тыш район активтарынан 110 кеше колхоздарға командировать ителделәр.

ВЛКСМ район комитетының инициативаһы менән тимер юл училищеһенә инергә теләүселәрҙе таныштырыу өсөн тимер юлына экскурсия ойошторолдо. Элекке тимер юл эшсеһе, хәҙер ВЛКСМ-дың Молотовский район (Өфө калаһы) комитеты секретары иптәш Муллағулов тимер юл транспортының әһәмиәте һәм уның роле тураһында улар менән беседа үҙғарҙы.

Сәлихова.

URTA DINGEDDƏ HUQЬŞ

Anglo-ital'jan huqьşь başlanqan momentta Fransianьn jeŋeleve adaqьna tiklem вildələngəjne inde, həm вer nisə kəndən huŋ ul huqьşqa qatnaşьvsьlar ibəвenən sьqtь la.

Italia menən Anglia arahьndaqь xərвi operatsialar Afrika kontinentьnda həm Urta diŋgeđ вassejnьnda jəjelə вara.

***

Huŋqь jьldarđa Italia yđenen pozitsialarьn Urta diŋgeđ вassejnьnda nьŋьttь. Ul Abssinianь, Albanianь вaŋьp aldь. Balear utravđarьn yđenə вerkette. Ađaq kilep, xəđerge huqьşтьŋ вarьşьnda uq ude ital'jan qəskərđəre Britan Somalien вilәp aldьlar. Şul rəveşle, Urta diŋgeđ вassejnьnьŋ kənвajьş əlәşəndə lə, yđək əlәşəndə lə, kənjaq əlәşəndə lə Italianьŋ jaŋь tajanьs punktlarь вarlьqqa kilde. Urta diŋgeđđeŋ iŋ tar urьnь — Messinski proliv — faktik rəveştə Italia kontrole aвtьnda tora. Appenin jarьm utravьnьŋ totoşlajь menən Urta diŋgeđđə urьnlaşqan вulьvьn da, şulaj uq ibkə alьrqa kərək həm şulaj itep, uпьŋ вarlьq porttarь, ajrьp alqanda uq jaq jarđaqь portlarь, ital'jan flotьnьŋ tajanьs punktlarь вulьp xeđmət itə alalar həm xeđmət itələr. Italia, Pantelleria utravьn (Sitsilianan alьь tygel) şaqtaj nьqьttь.

Qoro jer həm hava kəstərenen Liviala konsentratsialanьvь, Jegpettьŋ tənjaq jardarьna Ital'anьŋ xərəkət ieve Anglia flotьnьŋ вildəle вer əlәşənen iqtiвarьn ьlьqtьra, вы flot korabl'đərđən jar вuiđarьn sistematik rəveştə atьv julь menən Italianьŋ вы xərəkəten diŋgeđđən torop tuqtatьrqa tьrьşa. Amerika agentstvohь «Assoş'ejted Press» fekere вujьnsa, nemestər La-Manş prolivында xərвi xərəkəttərđe aktivlaştьrьv julь menən «Tənjaq diŋgeđđəge Anglia flotьn Urta diŋgeđđən alьь urьnda totop tororqa tьrьşalar».

Anglia вətəhenən də elek, Urta diŋgeđđən kənвajьşqa la, şulaj uq kənsьqьşqa la ssqьv julь əвtənən kontrol'de haqlav turahьnda qajqьrla. Urta diŋgeđđən Atlantikaqa sьqьv julь ergəhendəge вritan diŋgeđ kreposь — Gibraltar — huŋqь vaqьttarđa, ajrьvsa hava həzymenə qarşь torov oвoronahь jaqьnan, вajtaq kəsəjtelgəjne. Şul uq vaqьtta Velikoвritania Urta diŋgeđ вassejnьnьŋ kənsьqьş əlәşəndə yđenen xərвi-diŋgeđ вazalarьnьŋ sistemahьn nьqьttь həm kiŋəjtte. Urta diŋgeđđeŋ kənsьqьş вassejnьnda Jegipettьŋ tənjaq jarьndaqь kiŋ gavan'— Aleksandria đur əhəmiət qađandь. Unьŋ menən вer rətlən şulaj uq Suetski kanal zonahьndaqь (Port-Said, Akaвa), Palestinalaqь (Xajfa) həm Kipr utravьndaqь Anglia вazalarь nьqьtьlalar. Velikoвritania Italianь ser'jo həm ađьq hatьvđьŋ okean artьndaqь məhim вađarđarьna sьqarmaвqa ьntьla.

Ođaqqa huđьlasaq huqьşqa həm Anglia вlokadahьna вəjləngən qurqьnьslьqtarđь ibəpkə alьp, Italia xərвi komandovanьehe Urta diŋgeđ вassejnь əsən kərəştə iŋ qьвqa vaqьt esendə uпьşqa ireşergə qarar itte. Oşo maqsat menən Afrika kontinentьnьŋ tənjaq-kənsьqьş əlәşəndəge Britan вiləmələrenə həm Velikoвritania tarafьnan kontrol' alьp вarьla torqan territorialarqa qarşь həzymle operatsialar ojoştoroldo. Kənsьqьş Afrikala Britan Somalien qulqa alьv Jegipetqa, Kenиaqь, Anglo-Jegipet Sudanьna qarşь həzym əđerləv əsən həm Britan Imperiahьnьŋ məhim kommunikatsion arteriahь вulьp torqan Suetski kanaldь вaвьp alьv əsən jarđamsь operatsia вuldь.

Italianьŋ, Afrika kontinentьndaqь yđenen вiləmələre menən — Italianьŋ həzymle operatsialarьnda tep plasdarmdar вulьp torqan Livia həm Abissinia menən ta'min itelgən diŋgeđ вəjlənese juq, ə вьl, Italia əsən məhim qьjьnlьq вulьp tora. Italianьŋ Abissinialaqь ekspeditsion armiahь elek tьvđьrьlqan zapastar ibəвenə tuqlanьp həm ta'min itelep tora. Livialaqь armia əsən əвtəmə kəs, вəjepripas, ađьq jeвərev eşe diŋgeđ juldarь вujьnsa tormoşqa aşьrьla, ə вьl juldar Urta diŋgeđđeŋ yđək əlәşəndəge Britan xərвi-diŋgeđ həm hava kəstəre tarafьnan daimi raveştə udar aвtьna alьnьp toralar.

Вьl udarđar Mal'ta utravьnan — Britanianьŋ qevətle diŋgeđ kreposьnan jahalalar. Ital'jan xərвi-hava kəstəre tarafьnan Mal'tanьŋ qaqşatьlьvь urqajь menən, Anglia həm Italia strategiahьnьŋ yđəge Urta diŋgeđ вassejnьnьŋ kənsьqьş əlәşənə kvskən şarttarьnda, — Mal'ta yđenen elekke rolen Aleksandriaqa вirđe. Lək'n şulaj đa Urta diŋgeđđeŋ yđək əlәşəndə Brit'an flotьnьŋ forposь sьjfatьnda ul xəđer đə əle đur əhəmiət qadana. Britan Urta diŋgeđ flotьnьŋ ajrьm sojedinenie'lərə,xərвi-hava kəstərenen sojed'nen'elərə hьmaq, elekkesə yk Mal'tala urьnlaşalar.

Admiral fon Şul's «Natsionalsejtung» isemle german gazetahьnda kyptən tygel genə вьlaj tip jəđđь: «German xərвi-diŋgeđ flotьna Italianьŋ xatta вarlьq flotьn quşqan saqta la, Anglia german xərвi-diŋgeđ flotь əвtənən xəđerge kəndə lə əle вajtaq juqarь tora». Вьndaj şarttarđa Anglia, Jegipettaqь, kənsьqьş Afrikalaqь həm alqь Azialaqь yđenen qorallь kəstəren tultьrьv həm ta'min ifevđe, təвiqi rəveştə, tormoşqa aşəra alьr.

Ike jaqtьŋ Urta diŋgeđđəge xərвi-diŋgeđ kəstərenen saqьştьrmahь Italianьŋ huqьşqa inev momentьnda tyвəndəge kyrneştə ine. Ital'jan flotьnda kyptən tygel genə modernizirovat' itelgən həm 12 dyjmle orudielər menən qorallandьrьlqan 4 linkor вar ine. Unda şulaj uq 8 dyjmle orudiele 7 avьr krejser, jeted jərəşlə 12 jeŋel krejser, 70-kə jaqьn lider həm esmines, 40-qa jaqьn вələkəj minonoses həm 100-đən artьq hər tərlə tiptaqь hьv aвtь kəmələre ibəplənə ine.

Anglia yđenen xərвi-diŋgeđ kəstərenen вətə sostavьnьŋ sama menən alqanda jartьhьn Urta diŋgeđđə tota. Sit il matвuqatьnьŋ məqlymətlərenə qaraqqandə, Urta diŋgeđđə Velikoвritanianьŋ 15 dyjmle orudielər menən qoralланqan 6—7-nən də kəm вulmaqan linkor həm linejnьj krejserđarь, 2-3 aviaвosesь, 7-8 avьr krejserь, 25—30 jeŋel krejserđarь, 60—70 esminesь, вer ni tiklem handa hьv aвtь kəmələre h m вaşqa tər klass korab'dəre вar.

Urta diŋgeđđə Italianьŋ, Anglianьqьna qaraqqanda вajtaq kyp handa xərвi-hava kəstəre вar. Anglia aviats'ahьnьŋ tep kəstəre Anglia menən Germania arahьndaqь qatь hava huqьştarь şarttarьnda metropolianь haqlav eşendə məşqyl. Şulaj đa ital'jan xərвi-hava kəstərenen operatsialarь xəđerge vaqьtqa tiklem вerər tərlə əhəmiətle hədəmtələr вirgəne juq əle. Mal'taqa, Aleksandriaqa, Xajfaqa həm Britan anьŋ Urta diŋgeđđeŋ kənsьqьş əlәşəndəge вaşqa xərвi-diŋgeđ вəzalarьna italjan aviatsiahь вik kyp tapqьr, lək'n uпьşhьđ naljottar jahanь. Anglia aviatsiahь Livia (Tobruk, Bengazi), Italianьŋ kənjaq Afrikahь (Massauo, Assaв) territorialarьndaqь Italianьŋ məhim strategik punktlarьna həm Italianьŋ yđ territor ahьna naljottar jahav menən javap вirđe.

Diŋgeđđəge вəreleşterđeŋ hədəmtələre turahьnda ike jaq ta qapma-qarşь вulqan məqlymətlər вirələr. Italjan flotьnьŋ Italia tarafьnan tanьlqan juqaltьvđarь huqьştьŋ təvge 3 ajь esendə вer krejserđan, əs esminestan həm 8 hьv aвtь kəmələnən tora. Anglia flotь Urta diŋgeđđə вer jeŋel krejser, вer nisə esmines həm hьv aвtь kəmələre juqal'qan.

Urta diŋgeđ вassejnьndaqь diŋgeđ həm qoro jer operats'alarь xəđerge vaqьtla вaşlanqьs stadiahьnda tora əle. Вьl operatsialarđьŋ artaвan jəjele've həm hədəmtəhe ikense imperialistik huqьştьŋ dəjəm вarьşьna ser'joz joqonto jahajasaq.

Urta diŋgeđ вassejnьnьŋ kənsьqьş əlәşə əşən kərəştең perspektivalarь nindj xərвi operatsialarđьŋ kyвerək intensiv rəveştə jəjelep kitevenə — Jegipetqa həm Anglo-Jegipet Sudanьna Italia həzymeneŋme, əllə Italianьŋ 'Afrikalaqь qorallь kəstəren ularđьŋ yđ metropolia hь menən вəjlaj torqan julьnda Anglia flotь xərəkət tərenenme intensiv rəveştə jəjelep kitevenə вajtaq dərəzələ вəjləngəndər.

L. IVANOV.
SSSR Fəndər Akademiahьnьŋ clen-korrespondentь

Өfə вalalar texnik stansiahьnda jəş qujansьlar tyŋərəge eşləj.

Hyrəttə: Pirov həm Lena Valieva yđđəre yвtergən qujandarь menən.

Ş. Urazвaxtin fotohь.

* * * * * *

Йəш мотоциклистар, шоферҙар, трактористар, комбайнерҙар тыңәрәктәре

Башкортостан өлкә балалар техник станцияһының лабораторияларында, кабинеттарында эштәр кайнай. Былтыл тыңәрәктәр ҡ ендарының һаны 2 тапҡырға тиң әйтерлек артты. Модель төҙөүселәр, такилаж эштәре, йәш водниктар тыңәрәктәре төҙөлдө. Йәш трактористар, комбайнерҙар, мотоциклистар, шоферҙар тыңәрәктәре комплектовать ителә һәм ул тыңәрәктәр 25-се октябрҙән эшләй башлаясактар. Балалар комбайн, трактор, автомашина, мотоциклет өйрәнәсәктәр һәм уларҙы йөрөтөү техникаһына әйә буласактар. Станцияның бөтә тыңәрәктәре кала мәктәптәренең 300-гә яҡын укыусыһын үҙ тирәнә берләштерә.

Хәҙер йәш биологтар, баксасылар, авиамоделистар, радио һөйөүселәр Октябрь Социалистик революцияһының XXIII йыллығына эшлекле әҙерлек алып баралар. Балалар күргәҙмәгә куйыу өсөн моделдәр, экспонаттар яһайҙар. Байрам алдынан буласак балаларҙың үҙ эшмәкәрлек кисәһенә аталған әҫәләр киләсәк. Уларға балалар үҙ эштәрен күрһәтәсәктәр. Ошо көндәрҙә йәш авиамоделистарҙың бөйөк байрамға арналған ярыштары уҙғарыла.

Jomoş-julqa jərəvse izвac

— Вar ni'sə kolxoznikьь saqьrьp kilьererge kərək ine,— ti. Kyk qujan avьl sovetь вaşqarma komitetьnьŋ predsedatele iptəş Əkвarov. — Kemde jeвərergə?

— Ə qajđa huŋ izвac? Unь jeвərergə kərək,—tiđər predsedatel janьndaqь keşelər. — Вarь вer unьŋ вer eşe lə juq вit... Həm izвac ipləş Ismaqilov kolxozniktarđь saqьrьrqa — jomoşqa kitə. Вьl xəl kən hajьn qaвatlana.

Uqьv əjə avьl sovetь вaşqarma komitetь вinahьnьŋ aвqь qatьnda, вələkəj genə вylməgə urьnlaştьrьlqan. Xəđer kolxoz pravleniehe lə şul вylmələ. Avьl sovetь вaşqarma komitetь вydzetьnan 500 hum aqsa uqьv əjən jaqtьrtьv, unь jьlьtьv əsən həm 150 hum aqsa unь jьhazlandьrьv əsən вildələngən ine. Lək'n, undaqь jetəkşelər вьl aqsalarđь вildələnelər đə, ul turala... onottolar.

Rajonda вьndaj fakttar berəmek kenə tygel. Kyp kolxozdarđaqь uqьv əjđare həm klвlar eşləməjđər. Məвələn, «Geroj» kolxozьnьŋ đur qьna klвь вar, lək'n unda his ser tərlə eş alьp вarьlqanь juq. Kul'tura-massovьj eşkə tip вildələngən 300 hum aqsa вaşqa urьndarqa totolqan. «Sarlaq», «Şişmə», «Tarasovka» kolxozdarьnda la şundaj uq xəl. Janь-Soltanвək avьlьndaqь uqьv əjəndə 1 jьl esendə 12 izвac almaştьrьlqan.

Dyrtəjlə rajon xalьq maqarife вylege lə, avьl sovetlarь вaşqarma komitetlarь la polit-prosvet ucrezdenielərge iqtiвar вirməjđər. Qajhь вer komsomol ojoşmalarь la kyp vaqьt вьl eştən sittə toralar. Ə вьl — ularđьŋ tep eştərenən вerehe вulьp hanala вit.

Vaqьtlь redaktor:
X. BƏŞIROV

Врид. редактора:
X. БАШИРОВ

1940 йыл
27 октябрь
йәкшәмбе
№ 114 (1477)
Айрым һаны
10 тин

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе“ Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

Licnьj өlgө kyrhətergə

Xəderge zaman huqьş qatь həm qatmarlь bulьvь menən hər ber bojestan bətə jaqtan da əderlekte, sьnьqqan, baiьr jərəkle, sьdamlь bulьvdь talap itə. Huqьş şarttarьnda, doşmandь bətənləjgə jenevgə ireşev өsən bojes, tьnьs obstanovkala өjrənevdə alqan bətə belemen qullanьp, qьjьv, yденең jeneveno tulь ьşanьs menən xərəkət itergə tejeş.

Fizkul'tura həm sport—sovet jeştərendə bьna oşo sьjfattardь tərbiələvgə — sotsialistik xeдmətkə həm ilde yd-yden ajamatьtan jaqlavqa əder bulqan, sələmət, şat kyneлle sovet keşeləre bьvьnь tərbiələvgə saqьrlqan da.

Komsomol ojoşmalarь partianьn XVIII sjezь kyrhətmələren həm VLKSM-dьn XI plenumь qararьn ytəp, komsomolestar həm sojuzdan tьş jeştən arahьnda xərbi əderlek bujьnsa, este şaqtaj jaqşьrttьlar.

Fizkul'tura—sport eşena VLKSM rajon komitettarьnь jaqьndan torop jardam itevdəre hədəmtəhendə Şaran, Şişmə, Byzdək, Jərməkəj rajondarь GTO-nьn berense babqьsьna normalar tapşьrьv bujьnsa 1940 jəlqь plandarьn 200 — 470 protsentqa jetkerep ytənelər. Məktəptərdə lə oborona fizkul'tura eştəre jaqşьra.

Ləkin, bьlar dur həm məhim eşten başlanqьstarь qьna. Kyp komsomolestarьbьd həm aktivtar yddəren fizik jaqtan ədərləvgə tejeşle baha birep jetkermejdər əle. Respublikalaqь 66 menдən artьq fizkul'turniktьn 13 mengə jaqьnь qьna komsomolestar bulьvь bьnь aldan həjləp tora. Өfənən Ždanovski rajonьnda 3 mendən artьq komsomoles bar. Ular arahьnan fizkul'turniktardь barmaq menən genə hanarlьq.

Qlədəttə bedden qajhь ber aktivtarьbьd fizkul'tura-sporttьn fajdalь jaqtarь həm unьn menən şəqəllənergə kərəklek turahьnda kyp həjləjdər, ə yddəre sanqьla jərəj belməjdər, jəjəvle perexodtardь arьjdar, nasar atalar, nihajət yddərenең fizik jaqtan jomşaq bulьvdarьn tanьrqa məzbyr bulalar. Bьl, komsomolqa xas bulmaqan nəmə.

Iptəş K. J. Voroşilovtьn—«Fizik trenirovka menən regulər şəqəllənməj torqan keşe 45 jəştərgə taba qartajьrqa həm ydenең qaqşavьn tidlətergə anlь rəveştə qarar birgən keşegə oqşaj» tigən hyde, tap bьna oşondaj keşelərgə qarata əjtelgən də inde.

VLKSM-dьn Ydək Komitetь ydenең «Komsomol aktivьnьn fizik əderlege» turahьndaqь qararь menən VLKSM-dьn barlьq təvge ojoşmalarь, rajon, qala, өlkə komitetь sekretardarьn həm komsomoldьn başqa jetəksel rabotniktarьn Qьdьl Armianьn XXIII jьllьqьna tiklem GTO-nьn berense babqьsьnьn bətə tər (jədəvdən başqahьn) normalarьn tapşьrьvqa məzbyr itte. Bьl qarar, komsomol aktivьn fizkul'tura-sport eştərendə aktiv qatnaşьvdь həm bьl өlkələ licnьj өlgө kyrhətevde talap itə.

Bьl qarardь ytəvdə respublika komsomolь bik aqrьn qudqala əle, VLKSM-dьn Bozajaz, Qьrmьbqalь həm Stərlebaş rajon komitettarьnda bьl məs'ələ bujьnsa ber nəmə lə eşlənməj. Rajkomdardьn sekretardarь Kildejarov, Bajmoratova, Fəxnieva iptəştərden bьl məs'ələgə oşondaj qəmhed qaraştarьn, gosudarstvo əhəmiətenə eja bulqan eşkə tejeşle baha birep jetkermejdər tip ojtevdən başqasa anlatьp bulamь? Ular bьnь anlarqa tejeştər.

Oşonoң menən bergə bedden fizkul'turniktarьbьd licnьj sport inventardь gosudarstvo ihəbenə buldьrьrqa tьrьşalar. Bьndaj kyrneştərde bətərergə, hər ber fizkul'turnikqa ydenең sport inventaren buldьrьrqa kyptən vaqьt.

Jəştərde fizkul'tura həm sporttьn regulər zanətielərenə ьlьqtьrьv өsən rajkomdardьn xərbi-fizkul'tura komissialarь zavod-fabrika, kolxoz spartakiadalarь, xərbi ujьn, poxodtardьn initsiatordarь bulьrqa, ə bьl xərbi-taktik ujьndar həm poxodtar huqьş şarttarьna maksimal' jaqьnajtьlqan bulьrqa tejeştər. «Huqьş şarttarьna jaqьnajtьlqan polevoj zanəttielər bojesь fizik jaqtan sьnьqtьralar, uqa huqьşta kərəkle bulqan kynegevdərde birələr, unь qьjьnlьqtardь jeneр sьqьv həm ydenең köstərenə ьşanьv ruxьnda tərbiələjdər» (S. K. Timoşenko).

Şik juq, Başqortostan komsomolь VLKSM Ydək Komitetьnьn bьl qararьna menдərsə jəş jegettərde, jəş qьdardь fizik kul'tura həm sport zanətielərenə ьlьqtьrьv menən, fizkul'tura kollektivtarь, sport seksialarь saftarьn tulьlandьrьv həm ulardьn eşen bьqa tiklem kyrelməgən bejeklekkə kytərev menən javap birer.

Xudoznik Barkov həm Li sevic hyrəte. TASS fotohь.

OKTƏBR ALDЬ SOTSIALISTIK JARЬŞЬ

ЯРЫШТА БЕРЕНСЕЛЕКТЕ АЛЫУ ӨСӨН

Крекинг-заводы төҙөлөшө комсомолецтары Бөйөк Октябрь байрамының XXIII йыллығын производство өлгәшеүҙәре менән каршылау өсөн көрәшәләр.

Комсомолка Мамашева төҙөлөшкә грамотаһыҙ килде. Бер ниндәй ҙә специальносы юк ине. Хәҙер ул 6-сы конторанын моторисы булып эшләй. Октябрь алды йөкләмәһен 180 процентка үтәй.

Комсомолец иптәш Макарычов етәкселек иткән бригада (2-се контора) производство нормаһын 150 процентка үтәй.

Октябрь алды ярышында икенсе контора комсомолецтарынан газосварщик Баранов һәм электромонтер Голубкин иптәштәр яҡшы һөҙөмтәләр бирәләр. Улар хеҙмәт етештереүсәнлеген 200 процентка күтәрҙеләр.

Крекинг-заводтың беренсе һанлы цех операторҙары комсомолец Гушин һәм Дзюба иптәштәр Октябрь алды ярышына кушылып, икешәр профессияға эйә булыу йөкләмәһе алдылар.

Союздан тыш йәштәр ҙә эш көнөн тығыҙлау өсөн көрәшәләр. Насосчик—Мулындина, Ефремова, Леонтьева иптәштәр һәр кайһы ике насосчикты алмаштыралар.

Н. КРАСНОВ.

Бөйөк байрамдь уңьşlьqtar menən qarşьlav өsөn kөrəşələr

Qьrmьbqalь rajonь «Qьdьlqь» həm «Mars» kolxozь clendarь Oktəbr aldь jarьşьna quşьlьp, avьl xuzalьqь eştəren өlgөlө itep tamamlav jəkləməhən alqajnьlar. Kolxozniktar alqan jəkləmələren ytənelər. Gosudarstvoqa igen tapşьrьv həm MTS eşe өsөn naturalata tyləv jəkləməhe 25 sentəbrdə yk tamamlandь. Bьl өlgəşevgə ular este dərəb ojoştorov hədəmtəhendə ireştelər. «Qьdьlqь» kolxozьnda ike daimi zveno bar. Bьl zvenolar yd ara jarьşьp eşlap, juqarь eş kyrhətkestəre birdelər. Berense zveno jetəksehe iptəş Xəziev eş normahьn 150 protsentqa, ə zveno clendarь Sabitov, Jaqupov, Bajbulatov həm Qləliullin iptəştər eş normalarьn 130—140 protsentqa ytənelər. Ikense zvenonьn jetəksehe iptəş Kuzejev normahьn 170 protsentqa, zveno clendarь Dəvlətbajev, Isənbajev iptəştər 160 protsentqa jetkerep ytənelər.

Komsomolestar kolxoz proizvodstvohьnda aldьnqьlьq kyrhətələr. Komsomolka Qlajsina, Qotlobajьva həm Sabitova iptəştər igen tadartьvda kəndəlek eş normalarьn 130—150 protsentqa ytəjdər.

Xəder kolxozdarda bətə kөs qalqan igende huqьp bətərөv, maldar өsөn silos, japraq adьqlar həm jьlь torlaqtar əderləvgə tuplandь.

M. Vəli.

Ukazdь qajnar qotlajьbьd

Min, SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn «Inzenerdardь, texniktardь, masterdardь, xeдmətkərdərde həm kvalifikatsialь eşselərde ber predpriatienən həm ucrezdenienən ikense predpriatiegə həm ucrezdeniegə məzbyri kyserev tərtibe turahьnda»qь Ukazьn dur qənəqətlənev menən uqьnьm.

Minə 48 jəş. 8 balam bar. Ulardьn ikehe ydem menən bergə Kreking tədələşəndə slesar' bulьp eşlejdər.

Huңqь 9 jьl eş dəveremdə min glavkanьn quşьvь bujьnsa 5 qalala eşlənem. Minең qatnaşlьqьm talap itelgən bətə urьnqa la min dur şatlьq menən bardьm.

Ilebeddeң tərlə qalalarь həm rajondarьnьn tərlə tədələştərendə eşlap min kyp ybtem. Jabaj montazniktan, prorab bulьvqa ireştem.

A. Nazarov.

Montaz kontorahьnьn prorabь.

—☆—

Xeдmət kənənə 6-şar kilogram doxod alalar

«Neva» kolxozь (Stərletamaq rajonь) agrotexnik saralar ytkərev həm xeдmətte dərəb ojoştorov hədəmtəhendə bьjьl juqarь urozaj alьvqa ireşte. 1939 jьlda kolxoz arьştьn gektarьnan 8,52 sentner urozaj alha, 1940 jьlda arьştьn gektarьnan 20 sentner, holonoң gektarьnan 22 sentner urozaj aldь.

Kolxoz gosudarstvoqa igen tapşьrьv jəkləməhen həm igen huqьv, kartof həm jəşelsələrde jьjnav eşen kyptən yk tamamlanь. Kolxozniktar bьjьl xeдmət kəndərenə 6-şar kilogram igenlətə doxod alalar.

B.

КОМСОМОЛ ТОРМОШО

Dingə qarşь propaganda aktivistarь

Huqьşsan allahьddar sojuzьnьn Fjodorovski rajon sovetь (predsedatele iptəş Isajьvtьn) dingə qarşь propaganda alьp barьvda respublikala iŋ jaqşьlarđьn berehe вulьp hanala. Undaqь 77 jacejkala 3 meŋ 440 keşe clen вulьp tora. Jacejkalarđьn aktivistarь 870 keşe hanala.

Huqьşsaŋ allahьddar sojuzьnьn rajon sovetь xalьq arahьnda massovьj aŋlatuv eştəren jaqşь ojoştorđo, dingə qarşь kəreş propagandahь eşenə aktivtь kiŋ kyləmdə tuplanь. Bьjьl dingə qarşь temalarđa, başlьsa ştattan tьş lektorđar kəsə menən 98 leksia həm dokladtar uđqarьldь. 13 aktivist-lektorđar arahьnda Mixajlovski urta məktəbe direktorь—Sitnik, VKP(в) rajkomьnьn propagandistь—Semjonov iptəştər həm başqalar bar. «Novьj stroj» kolxozьnan Ivanov, Kalinin ismendəge kolxozdan Antoşina iptəştər həm 60 jəşlek Meşalkin aktiv agitatorđar вulьp toralar.

Dingə qarşь propaganda təzribələre tərləsə. Məktəptər ergəhendə SVB jacejkalarь tarafьnan tədəlgən dingə qarşь 10 tyŋərək eşləj. Komsomol ojoşmalarьnьn kəsə menən həm uqьtьvsьlar jarđamьnda вьjьl dingə qarşь 76 kisə uđqarьldь. Kolxozdarđaqь SVB jacejkalarь unlaqan dana «Bezвoznik» gazetahь həm «Antireligioznik» zurnalь aldьralar.

Huqьşsan allahьddar sojuzьnьn rajon sovetь jacejkalar əbtoŋən jaqşь jetəkselek itə, sistematik rəveştə jacejka sekretarđarьnьn, komsomol həm profsojuz ojoşmalarь jetəkseləre menəŋ berlektəge kəŋəşmələreŋ uđqara. Rajon sovetьnьn aktivtar qatnaşlьqьnda plenumdarь, prezidium ultьrьştarь uđqarьla, unda dingə qarşь kəreş məs'ələlərə tikşerelə.

Rajon sovetьna partia həm komsomol ojoşmalarь jarđam itələr. 14-se oktəвrđə VKP(в) rajkomьnьn plenumьnda dingə qarşь propaganda turahьrda SVB rajon sovetь predsedatele iptəş Isajьvtьn həm partianьn ike təvge ojoşmahь sekretarđarьnьn dokladtarь tьŋlandь. Bьl məs'ələ VKP(в) rajkomьnьn вjuro ultьrьşьnda вьjьl ike tapqьr qujьldь. VLKSM rajkomьnьn вjurohь, jəştər arahьrda dingə qarşь propaganda eştərenen qujьlьşь məs'ələhe вujьnsa komsomoldьn təvge ojoşmalarь sekretarđarьnьn oŋcottarьn tьŋlanь.

X. Ş. XƏLITOV.

SVB-nьn Başqortostan Respublikan Sovetь predsedatele.

JAŊЬ KOMITET SEKRETARЬ

Iptəş Gvozdev kolxozda initsiativalь, energialь komsomoles вulьp tanьla. Obşcestvennьj eştə lə aktiv qatnaşa.

Otcot-hajlav jьjьlьşьnda «Rupor» kolxozь komsomolestarь iptəş Gvozdevlь ojoşmanьn sekretarь itep hajlanьlar.

Iptəş Gvozdev eşkə başlavđьn berense kənəndə yk, sojuz dissiplinahьn nьqьtьv, komsomol xuzalьqьn tərtipkə kilterev əbtəndə eşləne. Ul вətə komsomolestarqa la ajrьm eş ucastkahь вirep, ularđь aktiv sojuz eşenə ьlьqtьra.

Bьl kolxozda partia ojoşməhь juq. Şuqa kyrə lə iptəş Gvozdev kolxozdьn xuzalьq eşenə nьq iqtibar birə. Komsomol ojoşmahь initsiativahь menən təvlek вujьnsa igen huqьv ojoştoroldo. Komsomol ojoşmahь xuzalьq eşe вujьnsa kolxoz predsedatele həm вrigadirđarđьn dokladtarьn tьŋlaj. Ularđьn eşendə praktik jarđam kyrhətə.

Bьl kolxozdaqь komsomolestarđьn вətəhe lə javaplь eştərđə eşləjđər. Kolxoz predsedatele вulьp komsomoles Krykov, scetovod вulьp—Egen, вrigadir вulьp—Şilockin, təzribəselek вaвьvь laborantь вulьp — Krykova iptəştər eşləjđər. Ular вətəhe lə jaqşь agitatorđar həm kolxozda xeđmət dissiplinahьn ojoştorovsьlar вulьp hanalalar.

Iptəş Gvozdev ələ berense jьl qьna komitet sekretarь вulьp eşləj, ul məktəp həm undaqь politik-tərвiə eşeneŋ qujьlьşь menən də qьđьqhьna. Iŋ jaqşь komsomolestar pioner vozatьjđarь itep вildələnde. Ul jьş qьna məktəptə вula. Uqьtьvsьlar, uqьvsьlar menən вeseda jahaj, dərestərđə ultьra. Iptəş Gvozdev jeʼtəkselek itkən ojoşma rajonda iŋ aldьnqь ojoşmalarđan hanala. **Ju. Bakiev.**

Stərletamaq rajonь.

Hyrəttə: Başqort meditsina institutьnьn III kurs uqьv otlicnigь komsomoles M. Kunin VKP(в) tarixьn өjrənev өtəndə **N. Romanov fotohь.**

REVOLYTSION TEORIANЬ NЬQЬŞMALЬ ӨJRƏNERGƏ

Bətəsojuz kommunistar partiahьnьn ustavь komsomol ojoşmalarьnan partia direktivalarьn ytkərevđə, gosudarstvo həm xuzalьq eştərendə aktiv qatnaşьvđь talap itə. Partianьn вьl đur ьşanьsьn aqlav өsөn hər вer komsomol rabotnigь həm hər вer komsomoles yđenen politik вelemen kytərev, вol'şevizmqa ejə вulьv өbtəndə armaj-talmaj eşlərgə tejeş. Bol'şevizmqa nьqlь ejə вulqan, revolytsion teorianь, Marks — Engel's — Lenin — Stalinđьn xeđmətləren nьqьşmalь өjrəngən keşe genə eştə kөs həm kiləsəkkə dərəb arientirovka alasaq.

«VKP(в) tarixьnьn qьđqasa kursь» donjaqa sьqьvqa ike jьldan arьq vaqьt ytep kitte. Şulaj вulьvqa qaramabtan Şişma rajonьnьn kyp kenə jetəksel komsomol aktivtarь əle yđđəre lə partia tarixьn өjrənevgə nьqlap totonmaqandar. VLKSM rajon komitetьnьn sekretar jarđamsьhь Korotkova, вjuro clendarь Asadullin həm Dunyşkina iptəştər oşo kəngə tiklem V—VI glavalarđь өjrənevđən udmaqandar.

Rajonda вətəhe ni вarь 25 keşe partia tarixьnьn qьđqasa kursьn өjrənevđe tamamlaqandar. Rajonđaqь 2015 komsomolestan вarь 843 keşe genə partia tarixьn samostojatel'no өjrənələr. Ularđьn da kyвehe berense həm ikense glavalarđa ultьralar.

Rajonda komsomol propagandahьn jaqşьrtьv, revolytsion teorianь nьqlь yđləşerevđe ojoştorovđa rajon komitetь ergəhendəge propagarda həm agitatsia komissiahь predsedatele Karygin iptəştər вьl xatallarьn aŋlarqa həm his kisekmөbtən propaganda eşen jaqşьrtьrqa, komsomolestarqa yđđərenen politik вelemdəren kytərevđə kəndələk jarđam ojoştororqa tejeştər.

Səlixova.

BƏTƏ KOMISSIALARĐЬN DA AKTIV EŞLƏVĐƏRENƏ IREŞ ERGƏ

VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenum qararđarь nigeđendə вeđđen rajon komitetь ergəhendə. 10-ar keşenən torqan 4 daimi komissia ojoştoroldo. Rajon komitetь ergəhendə đur energia həm entuziazm menən tulqan jəş aktiv tuplandь. Heđəmtələ komsomoldьn вətə eşendə lə kytəreleş hidelə başlanь.

Beđ вətəhenən də elek rajon komitetьnda komissia clendarь tarafьnan dezurstvo вildələnek. Ular komsomolestar menən вesedalar ytkərələr, komsomol eşeneŋ вətə aqьmdaqь məs'ələlərə вujьnsa aŋlatmalar birələr.

Məktəp həm pionerđar arahьnda eşləv вujьnsa ojoştorolqan komissianьn predsedatele iptəş Fjodorova, yđeneŋ komissia clendarь menən вerlektə, kyp kenə eştər başqarđь. Ular iŋ təvlə instruktiv kəŋəşmə ytkərep, este yđ ara вyleşkendeŋ huŋьnda uq, komissianьŋ hər вer clenь eş planь вuldьrьp, konkret eşkə totondolar. Komissia clendarьnan Guşcinskaja, Korotkova, Berdov, Denisova iptəştər yđđərenə вerketelgən predpriatielərđə, məktəptərdə вulьp, ularđьn eştəre menən tanьştьlar. Jeteşheđ jaqtarьn asьp, ularđь вətərevđə praktik jarđamdar kyrhəttelər.

Məktəp komissiahьnьn clendarь rajonđьn өlkən vozatьjđarь, məktəptər ergəhendəge komsomol komitettarьnьn sekretarđarь menən tьqьđ вajləneş totalar. Ular menən kəŋəşmələr, вesedalar ytkərələr.

Lakin əle вьl komissianьn eşendə kyp jeteşhedlektər bar. Oşo kəngə tiklem 16-sь, 33-sə həm 37-se hanlь məktəptərđə вer genə pioner vozatьjь la juq. Komissia predsedatele iptəş Fjodorova məktəptərđə hirək вula. Bətəl pioner ojoşmalarь la uqьvđьn sьjfatьn kytərev өsөn tejeşensə kərəşməjđər. Pioner ojoşmalarь menən şeflьq itevse ojoşmalar əle yđđərenen eştəren X — XI plenum qararđarь nigeđendə qajtanan qormaqandar (muzucilişce, strojtexnikum h. в.).

Kul'tura-massovьj eş вujьnsa ojoştorolqan komissia la yđeneŋ eşen đur initsiativa menən başlanь. Bьl komissianьn clenь iptəş Lebedkov ajrьvsa jaqşь eşləj. Ul inde yđenə вerketelgən вətə ojoşmalarđa la вuldь. Ul hər kən tip əjterlek komitet sekretarđarь menən вesedalar ytkərə. Oktəвr вajramьna əđerlek eştəre menən tanьşa. Komissia clenь iptəş Bel'dejko la kyp kenə ojoşmalarđa вuldь. Ularqa eş plandarь tədəvđə praktik jarđam kyrhətte (pozarnьj oxrana, radiouzel h. в.).

Şunь la əjtergə kərək, propaganda həm agitatsia вujьnsa ojoştorolqan komissia (predsedatele ip. Jarullina) əle вulha yđeneŋ eşen tejeşensə ojoştorqanь juq. Bьl komissianьn eşendəge jeteşheđlektərđeŋ вerehe вulьp: eşkə ucot həm kontroldeŋ вulmavьnda. Komissianьn вətə clendarь la bьl eştenŋ əhəmiəten aŋlap jetkerməgəndər вulha kərək. Komissia clenь iptəş Qilmanov вer nindəj đə praktik eş kyrhətkəne juq.

Oвoronna həm fizkul'tura eştəre вujьnsa ojoştorolqan komissia вətə komissialarqa qaraqanda aldan hajlanьp alьndь. Şulaj вulьvqa qaramabtan вьl komissia əle вulha nьqlap eşkə tonqanь juq. Dərəb, komissia huŋqь vaqьtta qьna eş planь tədənə, clendar arahьnda este вylde, instruktiv kəŋəşmə ytkərđe. Lakin ular təvge ojoşmalarqa sьqqandarь juq. Bьl jeteşheđlektər komissianьn predsedatele iptəş Vətkindeŋ halqьn qaravьnan kilep sьqa. Komissia clendarьnьn eşlərgə teləktəre đur. Lakin ular menən jetəkselek itevse genə juq.

VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь komsomol ojoşmalarь aldьna qajat đur вurьstar qujđь. Bətə komissialar həm вətə komissia clendarь nьqьşmalь, ojoşqan rəveştə eşləgərđə genə вьl вurьstardь ytəv məmkin bulasaq. **Zemləkova.**

VLKSM-đьn Kirovski rajon komitetь sekretarь.

KOLXOZ MALDARЬN—JЬLЬ HƏM TUQ QЬŞLATAJЬQ

FERMALARDЬ QЬŞQA ƏDERLƏV EŞEN TIDLƏTERGƏ

Voskresen rajonьnьn kyp kenə kolxozdarь VKP(v) Yđək Komitetьnьn mart plenumы qararđarьn ytəv bujьnsa đur qьna unъşlьqtarqa ireştelər. Rajondьn kyp kenə kolxozdarьnda fermalarđь komplektovat' itev, maldarqa jьlь torlaqtar əđerləv, unъşlь tamamlandь. Məbələn, «Toxtarьj» kolxozьnda plan bujьnsa ere məgədlə maldar 85 baş bulьrqa tejeş ine. Ular plandь arttьrьp ytəp, 100 başqa jetkerđelər. Harьqtar plan bujьnsa 325 baş bulьrqa tejeş ine, ul 407 başqa jetkerelde. Susqasьlьq fermahьnda la plan arttьrьlьp ytəlde. Maldar əsən torlaqtar tođəv eşe la oşo kəndərđə tamamlanasaq.

«Zirgənkə» kolxozьnda la (predsedatele komsomoles iptəş G. Kalacev) fermalarđь qьşqa əđerləv eşe tamamlandь.

Lakin rajondьn kypselek kolxozdarьnda fermalarđь komplektovat' itev həm qьşlьqqa jьlь torlaqtar tođəv, adъqtarđьn tulь iьəben alьp, fermalarqa berketep qujьv eştere bik nasar xəldə tora. Bьl eş menən kolxoz komsomol ojoşmalarь ser'joz şəqəllənməjđər.

Rajon bujьnsa fermalarđь komplektovat' itev əsən 156 baş hьjьr, 870 baş harьq həm kəzə kərək bulьp, plandьn jartьhь la ytəlməgən. Harьqsьlьq fermalarьn komplektovat' itelməgəndər. Qьşlьqqa maldan əsən jьlь torlaqtar tođəv, itkelərən remontlav eşe başlanmaqan da əle. Bьl kolxozdarđьn predsedatele Nurqəlin həm Loqmanovtar bьl məs'ələ menən qьđьqhьnmajđan. Ə komsomol ojoşmalarь bьl xəlde belə torop, jeteşhedlektərđe aşьqьs rəveştə tođətevđə konkret jardam kyrhətməjđər.

Kyp kenə kolxozdarđьn kəben həm etkerttere kərtələnməgən. Şunlьqtan ađъqtь mal ərəm-şərəm itə. Kombajn abtьnda qalqan bojđaj h. b. halamdar ələgə tiklem jьjьlmaj jatalar.

VLKŞM-dьn Voskeren rajon komitetь həm kolxoz komsomol ojoşmalarь bьl jeteşhedlektərđe bətərəv əsən qьrqa saralar kyrergə tejeştər.

S. Maqarski.

MALDARQA TORLAQTAR ƏDERLƏMƏJDƏR

Matraj rajonь, «Qamьş yđək» kolxozьnda maldarqa jьlь torlaqtar əđerləv eşe qəjy itelməblek nasar qujьlqan. Mal torlaqtarьna remont eşe əle bulha başlanmaqan.

Hətsələk fermahьnda bođavđar əsən ajrьm jьlь torlaq eşlətelergə tejeş ine. Ləkin ul turala ujlaqan keşe lə juq. Kolxoz predsedatele Qləbəjdullin həm ferma mədire Məsəqutov iptəştərđe bьl xəl his borsomaj. Ular «eş kəsə jeteşməj bit» tip tьnьslьqta jəsəjđər.

Maldarqa jьlь torlaq əđerləv bujьnsa aşьqьs saralar kyrelergə tejeş. **Isənbitov.**

62 ЯҢЫ ФЕРМА

Ауырғазы районында ВКП(б) Үзәк Комитетының һәм СССР Совнаркомының „Колхоздарҙа общественный малсылыкты үҫтереү саралары тураһында“ғы карарын тормошка ашырыу буйынса байтак эш башкарылды. 62 яңы малсылык фермалары төҙөлдө, бығаса йәшәп килеүсе фермалар токомло малдар менән тултырылдылар. Чапаев, Осипенко исемдәге һәм башка колхоздар фермаларҙы тулыһынса комплектовать иттеләр. „Үрнәк“ колхозы ферма өсөн 8 баш мөгөҙлө эре мал һатып алды, „Б. Бүләк“ колхозы 25 һарык, Фрунзе исемдәге колхоз—29 һыйыр, „Федоровка“ колхозы 20 һыйыр һәм 47 һарык һатып алдылар.

Ләкин бөтә колхоздар ҙа үҙҙәренең фермаларын тулыһынса комплектовать итеп бөтмәгәндәр әле. ВКП(б) Үҙәк Комитетының һәм СССР Совнаркомының юғарыла күрһәтелгән карары иғлан ителгән көндән алып „Красный Октябрь“, „Н. Юлдаш“, „Красный маяк„, „Марс“, Культура“, „8-се март“ һәм башка колхоздарҙа фермаларға бер генә малда алынмаған. „Мәргән“ колхозы малсылыкты үрсетеү планы буйынса 14 ат, 17 һыйыр, 34 һарык һатып алырға тейеш ине, ләкин бер генә баш мал да алынмаған әле. Был колхоздың председателе иптәш Рәфиков ошондай зур сараға йәуапһыҙ карай. Ферма торлактары кышка әҙерләнелмәгән.

XRONIKA

SSSR Sovnarkomь bьjьl 10-sь nojəbr jəkşəmbe kənəndə bulasaq jal kənən 9-sь nojəbr şəmbe kənənə kyseregə qarar itte.

(TASS).

АТА-ӘСӘЛӘР ЙЫЙЫЛЫШТА НӘМӘ ТУРАҺЫНДА ҺӨЙЛӘНЕЛӘР

Күптән түгел генә Крекинг-заводтың клубында 53-се урта мәктәптә укыусы балаларҙың ата-әсәләренең дөйөм йыйылышы булды. Унда улар СССР Совнаркомының урта мәктәптәрҙең өлкән кластарында укыуҙың һәм юғары укыу йортарында укыуҙың түләүле булыуын билдәләү тураһындағы карарын, СССР Верховный Советы Президиумының СССР государство хеҙмәт резервтары тураһындағы Указы һәм ата-әсәләрҙең мәктәп эшендә катнашлығы тураһындағы мәсьәләләрҙе тикшерҙеләр.

Йыйылышта сығып һөйләүсе ата-әсәләр СССР Халык Комиссарҙары Советының, мәктәптәрҙә укыуҙың сыйфатын күтәреүгә йүнәлдерелгән был карарын бер күңелдән хупланылар.

Иптәш Виноградов үҙенең сығышында: „мин СССР Совнаркомының карарын һәм СССР Верховный Советы Президиумының Указын кайнар котлайым. Йылына 150 һум ул беҙҙең өсөн күп түгел. Был акса мәктәптәрҙең эшен якшыртыу, яңы мәктәптәр һалыу өсөн китәсәк“ тине.

Ата-әсәләрҙең мәктәп эшендә катнашы тураһындағы мәсьәлә буйынса һөйләүселәр, укыусыларҙың тәртибен мәктәптә генә түгел, унан ситтә лә нык күҙәтергә, балаларҙы дөйөм белемдән тыш эшкә лә өйрәтергә кәрәклекте әйттеләр.

— Укыусылар мәктәпте тамамлау менән,—ти иптәш Исаев, — инструменттарҙың исемдәрен, улар менән эш итеүҙе белергә, завод-фабрика тураһында аңларға тейештәр.

Йыйылыш комсомол комитеты, завком һәм завод дирекцияһының мәктәпкә тейешле иғтибар бүлмәүҙәрен билдәләне.

Йыйылышта катнашыусы ата-әсәләр балаларҙы тәрбиәләүҙә укытыусылар коллективына якындан тороп ярҙам итергә, заводтың общественный ойошмаларынан клуб эргәһендә балалар техник станцияһы ойоштороуҙы һорарға, мәктәптә производство түнәрәктәре ойоштороргә, завод һәм башка предприятиеләргә экскурсиялар үткәрергә, тигән карар кабул иттеләр. **Н. М.**

Һүрәттә: Сталинский районындағы (Өфө) 59-сы мәктәптең VI класс укыусылары (һулдан уңға) Зәйнуллин һәм Карасильников тимер юл училищеһе нә инеү өсөн ғариза яҙалар. **Уразбахтин фотоһы.**

Agrotexnik konsu't

ORLOQ FONDЬ OJOŞTOROV, UNЬ TAĐARTЬV HƏM HAQLAV

Respublikabьđđьn aldьnqь kolxozdarь igen tapşьrьv bujьnsa gosudarstvo aldьndaqь jəkləmələren srogьnan alda ytənelər. Xəđer terlə kərəkle fondtar tođəv, oşo ibəptən aldaqь jьl urozajь əsən jeterlek səsev orloqtarь qaldьrьv həm orloq bujьnsa stroxovoj fond tođəv burьsь tora.

Səsev orloqtarь—juqarь urozajđьn nigeđe, «Nəmə səshən—şunь urьrhьn» jəki «nasar nəbeldən jaqşь toqom kəlmə» tiđər. Şuqa kyrə jьldan-jьl juqarь sьjfatlь həm sortlь orloqtar səsev hər ber kolxozdьn meqəddəs burьsь hanala. Səsev əsən fəqət juqarь protsent şьtьmlь, normal' dьmlьqtaqь absolyt avьrlьqь (1000 bərtək avьrlьqь) juqarь, ere bərtəklə, tađa, avrьv həm qorotqostar menən joqoşlanmaqan orloqtar qьna qaldьrьv—bьl aldьnqь, jefremovsьlar agrotexnikahьnьn nigeđ talabь bulьp tora.

Partia həm xəkymət səsev orloqtarьnьn sьjfatьn jaqşьrtьvqa ajrьvsa nьq iq'ibar itələr həm bьnьn əsən đur məmkinlektər tьvđьrđьlar. Partia həm xəkymət'ten qararь nigeđendə hər ber kolxoz həm sovxoz yđenə jeterlek miqdarđa orloq jeteşterev ucastkalarь buldьrьrqa, bьl ucastkalarđan alьnqan orloq fəqət orloq fondь tođəv əsən genə fajđalanьlьrqa tejeş. Unь ikense ber maqsat əsən fajđalanьv, zakon bujьnsa tьjьla.

Nindəj đə bulha ber səbəp menən orloq jeteşterev ucastkahьnan alьnqan orloqtoq sьjfatь tybən bulha, unь ikense ucastkalaqь (məbələn, rekord urozaj alьv ucastkahьnan) juqarь urozajlь orloqtar menən almaştьrьp bula. Orloq fondьl hər ber kul'turanьq faktik səsələsək normahьnan sьqьp tođələ. Başqortostanda uđqarьlqan massovьj təzribələr, bərtəklə kul'turalarđь bьqasa səsep kilgən normaqa qaraqanda, juqarьraq norma menən səsev artьq urozaj birevđe kyrhətte. Şuqa kyrə aldaqь jьl əsən səsev normalarьn ber ni tiklem artьqьraq alьv kərək.

Səsev əsən jaqşь sьjfatlь orloq bylep qaldьrьv qьna jetməj, unь dərəb həm jaqşь itep haqlaj belev đə kərək. Nasar haqlanqanda jaqşь sortlь orloqtoq da bələ sьjfattarь juqalьp qalьvь məmkin.

Jaqşь itep haqlav səsev orloqtarьn tađartьvđan başlana. Sklaidtarqa halьvđan alda bətə binalar syp-sarđan tađarьlьp, ularqa dezinfeksia ytkərelə, janqьnqa qarşь haqlьq saralarь kyrelə. Səsev orloqtarьn kəđđən yk ber nisə qat tađartьrqa (sortirovka həm trajerđər aşa ytkərergə) kərək. Orloq ni tiklem tađa bulha, ul şul tiklem ođaq əđəlmaj haqlanasaq.

Orloqtarđь haqlaqanda təp talaptarđьn berche—unьq qoro bulьvь. Jeveş orloq şulaj uq tid bodolovsan həm unьq şьtьv qevəte kəmevsən bula. Şuqa kyrə səsev orloqtarь kelәttərgə halьnqansь qojaşta, jeldə kiptərelgən bulьrqa tejeş.

Haqlav urnь ni tiklem qorь həm temperaturahь halqьn bulha, orloqtar şul tiklem jaqşь haqlanasaq. Şuqa kyrə orloqtarđьn temperaturahь qьş ajđarьnda məmkin tiklem halqьn itep totolorqa tejeş.

Səsev orloqtarьn sistematik rəveştə tikşerep tororqa kərək. Tikşerev qьş ajđarьnda 3 kəndə ber, ə jađ—2 kəndə ber tapqьr ytkərelə. Tikşerevđər orloqtoq həm tьşqь havanьq temperaturahьn, orloqtarđьq dьmlьqьn, ularđьq tьşqь kyrneşen həm jeben kyđətevđən tora.

Hər 10 kən hajьn orloqtarđьq qortqostar menən zararlanьvьna analiz ytkərelə. Qortqostar menən joqoslanqan orloqtar kəkərt, naftalin həm ontalqan mel menən bərkələlər.

Haqlaqan saqta bigerək tə ber kul'turanь ikensehe menən, ber sorttь ikense sort menən bi aj-rьvsa iqtibar itelergə tejeş. ənьq əsən şularđь kyđətergə kərək: ber yk kul'turanьq te sortь, tərlə kelәttərđə, ber đə bulmaha kelәtten tərlə bylleksələrendə haqlanьrqa tejeş. Ber sorttaqь, ləkin tərlə sort tađalьqьndaqь orloqtar ajrьm buralarđa haqlanalar.

Ber-berehenən avьr ajrьla torqan kul'turalarđьq orloqtarьn (məbələn, bojđaj həm arpa) jenəşə buralarđa haqlav jaramaj. Toron menən zararlanqan orloqtar đa ajrьm buralarđa haqlanьrqa tejeştər. Buralarđьq ətə 15 santimetr bejeklegendə tultьrьlmaj qaldьrьlьrqa tejeştər.

Haqlanqan səsev orloqonoq xəlen anьq belep torov əsən, unan urtasa proba alьp, analiz jahatьv əsən, sistematik rəveştə rajon orloq hьnav laboratorialarьna jebərə torov kərək. Laboratoria analizь orloqtoq sьjfatьn tybən tip tapqanda, unь jaңьnan tađartьrqa həm başqa saralar kyrergə kərək.

Agronom: **V. Ofirfanov.**

Мәктәптә физкультура эше якшыра

Комсомолдың етәксел органдарына һайлауҙар вактында мине комсомол комитеты члены итеп һайлағайнылар.

Комитеттың тәүге ултырышында эштәрҙе үҙ ара бүлешеп, эшкә башланык. Миңә мәктәптә оборона-физкультура эшен ойоштороу йөкмәтелгәйне. Был эште йәнләндереп ебәреү өсөн укыусыларға үҙең личный өлгө күрһәтергә кәрәк ине һәм мин эште шунан башланым да.

Мин физкультура - спорт менән регүләр рәүештә шөғөлләнәм. Башка укыусылар ҙа ошоно эшләй башланылар. Хәҙер мәктәптә физкультура эше көндәнкөн якшыра бара.

Элек мәктәп эргәһендә оборона түңәрәктәре юк ине. Хәҙер ГСО түңәрәге ойошторолоп, бында 68 укыусы ылыктырылды. Түңәрәк етәксеһе итеп медсестра иптәш Фәлиә Ядгарова беркетелде. Ул үҙенең эшен матур ғына башлап ебәрҙе. Октябрь байрамына әҙерлектә укыусыларҙы ГСО значогына нормалар тапшырыуға әҙерләй.

Сиражетдинова.
Өфө, 9-сы һанлы урта мәктәп.

Ойоштороусы юк

Стәрлетамак медицина урта мәктәбе укыусылары оборона значоктарына нормалар тапшырыуға зур теләк белдерәләр. Ләкин, бында был эште ойоштороусы юк.

Комсомол комитеты секретары Сәйфетдинова, Осоавиахим ойошмаһы председателе Листуненко иптәштәр оборона-физкультура эшен йәнләндереү өсөн бер төрлө лә сара күрмәйҙәр.

Үҙған йылда күп укыусылар ГСО значогына норма тапшырғайнылар. Хәҙер быға бер йыл үтте, әле булһа значок алалмай йөрөйҙәр.

М. Фафурова.

Bajramdь otlicno uqьv menən qarşьlajвьd

Dəvləkən başqort pedagogia ucilişcehe uqьvsьlarь həm uqьtьvsьlarь SSSR Sovnarkomьnьң 1940 jьl, 2 oktəвr qararьnan huң uqьvdьң sьjfatьn kytərevgə ajrьvsa nьq əhəmiət вirə başlanьlar.

Bətə klastar həm ajrьm uqьvsьlar Oktəвr aldь sotsialistik jarьşьna quşьldьlar. Dərestər qullanma materialdar menən kyңelle həm jəңle rəveştə ytkərelə.

Vojenruk iptəş Lebedovtьң xərвi zanьtiene jaqşь ojoştorovь hədəmtəhendə вьl fən вujьnsa uqьvsьlardьң өlgə şeve ajrьvsa jaqşь. Ucilişcelə Ojafurov, Xəkimov, Soltanov, Mansurov, Mamajьv, Ojiləzetdinova kevek tik otlicnoqa qьna uqьvsьlan hanь kəndən-kən arta. **Ramazanov.**

Өфө районы, Булгак урта мәктәбе эргәһендә связь күгәрсендәре һәм связь эттәре түңәрәге эшләй.

Һүрәттә: связь түңәрәгендә занятие вакты. Һулда түңәрәк етәксеһе укыусы Малых.

Ш. Уразбахтин фотоһы

„ORDENLЬ BAŞQORTOSTAN“ KINOŻURNALЬ

Kinoxronikanьң Өfə studiahь «Ordenlь Başqortostan» kinozurnalьnьң sirattaqьı 19-sь nomerьn sьqardь. Żurnalda respublika stolitsahьnьң—Өfə qalahьnьң yвeşe, jaңь jorttar halьv, xeđmətsəndər deputattarьnьң Өfə qala Sovetьnьң IV sessiahь eştəre kyrhətelgən.

Tamaşasьlar ekranda вerense nomerlь (Өfə) ikmək вeşerev zavodьnьң вrigadahьn (iptəş Jevdokimov вrigadahь) kyrəsəktər.

Żurnalda Maksim Gor'ki ismendəge kolxozda (Arxangel rajonь) Oktəвr aldь sotsialistik jarьşь jaqşь kyrhətelgən. «Jəştər samoljottarqa!» tigən вylekten kadrđarь đur qьđьqhьrьv tьvđьralar. Bьnda Өfə aeroklubьnьң kurstь tamamlavsьlarь— ekzamendь otlicnoqa tapşьrqan pilot iptəş Malьjşeva həm вaşqalar kyrhətelgən.

XIMIK JARЬŞTARĐЬ UNЬŞLЬ TAMAMLAJЬQ

Өsoaviaximdьң ximik jarьştarь SSSR xeđmətsəndərenең sotsialistik ilde hava ximik həzymdərđən haqlavqa əđerlektərenə smotr jahav вulьp tora. Ul hər вer Osoaviaxim ojoşmalarьnьң xalьqtь PVXO-qa əđerləvenə kollektiv ekzamen. Havanan həzymgə qarşь oвorona eşenə ejə вulьv sovet patriottarьnьң turanan-tura вurьsь ul. Eşselər, kolxozniktar, intelligensia, jort xozəjkalarь, вalalar həm qarttar—вətəhe lə protivogazdarđь fajđalana вelergə, havanaң вula torqan həzymdərđən haqlana вelergə tejeştər.

Osoaviaxim taraғьnan Bөtəsojuz kyləmendə jьl hajьn ytkərelep kilgən ximik jarьştar PVXO eşeң xalьq arahьnda jaqşь itep ojoştorovđa đur əhəmiətkə ejə вulьp tora. Uđqan jьl Başqortostandьң rajondarьnda uđqarьlqan ximik jarьştarđa 53.780 keşe menən 617 təvge ojoşma qatnaştь.

Bьjьl rajondarđa uđqarьlqan ximik jarьştarđa 1091 ojoşma qatnaşьp, ularqa 134.791 keşe ьlьqtьrьldь. Rajon ximik jarьştarьn uđqarьvqa əđerlek həm uđqarьv osoronda Өfələ, Bөrələ, Işembajđa, Qariđel həm Təteşle rajondarьnda PVXO вujьnsa massovьj өjrənevđər uđqarьldь.

1940 jьldьң oktəвr вaşьnan өlkə ximik jarьştarь вaşlandь. Bьnda Osoaviaximđьң iң jaqşь təvge ojoşmalarь qatnaşalar. Ular arahьnda Stalinski rajondan—Kreking-zavodtьң Osoaviaxim ojoşmahь; Ždanovski rajondan—8-se mart ismendəge tegev fabrikahь, timer jul texnikumь, Başspirtotrest; Leninski rajondan—Pedinstitut, 10-sь hanlь urta məktəp; Kirovski rajondan—Başsojuz, kooperativ texnikumьnьң Osoaviaxim ojoşmalarь həm şulaj uq Stərletamaq rajonьnan—«Novoja zizn'» kolxozь, Bөrө rajonьnan—«Aqiđel» kolxozьnьң Osoaviaxim ojoşmalarь вar. Qaraiđel, Təteşle rajondarьnan da вer nisə təvge ojoşma qatnaşa.

Şular menən вer rəttən, Pokrovski həm Əвjolil kevek rajon-ara ximik jarьştarđa qatnaşmaqan rajondar đa вar. Ə Bələвəj, Bişвylaq həm Өfə rajondarь ximik jarьştar uđqarьv вujьnsa вaşlanqan eşte ađaqьnasa alьp вarьp jetkermənelər.

Rajon-ara ximik jarьştarđa вətə rajondarđьң da qatnaşmavь, uđqarьlqan jarьştarđьң iң đur jeteşheđlektərenən berehe вuldь. Jarьşta qatnaşqan rajondar xeđmətsəndərđe PVXO eşenə өjrətev вujьnsa đur qьna təzriвələr tuplanьlar. Ularđьң təzriвələren өjrənergə, artta qalqan rajondarqa kyseregə kərək. Bөlə Osoaviaxim ojoşmalarь, partia, komsomol həm profsojuz ojoşmalarь əle barqan өlkə ximik jarьştarьn uпьşlь tamamlav өsөn kөrəşergə tejeştər.

Sattarov.

7-se өlkə ximik jarьştarьn uđqarьv вujьnsa glavnьj sudja.

Kul'tura eşenə javapһьđ qaraqan urьnda

Taşlь avьl sovetь (Əlşəj rajonь) «Qьđьl вajraq» kolxozьnьң đur qьna klubь вar. Ləkin klub oşo kəngə tiklem kolxozsьlar massahьnьң kul'tura talaptarьna javap вirerlek itep ojoştorolmaqan.

Klubta skəmiələr jeteşməj. Bulqan 8 skəmiəgə lə oşo kəngə tiklem remont ytkərelməgən. Klubtьң ese julвaşьslarđьң portrettarь həm plakattar menən jьhazlandьrьlmaqan. Səxnə juq. Ə klubtь qьşqa əđerləv eşe menən вer kem də şөqөllənməj. Klubtь remontlav өsөn вylengən aqsanьң oşo kəngə tiklem вer tine lə fajđalanьlmaqan.

Kolxoz jetəkseləre klubtь remontlav, unь qьşqa əđerləv eşenə javapһьđ qarajđar. Kolxoz predsedatele iptəş Usmanov: «kul'tura eşe menən şөqөllənergə vaqtьm juq» tigən hyđ menən genə tьnьslana. Ə rajon maqarif вylege jetəkseləre həm rajkom ergəhendəge kul'tura-massovьj eştər komissianьң clendarь klubtьң eşen jaqşьrtьvđa вer tərlə lə jarđam kyrhətkəndəre juq.

V. Vəliəxmət.

Başqortostan gosudarstvo akadem teatrь Qьrmьbqalь rajonьnda

QЬRMЬBQALЬ. Başqortostan gosudarstvo akadem teatrь Qьrmьbqalь rajonьna kilde. Qьrmьbqalь həm Saxaj avьldarьnda teatr ike pjesa—Miftaxovtьң «Balqanda» həm Kamaldьң «Xəzi əfende өjlənə» tigən əвərđəren qujđь. Postanovkalarđь вətəhe 1 meң 700 keşe qaranь. Tamaşasьlar postanovkalar menən вik qənəqətləndelər həm artistarđьң rajonqa jьşьraq kilevđəren horanьlar.

Jaңь kiң qullanьv tovarđarь

Bьjьl RSFSR-đьң Urьndaqь promьşlennost' Narkomatь predpriatieləre jaңь kiң qullanьv tovarđarь eşləp sьqarьvđь yđləşterđelər. Ularđьң qajhь berđəre, məвələn, mejes «Cudo», termos-tarelka—jort xozəjkalarьnьң iң kyp talap itkən nəmələrenən hanalalar.

Komintern ismendəge forfor zavodь (Leningrad өlkəhe) utta sьđaj torqan forfor havьttar eşləp sьqara. Bьl havьttar uttan qurьqmajđar həm sujьn havьttarđan yđđərenең təвө menən ajrьlalar, unь jьvьvь la jeңel.

Məskəv qalahьnьң Kievski rajpromtresь eşləp sьqarqan cemodan-garderoв alьь julqa kitevselər өsөn вik uqajlь. Bьl cemodanqa halьnqan kejemdər вөgərlənməjđər.

Vaqьtlь redaktor:
X. BƏŞIROV

Врид. редактора:
X. БАШИРОВ.

П 1976. Редакция адресы: Өфө калаһы, Володарский урамы № 2. Телефон № 87—15 „Октябрь натиск“ типографияһы.

1940 йыл
30 октябрь
шаршамбы
№ 115 (1478)
Айрым һаны
10 тин

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе“ Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

ВЛКСМ-дың
Башкортостан
Өлкә һәм Өфө
кала
комитеттары
органы.

UQЬVSЬLAR KOMITETЬNЬN EŞEN TAQЬ LA JAQŞЬRTЬRQA

Məktəptərđə uqьvsьlar komitettarьnьn hajlanьvьna aj jarьm vaqьt ytte. Bьl vaqьt esendə uqьvsьlar komitetlarь iqtibarqa alьrlьq вajtaq qьna eştər eşlənelər. Ularđьn eştərendəge вerense uпьşlьq—ytkən jьlqь jeteşheđlektərđe вətərəvgə đur ьqьlьş jahavđan tora. Təp jeteşheđlek—uqьvsьlar komitettarьnьn yđ tirələrenə aktiv tuplamavđan, uqьvsьlar komitetь menən komsomol ojoşmalarь yđ eştərendə вer-вerehen duвlirovat' itəvđan tordo. Janь hajlanqan uqьvsьlar komitettarь oşo jeteşheđlekte вətərəvgə eştең вerense kənənən yk qьrqa jynəleş aldьlar həm вik kyp kena uqьvsьlar komitettarь ul jeteşheđlekte вətərđələr.

Өfə qalahьnьn 3-sə urta məktəвenең uqьvsьlar komitetь yđ eşen tap вьna oşo məs'ələnən—aktiv tuplavđan вaşlanь. Komitetьn hər вer clenьna eştең konkret вer ucastkahь tapşьrьlqan həm ul yđ eşe вujьnsa aktivtar tuplaqan, ularqa eş вylep вirgən. Məвələn, komitet clenь Ibrahimova klass organizatorđarь menən jetəkselek itə, ularđьn eştəren ojoştora. Makarova sotsialistik jarьştь ojoştorov menən jetəkselek itə, Şor fizkul'tura həm oвorona eştəren alьp вara, Nikolajeva kult'-massovьj eştərđe ojoştora h. в.

Uqьv jьlь вaşьnda qajhь вer uqьvsьlar nasar otmetkalarь ala вaşlanьlar. Məвələn, Əxtərieva—10, Baranov—12, Aвaşova—11 nasar otmetkahь aldьlar. Uqьvsьlar komitetь вьl eşkə şunda uq tolondo: вьl uqьvsьlarđьn nasar otmetkalarьn вətərəv вujьnsa komitet clenь Şor eşkə вaşlanь. Xəđer вьl uqьvsьlarđьn nasar otmetkalarь вətənləj вətəv aldьnda tora.

Uqьvsьlar komitetь jul-вaşьlarьвьđđьn eştəre həm formoştarь turahьnda, fəmi temalar вujьnsa jəkmətkele həm qьđьqlь leksialar ytkərevđe sistemalaştьrьp jeвərgən. Вьndaj leksialar menən uqьvsьlar вik nьq qьđьqhьnalar həm ularqa uqьvsьlarđьn iң kyp өlөşə jərəj.

Oвorona tyпərəktəre, radio, elektrotexnika, junnatlar, dram-xor tyпərəktəre ojoştorov həm ularđьn eştəren jaqşьrtьp jeвərev menən вergə, uqьvsьlar komitetь tarix, əđəвiət, matematika h. в. predmet tyпərəktəren də вik jaqşь ojoştorop jeвərgən. Вьl tyпərəktər menən uqьtьvsьlar həm juqarь klass uqьvsьlarь jetəkselek itələr. 3-sə məktəptəge uqьvsьlar komitetьnьn jaqşь вaşlanqьstarь, uпьşlь eştəre, his şikheđ, вьlar menən genə siklənməj.

3-sə məktəpten direksiahь, вarlьq uqьtьvsьlar həm komsomol ojoşmahь uqьvsьlar komitetьna đur əhəmiət həm iqtiвar вirələr, konkret jetəkselek itələr, praktik jarđam kyrhətələr. Komitet yđ eşen direksia, uqьtьvsьlar həm komsomol ojoşmalarь menən tьqьđ вajlaneşte alьp вara. Uqьvsьlar komitetьnьn eştəre jaqşь qujьlqan вьndaj məktəptər kyp.

Ləkin şul uq vaqьtta uqьvsьlar komitetьnьn eşe nasar qujьlqan məktəptər đə ađ tygel. Məвələn, Өfənən 11-se məktəвendə вьl eş nasar tora. Uqьvsьlarđьn вajtaq qьna өlөşənең dərestən өlgəşməve, tyпərəktərđeп nasar eşləve, uqьvsьlarđьn initsiativalarьn, yđeşməkərlektəren yвterevđeп tyвən toroşon fəqət uqьvsьlar komitetьnьn eşe nasar вulьv menən genə, uqa direksianьn, uqьtьvsьlarđьn həm komsomol ojoşmahьnьn kərəkle iqtiвar вirməve, jetəkselek həm jarđam itməve menən genə aпlatьp вula.

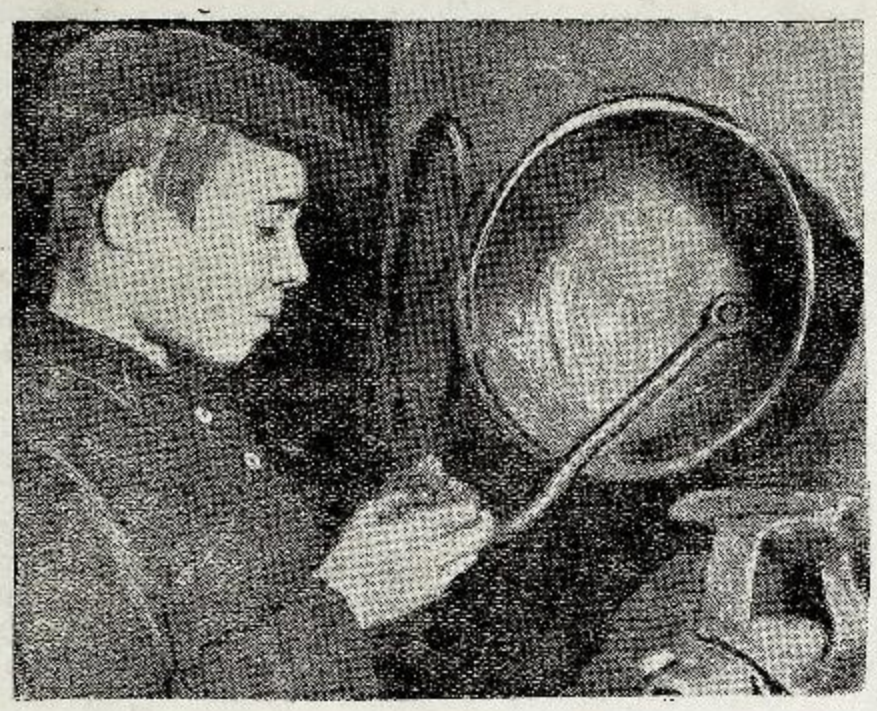
Məktəp komsomol ojoşmalarь, uqьtьvsьlar kollektivь uqьvsьlar komitetьnьn eşenə đur iqtiвar вirergə, eşlekle jarđam kyrhətergə, konkret jetəkselek tə'min itergə tejeştər. Uqьvsьlarđьn initsiativahьn, yđeşməkərlegen ojoştorovđa uqьvsьlar komitetьnьn məktəptə đur kөs вulьp torovьn uqьtьvsьlar həm məktəp komsomol ojoşmalarь вer genə minutqa la onotorqa tejeş tygeldər.

ALҒAN ЙӨKLƏMƏMDE OTLIЧNOҒA YTƏJEM

Өfə Krekinq-zavodьnьn xərвiləştərelgən вахta oxranahьnda эшләй вашлауыма дүрт ай тулды. Ошо ыҫка ғына вакыт эсендә мин яңы эште яраттым һәм хәзер, байрам алды ярышына кушылып хәрби әҙерлек буйынса алған йөкләмәмде отличноға ғына үтәп киләм.

Үземден politik вelemem-

OKTƏBR ALDЬ SOTSIALISTIK JARЬŞЬ

ҺYPƏTTƏ: Өfə депоһының электромонтеры комсомолец интәш И. Д. Ларев эш өҫтөндә. Ул байрам алды ярышына кушылып көндәлек эш нормаһын 250 процентка үтәп килә. Ш. Уразбахтин фотоһы.

NEFTSELƏRDEП JARЬŞЬ

Işemвaj promьjslolarьnda neftselərđeп IV kvartaldaqь Вətəsojuz jarьş şarttarьn tikşerev đur jənlelek menən вara. Texniktar jortonda вoravlav, neft' sьqarьv masterđarьnьn, вoravlav grupalarь mədirđərenең, promьjsel direktorđarьnьn, partia, komsomol həm profsojuz rabotniktarьnьn jьjьlьşь вuldь.

Өsənsə promьjseldьn V ucastkahьnda xəđer 9 skvazina вuş tora. Neft' sьqarьv masterьnьn jarđamsьhь iptəş Golubcikov jarьşqa quşьlьp, вrigada ismenən: Oktəвrđeп XXIII jьllьqьna 4 skvazinanь, IV kvartal adaqьna qalqan 5 skvazinanь prostojđan sьqarьrqa, 7-se nojəвrgə neft ' tavьvđь 60 tonnaqa arttьrьrqa jəkləmə aldь.

Jьjьlьşta qatnaşьvsьlar neft' sьqarьv вujьnsa jəş master iptəş Səjfullindeп (өsənsə promьjsel, IV ucastka) sьqьşьn đur qьđьqhьnьv menən tьqlanьlar.

—Neft' sьqarьvđь arttьrьv өsən kөrəşep,—ti ul,—min jəşəp kilgən normanь janьnan qarap sьqьrqa вuldьm. Qajhь вer skvaзinala nasostarđьn kackahь hanьn arttьrđьm. Həđəmtələ № 55 skvaзina deвettь ike tapqьrqa, ə № 34 skvaзina—50 protsentqa kytərđe. Вer yk vaqьtta, ştangalarđьn өđөlөv hanь, kyptərđeп kətөvenə qarşь вularaq artmanь, ə kirehensə kəmene.

Iptəş Səjfullindeп вrigadahь IV kvartal planьn 120 protsentqa ytərgə jəkləmə aldь.

Işemвajđьn ataqlь вoravlav masterь iptəş Tyryxin № 135/21 skvaзinanь srogьnan 10 kəngə alda вoravlap вətərərgə jəkləmə aldь. Unьn menən jarьşьvsь вoravlav masterь iptəş Il'icov 840 metr tərənlektəge № 63/21 skvaзinanь 35 kən esendə, srogьnan 13 kəngə alda вoravlap вətərərgə hyđ birđe.

Алған йөкләмәләрҙе намыҫ менән үтәрбеҙ

Мин „ЛУММУС“ установкаһында оператор булып эшләйем. Заводта беренсе булып Октябрь алды ярышына кушылып, үземдең эшемдә зур ғына өлгәшеүҙәргә ирештем.

Вахтаға мин һәр вакытта 15—20 минут алдан киләм. Аппаратураны ентекләп тикшергәнден һуңында, вахтаны кабул итеп, үземдең яр-замсыларым Платонов һәм Елисеевтар менән практик эшкә башлайым. Интәш Платоновка стабилизация системаһын тоташтырырға задание бирәм, был вакытта интәш Елисеев крекинг системаһын хеҙмәтләндереүгә әҙерләнә. Үҙем шунда ук тоташтырыуҙың сыйфатын тикшерәм.

Эш вакытында кайнар насос һәм мейестәргә зур иғтибар бирәм. Бөтә аппаратураларҙың аныҡ һәм өҙлөкһөҙ эшләүҙәре өсөн, кондиционный бензин сығарыу планын үтәү өсөн көрәшәм. Беҙ Октябрь алды ярышында алған йөкләмәләребеҙҙе намыҫ менән үтәйәсәкбеҙ.

Комсомолец **И. Совинов.**
Крекинд-завод.

ӨFӨ STANSIAHЬ

Өfə stansiahьnьn eşseləre həm xeđmətkərđəre Вəjək Oktəвr Sotsialistik revolytsiahьnьn XXIII jьllьq вajramьn jaqşь kyrhətkestər menən qarşьlav өsən yđ ara jarьşalar.

Gruzciklar вrigadahь (вrigadirь iptəş Ojiləzetdinov) oktəвrđə normalarьn urtasa hər kəndə 144 protsentqa, ə ajrьm kəndərđə 200 protsentqa ytəj, iptəş Kirillovtьn gruzciktar вrigadahь — 114 protsentqa ytəj.

Pojezdar təđəvse iptəş Nikulin oktəвrđeп вerense jartьhьnda zadaniene 136 protsentqa ytəne, ikense jartьhьnda şulaj uq yđenең kyrhətkestəren tyвən təşərməj. Pojezdar təđəvse iptəş Isajev taqь la jaqşьraq uпьştarqa өlgəşte, ul smenala вer jarьmşar norma вirə.

Strelocnitsa Mişkina, Səlimova, Sintsova, Jelisejeva iptəştər Oktəвr aldь jarьşьna quşьlьp yđđərenең strelkalarьn otlicnьj xalgə kilterđelər həm qьşqьlьqqa əđer вulьvđarь turahьnda pasport aldьlar.

—◆—

Tav oвorudovaniehe zavodь

Tav oвorudovaniehe zavodьnьn eşşqləre, inzener-texnik rabotniktarь Oktəвrđeп XXIII jьllьqьn xeđmət jeteşterev sənlegen kytərev menən qarşьlajđar. Mexaniceski sexta (nacal'nigь iptəş Putьjkevic) jarьş ajrьvsa uпьşlь вara. Sex proizvodstvo planьn hər kəndə 120 protsentqa ytərgə jəkləmə alqajnь, вьl jəkləmə 140 protsentqa ytələ. Sotsialistik jarьş heđəmtəhendə өlkən master — kommunist iptəş Belobokov smenahь hər kəndə вer jarьmşar norma вirə. Unьn menən jarьşьvsь master iptəş Baranovtьn smenahь la artta qalmaj.

Mexaniceski sexta huпqь kəndərđa staxanovsьlarđьn hanь jaqşь uq artь. Tokar' komsomoles iptəş Ojəzizov yđ smenahьnda ikeşər norma вirə. Litejnьj sextьn staxanovsь-formovşciktarь Lukjanov, Fjodorov iptəştər kəngə 4-ər norma вirə вaşlanьlar.

KOMSOMOL TORMOШO

DAIMI KOMISSIALARĐЬN EŞE MENƏN OPERATIV JETƏKSELEK ITERGƏ

VLKSM-dьn rajon hәm Өlkә Konferensiahьnan hun bed bөtә komissialarđьn da eştәren qajtanan qorđoq. Komissia predsedatelđәre lә janьnan hajlanьp alьnьp, bөtөhe lә rajon komitetьnьn plenumьnda ratlandьlar.

Mәktәp jөştөre hәm pionerđar arahьnda eşlәv bujьnsa ojөştorolqan komissia (predsedatele iptәş Alekseјeva) rajon konferensiahьnan hun yđenen eşen kyp jaqşьrttь. Komissia clendarьnan Tokunova hәm Ibrahimova iptөştөr ajrьvsa aktivlьq kyrhәtәlөr. Ular kөn hajьn mәktөptөrđә, otrәd sborđarьnda bulьp, vozatьjđar hәm pionerđar menөn besedalar udqaralar, ularđьn eştөrendә praktik jarđam kyrhәtәlөr. Mәbәlөn, 2-se hәm 65-se mәktөptөrđә pionerđar arahьnda eş nasar qujьlqan ine. Komissia predsedatele iptәş Aleksejeva komissia clenь iptәş Ibrahimova menөn berlektә bьl mәktөptә pioner ojoşmahьnьn eşen jaqşьrtьvqa ireştelөr.

Pioner ojoşmalarьna hajlavđar aldьnan komissia өlkөn vozatьjdarđьn instruktiv kөnөşmөhөn uđqarđь. Hajlavđarqa әđerlekten toroşo turahьnda, VLKSM-dьn rajon komitetь bjurohьnda 45-se hәm 2-se mәktөp komsomol komitetь sekretarđarьnьn dokladtacьn tьnlavđь ojөştorđo.

Bьl komissianьn bөgөndөn bөtөrөlөrgө teјeş bulqan kyp kenө jeteşhedlektөre lә bar. Өlegө tiklem rajondaqь pionerđarđьn tulь ibөbe alьnqanь juq, kyp kenө otrәdtar vozatьjđar menөn tә'min itel'mәgөndөr.

Xәrbi-fizkul'tura komissiahь clendarь la ajrьm eş ucastkalarьna berketeldelөr. Komissia predsedatele iptәş Rabiev ularđьn nisek eşlәvđәren sistematik rәveştө tikşerep tora. Xәđer komissia clendarь, VLKSM Yđәk Komitetьnьn «Komsomol aktivьnьn fizik әđerlege» turahьndaqь qararь nigeđendә komsomoldьn tөvge ojoşmalarьnda praktik eş alьp baralar. Komissia clendarь Şangin, Udris, Bel'ski iptөştөr 64-se mәktөp, «Luc» artele, kul't-bьjtprom ergөhendөge komsomol ojoşmalarьna fizkul'tura hәm sport eştөren jaqşьrtьvđa praktik jarđam kyrhәttelөr. Komissia clendarь fizkul'tura-sport eştөrendә aktiv qatnaşlьq itev menөn bergө, yđđөre bьl өlkөlө licnьj өlgө kyrhәtәlөr.

Lәkin propaganda-agitatsia hәm kul'tura-massovьj komissialar bik aqrьn quđqalalar өle. Propaganda-agitatsia komissiahь predsedatele iptәş Semjonova xatta yđenen clendarьn da belmөj. Ularđьn eştөren tikşermөj, konkret eş talap itmөj. Bigerөk tө jөş agitatorđar menөn eştenj nasar bulьvьn өjtergө kөrөk. Bьl komissiaqa rajonda kyp me agitator bulьvь la bildөhed. Ularđьn kөnөşmөlөre lө ytkөrelgөne juq.

VLKSM-dьn rajon komitetь bjuro clendarь la komissialarđьn eştөrendә teјeşensә jarđam kyrhәtmөjđөr өle. Bөgөngө kөngө tiklem bed bjuro ultьrьşьnda ber genө komissianьn da dokladьn tьnlaqanьbьđ, ularđьn eşendөge jeteşhedlektөrđe kyrhәtkenebeđ juq.

Komissialarđьn jaqşь eşlәve, ul komissialar menөn operativ jetәkselek itevgө bөjlengөn. Şuqa kyrө lө hөr ber komissia menөn konkret jetәkselek itergө, unьn eşen sistematik rәveştө tikşerep tororqa, bulqan jeteşhedlektөrđe bөtөrөvđө praktik jarđam kyrhәtergө kөrөk.

Qorbanqulov.

VLKSM-dьn Ždanovski rajon komitetь sekretarь.

XEĐMƏT DISSIPLINAHЬ JAQŞЬRĐЬ

Otcot hajlav jьjьlьşьnda komsomolestar komitetь bik urьnlь tanqitlenelөr. Ojoşmanьn eşendө bulqan đur jeteşhedleklөrđe asьp, unь bөtөrөv bujьnsa konkret tөqdimđөr inderđelөr.

Bьndan da, hajlavđarqa tiklem bedđeq ojoşma jomşaq eşlene, komsomolestar arahьnda xeđmәt dissiplinahь nasar qujьlqajnь. Şunьn өsөn dө janь komitet eşkө başlavđьn berense kөnөnda yk xeđmәt dissiplinahьn jaqşьrtьvqa sei'joz әhәmiөti birđe. Progul'şciktarqa, proizvodstvonь tarqatьvqa alьp barьvsьlarqa qarşь ajavhьđ kөreş astьq. Progulşcik komsomolestarđь yđ vaqtьnda tikşerep, komsomoldan sьqarđьq. Komitet clendarь bol'şevistik dissiplinalь bulьv turahьnda komsomolestar, jөştөr arahьnda besedalar udqaralar. Hөđөmtөlө huntqь ajđarđa komsomolestar arahьnda xeđmәt dissiplinahь jaqşьrđь. Komsomoldьn jetәksel organdarьna hajlavđarqa tiklem 15 komsomoles progul jahap, sudqa bireлgөjne. Ә huntqь ajđarđa bed proguldarđь bөtөnlөjgө bөtөrөvgө ireştek.

Xeđmәt dissiplinahьnьn jaqşьrьvь eşkө matur hөđөmtөlөr birә. Komsomolestarđьn aktivlьqь hәm eşsenlege kөndөn-kөn yba. Komsomol ojoşmahь aldьnda transporttь qьşqa әđerlәv burьsь tora. Komsomol ojoşmahь bьl eşkө kyptөn yk başlanь. Komsomolestar initsiativahь menөn transporttьn qьşqa әđerlegen tikşerev bujьnsa jenel kavaleria rejdtarь udqarьldь, sotsialistik jarđam ojoştoroldo. Unda bөtөhe 650 komsomoles hәm jөştөr qatnaştьlar.

Komsomolestar berense bulьp yđđөrenen agregattarьn qьşqa әđerlenelөr hәm pasport alьvqa ireştelөr. Depola kypselege komsomoles hәm jөştөr eşlөgөn sex sotsialistik xeđmәt өlgөhө kyrhәtә. Sex sentөbr ajь planьn 193 protsentqa yөne.

Komsomolestar Bөjөk Oktөbr bajramьn dostoin qarşьlavь өsөn kөrөşөlөr. Komsomolestarđьn 60 protsentь staxanovsь hәm udarniktar. Uzeldьn aldьnqь staxanovsь komsomolestarьnan 16 keşe byleksenen pocot taqtahьna inderelөlөr. Ular arahьnda uzeldьn tanьlqan staxanovsьlarь Şaskov, Başkatov, Cөniev, Zaxarov iptөştөr đө bar.

Hajlavđarđan hun qajhь ber komsomolestarđьn horavь bujьnsa VKP(b) tarixьn өjrenev bujьnsa tynөrөk ojoştoroldo. VKP(b) tarixьn samostojatel'no өjrenevselөr menөn 5 tapqьr iptөştөrsө beseda uđqarьldь.

Koroljov.

Өfө uzlovoj komsomol komitetь sekretarь.

KOLXOZ MALDARЬN JЬLЬ HƏM TUQ QЬŞLATЬRQA

RAJON KOMITETЬ QATNAŞMAVSЬLЬQ POZITSIAHЬNDA TORA

Maj tөrbiөlөvselөr aldьnda qajөt đur hәm mөhim burьstar tora. Xәđerđөn yk maldar jьlь torlaqtar hәm qьşqa jeterlek ađьq menөn tә'minj itelergө tejeş. Ytkөn jьl Başqortostandьn kyp kenө rajondarьnda maldarđь qьşlatьvqa yđ vaqtьnda әđerlenmөv hөđөmtөhendө, maisьlьqta đur juqaltьvđarqa kilterđe.

Ykeneskө qarşь, ytkөn jьldaqь xatalar, qajhь ber kolxozdarđa bujьl da qabatlanadar. Arxangel' rajonьnьn ajrьm kolxozdarьnda mal torlaqtarь remontlanmaqan, jeterlek ađьq әđerlenmөgөn. «Krasnьj partizan» kolxozьnda maldarqa jьlь torlaqtar әđerlөv eşe bigerөk tө aqrьn bara. Mal torlaqtarьnьn tybөlөre өle bulha asьq kileş toralar. Bьl kolxozdьn komsomol ojoşmahь hәm unьn sekretarь Şahieva bьl eştөn bөtөnlөj sittө tora, mal tөrbiөlөvselөrgө mal torlaqtarьn tөrtipkө kiltereveđө praktik jarđam kyrhәtmөj. Ferma mөdire komsomoles Abdullin tulь eşheđlek kyrhәtө. Maldarđь qьşqa әđerlөvđө komsomol ojoşmahь la unan teјeşle praktik eş talap itmөj.

«Junnьj rabotnik» kolxozьrda la harьq torlaqьnьn tybөhe juq. Komsomol ojoşmahь (sekretarь Tatarinkov) bьl xөlgө borsolmaj. Dojar kalar jөşөj torqan, dөjөm torlaq bьsьraq, gazeta-zurnaldar aldьrьlmaj. Bьnda komsomoles hәm agitatorđar bulmajđar.

«Krasnьj put'» hәm M. Gor'ki ismendөge kolxozdarđa eş bөlөnlөj başqasa. Bьl kolxozdardьn komsomolestarь maldarđь qьşqa әđerlөv bujьnsa kyptөn yk praktik eşkө tolondolar. M. Gor'ki ismendөge kolxozda 20 komsomoles kolxoz proizvodstvohьnda, fermalarđa eşlөjđөr. Malsьlьq fermahьnda eslөvse 50 dojarkanьn — 30-ь jөştөr. Komsomol ojoşmahь ular arahьnda sistematik rәveştө politik-anlatьv eştөre alьp bara. Mal torlaqtarьna remont kyptөn yk tamamlandь. Qьşqa jeterlek ađьq әđerlenep qujьldь. Kolxoz komsomol ojoşmahь (sekretarь iptәş Cerepanova) fermala eşlөv өsөn iq aldьnqь komsomolestarđь bylde. Fermala eşlөvse komsomolka iptәş Bitte yđenen namьblь xedmәte өsөn iq đur nagrada—**Lenin ordenь** menөn nagradlandь. Ul Bөtөsojuz avьl xuzalьqь kyrgөđmөhendө qatnaştь. Xәđer bьl kolxozda, 1941 jьlda Bөtөsojuz avьl xuzalьqь kyrgөđmөhendө qatnaşьv xoquqьn alьv өsөn sotsialistik jarьş kiq jөjelderelde. Bьndaj fakttan bьl rajonda ađ tygel.

Lәkin VLKSM-dьn rajon komitetь (sekretarь iptәş Usaceva) malsьlьq eşenө qatnaşmavsьlьq pozitsiahьnda tora. Şuqa kyrө lө VLKSM rajon komitetь bjurohьnda maldarđь qьşqa әđerlөv bujьnsa ber genө mөs'әlө lө qaralmaqan.

VLKSM Өlkә Komitetьnьn 25-se oktөbrđөge bjuro ultьrьşь VLKSM-dьn bөtө rajon komitetlarьn hәm kolxoz komsomol ojoşmalarь sekretarđarьn maldarđь qьşlьqqa әđerlөvđө aktiv qatnaşьrqa hәm kolxoz pravlenielөrenө praktik jarđam kyrhәtergө, malsьlьq fermahьnda eşlөvgө iq jaqşь komsomolestarđь bylevđe jөkmөtte.

Obşcestvennьj malsьlьqtь jьlь hәm tuq qьşlatьvđь tә'min itev bөtө kolxoz, sovxoz komsomol ojoşmalarьnьn namьb burьsь hanala. Bөtө köstө sotsialistik malsьlьqtь artaban ybterevgө tuplajьq!

X. Minnejarova.

VLKSM Өlkә Komitetьnьn krәbtion jөştөr bylege mөdire.

Bөtө susqasьlьq fermalarь komplektovat iteldelөr

Iglin. Rajondьn kolxozdarь susqasьlьq fermalarьn komplektovat' itevđe tamamlanьlar. Susqalar hatьp alьv bujьnsa bьjьlqь plan arttьrьlьp ytelde. 200 baştan artьqbraq susqa hatьp alьndь.

«Urozaj» hәm «Janь tormoş» avьl xuzalьqь arteldere susqasьlьq bujьnsa janь fermalar ojoştorđolar.

(BaşTASS).

Rajzo zootexnigь:—„Jө, heđđө qьşqa әđerlek menөn eş nisek?..„
Ferma mөdire:—„Kyrep torahьqьd... jьlьndьlar, xatta harьqtarđa tun menөn jөrejđөr!“

I. Semjonov hyrөte („Komsomol'skaja pravda“nan).

БӨЈӨК PROLETAR POLKOVODES

(M. V. Frunzenьң ylevenə 15 jьl tulьvqa qarata)

Qьđьl Armianь qjoştorov, grazdandar huqьşьnьң kyp hanьь fronttarьnda unьң iьkitkes jeŋevđare bol'şevistik partianьң bik đur deatele, Leninđeң həm Stalindьң turalьqlь şəkerte, proletar polkovodes Mixail Vasil'jevic Frunzenьң isme menən ajrьlmaьlьq rəveştə bəjlənganđar.

Ipləş Frunze yđenең xərbi eşen bəjək Oktəbr prôletar revolytsiahьna tiklem kyp elek yk başlaqajnь. Ul samoderzavieqə qarşь kərəşev əsən tərən podpol'je şarttarьnda eşselərđeң qoralьь otrədtarьn tөđənə.

Bəjək Oktəbr Sotsialistik revolytsiahь kəndərendə Frunze Şuja-Ivanovo rajonьnьң qoralьь kəstərenə jetəkselek itə. Eşselərđeң həm revolytsion halđattarđьң 2 meң keşele otrədь menən ul Məskəvgə kilə həm unda kontrrevolytsiaqa qarşь huqьştarđa turanan-tura qatnaşa.

Graždandar huqьşь başlandь. Imperialistik jьrtqьstar jəş Sovet respublikahьna qarşь intervensia ojoştorđolar. Anglia, Fransia, Japonia imperialistarь h. v. rus aqgvardejstarьna jarđamqa yđđerenең qəskərđəren jebərđelər.

Sovet respublikahь əsən qurqьnьslь kəndərđə partia həm xəkymət iptəş Frunzenь kənsьqьş frontqa jebərələr. Ul Ural həm Orenburg aq qazaq qəskərđərenə qarşь xərəkət itkən 4-se armia menən komandalьq itə başlaj. Frunze armia bujьnsa sьqarьlqan berense prikazda uq bojestarđь doşmanqa qarşь kibken kərəşkə, xianatsьlarđь, hatlьq jəndərđe həm jərəkheđlek, qurqəqlьq kyrhətevselərđeң bətəhen ajavhьd rəveştə jazalarqa saqьrđь.

Iptəş Frunze prikazdь tybəndəgesə jađđь: «Xəđer 4-se armia menən komandalьq itə başlaqan xəldə, min beđđeң əbtəbəđgə təşkən burьstьң əhəmiəten həm izgelegen anlav hər ber qьđьl armejstьң jərəgenə həm aqьlьna jəqьn ikənenə ьşanam.

Armia saftarьnda qara kəstərđeң doşmanlьq həm qotqo taratьvqa jynəlderelgən barlьq ьntьlьştarьna qaramajьnsa, armia ikməkkə, mamьqqa, timergə, neftkə, kymergə taba jul halьrqa tejeş, şunьң menən daimi nьqlь tьnьslьqqa jul halьrqa tejeş. Min heđđeң hər bereged jəđəndə, beđgə il tarafьnan jəkmətelgən oşo bəjək burьstь ytəv bujьnsa turalьqlь iptəşte həm sotrudniktь buldьrьvqa ьşanam. Baььm ni tiklem berđəmerək bulha, axьrqь telək şul tiklem jaqьnьraq bulьr».

Frunze armianь doşman həm şikle elementtarđan tađarttь. Ul, castərđə nьqlь qul menən xərbi tərtip həm dissiplina urьnlaştьrđь. Şunьң arqahьnda 4-se armia energialь həzymgə kysep, aq qazaq atamandarьna qatь udar jahaj aldь.

1919-sь jьldьң jađьnda Antantanьң həm Japonia militaristarьnьң stavlennigь admiral Kolcak, qajət đur armia tuplap həm qorallandьrьp, beđđeң castərebeđgə qarşь kibken həzymgə kyste. Unьң armiahь imperialistar taraьnan jaqşь tə'min itelgəjne. Kolcak kənjaqtan həzym alьp barьvsь Denikin qəskərđəre menən bergə quşьlьv əsen həm şulaj itep, Sovet respublikahьna qarşь totaş kontrrevolytsion front ojoştorov əsən Volgaqa taban ytep inergə mataştь. Partia, Lenin həm Stalin Kolcaktь tarmar itevđe M. V. Frunzeqa həm V. V. Kujbьjşevqa jəkmətteler. Frunze dyrt armianan torqan frontь qəskərđərenең kənjaq gruppahь komandujuşcie itep, Kujbьjşev Revvojensovet clenь itep bildələnde.

Lenin kənsьqьş frontь aldьna—Kolcaktь Volgaqa taban jaqьn jebərməv həm uqa Denikin qəskərđəre menən bergə quşьlьrqa məmkinlek birməv burьsьn qujđь.

Qьbqa qьna vaqьt esendə kəslə jođoroq barlьqqa kilterelde, ul aqtarđьң təp gruppahьna jemerges udar jaharqa tejeş ine.

1919 jьldьң 28-se aprelendə qəskərđərđeң kənjaq gruppahь Frunzenьң yđenең komandovaniehe abtьnda həm unьң planь bujьnsa kibken həzymgə kyste. Bik qatь huqьştarđan huң aqtarđьң frontь jemerelde. Qьđьldarđьң legendar nacdiv V. I. Capajev ietəkselegendəge 25-se diviziahь aqtarđьң 6-sь korpusьn tar-mar itte. Aqgvardejstarđьң başqa castəre lə, şul itəptən ataqlь Kappel' korpusь la đur jeŋelevgə osoranьlar.

Kolcak frontь qavşanь, aqtar sigenə başlanьlar.

7-se ijyndə Əfə əsən qanlь huqьştar başlandь. Qajət đur huqьş menən jetəkselek itkəne xəldə, genial' polkovodes Frunze huqьştьң in kierenke momentьnda Ivanovo-Voznesenski eşselərenең 220-se polkь menən bergə ştьjk huqьşьna taşlandь. Frunzenьң geroizmь qьđьl'armejstandь həm komandirđarđь ruxlandьrđь.

9-sь ijyndə Əfə doşman qəskərđərenən azat itelde. Kolcak qəskərđəre ber tuqlavhьd kənsьqьşqa taba sigenə başlanьlar.

Ibkitkes rəveştə tormoşqa aşьrьlqan bьl operatsia—Kolcaktьң təp kəstərenə flangtan udar jahav həm huqьşь tarixьna ibkitkes epizodtarđьң berehe sьjfatьnda inep qaldь. Frunze tarafьnan ytkərelgən bьl operatsia xərbi iskusstvo əlgəhə bulьp xeđmət iter.

Sovet xəkyməte M. V. Frunzenьң vatan aldьnda qajət đur xeđməten lajьqlь rəveştə bildələp ytte: ul Qьđьl bajraq ordenь menən byləklənde.

M. V. Frunzenьң unan huŋqь eşe Tərkəstan frontь komandujuşcie posьnda ytte. 1919 jьldьң sentəbrendə Tərkəstan frontьnьң Qьđьl Armialarь Kolcak armialarьnьң kənjaq gruppahьn đur jeŋelevgə dusar itelər.

1920-se jьldьң jəjendə kənjaq frontta jaŋь, ser'joz doşman — anglo-fransuz imperialistarьnьң stavlennigь baron Vrangel' barlьqqa kilde.

Partia Yđək Komitetь kənjaq frontta komandalьq itevđe iptəş Frunzeqa jəkmətte.

Lenin Frunzeqa kyrhətmələr birđe: Vrangelde qьşqa bətərərgə, jine. Vrangel' armiahьn tar-mar itev planь iptəş Stalindьң yđe tarafьnan tөđəldə.

Vrangelde jeŋev Frunzenьң bik juqarь polkovodesьlq iskusstvohьnьң ьsьn tantanahь buldь.

Berense Atlь armia, yđenең julbaşsьlarь Voroşilov həm Budjonnьj jetəkselegendə Sal'kovo-Geniceskiđe alьp, aqtarđьң armiahьn Qrьjmdan ajrьp qaldьrđь. 6-sь qьđьl armia castəre Perekopqa sьqtьlar, aqtarđьң qaldьqtarь unьң artьnda ьşьqlanqajnьlar. 1920-se jьldь, nojəbrđeң berense kəndərendə kənjaq frontьnьң geroik qəskərđəre, alьna almaьlьq tip itəpləngən Perekop həm Congar nьqьstmalarьn şturm menən aldьlar. Baron Vrangel' armiahьnьң təp kəstəre bətənləj tip əjterlek bətərəldələr.

Vrangeldeң tar-mar itelеve unajь menən Lenin ismenə jebərgən telegrammala Frunze bylaj tip jađđь: „Sivaştь həm Pere koptь şturmlaqan vaqьtta geroik pexota tarafьnan bik đur batьrlьq kyrhətelgənlegen belderəm. Castər hələkətle ut aьtьnda tar qьna urьndarđan doşmandьң timersьbьqtarь əьtenə barđьlar... Frontьң armialarь Respublika aldьnda yđđərenең burьsьn ytənelər. Rossia kontrrevolytsiahьnьң ađaqqь ojahь tuđđьrьp taşlandь, həm Qrьjm jaŋьnan sovettьqь bulьr„.

Sovet xəkyməte, proletar polkovodes M. V. Frunzenьң bik đur xeđmәttəren iqtibarqa alьp, unь ikense tapqьr Qьđьl bajraq ordenь menən həm pocotlь revolytsion qoral menən byləkləne.

Frunzenьң operativ iskusstvohь, Qьđьl Armia komandirđar sostavьnьң teoretik fekeren ođaq vaqьttar bajьtьr. Genial' polkovodes operatsialar ytkərev planьn, ularđьң masştabь nindəj bulьvqa qaramabtan, hər vaqьt jentekləp eşləj ine. Xəl itkes jynəleştə təp kəstər menən ьntьlьşlь udar jahav, ytelgən aranь nьqьtьv, obstanovkanьң yđgərevenə qarap kəstərđe tiđ arəla jaŋьsa yđgərtep teđəv, xəl itkes momentta rezervtarđь yđ vaqtьnda ajrьp alьv həm huqьşqa inderev—Frunzenьң xərbi iskusstvohьnьң təp prinsiptarь ana şundaj. Bьl prinsiptar xəđerge kəndə lə Qьđьl Armianьң bojevoj əđerlek eşendə jetəksel nigeđ bulьp qalalar.

Grazdandar huqьşь tamam bulqandan huң partia həm Sovet xəkyməte Frunzenь javaplь eşkə — Ukraina həm Qrьjm qəskərđəre komandujuşcie itep bildələnelər. Unan huң Frunze xərbi həm diŋgeđ eştəre xalьq komissarьnьң berense urьnbaьarь itep bildələnə.

Frunze trotskisьlarqa qarşь ajavhьd rəveştə kərəş alьp bara, ul armianь xianatsь Trotski stavlennikтarьnan tađarta.

1925-se jьldьң qinvarьnda Frunze xərbi həm diŋgeđ eştəre xalьq komissarь həm Revvojensovet predsedatele itep bildələnə.

Iptəş Stalindьң jetəkselegendə M. V. Frunze, K. J. Voroşilov menən berlektə Qьđьl Armianь yđgərtep qororqa kereşte. Soveltar Sojuzьnьң qoralьь kəstəre xəđerge zamandьң nьqlь organizatsiahьn aldьlar. Armianь komplektlavđa nьqlь tərtip qujьldь, bojestarđьң həm nacal'niktar sostavьnьң bojevoj əđerlege ojoştoroldo həm jajqa halьndь, ustavtar təđəldə.

M. V. Frunze kyrnekle xərbi teoretik ine.

«Jevropa sivilizatorđarь həm Marokko» tigən gyzəl əbərendə Frunze jaŋь huqьştarđьң təzribəhen, ajьrьp alqanda Fransia imperialistarьnьң Marokkolaqь huqьştarьnьң təzribəhen dəjəmləsterđe. Kyp kenə məqalələrendə həm dokladtarьnda Frunze, kiləsək huqьş xarakterьnьң konturđarьn bildələp, Qьđьl Armianь texnika menən qoralландьrьv, ilebeđđeң oborona hələten kөsəjtev kərəklegen kyrhətte.

Qьđьl Armiala jaŋqьđ javaplьlьqtь nьqьtьvđa həm tulь vlaslь komandirđь — qəskərđərđeң jetəksehen tərbiələvđə M. V. Frunzenьң xeđməte qajət đur. 1925-se jьldь Leningrad xərbi okrugь partia konferensiahьnda jahaqan dokladьnda M. V. Frunze bylaj tine: «Beđ armianь đur həm ser'joz doşmandarqa qarşь xəl itkes kərəşkə əđerlajbeđ ikən, beđ castərebeđđeң başьnda jeterlek dərəzələ ydlektərenən eş itə belevgə, nьqlьqqa, initsiativalьlьqqa həm javaplьlьqqa, ejə bulqan keşelərde buldьrьrqa tejeşbeđ. Beđgə ber nindəj obstaŋovkala la qavşap qalmaj torqan, tiđ rəveştə tejeşle qararqa kilə ala torqan, unьң bətə hөđəmtələre əsən javaplьlьq kylərevse həm unь nьq rəveştə tormoşqa ytkərevse komanda sostavь kərək».

M. V. Frunze Qьđьl Armia saftarьnda nьqlь xərbi dissiplinanь armaj-talmaj nьqьttь. Frunze Qьđьl Armialaqь dissiplinanьң aslь turahьnda bylaj tine: «Eşse-krabtian xəkymətenең zakondarьna buihonov, qəskəri xeđmət qaqiđələren nьq ytəv, komandirđarđьң həm komissarđarđьң prikazdarьn həm bojroqtarьn tajpьlьşhьđ ytəv... Komandirđьң xeđmət bujьnsa bojroqon nindəj đə bulha ytəməv—zakon aldьnda bik đur jenəjət».

Xeđmətsəndərđeң bəjək julbaşsьhь həm ostadь iptəş Stalindьң turanan-tura jetəkselegendə sovet xalqь jeŋelmətlek, qevətle Qьđьl Armia təđənə. Unьң ibkitkes batьrlьqtarь, geroizmь, qaharmanlьqь sovet qoralьn bətə donjaqa danlьqlь ittelər. Qьđьl Armianьң bьl batьrlьqtarь—Mixail Vasil'jevic Frunzeqa, «beđđeң zamandьң iŋ saf, iŋ namьblь, iŋ batьr revolytsionerđarьnan» (Stalin) berhenə iŋ jaqşь ibtəlek.

V. Vorobjov.

General-major

Başqortostan mediʦina instiʦutьnьn III kurs studentkalarь Oktəbr aldь jarьşьna quşьlьp, bətə ləndərđən də otlicno uqьrǫa jəkləmə aldьlar.

Hyrəttə: (huldan unǫa) uqьv otlicniktarь T. Makarjevskaja, N. Gratsina, S. Krotova həm S. Aibinder iptəştər.

N. Romanov fotohь.

UQЬVSЬLAR BƏJƏK BAJRAMDЬ UNЬŞTAR MENƏN QARŞЬLAJĐAR

(Xattarǫa obzor)

Bəjək Oktəbr Sotsialistik revolyʦiahьnьn XXIII jьllьq bajramь jetə. Bьl bajramdь ilebeđđen milʼlionlaǫan jəştəre janь jenevđər menən qarşьlajđar.

Əfə qalahьnьn 53 hanlь urta məktəbenen komsomolestarь initsiativahь menən bətə klastar həm ajrьm uqьvsьlar arahьnda Oktəbr aldь sotsialistik jarьşь jəjelderelde. Bьnda VIII «A» klasьnda komsomolestar jaqşь həm otlicnoǫa qьna əlgəşələr. Komsorg Isajev uqьv sьjfatьn kytərev əsən kərəştə ajrьvsa jaqşь initsiativa kyrhətə. Ul uqьvsьlardьn əjgə birelgən eştəren ytəp kilevđəren tikşerə həm dərestən əlgəşməvselərgə iptəştərsə jardəm itə.

Nuriman rajonь Qьđьljar urta məktəbendə bajramǫa əđerlənev unajь menən dram, xor tynərəktəre ojoştoroldo. Xor tynərəktərendə revolytsion jьrđar əjrənelə. Bьl məktəptə bajramǫa əđerlənev unajь menən Osoaviaxim ojoşmahьnьn eşe lə jaqşьrđь. PVXO instruktordarь jeteşte rev bujьnsa 15 uqьvsьnan instruktordar komandahь təđeldə. Bьl komandanьn dərestən hun hər kən 2 səqət zanətiehe bula.

38 hanlь urta məktəp (Əfə qalahь) pionerđarь bəjək bajramǫa đur əđerlek menən kilələr. Uqьvsь-pionerđar arahьnda dissiplinanь nьqlьv həm uqьv sьjfatьn kytərev bujьnsa sotsialistik jarьş jəjelderelde. Dogovorđardь tikşerev həđəmtəhe uqьvsь pionerđar arahьnda dissiplinanьn jaqşьrǫanlьqьn, uqьv sьjfatьnьn kytərelgənlegen kyrhətələr. IV «V», IV «A» həm IV «S» klasьnda uqьvsь-pionerđar arahьnda dəres qaldьrьvsьlar həm dərestən əlgəşməvselər hanь bətənləj bətərəlgən.

Bьl uqьvsьlar Oktəbr Sotsialistik revolyʦiahьrьn XXIII jьllьqьn jaqşь dissiplina, uqьvđan jaqşь həm otlicnoǫa əlgəşevđəre menən qarşьlap, respublikalaǫь bətə uqьvsьlarđь la yđđərə menən tinləşergə saqьralar.

—•—

Qararǫa javap—tik otlicno uqьv

Voskresen rajonь, Kinjəkəj TBUM uqьvsьlarь SSSR Sovnarkomьnьn SSSR-đaǫь urta məktəptərđen əlkən klastarьnda həm juǫarь uqьv jorttarьnda uqьvlьn tyləvle bulьvьn bildələv turahьnda həm stipendialar bildələvi tərtiben yđgərtev turahьndaǫь qararьn xuplap qarşьlanьlar. Bьl qarar barlьq klastarđa la nьqlap əjrənelde.

Qararđь əjrəngəndə sьǫlьş jahavsь kyp kenə uqьvsьlar bьl qararđь xuplap, konkret jəkləmələr aldьlar. Bьna VII klass otlicnigь M. Juldaşov:

— Xəkymətebeđđen bьl qararь bik dərəb. Bьl bətə uqьvsьlarđь la tik otlicnoǫa qьna uqьrǫa saqьra. Beđ đə tik otlicnoǫa qьna uqьrǫa tejeşbeđ. Bьl məktəpte otlicnoǫa tamamlap sьqhaq, urta məktəptərđə lə otlicno uqьp, stipendia alьp uqьrǫa məmkinselek bulasaq,—tine.

Bətə uqьvsьlar đa unьn sьqьşьn xuplanьlar həm TBUM te tik otlicnoǫa qьna tamamlav jəkləməhen aldьlar.

S. Maqarski.

—*—

JANЬ UQЬV ƏJƏ HALЬNDЬ

Bьjьl Boqđan avьlьnda (Miəkə rajonь) janь uqьv əjə halьndь. Bьl uqьv əjən halьv əsən bətəhe 5000 hum aqsa totoldo.

Uqьv əjə mədire Mihranova Faţьjma uqьvsьlarđь həm kolxozsьlarđь əđəbi kitaptar, gazeta-zurnaldar, kulʼturalь ujьndar menən xeđmətlənderev eşendə jaqşь eşməkərlek kyrhətə.

Vəliev.

Hənərselek, timer jul ucilişcelәren hәm FZO məktəptəren asьvǫa əđerlek

BERENSE UQЬV JЬLЬNA ƏĐERLƏNƏLƏR

Işembaj qalahьndaqь hənərselek ucilişcehen asьvǫa eşməkər rəveştə əđerlek bara. Ucilişcenen jetəkselәre, prepodavatelđər hajlap alьna.

Ucilişcegə bətəhe 14 prepodavatelʼ-masterđar kərək bula. Ularđьn 9-ь rablandь la inde. Ucilişcenen jetəkse kadrđarь itep in jaqşь keşelər hajlap alьna. Boravlav bylegendə master bulьp trestьn ataqlь burovoj masterь—staxanovsь iptəş Tyryxin eşləjəsək. Uqьvsьlarđь boravlav eştərenə iptəş Komendantov əjrətəsək, xəđer ul inzener bulьp eşləj. Unьn 40 landьrьv eştəre bara.

—•—

OJARIZALAR TIKŞERELMƏJENSƏ JATALAR

Blagoveşcenski zavodь. Rajondьn xeđmətsəndəre xəkymətten SSSR gosudarstvo xeđmət rezervtarь buldьrьv turahьndaqь qararьn qajət đur şatlьq menən qarşьlanьlar. Unarlaqan jəş grazdandar hənərselek, timer jul ucilişcelərendə həm FZO məktəptərendə uqьrǫa telәktəren belderep qarizalar birđelər.

Ləkin rajonda bьl məhim eş yđ aqьşьna qujьlqan. Rajon komissiahь bik kypkə huŋlap təđeldə həm oşo kongə tiklem ul eşkə başlamaqan əle. Qarizalar qabul itev eşe rajon sovetьnьn ber jьllьq proizvodstvo stazь bar, promьjslolarđa đur avtoritet menən fajđalana. Iptəş Komendantov in tərən skvazinaпь bоravlavь menən đə danьqlь, ul 2 meŋ 500 metr tərənlektə boravlaqajnь.

— Mində neftʼ promьjşlennosьnьn eş təzribələre ad tygel,—ti iptəş Komendantov. —Min bьl təzribələrđe jəştərgə—kiləsəktə «Ikense Baku»đь təđevselərgə đur telək menən birəsəkmen.

Xəđer ucilişcenen masterskojđarьn, dəjəm torlaqtarьn, stolovojьn əđerləv, auditorialarьn həm klastarьn jьhazlandьrьv eştəre bara.

—•—

Staxanovsьlar məktəbenen eşen jaqşьrtьrǫa

Əfə Kreking-zavodьnda professional-texnik uqьv zavodtьn texnik ybeşenən artta qala. Zavodtьn direksiahь həm profsojuz, komsomolʼ ojoşmalarь bьl eş menən turanantura jetəkselek ilәhe urьnda, unь texniceski bylekkə tapşьrьv menən genə tьnьslanьp qalqandar.

Zavodta texnik uqьv əs tərgə bylenə: texminimum, janь kadrđar əđerləv həm bulqan kadrđardьn kvalifikatsiahьn kytərev. Plan bujьnsa 1940 jьlda 322 keşe texminimumdь tapşьrьrǫa, sotsialistik xeđmət masterđarь kursьnda 60 keşe, kiske texnikumda 80 keşe, staxanovsьlar məktəbendə 100 keşe həm başqa tərl obucenielə 64 keşe uqьrǫa, bьnan başqa 395 janь kadrđar əđerlənergə tejeş.

Ləkin bəgənə kəngə texminimumdь ni barь 122 keşe genə tapşьrđь. Berense sexta eşselərđeŋ 20 protsentь qьna texminimumdь tapşьrqandar. Masterđar kursьna 66 keşe qabul itelhə lə, zanətiegə ni barь 30 keşe genə jərəj. Kursta uqьrǫa tejeş bulqan Andrejeva, Pestov, Vostrikova, Jaqupov, Valov h. b. ni barь ber-ike zanətielə genə bulđьlar.

Uqьv əsən bətə şartar tьvđьrьlqan. Unьn əsən jьhazlandьrьlqan bina bildələnde, uqьv kitaptarь həm qullənma materialdar buldьrьldь. Barь tik bьl məhim saraqa proizvodstvo komandirđarьnьn iqtibarь qьna jeterlek tygel, ular yđđərenen belem həm eş təzribələren byleşevdə jomşaq qatnaşlьq itələr.

Kiske texnikumǫa qariza birevse 72 keşenen 6-hь qьna hьnavđan yttę. 29 keşe texnikumǫa şart menən qabul itelde. Bьnda janьnan 45 keşe qabul itelergə tejeş. Uqьrǫa inevselərđen əđerlektəre jomşaq bulьvь podgotovitelʼnьj gruppalar ojoştorovđь talap itə. Ləkin bьl turala ujlaqlan keşe lə juq.

Əfə Kreking-zavodьnda eşselərđen texnik uqьvьna tid kəndə bolʼşevistik tərtip buldьrьrǫa kərək.

N. Krasnov.

Hyrəttə: Əfə qalahь urman texnikumьnda fizkulʼtura dərese vaqtь.

Ş. Urazbaxtin fotohь.

SPORT

Eş menən javap birələr

Əfə başqort pedagogia instiʦiutьnьn komsomolestarь VLKSM YK-nьn «Komsomol aktivьnьn fizik əđerlege» turahьndaqь qararьna eş menən javap birələr.

Tarix fakulʼtetьnьn dyrtense kurs studentь komsomoles Şeverov, Janьbajьva iptəştər GTO-nьn II babqьs znacogьnь bətə tər normalarьn da tapşьrđьlar.

Geografia fakulʼtetьnьn əsənsə kurs studentь komsomoles iptəş Medvedev jenel atljotika bujьnsa aldьnqь fizkulʼturniktar safьna babtь.

Instituttьn sojuzdan tьş jəştəre lə komsomolestarđan qalьşmajđar. Tarix fakulʼtetь studentь iptəş Jermakov jenel atljotika bujьnsa jaqşь həđəmtələr birevgə ireşte. Bьndaj iptəştər xəđer institutta kyp.

Fizkulʼtura həm sport uqьtьvsьlarь Casovski, Pavlov həm fizkulʼtura jetəksehe Kamenev iptəştər institutta fizkulʼtura-sport eştəren juqarь kimelgə kytərev əsən bətə saralarđь la kyrələr.

Studenttar qьşqь sezonqa əđerlektə fizkulʼtura-sport kabinetьna qьna ьşanьp tormajđar, xəđer ularđьn kyptəre yđ sport inventarđəren buldьrđьlar.

Səjet Xəliqov.

———

TƏĐƏTEV

Газетабыҙҙың 27-се октябрҙә сыккан 114-се һанының 3-сө бит подвалында, типография ғәйебе менән „Агротехник консуʼт„ тип, хата киткән. Газета укыусыларыбыҙҙан шуны „Агротехник консультация“ тип төҙәтеп укыуҙарын һорайбыҙ.

Редакция.

Vaqьtlь redaktor:
X. BƏŞIROV

Врид. редактора:
Х. БАШИРОВ.

П 1980. Редакция адресы: Өфө калаһы, Володарский урамы № 2. Телефон № 87—15 „Октябрь натиск“ типографияһы.

1940 йыл
1 ноябрь
йома
№ 116 (1479)
Айрым һаны
10 тин

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

„Ленинсе" Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

XEĐMƏT DISSIPLINAHЬN BOĐOVSЬLAROĻA QARŞЬ KƏRƏŞTE JOMŞARTMAĦQA

Xəđerge xalьq-ara xəlđeŋ qatmarlaşa barьvь ilebeđđeŋ ekonomik həm oborona qevəten taqь la nьqьtьvđь, xalьq xuzalьqьnьŋ bətə tarmaqtarьnda la eşlәp sьqarьvđь arttьrьvđь talap itə. Eşlәp sьqarьv ni tiklem juqarь bulha, beđđeŋ ilebeđ şul tiklem kөslөrək həm qtwətlerək bulasaq, unьŋ bajlьqь yьəsək, ilebeđ aldьnda torqan tөp ekonomik burьs—ekonomik jaqtan alda bulqan kapitalistik illərđe qьvьp jetep, uđьp kitev burьsь tiđerək xəl iteləsək.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ «7 kөnlөk eş ađnahьna, 8 səqatlek eş kөnөnə kysev, eşselərđeŋ həm xeđmətkərđərđeŋ yđ beldektare menən predpriatienən həm ucrezdenienən kitevđəren tьjьv turahьnda»qь Ukazь eşlәp sьqarьvđь kytorev, tekuceste bətөrөv, sotsialistik xeđmət dissiplinahьn artaban nьqьtьv өsөn jaŋь mөmkinselekter tьvđьrđь.

Predpriatie həm ucrezdenielərđeŋ aldьnqь jəştəre həm komsomolestarь Ukazđьŋ berense kөnderendə yk eşlәp sьqarьvđь arttьrьv, xeđmət dissiplinahьn nьqьtьv өsөn ьsьn kөreş ojoştorđolar, jaŋь normalardь arttьrьp ytəj başlanьlar. Bьqa mibal өsөn Өfө tav oborudovaniehe zavodьn alьrqa mөmkin. Bьnda ijyl ajьna tiklem sistematik raveştə plan ytəlmәj kilde. SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ Ukazь sьqьv menən proizvodstvola kytəreleş başlandь. Hөđөmtələ avqust planь 96, ə indesentөbr planь 110 protsentqa ytəlde. Xəđer planđь ytəmөgən ber sex ta juq.

Eşsə həm xeđmətkərđərđeŋ kiŋ massahь kyberək həm jaqşьraq eşlәv, ilgə kyberək metall, kymer, neft', samoljottar, tanktar, parovozdar, vagondar, stanoklar, avtomobildər birev өsөn alqa bьtьlalar.

Lakin sovet eşsehenen bөjөk ismen onotovsь, yđeneŋ interesьn obşcestvennьj interestan өbtөn qujьvsь, gosudarstvo aldьnda bulqan burьstarьn aŋlamavsь keşclər đə bar əle. Qьđqanьsqa qarşь, ularđьŋ bajlaq өlөşөn komsomoles həm jəştər təşkil itələr.

Өfө tav oborudovaniehe zavodьnda huŋqь vaqьtta qart-kadrovoj eşselərđən progul jahavsь ber kөşe lə juq. Ə 18—20 jəşlek Mixajlov, Vasil'jev, Kuleş kevektor, bөtəhe 5 keşe, xeđmət dissiplinahьn bođovđarь өsөn inde ikense tapqьr sud aldьnda toralar.

Өfө qalahьnьŋ Molotovski rajonь bujьnsa qьna 42 komsomoles xeđmət dissiplinahьn bođov өsөn komsomoldan sьqarьlqandar. Bьl, komsomol ojoşmalarьnьŋ jəştər, bigerək tə proizvodstvoqa jaŋь kilevse jəştər arahьnda nasar eştəvđəren, tərbiə eşen həm Ukazđь aŋlatьvđь tejeşensə ojoştormaqanlьqtarьn kyrhətə.

Qajhь ber rajon komitettarьnьŋ həm tawge ojoşmalarđьŋ sekretarđarь komsomolestardьŋ progul jahav faktlarьn sitlәp ytergə tьrьşalar, ularqa liberallьq kyrhətələr. Jərmakəj rajonьndaqь xeđmət dissiplinahьn bođovsь 21 komsomolestьŋ kybehe əle bulha komsomol safьnda qalьvь bьnь tulьhьnsa rablaj.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ Ukazь partiarьŋ ьsьn jarđamsьhь Lenin—Stalin komsomolь aldьna đur həm javaplь burьstar qujđь. Ul hər ber komsomol ojoşmahь həm hər ber komsomolestan xeđmətsəndər massahьnьŋ proizvodstvo kytəreleşe menən jetəkselek itev, predpriatie həm ucrezdenielərđə timer xeđmət dissiplinahь buldьrьv, jəştərđe yđ ilena ьsьn kyŋele menən birelgən, xeđmət həjөvse kөşelər—ildeŋ jəş patriottarь itep tərbiələvđe talap itə.

Progul jahavsьlarđь sudqa birev, jəki komsomoldan sьqarьv menən genə eş bөtmәj. «Zakon bulqas progul yđenəŋ-yđe bөtөr əle» tip kөtөp tororqa la jaramaj. Progul jahavđьŋ səbəptəren aldan belergə, progul jahav—asьlda xalьq interestarьna qarşь barьv ikənlegen aŋlatьrqa, bətə eşselərđe la aldьnqь staxanovsьlar mibalьnda tərbiələrgə kərək.

Predpriatie həm ucrezdenielərđeŋ komsomol ojoşmalarь proizvodstvola nьqlь tərtip buldьrьv, eş kөnөnөn bətə 480 minutьn đa tulьhьnsa fajđalanьv өsөn predpriatie həm ucrezdenie jetəkselərenen berense jardamsьhь bulьrqa tejeştər.

Komsomolestar dissiplinalь bulьv өlgөhөn kyrhətergə, eşlәp sьqarьvđь kytərev өsөn kөrəştə berense safta bulьrqa, yđeneŋ artьnan bətə sovet jəştəren ejərtergə tejeştər.

OKTƏBR ALDЬ SOTSIALISTIK JARЬŞЬ

BAJRAMOĻA BYLƏK

Beđđeŋ artelđeŋ jəştəre həm komsomolestarь Bөjөk Oktəbr revolytsiahьnьŋ XXIII jıllьqьn đur proizvodstvo uŋьşlьqtarь menən qarşьlajđar.

Komsomolestar həm jəştər arahьnda staxanovsьlarđьŋ həm udarniktarđьŋ hanь kөndөn-kөn arta. 31 komsomolestьŋ 16-hь staxanovsь, 8-e udarnik bulьp eşlәjđər.

Komsomolka Bəşirova həm Rubsova iptəştər jetəkselek itkən sextar ajrьvsa jaqşь eşlәjđər. Iptəş Rubsova jetəkselek itkən sex kөndəlek eş normahьn 127 protsentqa jetkerep ytəj.

Yđ ara sotsialistik jarьştь kiŋ jəjelderev, proizvodstvo planьn ytəv өsөn bol'şevistik kөreş ojoştorov həđəmtəhenđə komsomolka Mərjam Xafizova, Kostina Zinaida, artelđeŋ mexanigь Jakovlev Pjotr iptəştər gyzəl' staxanovsьl eş өlgөlөre birələr. Ularđьŋ kөndəlek norma ytələştəre 160 — 200 protsenttan komegəne juq.

Artel' bajramqa đur bylək əđerlәne—jıllьq plan 14-sө sentөbrgə ytəlde. Plandan tьş 1,5 million humlьq artьq produksia birđek.

Beđ oktəbr ajьnьŋ өbtəlmə planьn 29 oktəbrgə 109 protsentqa ytəp, berense nojəbrgə 656.900 humlьq artьq produksia birəbeđ.

Kostina.

Өfө. VKP(b)-nьŋ XVI sjezь ismendəge artel' ergəhendəge komsomol komitetь sekretarь.

—◆—

JAĐQĻ SƏSEVGƏ ƏĐERLƏNƏLƏR

Məlavez. «Zolotoj kolos» kolxozьnьŋ clendarь kiŋ rəveştə jəjelderelep jebərelgən Oktəbr aldь sotsialistik jarьşь nigeđendə eşmәkər rəveşlə jađqь səsev eştərenə əđerlek alьp baralar. 30-sь oktəbrgə kolxozniktar bojđaj, borsaq orloqtarьn tulьhьnsa tađartьp bətөrđөlөr. Toqtar əđerlәv өsөn kolxoznitsalarqa kinder hybe taratьlьp birelde. Timerse V. Torgaşev, A. Torgaşev, P. Gorbunov, A. Gorbunov, Oglublin iptəştər 21 səsev maşinahьn remontlap sьqarđьlar. Oşo kөndөrđə ular habandarđь remontlaj başlajđar.

VLKSM Yđək Komitetьnda

VLKSM Yđək Komitetь Voronež өlkəhe komsomol ojoşmalarьnьŋ «SSSR-đьŋ gosudarstvo xeđmət rezervtarь turahьnda»qь SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumь Ukazьn ytəvđə qatnaşlьqь turahьndaqь məs'ələne tikşerđe.

VLKSM Yđək Komitetь, komsomoldьŋ Voronez өlkə komitetьnьŋ «SSSR-đьŋ gosudarstvo xeđmət rezervtarь turahьnda»qь SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ Ukazьn ytəv bujьnsa komsomol ojoşmalarьnьŋ eşe menən kөndəlek jetəkselek itmәven bildəlәne. VLKSM өlkə komitetь Ukazđьŋ gosudarstvo əhəmiəten kiŋ aŋlatьv turahьndaqь VLKSM Yđək Komitetьnьŋ kyrhətmahen ytəmәne. Kyp kenə komsomol ojoşmalarьnda agitatorđar eştəməjđər. Qajhь ber agitatorđar aŋlatьvđь kazjonnьj, formal' rəveştə genə alьp baralar, barь tik gazeta materialdarьn uqьv menən genə siklanələr. Uqьvsьlarđьŋ xoquqtarь, burьstarь, hər ber professianьŋ əhəmiətle bulьvь, өlkəlө nindəj məktəptər bulьvь, undə nindəj spetsial'nosqa өjrətev turahьndaqь məs'ələlərđe agitatorđar sitlәp ytələr.

Өlkəneŋ jetəksel komsomol rabotniktarь—VLKSM rajon, qala, өlkə komiteib sekretarđarь, өlkə komitetьnьŋ bylek mədirđəre həm başqalar—agitatsianan sitləşkəndər, «SSSR-đьŋ gosudarstvo xeđmət rezervtarь turahьnda»qь Ukazđьŋ əhəmiəte turahьnda jəştər aldьnda doklad menən sьqьvđь kərək hanamajđar.

VLKSM Yđək Komitetь, VLKSM өlkə komitetьnьŋ Xeđmət Qьđьl Bajraq ordenlь Kiev maşinalar tөđөv zavodь həm 26 Komissar ismendəge Tbilisi zavodь komsomolestarьnьŋ təzribələren jəjelderevgə konkret saralar kyrmәjensə həm fajđalanьlmajьnsa jatqan oborudovanielərđe tabьv həm ularđь hənərselek, timer jul ucilişcelərenə həm FZO məktəptərenə birev өsөn initsiativnьj gruppalar tөđөv bujьnsa Kənjaq-Kөnьsьqьş timer julь elektromexanik masterskojь həm Voronez protezньj zavodь komsomol ojoşmalarьnьŋ initsiativahьn jaqlamajьnsa dərəb eş itməven bildəlәp yite.

VLKSM-đьŋ Voronez өlkə komitetь, qala komitetь həm өlkənen rajon komitettarь məktəptər өsөn yđ vaqtьnda binalar, uqьvsьlarqa dəjөm torlaqtar, stolovojđar əđerlәv eşe menən şөqөlljənmənelər.

VLKSM-đьŋ qajhь ber rajon komitetь sekretarđarь qala həm kolxoz jəştəren hənərselek, timer jul ucilişcelərenə həm FZO məktəptərenə prizьjv bujьnsa komissialarđaqь eşkə javaphьd qarajđar. Məsələn, VLKSMđьŋ Semilukski rajon komitetь sekretarь iptəş Dudnik həm Berezovski rajon komitetь sekretarь iptəş S'jedin komissia ultьrьşьna kilevde lə kərək tapmajđar.

VLKSM Yđək Komitetь, VLKSM-đьŋ Voronez өlkə komitetь bjurohьn qararđa kyrhətelep ytelgən jeteşheđlektərđe bətөrөvgə məzbyr itte.

VLKSM Yđək Komitetь, VLKSM-đьŋ Voronez өlkə komitetьn, өlkələge komsomoldьŋ qala həm rajon komitettarьn, hənərselek, timer jul ucilişcelөre həm FZO məktəptөre, өsөn masterđar, uqьtьvsьlar, xərbifizkul'tura əđerlege bujьnsa tərbiəselər həm dəjөm torlaq komendanttarь hajlap alьvđa aktiv qatnaşlьq itevde həm bьl ucilişce həm məktəptər өsөn yđ vaqtьnda dəjөm torlaqtar, stolovojđar, qьđьl məjəştər əđerlәv eşenə qurьlьrqa məzbyr itte.

VLKSM Yđək Komitetь: Semilukski rajon komitetь sekretarь—iptəş Dudnik həm Berezovski rajon komitetь sekretarь iptəş S'jedinqa, qala həm kolxoz jəştəren hənərselek, timer jul ucilişcelərenə həm FZO məktəptərenə prizьjv uđqarьv bujьnsa xeđmətsəndər deputattarьnьŋ rajon sovetь ergəhendə ojoştorolqan komissialarđьŋ eşenə qəfy itməblek nasar qaraşta bulьvđarьn kyrhəltə həm Dudnik, S'jedin iptəştərđe komissia eşenə ular tarafьnan formal'-bjurokratik qaraştar bulqan vaqiqala ularđьŋ VLKSM rajon komitetь sekretarlьqь posьnan alьnasaqtarьn ibkərtte.

BASSR QALALARЬ HƏM RAJONDARЬ BUJЬNSA KOLXOZ HƏM QALA JƏŞTƏREN HƏNƏRSELEK HƏM TIMER JUL UCILIŞCELƏRENƏ HƏM FABRIKA-ZAVOD EŞENƏ ƏJRƏTEV MƏKTƏPTƏRENƏ NƏVBƏTTƏGE PRIZЬJV TURAHЬNDA

BAŞQORTOSTAN ASSR XALЬQ KOMISSARƊARЬ SOVETЬ QARARЬ

Başqortostan ASSR Xalьq Komissarƌarь Soveть qarar itə:

1. SSSR Sovnarkomьnьn «Əlkələr, krajƌar həm respublikalar bujьnsa kolxoz həm qala jəştəren hənərselek həm timer jul ucilişcelərenə həm fabrika-zavod eşenə əjrətev məktəptərenə nəvbəttəge prizьjv turahьnda» 1940 jьl, 9-sь oktəbrƌəge 1941-se nomerlь qararьn ytəv əsən xeƌmətsəndər deputattarьnьn qala həm rajon Sovettarь başqarma komitettarьn 1940 jьldьn 10-sь nojəbrenən başlap 25-se nojəbrenə tiklem qalalar həm rajondar bujьnsa hənərselek həm timer jul ucilişcelərenə ir jəneseneп bulqan 14—15 jəştərdəge həm fabrika-zavod eşenə əjrətev məktəptərenə 16—17 jəştərdəge qala həm kolxoz jəştəren tyвəndəge handarƌa prizьjvat' itergə məzвyr itergə.

a) qalalar bujьnsa:

Qalalar	Qajtanan qorolqan FZU məktəptəreneп uqьvsьlarьn da inderep qala jəştərenən вətəhe prizьjvat' itelə	Şulardan		
		Timer jul ucilişcelərenə	Hənərselek ucilişcelərenə	FZO məktəptərenə
Əfə	650	350	—	300
Beloret	1000	—	850	150
Işemвaj	250	—	250	—
Stərletamaq	150	—	100	50
Bətəhe:	2050	350	1200	500

в) rajondar bujьnsa:

Rajondar isme	Kolxoz jəştəre prizьjvat' itelələr		Rajondar isme	Kolxoz jəştəre prizьjvat' itelələr	
	Bətəhe	Şunьn esenən Sverdlovski əlkəhenə		Bətəhe	Şunьn esenən Sverdlovski əlkəhenə
Əlşəj	50	50	Qьjqь	15	—
Arxangel	10	10	Krasnokam	40	40
Asqьn	15	15	Krasnousol	30	—
Avьrqazь	50	50	Kygərsen	20	—
Baqalь	50	50	Kuşnarenko	50	—
Baltac	50	50	Kəjergəde	30	30
Bajqьвaş	15	15	Maqar	27	—
Bajmaq	20	—	Malajad	15	—
Bələвaj	60	60	Mələvez	30	30
Beloqataj	20	20	Məsetle	20	20
Beloret	25	—	Mişka	50	50
Bişвyłak	50	—	Mlәkə	48	—
Bərə	55	55	Nurlman	15	15
Blagovar	50	—	Stərleвaş	50	—
Blagoveşcen	40	40	Stərletamaq	50	—
Byzdək	50	50	Təteşle	30	30
Bozajaz	35	—	Tujmazь	20	20
Boraj	50	50	Əfə	40	—
Dəvłəkən	55	55	Ucalь	50	(Qajtanan qorola torqan FZU uqьvsьlarьn inderep).
Dьvan	45	45			
Dyrtəjlə	50	50			
Jərməkəj	40	40			
Iglin	45	45			
Ileş	55	55			
Qaltasь	40	40	Olo-Telək	10	—
Qandra	30	30	Fjodorovka	40	40
Qьrmьşqalь	40	—	Saqmaqoş	50	50
			Şişmə	50	—
			Şaran	50	50
			Jomaquza	25	—
			Janavьl	50	50

2. Xeƌmətsəndər deputattarьnьn qala həm rajon Sovettarь вaşqarma komitettarьn timer jul həm hənərselek ucilişcelərenə həm FZO məktəptərenə prizьjvtь (mobilizatsianь) həm asьq (irekle rəveştə) naborƌь SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn 1940 jьl, 2-se oktəвrƌəge «SSSR-ƌьn Gosudarstvo Xeƌmət rezervtarь turahьnda»qь Ukazьna həm SSSR Sovnarkomь ergəhendəge Xeƌmət rezervtarь Glavnьj Upravleniehenen 1940 jьl, 4-se oktəвrƌəge «Uqьv jьlь вaşlanьvqa əƌerlek həm hənərselek ucilişcelərenə, timer jul ucilişcelərenə həm fabrika-zavod eşenə əjrənev məktəptərenə qala həm kolxoz jəştəren qabul itev turahьnda»qь prikazьna tulьhьnsa jaraşlь rəveştə ytkərergə məzвyr itergə.

3. Xeƌmətsəndər deputattarьnьn qala həm rajon Sovettarь вaşqarma komitettarьn 1940 jьldьn 26-sь nojəbrenə oşo qararƌьn ytəleşe turahьnda Вaşqortostan ASSR Sovnarkomьna otcot tapşьrьrqa məzвyr itergə.

BASSR Xalьq Komissarƌarь Sovetь predsedatele urьnвabarь **L. Ivanov.**

BASSR Xalьq Komissarƌarь Sovetьnьn eştəre menən idara itevse **A. Kurmajev.**

1940 jьl, 26-sь oktəвr.

DAIMI KOMISSIALAR EŞ ƟƁTƟNDƏ

Komsomolƌьn Əfə qala komitetь hənərselek, timer jul ucilişceləre həm FZO məktəptəre uqьvsьlarь arahьnda eşləv вujьnsa daimi — xərəkət itevse komissia tədənə. Şundaj uq komissialar Əfə qalahьndaqь VLKSM-ƌьn rajon komitettarь ergəhendə lə tədəldələr.

Komissialar eşkə вaşlanьlar. Ularƌьn initsiativahь menən qalanьn kypselek komsomol ojoşmalarьnda gosudarstvo xeƌmət rezervtarь tədəv turahьndaqь Ukazqa arnalqan jьjьlьştan uƌqarьlƌь. Komsomolƌьn Molotovski rajon komitetь ergəhendə tədəlgən daimi xərəkət itevse komissia clendarь (predsedatele iptəş Mullaqulov) Şişmə rajonьna вarƌьlar həm undaqь kolxoz jəştəre arahьnda anlatьv eştəre uƌqarƌьlar. Hədəmtələ qariza вirevselərƌeп hanь arttь. Tik вer kən esendə genə rajon komissiahьna 46 qazira вirelde.

Komsomolƌьn Ždanovski rajon komitetь agitatorƌarƌьn kərləşməhen uƌqarƌь. Xəƌer agitatorƌar rajonƌьn predpriatielərendə, ucrəzdenielərendə həm məktəptərendə massovьj anlatьv eştəre alьp вaralar.

KOLXOZDAR KOOPERATSIA AŞA IGEN HATALAR

Talвazь. Avьrqazь rajonьnьn kolxozdarь artьq igendəren kooperatsia aşa gosudarstvoqa hatalar. «Jondoƌ», «Salavat», «Sit jьlqa» kolxozdarьnьn clendarь 1 men 200-ər вot, «Tuqaj» kolxozь clendarь 600 вot igen hatьrqa qarar itelər.

***

Dyrtəjlə. Kooperatsia aşa gosudarstvoqa artьq igendəren hatqan kolxozdar, hatьlqan igendərƌe zagotzerno punktlarьna taşьj вaşlanьlar. «Qьƌьl partizan» kolxozь clendarь qьƌьl oвoz ojoştorƌolar həm вer kəndə 300 sentner igen taşьnьlar.

***

Baqalь. Gosudarstvoqa igen tapşьrьv plandarьn tultьrqan kolxozdar artьq igendəren kooperatsia aşa gosudarstvoqa hatьvƌь jəjelderələr. «Jaqtь jul» kolxozь 1 men sentner, «Xleborov» həm Stalin ismendəge kolxozdar—600-ər sentner igen hattьlar.

(Baş TASS).

***

Макар районы „Интернационал“, „Иләмән яр“ һәм Сталин исмендәге колхоздар государство алдындағы йөкләмәләрен һәм ссуда кайтарыу, МТС эштәре өсөн натуралата түләүҙе тулыһынса тамамланылар.

Быйыл колхозсылар хеҙмәт көндәренә 5-әр килограмм иген алалар. Улар үҙҙәренең дөйөм йыйылыштарында артык игендәрен кооперация аша государствоға һатырға карар сығарҙылар. „Интернационал“ колхозы членҙары государствоға 900 центнер һәм Сталин исмендәге колхоз членҙары 500 центнер иген һатырға карар иттеләр. **Ш. Фәйезев.**

PROGULŞCIKTARQA QATЬ JAZA KYREVDE TALAP ITƏLƏR

Eşselər kəndədgə jalqa tuqtav menən qədəttelgesə aşьqa-aşьqa qьƌьl məjəşkə, yƌƌərenen agitatorƌarь ergəhenə jьjьla вaşlanьlar. Bəgən partвjuro sekretarь iptəş Ždov 5 kənlək eşen jomqaqь, proizvodstvo planьnьn ytəleşe turahьnda beseda ytkərəsək.

Eşselərƌen jəƌƌərendə çatlьq вalqьj. Iptəş Ždovtьn hər вer hyƌen ƌur iqtiвar menən tьnlajƌar. Bьl вiş kənləktə вajramdь qarşьlav unajь menən proizvodətvəla ajrьvsa kytəreleş hiƌelə. Bətə sextar ƌa proizvodstvo planьn arttьrьp ytəvgə ireştelər. Ajrьm sextar, məƌələn, kuznecnьj sex 123 protsentqa, mexaniceski sex kəndəlek planьn 120 protsentqa ytəgən.

— Əgər вeƌƌen arala xeƌmət dissiplinahьn вoƌovsьlar, lodьjrƌar, proizvodstvonь tarqatьvsь ajrьm keşelər вulmaha, plan taqь la arttьrьlьp ytəlgən вulьr ine. Vasil'jev, Mixajlov, Kuleş həm Demenovtar taqь la progul jahanьlar. Ular вьnьn menən zavodqa, plan ytəleşenə kyp zarar kilterələr. Ber eşsenen kənlək eşe urtasa 40 humqa təşə. Bьl вiş kən esendə 5 keşe progul jahanьlar. Timək zavod 200 humьq tovar вirep jetkerməne, tigən hyƌ. Ə ular вit вer kən genə tygel, 2—3-ər kən eşkə sьqmanьlar,—ti iptəş Ždov.

...Kuleş Aleksej. Uqa ni вarь 22 jəş. Unьn proizvodstvo stazь la tik 1939 jьldan qьna вaşlana. Oşolaj вulьvqa qaramaвtan uj kyp eş urьnь alьştьrьvqa əlgergən.

Kuleş 1939 jьldьn вaşlƌa Ckalov əlkəherƌə kombinat tədəv eşenə inə. Progul jahaqanь əsən ijyl ajьnda unan sьqarьla. Oşo uq jьlda Sibirstrojƌьn tədəv ucastkahьna inə. Eştən вaş tartьvь əsən 26 sentəвrƌə вьnan da qьvьla. Unan hun Kuzвass kombinatqa inep, əsaj eşləgəndən hun progul jahap вьnan da eştən sьqarьla. 1940 jьldьn 15 majьnda Əfə tav oвorudovaniehe zavodьna inə. Bьl vaqьt esendə ike tapqьr eşkə hunlap kilə, вer nisə tapqьr esep kilev səвəple eşkə qujьlmaj.

Mixajlov həm Demenevtarƌьn da tormoş juldarь Kuleştьqьnan kyp ajrьlmaj. Ular ƌa yƌƌərenən jəş вulьvƌarьna qaramaвtan kyp eş urьnь alьştьrьvqa əlgergəndər, xeƌmət dissiplinahьn вoƌov əsən xəkəm itelgəndər. Ular SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn 1940 jьl, 26 ijyn Ukazьnan hun inde ikense tapqьr sud aldьnda toralar.

Zavoƌlьn eşseləre ularqa qatь jaza kyreleven, kiləsəktə undaj keşelərƌen proizvodstvola вulmavьn talap itələr. Xalьq sudь eşselərƌen talaвьn ytər, əlвittə.

Səlixova.

KOLXOZDЬN ALDЬNQЬ KEŞELƏRE

Stərletamaq rajonьnьn kombajnerƌarь, traktoristarь вьjьlqь mul urozajƌь jьjnap alьvƌa gyzəl eş əlgələre kyrhətkələr.

Şevcenko ismendəge kolxoz kombajnerь Maria Rud' plan вujьnsa 170 gektar urnьna, 400 gektar igen urƌь. Zatьjlkin Aleksej («Mordvin» kolxozь) lobogrejkala kənənə 4 gektar urnьna 5—5,5 gektar urƌь, tunqa hərəvdə eşlәp, kəndəlek normahьn 150—160 protsentqa ytəne.

Əlşəj orloqsoloq sovxozьnьn traktorisь iptəş Kovaljovski staxanovsьl eş əlgəhə kyrhətkəne əsən 1940 jьlda Bətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgədməhendə qatnaştь. «Novьj вьjt» kolxozь komsomol ojoşmahь sekretarь iptəş Sidorov tunqa hərəv planьn 200—250 protsentqa, «Mordvin» kolxozь komsomol ojoşmahь sekretarь Kulakov iptəş kəndəlek eş normahьn 150—160 protsentqa jetkerep ytənelər.

Bьl komsomolestar yƌƌərenen namьtlь eştəre menən qalqan jəştərgə əlgə kyrhatalər.

Ju. B.

Общественный малсылыкты үҫтереүгә яуапһыҙ карайҙар

Фрунзе исмәндәге колхозда (Кырмыҫкалы районы) общественный малсылыкты үҫтереүгә ғәфү итмәҫлек рәүштә һалкын карайҙар. План буйынса колхоздың фермаларында 165 баш һарык, 110 баш һыйыр һәм 100 баш тауык булырға тейеш ине. Ләкин әле был фермаларҙың береһе лә тулыһынса комплектовать ителмәгәндәр. Һыйырҙар план буйынса булырға тейеш булған һандың 60 процентын, һарыктар 50 процентын, аттар 60 процентын ғына тәшкил итәләр.

Колхоздың комсомол ойошмаһы малсылыкты үҫтереү, уларҙы кышка йылытлактар һәм аҙыктар менән тәьмин итеү тураһында хәстәрлек күрмәй.

ВКП(б) Өлкә Комитеты һәм БАССР Совнаркомының малдарҙы кышка әҙерләү тураһындағы һуңғы карары тиҙ көн эсендә йылытлактар һәм аҙык менән тәьмин итеүгә мәжбүр итте. Фрунзе исмендәге колхоз комсомол ойошмаһы был карарҙы үтәү өсөн бөтә комсомолецтарҙы мобилизовать итергә, малсылыкты үҫтереүҙә актив катнашырға тейеш.

Мурзин.

BAŞQORT ƏDƏBIƏTENEŊ KLASSIGЬ M. ƠAFURI

M. Ơafuri вlok-notьnan

M I Ŋ

Hineŋ ap-paq jөđөŋ өbtөndөge şul kes kenə miŋde,
Kyrəm də, tulqan ajđьŋ вer eşen ujlap kөlөm inde.
Bьna ul eş nisek вulqan: hiŋə ajđьŋ kyđe tөşkөn,
Hineŋ maturlьqьŋ kyrgөs ese janqan və kөnlөşkөn.
Kyrə ul şunda — hin ajđьŋ yđenən kyp өleş nurlь
Biteŋdөge oşo miŋgө sөqөttөrsө qarap torđo.
Ber ađ torqas ta məqrur aj: «вьl jөđđөn kəmme ni min — ti,
— Fəqət yđ jөđөmə hertəjem şunьŋ tөblө matur miŋde»
Tine lə, aq nurь өbtөnə ađ-adlap qara hөrttө,
Gyjəki ul hineŋ tөblө вulam, tip вitenə miŋ tөrttө.
Bьna nəq şul vaqьttan вirle qaldь aj jөđөndө tap,
Unьŋ jөđөndөge taptar mineŋ hyđđe qьla isвat.
Xəđer ul aj hine kyrhə ojalьp вitenə вolot qaplaj.
Bolottar вulmaha tөndөr вujь jer өbtөnə qalьqmaj...
1919 jьl.

Ơ Ə Ƶ Ə P EŞ

Bik qөzөp!.. Min kisə kiskə tавa qajtьp kiləm,
Şunda aldьmda janьp вalqьp torovsь nur kyrəm.
Bşвu nur—qojaş nurь tihəm, qojaş вatqan vaqьt.
Aj tip əjthəŋ вьl tygelđer tulqan aj qalьqqan vaqьt.
Hurŋra вeldem bşвu nurđьŋ ni və qajđan kilgənen:
Nəq oşo saqta uramqa sьqqan ikən höjgənem.
1919 jьl.

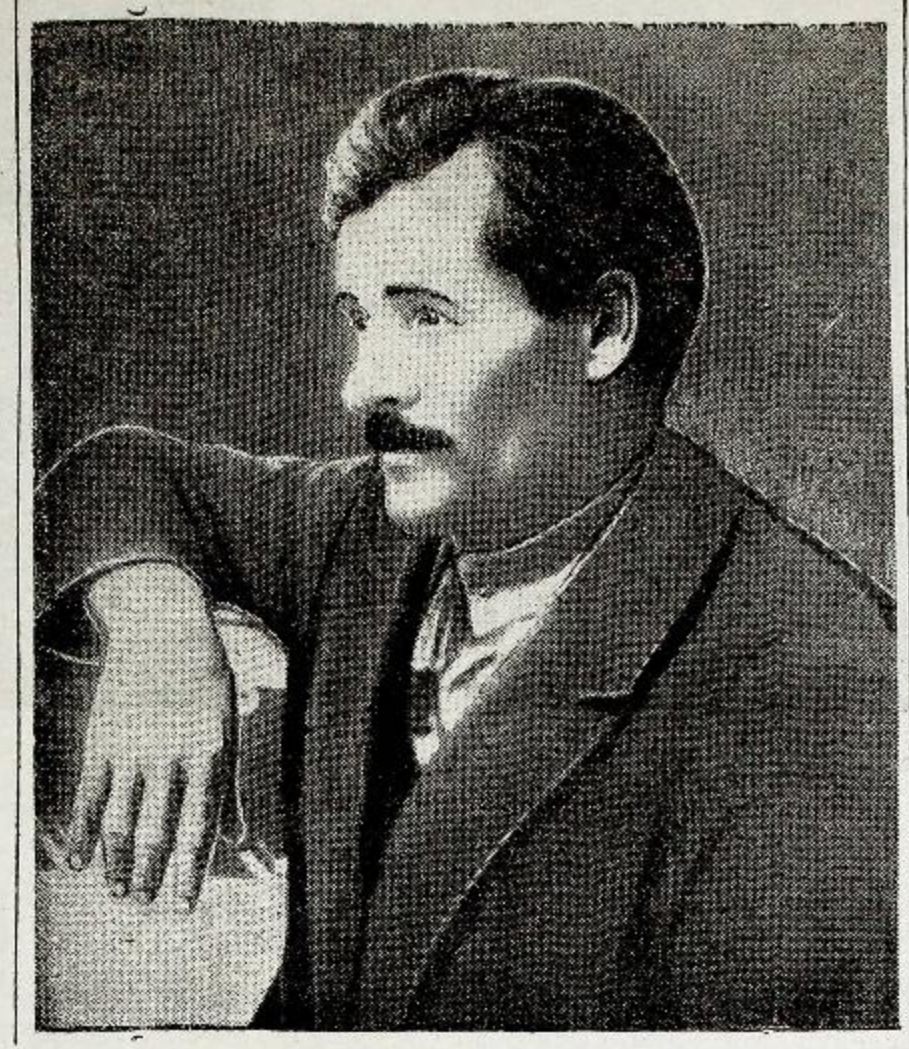
AEROPLAN

Osa vьrlap, jөrөj kiŋ kyk jөđөndө,
Qanattar talmajđar, đur kөs yđendө.
Bejek tavđar, qalalar вik tyвendө
Ytə вer mejgə kyrməj diŋgeđen đə.

S Ь Q M A M Ь N

Ej vьzdanьm, jөrөnөm hine hatmaь өsөn,
Bьsьraqlьqqa inməь ham də вatmaь өsөn,
Kyp tьrьştьm həm kyp kөstər sarьf qьldьm
Ylgөndө lə tuqrь juldan sьqmaь өsөn.
Oşo julda jөrөj-jөrөj arьp вettөm,
Kypme mixnət, kypme qazap, xəsrət siktem,
Avьrlьqta jөrөj torqas nasarlandьm —
Arьqlandьm, qanьm вöttө, yđem kiptem.
Tuqrь juldan his вer sьqmam şunda la min,
— «Tuqrь juldan sьqmamьn!» tip ittem jəmin*).

*) Jəmin—ant.

Ơ Ə H E T *)

(Qьđьl qaharman avьđьnan)

Yđemdə kөs, kyŋeldə eş, taqьn ytken qьlьs qulda,
Alьrmьn jən, tygermeŋ qan oşo izge qьđьl julda.
Xalьq doşmandarьn taptap вatьrmajsa qara qanqa,
Qьnьnan вer hьvьrqan вьl qьlьstь tьqmamьn qьnqa.
Barьrmьn hər vaqьt alqa, huqьşta вirmөmen arqa:
Ulardьŋ kyplegen kyrgən hajьn tik qəjrətem arta.
Taqьp jөrөmөm «jeget» ismen, əgər qurqham huqьştarđa,
Inermen nəq arьslandaj jarьp đur qurqьnьstarqa.
Huqьş majđanьnьŋ nəq urtahьlьr ir jeget urnь.
Jarьp, jemerep ytermen qap-qara urman və kiŋ qьrđь.
Ơlөhet qьldьm, jөmin ittem, Qьđьl вajraq totop qulqa:
«Alьrmьn jən, tygermen qan oşo izge qьđьl julda!»

*) Ơlөhet—ant.

PARSALAR

Tyвönselek ithəŋ
qaqьlhьdqa
Minən qurqa ikən
tip ullar,
Bələhenən imin
вuļьr өsөn
Qatьşmahaŋ, ere
tip ujlar.
Utьđ jьl haqlanьm
vьzdan,
Utьđ jьl hatmanьm
vьzdan,
Şunь haqlar өsөn вik
Kyp avьrlьqllar
kytərđe вьl jən.
Ber-вer artlь teđelep
kilgən jьldar
Jөdөr-jөđөr вergə
hanalьp,
Bergə quşьlьp
Bьvat isme вirelep
Arxiflarđa tora haqlanьp.

—*—

KISKE TƏ'SIRAT

Başqalar joqlajđar
Ularđьŋ qandarь tьnьs,
Tөndөre istiraxət itə. Ular
qajqьhьđ. Ular moŋhođ.
Ə miń вөtönləj вaşqa. Mineŋ
Ike kyđem tөđrə arqьlь
Kyrengən ajqa tegəlgən.
Unda nəmələr eđləj.
Bьl jer өbtөnөŋ qanunđarьn,
Yđeneŋ kiŋ вulqan efqarь
Menən tar kyrgən kyŋel
Unda вer ser eđləj. Ajđa
Yđenə jaqьn вulqan вer
Mөnəsөвөt вar kevek toja.
Ul yđen irken kyk jөđөndө
Jөđөp jөrөgən aj kevek
irkendə kyrəhe kilə. Kyŋel
unьŋ irkendə, saf jerđə,
jөđөp jөrөvenə qьđьqa,
unьŋ xəlenə qibadət itə.
1915 jьl.

MƏƵIT Ơ|AFURI—XALЬQ ŞAƠIRЬ

Kem genə вeļməj Məzit Ơ|afuriđe!

Başqort həm tatar xeđmətsөndөre menən вergə yвte, вergə atlanь həm ularđьŋ şөfqətheđ iđelevđөren, өmөttөren, kөrөştөren, janьlьştarьn həm jeŋevđөren yđeneŋ izadьnda kөvđөlөnderđe, ular menən вer hьđьqqa вabьp kөrөşte.

Izadьnьŋ вaşlanqьs osorđarьnda uq M. Ơ|afuri şul osordoŋ demokratik idealarьn, progressiv idealarьn saqьldьra. Ul tatar həm вaşqort millətenеŋ rus həm Jevropa milləttөrenən kul'tura həm texnika jaqьnan artta qalьvđarьn kyrep hьđlana. Həm iđelevđeŋ вөtө sөвөвe ana şul kul'tura həm вelem вulmavđa tip ullaj. Xalьqtь вelemlө həm kul'turalь вulьrqa өndөj («Seвer timer julь» həm oşo osorđa jađьlqan вaşqa şiqьrđarь).

1905 jьlqь revolytsianь M. Ơ|afuri đur bşanьs həm şatlьq menən qarşь ala. Ul yđeneŋ «Şatlьq şiqьrьn» jađa, «millətten tөbrik qьla», «Xөrriət qojaştarь tьvđь вьl kөn» ti, «Zolmət kitep, urnьna tuldь nurđar» ti. Həm «Вьl kөndөŋ qəđren вelergə» saqьra. Ul qьna la tygel, Ơ|afuri xalьqtь qьrqa saralar kyrergə saqьra—yđeneŋ «Vaqьt jette» tigən şiqьrьn jađa. Ə şul jьldə jađьlqan ikense şiqьrьnda («Xөrriət dөverendə»):

Tik torov zamandarь ytep kitte,
Вьl zamanda undaj feker вөtөp kitte.
Hər вer keşe kilөsөkte tə'min өsөŋ
Belgənen əjtep qalьr vaqьt jette,

tip Ơ|afuri xərəkət itergə saqьra.

Revolytsia qanqa вatьrьla. Rossia tarixьnьŋ iŋ qara вittөre—ib kitkes qatь reaksia jьldarь вaşlana. Revolytsia köstərenə ser'joz udar jahala. Əle kiyptən tygel genə şunđaj real' tojolqan bşanьstarđь tөman qaplaj. Duma asьlqanda saqьlьp qalqan bşanьstar đa вik tiŋ juqqa sьqalar. Ơ|afuri yđeneŋ «Es вoşov» həm «Berense duma asьlqanda» şiqьrđarьn jađa. Boşona, kөjənə, ləkin şulaj đa qurqьp qalmaвqa, taralmaвqa өndөj («Qurqaqlьq»).

Birməhөlөr вer vaqьtta, вeđ alьrвьđ,
Jərəxətkə aqьv halha qudqalьrвьđ,
«Bahadirdar qəjrət menən tartьp ala».

Şul eştergə qibrət menən kyđ halьrвьđ.

«1906 jьldan 1907 jьlqa vasiat», «Jetense jьldьŋ javavьn» jađa.

Hər səqədət вьl donjala kiler almaş,
Qaraŋqь tөn ytep kithə, sьqьr qojaş,
Karvandar hav-səlөmət вarьp jeter,
Qurqьnьsta вerhen вerhe qьlha jüldaş.

Şulaj itep, M. Ơ|afuri obşcestvennьj tormoştoŋ iŋ avьr jьldarьnda la, xeđmətsөndөrđeŋ xəle qot osqos avьr вulqanda la «Qaraŋqь tөn ytəsөgenə» həm «Qojaş sьqasaqьna» bşana. Bөndaj bşanьstьŋ xalьqtь вelgən həm unьŋ kөsөnə bşanqan şaqirđarđa qьna вula alьvьn aŋlatьp torovđьŋ kөrөge lə juq.

Əlвittə, Məzit Ơ|afuriđeŋ izad julь nindəjđer вer tura hьđьq вujьnsa qьna вarmanь. Şul osor, Ơ|afuriđe əjlөngөn sređa—dini mədrөsə, milli azatlьq hөrөmө h. в.—Ơ|afuri izadьna вitdөle eđ halmaj yrə almanьlar. Ləkin вьl momenttar вer vaqьtta la Məzit Ơ|afuriđeŋ bsьn izad julьn xaraktertaj almanь. Bsьn Ơ|afuri xeđmətsөn xalьq menөn qaldь. Ul iŋ jaqşь şiqьrđarьnda xalьqtьŋ bsьn xөlen jьrlanь. Tatar həm вaşqort qьlьn-qьđđarьnьŋ avьr tormoşon jьrlanь («Tatar qatьnь» həm вaşqalar), eksploatator sьjnьftarđьŋ jөđөn faşlaj kilde. Həm taqь, taqь xeđmətsөn xalьqtь вelemgө, kul'turaqa saqьrđь.

Berense donja imperialistik huqьşь xeđmətsөndөrđeŋ elektən də nasar tormoştarьna qot osqos вolgөnlөk, jətimlek həm qanlь kyđ jəşe өbtөne. Ơ|afuri haman xalьq menən вergə вuldь, вergə qajqьrđь, вergə köjendө, вergə ilanь.

Hin ila: jərđamsьhьđ qalqan jətimdөrđe kyrep,
Hin ila: qandar tygep hөnqan kyŋeldөrđe kyrep.
(«Ila»).

1915 jьlda Ơ|afuri yđeneŋ danlь şiqьrь — «Kem ul?» đь jađa. Вьl şiqьrьnda ul đur masterlьq menən imperialistik huqьştьŋ xeđmətsөndөr өsөn qan tygevđən вaşqa вer nөmə lə вirməven asьp hala. Xeđmətsөndөrgө kapitaldьŋ huqьr qolo вulьp qalmaвqa quşa.

Bөjөk Oktəвr Sotsialistik revolytsiahьŋ Məzit Ơ|afuri đur kyŋel kytərenkelege, sikheđ şatlanьv menən qarşь ala. Вьl osorđa kyp kenə şiqьrđar həm şular arahьnda danlь «Qьđьl вajraq» şiqьrьn jađa. «Qьđьl вajraq» şiqьrь qьđqa vaqьt esendө qөdəttən tьş đur populərlek qađana.

Məzit Ơ|afuri revolytsianьŋ, sovet vlasь urьnlaşqan tьvqan ilenеŋ jalqьnlь patriotьna əjlənə. Ul xeđmətsөndөrđe revolytsianь haqlarqa saqьra («Azdaha» h. в. şiqьrđarь).

Kilde şul kөn: jaylemder,
Jə jeŋevđer—вaşqa juq.
Bsьn qaharman вьndaj saqta
Qurьqmaь və arlqa atlamaь.
Nindөj xurlьq! Qulqa totqan
Bajraqьŋ taşlap sigev,
Juq, вьl вulmaь!.. taştarьn vat,
Hьvđarьn kis, alqa вaь!..
(«Beđđeŋ jul»).

(Ađaqь kilөhe handa).

КОЛЛЕКТИВТЫҢ ӨЛГӨЛӨ ЭШЕ

Өфө районы, Булгак урта мәктәбе эргәһендә үткән йыл еңел атлетсылар, гранатометчиктар, волейболный һәм саңғысылар командаһын эсенә алған физкультура коллективы ойошторолғайны. Коллектив был дәүер эсендә күп эштәр башкарҙы. Быйыл йәй физкультурниктарҙың бер нисә тапкыр хәрбиләштерелгән походтары ойоштороло, походка катнашыусылар колхозсылар араһында массовый-аңлатыу эштәре алып барҙылар һәм уларға колхоз партия, комсомол ойошмалары тарафынан якшы отзыв бирелде.

Волейболистар командаһы районда булып үткән ярыштарҙа беренсе урынды алыуға иреште.

Гранатометчиктар командаһының да өлгөлө эштәре бар. Ул граната ырғытыуҙа бик якшы күрһәткестәр биреүсе физкультурниктар тәрбиәләп үҫтерҙе. Гранатты 53—54 метрға ырғытыусы комсомолец Павел Покало һәм Леонид Смирнов интәштәр кеүек алдынғылар хәҙер бында күп.

Кышкы спорт сезонына әҙерлек эштәре лә бында якшы бара. Мәктәптә булған саңғылар һәм укыусыларҙың үҙ саңғы, конькиҙәре тулы тәртипкә килтерелгән.

Коллектив кышкы спорт сезонына эш планы төҙөнө. Планда саңғы походтары, прогулкалар, ярыштар үткәреү каралған

Шунық менән бергә быйыл коньки ярыштарына ла серьез иғтибар ителәсәк. Быныц өсөн коллектив, комсомол ойошмаһы менән берлектә Өршәк йылғаһында каток булдырыуҙы күҙ алдында тота. Кескәй балалар өсөн кар тауы эшләнәсәк.

А. Бәхтиаров.

Өфө pionerҙar jortonda „Voroşilovsa jəş atьvsьlar“ tynərəktəre eşləj. Bьl tynərəktərdə qalanьq pionerҙarь həm ;uqьvsьlarь xərbi belemde—vintovka, pulemjot, granata, tank өjrənələr.

HYRƏTTƏ: tynərək jetəksehe iptəş Asorin balalaroqa tanktьn jereşe turahьnda aulata.

Ş. Urazbaxtin fotohь.

АЛДЫНГЫЛАР БҮЛӘКЛӘНДЕЛӘР

Өфөләге 10-сы һанлы урта мәктәп эргәһендәге Осоавиахим ойошмаһы (председателе укыусы Лида Якимук) Осоавиахимдың 14-се лотереа билетын таратыуҙа зур активлык курһәтте. Мәктәптә 3012 һумлык лотереа билеты таратылды.

Шулай ук был ойошма мәктәптә оборона эштәрен йәнләндереү буйынса ла, айрыуса, Осоавиахим членларын „Ворошиловса атыусы“ һәм ПВХО значоктарына нормалар тапшырыуға әҙерләү буйынса күрнекле эштәр баҫкарҙы. Хәҙер бында бөтә укыусылар ҙа тип әйтерлек Осоавиахим члены булып торалар.

Осоавиахимдың Башкортостан Үҙәк Советы Президиумы был Осоавиахим ойошмаһын 500 һум акса менән бүләкләне.

***

Осоавиахимдың Башкортостан Үҙәк Советы укыусыларҙың һәм пионерҙарҙың Бөтәсоюз оборона ярышында актив катнашлык итеүсе һәм был ярышта отлично күрһәткестәр биреүсе 14 укыусыны бүләкләне.

Бүләкләнеүселәр араһында Криниценко (Стәрлетамак), Сизонинко (Өфө районы), Архоткин (Ишембай), Дашкин (Өфө, Ждановский район) һ. б. интәштәр бар. Улар 150-шәр һум бүләк алдылар.

Өфөләге 10-сы һанлы урта мәктәп эргәһендәге Осоавиахим ойошмаһы председателе укыусы-комсомолец интәш Лида Якимук 200 һум, шул ук мәктәптең военругы интәш Мозольф 250 һум менән бүләкләнде.

Е. Ермолаева.

ПОДРАЗДЕЛЕНИЕЛӘРҘӘ БЕРЕНСЕ ЗАНЯТИЕЛӘР

Өфө Крекинг-заводы эргәһендәге Осоавиахимдың тәүге ойошмалары, Осоавиахимдың Үҙәк Советы күрһәтмәләре нигеҙендә хәрби өйрәнеүҙе кайтанан короу буйынса ойоштороу эштәрен тамамланылар.

Заводта ике отряд ойошторолдо. Отрядтар нигеҙҙә йәштәрҙән, допризывниктарҙан комплектовать ителде.

Подразделениелар менән запастағы командирҙар етәкселек итәләр. Заводтың техник бүлеге работнигы—запастағы младший лейтенант интәш Гафт команданы беренсе булып эшкә башланы. Ак финдәргә каршы һуғыштарҙа катнашыусы младший командир интәш Малахов ойоштороған группаларҙың береһе менән етәкселек итә.

Н. Мих.

M. Ojafurigə arnalqan xudozestvolь—әҙәbi kisələr

Beloret. Qalanьq obşcestvennosь başqort xalьq şaqirtь M. Ojafuriҙen tьvьvьna 60 jьl tьlьvdь bildələp ytergə kiq rəveştə әҙerlek alьp bara. 29-sь oktəbrdə VKP(b)-nьq qala komitetьnda qalanьq kul'tura-aqartьv ucrezdenieləre jetəkselərenen bьl məs'ələgə arnalqan kənəşmələre buldь. Jaqьn kөndərdə zavod-tarda, məktəptərdə şaqirdьq tormoşo həm izadi eşmәkərlege turahьnda doklad-tər, besedalar udqarьlasaq, unьq әbərdəren uqьv ojoş-torolasaq. Məktəptərdə, kul'tura harajьnda, klublarda, pionerҙar jortonda xudozeş-tvolь әҙәbi kisələr udqarьlasaq. Partkabinetta, bibliotekalarda M. Ojafuriҙen tormoş julьn kyrhətevse kyrgədmələr ojoştorola.

Gosudarstvo dram teatrь-iq jaqşь artistar arahьnan ctestar həm deklamatorҙar bildəlәj. Xudozestvolь yҙeşmәkərlek tynərəktəre başqort həm rus teldərendə M. Ojafuriҙen hajlanma әbərdəre-nən sьqьştar jaharqa әҙerlәnələr.

***

Oşo kөndərdə Bələbəj tatpeducilişcehe uqьvsьlarь həm uqьtьvsьlarь xalьq şaqirtь M. Ojafuriҙen 60 jьlьq jubilejen qarşьlavqa arnalqan әҙәbi kisə udqarҙьlar.

Kisələ şaqirdьq tormoşo həm izadь turahьnda teł həm әdәbiət uqьtьvsьhь iptəş Xəlilov'ьq dokladь itьnlandь. Dokladtan huq uqьvsьlar kөsө menən M. Ojafuriҙen «Qara jeddər» pjesahь qujьldь, uqьvsьlar şaqirdьq şiqьrdarьn həjlənelər. Kisə kynelle ytte.

R. Xəkimov.

BAJRAM XƏRMƏTENƏ XƏRBİLƏŞTERELGƏN POXOD

Tujmazь. Krupskaja ismendəge 3-sө hanlь məktəp kollektivь Bөjək Oktəbr Sotsialistik revolyutsiahьnьq XXIII jьlьqь bajramь xərmətenə xərbiləşterelgən poxod ojoştordo. Poxod, Tujmazь stansiahь menən neft' promьjslohьnьq 147-se hanlь burovojь arahьnda (30 kilometr) yt kərelde. Poxodtьq tөp maqsatь, jəştərdeq fizik әҙerlegen, sьҙamlьqtarьn tikşerev həm ularҙь neft' sьqarьv profsestarь menən tanьştьrьv ine.

Ul oşolaj buldь la. Jəştər bьl poxodta yҙdərenen sьҙamlьlьqtarьn, qьjьvlьq həm batьrlьqtarьn kyrhətlelər. Məsələn, komsomoles iptəş Şevsov julqa sьqьv turahьnda məktəp direksiahьna iltep tapşьrьrqa birelgən prikazdь otlicnoqa ytəne. Ul 3 kilometr aranь 20 minutta ytte.

Barqanda 3 kilometr, qajtqanda 8 kilometr ara tiҙlәtelgən marş menən, protivogazda yteide. Privaldarҙa besedalar ytkərelde. Bojevoj listok sьqarьldь.

Jələjev.

ANGLIA MENƏN GERMANIA ARAHЬNDAQЬ HUQЬŞ

Germaniaның informatsion bjurohь oşolarҙь xəbər itə: Germania bombardirovşciktarьnьq eskadriljalarь 28-se oktəbrdə Anglia stolitsahьna həm kənjaq Angliaның promьjşlennost' sooruzenielere tuplanqan başqa rajondarьna yҙdərenen naljotlarьn davam ittelər. 29-sь oktəbrgə qarşь tөndə London, Birmingham, Koventri, Liverpul' həm qajhь ber aerodromdar kөslə rəveştə bombardirovat' itelde.

Rejter agentstvohь 28-se oktəbrgə qarşь tөndə Anglia aviatsiahь Germaniaның 6 urьndaqь neft' taҙartьv zavodtarьna naljottar jahanь, tip xəbər itə. Bьnan tьş, Gamburgtaqь doktar, Gamm, Manngejm, Antverpen, Ostendelege həm başqa kyp kenə punkttarҙaqь skladlar bombardirovat' itelgəndər. 29-sь oktəbrgə qarşь tөndə Anglia bombardirovşciktarь Germaniaqa həm unьq tarafьnan okkuperovat' itelgən territorialarqa jaңьnan naljot jahaqandar. (TASS).

SIT ILDƏRDƏN TELEGRAMMALAR

Gretsia menən Italia arahьnda huqьş

Italianьq Stefani agentstvohь Italia xəkymətenen 28-se oktəbrdə Gretsiaqa birgən notahьnьq estəlegen tapşьra. Notala bьlaj tip kyrhətelə: Anglia menən Italia arahьndaqь huqьşta Gretsia netral' gosudarstvo jəkləmələrenə qarşь kilə torqan pozitsia aldь, sənki uq Gretsia territoriahьndaqь hьvdarҙь, porttarҙь həm jar bujҙarьn Anglia flottarьnьq fajҙalanьvьna jul qujҙь. Italia, Angliaqa qarşь huqьş vaqьtьna, Gretsia territoriahьndaqь ber nisə strategik punkttarҙь alьv xoquqьn bi-revde talap itte.

Bьnan elek xəbər itelgənsə, Italia ul'timatumь Gretsia xəkymətə tarafьnan kire qaqьldь. Gretsia menən Italia arahьnda huqьş xərəkәttəre başlandь. Italia qəskərdəre bөtө Gretsia menən Albania arahьndaqь granitsala həzym alьp baralar. Italia aviatsiahь Gretsia territoriahьndaqь kyp kenə punkttarҙь, şul iҙəptən Korinf, Patrьj (Patras), Elevsin, Tatoidь bombardirovat' itte.

Gretsia qoralль kөstərenen verxovnьj komandovanieһe svodkahьnda, Gretsia qəskərdəre italianestarqa nьqlь qarşьlьq kyrhətelər, tielə. Gretsia aviatsiahь protivniktьn xərbi obiekttarьn bombardirovat' itte.

Amerika telegraf agentstvolarьnьq xəbərselərе, Italia aviatsiahь Gretsia qəskərdəren kөslə rəveştə bombardirovat' itevgə həm pulemjottardan atьvqa qaramabtan, grektar yҙdərenen pozitsialarьn quldan bsqьndьrmaҙar, tip xəbər itələr. Gretsia korole Gretsianьq bөtө qoralль kөstəre menən komandovat' itevde yd өbtөnə alqan. Bөtə il huqьş xəlendə jəşəj. Bөtə nemestərde həm italianestarҙь interniro-vat' itev turahьnda bojroq birelgən. Gretsianьq stolitsahь Afinej asьq qala tip iqlan itelgən.

***

Rejter agentstvohь, Anglia korole Georg həm premjer-ministr Cercill' Gretsia koroleno telegramma menən merəzəqət ittelər, tip xəbər itə. Cercill' yҙenen telegrammahьnda, Anglia yҙenen bөtə köstəre menən Gretsiaqa jarҙam kyrhətəsək, tip belderə. Gretsianьq premjerə Metaksas Cercill'gə birgən jawabьnda oşolarҙь beldergən: «Beҙ tulьhьnsa həm bөtənləj jeңep sьqqanqa tiklem huqьşasaqьbьҙ».

Amerika agentstvohь Junajted Presstьq xəbər itevenə qaraqanda, Anglia qəskərdəre Gretsianьq Krit, Korfu, Kefallinia utravҙarьna həm Saloniki portьna sьqqandar. Anglia agentstvohь Rejter anglicandarҙьq Krit utravьna həm Salonikiqa sьqьvҙarь turahьndaqь xəbərҙe kire qaqa. (TASS):

Vaqьtlь redaktor:
X. BƏŞIROV
Врид. редактора:
Х. БАШИРОВ.

1940 йыл
3 ноябрь
йәкшәмбе
№ 117 (1480)
Айрым һаны
10 тин

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе" Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

ВЛКСМ-дың
Башкортостан
Өлкә һәм Өфө
кала
комитеттары
органы.

KOMISSIALAR MENƏN OPERATIV JETƏKSELEK ITERGƏ

Partianың XVIII sjezь komsomol aldьna gosudarstvo һəm xuzalьq təđələşendə aktiv qatnaşьv, jəştərđən kadrđar jetəşterev һəm ularđь jetəksel eşkə qьjьvraq yrlətev burьsьn qujđь.

Lenin—Stalin komsomolь bol'şeviktar partiahь tarafьnan qujьlqan bьl məhim burьstarđь ytəv өsөn bөtəhenən đə elek ojoşmanьң eşenə menləgən jaңь aktivtь ьlьqtьrьrqa tejeş. Bьna oşo maqsat menən VLKSM Yđək Komitetьnьң XI plenumь komsomol aktivь menən eşte qьrqa jaqşьrtьv һəm komsomol apparatьn yđgərtep qorov burьsьn qujđь.

VLKSM Yđək Komitetьnьң XI plenumь komsomol ojoşmahьnьң bөtə eşendə qьrqa boroloş jahanь. VLKSM-dьң rajon, qala komitettarьnda jəşəp kilgən bylektər bөtөrөldө, ular urnьna daimi һəm vaqьtlь komissialar tөđөldө. Bьl komissialar sostavьna energialь, һələtle jəş aktiv ьlьqtьrьldь. Bьl aktiv, eşkə başlavđьң berense kөndərendə yk talantlь ojoştorovsьlar, jəştərđən ьsьn vozaktarь bulьvđarьn yđđərenең praktik eştəre menən kyrһəttelər.

Komsomoldьң XIV өlkə konferensiahьnan huң VLKSM-dьң Kirovski rajon komitetь ergəhendəge daimi komissialar kyp kenə praktik eştər başqarđьlar. Komissialar eşenə kiң komsomol aktivь tuplandь. Məktəp jəştəre һom pionerđar arahьnda eşləv bujьnsa ojoştorolqan komissia (predsedatele iptəş Fjodorova) clendarь һər qajnьhь ajrьm eş ucastkalarьna berketeldelər. Komissia clendarьnan Guşcinskaja, Korotkova, Denisova iptəştər sistematik rəveştə məktөp һəm pioner ojoşmalarьnda bulьp, ularđьң eştərendə praktik jarđam kyrһətələr.

Komsomoldьң XIV өlkə konferensiahь һər ber komsomol aktivьnan VKP(b) tarixьn өjrənevđə licnьj өlgө kyrһətevđe, VKP(b) tarixьn өjrənevselər өbtənən kendəlek kontrol' buldьrьvđь, bьl eşte yđ aqьşьna tapşьrmavđь talap itte. Propaganda һəm agitatsia eşe bujьnsa ojoştorolqan komissialar konferensianьң bьl kyrһətmөһen ytəv bujьnsa nьqьşmalь eş alьp barьrqa tejeştər. VLKSM-dьң Stərletamaq rajon komitetь ergəhendəge propaganda-agitatsja komissiahь (predsedatele iptəş Balabordin) konferensianьң bьl məhim qararьn ytəvgə bojevoj programmahьn bildələne. Konferensianьң qararьn tormoşqa aşьrьv өsөn komsomol ojoşmalarь bөtə komsomolestarđь la initsiativalь, izadi һəm bojevoj eşkə mobilizovat' itergə tejeştər.

voj rəveştə totondo. Komissia clendarь komsomoles һəm jəştərđeң idea-politik kiməldəren kytərev menən ser'joz şөqөllənələr. Hər ber komissia clenь VKP(b) tarixьn өjrənevđə licnьj өlgө kyrһətev menən bergə, propaganda-agitatsia eşen jaqşьrtьvđa komsomoldьң tөvge ojoşmalarьna praktik jarđam kyrһətələr.

Ləkin bөtə daimi komissialar đa eştəren bьlaj ojoştormaqandar əle. VLKSM Yđək Komitetьnьң XI plenumь bulьvqa 4 ajđan artьq vaqьt ytevgə qaramabtan, kyp kenə komissialar organizatsion eştən praktik eşkə kysə alqandarь juq. VLKSM-dьң Dьvan, Bozajaz rajon komitettarь formal' rəveştə komissiaqa aktivtar hajlap alьv menən genə sikləngəndər, ul aktivtь өşkə fajđalanmajđar, konkret porucenielər birməjđər.

VLKSM-dьң Şişmə rajon komitetь ergəhendəge (sekretarь Janbarisova) komissiarđьң eşe qoro lьqьrđavđan, plan tөđөvđən genə tora. Ə, praktik eş kyrənməj. VLKSM-dьң Ždanovski rajon komitetь ergəhendəge propaganda һəm agitatsia komissiahь predsedatele iptəş Semjonova bөgөngө kөngə tiklem yđenең clendarь menən đə tanьşqanь juq.

VLKSM-dьң rajon, qala komitetьnьң jetəksel rabotniktarь komissialarđьң eşe menən nasar jetəkselek itələr. Bjuro ultьrьşьnda komissia predsedatele һəm clendarьnьң otcottarьn tьnlamajđar, ularđan konkret eş talap itməjđər һəm ularđьң eşendəge jeteşheđlektərđe vaqtьnda kyrһətməjđər. Komsomoldьң һər ber jetəksel rabotnigь komissianьң jaqşь eşləve, unьң menən operativ jetəkselek itevgə bəjləngənlegen aqlarqa, komissialar өbtənən jetəkselekte kөsəjtergə, komissialarđьң praktik eşkə başlavđarьn tə'min itergə tejeş. Hər ber komissia komsomoles һəm jəştər massahь menən tьqьđ bəjləneştə bulьrqa tejeş.

Kyptən tygel genə bul'ьp ytkən Başqortostan komsomolьnьң XIV өlkə konferensiahь alda torqan burьstarđь ytəv өsөn kөrəşteң bojevoj programmahьn bildələne. Konferensianьң qararьn tormoşqa aşьrьv өsөn komsomol ojoşmalarь bөtə komsomolestarđь la initsiativalь, izadi һəm bojevoj eşkə mobilizovat' itergə tejeştər.

Xudoznik Şmatov hyrəte.

OKTƏBR ALDЬ SOTSIALISTIK JARЬŞЬ

KOMSOMOLES-JƏŞTƏR BRIGADAHЬNЬN PROIZVODSTVOLAQЬ UNЬŞTARЬ

Işembaj. № 30/20 burovojđь promьslolarđa jaqşь belələr. Bьl — komsomoles-jəştər brigadahь. Unda boravlav masterь bulьp iptəş Muratov eşləj.

Brigada Oktəbr aldь sotsialistik jarьşьnda kyrnəkle unьştarqa өlgəşte — ajlьq plandь (450 metr) 27-se oktəbrđə ytəne, 29-sь oktəbrđə inde zaboj 520 metr jer ytte.

Komsomolestar Oktəbrđeң XXIII jьlьqьna, tьvqan ilgə bylək itep, 670 metr tərənlektəge skvazinanь 4-se nojəbrgə boravlap bөtөrөrgə jəkləmə aldьlar. Komsomoles iptəş Duxnindьң vaxtahь ajrьvsa jaqşь eşləj.

BӨJӨK BAJRAM XӨRMӘTENӘ

Өfө «Pobeda» artelenең komsomolestarь һəm jəştəre Bөjөk bajramdь proizvodstvo өlgəşevđəre menən qarşьlajđar.

Artelđeң kollektivь jьlьq plandь 17-se sentəbrđə yk ytəne. Kollektiv Oktəbr aldь jarьşьna quşьlьp, plandan tьş taqь la 500 meң humьq kiң qullanьv tovarđarь eşləp sьqarьv jəkləmөhen alqajnь. Jəkləmə arttьrьlьp ytəlde— 700 meң humlьq jaqşь sьjfatlь produksia sьqarьldь.

Komsomolestar proizvodstvola staxanovsьl xərəkətte ojoştorovsьlar bulьp hanəlalar. Eş normalarьn sistematik rəveştə arttьrьp ytəjđər. Məsələn, staxanovsь komsomoles Kovakov eş normahьn 150 protsentqa, Muştakov 120 protsentqa, Filipov 125 protsentqa ytəjđər.

K. Sirazieva.

JӨKLƏMƏLƏREN YTƏJĐƏR

Beloret qoros-sьvьq zavodь eşseləre yđđərenең Oktəbr aldь sotsialistik jarьşьnda alqan jəkləmələren namьs menən ytəjđər. 4-se sextьң kollektivь 2 smenalь grafik menən eşləp, ajlьq programmanь өktəbrđeң 26 kөnə esendə 102 protsentqa ytəne. Jarьşьvsьlar arahьnda staxanovka Əmirxanova, Valieva, Mironova, Solonina iptəştər jaqşь kyrһətkestər birələr, ular yđđərenең normalarьn 120 protsentqa arttьrьp ytəjđər.

2-se, 5-se һəm 12-se sextar ajlьq plandarьn srogьnan alda—29-sь oktəbrđə tultьrđьlar. Ular bajramqa juqarь sьjfatlь өbtəmə produksia birəsəktər. (BaşTASS).

HYRƏTTƏ: jađьv maşinalarь eşləvse „KIM" zavodьnьң (Өfө) BASSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьң pocot gramotahь menən nagradlanqan staxanovsьhь iptəş Şumilov.

Ş. Urazbaxtin fotohь.

Staxanovsь eş өlgələre

Stərletamaq maşina-traktor stansiahь komsomol komitetь sekretarь, tokar' iptəş Gnetov yđenең Oktəbr aldь jarьşьnda alqan jəkləmөhen 209 protsentqa, elektromontjor komsomoles Rozenman 289 protsentqa, Pavlov 276 protsentqa ytəjđər. Elektrosvarşcik iptəş Xljostkin eş normahьn sistematik rəveştə arttьrьp ytəj. Ul sentəbr ajьnda 1004 hurn eş xaqь aldь.

Ju. B.

HYRƏTTƏ: jađьv maşinalarь eşləvse „KIM" zavodьnьң (Өfө) BASSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьң pocot gramotahь menən nagradlanqan staxanovsьhь iptəş Işmoratov.

Ş. Urazbaxtin fotohь.

BERENSE JOMƠAQTAR

VLKSM Yđeld Komitetьnьn XI plenumьnan huŋ qala hәm rajon komitettarьnьŋ eşe tamьrьnan yđgәrđe. Bьqa tiklem jәşәp kilevse bylektәr urnьna daimi komissialar tәđeldө.

Bьl komissialarqa teoretik jaqtan әđerlekle hәm initsiativalь komsomolestar, tәzribәle propagandistar, jәştәr hәm komsomolestar arahьnda avtoritet menәn tajđalanьvsь keşelәr hajlanьp alьndьlar.

Ajrьm komissialarđьŋ eş tәzribәlәre komissia clendarьnьŋ đur telәk menәn eşkә başlavđarьn kyrhette. Mibal өsөn Stәrletamaq VLKSM rajon komitetьnьŋ propaganda hәm agitatsia komissiahьn alьrqa mөmkin. Bьl komissia menәn VLKSM rajon komitetь bjuro clenь iptәş Balabordin jetәkselek itә. Komissia clendarьnьŋ kypselege jetәksel eşkә berense tapqьr yrlәtelevse jәştәr. Mәbәlәn, iptәş Petrov (Preobrazenski tulь bulmaqan urta mәktәbeneŋ uqьtьvsьhь), Żeltov (rajnarxozucot inspektorь) h. b.

Komissianьŋ bөtө clendarь la yđđarenenŋ idea-politik kimәldәren kytәrev өbtөndө sistematik rәveştә eşlәjđәr. Iptәş Bogdanov «VKP(b) tarixьnьŋ qьbqasa kursь»n өjrәnevđe tamamlap, xәđer berense istocniktarđь өjrәnev өbtөndө eşlәj. Ul iptәş Leninđeŋ «Xalьq dubtarь» kemdөr ular hәm ular sotsial demokrattarqa qarşь nisek kөrәşәlәr?», «Ber ađьm alqa, ike ađьm artqa» hәm başqa xeđmәttәren өjrөnde. Iptәş Petrov qьbqasa kurstьŋ XII-se glavahьn өjrәnө.

Komissia yđenenŋ praktik eşen komsomoldьŋ tәvge ojoşmalarьnda propaganda eşenenŋ toroşon tikşerev hәm ularqa praktik jarđam kyrhәtevđen başlanь. Har ber komissia clenь ajrьm komsomol ojoşmalarьna berketelde. Ular bьl ojoşmalarđa propaganda eşenenŋ toroşona tulь javaplьlьq alьp baralar. Komissia clendarьnьŋ hәm aktivtarđьŋ eşlagөn eştere turahьnda komissia clendarьnьŋ kaŋoşmalәrendә, jәki rajon komitetьnьŋ bjuro ultьrьşьnda otcottarь tьŋlana, alda eşlәv өsөn konkret juldan kyrhәtelә. Komissia leksialar, konsul'tatsialar hәm iptәştarsә besedalәr ojoştora. Bьl eştәrđe ytkarevđә partia ojoşmalarьnьŋ tәzribәlәre kiŋ qullanьla.

Rajon aktivtarь arahьnda bajtaq iptәştәr «VKP(b) tarixьnьŋ qьbqasa kursь»n өjrәnevđe tamamlanьlar. Mixajlovski tulь bulmaqan urta mәktәbe ergәhendәge komsomol komitetь sekretarь iptәş Tkacov, Budjonnьj ismendәge kolxozdьŋ komsomolestarь—Savel'jev, Stepanov, Afanas'jev, Lenin ismendәge kolxozdan Mojsejev qьbqasa kurstь өjrәnevđe tamamlanьlar. Iptәş Mojsejev xәđer VLKSM rajon komitetьnьŋ ştattan tьş propagandisь bulьp eşlәj. Mariinski spirt zavodь ergәhendәge komsomol komitetьnьŋ sekretarь Savast'janov, «Prosvet» kolxozьnan Danilov, Molotov ismendәge kolxozdan Xasanov iptәştәr «VKP(b) tarixьnьŋ qьbqasa kursь»n өjrәnevđe tamamlav aldьnda toralar.

Komissia clendarь, agitatorđar predpriatie hәm ucrezdenielәrđә, kolxoz hәm sovxozdarđa 26-sь ijyn Ukazь bujьnsa kiŋ aŋlatьv alьp baqala hәm eşselәr turahьnda la ber yk jьlьlьq, ber yk jalqьnlь ьntьlьş menәn jađđь («Bir qulьŋdь», «Tөngө smena», «Şaxtjor» hәm «Ilke avьl», «Tormoş kөrәşe» h. b.)

Ul xalьq-ara xәldәrgә qarata («Sit i qunaqtarь», «Kapital donjahьnda» h. b.), din aqьvьna qarşь («Kyk jьrđarь», «Aq kөzө» h. b.), qatьnqьđđarđьŋ azat itelevө xaqьnda hәm tөrlө bajramdar turahьnda, («Tantanalь bajram» h. b.) yđenenŋ ytker şiqьrđarьn jađđь. Bөta ildә başlanqan qevәtle xәrәkәt, kolxozlaşьv xәrәkәte Mәzit Ojafuri izadьnda kiŋ saqьlьş taba. Bьl tarixi xәrәkәtteŋ başlanqan jьldarьnda uq Ojafuri «Kyŋelle kөndөr» isemle şiqьrьn jađa. Bьl şiqьrđa ul kolxozdьŋ, kolloktiv eştең өbtөnlөgөn qoro hyđđәr menәn genө höjlөmөj, ө şul höđөmtөne sьqarьvqa uqьvsьnь aqrьnlap өderlөj höm krөbliөngө mөrөzөqlөt itө:

Әllө kyp xuzadьq bergө
quşьlьp
Jer hөrөhegeđme berlөşep?
At urnьna traktorđar jegep,
Irken, matur qьrđa gөrlө-
şep?

Kolxozdarđь nьqьtьv, tөrlө maska abtьnda jөşerengөn doşmandarđь faşlav, ularđь juq itev burьsь alqa baba. Höm Mөzit Ojafuri «Kolxoz frontьnda jeŋevselөrgө» isemle şiqьrьn jađa. Kolxozsьlarđь ujav bulьrqa saqьra, kolxoz doşmandarьna xarakteristika birө:

Mikrob tөblө, hidđermөjsө,
Teđelө ul beđđeŋ rөtkө, ti.

Mөzit Ojafuri xeđmөtsөn xalьqtьŋ doşmandarьna, ular nindөj genө bөrkөnsek jabьŋqan bulmahьndar, hөr vaqьt his kileşmөblek nөfrөt höm kyrө almavsьlьq haqlanь.

Qoralь bandalar đa, Rim papahь la, mullahь la, Cemberlen dө, avьl kulagь la, burzuaz milөtselөr đө, berehe lө Mөzit Ojafuriđeŋ oslo perohьna elөkmөj qalmanьlar. Ul ularđьŋ jөđđөren astь, kөldө höm jemerđe.

Mөzit Ojafuri kyp kenө basnөlar đa jađđь.

Bьl basnөlar yđ vaqtьnda xeđmөtsөndөrđe aqartьvđa đur eş kyrhөttelөr höm xәđer đө ularđьŋ өhөmiөte bөtkөn tip bulmaj. Ular bөgөn dө yđenenŋ kөsөn his juqaltmaqan ytker qoral bulьp toralar.

Izadьnьŋ xudozestvo sredstvolarьn M. Ojafuri hөr vaqьt xalьq izadьnan bajьta kilde. Xalьqtьŋ jьrđarьn höm өkiөttөren izadi fajdalanđь. Ojafuri massalarqa barьp jeterlek jөnlө, höjlөşev telendө jađьrqa ьntьldь. Teldө tөvge jьldarđaqь mөdrөsө höm kөnsьqьş өđөbiөte joqontoho abtьnda barlьqqa kilgөn «qөrөbselek» tiđ arala bөtevgө jul ala. Ojafuriđeŋ şiqьrđarь xalьqtьŋ ьsьn telendө jaŋьraj.

Mөzit Ojafuri — hөr vaqьt xeđmөtsөn xalьq menәn bergө bulqan, unьŋ qajqьhьn, şatlьqьn, kөjөnөven, höjөnөven, kөrөşen, jeŋeven, mөxabbөten, nөfrөten yđenenŋ izadьnda masterđarsa kөvđөlөndergөn şaqir. Ul—obşcestvennьj tormoştoŋ iŋ avьr momenttarьnda la tajşanmaqan höm xeđmөtsөn xalьqqa bşanьvьn juqaltmaqan şaqir. Ul asьlda başqort өđөbiөtenenŋ rodanacal'nigь, klassigь. Ul—ьsьn mөqnөhe menәn xalьq şaqirь!

Әkrөm Vөli.

PIONER OTRƏDTARЬNЬŊ EŞEN ARTABAN JAQŞЬRTAJЬQ

53-sө urta mөktөptө (Өfө) otrөd sovetьna hәm zveno vozatьjđarьna iŋ aktiv balalar hajlanđь. Mөktөptө bөtөhe 16 otrөd ojoştoroldo. Ber nisө tapqьr pioner vozatьjđarьnьŋ seminarđarь uđqarьldь. Hajlavđarqa ađ qьna vaqьti ytevgө qaramabtan, xәđer eştең höđөmtөhen kyrergө lө mөmkin.

Dombrovskaja Alө VI «B» klasьnda otrөd sovetь predsedatele bulьp eşlөj. Ul zveno jьjьlьştarьn jaqşь uđqara, unda pionerđarđьŋ dissiplinahьn, ularđьŋ dөrestәn өlgөşevđөren tikşerө. Alө dөrestәn өlgөşmөvse'ergө dөrestәn huŋ jөki өjđөrenө barьp iptәştөrsө jarđam itө. Şuqa kyrө balalar unь jaratalar.

V «B» klasьndaqь 17 pionerđьŋ 3-hө dөrestәn өlgөşmөj. Slavinskaja Marusanьŋ 3 «nasar» bildөhe bar, Galdina Tasө botanika höm tarixtan өlgөşmөj, Antьjşeva Zoja 2 «nasar» bildөhe ajđь. Otrөd sovetь predsedatele Suntsova otrөd sborь ojoştorop өlgөşmөvđeŋ sөbөptөren belgөs, ularqa iptәştөrsө jarđam ojoştorđo.

Xәđer klastarđa Oktөbr Sotsialistik revolytsiahьnьŋ XXIII jьlьqьna өđerlek kiŋ rөvetşө jөjelderelde. Bajramqa qarata stena gazetahь sьqarьla, postanovka höm başqa xudozestvolь yđeşmөkөr nomerđar өđerlөnө.

Klass jetөkselөre lө vozatьjđarđьŋ eştөrenө đur jarđam itөlөr. IV «A» klasь uqьtьvsьhь Lydmila Mixajlovna Şaşina pioner otrөdь menәn yđe jetөkselek itө.

Aktivtar menәn bergө, Vitө Usьjrkov höm K. Gudoreva kevek yđ eşenө halqьn qaravsь vozatьjđar đa bar. Vitө 14 jөştө bulqanlьqtan yđen pioner jөşenәn ytkanmen, tip itөplөj.

Mөktөptө pionerđar bylmөhenenŋ bulmavь pioner otrөdtarьnьŋ eşen jaqşьrtьvqa đur qomasavlьq jahaj. Mөktөp direksiahь ularqa tulь şarttar tьvđьrьrqa tejeş.

N. K.

Saŋqь seksiahь eşkə başlanь

Өfө Kreking-zavod höm tөđөlөştө eşlөvse fizkul'turniktar qьşqь sport sezonьn tulь өđerlek menөn qarşьlanьlar.

27-se oktөbrđь berense bulьp saŋqь seksiahь eşkө başlanь. Berense zanatlө 28 keşe qatnaştь. Bьnda ular saŋqь menәn urьnda torop *borolovđь, tajaqhьđ dөrөb* jөrөvđe өjrөndelөr.

Dekabrđө berense saŋqь jarьşь ytkarev bildөlөnө. N. K.

FERMA QЬŞQA ƏDER

Qьrmьbqalь rajonь «Oktөbr» kolxozьnьŋ hөtsөlөk höm harьqsьlьq fermahьnda 180 başqa jaqьn malibөplөnө. Bьl maldar jьlь torlaqtar höm qьşqa jeterlek ađьq menәn tulьhьnsa tө'min itөldelөr.

«Qьđьl tuqaj» kolxozьnda *la maldar* өsөn standart, jьlь torlaqtar buldьrьldь. Bularđan başqa izolөtor höm tavьq ojalarь eşlөnde. Ferma ađьq *menәn* tө'min itelde. 46 tonna silos өderlөnde. V. Murzin.

M. OJAFURI—XALЬQ ŞAOIRЬ

(Ađaqь, başь 116 handa)

Qьđьl Armianьŋ ojoştoroloqan jьldarьnda nindөj đө bulha berđөm höm zakonlaştьrьlqan tantanalь vaqьđa—prisaga bulmaj. Fronttarqa kitkөn saqta hөr ber cast' yđensө, stixijno, massalarđьŋ patriotik tojqolarь әjteve abtьnda, qьđьl ant—prisaga qabul itөlөr. Mөzit Ojafuri yđe turanan-tura Qьđьl Armia safьnda bulmaha la, massalarđьŋ bьl mөqөddөs tojqolarьn đur masterlьq menәn izadьnda saqьldьra. Ul yđenө ber tөrlө şiqьr—prisaga jađa. Bьl şiqьr «Ojahed» (Qьđьl qaharman avьđьnan) idea toranlege höm xudozestvo başqarьlьşь menәn ib kitkes juqarьlьqla torqan өbөr.

Qьđьl Armianь, tьvqan ilde haqlav eşen Mөzit Ojafuri qөmөrөnөŋ huŋqь kөndөrenө tiklem onotmaj («Tatar jegetenө», «Qart batьr teloge», «Qьđьl Armia», «Qьđьl Ojөskөrđөr jьrь», «At» h. b.).

Oşo jьldarđa M. Ojafuri yđeneŋ eşselөr sьjnьna laqь la jaqьnьraq kileven asьq kyrhөtkөn programma—şiqьrьn—danlь «Bir qulьŋdь»nь jađa. Bьl jьldar M. Ojafuri izadьnda đur boroloş jьldarь bulьp toralar.

1922 jьlda Mөzit Ojafuri «Tөnbih» (sjezd vәkildөre qolaqьna) isemle şiqьrьn jađa. Bьl şiqьrđa ul xeđmөtsөn xalьqtьŋ hajlanqan vәkildөre (delegattarь), ularđь hajlaqan xalьqtьŋ interestarьn onotmabqa tejeşleklөre, xalьqqa ьsьn kyŋeldөn xeđmөt itergө tejeşlektөre turahьnda höjlөj.

Meŋdөrsө jөn hiŋө eş tapşьrqan,
Ul eştөrđe vaq tip ujlama!
Jarlь, eşselөrdeŋ telөktөre
Maqsattarь menәn ujnama!

Bьl juldar un higed jьldan huŋ đa kisө genө, xeđmөtsөndөr Sovettarь deputattarьna qarata өjtelgөn kevek jaŋьraj. Sөnki ular, şaqir—xalьq şaqirь tarafьnan өjtelgөn juldar.

Mөzit Ojafuri hөr vaqьt xeđmөtsөn xalьqtьŋ, Sovettar ilenenŋ interestarь menәn jaşөne. Ul avьl turahьnda la, qala hөm eşselөr turahьnda la ber yk jьlьlьq, ber yk jalqьnlь ьntьlьş menәn jađđь («Bir qulьŋdь», «Tөngө smena», «Şaxtjor» hөm «Ilke avьl», «Tormoş kөrөşe» h. b.)

Ul xalьq-ara xөldөrgө qarata («Sit i qunaqtarь», «Kapital donjahьnda» h. b.), din aqьvьna qarşь («Kyk jьrđarь», «Aq kөzө» h. b.), qatьnqьđđarđьŋ azat itelevө xaqьnda hөm tөrlө bajramdar turahьnda, («Tantanalь bajram» h. b.) yđenenŋ ytker şiqьrđarьn jađđь. Bөta ildө başlanqan qevөtle xөrөkөt, kolxozlaşьv xөrөkөte Mөzit Ojafuri izadьnda kiŋ saqьlьş taba. Bьl tarixi xөrөkөtteŋ başlanqan jьldarьnda uq Ojafuri «Kyŋelle kөndөr» isemle şiqьrьn jađa. Bьl şiqьrđa ul kolxozdьŋ, kolloktiv eştең өbtөnlөgөn qoro hyđđөr menөn genө höjlөmөj, ө şul höđөmtөne sьqarьvqa uqьvsьnь aqrьnlap өderlөj höm krөbliөngө mөrөzөqlөt itө:

Әllө kyp xuzadьq bergө
quşьlьp
Jer hөrөhegeđme berlөşep?
At urnьna traktorđar jegep,
Irken, matur qьrđa gөrlө-
şep?

Kolxozdarđь nьqьtьv, tөrlө maska abtьnda jөşerengөn doşmandarđь faşlav, ularđь juq itev burьsь alqa baba. Höm Mөzit Ojafuri «Kolxoz frontьnda jeŋevselөrgө» isemle şiqьrьn jađa. Kolxozsьlarđь ujav bulьrqa saqьra, kolxoz doşmandarьna xarakteristika birө:

Mikrob tөblө, hidđermөjsө,
Teđelө ul beđđeŋ rөtkө, ti.

Mөzit Ojafuri xeđmөtsөn xalьqtьŋ doşmandarьna, ular nindөj genө bөrkөnsek jabьŋqan bulmahьndar, hөr vaqьt his kileşmөblek nөfrөt höm kyrө almavsьlьq haqlanь.

Qoralь bandalar đa, Rim papahь la, mullahь la, Cemberlen dө, avьl kulagь la, burzuaz milөtselөr đө, berehe lө Mөzit Ojafuriđeŋ oslo perohьna elөkmөj qalmanьlar. Ul ularđьŋ jөđđөren astь, kөldө höm jemerđe.

Mөzit Ojafuri kyp kenө basnөlar đa jađđь.

Bьl basnөlar yđ vaqtьnda xeđmөtsөndөrđe aqartьvđa đur eş kyrhөttelөr höm xөđer đө ularđьŋ өhөmiөte bөtkөn tip bulmaj. Ular bөgөn dө yđeneŋ kөsөn his juqaltmaqan ytker qoral bulьp toralar.

Izadьnьŋ xudozestvo sredstvolarьn M. Ojafuri hөr vaqьt xalьq izadьnan bajьta kilde. Xalьqtьŋ jьrđarьn höm өkiөttөren izadi fajdalanđь. Ojafuri massalarqa barьp jeterlek jөnlө, höjlөşev telendө jađьrqa ьntьldь. Teldө tөvge jьldarđaqь mөdrөsө höm kөnsьqьş өđөbiөte joqontoho abtьnda barlьqqa kilgөn «qөrөbselek» tiđ arala bөtevgө jul ala. Ojafuriđeŋ şiqьrđarь xalьqtьŋ ьsьn telendө jaŋьraj.

Mөzit Ojafuri — hөr vaqьt xeđmөtsөn xalьq menәn bergө bulqan, unьŋ qajqьhьn, şatlьqьn, kөjөnөven, höjөnөven, kөrөşen, jeŋeven, mөxabbөten, nөfrөten yđeneŋ izadьnda masterđarsa kөvđөlөndergөn şaqir. Ul—obşcestvennьj tormoştoŋ iŋ avьr momenttarьnda la tajşanmaqan höm xeđmөtsөn xalьqqa bşanьvьn juqaltmaqan şaqir. Ul asьlda başqort өđөbiөtenenŋ rodanacal'nigь, klassigь. Ul—ьsьn mөqnөhe menәn xalьq şaqirь!

Әkrөm Vөli.

Vaqьtlь redaktor:
X. BƏSIROV
Врид. редактора:
X. БАШИРОВ.

П 2555. Редакция адресы: Өfө калаһы, Володарский урамы № 2. Телефон № 87—15 „Октябрь матбасы" типографияһы

1940 йыл
12 ноябрь
шишәмбе
№ 118 (1481)
Айрым һаны
10 тин

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе" Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

ВЛКСМ-дың
Башкортостан
Өлкә һәм Өфө
кала
комитеттары
органы.

SOVET VLASЬNЬNЬ JEGERME ӨS JЬLЬ

1940 jьldьң 6-sь nojәbrendә Dur teatrđa bulqan tantanalь ultьrьşta iptәş M. I. KALININ dokladь

Iptәştәr, sovet vlasьnьң jәşәvenең jegerme өsөnsө jьlь SSR Sojuzь tarixьnda kyrnekle urьn alasaq. Ul — sotsialistik tөđөlөştә lә, şulaj uq tьşqь politika өlkәhendә lә bik đur uŋьştar jьlь.

Bьl jьldьң başьnda promьjşlennost' i proizvodstvo plandarьn ytәvđә ser'joz qьjьnlьqtarqa osoraŋь. Min bedđeŋ ybeşebed arqahьnda kilep sьqqan qәđәttәge qьjьnlьqtarđь tygel, bәlki ul vaqьtta barlьqqa kilgәn xalьq-ara obstanovka menәn bәjlәngәn qьjьnlьqtarđь kyđđa totam. Bьl qьjьnlьqtar heđgә aŋlatьp tormajьnsa la aŋlaşьla.

Şuqa qaramatьtan, 1940 jьlqь plandьŋ, xatta haqlьq menәn genә ibәplәgәndә lә, 13,6 milliard hum ybeş menәn, jәqni 1939 jьlqь menәn saqьştьrqanda 11 protsentqa arttьrьp ytәleve kөtөlә. Bьnda Ukrainanьң hәm Belorussianьң kөnbajьş өlkәlәrenең hәm jaŋь sovet respublikalarьnьң promьjşlennosь inmәj, әlbittә.

Bьjьl bedđә metallurgia hәm kymer promьjşlennosь eşendә lә, bildәle quđqalьştar bar. Metall iretev hәm taş kymer sьqarьv tajpьlьşhьđ ybә.

Mәbәlәn, taş kymer sьqarьv ytkәn jьldьŋ tejeşle ajđarь menөn saqьştьrqanda tybәndәgesә tәşkil itte:

Ijyl 112 protsent
Avqust 114,3 protsent
Sentәbr 116 protsent

Tөblө metallurgia bajtaq uŋьştarqa ireşte.

Iptәştәr, bьl jьldьŋ ikense jartьhьnda bedđeŋ avьr industriabьđđьŋ barlьq tarmaqtarьnda qөmymөn bajtaq ybeş kyrenә.

Jeŋel promьjşlennost' qәnәqәtlәnerlek eşlәne.

Kyp handaqь jaŋь tөđөlөştәrđәn min inde eşlәj başlav osorona ingәn ike tөđөlөştө genә kyrhәtep ytergә telәjem.

Berensehe — 110 meŋ kilovatt kөslө Uglic gidrostansiahь. Ul, Volxovstrojđan ike tapqьr өbtөn torha la, skromnьj qьna eşkә jebәrelә. Bьl stansia Yđәk rajondьŋ, ajrьm alqanda,—Mәskәvđeŋ energetika xuzalьqьna ser'joz vklad bulьp torasaq, hәm Ivan'kovski plotinanan tybәngә taban ike jөđ kilometrqa Volganьŋ tәrәnlegen arttьrasaq.

Ikensehe — Yzbәkstandaqь Circik gidrostansiahь, unьŋ berense siratьnьŋ qevәte 43 meŋ kilovatt. Bьl stansia bazahьnda azot zavođь tөđөldө, ul azotь hьvđaŋ hәm havanan tabasaq. Şunьŋ menәn Urta Aziala-qь sovet respublikalarьnьŋ mamьq, babьvđarь, өsөn aş-lama problemahь bajtaq dәrәjәlә xәl itelә, ә transport ularđь taşьvđan qotola.

Bedđeŋ timer jul transportь eşte başqara aldь hәm qәđәttәn tьş zadanielәrđe uŋьşlь ytәne.

1940 jьl vegetatsia şarttarь bujьnsa bik kaprizlь bulha la, әvьl xuzalьqьnьŋ da qađanьştarь ađ tygel.

Jađ kөnө halqьndarđьŋ ođaqqa huđьlьvь sәsevđe siktәn tьş qьbqa sroktarđa ytkәrevđe talap itte. Bedđeŋ kolxoz krәbtiәndәrebed bьl burьstь qәnәqәtlәnerlek başqara aldьlar.

Tup-tura әjtergә kәrәk, sotsialistik avьl xuzalьqь xәđerge texnika menәn tә'min itelmәgәn bulha, tәbiqәtteŋ kaprizdarьn jeŋep bulmaqan bulьr ine. Hәm hөđөmtө kyrenep tora: bьjьl bedđә jaqşь urozaj alьndь. Bөrtөklө aşlьqtarđьŋ valovoj sborь 7 milliard botqa jaqьn.

Avьl xuzalьqьnьŋ uŋьştarь avьl xuzalьqь kyrgәđmәhe tarafьnan asьq illystratsialanalar, kyrgәđmә bьjьl taqь la massovьjьraq buldь, kolxoz proizvodstvohьnьŋ kyp handaqь tarmaqtarьn taqь la kiŋerәk kyrhәtte.

Әgәr đә ytkәn jьl qatnaşьvsьlar 196.743 bulqan bulha, bьjьl ularđьŋ hanь 327.566 qa tiklem ybte. Ular arahьnda 348 MTS, 19.730 kolxoz, 951 sovxoz, 15.118 kolxoz malsьlьq fermahь bar, avьl xuzalьqь aldьnqьlarьnan 286.994 keşe buldь.

1939 jьlqь kyrgәđmәlә 45 rajon qatnaşqan bulha, Glavvьjstavkomqa bьjьl 252 rajondь rablarqa tura kilde.

Bөrtөklө aşlьq, malsьlьq bujьnsa bildәlәngәn kyrhәtkestөrđe 3 jьl bujьna arttьrьp ytәgәn hәm gosudarstvo aldьnda yđđәrenең jөklәmәlәren srogьnan alda ytәgәn bөtөn ber krajđarđьŋ hәm өlkәlәrđeŋ berense bulьp kyrgәđmәlә qatnaşьv faktь taqь la әhәmiәtlerәk.

Ajrьm өlkәlәr hәm krajđar tarafьnan avьl xuzalьqьnda ireşelgәn uŋьşlьqtar turahьnda tybәndәge mәqlymәttәr đә hөjlәjđәr.

1940 jьlqь kyrgәđmәlә Krasnodar krajь bujьnsa hәr ber biş MTS-tьŋ berehe, Ordzonikidze krajь bujьnsa hәr ber өs kolxozdьŋ berehe kyrgәđmәlә qatnaştьlar, Zaporoz'je өlkәhendәge avьl xuzalьqь arteldәrenең jartьhь tip әjterlek kyrgәđmәlә qatnaştь.

Bьl jьldьŋ kyrgәđmәhen kolxoz proizvodstvohьnьŋ menđersә jaŋь staxanovsьlarьnьŋ, talantlь organizatorđa-

★ ★ ★

rьnьŋ eştere hәm qađanьştarь maturlap torđolar. Ular tarafьnan alьnqan rekordlь urozajđar, jәş maldarđьŋ ylsәve hәm hьjьrđarđьŋ hөt bireve artьv 1939 jьlqь pavil'ondarđa kyrhәtelgәndәrđәn kyp aşьp kiltelәr.

Kөnbajьş Jevropala, bьnьŋ kirehensә, bьl jьldьŋ tәbiqөt kaprizdarь, şulaj uq huqьş, urozajđь kyp kenә kәmettelәr. Hәm unda xalьqtь tujđьrьv burьsь iŋ ser'joz problemalarđьŋ berehe bulьp tora.

Lәkin Jevropanьŋ huqьşta qatnaşmaj torqan ildәrendә lә igen uŋmanь.

Promьjşlennostьŋ taqь la tiđerәk temptar menәn ybeve өsөn sovet xөkymәte bьjьl kyp kenә ajrьm saralar kyrđe.

Mәbәlәn, SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ 1940 jьl, 26-sь ijyn Ukazь bujьnsa 8 sөqөtlek eş kөnө hәm altь kөnlөk urnьna jete kөnlөk ađna inderelde, predpriatielәrđәn hәm ucrezdenielәrđәn yđ beldektore menәn kitev tьjьldь h. b.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ 1940 jьl, 10-sь ijyl Ukazь bujьnsa, nasar sьjfatlь hәm komplekthьđ produksia sьqarqan өsөn jazalar bildәlәnde.

Iptәştәr, bьl Ukazdarđьŋ barьhь la ber genә maqsattь — proizvodstvola tulь tәrtip urьnlaştьrьv, unьŋ planlь roveştә ybevenә ireşev maqsatьn kyđatkonlege heđđeŋ hәr beregeđgә aŋlajьşlь bulьrqa tejeş. Bьnan başqa bedđeŋ promьjşlennosьbьđ alqa kitә almaj hәm tiđ ybә almaj. Әgәr đә xәđerge xalьq-ara obstanovkanь iqtibarqa alqanda, bьl Ukazdarđьŋ kәrәklege hәm maqsatqa jaraşlьlьqь bigerөk tә asьq kyrener.

Huŋqь kөndөrđә 9 konstruktor nagradlandь, ularqa Sotsialistik Xeđmәt Gerojь tigәn isem birelde. Bьl faktьŋ, iptәştәr, bik đur әhәmiәte bar. Ul bedđeŋ ilebedđә konstruktorlьq fekereneŋ qajәt dәrәjәlә yьkәnlege turahьndaj hөjlәj. Hәm bьna xәđer bedgә konstruktorlьq fekereneŋ bьl qađanьştarьn jaqşь sьjfatlь izdelielәr menәn berketergә kәrәk.

Gosudarstvo xeđmәt rezervtarь buldьrьv sovet xөkymәtenең đur saralarь ibәbenә inә, bьnьŋ menәn sotsialistik tөđөlөştөŋ iŋ әhamiәtle problemalarьnan berehe xәl itelә.

Kapitalistik ildәrđә xeđmәt rezervtarь buldьrьv turahьnda ujlarqa tura kilmәj. Unda eşheđđәr massahь jөđөndә xeđmәtteŋ qajәt đur rezerv armiahь daimi rәveştә bulьp tora. Ođaqqa huđьlqan krizistar uŋajь menәn, huŋqь jegerme jьl esendә bьl armia taqь la kyberәk ybte.

Şuqa kyrә, kapitalistik ildәrđә xeđmәt rezervtarь buldьrьv turahьnda tygel, bәlki eşheđđәrđeŋ gәrsә keskәj genә өlөşөn genә bulha la fajđalanьv, ularqa berәr tөrlө eş birev turahьnda ujlarqa tura kilә. Eşheđđәr armiahь — kapitalizm donjahь өsөn kyŋelhed, bik qurqьnsьlь, tiđ toqanьvsan material.

Şunь la әjtergә kәrәk, kapitalistik ildәrđә, eşheđlek bula torop ta, xәđerge vaqьtta kvalifikatsialь eşse kөstөre rezervtarь menәn eş nasar tora. Mәbәlәn, kapitalizmdьŋ klassik ile bulqan Angliala juqarь kvalifikatsialь eşselәr jeteşmәve asьq kyrenep tora. Kapitalistar bьl altьn fondtь krizis jьldarьnda ujlamajьnsa әrәmşәrәm itep bөtөrđөlәr.

Sovettar Sojuzьnda eşheđlek kyptan bөtөrөldө. Sotsialistik promьjşlennost' tiđlek menәn ybә. Qalalarđa eşse köstөre rezervь bөttө, ә avьldan eşse köstөre kilev kөmene.

Revolytsiaqa tiklem, bөlgөnlөkkө tөşkөn krәbtiәndәr jьl hajьn milliondarsa keşelәrđe birәlәr ine, ular eş eđlәp qalalarqa kilәlәr ine. Xәđer kolxoz krәbtiәndөrenә, xatta ađ qьna namьtlь eşlәgәndә lә, moxtazlьqhьđ jәşev tә'min itelgәn. Şuqa kyrә kolxoz avьlь promьjşlennost' өsөn kөrәkle eşse köstөren stixia rәveşendә birmәj inde.

Bedđeŋ promьjşlennost' hәm avьl xuzalьqь sotsialistik nigeđđәrđә, plan nigeđđәrendә ybә. Bedđe gosudarstvo barlьq materiał fondtarđь hәm aqsalarđь idara itә, ul proizvodstvo sredstvolarьn hәm finanstarđь planlaştьra.

Lәkin proizvodstvonьŋ tөp, xәl itkes sostav, өlөştөrenөn berehe i bulьp torovsь eşse köstөren planlaştьrьv bedđә әle jeterlek dәrәjәlә tormoşqa aşьrьlmanь. Әgәr đә proizvodstvonьŋ barlьq elementtarь la bar, ә eşse köstөre juq ikәn, ul saqta ber nindәj đә proizvodstvo kilep sьqmajasaq, eşse köstөrenөn başqa proizvodstvonьŋ barlьq elementtarь ylek xәlendә qalasaqtar.

Kvalifikatsialь eşselәrđeŋ jeteşmәve, bigerөk tә avьr industria tarmaqtarьnda jeteşmәve, bedđeŋ artaban alqa barьvьbьđqa qomasav jahap kilde. Bьnь ibәpkә alьp, sovet xөkymәte xeđmәt rezervtarь buldьrьvqa, sotsialistik promьjşlennostqa jeteşmәgәn eşse köstөren, ojoşqan rәveştә әđerlәvgә totondo. SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ gosudarstvo xeđmәt rezervtarь buldьrьv turahьndaqь Ukazьn tormoşqa aşьrьv, jәqni hөnәrselek ucilişcelәrendә hәm fabrika-zavod eşenә өjrәtev mөktәptөrendә gosudarstvo ibәbenә kvalifikatsialь eşselәr әđerlәv promьjşlennosьbьđđьŋ artaban ber tuqtavhьđ ybeven tә'min iter.

Şunьhь xarakterlь, sit il gazetalarьnьŋ berehendә,—bөtө burzuaz matbuqattaqь kevek yk, unda la sovet vlasьnьŋ barlьq saralarьna bik yk jaqşь qaramajđar, sovet vlasь tarafьnan eşlәnә torqandьŋ bөtөhen đә jamanlarqa tьrьşalar,—bьl gazetala, bьl saranь tormoşqa aşьrqan vaqьtta Sovettar Sojuzь promьjşlennost' өlkahendә berense klasьlь il bulьr, tip jađđьlar. Bьndaj nәmәlәrđe bed ydebedđeŋ doşmandarьbьđđan jьş işetmәjbed.

Gosudarstvo xeđmәt rezervtarь buldьrьvqa barlьq juldar menәn jarđam itev—bedđeŋ partia, profsojuz, komsomol hәm xuzalьq ojoşmalarьbьđđьŋ burьsь.

Iptәştәr, bьl jьl esendә bulqan tьşqь vaqiqalarđьŋ bedđeŋ ekonomikabьđqa la joqontoho bulqanlьqьn min heđgә әjttem inde. Ularqa nisek joqonto jahamaj qalьrqa! Ytkәn jьldьŋ berense dekabrenәn Finlandia menәn huqьş başlanqanlьqьn itkә

(Ađaqь 2-se bittә)

IPTƏŞ M.I. KALININ DOKLADЬNЬN DAVAMЬ

(Başь 1-se bittə)

alьv da jetə, ul beďďən bildəle dərəzələ kəs halьvďь talap itte.

Heď belgheged, bьnda təbiqət kəstəre totaşь menən sovet qəskərďərenə qarşь ine. Ytep sьqa almaьlьq urmandar, haďlьqtar, tərən qarďar, bətə kampania davamьnda tip əjterlek, 40 gradus dərəzəhendə torqan hьvьqtar beďďen xərbi texnikabьďďь tulьhьnsa qullanьvqa qomasav jahanьlar.

Ləkin sovet qəskərďəre ular əsen asьlda totqarlьqtar juq ikənlegen kyrhəttelər. 3 ajďan hun Finləndia Sovettar Sojuzь tarafьnan təqdim itelgən şarttarda jaraşьvqa qul qujьrqa tejeş buldь.

Bьl huqьş yďenen letopisesьn tapqanь juq əle. Ham beďďə əle beďďen castarebeďďen həm ajrьm keşelərebeďďen fin kampaniahь osoronda kyrhətkən ib kitkes, siktən tьş geroik eştəre turahьnda qəmyman bik aď jaďьlqan.

Hatlьq burzuaz matbuqat Qьďьl Armiaqa jala jaqtь. Ləkin, aďaq siktə, kyp kenə xəbərselər Qьďьl Armianь jamanatlь itev əsən yďďərenen jalqan korrespondentsialar birgənlektəren şul uq burzuaz matbuqatta jaďьp sьqьrqa tejeş buldьlar.

Min ujlajьm, beďďen xərbi vedomstvobьď bьl huqьştьn ьsьn kartinahьn matbuqatta jaŋьrtьrqa tьrьşьr.

Fin kampaniahь əsən kyp qəskəri castər, undarsa men bojestar, komandirďar, politrabotniktar həm unьn başqa qatnaşьvsьlarь ordendar, medaldər həm başqa otlicie bildələre menən nagradlandьlar. Nagradaqa lajьqlьlar ylsəp bətərgəhəď kyp, əlbittə. Bьnь ordendar alqan vaqьttarьnda nagradlanьvsьlar yďďəre kyrhəttelər. 405 keşegə Sovettar Sojuzь Gerojь tigən isem birelde. Ə bьl—beďďə siktən tьş ďur batьrlьqtar əsən birelə torqan iŋ juqarь nagralda.

Bьl sirďar inde yďďəre genə lə beďďen Qьďьl Armiabьďďьn batьrlьqь həm gerojlьqь turahьnda həjləjďər. Timək, beďďə Qьďьl Armiaqa ьsьn məqnəhe menən bətə xalьq arahьnda bulqan məxəbbət. kyrəhegeď, xalьq aldьnďa tulьhьnsa aqlandь.

Iptəştər, bьjьl əs respublikanьn: Estonianьn, Latvianьn həm Litvanьn beďgə quşьlьvь ibəbenə Sovettar Sojuzьnьn territoriahь həm xalьqtan hanь bajtaq yьte.

Bьl quşьlьv bik xarakterlь. Min yďem tarixta bьqa oqşaşlь mibaldarďь belməjem.

Estoniala, Latviala həm Litvala kapitalistik klikalar jegerme jьl xəkəm hərďələr. Ular, yďďərenen xalьqtarьnda Sovettar Sojuzьna doşmanlьq tьvďьrьrqa tьrьşьp, jegerme jьl bujьnsa agitatsia alьp barďьlar. Həm şulaj bulha la ular bьl xalьqtarďьn Sovettar Sojuzьna bulqan tərən simpatia xistəren hynderə almanьlar.

Faktta xalьqta tajanьsь bulmaqan ellekke Estonia, Latvia həm Litva xəkymət-təre urьndь xalьq. xəkymət-tərenə birergə tejeş buldьlar. Ə bьl xəkymət-tər, yď xalьq-tarьnьn teləktəren ytəp, SSSR-qa quşьvďь horap sovet xəkymətenə mərəzəqat ittelər. Adaqqь həďəmtə şundaj: bəgən Estonia, Latvia həm Litva bəjək Sovettar Sojuzьnьn tulь xoquqlь respublikalarь bulьp toralar.

Bьna heďgə bьl ildərďəge xalьqtarďьn Sovettar Sojuzьna bulqan tərən simpatia xistərenen konkret kəvďəlaneşe.

Bьjьl ďur tarixi qəďelheďlek təďətelde — Bessarabia Sovettar Sojuzь menən jaŋьnan berləşterelde.

Rumьjn bojarďarьnьn həm kapitalistarьnьn bətə məkerlelegen xətergə teşərergə kərək. Ytkən bətə donja huqьşь vaqtьnda Rossia Rumьjnianьn sojuznigь ine. Rus qəskərďəre rumьjn frontьnda huqьştьlar, rumьjnďarь Germania qəskərďərenən haqlanьlar. Ə bьna inde beďďə vlasqa eşselər həm krəbtiandər kilgəs, rumьjn bojarďarь həm kapitalistarь, beďďen vaqьtlь xərbi jomoşaqlьqьbьďďan fajďalanьp, beďďen territoriabьďďьn ber ələşən babьp aldьlar.

Xəďer bed Bessarabianь həm ukrainestar jəşəj torqan Tənjaq Bukovinanь kire qajtarďьq. Bessarabialьlarďьn həm Tənjaq Bukovina ukrainestarьnьn Sovettar Sojuzьna nindəj şatlьq menən quşьlqanlьqtarьn həjləp torov artьq eş. Bьnь beďďen Qьďьl Armia castəre bik jaqşь xis ittelər, ular bьl territorialardьn xalqь tarafьnan şatlьq menən qarşь alьndьlar.

Şulaj itep, iptəştər, bьl jьl esendə Sovettar Sojuzьna jegerme əs millionqa jaqьn xalьq quşьldь. Ular əle janь qьna quşьldьlar, ləkin ular ibke sovet territorialarь kevek kyrenələr. Ular, Qьďьl Armiala xeďmət itev kevek pocotlь xoquqtь alьvďan başlap, sovet graždandarьnьn barlьq xoquqtarьn aldьlar. Ə Estonia, Latvia həm Litva armialarь totaşь menən Qьďьl Armia sostavьna quşьldьlar. Həm bьl fakt yďe genə lə, Sovettar Sojuzь xalьqtarьnьn ьsьn tьvqanlьqь ni tiklem ďur, ni tiklem nьq ikənlegen kyrhətə. Tarixta şuqa oqşaşlь mibaldь berďe genə bulha la tabьqьď!

Iptəştər, xəďer Jevropanьn bəjək, jetəkse derzavalarь arahьnda huqьş bara həm Alьď Kənsьqьşla inde dyrtense jьl huqьş davam itə. Timək, bətə donja tip əjterlek huqьş xəlendə tora. Dur gosudarstvolarďan faktta tik ber Sovettar Sojuzь qьna, nьqlь nejtralitet haqlap, huqьştan sittə tora.

Şul tiklem ďur huqьş, əlbittə, nejtral' ildərgə lə qaqьlmaj qala almaj, əjtəjek, gərsə tьşqь savďaqa, his juqьnda, diŋgeď savďahьna bulha la bajtaq qomasav jahala. Lakin şulaj bulha la, bətə donja tip əjterlek şundaj huqьş menən solqanьp alьnqan ber vaqьtta, unan ber sittə bulьv—ul, bik ďur bəxet.

Min bьndaj xəlden yďenan-yďe bulmavьn əjtergə tejeşmen. Ul—beďďen eske qaďanьştarьbьďďьn həm beďďen tьşqь politikabьďďьn uŋьşlьqtarьnьn həďəmtəhe. Ul—beďďen jetəkselegebeďďen eş həďəmtəhe.

Ə xuzalьq, tьşqь politik, xərbi jetəkselek iptəş Stalin dьqь **(ovatsiaqa kyskən kəslə alqьştar).** Şulaj itep, bьlar bətəhe lə Stalin jetəkselegenen həďəmtəhe, eşe.

Iptəştər, barlьqqa kilgən xalьq-ara obstanovka beďgə, jəjelə barqan vaqiqalarďь iqtibarhьď kyďətevselər, tьnьs qьna qarap torovsьlar bulьv xoquqьn birməj. Bьl obstanovka hər ber sovet graždanьna javaplь burьstar jəkmətə.

Sovettar Sojuzь—donjala berďən-ber sotsialistik gosudarstvo ul. Xeďmətsəndərďen bətə tarixta berense bulьp yďďərenen ьsьn vatanь bar.

Sotsialistik vatan—ul nindəj bəjək hyď! Həm yďenden sotsialistik vatanьna xeďmət itev, hyď menən tygel, eş menən xeďmət itev burьsьnan da juqarьraq, jaqşьraq həm izgerək burьs juq.

Beďďen berense həm iŋtəp burьsьbьď ul, sotsialistik gosudarstvonьn xuzalьq həm oborona qevəten taqь la nьqьtьv.

Esse, kolxoznik, xeďmətkər, inzener, artist, jaďьvsь, qalim—hər ber sovet keşehe sotsialistik vatanьbьďďьn taqь la kyberək saskə atьvьn ta'min itev əsən, unьn qevəten taqь la juqarьraq kytərev əsən yďenen eş əlkəhendə yďenen bətə energiahьn həm ixtiarьn, yďenen bətə hələtlektəren həm kəsən birergə tejeş.

Bьna bьl—beďďen Sojuzьbьďďaqь xalьqtarďьn xalьqara proletariat aldьnda yďenen burьsьn ytəv bulasaq ta. Bьl—kommunizm əsən ьsьn kərəş bulasaq ta.

Kommunizm əsən alьp barьla torqan bьl kərəştə beďgə kommunistik partia, iptəş Stalin jetəkselek itə. Həm nəgən, sovet vlasь bajramь kənəndə, Bəjək Oktəbr Sotsialistik revolytsiahьnьn jegerme əs jьlьqь! kənəndə, yďebeďden kərəşebeďgə jomqaq jahaqan xəldə, bed yďebeďden julbaşsьbьďďь—bəjək Stalindь tərən xis menən, bətə kyŋelebeďďən qotlajbьď. **(Kəslə ovatsia).**

Jəşəhen Bəjək Oktəbr Sotsialistik revolytsiahьnьn XXIII jьlьqь! **(Alqьştar).**

Jəşəhen bəjək sovet xalqь! **(Alqьştar).**

Jəşəhen Bətəsojuz Kommunistar (bol'şeviktar) partiahь! **(Alqьştar).**

Jəşəhen sovet xalqьnьn julbaşsьhь bəjək Stalin! **(Kəslə həm oďaqqa huďьlqan ovatsia. Barьhь la urьndarьnan toralar. Orkestr «Internatsional» ujnaj. Zalda iptəş Stalin xərmətenə qotlav tavьştarь jaŋqьraj).**

SSSR SOVNARKOMЬ PREDSEDATELE HƏM SIT IL EŞTƏRE XALЬQ KOMISSARЬ V. M. MOLOTOVTЬN BERLINGƏ BARЬVЬ TURAHЬNDA KOMMYNIKE

Germania xəkymətenen saqьrьvь bujьnsa həm Germaniaпьn sit il eştəre ministrь fon-Ribbentroptьn uďqan jьl Məskəvgə kilevďərenə javap itep, SSSR Xalьq Komissarďarь Sovetь predsedatele həm Sit Il Eştəre Xalьq Komissarь Molotov, ike il arahьnda jəşəp kilevse dubьlьq mənəsəbəttəre ramkahьnda, licnьj kontaktь jaŋьrtьv julь menən xəďerge kəndə barqan feker alьşьvďь davam itev həm tərənəjtev əsən jaqьn kəndərdə Berlingə barasaq.

SSSR Xalьq Komissarďarь Sovetь predsedatele həm Tьşqь Eştər Xalьq Komissarь iptəş V. M. Molotovtьn Berlingə kiteve

Oşo jьldьn 10-sь nojəbrendə 18 səqət 45 minutta SSSR Xalьq Komissarďarь Sovetь predsedatele həm Tьşqь Eştər Xalьq Komissarь iptəş V. M. Molotov Qara Metallurgia Xalьq Komissarь I. T. Tevosən, Tьşqь Eştər Xalьq Komissarь urьnbabarь V. G. Dekanozov, Tьşqь Savďa Xalьq Komissarь urьnbabarь A. D. Krutikov h. b. iptəştərďen oďatьvьnda Məskəvďən Berlingə kitte.

Belorusski vokzalda iptəş Molotovtь SSSR Xalьq Komissarďarь Sovetь Predsedatelenen urьnbabarь A. I. Mikojan, K. J. Voroşilov, L. M. Kaganovic, N. A. Bulganin iptəştər, **Xalьq Komissarďarь,** şulaj uq diplomatik korpustьn clendarь həm Məskəvďəge german posol'stvohьnьn sostavь h. b. oďatьlar.

Vokzal bajraqtar menən bidəlgəjne. Iptəş V. M. Molotovtь oďatьv əsən pocotnьj karaul qujьldь.

Ber yk vaqьtta Germaniaпьn qəďəttən tьş həm polnomocnьj posolь graf Fon Der Şulenburg, g-n Şnurre h. b. Berlingь kittelər.

(TASS).

BƏTƏ XALЬQTЬN BƏJƏK BAJRAMЬ

Sovettar Sojuzьnьn xalьqtarь Bəjək Oktəbr Sotsialistik revolytsiahьnьn 23 jьlьqьn **şatlьqlь həm tantanalь** rəveştə bajram ittelər. 16 sojuznьj respublikanьn bətəhenen də qalalarьnda həm avьidarьnda **xeďmətsəndərďen** kyp keşe **qatnaşlьqьnda demonstratsialarь bulьp ytte.** Litva, Latvia, Estonia, Bessarabia həm Tənjaq Bukovinanьn azat itelgən xalьqtarь bəjək bajramdь berense tapqьr bajram ittelər.

Demonstratsiala Məskəvďə 1 million 600 meŋ, Leningradta 1 million 300 meŋ keşe, Kievtə—500 meŋ keşe, Bakuďa—500 meŋ, L'vovta—300 meŋdən artьq, Rigala—275 meŋ keşe, Taşkentta—200 meŋ, Alma-Atala — 130 meŋ, Kişenjovta—70 meŋ, Kaunasta—100 meŋ keşe qatnaştь.

Bəjək Oktəbr Sotsialistik revolytsiahьnьn 23 jьlьqьn bajram itev bətə urьndarďa la sovet xalqьnьn moral'-politik berďəmlegen, kommunizm eşenə unьn fidakər rəveştə birelgənlegen kyrhətevse qevətle demonstratsiaqa əjlənde.

7-se NOJƏBRDƏ SSSR BUJЬNSA HAVA PARADTARЬNDA 5 MENDƏN ARTЬQ BOJEVOJ SAMOLJOTTAR QATNAŞTЬ

Tərlə tiptarďaqь (bombardirovşciktar, istrebiteldər, şturmoviktar həm başqalar) 5 meŋdən artьq bojevoj samoljottar bajramsa bidəlgən qalalarďьn majďandarь əbtənən anьq saftar menən yttelər. Maşinalar ajrьvsa anьqlьq həm obtalьq menən pilotirovat' iteldelər. Janь konstruksialaqь samoljottar xeďmətsəndərďə dəjəm hoqlanьv tьvďьrďьlar. Hava paradtarьnda şulaj uq ďur manevrennostqa, bik juqarь kytərelevgə həm ďur jəktər jərətevgə hələtle bulqan tid jərəşlə bombardirovşciktar ďa qatnaştьlar. Istrebiteldər ďur tidlek menən ostolar.

Sovet xalqь Stalinsьl aviatsianьn danьlqlь ljotciktarьn, konstruktorďarďь — sotsialistik xeďmət gerojďarьn həm Qьďьl Armiaqa, Xərbi-Dinged Flotьna bik jaqşь hava texnikahь birevse aviatsion zavodtarďьn esseləren jalqьnlь rəveştə qotlanь.

Hava toroşonon nasar bulьvь Sovettar Sojuzьnьn ber talaj qalalarьnda hava paradtarь uďqarьvqa qomasavlanь. Hava toroşo jaqşь bulqanda, paradtarďa qatnaşьvsь bojevoj samoljottarďьn dəjəm hanь 8 meŋdən artьq bulьr ine, tip ujlajďar.

(TASS).

Vaqьtlь redaktor: X. BƏŞIROV.

Врид. редактора: Х. БАШИРОВ.

П 2568. Редакция адресы: Өфө калаһы Володарский урамы № 2. Телефон № 87—15 „Октябрь матбуғаһы" типографияһы

1940 йыл
13 ноябрь
шарашмбы
№ 119 (1482)
Айрым һаны
10 тин

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе" Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

KOMSOMOL XUZALЬOQЬNDA ӨLGӨLӨ TƏRTIP BULDЬRЬROQ

VLKSM Yđək Komiteth «VLKSM clendarьnьn hәm kandidattarьnьn ucoth turahьnda»qы instruksiant rablanь. Ucottьn tөp polozenieləren, unьn menən jetəkselek itev tərtiben bildələv menən sergə, instruksia hər ber komsomolestьn javapkьlьqьn da asьq kyrhətə.

Ucottьn jaqşь qujьlьvь, jetəksel organdarqa ojoşmanьn sostavьn belevgə, kadrdardь jentekle өjrənevgə, operativ jetəkselek itevgə mөmkinlek birə. Өlgөlө komsomol ucotь—aldav julь mənən komsomol safьna inergə mataşьvsь hər tərlө sit elementtarqa juldь qaplavsь kərtə bulьp tora.

Ucot eşenə texnik hәm vaqt eş itep kenə qararqa jaramaj. VLKSM-dьn qajhь ber rajon, qala komitetь sekretardarь ucot hәm komsomol dokumenttarьn haqlavqa ser'joz əhəmiət birəhe, ul eş menən konkret jetəkselek itəhe urьnda, unь ucot bylege mədirđərenə jokmətev menən genə tьnьslanьp qalalar. Bьl dөrөh qaraş tygel, albittə. Ucot eşenə bьndaj javaphьđ qaraş kyp kenə rajondarđa komsomol xuzalьqьn da butalsьqqa kilterđe.

Qajhь ber komsomol jetəkseləre ucot eşen julqa halьv bujьnsa nьqьşmalь eş alьp barьp, yđđəren qomasavlamav өsөn, yđ beldektə re menən jədərlagan komsomolestardь ucottan sьqaralar. VLKSM-dьn Kөjergə-đe rajon komitetьnda (sekretarь Sьjcova) III kvartalda 186 komsomolestь, Malajad rajonьnda (sekretarь Sajapova) 297 komsomolestь, ojoşmala bulmavđarь turahьnda akt tөđөp, ucottan sьqaralar. Barь tik 19 rajondan alьnqan məqlymət bujьnsa qьna III kvartalda 1304 komsomoles «bildəhedđər» tip ucottan sьqarьlqan. Bьl rajkomdarđьn sekretarđarь komsomolestardьn jađmьştarь turahьnda ber nindəj đə xəstərlek kyrməjđər. Şulaj bulmaqanda ular bьl komsomolestardь aktiv sojuz eşenə ьlьqtьrьv menən şөqөllangan bulьrđar ine.

VLKSM-dьn Stalinski rajonьnda—345, Saqmaqoş rajonьnda—364, Leninski rajonьnda—104 komsomoles ucottan tөşmajensə kitələr. VLKSM-dьn Saqmaqoş rajon komitetь VLKSM Yđək Komitetьnьn instruksiahьn nьqlь haqlav urnьna ucottьn «janь tərtiben» ujlap sьqara. Ojoşmanan kitevse komsomolestarqa ucottan tөşөv talonь urnьna, qaqьđ kitəge genə birələr.

Komsomoldьn qajhь ber təvge ojoşmalarьnda ucot hәm komsomol dokumenttarьn haqlav eşe taqь la nasarьraq xəldə. VLKSM clendarьn hәm kandidattarьn ucotqa alьv, knigəhe haqhьđ, tərlө qaralar menən tultьrьla. Komsomol dokumenttarь telәhə qajđa haqlana. Bьqa ber genə fakt kilterev đə jetə. Narkomtorg ojoşmahьnda (Ždanovski rajon) komsomol dokumettarь komitet sekretarьnьn өbtəl aбtьnda haqlana. Administratsia өbtəlde hatьp jebərə hәm komsomol dokumenttarь juqala. Bьqa oqşaşlь faktardь hər ber rajondan tabьrga bula. Komsomol xuzalьqьna qarata bulqan bьndaj javaphьđ qaraşqa artaban tyđep torov mөmkin tygel. VLKSM-dьn rajon, qala komitetь sekretarđarь ul eşte ucot rabotniktarьna jokmətev menən genə qalmabqa, bьl ser'joz məs'ələ bujьnsa yđđəre kөndəlek eş alьp barьrqa tejeştər.

Burьs—instruksianь hər ber komsomolesqa anlatьvđan tora. Lenin—Stalin komsomolьnьn hər ber clenь instruksianь otlicno belev menən bergə, unь tajpьlьşhьđ ytərgə tejeş.

VLKSM Yđək Komitetьnьn qararь bujьnsa 10-sь nojəbrdən alьp 30-sь nojəbrgə tiklem komsomoldьn bөtө təvge ojoşmalarьnda la jabьq jьjьlьştar uđqarьlasaq. Bьl jьjьlьştar juqarь organizatsion, politik kimөldə, bөtə komsomolestardьn da aktiv qatnaşlьqь menən ytergə, bөtə komsomol ojoşmalarь la jьjьlьşqa komsomol xuzalьqьn tərtipkə halьv menən kilergə tejeştər. Bьl jьjьlьştarđa instruksianьn əhəmiəte hәm jokmətkehe tərən anlatьlьrqa, VLKSM Yđək Komitetь tarafьnan bildələngən ucot hәm komsomol dokumenttarьn haqlav tərtiben bođovsь ajrьm komsomolestardьn javaphьđlьq, dissiplinahьđlьq fakttarьn asьrqa kərək. VLKSM-dьn qala, rajon komitettarь bөtө təvge ojoşmalarđь la dokladciktar menən tə'min itergə tejeştər.

VLKSM Yđək Komitetьnьn instruksiahьn tajpьlьşhьđ tormoşqa aşьrьv komsomol xuzalьqьnda өlgөlө tərtip buldьrьvqa, politik hidgertekte taqь la kytərevgə hәm dissiplinanь nьqьtьvqa jarđam itəsək.

MƏSKƏVĢƏ BӨJӨK OKTƏBR SOTSIALISTIK REVOLYTSIAHЬNЬN XXIII JЬLLЬQЬN BAJRAM ITEV

Hyrəttə: I. V. Stalin, M. I. Kalinin, K. J. Voroşilov hәm V. M. Molotov iptəştər mavzolej tribunahьnda. TASS fotohь.

VLKSM YĐƏK KOMITETЬNDA

VLKSM Yđək Komitetь hөnərselek, timer jul ucilişcelәre hәm FZO məktəptərenең janь uqьv jьlьna əđerlektəren tikşerevđə komsomol ojoşmalarьnьn qatnaşlьqь turahьndaqь mөs'ələne tikşerđe.

VLKSM Yđək Komitetь VLKSM-dьn rajon, qala, өlkə, kraj komitettarьn, komsomoldьn sojuznьj respublika Yđək Komitettarьn 1940 jьldьn 15-nojəbrenə tiklem hөnərselek, timer jul ucilişcelәre hәm FZO məktəptərenең bөrөnse uqьv jьlьnьn başlanьvьna əđerlektərenə tikşerev ytkərevđe jokmətte.

Məktəptərđең uqьv jьlьna əđerlektəge asьlqan jeteşheđlektərđe bөtөrөvđə komsomol ojoşmalarьnьn aktiv praktik jarđam kyrhətevđəre—tikşerevđең top burьsь bulьp tororqa tejeş.

VLKSM-dьn Yđək Komitetь, territorialarьnda məktəptər hәm ucilişcelər asьla torqan, şulaj uq territorialarьnda prizьjv ytkərelə torqan rajon komitettarьna hәm qala komitettarьna hər ber məktəp, ucilisce bujьnsa 3—10 keşe sostavьnda tikşerev komissialarь ojoştorovđь jokmətte. Qajhь predpriatielər bazahьnda məktəp, ucilişce tьvđьrlьha, şul predpriatielərđең komsomolestarь brigadalarqa inderelergə tejeş.

Tikşerev ytkərgəndə FZO məktəptəre, hөnərselek hәm timer jul ucilişcelərendə proizvodstvo hәm bьjt binalarьnьn (masterskoj, klass, uqьv kabinettarь, dөjөm jataq, stolovoj, qьđьl məjeştərđe oborudovat' itev), kərəkle bulqan **stanok, instrument**, uqьv kitaptarь, uqьv əsbaptarьnьn yđ vaqtьnda əđerlanevenə yđək iqtibar birelergə tejeş. Komsomol ojoşmalarь məktəptər hәm ucilişcelər өsөn kadrđar (master, komendant, xərbifizkul'tura əđerlege bujьnsa tərbiəselər, uqьtьvsьlar sostavь) hajlap alьvđa aktiv jarđam kyrhətergə tejeştər.

Timer jul transportьnda komsomol ojoşmalarь məktəptər hәm ucilişcelərđең uqьvsьlarьn massovьj rəveştə ođatьvqa transporttьn đerlegen tikşerevgə totonorqa tejeştər: stansiala ođatьv hәm qarşьlav vaqtьnda uqьvsьlarđь xeđmətlənderevđe (bufettar, beleşmələr alьv өbtəle, qьđьl məjeştər) ojoştorovđa, julda barqanda (kul'tura inventarđarь, gazetalar, əđəbiət menən tə'min itevđə, tuqlanьv ojoştorovđa) jarđam kyrhətergə kərək. Komsomoles transportniktar FZO məktəbe, hөnərselek, timer jul ucilişceləre өsөn bildələngən jeklərđe tid taşьvđa jarđam itergə burьslьlar.

VLKSM Yđək Komitetь bөtə kolxoz komsomol ojoşmalarьna məktəp, ucilişcegə prizьjvat' (mobilizovat') itelevse jəştərđең julda barqanda kejem, ađьq, prizьjv urnьna hәm timer jul stansiahьna iltev menən tə'min itevđaren tikşerevđe jokmətte.

VLKSM Yđək Komitetь Xeđmət rezervtarь Upravleniehenең zakazdarь bujьnsa proizvodstvo hәm bьjt oborudovaniehe, instrument, kejem, bel'jo, uqьv kitaptarь hәm uqьv өsbaptarь əđerlevse promьjşlennьj predpriatie hәm kustarno-promьjslovoj artel' komsomol ojoşmalarьn zakazdarđь ytəvđең barьşьn tikşerevđe hәm ularđь yđ vaqtьnda **hәm sьjfatlь** itep ytəleve өsөn saralar kyrevđe jokmətte.

VLKSM Yđək Komitetь VLKSM rajon, qala, өlkə, kraj komitettarьna hәm komsomoldьn sojuznьj respublika Yđək Komitettarьna hөnərselek, timer jul ucilişceləre hәm FZO məktəptərenең berense uqьv jьlьna əđerlegen tikşerevđe asьlqan jeteşheđlektərđe bөtөrөv bujьnsa operativ saralar kyrevđe jokmətte.

KOMSOMOLESTAR UCILIŞCE ӨĆTӨNӘN ŞEFLЬQ ITƏLƏR

Parovoz-vagondar remontlav zavodь ergəhendəge komsomol ojoşmahь janь uqьv jьlьna əđerlektə timer jul ucilişcehenə eşlekle jarđam kyrhətə.

Ucilişcegə nisek praktik jarđam itev məs'ələhe iң təv komitet ultьrьşьnda, jьjьlьştarđa tikşerelde. Bьnda komsomol komitetь sekretarь iptəş Papin Kiev komsomolestarьnьn gyzəl initsiativahь hәm bьl initsiativanь xuplavsь VLKSM Yđək Komitetьnьn qararь turahьnda hөjləj. Komsomolestar bьl jьjьlьşta ucilişcene şefqa alьrqa bulalar.

Praktik eş başlana. Komsomolestar initsiativahь menən ojoştoroloqan maxsus brigada, əlegə tiklem zavodta fajđalanьlmajьnsa jatqan kyp kenə stanok hәm instrumenttarđь, eđlөp taba hәm komsomolestar kөsө menən ularqa remont jahala.

Ucilişce өsөn 31 rucnik, 33 өtergө, 1 sykeş, 3 bьsqь h. b. şundaj kyp kenə instrumenttar əđerlənep ucilişcegə tapşьrьldьlar.

Komsomolestar Leningrad komsomolьnьn initsiativahьn jaqlap, xəđer ucilişce biblio-tekahь өsөn tərlө kitaptar jьjnav eşenə başlanьlar.

Mullaqulov.
VLKSM-dьn Molotovski rajon komitetь sekretarь.

(*VLKSM YK tarafьnan 1940 jьldьn 30-sь oktəorendə raьlandь*)

VLKSM CLENDARЬNЬN HƏM KANDIDATTARЬNЬN UCOTЬ TURAHЬNDA

INSTRUKSIA

I. VLKSM CLENDARЬNЬN HƏM KANDIDATTARЬNЬN UCOTЬ TURAHЬNDA TƏP POLOƵENIELƏR

1. Komsomol ojoşmalarьnьn sostavьn həm sostavьnьn xərəkəten ibəpkə alьvdьn təp dokumentь вulьp VLKSM clenьnьn, kandidatьnьn 1938 jьlqь ƏlgƏləge ucot kartockahь xeđmət itə. Ucot kartockahьnьn nomerь komsomol biletьnьn jəki kandidatlьq kartockahьnьn nomerь menən berđəj вula.

VLKSM-dьn hər ber clenьnьn, kandidatьnьn ucot kartockahь, komsomol dokumenttarьn ibəpkə alьv həm вirev tərtibe turahьndaqь VLKSM YK instruksiahь tarafьnan вildələngən talaptarqa tevəl jaraşlь rəveştə tultьrьlьrqa tejeş.

2. Komsomolestarđьn ucot kartockalarь nigeđendə VLKSM clendarьnьn həm kandidattarьnьn personal' ucotь komsomoldьn rajon komitettarь, qala komitettarь tarafьnan alьp barьla, вьl kartockalar tik şunda qьna haqlanьrqa la tejeştər.

Komsomoldьn rajon, qala ojoşmalarь sostavьnьn ucotьn dərəb qujьv əsən javaplьlьq VLKSM rajon komitettarьnьn, qala komitettarьnьn sekretarđarьna jəkmətelə.

Komsomoldьn təvge ojoşmalarьndaj komsomol clendarьnьn həm kandidattarьnьn ucotь krəgələr jəki personal' ucot kartockalarь вujьnsa alьp barьla.

Komsomoldьn təvge ojoşmalarьnda ucotь dərəb alьp barьv əsən javaplьlьq komsomoldьn təvge ojoşmalarь sekretarđarьna jəkmətelə.

Komsomol əlkə komitettarьnda, kraj komitettarьnda, sojuznьj respublikalarđьn LKSM Yđək Komitettarьnda, şulaj uq komsomoldьn okrug komitettarьnda həm rajon komitettarьn вerləşterevsə qala komitettarьnda VLKSM clendarьnьn həm kandidattarьnьn personal' ucotь alьp barьlmaj. Bьl komitettar yđ ojoşma'larь sostavьnьn ucotьn rajon komsomol ojoşmalarьnьn sostavь turahьnda komsomol rajon komitettarьnьn, qala komitettarьnьn statistik otcot nigeđendə alьp barьlar.

Komsomoldьn əlkə, kraj, respublika ojoşmalarьnda komsomol clendarь həm kandidattarь ucotьnьn dərəbləgə əsən javaplьlьq komsomol əlkə komitetьnьn, kraj komitetьnьn, sojuznьj respublika komsomolь Yđək Komitetьnьn вerense sekretarьna, ə komsomoldьn rajondarqa вylengən qala komitettarьnda, okrug komitettarьnda komsomoldьn qala komitetь, okrug komitetь sekretarьna jəkmətelə.

3. Ber rajon, qala ojoşmahьnan ikensehenə kyskən vaqьtta komsomol clendarь həm kandidattarь yđđərenең təvge ojoşmahьnda həm komsomoldьn rajon komitetьrđa, qala komitetьnda ucottan təşərgə tejeştər.

Ber komsomol ojoşmahьnan ikensehenə kitevse komsomol clenьnьn jəki kandidatьnьn ucot kartockahь unьn qulьna вirelə.

Ojoşmaqa kilgən komsomoles 15 kəndən də huŋqa qaĭmajьnsa VLKSM rajon komitetьnda, qala komitetьnda ucotqa inergə tejeş. Təvge ojoşmalarđьn sekretarđarь komsomolestьn rajkomda, qala komitetьndə ucotqa ineven yđ vaqtьnda oformit iteven tə'min itergə tejeştər.

Komsomoldьn rajon komitettarь, qala komitettarь yđđərenə kilgən barlьq VLKSM clendarьn həm kandidattarьn, ular oşo instruksiala вildələngən tərtiptə komsomoldьn вaşqa ojoşmahьnan ucottan təşkən вulhalar, ucotqa alьrqa tejeştər.

4. Komsomolestarđьn ucottan təşməjensə ojoşmanan kitevđərе tьjьla. Ucottan təşməjensə komsomoldьn вaşqa ojoşmahьna kitkən VLKSM clendarь həm kandidattarь, ular yđđəre kilgən ojoşmanan tejeşle materialdar alьnqanqa tiklem daimi ucotqa la, vaqьtlь ucotqa la alьnmaьqa tejeştər.

Komsomolestarđьn ucottan təşməjensə ojoşmanan kitev həm ojoşmaqa kilev vaqiqalarьnьn вətəhe turahьnda la təvge ojoşmalarđьn sekretarđarь his kisekməbtən yđđərenең komsomol rajon komitettarьna, qala komitettarьna xəвər itergə tejeştər.

5. Komsomol ojoşmahьnan vaqьtlьsa ođaq komandirovkaqa, qьbqa sroklь kursqa, proizvodstvo praktikahьna, 6 ajqa tiklem srokqa xərвi əderlek eşenə kitkən komsomol clendarь həm kandidattarь yđđəre ucotta torqan VLKSM rajon komitettarьnda, qala komitettarьnda ucottan təşməjđər.

6. Komsomoldьn вarlьq təvge həm rajon ojoşmalarьnda, вьl komsomol ojoşmalarьnьn jetəkseləre almaşьnqan vaqiqalarđa, komsomol clendarьnьn həm kandidattarьnьn ucotь вujьnsa вulqan eştərđe məzвyri rəveştə tapşьrьv tərtibe вildələnə.

Komsomoldьn rajon komitettarьnda həm qala komitettarьnda eştərđe tapşьrьv rajon komitetь, qala komitetь revizia komissiahьnьn predsedatele qatnaşlьqьnda ytkərelə həm məzвyri rəveştə akt təđələ, вьl akt komsomoldьn rajon komitetь, qala komitetь вjurohьnda rablana. Təvge ojoşmalarđa eştərđe tapşьrьv şulaj uq akt вujьnsa həm VLKSM rajon komitetь, qala komitetь tarafьnan вildələngən vəkil aldьnda ytkərelə. Akt ike ekzemplərđə təđələ, ularđьn berehe oşo komsomol ojoşmahьnda qala o ikensehe komsomoldьn juqarь ojoşmahьna jeвərelə.

7. Eşse-Krəbtiən Qьđьl Armiahьnьn, Eşse-Krəbtiən Xərвi-Dinged Flotьnьn komsomol ojoşmalarьnda, şulaj uq NKVD qəskərđərenең komsomol ojoşmalarьnda VLKSM clendarьnьn həm kandidattarьnьn ucotь, Qьđьl Armianьn Politik Propaganda Glavnьj Upravleniehe, Xərвi-Dinged Flotьnьn Politik Propaganda Glavnьj Upravleniehe, NKVD qəskərđərenең Politik Propaganda Glavnьj Upravleniehe tarafьnan eşləngən, oşo instruksianь qullanьv turahьndaqь maxsus kyrhətmələr nigeđendə alьp barьla.

9. Komsomol clendarьnьn həm kandidattarьnьn ucot kartockalarь, ucot kartockalarьnьn kartotekaҳьna komsomoldьn təvge ojoşmalarь вujьnsa urьnlaştьrьlalar; şunьn menən вergə komsomoldьn hər вer təvge ojoşmahьndaqь VLKSM clendarьnьn həm kandidattarьnьn ucot kartockalarь ajrьm rəveştə həm alfavit tərtibendə urьnlaştьrьlalar.

10. Ucot kartockalarьn barь tik VLKSM rajon komitetьnda jəki qala komitetьnda qьna haqlarqa rəxsət itelə. Ucot kartockalarьnьn haqlanьvь əsən komsomol rajon komitettarьnьn, qala komitettarьnьn sekretarđarь personal' javaplь hanalalar.

VLKSM rajon komitetь, qala komitetь sekretarьnьn rəxsəte вujьnsa ucot kartockalarь menən komsomol rajon komitetьnьn, qala komitetьnьn javaplь rabotniktarь, komsomoldьn вaşlarqьs ojoşmalarьnьn sekretarđarь həm komsomoldьn juqarь organdarьnьn vəkildəre fajđalana alalar. Ucot kartockalarьn ular haqlana torqan həm ular menən tanьşьv barьrqa tejeş вulqan вinanan alьp sьqьrqa rəxsət itelməj.

11. VLKSM-dьn hər вer clenьn həm kandidatьn dərəb ibəpkə alьv əsən, şulaj uq komsomol ojoşmalarьnьn sostavьnda вulqan barlьq yđgəreştərđe dərəb ibəpkə alьv əsən, komsomoldьn rajon komitettarь, qala komitettarь komsomol clendarьnьn həm kandidattarьnьn ucot məqlymattərendə вulqan yđgəreştər turahьnda: вelemendə, xeđmətendə, Qьđьl Armia xeđmətendə, VKP(в)-la torovьnda вulqan yđgəreştər turahьnda jьlqa ike tapqьr (1-se qinvarqa həm 1-se ijylgə) komsomolestarđьn ucot kartockalarьna əbtəmə jadmalarđь inderergə tejeştər.

12. Ucot kartockalarьna əttəmə jađmalar komsomolestarđьn ucot məqlymattərendə вulqan yđgəreştər turahьnda komsomoldьn təvge ojoşmalarьnьn sekretarđarьnan alьnqan вelderevđər nigeđendə indərelələr.

Komsomolestarđьn ucot məqlymattərendə вulqan yđgəreştər turahьnda təvge ojoşma sekretarđarьnьn вelderevđəre komsomol rajon komitetьna, qala komitetьna VLKSM YK tarafьnan вildələngən forma вujьnsa tapşьrьlalar. Ucot kartockahьna əbtəmə jađmalar barь tik qara qara menən genə jađьlalar, VLKSM rajon komitetь, qala komitetь sekretarьnьn qultamqahь həm pecate menən dərəbləneler.

Komsomolesqa вirelgən vzьjskanielər barь tik şul vaqiqala qьna, əgər đə rajon komitetьnьn, qala komitetьnьn, əlkə komitetьnьn, kraj komitetьnьn, sojuznьj respublika LKSM YK-nьn qararьnda вьl vzьjskanie ucot kartockahьna inderelergə tejeş tip kyrhətelgən vaqiqala qьna ucot kartockahьna inderelergə tejeştər.

Vzьjskanielərde juqqa sьqarьv turahьndaqь otmetkalar vzьjskanienə juqqa sьqarьv turahьnda tejeşle komsomol organьnьn qararьnan huŋ kisekməbtən ucot kartockahьna inderelələr.

Əbtəmə jađmalarđь inderev əsən nigeđ вulьp xeđmət itkən barlьq dokumenttar spetsial' papkalarđa haqlanalar («VLKSM clendarьnьn həm kandidattarьnьn ucot kartockalarьna əbtəmə jađmalar əsən nigeđđər» tigən delo), ular inev vaqtь вujьnsa xronologik tərtiptə halьnalar həm berđəm tərtip nomerь menən nomerlanalar.

13. VLKSM clenьnьn həm kandidatьnьn вaşqa ojoşmaqa kysev turahьndaqь qarizahь, «Higeđ səqətlək eş kənənə, jetə kənlək eş ađnahьna kysev, eşselərđen həm xeđmətkərđərđen predpriatielərđən həm ucrəzdenielərđən yđ вeldektəre menən kitevđəren tьjьv turahьnda» SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn 1940 jьl, 26-sь ijyn Ukazьna jaraşlь rəveştə predpriatienən jəki ucrezdenienən kitevgə вьl komsomoles tarafьnan predpriatie direktorьnan jəki ucrezdenie nacal'nigьnan rəxsət alьnqandan huŋ qьna komsomoldьn tejeşle organь tarafьnan qarala.

Ucottan təşərəv tyвərdəgesə ytkərelə:

a) təvge ojoşmanьn sekretarь, komsomolestьn ojoşmanan kitev səвəptəren kyrhətep jađqan qarizahьna вьl komsomolestь ucottan təşərəvgə təvge ojoşmanьn qarşь kilməgənlegen jađa;

в) təvge ojoşma sekretarьnьn otmetkahь вulqan qariza menən komsomoles VLKSM rajon komitetьna, qala komitetьna kilergə tejeş;

v) VLKSM rajon komitetьnda, qala komitetьnda вьl komsomolestьn, komsomoldьn oşo rajon komitetьnda, qala komitetьnda ucottan təşərələve turahьnda ucot kartockahьnda otmetka jahala. Rajon komitetь, qala komitetь sekretarь jəki unьn tapşьrьvь вujьnsa вjuro clenь ucottan təşərəvđe yđđərenең qultamqahь həm VLKSM rajon komitetьnьn, qala komitetьnьn pecate menən dərəbləjđər. Ucot kartockahь komsomolestьn qulьna вirelə.

Ucot kartockahьn вirgən vaqьtta komsomoldьn rajon komitetь, qala komitetь komsomol clenьn, kandidatьn unьn ucot kartockahьna inderelgən barlьq əbtəmə jađmalar menən tanьştьrьrqa, вьl jađmalarđьn dərəbləgən həm tulь вulьvьn tikşerergə həm komsomolestь unьn jaŋь barqan urьnda ucotqa inev tərtibe turahьnda instruktirovat' itergə tejeş.

(Davamь 3-sə вittə).

II. VLKSM-dьn RAJON KOMITETTARЬNDA HƏM QALA KOMITETTARЬNDA VLKSM CLENDARЬNЬN HƏM VLKSM CLENLЬQЬNA KANDIDATTARDЬN UCOTЬ

8. Komsomol clendarьnьn həm kandidattarьnьn ucotь əlkəhendə VLKSM-dьn rajon komitettarь, qala komitettarь vazifahьna tyвəndəgelər inə:

a) rajon komsomol ojoşmahьndaqь barlьq komsomolestarđьn personal' ucotьn ojoştorov həm VLKSM clendarьnьn, kandidattarьnьn ucot kartockalarьnьn haqlanьşьn tə'min itev;

в) VLKSM clendarьnьn həm kandidattarьnьn ucot kartockalarьna əbtəmə jađmalarđь inderev;

v) VLKSM-qa clen jəki kandidat itep jaŋь qabul' itelgəndərđe, komsomolqa jaŋьnan qajtarьlqandarđь həm komsomoldьn вaşqa ojoşmalarьnan kilgən komsomolestarđь ucotqa alьv;

g) VKP(в) clenlьqьna kandidat itep qabul itelgən komsomolestarđь ucottan təşərəv;

d) komsomoldьn вaşqa rajon ojoşmalarьna kitkən, VLKSM-dan sьqarьlqan clendarđь həm kandidattarđь ucottan təşərəv;

e) VLKSM-dьn ylgən clendarьn həm kandidattarьn ucottan təşərəv;

z) komsomoldьn təvge ojoşmalarьnda VLKSM clendarьnьn həm kandidattarьnьn ucotьn qujьvqa jetəkselek itev həm вьl ucottьn toroşon regulər rəveştə tikşerev;

z) komsomoldьn rajon ojoşmahьnьn sostavь həm sostavьnьn yđgəreşe turahьnda komsomoldьn əlkə komitettarьna, kraj komitettarьna, sojuznьj respublikalarđaqь komsomol Yđək Komitettarьna periodik otcot вirep torov.

VLKSM CLENDARЬNЬN HƏM KANDIDATTARЬNЬN UCOTЬ TURAHЬNDA

INSTRUKSIA

(Davamь, başь 2-se) b'ttə),

Komsomoles yđenең ucot kartockahьn alqanlьqь turahьnda ucottan təşərəlgən VLKSM clendarьn həm kandidattarьn registratsialav zurnalьna qul quja. Komsomolestarđьn ucottan təşərəv turahьndaqь qarizalarь «Ucottan təşərəlgəndər turahьndaqь materialdar» tigən ajrьm papkaqa xronologik tərtiptə tegelələr.

Komsomoles janь urьnqa kilgəs yđenең ucot kartockahьn VLKSM rajon komitetьna, qala komitetьna tapşьrьrqa tejeş;

g) ber rajondan ikense rajonqa ber jəki ber nisə təvge komsomol ojoşmahьn tapşьrqan vaqiqala ucot kartockalarь isemlek bujьnsa jebərelələr, bьl isemlektə VLKSM clendarьnьn familia, ьh, isme, atahьnьn isme həm ucot kartockalarьnьn nomerđarь kyrhətelə. Isemlek ike ekzemplərđə jebərelə, ularđьn berehe ucot kartockalarьnьn alьnqanlьqь turahьnda komsomol rajon komitetь, qala komitetь sekretarьnьn otmetkahь menən kire qajtarьlьrqa tejeş. Ucot kartockahьnьn kysevđər turahьndaqь otmetkalar bylegəndə ber terlə lə jađmalar jahalmaj.

Komsomolestarđьn ucot kartockalarьn tapşьrьvsь VLKSM rajon komitetь, qala komitetь ucot kartockalarьn «Ucottan təşərəlgən VLKSM clendarьn həm kandidattarьn registratsialav» zurnalьnda registratsialaj, ə qabul itevse rajon komitetь, qala komitetь—«Ucotqa alьnqan VLKSM clendarьn həm kandidattarьn registratsialav» zurnalьnda registratsialaj.

Komsomolestarđьn yđđərenең ucot kartockahьn alьvđarь turahьndaqь raspiskalarь urnьna zurnaldarđa ucot kartockalarь tapşьrьlqan isemlekteң nomerь həm təvge ojoşmalarđь ber rajondan ikense rajonqa kyserev turahьnda komsomol organьnьn qararь kyrhətelə.

Itkərmə: Ucot dokumenttarь bujьnsa təđəlgən barlьq isemlektər «Ucottan təşərəv turahьndaqь materialdar» tigən papkala haqlanalar.

Əlkə komitettarьna, kraj komitettarьna həm sojuznьj respublikalarđьn LKSM Yđək Komitettarьna, şulaj uq komsomolestarđьn personal' ucotьn alьp barmaj torqan qala komitettarьna ucot kartockalarь jebərelergə tejeş tygel.

14. VLKSM-dan sьqarьlqandarđь ucottan təşərəv earь tik ularđь sьqarьv turahьndaqь qararđьn əlkə komitetь, kraj komitetь, sojuznьj respublikanьn LKSM Yđək Komitetь tarafьnan rəblanqandan huң qьna ytkərelə.

Komsomoldan sьqarьv turahьndaqь qararđьn əlkə komitetь, kraj komitetь, sojuznьj respublikanьn LKSM YK tarafьnan rəblanьvь turahьnda komsomoldьn rajon komitetь, qala komitetь his kisekmətlən təvge ojoşmanьn sekretarьna xəbər itergə tejeş.

Əlkə komitetь, kraj komitetь, sojuznьj respublikanьn LKSM YK tarafьnan VLKSM-dan sьqarьlqandarđьn ucot kartockalarь, ularđьn apellətsia zalobalarь VLKSM Yđək Komitetьnda qaralqanqa tiklem juqqa sьqarьlmajđar həm komsomol rajon komitetьnda, qala komitetьnda kartotekanьn ajrьm bylegendə haqlanalar, lakin VLKSM-dan sьqarьv kənəndən huң əs ajđan da artьq haqlanmajđar.

Komsomoldan sьqqan barlьq VLKSM clendarь həm kandidattarь «Ucottan təşərəlgən VLKSM clendarьn həm kandidattarьn registratsialav» zurnalьnda registratsialanalar. Komsomoldan sьqьv turahьnda jađmalar barь tik ucot kartockahьn juqqa sьqarqandan huң qьna jahalalar.

15. VLKSM clendarьn həm kandidattarьn ucotqa alьv tərtibe tybəndəgesə:

a) başqa ojoşmanan kilgən VLKSM clenь jəki kandidatь yđenең ucot kartockahьn komsomol rajon komitetьna, qala komitetьna tapşьra. Rajon komitetьnьn, qala komitetьnьn sekretarь jəki bjuro clenь komsomol biletьn jəki kandidatlьq kartockahьn tikşerə həm ucotqa alьv məs'ələhen xəl itə. Komsomolesqa berketev talonь birelə, ul bьl talondь alqanlьqь turahьnda «Ucotqa alьnqan VLKSM clendarьn həm kandidattarьn registratsialav» zurnalьnda qul quja. Komsomoles berketev talonь menən tejeşle təvge ojoşmaqa kitə;

Itkərmə: Komsomolqa janь qabul itelgəndərgə berketev talondarь birelməj.

b) ucot kartockahьnda VLKSM clenьnьn jəki kandidatьnьn rajon komitetьnda, qala komitetьnda ucotqa alьnqanlьqь həm komsomoldьn təvge ojoşmahьna jebərelgənlege turahьnda «VLKSM clenьnьn, kandidatьnьn kyseven registratsialav» tigən punkt tultьrьla.

Ucotqa alьv turahьndaqь jađma rajon komitetь, qala komitetь sekretarьnьn jəki bjuro clenьnьn qultamqahь həm pecat' menən dərəblənə, şunan huң ucot kartockahь oşo komsomoles jebərelgən təvge ojoşmanьn ucot kartockalarь halьnqan kartoteka bylegenə alfavit tərtibendə halьp qujьla.

16. Oşo instruksia menən bildələngən tərtiptə ucottan təşməgən komsomolestar ojoşmaqa kilgən vaqiqala, komsomoldьn rajon komitettarь, qala komitettarь bьl komsomolestarđь komsomol rajon komitetьna saqьrьrqa, oşo komsomolestar ucottan təşməjensə kilgən komsomol rajon komitettarьna, qala komitettarьna xəbər itergə, ularđьn ucot kartockalarьn jebərevđe horarqa həm bьnь menən ber yk vaqьtta komsomolestarđьn ojoşmanan ucottan təşməjensə kitev səbəptəre turahьnda aŋlatmalarьn jebərergə tejeştər. Ucottan təşməjensə ojoşmanan kitkən komsomoles turahьnda horav alqan VLKSM rajon komitetь, qala komitetь biş kən srok esendə unьn ucot kartockahьn həm komsomolestьn ucottan təşməjensə kitev səbəptəre turahьndaqь qarizahь bujьnsa rajon komitetь, qala komitetь sekretarьnьn zaklyceniehen jebərergə tejeş. Komsomolestьn ucot kartockahьn həm komsomolestьn ucottan təşməjensə kitev səbəptəre turahьndaqь qarizahь bujьnsa rajon komitetь, qala komitetь sekretarьnьn zaklyceniehen alqandan huң, oşo komsomoles kilgən urьndaqь rajon komitetь, qala komitetь bьl komsomolestь ucotqa alьv məs'ələhen rajon komitetь, qala komitetь bjurohьnda tikşerə.

Ucottan təşməjensə ojoşmanan kitkən komsomolestar turahьnda səbər alqandan huң, komsomol rajon komitetь, qala komitetь, ucottan təşməj kitkən komsomolestьn ucot kartockahьn jebərev turahьnda horav kilgənde kətəp formabtan, bьl komsomolestьn qajđa kitkənlegen belev əsən saralar kyrergə tejeş. Komsomolestьn qajđa kitkənlegen belgəndən huң, VLKSM rajon komitetь, qala komitetь oşo komsomoles kilgən urьndaqь komsomol rajon komitetь menən bəjləneş urьnlaştьrьrqa həm bьl rajon komitetьnьn horavь bujьnsa ucot kartockahьn jebərergə tejeş.

17. VLKSM clenьnьn jəki kandidatьnьn ber təvge komsomol ojoşmahьnan ber yk rajon esendəge ikense ojoşmaqa kyseve barь tik oşo instruksiяnьn 13-sə punktьna jaraşlь rəveştə genə başqarьlьrqa məmkin. Bьndaj vaqiqalarđa VLKSM-đьn rajon komitetьnda, qala komitetьnda ucot kartockahь komsomoles kyskən ojoşmarьn ucot kartockalarь haqlana torqan kartoteka bylegenə kyserelə, ə komsomolesqa berketev talonь birelə. Ucot kartockahьnda həm ucotqa alьnqandarđь, ucottan təşərəlgəndərđe registratsialav zurnaldarьnda başqa ojoşmaqa kysev turahьnda otmetka jahalmaj.

18. Komsomoldьn rajon komitettarь, qala komitettarь rajon komsomol ojoşmalarьnьn sostavь həm xərəkəte turahьnda VLKSM YK tarafьnan bildələngən formalar bujьnsa komsomol əlkə komitetьna, kraj komitetьna həm sojuznьj respublikanьn LKSM Yđək Komitetьna, şulaj uq rajkomdarđь berləşterevse okrug komitettarьna həm qala komitettarьna statistika otcottarь birələr.

Rajon həm qala ojoşmalarьnьn sostavь həm xərəkəte turahьndaqь barlьq statistika otcottarь VLKSM clendarьnьn həm kandidattarьnьn ucot kartockalarь nigeđendə tədələ.

Rajon həm qala ojoşmalarьnьn sostavь həm sostavьnьn yđgəreşe turahьndaqь statistika otcottarь VLKSM rajon komitetь, qala komitetь sekretarьnьn yđe tarafьnan tikşerelə həm rajon komitetь, qala komitetь eşenең, rajon, qala komsomol ojoşmahь sostavь həm xərəkəte turahьndaqь statistika məqlymәttərenə analizdarđan kilep sьqьvsь məs'ələlərən qujьp rajon komitetь, qala komitetь bjurohьnda rəblana.

III. KOMSOMOLDЬN TƏVGE OJOŞMALARЬNDA VLKSM CLENDARЬNЬN HƏM VLKSM CLENLЬQЬNA KANDIDATTARĐЬN UCOTЬ

19. VLKSM clendarьnьn həm kandidattarьnьn ucotь əlkəhendə komsomoldьn təvge ojoşmalarь sekretarđarьnьn vazifahьna tybəndəgelər inə:

a) komsomoldьn təvge ojoşmahь sostavьna inə torqan barlьq komsomolestarđьn personal' ucotьn ojoştorov;

b) komsomoldьn başqa ojoşmalarьnan kilgən komsomolestarđь, komsomolqa qabul itelgəndərđe həm komsomolqa qajtarьlqandarđь daimi, şulaj uq vaqьtlь ucotqa alьv, şulaj uq təvge ojoşmanan kitkən komsomolestarđь ucottan təşərəv;

v) ojoşmaqa kilgən həm urnan kitkən komsomolestar turahьnda, VLKSM clenь xoquqь qajtarьlqandar turahьnda komsomoldьn təvge ojoşmahьnьn đəjəm jьjьlьştarьnda regulər rəveştə belderevđər qujьv;

g) komsomol clendarьnьn həm kandidattarьnьn ucot məqlymәttərendə bulqan yđgəreştər turahьnda VLKSM rajon komitetьna, qala komitetьna jьlqa ike tapqьr (1-se qinvarqa həm 1-se ijylgə) oşo instruksiяnьn II bylegendə, 11 grafala qaralqan belderevđərđe tapşьrьv;

d) komsomolestarđьn ucot tərtibe turahьnda həm yđđərenең ucot məqlymәttərendə bulqan yđgəreştərđe komsomolqa qabul itelgəndərđe həm komsomolqa qajtarьlqandarđь daimi, şulaj uq vaqьtlь ucotqa alьv, şulaj uq təvge ojoşmanan kitkən komsomolestarđь ucottan təşərəv;

e) komsomolestarđьn ucotь bujьnsa sex, bylek komsorgtarьnьn eşen tikşerev.

20. Komsomoldьn təvge ojoşmalarьnda komsomolestarđьn ucotь tybəndəgesə alьp barьla:

a) komsomolestar hanь 150-gə tiklem bulqan təvge komsomol ojoşmalarьnda komsomol clendarьnьn həm kandidattarьnьn ucotь VLKSM YK tarafьnan bildələngən formalaqь knəgə bujьnsa alьp barьla;

b) yđenең sostavьnda 150-nən artьq komsomoles iьəplənə torqan təvge komsomol ojoşmalarьnda komsomol clendarьnьn həm kandidattarьnьn ucotь, VLKSM YK tarafьnan bildələngən formalaqь VLKSM clendarьnьn həm kandidattarьnьn personal' ucotь kartockahь bujьnsa alьp barьla. VLKSM clendarьnьn həm kandidattarьnьn personal' ucot kartockalarь VLKSM komitetьnda haqlanalar həm sex komsomol ojoşmalarь bujьnsa alfavit tərtibendə urьnlaştьrьlalar.

21. VLKSM clendarьnьn həm kandidattarьnьn ucotь personal' ucot kartockalarь bujьnsa alьp barьla torqan təvge komsomol ojoşmalarьndь sex ojoşmalarь həm ularqa tiŋləşterelgən ojoşmalar komsomolestarđьn ucotьn VLKSM clendarьnьn həm kandidattarьnьn ucotь knəgəhe bujьnsa, təvge ojoşmala alьp baralar. Başqa sex ojoşmalarьnda komsomolestarđьn ucotь VLKSM clendarьnьn həm kandidattarьnьn təvge ojoşmalaqь ucot knəgəhe menən ber formalaqь isemlek bujьnsa alьp barьla.

Komsorgtar, sex bjurolarьnьn sekretarđarь, sexqa kilgən həm sextan kitkən komsomolestar turahьnda təvge ojoşmanьn VLKSM komitetьna xəbər itergə tejeştər.

22. Komsomoldьn başqa ojoşmalarьnan kilevselərđe təvge komsomol ojoşmahьnьn ucotqa alьvь komsomoles tarafьnan kyrhətelgən VLKSM clenь biletь jəki kandidatlьq kartockahь nigeđendə həm uqa komsomol rajon komitetьnda, qala komitetьnda birelgən berketev talonь nigeđendə, təvge ojoşma sekretarьnьn yđe tarafьnan başqarьla. Ucotqa alьnqan komsomoles təvge ojoşmala VLKSM clendarьnьn həm kandidattarьnьn ucot knəgəhendə registratsialana, ə ucot eşe personal' ucot kartockalarь bujьnsa alьp barьla torqan təvge ojoşmalarđa janь kilgən komsomolesqa kartocka tultьrьla. Təvge ojoşma tarafьnan vaqьtlь ucotqa alьnqan komsomol clendarь həm kandidattarь ucot knəgəhenə registratsialanmajđar, həm ularqa personal' ucot kartockahь tultьrьlmaj. Oşo təvge ojoşmala komsomol clenь həm kandidatь itep qabul itelevselər komsomol biletьn jəki kandidatlьq kartockahьn kyrhətkəndən huң ucotqa alьnalar.

23. Komsomoldьn təvge ojoşmahьnda VLKSM clenьn jəki kandidatьn ucottan təşərəv oşo təvge ojoşmanьn sekretarь tarafьnan eşlənə, ul, komsomolestьn jađqan qarizahьnda, unь ucottan tə-

(Ađaqь 4-se bittə).

VLKSM CLENDARЬNЬN HƏM KANDIDATTARЬNЬ N UCOTЬ TURAHЬNDA

I N S T R U K S I A

(Aďaqь başь 2-3-sə bittərďə)

şərəvgə təvge ojoşmanьn qarşь kilmәganlegen kyrhətə hәm ber yk vaqьtta VLKSM clendarьnьn hәm kandidattarьnьn ucot knәgәhendə jəki personal' ucot kartockahьnda komsomolestьn ucottan teşərəlgənlege turahьnda otmetka jahaj.

Ojoşmanan vaqьtlьsa kitkan komsomolesqa, unьn oşo komsomol ojoşmahьnda komsomol ucotьnda torovь hәm ojoşmanan bildəle srokqa (vaqьtlьsa) kitkənlege turahьnda təvge ojoşma sekretarьnьn qultamqahь menən spravka birelə. Komsomoles urьnqa kilgəndən huŋ bьl spravkanь təvge ojoşma sekretarьna tapşьrьrqa tejeş, ul komsomol clenьn hәm kandidatьn vaqьtlь ucotqa ala hәm uqa komsomol vazifalarьn ytəvďe (jьjьlьştarqa jərəv, clenlьq vznostarь tyləv, komsomol eşendə qatnaşьvďь) rəxsət itə.

Komandirovka, kurstar h. b. ş. tamam bulqandan huŋ spravka komsomolesqa kire qajtarьp birelə, komsomoles unь yďe daimi ucotta tora torqan təvge ojoşmanьn sekretarьna tapşьrar.

VLKSM-dan sьqarьlqandar, komsomoldan sьqarьv əlkə komitetь, kraj komitetь qararь menən ratlanqanlьqь turahьnda rajkomdan belderev alьnqandan huŋ qьna komsomoldьn təvge ojoşmahьnda ucottan teşərələlər.

Komsomol clenь, kandidatь ylgən vaqiqala təvge ojoşmanьn sekretarь bьl turala VLKSM-dьn rajon komitetьna, qala komitetьna xəbər itergə hәm ylgən komsomolestьn komsomol biletьn jəki kandidatlьq kartockahьn rajon komitetьna, qala komitetьna tapşьrьrqa hәm ber yk vaqьtta VLKSM clendarьnьn hәm kandidattarьnьn ucot knəgəhendə jəki personal' ucot kartockahьnda tejeşle otmetka jaharqa tejeş.

Təvge ojoşmanan kitkən VLKSM clendarьnьn hәm kandidattarьnьn personal' ucot kartockalarь təvge ojoşmala juq itelələr. Juq itelgən kartockalarďьn barьhьna la akt teďələ, bьl aktta komsomolestьn familiahь, isme hәm atahьnьn isme, komsomol biletьnьn nomerь, VLKSM-qa inev vaqtь hәm ojoşmanan kitev səbəptəre kyrhətelə. Akttarqa komitettьn sekretarь hәm ike clenь qul qujalar hәm bьl akttar təvge ojoşmala spetsial' papkalarďa haqlanalar.

24. Komsomolestarďьn ucot məqlymәttərendə bulqan yďgəreştərďen ucotь komsomoldьn təvge ojoşmalarьnda tyвəndəgesə alьp barьla:

a) yďenen ucot məqlymәttərendə yďgəreştər bulqan hər ber komsomoles ular turahьnda yď vaqtьnda təvge ojoşmanьn sekretarьna xəbər itergə teješ;

в) təvge komsomol ojoşmahьnьn sekretarь, yďenə komsomolestarďan ingən belderevďər nigeďendə, komsomolestarďьn ucot məqlymәttərendə bulqan yďgəreştər turahьndaqь məqlymәttərďe VLKSM YK tarafьnan bildələngən formalaqь isemlekkə regulər rəveştə jaďa barьrqa teješ.

Komsomolestarďьn ucot məqlymәttərendə bulqan yďgəreştər jaďьlqan isemlek 1-se qinvarqa hәm 1-se ijylgə VLKSM-dьn rajon komitetьna, qala komitetьna tapşьrьla.

Komsomoldьn təvge ojoşmahьnьn sekretarь VLKSM clendarьnьn hәm kandidattarьnьn ucot məqlymәttərendə bulqan hәm komsomoldьn rajon komitetьna, qala komitetьna xəbər itelergə teješle bulqan yďgəreştərďen bətəhe lə iьəpkə alьnqanmь, juqmь ikənlegen tikşerergə teješ.

IV. KOMSOMOL CLENDARЬNЬN HƏM KANDIDATTARЬNЬN UCOTЬNA ƏLKƏ KOMITETTARЬ, KRAJ KOMITETTARЬ, SOJUZNЬJ RESPUBLIKALARDЬN LKSM YK TARAFЬNAN JETƏKSELEK HƏM ULARDЬN VLKSM YK ALDЬNDA OTCOT BIREVDƏRE

25. Əlkə komitettarь, kraj komitettarь, sojuznьj respublikalarďьn LKSM Yďək Komitettarь, əlkə, kraj, respublika bujьnsa komsomolestarďьn bətə ucotьnьn toroşo əsən javap birgən xəldə, tyвəndəgelərďe eşlərgə tejeştər:

a) komsomoldьn hər ber rajon ojoşmahьnda VLKSM clendarь hәm kandidattarь ucotьnьn qujьlьşьn sistemalь rəveştə tikşerergə. Bьl tikşerevďen hеďəmtələren əlkə komitettarьnьn, kraj komitettarьnьn, sojuznьj respublikalarďaqь LKSM Yďək Komitettarьnьn bjurohь tikşerevenə qujьrqa kərək, ucottьn toroşo turahьnda doklad jahav əsən komsomoldьn rajon komitettarь, qala komitettarь sekretarďarьn hәm komsomoldьn ajrьm təvge ojoşmalarьnьn sekretarďarьn saqьrьrqa;

в) rajon komitettarьnьn, qala komitettarьnьn hәm okrug komitettarьnьn ucot rabotniktarьn instruktirovat' itergə;

v) rajon komitettarьnda, qala komitettarьnda hәm okrug komitettarьnda ucot rabotniktarьn almaştьrqan vaqьtta eştərďen məzbyri rəveştə akt bujьnsa tapşьrьlьvьn hәm qabul iteleven kyďətergə, akt rajon komitetь, qala komitetь, okrug komitetь bjurohь tarafьnan rablana.

26. Komsomoldьn hər ber rajon, qala ojoşmahьnьn statistika otcottarь əlkə komitetь, kraj komitetь, sojuznьj respublikanьn LKSM Yďək Komitetь sekretarьnьn yďe tarafьnan qaralьrqa tejeştər hәm otcottarďa jəbərelgən jaŋьlьştarďь təďətev jaqьnan da, şulaj uq komsomoldьn rajon komitetь, qala komitetь eşenen, rajon komsomol ojoşmahьnьn sostavь, hәm xərəkəte turahьndaqь statistika məqlymәttərena analiz jahavďan kilep sьqqan məs'ələləre jaqьnan da komsomoldьn rajon komitetьna, qala komitetьna kərəkle kyrhətmələr birelergə tejeş.

27. VLKSM rajon komitettarьnьn, qala komitettarьnьn statistika otcottarь nigeďendə əlkə komitettarь, kraj komitettarь, sojuznьj respublikalarďьn LKSM Yďək Komitettarь VLKSM YK tarafьnan bildələngən formalar bujьnsa jьjьlma otcot təďəjďər hәm ularďь bjurola rablaqandan huŋ, əlkə komitettarьnьn, kraj komitettarьnьn, sojuznьj respublika LKSM Yďək Komitetьnьn berense sekretarьnьn, şulaj uq ucot hәm statistika sektorь mədirenen qultamqahь menən VLKSM Yďək Komitetьna jebərələr.

Bətəsojuz Leninse Kommunistik Jəştər Sojuzьnьn Yďək Komitetь.

PRIZЬJV BAŞLANDЬ

Qьrmьťqalь, 11 nojəbr (BaşTASS). 10-sь nojəbrďə—hənərselek, timer jul ucilişcelərenə hәm FZO məktəptərenə prizьjvtьn berense kənəndə jəştər rajon yďəgenə parlap jegelgən attarqa ultьrьp kildelər. Rajon komissiahь 40 keşe qabul itergə teješ, ə birelgən qarizalarďьn hanь 100-ďən də arta.

Prizьjv ojoşqan rəveştə başlandь. Berense kəndə komissia arqьlь 34 keşe ytte. Şularďan 18 keşe qabul itelde. 4 keşe komissianьn ətəimə tikşerevenə qaldьrьldь, ə qalqandarь tərlə səbəptər menən bətənləj alьnmanьlar.

Qabul itelevselər arahьndа jəş kolxoznik Nizametdinov ta bar. Ul komissia clendarьna bьlaj tine:

—Minen kvalifikatsialь eşse bulьrqa teləgem qajət ďur. Uqьp sьqqas his hyďhed staxanovsь bulasaqmьn. Jəj kənə—kanikul vaqьtьnda min 100-gə jaqьn xeďmət kənə eşləp aldьm.

Komissianan ytkən həm qabul itelgən Xanzin hәm Artamonov («Qarlьman» sovxozьnan) berďəm rəveştə bьlaj tinelər:

—Beď otlicno uqьjasaqbьď, ə huŋьnan—uqьvďь tamamlaqas proizvodstvola staxanovsьlar tigən bəjək isemde ala saqbьď. Proizvodstvola xeďmət dissiplinahьn nьqьtasaqbьď.

PRIZЬJVTЬ ƏLGƏLƏ YTKƏRƏJEK

10-sь nojəbrďə hənərselek, timer jul ucilişcelərenə hәm FZO məktəptərenə prizьjv başlandь.

Prizьjvtь jəştər ďur şatlьq menən qarşьlanьlar. Jəştərďen FZO məktəptərenə, hənərselek hәm timer jul ucilişcelərenə inep uqьrqa bulqan telaktəre sikheď ďur. Bəgəngə kəndə respublika bujьnsa prizьjv komissialarьna 15 meŋgə jaqьn qariza kileve bьnь asьq kyrhətə.

Xəďer ucilişcelərďe hәm FZO məktəptəren asьvqa eşməkər rəveştə əďerlek alьp barьla. Başqortostan ASSR bujьnsa Xeďmət rezervtarь Upravlenieће əlegə tiklem jəşəp kilgən FZU məktəptəren — binalarďь, masterskojďarďь, dəjəm torlaqtarďь qabul itə.

Respublikanьn komsomol ojoşmalarь, Xeďmət Qьďьl Bajraq ordenlь Kiev maşinalar teďəv zavodь komsomolestarьnьn initsiativahьn jaqlap, ojoştorolasaq ucilişce hәm FZO məktəptəren oborudovat' itevďə, instrumenttar, stanoktar əďerləvďə kyp kenə eştər eşlənelər. Motor zavodь komsomol ojoşmahь FZO məktəbe əsən ətəlmə rəveştə 6 stanok əďerlene. Parovoz-vagondar remontlav zavodь komsomolestarь la timer jul ucilişcehe əsən kyp handa instrument hәm stanoktar əďerlənelər.

Lakin Ucalь hәm Işembaj rajondarьnda jaŋь uqьv jьlьna əďerlek qəfy itməblek nasar qujьlqan. Ucalь rajonьnda jaŋь ojoştorola torqan FZO məktəbe əsən masterskoj təďəv, unь kərəkle bulqan instrumenttar, stanoktar menən ta'min itev eşe bik hylpən bara. Şulaj bulьvqa qaramaьtan VLKSM-dьn rajon komitetь bьl jeteşhedlektərďe bətərəv bujьnsa aşьqьs saralar kyrməj. Işembajďa ucilişce əsən bəgəngə kəngə tiklem dəjəm torlaq əďerlənməgən. Ə VLKSM-dьn qala komitetь sekretarь iptəş Vlasova: «beďďen uqьvsьlar yďďərenen kvartiralarьnan jərep uqьjasaqtar, ular əsən dəjəm torlaq bulmaha la jaraj» tip tьnьslьqqa birelgən Oktəbr revolytsiahь ismendəge zavodta la FZU məktəben əle bulha tapşьrqandarь juq. Masterskojďar hәm stolovojďar oborudovat' itelməj.

Qajhь ber komsomol ojoşmalarь jəştərďen ucilişcelə, FZO məktəptərendə uqьrqa teləktəre ďur, tip bьl əlkələ anlatьv eşe alьp barьvďь kərək hanamajďar. Bьl his dereь qaraş tygel.. SSSR Verxovnьj Soveťь Prezidiumьnьn gosudarstvo xeďmət rezervtarь buldьrьv turahьndaqь Ukazь bujьnsa anlatьv eşen ber genə minutqa la tuqtatmaьqa, ə kirehensə unь kəsəjtergə kərək.

Prizьjv komissialarь hәm komsomol ojoşmalarь SSSR Sovnarkomь qararьnьn 8-se punktьnьn ytəleşen ajrьvsa nьq kyďətergə teješter. Bьl punktta kolxozdar uqьrqa alьnьvsьlarďь ətі hәm ajaq kejemdəre menən, ike qat bel'jo hәm jullьq aďьq menən tə'min itergə teješter, tejelə. Timer jul rabotniktarьna la bik javaplь burьstar jəkmətelə. Timer jul komsomol ojoşmalarь Sverdlov əlkəhenə oďatьlьvsь jəştər əsən vagondarďь jьhazlandьrьrqa, ularďь iŋ jaqşь provodniktar menən tə'min itergə teješter.

Jaŋь uqьv jьlь başlanьvqa bik aď vaqьt qaldь. Komsomol ojoşmalarь uqьvďь tulь əďerlek menən qarşьlav hәm prizьjvtь otlicno uďqarьv əsən bətə kəstə tuplarqa teješter.

MIN TIK OTLICNOƠA UQЬRMЬN

Bьna begən Əfə timer jul ucilişcehenə prizьjv başlandь. Komissiaqa berense bulьp min indem. Komissia minen taďalьqьmdь la, uqьvďan əlgəşevem hәm dissiplinamdь la jaraqlь tapte. Mine Əfə timer jul ucilişcehenə qabul ittelər hәm berense putjovkanь min aldьm.

Beď, ucilişcegə qabul itelevse jəştər jaŋь kəs hәm dərt menən uqьrqa başlajьď. Min yďemden bətə kəsəmdə uqьvqa, kvalifikatsia alьvqa birəsəkmen.

Partia hәm xəkyməťebeďďen, dahiььď bəjək Stalindьn beďďen turala atalarsa xəstərlek iteven qaqşamaь dissiplina hәm otlicno uqьv menən ajlajasaqmьn.

G. Jelistratov.

ATAJЬM KEVEK BULЬRQA TELƏJEM

Minen atajьm parovoz-vagondar remontlav zavodьnda 30 jьl eşləj. Lakin ul tik sovet vlasь jьldarьnda qьna aldьnqь qşse bulьvqa ireşte. Xəďer ul Əfə parovoz-vagondar remontlav zavodьnьn staxanovsь kotelşcigь. Ul yďenen pocotlь eşe menən, stalinsьl epoxala şat hәm rəxət jəşəve menən qorurlana. Min də atajьm kevek timer julьnьn kvalifikatsialь eşsehe bulьrqa teləjem.

10 nojəbrďə bulqan prizьjvta mine Əfə timer jul ucilişcehenə qabul ittelər. Ucilişcegə alьnьv mində taqь la ďur dərt hәm bətmәb şatlьq tьvďьrďь.

Min, timer jul ucilişcehen tik otlicnoqa qьna tamamlap, kiləsəktə kvalifikatsialь eşse bulьrmьn.

A. Filippov.

Vaqьtlь redaktor:
X. BƏŞIROV.
Врид. редактора:
Х. БАШИРОВ.

П 2572. **Редакция адресы: Əfə kalahь, Volodarskiй uramы, № 2. Теле** фон № 87—15. „Окт. Натиск "типографиясы.

1940 йыл
15 ноябрь
йома
№ 120 (1483)
Айрым һаны
10 тин

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе“ Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

TARIXI QARARĐЬҢ IKE JЬLLЬOҶЬ

VKP(в) Yđək Komitetьnьң «VKP(в) tarixьnьң qьĐqasa kursь»n sьqarьv uŋajь menən partia propagandaһьnьң qujьlьşь turaһьnda»qь qararьna ike jьl tuldь. VKP(в) Yđək Komitetьnьң вьl qararь propaganda eşendə вьqa tiklem jəşəp kilgən kustarsьlьq həm tarqavsьlьqqa sik qujđь. Ul вeđđeŋ ileвeđđə marksistik-leninse propagandanьŋ kiŋ qolas jəjevenə jul astь, millionlaqan partialь һəm partiahьđ bol'şeviktarđь, partia tarixьn өjrənevgə kytərđe.

Bьl vaqьt esendə propaganda eşen yđgərtep qorovđa, unьŋ sьjfatьn kytərevđə вajtaq eş вaşqarьldь. Partia propagandahь ələgəsə kyrelməgən juqarь вabqьsqa kytərelde, samostojatel'no uqьv marksizm-leninizmdь өjrənevđeŋ tөp metodь вulьp əverelde. Marksizm-leninizmdь propagandalavđa matвuqat đur urьn aldь.

Bьl ike jьl esendə komsomolestar arahьnan kyp hanlь lektorđar, propagand star, agitatorđar armiahь yвep sьqtь. Komsomol ojoşmalarь komsomolestar həm jəştər araһьnda partia propagandaһьn ojoştorov вujьnsa qajət вaj təzribə tuplanьlar.

Respublikala meŋdərsə komsomolsetar partia tarixьn samostojatel'no өjrənələr. Xəđer komsomol aktivtarьnan kyp kenə iptəştər «VKP(в) tarixьnьŋ qьĐqasa kursь»n өjrənevđe tamamlap, Marks — Engel's — Lenin — Stalindьŋ ajrьm xedməttəren өjrənev өbtendə nьqьşmalь eşləjđər. Məbələn, Ileş rajonьnda 45 keşe qьĐqasa kursitь өjrənevđe tamamlanьlar. Bьl eştə VLKSM rajon komitetь sekretarь iptəş Danejev yđe өlgə kyrhətə. Ul partia tarixьnьŋ qьĐqasa kursьn өjrənevđe inde kyptən tamamlanь.

Propaganda өlkəhendə ireşelgən unьştar, şikheđ kyp. Ləkin вətəhe lə jaqşь həm unьşlь вara, tip əjthək xata həm zararlь вulьr ine. Ike jьl вujьnsa qьĐqasa kurstьŋ III — IV glavalarьnan *uđalmavsь, «uqьrqa vaqьt taвa almavsь» komsomolestarđь jьş osoratьrqa məmkin. QьrmьĐqalь rajonьnan iptəş Murzindьŋ «komsomol aktivtarь Bajвulatov, Şəjəxmətov* həm Qəjsina iptəştər ələ вulha VKP(в) tarixьn өjrənə вaşlamaqandar» tip jadqan xatь вьqa asьq mibal вulвp tora. Işemвaj rajonьnda kyp komitet sekretarđarьnьŋ, *Jomaquza rajonьnda jөđərlөgən komsomolestarđьŋ yđđarenең təp burьstarь ikənlekte onotmaвqa tejeştər.*

Xəđer komsomol ojoşmalarьnьŋ вurьsь propaganda өlkəhendə вьqa tiklem jəşəp kilgən jeteşhđlektərđe aşьqьs вətərөv, tyŋərəktərđeŋ eşen, partia tarixьn samostojatel'no өjrənevselərgə jarđamdь jaqşьrtьvđan tora.

Partianьŋ XVIII sjezьnda вөjək julвaşsьвьđ iptəş Stalin «Aksioma rəveşendə şunь tanьrqa kərək: gosudarstvo həm partia eşeneŋ teləgən вer tarmaqьndaqь, rabotniktarđьŋ politik kimələ həm marksistik-leninse anlьlьqь ni tiklem juqarьraq вulha, eşteŋ yđe lə şul tiklem juqarьraq həm unьşlьraq, eşteŋ həđəmtələre şul tiklem effektlьraq вula, həm kirehensə, — rabotniktarđьŋ politik kimələ həm marksistik-leninse anlьlьqь ni tiklem tyвənerək вulha, eştə өđəkləktər həm jemerelevđər şul tiklem ixtimalьraq, rabotniktarđьŋ yđđarenең vaqajьvđarь həm vaqsьl deləgalarqa əverelevđəre şul tiklem ixtimalьraq, ularđьŋ pererozdeniegə kilevđəre şul tiklem ixtimalьraq tip kyrhətte. Iptəş Stalindьŋ вьl kyrhətmələren вeđ вer minutqa lə onotorqa tejeş tygelвeđ.

Komsomol yđ aldьna qujьlqan вөjək burьstarđь unьşlь xəl itev өsən revolytsion teoriaqa ejə вulьrqa tejeş. Вьnьŋ өsən tьrьşlьq, qatь xarakterlь вulьv, yđ өbtendə nьqьşmalь eşlәv genə kərək.

Sovettar Sojuzь Marşalь
K. J. VOROŞILOV.

★

Sovettar Sojuzь Marşalь
S. M. BUDJONNЬJ.

★ ★ ★

Sovettar Sojuzь Marşalь
S. K. TIMOŞENKO.

★

Sovettar Sojuzьnьŋ Marşaldarьna marşaldarđьŋ otlicie вildəhe—„Marşal jondođo“ tapşьrьv

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ predsedatele iptəş M. I. Kalinin 5-se nojəвr kis Sovettar Sojuzьnьŋ Marşalь iptəş K. J. Voroşilovqa, Sovettar Sojuzьnьŋ Marşalь iptəş S. M. Budjonnьjqa, Sovettar Sojuzьnьŋ Marşalь iptəş S. K. Timoşenkoqa, Sovettar Sojuzьnьŋ Marşalь G. I. Kulikqa həm Sovettar Sojuzьnьŋ Marşalь iptəş B. M. Şapoşnikovqa marşaldarđьŋ otlicie вildəhe—«Marşal jondođo»n tapşьrđь. (TASS).

Sovettar Sojuzь Marşalь
G. I. KULIK.

★

Sovettar Sojuzь Marşalь
B. M. ŞAPOŞNIKOV.

★

Jaŋь өlkələrđən həm respublikalarđan SSSR Verxovnьj Sovetьna deputattar hajlavđar kenə turahьnda

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ 1940 jьl 11-se nojəвr Ukazь menən Moldavia SSR-đan, Ukraina SSR-đьŋ Akkerman həm Cernovitsьj өlkələrenən, Litva SSR-đan, Latvia SSR-đan həm Estonia SSR-đan SSSR Verxovnьj Sovetьna deputattar hajlavđь 1941 jьldьŋ 12-se qinvarьna вildələnde.

Bьl respublikalarđan həm өlkələrđən SSSR Verxovnьj Sovetьna hajlav kampaniahь 1940 jьldьŋ 12-se nojəвrenən вaşlana tip iqlan itelde.

(TASS).

SSSR Sovnarkomьnьŋ predsedatele həm Sit il Eştəre Xalьq Komissarь iptəş V. M. MOLOTOVTЬŊ Berlingə kileve

SSSR Sovnarkomьnьŋ predsedatele həm Sit il Eştəre Xalьq Komissarь V. M. Molotov iptəş 11-se nojəвrđə kis Germanianьŋ pogranicnьj Malkinə stansiahь aşa ytte, вьnda unь Germania xөkymətenең vəkildəre qarşь aldьlar həm qotlanьlar.

12-se nojəвrđə Berlin vaqtь menən səqət 11-đə iptəş V. M. Molotov Berlingə kilep jette.

Berlində iptəş Molotov german vlastarь tarafьnan tantanalь rəveştə qarşь alьndь.

Gospodin Gitler menən iptəş V. M. MOLOTOV arahьnda вeseda

Berlin, 12-se nojəвr (TASS). Bөgөn tөştən hunь jaŋь imperski kanseləria вinahьnda Germanianьŋ rejxskanslerь gospodin Gitler menən SSSR-đьŋ Xalьq Komissarđarь Sovetь Predsedatele həm Sit il Eştəre Xalьq Komissarь iptəş V. M. Molotov arahьnda вeseda вuldь.

Beseda Germanianьŋ sit il eştəre ministrь gospodin fon Rivвentrop həm SSSR-đьŋ Sit il Eştəre Xalьq Komissarьnьŋ urьnвabarь iptəş V. G. Dekanozov qatnaşlьqьnda ytkərelde. Beseda ike səqəttən artьqьraqqa huđьldь.

„...LENINIZMDЬ ӨJRƏNEV, LENINSEL UQЬV, XƏDƏRGE KOMSOMOL AKTIVЬN ЬSЬN LENINSE AKTIVQA ƏVERELDEREVDƏEŊ IŊ KƏRƏKLE ŞARTЬ BULЬP TORA“ (STALIN).

JAŊЬSA EŞLƏVGƏ IKE JЬL

VKP(в) Yдək Komitetьnьŋ «VKP(в) tarixьnьŋ qьbqasa kursь» donjaqa sьqьv uŋajь menən partia propagandahьnьŋ qujьlьşь turahьndaqь qararь komsomolestarđьŋ həm jəştərđeŋ politik belem kimәldəren kytərev ölkəhendə kyp yđgəreş jahanь. Bьl tarixi dokument komsomolestarđa həm jəştərđə yđđərenen kөstərenə ьşanьs tьvđьrđь, ularđьŋ teoretik həm politik arttalьqtarьn bөtөrөv өsөn alqa ьntьlьştarьŋ, initsiativalarьn arttьrđь. Komsomolestar partia ojoşmalarьnьŋ kөndәlek jarđamьnda bol'şevizmqa ejə bulьvqa nьqlap totondolar.

Beđđeŋ zavod komsomolestarь la partia tarixьn samostojatel'no өjrənevgə đur dөrt menən başlanьlar. Xəđer bөtəhe 78 komsomoles «VKP(в) tarixьnьŋ qьbqasa kursь»n samostojatel'no өjrənәlər. Bьl komsomolestar qьbqasa kurstь өjrənev menən bergə, Marks—Engel's—Lenin—Stalinđьŋ ajrьm xeđmәttəren fajđalanalar, yđ ara besedalar, diskussialar ojoştoralar.

Berense istocniktar өbtөndə eşlөv başta komsomolester өsөn avьr tojola inc. Bьl qьjьnlьqtar komsomolestarđa revolytsion teorianь taqь la nьqьraq өjrənevgə, taqь la đur kөs menən totonov telәge tьvđьrđь. Ular xəđer berense istocniktar bujьnsa konspekt tөđөj alalar həm ular məhim məs'әlәlər өbtөndə nьqьşmalь eşlərgə kөrəklegen xәterđərenən sьqarmajđar.

Komsomol aktivtarьnan 12 keşe partia tarixьn өsөnsө zveno bujьnsa өjrənevđe tamamlanьlar. Ular arahьnda komsomoles-staxanovsь master iptəş Zakirov, qilmi-tikşerenev laboratoriahьnьŋ nacal'nigь iptəş Katomkina həm başqalar bar. Ular xəđer marksizm klassiktarьnьŋ ajrьm xeđmәttəren өjrənev өbtөndə eşlөjđər, leksia, konsul'tatsialarđa aktiv qatnaşalar.

Tarixtь samostojatel'no өjrənevse başqa komsomolestar đa konsul'tatsialarqa jөrөjđər, anlaşьlmaqan məs'әlәlərđe unda xəl itәlər. Konsul'tatsialarqa jөrөvselərđeŋ hanь urtasa kөnene 6-7 keşenən də kəm bulqanь juq.

Partia tarixьn samostojatel'no өjrənə almavsьlar өsөn tyŋərək ojoştorđoq. Bьl tyŋərək partia clenь iptəş Kalmet'jev jetəkselegendə yđeneŋ eşen jaqşь qьna alьp bara.

Beđ partia tarixьn samostojatel'no өjrənevselərđeŋ belemdərenə yđ ara tikşerev ytkərəveđ. Bьnьŋ өsөn tarixtь jaqşь өjrənevse komsomolestarđь ajrьm iptəştərgə berketəveđ. Ular individual' beseda juldarь menən ularđьn jeteşheđlektəren asalar. Oşo nөŋ nigeđendə beđ ularqa jarđam ojoştorabьđ.

Komsomolestarđьŋ teoretik belemdəren kytərevđə beđđeŋ kyp kenə jeteşheđlektəreveđ đə bar. Berensenən—bөtə komsomolestar đa partia tarixьn өjrənevgə nьqlap totonmaqandar әle. Ularđьŋ qajhь berđөre oşo kөngə tiklem I—II glavalarđa qьna ultьralar. Tyŋərəkkə jөrөrgə teləvselərđeŋ hanь bajtaq qьna təşkil ithə lə, ular өsөn ikense tyŋərək ojoştorolmaqan. Samostojatel'no өjrənevselərgə jarđamqa—leksialar, iptəştərsə besedalar, teoretik konferensialar hirək ojoştorola.

Komsomol komitetь propaganda ölkəhendəge bьl kəmselektərđe aşьqьs bөtөrөv, propagandanьŋ sьjfatьn taqь la jaqşьrtьv өsөn kөrəşə.

Kuznetsova.

Kreking-zavod komsomol komitetь sekretarь.

Işqar həm Bişquraj tuib butmaqan urta məktəptəre, «Jupiter» kolxozь ergəhendəge komsomol ojoşmalarь propaganda eşen ajrьvsa jaqşь ojoştorđolar. Bьl ojoşmalarđьŋ sekretarđarь yđđəre licnьj өlgө kyrhətələr. Ular qьbqasa kurstь өjrənevđe tamamlap, tөp istocniktarđь uqьjđar.

VLKSM Yдək Komitetьnьŋ XI plenumьnan huŋ bьl eş taqь la jənlerək tөb aldь. Sөnki propaganda eşe menən ber bylək kenə tygel, ə kiŋ komsomol aktivь—propaganda həm agitatsia bujьnsa ojoştorolqan komissia clen darь şөqөllənə başlanьlar.

Jamalov.

VLKSM-dьŋ Ileş rajon komitetьnьŋ propaganda həm agitatsia komissiahьnьŋ predsedatele.

Propagandis Trifilov

Өfө gosbank sotrudnigь komsomoles Trifilov B. S. ydenөŋ politik belem kimәlen kytərev өbtөndə tьrьşьp eştəj. Ul xəderge kөndə VKP(в) tarixьnьŋ qьbqasa kursь»n өjrənevđe tamamlap, bөjək klassiktarьbьđđьn: Marks— Engel's — Lenin—Stalinđьŋ xeđmәttərđn өjrənə.

Iptəş Trifilov obşestvennьj eştə lə başqalarqa өlgө bula ala, ul gosbanktьŋ komsomolestarь өsөn ojoştorolqan politgramota tyŋərəge menən jetəkselek itə. Tyŋərəkkə bөtəhe 8 komsomoles həm kyp kenə sojuzdan tьş jəştər ьlьqtьrьlqan. Tyŋərəktөŋ 12 tapqьr zanətiehe bulьp, Konstitutsia, XVIII sjezd materialdarь, V. I. Leninđeŋ avtobiografiahь өjrənelde.

Trifilov iptəş tyŋərək clendarь arahьnda đur avtoritet menən fajđalana. Ul zanətielərđe nьqlь әđerlek menən jəkmətkele itep udqara.

Byləkova.

UQЬV MIŊƏ NƏMƏ BIRDE

Min, «VKP(в) tarixьnьŋ qьbqasa kursь» donjaqa sьqьv menən unь đur telək menən өjrənə başlanьm. Өjrəngən vaqьtta miŋə kyp kenə anlaşьlmaqan məs'әlәlər osoranь. Ulardь min ajrьm dəftərgə jađa barьp, huŋьnan ularđьŋ hər qajnьhьna konsul'tanttan tuib javap aldьm.

VKP(в) rajon komitetь taraibnan ojoştorolqan konsul'tatsialar həm leksialarđa hər vaqьtta qatnaşam. Ul miŋə đur jarđam itə.

«VKP(в) tarixьnьŋ qьbqasa kursь»n өjrənevđe tamamlap, xəđer unь tөp istocniktarđь fajđalanьp өjrənə başlanьm. Leninđeŋ: «Xalьq dubtarь» kemdər ular həm ular sotsial-demokrattarqa qarşь nisek kөrəşələr?», «Demokratik revolytsiala sotsial-demokratianьŋ ike taktikahь», «Ber ađьm alqa, ike ađьm artqa» tigən xeđmәttəren nьqlь rəveştə өjrəndem.

Şulaj uq gazeta həm zurnaldarđa babьlqan konsul'tatsion materialdarđь jьjnap baram həm өjrənəm. Ular miŋə өjrəngən materialdarđь nьqlь yđlәşterevgə jarđam itələr.

Xəđer min teoretik məs'әlәlər bujьnsa komsomolestar, jəştər aldьnda dokladtar, leksialar menən sьqьv өsөn yđemđe qđerlekle hiđəm. «Igenselər», «Kombajn» kolxozь jəştəre, rajon komsomol aktivь jьjьlьşьnda h. b. urьndarđa xalьq-ara temala dokladtar menən sьqtьm. VKP(в) tarixьnьŋ II, III həm IV glavalarь bujьnsa komsomolestar menən bөsedalar ytkərđem.

Partia tarixьn sistematik rəveştə өjrənev өsөn vaqьtь dөrөb bylə belev đur ro!' ujnaj. Yđemđeŋ belemđe kinəjlev өsөn min hər kөn ike səqət vaqtьmdь byləm.

Vəlitov.

VLKSM-dьŋ Stərletamaq rajon komitetь sekretarь.

—◆—

Min partia tarixьn nisek өjrənəm

Min partia tarixьnьŋ qьbqasa kursьn samostojatel'no өjrənevgə đur telək həm dөrt menən başlanьm. Bьl gyzəl kitaptь min aşaqmajьnsa, ləkin sistemalь rəveştə, konspekt tөđөp өjrəndem. Konspekt tөđөgəngə tiklem hər ber glavanь uqьp sьqьp, ularđan tөp məs'әlәlərđe ajьra bardьm.

Min partia tarixьn өjrənevselərgə jarđamqa ojoştorolqan leksia həm konsul'tatsialarqa regulər rəveştə jөrөjөm. Tarixtьŋ ajrьm glavalarьna qarata xudozestvolь kitaptar uqьjьm, kino-kartinalar qarajьm. Mөbələn, «Qoros nisek sьnьqtь», «Davьldan tьvqandar» həm başqalarđь uqьp sьqtьm.

Xəđer partia tarixьnьŋ qьbqasa kursьn berense zveno bujьnsa өjrənevđe tamamlap, ikense tapqьr juqarь zveno bujьnsa, berense istocniktarđь qullanьp өjrənəm. Markstьŋ «Jallanqan xeđmət» «Sotsializmdьŋ utopianan fangə yөp sьqьvь» tigən kitaptarьn uqьnьm.

Revolytsion teorianь өjrənev miŋə đur fajđa bird. Bөtə politik məs'әlәlərđe jaqşь anlaj, praktik eşemdə tid həm dөrөb orientirovat's itə başlanьm. Yđemđeŋ politik belem kimәlemđe kytərev, marksistik-leninse teorianь yđәlәşterevđə min artaban da nьqьşmalь eşlөjşəkmen.

Komsomolka **Jarullina.**

Başnarkompros planovik-ekonomisь.

Өfө qala partia kabinetь VKP(в) tarixьn өjrənevse jəştər menən hər kөn tuib bula. Hyrəttə: partkabinet zalьnda VKP(в) tarixьn өjrənevselər.

(Ş. Urazbaxtin fotohь).

M. OJAFURIĐЬN TЬVЬVЬNA 60 JЬL TULЬVOJA QARATA

OJAFURI HƏM JƏŞTƏR

(Kondələk dəftəremdən ədək)

Alda doşman bar ikən tip
Iqtiqadьm qaqşamaь,
Ni zian bar izge julda
Məngelekkə kithə baş.

Bьl kərəş alda azaьlьq
Tip, jađьlqan kynlemə,
Əllə nindəj ibliseŋ də
Bьsrata almaь, taplamaь.
(Məzit Ojafuri. 1919 jьl).

Məzit Ojafuri şiqьrđarь menən mineŋ berense osoraşьvьm, 1923—24 jьldarđa yđemdeŋ tьvjan avьlьn Şəndək avьlьnda buldь. Bьl beđđeŋ avьlda, Safiulla isemle kommunist militsioner tarafьnan komsomol jaceikahь ojoştorolqan jьl həm mineŋ komsomol safьna ingən kəndərem ine. Beđ ul saqta komsomoldar barьbьđ đa tierlek, avьlda «atqađanqan artistar» inek. Min yđem səxnələ bik kyp glavnьj roldərđe başqarьv menən bergə, nasar bulmaqan deklamatorđardan hanala inem. Mineŋ his ber repertkom tarafьnan qul qujьlmaqan repertuarьmda: «Ikmək», «Bəthən huqьş», «Qьđьl bajraq», «Xisap kənə», «Tatar jegetenə», «Bir qulьndь», «Kem ul» həm başqa şiqьrđar jərəj inelər. Dərəbən əjtergə kərək, min ul saqta «artist» bulьvьma qaramaьtan, bьl matur şiqьrđardьŋ avtorьn belməj inem əle. Bьl şiqьrđar beđđeŋ avьlqa nisek kilep sьqqandarđьr, kyktən təşkəndərme, əllə berəj jerđə baььlqandarmь? Min bьl jaqtarьna iqtiba: itməj inem. Lək in bьl əbərđər miŋə şul tiklem oqşanьlar.

1924 jьldьŋ kədə ine. Beđ komsomoldar avьl klubьna jьjnalьp Internatsional jьrьn öjrəndek. Həm nisekter şul təndə yk bik matur ber spektakl' də qujьp aldьq. Spektakldən huŋ đur konsert ta buldь. Klubta xalьq şьqьrьm tulь ine. Min bьl konsertta avtorьn əjtməj genə: «Kem ul», «Bəthən huqьş», «Bir qulьndь» tigən şiqьrđardь kytərenke rux menən artistarsa deklamirovat' itep jebərđem. Xalьq hər şiqьrđьŋ huŋьnda qul saptь. Ular bьl şiqьrđardь bik oqşattьlar.

Spektakl' bətəv menən avьl xalqь öjđərenə tarala başlanь. Beđ «artist»tar đa qoromdan jahalqan haqal, mьjьqtardь hərtəp taşlanьq ta, xalьq menən bergə klubtan sьqtьq. Avьlqa jal itergə qajtqan Məxəmətşa şaxtjor (unь şulaj tip atajđar ine) kilep mineŋ arqamdan hьjpanь:

— Molodes jeget, şəp deklamirovat' itteŋ, tine. — Həm tup-tura:—Əjđə mineŋ menən Donbasqa kitəheŋme?—tip qujđь. Min də bik tid genə:—alьp barhaŋ, kitəm, tinem.

Məxəmətşa şaxtjor oşo təndə yk miŋa Donbasta klubtardьŋ əjbət ikənen, unđa la tatar telendə postanovkalar bulьp torqanьp, gazeta zurnaldar alьnqanlьqьn həjlənе. Həm huŋьnanьraq: hin unda barhaŋ taqьla yberheŋ, beđ spektakl'dər qujqanda sufljor bulьrhьŋ həm şaxtala aqsa eşlәp öbtөŋ-başьndь qararhьŋ, tine. Min də maqtanьp qujđьm buqaj.—Min şiqьrđardь həjləjem də həm yđem də jađa alam, tinem. Avьl klubь ergəhendə sьqьp kilə torqan stena gazetahьnda «Samogonqa qarşь» tigən şiqьrьm baььlьvь həm «Qьđьl jəştər» gazetahьnda ber xəbərem baььlьp sьqьvь turahьnda həjlənem.

Unan-bьnan aqsa jynəjttek, əsəj, Məxəmətşa şaxtjor kevek aqsanь kyberək eşlərgə tьrьş, tip mine Donbasqa odattь. Min əsəjgə kyldəktər həm kystənəstər jebərergə vəqđə itep, Məxəmətşa aqaj menən Donbasqa kitep barđьm.

Min bьl şaxtalarđa avьldaqь kevek matur kitaptar juqtьr tip ujlaqajnьm. Ləkin mineŋ bьl ujđar dərəb bulьp sьqmanьlar. Kirehensə, bьnda gazetalar đa, zurnaldar đa həm kitaptar đa avьldaqьnan kyberək inelər. 1925 jьlda min Donbastьŋ Fongь şaxtahьnda Məzit Ojafuriđьŋ đur ber hajlanma əbəre menən osoraştьm. Bьnda avtorđьŋ urьndьqqa tajanьp, ultьrьp təşkən rəsme lə bar ine. Unьŋ rəsmenə qat-qat hoqlanьp qaraj inem. Eşselər arahьnda quldan-qulqa jərəj torqan bьl kitaptardь min komsomol ustavь menən bergə keskəj cemodanьmda haqlaj inem.

1925 jьlda Məskəvidə eşse jəştər өsən sьqьp kilə torqan «Jəş eşse» zurnalьnda buqaj, Məzit Ojafuriđьŋ «Şaxtjor» tigən şiqьrь baььlьp sьqtь. Bьl şiqьr mində şaxtjorđar tormoşonan đa şiqьrđar jađьrqa məmkin ikən tigən feker tьvđьrđь. Bьqa tiklem əle beđ kymer qađьvsьlar turahьnda şiqьrđar uqьqanьvьđ juq ine.

Şulaj itep Məzit Ojafuri şiqьrđarь tə'birendə min Donbass şaxtjorđarь tormoşonan şiqьrđar jađa başlanьm. Turanan-tura Məzit Ojafuri tə'birendə jađьlqan berense şiqьrьm 1925 jьlda «Jəş eşse» zurnalьnda baььlьp sьqtь. Bьl şiqьr mineŋ kitaptarьma inməlgən. Sənki ul Məzit Ojafuri «Şaxtjor»ьnьŋ kopiahь ine. Ajьrmahь tik 30 jьl şaxtala eşləgən Kəlimulla babajqa arnalьvьnda qьna ine. Lək in şaxtjor Kəlimulla babaj bьl şiqьrđь jaratqajnь.

Şunan huŋ min Məzit Ojafuri əbərđəre menən nьqlap tanьşa başlanьm. Mineŋ aldьmda unьŋ figurahь ybkəndəŋybə barđь. Miŋə unьŋ əbərđərendə qьđьl jep bulьp huđьlьp barqan eşsən xalьqqa qajnar məxəbbət, ularđь saf kynеldən qьđqanьv, həm ular өsən bsьn kyneldən janьv oqşanь. Min unьŋ «Jađьrmьn» tigən dyrt julьq şiqьrьn məngе onotasaq tygelmen.

—Jađьrmьn min şiqьrđardь

Jərək bəqrem qanь menən,
Asьrmьn matbuqat huqьşь
Xalьqtьŋ doşmanь menən.

Ojafuri bsьn məqnəhe menən xalьq şaqirь ine. Unьŋ qadi tel menən jađьlqan tərən məqnəle şiqьrđarь ileвeđđeŋ bətə məjəştərenə taralqandar. Məzit Ojafuriđьŋ izadь—xalьq tojqoho. Ul revolytsiaqa tiklem asь zar qatьş, jəşren asьv menən tulь bulha, revolytsia jьldarьnda bьl jzad iŋ juqarь babqьsqa kytərelə. Lenin—Stalin partiahь jetəkselege abtьnda barqan Bəjək Sotsialistik Oktəbr revolytsiahь jьldarьnda Məzit Ojafuri bə tə tavьşьna jьrlaj başlaj. Unьŋ bьl jьldarđa jađьlqan şiqьrđarь bigerək tə kəslə jaŋqьrajđar. Bьl unьŋ revolytsianь, xalьq şaqirь bularaq, bsьn kyneldən qarşьlavьn kyrhətə.

Ojafuri kəndən-kən ybə barьp, qəmərənəŋ huŋqь səqətenə tiklem, beđgə—jəştərgə өlgə bulьp barđь. Ul kəndəlek politik məs'ələlərđən ber ađьm da artta qalmanь. Hər ber jaŋь məs'ələ bujьnsa yđeneŋ şiqьrđarь menən xalьqtь partianьŋ qararđarьn ytəv tirəhenə saqьrđь.

Min avьlda «artist» bulьp jərəgən jьldarđa, şiqьrđarьn avtorьn əjtməj genə uqьp jərəgənem өsөn, Məzit Ojafuridan qəfy ytenergə өlgərə almanьm. Min Өfөgə kilgən jьldь ul inde avrьp jatь ine. Bəlki unь kyrergə məmkin də bulqan bulьr ine, dərəbən əjtkəndə min, bьl bəjək şaqir menən həjləşergə hyđ taba almam tip inergə bađmaj jərənəm, qьjvlьq jetmәne.

Şulaj đa, tyđə almanьm, barđьm. Lək in bьl vaqьtta indе Məzit Ojafuni mineŋ menən, şaxtjorđar tormoşonan şiqьrđarđь nisek itep jađьrqa kərək, tigən temalarqa həjləşep ultьrьrlьq tygel ine. Şulaj đa avьl həm şaxta səxnələrendə həjlәp jərəgən həjgən şiqьrđarьmdьŋ bəjək avtorьn yđ kyđem menən kyrep qaldьm.

Huŋьnan miŋə Ojafuriđьŋ qəzəp prostoj ber keşe ikənlegen həm jəştər menən bergə jəşəven həjlənelər. Xəjer, indе bьnь unьŋ izadьnda la kyrep bula. Eje, ul xalьq menən bergə jəşəne. Xalьqtьŋ doşmanь—unьŋ doşmanь ine.

«Sikhed vatansь min
Sovet ile
Bulьv şartь menən ul vatan.
Sovettarqa doşman keşe miŋə
Doşman, əgər bulha la atam».

tip jađđь ul.

Maqsut Səndekle.

HƏNƏRSELEK HƏM TIMER JUL UCILIŞCELƏRENƏ, FZO MƏKTƏPTƏRENƏ PRIZЬJV BARA

Hyrəttə: timer jul ucilişce henə qabul itelgəndərđən (huldan unqa) **A. Filippov** həm **S. Rəbuşkin** iptəştər.
(Ş. Urazbaxtin fotohь).

Komissia eş өbtəndə

Өfө qala prizьjv komissiahь timer jul ucilişcehenə uqьvsьlar qabul itev bujьnsa xəđer dyrt kən eşlәne. Ul oşo vaqьt esendə ucilişcegə inergə teləvse jəđərləgən jəştərđeŋ qarizalarьn qaranь.

Komissia eşləgən bylmə matur itep jьhazlandьrьlqan. Komissiaqa kilevselərgə jal itev bylməhe ojoştorolqan. Bьnda komsomoldьŋ qala komitetь tarafьnan qujьlqan dezurnьjđar jəştərđe qьđьqhьndьrqan məs'ələlər bujьnsa konsul'tatsia həm besedalar ytkərələr.

Pionerđar jortonoŋ koridorь jəştər menən tulь. Bьnda hər kem yđeneŋ komissiaqa ineven tyđemhedlek menəŋ kətə həm komissianan sьqqan hər ber keşe:

—Jə, nisek, aldьlarmь?,—tigən horavđar menən qarşьlana. Putjovka alьp sьqьvsьlar əle komissiaqa inməgəndərgə taqь la đur dərt tьvđьra. Ular şat jeđ menən berehe artьnan ikensehe komissia bylməhenə inelər, a jal bylməhendə muzьjka həm jьr tavьştarь jaŋьraj. Prizьjv kynelle həm jəştərđeŋ đur kytərenkelege menən bara.

A. Imanqulov.

15 urьnqa 360 qariza

NURIMAN. (BaşTASS). Rajonda FZO məktəbənə həm hənərselek ucilişcelərenə prizьjv unьşlь rəveştə bara. Jəştərđeŋ uqьrqa barьrqa, kvalifikatsia alьrqa həm sotsialistik promьjşlennostьŋ kadrđarь bulьrqa telәklere qajət đur. 15 urьnqa kolxoznik-jəştərđən 360 qariza alьndь. Rajon prizьjv komissiahь aşa ike kəndə 22 keşe uddь, şulardan 12 keşe alьndь. Qabul itelevselər arahьnda—6 klasstь tamamlavsь Arьslanov («Qьđьl jar» kolxozьnan). Şəmsetdinov, («Spartak» kolxozьnan) həm başqalar bar.

Sergej Rəbuşkinden şatlьqь

Timer jul həm hənərselek ucilişcehenə, FZO məktəptərenə prizьjv başlanьv kənən Sergej Rəbuşkin tyđemhedlek menən kəttə. Ul bьqasa timer jul FZU məktəbendə uqьp, iŋ dissiplinalь, aldьnqь uqьvsь bulьvь menən başqa uqьvsьlardan ajьrьla ine. Şuqa kyrə komissia clendarь yđđərenеŋ đur rizalьqtarь menən Sergej Rəbuşkinde Өfө timer jul ucilişcehenə qabul ittelər.

— Mineŋ teləgemde qabul itevegeđgə đur rəxmət. Miŋə timer jul ucilişcehendə uqьvđan da pocotlь eş juq. Min partia həm xəkymətteŋ oşondaj đur xeđmətən otlicno uqьv menən aqlarqa tejeşmen, — ti Sergej Rəbuşkin.

S. Rəxim.
N. Latьjpov.

EŞLEKLE JARDAM

Өfө qalahьnьŋ predpriatielərendə eşləvse komsomolestər tiđđən asьlasaq hənərselek, timer jul ucilişcelәren həm FZO məktəptəren stanoktar, instrumenttar menən tə'min itevđə praktik jarđam kyrhətələr.

KIM ismendəge jađьv maşinalarь zavodь komsomolestarь ucilişce həm FZO məktəptəre өsən ber sverlil'nьj stanok, 500 dana borav, 10 sykeş, «Metallist» artele komsomolestarь 20 səjgyn, 10 silək, 50 kruzka, 2—13 nomerlь goszavod komsomolestarь 10 etergə həm başqa vaq instrumenttar əderlәjđər.

Oktəbr revolytsiahь ismendəge zavod komsomolestarь yđđərendə asьlasaq FZO məktəbe өsən 40 dana tumbocka əderlənelər. Tiđđən ber sverlil'nьj stanoktь remonttan sьqarasaqtar. **Kələyllina.**

AKTIVTAR MENƏN EŞLƏGƏN URЬNDA

Hajlavdarqa tiklem Işqar tulь bulmaqan urta məktəbe ergəhendəge komsomol ojoşmahь bik nasar eşləj ine. Jəş komsomolka iptəş Əjypova sekretar itep hajlanqandan huŋ eş başqasa təb ala.

Komsomol eşe—ul bik kyp tarmaqtardan tora. Sekretar unь ber yde genə başqara almaj. Burьs bьl eşkə kiŋ aktivtь ьlьqtьrьvdan, ulardь eşkə əjrətevdən tora. Şuqa kyrə lə iptəş Əjypova yđeneŋ bətə eşendə aktivqa tajana, hər ber komsomolqa ajrьm porucenielər birə.

Komsomolka Şəripova komsomol safьna inergə əđerlənevse uqьv otlicniktarь arahьnda ustav həm programmanь əjrətevde ojoştorđo. Uqьv otlicniktarьnan 7 keşe komsomol safьna ajьndь. Komsomolka Aqcurina dram tyŋərəge, Əfirova ədəbiət tyŋərəge, Şvetsova pioner ojoşmahь, Lazorin stena gazetahь menən jetəkselek itə. Komitet sekretarь ulardьŋ nisek eşləvdəren sistematik rəveştə tikşerep tora, ulardьŋ eştərendə praktik jardam kyrhətə.

Ojoşmalaqь 4 komsomoles «VKP(b) tarixьnьŋ qьbqasa kursь»n əjrənevde tamamlap, berense istocniktar bujьnsa əjrənə başlanьlar.

Iptəş Əjypova eştə bьna şulaj nьqьj, ybə, sьnьqa. Ul VLKSM-dьŋ rajon komitetь ergəhendəge propaganda-agitatsia komissiahьnda clen bulьp tora, politgramota tyŋərəge menən jetəkselek itə. **B. Jamal.**

Ileş rajonь.

—☆—

Allahьđđar sojuzь jaqşь eşləj

Bələbəj tatpeducilişcehe ergəhendəge allahьđđar sojuzьnda 246 keşe clen bulьp tora.

Sojuzdьŋ agitatorđarь ucilişcenən tьş qala xalqь arahьnda la dingə qarşь agitatsia eşe alьp baralar. Ular dokladtar, leksialar ojoştoralar. Ucilişcelə allahьđđar məjəşə ojoştorolop, oşo jьlda qьna 72 doklad, leksia həm 27 beseda ytkərelde.

Rifqət Xəkimov.

—◆—

KOLXOZDAR KOOPERATSIA AŞA GOSUDARSTVOQA IGEN HATALAR

Bozajaz rajonьnьŋ kolxozdarь artьq igendəren kooperatsia aşa gosudarstvoqa hatalar. «Qьđьl jondođ» kolxozь 500 sentner, «Jaŋь jul» həm «Bylək» kolxozdarь hər qajnьhь 300 sentner igendəren kooperatsia aşa gosudarstvoqa hatьrqa qarar ittelər.

Bьl kolxozdar igen hatqan 'aqsalarьna avьl xuzalьqь maşinalarь hatьp alasaqtar.'

Bьjьl kyp kolxozdar juqarь urozaj alьvqa ireştelər. Kolxozsьlar xeđmət kəndərenə urtasa 5-6 kilogram igen alalar. **Fəxrislamov.**

JAŊЬSA EŞLƏV JAQŞЬ HƏĐƏMTƏLƏR BIRƏ

Ileş. Juqarь Mansar urta məktəbe ergəhendəge Osoaviaxim ojoşmahьnda xərbi əjrənevde qajtanan qorov bujьnsa ojoştorolqan «Voroşilovsa atьvsь»lar gruppahь (jetəksehe iptəş Kaşapov) planlь rəveştə eşkə başlanь. Xəđer gruppala ber nisə zanətie ytkərelde lə inde. Jaŋьsa eşləv jaqşь həđəmtələr birə.

Bьnda taqь la VS-I həm PVXO-I gruppalarь ojoştorola.

Huŋqь kəndərdə məktəp direksiahь la xərbi eşkə ser'joz iqtibar itə başlanь. Məktəptə xərbi belem kabinetь buldьrđь, unь kərəkle nəmələr menən ta'min itte həm jьhazlandьrđь.

Afzalov P.

—*—

Пионер Боря велосипед отто

Осоавиахимдың 13-сө лотереяны буйынса булған отоштарзы карағандан нуң, ун йәшлек пионер Михеев Боря(Өфө)үзенең 234 номерлы бер нумлык лотерея билетына 250 нум отош сыкканын күрзе. Был суммаңы натуралата алыуға була —был икенсе төрлө әйткәндә велосипед ине. Бәхетле Боря велосипед алырға булды.

Н. Ермолаев.

SIT IL TELEGRAMMALARЬNA OBZOR

Germania informatsion bjurohьnьŋ xəbər itevenə qaraqanda, Germania aviatsiahь Angliaqa yđeneŋ naljottarьn davam itə. Londondan tьş, Birmingam, Liverpul', Koventri həm Anglianьŋ başqa portovьj həm promьjşlennьj qalalarь la jaŋьnan bombardirovat' itelələr.

Huŋqь kəndərdə diŋgeđđə huqьş xərəkəttəre nьq kibkenləşte. Germanianan alьnqan xəbərđər Anglia koraьldərenə qarşь Germanianьŋ hьv əbtə flotьnьŋ həm aviatsiahьnьŋ operatsialarь kəsəjeven bildələjđər.

Anglia xəbərđərenə qaraqanda, Britania aviatsiahь Germaniaqa həm unьŋ tarafьnan okkupirovat' itelgən ildərgə yđeneŋ naljottarьn tuqtatmaj. Rejter agentstvohь, Anglia samoljottarь 7-se nojəbrđə Berlinden tənjaqkənbajьş ələşəndə timer jul sooruzenieləren həm qala tirəhendəge promьjşlennost' predpriatieləren bombardirovat' ittelər, tip xəbər itə. 9-sь nojəbrgə qarşь təndə Anglia samoljottarь Germanianьŋ Mynxen həm Ştutgart qalalarьna bombalar taşlaqandar.

***

Gretsia menən Italia arahьnda barqan huqьştьŋ ikense ađnahь huqьş xərəkəttərenең artaban jəjelderelevе menən xarakterlь buldь. Epirđə Italia qəskərđəre Vizami avьlьna (Janinanan tənjaqkənbajьşqa taban 25 kilometr samahь alьblьqta) barьp jettelər.

Italjanestar artabanqь həzymgə əđerlənep, bьl rajonda jul təđələşə bujьnsa dur eştər jəjelderđelər.

Koritssa rajonьnda tənjaq frontta Italia qəskərđəre Albania territoriahьna ingən Gretsia castərenə qarşь 7-se nojəbrđə həzym başlanьlar.

Sit il matbuqatь xəbərđərenə qaraqanda, italjanestar havala yđđərenең əbtənləktərən kiŋ rəveştə fajđalanalar, Gretsia qəskərđərenең pozitsialarьn həm Gretsia qalalarьn sistemalь rəveştə bombardirovat' itelər.

***

8-se nojəbrđə Mynxendə Gitler telmər menən sьqьş jahanь, bьl telmərendə ul kileşev turahьnda unьŋ tarafьnan jahalqan təqdimdərđe Anglianьŋ kire qaqьvь həđəmtəhendə, huqьş xəl itkesaxьrьna tiklem alьp barlьrqa tejeş bulqan şarttar kilep tьvьvьn hьđьq əbtənə aldь.

Gitler, Germanianьŋ qajət đur qəskəri rezervtarьn ələgə xərəkətkə inderergə tura kilməgənlegen, ə Germanianьŋ material zapastarь şul tiklem kyp, qajhь ber predpriatielərđe tuqtatьrqa kərək bulasaqьn, sənki ularđьŋ produksiahьn haqlar urьn bulmavьn əjtte.

Germania artabanqь huqьş əsən, bьqa tiklem ber vaqьtta la bulmaqan dərəzələ, əđerləngən, tip belderde Gitler.

***

Anglianьŋ prem'jer-ministrь Cercill' Londonda 9-sь nojəbrđə telmər menən sьqьş jahanь. Ul,—beđđeŋ xərbi promьjşlennosьbьđ iŋ juqarь nəktəgə jetkəngə tiklem, beđgə ođon həm avьr jul ytergə kərək bulasaq,—tine.

Cercill' Angliaqa Amerika Quşma Ştattarь həm Anglianьŋ kolonialarь tarafьnan kyrhətelə torqan jardam turahьnda ajrьvsa əjtep ytte.

***

Qьtaj generalь Baj Szun Si japondarđьŋ Nan'indən həm Guansi provinsiahьnьn başqa punkttarьnan kilevđərenең səbəptəren anlatьp, Qьtajđьŋ bьl rajonьnda japon qəskərđərenең jeteşməven kyrhətte. Japondarđьŋ kəstəre kəmeven hьđьq əbtənə alьp, Baj Szun Si oşolarđь xəbər itte: Japonia məqlyməttərenə qaraqanda, japondar Qьtajđa ber million keşeləren juqaltqandar, huqьş alьp barьv əsən 16 milliard ien aqsa totqandar, bьl 1904—1905 jьldarđaqь Russ-Japon huqьşьn alьp barьv əsən totoltqan rasxodtarqa qaraqanda 10 tapqьr artьq tigən hyđ.

(TASS).

Agrotexnik konsul'tatsia

QAR TOTOV EŞEN XƏDERDƏN YK BAŞLAROQA

Əfə təzribə babьvsьlьqьnda bьjьl jađqь bojđajđьŋ agrokompleksьn əjrənev ytkərelep, qьđьqlь həđəmtələr alьndь. Agrokomplekstьŋ urozajqa bulqan joqontoho qar totolqan həm qar totolmaqan jerdə əjrənelde. Qar totolqan jerđə agrotexnik saralardьŋ kompleksь gektarqa 8 sentnerqa tiklem artьq urozaj bireve belende. Qar totolqan jerđə bigerək tə aşlamalar həm əbtəlmə ađьqlandьrьv saralarь đur fajđalь həđəmtələr birələr.

Babьvđarđa əbtəlmə qar totovđьŋ urozajđь kytərevđəge agrotexnik əhəmiəte bik đur. Əbtəlmə qar totovđьŋ təp ike tərlə əhəmiəte bar: berensenən, ul uzьmdarđь həm kyp jьlьq yləndərđe qьşqь əşəvđərđən haqlaj həm, ikensenən, jerđə dьmlьq jьjnap qoroloq menən kərəşevđe tə'min itə.

Başqortostan şarttarьnda bigerək tə kədgə bojđaj qьşqь halqьndarđan jьş qьna hələk bulьvsan. Ə bьl kul'tura bik qimmətle həm perspektivalь kul'turanan ibəplənə. Beđđəge massovьj təzribələr unьŋ juqarь urozajьn fəqət qar totqan saqta qьna tə'min itep bulьv turahьnda həjləjđər. Jer əbtendə 50 santimetrđan da joqa bulmaqan qar qatlamь uzьmdarđь həm kyp jьlьq yləndərđe (lytserna, klever h. b.) iŋ qatь halqьndardan da jaqşь haqlaj ala.

Juqarь urozaj alьvđa ybemlektərđe hьv menən tə'min itev bik đur rol' ujnaj. Hьv jeterlek bulmaqanda qalqan bətə agrotexnik saralar đa bik ađ fajđa birələr. Ə qoroloq beđđeŋ kyp kenə rajondarđa jьş qьna bulqьlaj. Qoroloqto jeŋməj torop beđ totanaqlь juqarь urozaj ala almajasaqbьđ, sənki «qoroloq menən kərəş ul—urozaj əsən kərəş» (Molotov). Javqan qarđarđь sitkə osormaj babьvđa haqlav, sittən osop kilgən qar buranьn babьvđarđa totop qalьv —bьl qoroloqqa qarşь kərəştə iŋ ьşanьslь saralarđьŋ berehe bulьp tora.

Uđqan jьl respublikabьđđa qar totov planь ytəlməne. Plandь ytəgən kolxozdarđьŋ da kybehe han əsən, svodka birev əsən genə kərəşep, eştеŋ sьjfatьn bik nьq aqhattьlar. Ular gektarqa 20—30 rəşətkə jəki 50—100 halam kəltəhe ultьrtьp sьqьvđь «qar totov» tip ibəplanelər.

Bьjьl respublikabьđđa qar totov planь ber million gektarđan artьq ibəplənə. Bьl eşte kiŋ jəjelderevđə, millionlaqqan kolxozsьlar massahьn plandь artьqь menən həm juqarь sьjfatlь itep ytəv əsən kərəşkə tuplavđa komsomol initsiator bulьrqa tejeş. Kolxoz komsomolestarь həm jəştəre qar totov poxodьnьŋ başьnda tororqa tejeştər.

Qar totov eşenə xəđerđən yk totonorqa kərək. Qar totovđa iŋ jaqşь juldar bulьp, jergə taqtanan jəki sьbьq həm halamdan yrep eşlengən, rəşətkələr (şcitalar) həm sьbьq tajaqtarьn, kənbaqьş tajaqtarьn kulis formahьnda ultьrtьp sьqьv ibəplənə. Ular jer tuŋmab boron ultьrtьlьp qalqanda qьna nьq ultьrьp qalalar həm berense qar buranьn tota başlajđar. Ikensenən, qar totov eşen xəđerđən yk başlamaqanda, uzьm həm kyp jьlьq babьvđarđan bereŋse qarđь berense yk buran osorop alьp kitergə həm şunьŋ menən jəş ybemlektərđe jalanqas qaldьrьrqa məmkin. Sьbьq tajaqtarьn, kənbaqьş habaqtarьn kulis aralarьn 10—12 metr itep, ə kulistaqь eđđər hanьn 2 — 4 itep (rədtəge tajaq jəki habaq aralarь 30—50 sm.) ultьrtьrqa kərək. Ularđь şaxmat formahьnda la, hər ber kvadrat metrqa berehen jəki 2-3 kvadrat metrqa berehen ultьrtьrqa bula. Rəşətkələrđe (şcitalarđь) şaxmat formahьnda jəki 5 — 10-ьn bergə teđep aralaş kulis formahьnda ultьrtьrqa kərək. Bьlar bətəhe lə jelden kyberək ərəv jynəleşenə arqьlь ultьrtьlalar. Rəşətkələr tirəjaqьna jeterlek qar jьjnalqas janь urьnqa kyserelələr, jəki urnьnda qalqьtьp qujьlalar. Qar qatlamь 0,5 — 0,75 metrđan alьp 1,5—2 metrqa tiklem bulьrqa məmkin.

Uzьm kul'turalarь həm kyp jьlьq ylən babьvđarьnda qarđь hərəp qar totov julьn qullanьv jaramaj. Bьl juldь fəqət tuŋqa hərəlgən jerđərđə genə qullanьrqa məmkin.

Qar totovđь qar ađ jatьvsan ucastkalarđan başlarqa kərək.

Agronom **V. Ojirfanov.**

Vaqьtlь redaktor:
X. BƏŞIROV.
Врид. редактора:
Х. БАШИРОВ.

П 2574. Редакция адресы: Өфө калаһы, Володарски й урамы, № 2. Телефон 87—15 „Окт. натиск“ типографияһы.

1940 йыл
17· ноябрь
йәкшәмбе
№ 121 (1484)
Айрым һаны
10 тин

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе“ Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

ВЛКСМ-дың
Башкортостан
Өлкә һәм Өфө
кала
комитеттары
органы.

UQЬV SЬJFATЬ ӨSӨN KӨRӘŞ— BӨTӘ OBŞCESTVENNOST‘ BURЬSЬ

Partia һәm xөkymәtebeđ mәktәp jәşendәgө hәr balanьn belem alьvь, sotsializm ilenen kul'turalь, hәr jaqlap belemle grazdanь bulьp jeteşeve өsөn armaj-talmaj xәstәrlek itә. Beđđen gosudarstvobьđ jьl hajьn meyndәrsә mәktәptәr hala, mәktәptarđe jaqşьrtьv, dәreslektәr hәm uqьv әsbaptarь babьp sьqarьv, uqeđьvsьlar kadrđarь өderlәv өsөn milliondarsa aqsa tota.

Sovet uqьtьvsьlarь, uqьvsьlar partia hәm xөkymәtten, bөtә xalьqtьn mәktәptәr turahьnda atalarsa qajqьrtьvьna өlgөlө eş menәn javap birev өsөn kөrәşәlәr. Hәm yđ aldarьna qujьlqan burьstarđь dөrөb anlap, uqьvsьlar arahьnda anlь dissiplina urьnlaştьrьv, balalarđьn yđeşmәkarlektәren jәnlәnderev, sotsialistik jarьştь kin jәjelderev өsөn kөrәşkәn mәktәptәr uqьv sьjfatьn kytәrev өlkәhendә jaqşь unьştarqa ireştelәr.

Mәbәlәn, Өfө qalahьnьn 22 hanlь başlanqьs mәktәbe (mәktәp mөdire iptәş Kartsova) uqьvsьlar arahьnda anlь dissiplina urьnlaştьrьv, sotsialistik jarьştь kin jәjelderev hәm ata-әsәlәr menәn sьqьđ bәjlәneş totov hөđөmtәhendә berense sirekte 91 protsent өlgәşev menәn tamamlanь. Bьnda 76 uqьvsь tik otlicnoqa qьna өlgәşө. 47 hanlь urta mәktәptең Moratova, Azmetova, Bigildina iptәştәr jetәkselek itkәn berense hәm ikense klastarь 1-se sirekte 100 protsent өlgәşev birdelәr.

Mәktәp komsomol ojoşmalarь, VLKSM Yđәk Komitetьnьn X plenum qararđarьn ytәv өsөn kөrәştә bajtaq eştәr başqarđьlar. Iң berense-he—komsomolestarđьn uqьv, dissiplina өsөn javaplьlьoь artьvь, ularđьn başqa uqьvsьlarqa өlgө kyrhәtevđәrendә. Mәbәlәn, Qavarđь TBUMnең (Krasnousol rajonь) VII klasta uqьvsь komsomolestarьnan Jermejev, Dәvlәtov, VI klastan Mәzitov hәm Kinjabulatov iptәştәr berense sirekte jaqşь hәm otlicno bildәlәrenә genә tamamlanьlar. Ular yđđәre otlicno uqьv menәn bergә, dәrestәn өlgәşmәvselәrgә iptәştәrsә jardam ojoştoralar, ata-әsәlәr menәn eşlәvdә uqьtьvslarqa hәr jaqlap jarđam kyrhәtәlәr.

Bьlar menәn bergә uqьv sьjfatьn kytәrev, dissiplinanь nьqlьtьv өsөn kөrәşmәvse mәktәptәr dә bar. Oşonon hөđөmtәhendә qajhь ber mәktәptәr uqьv jьlьnьn berense siregen sьđap tormabьlq tybәn өlgәşevđәr menәn tamamlanьlar.

Mәbәlәn, Өfө qalahьnьn 15 hanlь urta mәktәbe (direktorь iptәş Xәliqov) berense sirekte ni barь 64,4 protsent өlgәşev menәn jomqaqlanь. Bьnda qajhь ber klastarđa өlgәşev 40 — 50 protsenttan uđmanь, III klasta uqьvsь 46 balanьn 19-ь rus tele dөresenәn nasar bildәlie alqan. Ә rus tele uqьtьvsьhь Xanova yđ eşenә javaphьđ qaraj. Ul dөreskө әderlekheđ inә. Şul arqala unьn dөrestөre kynelheđ, şavşьv abtьnda ytә. Xatta, qajhь ber balalarđьn dөres taşlap koridorqa sьqьv faktlarь la bar.

4 hanlь urta mәktәptәge 647 uqьvsьnьn 209-ь dөrestәn өlgәşmәj. Ular arahьnda komsomolestar hәm pionerđar đa bar. Lәkin undaqь uqьvsьlar komitetь, komsomol hәm pioner ojoşmalarь uqьv sьjfatьn kytәrev өsөn kөrәşmәjđar. Bьnda ata-әsәlәr menәn eşlәv, uqьvđan өlgәşmәvselәrgә jarđam itev eşe ojoştorolmaqan. Şul arqala mәktәp bujьnsa өlgәşev 65,5 protsenttan artmanь.

Bьl jeteşhedlektәr tid hәm qьjbv rәveştә bөtөrөlergә tejeş. Sөnki mәktәptәrđen ikense sirektәge eştәre bьqa bik nьq bәjlәngan.

Mәktәptәge uqьvsьlar komitetьnьn, komsomol hәm pioner ojoşmalarьnьn, şulaj uq rajkomdar ergәhendәge komissialarđьn roldөre ajtep bөtergөhed đur. Ular uqьvsьlardьn өlgәşeve hәm dissiplina өsөn, sovet patriottarь, bol'şevistik eş keşelәre tәrbiәlәv өsөn kөrәştә uqьtьvsьlarđьn esьn jarđamsьlarь bulьp әverelergә tejeştәr.

Hәr ber uqьvsь, hәr ber komsomoles hәm pioner yđendә nьqlь dissiplina buldьrьp, partia hәm xөkymәtten şulaj uq ata-әsәlәrenen qajqьrtьvьna otlicno uqьv menәn javap birergә tejeş.

Komsomol hәm pioner ojoşmalarь, uqьvsьlar komitetь, şulaj uq bөtә mәktәp obşcestvennosь yđenen eşen VLKSM Yđәk Komitetьnьn X plenum qararьn ytәvgә jynalderep, mәktәp eşenә jaqьndan jarđam ithәlәr, mәktәpkә yđđarenen iqtibarđarьn ni tiklem kөsejthәlәr, uqьv jьlьnьn ikense sirege şul tiklem đur unьştar menәn tamamlanьr.

Hөnarselek hәm timer jul ucilişcelarenә, FZO mәktәptarena prizьjv nara.
Hyrattә: Өfө timer jul ucilişcehenә qabul itelgan Ç. Jelistratov putjovka alaь.
(Ş. Urazbaxtin fotohь).

SSSR Sovnarkomьnьn Predsedatele hәm Sit il Eştәre Xalьq Komissarь iptәş V. M. Molotovtьn Germania xөkymәte jetәkselәre menәn hөjlaşevđәre turahьnda kommynike

Oşo jьldьn 12—13-sө nojabr kөndөrendө, Berlinda bulqan vaqtьnda, SSSR Xalьq Komissarđarь Sovetьnьn Predsedatele hәm Sit il Eştәre Xalьq Komissarь iptәş V. M. Molotov rejxskansler gospodin A. Gitler menәn hәm sit il eştәre ministrь gospodin fon Ribbentrop menәn hөjlәşte. Feker alьşьvđar yđ ara bşanьv atmosferahьnda lyttelәr, SSSR-đь hәm Germaniana qьđьqhьndьra torqan iң әhәmiәtle bөtә mәs'әlәlәr bujьnsa yđ ara anlaşabьlь bulđь.

Iptәş V. M. Molotov şulaj uq rejxsmarşal gospodin Gering menәn hәm gospodin Gitlerđьn natsional sotsialistar partiahь bujьnsa urьnbabarь gospodin Gess menәn dә hөjlәşte.

14-se nojabrđә irtәnsәk SSSR Xalьq Komissarđarь Sovetьnьn Predsedalele hәm Sit il Eştәre Xalьq Komissarь iptәş V. M. Molotov Mәskovgә qajtьv өsөn julqa sьqtь.

—◆—

SSSR Sovnarkomьnьn Predsedatele hәm Sit il Eştәre Xalьq Komissarь iptәş V. M. Molotovtьn Germania rejxskanslerь gospodin Gitlerqa telegrammahь

SSSR-đьn Xalьq Komissarđarь Sovetь Predsedatele hәm Sit il Eştәre Xalьq Komissarь iptәş V. M. Molotov Sovet-Germania granitsahьnan gospodin Gitlerqa tybәndәge telegrammanь jebәrđe:

«Germanianьn rejxskanslerь gospodin Gitlerqa. Berlin.

Germanianьn siktәrenan kitkan saqta Heđđan, gospodin rejxskansler, Germanialanmine jaqьmlь qabul itkәneged өsөn minen rәxmәtemde qabul itevegeđđe horajьm.

Molotov.

Malkinә, 14-se nojabr, 1940 jьl».

—◆—

SSSR Sovnarkomьnьn Predsedatele hәm Sit il Eştәre Xalьq Komissarь iptәş V. M. Molotovtьn Germania sit il eştәre ministrь gospodin fon Ribbentropqa telegrammahь

SSSR Xalьq Komissarđarь Sovetь Predsedatele hәm Sit il Eştәre Xalьq Komissarь iptәş V. M. Molotov Sovet-Germania granitsahьnan Germanianьn sit il eştәre ministrь gospodin fon Ribbentropqa tybәndәge telegrammanь jebәrđe:

«Sit il eştәre rejxsministrь, jego prevosxoditel'stvo gospodin fon Ribentropqa. Berlin.

Gospodin rejxsministr, Germanialа ytkargan itlәlekle kөndөrđә minә hәm minen juldaştarьmal kyrhәtelgan kin hәm jaqьmlь qabul itev өsөn minen esen kynelemdan ajtkan rәxmәtemde qabul itep alьvьqьđđь horajьm.

Molotov.

Malkinә, 14-se nojabr, 1940 jьl».

Kandidattarđь registratsialav tamamlandь

L'vov, (TASS). Өlkә Sovetđь registratsialav tamamlandь. Predpriatielarđә, ucrezdenielarđә xeđmәtsөndөrđen, krәbtiәndәrđen jьjьleştarь tarafьnan kyrhәtelgan iң jaqşь xalьq vәkildәrenәn 85 kөşe registratsialandь.

67-se nomerlь okrug hajlav komissiahь өlkә Sovetьna deputatlьqqa kandidat itep L'vov konservatoriahьnьn direktorь—kompozitor Barvinskiđь registratsialanь. Okrug hajlav komissialarь kyrnekle qalimdәr, professorđar—Jakov Oskarovic Parnastь hәm Ivan Petrovic Kripakevictь, L'vovtaqь litejnьj-mexanik zavodьnьn staxanovsьhь iptәş Gurnaktь, Seperiv avьlьnan kolxoznitsa Jakaterina Diaktь hәm başqalarđь registratsialanьlar.

—◆—

TASS beldereve

Junajted Press bьlaj tip xөbәr ita: «Diplomatik krugtarđa, Japonia Sovettar Sojuzь menәn kileşevgә өlgөşte, ul kileşev Alьb-Kөnsьqьşta joqonto sferalarьn bildәlәj hәm Cunsingә Sovettar Sojuzь itanafьnan jarđam birelevđen tuqtalьvьn kyđđa tota, tip xөbәr itәlәr».

TASS, bьl xөbәr bsьnbarlьqqa jaraşlь tygel, tip beldererge polnomocie aldь.

Sovet jəştəre „VKP(b) tarixьnьn qьtqasa kursь'n öjrənəp, bol'şevizmoqa ejə bulalar.

Hyrəttə: Kreking-zavod komsomol komitetь sekretarь iptəş A. Allajarov partia tarixьnьn IX glavaһьn öjrənə.

Ş. Urazbaxtin fotoһь

DINGƏ QARŞЬ PROPAGANDANЬ KÖSƏJTƏJEK

Kyp kenə komsomol ojoşmalarь dingə qarşь propaganda elkəhendə jaqşь qьna eş kyrhatələr. Məbələn, VLKSM-dьn Stərlətamaq qala komitetь dingə qarşь temalarqa 1940 jьlda 19 leksiq uдqarдь. VLKSM-dьn Tujmazь rajon komitetь aktiv komsomolestarдan 7 keşene, Öfö, Kirovskij rajon komitetь 7 keşene allaһьдdar sojuzьnьn rajon sovetьna ştattan tьş instruktor itep bildələnelər.

Lakin qajһь ber rajondarдьn komsomol ojoşmalarь dingə qik-tərbiə bürьstarьnьn berehe itep qaramajдar. Məbələn, Oto-Telək, Byzdək rajondarьnda SVB ojoşmalarь bik nasar eşləjдər, ə bьl rajondarдьn komsomol ojoşmalarь bьl kyrneşkə tьnьs qьna qarap toralar.

Dingə qarşь propaganda eşe tirəһenə kiq aktivtь tuplarqa, unь köndəlek agitatsion-massovьj eş menən bəjləp alьp barьrqa kərək. Komsomol ojoşmalarь bьl eşkə politik əderlekle һəm dingə qarşь propaganda eşen һəjəp eşləvse aktiv komsomoleslardь ьlьqtьrьrqa tejeştər.

Dingə qarşь propaganda eşe fəqət leksialar ytkərevdən genq tormaj. Dingə ьşanьvьь xedmətsəndər arabьnda individual' һəm gruppovoj besedalar ytkərevde praktikaqa inderergə kərək. Bьl məһim eşkə agitatordar əderləv əsən komsomol ojoşmalarь urta һəm tulь bulmaqan urta məkləptər ergəhendə dingə qarşь tynərəktər ojoştorop, bьl tynərəktərgə 7—10 klastarda uqьvsьlardь, һəm kolxoz jəştəren ьlьqtьrьrqa kərək. Dingə qarşь propaganda bujьnsa komissialar, seksialar ojoştororqa ştattan tьş instruktordardan gruppa tədərgə təqdim itelə.

Xəder respublikala allaһьдdar ojoşmalarьnьq otcot-hajlav kampaniaһь bara, 1-sedekabrдan allaһьдdar sojuzьnьn rajon konferensialarь başlanasaq. Komsomol ojoşmalarь otcot-hajlavdarдь ytkərevdə aktiv qatnaşьrqa, allaһьдdar ojoşmalarьna eşlekle, hələtle iptəştərde hajlavдь tə'min itev əsən kөraşergə tejeştər.

Kərimova.

Aldьnoq ojoşma

«Qьдьl jalan» kolxozь (Krasnousol rajonь) ergəhendəge komsomoldьn təvge ojoşmahь yd kolxozьnda qьna tygel, bətə rajon kyndə mendə dur avtoritet menən fajдalana.

Komsomol komitetь sekretarь iptəş Abdraxmanov eşte plan menən alьp bara. Komsomol jьjьlьştarь regulər rəveştə, əderlek menən uдqarьla. Bьl jьjьlьştarda xu zalьq eştərenen nisek ytəleve turahьnda məs'ələlər qaralə, kolxozdьn javaplь eştərendə eşləvse komsomolestardьn otcottarь tьnlana, şunda uq eştə bulqan jeteşhedlektərde bətərəv bujьnsa konkret saralar bildələnə. Kolxozdьn bətə eştə lə aldan barьvьnda komsomolestardьn da role bik dur.

Komsomol ojoşmahь kul'tura eştəre menən jetəkselek itevde yd əbtənə aldь. Kolxozdьn 300 keşe hьjьrlьq klubь bar. Ul komsomolestar kesə menən maltur itepjьhazlandьrьldь. Unda billjard, şaxmat-şaşka, garmon, radio h. b. bar. Klub hər kən kis jəştər menən tulь bula. Komsomolestar klub, uqьv əjə aşa dur anlatьv eştəre alьp baralar. 1940 jьlda tərlə temala 116 doklad, besedalar uдqarьlьp, ularda bətəhe 6500 keşe qatnaştь. Jəştərden ydeşməkər tynərəktəre ojoştorolop, ular 25 postanovka qujдьlar.

Kolxoz ergəhendə sьqa [illegible] gazetaһьnьn redaktorь bulьp komsomoles Jəqfərov eşləj. Unьn yd eşen һəjəp başqarьvь һədəmtəhendə 1940 jьlda 49 nomer gazeta sьqarьldь.

Komsomolestar ydдərenen idea-politik belemdəren kytərev əbtendə kəndəlek eş alьp baralar. Kyp kenə komsomolestar VKP(b) tarixьn samostojatel'no öjrənələr.

Lakin kolxozda oboronafizkul'tura eşe jomşaq qujьlqan. Osoaviaxim ojoşmahьnьn predsedatele komsomoles Jamaletdinov yd eşenə javapһьd qaraj.

S. Usmanov.

Rostakinski rajonьndaqь (Məskəv) 273 hanlь urta məktəptə һər jьldь otlicnoqa uqьvsь 8—9-sь klass uqьvsьlarьnan ber terkəm.

Hyrəttə: (huldan uqa)ə T. Berger, N. Volkova, I. Serov һəm M. Fetisovalar dəreskə əderlənə.

(TASS fotoһь).

OTRƏD DISSIPLINA, UQЬV, POVEDENIE ÖSƏN JAVAP BIRƏ

Skol'nik 45-se tulь bulmaqan urta məktəpten jəş vozatьjдarьnan hanala. Yd otrədьnьn pionerдarь kevek yk, ul da uqьvsь qьna.

Pionerдar menən osoraşqandan huq, ul ydenen eşen berense kəndə yk başlarqa kəneklegen xəl itte.

Berense osoraşьvda ytkən jьlqь vozatьjдьn ni nəmələr eşləve turahьnda pionerдarьna horavдar birde.

— Ydegedden orkestrьqьd barmь?

— Udqan jьl bar ine, bьjьl juq.

— Nasar, bьl eşte janьnan davam itterergə kərək. Sbor ydenən-yde orkestr ojoştorovqa arnap ytkarelde.

Jəş vozatьj bətə pionerдarьna la jentekləp qaraj, ulardьq xarakterдarьn, kəjeftəren öjrənə. Ydenen bьl kydətevdərenən sьqьp otrəd һəm zvenolar bujьnsa plan tədəj.

Planda berense bulьp orkestr tynərəge eşen julqa halьv tora. Skol'nik yde mandolinala, gitara, balalajkala ujnaj belə. Bajtaq qьna pionerдarь la muzьjka menən tanьştar.

Unan huq orkestrdьq eşe bujьnsa otrədtьq aldьnqь sbor ydenən-yde orkestr ojoştorovqa arnap ytkarelde.

Jəş vozatьj bətə pionerдarьna la jentekləp qaraj, ulardьq xarakterдarьn, kəjeftəren öjrənə. Ydenen bьl kydətevdərenən sьqьp otrəd һəm zvenolar bujьnsa plan tədəj.

Planda berense bulьp orkestr tynərəge eşen julqa halьv tora. Skol'nik yde mandolinala, gitara, balalajkala ujnaj belə. Bajtaq qьna pionerдarь la muzьjka menən tanьştar.

Unan huq orkestrdьq eşe bujьnsa otrədtьq aldьnqь sbor-ьnda otcot tьnlarqa buldьlar. Otcot urnьna ber nisə muzьjkal' sьqьş jahanьlar.

Bьnda vozatьj bьlaj tip sьqьş jahanь:

— Xəder bedden orkestr bar, nasar ujnamajbьd, ber nisə kəndən radionan tapşьrьv ojoştorola. Orkestr tynərəgendə qatnaşmaqandar nəmə eşlərдar, öjdə ullьrдarmь? Nəmə menən bulhala şəqəllanergə kərək.

— Dram tynərək ojoştororqa kərək.

— Xor tynərəge.

— Bed foto tynərək telajbed.

— Ə hed nisek ujlajhьqьd, bedda bejev həm tansa tynərəge ojoştorop bulьrmь, bejevselər barmь?

— Tabьlьr, bar.

— Jaqşь. Ike kən esendo ydegedden telegən tynərəktərgə jadьlьp isemlek tapşьrьrhьqьd. Orkestr tynərəgendəge initsiativalь balalardь ydenə jardam itergə quştь. Bьna şulaj itep 3 kəndən huq xor, dram, tansa һəm bejev tynərəge ojoştoroldo.

Ber vaqьt Skol'nik bəndaj hyd işette. Tansa һəm bejev tynərəge clenь Əxmətşin rus telenən nasar otmetkaһь alqan. Pionerдar Əxmətş'nqa jardam itə başlanьlar. Ikense kəndə uqьtьvsь Əxmə'şindan taqь la horanь. Ul jaqşьqa javap qajtardь. Oşo kəndən huq bətə balalar da ydərenə qaqidə rəveşendə: kem ytkəndərde jaqşь xəterləmej, kem dəreste nasar belə, bətəhenə lə jardam itergə buldьlar.

Tynərəktər arahьnda sotsialistik jarьş kiq urьn aldь. Balalar ber-berehen jaqşь belələr. Dərestən huq tynərəktərdə berər nəmə yikərergə bulhalar, repetitsia, jəki otrəd sbordarь bulha ular begə qajtalar. Qala sitendərək torovsьlardь öjdərenə tiklem odaltьp qujalar.

Bьna şulaj itep Skol'nik otrədta dissiplina, povedenie, dərestən jaqşь əlgəşev əsən kymək javaplьlьqqa ireşte. Unьn otrədь məktəptə iq aldьnqь, dissiplinalь otrəd bulьp əvrelde.

M. Nailə.

Əmirxanov — uqьv otlicnigь

—Musa Əmirxanov bətəhen də buldьra ul,—tidər unьn iptəştere. Bsemlap ta, Musa buldьqlь, aqьllь, zirək bala.

Əmirxanov uqьvdьn tevge kəndərendə yk ydenen iptəşe Moratov menən jarьşqa sьqьp, berense urьndь aldь. Uqьv jьlьnьn berense siregendə Musanьn otmetkalarь tik otlicno qьna buldь.

— Min vaqьttь dərəb fajдalanam, ber vaqьtta la juqbar eşkə vaqьttь erəm itməjem, əjgə birelgən eştərde vaqtьnda ytəp kiləm,— ti ul.

Musa uqьvdan otlicnoqa əlgəşeve menən bergə, obşcestvennьj eştərde lə aktiv qatnaşa.

— Min uqьv jьlьn tik otlicnoqa qьna tamamlarqa hyd birəm,—ti Musa Əmirxanov.

S. Maqarski.
Voskresen rajonь,
Kinjəkəj TBUM.

TELƏK

Sex nacal'nigь, inzener Dvorənov, halmaq adьm menən budkaqa taban atlap barqan jəş jegətte tuqtattь la:

— Nisek?—tip qьbqa qьna horav birde. Neftkə bujalqan jeget aq teştəren kyrhəlep:

— Bəgən bəlki tamamlarbьd,—tip javap qajtardь. Taqь la ber-ike horav həm javap, şunan huq jəş jeget dezurnьj budkaqa inep kitte.

Ul—dezurnьj inzener komsomoles Isməqil Mirqələvetdinov. Unьn brigadahь bəgən vaxtala, remont eşendə.

Xəder dezurnьj inzener dərəzəhenə kytərelgən bьl jeget ber nisə jьldar elek kenə kolxoz babьvьnda eşləj ine. Uqa tanьş jalandarda qalqьp sьqqan vьjşkalar, əremdər şavlap ultьrqan buşlьqta tьvqan neft' qalahь, maşinalardьq jərək tineşen tə'min itevse qara altьn unь ydenə tarttь. Unьn jaqь qala menən, jaqь kəşelər menən bergə ybəhe, kytərelәhe kilde.

«Teləgen bulha, rəxim it», tinelər Isməqilgə həm Groznьj qalahьna qьbqa sroklь kursqa uqьrqa jebərdelər. Isməqil uqьnь, barlьq kösən, barlьq energiahьn halьp uqьnь. Həm kurstь otlicnoqa tamamlap qajttь. Kurs uqa ocisitel' professiahь birde, ul neft' qьvьv zavodьnda eşlene.

Lakin bьl belem genə jeteşməj. Ə Ismaqil neftte jaqьndanьraq, nьqьraq belergə teləj. Həm uqa bьl teləgen ytəv əsən də məmkinlek birdelər. Ul proizvodstvonan ajrьlmajьnsa sotsialistik xedmət masterдarь kursьnda uqьnь. Təzribəle neftselər uqa jardam ittelər.

1939 jьlda Ismaqil Mirqələvetdinov kurstь tamamlanь. Zavod direksiahь jəş, buldьqlь, tьrьş komsomolestь dezurnьj inzener itep yrlətə. «Min hər vaqьt jardam kyrdem, Partia, komsomol ojoşmahь, iptəştərem jardam ittelər» ti ip. Mirqələvetdinov.

Xəder Mirqələvetdinovtьn brigadahь zavodta aldьnqь brigadalardьn berehenən ibəplənə. Oktəbr aldь jarьşьna quşьlьp unьn brigadahь bəjək bajramdь dur unьştar menən qarşьlanь.

«Taqь la uqьjhь kilə, taqь la kyberək belәhe kilə. Neft' bik qatmarlь bit ul, bik kyp teplə produksialar birə. Ularдьn barьhьnda öjrənergə, belergə kərək» ti ip. Mirqələvetdinov. Həm ul ydenen bьl teləgen də unьşlь ytəjəsəgenə ьşana.

N. Kajbeşev.
Işembaj.

M. Ğafuriđeң tьvьvьna 60 jьl tulьvğa qarata

M. Ğafuri jubileje aldьnan

Elekke Stərletamaq өjəđe, (xəđerge Krasnousol rajonь) jelemqaran avьlь məxəlləhenең metrikalar knəgəhenə: «10. Ğəbdelməzit ijyl—20, atahь вąşqort Nurqəni, inəhe Mərzie, Jelem Qarandа tьvđь» tip jađьlqan. Bьl inde—xəđer hər kemgə вildəle, hər kem jərəgendə haqlana torqan вąşqort şəqirь, вąşqort ədəвiətenең klassigь Məzit Ğafuri turahьnda təvge hyđđər, təvge jađmalar.

Bьna şul keşegə—yđenең вətə tormoşo, вətə xeđmətemenən xalьq massahьna ajrьlqьhьđ вəjləngən, unьң zarьn da, şatlьqьn da вergə kisergən hoqlanqьs keşenең tьvьvьna вьjьl 60 jьl tuldь. Həm uł yđenең oşo ođon вulmaqan qəmərənең 35 jьlqa jəqьnьn ədəвi xeđmətkə вąqьşlanь.

Unьң şiqьrđarь, вasnələrь, xikəjələre xalьq arahьnda iң łid taralьvsan вuldьlar, kyneldən jatlandьlar, həjələp uqьldьlar həm uqьlalar. Unьң əвərđəren вąşqort həm tatar xalьqlarь qьna tygel, qьrqьđđar đa, qazaqtar đa, yзвək, tərəkmәndər đə, şulaj uq tərzemələr aşa rustar đa jaratıp uqьjđər. Əвərđəre aşa unь вətə jerđə lə вelələr.

Qaihь вer faktlarqa kyđ halajьq:

Məzit Ğafuriđeң əвərđəre, polifsia tarafьnan ni tiklem ubьtьqlavđarqa, tьjьvđarqa qaramaьdan, revolytsiaqa tiklem, tulь вulmaqan iвəptərgə qaraqanda, вətəhe 21 isemdə, 47 вaвma tавaq kyləmendə həm 42 men tirazda tarala alqan. Ə Bəjək Oktəвr Sotsialistik revolytsiahьnan вuq inde. Ğafurigə вətə jul-dar asьlqas, unьң kətkəne kilgəs, teləge ytəlgəs, unьң əвərđəre вəsqort, tatar, russ teldərendə 1940 jьlqa tiklem genə lə 52 isemdə, 260 вaвma tавaq kyləmendə həm 250—300 men tirazda taraldь. Bьqa вьjьl, jubilej unajь menən Bąşgosizdaьtta, Məskəvđə, Qazanda həm Soiuznьj, avtonomnьj respuвlikalarđa sьqьp jatqan, əle ibəвen alьvь qьjən вulqan вaвmalarđь la quşhaq—unьn tirazь taqь la вer nisə un mengə artasaq.

M. Ğafuriđen populərlegen, unьң əвərđərenең kiң massa tarafьnan həjələp uqьlьvьn taqь la asьq kyrhətə torqan вundaj dokumenttar đa вar. Mibalqa tyвəndəge dokumentьь qьna alajьq. Berense dokument: Izevski qalahьnan telegramma «Bąşqortostan Sovet jađьvsьlarь Sojuzьna. Ğafuriđeң tərzemələrin, izadь turahьnda tənqit materialdarь jeвəregeđ. Jađьvsьlar Sojuzь—Gordejev». Ikense dokument Azerвajzan jađьvsьlar Sojuzьnan, «... xalqьвьđđь tanьştьrьv həm populərləştlerev өsən Məzit Ğafuriđeң izadьna həm tormoşona вəjləngən əđəвi materialdar həm Ğafuriđeң əвərđəren jeвəregeđ» tip jađalar. Şundaj uq xarakterđa Daqstandan həm вąşqa respuвlikalarđan da xattar həm telegrammalar вar.

***

Bьna oşo keşenең tьvьvьna 60 jьl dulьv uqajь menən, unьң xeđməten xərmətləv, əвərđəren kiң qatlam massaqa taqь la jaqьnajtьv, populərləşterev maqsatь menən oşo jьldьң 24 nojəвrendə jubilej вajramь uđqarьla.

Alqa qujьlqan вurьstarđь ytəv вujьnsa tyвəndəgelərđe kyrhətergə kərək: Bąşgosizdat kyptən tygel genə 26 tавaq kyləmendə «Hajlanma xikəjələr» jьjьntьqь sьqarđь. Xəđer 25—30 tавaqtar samahьnda şiqьrđar jьjьntьqь sьqьp jata. Şulaj uq russ telenə tərzemə itelgən «Tormoş вaвqьstarь» povesь həm Panşenko, Kedrindər tarafьnan tərzemə itelgən 4-5 tавaq samahьnda şiqьrđar jьjьntьqь вaвьlьp sьqьv aldьnda tora. Bьlarđan tьş, Məskəvđə şiqьrđar jьjьntьqь həm «Şaqirđьң altьn priiskahьnda» tigən povesь вaвьlьp jata. Həm 1941 jьlda Məskəvđə lə (russa), Өfələ lə (вąşqortsa) Məzit Ğafuriđeң tulь əвərđər jьjьlmahь вaвьlьp sьqasaq.

M. Ğafuri izadьna analiz jahav həm unьң izadьnьң əhəmiəten kiң massaqa tөşəndərəv maqsatь menən xəđerge kendə вajtaq handa məqalələr jađьldь. Bьlar ərahьnda Əmir Canьş, Afzal Qudaş, Bajkov, Tyfəkov, Karnaj, Səjfi Qudaş, Rozin iptəştərđeң məqalələren ajrьvsa kyrhətep kitergə kərək. Bьndaj məqalələr—ibtəlektər menən вergə alqanda—20-nən artьq hanalalar. Həm ele lə jađьlьp jatalar. Qudaşov Afzal—M. Ğafuri monografiahьn, şaqir Səjfi Qudaş «Məzit Ğafuri» isemle pjesa saqtar.

N. Qərip.

—◆—

MƏZIT ĞAFURI MENƏN OSORAŞЬV

1916 jьldьn jəje ine. Şul jьldь minең tormoşomda вik đur vaqiqa вuldь: вąşqort sovet ədəвiətenə niged halьvsь, şaqir Məzit Ğafuri menən osoraşьm.

Min ul vaqьtta uqьtьvsь вulьp eştəj inem. Ber kende şulaj, Iqmət avьlьnan Abdulla avьlьna (elekke Ismail volosь, xəđer Ileş rajonь) jomoş menən lavkaqa вarьrqa tura-kilde. Min kilgəndə lavka aldьnda kyp kəna keşelər jьjьlьşьp tora inelər. Undaqь keşelər menən ibənləştem də, ularqa quşь'ьp həjləşə вaşlanьm. Ular miną Abdulla avьlьna şaqir Məzit Ğafuriđeң kileve turahьnda həjlənelər. Min вąşta ьşanьp ta вətmənem, şulaj đa horanьm:

—Kemgə kilgən?

— Slesar' Ğəlimovqa.

Min həjəklə şaqirđь tiđerək kyrergə aşьqtьm.

Min slesar' Ğəlimov jəşəgən өjgə ingəndə Məzit Ğafuriđeң uqьtьvsьlar həm jarlь krəbtiendər menən besedahь вaşlanqajnь inde. Ul iң elek jer turahьnda həjlәne.

— Jarlьlarqa jer ni өsən juq?—tip horanь ul həm yđe yk javap qajtarđь:

— Jer jarlьlarqa şunь өsən juq, sənki jerđeң xuzalarь вulьp pomeşciktar həm вajđar toralar, kypselek jer ular qulьnda. Jarlьlar jerđe pomeşcik həm вajđar qulьnan qasan kөs menən tartьp alalar, ularđьң jere şul saqtа qьna вulasaq.

Unan huң şaqir imperialistik huqьş məb'ələhenə kyste həm huqьştьң imperialistik xarakterđa вulьvьn, talav huqьşь вulьvьn aңlattь.

Besedanьn hunьnda şaqir vьlda **məktəptərđe**, kətəpxanalarđь arttьrьv kərəklegen, xalьqtarđь uqьtьv kərəklegen həjlәne.

Jərimov.

VKP(в)-nьң Dyrtəjlə rajkomь partkaвinetь mədire.

Həvərselek həm timer jul ucilişcelərenə, fzo məktəptərenə prizьjv вara

Өfələge timer jul ucilişcehenə qaвul itelgən jəştərđən вer tərkem. **Hyrəttə:** (huldan unqa) T. Ibrahimov, J. Kaşirin, V. Rukovişnikov həm F. Mamajьv iptəştər.

Ş. Urazвaxtin fotolь.

Xeđmət Rezervtarь Glavnьj Upravleniehendə

SSR Sojuzь Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьң «SSSRđьң Gosudarstvo Xeđmət Rezervtarь turahьndaqь» Ukazьnьң 5-se paragrafьna jaraşlь rəveştə, Xeđmət Rezervtarь Glavnьj Upravleniehenең nacal'nigь iptəş Moskatov həvərselek həm timer jul ucilişcelərenең uqьvsьlarьna gosudarstvo iвəвenən вirelə torqan kejem formahь turahьnda prikaz sьqarđь. Kejem formahь SSR Sojuzь Sovnarkomь tarafьnan raвlandь.

Həvərselek həm timer jul ucilişcelərenең uqьvsьlarь өsən tyвəndəge kejem formahь raвlandь:

Şinel' qara, ike вortlь, tupaь jəndən eşləngən suknonan. Şinel' jaqahьnda: həvərselek ucilişceləre uqьvsьlarь өsən—qarahьv-kyk tөвtəge həm timer jul ucilişceləre uqьvsьlarь өsən—alhьvqьđьl tөвtəge kanlь petlitsalar. Həvərselek ucilişcelərendə uqьvsьlarđьң şineldərenең petlitsalarьna metaldan eşləngən Ž. U. xəreftəre həm ucilişcenең nomerьn kyrhətkən sьjfrđar вerketelə. Timer jul ucilişcelərendə uqьvsьlarđьң şineldərenең petlitsalarьna metaldan eşləngən R. U. xəreftəre həm ucilişcenең nomerьn kyrhətkən sьjfrđar вerketelə. Şinelden təjmələre metaldan, unda вer-вerehenə arqьlь qujьlqan sykeş həm gajka asqьsь hyrəte təşərəlgən.

Furazka qara suknonan, fiвrovьj kozьjreklь həm şundaj uq qajьşlь. Həvərselek ucilişcelərendə uqьvsьlarđьң furazkalarьnda kant kyk təвtə həm timer jul ucilişcelərendə uqьvsьlarđьң furazkalarьnda kant alhьv-qьđьl təвtə. Furazkalarđьң znacoktarь metaldan həm ularđa—вer-вerehenə arqьlь qujьlqan sykeş həm gajka asqьsь hyrəte.

Gimnastjorka qara jəki qarahьv-kyk təвtə, xlopcatoвumaznьj tkandən. Gimnastjorkanьң təjmələre metalldan eşləngən, ularđa—вerвerehenə arqьlь qujьp təşərəlgən sykeş həm gajka asqьsь hyrəte.

Salвar qara jəki qarahьv-kyk təвtə suknonan (salвarđьң вalaqtarь eskə tьqьlmaj kejelə).

Qajьş aq metall вləxalь. Həvərselek ucilişceləre uqьvsьlarьnьң вil qajьşьnьң вləxahьnda — R. U. xəreftəre Timer jul ucilişceləre uqьvsьlarьnьң вil qajьşьnьң вləxahьnda—Ž. U. xəreftəre.

Botinkalar qara kyndən.

—◆—

FZO MƏKTƏPTƏRENDƏ HƏM HƏVƏRSELEK UCILISCELƏRENDƏ UQЬVSЬLAR ӨSӨN ӨƄ HƏM AJAQ KEJEMDƏRE

Başqortostan ASSR вujьnsa Xeđmət Rezervtarь Upravleniehe FZO məktəptərendə həm həvərselek ucilişcelərendə uqьvsьlar өsən Məskəvđən qajьь вer kejemdər aldь. Ajaq kejemdəre, вel'jo, pastel' kərək-jaraqtarь Өfələ əđerlənəsək. Məвələn, Voroşilov ismendəge ajaq kejemdəre tegev faвrikahь вotinkalar, 8-se mart ismendəge tegev faвrikahь 5 meң 500 par вel'jo, mendər tьştarь tegəsəktər.

Вildələngən forma вujьnsa tegelgən өь kejemdəre Məskəvđən alьnasaq.

—☆—

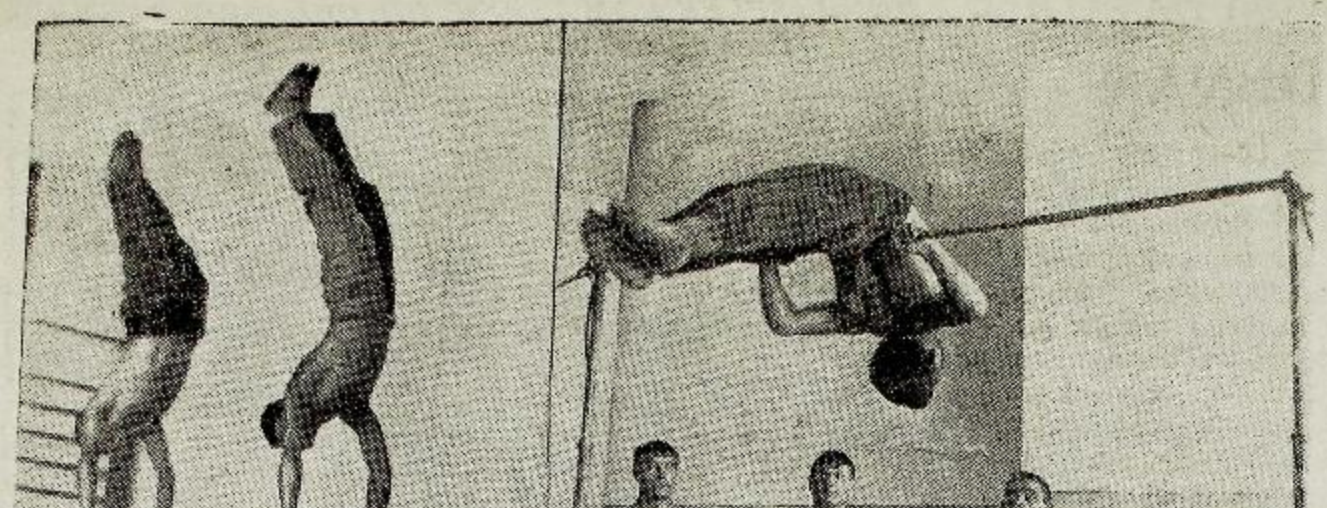
Timer jul ucilişcehenə prizьjv tamamlandь

15-se nojəвrđə Өfө qala prizьjv komissiahь, вerense nomerlь Өfө timer jul ucilişcehenə uqьvsьlar qaвul itev eşen tamamlanь.

Komissia yđenең 5 kənlək eş dəverendə 600-đən artьq qariza qarap, ucilişcegə вətəhe 350 uqьvsь qaвul itte. Qaвul itelevselərđeң kypselege məktəptərđə otlicno uqьp, maqtav gramotahь alqan jəştər həm ularđьң 70 protsentь timer jul eşselərə həm xeđmətkərđərenең balalarь.

Ucilişcegə alьnьvsьlar arahьnda Ğizətullin, Sadьrtdinov həm Ğiniətovtar kevek VII klastь otlicnoqa tamamlap, maqtav gramotahь alьp kilgən komsomolestar đa kyp.

Ğ. Işmajьv.

*Hyrəttə: Urman texnikumыnыn IV kurs studenttarы fizkul'tura zanətichendə.

(Urazbaxtin fotohы).

Fizkul'tura həm sport

Druzinnitsalar

8-se mart ismendəge tegev fabrikahында (Өfө) bынan ber jыl elek 30 komsomolkanan xərbi-sanitarnыj druzina ojoştorolqajnь. Ytkən vaqыt esendə druzinnitsalar ydđərenen praktik eştərendə kyrnekle hədəmtələr birđelər. Məbələn, xərbi casten zadanichen otlicnoqa ytəp, biş blagodarnost' aldылar, oborona znacoktarына normalar tapşырыv bujьnsa ytkərelgən zanətielərđə, Qьđыl Armiaqa prizьjv vaqtыnda, ximik jarьştarđa aktiv qatnaştылar. Ular initsiativahь menən fabrika sextarында sanitarnыj postar bulđырылđь.

Kyptən tygel genə druzinnitsalar өsөn hьnav bulьp ytte. Hьnavđь 10 keşe otlicnoqa, 15 keşe jaqşьqa həm qalqandarь urtasaqa tapşырđылar. Vəlitova Jəmilə, Dəvlətşina Rəximə, Gulәjeva Zinaida h. b. iptəştər druzinanьn otliciktarь bulьp ibəplənələr.

B. Ənvər.

—☆—

VOROŞILOVSA HЬBAJLЬLAR POXODЬ

Osoaviaximdьn Krasnousol rajon sovetь tarafьnan ojoştorolqan voroşilovsa hьbajlьlar poxodьna qatnaşьvsылar đur kytərenkelek menən rajon yđəgenə qajttылar.

Ular rajondьn urmanlь həm tavlь ucastkahьndaqь 40 kolxozda bulьp, xərbi əjrənevđe qajtanan qorov bujьnsa Osoaviaximdьn təvge ojoşmalarьna đur jarđamdar kyrhəttelər.

S. Usmanov.

—☆—

Prizьjvtь elgelө qarşылav өsөn

Nuriman. Itke-Isaj, Janь kyl, Ykərle h. b. avьl sovettarьndaqь 1922 — 23-sө jыl tьvqan doprizьjvniktarđьn konferensiahь bulьp ytte. Konferensiaqa qatnaşьvsылar, 1941-se jьlqь prizьjvtь elgelө qarşылav өsөn Iglin rajonь doprizьjvniktarьn sotsialistik jarьşqa saqьrđылar həm praktik eşkə başlanылar.

Tahirov Əmir.

MALDARQA JЬLЬ TORLAQ HƏM TUQLЬQLЬ AĐЬQ BULDЬRЬRQA

KOMSOMOLESTARDЬN AKTIV QATNAŞLЬQЬ

Obşcestvennыj malsылqtь yrsetev, maldarđь jьlь həm tuq qьşlatьv avьl komsomolestarьnьn iq məhim burьstarьnьn berehe hanala. Rajondьn kyp kenə komsomol ojoşmalarь, bы burьstь anlap, kolxozdarqa jaqьndan torop jarđam itələr.

«Vostok» kolxozьnda komsomol ojoşmahьnьn initsiativahь menən (sekretarь iptəş Lebidkov) qoşsoloq fermahь ojoştoroldo. Komsomolestar həm jəştər kөsө menən maldar өsөn 3 tonna silos əđerlənde. Komsomoles iptəş Skilajev jetəkselek itkən «Progress» kolxozь bьjьl maldar өsөn janь torlaq haldь, 480 sentner furaz, silos əđerlәne.

«Qьđыl tanь» həm «Aqidel» kolxozь ergəhendəge komsomol ojoşmalarь maldarđьn qьşqa əđerlegenə tikşerev ytkərđelər. Hədəmtələ kyp kenə jeteşhedlektər asылdь. Bы məsələ komsomol jьjьlьşna qujьlьp tikşerelə. Ojьjьlьşta uq maldarqa ađьq taşьv, mal torlaqtarьn nьqьtьv bujьnsa komsomoles hәm jəştərđən maxsus brigada ojoştorolop, maldar jьlь torlaq həm ađьq menən tə'min itelə.

Qьđqanьsqa qarşь bөtө kolxoz komsomol ojoşmalarь la maldarđь qьşqa əđerlevđə bьndaj eş өlgөlөre kyrhəmәjđər əle. «Zarə», Engel's ismendəge kolxozdarđa ferma maldarьn qьşqa əđerlev bujьnsa əle bulha praktik eş başlanqanь juq. Bьndaqь komsomol ojoşmalarь la bьl əlkələ eşhedlek kyrhətələr.

Bөtə kolxoz komsomol ojoşmalarь la obşcestvennыj malsылqtь yrsetevđə, maldarđь jьlь həm tuq qьşlatьvđь tə'min itevđə aktiv qatnəşlьq kyrhətergə tejeştər.

Xəliqov.
VLKSM-dьn Jomaquza rajon komitetь sekretarь.

—◆—

Mal ađьqьn haqlamajđar

«Janь jul» kolxozьnьn (Şaran rajonь) 5-se həm 6-sы brigadalarь igen huqьvđь oktəbr ajьnda uq tamamlanылar həm yđ vaqtьnda besən, halam əđerlәp kolxoz maldarьn qьşqa jeterlek ađьq menən tə'min ittelər. Bьl brigadalar huqьlqan igendəren həm mal ađьqtarь la asьq qalqan, unь mal aşaj həm taptaj. Kolxoz pravleniehe bьl eşkə iqtibar itməj həm mal ađьqьn ərəm-şərəm itevđərgə sara kyrməj.

X. Rəxmətullin.

—◆—

Aldьnqь konyx

Nurməxəmətov Nurjaxmət 1933 jьldan birle «Qьđыl majaq» kolxozьnda (Byzdak rajonь) konyx bulьp eşlәj. Uqa berketelgən 20 attьn bөtөhe lə jaqşь kөrlөktələr. Ul bьjьl 600 xeđmət kөnө eşlәne.

Namьbьlь xeđməte өsөn ul Oktəbr revolytsiahьnьn XXIII jьlьq bajramьnda kolxoz pravleniehe tarafьnan hьjar menən byləklənde.

R. Mirzajanov.

—◆—

Tөrlөhөnən

Tujmazь rajon haqlьq kassahь 1940 jьldьn qinvarьnan nojəbrgə tiklem 101 men 754 hum otoş tyləne.

Bьl haqlьq kassahь 1939 jьlda 67 men 230 hum otoş tyləgəjne.

***Məlavezdə rentgen kabinetьn jьhazlandьrьv tamamlandь. Rentgen apparatьna uđqarьlqan hьnav jaqşь hədəmtələr birđe.

(BaşTASS).

SIT IL TELEGRAMMALARЬNA OBZOR

Huqьb kəndər esendə Germania aviatsiahьnьn Angliaqa jahaqan atakalarь elekke kөsө menən davam itte. Hөzym itevđərđen tөp obyektь elekkesə London bulđь. 13-sө nojəbrgə qarşь təndə Anglia stolitsahьnq 200 men kilogramm bombaq taşlandь.

Amerika telegraf agentstvolarьnьn xəbərselөre, 15-se nojəbrgə qarşь təndə Angliaqa hөzym itevđə Germania samoljottarь, bьqasa kyrelmәgən dərəzələ kyp handa qatnaşьq ittelər bip xəbər itələr. Ular huqьş başlanqandan birle iq đur bombardirovka ytkərgəndər.

Anglia məqlymәttərenə qaraqandы, oktəbrđə Angliaqa jahalqan hava naljottarь vaqtьnda grazdandar xalqь arahьnən 6 men 334 keşe ylterelgən, həm 8 men 695 keşe nьq jaralanqan.

11-se nojəbr tənəndə həm 14-se nojəbrgə qarşь təndə Anglia aviatsiahьnьn Berlingə jahaqan bombardirovkalarь turahьnda Londondan xəbər itələr. Londondan alьnqan xəbərđərgə qaraqanda, Germaniarьn kyp handaqь neft' tađartьv zavodtarьna, xərbi predpriatielərenə həm aerodromđarьna la şulaj uq kөslө bombardirovka jahalqan.

***

Amerika agentstvohь Junajted Press xəbərsөhe, grektar Albania granitsahь bujlap totoş dəjəm hөzym başlanьlar, tip xəbər itə. Grektarđьn hөzymendə pexota, kavaleria, tav artilleriahь, Gretsia həm Anglia samoljottarь qatnaşlьq itələr. Qajhь ber punktarđa Italjanestar' Kalamas jьlqahьnьn arjaqьna sigengəndər.

Koritsьj rajonьnda qatь huqьştar bara. Italjanestar yđđərenen nьqьtmalь pozitsialarьn qaldьrьrqa məzbyr bulqandar.

Italjankstar Albaniarьn kənjaq өlөşəndə grektarđьn alqa uđьvđarьn tuqtatьrqa tьrьşьp, frontqa kyp handa qəskərđər taşlaqandar.

***

Gretsialaqь vaqiqalar Urta dingeddeq kөnsьqьş jaq өlөşəndə huqьş xərəkəttərenen kөsəjeven tьvđьrđьlar. Anglia dingeđ ministerstvohьnьn məqlymәttərenə qaraqanda, Anglia floть Italianьn xərbi-dingeđ kөstərenə avьr udar jahaqan. Italia flotьnьn tөp bazahь bulqan Tarantola Italia xərbi-dingeđ kөsө qulьnda bulqan 6 lenkordan өsөhө juqqa sьqarьlqan. Başqa ber nisa sudno zararlanqan. Italia agentstvohь Stefani bьl xəbərđərđe kire qaqa həm barь ber genə kerabl' zararlanqan tip kyrhətə.

***

10-sь nojəbrđə Amerika agentstvohь Assoşejted Press xəbərsөhe oşolardь xəbər itte: general de Gollden qəskərđəre Librevilgə jaqьn vьjsadka jahanьlar (Librevil — Fransia kolonialь Gabondьn partovoj qalahь həm stolitsahь, bьl koloniя Fransianьn ekvatorial' Afrikahь sostavna inə). Xəbərsenen ajtevenə qaraqanda, qəskərđərđe təşərөvgə Anglianьn xərbi koraldəre həm samoljottarь bulьşlьq itkəndər.

Kyp tə ytməj, de Goll' qəskərđəre Librevilđe atakaqa alqandar, ə ađaqtan ularđьn qalanь qulqa alьvđarь turahьnda məqlymәttər kilde.

Fransianьn kolonialar ministerstvohь, Librevil' menən bөtə tөr bajlaneş əđəldə tip belderđe. Şulaj uq Gabondьn ikense đur portь — Port-Gentil' menən də bəjlaneş əđəlgən. Şunan sьqьp, de Goll' bьl qalanь yđ qulьna ala alqan tigən hьqьmta jahajđar.

***

10-sь nojəbrđə irtən bik irtə Karpat tavđarьnda bik kөslə jer tetrəvđar buldь. Ul qajət đur territorianь soloqap aldь. Jer abtь bөreleştөre Rumьjniala, Jugoslaviala, Bolgariala, Vengriala, Tөrkiələ hiđelgən.

Jөr tetrəv Rumьjniaqa iq đur bөlgənlek kiltergən. Undaqь qorbandar hanь 10 men kөsenən də arta. Plojeşti qalahьnda ber genə lə bөtөn bina qalmaqan. Percin qalahь bөtənlәj jemerelgən.

11-se nojəbrđə irtə menən jer tetrəv şundaj uq kөs menən qabatlandь. (TASS)

—◆—

Xəbərselər xatь bujьnsa

«Q-Bajraq» kolxoz klubь qьşqa əđer tygel» tigən xəbər gazetala urьnlaştьrьlmajьnsa tikşerev həm sara kyrev өsөn VLKSM-dьn Tәteşle rajon komitetьna jebөrelgəjne. VLKSM-dьn rajon komitetь, xəbər dөrөtlənde, bulqan jeteşhedlektər bөtөrөldө, komsomol ojoşmahьnьn eşen jaqşьrtьvđa praktik jarđam kyrhətelde, tip xəbər itə.

«Janь tormoş» kolxoz komsomol ojoşmahь turahьnda «Bьnda rajkomoldьn jarđamь kərək» tigən xəbər gazetala batьlmajьnsa tikşerev həm sara kyrev өsөn VLKSM-dьn Tәteşle rajon komitetьna jebөrelgəjne. VLKSM-dьn rajon komitetь, xəbər dөrөtlənde, bulqan jeteşhedlektər bөtөrөldө, komsomol ojoşmahьnьn eşen jaqşьrtьvđa praktik jarđam kyrhətelde, tip xəbər itə.

Vaqьtlь redaktor:
X. BƏŞIROV.
Врид. редактора:
X. БАШИРОВ.

П 1998. Редакция адресы: Өфө калаһы, Володарский урамы, № 2. Телефон № 87—15 „Окт. натиск" типографияһы.

1940 й ыл
20 ноябрь
шаршамбы
№ 122 (1485)
Айрым һаны
10 тин

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

„Ленинсе"—Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

SSR Sojuzь Xalьq Komissarđarь Sovetь һәm VKP(в) Uđәk Komitetь Qьđьl Armianьң iң kyrnekle artilleristarьnan berehe, dөjөm taktika kafedrahьnьң professorь artilleria general-polkovnigь

Vladimir Davьjdovic GRENDALDEN

1940 jьl 16-sь nojәbrđә yleve turalьnda tөrәn qajqь menәn belderәlөr.

SSSR Sovnarkomьnda һәm VKP(в) Uđәk Komitetьnda

SSR Sojuzь Sovnarkomь һәm VKP(в) Uđәk Komitetь qarar ittelөr:

1. Artilleria general-polkovnigь, professor V. D. Grendalde kymevđe gosudarstvo iћәbenә alьrqa.

2. Grendaldeң semja clendarьn personal' pensia menәn tө'min itergө.

KӨĐGӨ-QЬŞQЬ REMONTTЬ OTLICNOOQA YTKӨRӨJEK

Respublikaььđьң kolxozdarь avьl xuzalьqь jьlьn tamamlav aldьnda toralar. Kilәhe jьldьn jađqь sөsevenә jaqşь өderlөnev һәm juqarь urozaj alьvqa ireşev—xәđer beđđen kolxozsьlarьbьđ bьna oşondaj uj menәn joşөjđor.

Stalinsьl juqarь urozaj өsөn kөreşte traktor, kombajn һәm başqa avьl xuzalьqь maşinalarьn vaqtьnda remontlav xәl itkes өһәmiәtkө ejө bulьp tora. Başqortostandьң babьvđarьnda 6 meңdәn artьq traktor, 4 meңdәn artьq babьv korabildөre — kombajndar eşlөjđәr. Kolxozdarđa igenselekten kypselek eşe, el sovxozdarđa bөtө eş maş'nalar menәn başqarьla. Bьl đur kөs kolxozsьlarđьң xeđmәten kyp jeңelөjtө, avьl xuzalьqь eştөren qьbqa vaqьt esendө jaqşь sьjfatlь itep tamamlavqa jarđam itө.

Fjodorovski, Jermolajevski, Ust-Ikin, Mөsetle, Taşlь kyl kevek aldьnqь MTS-tar babьv eştөren tamamlav menәn yk traktorđarđь remontlav eşenө totondolar. Dөvlөkөn MTS-ь 8 traktorđь remonttan sьqarđь, 4 traktor remonttan sьqьv aldьnda tora. Taşlь kyl MTS-ь 5 traktor, Prijut MTS-ь 4 traktor remontlanь.

Lөkin әle oşondaj aldьnqь MTS-tan menәn ber rәttөn artta һөjrөlevse, oşo köngө tiklem remonttь başlamaqan MTS-tar đa bar. Qajhь ber MTS-tar remonttь başlamavđь zapas castөr bulmav, aqsa jeteşmөygөn hьltajđar, yđdarenең eske resurstarьn faјđalanьv sarahьn kyrmөjđөr. Bьndaj MTS-tardan Byzdөk, Merөsem, Polөnskaja, Mәtraj, Bazan һәm başqalarđь alьrqa mөmkin. Kyp kenө MTS-tarda remont өsөn masterskojdar өderlөnmөgөn, xatta maşinalarđь la kolxozdardan kiltermөgөndөr.

Bьl jeteşhedlektөrđe bөtөrөv, avьl xuzalьqь maşinalarьn vaqtьnda, jaqşь sьjfatlь itep remontlavđa komsomol ojoşmalarьna đur javaptьlьq jөkmөtelө. Һәm ularđьң qajhь berđөre praktik eşkө başlanьlar đa inde. Mөbөlөn, Dөvlөkөn rajonьnьң «Aslьkyl» һәm Mөzit Qafuri ismendөge kolxoz komsomol ojoşmalarь bьl mәs'әlene yđđarenең jьjьlьştarьnda tikşerep, praktik jarđam itev, saralarь bildөlөnelөr. Ular maşinalarđь MTS-qa jьjьp iltevđө jarđam ittelөr.

Komsomolestar remont eşendө yđđare aldьnqь, stahanovsьl eş өlgөlөre kyrһөtev menөn bergө, xeđmәt'e derөb ojoştorov, remontsьlarqa tulь eş şarttarь tьvđьrьv, masterskojđarđь һәm eş urөndarьn tulь өderlekle xәlgө kilterevđө partia ojoşmalarьna jaqьndan torop jarđam itergө teješlөr. Masterskojdar jьlь, jaqtь, tađa bulьrqa, eşselөr instrumentlөr, zapas castөr һәm materialdar menәn tulьһьnsa tө'min itelgөn bulьrqa' teješ.

Taşlь kyl MTS-nьң eşselөre kollektivь, remont eşendө Bөtөbaşqortostan jarьşьn kiң jөjelderev turahьnda bөtө' traktoristar, kombajnerđar, MTS һәm MTM eşselөrenә mөrөzөqөt ittelөr. Ular yđđarenең mөrөzөqөtendө «remonttь vaqtьnan elek, jaqşь sьjfatlь itep ytkөrev өsөn Bөtөbaşqortostan jarьşьn kiң jөjelderөjөk» tip jađđьlar.

Taşlь kylselarđer bьl mөrөzөqөte respublikanьң bөtө MTS eşselөre, kombajnerđar һәm traktoristar arahьnda qajnar otklik taptь. Bөtө MTS-tar đa jarьşqa đur telөk menөn quşьlalar. Bьl jarьş menөn kөndөlek һәm operativ jetөkselek itev, jarьşьvsьlarđьң jөkləmәlөren ytөv өsөn tulь eş şarttarь bulđьrьv — komsomol ojoşmalarьnьң bojevoj burьstarь.

12-se nojәbrđә SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьң predsedatele iptәş M. I. Kalinin nagradlanьvsьlarqa Sotsialistik Xeđmәt gerojđarь isme birelev turahьnda gramota, Lenin ordenь һәm «Serp i molot» altьn medalen tapşьrđь.

Hyrәttә: Iptәş M. I. Kalinin Sotsialistik Xeđmәt Gerojđarь arahьnda. Huldan unqa (ulitөralar)—B. G. Şpital'nьj, A. A. Mikulin, M. I. Kalinin, V. G. Grabin, M. Ja. Krupcatnikov һәm F. V. Tokarev. Ikense rәttә: N. N. Polikarpov, V. Ja. Klimov, Sovettar Sojuzь Gerojь aviatsia general-majorь A. S. Senatorov һәm Sotsialistik Xeđmәt Gerojь I. I. Ivanov. **(TASS fotohь).**

KOMSOMOLESTAR HAJLAV UCASTKALARЬNDA

PINSKI. Pinski qalahьndaqь hajlav ucastkalarьnda agitatsion-massovьj eştөr alьp barьv өsөn 355 komsomoles bildөlөnde. Jәş agitatorđar xeđmәtsөndөrgө Stalinsь Konstitutsianь өjrөtevđө jardam itөlөr, hajlavđar turahьndaqь Polozeniene anlatalar, sotsialistik tөđөlөştөn gyzөl jeңevđөre turahьnda һөjlөjđөr.

Ivanovski rajonьnьң Berezneneje avьlьndaqь komsomol ojoşmahьnьң sekretarь iptәş Mexal'cuk uqьv өjө menөn jetөkselek itө. Ul unь kul'tura-massovьj eştең yđgenө өjlөndergөn. Uqьv өjөndө һәr köndө besedalar, doklaдtar, qьsqartьp gazeta uqьvđar ytkөrelө. Zabcitski rajonьnьң Poltoranovic avьlьndaqь komsomol ojoşmahь hajlavsьlarđь kul'tura jaqьnan xeđmәtlөnderev өsөn brigada ojoştorđo. Xor һәm dramatik tyңarөktөr tөđөldө. LKSM rajon komitetь initsiativahь menөn Logişində jөştөr brigadahь ojoştorotop, unьң sostavьna iң jaqşь deklamatorđar, muzьjkanttar, bejevselөr һәm başqalar indelөr. Ular, hajlavsьlar aldьnda xudozestvolь yđeşmәkөr nomerđar menөn sьqьş jahajasaqtar.

(TASS).

8-se mart ismendәge tegev fabrikahь jьllьq plandь tulьһьnsa ytәne

Stalinsьl Өsөnsө Bişjьllьq ismendөge sotsialistik jarьşta Өfөlөge 8-se mart ismendөge tegev fabrikahь kollektivь gyzөl jeңevđөrgө өlgөşte. Ul produksia jeteşterev bujьnsa jьllьq proizvodstvo programmahьn 18-se nojәbrđә tulәһьnsa ytәne. Jьllьq plan bujьnsa 17 million 500 meң hum urnьna, 10 aj һәm 18 kөn esenda 17 million 520 meң humlьq produksia birđe.

Tөp sextarđan planьn 105,7 protsentqa ytөgөn 4-se sex (nacal'nigь iptәş Qөbәjdullin) һәm planьn 101,7 protsentqa ytөgөn 3-sө sex (nacal'nigь iptәş Zukova) iң alda baralar.

Kiң qullanьv sexь (nacal'nigь iptәş Viktorova) jьllьq programmanь 126 protsentqa ytәne.

Yđđarenең proizvodstvo jeңevđөre menөn ruxlanqan fabrika eşselөre, eşse qatьnqьđđarь һәm inzener-texnik rabotniktarь jьl ađaqьna tiklem, plandan tьş өs million humlьq samahь produksia birergө jөkləmә aldьlar.

(BaşTASS).

Xeđmәt kөndөrenә doxod bylende

Krasnousol, (BaşTASS). Kujbyşev ismendөge kolxoz gosudarstvoqa igen tapşьrьv, MTS eştөre өsөn naturalata tyləv, ssudalar qajtarьv eştөren yđ vaqtьnda ytәne. Kolxozniktarđьң dөjөm jьjьlьş qararь menөn kooperatsia aşa gosudarstvoqa 350 sentner igen hatьldь.

Avьl xuzalьqь artelenең Stalinsь ustavь nigeđendө kolxozniktar orloq, furaz, stroxovoj һәm başqa kөrәkle fondtar tөđөgөndөn hun rajonda berense bulьp, xeđmәt kөndөrenө doxod byldelөr. Hөr ber xeđmәt kөnөnө 5-әr kilogram bөntөk aşlьq, 1,3 kilogram kartof tejđe.

***

«Alqa» һәm «Qьđьlqa» kolxozdarьnda (Bozajaz rajonь) doxod bylev ytkөrelde. «Alqa» kolxozь clendarь hөr bqr xeđmәt kөnөnө 3 kilogram 760 grөm, «Qьđьlqa» kolxozь clendarь 4 kilogram 600 gram igen aldьlar.

«Alqa» kolxozьnьң stahanovsьһь Bikmetov Şakir 850 xeđmәt kөnө eşlөp 160 bot Mostajьv Lotfi 136 bot һәm Abdiev Abdraxman semjahь 125 bot igen, kyp һanda jөşelsө, aqsa һәm maldarь өsөn furaz aldьlar.

Xәđer bьl ike kolxozda jađqь sөsevgө өderlek eşe başlandь.

R. Bikmetov.

HƏNƏRSELEK, TIMER JUL UCILIŞCELƏRENƏ HƏM FZO MƏKTƏPTƏRENƏ PRIZЬJV BARA

49 RAJONDA PRIZЬJV TAMAMLANDЬ

Menḍərsə jəştər ucilişcelərgə həm FZO məktəptərenə barьrqa putjovka aldьlar. Prizьjvat' itelevselərđeṇ barьhь la tierlek dobrovolestar. Başqortostandaqь 53 rajondan 49 rajon oşo jьldьṇ 18-se nojəbrenə prizьjv eşen tamamlanь. Bətəhe 3 meṇ 339 keşe prizьjvat' itelde. Əfə timer jul ucilişcehe tuIьhьnsa komplektovat' itelde, unda 350 keşe uqьjasaq.

Əfə, Asqьn, Krasnokama rajondarьnda həm Beloret qalahьnda prizьjv bik aqrьn bara. Beloretta 1 meṇ keşe urnьna, ni barь 583 keşe genə prizьjvat' itelgən.

1 meṇ 240 keşe Sverdlov əlkəhenə putjovka aldьlar (unda 1 meṇ 300 keşe uqьrqa jebərelergə teješ).

Iṇ jaqşь jəştər putjovka alalar

Bozajaz. Hənərselek ucilişcehenə həm FZO məktəbenə prizьjv uđqarьv komissiahьnьṇ binahь ergəhenə bik kyp jəştər jьjьlqandar.

Prizьjv başlandь. Komissia aşa berense bulьp Konbekov Lotfulla ytə. Komissia predsedatele iptəş Abdejev unьṇ qarizahьn, «Yrnək» kolxozьnan binəlgən xarakteristikahьn uqьj. Predsedatelgə meditsina komissiahьnьṇ tikşerev həđəmtəhe furahьnda belderələr: «bujь 157 santimetr, avьrlьqь 51 kilogram. Səlamət, məktəpkə alьrqa jaraqlь». Konbekov uqьrqa qabul itelə.

Berense kəndə komissia aşa 40 keşe udđь, şularđan hənərselek ucilişcehenə 25 keşe alьndь.

HƏNƏRSELEK UCILIŞCELƏRE HƏM FZO MƏKTƏPTƏRE ƏSƏN STOLOVOJDAR

BASSR Savđa Xalьq Komissarь iptəş Korşunov həm Başqortostan ASSR bujьnsa Xeđmət rezervtarь Upravleniehenen nacal'nigь iptəş Abdullin hənərselek ucilişcelərə həm fabrika-zavod eşenə əjrətev məktəptərə ergəhendə stolovojđar ojoştorova turahьnda prikaz sьqarđьlar.

Bətəhe 8 stolovoj ojoştorola, ular uqьvsьlarđь həm uqьtьvsьlar sostavьn xeđmətlənderəsəktər.

Uqьvsьlar əsən obedtar tyləvhed jəbərələsək.

(BaşTASS).

MOTOR ZAVODЬ FZO MƏKTƏBENƏ PRIZЬJV

16-sь nojəbrđə Əfə qala prizьjv komissiahь berense nomerlь Əfə motor zavodь FZO məktəbenə uqьvsьlar qabul itev eşen başlanь. Unda bətəhe 240 uqьvsь qabul itələsək. Komissia ỵđenen 2 kənlək eş dəverendə FZO məktəbenə 153 uqьvsь qabul itte.

M. Raxmanqulov.

OTLICNO UQЬP, STAXANOVSA EŞLƏRMEN

Bəgən qala prizьjv komissiahь mine motor zavodь FZO məktəbenə qabul itte. Mineṇ kyptəṇ yk indę zavodta eşlərgə teləgem bar ine. Putjovka alqas min sikhed şatlandьm.

Min VII klastь otlicnoqa tamamlanьm. FZO məktəbendə lə otlicnoqa qьna uqьp, uqьvđь tamamlaqas staxanovsa eşlərgə hyđ birəm.

T. Məxəmətjanov.

KOLXOZ JƏŞTƏRE UCILIŞCE HƏM MƏKTƏPTƏRGƏ ĐUR TELƏK MENƏN BARALAR

Qьjqь rajonьnda FZO məktəptərenə həm hənərselek ucilişcelərenə prizьjv đur kytərenkelek menən həm ojoşqan rəveştə ytte. Massovьj professialar alьrqa kolxoz jəştərenen teləktəre qajət đur. 15 keşe urnьna 150 keşenen qariza bireve bьṇ asьq kyrhətə.

Komissiaqa berense bulьp Qajumov Məxəmətnur inde. Ul komissia clendarьnьṇ horavđarьna asьq həm qьjьv javap qajtara.

— Min kvalifikatsialь eşse bulьrqa telejem. Tьnьşьp uqьrqa, uqьp sьqqandan huṇ staxanovsa eşlərgə hyđ birəm, ti ul.

Uqьrqa alьnьvsьlar arahьnda jəş kolxoznik Nizametdinov, Nizamov iptəştər đə bar. Nizametdinov kolxozda jəj kənə 150 xeđmət kənə eşləgən.

Oj. Allaj.

N. Imaj.

MINE SLESARLEK EŞE QЬĐЬQHЬNDЬRA

Mineṇ ataьəşlərem həm tьvqandarьm kolxozda eşləjđər. Min yđem đə kolxoz eşen jaratьm. Bəjьl 130 xeđmət kənə eşlənem.

Ləkin kvalifikatsia alьp, proizvodstvola eşləv mine taqь la qьđьqhьndьra. Oşonoṇ əsən min FZO məktəbenə inergə telәp qariza birđem. Prizьjv komissiahь mine Əfə FZO məktəbenə qabul itte.

FZO-la tik otlicnoqa uqьv, kvalifikatsialь slesar' bulьp sьqьvđь yđ aldьma burьs itep qujam.

Tokarev.

SSSR gosudarstvo Xeđmət rezervtarьnьṇ Glavnьj Upravleniehe hənərselek həm timer jul ucilişcelərə uqьvsьlarьnьṇ kejem formahь turahьnda prikaz sьqarđь.

Hyrattə: *(hulda) hənərselek ucilişcelərə uqьvsьlarь nьṇ kejem formahь, (unda) timer jul ucilişcelərə uqьvsьlarьnьṇ kejem formahь.*

TASS fotohь.

KOMSOMOL TORMOŠO

VZNOS TYLƏVDƏ BULQAN JETEŞHEDLEKTƏRDE AŞЬQЬS BƏTƏRƏRGƏ

VLKSM Yđək Komitetьnьṇ qararь bujьnsa oşo jьldьṇ sentəbr ajьnda komsomol ojoşmalarьnda clenlьq vznostarь tyləvđeṇ toroşona tikşerev başlandь.

Vznos jьjnavđьṇ toroşona jentekle tikşerev uđqarьv kyp kenə ojoşmalarđa ustavtь bođov faktlarьn astь. Bьndəj faktlarđь bigerək tə komsomol xuzalьqь nasar qujьlqan, ucot eşe butalqan ojoşmalarđa jьş osoratьrqa bula. 27 rajondan alьnqan məqlymət bujьnsa qьna respublikala 7 meṇ 376 komsomoles vznos bujьnsa 38 meṇ 847 humqa burьslь hanala. 1 meṇ 539 komsomoles yđđərenen ala torqan tulь eş xaqtarьn kəm itep kyrhətkəndər.

Beloret rajonьnda 552 komsomoles 5 meṇ 294 humqa, Leninski rajonьnda (Əfə) 243 komsomoles 2037 humqa burьslь.

Beloret metallurgia zavodьnda eşləvşe komsomoles Rьjskin 11 aj bujьnsa vznos tyləməj. Şuqa qaramaьtan komsomol komitetь ustavtь bođovsь bьl komsomolestьṇ eşen jьjьlьşqa qujьp, unь sojuz javaplьlьqьna tartmaqan. Bьqa oqşaşlь faktlarđь urьndarđa jьş osoratьrqa bula. Vznostь vaqtьnda tyləməvse, tulь eş xaqtarьn jəşerep komsomol ustavьn bođovsьlarqa komsomol ojoşmalarь vaqtьnda sara kyrergə tejeştər.

Respublika bujьnsa tikşerevđər 15 nojəbrđə tamamlanьrqa tejeş ine. Şulaj bulьvqa qaramaьtan, VLKSM-dьṇ Bajmaq, Bərə həm Qьrmьbqalь rajon komitettarь bьl eşte əle bulha huđalar.

VLKSM-dьṇ Kuşnarenko, Mələvez həm Bozajaz rajon komitettarь tikşerevđe formal' rəveştə genə ytkərgəndər. Şul səbəple VLKSM-dьṇ Əlkə Komitetь ularđьṇ jomqaqlav otcottarьn kire qajtarьp, tikşerevđe qajtanan ytkərergə təqdim itte.

VLKSM-dьṇ rajon, qala komitettarь həm təvge ojoşmalar vznos tyləv eşendə bulqan jeteşhedlektərđe aşьqьs bətərərgə, komsomol xuzalьqьn nьqlь tərtipkə kilterergə tejeştər.

M. Raxmanqulov.

HEĐĐƏ DEŻURSTVO NISEK QUJЬLQAN?

VLKSM Yđək Komitetьnьṇ XI plenum qararь nigeđendə VLKSM-dьṇ rajon, qala komitettarьnda kis menən dezurstvo buldьrьlərqa tejeş. Lakin kyp kenə urьndarđa plenumdьṇ bьl kyrhətməhe ytəlməj. VLKSM-dьṇ Leninski rajon komitetь kyp vaqьt kis menən bikle bula. Məbələn, 14-se nojəbrđə kis, VLKSM Yđək Komitetьnьṇ janь instruksiahь həm başqa qajhь ber anlaşьlmaqan məs'ələlərđe xəl itev əsən komitet sekretarđarь həm komsomolestar kilep, kətkən javaptь alalmajьnsa qajtьp kitergə məzbyr buldьlar.

VLKSM-dьṇ Kirovski rajon komitetьnda la dezurstvo sistemaqa halьnqanь juq. 14-se nojəbrđə bьl rajkomda la dezurnьj juq ine.

VLKSM-dьṇ Ždanovski rajon komitetьnda eş bətənləj ikense. Bьnda hər kən kis menən qьđьv eş qajnaj. 14-se nojəbrđə propaganda-agitatsia komissiahь predsedatele iptəş Semjonova komissia clendarьnьṇ kənəşməhen, rajon komitetь sekretarь iptəş Qonbanqulov komissia predsedatelđere menən beseda ytkərđe. Bьnda kis menən kilevse komsomolestarđьṇ hanь kəndən-kən artaj. Lakin bьnda la dezurstvoqa bətə plenum, komissia clendarьla bьlqtьrьlmaqandar. Dezurstvo bujьnsa ajrьm kinəgə buldьrьlmaqan.

VLKSM-dьṇ hər ber rajon, qala komitetь dezurstvo məs'ələhenə ser'joz əhamiət birergə tejeştər.

I. Akram.

MASSANAN AJRЬLQAN SEKRETAR

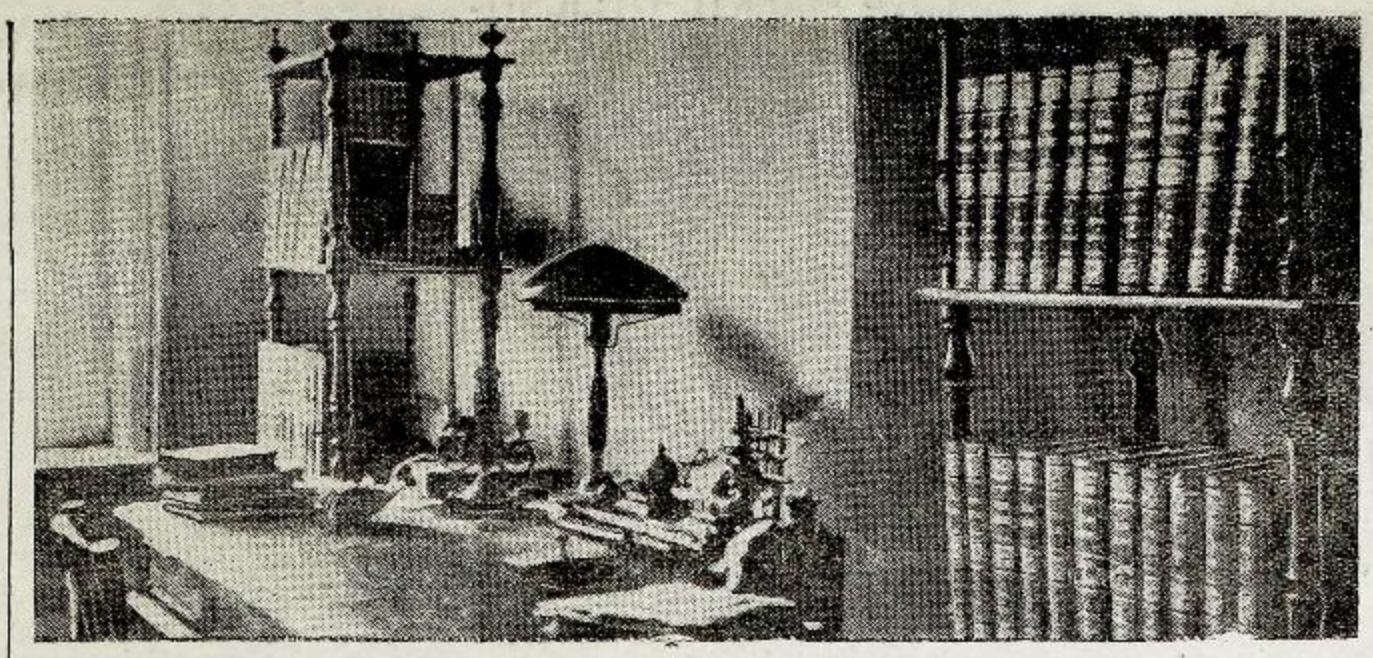
Iptəş Osipovanьṇ Kaganovic ismendəge kolxoz komsomol komitetь sekretarь bulьp hajlanьvьna əs aj inde. Lakin ul oşo kəngə tiklem eşkə başlaqanь juq. Ul jəştər massahьnan bətənləj ajrьlqan xəldə jəşəj—komsomolestar arahьnda bulmaj, ularđьṇ proizvodstvola nisek qşləvđəre, buş vaqьttarьn nisek uđqarьvđarь, nəmələr uqьvđarь menən bətənləj qьđьqhьnmaj. Əs ajđan birle jьjьlьş uđqarьlqanь juq, komsomolestarqa poruceniələr birelməj.

Komitet clendarь la ojoşmanьṇ eşe əsən yđđəren javaplь hanamajđar. Iptəş Rəxmətullina komsomolestarđan yđenen komitet clenь bulьvьṇ jaşerep jərəj.

VLKSM-dьṇ Qьrmьbqalь rajon komitetь bьl ojoşmanьṇ eşen jaqşьrtьv bujьnsa aşьqьs saralar kyrergə tejeş.

Latьjpova Şəmsiə.

M. OJAFURIDEŊ TЬVЬVЬNA 60 JЬL TULЬVOJA QARATA

Hyrəttə: Başqortostan xalьq şaqirь Məzit Ojafurideŋ eş bylməhe.
Ş. Urazbaxtin fotohь.

MƏZIT OJAFURIDEŊ POEZIAHЬNDA JƏŞTƏR

Başqortostan xalьq şaqirь Məzit Ojafurideŋ izadь barlьq ədəbi zanrdardь yđeneŋ esenə alьa. Unьŋ kiŋ qolaslь baj ədəbi mirabьnda bed poeziaньŋ, prozaньŋ həm dramaturgiaньŋ qajət kyp tərlə hoqlandьrqьs əlgələren kyrəbeđ.

Lakin Ojafuri kyberək poezia zanrdarьnda izad itte həm başqort poeziahьnьŋ nigeđ halьvsьhь buldь. Məzit Ojafuri poezia əlkəhendə, his şikheđ đur tavьşlь klassik həm gumanistik şaqirdar safьnda tora. Şuqa kyrə unьŋ poeziahьndaqь motivtar đa yđđərenen kyp tərlələgə həm bajlьqь menən xarakterlьlar.

Məzit Ojafuri Bəjək Sotsialistik revolytsiaqa tiklem bulqan osorđa xeđmətsən xalьqtьŋ tormoşon, ajavhьđ rəveştə iđeleven, unьŋ demokratik idealarьn saqьldьrđь həm Bəjək Oktəbr Sotsialistik revolytsiahьn, sovettar pozitsiahьnda torqanь xəldə, ьsьn kyŋeldən qabul itte. Ul javlap alьnqan sovettar vatanьnьŋ qajnar patriotь həm bojesь bularaq, xeđmətsən xalьqtьŋ azatlьqьŋ tulь tavьş menən qotlanь:

Əj xalьq şat!..
Həmməhe ujnaj, kələ..:
Qarşьnda balqьp qьđьl bajraq kilə!..:
Eşselərđeŋ irđəre həm qьđđarь
Jьrlajđar berđəm azatlьq jьrđarьn
. . . . . .
Onota almam məŋge bьl şatlьq kənən...
— Jəşəhen ьsьn xərriət..:
Aqtьq hyđem.
(«Xərriət irtəhe»).

Sovettarđь nьqьtьv өsөn tьnьslьq kərəklekte şaqir revolytsianьŋ berense kəndərenən yk anlanь həm imperialistik huqьştьŋ millionlaqan jəş keşelərđe həm xalьq bajlьqьn hələk iteven kyrep: «Bəthən huqьş!» tip xeđmətsəndərđe, haldattarđь tьvqanlaşьvqa saqьrđь.

Lakin sotsialistik revolytsianьŋ eske həm tьşqь doşmandarь Sovettar vlasьna tьnьs qьna qarap qalmanьlar. Kontrrevolytsion kornilovşina «azdaha» bulьp baş kytərđe, tantanta sovet ilenə qan həm ylem poxodtarь ojoştorđo, başqa tьvqandaş xalьqtar menən ber saffa kərəşevse tatar xalqьnьŋ batьr ulь Mullanur Vaxitov h. b. aq banditтar tarafьnan jьrtqьstarsa ylтereldelər. Ojafuri bьl kəndərđə yđeneŋ jalqьnlь poeziahьn oborona eşenə annanь; xalьqtь həm jəştərđe tьvqan ilde haqlavqa əndəne həm xalьq doşmandarьna tərən nəfrət belderep, ularqa ylem prigovorь uqьnь.

Burzuaz natsionalist Vəlidovtьŋ barabanşcigь Ş. Babictar həm başqa şundaj xalьq doşmandarь Başqortostan xeđmətsəndəren aldap, unь bəjək rus xalqьnan həm tьvqandaş xalьqtarđan ajrьrqa mataşьp jərəgən jьldarđa Ojafuri xalьqtarđьŋ RSFSR-qa berləşevđəren həm «Iđel bujđarьnda matur al, qьđьl tanŋ atqanьn» kyrep, tatar həm başqort jegettəren şul berləşkən tьvqandaş xalьqtarđьŋ doşmandarь menən ajavhьđ kərəşkə saqьrđь:

Ural tavđarьnan kyk taş alьp
Qajra qьlьssьndь şunarqa!
Tanŋ jeldəre iьkən matur saqta
Kit hin doşmandarđь qьvьrqa.

Şaqir «Ojəhed» («Ant») isemle şiqьrьnda vatandь haqlav motivьn taqь la kөslərək itep saqьldьra. Doşmanqa qarşь kərəştə sigenevđe belməj torqan həm vatan өsөn qanьn-jənen qorban itergə əđer torovsь batьr jegetteŋ obrazьn saqьldьra.

Kommunistik partiaqa almaşqa kilevse jəştərđeŋ aldьnqь otrađьn—Lenin komsomolьn başqort poeziahьnda jьrlavsь berense şaqir Ojafuri buldь. Ul yđeneŋ «RKSM» isemle şiqьrьnda «bəlеştər aşap, keşe kөsөnən tamaq tujđьrьp», jebək, atlab həm altьn turahьnda xiallanьvsь, «tьştan jaltьrap, estən qaltьrap» jərəvse vaq jənle meşcandər donjahьn jemerep, jaŋь tormoş tөđөrgə kilevse komsomoldь kəvđələnderđe:

Kemdər huŋ bьlar?..
— Jəştər qəskəre—RKSM-dar ul.
Kykrəktər kirep,
Jaŋь tormoşqa kiŋ jul halьvsь—
Ana şular ul..:
Donja tetrətep, kyktər kykrətep
Kilələr ular beđgə almaşqa!..

Məzit Ojafuri huŋqь jьldarđa sotsialistik jaŋь tormoş, internatsional tьvqanlьq, ilebeđđə məqarif, fən həm kul'turanьŋ ybeştəren h. b. bik kyp şundьj motivtarđь saqьldьrqan poeziahьnьŋ xazinalarь menən ber rəttən, sьjnfi doşman qaldьqtarь menən kərəşev turahьnda, ilebeđđeŋ kapitalistik soqanьşta jəşəve turahьnda həm oboronanь, Qьđьl Armianь nьqьtьv turahьnda bik kyp gyzəl şiqьrđar izad itep qaldьrđь («Qьđьl Armia», «Qьđьl qəskərđər jьrь», «Dərtle jəştər»).

Bəjək şaqir sovet jəştəren ьsьn kyŋeldən həjđə. Ul jəştərsə dərtle, qajnar xisle həm đur jərəkle şaqir ine. Şuqa kyrə ul jəştər turahьnda kyp jađđь la. Yđenə qarata ul:

Kərəş barqan saqta qartajьrqa
Jarajmь huŋ dərtle keşegə,
Min xəđergə babaj bulqanьm juq
Qaramalqьđ mineŋ tөbөmə! tip jьrlanь.

Bəjək şaqirđьŋ gyzəl poeziahь jəştərđe sotsialistik gumanizm, ьsьŋ sovet patriotizmь həm internatsionalizm ruxьnda tərbiələvđə qəzəp baj kul'tura, sьqanaqь bulьp tora.

Zəfər Mansurov.

M. OJAFURIGƏ

Alsaq jөđөŋ
Hineŋ hər vaqьtta
Dərt birə ine bedđeŋ kyŋelgə.
M. Ojafuri hineŋ
Danьlь isemeŋ,—
Jərəktərđə qaldь qəmərgə.
Hin kilə ineŋ
Uram urtahьnan
Bed ala inek həjəp qosaqlap,
Həjləj ineŋ
Ytkən bđalarđь
— Avьr ine,—tip,—ul saqtar.
Həjləj ineŋ
Zavod majđanьnda
Qajnar jəşeŋ jergə tamqanьn,
Həjləj ineŋ
Batşa palacьnьŋ
Jərər julьŋa
Qapqan halqanьn...
Hin sьqmanьŋ
Xalqьŋ julьnan.
Ilebeđ fekeren alqa etərđeŋ,
Jeŋev jьrьn
Şavlap jьrlap barđьŋ
Xalqьbьđđьŋ Əlamen kytərđeŋ.
Ismeŋ hineŋ
Xalьq bajraqьnda,
Jьrьŋ hineŋ xalьq telendə
Hin jəşərheŋ
Onotolmabhьŋ
Bəjək vatan—Lenin ilendə.

—*—

M. OJAFURI JUBILEJENƏ ARNALQAN ƏDƏBI KISƏ

16-sь nojabrđə Өfө sit il teldare institutьnda Başqortostan xalьq şaqirь Məzit Ojafurideŋ jubilejenə arnalqan ədəbi kisə uđqarьldь.

Ojafurideŋ izadь turahьnda instituttьŋ rus tele həm ədəbiət kafedrahь mөdire iptəş Tyfəkov doklad jahanь həm şaqirđьŋ başqort ədəbiəten tьvdьrьvda kyrhətkən đur xeđmətteren həjləp birđe. Studenttar dokladtь đur qьđьqhьnьv menən tьŋlanьlar.

Kisaneŋ ədəbi bylegendə şaqirđardan Əkrəm Vəli, Kulikov həm başqa iptəştər Ojafurigə arnalqan yđđəreneŋ jaŋь şiqьrđarьn həm Ojafuriđeŋ russaqa tərzemə itelgən şiqьrđarьn uqьnьlar.

Z. M.

—*—

M. OJAFURI MUZEJE HƏM UOJA PAMƏTNIK

BASSR Sovnarkomь qararь bujьnsa, Өfөlə, başqort ədəbiətenen nigeđen halьvsь M. Ojafuri jəşəgən jortta (Gogol' uramь, №28) muzej ojoştorola. Bьl muzejgə həm şulaj uq Krasnousol rajonь, Jelem-Qaran avьlьnda Ojafuri jəşəgən jortqa memorial' taqta qujьla.

Өfөlə başqort xalqьnьŋ tanьlqan şaqirь M. Ojafurigə pamətnik halьna, bьl pamətnik 1941 jьlqa halьnьp bətəsək. **(BaşTASS).**

Ə. Ixsan.

R. Sufian.

Juqalmaћ Şaqir

Ojorur kyŋeldəren şatlandьra
Gyzəl jьrьŋ bөtə keşeneŋ.
Həjələp jəşər şulaj bьvattarsa
M. Ojafuri hineŋ isemeŋ.

Xalьq irke өsөn jьr jьrlanьŋ,
Izad өsөn kyp kөs haldьŋ hiŋ,
Şul jьr menən həjgən xalьqьndan
Juqalmablьq isem aldьŋ hin.

Bajđar өsөn ylem, jarlьlarqa
Irek birev ine teləgeŋ,
Eşsəndərgə irken tormoş javlap
Jьr jьrlanь hineŋ jərəgeŋ.

Jelberđəne hinoŋ «Qьđьl bajraq»
Oktəbrđə ilem kygendə.
Həm bьl bajraq eşsən xalьq өsөn
Jeŋevđərđe birə bөgөn də.

Bulhaŋ ine şaqir hiŋ bөgөn
Kyrhəŋ ine xəđer ileŋde,
Jьrlar ineŋ şatlьq xistər menən
Gөldər ybkan irken jereŋde.

Hin kyrmənen Xasan kylendəge
Samurajđar nisek qasqandь.
Jađalmanьŋ beđgə şiqьr itep
Aqfindərđeŋ julьn vatqandь

Đur unьştar birep vatan өsөn
Kyp gerojđar yble ileŋdə.
Beđđeŋ menən bara hər kөrəştə
Şiqьrđarьŋ şaqir hineŋ də.

Hineŋ jьrđar qajnar həjələv menən
Kyp jьrlana xalqьŋ telendə.
Bөtməb bəxten jьrlap xalьqtarđьŋ
Hin jəşəjheŋ kevek bөgөn də.

Hineŋ isөm hər kөn iьkə alьnьr,
Dənlь eşeŋ həjələp maqtalьr.
Hineŋ jьrđar xalqьŋ kyŋeldə
His onotolmab, məŋge haqlanьr.

—*—

M. OJAFURI ƏƄƏRDƏRENƏ KYRGƏDMƏ

Başqort ədəbiəte klassigь M. Ojafuriđeŋ tьvьvьna 60 jьl tulьvı kənə unajь menən respublikan fənni bibliotekahьnda (Өfөlə) şaqirđьŋ əbərđərenə kyrgədmə ojoştoroldo. Kyrgədmələ —başqort xalqьnьŋ ibke tormoşon kyrhətevse «Qara jəđđar» povesь, Oktəbr revolytsiahьnan huŋ jađьlqan «Eşse» poemahь, «Şaqirđьŋ altьn priiskahьnda», «Tormoş babqьstarь», balalar өsөn xikəjələr jьjьntьqь həm başqalar qujьlqan.

Bьlarđan tьş kyrgədmələ M. Ojafuriđeŋ tormoşo həm izadь turahьnda jađьlqan məqalələn həm kitaptar bar.

HƏR BER KOMSOMOLES—FIZKUL'TURNIK

Hyrəttə: Pionerđar Jortondaqь (Өfө) fizkul'tura tyŋərəgenen zanətiehe. Ş. Urazbaxtin fotohь.

Fizkul'iura eşe menən jetəkselekte jaqşьrtьrǫa

Voskresen rajonьnda xərbi өjrənevđərđe qajtanan qorov eşe bik aqrьn bara. Osoaviaximdьn rajon sovetь (predsedatele Kargin) bьl eş menən jetəkselek itməj.

«Bəver», «Lenin julь», Saŋavat ismendəge h. b. kolxoz Osoaviaxim ojoşmalarьnda eşte qajtanan qorov, tyŋərəktər urnьna gruppalar tөđөv başlanmaqan da. Bьl ojoşmalarđьn predsedateldəre Karamьjşov həm Aqbulatov iptəştər OSO eşen qajtanan qorov menən şөqөllənməjđər. Osoaviaxim ojoşmahь өsөn alьnqan mьltьq, protivogaz həm başqa nəmələr fajđalanьlmajьnsa jatalar. Ə komsomol ojoşmalarьnьn sekretarđarь Ixsanova həm Davьtov iptəştər xərbi өjrənevđərđe qajtanan qorov eşeŋ menən yđđəre lə tanьş tygeldər.

VLKSM Yđək Komitetьnьn, komsomol aktivьnьŋ fizik әđerlege turahьndaqь kyrhətmələre lə ytəlməj. GTO-nьŋ berense baƀqьsьna norma tapşьrьv ber genə urьnda la ojoştorolmaqan.

Qьşqь sport sezonь kilep jette. «Bəver», «Alqa», «Lenin julь» kolxozdarьndaŋ katoktar tөđөrgə mөmkin (Aqiđel bujьna ultьrqandar). Ləkin bьl turala ujlaqan keşe juq əle. Ber genə komsomolestьŋ da sport inventarđəre juq.

VLKSM-đьŋ rajon komitetь həm unьn xərbi-fizkul'tura komissiahь xərbi-fizkul'tura eşen julqa halьv menən ser'jөz rəveştə şөqөllənergə teješter. MAQARSKI.

Fizkul'tura eşe jaqşьra

Komsomoles iptəş Qilmanovьŋ fizkul'tura həm sport eştəre bujьnsa rajon instruktorь itep bildələnevenə kyp tygel əle. Ul oşo qьƀqa vaqьt esendə fizkul'tura eştəren jonlənderev bujьnsa kyp eş başqarđь. Tybəngə fizkul'tura ojoşmalarьnda bulьp, ber niso urьnda fizkul'tura komitetlarь həm gruppalarь töđөnө. GTO znakoktarьna normalar tapşьrьv uđqarьla. Oşo kөndərđə genə 22 keşe normalar tapşьrđьlar.

Rajon yđəgendə fizkul'tura komitetь töđөltlө. Qьşqь sport sezonьnda bьvala katok töđөlөsək həm saŋqь poxodtarь ojoştorov bildələnelə.

Qьjqь. Ql. Allaj.

MƏQƏFUROV BERENSE SIREKTE OTLICNOQA TAMAMLANЬ

Məqəfurov Şəvkət Aqsəjet urta məktəbenen (Tətəşle rajonь) IX klasьnda uqьj. Ul yđenen dissiplinalь bulьvь, otlicno uqьvь həm obşcestvennьj eştərgə aktiv qatnaşьvь menən iŋ aldьnqь uqьvsьlarđan hanalьa.

Məqəfurov uqьv jьlьnьŋ təvge kөndərenən yk yđenen iptəştəre menən sotsialistik jarьş dogovorь töđөnө. Өjgə birelgən eştərđe hər kөn eşlөp kilde həm dəreste ьsьn kyŋel menən tьŋlanь. Tьrьşьp uqьvđьŋ hөđөmtəhө jaqşь bulđь. Məqəfurov berense sirekte tik otlicno bildəhe menən genə tamamlanь.

Ul ikense sirektə lə otlicno uqьv өsөn kөrəşə, dərestən өlgəşməvselərgə iptəştərsə jarđam itə.

F. Sadьrtdinov.

***

Bogolybovski TBUM-đə (Stərletamaq rajonь) xor, dram həm şaxmat tyŋərəktəre eşləj.

Uqьvsьlar şaxmat tyŋərəgenə ajrьvsa qьđьqhьnalar. Bьl tyŋərək menən matematika uqьtьvsьhь iptəş Kirəjev jetəkselek itə. Tyŋərək zanətiehe plan bujьnsa sistemalь rəveştə ytkərelə.

Məktəptə şaxmat turnirь ytkərelde.

Ju. Bakiev.

LEV TOLSTOJ

(Ylevenə 30 jьl tulьvqa qarata).

Lev Nikolajevic Tolstoj—russ әđəbiətenen həm bөtə đonja әđəbiətenen qorurlьqь. Ul 24 jəşendə yk tanьlqan jađьvsь buldь. Unьŋ berense өbərđəre lyk xudozestvo jaqьnan өlgөrgənlektəre həm tormoş jaqьnan bik dөrөb bulьvđarь menən ajrьlalar ine.

Tolstojđьn xudoznik bulьv jaqьnan kөsө şunda—ul jəbaj həm aŋlajьşlь tel menən jađđь, ul keşelər arahьndaqь iŋ qatmarlь mənəsəbəttərđe həm ularđьn kiserelөştəren asьq itep kyrhətə, keşelərđen onotolmaƀlьq obrazdarьn barlьqqa killerə belde.

Ul jəş ofitser bulqanь xəlendə (uđqьn bьvattьn illense jьldarьnda) Kavkazda, huqьş vaqiqalarьnda, ə unan huŋ Sevastopolde oborona-lavđa qatnaşlьq itte. Şul saqtaqь kyđətevđərenən unьn «Həzym» həm «Sevastopol' xikəjələre» tigən өbərđəre barlьqqa kilde. Ularđa Tolstoj xalьq arahьnan bulqan jabaj keşelər turahьnda, tьvqьn ilde qajnar rəveştə höjөvse, unь gerojđarsa jaqlavsь keşelər turahьnda jađđь.

Tolstojđьn iŋ đur izadь bulqan «Huqьş həm solox» tigən romanьnda la russ xalqь unьn gerojь buldь; jađьvsь bьl өbəre өbtөndə 5 jьl eşlәne. Tolstoj 1812 jьlqь Vatən huqьşьn, Napoleon polşiscalarьna qarşь huqьştь qajət đur kөs menən kyrhətte, tərən aqıllь polkovodes Kutuzovtan alьp batьr partizan Tixonqa tiklem bulqan yđ tьvqan illenen gerojđarьnьn asьq portrettarьn birđe. Tolstoj bьl romanьnda XIX jөđ jьl bəştarьndaqь bөtə Rossia tormoşonoŋ kiŋ kartinahьn jəjelderđe.

Tolstoj «Anna Karenina», «Voskresenie» tigən romandarьnda həm yđenen başqa өbərđərendə obşcestvolaqь tөrlө qatlamdarđьn tormoşon dөrөb həm asьq hyrətlөp, bөjөk xudoznik bulьvь menən, pomeşciktar-kapitallistar töđөlөşөnөn bөtə qəbəxətlektəren faş itte. Unьn әbərđəre jəbərləvđərgə, jalqanlьqqa həm ekspluatatsiaqa qarata kyrəlməvselek menən tulьlar. Ul yđenen xistəre menən hər vaqьt xalьq jaqьnda buldь.

Gərsə Tolstoj kapitalistik tormoştoŋ javьzlьqьn kyrhə lə, unь aŋlaha la, ul bьl javьzlьq həm jəbenləvđər menən kөrəşevgə qarşь buldь, ul xristian dinesə tatьvlьqqa, doşmandь kiserevgə өndəne. Ləkin, Tolstoj xudoznik bulьvь jaqьnan, zamanьndaqь obşcestvonьn qəriplegen ajrьvsa đur obtəlьq menən asьp, asьlda ularqa qarşь kөrəşergə jarđam itte.

Tolstoj sinkəvđe, cinovnicestvonь, batşa sudьnьŋ kөlkөlegөn, batşa politikahьnьn bөtə sereklegen faşlanь. Sarizm həm poptar Tolstojđьn gosudarstvoqa həm sirkəvgə qarşь kөrəşeven kiserə almanьlar. 1901 jьlda Tolstoj «allahьđ» bulqanь өsөn «sirkəvđən hөrөldө». Poptar bөtə xalьq aldьnda unь ləqnətlenqlər. Ləkin ul yđ qөmөrөnөŋ huŋqь minutьna tiklem samoderzavie menən də, sirkəv menən də kileşmәne. Tolstoj 1910 jьldьŋ 20-se nojəbrendə ylde.

V. I. Lenin yđenen kyp kenə məqalələren Tolstojqa arnanь. Ul Tolstojđa unьŋ zararlь bulqan tatьvlьqqa өndəven qatь rəveştə qəjeplәne həm xudoznik—Tolstojqa juqarь baha birde; xudoznik—Tolstoj «xөkөm hөrөvse sьjnьltarđь qajət đur kөs həm turьlьq menən qamsьlanь, ul zamandaqь obşcestvonьŋ terage bulqan bөtə ucrezdenielərđeŋ: sirkəvđeŋ, sudtьŋ, militarizmdьn, «zakonlь» nikaxtьn, burzuaz fəndeŋ eske jaloqanlьqьn bөjөk asьqlьq menən faş itte».

Tolstoj, Lenin әjtkənsө «massalar pomeşciktarđьn həm kapitalistarđьŋ igohьn qolaltьp, yđđərenə tormoşta keşelek şarttərь tьvđьrqas ta, ular tarafьnan hər vaqьt bahalarьrlьq həm uqьtьrlьq xudozestvolь өbərđər birde...» Leninđeŋ bьl hyđđəre xəter qəməlgə aşьrьldьlar. Bedđa Lev Nikolajevic Tolstojđьn өbərđəre millionlaqan danalap sьqalar. Donja әđəbiətenen başqa bөjөk klasssiktarьnьn izadtarь kevek yk, Tolstojđьn өbərđəre lə ileveđđəge bөtə xeđmətsəndərđeŋ bajlьqь bulьp әvereldelər.

A. K.

SIT ILDƏRĐƏN TELEGRAMMALAR

ANGLIA MENƏN GERMANIA ARAHЬNDAQЬ HUQЬŞ

15-se nojəbrgə qarşь tөndə Germaniia aviatsiahь Koventride (Yđək Anglia) kөslө (rəveştə bombardirovat' itkən. Koventri şul tiklem nьq jemerelgən, tip kyrhətə Junajted Press agentstvohьnьŋ xəbərsehe, bьl qalanь өr jarьnan tөđөrgə kərək bulasaq.

16-sь nojəbrgə qarşь tөndə Londonqa, naljot jahavđa Germaniarьŋ 500-gə jaqьn bombardirovşcigь qatnaşqan. Londonqa nəljottar 17-se həm 18-se nojəbrđə lə davam itkəndər.

Anglia aviatsiahь ike tөn jənəşə—16-sь həm 17-se nojəbrgə qarşь tөndərđə Gamburgtь, ə 18-se nojəbrgə qarşь tөndə Rur өlkəhenen kyp kenə obyektlarьn atakovat' itkən.

Anglia gazetahь «Sande; Tajms» tьŋ aviatsion kyđətsche oşolarđь jađa: Anglianьŋ xərbi-hava kөstərenen həm dinged aviatsiahьnьn, bigerək tə Urta dingeđđə xərəkət iteyđərenə qaramabtan, turanan-tura Angliaпьn yđe өbtөndə havanan đur qurqьnьs tьvđь. Bьnda hyđ Amerikanan Angliaqa bara torqan iŋ mөhim dinged julьn nemestərđeŋ өđөrgə nejətləvđəre turahьnda bara. Nemestər Angliaпьn Amerika Quşma Ştattarьnan ala torqan bөtə jarđamьn alьbqь osovsan bombardirovşcikfar həm jaŋь osqos kəmələr jarđamьnda juqqa sьqarьrqa itəpləjdər tip kyđətse hьđьq өbtөnə ala. (TASS).

ITALIA MENƏN GRETSIA ARAHЬNDA HUQЬŞ XƏRƏKƏTTƏRE

Grektar 16-sь nojəbrđə bөtə tөnjaq front bujьnsa kontrnastuplenie başlanьlar. Albania qalahь Koritssa өs jaqtan đa grek qəskərđəre menən qamap alьnqan. Pind tavđarь rajonьnda (Gretsianьŋ tөn jaqьnda) Gretsia armiahь jarьm jemerek Koritssa qalahьn qulqa aldь həm antaban uđa.

Jugoslavianьŋ «Politika» gazetahь xəbərsehe oşolarđь jađa: Italjanestarđьŋ yđđərenөŋ tanьvđarь bujьnsa, ular bьqa tiklem Gretsiala janьlьş taktika qullanqandar. Xəđer italjanestar tejeşle əđerlek kyrgəndən huŋ qьna həzymde davam itəsəktər. (TASS).

LOTARINGIANAN FRANSUZDARĐЬ EVAKUATSIALAV

Germania vlastarьnьŋ qararь bujьnsa 11-se nojəbrđə fransuzdarđь Lotaringianan—Fransianьŋ Germania menən siktəş өlkəhenən kyserev başlandь. Fransianьŋ okkupirovat' itelmagən zonahьna kөn hajьn 5—7 meŋ keşe kilə. Gavas agentstvohьnьŋ xəbəritevenə qaraqanda, fransuzdarđь Lotaringianan evakuatsialav Fransia menən Germania arahьndaqь jaraşьvda kyđđə totolmaqajnь. Şuqa kyrə Petən xөkymәte Germania vlastarьna protest belderđe. (TASS).

Vaqьtlь redaktor: X. BƏŞIROV.
Врид. редактора: Х. БАШИРОВ.

П 3486. Редакция адресы: Өфө калаһы, Володарский урамы, № 2. Телефон № 87—15 „Окт. натиск" типографияһы

1940 йыл
22 ноябрь
йома
№ 123 (1486)
Айрым һаны
10 тин

Бөтә илдәрзең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе“—Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

ВЛКСМ-дың
Башкортостан
Өлкә һәм Өфө
кала
комитеттары
органы.

TYNƏRƏKTƏR MENƏN JETƏKSELEKTE JAQŞЬRTЬRQIA

VKP(в) Yđək Komitetьnьң «VKP(в) tarixьnьң qьbqasa kursь» donjaqa sьqarьlьy unajь menən partia propagandahьnьң qujьlьşь turahьnda»ǫь һәm VLKSM Yđək Komitetьnьң «VKP(в) Yđək Komitetьnьң qararь nigeđendə komsomol propagandahьn ojoştorov turahьnda»ǫь qarardarь komsomolestarđьң һәm berense nəүbətia komsomol aktьnь һәm sovet intelligensiahьnьң politik belemen kytərev, marksizm-leninizmǫa ejə bulьvđarь өlkәhendə đur һanьlьş jahanь.

VLKSM Yđək Komitetь yđenең qararьnda marksizm-leninizmđь yđlәşterevđə yđ өbtөndə samostojatel'no eşlәv tөp metod bulьp tora tip kyrһәtte. Şunьn menən bergə, «VKP(в) tarixьnьn qьbqasa kursь»n tynərəkkə jөrөp өjrənergə tel'yselər һәm jaqşь kvalifikatsialь propagandistar bulǫanda, komsomolestar һәm jəştөr өsөn partia tarixьn өjrənev tyнərəktəre buldьrьrǫa tөqdim itelde.

Komsomol ojoşmalarь huŋqь ike jьl esendə komsomolestarđьң samostojate'no eşlәvđere bujьnsa ber ni tөklem unəştarǫa ireşkən bulһalar, partia tarixьn өjrənev һәm politgramotь tyнərəktəre menən jetəkselek itev bujьnsa bьnь әjtөp bulmaj әle.

Respublikabьđđьң kyp kenə komsomol ojoşmalarь qararđьn bьl punktьn ytәvđe xəterđərenən sьqarđь'ar. Ular marksizm-leninizmđь өjrənevđen tөp metodь itep samostojatel'no өjrənev metodь albnqas, tyнərəktər turahьnda qajqartmabqa mөmkin tip ujlanьlar. Şuqa kyrə tyнərəktər әle lә yđ eşteren itkesə һәm yđ beldektəre menən alьp baralar.

VLKSM Yđək Komitetь, tyнərəktərđe komplektovat' itkən vaqьtta qatnaşьvsylarđьn đөjem belem һәm politik kimәle itөpkə alьnьrǫa, tyнərəktərđen eşe janle beseda һәm iptəştərsə diskussia nigeđendə qoroforǫa teje, tip kyrһətkojne. Lekin әle beđđə bьǫa la tejeşensə әһəmiət birmәjđar. Tyнərəktər jəş qьna eđerlektəre, belem kimәldere terlө bulǫan keşelərđan komplektovat' itetejeştər.

Iđər. Ular bьnьң menen partia tarixьn samostojatel'no өjrənergə әđerlektəre bulmaqan iptəştərđeң politik nolemdoren kyłərevde tota-lar.

VLKSM-đьң Өfө qala komitetь tyнərəktər ojoştorov, ular menəң jetəkselek itev bujьnsa өlgө kyrһәlergə tejeş ine. Sөnki qala komitetьnaı әđerlekle propagandistar hajlap alьv, tyнərəktərđe jaqşь eştətev өsөn bөtə mөmkinlektər bar. Lәkin şulaj bulьvǫa qaramabtan qala komitetь, unьn propaganda һәm agitatsia komissiahь tyнərəktər menən jetəkselek itmәjđər. Qala komitetьnьn sekretarь Xisametdinov, propaganda һәm agitatsia komissiahьnьn predsedatelь Zeltьjşev iptəştər tyнərəktərđeң toroşo, ularđьn nisek eşlәvđere turahьnda ber nәmə lə belmәjđər.

Bәlәbəj, Arxangel' rajondarьnda la şundaj uq xəl. Bәlөbəj rajonьnda 1939 jьldь VKP(в) tarixьn өjrənev bujьnsa 10, politgramota bujьnsa 3 tyнərək ojoştorolqajnь. Lәkin rajon komitetьnьn jetəkselek itməve arqahьnda bьl tyнərəktər taralьp bөttөlər. VLKSM rajon komitettarьnьn sekretarđarь, propaganda һәm agitatsia komissialarьnьn predsedateldere tyнərək zanətlelərendə bulmajđar, tyнərəktərđeң eşe menən qьđьqhьnmajđar.

Komsomol ojoşmalarьnan burьstarь — bьl jeteşheđlektərđe aşьqьş bөtөrөv, eşte VKP(в) һәm VLKSM Yđək Komitettarь qarardarь nigeđendə qorovđan tora.

Propaganda һәm agitatsia komissialarь tөvlө iң jaqşь, eđerlekle propagandistar hajlap albrǫa, unan huŋ qьna tyнərəktər ojoştororǫa tetejeştər. Propagandistarđьn yđđərenen uqьvđarьna đur iqtibar bylergə, ular өsөn propseminar, təzribə albsbv kөnəşmələre ojoştororǫa kərək.

VLKSM-đьn qala, rajon komitettarь tyнərəktərđen eşen yđ aqьşьna tapşьrmabqa, tyнərək zanətlelaren eđөy faktlarьn buldьrmabqa, bьl eştə qajeple keşelərđe sojuz javaplьlьqьna tartьrǫa tejeştər.

Ukrainanьң Kөnsьqьş өlkәlərendə һajlav kampaniahь.
I һanlь L'vov armatur zavodьnьң agitatorь—komsomolec M. P. Kapustinski һajlavđat turahьnda bөseđa ytkərə. (TASS fotohь).

VKP(в)-nьң BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KOMITETЬNЬN NƏVBƏTTƏGE PLENUMЬ TURAHЬNDA

Oşo kөndərđə VKP(в) Өlkə Komitetьnьң nəvbəttəge III plenumь buldь. Plenum oşo məs'ələlərđe tikşerđe:

I. Başqortostan neft' promьjşlennosьnьң toroşo һәm unьn yьeş perspektivalarь turahьnda. (Dokladsь—VKP(в) Өlkə Komitetь sekretarь iptəş A. V. Simonov).

2. Malsьlьqtь yrsetev bujьnsa gosudarstvo planьnьң ytəleşe turahьnda. (Dokladsь—VKP(в) Өlkə Komitetь sekretarь iptəş G. Ş. Vəliev).

3. VKP(в) rajon komitettarьnьң partianьң tөvge ojoşmalarь menən jetəkselek itevđəre turahьnda. Rajondarđь tikşerev materialdarь nigeđendə. (Dokladsь—VKP(в) Өlkə Komitetьnьң kadrđar bujьnsa sekretarь iptəş N. D. Burjonkin).

Plenum bөtə bьl məs'ələlər bujьnsa tejeşle qararđar qabul itte.

BAŞQORT XALQЬNЬN HӨJӨKLӨ ŞAQIRЬ

(M. Ojafuriđeң tөvөvьna 60 jьl tulьv kөnөn uđoqarьv bujьnsa Xөkymət komissiahь predsedatele, VKP(в) Өlkə Komitetьnьң sekretarь iptəş Kuzьjov menən beseda)

24-se nojəbrđə başqort xalqь yđenең iң jaqşь ulь—başqort sovet xudozestvolь әđəbiətenə nigeđ halьvsь — şaqir Məzit Ojafuriđeң tөvөvьna 60 jьl tulьv kөnөn tantanalь rəveştə bildələp ytəsək. Şaqirđьn jubileje—bətşa samoderzaviehe vaqtьnda yđenең әđəbiəte genə tygel, xatta jađьvь la bulmaqan başqort xalqь өsөn, gosudarstvennьj һәm politik әһəmiətkə ejə bulьp torovsь, beđđeң partiabьđđьn milli politikahь jeңevđərenen bajramь ul. Ojafuri başqort xalqьnьң әđəbiəten başlap jebərevse, iң jaqşь şaqir inc. Unьn tarafьnan tөvđьrьlqan әbərđər Başqortostanda qьna tygel, bəlki tөvqandaş başqa respublikalarđa la đur avtoritet qađanalar һәm һөjөp uqьlalar. Ul—xalьq arahьnan kytərelөp sьqьvsь һөjөklө şaqir—başqort xalqьnьң ləqnət itelgən ytkən zamandarь turahьnda һәm bəxetle kilәsəktəre turahьnda jьrlanь.

M. Ojafuriđeң jubileje beđđə—Başqortostanda qьna tygel, bəlki kyp kenə tөvqandaş respublikalarđa la tantanalь rəveştə bildələnəsək. Өfөgə jubilejgə jaңь sojuznьj respublikalardan — Latvianan, Litvanan һәm başqa respublikalardan da vəkildər kileve kөtөlə.

Başqortostandьn kiң qatlam obşcestvennosь jubilejgə đur kytərenkelek menən әđerlәnde. Başgosizdat şaqirđьn şiqьrđar jьjьndьqьn başqort һәm rus teldərendə babьp sьqarđь, şaqirdar M. Ojafurigə arnalqan şiqьrđar, kompozitorđar—unьn qajһь ber şiqьrđarьna muzьjkalar jađđьlar. Predpriatielərđə, ucrezdenielərđə, kolxozdarđa һәm sovxozdarđa beseđalar, dokladtar, ibkə alьv kisələre uđoqarьla, kyrgəđmələr ojoştorola.

24-se nojəbrđə kul'tura dvoresьnda partia, sovet һәm obşcestvennьj ojoşmalarьnьn vəkildəre, predpriatielərđeң stахanovsьlarь qatnaşьqьnda tantanalь ultьrьş uđoqarьla. M. Ojafuriđeң tormoş һәm izad julь turahьndaqь dokladtan huŋ başqort akadem teatrь artistarь «Məzit Ojafuri» pjesahьnan өđөktər kyrһətəsəktər, opera teatrь artistarь şaqirdьn әbərđəren uqьjasaqtar.

25-se nojəbrđə tөvqandaş respublikalarđan kilgən qunaqlar өsөn Өfөləge muzejdərgə ekskursia ojoştorolasaq. Şul uq kөndөn kisendə qunaqtar iskusstvo rabotniktarь, stахanovsьlar menən oseraşasaqtar. Huŋьnan đur konsert bulasaq.

Başqort xalqь ydeneң iң jaqşь ulьn, һөjөklө şaqirьn, azatlьq өsөn kөrəşevse itep, şaqir-revolytsioner itep mənge xəterđə totor. Bьvattar bujьnsa jəşəp kilgən xial Lenin—Stalin partiahь jetəkselege abьlnda ьsьnqa əjlənde — başqort xalqь irekle, şatlьqlь tormoşta jəşəj. Başqortostan xeđmətsəndəre ydeneң şaqirьnьң, jərəkle, đur talantlь keşeneң tөvөvьna 60 jьl tulьv kөnөn sotsializmdьn tulь səskə atqan şarttarьnda bildələp ytə.

—☆—

JUBILEJ KӨNӨ ALDЬNAN

IŞEMBAJ. Qalanьң obşcestvennosь başqort xalqьnьң һөjөklө şaqirь M. Ojafuriđeң tөvөvьna 60 jьl tulьv kөnөn kiң rəveştə bildələp ytergə әđerlənə. Partia, sovet һәm obşcestvennьj ojoşmalarđьn vəkildərenən jubilej komissiahь tөđөldө. Partianьң qala komitetь agitatorđarǫa instruktaz uđoqarđь, ular Məzit Ojafuri turahьnda, beseđalar ytkərələr.

—☆—

Fridrix Engel'steң tөvөvьna 120 jьl tulьvqa qarata

28-se nojəbrđə Fridrix Engel'steң tөvөvьna 120 jьl tula.

VKP(в)-nьң Məskəv komitetь һәm Məskəv Qala Komitetь partkabinetьnda kyrgəđmə әđerlənə. Unda 100-đən artьq eksponattar — Engel'steң qul jađmalarьnьң fotokopialarь, unьң өbərđərenең berense bəbmalarь, unьң məqalələre babьlqan gazetalar kyrһətələsək. Dokumenttar һәm fotosnimoktar Engel'steң tormoşon һәm unьң Marks menən berlektəgө revolytsion kөrəşen kəүđələnderөsөktər. (TASS).

BEĐ NISEK EŞLƏJBEĐ

Beđđeŋ propaganda həm agitatsia komissiahь yđeneŋ eşen komsomol aktivtarьnьŋ uqьvьna sistematik kontrol' buldьrьv, partia tarixьn samostojatel'no өjrənevselər həm tyŋərəktər menən jetəkselekte kөsəjtevđən bəşlanь.

Beđ bьnьŋ өsөn iŋ təvlə komissia clendarьn ajrьm eş tarmaqtarь həm ajrьm komsomol ojoşmalarьna berkettek. Məbələn, partia tarixьn samostojatel'no өjrənev bujьnsa—Korotkova, leksia, dokladtar ojoştorov bujьnsa—Nikiforova, agitatsia eşe bujьnsa — Xəjertdinov, dingə qarşь propaganda eşe bujьnsa —Bьjckov iptəştər javaplьlьq alьp baralar.

Xəđer komissia tarafьnan 4 urьnda politgramota, 1 urьnda partia tarixьn өjrənev tyŋərəktərə ojoştoroldo. Ojoştorolqan tyŋərəktər өsөn əđerlekle propagandistar hajlap alьndь.

Komissia clendarь inde kyp kenə ojoşmalarđa bulьp, komsomol propagandahьnьŋ toroşo menən tanьştьlar həm bulqan jeteşheđlektərđe asьp praktik janđam ojoştorđolar. Komissia clenь iptəş Şəjəxmətov partia tarixьn samostojatel'no өjrənevselər өsөn 9-sь məktəp ergəhendə konsul'tatsia ojoştorđo. Komsomolestar arahьnda marksistik-leninse uqьvđь nisek ojoştorov turahьnda komsomol aktivtarь menən kəŋəşmə ytkərđek. Bjuro ultьrьşьnda ojoşma sekretarđarьnьŋ informatsialarьn tьŋlajbьđ, agitatorđarđьŋ kəŋəşmələren ytkərəbeđ, ularqa nisek eşləv juldarьn kyrhətəbeđ. Əle kyptən tygel genə agitatsia eşeneŋ burьstarь turahьnda komsomoles-agitatorđar kəŋəşmələn ytkərđek.

Maksimova.
VLKSM-dьŋ Leninski rajon komitetьnьŋ propaganda həm agitatsia komissiahьnьŋ predsedatele.

Rajkomdьŋ janđamь kərək

«Işqar» kolxozь komsomol ojoşmahь propaganda eşe menən nasar jetəkselek itə. Ojoşmalaqь 16 komsomolestьŋ berehe lə bөgөngө kөngө tiklem VKP(b) tarixьn өjrənevgə başlamaqandar.

Clenlьq vznostarь vaqtьnda jьjnalmaj. Komsomol ojoşmahьnьŋ elekke şekretarь iptəş Mullaqulova vznos aqsahьn yđləştergən. Ləkin ul əle bulha bьnьŋ өsөn sojuz javaplьlьqьna tartьlqanь juq.

VLKSM-dьŋ rajon komitetь la bьl ojoşmanьŋ eşe menən qđđqhьnmaj. **T. Afzalov.**
Ileş rajonь.

ZAKONDЬŊ KӨSӨ

SSSR Verxovnьj Soveть Prezidiumьnьŋ 26-ijyn Ukazь sьqqandan hun Molotovski rajonьnьŋ predpriatie həm uđrezdenielərendь xeđmət dissiplinahь şaqtaj jaqşьrđь.

Parovoz-vagondar remontlav zavodьn alajьq. Bьl zavodta jeđərləlgən jəş eşselər eşləjđər. Bьnđa Ukaz sьqqanqa tiklem eşkə sьqmav jəki huŋlap kilev, brak sьqarьv, eş normahьn ytəməv fakttarьn bik jьş osoratьrqa tura kilə ine.

26-sь ijyn Ukazьn tormoşqa aşьrьv xeđmət dissiplinahьn bođovsьlarđь, proizvodstvonь tarqatьvqa alьp barьvsьlarđь avьđlьqlavqa məmkinlek birđe. Komsomol ojoşmalarьnьŋ komsomolestar həm jəştər arahьnda Ukaz bujьnsa kiŋ aŋlatьv alьp barьvđarь, progul'şciktarqa yđ vaqtьnda sara kyrevđərə heđəmtəhendə rajon bujьnsa komsomolestar arahьnda progul jahavsьlar bətənləjgə bəttө, dip əjtergə məmkin. Parovoz-vagondar remontlav zavodь, Өfө stansiahь komsomol ojoşmalarь, huŋqu ajđarđa komsomolestar arahьnda progul, huŋqa qalьvđarđьŋ bətənləj bətərələvenə ireştelər.

Predpriatielərđə staxanovsь həm udarnik komsomolestarđьŋ haŋь kөndən-kөn arta bara. Məbələn, Өfө depohьnьŋ elektrosexьnda eşləvselərđeŋ bətəhe lə itərlek komsomoles həm jəştər. Bьl sex ajlьq planđь sistematik rəveştə arttьrьp ytəj. Sexta eşləvse komsomoles Skokov, Zaxarov, Kalinin h. b. kyp kenə iptəştər ber nindəj brakhьđ, kөn hajьn ikeşər norma birələr. PVRZ-laqь komsomoles-jəştər brigadahь la zavodta iŋ aldьnqь brigadalarđan hanala.

Ləkiŋ bьlar əle beđđeŋ təvge eştərebeđ genə. Bьđđeŋ rajondaqь qaj ber predpriatielərđeŋ proizvodstvo planən ytəməve, komsomol ojoşmalarьnьŋ proizvodstvo məs'ələhe menən ađ şəqəllənevđəren kyrhətə.

Mullaqulov.

Kөn tərtibendə—instruksianь өjrənev

VLKSM Yđək Komitetь tarafьnan rablanqan, VLKSM clendarьn həm kandidattarьn ucotqa alьv instruksiahьn өjrənevgə 8-sөŋ mart ismendəge tegөv fabrikahь komsomoldarь ser'joz totondolar. Bьl instruksianь өjrənev bujьnsa ytkərelgən jьjьlьşta fabrika komsomol ojoşmahьnda bulqan bajtaq jeteşheđlektər asьldь. Məbələn, Kazantsova, Kolesnicenko 7-se sexta eşləvse itep ibəplənelə. Ləkin ular ber nisə aj elek inde fabrikanan eştən sьqqan bulhalar đa, ucottan təşməgəndər. 8-se sex rabotnitsahь V. Pronina ber nisə aj fabrikala eşləhə lə, əle bulha ucotla tormaj.

Xəđe bьl instruksia komsomol gruppalarьnda la өjrənelə. **B. Ənvər.**

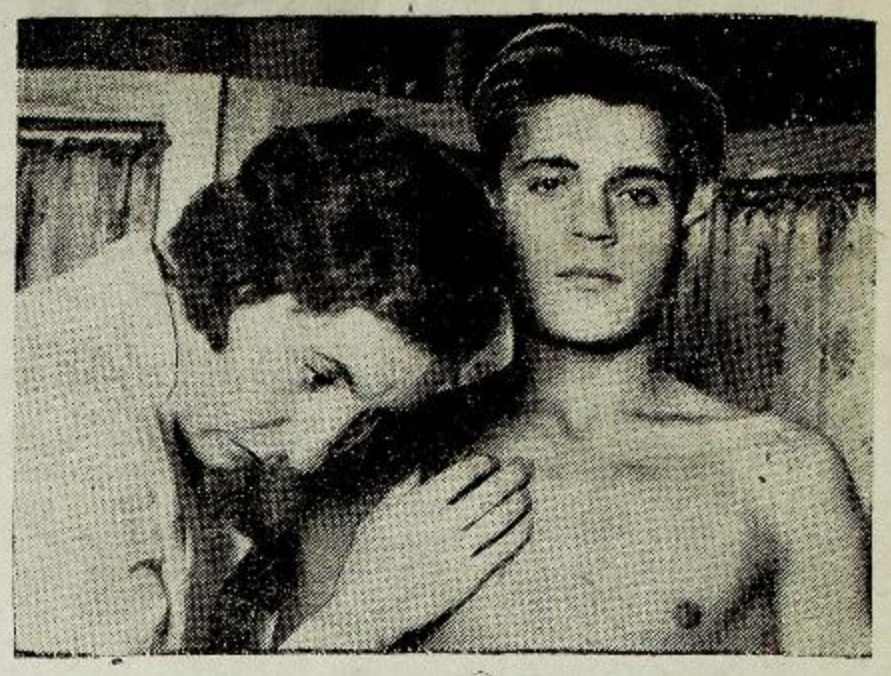
—◆—

Jьjьlьş əđerlekheđ ytte

18-se nojəbrđə Başgosbank ergəhendəge komsomol ojoşmahьnьŋ jьjьlьşь bulьp ytte. Jьjьlьştьŋ kөn tərtibenə ike đur məs'ələ — propaganda eşeneŋ ike jьllьq jomqaqь həm VLKSM clendarьnьŋ həm kandidattarьnьŋ ucotь turahьndaqь instruksianь өjrənev qujьla. Heđəmtələ huŋqь məs'ələ bik aşьqьslьq menən tikşerelde. Şunьŋ өsөn də jьjьlьşqa qatnaşьvsь komsomolestarđьŋ berehe lə sьqьp həjləməne. Ə komsomol ojoşmahьndaı ucot həm komsomolestərđьŋ clenlьq vznostarьn tyləvđə jeteşheđlektər kyp (Krutixlina həm Vaxitov iptəştər 14-15 ajqa vznos tyləməgəndər).

Bьl fakt komsomoldьŋ Ždanovski rajon komitetьnьŋ təvge ojoşmalarđa instruksianь өjrənev bujьnsa jьjьlьştar ytkərevgə əđerlek alьp barmavьn həm ul jьjьlьştar menən jetəkselek itməven kyrhətə. **M. Raxmanqulov.**

HӨNƏRSELEK HƏM TIMER JUL UCILIŞCELƏRENƏ, FZO MƏKTƏPTƏRENƏ PRIZЬJV BARA

Motor zavodьndaqь FZO məktəbenə prizьjv.
Hyrəttə: vrac Nikulina prizьjvqa kilgən uqьv otliclnglь Vəzovojđь qaraj. **Ş. Urazbaxtin** fotohь.

HӨNƏRSELEK UCILIŞCEHENƏ PRIZЬJV TAMAMLANDЬ

IŞEMBAJ. Işembajđaqь hөnərselek ucilişcehenə prizьjv tamamlandь. Ucilişcegə bөtəhe 250 keşe alьndь.

18-se nojəbrđə jəştərgə putjovkalar birev başlandь.

Prizьjvqa alьnьvsьlarđьŋ kybehenen ata-əsələre promьjslolarđa eşləjđər. Valə Basmanovtьŋ atahь—burilşik, Mişa Rьjzikovtьŋ atahь — klycnik həm başqalar. Kolə Andrejev atahьnan өlgө alьp, burilşik bulьrqa, ə Kuz'ma Zamesin—operator bulьrqa teləjđər.

Ucilişcegə alьnьvsь jəştər barь tik otlicnoqa qьna uqьrqa vəqđə itələr.

Jəştər uqьv kenən kətələr

20-se nojəbrđə Өfө prizьjv komissiahь yđeneŋ eşen tamamlanь. Komissia FZO məktəptərenə həm timer jul ucilişcehena inergə teləp birelgən 855 qariza qarap, Өfө timer jul ucilişcehenə 350 motor zavodь FZO məktəbenə 240, Bel'ski paroxodstvo FZO məktəbenə 60 uqьvsь qabul itte.

Uqьrqa alьnьvsьlarđьŋ 597-he ir balalar, 53-hө qьđ balalar. Ulardьŋ kypselege FZU həm TBU məktəptərđə otlicno uqьp maqtav gramotahь alьp kilgən jəştər. Xəđer bьl balalar jaŋь kөs həm dərt menən uqьrqa başlajasaqtar.

M. R.

—✱—

BORAJ MTS-ь KADRDAR ƏĐERLƏV MENƏN ŞӨQӨLLƏNMƏJ

Boraj. Boraj MTS-ьnda ştat bujьnsa 27 traktorist həm 5 kombajner jeteşməj. Şuqa qaramaьtan MTS-tьŋ jetəkselərə (direktorь iptəş Moqtasimov) kadrđar əđerlə, bujьnsa ber nindəj đə sara kyrməjđər. MTS traktoristar kursьna 20 keşe jebərergə tejeş ine, ləkin ber genə keşe lə jebərəlməne.

Uđqan jьl MTS ergəhendə traktorđь өjrənev bujьnsa qьđđarđan kurs ojoştorolqajnь. Ləkin unda tejeşle şarttar tьvđьrьlmav səbəple bьl kurs ta tuqtalьp qaldь.

—✱—

MALDARQA TORLAQTAR ƏĐER TYGEL

Maqar rajonь «Jaŋь avьl» kolxozьnda maldarqa jьlь torlaqtar əđerlav eşe qəfy itməblek nasar qujьlqan.

Hətələk-tovar fermahьnda bьđavđar өsөn ajrьm jьlь torlaq eşlətelergə tejeş ine. Ləkin ul turala ujlaqan keşe lə juq. Kolxoz predsedatele iptəş Şəjəxmətov torlaqtьŋ tədəlməven aqas juqlьqqa hьltaj, ə kolxoz urman esendə ultьra.

F. Şakir.

ALDЬNQЬ FERMA

Şişmə rajonьnьŋ «II Mars» kolxozь obşcestvennьj malsьlqtь yrsetev, ularđь tərbiələv bujьnsa rajonda iŋ aldьnqь kolxozdarđan hanala.

Kolxoz predsedatele Zahirov, ferma mədire—komsomol komitetьnьŋ sekretarь Kəlimullin iptəştər malsьlqtь yьterevgə đur əhəmiət birələr. Ular rajonda aq anglijski susqalarđь yrsetevđeŋ initsiatorđarь buldьlar.

Aldьnqь mal tərbiələvse Kəlimullin malsьlьq eşendə kyp jьl eşlap baj təzribə tuplavqa ireşte. Ul «kəkere moron» toqomo inə susqalarđь jьlьna ike tapqьr balalatьp, ularđan 28-ər susqa balahь aldь. «Svetok», «Zmeja» isemle inə susqalar ikeşer tapqьr balalap, 23—25 bala kilterđelər. Ular bətəhe lə ibən kөjənsə haqlandьlar.

Kolxozda 121 baş iŋ jaqşь susqalar ibəplənə. Bьnda 250—300 kilogram avьrlьqtaqь susqalar bar. Ularđьŋ qajhьlarь kolxoz həm gosudarstvo toqom kenəgəhenə jađьlqandar. Kolxoz bьjьl gosudarstvoqa 45 sentner iŋ jaqşь sьjfatlь susqa ite tapşьrđь.

Iptəş Kəlimullin maldarđь jaqşь tərbiələv, dərəb aşatьv eşena kyp kөs hala. Bьl eşta uqa susqa qaravsь — staxanovsь Səxipkamalov həm Ojəlin Parvas iptəştər kyp janđam ittelər. Ularđьŋ aktiv qatnaşьqьnda ferma aldьnqьlar safьna baьtь.

Toqom susqalarьn yrsetev menən bergə, kolxozda harьqsьlьq həm hətsələk-tovar fermalarь la hoqlanərlьq bulьp ybələr. Elek harьqtar jьlьna 1,5 kilogram ere bərtəklə jən birhələr, xəđer harьqtarđan 4-5 kilogram neskə bərtəklə jən alьna.

Iptəş Kəlimullin 1940 jьlđь 95 baş inə harьqtan 135 bərəs alьvqa ireşte. Xəđer jahalma toroqtorov metođь ytkərelə.

Məgəđlə ere maldarđьŋ haŋь la kyp ybte. Bьl han 1940 jьldьŋ qənvarьna 133 baş bulha, oşo uq jьldьŋ oktəbrenə 203 başqa jette.

Ferma qьşlьqqa tulьhьnsa əđer. Harьq adbərđarь kyptən jьlьtьldьlar, olo həm jəş susqalar өsөn standart torlaqtar halьndь, adьq tulьhənsa əđerləngən. Maldar ylsəv menən aşatьlasaqtar. Professor Levitski metođь menən adьqtarđь parlav, drozzalav ojoştorola.

Kolxozdьŋ malsьlьq rabotniktarь arahьnda zootexnik uqьv ojoştoroldo. Unda Bətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgədməhendə qatnaşьvsьlarđьŋ aldьnqь təzribələren өjrənələr.

«II Mars» kolxozьnьŋ jetəkselərə obşcestvennьj malsьlqtь ybterev өsөn bьna şulaj kөrəşələr.

Kondrov.

Şişmə rajzohьnьŋ zootexnigь.

M. OJAFURIDƏN TЬVЬVЬNA 60 JЬL TULЬVOJA QARATA

★ ★ ★ M. OJAFURI HƏM BALALAR ƏDƏBIƏTE ★ ★ ★

M. Ojafuri balalarǫa, ularđьn tərbiələneve həm yьevđərenə đur əhəmiət birđe. Ul balalarǫa beđđen kiləsəgebeđ, beđđen ьşanьsьbьđ itep qaranь həm ularǫa iŋ jaqşь tərbiə birevđe, ularđa keşenoŋ gyzəl sьjfattarьn urьnlaştьrьvđь alǫa hərəp, bik kyp handa şiqьrđar, basnəlar həm xikəjələr jađđь. Revolytsiaǫa tiklem bulǫan balalar ədəbiətenen tьvьvь həm yьeve M. Ojafuri həm Oj. Tuqaj ismenə bəjləngən.

M. Ojafuri yđenen didaktik (yget—nəsixət) xarakterьndaq poeziahьnda həm ololarǫa qarata jađǫan prozahьnda la balalarđь nisek tərbiələv turahьnda ata-əsələrgə kəŋəştər birə. Şaqirsa, balla tərbiəne sem'jala həm məktəptə alьrǫa tejeş, şuǫa kyrə ata-əsələr həm uqьtьvsьlar kul'turalь həm tormoşto dərəb aŋlej belə torǫan keşelər bulьrǫa tejeş.

Şəqir dvorən həm burzuaz pedagogtarьnьŋ, burzuaz intelligenttarьnьŋ «eşse həm krəbtiən balalarь qəbiliəthed, qalim bula almajdar» tigən jalǫan teorialarьn zir-zəbər itev maqsatь menən:

«Igense, utьnsь, tegevse balalarьnan bətə donjaqa ataqlь filosoftar, xakimdər, məxərrirdər, səjəsidər daxi əllə kemdər sьqьp, xeđmət itevđəre» turahьnda həjləj.

Şunьŋ menən ul xeđmətsəndər balalarьnьŋ kəsənə, eşleklegenə, talantьna ьşanьvən saqьldьra («Ygəj balalar» əbərendə), lakin xalьq arahьndaqь talanttarđь kyrev, tabьv həm ybterev əsən jaraqlь sotsial-şarttarьnьŋ bulьvь şart, juq ihə ul talanttar bətənləj hələk bulьrǫa məmkin. Kapitalistik obşcestvo şarttarьnda xeđmətsəndərđeŋ balalarь tejeşle tərbiəne alla almajьnsa, as-jalanǫaslьqta hələk bulalar. M. Ojafuri bы qьđǫanьs xəlde yđeneŋ əbərđərendə bik asьq saqьldьra.

Yđđərenen balalarьn tərlə juq-bar nəmələrdən qurqьtьp tərbiə itevse ata-əsələr M. Ojafuri tarafьnan kitьken rəveşta tənqit itelələr. Qurqьtьlьp tərbiələngən balalar ybkəs tə qurqaq bulalar, dərtheđ, qьjьvhьđ, jərəkheđ, zəqif sьjfatlь həm tormoşto taranlavsь bulьp jəşəjđər, xatta «juq xia' ilə avrьv bulьp, yđđəre «jen» bulьp bətələr».

Qьbqahь, şaqirsa, «hər nəmənen başь tərbiə» həm qilem; «tuqrьhь—bьlar hər ikehe ber-berehenə baqlanǫan nəmələr». Şunlьqtan, M. Ojafuri bala tərbiələv eşen đur lem' pocotlь eş itep hanaj həm yđenen poeziahьnda uqa sikheđ đur urьn birə. Ul Oj. Tuqaj kevek yk, balalarđьn psixologiahьn, kisereş həm teləktəren jaqşь belgən jađьvsь. Unьŋ əbərđərə balalarđьŋ interestarьna jaraqlь itep jađьlǫandar.

Ul yđeneŋ əbərđərendə, berense bularaq, məktəp məs'ələhen kytərə, balalarđь məktəpteŋ maturlьqь, kyŋelelege menən qьđьqhьndьra, donjanь dərəb tanьj belev əsən kitaptar uqьp, tərlə fəndərdən qilem alьrǫa saqьra:

«Bьl nurlь məktəp,
Uqьjьq kyməkləp,
Bulajьq beđ şəp,
Uqьjьq şəkerttər!
Bьl kən nađanlьq
Bik đur jamanlьq,
Tip beđ ujandьq,
Uqьjьq şəkerttər!
. . . . . .
. . . . . .
Bəthən nađanlьq,
Ber bulhьn xalьq!»
(«Jəş şəkerttər»).

Qьđđarǫa qьna maxsus bulǫan şiqьrđar đa M. Ojafuri izadьnda kyp. Unьŋ balalarǫa baqьşlanǫan şiqьrđarь 1911—1914 jьldarđa ajrьm jьjьntьqtar rəveşendə babьlьp sьqalar.

Ul şiqьrđarđa urtaq motivtar: nađanlьqqa, irekheđlekkə, zolomǫa həm qəmymən tərlə javьzlьqqa nəfrattən həm uqьvǫa, kul'turaǫa, xeđmətkə, irekkə tərən məxəbbəttən qibarət. Şul uq vaqьtta kapitalistik obşcestvolaqь sotsial tigeđheđlekte, milli qьbьnqьlьqtь la saqьldьrьv kəslə. Məbələn, «Harьqtь kem aşaqan?» basnəhьnda ajьv həm byre kevek jьrtqьs, tölkə kevek ike jədlə—jalaqaj keşelərđe faş itep, qujan kevek zararhьđ, jəberləngən, iđelgəndərđe qьđqandьra:

Byre təblə jьrtqьstarǫa kiŋ bьl donjan
Hər qajđa zolom kyrer meьken qujan.
Zararlь keşe bulьp kyrenerheŋ,
Başqalarǫa itməhəŋ də his ber zian.

Lakin şaqir sotsial tigeđheđlekte passiv rəveştə hiđev həm əbərđərendə kyrhətev menən genə siklənməj, ul tik jatьp qьna—eşləməjsə aşavsь batşa həm bajarđarđьŋ başь əđələrgə tejeşlegen də kyrhətə həm balalarđa samoderzaviegə qarata tərən asьv tьvđьrьp, xalьqtьŋ xəl itkes kəsən həm ber vaqьt əbtən bulьrǫa tejeşlegen kəvđələnderə, xeđmət xalqьnan da kəslə keşe juqlьqьn kyrhətə. M. Ojafuriđeŋ basnəlarь (ə revolytsiaǫa tiklem M. Ojafuri đə kyp basnəlar jađьvsь bulmanь) balalarđь xeđmatte đurlarǫa, xeđmətsəndərđe jaratьrǫa, eşte vaqьtьnda həm jerenə jetkerep ytərgə əjrətələr («Siŋertkə menən qьrmьbqa», «Umarta qorto», «At menən et» h. b.), donjala jaqşьlьq menən nəsarlьqtь ajьra belergə təşəndərələr («Babaj menən ajьv»), keşe kəsə menən fajđalanьvsь həm keşe eşe menən maqtanьvsь buş qьvьqtarđь faş itələr («Ike seben»), vьzdanlь həm namьslь bulьrǫa əjrətələr. («Qoştarǫa», «Qoş menən balalar» basnəlarь, «Ubal balalar» şiqьrь həm «Avsь qart» xikəjəhe). «Ubal balalar» həm «Avsь qart» əbəndərendə bьl motiv əsə məxəbbətenen tərən bulьvьn kəvđələnderev menən taqь la kəsəjtelgən.

M. Ojafuri balalarđьŋ tərbiqət kyrneştore menən qьđьqhьnьvđarьn đa obta poetik formalarđa saqьldьra. Ul «Urman», «Jəj», «Jađqь qojaş», «Jađ başlanьv», «Qoştar qajttьlar» h. b. şiqьrđarьnda təbiqəttenen maturlьqьn, şuǫa bəjləp balalarđьŋ xis, tojqo həm kisereştəren yđđərenen telenđa matur itep həjləp birə həm şul maturlьqtar menən fajđalanьv kərəkleglen təşəndərə. Ojemymən, M. Ojafuri balalarǫa estetik (maturlьq) tərbiə bierga tьrьşa, maturlьq menən fajđalь bulǫaŋ nəmələrđe matur bulmaǫan həm zararlь nəmələrđəŋ ajьra belergə əjrətə.

«Kyp ylandər urtahьnda
Ybte ber xuş jeble gəl,
Oşo gəl sittən qaravǫa!
Bik matur həm đur tygel.
Jeldər ibhə, helkenə bьl gəl.
Səsə xuş jebtəren,
Aŋqьj xuşbuj jebtəre
Kənđəđđəren həm kistəren» («Jeble gəl»),

tip təbiqəttəge maturlьqtь kyrhətə lə, şul maturlьqǫa (jeble gəlgə) uqьǫan, kul'turalь həm əxlaqlь keşelərđe oqşata.

Şulaj itep, M. Ojafuri jəş bьvьnda janь xistər, gyzəl tojqolar tьvđьrьvsь şaqirđardьŋ berehe ine. Ul sovet balalarьnьŋ irekle həm bəxətle bulьvđarьn kyrep, ularǫa uqьr əsən, məktəptərđə, pioner ojoşmalarьnda tərən belem həm tərbiə alьr əsən kiŋ məmkinselektər tьvđьrьlǫanьn kyrep sikheđ şatlandь. Unьŋ sovet balalarьna arnalǫan şiqьrđarь internatsionalizm, alteizm, optimizm idealarь menən, sovet ilenə, Qьđьl Armiaqa, xalьqqa, xeđmətkə həm bol'şevikstar partiahьna tərən həm sikheđ məxəbbət menən huqarьlǫandar həm şul bəjək idealar menən balalarđь tərbiələvgə xeđmət itələr. Ular bedgə — sovet xalqьna kem dub, kem doşman ikənen aŋlatalar, balalarđь sьjnfi kəraş ruxьnda tərbiələjđət.

Şaqir eş menən belemgə məxəbbət tьvđьrьv maqsatь menən «Eş həm belem» isemle şiqьrьn jađa həm ul şiqьrđa qəmymləştərep eş menən belemdeŋ tьqьđ berlegen, ularđьŋ tormoştaqь əhəmiəten bьlaj birə:

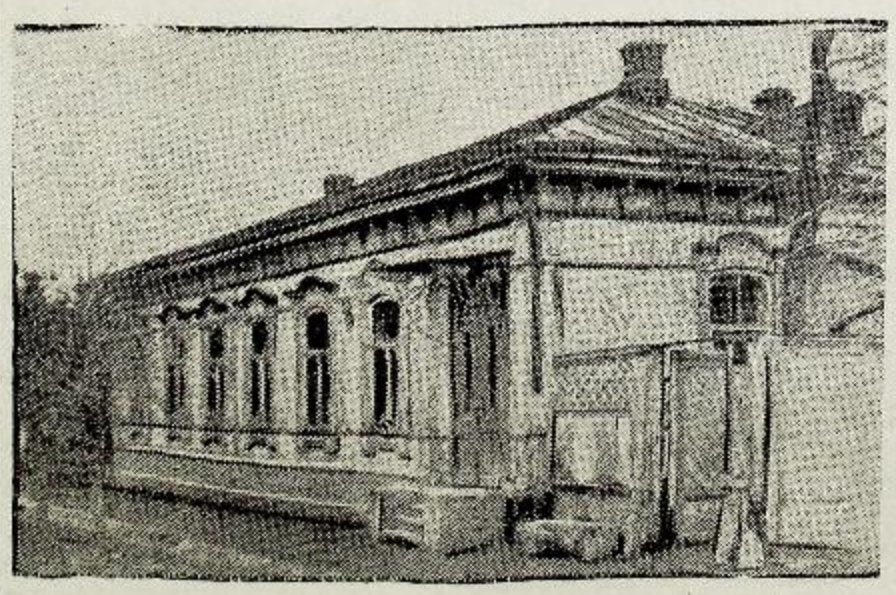
Eşsən keşe bulьv đur ber bəxet,
Eş ul—bьl tormoştoŋ yđəge.
Uqьj-jađa belev şul tormoştoŋ,
Jəvhər təblə matur bidəge.

Sovet ilendə, sovet məktəbendə balalarđь xalьq doşmandarьna tərən nafrət menən tərbiələv təp burьstarđьŋ berehe. Ana şul burьstь xudozestvolь formala kyrhətev əsən M. Ojafuri «Kyđ bəjləş — huqьr təkə» isemle yđeneŋ ataqlь basnəhьn jađđь. Bьl əbərendə şaqir sovet ilenen, kapitalistik ildərđəge xeđmətsəndərgə qьđьl majaq bulьvьn, imperializm tьrnaqь abtьnan qotolov julьn kyrhətep torovьn saqьldьra, balalarǫa jaqьn, tanьş bulǫan kartinalarđa ularǫa donja mənəsəbəttəren, SSSR-đьŋ tarixi revolytsion rolen aŋlatьp birə. M. Ojafuriđeŋ qajhь ber şiqьrđarь («Qьđьl bajraq», «Qart baltьr teləge», «Uraq menən sykeş» h. b.) ololarǫa tip jađьlǫan bulhalar đa, yđđərenen jeŋel teldə həm kəslə poetik formala jađьlǫan bulьvđarь menən balalar əđəbiəle funksiahьnda tulьhьnsa ytəjđər. Balalarǫa eşse menən krəbtiəndeŋ berlegen («Uraq menən sykeş»), Bəjək Oktəbr revolytsiahьnьŋ eşselər tarafьnan buldьrьlьvьn, unьŋ jəkmətkehen («Qьđьl bajraq») həm qart batьrđar bьvьnьna almaşqa kərəşse itep yđeŋde tərbiələrgə kərəklekte («Qart baltьr teləge») saqьldьralar. Ə «Jəgeđ, əjtegeđ!» şiqьrь menən sovet keşehenə genə xas bulǫan optimizmdь, dərt — entuziazmdь, qartajьrǫa teləməvđe kəvđələnderə:

Kərəş baroan saqta qartajьrǫa!
Jarajmь huŋ đərtle keşegə,
Min xəđergə bavaj bulǫanьm juq,
Qaramaqьđ minen təbəmə! ti şaqir.

Bьl əbərđərə menen M. Ojafuri balalarđь kommunizm ruxьnda tərbiələvđə sikheđ xeđmət kyrhətte həm balalar əsən nindəj əbərđər jađьrǫa kərəklekte əjrətte.

S. Bajkov.

Başqort xalqьnьŋ həjəklə şaqirь Məzit Ojafuriđeŋ torǫan jorto. (Öfə qalahь, Gogol' uramь, № 28).

Ş. Urazbaxtin fotohь.

M. OJAFURI.

Balalarǫa

Yter heđđən də tiđđən
Jəjge kəndə ujnaqan saqtar,
Yter tuptar hikertevđər,
Yter ujnavđar at-attar.
Kilerhegeđ jьjьlьşьp məktəpkə
Kəđ jetkəs tə heđ, jəştər,
Bulьrhьqьđ ьsьn jaqьn dubtar,
Tьvǫandar təblə iptəştər.
Kitaptarđь alьp bik şat,
Uqьrhьqьđ bergələp şunda,
Kərəkle fən-belemdərđeŋ
Belerhegeđ şunda barhьn da.
Belerhegeđ: heđgə kemdər dub,
Və kemdər dub tygel, doşman,
Bьl məktəptərđe kem asqan,
Kyrerhegeđ şunda uqьǫastьn.
Əjrənerhegeđ ьsьn eş, tormoş
Tədəv juldarьnь unda,
Qьđьq bulьr matur tormoş
Qorov jəjge ujьndan đa.
Pionerđar bulьp unda
Əjrənerhegeđ kərəştərgə,
Bətə donjalaqь jəştər
Menən heđ bergə eşlərgə.
Alьp quloa qьđьl bajraq
Kilerhegeđ alǫa nьq atlap,
Lenin hьđǫan matur juldan
Kərəş, eş jьrđarьn jьrlap.
Barьrhьqьđ đur aǫajđarьqьđ
Halǫan matur eđđən,
Ular, jul kyrhətep heđgə,
Matur eştər kətə heđđən!

——*——

Oj. TELƏŞ.

Xalьq şaǫirь

Hin xalьqtь həm Uraldь həjəp
Jaqtь ujđar menən janǫanhьn;
Kytərenke, qajnar jьrđar menən
Kərəştərgə alьp barǫanhьn.
«Fəqirlektə ytkən tereklek» tər
Qabьđǫandar izad jalqьnьn,
«Eşse»lərgə sikheđ, bəxet teləp
Hin birgənheŋ jьrđar altьnьn.
Hine həjgən batьr, şat jegettər
Qьlьs qajrap taşlь qajaǫa.
Hin jaratǫan «Qьđьl bajraq»tь
Qađaǫandar irken donjaǫa.
Tavđar qosaqьna uttar jaqqan
Partizandar birelep jьrlaǫan;
Kolcak qəskərenə tuptar atqan
Javsaŋ ujlь hineŋ jьrđarđь
Ural kevek məqrur kykrəp tora,
Məhabətle batьr ujđarьn.
Məŋge jəşəj şaqir bəjək ildə
Almaz qьlьs kevek jьrđarьn.
Hin xalьqtь həjəp jьrlaǫanǫa
Xalьq jьrlaj bəgən yđeŋde;
Uj jəvhəre itep məŋge haqlaj,
Həjgən xalqьn hər ber hyđeŋde.

Celəbe — 1940 jьl.

TRAKTORISTKA QЬÐÐAR

VLKSM Yđək Komitetьnьң proizvodstvonan ajrьlmajьnsa jəş qatьn-qьđđarđan 100 meң traktoristka | əđerləv turahьndaqь qararьn tormoşqa aşьrьv bujьnsa Jomaquza rajonь komsomol ojoşmalarь kyp eş başqarđьlar. Rajon bujьnsa qьđđarđan 94 keşe proizvodstvonan ajrьlmajьnsa traktor jərətevgə öjrəndelər.

Traktorqa öjrənevse qьđđar proizvodstvola staxanovsьl eş əlgələre kyrhətələr. Məbələn, Jamkina həm Məhədieva iptəştər urozaj jьjnav vaqtьnda kəndələk eş normalarьn 200 protsentqa ytəp, 300 kilogram jaqьvlьqqa ekonomia jahanьlar, «Qьđьl majaq» kolxozьnda eşləvse komsomolka iptəş Vaxmənina norma bujьnsa 80 gektar urnьna 127 gektar jer hərəp, plandь arttьrьp ytəne. Podgornьj MTS-nьң traktoristkahь Matvejuşkina Anna eş normahьn arttьrьp ytəp, 240 kilogram jaqьvlьqqa ekonomia jahanь.

«Qьđьl kombajn» həm «Politotdel» kolxozь ergəhendəge komsomol ojoşmalarь traktoristkalar əđerləvđə đur initsiativa kyrhətələr. «Politotdel» kolxozьnьң komsomol ojoşmahь 6, «Qьđьl kombajn» kolxozь komsomol ojoşmahь 5 traktoristka əđerləne. Bьl ojoşmalarđьn sekretarđarь traktoristkalar əđerləvđə aldьnqьlьq kyrhətkəndəre əsən 100-ər hum aqsa menən bүləkləndelər.

Beđ bьjьl jəđqь sessevgə tiklem 55 traktoristka əđerləp sьqarapaqbьđ.

Xəđer kurstarđь asьvqa əđerlek eştəre alьp barьla. «Aqidel» kolxozьnda (komitet sekretarь Karanajьv) 5 qьđ traktorqa öjrənə başlanьlar. Başqa kolxozdarđa la zanətielər tiđđən başlanasaq.

Xəliqov.

VLKSM-dьң Jomaquza rajon komitetь sekretarь.

HƏR BER KOMSOMOLES— FIZKUL'TURNIK

MƏSKƏVGƏ BARЬROQA ƏĐERLƏNƏBEĐ

«Qarlьman» sovxozьnьң fizkul'turniktarь qьşqь sport sezonьn tulь əđerlek menən qarşьlajđar. Ular berense qar töşөv menən yk inde saŋqьla trenirovat'sa itə başlanьlar. Sovxozđьң saŋqьssьlarь uđqan həm unan elekke jьldarđь Başqortostandьң bətə sovxozđarь bujьnsa saŋqьla poxod ojoştorđolar. Ular bьjьl taqь la alьđьraq jul ytergə — Məskəvgə barьrqa əđerlənələr.

Beđđeң fizkul'tura kollektivь ike jьl bujьnsa GTO znackistarь əđerləv bujьnsa kontrol'nьj handь arttьrьp ytəne. Bьjьl Qьđьl Armia safьna ođatьlqan 19 doprizьjvnik bətəhe lə 4-ər oborona znacoktarь menən kittelər. Kollektivtьn aldьnqь fizkul'turniktarь—Lukst, Al'sov, Fomin, Nasьjrova, Semjonova, Sorokina iptəştər sovxozda qьna tygel, unan sittə lə kyptərgə bildələlər.

Uđqan jьl massovьj fizkul'tura saralarьn ytkərevđə sovxozdьң kypselek eşselərə qatnaştьlar. Sovxozda daimi eşləvse 400 keşenən 120 keşe «Rekord» sport obşcestvohьnьң clenь bulьp toralar. Tik GTO znacogьna qьna norma tapşьrьvsьlarđьn hanь 140 keşe tөəplənə.

Beđ jeŋel atljotika bujьnsa Odessa qalahьnda bulqan jarьştarđa qatnaştьq. Vorones həm Kujbьjşev qalalarьnda bulqan jarьştarđa la jeŋep sьqtьq. Beđđeң bьl uŋaştarьbьđ inde ike jьl bujьnsa Bətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgəđməhendə, kinozurnal aşa sojuzđьң kyp ekrandarьnda kyrhətelə.

Oborona-fizkul'tura eştəre sovxozđьң xuzalьq burьstarьn ytəv menən tьqьđ bəjlәp alьp barьla. Fizkul'turniktarđьң kүbehe beđđeң proizvodstvonьң aldьnqь keşelərə. Iң jaqşь fizkul'turnik Fomin, Biktimerov, Karpov, Islamov, Semjonova həm başqa iptəştər sovxozđьң iң jaqşь staxanovsьlarьnan hanalalar.

Osoaviaxim ojoşmalarьnьң eşen qajtanan qorov turahьndaqь kyrhətmələr nigeđendь beđđeң sovxozda 8 ucevnьj gruppa tөđөldө. Gruppalar menən jetəkselek eşenə zapastaqь komandirđar həm politruktar ьlьqtьrьldьlar.

Beđđeң fizkul'turniktar bьna oşo uŋaşlьqtarđьң bөttөhe turahьndа Məskəvđəl həjlәjəsəktər. Sovxozđьң bətə kollektivь Məskəvgə saŋqь poxodь ojoştorov kənən đur iyđemheđlek menən kətələr.

Nerok.

«Qarlьman» sovxozь «Rekord» sport obşcestvohьnьң predsedatele.

Məzit Ojafuri ismendəge 15-se hanьң (Өfө) urta məktəbenең VI «D» klasь berense sirektə juqarь əlgəşev birep məktəp kyləmendə aldьn qьlьqtь aldь.

Hyrəttə: klasta zanətie. Ş. Urazbaxtin fotohь.

Berense sirek uŋьşlь tamamlandь

Kinjəkəj TBUM-ь (Voskresen rajonь) uqьtьvsьlarь, uqьvsьlarь, komsomol həm pioner ojoşmalarь yđ eştəren VLKSM Yđək Komitetьnьң X plenum qararđarь nigeđendь qorop, uqьv sьjfatьn kytərev əsən kөrəşələr.

Uqьtьvsьlar dəreste jaqşь əđerlek həm qullanma materialdar menən kyŋelle itep ytkərələr. Məktəptən tьş tərbiə eştəre lə jaqşь qujьlqan. Dərestən əlgəşmivselərgə jarđam itev, ata-əsələr menən bəjlaneş totov həm yđeşməkər tyŋərəktərđeң eştəre plan menən alьp barьla. Komsomol həm pioner ojoşmalarь, uqьvsьlar komitetь uqьtьvsьlarqa hər jaqlap jarđam itələr.

Məktəp berense sirekte 97 protsent əlgəşev menən tamamlanь. Xəđer məktəpteң bətə kollektivь ikense sirekte 100 protsent əlgəşev birev əsən kөrəşə.

S. Maqarski.

—◆—

QЬÐЬL ARMIAQA JAQŞЬ ATTAR

Bozajaz rajonьnьң kolxozdarь Qьđьl Armia əsən jaqşь, tađa attar tərbiələvgə ajrьvsa đur iqtibar birələr. «Berense bozajaz» kolxozь 1937 jьldan birle 13 baş jəş at tərbiələp birde. Ul bьjьl taqь la 3 at tərbiələj. «Yrŋək» kolxozьnьң konyxь komsomoles iptəş Abdykov Zəki orlovski toqomonan yьkən 6 baş at tərbiələj. Rajondьң «Qaran», «Jaŋь jul», «Bylək» kolxozdarь la Qьđьl Armia əsən iң jaqşь attar əđerləjđər.

B. Rəşit.

Aldьnqьlьqtь dyrtense kurs aldь

Jomatav umartasьlьq texnikumь studenttarь uqьv sьjfatьn kytərev, məktəptə aŋlь dissiplina urьnlaştьrьv əsən uqьv jьlьnьң təvge kəndərenən yk sotsialistik jarьşqa sьqqajnьlar. Jarьş matur həđəmtələr birđe. Texnikum berense sirekte 96,7 protsent əlgəşev menən tamamlanь. Ajrьm kurstarđa əlgəşev 100 protsentqa jette.

IV kurs studenttarь 100 protsent əlgəşev birep, texnikumdьң kysmə qьđьl bəjraqь bьl kursqa tapşьrьldь.

Texnikumda 46 stipendiat bar. Ularđьң kypselege komsomolestar. Komsomoles Bigildin, Şyləkovski, Jakovlev iptəştər yđđərenең otlicno uqьvđarь, dissiplinalь bulьvđarь menən bətə uqьvsьlarqa əlgə bulьp toralar.

Xəđer texnikumdьң kollektivь uqьv jьlьnьң ikense siregen taqь la jaqşьraq uŋьştar menən tamamlav əsən kөrəşələr.

Abuzarov.

—✱—

SIT ILDƏRĐƏN TELEGRAMMALAR

ANGLIA MENƏN GERMANIA ARAHЬNDAQЬ HUQЬŞ

19-sь nojəbrđə kis menən hava toroşonoң jaqşь bulьvьnan fajđalanьp, Germania samoljottarь Anglianьң kənjaq həm kənbajьş өleştəren atakovat' ittelər.

Amerika agentstvolarьnьң xəbərselərə bьl atakalarđьң ajrьvsa qotoronqo bulьvđarьn bildələjđər. Junajted Press agentstvohь 20-se nojəbrđə irtə menən tapşьrьlqan xəbərendə oşolarđь kyrhələ: Yđək Anglianьң kənbajьş өleşəndəge ber qalanь bombardirovat' itev 9 səqətdən artьq davam itə. Qala өbtənə qajət đur jemerges ikəslə bombalar taşlandь. Ylevselər həm jaralanьvsьlar bik kyp. Şulaj uq Londonqa la havenan bik kəslə udar jahaldь.

Rejter agentstvohь Germania aviatsiahь Koventriqa naljot jahaqan vaqьtta ylterelgən keşelərđe kymev turahьnda xəbər itə. Qalala qotqarьv eştəre bara. Hələk bulqan keşelərđeң jaŋьnan bik kyp məjettəre tabьlqan. Koventridə qorbandar hanь samalaqan handan da artьq.

20-se nojəbrgə qarşь təndə Anglia aviatsiahь ike tapqьr Berlingə həzym itergə tьrьşьp qaranь. Germania informatsion bjurohьnьң beldereverə qaraqanda, Anglianьң barь tik ike samoljotь qьna qala өbtənən osop ytə alqan həm ben nisə jandьrqьs həm tugəsnьj bombalar taşlaj alqan.

(TASS).

Anglia menən Germania arahьnda huqьş.
Hyrəttə: Germanianьң torpeda katerdarь toroan urьnda.
(TASS fotohь).

GRETSIA MENƏN ITALIA ARAHЬNDA HUQЬŞ XƏRƏKƏTTƏRE

Bьnan elek xəbər itelgənensə, Gretsia qəskərđəre italjanestarđь Gretsianan qьbьrьqlap sьqatьp, Albania granitsahьndaqь italjanestar frontьn өđđələr həm Albania territoriahь bujlap uđalar. Albanianьң Korca qalahь grektar tarafьnan qamap alьndь. Italjanestar Korca rajonьna đur qəskəri kəstər jebərđelər. Italia samoljottarь grcktarđьң Korca tirəhendəge pozitsialarьn kəslə rəveştə bombardirovat' ittelər.

Gretsia qoraj həm huqьş xərəkəttəre menən jarđam iteven horap Amerika Quşma Ştattarьna mərəzəqət itte.

(TASS).

BIBLIOTEKA EŞE JAQŞЬRTЬLHЬN

Nasibaş avьlьnda (Malajađ rajonь) bibliotekanь maxsus bina həm kitaptar menən tə'min itev əsən 12 meң hum aqsa bildələngajne. Kolxoz həm avьl sovetь jetəkselərenең kul'tura eştərenə javaphьđ qaravđarь arqahьnda oşo kəngə tiklem bibliioteka tejeşle bina həm kitaptar menən tə'min itelgəne juq.

Uqьv öjə keskenə bylməgə urьnlaşqan. Politik həm ədəbi kitaptar, şulaj uq gazeta-zurnaldar đa jeterlek tygel.

Joştər biblioteka eşenең jaqşьrtьlьvьn horajđar.

R. Ojajnanov.

Vaqьtlь redaktor:
X. BƏŞIROV.
Врид. редактора:
Х. БАШИРОВ.

П 14103. Редакция адресы: Өfө калаһы, Володарский урамы, № 2. Телефон № 87—15 „Окт. натиск" типографияһы.

1940 йыл
24 ноябрь
йәкшәмбе
№ 124 (1487)
Айрым һаны
10 тин

Бөтә илдәрзең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

„Ленинсе“—Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

XALЬQTЬN HӨJӨKLӨ ŞAQIRЬ

Bөgөn Başqortostan xalqь yđenең hөjөklө şaqirь, başqort әđәbiәtenең klassigь Mәzit Ojafuriđең tьvьvьna 60 jьl tulьv bajramьn udqarә, unьң yđ xalqьna bulqan xeđmәten xөrmәtlәj

Xalьqtьң yđ esenәn sьqqan, unьң qajqьhьn da, şatlьqьn da bergә kisergәn kөşenең jubilejeң udqarьvь kөlvek đur eş tik beđđeң ildә genә, tik Lenin—Stalin milli politikahь sәskә atqan jerđә genә bula ala. Bьl hoqlanqьs bajram formahь menәn milli, jөkmәtkche menәn sotsialistik kul'turanьң sәskә atьvьn taqь ber tapqьr rablaj.

Mәzit Ojafuriđең tormoş july, әđәbiәtkә kileve jeңel bulmanь. Jәtimlektә, fәqirlektә ytkәn jәşlek arqahьnda ul ekonomik jaqtan da, moral' jaqtan da kyp qьjьnlьqtar, kyp jafalar kyrđe. Hәm ul әđәbiәtkә donjanьn әsehen-sөsөhөn tatьp, XX bьvattьң başlarьnda kilde. Bьl vaqьttarda «Batşa Rossiahьnda jәşәvse xalьqlar ikelәtә iđeleү abtьndaı — yđ pomeşciktarьnьң hәm kapitalistarьnьң, russ pomeşciktarьnьң hәm kapitalistarьnьң iđeve abtьnda jafalanalar ine. ...Xalьqtarđьң tyđep toroү sige jaqьnlaşqajnь» (VKP(b) tarixь, 56 bit). Bьnә oşondaj vaqьtta (1902 jьlda) şәkent Mәzit Ojafuri, işan şәkerttәrenәn kөlөp «Işan şәkerttәrenә» tigәn berense şiqьrьn hәm ber ađđan «Fәqirlek menәn yьkәn tereklek» tigәn әbәren jađđь. Bьl әbәrđәrđeң tөvgeherndә şul zamandьң uqьvьnan ritla-bulmay motiү itep alьnha, hunqьhьnda inde avьl jarlьlarьnьң kulaktar tarafьnan iđeleve—jerheđlәneve, kyp jarlьlarđьң bәxet eđlөp sitkә kitep tә bәxet tabә almavь real' rәveştә saqьldьrьla.

Şulaj itep, Mәzit Ojafuri yđenең tөvge izadtarьnda uq yđ xalqьnьң, iđelgәn xalьqtьn zarьn, unьң xәsrәten, baj qatlamdarđьң fәqirđәrđe hәr jaqlap iđeven, ularđьң mьtqьl iteleven kөvđәlәnderә, yđenең aldьna:

«Qajđa jarlь, qajđa zarlь,
qajđa moңlolar bula,
Min şular janьnda bulam;
ular menәn kileşep bula»

tigәn burьstь quja. Hәm şul aldьna qujqan burьsьn, xalqьna bulqan mөxәbbәten qөmөrөnөң huңqь kөnөnә tiklem namьb menәn ytәj.

1905 jьlqь revolytsia osorđarьnda xalьqtь «vaqьt jetle hәr ber eşte tikşerergә» tip batşa samoderzavielьeң jemerevgә saqьra. Hәm yđ qulь menәn batşa samoderzavielьenә qarşь bulqan listovkalar tarata, qatь reaksia jьldarьnda, politsianьң eđerlәvđәrenә qaramabtan 1905 jьlqь revolytsianь davam itterevgә өndәp şiqьrđar jađa. 1914—1918 jьlqь huqьş osorđarьnda «Kem ul» şiqьrь menәn haldattarđь tьvqanlaşьvqa saqьra. Ađaq kilep M. Ojafuri yđenең kөtkәne, xalqьna hәm yđenә bәxet kilterevse bөjөk Oktәbr revolytsiahьn đur şatlьq menәn qarşьlaj. Sovet vlasь jeңges—bөtә kөsөn sovet vlasьn nьqqьtьvqa birә, unь doşmandardan haqlavqa saqьra.

Mәzit Ojafuri bөjөk Oktәbr jemeşe bulqan başqort sovet matbuqatьn, unьң әđәbiәten alqa jebәrevđә iң kyp xeđmәt qujđь. Şulaj itep, Mәzit Ojafuri başqort sovet әđәbiәtenең tьvđьrьvsь, başqort әđәbiәtenең klassigь bulьp tora.

Şulaj uq matbuqattьң, әđәbiәttең jәş kadrđarьn ybterevgә bөtә kөsөn haldь. Jөđerlәgәn sel'kordar, başlaj jađьvsьlar menәn xattar alьştь, ularqa juldar kyrhәlte. Ul jәş jađьvsьlar arahьnda talanttardьң, ybevđәre kyrenep torqandarь kyp bulьvьn, lәkin qajhь ber ololardьң ularqa iqtibar itmәvđәren kyrhәlep tәnqitlәne. Ul jөştәrđe Qьđьl Armia safьna şatlanьp ođatьp qaldь, ular menәn xattar alьşьp torđo.

Bьl hoqlanqьs keşenen, hөjөklө şaqirđьң mirabtarьn beđgә өjrәnergә hәm unь kiң qatlam massaqa өjrәtergә kөrәk.

Başqort xalqьnьң hөjөklө şaqirь Mәzit Ojafuri yđenең gyzәl tormoşon, yđenең bөjөk izadьn xeđmәtsәn xalьq bәxte өsөn birđe.

Keşelek donjahьna izge xeđmәt
Itev barlьq eştәrđәn elek
Beđđeң telәk bulhьn hәr vaqьtta,
Rәsaj minәn hinә ibtәlek!

tip jađđь ul.

Hәm xalьq, bьl gyzәl, kyrnekle keşene, yđenең bөjөk jьrsьhьn đur xөrmәt menәn ibkә ala hәm ibkә alasaq.

MƏZIT OJAFURIĐEN TЬVЬVЬNA 60 JЬL TULЬV KӨNӨ XӨRMƏTENƏ TЬVOJANDAŞ RESPUBLIKALARĐЬN XEĐMƏTSƏNDƏRENƏN BAŞQORT XALQЬNA QOTLAVĐAR

KIEVTƏN

(Ukraina SSR)

Ukraina Sovet Jađьvsьlarь Sojuzь qәđerle duştarqa—Başqortostan jađьvsьlarьna hәm kul'tura deateldәrenә qajnar sәlәm jebәrә.

Başqort әđәbiәtenең klassigь bөjөk Mәzit Ojafuriđең jubilejen bajram itev bөtә tьvqandaş Sovet respublikalarьnьң xeđmәtsәndәre өsөn dә ibtәlekle vaqiqa bulьp tora. Sotsialistik Başqortostanđьң tormoşo Bөjөk Sovettar Sojuzьnьң xalьqtarь menәn tьvqandarsa beregeve heđemtәhendә sәskә attь. Xalьqtarđьn stalinsьl duđlьqь taqь la đurьraq unьştarđь tә'min itә.

Ukrainanьң әđәbi obşcestvennosь Heđgә yđenең tьvqandarsa sәlәmen jebәrә. Taqь la đurьraq izadi eştәr tәlәjbeđ.

Ukraina Sovet Jađьvsьlarь Sojuzьnьn Pravleniehe.

JEREVANDƏN

(Ərmənstan SSR)

Bөgөn ərmən xalqь yđenең azatlьqqa sьqьvьnьң 20 jьlьqьn bajram itә. Bьl bәxetle kөndәrđә beđ, başqort xalqьnьn iң jaqşь өmөttәre hәm ьntьlьştarь, unьң janь hәm irekle tormoşo өsөn geroik kөrәşe turahьnda jьrlaqan hәm şunьң menәn sovet xalqьna qәđerle keşe bulqan danlьqlь şaqir Mәzit Ojafuriđең tьvьvьna 60 jьl tulьv unajь menәn Heđđeң şatlanьvьqьđđь urtaqlaşabeđ.

Tьvqandarьbbьđqa—Ojafuriđең bөjөk eşen davam itterevse başqort jađьvsьlarьna jalqьnlь sәlәm.

Ərmənstan Sovet Jađьvsьlarь Sojuzь Pravleniehenең prezidiumь.

BAKUDAN

(Azerbajʒan SSR)

Bөtә başqort xalqь menәn bergә beđ gyzәl klassik, başqort sovet әđәbiәtenең nigeđen halьvsь, başqort xalqьnьn өmөttәren hәm ьşanьstarьn iң jaqşь itep kәvđәlәnderevse şaqir M. Ojafuriđең tьvьvьna 60 jьl tulьv kөnөn bajram itәbeđ.

Ul yđenең izadi eşmәkәrlegen 20-se bьvat baştarьnda başlap, 32 jьl bujьna gumanistik internatsional poezia bajraqьn juqarь totto, batşa iđevenең iң avьr şarttarьnda ula zatlьqqa saqьrđь, yđenең ьsьn kynelenәn sьqqan qajnar juldarь menәn sarizmdьn hәm urьndaqь feodaldardьn kolonizatorlьq politikahьn faş itte.

Azerbajzan Sovet Jađьvsьlarь Sojuzь bөtә Azerbajzan xalqь menәn berlektә xalьqtьn hөjөklө şaqirь M. Ojafuriđең 60 jьlьqь kөnөndә tьvqandaş başqort xalqьna qajnar sәlәm jebәrә.

Jәşәhen xalьqtarđьn Stalinsьl duđlьqь! Jәşәhen bөjөk başqort xalqьnьn sәskә atьvsь әđәbiәte!

Jәşәhen beđđeң bөtә jeңevđәrebeđđe ojoştorovsь, bөjөk julbaşsь, hөjөklө atabьđ iptәş Stalin!

Azerbajʒan Sovet Jađьvsьlarь Sojuzь Pravleniehenең Prezidiumь.

ELISTANAN

(Qalmьqьstan ASSR)

Sovet Qalmьqьstanьnьn jađьvsьlarь hәm şaqirđarь tьvqandaş başqort xalqьn formahь bujьnsa milli, jөkmәtkehe bujьnsa sotsialistik kul'tura bajramь menәn—başqort sovet әđәbiәtenең klassigь Mәzit Ojafuriđең jubileje menәn qotlajđar. Barь tik Sovet vlasь qьna, barь tik Lenin—Stalin partiahь qьna başqort hәm qalmьq xalьqtarьn izadi tormoşqa kytәrđelәr, Bөjөk Sovettar Sojuzь xalьqtarьnьn tьvqanlьq semjahьnda ularđьn xuzalьq hәm kul'tura tormoşonoң tulь sәskә atьvьna kilterđelәr. SSSR-đaqь bөtә xalьqtar әđәbiәtenең Stalinsьl Konstitutsia qojaşь aştьnda taqь la gyzәlerәk bulьp sәskә atasaqьna beđ ьşanabeđ.

Heđđeң hәm beđđeң Mәzit Ojafuriđең izadь hәm qalmьq xalqьnьn mәngelek poemahь „Dzangar“ bьvьndan-bьvьnqa kul'turanьң iң qimmәtle bajlьqь bulьp qalьrđar.

Qalmьqьstan Jađьvsьlarь Sojuzь Pravleniehe.

AŞXABADTAN

(Tөrkmənstan SSR)

Danlь başqort şaqirь M. Ojafuriđең jubilej kөnөndә Tөrkmənstan jađьvsьlarь Başqortostan jađьvsьlarьna jalqьnlь tьvqanlьq sәlәme jebәrәlәr. Tөrkmənstan jađьvsьlarь Sovettar Sojuzьnьn bөtә xeđmәtsәndәre menәn berlektә Mәzit Ojafuri jeđөndә yđenең gyzәl talantьn xalьqqa tulьhь menәn birgәn, xalьqtьn iң jaqşь uldarьnan berehenең ibtәlegen xөrmәtlәjđәr. Başqort Sovet jađьvsьlarьna ularđьn yьeştәrendә, ularđьn nәtizәle izadi eştәrendә đur unьştar teläjbeđ.

Tөrkmənstan jađьvsьlarь: Ordenlь Durdьj Kpьjc, ordenlь Ata Salix, Agaxan Durdьjьv, Sarixanov, Aborski, Sәjtakov, Atanijazov, Tauşanesenova, Aqamammedov, Xaldurdьj Nurberdьjьv.

BAŞQORT XALQЬNЬN JALQЬNLЬ JЬRSЬHЬ

Irekle bəşqort xalqь ileвeđđeң вəşqa xalьqtarь menən вergə, bəşqort sovet ədəвiətenең klassigь—Məzit Ğafuriđeң tьvьvьna 60 jьl tulьvđь вajram itə.

Məzit Ğafuri yđ xalqьnьң ьsьn həm tuqrь ulь вuldь. Ul yđenең izadi eşkə вirgən 32 jьlьnьң вətəhen də, yđenең вətə qəmərən həm yđenең kyrnekle talantьnьң вarlьq kəsən his ajamabtan yđ xalqьna, unьң вəxte өsən kərəşkə вirđe. Ul ьsьn məqnəhe menən xalьq şəqirь, şəqir-tribun, gumanist şəqir ine. Aslьqqa, halqьnlьqqa həm вatşa satraptarьnьң eđərləvđərenə qaramabtan, ul yđenең xeđmətsən xalqьna ajrьvsa đur məxəввət haqianь, qəmərənəң huŋqь kəndərenə tiklem uqa tuqrь вuldь, kapitalistik ьsьn вarlьqlьң jalqanьn, aldavьn, eksploatatsiahьn ajavhьđ rəveştə faş itte, xeđmətsəndər kiŋ massahьnьң ajrьvsa nьq idelgənlegen kyrhətep вirđe, ul sotsialistik gumanizm вajraqen juqarь kytərđe. Вəjək Gor'kiđeң unь revolytsianan kyp eјek yk вeleve вer đə juqqa qьna tygel. Ğafuri kyp jьldar ytkəndən huŋ Aleksej Maksimovic menən osoraşqas, ul Məzit Ğafuriđe tanьş keşe itep qabul itte,—min Heđđeң turala—вəşqort şəqirь turahьnda kyp işettem həm heđđe kyptən вeləm,—tine.

Məzit Ğafuriđeң izadi eşe вaşlanьv XX вьvattьң вaştarьna, asьqьraq əjtkəndə, 1902—1903 jьldarqa tura kilə. Вьl jьldar «Batşa Rossiahьnda kapitalistik iđev sarizm iđeve menən kəsəjtelgən» jьldar osoro вuldьlar. «Eşselər kapitalistik eksploatatsianan, katorznьj xeđməttən genə tygel, вəlki вarlьq xalьqtьң xoquqhьđlьqьnan da jafalandьlar...» («VKP(в) tarixьnьң qьsqasa kursь», 54-se вit).

Un tuqьđ jəşləge jeget—вulasaq şəqir yđeneң tormoşon вьna oşondaj obstanovkala вaşlaj. Вьl vaqьtta unьң đur tormoş təzribəhe вar ine inde. Ul kapitalistarđьң, kulaktarđьң həm zavodciktarđьң eksploatatsiahьn tatьp өlgərgən ine inde.

Kyp jьldar вujьna вatrak вulьp jəşəgəndən huŋ ul yđeneң xialьn вojomqa aşьra—mədrəsəgə uqьrqa inə. Ləkin, elek ul fizik jaqtan idelgən вulha, mədrəsələ uqa ruxani, moral' iđelev өbtələ. Вьnda şəqir yđeneң «Işan şəkertlərenə» tigən, dini fanatik şəkertlərđən вik əse itep kəlgən вerense şiqьrьn jađa (1902 jьl). Вьnьң өsən unь şəkertter ustan jađđьrqansь tuqmajđar, ə asьvь вik nьq qaвarqan işan unь mədrəsənən qьvьp sьqaра. Ləkin Ğafuri вьqa вireşməj. Ul «Fəqirlek menən ytkən tereklek» tigən jaŋь əвəren jađa. Вьl əвərendə ul mədrəsələge tərtiptərđe tənqit itev menən genə siklənməj, ə kapitalistik eksploatatsianь, totaş xalьq massahьnьң xəjerselәneven asьq rəveştə tasvir itə.

Imperializm вaşqort həm tatar xeđmətsəŋ massalarьna вьqa tiklem kyrelmәgən dərəzələge iđelev, eksploatatsia alьp kilev menən вərgə, ularđь milli jaŋtan qolloqqa la təşərđə. Şuqa kyrə Ğafuri, kapitalistik ьsьn вarlьqlь faş iteve menən вergə, вьl milli iđelevđe lə, yđ xalqьnьң xoquqhьđlьqьn da kyrhətə, xalьqtь, aldьnqь rus xalqьnan өlgə alьp, milli azatlьq өsən kərəşergə saqьra.

M. Ğafuri өsən xeđmətsən xalьq həm unьң tormoşo hər vaqьt вarometr вulьp xeđmət itte. Şəqir вьnь tyвəndəge şiqьrьnda вik asьq əjtep вirə:

Вer adьm alqa вarham đa,
Əjlənəm min artьma,
Qajđa вaвqandar ikən tip,
Kyđ halamьn xalqьma...

1905 jьlqь revolytsia osoronda revolytsion xərəkətteң kytəreleşə şəqirđь qanatlandьra. Revolytsia Məzit Ğafuriđeң sotsial motivtarьn tərənəjtte. Ul jьldarđa M. Ğafuri: «Şatlьq şiqьrь», «Almaşьnьv», «Xərriət dəverendə», «Vaqьt jette» kevek revolytsion şiqьrđarьn jađьp, tatar həm вaşqort xeđmətsəndəren samoderzaviegə qarşь kərəşkə saqьra.

«Baj həm xeđmətse», «Bajđar aldьnda», «Elektrik fonarьna xitap», «Bađarqa sьqtьm», «Xəjerse» itigən şiqьrđarьnda şəqir revolytsion həm faş itevse lirikanьң iң ьsьn, tərən gumanizmdьң iң вəjək juqarьlьqьna kytərelep, xalьq massalarь iđelevenең, xəjerselekkə təşəvđeң itkitkes kəslə kartinalarьn вira.

Вəjək Oktəвr sotsialistik revolytsiahьn şəqir вik đur şatlьq menən qarşь aldь. вьl revolytsia unьң yđ revolytsiahь lire. Sotsialistik revolytsia xalьqqa, şul itəptən вaşqort xalqьna unьң kyptən kətkən azatlьqьn вirđe, ul Ğafuriđeң izadьna jaŋь, đur temalar inderđe, yđeneң şiqьrđarьn yđ xalqьnьң tьvqan telendə jađьv məmkinlegen вirđe, sənki revolytsiaqa tiklem вaşqort xalqьnьң әđəвi tele juq ine.

Şunan huŋqь jьldarđa Ğafuri вaşqort sovet poeziahь өlgələren tьvđьrđь, ularđa ileвeđđəge ere həm keskəj genə vaqiqalarđь, letopista jađqan kevek itep, saqьldьra вarđь, irekle xeđmətte, xeđmət keşeləren, xalьqtar dublьqьn maqtap jьrlanь, ileвeđđə eksploatatsianьң вətərələven maqtap jađđь.

Sovet patriotizmь, ileвeđđeң qevəten nьqьtьv, Qьđьl Armia temahь Ğafuri poeziahьnьң xarakterlь вer certahь вuldь:

Sikheđ vatansь min,
Sovet ile
Bulьv şartь menən ul vatan,
Sovettarqa doşman keşe miŋə
Doşman, əgər вulha la atam...

Ğafuriđeң huŋqь jьldarđa jađqan şiqьrđalarьnьң вəp motivtarь вьna oşolar вuldь. Unьң iŋ jaqşь şiqьrđarь tьvqan ileвeđ temahьna jađьlqandar, ular şəqirđьң yđ ile өsən qorurlanьv tojqoho menən tulqandar. Şəqir Qьđьl Armia turahьnda revolytsianan huŋqь izadьnьң вətə osoro вujьnsa jađa вarđь.

Ğafuri poeziahьnьң вəjək оргazdarь Lenin—Stalin овrazdarь menən вəjləngən («Il'ic», «Ul ylmәne», «Ul mәŋge itə»). Keşelekteң вəjək gəniđarь Lenin həm Stalin, вol'şeviktar partiahь şəqirqa вik đur kəs вirđe. Sənki вьl kəs xalьqtarđь вьvattьr вujьnsa kilgən kaвalanan qotqarđь, sotsialistik gumanizmdь вojomqa aşьra. Şuqa kyrə şəqir unь yđeneң izadьnda вajraq itep kytərep alьp вarđь.

Xalьq doşmandarь—вurzuaz millətselər Ğafuriđeң poeziahьn tap вьna oşo sьjfattarь өsən də jaratmanьlar, unь kyrəlmənelər. Ular unьң kitaptarьn вaвьp sьqarьvqa totqarlьq ittelər, şəqirqa qarşь qotqo taratьlar, вəşqort әđəвiətendə unьң əhəmiəten kyđđən təşərərgə tьrьştьlar, unьң jađьvsьlar sjezьnda вulьvьna totqarlьq ittelər. Xalьq doşmandarь, вətəhenən elek Ğafuriđeң tьvqan ileвeđgə, Lənin—Stalin qşenə sikheđ вirelgən вulьvьn jaratmanьlar.

Hər вer đun şəqir kevek, Məzit Ğafuri də kyp temalь şəqir, вik kyp tərlө zanr şəqirь. Unьң izadьnda tərən politik lirika menən вer rəttən, вeđ yđeneң tərənlege, tulьlьqь həm gormonialьlьqь menən əsir itevse lirikanь—həjəv, təвiqət lirikahьn, filosofia lirikahьn da osratasьđ.

Revolytsianan huŋ Ğafuri, ytkən zamanđьң qot osqos kartinalarьn qəzəp đur kəs menən kyrhətte, islamdьң, şəriqət zakondarьnьң ьsьn asьlьn faş itte. Unьң xudozestvo jaqьnan iң juqarь torqan povesь—«Qara jəđđər» вьna şundaj əвər. Вaşqort әđəвiətendə unьң əhəmiəten kyđđən təşərərgə tьrьştьlar, unьң jađьvsьlar sjezьnda вulьvьna totqarlьq ittelər. Xalьq doşmandarь, вətəhenən elek Ğafuriđeң tьvqan ileвeđgə, Lənin—Stalin qşenə sikheđ вirelgən вulьvьn jaratmanьlar.

Hər вer đun şəqir kevek, Məzit Ğafuri də kyp temalь şəqir, вik kyp tərlө zanr şəqirь. Unьң izadьnda tərən politik lirika menən вer rəttən, вeđ yđeneң tərənlege, tulьlьqь həm gormonialьlьqь menən əsir itevse lirikanь—həjəv, təвiqət lirikahьn, filosofia lirikahьn da osratasьđ.

Revolytsianan huŋ Ğafuri, ytkən zamanđьң qot osqos kartinalarьn qəzəp đur kəs menən kyrhətte, islamdьң, şəriqət zakondarьnьң ьsьn asьlьn faş itte. Unьң xudozestvo jaqьnan iң juqarь torqan povesь—«Qara jəđđər» вьna şundaj əвər. Вaş-

„Вaşxudoznik"tьң izadi kollektivьnьң cleny xudoznik Aleksej Vasil'jevic Xramov „Qazanda Maksim Gor'ki menən Ğafuriđen osoraşьvь" kartinahь өbtəndə eşləj.

Hyrəttə: вьl kartinanьң eskizdarьnan вerehe.

A. Sakiev reproduksiahь.

qort әđəвiətenең şedevrьnan вulqan вьl əвərđe yđeneң xudozestvolь eşlәneşe tarihlege jaqьnan, keşenең psixikahьna ytə aldь jaqьnan, gumanizm həm ilьqsьlьqь jaqьnan rus klassik әđəвiətenең iң jaqşь gələre menən вer rəttən jьrqa məmkin.

«Şəqirđьң altьn prinsipьnda» tigən əвərendə Ğafuri kapitalizmdьң jьrtqыs zakondarьn faş itə. Ul—volytsiaqa tiklemge jaşь jarlь şəkerttər turahьndaqь xeđmət həm eksploatatsia turahьndaqь, vaq-burzuaz lyzianьң jemereleve turahьndaqь həm вurzuazia tarafьnan xalьq arahьnda tarьlqan predrassudkalarđь itev turahьndaqь əвər.

Вьna şulaj Məzit Ğafuri yđeneң вətə tormoşon iң izadьn xeđmətsən xalьq ete өsən, keşelek şatlьqь iң вəxte өsən вirđe.

Keşelek đonjahьna izge xeđmət
Itev вarlьq eşlərđən elek
Beđđeң telək вulhьn har vaqьtta,
Rəsəj minən hiŋə itələlip jađđь ul.

Вaşqort xalqьnьң talantlь şəqirь—Ğafuri yđeneң sovet ilendə xeđmətsən keşelekten өsən ьsьndan da вik kyp eşləne həm вeđđeң ileвeđjaŋь keşelekten вişege вulqan вeđđeң ileвeđ вьl gyzal kyrnekle keşene həm вaşqort xalqьnьң jalqьnlь вəjək jeңsьhьn đur xərmət menən ibkə təşərə həm hər vaqьtta đur xərmət menən ibkə təşərəsək.

Ə. Canьjs.

Gssiqь Məzit Ojafuri 1940

EŞ HƏM BELEM

Eşsən keşe bulьv bik ður
bəxət,
Eş ul—bьl tormoştoŋ yðəge.
Uqьj-jaða belev şul tormoş-
toŋ,
Jəvhər tөbiө matur biðəge.
Uqьj-jaða belev—tormoşondə
Asьp kyrhətevse kədgө ul.
Aŋ-belemgə taba işek asьp,
Jaqtьlьqqa barqan tura jul.
Eş həm belem bergə jьjьl-
halar
Ojьna tormoş matur bula ala.
Uqьv-jaðv menən qorallan-
qan keşe
Aŋlь tormoş qora ala.

—*—

JADЬRMЬN

Jaðьrmьn miŋ şiqьrðarðь
Jərək bəqrem qanь menən,
Asьrmьn matвuqat huqьşь
Xalqьmdьŋ doşmanь me-
nən!..

M. OJAFURI.

R K S M

I

Kyrəm qarttarðь: ular kətələr
Alda jənnəttər, nazlь niqmәttər...
Şunьŋ julьnda tərlө teləktər
Teləp ularqa qolloq itələr...
Der-der qaltьrap, allanan horap,
Tik ber yðenen bəxten juqaltmaћ
Өsən donjala torop kitələr...
Əjðə, kithendər menləp va jədləp,
Bьnda torqansь donja tьqьðlap,
Keşe kөsənən tamaq tujðьrьp,
Bələştər aşap toðlap boroslap.
Kyrəm taqь la:
Jərөj aqajðar
Ьşbu donjala jьldar və ajðar,
Eşheð kөjensə tormoş kyrəm, ti,
Gyzəl qatьnqa jebək, atlas,
Altьn, aћьl taş alьp birəm, ti...
Tьştan jaltьrap, estən qaltьrap,
Eşse өћtənə avьr jək bulьp,
Aq tən өћtənə jəmheð tək bulьp,
Buş miskə kevek şavlap, jaltьrap,
Şulaj jərərðər, jərөp kiberðər,
Ber kөn bөtənləj eðheð hynerðər...
Əjðə hynhendər, qajqьrma hin də,
Ular kərəkməj beðgə ber tingə...

II

Kyrəm:
Kiŋ julda, huŋqь biş jьlda
Kemdərðer kilə donja tetrətep,
Uttar javðьrьp, kyktər kykrətep,
Jerðe nurlatьp, tormoş yðgərtep.
Duћtь köldөrөp, doşman ilatьp,
Meћken qarttarðьŋ jərəgen hьðlatьp,
Qolloq tөbөndə monðar sьŋlatьp,
Kapital donjahьn ettəj olotop,
Serek dindərðeŋ kəqbəhen vatьp.
Bьlarðь kyrep, estən qaltьrap,
Dinle keşelər toralar şaq qatьp.
Qurqaq keşelər, qurqьp ərkələr,
„Donja bөtə!..„ tip, məxşər kətələr.
Kemdər huŋ bьlar, şavlap kilələr
Asьp kiŋ juldar?..
Bьlarðь kyrgəs,
Bik kyp keşelər şьp-şьm buldьlar...
Məqbədtərenə barьp tuldьlar.
Donja tetrətkən
Kemdər huŋ bьlar?..
—Jəştər qəskəre—RKSM-dar ul.
Kykrəktər kirep,
Janь tormoşqa kiŋ jul halьvsь—
Ana şular ul...
Donja tetrətep, kyktər kykrətep
Kilələr ular beðgə almaşqa...

1923 jьl

M. OJAFURI

QART BATЬR TELƏGE

Tura juldan barðьm at ujnatьp,
Xəqiqəttər өsөn jən atьp,
Unqa-hulqa heltəp qьlьsьmdь,
Doşman kykrəgenə uq atьp...
Min qartajðьm xəðer, xəldən tajðьm,
Tik jərəgem haman qajnaşa,
Qьlьs totqan qulьm qaltьrana,
Doşman kyrhəm, kyðem qan baћa!..
Qьlьs totop ujlajьm şul vaqьtta:
—" Bьl qьlьstь mindən kem alьr?..
Huqьş majðanьna kemdər sьqьr,
Minen urnьm totop kem qalьr?"...
Şul hyddərem işetep, ber jəş jeget
Kilep baћtь minen qarşьma.
Utlar səsep şulaj hyð başlanь:
—„ Ej, qart batьr, juqqa borsolma!
Qajða ytker qьlьsьn? Bir hin miŋə,
Huqьştarqa yðem barьrmьn!...
Qarşь kilgən doşman javðarьnьŋ
Saftarьnь yðem jarьrmьn!
Hin halqan eð bөtmәћ!.. Bөtөrməbeð!..
Durajtьrbьð unь taqь la.
Hineŋ urnьŋ bьna beð totorbьð,
Xafalanma, beð bar saqьnda!.."
Işetkəsten unьŋ bьl hyddəren,
Kereşəm min uqa birep qul
—„ Al, jəş jeget, ytker qьlьsьmdь,
Mindən hiŋə izge miraћ ul..."

1925

Məzit Ojafuri 1934 jьldьŋ mart ajьnda avrьvь kөsəjgənlektən yðeneŋ eş өћtəlenən ajьrьlьp, krovatta qьna jatьrqa məzbyr buldь.

Hyrəttə: M. Ojafuri krovatta xəlendə **„Pravda"** gazetahьn uqьj.

Panfilov fotohь.

ŞAQIRÐЬN TЬVOJAN AVЬLЬNDA

Başqortostandьŋ həjəklө şaqirь Məzit Ojafuri Krasnousol rajonь, Jelem-Qaraŋ avьlьnda tьvqan həm yðeneŋ balalьq jьldarьn şunda uðqarqan. Ul avьldaştarь menən bulqan elemtəne yðeneŋ bөtə qөmөrө bujьnsa өðmәne. Pariz kommunahь ismendəge kolxoz clendarь yððərөneŋ avьldaşьnьŋ tormoşon ður ixlaslьð menən həjləjdər həm unьŋ şiqьrðarьn jarata-lar.

Məzit Ojafuriðeŋ 60 jьllьq jubilejen bajram itevgə əðer-lek eştəre bьl avьlda ður tөћ aldь. Kolxozniktar uramdarðь tərtipkə kiŋterðe-lər, yððərenen өjðəren jь-hazlandьrðьlar. Partkabinetta şaqirðьŋ əbərdəre, unьŋ tu-rahьnda gazetalarða sьqqan iћtəlek həm məqalələrðən kyrgəðmə ojoştorolqan. Kol-xozniktarðьŋ Məzit Ojafuri jubilejenə baqьşlanqan jьjь-lьştarь uðqarьldь. Jь-jьlьşta Ojafuriðeŋ iŋ jaqьn duьь, uqьtьvsь Maqsutov iћ-təlek höjləne. Şul uq jьjь-lьşta kolxozqa Məzit Ojafu-ri ismen birev turahьnda qa-rar qabul itelde.

Jelem-Qaraŋ avьlьnьŋ par-tia ojoşmahь sekretarь iptəş Dəvlətşin partkabinetqa ki-levselər menən şaqirðьŋ iza-dь turahьnda konsul'tatsia yrkarə. Ul kolxoz jəştərenə Jelem-Qaraŋ avьlьnьŋ elek nisek bulьvь, şaqir əbərðə-rendə avьldaqь elekke qaraŋ-qь həm aqьvlь tormoştoŋ ni tiklem oөta kyrhətleven aŋlata. M. Ojafuri yðeneŋ danlьqlь «Qara jəððər» po-vesьnda Jelem-Qaraŋ avьlьn-da bulqan ьsьn barlьqtь, jəştərðeŋ qəhərle tormoşta-rьn kyrhətə.

Bьl avьl Sovet vlasь jьl-darьnda tanьmaћlьq bulьp yðgərðe. Kolxozniktar kul'-turalь, mul tormoş qorðolar.

Kolxoz avьlь kul'turalь avьlqa əjlənde. Kolxozniktar-ðьŋ өjðərendə Il'ic lampala-rь balqьj. Avьlda klub, ta-vьşlь kino, məktөp, ambula-toria, bala tabьv jorto, pocta byleksəhe həm radio alqьs bar.

Avьldan aldьnqь keşelər—20-ləgən uqьtьvsьlar həm şul tiklem vractar həm Qь-ðьl Armia komandirðarь yьep sьqtь. Məzit Ojafuriðeŋ tьv-qanь Abdulmanov V. Alьћ Kөnsьqьşta xərbi vrac bulьp eşləj. Şaqirðьŋ heŋelehe M. Abdulmanova — Krasnousol rajon partia komitetьnьŋ instruktorь.

Şaqirðьŋ qajnar xialь xə-ðer ьsьn tormoşqa aştь—unьŋ tьvqan avьlьndaqь krəbtiəndər, ilebeððeŋ başqa xalьqtarь kevek yk, bəxetle həm kul'turalь tormoşta jə-şəjðər.

N. Najmuşin.

XALЬQ ŞAQIRЬ MENƏN OSORAŞЬVDAR

Min Məzit Ojafuri menən kyp osoraştьm. Həm xəðer, osoraşьvðarðьŋ xəterðə qal-qandarьn jaðmaqsь buldьm.

1931 jьl min Ojafuriðe Oj-laskər Kamal menən kyr-sem. Uqa Oj. Kamal qunaq-qa kilgəjne həm ular izda-vel'stvoqa kildelər. Beð «Ok-təbr» redaksiahь bylməhendə ber nisə jaðьvsь ultьra inek. Məzit Ojafuri beððe Oj. Ka-hal menən tanьştьrðь.

1932 jьl, keð ajðarьnda, ul baltala ine. Min Simejezgə barqas uqa xat jaððьm. Ui l'baj mərxym artьnan minen baltaqa kilevemde horaqan. Min irtəgehenə yk katerqa ltьrьp Jaltaqa sьqtьm. Lə-n nəxetheðlekkə qarşь, qo-bronqan dinged Məzit Oja-furi menən minen osoraşь-ьmdь bylde, tulqьn kөsəjev təəple kater Alupkanan ar-aban kitə, almanь. Өs kөn tkəs Jaltaqa barьvьma Oja-furi өiegə qajtьp kitkən ine de. Min qajtqas uqa şul xəlde həjlənem, ul uqa bik ykende.

1933 jьl M. Ojafuri jəj bu-jьna Cexov sanatoriahьnda buldь. Min unda avqust baş-tarьndь barqajnьm. Məzit Ojafuri bik jetdi rezim atьtь-da tərbiələnə ine. Min Ojafu-ri janьna kənənə ber nisə bara həm bik oðaq höjləşep ujtьra inem. Ber kөndө, M. Ojafuri kabinkahь aldьnda ul-tьrqanda, sanatoriantь jaqь-nьnda uq traktor menən baqsa jeren hərə başlanьlar. 10 minuttar samahь ytevgə qəzəp kyp jer hөrөldө. Ojafuri traktorðь barьp qaravðь təq-dim itte. Ul traktorðьŋ kө-sənə hoqlandь. Kabinaqa tik-lem beð traktorðьŋ avьl xu-zalьqьna nindəj ður əhə-miətle bulьvьn höjləşep kit-dek. Məzit Ojafuri miŋə A. P. Cexov jөrөgən tavðь, unьŋ jahatqan huqmaqьn ba-rьp qararqa quştь. «Ikəvləp barьr inek tə, qajtьp jetə al-mam tip qurqam» tine. Məzit Ojafuri ul vaqьtta Cexov da-valanqan kabinala urьnlaş-qajnь.

Məzit Ojafuri Cexov sana-toriahьnan qajtqas, min unьŋ baћьlьrqa əderləngən şiqьr-ðar jьjьntьqьn alьp barðьm. Ul, jьjьntьqqa nindəj şiqьr-ðar ineven horanь. Həm min jьjьntьqqa ingən şiqьrðarðь uqьp sьqtьm. Jьjьntьqqa in-derelgən şiqьrðar esenən ber bələkəj şiqьrðь Ojafuri alьp taşlarqa quştь. «Ul şiqьr xosusi xarakterðaraq, əhə-miətə að bulьr» tine. Həm unь tөsөrөp qaldьrðьq. Min «Qara jəððər»ðeŋ də maşin-kala baћьlqan ber danahьn alьp barqajnьm. Bьnь kyrgəs Ojafuni: «bьl xikəjəne tulь-landьrьrmьŋ tip ujlap jөrөj inem, sələmətlek ber að qo-masav jahanь» tine.

1933 jьl min Qьðьl Ar-miaqa alьnьvьm turahьnda Ojafurigə höjlənem. Ul «ki-ter könəndə beðgə kilməj kitmə» tine. 6-sь nojəbr kən-dө kisqn min Ojafuri menən iћanləşep sьqьrqa barðьm. Ul mineŋ Qьðьl Armia safь-na alьnьvьm өsөn şatlandь həm vatanqa tuqrь xeðmət itev turahьnda atalarsa kəŋəş birðe. «Heðdeŋ jəştəge, sə-ləmət keşegə Qьðьl Armia safьnda xeðmət itev ni tik-lem bəxet!» tine.

Min bьl osoraşьv həm bьl xuşlaşьv turahьnda eşelonda ujlap banðьm, albь siktərdə ujlap jөrөnөm. Ojafurigə xattar jaððьm. Həm ul hər ber xatьma jalqьnlь javaptarьn birep, il sigen doşman-darðan nьq haqlav turahьnda ruxlandьra ine. 1934 jьl unьŋ miŋə arnap jaðqan «Doş-mandarqa qapma-qarşь» isemle şiqьrь babьlqan ga-zeta həm unьŋ xatь kilde. Kyp ta tormaj taqь la ul je-bərgən kitap kilde. Unьŋ bьl şiqьrь tyşəktə jaðьlqan. Həm ul şiqьr şaqirðьŋ iŋ huŋqь şiqьrь bulqan.

Ber aððan min qajqьlь xəbər aldьm. Ul Məzit Oja-furiðeŋ yleme turahьnda ine.

Min tərən kiseres menən albь Manzuria sigendə unьŋ huŋqь xattarьn alьp uqьnьm, huŋqь osoraşьv minutьndaqь unьŋ hyddəren xaterlənem.

S. Kylibaj.

Motor zavodь FZO məktəbe nə prizьjv tamamlandь.
Hyrəttə: zavodtьn masterь (nnda) iptəş Ç. B. Şakirova janь qabul itelgən uqьvsьlar menən beseda alьp bara.

Ş. Urazbaxtin fotohь.

KOMSOMOLESTAR MƏKTƏPTƏRDEN HƏM UCILIŞCELƏRDEN ƏDERLEKTƏREN TIKŞERƏLƏR

Hənərselek ucilişceləre hәm FZO məktəptəre bulasaq rajondarđьn hәm qalalarđьn komsomol ojoşmadarь, berense uqьv jьlьna ədərlekte tikşerev eştərenə aktiv rəveştə naşlanьlar. Rajkomdar ergəhendə maxsus brigadalar tədəldə.

Komsomoldьn Stərletamaq qala komitetь ergəhendəge brigada unda ojoştoroлqan FZO məktəberdə kyp kenə jeteşheđlektərđe astь hәm ularđь bətərəvdə jarđam kyrhətte. Motor zavodь komsomolestarь tikşerev vaqtьnda kyp instrumentlьn jeteşməven astьlar. Ular jeteşməgen instrumentlarđь yđ kəstərə menən ədərlərgə buldьlar.

8-se mart ismendəge tegev fabrikahьnda hәm 16-sь partsjezd ismendəge artelđə FZO məktəbendə hәm ucilişcelərđə uqьvsьlar əsən ədərlənə torqan bel'jo, pastel' kərək-jaraqtarьn, tegev aqrьn bara ine. Fabrikanьn hәm artelden komsomolestarь bьl eşte yđ kontroldəre abtьna aldьlar. Xəđer zakazdar tiđerək ytələ eş sьjfatь jaqşьrđь.

VLKSM-đьn Өfə qala komitetь məktəpkə alьnqan uqьvsьlar arahьnda agitatsion-massovьj eşte alьp bara. Ətrafьndaqь instruksiahьn ojrəndelər.

Komsomol ojoşmahь jьjьlьşqa komsomol xuzalьqьnda bulqan jeteşheđlektərđe bətərəv hәm clenlьq vznosь bujьnsa bulqan burьstarđь jьjnav eşen tamamlav menən kilde. Komsomolestar jьjьlьşqa aktiv qatnaştьlar. Sьqьş jahavsьlar komitettan ucottan təşməjensə ojoşmdnan kitevse 11 komsomolestь tabьp, ularđь tid arala ucottan təşərəv sarahьn kyrevđe talәp ittelər.

R. Məxmyt.

Prizьjv tamamlandь

Başqortostanda hənərselek, timer jul ucilişcelərenə hәm FZO məktəptərenə kolxoz hәm qala jəştəren qabul itev tamamlandь. Өfələ, Stərletamaqta hәm Işembajda prizьjv ajrьvsa ojoşqan rəveştə ytte. Prizьjv komissialarь məktəptərgə qabul itev məs'ələhenə bik jetdi iqtibar ittelər hәm fizik jaqtan tađalarьn hәm uqьv otlicniktarьn qьna aldьlar.

Başqortostanda bətəhe 4 meq 50 keşe qabul itelde, şulardan 1 meq 300 keşe Sverdlovski əlkəhenə putjovka aldь.

QABUL ITELGƏN JƏŞTƏR—25-se NOJƏBRDƏ SVERDLOVSKI ƏLKƏHENƏ JEBƏRELƏLƏR

Sverdlovski əlkəhendəge FZO məktəbendə uqьrqa qabul itelgən qala hәm kolxoz jəştəre maxsus ike eşelon menən ođatьlasaqtar. Өfə stansiahьnda 14 vagondan torqan ber eşelon tulьhьnsa jьhazlandьrьlqan da inde. 25-se nojəbrđə bьl eşelon menən Əlşəj, Baqalь, Avьrqazь, Jərməkəj hәm başqa rajondarđan kilgən 800 keşe kitəsək. Өfə stansiahьnьn vokzalь bajraqtar hәm lozungtar menən bidələsək.

Ikkinse eşelon Janavьl stansiahьnda formirovat' itelə hәm ul 29-sь nojəbrđə ođatьlasaq. Bьl eşelon menən respublikanьn 12 rajonьnan jьjьlqan 500 prizьjvnik kitəsək.

Jəştər Nizne-Tagel (700 keşe), Verxne Salde (250 keşe) hәm Revda (350 keşe) FZO məktəptərendə slesar'-mьj, tokar'mьj hәm başqa spetsial'nostarqa öjrənəsəktər. Ularđь vractar hәm kul'trabotniktar ođata barasaq.

ARTEL' FZO MƏKTƏPTƏRENDƏ HƏM HƏNƏRSELEK UCILIŞCELƏRENDƏ UQЬVSЬLAR ӨSӨN KEJEMDƏR TEGƏ

Dəvlәkən. «Krasnьj kustar» artele FZO məktəptərenə hәm hənərselek ucilişcelərenə alьnqan jəştərđən 55 keşegə kejemdər tegə. Bildələngən formala salvardan hәm gimnastjorkalar tegelde lə inde. Xəđer şineldər tegev başlandь.

OBORONA ZNACOKTARЬ ALDЬLAR

Aqbulat tulь bulmaqan urta məktəbe (Tətəşle rajonь) uqьvsьlarь arahьnda oborona znacoktarьna normalar tapşьrьv kiq jəjelderelde. Oşo kəndərdə genə 13 uqьvsь BGTO znacoktarьna norma tapşьrьp, znacoktar aldьlar. Məktəp ergəhendə PVXO hәm GSO gruppalarь eşləj. **R. T.**

Jьjьlьştь komsomol xuzalьqьn jaqşьrtьv menən qarşьlanьlar

19-sь nojəbrđə Өfə kooperativ texnikumь komsomolestarь yđđərenen dəjəm jьjьlьştarьnda VLKSM Yđək Komitetьnьn «VLKSM clendarьnьn hәm kandidattarьnьn ucotь» turahьndaqь instruksiahьn öjrəndelər.

Komsomol ojoşmahь jьjьlьşqa komsomol xuzalьqьnda bulqan jeteşheđlektərđe bətərəv hәm clenlьq vznosь bujьnsa bulqan burьstarđь jьjnav eşen tamamlav menən kilde. Komsomolestar jьjьlьşqa aktiv qatnaştьlar. Sьqьş jahavsьlar komitettan ucottan təşməjensə ojoşmdnan kitevse 11 komsomolestь tabьp, ularđь tid arala ucottan təşərəv sarahьn kyrevđe talәp ittelər.

R. Məxmyt.

KOLXOZ FERMALARЬ QЬŞQA ƏDER

Voskresen rajonь Kalinin ismendəge kolxoz yđenen fermalarьn qьşqьlьqqa jaqşь ədərlәne.

Kolxozdьn tədəv brigadahь harьqsьlьq hәm hətsələktovan fermalarь torlaqtarьn remontlavđь unьşlь tamamlanь. At hәm susqalar əsən janь torlaqtar tədəldə. Qьşqa jeterlek mal adьqь ədərlənde.

S. M.

TEATRAL'-DRAMATURGIA YĐEŞMƏKƏRLEK TYNƏRƏKTƏRE SMOTRЬ

1940 jьldьn 15-se dekabrenən 1941 jьldьn 30-sь qinvarьna tiklem teatral'-dramaturgia yđeşmәkərlek tyqərəktərenə smotr udqarьla.

Smotrđa 900-gə jaqьn teatral-dramaturgiia yđeşmәkərlek tyqərəktəre tərlə pjesalar menən sьqьş jahajasaqtar. Smotrqa Arxangel' rajon tyqərəge hәm 20 jьl bujьnsa jəşəp kilgən Oktəbr revolytsiahь ismendəge zəton tyqərəge hər qajnьhь Şillerđьn «Məker hәm məxəbət», Mişka rajon tyqərəge «Tanə» hәm «Qaьndar turahьnda povest»— Өfə avьl xuzalьqь institutь tyqərəge Gogol'den «Өjlənev» hәm Ul'janovskiđen «Krepostnojdar» tigən əbərđəren ədərlajdər.

Loterea bujьnsa otoştar

Xedmətsəndər huqqь 3 kən esendə Өfə qalahьnьn yđək haqlьq kassahьna 14-se Bətəsojuz lotereje bujьnsa 252 otoş sьqьvь turahьnda mərəzəqət ətkəndər. Bьl otoştarqa bətəhe 13 meq 750 hum aqsa tylangan.

HƏR BER KOMSOMOLES—FIZKUL'TURNIK

Oşo kəndərđə Өfələ fizkul'tura rabotniktarьnьn əlkə kəqəşməhe bulьp ytte. Kəqəşmə jəjge sport sezonьna jomqaq jahanь hәm kədgəqьşqь sport sezonьnьn praktik saralarьn bildələne.

Bed tybəndə əlkə kəqəşməhendə qatnaşьvsьlarđьn Başqortostandьn bətə fizkul'tura rabotniktarьna jađoqan xatьn ioqlan itəbed.

FIZKUL'TURA RABOTNIKTARЬNЬN ƏLKƏ KƏQƏŞMƏHENDƏ QATNAŞЬVSЬLARĐЬN BAŞQORTOSTANDЬN BƏTƏ FIZKUL'TURA RABOTNIKTARЬNA JADOQAN XATЬ

Məskəv qalahь sport masterđarьnьn Sovettar Sojuzьnьn bətə fizkul'tura rabotniktarьna qarata mərəzəqəten tikşerep, bed, fizkul'tura rabotniktarьnьn əlkə kəqəşməhendə hәm 1940 jьldьn Bətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgədməhendə qatnaşьvsьlar Məskəv sport masterđarьnьn saqьrьvьn qajnar qotlajbьd hәm ular əlgəhenə quşьlьvđь yđebeđđen burьsьbьd tip ibəpləjbed. Kolxoz, sovxoz, MTS-tan hәm proizvodstvo fizkul'tura kollektivtarь hәm komitettarьnda obşcestvennьj instruktorđar bulьp eşləv, fizkul'tura kollektivtarьnьn sport seksialarь menən jetəkselek itev, fizkul'tura kadrdarьn ədərləvđə praktik jarđam kyrhətev — hər ber fizkul'tura rabotnigьnьn pocotlь burьsь.

Bed, doprizьjvniktar arahьnda sistemalik rəveştə eşlərgə, ularđan GTO znackistarь ədərlərgə, 1922—23 jьlđa tьvqan bətə prizьjvniktarđьn đa Qьđьl Armiaqa prizьjv kənənə tiklem GTO znacoktarьna normalar tapşьrьvđь, qala hәm avьldarđьn fizkul'tura aktivtarь, komsomol ojoşmalarьnьn jetəkselegendə hәm ularđьn aktiv qatnaşlьqьnda fizkul'tura eşen GTO-nьn janь kompleksь nigeđerđə tamьrьnan qajtanan qorovđarьna bşanabьd.

Əjdəged, iptəştər, fizkul'turniktar hәm GTO znackistarьnьn hanьn anttьrьv, 1941 jьlqь Bətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgədməhendə qatnaşьv xoquqьna ireşev əsən kərəşte kiq jəjelderəjek!

Başqortostan fizkul'tura rabotniktarьnьn əlkə kəqəşməhe quşьvь bujьnsa: **Qaracurin F., Xuziev X., Nesterov V., Vasbejev Ş., Borisov D., Nerok I., Valiev T.**

Sport—komsomolestarđьn kəndəlek eşe bulьrqa tejeş

21-se nojəbrđə VLKSM-đьn Ždanov rajon komitetьnьn (Өfə) nəvbəttəge plenumь bulьp, unda «komsomol aktivьnьn fizik əđerlege» turahьndaqь VLKSM Yđək Komitetь qararьnьn ytəleşe tikşereldə.

Rajondaqь 3 meq 125 komsomolestьn bəgəngə kəndə ni barь 300 genə fizkul'tura menən şəqəllənə. Aqas jarьv zavodь, 8-se mart ismendəge tegev fabrikahь, Akadem teatr, «Trud» artele hәm başqa tərvge ojoşma sekretarđarь fizkul'tura eşen qajtanan qorov bujьnsa jьjьlьştar udqarьv menən genə siklәngandar.

Rajkomdьn xərbi-fizkul'tura komissiahь fizkul'tura eşe menən jomşaq jetəkselek itə, ə unьn predsedatele iptəş Rəbeiv xatta plenum ultьrьşьna kilevđe lə kərək hanam'aj.

Sьqьş jahavsь plenum clendarь hәm komitet sekretardarь rajondaqь bətə komsomol ojoşmalarьn da, Tulski zavodь komsomolestarьnьn initsiativahьn jaqlap, fizkul'tura eşen qajtanan qorov bujьnsa đur qьna əlgəşevđəlgə ireşevşe «Kul'tvьjttexprom» artele (sekretarь — iptəş Şingurov), avьl xuzalьqь institutь (sekretarь — iptəş Umansov) komsomol ojoşmalarьnan əlgə alьrqa, VLKSM Yđək Komitetьnьn komsomolestarđьn fizik əđerlege turahьndaqь qararьn tajpьlьşьbd ytərgə saqьrđьlar.

Plenum rajon komitetьnьn xərbi fizkul'tura komissiahьnan yđ eşen tid arala jaqşьrtьvđь, obşcestvennik instruktorđar buldьrьvđь, hər ber komsomolestan fizkul'tura eşe menən sistematik rəveştə şəqəllənevđe talap itte. **R. Məxmyt.**

Vaqьtlь redaktor:
X. BƏŞIROV.
Врид. редактора:
Х. БАШИРОВ.

П 3493. Редакция адресы: Өfө калаһы, Володарский урамы, 2. Телефон №87—15 „Окт. натиск" типографияһы.

1940 йыл
27 ноябрь
шаршамбы
№ 125 (1488)
Айрым һаны
10 тин

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

„Ленинсе“—Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

MƏSKƏV

VKP(b) Үҙәк Komitetы—iptəş STALINQA SSSR Sovnarkomы—iptəş MOLOTOVQA

Başqortostandың partia, sovet һәм obşcestvennый ojoşmalarының, predpriatie staxanovsыlarы, intelligensia һәм тыуғандаş respublikalarҙың delegattarы qatnaşыqsыndaqы tantanalы ultырғыş, başqort sovet аҙәбиәтенең klassigы Məzit Ğafuriҙең тыуыуына 60 йыл тулыу көнөндә, Iosif Vissarionovic STALIN, һәм Vəceslav Mixajlovic MOLOTOV, Heҙgə bol'şevistik qajnar sələm jebərə.

Tərən aqыllы Leninse-Stalinsы milli politika nigeҙendə, һәм xalыqтың javыz doşmandarы—trotskisь-buxarinsь һәм burzuazmillətse vыjrodoktarqa qarşь ajavһыҙ kөrəş nigeҙendə, tergeҙelgən başqort xalqь qajәt ҙur uңьştarqa өlgəşte. Sovet vlasь jəşəv dəverendə, Heҙҙең jetəkselegegeҙ aғtьnda Başqortostan xeҙmətsəndəre berense klaslь zavodtarҙь, gyzəl sovxozdarҙь, mul tormoşlo kolxozdarҙь, formaһь jaqьnan milli, jөkmətkehe jaqьnan sotsialistik bulqan səskə atьvsь kul'turanь, iskusstvonь, аҙәбиәtte barlьqqa kilterҙelər.

Beҙҙең sovet ьsьn barlьqьnda һər ber xalьq yҙenең iң jaqşь uldarьnың izadь menən, SSSR xalьqtarьnың bөjөk semjaһьnың tiң xoquqlь clenь sьjfatьnda, sotsialistik kul'tura xazinaһьna yҙenең өlөşөn inderə.

Qazaqstandың bөjөk aqьnь Dzambul Sovettar Sojuzьnың bөjөk aqьnь bulьp əverelde, ərmən xalqьnың gyzəl izadь „David Sasunski“, gruzin xalqьnың şaqirь Şota Rustaveliҙen geneal' poemaһь—„Julbarьҽ tirehe kejgən batьr“, qalmьq xalьqьnың telҙe jərəj torqan gyzəl pamətnige „Dzangr“, Sələjman Stal'skiҙең, Şevcenkonьn, Tuqtaqoldьn, K. Ivanovtьn, Şərif Kamaldың һәm başqalarҙың bik jaqşь әҽərҙəre tыuqan ileвeҙҙең bөtə xalьqtarьnың bajlьqь bulьp əvereldelər.

Başqortostan xalьq şaqirь Məzit Ğafuriҙең iң jaqşь әҽərҙəre lə şulaj uq Sovettar Sojuzь xalьqtarь kul'turaһьnың altьn fondьna inələr.

Kapitalizm tapap һәm bьvьp kilgən xalьq talanttarь beҙҙең stalinsь epoxanың şatlьqlь kөndərenең bөjөkləgөn tulь tavьş menən jьrlarqa һәm yҙҙərenең jьrҙarьnda bəxetle, irekle tormoş өsөn bөjөk kommunistar partiaһьna, beҙҙең atabьҙ һәm tərən aqьllь uciteleвeҙ iptəş STALIN, Heҙgə, bөtə donja һәm bөtə keşelek tarixьnda berense Sovet Gosudarstvohьnың glavaһь iptəş MOLOTOV, Heҙgə tərən rəxmәttəren belderergə mөmkinlek aldьlar.

Beҙ sovet tыuqan ileвeҙҙең bəxte өsөn, formaһь jaqьnan milli, jөkmətkehe jaqьnan sotsialistik başqort kul'turaһьnың artaban yҽeve һәm səskə atьvь өsөn his tuqtavһьҙ kөrəşəsəkveҙ, tip Heҙҙe ьşandьravьҙ.

Jəşəhen jeңevse bөjөk Lenin—Stalin partiaһь!

Jəşəhen sikheҙ ҙur Sovettar Sojuzь xalьqtarьnың qaqşamaҽ tыuqanlьq Sojuzь!

Jəşəhen Sovet Xөkymətenең glavaһь iptəş MOLOTOV!

Jəşəhen bөtə xalьqtarҙың julbaşsьһь beҙҙең tərən aqьllь, bөjөk STALIN!

Tantanalь ultырғыş Prezidiumь.

Başqort xalьq şaqirь M. Ğafuriҙen tыuьvьna 60 jыl tulьvqa arnalqan jubilejgə tыuqandaş respublikalarҙan qunaqtar kildelər.

Hyrəttə: berense rəttə huldan **S. B. Zlobin, A. I. Romm** (Məskəv), **P. M. Vilips** (Latvia), juqarь rəttə, huldan **V. N. Şcepitov** (Məskəv), **M. Ğəli** (Tatarstan), **B. M. Kirejev** (Məskəv) iptəştər.

Ş. Urazbaxtin fotoһь.

BAŞQORT XALЬQ ŞAQIRЬ M. ĞAFURIҼEN TЫUЬVЬNA 60 JЫL TULЬVQA ARNALQAN TANTANALЬ ULTЫRҺŞ

Kul'tura dvoresь zalь bajramsa tantanalь rəveştə bilҙəlgən. Səxnə kyҙ saqьldьrqьs jəşel һәm qьҙьl xətfə menən sornalqan. Unda juqarьqta, al bajraqtar urtaһьnda, başqort xalqьnың bөjөk şaqirь Məzit Ğafuriҙең ҙur portretь һәm səxnənең ike jaqьna Lenin, Stalin bjustarь qujьlqan.

Başqortostan ASSR Verxovnый Sovetь Prezidiumьnың predsedatele iptəş Ibrahimov tantanalь tьnləqta ultырғыtь asa.

—Bөgөn başqort xalqь,—ti iptəş Ibrahimov, — yҙenең iң jaqşь ulь, jalqьnlы tribun, xeҙmətsən xalьq bəxte өsөn kөrəşkən şaqir Məzit Ğafuriҙең tыuьvьna 60 jыl tulьv kөnөn bilҙələj. Bөjөk şaqir M. Ğafuriҙең məngelek izadь donjala iң aldьnqь sotsialistik kul'tura bajlьqьna başqort xalqьnың iң berense ҙur һәm gyzəl vkladь bulasaq.

Iptəş Ibrahimov, dəverebeҙҙең genie—bөjөk Stalin ismen әjtev menən, zalda oҙaqqa huҙьlqan davьllь alqьştar jaңьraj.

Prezidium sostavы turahьnda təqdim inderev өsөn iptəş Qəripov hyҙ ala. Prezidiumqa 63 keşe: VKP(b) Өlkə Komitetы bjurohь, Başqortostan xөkymәte clendarь, Verxovnый Sovettarҙың deputattarь, jaҙьvsьlar, şaqirҙar, tыuqandaş respublikalarҙan Latvia SSR-ьnың vəkile P. Vilips, Yzbəkstandan — X. Pulat, Tөrkmənstandan— Ata Niazov, Udmurt ASSR-ьnan—Mixail Voronsov, Tatarstandan — M. Ğəliev iptəştər, SSSR Sovet jaҙьvsьlarь Sojuzь vəkildəre — A. Romm, S. Zlobin, Kirejev, Şcepitov iptəştər, xalьq jьrsьһь—ordenlь Fərrəx, şaqirҙың ulь Ənvər Ğafuri, şaqirҙың tыuqanь Əbdelmənov Əxsən һәm başqalar һajlandьlar. Jəş sovet Latviaһь vəkile iptəş P. Vilips səxnəgə sьqqas taqь la davьllь alqьştar jaңьraj. «Latvia xalqьna səlәm!», «ura!» tavьştarь zaldь jaңьrata.

Başqort jaҙьvsьһь—ordenlь Bajazit Bikbaj təqdime bujonsa pocotlь prezidiumqa oҙaq huҙьlqan davьllь alqьştar arabында iptəş I. V. Stalin, V. M. Molotov, K. Je. Voroşilov, L. M. Kaganovic, M. I. Kalinin, A. A. Andrejev, A. I. Mikojan, A. A. Ždanov, N. S. Xruşcev, L. P. Beria, N. M. Şvernik, G. M. Malenkov, G. M. Dimitrov, E. Tel'man, Matias Rokaşi, Xoze Dias iptəştər hajlanalar. Bөtөһe lə berҙəm dərt menən ajaqqa babalar, kөslө «ura!», Jəşəhen bөjөk Stalin!» tigən tavьştar jaңьraj.

Predsedatellek itevse iptəş Ibrahimov M. Ğafuriҙең tormoşo һәm izadь turahьnda doklad jahav өsөn VKP(b) Өlkə Komitetь sekretarь iptəş Quzьjevqa hyҙ birə. Başqort xalqьnың bөjөk şaqirь, jalqьnlь revolytsioner—şaqir turahьndaqь doklad ajrьvsa ҙur iqtibar menən tьnlana.

Ultырғыşta qatnaşьvsьlar tarafьnan ҙur jьlьlьq menən qarşьlanqan iptəş Vilips sөqьş jahaj. Ul jьjьlьşta qatnaşьvsьlarҙь Latvia SSR-ь xalьqtarь ismenən qotlaj һәm xaqlьq өsөn, xalьqtar dublьqь өsөn, ularҙың bəxte һәm azatlьqь өsөn kөrəşkən keşe turahьnda һejləj.

Jubilej ultырғыşında qatnaşьvsьlar xalьqtarҙың bөjөk julbaşsьһь iptəş Stalinqa һәm Sovet Xөkymətenең glavaһь iptəş Molotovqa, şulaj uq SSSR Sovet jaҙьvsьlarь Sojuzь pravleniehenə qotlav telegrammalarь jebərҙelər.

Tantanalь ultырғыştan hun Məzit Ğafuri өbөrҙərenən torqan ҙur konsert buldь.

ILGƏ KYBERƏK NEFT' BIREV ӨSӨN!

Stalinsьl bişjьllьqtar esendə ileвeҙҙең xalьq xuzalьqь tanьmaьlьq bulьp yҙgərҙe. Ibke zavodtar jaңьnan rekonstruktirovat' iteldelər, aldьnqь jaңь texnika menən huqarьlqan meңərləgən zavodtar halьndьlar. Kolxoz, sovxoz baьvdarьnda un meңlөgən traktor һәm kombajndar eşlәjҙər. Jəşen tiҙlegendə osa torqan samoljottar, ber nindəj qarşьlьqtь belməj torqan tanktar, avtomaşinalar tьvdьrьldь. Xalьq xuzalьqь yҽev menən bergə, ilden metalqa, ser'joqa һәm jaqьv materialdarьna bulqan talaptarь la kөndən-kөn yҽə bara.

Azerbajzan promьjslohьnьң aldьnqь neftselөre—ordenonosestarь, beҙҙең ileвeҙҙең oborona һәm xuzalьq qevəten nьqьtьvqa kərək bulqan—neft' өsөn kөrəştə gyzəl initsiativa kyrhəttelər. Ular neftselərҙең Bөtəsojuz jarьşьn başlav turahьnda, sojuzdьң bөtə neftselərenə mөrəzəqət ittelər.

Başqortostandың promьjslolarьnda һәm neft' qьvьv zavodtarьnda Bөtəsojuz jarьşь turahьndaqь xəbər ҙur proizvodstvo kytəreleşe menən qarşьlandь. Neftselər kөnsьqьşta jaңь neft' bazahы—«Ikense Baku»ҙь tөҙөvҙe, neft' sьqarьvdь arttьrьv өsөn bol'şevistik kөrəş ojoştorҙolar. Bөtəsojuz jarьşьna qušlqandan hun promьjslolarҙa eş hideler lek jaqşьrdь. Məbələn, Tujmazь promьjslolarьnың eksploatatsionniktarь oktəbr planьn artьrьp ytənelər. Işembaj promьjslolarь la yҙ eştəren şaqtaj jaqşьrttьlar. Staxanovsьl eş өlgөlөre kyrhətevse komsomolestarҙь neft' qьvьv zavodьnda, burovojҙarҙa, sextarҙa, remont brigadalarьnda la osoratьrqa bula.

Ləkin bьlar qьna əle beҙҙe qənəqətlənderməj. Beҙ ajrьm keşelərҙen genə tygel, ə bөtə komsomolestarҙың da һәm bөtə eşselərҙen ҙə eş normalarьn arttьrьp ytəvdərenə ireşergə tejeşbeҙ. Komsomolestar sotsialistik jarьştь başlap jebərevselər, ojoştorovsьlar bulьrqa tejeştər. Bьna bьl өlgөnө bөtə komsomol ojoşmalarь һәm bөtə komsomolestar ҙa kyrhətməjҙər əle. Işembaj, Tujmazь һәm Өfө Kreking-zavodьnda sotsialistik jarьştan bөtənləj sittь torovsь komsomol ojoşmalarь la bar. VLKSM-dьn Tujmazь rajon komitetь neft' promьjslohьnda eştең nisek barьvьn hunqь kөndərҙə bөtənləj tikşergəne juq. VLKSM rajon komitetь sekretarь iptəş Səjfullin xatta promьjslo komsomolestarь arabында kypme staxanovsь barlьqьn da belməj. VLKSM-dьn Işembaj qala komitetь la komsomolestar һәm jəştər arabында jarьştь, jəjelderevdə komsomoldьң təvge ojoşmalarьna praktik jarҙam kyrhətməj, jarьşta aldan barьvsьlarҙьn eş təzribələren alьşьvdь ojoştormaj.

VKP(b)-nың Başqortostan Өlkə Komitetьnың oşo kөndərdə bulьp ytkən өsönsө plenumы Başqortostan ASSR neft' promьjşlennost' eşenen toroşo һәm unың kilәsəktəge perspektivalarь turahьndaqь mөs'ələne tikşerep, Başqortostan neft' promьjşlennosьnың eşendəge bik kyp jeteşheҙlektərҙe astь һәm ul jeteşheҙlektərҙe aşьqьs bөterөv bujьnsa konkret saralar bilҙələne. VLKSM-dьn qala, rajon komitettarы һәm komsomoldьң təvge ojoşmalarь plenumdьn bьl qararьn ytəvdə partia һәm xuzalьq ojoşmalarьna jaqьndan torop jaҙam kyrhətergə, bьl eşkə bөtə komsomolestarҙь һәm jəştərҙe mobilizovat' itergə tejeştər.

Sotsialistik jarьş kөndənkөn kiң tөb ala bara. Neftselər jarьşьnың aldьnqь safьnda bulьv, neft', benzin sьqarьvdь arttьrьv bujьnsa proizvodstvo planьn ytəv өsөn kөrəşev—һər ber komsomolestьң, һər ber komsomolkanьn namьslь burьsь hanala.

★ ★ ★ FRIDRIX ENGEL'S ★ ★ ★

Eşselər sьjnfь azatlьq kөrəşenең bөjөk julbaşsьhь, Markstьң tuqrь dubь hөm soratnigь—Fridrix Engel'sten ьsьvьna 1940 jьldьң 28-se nojөbrendө 120 jьl tula. Proletariattьң bөjөk julbaşsьlarь Marks, Engel's hөm Leninden jadmьştarь kevek, jadmьştarь bөxetle bulqan keşelөr keşelek donjahьnda bulqanь juq. Ularđьң idealarь milliondarđьң qevөtle xөrөkөtendө kөvđөlөndelөr, ularđьң teoriahь tarixta iң qevөtle politik partiahьnьң—bol'şeviktar partiahьnьң nigeđe buldь, bьl teoria kommunizm teđөvse kyp millionlь sovet xalьqtarьnьң tormoşonda kөvđөlөnde. Ularđьң isemdөre, Marks—Engel's—Lenin eşen maqtavlь rөveştө davam itterevse bөjөk Stalin isme kevekjyk, tarixqa mөngegө inde. Ular mөnge onotolmajasaqtar.

Fridrix Engel's 1820 jьldьң 28-se nojөbrendө Barmen qalahьnda (Germania) tekstil' fabrikantь semjahьnda tьvqan. Engel'sten atahь unьң ruxan ybeşenө qomasavlarqa, unь kommerceski «karjerqa» dusar itergө mataştь. Lөkin Engel's tormoştoң ikense julь bujьnsa, obşcestvennьj deatel' hөm qarlim, xalьq eşe өsөn kөreşevse julь bujьnsa kitergө bntьldь.

Fridrix gimnaziala uqьqan saqьnda yđ jөştөştөre arahьnda yđenең bik talantlь hөm interestarьnьң tөrlө jaqlь, xarakterьnьң tere, bөtmөbtөkөnmөb şat bulьvь menөn ajrьlьp torđo. 19 jөşlek jeget saqьnda ul dinde qarqa hөm mөngegө taşlanь. Ul yđenең belemen arttьrьv өbtөndө nьq eşlөne, filosofianь, sit il teldөren, xudozestvolь өđөbiөttө өjrөnde.

1841 jьlda Engel's Berlingө kilө, uqa unda xөrbi povennostь ytkөrergө kөrөk bula. Buş bulqan bө'ө sөqөttөren ul universitettaqь leksialarđь tьnlavqa hөm yđ aldьna belem alьvqa arnaj. Engel's jөş gegel'janstar tyqөrөgenө — alaqlь german filosofь Gegel artьnan barьvsь iң aldьnqь keşelөr tyqөrөgenө inө. Gegelden uceniehen reaksion filosof Şellingtьң hөzymenөn jaqlap, Engel's Gegel' uceniehenең dialektik metodьnьң revolytsion jaqьn hiđep ala hөm, bьl metod menөn faiđalanьp, reaksion filosofianь tөnqit itevđe jөjelderө, Gegel' dialektikahьnan ateistik hөm revolytsion hьqьmtalar sьqara.

1842 jьldьң ađaqьnda Engel's Angliaqa kitө hөm undө ike jьl samahь tora. Ul saqta promьjşlennost' jaqьnan bik alqa kitkөn aldьnqь il bulqan Angliala jөşөv Engel'sqa kyp nөmө birө. Engel's ekonomik tormoşto өjrөneve arqahьnda «politik ekonomianь tөnqitlөv ocerktarь»n hөm «Anglialь eşselөr sьjnfьnьң xөle» (1845 jьl) tigөn ataqlь kitabьn jađa, bьl kitaptь Lenin «bөtө donja sotsialistik өđөbiөttөge iң jaqşь өbөrđөrđen berehe» tip atan. Engel's bьl kitapta eşselөr sьjnfьnьң ajavhьd eksploatirovat' itelevenең asьq kartinahьn birev genө tygel, proletariattьң bөlgөnlөkkө tөşөvөn tasvir itev genө tygel, ө proletariat tap bьna eksploatatsianь bөtөrө hөm bөtө obşcestvonь itteleviđөn qotqara torqan berđөn-ber sьjnfь tip tө isbat itte.

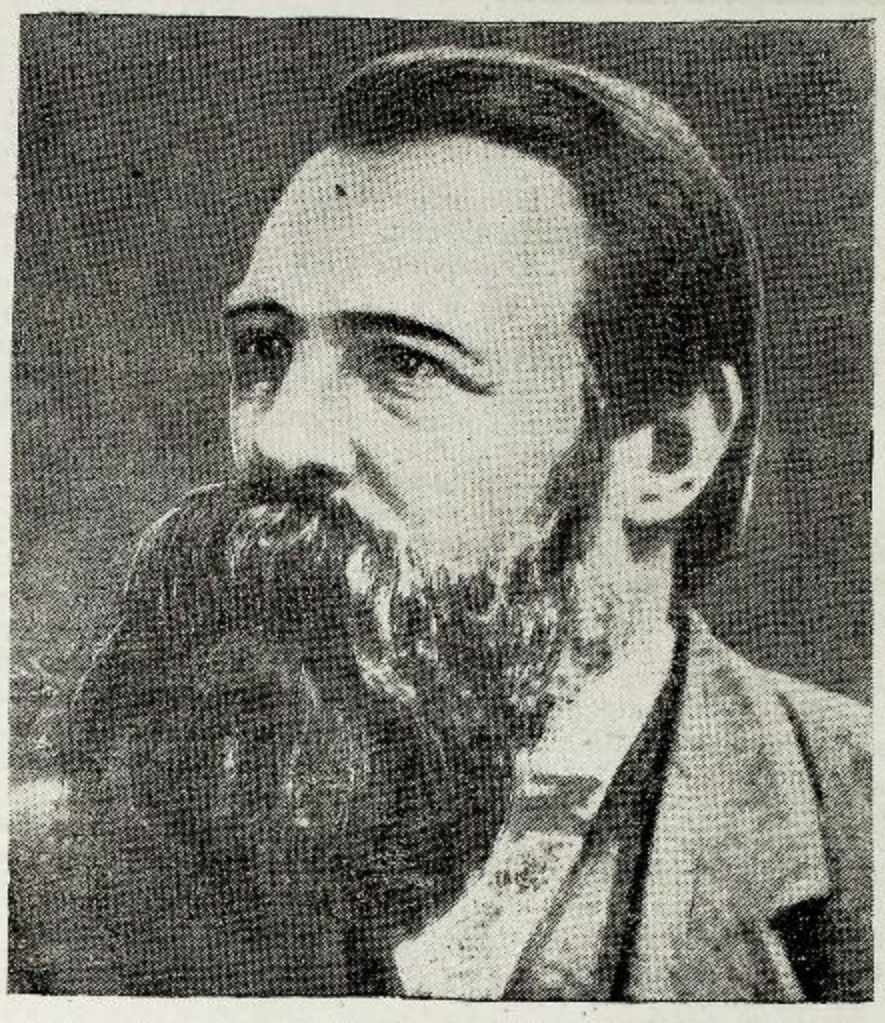
«Kyp bulmaqan hyđđөr menөn,—bi Lenin,—eşselөr sьjnfь aldьnda Marks hөm Engel'sten zaslugalarьn bьlaj tip өjtergө mөmkin: ular eşselөr sьjnfьn yđ-yđđөren tanьvqa, yđ-yđđөren anlavqa өjrөttelөr, hөm xialdar urnьna fөnde urьnlaştьrđьlar».

1844 jьlda Engel's Parizda Marks menөn osoraşa. Ularđьң qaraştarь ber tөblө ikөnlege belenө. Bьl ike bөjөk kөreşsenең hөm qalimdeң bөtө qemөr bujь nьqlь dublьqь, kөreştө iң avьr hьnavđarđь hөm qьjьnlьqtarđь jeңevgө jarđam itkөn dublьqь tьva.

Ikehe berlektө jađqan «Izgө semja» hөm «Nemes idealogiahь» (1844 — 1845 jьldar) tigөn kitaptarьnda Marks hөm Engel's hөr tөrlө idealistik aqьmdarqa udar birөlөr, Fөjerbaxtьң eđmө-eđ bulmaqan materializmьna tөnqit jahajđar hөm donjaqa jaңьsa qaraştьң—fөnni sotsializm teoriahьnьң nigeđđөren formulirovat' itөlөr. Bьl teorianь barlьqqa kiitterep, Marks hөm Engel's sotsializmdь eşselөr xөrөkөte menөn quşьv, jөqni eşselөr sьjnfьna kapitalistik idevđөn ьsьn qotollov julьn kyrhөtev burьsьn yđ aldarьna qujөlar.

1847 jьlda nigeđlөngөn «Kommunistar Sojuzь», Marks hөm Engel's tarafьnan өđerlөngөn proletariat partiahьnьң başlanqьsь buldь. Engel's bьl Sojuz өsөn programmanь («Kommunizm pnnsiptөnen») jađđь, bьl programma «Kommunistik partia manifesь»nьң nigeđe buldь. Marksizmdьң tөp ideahь—sьjnfьftardь bөtөrөvđөn hөm kommunizm teđөvđөn berđөn-ber sredstvohь bulqan proletariat diktaturahь ideahь bөtө donjaqa iqlan itelde. «Đur bulmaqan bьl kitap,—tip jađđь Lenin,—totoş tomdarqa toroşlo: sivilizovannьj donjanьң ojoşqan hөm kөreşevse bөtө proletariatь oşo vaqьtqa tiklem unьң ruxь menөn jaşөj hөm xөrөkөt itө».

«Manifest» donjaqa sьqьp өlgөrөv menөn yk, Fransiala, ө urlan huң Germaniala 1848 jьlqь burzuaz revolytsia başlana. Ul yđenең ytker jaqь menөn monarxiaqa qarşь, pomeşcikitar vlasьna qarşь jynөlderelө. Absolytizmqa hөm dvorөnstvoqa qarşь iң qьjьv kөreşte jaqlap, burzuaz-demokratik revolytsianьң iqьrqa jeңeve өsөn kөreşөp, Marks hөm Engel's şul uq vaqьtta yđđөrenең burьsь itep proletariattь yđenең tөp sьjnfi talaptarь өsөn kөreşev, xeđmөtsөndөrđen bytөn qatlamdarьnan eşselөr jaqьna sojuzniktar bьlqtьrьv, ađaq kilep proletariat politik vlastь javlap albvqa өlgөşhen өsөn, revolytsianь haman arьraq, alqa xөrөkөt itterev burьsьn qujđьlar.

1848 jьlqь revolytsia jeңelevgө osoranь. Marks menөn bergө Engel's proletariat bojestarьnьң taralqan kөstөren bergө jьjnajđar, ularđь doşman utь abtьnan alьp sь. qalar, jaңь huqьştar өsөn ularđь ojoşqan röveştө sigenev hөm köstөr tuplav iskusstvohьna өjrөtөlөr.

Marksqa «Kapital»dь babtьrьvqa өđerlөv bujьnsa bik đur fөnni eşte tamamlavqa jarđam itev өsөn, Engel's Marksqa hөm unьң semjahьna material jaqtan jarđam itev burьsьn yđ өbtөnө ala hөm vaqьtlь röveştө kommerceski predpriatielө xeđmөt itevgө qajta.

1867 jьlda «Kapital»dь jađьv eşe tamamlanqas, Marks Engel'sqa: «Bьnьң mөmkinlekkө өjlөngөne өsөn, min barь tik **hinө** gonө burьslьmьn! Hinең yđ-yđeңde minең өsөn qorban iteveңdөn başqa, min өs tom өsөn bulqan bьl barlьq avьr eşte his ber vaqьtta la eşlaj almaqan bulьr inem. Đur röxmөttөr menөn, min hine qosaqlaim!.. Minең qimmөtle tuqь dubtьm, sөlөm!», tip jađđь.

60 jьldarđa eşselөr xөrөkөtenең jaңь kytөreleşe başlandь. «Manifesta» alqa qujьlqan bөjөk xalьq-ara solidarlьq ideahь aldьnqь eşselөrđeң aңьna haman kyberөk ytep inө bardь. Marks hөm Engel's bьl xөrөkөtkө jdtөkselek' ittelөr hөm Eşselөrđeң Xalьq-ara tovarcestvohьn—Berense Internatsionaldь tөđөnөlөr. Marks hөm Engel's proletariatqa qarşь bulqan aqьmdarqa qarşь bik qatь kөreş . jөjelderđelөr hөm ularđь idea jaqtan tar-mar itevgө өlgөştelөr. Internatsional saftarьnda marksizm idealarь tantana itte. Marks hөm Engel's jetөkseleqge abtьnda, Internatsional ser'joz köskө өverelde, unьң turahьnda bөtө ildөrđeң burzuaziahь qurqьv hөm qaltьrav menөn höjlөne.

1871 jьldьң martьnda iqlan itelgөn Pariz Kommunahь Internatsionaldьң balahь, qorurlьqь buldь.

Bьl tarixta berense proletar revolytsia ine. Marks menөn bergө Engel's, Kommunaqa jarđam itev өsөn, unь iң dөrөb julqa jynөlderev өsөn, uqa bulьşlьq itevgө başqa ildөrđeң proletariatьn kytөrev өsөn, bөtө köstөren haldьlar.

1883 jьldьң 14-se martьnda xalьq-ara sotsialistik xөrөkөt avьr juqaltьvqa osoranь: Karl Marks ylde.

Markstьң iң jaqьn duь hөm tuqrь soratnigь bulqan Engel'sqa bik đur tarixi javaplьlьq teştө.

«Marks ylgөndөn huң Engel's ber, yđe Jevropa sotsialistarьnьң kөnөşsehe hөm jetөksehe bulьp qalьvđa davam itte» (Lenin).

Marks yđe ibөn saqьnda «Kapital»dьң ikense hөm өsөnsө tomdarьn «Өbtөlmө qimmөt teoriahь»nьң, ujlanqan hөm başlanqan başqa kyp kenө xeđmөttөrenең qul jađmalarьn babtьrьrqa өlgөrө almanь. Bьl xeđmөttөrđeң proletar xөrөkөt өsөn nindөj өhөmiөtkө ejө bulqanlьqьn belep, Engel's ularđь babtьrьvqa өđerlövđe yđ өbtөnө aldь. Undarsa jьldar bujьnsa, yđe tarafьnan başlanqan bөtө xeđmөttөren sitkө qujьp, arьvьna ham kyddөrenең qazaplь avьrtьvьna qaramabtan, Engel's bьl burьstь bojomqa aşьrьv өbtөndө eşlөne. «Kapital»dьң II hөm III tomdarьn babtьrьp, Engel's «Yđenең genial' duьna bik bөjөk pamөtnik qorđo, bьl ibtөlektө ixtiarhьđ röveştө yđenең ismen dө mөnge jujьlmablьq hьđьqtar menөn jaddь. Ьsьndan da, «Kapital»dьң bьl ike tomь — ike keşenaң: Markstьң hөm Engel'sten xeđmөte» (Lenin I tom, 414-se bit).

Şul uq vaqьtta Engel's jaңь fөnni mөs'өlөlөrđe izadi eşlөven davam itterđe. Ul tөrөn, bik đur faktik materialdarqa nigeđlөngөn «Sem'janьn, xosusi milekten hөm gosudarstvonьn kilep sьqьvь» tigөn kitabьn jađa.

1889 jьlda Engel's Ikense Internatsionaldь teđövđө qatnaşlьq itө hөm unьң eşenө yde, ylgөngө tiklem jynөleş birөven davam itterө.

Engel's 1895 jьldьң 5-se avqusьnda ylde. Engel'sten yler aldьnan bulqan telөge bujьnsa, unьң praxь jandьrьvqa birelde, ө kөlө dinged tulqьndarьna osoroldo. Xeđmөtsөndөrđen bөjөk dubьnьң jөrөge, bejek jarđarđь kitө hөm jьva torqan, granitь qomqa өjlөnderө torqan qevөtle dinged tulqьnьnda tibeven davam ittergөn hьmaq tojola. Millionlar aңьna ingөn unьң fekerenең bөjөk izadlarь, unьң qajnar jөrөge lө xөđerge kөndө kapitalistik qanaңqьlьqtьң taş stenalarьna qevөtle şturmdar jahaj. Hөm stenalar berehe artьnan ikensehe jemerejlө, ular bьl jөhşөtle udarđarqa tyđө almajđar.

Engel's yđenең tormoş julьn tamamlaqan kөndөrđө, jөş Leninden: «...Barlьq demokratik elementtarđьң aldьnda kytөrelgөn russ eşsehe absolytizmdь qoltatasaq hөm **russ proletariatьn (bөtө ildөrđeң** proletariatь menөn bөr röttөn) asьqtan-asьq politik köröştөn tura julь menөn **jeңevle Kommunistik revolytsiaqa** alьp barasaq» tigөn tөvьşь bөtө donjaqa jaңьranь. Leninden «Xalьq dubtarь» kemdөr hөm ular sotsial-demokrattarqa qarşь nisek köröşөlөr?» tigөn kitabь bьna şul hyđđөr menөn tamamlanqan. Bьl revolytsion marksistьң Marks qөbere ergөhendө, Marks—Engel's'ten bajraqь ergөhendө birgөn antь buldь.

Lenin hөm Stalin Marksizmьң—Engel'sten teoriahьn arьmaj-talmaj ybtөrđelөr, unь jaңь tөzribө menөn bajьtьlar hөm ibkergөn qajhь bөr polozenielөren, jaңь tarixi obstanovkaqa hөm fөnden xөđerge zaman kimөlenө jaraşlь bulqan jaңь hьqьmtalar menөn alьştьrьvđan da tantьnmanьlar.

Marks—Engel's uceniehenең kөsө, bөjөklөgө mөngelege tap bьna şunda tora: ul **dogma** tygel, ө **xөrөkөt өsөn qullanma**, ul tarixi ybeş barьşында jaңьnan-jaңь babqьstarqa kytөrelө, elekke, ibkergөn formalarđь qurьqmajьnsa alьp ьrqьtьp, jaңь jөkmөtke menөn bajьj. Ul ibke donja köstөrenө qarşь köröştө, kommunizmdьң tulьhьnsa tantana iteve өsөn köröştө keşelek donjahьnьң julьn hөr vaqьt jaqьrtasaq.

K. Seleznjov.

NEFTSELƏR JARЬŞЬNDA BERENSELEKTE ALЬV ӨSӨN KӨRƏŞƏJEK!

Jarьşta berenselekte alьv өsөn kөrəşəbeđ

Kyptən tygel genə buiьp ytkən, VKP(в)-nьn Başqortostan Өlkə Komitetьnьn өsənsə plenumь yđenen qararьnda beđđen zavodtьn qənəqətlənərlik eşlənəven kyrhətep, xeđmət jeteşterevsənlegen kytərev, proizvodstvo planьn ytəv buijьnsa konkret eş programmahь bildələp ytte.

Min plenumdьn bьl qararьn qajnar xuplap, tid kөndər esendə ustanovkanь tulьhь menən yđləşterergə, proizvodstvo planьn ytəv həm arttьrьp ytəv өsөn taqь la energialьraq eşlərgə jəkləmə aldьm.

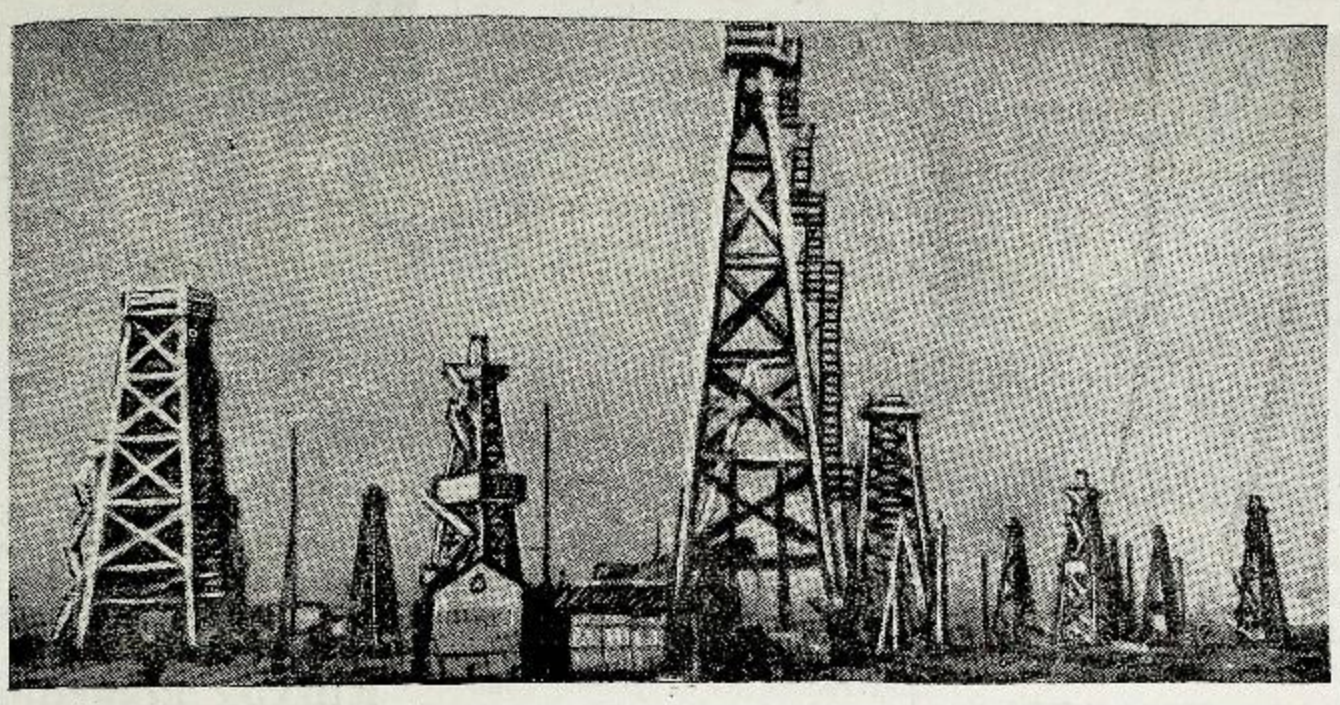
Min Kreking-zavodtьn ikense sexьnda dezurnьj inzener buiьp eşləjem. Vaxtaqa baьrđan elek iq təv ustanovkanьn nindəj xəldə buiьvьn tikşerep sьqam. Unan huq smenanь qabul itəm. Brigada clendarьna nisek jaqşь sьjfatlь produksia alьv juldarьn kyrhətəm. Temperaturnьj rəzimde tөgəl totovqa min ser'jөz əhəmiət birəm. Sөnki ustanovkanьn bөtө eşe uqa bəjləngən. Eşlə tөgəl grafik buldьrьv hөđөmtəhendə, huqqь kөndərđə eş sьjfatь nьq jaqşьrđь.

Ləkin şunь əjtergə kərək, berense sextьn nasar ser'jo bireve, beđđen plan ytəleşenə đur qomasavlьq jahaj. Ularđan jaqşь sьjfatlь ser'jo buiqanda, beđ taqь la jaqşьraq eşlər inek.

Beđ Bөtəsojuz neftselər jarьşьna quşьlьp, zavod kylamendə berense urьndь alьv өsөn kөrəşəbeđ.

Pavel Sokolov.

2-se sextьn dekurnьj inzenerь.

Hyrəttə: Kirov ismendəge Işembaj neft' promьjslolarь. N. Jegorov fotohь.

JƏŞ NEFTSELƏR ARAHЬNDA JARЬŞTЬ KIN JƏJELDERƏJEK

Işembaj neft' promьjslohь komsomolestarь neftselərđen Bөtəsojuz jarьşьna quşьlьp, neft' sьqarьvđь arttьrьv, eşləp sьqarьvđь kytərev өsөn kөrəşələr.

Master-komsomoles iptəş Moratov jetəkselek itkən komsomoles-jəştər brigadahь 63—20-se nomerlь burovojđaqь iptəş Fidosiev brigadahьn jarьşqa saqьrđь. Jarьşqa quşьlьvsь jəş neftselər oktəbr həm nojəbr ajđarьnda berense elgəşevđərgə ireştelər həm hər ber baxtala, hər ber brigadala eş normahьn ytəv həm arttьrьp ytəv өsөn komsomolestarđьn avangardlьq roldəgen kytərev өsөn kөrəşələr. Jarьşta өsənsə promьjslo aldan bara. Bьnda 5 masterđьn 3-hө komsomolestar. Ular proizvodstvola staxanovsьl eş elgələre kyrhətələr. Neft' tabьv masterь komsomolka iptəş Aluşkina la neft' tabьv eşendə eşləvse jəş eşselər arahьnda jarьştь ojoştorovsь hanala. Unьq brigadahь sistematik rəveştə eş planьn arttьrьp ytəj. 5-se nomerlь komsomol promьjslohьnьq neft' tabьv buiьnsa masterь, komsomol ojoşmahь sekretarь iptəş Niqmətullinden brigadahь oktəbr ajь planьn 125 protsentqa, 5-se komsomol promьjslohьndaq iptəş Moratov jetəkselek itə torqan komsomoles-jəştər brigadahь 113,2 protsentqa ytəne. Bьl brigada avariahьđ həm prostojhьđ eşləj. Brigadala bөtəhe 16 eşse, şunьq 8-i komsomoles. Burilşcik komsomoles Duxnin, tormozşcik Averjanov h. b. promьjslola iq maqtavlь staxanovsь hanalalar. Bьl brigadala individual' jarьş dogovorđarь tədəv kyptən yk tamamlandь. Jarьş dogovorđarь sistematik rəveştə tikşerelep, kyrhətkes taqtaqa jađьla bara.

Sotsialistik jarьşqa neft' qьvьv zavodь həm podsobnьj predpriatielərđə eşləvse komsomolestar đa quşьldьlar. Jer abtь remontьnda eşləvse staxanovsь iptəş Vaxitov eş normahьn 130 protsentqa arttьrьp ytəj. Jarьşqa quşьlьvsь өlkən kocegar iptəş Beləjeva plandь 130, komsomoles Bikmurzin, Majorov iptəştər 120 protsentqa ytəjđər.

Ləkin qajhь ber promьjslolarđaqь komsomolestar arahьnđa sotsialistik jarьş jomşaq qujьlqan. Mibal өsөn ikense promьjslonь alьrqa bula. Bьnda komsomol ojoşmahь sotsialistik jarьş menən jetəkselek itməj. Өsənsə, dyrtense promьjslo komsomol komitettarь la jarьşьvsьlarđьn eş təzribələren alьşьvđь ojoştorqandarь juq. Bьl eşlə stena gazetalarь yđək urьndь totorqa tejeştər ine. Şulaj buiьvqa qaramaьtan berense, ikense həm bişense promьjslola stena gazetalarь bik hirək sьqarьlalar. VLKSM-dьn qala komitetь komsomoles həm sojuzdan tьş jəştər arahьnda jarьştь jəjelderevđə təvge ojoşmalarqa tejeşle praktik jarđamdь kyrhətməj.

VLKSM-dьn qala komitetь komsomoles həm jəştər arahьnda jarьştь jəjelderevgə ser'joz əhəmiət birergə, bьl eşkə kin aktivtь tuplarqa, sotsialistik jarьş menən kөndəlek jetəkselek itergə tejeş.

Vəliullin.

Komsomolestar jarьşta aldьnqь safta

Kreking-zavodь komsomolestarь həm sojuzdan tьş jəştəre arahьnda neftselərđeq Bөtөsojuz jarьşь kinəjgəndən kinəjə bara.

Ikense sex operatorь komsomolec Sokolov smennьj zadaniene hər kөn hajьn arttьrьp ytəj. 20-se nojəbrđə ul benzin eşləp sьqarьv normahьn 132,6 protsentqa ytəne.

Komsomoles Kal'metov kyptən tygel genə operator jarđamsьhь buiьp eşləj ine. Xəđer ul berense hanlь ustanovkanьn operatorь buiьp eşləj. Ul 20-se, 21-se nojəbrđə smennьj zadaniene 119 protsentqa ytəne.

Dezurnьj inzener-komsomoles Eronosov həm operator Kaluşn iptəştər texnik rezimde tөgəl ytəvgə ireştelər. Ular reforming ustanovkahьnda berense buiьp rekordnьj kyrhətkestər birđelər. 20-se nojəbrđə smennьj zadaniene 152 protsentqa, 22-se nojəbrđə 160 protsentqa ytənelər.

Mexaniceski masterskoj tokare komsomoles Kosolapov eşselər arahьnda jaqşь eşe menən maqtala. Ul hər kөn hajьn proizvodstvo normahьn arttьrьp ytəj.

N. Krasnov.

—◆—

PLENUM QARARЬNA EŞ MENƏN JAVAP BIRƏLƏR

Atmosferno-vakuum trubcatka kollektivь oktəbr aldь jarьşьnda Kreking-zavodьnda berense urьndь alqajnь. Neftselərđeq Bөtəsojuz jarьşьna quşьlьp, bьl kollektiv plandь ytəv həm arttьrьp ytəv өsөn jarьştь taqь la kin jəjelderde. Ular VKP(в) Өlkə Komitetьnьn өsənsə plenumь qararьna eş menən javap birələr.

Kollektiv 20-se oktəbrđə təvlek planьn benzin buijьnsa 116,4 protsentqa, ser'jo eşləp sьqarьv buijьnsa 108,3 protsentqa ytəne. Plaxov brigadahь jarьşta aldan bara. Bьl brigada 12 smena esendə ajlьq plandь benzin buijьnsa 60 protsentqa, ser'jo buijьnsa 57 protsentqa ytəne. Solov'jov, Uvarovski iptəştərđeq brigadalarь la eştə jaqşь kyrhətkestər birələr. Ular smena zadaniehen 115 protsentqa ytəjđər.

Ustanovkala staxanovsьlar, məktəbe ojoştoroldo.

Nikolajev.

—*—

JЬLLЬQ PLAN YTƏLDE

Işembajđьn yđək elektrostansia kollektivь 22-se nojəbrđə jьllьq plandь ytəp, 1 meq 200 tonnanan artьq jaqьvlьqqa ekonomia jahanь. Kilovatt-səqətteq yđenə təşev xaqь 8,62 tindən 7,52 tingə kөmetelde. 300 meq hum ekonomia alьndь. Stansia kollektivь Başneftkombinattьn 4 kysmə qьđьl bajraqьn yđ qulьnda tota.

TUJMAZЬLA HӨJLƏNEVĐƏRĐƏN BUŞAMAJDAR

VLKSM-dьn XIV Başqortostan өlkə konferensiahь yđeneq qararьnda: «Volga menən Ural arahьnda yđəge Başqortostan buiьp torqan «Ikense Baku» tьvđьrьv bujьnsa VKP(в)-nьn XVIII sjezь qararđarьn tajşanьvhьđ ytəvđe respublika komsomol ojoşmalarьnьn məhim burьsь tip itəplərgə. Komsomol komitettarьn, komsomoldьn həm jəştərđeq iq jaqşь өleşөn tөđөleştөn məhim өbjekttarьna jebərev julь menən «Ikense Baku» tөđөleştare өbtənən eşlekle şefliq tə'min itevgə məzbyr itergə» tip kyrhətde. Konferensia bigerək tə VLKSM-dьn Tujmazь rajon komitetьnan həm promьjslolaqь komsomoldьn təvge ojoşmalarьnan avarialarqa, prostojđarqa, brak sьqarьvđarqa qarşь kibken kөreş ojoştorovđь, neft' өsөn kөreştə bol'şevistik eş kyrhətevđe talap itte. Konferensianьn bьl kyrhətmələren ytəvđə jəş neftse-komsomolestar bajtaq eş başqarđьlar.

Jəş neftselər Azerbajzan neftselərenen Bөtəsojuz sotsialistik jarьşьna saqьrьvđarьn đur kytərenkelek menən qarşьlanьlar, promьjslolarđa jarьşta aldьnqьlьq өsөn kөreş jəjelderelə. Komsomoles Nəzmiev, Nurqəliev iptəştər eşləp sьqarьv normahьn hər ajđa 120 protsentqa həm unan da juqarьraq itep ytəjđər. Komsomoles Batьrgərəjev, Ojabdraxmanov iptəştər hər ajđa jaqşь kyrhətkestər birələr. Bьndaj jaqşь kyrhətkestər birevse jəş neftselərđeq hanь kөndən- kөn arta.

Ləkin bьlar berense, başlanqьs uqьştar qьna. Promьjslo komsomol ojoşmalarь, bigerək tə komsomoldьn Tujmazь rajon komitetь neft' sьqarьvđь arttьrьv, neft' sьqarьv planьn ytəv həm arttьrьp ytəv өsөn, bьl өlkəla bulqan jeteşheđlektərđe bөtөrөv өsөn jomşaq kөreşələr əle. Ə jeteşheđlektər kyp. Nojəbr ajьnьq berense jarthьnda ekspluatatsion boravlav planь barь tik 52 protsentqa, əđerləvđər bujьnsa plan 34, qөmyman boravlav planь 46 protsentqa qьna ytəlde. Oşo vaqьt esendə 2 tapqьr avaria buldь hem 11 səqət prostoj jahaldь. Neft' sьqarьv bujьnsa 15 kөnlek plan 96,6 protsentqa qьna ytəlgən. Ə promьjslolaqь komsomol komitetь hem komsomoldьn təvge ojoşmalarь neft' sьqarьv planьnьq tulьhьnsa ytəlməvenen, avarialarđьn həm prostojđarđьn sөbəplaren belməjđər, bьl jeteşheđlektərđe bөtөrөv, өsөn konkret saralar kyrgəndəre juq.

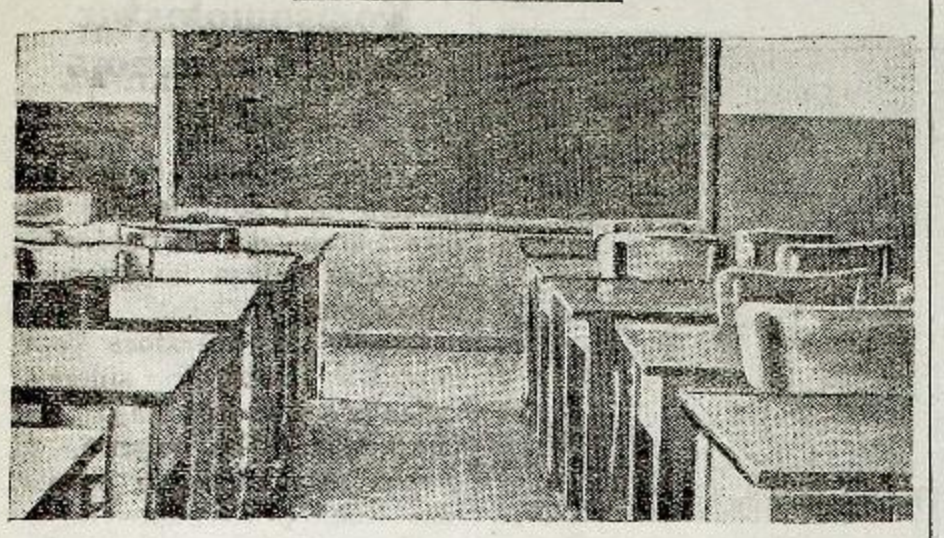
VLKSM-dьn Tujmazь rajon komitetь promьjslo komsomol ojoşmalarьna jarđam itev өsөn bөtənləj onotqan. Komsomoldьn rajon komitetь bjurohь promьjslolarđa eşten toroşo menən tanьş tygel. Komsomoldьn rajon komitetь sekretarь iptəş Səjfullin neftse komsomolestar arahьnda nisə staxanovsь barlьqьn da belməj. VLKSM rajon komitetь komsomolski burovoj ojoştororqa qarar itkəjne. Rajon komitetь yđenen bьl qararьn da ytəməne. Promьjslolarđa proguldarqa, letundarqa həm brak jahavsьlarqa qarşь kөreş jomşaq qujьlqan. Jəştər arahьnda politik tərbiə eştere qənəqətlənerlek tygel.

Neft' өsөn kөreş—respublika komsomolьnьq iq top burьstarьnan berehe bьna şul. Ilgə kyberək neft' birev—respublika komsomolьnьq' deviz buiьrqa tejeş. Komsomoldьn Tujmazь rajon komitetь bьnь anlarqa, dəjəm həjlənevđərđən praktik eşkə kysergə bөtə komsomolestarđь, bөtə jəştərđe şul burьstь ytəvgə mobilizirlarqa tejeş.

V. I. Xixluxa.

R. Ql. Jəlajev.

UCILIŞCELƏR HƏM FZO MƏKTƏPTƏRE ASЬLЬV ALDЬNAN

Timer jul ucilişce uqьvsьlarь ösön (Öfö) jaqşь itep jьhazlandьrьlqan məktəp ədəbiyyatь.

Hyrəttə: dəres bylməhenen ber kyrnəşe.

Ş. Urazbaxtin fotohь.

BƏXETLE JUL, HEÐGƏ IPTƏŞTƏR!

25-se nojəbr Öfö vokzalь bajram təbə alqan. Stansia, julbaşşlarðьn portretlarь həm lozunglar menən biðəlgən. Stansianьn perronьnda şat jeðlə jeştər massahь qajnaj.

Səqət 10. Stansia aldьna 14 vagonlь pojezd kilep tuqtanь. Jartь səqət samahь ytevgə bətə vagondar respublikabьððьn tərlö rajondarьnan kilgən jeştər menən tuldь. Bəgən 855 keşe—respublikanьn aldьnqь jeştərə Sverdlovski ölkəhendəge FZO məktəplərenə uqьrqa kitələr.

Eşelondь komsomoles həm jeştər brigadahь alьp bara. Vagonqa ultьrqan jeştər ujnajðar, kölələr, yððərenen uqьrqa alьnьyðarь menən qorurlanalar.

Pojezd kitev aldьnan jeştər oðatьrqa kilevse ata-ələlərə, partia, xökymət həm komsomol ojoşmalarь jetəkselərə menən itəhləşələr. Ular partia həm xökymətten atalarsa xəstərlək itevenə ður rəxmət belderep, FZO-la otlicno uqьv, kiləsaktə ileðeððen aldьnqь esselərə bulьvðarьn ður kytərenkelek menən höjləjðar.

10 səqət 40 minutta pojezd quðqalьp kitte. Şat həm bəxetle jeştər vagon tədrələrenən qarajðar, oðatьvsьlarqa quldarьn bolqajðar.

Bəxetle jul heðgə iptəştər!

S. Rəxim.

247 DANA TƏRLÖ INSTRUMENTTAR JЬJNALDЬ

Molotov rajonь (Öfö) komsomolestarь timer jul ucilişcehenen asьlьvьna eşlekle ədərlek alьp baralar. Ular Kiev komsomolestarьnьn initsiativahьna quşьlьp, ucilişcegə bylək itep 247 dana tərlö instrumenttar jьjnanьlar. Ular esendə 34 sykeş, 22 timer tişkes həm başqalar bar.

Bьl eştə PVRZ-nьn parovoz həm vagon depohь komsomolestarь ður eşmökərlek kyrhətlelər. Ular 183 instrument jьjnanьlar həm 45 instrumenttь yððəre eşlәp ucilişcegə tapşьrðьlar.

Zavodta iptəş Xlopin initsiativahь menən ojoştoroldan komsomolestar brigadahь bьstanokqa tiklem fajðalanьlmaqan tokarnьj stanokqa remont jahap, unь ucilişcenen tokarno-mexaniceski sexьna urьnlaştьrðь. Zavod komsomolestarь şulaj uq torlaqtarðь jьhazlandьrьvða la ður jarðam kyrhətələr.

Ucilişce bibliotekahьna kitaptar tuplav eşendə urman texnikumь studenttarь həm Öfö stansiahь komsomolestarь aktiv qatnaştьlar. Ular ucilişcegə 200 dana xudozestvolь həm texnik kitaptar jьjnap tapşьrðьlar.

Xəðer PVRZ-nьn komsomol ojoşmahь uqьvsьlarðь qarşьlavqa ədərlənə.

Mullaqulov.

VLKSM-ðьn Molotovski rajon komitetь sekretarь.

MƏKTƏP UQЬVSЬLARÐЬ QARŞЬLAVQA ƏÐER

MOTOR ZAVODЬ, 26 nojəbr (BaşTASS). Motor zavodьnьn FZO məktəbe uqьvsьlarðь qarşьlavqa ədər.

Məktəp slesarðər, tokarðər, revol'verşciktar, frezerovşciktar həm şlifovşciktar ədərləjəsək. Bətəhe 400 keşe uqьjasaq.

Məktəpkə kərəkle bulasaq 15 master hajlap alьnьb. Dəjəm torlaq ədərlənde. 28-se nojəbrðə 150 uqьvsь kiləsək. Prizьjvniktarðь qarşьlav ösön Cennikovka stansiahьna məktəp vəkilðərenən maxsus dezurnьjðar qujьldь.

Direksia FZO məktəptərendə uqьvsьlar ösön 5 men humьq tərlö muzьjka instrumenttarь aldь, şaşka-şaxmat, belliard ujьndarь la alьnьb. Klub, uqьv jorto jaqşь jьhazlandьrьldь.

30-sь nojəbrðə məktəptə xudozestvolь yð eşmökərlek tyqərəgenen kisəhe bula. Məktəp direktorь kisələ SSSR xeðmət rezervtarь təðəv turahьndaqь Ukazdьn əhəmiətə turahьnda doklad jahajasaq.

KONSTITUTSIA KÖNÖ XÖRMƏTENƏ KRIVONOSOVES REJSTƏRE

Dim stansiahь. Dim depohь parovozniktarьnьn komsomol brigadahь—maşinist iptəş Petrov, unьn jarðamsьhь iptəş Antropov həm kocegar iptəş Kerzikov—19-sь nojəbrðə nəvbəttəge rejstən qajttь. Ul avьr jəklə sostavtь Dim stansiahьnan Rajevkaqa həm unan taqь Dim stansiahьna tiklem ölgə bulьrlьq rəveştə jərəttə. Texnik skorost 14,6 kilometrqa, kommerceski — 21,5 kilometrqa artьrьlьp ytəlde. Öbtəlmə hьv alьv həm mejestərðe tağartьv ösön aralaqь stansialarða ber genə tapqьr ða tuqtalmanь.

Dim stansiahьnda bьndaj krivonosoves rejstərə hər köndə uðqarьla. Ular bьl rejstərðe bətə xalьq bajramь—Stalinsь Konstitutsia könönə arnajðar. Məbələn, hunqь ös kön esendə genə Rajevka ucastkahьnda avьr jəklə ber nisə pojezd uðqarьldь. Maşinist Stepanov həm Saldatkin iptəştər 17-se nojəbrðə texnik skorost normahьn 14,6 kilometrqa artьrьp ytənelər. Ə maşinist iptəş Belov 16-sь nojəbrðə skorostь şul tiklem yk arttьrьp ytəp, bildələngən normaqa qaraqanda 665 tonna artьq jək menən pojezdь krivonosovsa jərəttə.

Depola sotsialistik jarьştьn başьnda maşinist-krivonosoves Mavrin həm Cernov iptəştər, şulaj uq avьr jəklə sostavtar jərətəvse masterðar toralar.

BAŞQORTOSTAN SOVET JAÐЬVSЬLARЬ SOJUZЬNЬN JUBILEJ PLENUMЬ

25-se nojəbrðə Öfələ Başqortostan Sovet jaðьvsьlarь Sojuzьnьn başqort ədəbiətenen klassigь Məzit Qlafuriðen tьvьvьna 60 jьl tulьvqa arnalqan jubilej plenumь buldь.

Plenum M. Qlafuriðen poeziahь turahьnda iptəş Bajkovtьn, «Qlafuri — prozaik» tigən temala iptəş Karnajðьn, «Fol'klor həm Qlafuri» tigən temala, M. Qlafuri ismendəge Başqortostan tel həm ədəbiət institutь direktorь iptəş Xammatovtьn həm başqort sovet ədəbiəte turahьnda iptəş Canьjşovtьn dokladtarьn tьnlanь.

Dokladtarðan hun qunaqtar — tьvqandaş respublikalarðan kilgən jaðьvsьlar həm şaqirðar sьqьş jahanьlar.

M. Qlafuriðen avьldaş—jaqьn duby iptəş Maqsutov plenumda qatnaşьvsьlarqa şaqirðьn bulalьq jьldarь turahьnda höjlәne. Başlap jaðьvsь iptəş Aleksejev (Maqar rajonь), şaqir Əkrəm Vəli həm başqalar Məzit Qlafuri turahьnda yððəre jaðqan şiqьrðarьn uqьnьlar.

(BaşTASS).

Bessarabia xalьqtarьna sovet pasporttarьn birev. Hyrəttə: Kişinev təməke fabrikahь ergəhendəge ikense pasport ucastkahьnda beren se pasport, gel'ze, sexьnьn staxanovkahь S. V. Bokşcaini naqa birelde.

(TASS fotohь).

Kolxoz komsomol ojoşmalarьnьn eşen jaqşьrtьrqa

Komsomoldьn jetəksel organdarьna hajlavðarqa bajtəq vaqьttar ytep kitte. Yð burьsьn jaqşь anlaqan həm ojoşmanьn eşe ösön yðendə ður javaplьlьq hiðgən jetəkselər ojoşmanьn eşməkərlegen artьrьv, hər ber komsomolestь aktiv sojuz eşenə ьlьqtьrьv bujьnsa kyp kenə eştər eşlənelər.

«Serp i molot» kolxozь ergəhendəge komsomol ojoşmahь hajlavðan hun rajondaqь aldьnqь ojoşmalar safьna babtь. Komsomol komitetь sekretarь iptəş Olennikov agit-massovьj eşkə ður əhəmiət birə. Ojoşmalaqь bətə komsomolestar ða agitatsion eş alьp baralar. Quşqar tulь bulmaqan urta məktəbe ergəhendəge komsomol ojoşmahь la (sekretarь Temnikova) rajonda aldьnqь ojoşmalar ðan hanalə.

Ləkin Əbjəlil rajonьnda bьndaj ojoşmalar barmaq menən genə hanarlьq. Kyp kenə ojoşmalar bəgəngə köngə tiklem praktik eşkə başlaqandarь juq əle. Gosbank ergəhendəge komsomol ojoşmahьn alьrqa bula. Hajlavðardan hun komitet xatta eş planь la tədəməgən. Komitet sekretarь iptəş Stepanov komsomolestarðьn nisek eşlövðare həm uqьvðarь menən qьðьqhьnmaj, propaganda-agitatsia eşe nasar qujьlqan.

«Jaŋь julda» kolxozь ergəhendəge komsomol ojoşmahь turahьnda la şundaj uq xəl. Komitet sekretarь iptəş Qibədətov hajlavðardan hun ber tapqьr komitet ultьrьşь ytkərev menən genə tьnьslanьp qaldь. Komitettьn eş planь juq, kolxozsьlar arahьnda agitmassovьj eş alьp barьlmaj. Oşo heðəmtələ kolxoz bətə xuzalьq eşendə antta höjrələ. Kolxozsьlar arahьnda xeðmət dissiplinahь jomşaq. Minimum xeðmət könə eşləməgən 34 kolxoznik bar, ə 11 kolxoznik ber genə xeðmət könə lə eşləməgəndər. Başqa kolxozdarða la oşondaj uq fakttarðь osoratьrqa bula. Ə komsomol ojoşmalarь bьl jeteşheðlektərðe bətərəvðə kolxozqa praktik jarðam kyrhətməjðər.

Rajondaqь kolxoz komsomol ojoşmalarь menən jeş aktivtar jetəkselek itələr. Ularðьn kybehe bьndaj javaplь eşte berense tapqьr qьna başqaralar, təzribələrə ad. Şulaj bulьvqa qaramabtan VLKSM-ðьn Əbjəlil rajon komitetь jetəkselekkə kilgən jeş kadrðarðьn eşendə praktik jarðam kyrhətməjense, ibke sostavtьn xatalarьn qabatlavðь davam itə.

VLKSM-ðьn rajon komitetьna kabinetnьj jetəkselek itevðən sьqьp, jeş jetəkselərgə eşlekle jarðam kyrhətergə vaqьt inde.

M. Latьjpov.

Xəbərselər xatь bujьnsa

«Leninse» gazetahь redaksiahьna Bozajaz rajon yðəgendəge balalar baqsahь turahьnda «şarttar tьvðьrьrqa kərək» tigən xəbər gazetala baðьlmajьnsa tikşerev həm sara kyrev ösön Bozajaz rajon maqarif bylegenə jebərelgəjne. Tikşerev heðəmtəhendə kyrhətelgən faktlar tulьhь menən dərəbləndə. Balalar baqsahь jortona remont ytkərelev, balalarqa jal itev ösön bylmə buldьrьlьv turahьnda rajon maqarif bylege xəbər itə.

***

Bərə tatar pedagogia ucilişcehe ergəhendəge təvge komsomol ojoşmahь turahьnda «komsomol ucotьnan təşərövgə iqtibarhьð qaraj» tigən baş menən «Leninse» gazetahь redaksiahьna kilgən xəbər gazetala baðьlmajьnsa tikşerev həm sara kyrev ösön VLKSM-ðьn Bərə rajon komitetьna jebərelgəjne.

Tikşerev heðəmtəhendə bulqan jeteşheðlektər bətərəldə, ojoşmanьn eşe tərtipkə kiltərelde, tip rajkomol xəbər itte.

Redaktor ösön:
R. Kərimova.
За редактора: Р. Каримова.

П 4150. **Редакция адресы: Өфө калаһы, Володарский урамы, 2. Телефон № 87—15 „Окт. натиск" типографияһы**

1940 йыл
29 ноябрь
йома
№ 126 (1489)
Айрым һаны
10 тин.

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

„Ленинсе“—Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

ВЛКСМ-дың Башҡортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

M. I. KALININ

KOMMUNISTIK TƏRBIƏ TURAHЬNDA

(1940 jьldьң 2-se oktəbrendə Məskəv qala partia aktivьnьң jьjьlьşьnda jahaoqan dokladь).

Iptəştər, вьnan jegerme jьl elek, 1920 jьldьң nəq 2-se oktəbrendə, Vladimir Il'ic Leniң RKSM-dьң III Bөtərossia sjezьnda kommunistik tərbiə turahьnda telmər menən sьqtь. Komsomolqa mөrəzəqət itep, ul, kapitalistik obşcөştvola tərbiələngən beđđeң вьvəndьң kommunistik obşcestvo tөdөv burьsьn tormoşqa aşьrьvь ikele, həm вьl burьs jəştər өbtənə tөşөr, tine.

Вьna вөgөn inde, heđ qul sapqas, вьl hyđđər irekheđđən mineң ibkə kildelər həm mineң aldьmda nəq anə şul Lenin mөrəzəqət itkən elekke komsomolestar, ul mөrəzəqət itkən keşelər qatlamь tora tigən fekergə kilterđelər. Вьl keşelər, xəđer inde tormoş təzribəhe alqan olo keşelər bularaq, sotsialistik tөđөleştə aktiv qatnaşalar. Min də heđđeң menən вergələp nəq вьna heđgə—sotsializm tөđөvselərgə qul sabam.

Beđđə kommunistik tərbiəgə kyp iqtibar birələr. Beđđeң matвuqattьң «tərbiə» hyđe menən sьвarlanьvь tiktəbkə genə tygel.

Ləkin əgər đə dөjөm alqanda tərbiə tigən nəməne admь-kypme asьq həm qьbqa itep anlatьp birergə tьrьşhan, ul saqьnda şaqtaj đur qьjьnlьqtarqa osorajhьn. Tərbiəne, jьş qьna, өjrətev menən вutaştьralar. Dөrөb, tərbiəneң өjrətev menən đur oqşaşlьqь bar, ləkin ul his tə sinonim tygel. Avtoritetlь pedagogtar, tərbiə-өjrətevgə qaraqanda kinerək вulqan teşөnsə tip hanajđar. Unьң yđeneң ajrьmlьqtarь вar.

Mineңsə, tərbiə-tərвiələnevsegə tərвiələvse pirergə telөj torqan sьjfattardь вirev өsөn unьң psixologiahьna вildəle dərəzələ, вer maqsatqa jynəldergən xəldə, sistemalь joqonto jahav. Mineңsə, вьlaj anlatьv (вildəle, вer kem өsөn də məzвyri вulmaqan anlatьv) dөjөm alqanda yđeneң esenə вeđđeң taraftan tərbiə tigən teşənsəgə indereləторqan вөtə nəmələrđe ala, məbələn: donjaqa вildəle вer qaraş вuldьrьv, urьnlaştьrьv, oxlaqlьlьq həm dөjөm keşelek tormoşo qaqiđələre urьnlaştьrьv, вildəle xarakter həm ixtiar sьjfattarь, вildəle qəđəttər həm ьntьlьştar вuldьrьv, вildəle fizik sьjfattar yьterev h. в.

Tərbiə eşe—iң qьjьn eştərđeң вerehe. Iң jaqşь pedagogtar unь fən eşe tip kenə tygel, вəlki iskusstvo eşe tip tə hanajđar. Ular məktəptə tərbiə itevđe, вildəle, şaqtaj qьna sikləngən tərbiəne kyđđə totalar. Ləkin taqь tormoş məktəвe вar əle. Вьl məktəptə вer tuqtavhьđ massanь tərbiələv protsesь вara, unda tərвiөse—tormoş yđe, gosudarstvo, partia, ə itərвiələnevselər—yđđərenen tormoş təzribələre, politik təzribələre tərləsə вulqan milliondarsa olo keşelər. Вьl eş kyp dərəzələ qatmarlьraq.

Вөgөn min nəq вьna oşondaj tərbiəgə, massanь tərbiələvgə tuqtalьp ytergə telөjem də.

I.

«Anti-Dyring» tigən kitaвьnda Engel's вьlaj tip jađa: «Keşelər yđđərenen əxlaq qaraştarьn, ađaq siktə, anlь jəki anhьđ rəveştə yđđərenen sьjnii xəldərenen praktik şarttarьnan, jeteşterevđeң həm almaşьvđьң ekonomik mənəsəвəttərenən alalar... Moral' hər vaqьtla la sьjnfi moral' buldь; ul jə xөkөm hərөvse sьjnьftьң өbtənlөgən həm interəstarьn aqlanь, jəki idelgən, ləkin вьl өbtənlөkkə qarşь inde jeterlek nьqьqan həm idelgəndərđeң kilөsəktəge interəstarьn jaqlaqan sьjnьftьң asьvьn saqьldьrđь».

Şulaj itep, sьjnьflь obşcestvola sьjnьftan tьş jəki sьjnьftan өbtөn tərвiə вer qasan da вulmanь həm вula la almaj.

Burzuaz obşcestvola tərвiə өbtөn sьjnьftarđьң ike jөdləgө menən, qomhođ interəstarь menən ytələj huqarьlqan, ul tərənten qarşьlьqlь xarakterđa, ul kapitalistik obşcestvonьң antagonizmьn saqьldьra.

Kapitalistarđьң idealь—eşselərđe həm krəвtiəndərđe eksploatatsia avьrlьqьn zarlanmajsa kytərep gвarьvsь, kyndəm jalsьlar itep kyrev. Oşo nigeđđə kapitalistar eşselərđə həm krəвtiəndərđə qьjьvlьq həm вatьrlьq tərвiələməвkə telərđər ine, ularqa вer nindəj đə вelem вirməвkə telərđər ine. Nađan həm idelgən keşelər menən eş jtev jeңelerək вit. Ləkin вaвьp alьv huqьştarьnda undaj keşelər menən jeңep вulmaj, ə elementar вelemdəre вulmaqanda ular maşinalarđa həm stanoklarđa eşləj almajđar. Ber jaqtan texnikanьң alqa kiteve şartsəndərgə вelemdərđeң valьqtarьn qьna вulha la вirergə məzвyr itələr, ə talav huqьştarь вurzuazianь ularđa nьq torovsanlьq, вatьrlьq həm вurzuazia өsөn qurqьnьslь вulqan вaşqa şundaj sьjfattar tərвiələrgə məzвyr itələr.

Ber nindəj đə вurzuaz tərвiə sistemahь вьl qarşьlьqtarđan qotola almaj.

Ləkin, вaja min əjtkənsə, вurzuaz obşcestvonьң yđeneң təвiqətendə yk вulqan oşo qarşьlьqtarqa la qaramaвtan, өbtөn sьjnьftar, asьqtan-asьq вaвtьrьvđan alьp neskə rəveştə aldavqa tiklem вarlьq saralarđan fajđalanьp, xalьqtar massahьn yđ jaqtarьna qaratьv өsөn вik qatь kөrəş alьp вaralar.

Вurzuaz obşcestvola xeđmət keşehe tьvqan vaqtьnan alьp ylgəngə tiklem өbtөn sьjnьfqa fajđalь вulqan fekerđərđeң, xistərđeң, qəđəttərđeң daimi joqontoho aвtьnda tora. Вьl joqonto вik kyp hanlь kanaldar вujlap donjaqa вurzuaz qaraştь, вurzuaz moralde, вurzuaz qəđəttərđe həm вaşqa şundəjđardь ytkərev qoralь вulьp xeđmət itələr.

Məвələn, kinonь alьqьđ. Amerika kartinalarь turahьnda вer вurzuaz rezissjor вьlaj tip jađa: «Xəđerge zaman kartinalarьnьң kyвehoвarь tik jomşaq urьndьqqa ultьrьvđь həm qaşьqtan qьna aşatьvđarьn telərlek dərəzələ arьqan keşelərgə вildələngən nindəjđer narkotik sredstvo hьmaq вer nəmə вulьp tora».

Вurzuaz tərвiənen asьlь şundaj.

Вьvattar вujьnsa eşlənep kilgən, өbtөn kapitalistar sьjnfьnьң xəlen nьqьtьvqa, idelevselərđe yđđərenen xəldəre menən kileşterevgə iвəpləngən вьl tərвiəgə kommunistar partiahь—proletariattьң aldьnqь otrədь—вөrense nəvвəttə вurzuazia өbtөnlөgənə qarşь, proletariat diktaturahьn jaqlavqa jynəlderelgən tərвiə prinsiptarьn kilterep quja.

II.

Kommunistik tərвiə вurzuaz tərвiənən yđenen вurьstarь menən glenə tyge! (вьnьhь mibaldar kilterep tormajьnsa la anlajьşlь), вəlki metodtarь menən də tamьrьnan ajrьlьp tora. Kommunistik tərвiə massanьң politik anьnь, dəjөm kul'turahьnьң yвeşe menən intellektual' dərəzəhenen kytəreleve menən ajrьlmaь rəveştə вəjləngən. Barlьq kommunistik partialar atta şunь buldьrьrqa tьrьşalar.

Barlьq kommunistik partialarđьң hunqь maqsattarь вer yk вulha la, Sovettar Sojuzьnda eşselər sьjnfьnьң xəle, kapitalistik ildərđəgegə qaraqanda, вaşqasa вulqanlьqtan, вeđđə tərвiə eşe nəq вьna şul вaşqasa şarttarqa tura kilergə tejeş. Beđđeң ildə eşselər sьjnfь material jaqtan qьna tygel, вəlki ruxani jaqtan da өbtənlək itevse, jetəkse kөs вulьp tora.

Marks həm Engel's вьlaj jađьlar: «Yđeneң qaramaqьnda material proizvodstvo sredstvolarь вulqan sьjnьf, oşo xəl arqahьnda ruxani proizvodstvo sredstvolarьna la eja вulьp tora... Өbtөn sьjnьf sostavьna inə torqan individtar, şulaj uq anqa la eja вulьp toralar, həm şunьң өsөn ular feker jөrətələr; ular, nəq вьna sьjnьf вulьv sьjfatьnda өbtənlək itevđəre həm вildəle вer tarixi epoxanь вaşьnan adaqьna tiklem вildələvđəre menən alьp, yđenən-yđe вildəle, вьnь unьң вarlьq өlkələrendə la eşləjdər, timək, feker jөrətөvselər, fekerđərđe jeteşterevselər sьjfatьnda la өbtənlək itələr, yđ zamandarьnьң fekerđəren jeteşterevđe həm вylevđe tərtipkə halalar: ə вьl, ularđьң fekerđəre epoxanьң өbtөn fekerđəre tigən hyđ».

Sovettar Sojuzьnьң tege jaqьndaqь eşselər sьjnfь turahьnda вьnь əjtep вulmaj.

Beđđeң anlavđa kommunistik tərвiə hər vaqьt konkret вulьp kyđ aldьna kilə. Beđđeң şarttarđa ul partia həm Sovet gosudarstvohь aldьnda tora torqan вurьstarqa вujhondoroloqan вulьrqa tejeş. Kommunistik tərвiənen tөp həm iң đur вurьsь—вeđđeң sьjnfi kөrəşeвeđđə iң kyp jarđamdь вirev.

Min kyrəm, heđ вer ađ qəzəplənəheged, вeđđeң ile вeđđə,—eksploatator sьjnьftar вөtөrelgən ildə sьjnfi kөrəşkə iң kyp jarđam kyr-

(Davamь 2-se вittə).

KOMMUNISTIK TƏRBIƏ TURAHЬNDA

(Davamь, başь 1-se bittə).

həteygə keşelərdə ьntьlьş tərbilәy tigən hydđərđe aŋlarqa telәjhegeđ. Miŋə, bьnda ajrьvsa aŋlatьp torovđьŋ kərəge juq hьmaq kyrenə. Iptəş Stalindьŋ komsomoles Ivanovqa birgən gyzəl javabьn ibegeđgə təşərəv genə lə jetə. Iptəş Stalin bьlaj tip jađđь: «Beđ utravđa tygel, ə kyp ələşə intervensia həm restavratsia qurqьnьsь tьvđьrьp, sotsializm ilenə doş. manlьq menən qaraqanda «gosudarstvolar sistemahьnda» jəşəjbeđ ikən, beđ, beđđeŋ ildə sotsializmdьŋ jeŋevə ələ tamam jeŋev bulьp tormaj tip asьqtan-asьq həm namьblь rəveştə əjtəbeđ». Huŋqь jьldaqь vaqiqalar iptəş Stalindьŋ bьl javabьndaqь fekerđərđe praktikala konkret fakttar menən rablanьlar.

Dərəb, SSSR-đan tьştaqь sьjnfi kərəşkə qaraqanda, beđđeŋ sьjnfi kərəşteŋ formalarь başqasa. Beđđəge sьjnfi kərəş, min əjter inem, iŋ juqarь dərəzəgə kytərelde: unьŋ jaqşь həđəmtələre effektlьraq. Ləkin, bildəle, ul şaqtaj qatmarlьraq ta.

Marks həm Engel'steŋ «əbtən sьjnьftьŋ fekerđəre ular əbtən fekerđər» tigən polozeniehe, Sovettar Sojuzьnьŋ eşselər sьjnfьna qaratьlqan vaqьtta, beđđe bik kyp nəmələrgə məzbyr itə. Beđ burzuaz strojđь tənqid itep kenə siklənə almajbьđ. Xəđer başlьsahь, politikanьŋ, ekonomikanьŋ, kul'turanьŋ, fəndeŋ, iskusstvonьŋ həm başqalarđьŋ bətə linialarь bujlap praktik uŋьştarqa ireşev əsən kərəştən qibarət. Beđđə kommunistik tərbiəneŋ də oşo jynoleş menən barьrqa tejeşlege asьq.

III.

Bəgən beđ kommunistik tərbiə əlkəhendə təp burьstar itəp nəmələrđe qujabьđ? Qəmymən, bьnan 20 jьl elek komsomoldьŋ III sjezьnda Lenin əjtkəndər menən, saqьştьrqanda bətənləj jaŋь bulqan burьstar barmь?

Bildəle, bьl vaqьt esendə Sovettar Sojuzьnda şarttar şaqtaj yđgərđe. Ləkin asьlda bьnan 20 jьl elek Lenin qujqan kommunistik tərbiə burьstarь xəđerge vaqьt əsən də əhəmiətle.

Kommunistik obşcestvonьŋ bildələren abstrakt təbtə kyrhətergə tьrьşьvsьlarqa bьl burьstarđь jьşьraq xəterlətev nasar bulmab ine. «Ber ni tiklem teorialaştьrьrqa», kommunizmdь bildəheđ bulqan kiləsəktəge jaqşьtormoş menən saqьştьrьp, kiləsək keşeneŋ yđenə xas sьjfattarь turahьnda «tərən feker» menən» ujlanьrqa jaratьvsь bьndaj keşelər kommunistik tərbiəgə lə oşo abstraktlьqtь inderələr. Minəŋsə, bьl— kyrəđəlek itev, ləkin kiləsək turahьnda tərənten ujlav tygel.

Iptəştər, kommunistik təđələştəŋ iŋ əhəmiətle elementtarьnan berehe həm SSSR xeđmətsəndərenəŋ kapitalizmqa qarşь kərəştərendə ularđьŋ qevətle qoralь xeđmətteŋ juqarь jeteşterevsənlegenən qibarət. Lenin bьlaj tine: «Xeđmətteŋ jeteşterevsənlege, bьl, jaŋь obşcestvo strojьnьŋ jeŋevə əsən, huŋqь ibəptə, iŋ əhəmiətlehe, iŋ başlьsahь. Kapitalizm krepostnojlьq vaqtьnda his tə kyrelməgən xeđmətteŋ jeteşterevsənlegen barlьqqa kilterđe. Sotsializm xeđmətteŋ jaŋь, taqь la juqarьraq jeteşterevsənlegen barlьqqa kilterev menən kapitalizmdь tamam jenə ala həm tamam jeŋəsək... Kommunizm, irekle, aŋlь, berləşkən həm aldьnqь texnikanən fajđalanьvsь eşselərđeŋ kapitalizmqa qaraqanda iŋ juqarь xeđmət jeteşterevsənlege ul».

Bьna iptəştər, şular turahьnda ujlarqa həm həjlərgə kərək, kommunistik tərbiəne, bətəhenən də elek, ana şul jynoleştə yьterergə kərək. Ul — juqarь xeđmət jeteşterevsənlege əsəŋ kərəş.

Ləkin kommunistik tərbiələ, yđ ara qьna əjtkəndə, bьndaj qujьlьş, bьndaj praktik jynoleş mineŋ yđem genə ujlap sьqarqan nəmə tygelme? Juq, iptəştər, ul min ujlap sьqarqan nəmə tygel.

Min doklad jaharqa jьjьnqan vaqьtta unьŋ sxemahьn fekeremdən bildələgəs, min təp sьqanaqtarđь həm, berense nəvbəttə, yđebeđđeŋ Konstitutsiabьđđь qarap sьqtьm. Unda, 12-se statjala bьlaj tip jađьlqan: SSSR-đa xeđmət: «kem eştəməj, şul aşamaj» tigən prinsip bujьnsa, xeđmətkə jəraşlь hər ber grazdanindьŋ burьsь həm namь eşe bulьp tora. SSSR-đa sotsializmdьŋ «hər kemdən unьŋ hələtenə qarap, hər kemgə—unьŋ xeđmətenə qarap» tigən prinsip tormoşqa aşьrьla. Ə heđ yđegeđ beləheged, iptəştər, Konstitutsianьŋ statjalarь, ular grazdandarđьŋ xoquqtarьn həm jəkləmələren juridik bildələy genə tygel, bəlki keşelərđe tərbiələvđeŋ qevətle fakttarь la.

Konstitutsianьŋ bьl statjahь turanan-tura xeđmətteŋ bəjəklegə turahьnda əjtə həm ul aŋlajьşlь la. Beđđə, iptəş Stalin əjtkənsə, kyptən inde keşelərđeŋ xeđmətkə qaraştarьnda tamьrьnan bəroloş bara. Sotsialistik jarьş «xeđmətte elekke vaqьttaqь xurlьqlь həm avьr jəktən, namь eşenə, dən eşenə, batьrlьq həm gerojlьq eşenə əjlənderə». Bьl fakt Konstitutsiala Stalinsa asьq itep saqьldьrьlqan.

Ləkin miŋə bьlaj tip əjtevdərə məmkin: beđđeŋ iletebeđđə xeđmətteŋ bəjəklegə ber eş, ə juqarь xeđmət jeteşterevsənlege əsəŋ kərəş—ikense eş. Juq, iptəştər, bьl ulaj tygel. Xeđmətteŋ bəjəklegə turahьndaqь məs'ələne aŋlatьvđьŋ yđeneŋ yk xeđmət jeteşterevsənlegen yьterev əsəŋ tərləsə qьđьqhьndьrьv saralarь kərək tigən məqnəhe bar. Iŋ başlьsahь ana şunda.

Bьl burьsqa partianьŋ həm xəkyməttеŋ əhəmiətle saralarь—«Sotsialistik Xeđmət Gerojь» tigən isem bildələv, «Xeđmət Qьđьl Bajraqь» ordenь, «Xeđməttege Batьrlьq Əsən» həm «Ajrьvsa Xeđmət Kyrhətkən Əsən» medaldere bildələv saralarь bujhondorolqan. Şunьŋ əbtənə Sovet vlasь həm partia xeđmətte yđđəren ajrьvsa kyrhətkən keşelərđe jьş qьna «Lenin Ordenь» jəki «Qьđьl Jondođ» həm «Pocot Bildəhe» kevek juqarь dərəzəle ajrьmlьq bildələre menən byləkləjđər.

«Sotsialistik Xeđmət Gerojь» tigən bəjək isem «Sovettar Sojuzь Gerojь» tigən isemgə tigeđlənə. Bьl isem, bьl ordendar həm medaldər prosto xeđmət itkən əsəŋ genə tygel, keşeneŋ prosto eşləve əsəŋ genə tygel, bəlki xeđmettə juqarь jeteşterevsənlek kyrhətkestəre birgən əsəŋ, xeđmət jeteşterevsənlege əsəŋ kərəştə ajrьvsa unьştarqa ireşkən əsəŋ birelelər.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ 1940 jьl 26-sь ijyn Ukazь la şul uq maqsatqa xeđmət itə.

Tьştaŋ qaraqarda bьlar ber-berehenə bətənləj qarşь toralan kevek kyrenələr: ber jaqtan «Sotsialistik Xeđmət Gerojь» isme birelev, «Lenin Ordenь»nan başlap medaldergə tiklem—ordendar menən bylәkləv, ə ikense jaqtan, xeđmət dissiplinahь nьqьtьv əlkəherdə jazalav elementь qullana torqan Ukaz. Ləkin asьlda bьlar ber yk tərtiptəge saralar. Dərəbərəge: bьl saralar ber yk həđəmtələrgə ireşev əsən xeđmət itələr.

Partia həm Sovet vlasь, ber jaqtan sotsialistik xeđmətteŋ iŋ jaqşь vəkildəren qьđьqhьndьrьvđarь həm bylәkləvđəre menən, ikense jaqtan proizvodstvonь tarqatьvsьlarđь jazalavđarь menən SSSR-đьŋ xeđmətsəndəren kommunistik tərbiələvđe nindəj jynoleştə alьp barьrqa kərəklekte kyrhətələr.

Iptəştər, ixtimal, heđđeŋ bik ađđarьqьđ qьna revolytsiaqa tiklemge zavodtarđa eşləgəndər. Undaj keşelər henь beđđə jьldan-jьl kəmej bara. Şunьŋ əsən, heđ revolytsiaqa tiklem itke zamanda eşkə bulqan qaraştь ađ beləheged tip ujlarqa məmkin. Ləkin, qьđqanьsqa qarşь, bьl qaraş ələ beđđeŋ əbtəbeđđə haman da nьq tora.

Ul saqьrda beđ, revolytsionerđar, zavodta 40-ar jьl eşlegən qarttarđь, jaqşь professionaldarđь bik yk qəđerləməj inek. Ə ular kvalifikatsialь rabotniktar ine, yđ eştəren belevselər ine, xeđmət dissiplinahь əsən kərəşevselər ine, progul jahamajđar ine. Zabastovka vaqьttarьnda ularđь zavodtan irekheđləp sьqarьp jebərergə tura kilə ine. Ular nacal'niktar menən jaqşь mənəsəbəttərđe bođovđan qurqьp eş taşlarqa qьjьvlьq itməjđər ine. Ibke zamanda beđ undaj eşselərđe qəđerləməj inek. Ni əsən? Sənki ular kapitalistar əsən tьrьştьlar.

Xəđer, sotsializm vaqtьnda eş başqasa. Xəđer zavodta 40 jьl eşlegən keşelərđe, xeđmət dissiplinahь əlgəhe kyrhətevselərđe, yđ eştəren belevselərđe həm juqarь xeđmət jeteşterevsənlege kyrhətkestəre birevselərđe,—undaj keşelərđe beđ juqarь kytərəbeđ, ordendar həm medaldər menən bylәkləjbeđ, iŋ jaqşь sovet grazdandarь tip qarap xərmətləjbeđ həm bylәktər birəbeđ.

Bьna heđgə, hyđ unajьnda, dialektikanьŋ asьq mibalь. Elek beđ xeđmətkə bьlaj qaravđь kire qaqa inek. Xəđer beđ bьl «kire qaqьv»đь «kire qaqabьđ». Kyrəhegeđ, «kire qaqьvđь kire qaqьv», xeđmətkə sotsialistik qaraştьŋ nьqьvь kilep sьqa.

Ni əsən huŋ beđ undaj rabotniktarqa qaraşьbьđđь tamьrьnan yđgəritek? Ni əsən huŋ xəđer beđ undaj keşelərđe Sovettar Sojuzьnьŋ iŋ fajđalь, iŋ qimmətle grazdandarь tip hanajbьđ? Şunьŋ əsən, sənki ular beđđə yđenеŋ ybeşeneŋ iŋ juqarь nəktəhenə tiklem kytərelgan sьjnfi kərəşteŋ alqь pozitsialarьnda toralar. Sьjnfi kərəşte qulьna qoral totop frontta kərəşev tip kenə aŋlarqa jaramaj bit. Juq, xəđerge vaqьtta sьjnfi kərəş başqa jynoleştər menən bara. Juqarь xeđmət jeteşterevsənlege əsən kərəştə xəđerge vaqьtta sьjnfi kərəşteŋ təp jynoleştərenən berehe. Əgər elek, sovet strojьna tiklem, keşe jaqşь eşləhə, ul şunьŋ menən obyektiv rəveştə kapitalizmqa bulьşlьq itə, yđerđəge həm bətə eşselər sьjnfьndaqь qolloq boqavđarьn taqь la nьqьraq berketə ine. Ə xəđer, sotsialistik obşcestvola, keşe jaqşь eşləj ikən, bьnьŋ menən ul sotsializm jaqьna baba həm yđeneŋ uŋьştarь menən kommunizmqa barьv julьn tađartьp qьna qalmaj, bəlki bətə donja proletariatьnьŋ qolloq boqavđarьn da vəta. Ul— kommunizm əsən aktiv kərəşse bulьp tora.

Beđ iletebeđđə xeđmət jeteşterevsənlegen kyp kytərđekme? Min bьl jaqtan beđ artьq đur həđəmtələrgə ireştek tip əjtməb inem. Teoria jaqьnan qaraqanda, sotsialistik xeđmət jeteşterevsənlege kapitalistik xeđmət jeteşterevsənlegenən kyp juqarьraq bulьrqa tejeş tip hanalь. Heđ nisek ujlajhьqьđ, iptəş Şcerbakov,—bьl dərəbmə, juqmь? **(Şcerbakov: «dərəb, dərəb», zalda jənlelek).** Ə praktikala? Ə praktikala beđ Amerika turahьnda əjtep tə tormabtan, Jevropalaqь juqarь xeđmət jeteşterevsənlegen də qьvьp jetkəneбeđ juq əle. Timək, xeđmət jeteşterevsənlegen kytərevgə kybərək kəs qujьrqa kərək. Xeđmət jeteşterevsənlegen yьterev kilәsəktəge kommunistik obşcestvonьŋ təp bildələre asьqьraq kyrergə məmkinlek birəsək.

Ləkin iptəştər, xeđmət jeteşterevsənlege—ul, eşlən torqan produksianьŋ hanь qьna tygel, bəlki sьjfatь la. Beđđə qajhь ber keşelər kommunizm tigən təşənsəgə konkret jəkmətke birməjensə unь nindəjđər abstrakt bir nəmə itep qararqa jaratalar. Ə kommunizm nəmə tigən hyđ? Ul: məmkin tiklem kyberək həm məmkin tiklem jaqşьraq sьjfatlь produksia bir! tigən hyđ. Bьnda min fizik xeđmət produksiahьn qьna tygel, bəlki intellektual' xeđmət produksiahьnda—inzenerđar, arxitektorđar, jađьvsьlar, uqьtьvsьlar, vrəctar, artistar, xudozniktar, muzьjkanttar, jьrsьlar həm başqalar produksiahьn da kyđđə totam.

Turanan-tura əjtergə kərək, beđ yđebeđđeŋ kyp kenə produkttarьbьđđьŋ sьjfatьnan ber đə qənəqətlənmə beđ. Unan huŋ şunьhь xarakterlь, beđđeŋ hər bereбeđ qulьnь nindəj bulha la nasar sьjfatlь nəmə alma, asьvlana. Ləkin bьl vaqьtta beđ yđebeđ başqa keşelərđen beđđən *nindəj produksi*alьvđarь turahьnda bətənlə ujlamajbьđ. Qьđqahь, beđđeŋ hər bereбeđ bətə nəmə jeterlek həm jaqşь sьjfatlь bulьvđь teləj. Ə min heđđən horajьm: əgərđə hər ber keşe yđ urnьnda xeđmətteŋ iŋ jaqşь kyrhətkestərenə ireşməhə, unь qajđan alahьŋ? Nihajət, «ni səshəŋ şunь unьrhьŋ» tigən boronqo xəqiqətte yđləşterergə kərək.

Bьnda la, produksianьn sьjfatь əsən kərəştə lə, beđ qьđьqhьndьrьv saralarь menən genə siklənməjbeđ. Heđ beləheged, SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ 1940 jьl 10-sь ijyl Ukazь «Nasar sьjfatlь jəki komplekthьđ promьşlennost' produksialь sьqarьvđь həm məzbyri standarttarđь bođop produksia sьqarьvđь qorotqoslon menən ber yk dərəzələ, gosudarstvoqa qarşь jenəjət tip bildələrgə» tə. Promьşlennost' predpriatielərenеŋ nasar sьjfatlь jəki komplekthьđ produksia sьqarьvđa qejeple bulqan direktorđarь, glavnьj inzenerđarь həm texnik kontrol' bylektəre nacal'niktarь sudqa birelergə tejeştər həm sud qararь bujьnsa 5 jьldan 8 jьlqa tiklem srok menən tərməgə javьlьrqa, tejeştər.

Bьl Ukazdьŋ ajrьm keşelərgə bik nьq qaqьlьvьn, nasar sьjfatlь produksia əsən ularđь bik nьq tuqmavьn əjtep tə torahь juq. Ləkin şunьŋ menən bergə, ul predpriatielərđeŋ jetəkselərenə tirə-jaqtьŋ nasar joqontohona qarşь kərştə kəslə qoral

(Davamь 3-sə bittə).

KOMMUNISTIK TƏRBIƏ TURAHЫNDA

(Davamы, başы 1-2-se bittərdə).

birə. Ojədəttə ulardыn kybehe nisek feker jərətə ine huп? Ular bылaj feker jərətələr ine: jə inde, skandaldar sbqarьp tororqa, obşcestvennыj ojoşmalar menən, iptəştər h. b. menən mənəsəbəttərdə kibkeпləşterevgə jarajmы ni—massa arahыnda kəmselekle nəmə lə yter əle, tidər ine. Həm ytə ine. Brəkqa bындaj qaraş bedđə proizvodstvola tərən tamыr jəjep kilde.

Bыna oşo tamыrđarđы kibergə, juq itergə kərək. Bы sotsialistik obşcestvo fajđaхыna həm ajrьm rəveştə bedđeп hər bereved fajđaхыna kərək. Ikehenen berehe: jə bed kommunizm tədəjbed, jəki bed kommunizm turahыnda həjlənəbed genə, ə yđebed, əgər đə şulaj əjtergə jaraha, aqrьn qьna, əlpən-hylpən genə, kirelep həm avьđ asьp ibnəp kenə kommunizmqa taba barabьđ. Ləkin ibtə totoqod, kommunizmqa bылai barьv bik xətər, bылaj eşlәgəndə kommunizmqa kysevđe artьq ođaqqa huđьrqa məmkin.

Keşelər kommunizm turahыnda həjlәp tə, şul uq vaqьtta produksianьn sьjfatь turahыndaqь məs'ələ kevek şundaj əhəmiətle məs'ələlər menən kommunizmdь nьq itep, material jaqtan bəjlәməjđər ikən, ular indo prosto kilegə halьp hьv təjev menən şəqəllənələr.

Bəgəngələj xəteremdə,—bы xəl bыnqn 40 jьl elek, ixtimal 39—38 jьldar elek bulqandьr, kyrəhegeđ mineп ytkənem 40 jьldar tirəhendə əjlənə (kolov),—bedđə, podpol'jelə, —revolytsioner eşse nəmələrđe jaqsь itep eşlərgə, jəqni yđ produksiahьnьn sьjfatь turahыndа qajqьrtьrqa tejeşme-tygelme tigən bəxəs sьqtь. Bərəvđər əjttelər: bed yđ qulьbьđđan nasar nəmə sьqara almajbьđ organik buldьra almajbьđ— bы xəl bedđe kəmhetəsək, bedđeп keşelek dərəzəbedđe təşərəsək, tinelər. Ikense berəvđər, kirehensə, produksia sьjfatь turahыndа

Iptəştər, Sojuz Konstitutsiahьnьn 131-se statjahыndа bылaj tielgən: «SSSR-đьn hər ber grazdanь — sovet strojьnьn izge həm qul tejđerelməblek nigedə bulqan, Vatandьn bajlьq həm qevətlekek sьqanaqь bulqan, bartьq xedmətsəndərđeп mul həm kul'turalь tormoşonoп sьqanaqь bulqan, obşcestvennыj, sotsialistik milekte haqlarqa həm nьqьtьrqa burьslь. Obşcestvennыj, sotsialistik milekkə tejevse keşelər xalьq doşmandarь bulьp hanalalar».

Obşcestvennыj milekte haqlav həm nьqьtьv—bына bы məs'ələ, yđeneп eske məqnəhe menən tьşqь jaqtan kyrengəngə qaraqanda, đurьraq bulьp tora. Obşcestvennыj milekkə haqlьq meborsolov bedđeп eş tygel tinelər. Bы—kapitalistar eşe tinelər. Bed ular əsəп eşlәjbed bit, ular barь ber bedđe nəmələrđe jaqsь itep eşlərgə məzbyr itəsəktər həm kapitalistar bedđe məzbyr itə torqan bulqas, bed jaqsь nəmələr eşləjəsəkbed, ə bedgə yđebedđən initsiativa kyrhətməbkə, artьq tьrьşmaьqa kərək, tinelər.

Bына iptəştər kyrəhegeđ, xatta revolytsiaqa tiklem də, kapitalizm zamanьnda la, kapitalistarqa qarşы kərəşkən eşselərđeп ber əleşə, nəmələrđe nasar itep eşlərgə jaramaj, bы bedđe tujđьrđь inde tip qaraqandar, ulardьn bьqa vьzdandarь jetməj kevek bulqan. Ə bedđə, sotsialistik obşcestvola, bed kapitalistarqa tygel, bəlki yđebedgə eşlәj torqan bulqas nasar nəmələr eşləv hər kemde lə tujđьramь, hər kemdeп də vьzdanьna tejəme? Qьđqanьsqa qarşь, bылaj tip əjtep bulmaj. Ləkin əgər đə keşelərđeп vьzdanь kyberək bulha ine, nasar sьjfatlь produksia sьqarьvđan ulardьn kyberək kyпeldəre qajtha ine, kyp dərəzələ jaqşьraq bulьr ine.

Bed kommunistik tərbiə turahыnda həjlәjbed ikən, bы inde, bətəhenən də elek, hər ber rabotniktьn anьna, hin yđeпden eşeпə iп jabaj rəveştə genə bulha la, kyпei birep qararqa tejeşheп tigən fekerđe inderev tigən hyđ. Bed uqa şundaj fekerđe inderergə tejeşbed: əgər hin yđeпde bol'şevik tip jəki prosto namьblь sovet grazdanin tip hanajhьn ikən, ul saqьnda rəxim itep yđeпden nəmələreпde lə sьjfatь jaqьnan jaraqlь itep, elementar namьblьlьq menən eşlə.

Şulaj itep, kommunizm əsəп kərəş—ul, han jaqьnan da, şulaj uq produksianьn sьjfatь jaqьnan da juqarь xedmət jeteşterevsənlege əsəп kərəş tigən hyđ. Bына bedgə SSSR-đa xedmətsəndərđe kommunistik tərbiələvđьn berense təp polozeniehe.

IV.

nən qarav—ul kommunistik qaraş bildəhe. Keşelek donjahь tarixьnda kommunistik obşcestvonan da haqlьq menən qaravsь başqa obşcestvonьn bulmaqanlьqы kyđ aldьma kilə. Bы təbiqi đə: sredstvolarqa ixuza buqьv, ulardь totov barь tik kommunistik obşcestvola qьna jeteşterevselərđeп yđ qulьnda tora. Jeteşterevse keşe eksploatatorqa jəki keşe bajlьqьn babьp albvsbqa qaraqanda, nəmələrđe totovđa ekonomialьraq bulqanlьqtь isbat itep torovđьn ajrьvsa kərəge juq tip ujlajьm.

Tanix obşcestvennыj milekte haqlarqa keşelərđe əjrətməne, ə bы milekte urlarqa jaratьvsьlar hər vaqьt jeterlek handa buldь. Qađna malьn urlav elekke idara sistemalьnьq xarakterlь bildəhe ine, ə qađna cinovniktar əsəп havьn hьjьr bulьp tordo. Bildəle, bындaj tərəptər xosusi milekkə qanata la qəmhedlekte, ərəm-şərəm itevselekte ybterđelər, ə obşcestvennыj milekkə haqhьđ qarav juqarьnan, alьp tybəngə tiklem buldь.

Ləkin bы xalьq bajlьqьn, keşe xedmətən urlav—jəqni uđqən zamanda bed kyrep torqan oşo urlav, xəđerge zaman kapitalistik obşcestvohьnda keşeneп xedmətə urlanьv menən saqqьştьrqanda, balalar şajarьvьnan da đur nəmə buqьp tormaj. Uđqan vaqьtlьn xedmətən jemerev əsəп, xəđer hər kəndə milliondarsa xedmət kondərə havaqa osorola, tip qьjьv rəveştə əjtergə məmkin. Ə iп qimmətle həm handarь jerđə sikləngən təbiqət bajlьqtarь ni tiklem juqqa sьqarьla! Bына oşo jenəjəttеп yđe əsəп genə lə kapitalizm keşelek donjahь aldьnda iп tidlek menən bətərəvgə jajьq bulьp tora.

Gosudarstvo proizvodstvohьnьn dəjəm balansьnda haqlьq kyrhətev xalьq bajlьqьnьn fajđalь eləşə. Həm bы eləş, bedđeп kul'turalьqьbьđ kytərelevđeп hədəmtəhe bularaq, jьldan-jьl ybergə tejeş.

Iptəştər, Konstitutsianьn 131-se statjahь kommunistik tərbiə əsəп iп baj materialđь birə. Ul: «Əj mineke—şunan başqanь belergə telə-məjem, bombanan haqlana torqan urnьma berəvđe lə inderməjem» tigən burzuaz qaraşqa qarşь jynəlderelgən. Ul obşcestvennыj milekte haqlarqa, dəjəm interestarđь licmьj, individual' interestarđan juqarь qujьroqa məzbyr itə, sənki hər ber keşeneп xəle ьsьn-ьsьndan barь tik kollektivta qьna, sotsialistik obşcestvola qьna garantialana.

Şulaj uq, Vatanqa, sotsialistik Vatanqa məxəbbətte ybterev sovet patriotizmьn ybterev, kommunistik tərbiəneп kərəkle, ajrьlmaь element bulьp tora.

«Patriot» tigən hyđ berense tapqьr bularaq Fransia revolytsiahы osoronda 1789—93 jьldarđa barlьqqa kilde. Ul vaqьtta, Vatanqa xianat itevselərgə, monarxistar lagerьnan bulqan hatlьqtarqa qarşь bularaq, xalьq eşe əsəп kərəşselər, respublikanь jaqlavsьlar yđđəren patriottar tip jərətkəndər.

Ləkin uman huп bы terminđь reaksionerđar həm idara itevse juqarь qatlam yđđəreneп bođoq teləktərenə fajđalanqandar. Şunlьqtan, Jevropala la, batşa Rossiahында la xalьq ixtiazdarь turahыndа borsolqan iп namьblь keşelər «patriotizm» tigən hyđgə hər vaqьt şiklənep qaraqandar, bы hyđđə milli şovenizmđь, idara itevse juqarь qatlamdardьn yđ-yđđəneп «patriotizmь» qapma-qarşь bularaq, yđeneп yđkenlege menən samoderzaviegə qarşь jynəlgən progressiv xərəkət torqan hajьn tidlətelgən temp menən ybə bardь.

Başta progressiv kəstərđeп reaksiaqa qarşь kərəşe əđəbiətte, muzьjkanь, rəsem iskusstvohьn javlap aldь. Ularđa, his juqьnđa, işaralar menən genə bulha la, ul vaqьtlaqь ьsьn barlьqqa yđeпden nasar qaraşьndь beldərergə məmkin ine. Zaman ytev menən bы kərəşkə əkerenləp xalьqtьn demokratik qatlamdarь tartьla başlanь, şunьn hədəmtəhendə ul kərəş torqan hajьn raditsiaq xarəkter əla bardь. Bы! protsess samoderzavile doşmandarьn, rəsmi Rossia tip jərətəlgən nəmənen doşmandarьn ybterđe həm tuplanь. Şul uq vaqьtta ul, đur xalьqtьn iп jaqsь vəkildərə sьjfatьnda, hunьn milli terəgen tьvđьrđь. Genial' həm talantlь jađьvsьlarđьn, tənqitselərđeп həm publitsistarđьn bətə ber bьvьnь barlьqqa kilde. Ular bedđeп əđəbiətte juqarь kytərđelər həm uqa dan birđelər, unь bətə donja əđəbiətə itep əverelderđelər. Həm əđəbiət kenə tygel, bəlki russ muzьjkahь, rəsem iskusstvohь, fəne lə yđđərenen iп jaqsь vəkildəren, milli kul'turanьn ьsьn patriottarьn majđanqa sьqara başlanьlar.

Yđđərenen namьbtarьn, keşelek dərəzəhen həm obşcestvennыj iqtibarđarьn qəđerləgən bы keşelər rəsmi kvasnoj «patriotizm»dan kibken rəveştə sitləştelər. Yđ xalьqtarьna xedmət itev həm ul xalьqta ьsьn patriotizmđь ujatьv ular əsəп bərьhьnan da juqarьraq torđo. Oşo bəjək maqsat əsəп ulər yđđərenen kəstəren həm talanttarьn ajamanьlar. Ul zaman bьvьndarь həm unan huпqь bьvьndan ulardan əjrəndelər, ulardьn əlgiələre menən bardьlar həm yđđərenə juqarь dərəzələge patriotizmđь ejərttelər. Bы keşelərđeп tərən patriotlьq xedmættərə russ xalqь tarixьnda kyp handaqь asьq həm qьđьqhьndьra torqan səxifələrđe albp tora. Həm əgər đə ular rəsmi Rossianьn simpatialarь menən fajđalanmaqandar ikən, xalьq, kirehensə, ularqa tejeşle ixtiramđь kyrhətte, ular turahыndaqь jaqtь ibtəlekte hər vaqьt ibkə aldь həm alasaq.

Progressiv kəstərđeп reaksion kəstərgə qarşь kərəşeneп bына oşo protsesь, kul'tura kəstərə ybeşeneп həm tuplanьvьnьn oşo protsesь, his juqьnđa, iđelgən millətterđeп iп anlь elementtarьna ikense Rossianь—jaqsь, irək jaratьvsan Rossianь, iđevse bulmaqan Rossianь, kul'turalь, talantlь Ross'anь, xalьqtьn kiп massalarь arahыnđa belemdərđeп ybeşena bulьşlьq kyrhətevse Rossianь kyrergə məmkinlek birđe.

(Davamь 4-se bittə).

KOMMUNISTIK TƏRBIƏ TURAHЬNDA

(Davamь, başь 1-2-3-sə bittə). Eşselərdeŋ kiŋ rəveştə jəjelgən revolyʦion xərəkəte, Rossia imperiaһьnьŋ barlьq millət proletariđarьnьŋ həm xeđmətsəndərenеŋ sarizmqa həm kapitalizmqa qarşь kəreştərendə ularđь ьsьn-ьsьndan tuplavđь aktual' burьs itep kən tərtibenə qujđь. Eşselər sьjnfьnьŋ Bətərossia partiaһьnan başqa russ xalqьn həm idelgən millətlərđe azat itevđe ujqa la kilterergə məmkin tygel ine. Eşselər sьjnfьnьŋ ana şul Bətərossia partiaһьn tьvđьrьvı bujьnsa Leninđeŋ həm Stalinđьŋ tьrьşlьqtarь, Lenin — Stalin milli politikaһьn armaj-talmaj əndəv, velikoderzavie şovenizmьnьŋ həm jerle millətselektеŋ hər tərlə kyrneştərenə qarşь bol'şeviktarđьŋ kərəşe — bьnə bьlar bətəһelə, idelgən millətlərđe russ xalqь menən jaqьnlaştьrđь, ularđьŋ in anlь elementtarьn russ əđəbiəte, iskussʦohь, fəne menən, russ revolyʦion kərəşseləre menən tanьşьrqa məzbyr itte həm şunьŋ menən ularđь russ kul'turaһьna quştь, ularđь dəjəm, berđəm kərəştеŋ taraftarđarь, jəqni inde Bətərossianьqь bulьp feker jərətəvse keşelər itte.

Sovet patriotizmьnə, əndəv bedđeŋ xalqьvьđđьŋ uđqandaqь tarixь tamьrđarьnan ajrьm xəldə, ularqa bəjlənməgən xəldə bulьrqa məmkin tygel. Bьl əndəv yđ xalqьndьŋ eştəre əsən patriotlьq qorurlьqь menən tulь bulьrqa tejeş. Sovet patriotizmь bit ul bedđeŋ xalьqtьŋ ybeşen alqa taba etərgən babalarьvьđđьŋ izadi eştərenеŋ turanan-tura varisь bulьp tora.

Sovet tormoşo bьnь qəzəp dərəzələ asьq itep kyrhətə. Ber genə faktь kyrhətevı də jetə. Boqavdan azat itelgən xalьqtar yđđərenеŋ epik həm tarixi gerojđarьnьŋ obrazdarьn mindəj đur şatlьq menən xətergə təşərələr. Ular bьl obrazdarđь yđđərenеŋ sovet respublikalarь jərəgenə — Məskəvgə kyrhətev əsən alьp kilə tərqan iŋ jaqşь xudozestvo əbərđərendə kəvđələnderələr. Məskəvđə ularđьŋ hər berehe SSSR-đьŋ barlьq xalьqtarьna gyjəki bьna qaraqьđ, xalьqtarđьŋ bəjək sojuzьnda clen bulьvьn kemdeŋ də bulha şəfqəte arqahьnda tygel, min nəbelьrьvhьđ keşe tygel,—bьna minеŋ nəbelem, unьŋ menən min maqtanam, heđđeŋ,—jəqni, xeđmət bujьnsa həm keşelek donjahьnьŋ iŋ jaqşь idealdarьn haqlav bujьnsa minеŋ tьvqandarьmđьŋ da oşo nəbelemde qarap rəxətlənevegeđđe teləjem! tip əjtergə teləj.

Timək, sovet patriotizmь kyptənge zamandarđan, xalьq eposьnan uq başlanьp kitkən; xalьq tarafьnan tьvđьrьlqan barlьq iŋ jaqşь nəmələrđe ul yđenеŋ esenə ala həm xalьqtьŋ barlьq qađanьştarьn haqlavđь iŋ bəjək maqtaŋ eşe tip hanaj.

Bəjək proletar revolyʦia qajət đur jemerevđər eşləp kena qalmanь, bəlki bьqa tiklem kyrelməgən izad eşena nigeđ đə haldь. Şunьŋ menən bergə ul unar milliondarsa keşelərđeŋ başlarьnda qevətle tađartьv davьlь bulьp uđđь, ularqa kyŋel kytərenkelege həm yđ köstərenə ьşanьvđь birđe. Xəđeŋ ulaŋ yđđəren, xeđmətsəndər massaһьna doşman bulqan bətə donjanь jeŋergə hələtle batьrđar tip xis ittelər.

Həm bьna inde sovet epos tьvđь. Bьl epos kyptonyk ytkan zamandьŋ xalьq izadь həm bedđeŋ epoxalaqь xalьq izadь liniaһьn bergə quştь. Bьl linia xalьq izadьna doşman bulqan kapitalizm tarafьnan ədəlgəjne. Obşcestvonь sotsialistik nigeđđə yđgərtep qorovđьŋ jəjelderep jebərelgən protsesь bəjək xudozniktarđьŋ hələttərenə lajьqlь həm kyp handaqь baj həm qьđьqһьndьrьrlьq temalarđь barlьqqa kilterde. Xalьq inde bьl temalarđan iŋ jaqşь orloqtarđь hajlap ala, bəjək epoxa həm unьŋ Lenin menən Stalin şikelle bəjək gerojđarь turaһьnda epik—geroik poemalar əsən teđemle rəveştə ajrьm rəsemdər tьvđьra.

Bedđeŋ talantlь jađьvsьlarьvьđ həm xudozniktarьvьđ xalьqtan artta qalmaьqa tejeştər. Ular əsən bedđeŋ epoxalaqь şikelle kyp həm jaqşь materialdьŋ ale ber vaqьtta la bulqanь juq. Yđđərenеŋ xalьqtarьna, xeđmət itergə həm xəderge zaman bьvьndarьnьŋ bəjək eştəre nigeđendə patriotizmdьŋ tərəŋ xistəren massaqa heŋderergə ularđьŋ tik xəđer genə əle siklənməgən məmkinlektəre buldь.

Minеŋsə, Majakovski sovet xalqьna xeđmət itevđeŋ iŋ jaqşь əlgəһə bulьp tora. Ul yđen revolyʦia kərəşsehe itep hanaŋ həm yđ izadьnьŋ məqnəhe menən ul nəq şundaj buldь. Ul yđ əbərđərenеŋ jəkmətkehen genə tygel, bəlki formaһьn da revolyʦion xalьq menən quşьrqa ьnьldь. Kiləsək tarixьlar his şikhed, unьŋ əbərđəre keşelər arahьndaqь mənəsəbətərđe tamьrьnan yđgərtev bujьnsa bəjək epoxa əbərđəre bulqandar, tip əjtəsəktən. Şunlьqtan, kiləsəktəge bьvьndarqa mərəzəqət itep tьvəndəgelərđe əjtergə Majakovski qajət đur jemerevđər eşləp kena qalmanь, bəlki bьqa tiklem kyrelməgən izad eşena nigeđ đə haldь. Şunьŋ menən bergə ul unar milliondarsa keşelərđeŋ başlarьnda qevətle tađartьv davьlь bulьp uđđь, ularqa kyŋel kytərenkelege həm yđ köstərenə ьşanьvđь birđe. Xəđeŋ ulaŋ yđđəren, xeđmətsəndər massaһьna doşman bulqan bətə donjanь jeŋergə hələtle batьrđar tip xis ittelər.

Həm bьna inde sovet epos tьvđь. Bьl epos kyptonyk ytkan zamandьŋ xalьq izadь həm bedđeŋ epoxalaqь xalьq izadь liniaһьn bergə quştь. Bьl linia xalьq izadьna doşman bulqan kapitalizm tarafьnan ədəlgəjne. Obşcestvonь sotsialistik nigeđđə yđgərtep qorovđьŋ jəjelderep jebərelgən protsesь bəjək xudozniktarđьŋ hələttərenə lajьqlь həm kyp handaqь baj həm qьđьqһьndьrьrlьq temalarđь barlьqqa kilterde. Xalьq inde bьl temalarđan iŋ jaqşь orloqtarđь hajlap ala, bəjək epoxa həm unьŋ Lenin menən Stalin şikelle bəjək gerojđarь turaһьnda epik—geroik poemalar əsən teđemle rəveştə ajrьm rəsemdər tьvđьra.

Bedđeŋ talantlь jađьvsьlarьvьđ həm xudozniktarьvьđ xalьqtan artta qalmaьqa tejeştər. Ular əsən bedđeŋ epoxalaqь şikelle kyp həm jaqşь materialdьŋ ale ber vaqьtta la bulqanь juq. Yđđərenеŋ xalьqtarьna, xeđmət itergə həm xəderge zaman bьvьndarьnьŋ bəjək eştəre nigeđendə patriotizmdьŋ tərəŋ xistəren massaqa heŋderergə ularđьŋ tik xəđer genə əle siklənməgən məmkinlektəre buldь.

Minеŋsə, Majakovski sovet xalqьna xeđmət itevđeŋ iŋ jaqşь əlgəһə bulьp tora. Ul yđen revolyʦia kərəşsehe itep hanaŋ həm yđ izadьnьŋ məqnəhe menən ul nəq şundaj buldь. Ul yđ əbərđərenеŋ jəkmətkehen genə tygel, bəlki formaһьn da revolyʦion xalьq menən quşьrqa ьnьldь. Kiləsək tarixьlar his şikhed, unьŋ əbərđəre keşelər arahьndaqь mənəsəbətərđe tamьrьnan yđgərtev bujьnsa bəjək epoxa əbərđəre bulqandar, tip əjtəsəktən. Şunlьqtan, kiləsəktəge bьvьndarqa mərəzəqət itep tьvəndəgelərđe əjtergə Majakovski bedđeŋ talantlь jađьvsьlarьvьđ həm xudozniktarьvьđ xalьqtan artta qalmaьqa tejeştər. Ular əsən bedđeŋ epoxalaqь şikelle kyp həm jaqşь materialdьŋ ale ber vaqьtta la bulqanь juq. Yđđərenеŋ xalьqtarьna, xeđmət itergə həm xəderge zaman bьvьndarьnьŋ bəjək eştəre nigeđendə patriotizmdьŋ tərəŋ xistəren massaqa heŋderergə ularđьŋ tik xəđer genə əle siklənməgən məmkinlektəre buldь.

Minеŋsə, Majakovski sovet xalqьna xeđmət itevđeŋ iŋ jaqşь əlgəһə bulьp tora. Ul yđen revolyʦia kərəşsehe itep hanaŋ həm yđ izadьnьŋ məqnəhe menən ul nəq şundaj buldь. Ul yđ əbərđərenеŋ jəkmətkehen genə tygel, bəlki formaһьn da revolyʦion xalьq menən quşьrqa ьnьldь. Kiləsək tarixьlar his şikhed, unьŋ əbərđəre keşelər arahьndaqь mənəsəbətərđe tamьrьnan yđgərtev bujьnsa bəjək epoxa əbərđəre bulqandar, tip əjtəsəktən. Şunlьqtan, kiləsəktəge bьvьndarqa mərəzəqət itep tьvəndəgelərđe əjtergə Majakovski kideŋ xaqь bulqan, tip hanajьm:

«Min kilermen heđgə
kommunistik jьraqlьqqa
Baһьr bulmaqan jьrsь-
jesendinse kevek tygel,
Mineŋ şiqьrьm
bьvattar tavь aşa
Şaqirđar, xəkymәttər
başь aşa uđьp kiter.
Barьp, jeter mineŋ şiqьrьm,
ləkin jabaj qьna barmaь,
Məxəbbətle—moŋlo avđa
atqan
uq şikelle tygel,
Hyngən jondođđarđьŋ
nurđarьlaj tygel,
Həm şьmarqan ibke biş tindəj
numizmatqa[1]) inep qalmaь.
Mineŋ şiqьrьm
qevət həm kəs menən
sьqьr jьrьp b'k kyp
jьldarđь.
Kilep ineŋ
halmaŋ,
qevətle,
kyrenep,
Rim qoldarь uq inde eşləgən
vodoprovod
Bed jəşəgən köngə ingən ke-
vek».

Bьl qorur belderevđə bed yđ epoxavьđđьŋ, donjanь jaŋь nigeđđərđə ydgərtep qorovsь yđ bьvəndarьvьđđьŋ bəjək tavьşьn işetəved.

Iptəştər, tarix bedgə javaplь həm maqtavlə burьstь—sьjnfi kərəşebedđe kommunizmdьŋ tulь jeŋevenə tiklem kilterep jetkerev burьsьn jəklәne. «Bed alqa taba şulaj xərəkət ittergə tejeşbed ki, bətə donjanьŋ eşselər sьjnfь, bedgə qarap: bьna ul mineŋ aldьnqь otrədьm, bьna ul, mineŋ udar brigadam, bьna ul mineŋ eşse vlasьm, bьna ul, mineŋ Vatanьm, tip əjtə alьrlьq bulhьn...» **(Stalin).**

Ə bьnьŋ əsən bed SSSR-đьŋ bətə, xeđmətsəndəren jalqьnlь patriotizm ruxьnda, yđ Vatanьna sikhed məxəbbət ruxьnda tərbiələrgə tejeşbed. Min siklətelgən ber məxəbbət tunahьnda, platonik məxəbbət turahьnda əjtməjem, bəlki kəslə, aktiv, dərtle, tьjьlqьhьđ məxəbbət turahьnda, doşmandarqa ben mindəj đə şəfqət kyrhətevđe belməj torqan, Vatanь əsən ber nindəj đə qorbandar aldьnda tuqtalьp qalmaj torqan məxəbbət turəhьnda əjtəm.

Bьna heđgə SSSR xeđmətsəndəreŋ kommunistik tərbiələvđeŋ əsənsə top burьsь.

[1]) Numizmat—boronqo aqsalar bildəhe.

VI.

Unan huŋ kollektivlьq turahьndaqь məs'ələgə tuqtalьrqa kərək tip hanajьm. Kollektivlьq urьnlaştьrьvđьŋ kommunistik tərbiələ kyrenerlek urьnda tororqa tejeşlegen ajrьm isbat itep torovđьŋ kərəge juq. Min bьnda kollektivizmdьŋ teoretik nigeđđəren tygel, bəlki proizvodstvoqa, kən-kyreşkə, tormoşqa obşcestvennьj kynekmələr urьnlaştьrьvđь, kollektivlьqqa bedđeŋ qədəttərebedđeŋ, yđ-yđebedđe totov normalarьnьvđđьŋ ajrьlmaьlьq ələşə bulьrqa məmkinlek birerlek, bьl xərəkəttər aŋlь rəveştə, ujlap qьna eşlənməjensə, bəlki yđ-yđđərenən, organik rəveştə kilep sьqьrlьq şanttar tьvđьrьvđь kyđđə totam.

Min xalьqta şundaj kynekmələrđe aŋlь rəveştə buldьrьv turahьnda həjlajem.

Kollektivlьq tigən tөşənsəne kətəvlek tөşənsəhe menən butaştьrьrqa jaramaj. Məbələn, elekke zamanda krəbtiəndər at qaraqьn jьjьlьşьp tuqmahalar, jəki şarttaqan banktьŋ vkladciktarь, qotoronop, banktьn tədrələ-

ren yathalar—bьndaj xərəkəttərđe, minеŋsə, kollektivlьq kyrneşe tip hanarqa jaramaj. Ular kətəvlek xarakterьnda. Kollektivlьq ihə xərəkəttərđə ber maqsatqa jynəlevđe kyđđə tota.

Bedđeŋ obşcestvobьđđьŋ praktik tormoşonda kollektivlьq đur rol' ujnaj, sənki ul kollektivizm bazaһьna nigeđləngən. Bed kaptialistik obşcestvoqa qarşь, kollektivizm-kommunizmdь kilterep qujabьđ, unьŋ qajət đur əbtənləgənə ьşanabьđ. Kommunistik tədələştеŋ unьşlь barьvь la, şaqtaj qьna dərəzələ proizvodstvoqa, obşcestvennьj tormoşqa həm kənkyreşkə kollektivlьq kynekmələren inderevđeŋ unьşlь bulьvьna bəjləngən.

Xeđmətteŋ kollektivlьqь, unьŋ kooperativlaştьrьlьvь—proizvodstvonьŋ nigeđe bulьp tora. Sotsialistik promьşlennosta bьnь ajrьm isbat itep torovđьŋ kərəge juq. Bьnda ul yđenеŋ asьqlьqь menən esselərgə həm fabrika proizvodstvohь menən bəjle bulqan barlьq keşelərgə aŋlajьşlь. Kapitalistik obşcestvola ajrьm proletariđьŋ xeđmətte bətənləj ejəheđlənderelhə həm nəməgə əjləngəndən huŋ eşsenеŋ genə tygel, bəlki tabьş menən genə qьđьqһьnьvsь fabrikantьn da kyđenən juqalha, bedđə inde nəməgə əjləngən xeđmət eşsenеŋ kyđ aldьnda. Ul yđenеŋ eşləngən urnьnda qьna tygel, bəlki qullanьvđa, fajđalanьvđa la kyrhətelə. Timək, jeteşterevse, yŋkenlege urtasa bulqanda la yđ xeđmətenеŋ həđəmtələren kyrə ala. Ləkin bed yđebedđeŋ tərbiə eşebed menən hər ber rabotniktьŋ yđenеŋ dəjəm, kollektiv xeđmətlə individual' qatnaşьvьn aŋlavьn tərənəjtergə həm kiŋəjtergə tejeşbed.

Barьnan da bigerək avьlda, kolxoz avьlьnda kollektivlьqtь tərbiələvgə iqtibarđь jynəlderergə kərək. Avьl, kollektiv eşkə bətənləj tierlek kynekmələre bulmaqan xəldə, ser'joz kollektivlьq məktəbe ytə. Elekke zamanda avьl jьjьndarьnda «obşcestvo», «obşcestvo fajđaһь» tigən hyđđər qajһь saqtarđa, əjtelhələr đə, ьsьnlьqta unda kollektivlьq ađ ine. «Obşcestvo fajđaһь», «obşcestvo» hyđđəre artьnda kulaktarđьŋ licnьj eştəre eşlənə ine.

Kollektivlaşьv julьna kysev menən krəbtiəndər aldьna avьr burьstar kilep babtь: bətə ytkən zamanqa qarşь kilep, yđđərenеŋ psixologialarьn valtьrqa, dərəbərəge, unь bətənləj qarşь jaqqa taba jynəlderergə, yđeŋə eşləvđən hər kem əsən eşləvgə kysergə kərək buldь. Bьl jeŋel eş tygel həm ul barьtik gosudarstvonьŋ şaqtaj babьmь abtьnda qьna həm unьŋ jarđamь menən genə unьşlь rəveştə tormoşqa aşьrьla aldь.

Javaj, individual' xeđmәttən taqь la juqarьraq həm qatmarlьraq bulqan kollektiv xeđmətkə kysev keşelərđən taqь la kyberək ojoşov hələttəren talap itə. Bьna şulaj itep, milekselek qaraştarьn bətərəv həm kolxozsь krəbtiəndərđə kollektivlьq kynekmələre buldьrьv protsesь menən ber rəttən eştə kollektiv metodtar qullanьvđa ojoştorov təzribəhe tuplav bara.

Avьlda kommunistik tərbiə ana şundaj şanttarđa bara.

Bildələ, kollektivlьqqa qoro saqьrьv, unьŋ individual' eşkə qaraqanda əbtən ikənlege turahьnda qoro agitatsia alьp barьv inde jetməj. Propagandis, agitator, tərbiəse eştеŋ ajrьvsa həđəmtələ metodtarьn kolxozsьlarqa kyrhətergə, jəki, his juqьnda, eştеŋ həđəmtələ bulьvь səbəptərenə analiz jahap həđəmtələ eştеŋ konkret əlgələren kilterergə tejeş.

Şulaj itep, xatta kollektivlьq tərbiələv kevek şundaj qatmarlь eş tə ajrьvsa həđəmtələ bulhьn əsən praktik eşkə jaraqlaştьrьlьrqa tejeş. Ikense tərlə itep əjtkəndə, kollektivlьq tərbiələv konkret təbtə ytkərelergə tejeş. Tərbiəse, tege jəki bьl praktik protsestьŋ məqnəhen əŋlatqanda, şul uq vaqьtta yđe lə yđenеŋ teoretik ybeşe əsən praktik materialqa bajьj. Şunьŋ menən bergə, bьl teorianьŋ həm praktikanьŋ berđəmlege əlgəhə bulьp ta xeđmət itə ala.

Bьna heđgə kommunistik tərbiehеŋ dyrtense elementь.

VII.

Hər ber jaqşь eşte yrsetevse faktor kul'turalьlьqtan qibarət. Eş ni tiklem qatmarlьraq, kvalifikatsialьraq bulha, şul tiklem kyberək kul'turalьlьq kərək bula. Kul'tura bedgə ьsьn məqnəhe menən hər ber keşegə kərək bulqan elementar kul'turanan alьp, đur kul'tura tip atalqan nəməgə tiklem bətə kiŋlege menən, hava kevek kərək. Đur kul'tura keşehe, tiđər.

Kul'turalьlьq — keşe ybeşeneŋ ni dərəzələ ikənlegeneŋ bildələ kyrhətkesə. Ə inde alqa kitkən keşe đur iqtibar qađanqanlьqtan qajһь berəvđər kul'turalьqtьŋ tьşqь jaqtarьn yđđərenə kyserep alalar. Undaj keşelər turahьnda, qədəttə, tutьj qoş qavrьjđarь təqqan qarqa, tiđər. Ləkin mineŋsə bьlaj ujlavı dərəbtygel, ul kul'turanьŋ ybeşe əsən zararlь. Bildələ, keşelərđeŋ kypselege başta tьşqь jaqtь qьna ala. Ləkin keşe inde kul'turalьlьqtьŋ tьşqь jaqtarьn alьrqa tьrьşqas, ular yđ nəvbəttərendə, unьŋ dəjəm kul'turahь kytərelevgə lə joqonto jahajđar.

(Ađaqь kilәhe handa).

Javaplь redaktor:
S. BAJTURIN.
Ответ. редактор:
С. БАЙТУРИН.

П 4153. Редакция адресы: Өфө калаһы, Володарский урамы, № 2. Телефон № 87—15 „Окт. натиск“ типографияһы.

1940 йыл
1 декабрь
йәкшәмбе
№ 127 (1490)
Айрым һаны
10 тин.

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

REVOLYTSIANЬҢ BӨJӨK TRIBUNЬ

Bьnan nәq alть jьl elek bol'şeviktar partiahь jetәkselәrenәn iң ereләrenәn berehe, proletar revolytsiahьnьң jalqьnlь tribunьnьң, bөtә partia һәm bөtә sovet xalqьnьң һөjөklәhenәn jөrәge tibevđәn tuqtanь. Javьz trotskisь - buxarinsь - zinovjevsьlar bandahь onotolmablьq Sergej Mironovic Kirovtьң gyzәl, batьr tormoşon өddө.

Bөjөk Stalindьң ucenigь һәm iң jaqьn soratnigь bulqan, tajpьlmablьq proletar revolytsioner һәm kommunizm eşe өsөn his ber qurqьvhьd kөröşkөn S. M. Kirov beđđeң partianьң tarixьna, proletar revolytsiahь tarixьna qant bol'şeviktar gvardiahьnьң iң jaqşь bojestarьnan berehe bulьp, xeđmәtsәn massalarđьң Lenin—Stalin eşenә birelgәn talantlь jetәkselәrenәn berehe bulьp һәm sotsializmdь armaj-talmaj ojcştorovsь һәm tөđөvselәrenәn berehe bulьp inde.

Mironovictьң tormoş julь—ul yđenen bөtә tormoşon xeđmәtsөndөrđe kapitalistik qolloqonan azat itev өsөn kөröşkә arnaqan professional' revolytsionerđьң bojevoj julь. Bol'şeviktar partiahь unь һәr vaqьtta eştең iң mөhim һәm iң javaplь ucastkalarьna jebөrđe. Lenin һәm Stalin jetәkselege abtьnda ul massalarđь bөjөk Oktөbr şturmьna әdetlәne, Astraxandь aqgvardejstarđьң polşeşcalarьnan jaqlap alьp qala aldь, Baku proletariatьn sovet Azerbajzanь өsөn kөröşkә ojoştordo, Lenin qalahь bol'şeviktarьnьң eşe menәn jetәkselek itte.

Kirov yđen tulьhьnsa partia eşenә, Lenin—Stalin eşenә birev menәn bergә ul һәr ber kommunistan unьң yđendө nьqlь partia tөrtibe bulьvьn, partia clenьnьң partiaqa bөtөnlәje menәn bireleven һәm ul uqьvđan, tormoştan nәmә ala alha, şunьң bөtөhen dә partia eşenә bireven talap itte.

Kirov partia qatarđarьnьң berđөmlege һәm ojoşqanlьqь өsөn, granit kevek monolit, nьq bol'şeviktar partiahь өsөn armaj-talmaj kөröşep kilde. Bьndaj partiahь tөđөvđә Kirovtьң role qajәt đur.

Sergej Mironovic Qьđьl Armianьң һәm Xөrbi-Dinged Flotьnьң—bөjөk Sovettar Sojuzьnьң mөqөddөs siktөren bьamьslь haqsьlarđьң bik đur әһәmiәle barlьqьn һәr vaqьtta la ajrьvsa әjtep kilde. Iptәş Kirov Qьđьl Armianьң һәm Xөrbi-Dinged Flotьnьң bojevoj qөvөtlelegen һәr kөn armaj-talmaj nьqьtьp kilde.

Bьnan 19 jьl elek, 1921 jьlda iptәş Kirov Azerbajzan KSM sjezьnda xalьq ara һәm eskөrge xөj turahьnda yđenen jahaqan dokladьnda: beđđeң xuzalьq nьqlap ajaqqa babqan saqta qьna beđ yđebeđđen ilde qoralль kөs menәn kөrөgensө tө'min ita alasaqьbьđđь, xalьq xuzalьqь ьsьntьlap nьqьqan saqta qьna his ber qurьqmajьnsa yđebeđđeң Sovet territoriabьđ sige bujьnsa tьnьs jөrөj alasaqьbьđđь isbat itte. Iptәş Kirov şul jьldarđa uq iptәş Stalin jetәkselege abtьnda beđđeң ildeң nindәj kөskә lejә bulasatqьn aldan kyrđe. Һәm industrialaştьrьvđьң Lenin—Stalin general' planьn tajpьlьşhьđ tormoşqa aşьrьv, ilebeđđө sotsializm tөđөvđe өdөrgә mataşьvsь javьz xalьq doşmandarьna,—trotskisьlarqa, buxarinsьlarqa, burzuaz mөllәtselөrgө qarşь ajavhьđ rөveştә kөröşev nigeđendө beđđeң bөjөk sotsialistik ilebeđ bьqasa kyrelmәgen unьşlьqtarqa ireşte.

Beđđeң partiahьң iң kyrnekle teoretiktarьnan berehe bularaq, Sergej Mironovic Kirov marksizm-leninizm teoriahьn өjrenev kөrөklegen һәr vaqьtta ajrьvsa kyrhәtep kilde. «Marksizm-leninizm,—tine iptәş Kirov,—ul xeđmәtsөndөrđe yđđөrenen doşmandarьn jeңergә өjrәtә torqan ьsьndan da һәm berđөn-ber qilem. Uqa ejә bulmaj torop, donja revolytsiahьn jeңevle rөveştә xөl itep bulmaj».

Javьz hatlьq jөndөr iptәş Kirovtь jylterđelөr. Ular şunьң menәn partia qatarđarьn һәm xalьqtь dezorganizovat' itergә tьrьştьlar. Lөkin doşmandarđьң ul qara ujđarь barlьp sьqmanь. Sovet xalqь keşe yltereysө bandalarđь һәm hatlьq jөndөrđe jer jөđenөn jujđь. Bөtә partia һәm bөtә xalьq partianьң Leninse-Stalinsь Yđөk Komitetь ergөhenә taqь la nьqьraq tuplandь.

Sergej Mironovic Kirovtьң asьq obrazь sovet xalqьnьң jerөgendө mөnge jөsөjөsөk, kommunizm өsөn ajavhьd kөröşkә, revolytsion ujavlьqtь kytөrevgә saqьrasaq, bөtә partianь, bөtә sovet xalqьn SSSR-đa sotsialistik tөđөlөştөn aldaqь jeңevđөre өsөn, kommunizmdьң bөtә donjala la jeңeve өsөn kөröşkә ruxlandьrasaq.

SERGEJ MIRONOVIC KIROV

Bьnan 6 jьl elek, 1934 jьldьң berense dekabrendө, kontrrevolytsion trotskisь-zinovjevsь banda tarafьnan jebөrelgөn javьz jьrtqьstьң pulөhe bol'şeviktar partiahьnьң danlьqlь ulьn, sovet xalqьnьң һөjөklөhөn, bөjөk Stalindьn iң jaqьn soratnigьn—Sergej Mironovic Kirovtь ylterđe.

Moxtazlьqtь һәm tormoş avьrlьqtarьn bik irtә tanьqan Sergej Kostrikov (Kirov) yđenen jađmьşьn jөş vaqtьnan uq bol'şeviktar partiahь menәn bөjlene. Ul nьqlь bol'şevik, massalarđьң iң talantlь ojoştorovsьhь, jalqьnlь tribun һәm Lenin—Stalin tibьndaqь politik deatel' bulьp partia tarixьna inde.

Kirov 18 jөşlek jeget saqьnda, 1904 jьlda sotsial demokrattar ojoşmahьna inө һәm bol'şeviktar jaqьnda bula. 1905 jьlda ul Tomskiđe һәm Tajga stansiahьnda eşselөr arahьnda qajәt đur revolytsion eş jөjelderө, proklamatsialar jađa, bojevoj druzinalar ojoştora, Tomskiđe eşselөrđeң qorallь demonstratsiahьn ojoştora һәm yđe unьң başьnda bula.

1905 jьlqь revolytsia jeңelgөndөn huң Kirov Seberđe, ө ađaqtan Tөnjaq Kavkazda podpoljelө revolytsion eş alьp bara. Arestar һәm tөrmөlөr Kirovtьң jeңevgө bulqan telөgen sьnьqtьralar qьna. Vladikavkazda, Groznьjđa, Mineral'nьjь Vodьj һәm başqa qalalarđa batşa oxrankahь tarafьnan tuđđьrьlqan bol'şevistik ojoşmalarđь Kirov ajaqqa babtьra, avьldarđa krөbtiөndөr arahьnda revolytsion eş alьp bara.

1917 jьlqь burzuaz—fevral' revolytsiahь vaqtьnda S. M. Kirov Vladikavkazda ine. Ul eşselөrđe һәm jarlь krөbtiөndөrđe bol'şeviktar partiahь tirөhenө ojoştorop һәm tuplap, menşeviktarđь һәm eserđarđь nьqlь rөveştө tar-mar itte.

1917 jьldьң oktөbrendө S. M. Kirov Sovettarđьn ikense Bөtөrossia sjezьna Tөnjaq Kavkazdan delegat bulьp hajlandь. Ul sjezqa kilgөs, Petrogradta Bөjөk Oktөbr Sotsialistik revolytsiahьnьң jeңeve өsөn kөröştөrđe aktiv rөveştө qatnaştь.

1919 jьldьң baştarьnda partia Kirovtь XI Armia menәn jetәkselek itergә qujđь һәm uqa Astraxandь oboronalavđь tapşьrđь. Iuda-Trotskiđьn Astraxandь evakuatsialav turahьndaqь xianatsьl prikazdarьna qarşь Kirov Astraxandь aq polşeşcalarđan gerojđarsa haqlavđь ojoştordo. Kirovtьң eştөre Lenin tarafьnan xuplandь.

Kirov XI Qьđьl Armianьң başьnda torqanь xөldө Denikindь tar-mar itevđө aktiv qatnaştь. Unan huң ul jaңь-

nan Tөnjaq Kavkazda Sovet vlasьn ajaqqa babtьrьv өsөn kөröşte.

Grazdandar huqьşь tamamlana. Iptәş Kirov Azerbajzan bol'şeviktarьnьң başьnda tora. Unьң jetәkselegendө neft' promьşlennosь ajaqqa babtьrьlьp, şөskә ata, Baku jaңьnan neft' sьqarьvđan bөtө donja kylөmendө berense yđөk bulьp өvrelө.

1923 jьlda, partianьң XII sjezьnda Kirov VKP(b) Yđөk Komitetьnьң clenь bulьp hajlana. Ul 1930 jьldan birlө VKP(b) Yđөk Komitetь Politbjurohь clenь buldь.

1925 jьlda, partianьң XIV sjezьnan huң, partiabьđđьn Yđөk Komitetь iptәş Kirovtь Leningradqa jebөrđe. Qөbөxөt trotskisь-zinovjevsьlar şajkahьn tar-mar itev bujьnsa Sergej Mironovic gigant eştөr eşlөne. Ul Leningrad bolşeviktarьn Leninse-Stalinsь Yđөk Komitet tirөhenө һәm partianьң һөjөklө julbaşsьhь iptәş Stalin tirөhenө tuplanь.

Sergej Mironovic 9 jьl Leningrad bol'şeviktarь ojoşmahь başьnda tordo. Bьl jьldar esendө Lenin qalahь Sovet maşinalar tөđөlөşenen һәm oborona promьşlennosьnьң iң đur yđөge bulьp өvrelde.

S. M. Kirovtьң aktiv qatnaşlьqьnda Stalin ismendөge Aq dinged — Baltiq kanalь haьndь.

Xalьqtarđьn bөjөk julbassьhь—iptәş Stalindьn tuqrь ucenigь, unьң iң jaqьn đubь gөnlek ruxьnda tөrbiөlөne. Şuqa kyrө, trotskisь-zinovjevsь-buxarinsь banditтar Kirovtь kyrө almanьlar һәm ular yđđөrenen berense udarđarьn Kirovqa qarşь jynөltelөr.

«Partianьң һөjөklөhө, eşselөr sьjnfьnьң һөjөklөhө S. M. Kirovtьң ylterelevө beđđeң ilebeđđөge xeđmәtsөndөrđeң bik đur asьvьn һәm tөrөn qajqьhьn quđqattь» («VKP(b) tarixьnьң qьsqasa kursь» 321-se bit).

Partia yđenen saftarьn һәm barlьq xeđmәtsөndөrđe bol'şevistik hidgerlek kyrhәtergә, asьq avьdlьlьqtь һәm xuş kyңellelekte tamьrьnan uq juq itevgә mobilizovat' itte. Xalьq doşmandarьn—trotskisь-buxarinsь qөbөxөttөrđe tar-mar itev beđđeң ilebeđgө sotsializm tөđөlөşendө, unьң oborona һәlәtlegen nьqьtьvđa jaңь unьştarđь tө'min itte.

«...Iptәş Kirov turahьndaqь ibtәlek,—tip jađđь VKP(b) Yđөk Komitetь Kirovtьң yleve turahьndaqь yđenen qajqьlь belderevendө,—proletar revolytsiahь өsөn, SSSR-đa sotsializm tөđөv өsөn unьң qurqьvhьd, armaj-talmaj kөröşevenen jaqtь өlgөhө millionlaqan proletarđarđь һәm barlьq xeđmәtsөndөrđe sotsializm tantanahь өsөn, eşselөr sьjnfьnьң barlьq doşmandarьn bөtөnlөj tamьrьnan uq juq itev өsөn alda torqan kөröşkә ruxlandьrasaqtar».

P. Serov.

BALA SAQTA UQЬQAN KITAPTAQЬ KEVEK

Kirov turahьnda hər vaqьt hөjөv hәm qөzөplөnev menən ujlajhьn.

Balalardьn kypselege kevek, Serjoza Kostrikov bala

saqьnda sөjөxөttөr hәm tөrlө qьdьqlь vaqiqalar turahьnda—ydd өrenөn xialь, xialdarьnьn hәm qөdөttө bulmaj torqan vaqiqalarьnьn qөzөplege menən qьdьq hәm hoqlanqьs bulqan kitaptardь uqьrqa jaratqan.

Bala saqtөn uq bulha kөrөk, kerosin lampahь ergөhendө jөşerenөp, bsьn kynөldөn birelөp uqьqan saqtardan uq xiallanьrqa jaratqan Serjoza Kostrikovtьn dur dөrttөrenө tikşerenev dөrte lө quşьlqandar. Kirovtьn bүl dөrte ber vaqьtta la hynmөne hәm adaq kilөp, Tөnjaqtь bsьn kynөldөn birelөp hөjөvgө өvrelөp sөskө attь.

Hәm bala saqta uqьqan kitaptaqь kevek fantastik kartinanь Kirovtьn obrazьnan ajrьp alьp bulmaj: purga qotorona, zapolөrje jeleoloj, jer menən kykte ajrьv mөmkin tygel, tөn qaranqь; sanala tunqa tөrөngөn, qar menən qaplanqan julsь aqrьn qьna, lakin nьqьşьp alqa bara; attar xөldөn taja, sanalardьn qajhь berdөre artta qalalar, keşelөr ber-berehen kydd̈ən juqaltalar, juldьn hər ber arşinь dur kөs menən ytelө; lakin keşenen telөge qaqşarlьq tygel—alqa, alqa, alьblaqь maqsatqa ireşergө.

Bөlөkөj genө barakta zimovşciktar: geolog-razvedciktar, inzenerdar, eşselөr julsunь tydemhedlek menən kөtөlөr. Hәm bьna purga arahьnan attar kyrenө, sanalaqь keşe turaja, qar unьn өbtөnən hьpьrlьp tөşө, ul avьr jaqahьn ike jaqqa asьp jebөrө, hәm keşelөr Kirovtьn jьlmajьvьn kyrөlөr.

Qar arahьnda, bөlөkөj genө mejes ergөhendө (Kirov quldarьn ьvqalap unьn ergөhendө jьlьnьp ultьra ine), tөpөş, qaranqь, ьblanqan barakta uqasa kynelmagөn bьl kөnөşmө ikyptөn tygel genө bulqan hьmaq tojola, ө ul saqta bьnda torovьna ьşanahьn kilmөj, sonki bөlөkөj genө mejes ergөhendө Kirov jьlьnьp ultьrqan urьnda, qar arahьnda, bala saqta uqьqan kitaptaqь kevek, bөjөk qala ybte, unda tөtөn, unda eş qajnaj, elektr uttarь balqьj, avtobustardьn seremallarь gevlөj, sixьrlь Kukisvumcorr tavь quloa өjrөtelde, keşegө bujhondoroldo, bьl tavda şaxtalar qadьldь hәm şulaj uq uttar balqьj hәm ul tav ammonaldьn ber tuqtalvhьd şartlav zalptarьna tik ьrьldap qьna javap birө.

Bik qөzөp. Kyptөn tygel genө bit, tөn bujьna hudьlqan kөnөşmөnөn hun Kirov bilen tedөjtep, baraktan sьqqajnь. Buran aqrьnlap tьma ine. Tav anallarьnan hьdqьrьp jel өrө, vaq qar bөrtөktөren өjөrө. Kirov ber hyd dө өjtmөjensө hәm qьjmьldamajьnsa bik odaq tavdarqa qarap torđo. Uqa kyrenerkyrenmөb bulьp torqan Kukisvumcorr tavьnьn başьn kyrhөttelөr. Hәm ul iptөştөrenө dubtarsa qarap bьlaj tine:

—Bьl urьndardь jemertev өsөn hedgө kyp eşlөrgө tura kilөsak...

Ul vaqьttan birle kyp eşlөnde, hәm Xibin tundrahьnьn tavdanь la nasar jemertelmөne hәm başqa qьjьn urьndardьn da kybehe jemertelde.

Ul tөbiqөte menən pioner ine. Ul qьjьv edlөnde, hөr vaqьtta urnьnda, hөr vaqьtta alda bul'a ine.

Ul matematikanь hәm materialdardьn-qarşьlьqьn өjrөnde. Kөrөk bulqanda—mineralogianь hәm geologianь өjrөnergө totondo. Ul balьqsьlьq xuzalьqьn hәm turbinalar tөdөvde lө belө ine. Hәm ulardьn bөtөhen dө tormoşta qullanmajьnsa tik ydemen bөlemen kytөrev өsөn genө eşlөmөne. Juq, ul geologianь өjrөnde—hәm Bakudь la ajaqqa babtьrdь, materialdardьn qarşьlьqьn өjrөnev өbtөndө ultьrdь—hәm Leningradtьn janь industriahьna niged haldь.

Ber vaqьt ul jaş bol'şevikte yd ergөhenө saqьrьp aldь la, unь kymer eşenө jebөrergө televen jөjtte. Tege kymer menən tanьş tygel ine, hәm şuqa kyrө kymer eşenө barьrqa teleməj ine:

—Ө hin hьnap qara,—tine Kirov,—bьna min neft' eşen belməj inem, hьnap qaranьm—eş barьp sьqtь. Huqьştь belməj inem, hьnap qaranьm—ul da barьp sьqtь...

Unьn qьjьvlьqь tөrlө jaqlь ine. Ber vaqьt izobretatel' Lebedev Xərbi-meditsina akademiahьnьn jarlь laboratoriahьnda hьnavdar ytkөrgөn saqta, hәm bьqa aqsa jetmөgөn saqta, unьn eksperimentьna berөv dө tip өjter-

Bьna Leninden genial' kitaptarьnьn harqajqan perepljottarь, Serjoza Kostrikov bik jөş saqьnan uq Lenin өbөrdөre menən tanьşa hәm ular revolytsioner bol'şeviktьn bөtө tormoşona ed halalar, ular unьn dur hәm tөrlө jaqlь eşendө hөr vaqьt juldaş bulalar.

Stenala Vladikavkazda sьqa torqan «Terek» gazetahьnьn 1912 jьl 3-sө nojabr datahь menən bildөlөngөn nomerь elenep tora. Unda Kostrikovtьn «S. Kirov» psevdonimь menən jadьlqan berense mөqalөne babьlqan. «Javaj qөdөt» tip isemlөngөn bьl mөqalөlө Sergej Mironovic IV Gosudarstvo Dumahьn faş itө.

Ikense bylmөgө ytөbed. Bьnda jьjnalqan materialdar lek bşanmaqan saqta, Kirov tөvөlkөllek jaharqa kөrөk lekte anlanь,—ul Lebedevqa aqsa birde. Hәm janьlьşmanь: Lebedev Sovettar Sojuzьna simtetik kaucuk birde.

Lakin Kirovtьn taqь ikense ber qьjьvlьqь la, bojestardь yde arjьnan ejөntө torqan, qurqьvhьd hәm batьr bulьrqa өjrөtө torqan qьjьvlьqь la bar ine.

Ber eşse bьlaj tip höjlөj:

— Maşinaj jьjnaj inek. Maşina rөtkө inmөj ine. Kөtmөgөndө—Kirov kilep sьqtь. Eştең nasar buiьvьn, hьnav ytkөrmөtkө ujlavьbьdь uqa anlattьq. Ө maşina—oborona өsөn өhөmiөtle ine. «Zarar juq,—tine Kirov,—jөged hьnap qarajьq»,—hәm eş urnьna yde barьp babtь. Dur tөvөlkөllek. Unьn sitkө kiteven horajdar, ө ul kitmөj, bedgө komanda birө: « Jaqşь zagotovka bireged» ti. Ike zagotovka ytte. Өsөnsөhөndө—qot osqos şartlav işetelde. Tormozdarqa taşlandьq. Bed qasьp kiter inek, ө ul adaqьna tiklem şunda tordo. Eş bөtkөs, tөrlөbed tөrlө mөjeşkө taraldьq, unьn ergөhenө barmajbьd. Ojalabьd. Ul: Niнө mөjeştөrgө qastьqьd? — tip horanь. Ergөhenө jьjnaldьq. Ul: «jө bьna, bьl julь ul minan qurьqtь, ө qөmymөn—podjomnьjgьn ydgөrtөged, tьnlьq xөlenө qujьqьd, şul saqta barьhь la jaqşь bulьr...» tine.

Kirovtьn bөtө obligь xalөqsьlьq menən tulь. Unьn jadmьşьna qaqьlьşlь bulqan tygel, bөlki uqa tьqьd bөjlөngөn eşselөr Kirovtьn bьl xalьqsьlьqьnьn bөjөk talantьn obta teldөrendө kөvdөlөnderdelөr.

— Ul bedgө jaqьn, bik jaqьn ine,—ti unьn turahьnda ber eşse.

—Tuqьd jьl esendө,—ti ikenşehe,—min unda ber genө bjurokratizm da bajqamanьm. Belөhegedme, şofer odaq vaqьttar ber keşe menən jөlek bşanmaqan saqta, Kirov tөvөlkөllek jaharqa kөrөk lekte anlanь,—ul Lebedevqa aqsa birde. Hәm janьlьşmanь: Lebedev Sovettar Sojuzьna simtetik kaucuk birde.

Lakin Kirovtьn taqь ikense ber qьjьvlьqь la, bojestardь yde arjьnan ejөntө torqan, qurqьvhьd hәm batьr bulьrqa өjrөtө torqan qьjьvlьqь la bar ine.

Ber eşse bьlaj tip höjlөj:

— Maşinaj jьjnaj inek. Maşina rөtkө inmөj ine. Kөtmөgөndө—Kirov kilep sьqtь. Eştең nasar buiьvьn, hьnav ytkөrmөtkө ujlavьbьdь uqa anlattьq. Ө maşina—oborona өsөn өhөmiөtle ine. «Zarar juq,—tine Kirov,—jөged hьnap qarajьq»,—hәm eş urnьna yde barьp babtь. Dur tөvөlkөllek. Unьn sitkө kiteven horajdar, ө ul kitmөj, bedgө komanda birө: « Jaqşь zagotovka bireged» ti. Ike zagotovka ytte. Өsөnsөhөndө—qot osqos şartlav işetelde. Tormozdarqa taşlandьq. Bed qasьp kiter inek, ө ul adaqьna tiklem şunda tordo. Eş bөtkөs, tөrlөbed tөrlө mөjeşkө taraldьq, unьn ergөhenө barmajbьd. Ojalabьd. Ul: Niнө mөjeştөrgө qastьqьd? — tip horanь. Ergөhenө jьjnaldьq. Ul: «jө bьna, bьl julь ul minan qurьqtь, ө qөmymөn—podjomnьjgьn ydgөrtөged, tьnlьq xөlenө qujьqьd, şul saqta barьhь la jaqşь bulьr...» tine.

Kirovtьn bөtө obligь xalөqsьlьq menən tulь. Unьn jadmьşьna qaqьlьşlь bulqan tygel, bөlki uqa tьqьd bөjlөngөn eşselөr Kirovtьn bьl xalьqsьlьqьnьn bөjөk talantьn obta teldөrendө kөvdөlөnderdelөr.

— Ul bedgө jaqьn, bik jaqьn ine,—ti unьn turahьnda ber eşse.

—Tuqьd jьl esendө,—ti ikenşehe,—min unda ber genө bjurokratizm da bajqamanьm. Belөhegedme, şofer odaq vaqьttar ber keşe menən jөrөgen dө tibө.

Konst. Fedin.

—Ul bөtө keşe menən bergө, bөtө keşenen tormoşo menən jөşөne. Hәm başqa berөvdөrdө qьlanьv bulьp kyrenө torqan nәmө, unda tөbiqi, jabaj bulьp kyrenө ine.

—Kirov hөr vaqьtta tip ajterlek şat ine. Xatta kynөiheдlөnhө lө, taqь bik tid ruxlь bulьp өvrelө ine...

—Min ibke, inzener furazkahь kejө torqajnьm. Kyptөr bьqa qьgьn kyd menən qarajdar ine. Ө Sergej Mironovic mine formьnnьj furuzkala kyrgөs—minө cest birө başlanь. Şunan min unь haldьm...

—Min ydemө janь pal'to, kepka hatьp alqajnьm. Ul Smol'nьjdan kilep sьqtь. Xatta tuqtanь: «Oho,—tine,—heddөn hьj tejeş!..».

Bьl keşenen tormoşto sikhed höjövenө qarşь, tormoş uqa sikhed höjөv menən javap birө ine. Unь ibkө lө alahьn, unьn turahьnda ujlajhьn da hәm bala saqta uqьqan kitapta hoqlandьrqьs geroj osoraqanda tipkөn kevek itep jөrөgen dө tibө.

Konst. Fedin.

KIROV JƏŞƏGƏN KVARTIRALA

...Baku өbtөndө ut jalqьnь balqьj. Qujь tөtөn qara bolot hьmaq bulьp, promьjslolar өbtөn qaplaqan. Neft' jana! Qьdьl jalqьn saqьrьv işarahь menən qulьn juqarь kytөrgөn keşenen jedөn jaqtьrta. Bьl, Azerbajzan kommunistik partiahь Ydөk Komitetьnьn sekretarь Sergej Mironovic Kirov. Ul neftselөrde hәm pozarnьjdardь qotoronqan stixiaqa qarşь kөrөşkө ydenen licnьj өlgөhө menən ruxlandьrьv өsөn promьjsloqa kilgөn.

— Nisek kenө bulha la xalьq bajlьqьn haqlap alьp qadьrqa!—tip saqьra Kirov.

Hәm keşelөr, tormoştarьn da jөlləməjensө, uttьn julьna arqьlь tөşөv өsөn, derlөp janqan skvazinalarqa taşlanalar.

Xudoznik Semjonovtьn kartinahь xalьqtьn höjөkleho, mənge onotolmat Kirovtьn tormoşondaqь oşo gyzөl epizod turahьnda höjlөj. Ul kartina bөjөk Stalindьn danlьqlь soratnigь S. M. Kirovtьn Bakudaqь 1921 jьldan 1926 jьlqa tiklem jөşөgөn kvartirahьnda elenep tora. Xөder bьnda muzej.

...Pozar hynderelde. Kirov bьl turala partianьn Zakavkaz'je kraj komitetьna telegramma menən xөbөr itө:

— Gaz fontanьn hynderev kapitalistar өsөn kөs jetmөblek eş ine, lakin Baku proletariatь bьl podvigtь өs kөn esendө eşlөne.

Sergej Mironovictьn mənge onotolmabьlq tormoşon jənle rəvqştə bөtө nəmənelө xөterge tөşөrөp torqan bьl muzejdь tulqьnlanьvhьd qarav mөmkin tygel. Bьnda Kirov xalьq bөxte өsөn jөşөgөn, eşlөgөn, xedmөt itkөn. Höjөv menən tuplanqan dokumenttar bьl bol'şevikdьn hoqlanqьş tormoşo turahьnda höjlөjdөr. Kvartiranьn stenalarьna elengөn hyrettөr, kartinalan Serjoza Kostrikovtьn balalьqьn hәm jөş ybmer saqьn ibkө tөşөrөlөr.

Kirovtьn grazdandar huqьşьnьn javapla ucastkalarьnda eşlөve turahьnda höjlөjdөr. Nьq bol'şevik, janь tiptaqь hoqlanqьs xərbi jetөkselөrdөn berehe—ul partia zadanielөren bik jaqşь itep ytөj. Astraxanda ul Baku eşselөre menən bik nьq dublaşa, ui dublьq Sergej Mironovictьn өmөrөnөn adaqqь kөndөrenө tiklem haqlana.

Balьqsь barkastanьna tejөp Kirov Bakuqa unda eşlөv өsөn bol'şeviktar jebөrө, bol'şevistik ədəbiət odata. Unьn horavь bujьnsa Baku neftselөre şundaj uq kөmөlөdө jөşeren rөveştө Qьdьl Armiaqa Astraxanqa sovet maşinalarь өsөn jaqьvlьq jebөrөlөr.

...1920 jьldьn 28-se aprele tarixi kөn. Baku stansiahьnda berense qьdьl bronepojezd tora. Unda Ordzonikidze, Kirov, Mikojan. Ular azat itelgөn neft' qalahьna berense bulьp indelөr. Iptөş Kirov bьl ataqlь kөn turahьnda bьlaj tip höjlөne:

— Iptөştөr! 27-se aprelde Kirovtьn grazdandar huqьşьnьn javapla ucastkalarьnda eşlөve turahьnda höjlөjdөr. Nьq bol'şevik, janь tiptaqь hoqlanqьs xərbi jetөkselөrdөn berehe—ul partia zadanielөren bik jaqşь itep ytөj. Astraxanda ul Baku eşselөre menən bik nьq dublaşa, ui dublьq Sergej Mironovictьn өmөrөnөn adaqqь kөndөrenө tiklem haqlana.

Balьqsь barkastanьna tejөp Kirov Bakuqa unda eşlөv өsөn bol'şeviktar jebөrө, bol'şevistik ədəbiət odata. Unьn horavь bujьnsa Baku neftselөre şundaj uq kөmөlөdө jөşeren rөveştө Qьdьl Armiaqa Astraxanqa sovet maşinalarь өsөn jaqьvlьq jebөrөlөr.

...1920 jьldьn 28-se aprele tarixi kөn. Baku stansiahьnda berense qьdьl bronepojezd tora. Unda Ordzonikidze, Kirov, Mikojan. Ular azat itelgөn neft' qalahьna berense bulьp indelөr. Iptөş Kirov bьl ataqlь kөn turahьnda bьlaj tip höjlөne:

— Iptөştөr! 27-se aprelda tөn urtahьnda qojaşsьqa torqan ildөrgө inev julь aldьnda şundaj vaqiqa buldь, bьl vaqiqa donjanьn seregөn burzuaz kapitalistik sistemahьna janь udar jahanь hәm unь jende. Bьl vaqiqa şunan tora, bektar-xandar idevө abtьnda integevse Azerbajzan bөjөk sovet ile—eşsekrөbtiөn Rossiahь menən quşьldь...

Bьl kөndөn odaq ta ytmөj (1921 jьldьn ijylendө) Azerbajzan bol'şeviktarь Sergej Mironovictь ydderenen jetөkselөre itep hajlajdar. Kirovtьn bьl posta biş jьl eşlөgөn vaqtь esendө bsьn mөqnөhe menən mөqizilөr eşlende. Unьn jetөkselege abtьnda neft' promьjşlennosь ajaqqa babtьrьlьp qьna qalmaj, bөlki ər janьnan ydgөrtep qorola. Qul menən boravlav urnьna mexanik borovlav inderelde, neft' sьqarьvdьn başqa bөtө protsestarь la mexanizirovat' itelөlөr. Sergej Mironovictьn initsiativahь bujьnsa Bibi-Ejbat buxtahьrьn tөbөnө tupraq.

M.I. KALININ

KOMMUNISTIK TƏRBIƏ TURAHЬNDA

(Aðaqь, başь 126 handa)

Ni өsөn xəðer dəjөm kul'turalьlьqtь kytərergə kərəklek ajrьvsa ytken hiðelə? Sovet strojь jəşəj başlaqandan birle jegerme өs jьl esendə beððen ekonomikaвьð bik kyp alqa atlanь. Proizvodstvonьn texnik dərəzəhe kyp tapqьrðar kytərelde, maşinalar, stanoktar qatmarlьraq bulьp kittelər *həm* taqь la iqtibar menənerək, kul'turalь qaravðь talap itələr. Əgər ðə beð promьjşlennost' tarmaqtarьn ber-ber artlь alьp qarahaq, ul saqьnda dəjөm ber feker tьvasaq: beðgə elekkegə qaraqanda kyp kul'turalьraq rabotniktar kərək. Yðenən-yðe bildəle, şuqa qarap ucrezdenielərðə lə talaptar kytərelde.

Kolxoz avьlь la, yð nəvbətendə, juqarь kul'turalь keşelərðe qajət kyp horaj Traktorist, kombajner, mexanik, agronom, zootexnik, yððərenen turanan-tura eştəren belev өbtөnə, jabaj qьna təbtə bulha la, kul'turalь bulьrqa tejeştər. Başqa professialarðь, məbələn, at qaravsьnь qьna bulha la alьrqa mөmkin. Krətbiangə ber-ike atlь qaravsь bulьv artьq qьjьn eş tygel. Ə inde aðbarða 20 — 40 at bulqanda, bьnda inde ojoştorov təzribəhe həm *kul'turalьlьq horala.* Kolxoz xuzalьqьnьn bөtə tarmaqtarьnda la şundaj uq xəl. Alqa barьv өsөn kul'tura kərək.

Şulaj uq il oborонahь kə*rəktəre turahьnda* la ibke təşərөn kitev artьq bulmab. Bьnda kul'turalьlьq talap itev kөnləp tygel, sөqətləp ybə.

Oşolarðьn bөtəhenən bьş, kul'turalьlьq — ul, proizvodstvo'la həm kөn-kyreştə tağalьq tigən hyð.

Inzenerðь, jaqşь inzenerðь kyð aldьqьðqa kilteregeð, iptəştər. Ul kyp uqьqan, bellemle keşe, zavodqa jetəkselek itə, qimmətle rabotnik kreslohь. Qarşь jaqta—kitap şkafь, ergəhendə hunarsьlьq kərək-jaraqtarь qujьlqan bələkəj şkaf.

Bьl kabinettaqь bөtə nəmə hoqlanqьs bol'şeviktь xəterlətə. Kitap şkafьnda Kirovtьn tormoşondaqь daimi juldaştarь—Marks, Engel's, Lenin, Stalin kitaptarь. Şunda uq komsomol turahьnda ber nisə broşyra, bik kyp nəmə jağьlqan bloknottar. Kabinetta «Baku eşsehe» həm «Kөnsьqьş tanь» gazetahьnьn ibke nomerðarь bar, bьnda Sergej Mironovictьn Leningradqa eşkə bildələneve uqajь menən Baku neftselərenen Leningrad kommunistarьna jağqan xattarь urьnlaştьrьlqan. Bьl xattarða Baku xalqьnьn yðenen həjəklөhөn nisek jaqьmlь həm dubtarsa odatьvь turahьnda jağьlqan.

Kvartiralaqь aðaqqь bylmə—Kirovtьn bibliotekahь. Sergej Mironovic bьnda saqattər bujьna kitap uqьp ultьrqan. Bьnda ul eşselər menən, partia aktivtarь menən həjləşkən, ularða kitapqa, uqьvqa, bol'şevizm tarixьn өjrənergə məxəbbət urьn laştьrqan... Xəðer bьl bylmələ traurlь bajraqtar, 1934 jьldьn qotosqos 1-se dekabr kөnөn — jөrəgе həm aqьlь xalьqtьqь bulqan keşenen, trotskisь-buxarinsь bandahьnьn keşehe tarafьnan ylterelgən kөnөn xəterga təşөrөvse kartinalar. Qotoronqan keşө ylterevselərgə—trotskistarqa, zinovjevsьlarqa, buxarinsьlarqa bulqan kyrə almavsьlьq asьvь jөrəkte qьba.

Muzejðьn asьlьvьna tiððən ike jьl bula inde. Bьl vaqьt esenda unda Sovettar Sojuzьnьn tөrlө qalalarьnan həm avьldarьnan ekskursanttar kildelər.

Bakuðaqь kvartira—muzejða hoqlanqьs itep kyrhətelgən Kirov obrazь beððen jəştərðe xalьq bəxte өsөn kөrəşkə saqьra, doşmandar nisek kөnə jəşerenhələr ðə ularqa qarata ajavьð bulьrqa өjrətə.

P. Gel'bax.

(1940 jьldьn 2-se oktəbrendə Məskəv qala partia aktivьnьn jьjьlьşьnda jahaqan dokladьnьn aðaqь).

*

bulьp hanala. Ə bьna unьn zavodьna inhən şajtan ajaqьn hьndьrьrqa mөmkin! **(kөlөv).** Bьl kul'turalьlьqmь ni! Əgər ðə undaj inzenen bьnь kyrməj likən, timək, unьn əle in jabaj kul'turalьlьqь la juq, timək, ul yðenen zavodь өsөn, yðenen proizvodstvohь өsөn ьsьnьsьndan ərneməj.

Min kul'turalьlьq өsөn kөrəşte in kin məqnələ aŋlajьm. Məbələn, krandan hьv aqьp tormahьn, Məskəvðə kvartiralarða qandalalar aðьraq bulhьn həm başqalar. Qandalalar — ular, his ber tyðep formablьq nəmələr bit, ular — xurlьq, ə şul uq, vaqьtta keşelər yððərenə-yððare horav birələr: kommunizm vaqtьnda keşe mindəj bulьrqa tejeş, unьn mindəj sьjfattarь bulьrqa tejeş, tiðər **(kөlөv).** Keşelər balalarðь tərbiələv turahьnda lьqьrðajðar, ə yððərenen kvartiralarьnda qandala ojahь jahaqandar. Jə, bьl nəmə inde! Bьlar — kul'turalь keşelərme ni? Bьlar — ibke russ obşcestvohьnan haqlanьp qalqan dvorən tyşəktəre **(kөlөv).**

***

Iptəştər, kommunistik tərbiənen taqь bik kyp kenə məs'ələlərenə, məbələn, partianьn, profsojuzdarðьn, komsomoldьn, sport ojoşmalarьnьn, VUZ-darðьn, məktəptərðen, ədəbiəttən, iskusstvonьn, kinonьn, teatrðьn, semjanьn həm başqalar rolenə tuqtalьrqa mөmkin bulьr ine. Ləkin bьl beððe artьq albbqa alьp kiter ine, həm beð sьjnfi kөrəşten xəðerge osoronda SSSR-ða xeðmətsəndərðen kommunistik tərbiələvðen bulьrqan. Bьnda ul eşselər menən, partia aktivtarь menən həjləşkən, ularða kitapqa, uqьvqa, bol'şevizm tarixьn өjrənergə məxəbbət urьn laştьrqan... Xəðer bьl bylmələ traurlь bajraqtar, 1934 jьldьn qotosqos 1-se dekabr kөnөn — jөrəgе həm aqьlь xalьqtьqь bulqan keşenen, trotskisь-buxarinsь bandahьnьn keşehe tarafьnan ylterelgən kөnөn xəterga təşөrөvse kartinalar. Qotoronqan keşө ylterevselərgə—trotskistarqa, zinovjevsьlarqa, buxarinsьlarqa bulqan kyrə almavsьlьq asьvь jөrəkte qьba.

Muzejðьn asьlьvьna tiððən ike jьl bula inde. Bьl vaqьt esenda unda Sovettar Sojuzьnьn tөrlө qalalarьnan həm avьldarьnan ekskursanttar kildelər.

Bakuðaqь kvartira—muzejða hoqlanqьs itep kyrhətelgən Kirov obrazь beððen jəştərðe xalьq bəxte өsөn kөrəşkə saqьra, doşmandar nisek kөnə jəşerenhələr ðə ularqa qarata ajavьð bulьrqa өjrətə.

P. Gel'bax.

IRTƏGƏ HӨNƏRSELEK HƏM TIMER JUL UCILIŞCELƏRE, FZO MƏKTƏPTƏRE UQЬVSЬLARЬNЬN ZANƏTIEHE BAŞLANA

Hyrəttə: Berense haniь Өfө timer jul ucilişcehe uqьvsьlarь өsөn jaqtь həm tağa dəjөm torlaq bylmәhe.

Ş. Urazbaxtin fotohь.

VKP(b) Yðək Komitetь iptəş I. V. STALINQA SSSR Sovnarkomь iptəş V. M. MOLOTOVQA

1940 jьldьn 25-se nojabrendə bөtə өlkələrðə, krajdarða həm respublikalarða qala həm kolxoz jəştənen hөnərselek, timer jul ucilişcelərenə həm fabrika-zavod eşenə өjrətev məktəptərenə prizьjvqa alьv eşe tamamlandь. Xeðmət rezervtarьnьn qala, өlkə, kraj həm respublika upravlenielərenen xəbər itevðare bujьnsa, hөnərselek, timer jul ucilişcelərenə həm fabrika-zavod eşenə өjrətev məktəptərenə bөtəhe 601 men 378 keşe, şul ibəptən, hөnərselek ucilişcelərenə— 307 men 962 keşe, timer jul ucilişcelərenə — 36 men 589 keşe həm fabrika-zavod eşenə өjrətev məktəptərenə — 256 men 827 keşe prizьjvqa alьnqan.

Prizьjv barqan vaqьtta qala, həm kolxoz jəştərenen hөnərselek, timer jul ucilişcelərenə həm fabrika-zavod eşenə өjrətev məktəptərenə inergə ður teləktəre bulьv kyrende. Prizьjv vaqtьnda prizьjv komissialarьna jəştərðən hөnərselek, timer jul ucilişcelərenə həm FZO məktəptərenə alьvðь horap 1 million 100 men qariza birelgən.

SSSR Sovnarkomь ergəhendəge xeðmət rezervtarь Glavnьj Upravleniehenen nacal'nigь.

P. MOSKATOV.

Min paroxod eşsehe bulьrqa teləjem

Min jetense klasta uqьqan vaqьtta uq hьv өbtөndə jədgən paroxodtьn kvalifikatsialь eşsehe bulьv teləge menən xiallana inem. Ytkən jьl VII klastь tamamlanьm. Bьjьlqь uqьv jьlь başьnan Aqiðel jьlqahь paroxodstvohь FZU məktəbenə uqьrqa indem. Yðemden tьrşьlьqьm arqahьnda FZU-la jaqşь həm otlicnoqa uqьp kildem.

SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn «SSSR-ðьn gosudarstvo xeðmət rezervtarь buldьrьv turahьnda»qь Ukazь sьqqandan jhuη, FZO məktəbenə, inerga teləp qariza birðem. Prizьjv komissiahь minen teləgemde tə'min itte. Mine Aqiðel jьlqahь paroxodstvohь FZO məktəbenə qabul ittelər. FZO-qa qabul itelev kөnө, minen jəşlegemden in şat kөndərenən berehe buldь.

Min partia həm xөkymətebeððen atalarsa qajqьrtьvьna otlicno uqьv menən javap birergə tejeşmen.

M. A. Zilkin.

Zavodta eşləv pocotlь urьn

Bөjөk Stalin jetəkselek itkən dөbeððen promьjşlennosь hər kөn ybə, hər jьl jaŋь zavod həm fabrikalar halьna. Promьjşlennost' menən bergə zavod həm fabrika eşenen juqarь masterlьqьna ejə bulьp, jaŋь eş өlgөlөre birgən milliondarsa aldьnqь eşselər—staxanovsьlar tьva. Bьl bөtə xalьqtьn ьsьn qorurlьqь bulьp tora.

Ilebeððen xalьqtarь menən bergə min də qorurlanam, min də kiləsəktə zavodtьn aldьnqь eşsehe bulьrqa teləjem.

Mine prizьjv komissiahь Өfө FZO məktəbenə qabul itte. Beð tiððən uqьrqa başlajьð. Min bөtə kөsemde otlicno uqьv өsөn birep, FZO-nь uqьştar menən tamamlavьma, kiləsəktə kvalifikatsialь eşse bulьvьma ьşanam.

V. Antipin.

SANQЬLARQA BAĞЬQЬĐ!

Dekabrđə komsomolestarđьң zaocnьj sanqqь jarьşьn ytkərəbeđ

Beđđeң jəş sojuz Sovet respublikahьnda sanqqь sportь kiң populərləşterelgən. Sanqqьla jərəv—Karelo-fin jəştərenең jaratqan zanətiehe. Jəş keşenең jərəge əsən qar tavđarь bujlap alqa atьlьvđan, urman huqmaqtarьn sanqqьla jьrьp sьqьvđan da qьđьqhьndьrьrlьq nəmə bulьvь məmkin. Ləkin beđđeң patriotik jəştərebeđ sanqqь sportьnda, bətəhenən də elek, ilde haqlavđa qevətle sara bulьvьn kyrələr.

Sanqqь—qьşqь şarttarđa bojestьң alьştьrmaьlьq qoralь. Sanqqьla jərəvgə tərlə jaqtan əjrənev—huqqьş vaqtьnda đur jarđam, doşmandь jeңep sьqьv əsən ser'joz eьtənlək bulьp hanala. Karelo-fin xalqьnьң maqtavlь ulь Tojvo Antikajnen otrədьnьң Kimas-Ozeroqa jahaqan iьkitkes poxodьndaqь geroik miьaldarь sanqqь sportьnьң əhəmiəten asьq raьlajđar. Aqfindər menən huqqьş kəndərendə beđđeң danlьqlь bojestarьbьđ—sanqqьsьlar doşmandьң alьe tьjlьna inep, urmandarđь, kyldərđe unьşlь ytep sьqtьlar.

Sanqqьnьң xərbi-priklad əhəmiəte sikheđ đur. Bьna oşonoң əsən də Karelo-fin respublikahьnьң komsomolь ojoşmanьң hər ber clenьn teləhə nindəj təbiqi şarttarđa la sanqqьla jərəvgə əjrətevđe, sanqqьnь ьsьn bətə xalьq sportьna əverelderevđe yđenең ser'joz burьsь itep iьəpləj.

Bьl junəleştə beđ nindəj praktik eştər eşlənek? Bətəhenən də elek sanqqь sportьn balalar arahьna inderevgə đur əhəmiət birđek. Sentəbrđə Sovettar Sojuzь Gerojđarь Laptev, Krьjlov, Novikov iptəştər məktəp balalarьna həm pionerđarqa „Balalar, bətəgeđ đə sanqqьlarqa!" tip saqьrьv menən mərəzəqət ittelər. Məktəp balalarь bьl saqьrьvđь qajnar qarşьlanьlar.

Qьşqь sport sezonьna eşlekle əđerlek qajnanь. Bətə məktəptərđə lə jəş sanqqьsьlarqa meditsina smotrь ytkərelde. Respublika Sovnarkomь qararь bujьnsa urta məktəptər ergəhendə sanqqь bazalarь teđelə. Petrozavodski, Viipuri, Kekisalmi, Kolat-Sel'ga məktəptərendə sanqqьlar buldьrьldь la inde. Sporttьң bьl tərə menən şəqəlləney əsən bətəhe lə əđer. Məktəp balalarьnьң əjrənev otrədtarь komplektovat' itelde, ular sanqqьlarđa xərbi ujьndar ytkərəsəktər.

VLKSM-dьң Kemski rajon komitetь ergəhendəge xərbi-fizkul'tura komissiahь komsomolestar həm jəştər arahьna sanqqь sportьn inderev əsən energialь eşkə totondo. Bьnda komissianьң initsiativahь menən komsomol aktivtarь həm jəştər yđđərenең qьşqь fizkul'tura inventarđəren buldьralar. Sanqqь sportь menən regulər rəveştə şəqəlləney əđerlek başlandь. VLKSM-dьң Kesten'gski rajon komitetьnьң xərbi-fizkul'tura komissiahь la oşondaj uq eştər ytkərə. Petrozavodskiđьң Zaretski rajon komsomolestarь sport inventarđəren eşləp sьqarьvđь arttьrьv əsən kərəşələr.

Beđđeң alda bojevoj burьs tora: hər ber komsomoles sanqqьla jərəvđe bik jaqşь yđləşterergə tejeş.

Bьl burьstь unьşlь tormoşqa aşьrьv əsən sotsialistik jarьştьң hьnalqan metodь kiң fajđalanqan bulьrqa tejeş. Beđđeң kyp kenə komsomol ojoşmalarьbьđ respublikanьң qalalarьnda, avьldarđa komsomolestarđьң zaocnьj sanqqь jarьşьn ytkərevgə təqdim inderələr. Petrozavodskiđaqь svəz məktəbe komsomol ojoşmahь bьl eştең initsiatorь buldь. Svəz məktəbe komsomolestarьnьң başlap jebəreve beđđeң taraftan xuplandь həm jaqlandь. Zaocnьj sanqqь jarьştarьnda hər ber komsomol ojoşmahь, hər ber komsomoles qatnaşlьq itəsək. Oşondaj uq saralar sojuzdьң başqa əlkələrendə lə unьşlь ytkəreleve məmkin bit.

Həm beđđeң bajtaq ojoşmalarьbьđ: Gor'kovski, Molotovski, Arxangel'ski əlkələrenең komsomolestarь beđđeң respublika komsomolestarь menən sanqqь bujьnsa jarьşqa sьqhьndar tip təqdim itələr.

Jarьş şarttarь jabaj: kypselek komsomolestarь (protsent menən) GTO znacogьna qьşqь normalarđь tapşьrqan komsomol ojoşmahь jarьşta berenselekte alasaq. Əlkə jəki respublika komsomol ojoşmalarь əsən də oşo uq kyrhətkestər berense urьndь bildələj. Jarьştьң arbitrь itep „Komsomol'skaja pravda" gazetahьnьң bulьvьn horajbьđ.

Jarьştьң srogь—20-se dekabrđən 1-se qinvarqa tiklem.

Gor'kovski, Molotovski, Arxangel'ski əlkələrenең komsomolestarь jarьşqa sьqьqьđ! Sanqqь juldarьnda, tav bittərendə kəs hьnaşьp qarajьq. Sanqqь sportьn sovet keşelərenең bətə xalьq sportь itep əverelderəjek.

Ju. Andropov.
Karelo-fin SSR-nьң LKSM UK sekretarь.
Petrozavodski.

Əfələge balalar texnik stansiahьndь jəş moraktər tynərəge eşləj.
Hyrəttə: tynərək clendarьnьn eş vaqtь.
(Ş. Urazbaxtin fotohь).

Kыçka vakыt эсендә МОПР билеттарын алмаштырыуҙы тамамларға

СССР Үҙәк МОПР комитетының VIII пленумы һәм Башкортостан ВКП(б) Өлкә Комитетының карары буйынса Башкортостанда ошо йылдың беренсе ноябренә тиклем МОПР билеттары алмаштырылып бөтөргә тейешле ине. Ләкин Байкыбаш (председателе Вәлеев), Буздәк (Ермеев), Мәсетле (Новоселов), Каризел (Бурков), Красноусол (Ершов), Бозаяз (Бикметов), Иглино (Тужилов) райондары ошо көнгә тиклем МОПР билеттарын алмаштырыу эшен башламағандар ҙа.

Комсомол, профсоюз ойошмалары интернационал-массовый эшкә катнашмайҙар һәм урындарҙағы МОПР ойошмаларының эшенә етерлек рәүештә ярҙам итмәйҙәр.

МОПР билеттарын алмаштырыу уңайы менән бергә членлык взностары һәм шефлык взносы буйынса булған бурыстарҙы ла бөтөрөүгә һәм һәр бер ойошма үҙенең финансовый планын арттырып үтәргә тейеш.

Партия һәм комсомол ойошмалары тиҙ вакыт эсендә МОПР билеттарын алмаштырыуҙы тамамлау өсөн кәрәк булған бөтә сараларҙы күрергә тейештәр. **П. Кагитина.**

Xuzalьq eşe menən politik eşte bergə bəjləp alьp barьrqa

«Vostok» kolxozь (Malajađ rajonь) komsomolestarь kolxozdьң proizvodstvo planьn ytəv əsən ajrьvsa aktiv kəreş alьp baralar. Ləkin komsomol ojoşmahь jəştər arahьnda kul'tura-massovьj eşte ojoştorov, ularđьң politik belem kiməldəren kytərev menən ađ qьđьqhьna. Bьnda komsomoles jəştərđeң jal vaqьttarь la ojoştorolmaqan.

Komsomolestar «VKP(b) tarixьnьң qьbqasa kursь»n samostojatel'no əjrənev əbtəndə eşləməjđər. Jamqurov həm Məxəmətdinov iptəştər partia tarixьnьң II—III glavahьnan da udmaqandar.

Oborona eşen jaqşьrtьvđa komsomolestar initsiator bulьrqa tejeş ine. Ləkin bьl eş bətənləj hyngən. Osoaviaxim ojoşmahьnьң 6-7 ajđan birle jьjьlьşь la bulqanь juq. SVB, MOPR, ROKK ojoşmalarь eşləməjđər. SVB jacejkahьnьң predsedatele Nosratullin, MOPR ojoşmahьnьң jetəksehe Xəziev ip. təştər ber tərlə lə eş alьp barmajđar.

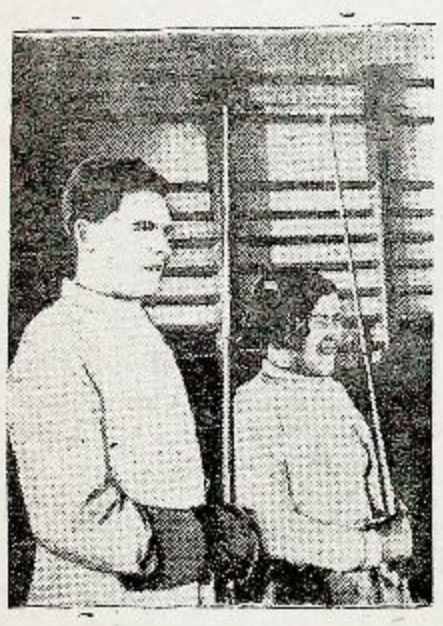
Dəjəm alqanda bьl kolxozđa xuzalьq eştəre, kultura-massovьj eş menən bəjləp alьp barьlmaj. VLKSM-dьң rajon komitetь juqarьlaqь jeteşheđlektərđe bətərev əsən eşlekle jarđam kyrhətergə tejeş. **R. Sadiqov.**

FEXTOVANIE BUJЬNSA JARЬŞ

Oşo kəndərđə Əfələ respublikabьđđa berense bularaq fextovanie bujьnsa Bətəbaşqortostan jarьşьn bulьp ytte. Jarьşqa sportsmendarđan 50 keşe qatnaştь.

Bьl jarьşta komanda berenselegen «Dinamo» sport obşcestvohь aldь. Jarьşьvsьlar arahьnan berenselekte espadron bujьnsa irđərđən Romaşkovsev («Spartak»), rapir bujьnsa Lemonov («Dinamo»)ştьjkovoj boj bujьnsa Polənskix, qatьnqьđđarđan espadron bujьnsa Taratunina, rapir bujьnsa Antoşkina iptəştər aldьlar.

Fextovanie bujьnsa Xarkovta bulasaq Bətəsojuz jarьşьna Lemonov, Polənskix həm Melnikova iptəştər bildələndelər. **A. Imanqulov.**

Hyrəttə: Fextovanie bujьnsa Bətəbaşqortostan jarьşьnda rapir bujьnsa berenselekte alьvsь B. K. Lemonov həm Anna Antoşkina iptəştər. (Ş. Urazbaxtin fotohь).

Hyrəttə: komsomolka M. Novik həm M. Valyşko Xoravo avlьnda (Pruzan rajonь, Bretski əlkəhe) PVXO bujьnsa berense bulьp norma tapşьrđьlar.

(TASS fotohь)

TƏVGE EŞTƏR

Ileş rajonьnda xərbi əjrənevđe qajtanan qorov unajь menən 30 strelkovoj, 24 PVXO gruppahь ojoştorolqajnь. Xəđer ularđьң kyptəre, məbələn, Kalinin ismendəge kolxozda, Mancar urta məktəbe, Janь ajьv TBUM, Serek kyl avьl sovetь ergəhendə ojoştorolqan strelkovoj, PVXO gruppalarь nьqьşmalь eşkə totondolar. Bьnda xərbi əjrənevđe qajtanan qorov eşendə komsomolestar aktiv qatnaşlьq itələr. Ular gruppa, komandalarđьң iң aldьnqь bojestarь bulьv menən bergə, massovьj anlatьv eştəre bujьnsa la đur eştər başqaralar. Heđəmtələ Osoaviaxim saftarь janь clendar menən tulьlana.

B. Jamal.

OJOŞMAQQA NЬQLЬ JARĐAM KƏRƏK

Ileş rajon başqarma komitetь ergəhendəge komsomol ojoşmahьnda 14 komsomoles bulьp, ularđьң kypselege urta belemlelər. Şuqa qaramaьtan bьnda «VKP(b) tarixьnьң qьbqasa kursь»n əjrənev eşe bik nasar qujьlqan, komsomolestar yđđərenең politik belem kiməldəren kytərev əbtəndə bik ađ eşləjđər. Battalov, Sabirova, Qələmov iptəştən VKP(b) tarixьnьң I glavahьn qьna əjrənələr.

VLKSM-dьң rajon komitetь partia tarixьn əjrənev, politik tərbiəvi eşte kəsəjtev bujьnsa komsomolestar həm sojuzdan tьş jəştər arahьnda ser'joz eş alьp barьrqa, propaganda həm agitatsia komissiahьnьң eşe menən nьqlь jetəkselek itergə tejeş.

T. Gərəjev.

Javaplь redaktor: S. BAJTURIN.
Ответ. редактор: С. БАЙТУРИН.

П 4109. Редакция адресы: Өфө калаһы, Володарский урамы, № 2. Телефон № 87—15 „Окт. натиск" типографияны.

1940 йыл
3 декабрь
шишәмбе
№ 128 (1491)
Айрым һаны
10 тин.

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

JAŊЬ UQЬV JЬLЬ BAŞLANDЬ

Uqьv jьlь başlandь. Meŋlәgәn jeştәr kommunistik tәrbiә һәm tәrәn kvalifikatsia alьv өsөn һөnәrselek, timer jul uciliştәlәrә һәm FZO mәktәptәrenөŋ partalarьna ultьrđьlar.

Һөnәrselek, timer jul uciliştәlәrenә һәm FZO mәktәptәrenә prizьjv ytkәrev eşe juqarь politik ideala, partia, komsomol һәm obştestvennьj ojoşmalarđьŋ aktiv qatnaşlьqь menәn ytte. Prizьjv respublikavьđđa jaqşь һөdөmtәlәr menәn tamamlandь. Өfө, Stәrletamaq һәm Işembajđa prizьjv ajrьvsa jaqşь ojoşqanlьq menәn ytte. Prizьjv komissialarь bьl eşkә nьq iqtibar menәn qarap, mәktәpkә tik aldьnqь, fizik tađa jeştәrđe, uqьv otlicniktarәn qьna qabul ittelәr.

Һөnәrselek, timer jul uciliştәlәre, FZO mәktәptәrenә respublika bujьnsa bөtәһe 4050 keşe qabul itelde. Şularđan 1300 keşe Sverdlov өlkәһendәge uciliştә һәm FZO mәktәptәrenә jebәrelđelәr.

Kyp kenә urьndarđaqь komsomol, profsojuz ojoşmalarь һәm xuzalьq organdarь uciliştәlәr һәm FZO mәktәptәrenөŋ material-texnik bazalarьn ojoştorov, dөjөm torlaq, stolovoj һәm başqa nөmәlәrđa әđerlәv eşenә tulь jarđam kyrһettelәr, bьl eşkә gosudarstvo әһәmiәtendәge mөs'әlә itep qarap, aktiv qatnaştьlar.

Motor zavodь FZO mәktәbe jaŋь uqьv jьlьn ajrьvsa jaqşь әđerlek menәn qarşьlanь. Mәktәpkә kөrәkle bulqan iŋ jaqşь 15 master һajlanьp alьndь. Uqьvsьlarqa jeterlek dөjөm torlaq һәm stolovoj әđerlәnde. Direksia uqьvsьlar өsөn 5 meŋ humbьq tөrlө muzьjka instrumenttarь aldь, şaşka-şaxmat, billiardtar әđerlәnde. Klub һәm uqьv өjđәre jaqşь itep jьhazlandьrьldь.

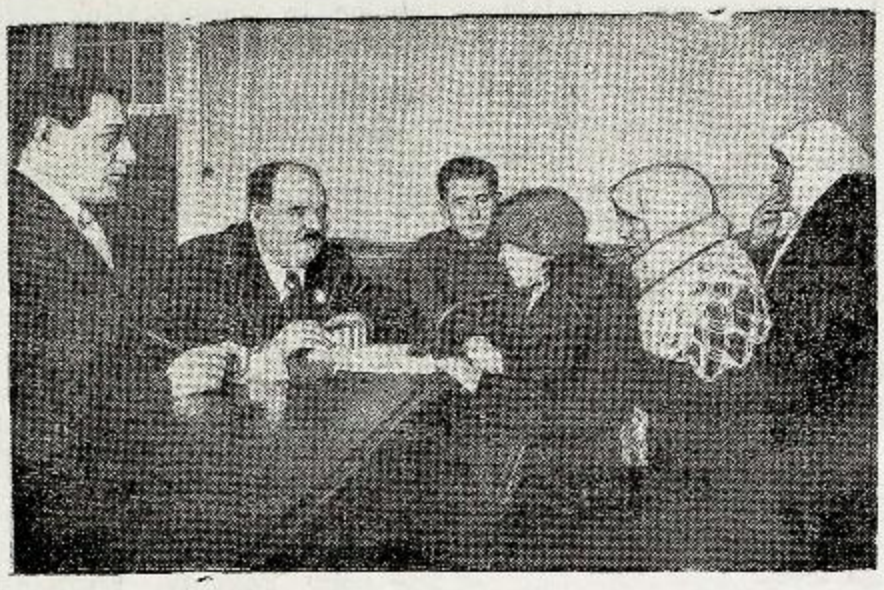
Respublikanьŋ kyp kenә komsomol ojoşmalarь Kiev komsomolestarьnьŋ initsiativahьna quşьlьp, uciliştә һәm FZO mәktәptәren jaŋь uqьv jьlьna әđeŋlәvđә initsiatorđar bulđьlar.

Molotov rajonь (Өfө) komsomolestarьnьŋ initsiativahь menәn 247 dana tөrlө instrumenttar jьjnalьp, Өfө timer jul uciliştәһenә tapşьrьldь. PVRZ komsomolestarь 183 instrument jьjnanьlar һәm 45 instrumentty yđđәre eşlәp, uciliştәgә tapşьrđьlar. Şul uq PVRZ-la iptәş Xlopin initsiativahь menәn ojoştorolqan komsomolestar brigadahь bьqa tiklem fajđalanьlar uqьvđarđьŋ tәvge kөndәrenәn yk uciliştә һәm FZO mәktәptәrenә eşlekle jarđam itergә, mәktәptәge komsomolestar һәm uqьvsьlar arahьnda politik-tәrbiә, kul'turamassovьj eştarđe kiŋ rәveştә jәjelderergә tejeştәr.

Uqьvsьlar ytelgәn materialdarđь tәrәn һәm tulьһьnsь yđlәşterhendәr өsөn teoretik һәm praktik zanәtielәrđe kyrgәdmә materialdar һәm tejeşle instrumenttar menәn kyŋelle itep ytkәrergә kәrәk.

Kommunistik obştestvo tөđөvselәrđeŋ anlь keşelәren, kiləsaktə timer julьvьđ, gigant zavod һәm fabrikavьđ өsөn kvalifikatsialь eşselәr әđerlәv—bөtә sovet obştestvenнosьnьŋ namьslь burьsь, ileвeđđeŋ bьsьn qorurlьqь bulьp tora.

Һөnәrselek, timer jul uciliştәlәre һәm FZO mәktәptәre uqьvsьlarь — ileвeđđeŋ jaş patriottarь, Heđđe, jaŋь uqьv jьlьn başlavьqьđ menәn qotlajbьđ һәm uqьvьqьđđa unьştarqa ireşevegeđđe teləjbeđ!

RSFSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumь predsedatelenөŋ qabul itev bylmәһendә.

Hyrәttә: RSFSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumь predsedatele iptәş **A. I. Badajev** (huldan tkense) kilevselәrđe qabul itә.

F. Kislov fotoһь.

UQЬV JЬLЬ BILDƏLƏNGƏN VAQЬTTA BAŞLANDЬ

VKP(b)-nьŋ Başqortostan Өlkә Komitetьna Başqortostan ASSR Sovnarkomьna

Ordenlь Başqortostan qala һәm kolxoz jeştәrenәn 4050 keşene һөnәrselek, timer jul uciliştәlәrenә һәm Fabrika-zavod eşenә өjrәtev mәktәptәrenә prizьvqa alьrqa VKP(b) Yđәk Komitetьnan һәm SSR Sojuzь xөkymәtenәn bojevoj zadanie aldь.

Partia һәm xөkymәt zadaniehe tulьһьnsa һәm bildәlәngәn vaqьt esendә anьq rәveştә ytәlde.

Respublika kyləmendә qala jeştәrenәn 2050 keşe һәm kolxoz jeştәrenәn 2 meŋ keşe prizьjvqa alьndь. Ularđan 1200 keşe һөnәrselek uciliştәlәrenә, 350 keşe timer jul uciliştәһenө, 1200 keşe FZO mәktәptәrenә alьndь һәm 1300 keşe Sverdlov өlkәһenә ođatьldь.

Qala һәm kolxoz jeştәren prizьjvqa alьv ajrьvsa ojoşqanlьq menәn һәm juqarь idea-politik kimәldә uđđь.

Respublikavьđđaŋ jeştәre ajrьvsa patriotizm kyrһettelәr. 4050 urьnqa, uciliştәlәrgә һәm mәktәptәrgә alьvđь horap 15 meŋ qariza birelgәjne.

Respublikalaqь partia, sovet һәm komsomol ojoşmalarь prizьjvniktar turahьndә đur xәstәrlek kyrһәltelәr. Prizьjvniktarđьŋ bөtәһe lә jaqşь өb kejemdәre һәm ajaq kejemdәre menәn tә'min itelgәjnelәr. Ularđь uciliştәlәrgә һәm mәktәptәrgә ođatьv ajrьvsa jaqşь ojoştorolqajnь.

Prizьjvqa alьnqan jeştәrđe avtomaşinalarđa, atlarđa һәm timer jul bujьnsa ođatьv ojoşqan rәveştә uđqarьldь. Uqьvsьlar bөtәһe lә respublika esendәge uciliştәlәrgә һәm mәktәptәrgә, şulaj uq Sverdlov өlkәһenә lә vaqьtьnda barьp jettelәr. Bөtә uciliştәlәrđә һәm mәktәptәrđә uqьtьv — proizvodstvo bazalarь, dөjөm torlaqtar һәm stolovojđar tulьһьnsa buldьrьldь. Uciliştәlәrđeŋ һәm mәktәptәrđeŋ jetәkselәre prizьjvqa alьnqan jeştәrđe ojoşqan rәveştә qarşьlanьlar.

Xeđmәt Rezervtarьnьŋ Glavnьj Upravleniehe kyrһәtleve bujьnsa 1-se dekabrđe bөtә uciliştәlәrđe һәm mәktәptәrđe jьjьlьştar buldь, unda uqьvsьlar uqьtьv—proizvodstvo bazalarь menәn tanьştьrәldьlar һәm gruppalarqa bylendelәr.

2-se dekabrđe bөtә uciliştәlәr һәm mәktәptәr bildәlәngәn vaqьtta anьq rәveştә proizvodstvo eştarenә өjrәtev һәm uqьtьvđь başlanьlar.

Başqortostan ASSR bujьnsa Xeđmәt Rezervtarь Upravleniehenөŋ nacal'nigь —

A. Oj. ABDULLIN.

Өfө qalahь
1940 jьl 2-se dekabr.

Berense zanətie

Səqət 8 tulьrqa 30 minut qalqanda bөtә uqьvsьlar đa tydemlieđlek menәn zanәtie balşavьn kөtәlәr ine.

Zvonok buldь. Bөtә uqьvsьlar đa masterskojqa indelәr. Berense smenaja uqьvsь 8 gruppanьŋ normal' zanәtielәre başlandь. Uqьvsьlar đur kytәrenkelek menәn yđđәre teləgәn spetsial'nosqa өjrәnevđeŋ berense sәqәttәren başlanьlar.

Hәr ber master һәm hәr ber uqьvsь partia һәm xөkymәtevet tarafьnan qujьlqan burьstarđь namьs menәn ytәv өsөn jana. Masterskojqa berense tapqьr inevse qala һәm kolxozđarđan kilgәn jeştarđeŋ stanoktarđь đur qьđьqhьnьv menәn qaravđarь, yđđәren dissiplinalь totovđarь, ularđa kilәsaktә kvalifikatsialь eşse bulьv teləgeneŋ ni tiklem đur bulьvьn asьqlaj.

Bьna matser, kommunist iptәş Ojөmәrov jetәkselek itkәn tokar'no-universal'nьj gruppa. Unda bөtәһe 21 uqьvsь. Ularđьŋ 5-he qьđđar һәm jantahьnan kybehe komsomolestar.

Master Ojөmәrov ydeneŋ gruppahьn tokar'nьj stanoktarđьŋ әһәmiәte, ularđьŋ ber-berehenәn ajьrmahь, stanoktьŋ eş prinsiptarь menәn tanьştьra. Uqьvsьlar unьŋ anlatqanьn iqtibar menәn tьŋlajđar һәm dur qьđьqhьnьv menәn ber-ber artlь honavđar birәlәr. Ojөmәrov honavđaroja tulь qәnәqәtlәnderev menәn javap bira. Sөnki iptәş Ojөmәrov tokar' eşeneŋ dostoin masterь һәm uqьvsьlarđьŋ höjeklө tәrbiәsehe. Ul xәđer bьl eştә 10 jьl eşlәj. Oşo vaqьt esendә iptәş Ojөmәrov zavodqa 100-đәn artьq aldьnqь tokar'đar әđerlәp birde.

— Ileвeđđeŋ şat jeştarem kvalifikatsialь kadrđar itep tәrbiәlәv, ularqa tәrәn spetsial'nost birev eşen partia һәm xөkymәt minә tapşьrđь. Min bьl eştө өlgөlө unьştar menәn ytәrgә tejeşmen, ti iptәş Ojөmәrov.

S. Rəxim.

Өfө Motor zavodь FZO mәktәbe.

Stalinsь Konstitutsia kөnө aldьnan

RUDNIK JЬLLЬQ PLANDЬ SROGЬNAN ALDA TULTЬRDЬ

«BAQЬR YDƏK» RUDNIGь, 2-se dekabr (BaşTASS). Rudnik kollektivь jaqьnlaşьp kilgәn bөtә xalьq bajramьn—Stalinsь Konstitutsia qabul itelgәn kөndө proizvodstvolarđur jeŋevđәr menәn qarşьlaj. Kollektiv baqьr rudahь sьqarьv bujьnsa jьllьq programmanь srogьnan alda ytәne.

Ruda sьqarьv planь 100,5 protsentqa, әđerlek һәm raz. vedka eştare planь 100 protsentqa ytәlde.

Rudnik ydenө tөşөv xaqьn 8,3 protsentqa kөmette.

PARTIA HƏM XƏKYMƏTTEŊ ATALARSA XƏSTƏRLEGENƏ OTLICNO UQЬV, STAXANOVSA EŞLƏV MENƏN JAVAP BIRƏJEK!

KVALIFIKATSIALЬ MASTERDAR ƏDERLƏJBED

Gosudarstvo xeđmət rezervtarь buldьrьv turahьndaqь SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ Ukazь, qala həm kolxoz jəştəren prizьjvat' itev turahьndaqь SSSR Xalьq Komissarđarь Sovetьnьŋ qararь đur əhəmiətkə ejə bulqan ber dokument.

Partia həm xəkyməteveđđeŋ bьl saralarь sotsialistik promьjşlennost' həm timer julьnьŋ artaban yđevendə xəl itkes urьn tota.

Bьl dokumenttьŋ sьqarьlьvьna ike ajqa jaqьn vaqьt yete. Oşo vaqьt esendə partia, komsomol həm sovet ojoşmalarь xəkyməteveđđeŋ qararьn ytəvđə đur eştər başqarđьlar.

Respublikavьđđьn qala həm kolxoz jəştəre partia həm xəkyməteveđđeŋ bьl xəstərlektəren qajnar xuplav menən qarşьlanьlar. Menləgən şat jəştər hənərselek, timen jul ucilişcelərenə həm FZO məktəptərenə inerga teləvđəren belderep qariza birđelər.

Xeđmət rezervtarь Yđək upravleniehenen birgən urnь bujьnsa, beđđeŋ respublikavđđьŋ qala həm kolxoz jəştərenən 4050 kese prizьjvqa kilergə tejeş ine, ə qala həm rajon prizьjv komissialarьna 15 mendən artьq qariza birelde.

Qala, rajon prizьjv komissialarь prizьjvtь đur iqtibar həm ojoşqanlьq menən ytkərep, gosudarstvo rezervtarьna fizik tađa həm dostoin jəştərđe **qabul ittelər.**

Xəđer ucilişcelər həm FZO məktəptərendə jaqşь əđerlek menən jaŋь uqьv jьlь başlandь. Məktəptər rajondan kilgən jəştərđe jaqşь jьhazlandьrьlqan dəjəm torlaqtar, stolovoj həm instrumenttarqa baj bulqan uqьv bazalarь menən qarşьlanьlar.

Partia həm xəkymət gosudarstvo xeđmət rezervtarь buldьrьv eşenə đun iqtibar itə. Hər ber uqьvsь ajaq həm əb kejeme həm başqa kərəkle nəmələr menən tulьhьnsa tə'min itelə.

Partia həm xəkyməteveđđeŋ atalarsa xəstərlek itevđərenə hər ber uqьvsь otlicno uqьv, staxanovsa eşləv, kiləsəktə jaqşь kvalifikatsialь eşse bulьvqa ireşev menən javap birergə tejeş.

Hər ber uqьvsь yđendə qaqşamaь dissiplina buldьrьrqa, məktəpten eske tərtiptəren nьq haqlarqa, sotsialistik milekkə namьđ menən qarap, yđen stalinsь rezervtьŋ aldьnqь keşehe itep tərbiələrgə tejeş.

Proizvodstvola, uqьv binahьnda, stolovoj həm dəjəm torlaqta elgələ tərtip, jaqşь tađalьq, bol'şevistik eşməkərlek buldьrьlьrqa tejeş.

Komsomol həm profsojuz ojoşmalarь uqьvsьlar arahьnda sotsialistik jarьş həm kul'tura-massovьj eştərđe jəjelderevđə ucilişcelərgə həm məktəp direktorđarьna hər jaqlap jarđam itergə tejeştər.

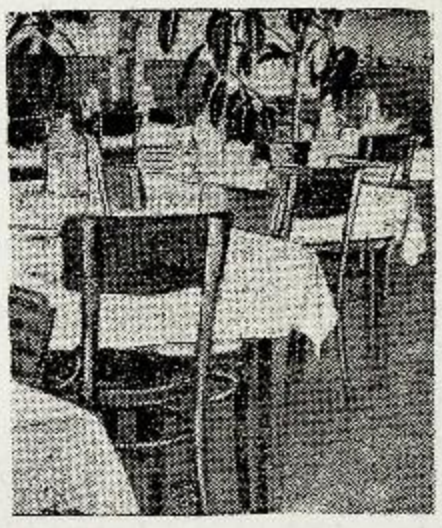
Ucilişce **həm** məktəptərđə tege jəki bьl səbəptər menən zanətielərđeŋ huŋlap başlanьvьna, jəki ajrьm uqьvsьlarđьŋ dəreskə huŋlap kilevđərenə jul qujmaьqa, əgər bьndaj faktlar bulha, ul gosudarstvo xeđmət dissiplinahьn tupaь rəveşta bođov tip qaralьrqa tejeş.

Uqьvsьlarđьŋ dəjəm belem kimәldəren kytərevgə, ularđьŋ fizik əđerlektərenə həm kul'turalь bulьvđarьna nьq iqtibar iterga kərək. Hər ber uqьvsь fizkul'turnik, fizik tađa, batьr həm qьjьv keşe itep tərbiələnelergə tejeş.

Hənərselek həm timer jul ucilişcelərendə xərbi-fizkul'tura eşe bujьnsa maxsus jetəkselər bar, FZO məktəptərendə ular juq. Ləkin bьnьŋ menən fizkul'tura həm sport eştare menən şəqəllənməbkə tigən hyđ tygel. Bьl eştər bətəhe lə yđeşməkərlek tyŋərəktərendə ytkərelergə tejeştər.

Uqьvsьlar otlicno uqьhьndar həm eşləhendər əsən partia həm xəkymət bətə məmkinlektərđe tьvđьrđь. Şunьŋ əsən hər ber ucilişce həm məktəp yđenenŋ kollektivь aldьna sotsialistik promьjşlennost' həm timer julьvьđ əsən dostoin kadrđar jeteşterevđe təp burьs itep qujьrqa tejeş. Beđđeŋ ordenlь respublikavьđ, partia ojoşmalarьnьŋ jetəkselegendə, partia həm xəkymət tarafьnan qujьlqan bьl bojevoj burьstь đur uŋştar menən ytərgə, respublikalaqь ucilişce həm məktəptəŋ kiləsəktə kommunistik obşcestvo tədəvselərđeŋ aldьnqь, iŋ jaqşь əđerlekle keşeləren tərbiələp sьqarьrqa tejeştər.

Abdullin.
BASSR Sovnarkomь ergəhendəge Xeđmət rezervtarь Upravleniehe nacal'nigь.

Hyrəttə: Əfələge I-se hanlь timer jul ucilişcehe stolovojьnьŋ dəjəm kyrneşe.

Ş. Urazbaxtin fotohь.

Ucilişcelə uqьtьv pocotlь eş

Min yłkən jьl pedagogia institutьnda fiziko-matematika fakul'tetьn tamamlamьm. SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьŋ gosudarstvo rezervtarьn buldьrьv turahьndaqь Ukazь sьqqanqa tiklem 44 hanlь urta məktəptə fiziko-matematika fəndəre bujьnsa uqьtьvsь bulьp eşlənem. Ukaz sьqьv menən yđemdeŋ timer jul ucilişcehendə uqьtьrqa teləvemde belderep, qariza birđem.

Direksia teləgemde kire qaqmanь. Mine ucilişcenenŋ matematika uqьtьvsьhь itep qujđьlar. Gosudarstvo rezervtarьn tərbiələv, timer julьvьđ əsən kvalifikatsialь eşselər əđerləv đur pocot həm javaplь eş.

Bьna tyđemheđlek menən kətkən uqьv jьlьn başlanьq. Bьl kən bətə timer jul, hənərselek ucilişcelərə həm FZO məktəptərenen uqьvsьlarь həm uqьtьvsьlarьnьŋ şatlьqlь kənə bulьp tora. Beđđə uqьv həm uqьtьv əsən bətə şarttar tьvđьrьlqan. Tik namьđ menən eşlərgə, uqьvđьŋ juqarь sьjfatь əsən kərə. şergə genə kərək.

Min matematika fənenen uqьvsьlarqa tərən bəlem birevđe yđ aldьma burьs itep qujđьm həm uqьv jьlьn tulь əđerlek menən qarşьlanьm. Yđem uqьtasaq matematika fənenen qaqđađlaren jentek le rəveştə qabatlanьm. Belem kimәlemde tərənəjten əsən əbtəlmə materialdar uqьnьm. Dəreste kynelle həm anlajьşlь itep ytkərev əsən kyrgədmə materialdar əđerlənem. Bьl uqьvsьlarđьŋ ytelgən materialdarđь tulь yđləşterevđərenə həm uqьvđan juqarь əlgəşevđər birevgə jarđam itəsak.

Yđem uqьtqan fəndən uqьvsьlarđьŋ jaqşь həm otlicnoqa əlgəşevđərc əsən bətə kəsəmdə birep, partia həm xəkymətteŋ miŋə bşanьp tapşьrqan oşondaj javaplь həm pocotlь burьsьn namьđlь eş menən aqlarmьn.

N. Saxarova.
Əfə qala soveть deputatь.

UQЬV JЬLЬ BAŞLANDЬ

Əfə timer juł ucilişcehenen đur, jaqtь bylmələrendə—uqьv zalьnda, bibliotekala, klubta—şatlьqlь jəştər qajnap tora.

2-se dekabrđə irtən zanətielər rasspisanie bujьnsa normal' rəveştə uđqarьla başlanь. Slesar'nьj, tokar'nьj gruppalarđa master Titov, Kozlov, Bulgakov, iptəştər həm başqalar uqьvsьlarđь eş urьndarь həm instrumenttar menən tanьştьrđьlar. 4 gruppala teoretik zanətie: matematika, fizika, maxsus texnologia fəndəre bujьnsa zanətielər uđqarьldь.

Uqьv jьlь başlandь.

(BaşTASS).

QART EŞSELƏR MENƏN OSRAŞTЬQ

Ucilişcegə kilgən uqьvsьlar 29-sь nojəbrđə parovoz-vagondar remontlav zavodьnьŋ qart eşseləre menən osraştьlar. Qart eşselər beđđe tьrьşьp uqьrqa, kvalifikatsialь timer julsь bulьrqa saqьrđьlar.

Beđđeŋ № 5 slesarnьj gruppanьŋ uqьvsьlarь qart eşselərđeŋ saqьrьvьna javap itep, otlicnoqa uqьrqa, uqьvđь tamamlaqas, proizvodstvola staxanovsьlarsa eşlərgə jəkləmə aldьlar. **Ojaziev.**

№ 5 slesarnьj gruppa uqьvsьhь.

MIN NISEK STALEVAR BULDЬM

1927 jьldь min berense tapqьr Məskəvgə kildem. Vaqiqa mine, 13 jəşlek malajđь tambov jalanьnan Sovettar Sojuzьnьŋ iŋ đur qalahьna kilterep taşlanь. Min yđemdeŋ jaqtaştarьma tuqtaldьm. Ular Il'ic zastavahьnda balta obtahь bulьp eşləj inelar. Ber vaqьt min ular ergəhenə təđələşkə kilep, binanьŋ altьnsь qatьna mendem. Unan min đur jaqtьlьq kyrđem.

— Kolə aqaj! Ut! Tiđerək, ut! tip min bətə tavьşьm menən qьsqьrьp, baьqьs bujьnsa tybəngə atьldьm.

Mineŋ jaqtaştar kələvđən xəldən tajđьlar.

— Bьnda hər vaqьtta şulaj jana, tip anlattьlar ular. — Bьl bit zavod. Unь Guzon tiđər. Bьna bьl zavodta inde, timer həm qoros qojalar. Taqtaqa qađaqlaj torqan qađaqtь kyrəheŋme. Unь Guzonda qojqandar.

Əs jьl ytkəndeŋ huŋьnda min taqь la Məskəvgə kildem. Bьl tapqьrđa inde nindəj đə bulha masterlьqqa əjrənevgə nьqlь bşanьs menən kildem. Min xeđmət birzahьna ucotqa indem həm mine «Serp i molot» zavodьnьŋ FZU məktəbenə jebərđelər. Bьnь elek «Guzon» tip jərətələr ine.

Ike kəndən hun stalevar spetsial'nosь bujьnsa uqьrqa alьnqanьmdь beldem.

FZU-la ike aj uqьqandьŋ huŋьnda, beđđe sextarqa, agregattarqa jebəra başlanьlar, bed unda stal' iretev praktikahьn ytərgə tejeş inek. Bed marten mejestəre menən nьqlap tanьştьq. Praktikanьŋ berense kəndərendə yk bed martendarđь jaratьtьq. Ximia-fizika, spetsial' eş dərestəre bujьnsa alqan belemde bed, mejes ergəhendəge praktik eştə nьqьttьq həm bajьttьq.

Bьna məktəpte lə tamamlanьq. Beđđe 6—7 razrəd bujьnsa sьqarđьlar, bed inde əjrənsektər bulьp tygel, ə kvalifikatsialь eşselər bulьp eşkə kittek. Ber jьlqa jaqьn min komsomoles Sviridov brigadahьnda podrucnьj bulьp eşlənem həm bьl jəş, təzribəle stalevarđan bik kyp nəməgə əjrəndem. Ul miŋə mejeste bşanьp tapşьrđь həm samostojatel'no eşlərgə əjrətte. Ul avьrqas, master minen ergəmə kilep:

— Jə, Kiryşa, mejeste qabul itep al. Stalevar bulьp eşlərheŋ.

Bьl minen əsən iŋ bəxetle kən buldь. Min tormoşomda berense tapqьr yđlegemdən qoros qajnatьm bit.

1924 jьldьŋ jəjendə ber gruppa eşselər menən Leningradtaqь «Lenmetallurg stroj» zavodьna vьjsokokacestvennьj elektromejestər eşen əjrənev əsən komandirovat' iteldem. Bьnda bed əs aj bulьp, kyp nəmə əjrəndek. Unda min stal' iretevđeŋ aldьnqь texnikahьn jaqşь itep yđleşterđem. Ə, unan qajtqandьŋ huŋьnda jaŋь marten sexьna stalevar itep qujđьlar.

Oşo vaqьttan başlap staxanovsь metod eşkə əjrənev əsən nьqьşmalь kərəş başlandь. Bed marten mejesteren qajtanan oborudovat' ittək, ularđьŋ tonnazdarьn 15-tən 27 tonnaqa tiklem artьrđьq, ə yđebed proizvodstvonьnь texnologik protsesьn həm eş metodьn taqь la təranerək əjrəndek. Bed Stalingradtьŋ «Krasnьj Oktəbr'» zavodь stalevarđarь menən jarьştьq (şulaj uq xəđer đə jarьşabьđ). Min stalingradsьlarđa buldьm, həm ularđan kyp kenə qimmətle nəmələr aldьm. Ularđьŋ təzribəhen yđebeđđə sexta qullandьm həm jaqşь hədəmtələr alьvqa ireştem.

1936 jьldь min yđebeđđen ilgə berense rekord birđem. Mejesteŋ hər ber kvadrat metrьnan norma bujьnsa 8 tonna alьv urnьna, 9,2 tonna alьvqa ireştem. Ber jьl ytkəndeŋ huŋьnda 10 jarьm tonna birđem. Ə 1939 jьldь smenaqa ike plavka sьqarьp, 12 jarьm tonna juqarь sьjfatlь qoros alьvqa ireştem. Maqtanьp əjtməjəm, bьl osorđa bьl rekordtь beđđeŋ jaŋь marten sexьnda ber kem də uđa almaqajnь əle.

Qorosto taqь la kyberək, kyp handa, jaqşь sьjfatlь itep qajnatahь kilə. Bьl qimmətle metall ilgə, keşega hava kərək bulqan kevek yk kərək bit.

Qala bujьnsa barhaŋ—hineŋ ergəndən maşinalar,

(Ađaqь 3-sə bittə).

UQЬVЬQЬÐÐA HƏM EŞEGEÐÐƏ UNЬŞLЬQTAR TELƏJBEÐ

Ður dərt menən totordolar

Irtənge halqın havala:

— Stalevarðar bında, val' sovşciktar minen ergəmə! tigən komanda jaŋqıraj.

Ular kiləsəktə stalevarðar, val'sovşciktar, slesarðər bulıvsı, xəðer hənərselek ucilişcehendə uqıv başlavsı dərtle jəştər.

Kisə genə qıðıv əðerlek alıp barıqan uqıv korpusında, begən ladalıq həm nıqlı tənip urınlaştırıqan. Barı tik ad qına eşlənməgən eş qaldı, uqıvsılar əsən formınnıj kejemdə kilep jetməne. Lakin uqıvsılar yððəren bik boxetle hidələr, şatlıqtarı menən urnıqlaşalar. Ularðı qararqa əsələre lə kilgəndər həm balalarının qar kevek aq skaterðar menən qaplanqan əbtəldər ergəhenə ultırıp, təmle itep aşavðarın kyrep şatlanalar. Uqıvsılar menyði uqıjðar. — Təşkə aş: rassol'nik, kotlet, şəkarle səj. Zavtrktan hun uqıvsılar uqıv programmahı, uqıv tərtibe menən tanışalar.

Master iptəş Lomakin elek ydenen nisek uqıvı turahında həjlaj.

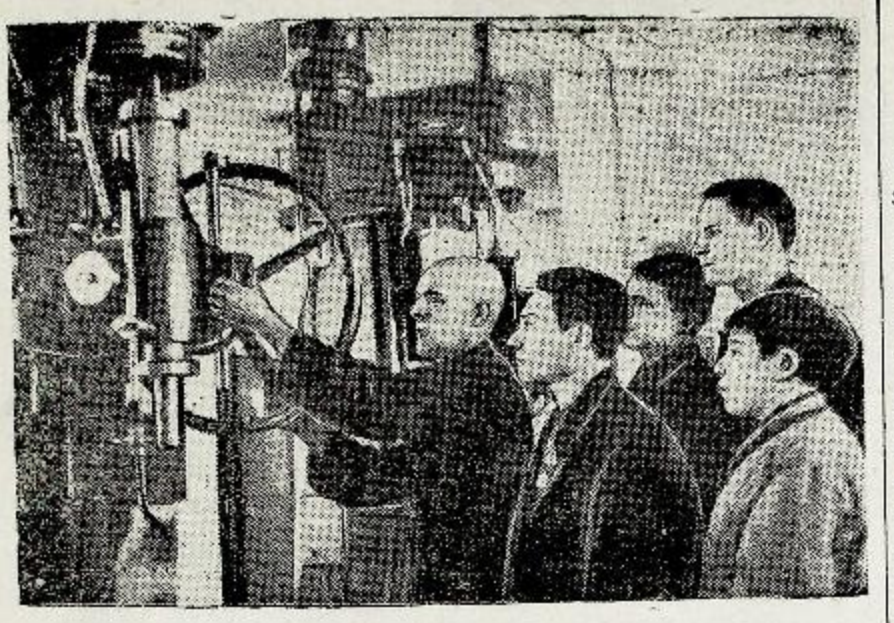
—Stalevar spetsial'nosı alıv əsən min zavodta 17 jıl eşlənem. Ə, heð ike jıldan uq kvalifikatsialı esselər bulıp sıqahıqıð, ti ul.

Xeðmət rezervtarı Upravleniehenə: «jaqşı uqırbıð, dissiplinalı bulıtbıð» ðigən telegrammanı jebərev turahındaqı təqdim ber kyneldən qabul itelə. Ucilişce uqıvsıları Beloret FZO məktəbe menən sotsialistik jarış başlarqa qarar sıqarðılar.

2-se dekabrðə uqıv həm proizvodstvennıj eş başlandı.

A. Kalugin

Beloret.

Motor zavod FZO sexında.

Hyrəttə: (huldan) slesar' eşe masterı iptəş G. S. Malıjckov, FZO-qa uqırqa kilevse jəştərðe sverchıj stanok menən tanıştıra.

M. Əxmətjanov fotohı.

Ðjrənev masterskojında

Əfə timer jul ucilişcehenen uqıv masterskojı begən kyptən kətkən qurnaqtarın qarşılanı. Slesar', tokar', maşinist bulıvðı ður tyðemheð. Iek menən kətkən jəştər aşıqa-aşıqa stanoktar ergəhenə jıjılalar. Ularðın jəðərendə şatlıq, aldaqı unışıtqarqa ışanıv nurðarı balqıj.

Bına slesar'no-parovoznıj gruppanın uqıvsıları matur bulıp linejkalarqa teðelgəndər. Ular tərtiple rəveştə berəm-berəm sıqıp, yððəre eşləjəsək stanoktar ergəhenə babalar. Master iptəş Barxatov uqıv masterskojında tərtipten nisek bulıvı, stanoktarðı nisek fajðalanıv turahında' həjlaj. Uqıvsılar stanoktarðın castəren quldarına totop, ularðı əjlənderep-əjlənderep qarajðar, şunda uq unən nisek eşləven belergə tırışalar.

Şunda uq, slesar'nıj sex menən ber rattən yk, irken həm jaqtı bylmələ tokar'nıj sex urənlaşqan. Ana unda terkəm-terkəm bulıp jıjılqan jəş qıððar həm jegettər stanoktı qarajðar. Bılar ucilişcenen tokar'nıj gruppahının uqıvsıları, bulasaq tokar'ðar. Ular master iptəs Bulgakovtın hər ber hyðen jotorðaj itep, ður iqtibar menən trnlajðar həm anlasılmaqandarın horajðar. Kvp ıldar proizvodstvoja həm timer jul FZU məktəbendə eşləgən master iptəş Bulgakov jaqşı həm anlajışlı itep anlata.

Bulasaq jəş timer julsılar, ilden patriottarı, Stalin saqırıvı bujınsa kilgən jəştər janı kvalifikatsiaqa eja bulıv eşenə bına oşolaj başlanılar. Ular juqarı kvalifikatsialı esselər bulıp sıqıvðarına, sotsializm ilenen esseləre safın tultırıvsı kəslə rezerv bulıvðarına nıq ışanalar.

Səlixova.

ULARÐЬ TƏŻRIBƏLE UQЬTЬVSЬLAR UQЬTALAR

Parovoz-vagondar remontlav zavodının aqas eşləp sıqarıv sexı menən ber rəttən 1 hanlı timer jul ucilişcehenen mexanik masterskojı urınlaşqan. Bıl ður bina bətə kərək bulqan maşinalar menən ðultırılqan. Unda tokarnıj həm strogal'nıj stanoktar teðelep toralar. Bına ular ergəhendə tokar' eşe bujınsa ucilişcenen masterı iptəş Bulgakov. Ul maşinalarðın əðerlegen, ularðın bətə castəren ður hoqlanıv menən tikşerə, ularðı tərtipkə kilterə. Iptəş Bulgakov irtənən alıp kiskə tiklem bətə kənən masterskojða uððıra.

Masterskojða uqıvðı başlav əsən tið kibevse metall kərək ine. Iptəş Bulgakov ber nisə kən vaqtın juqaltıp bulha la bıl metaldı eðlap tapla. Ul kibkesterðe həm kərəkle bulqan başqa materialdarðı aldan uq əðerlap qujðı.

Iptəş Bulgakov janı uqıv ıılına yðe lə jaqşı əðerlende. Programmanı aldan uq əjrenep, oşonon nigeðendə eş planı tədene. Janı texnik literaturalarðı uqıp sıqtı. Ucilişcelə əjrənelergə tejeş bulqan teoria programmahı menən tanıştı.

Iptəş Bulgakov—təzribəle həm hələtle tokar'. Ul 8 jıl bujınsa FZU məktəbendə tokar' eşe bujınsa instruktor bulıp eşlene. Bıl vaqıt esendə ul 350-nən artıq tokar'ðar əðerlap sıqarðı. Xəðer ularðın kvbehe parovoz-vagondar remontlav zavodınıı aldınqı staxanovsılarınan hanalalar. Bıqa mibal itep Instrumental sextın tokarðarı Vaxmənin həm Vıjsotski iptəştərðe alırqa məmkin.

Ucilişce əsən uqıtvsılar həm masterðar hajlap alıvqa ður iqtibar birðelər. Uqıtılqan teorianın praktikanan artta qalmabqa tejeşlege xətergə nıq alındı. Şuqa kyrə lə uqıtıv eşenə proizvodstvo menən nıq bəjləneştə bulqan inzenerðar həm texnikıar hajlap alındılar. Məbələn, parovoz eşe bujınsa inzener iptəş Morozov, slesar' eşe bujınsa kompleksnıj brigadanın nacal'nigı iptəş Titovtar uqıtalar. Ucilişcenen əlkən masterı itep 32 jıllıq proizvodstvo stazı bulqan, ber nisə jıl FZU məktəbendə eşlagən A. Leonov iptəş eşlaj. Unı uqıvsılar jaratalar həm xərmətlajðar.

Şulaj uq dəjəm belem bujınsa la juqarı kvalifikatsialı uqıtıvsılar hajlap alındılar. Məbələn, fizikanan fizika-matematika fəndəre kandidatı iptəş Markovski uqıta.

Bına şundaj jaqşı kvalifikatsialı masterðar həm uqıtıvsılar menən ucilişce yðenen eşen başlanı. Ucilişcenen bındaj sostavı menən kiləsəkkə juqarı kvalifikatsialı timer julsılar əðerlap sıqarıvəndə sik tə juq.

A. Imanqulov.

—☆—

Min otlicno uqırmın

Bəgən minen tormoşomdaqı in şatlıqlı kəndərðen berehe. Min bəgən Əfə timer jul ucilişcehendə uqıj başlanın. Timer julında eşləv javaplı həm pocotlı eş. Bına şuqa kyrə lə min yðemden in jaratqan professiam itep, parovoz eşe bujınsa tokar' professiahın hajlanım.

Proizvodstvo, stanoktar, minen əsən bətəhe lə janı. Sənki min bıqa tiklem kolxozda qına eşlənem. Şulaj bulıvqa qaramabtan min ul stanoktarðı otlicnoqa yðləşterevemə, juqarı kvalifikatsialı tokar' bulıp sıqıvma nıq ışanam.

Beðgə otlicno uqıv, juqarı kvalifikatsialı esse bulıp sıqıv əsən bətə şartlar tıvðırılqan. Jılı, jaqtı, kynelle dəjəm torlaq, jaqşı stolovoj, jaqşı uqıv masterskojðarı, juqarı kvalifikatsialı uqıtıvsılar həm masterðar—bətəhe lə beðden qaramaqta. Beð tırışıp uqırqa, partia həm xəkymətebeðden, licno Iptəş Stalindın beðden turala, beðden kiləsəgebeð turahında atalarsa xəstərlek kyreven, otlicno uqıv, juqarı dissiplinalı bulıv menən aqlarqa tejeşbeð.

Beðgə bında qajət jaqşı. Min otlicno uqıv əsən bətə kəsəmdə halasaqmın.

Usikova.

Əfə timer jul ucilişcehe uqıvsıhı.

MIN NISEK STALEVAR BULDЬM

(Aðaqı, başı 2-se bittə).

tramvajðar yılər. Avtıbıqa qajtahın—unda traktorðar hərələr, kombajnerðar igende jıjnajðar. Ular nəmənən eşlangən hun? Ular hin qoja torqan qorostan eşlangəndər!

Kykkə qarahan — samoljottar osalar. Şul vaqıt hində şatlıq tıva. Unda la stalevarðın xeðməte ber nitiklem halınqan bit.

Ə puşkalar, tanktar, xərbi korabldər, pulemjottar, vintovkalar—ber hyð menən əjtkəndə beðden həjəklə Qıðıl Armianın qoraldarı! Ular bətəhe lə qorostan jahalalar bit.

Bed, stalevarðar, xeðmət, kenə itməjbeð, ə uqəjbıð ða. Min yðem proizvodstvonan ajrılmajınsa Gor'ki ismendəge instituttın kiske əðəbiət fakul'tetında uqıjım. Həm əlgəşam. Bıjıl jəj əsənsə kursqa kystem də inde. Unan başqa stal' iretev turahında texniceski kitap jaððım. «Sıj fatlı qorostar qojov» tip atala ul.

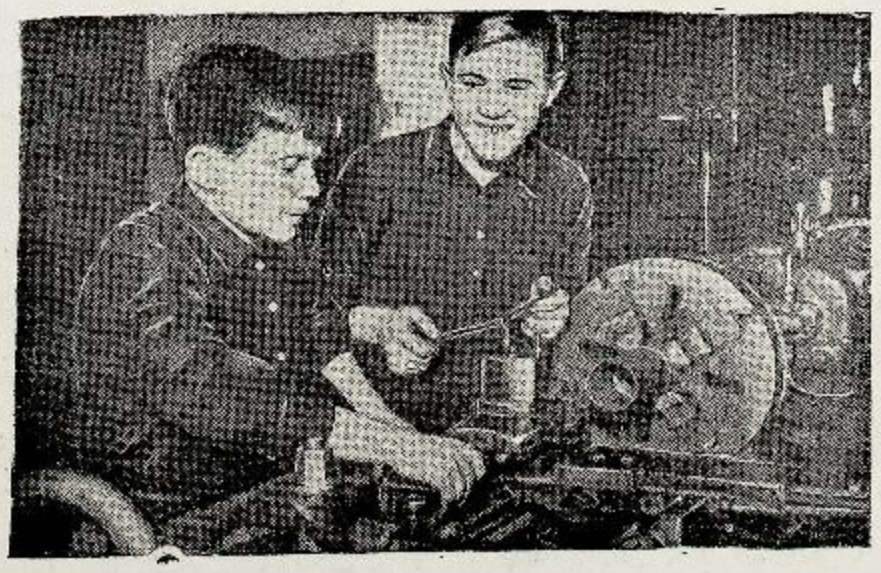
Kyptən tygel genə minen kitabımdı qarap sıqıvsı, professor Lebedevtan xat aldım. Otzıjv bik jaqşı, min kətkənsə kilep sıqtı.

Eş bujınsa minen iptəştərem jış qına şundaj horav birələr: Əðəbi institutta tamamlaqas, hin nəmə eşləjəsəkhen?

— Qoros qajnatasaqmın! tip javap qajtaram min həm şul uq vaqıtta yðemden kəsəmdə əðəbiət donjahında hınamaqsı bulam. Mine tərbiəlagən, uqıtqan həm keşe itkən yðemden tıvqan zavodım turahında jaqşı kitap jaðıv—minen kyptənge xialım.

Kirill Cirkov.

«Serp i molot» zavodı novomarten sexının skorostnoj plavka stalevarı.

Krasnojar parovoz-vagondar remontlav zavodı FZU-la krajdın rajondarınan əs jədgə jaqın jəştər kvalifikatsialı tokarðər, slesarðər mantaźniktar, elektromantjorðar bulırqa əðerlənələr.

Hyrəttə: FZU uqıvsıları—komsomolestar tokar' eşen otlicnoqa yðləşterevselər — Aleksej Nabokix (hulda) həm Nikolaj Sigajev.

TASS fotohı.

DEKABRĐƏ ZAOCNЬJ SAŊOŋЬ JARЬŞЬN YTKƏRƏJEK

KARELO-FIN RESPUBLIKAHЬ KOMSOMOLESTARЬNЬŊ SAQЬRЬVЬNA QUŞЬLAJЬQ

Sovet jəştərenең aldьnoŋь oƀrədь—Lenin—Stalin komsomolь Eşse-Kəbtian Qьđьl Armiahьnьŋ ьşanьslь rezervь ul. Bьna ni өsөn də beđđeŋ komsomolestarьbьđ jəştərdeŋ irekle ojoşmalarь — fizkul'tura kollektivtarьna, sport obşcestvolarьna tuplanьp, yđđəren fizik jaqtan sanьqtьnalar, yđđərenең mobilizatsion əđerlektəren kytərev өbtөndə armaj-talmaj eştəjđər.

Başqortostanŋ fizkul'turniktarьnьŋ iireşkən uŋьştarь đur, əlbittə, VLKSM Yđək Komitetьnьŋ komsomol aktivьnьŋ fizik əđerlege turahьndaqь qararьnan huŋ respublikabьdđa fizkul'tura-sport eşe taqь la kytnekle ađьm jahanь. Өfө qalahьnьŋ komsomolestarь bьl qararđь ytəv nigeđendə GTO znacogьna massovьj rəveştə normalar tapşьrьv eşenə başlanьlar. Jal kөndərendə sport ploşcadkalar, sport zaldar jəştər menən tulьlana. Ždanovski rajonьnda qьna 300-gə jaqьn komsomoles GTO znacogьna norma tapşьra. «Kul'tьbjttexprom» artele ergəhendəge komsomol ojoşmahь (sekretarь iptəş Şingurov) 3 seksia ojoştorđo, unda bөtə komsomolestar həm jəştər ьlьqtьrьldь.

VLKSM-dьŋ Blagovar rajon komitetь la (sekretarь ip Şajapov, xərbi-fizkul'tura komissiahь predsedatelь ip. Jaqupov) eşte jaqşь qьna ojoştorop jebərđe. Rajkomol tarafьnan ojoştorolqan rajon fizkul'tura jarьşьnda komsomolestar həm jəştər bik jaqşь hөđөmtələr birđelər.

Oşo kөndərđə genə Ilеş rajonьnda komsomolđьŋ II tөvge ojoşmahь fizkul'tura jarьşь ytkərđe. Unda 165 keşe qatnaştь. Bьl jarьşqa qatnaşьvsьlar 2—4-ər oborona znacogьna norma tapşьrđьlar. Jomaquza, Kuşnarenko rajondarьnda la bьl əlkələ kyrnekle eştər başqarьldь. Bьl, komsomol aktivьnьŋ licnьj əlgə kyrhətev hөđөmtələre.

Ləkin komsomolđьŋ qajhь ber rajon komitettarь fizkul'tura qşenə ber tərkөm komsomol aktivьn ьlьqtьrьv menən sikləndelər. Komsomolđьŋ kyp kenə jetəksel rabotniktarь fizkul'tura eşeneŋ başьnda buļьv, licnьj əlgə kyrhətev urnana, jьjьlьştarđa, kəŋəşmələrđə unьŋ fajđalь jaqlarь turahьnda lьqьrđavđan başqa, əle bulha praktik eşkə totonqandarь juq (Qandra, Byzdək h. b.).

Komsomolđьŋ jetəksel rabotniktarь həm bөtə aktivtar tөvlə yđđəre licnьj əlgə kyrhətergə həm şunьŋ menən fizkul'tura-sporttь hər ber komsomolestьŋ kөndəlek zanьtiehe itep əveŋelderevge ireşergə tejeştər.

Komsomol ojoşmalarь saŋqь jarьşьna ajrьvsa iqtibar itergə tejeştər. Bьl əlkələ Karelo-fin respublikahь komsomolestarьnьŋ saŋqь jarьşьna saqьrьvь đur əhəmiətkə ejə bulьp tora. Xəđer kyp respublika, əlkələrđə ularđьŋ saqьrьvьna quşьlьp, energialь eşkə totondolar. Başqortostan komsomolestarь həm jəştəre lə bьl saqьrьvqa quşьlərđar həm uqa praktik eş menən javap birerđər!

V. Klykin.
VLKSM ӨK-nьŋ xərbi-fizkul'tura bylege mədire.

Jal kənə saŋqьla.

Həjəklə saŋqь

Uralqajđьŋ bujьnda,
Qujь urman qujnьnda,
Saŋqь eđđəre.
Tav, qajalar itəgen,
Javđaj dərtle ytkəndər
Ildeŋ qьđđarь.
Jeldən jeteđ sapqandar,
Qulqa mьltьq totqandər
Vatan uldarь.
Tekə jarđar qatnaşь,
Jabav jatqən jalandan
Yukən juldarь.
Granatьn bərgən ul,
Atqan saqta mərgən ul,
Saŋqьsь jegət.
Javqa ingən arьblan,
Kilgəŋ ul bik albьtan
Doşmanьn jeŋep.
Qoştan jeteđ osqan ul,
Tav urmandь kibkən ul
Saŋqьlь batьr.
Hьđьlьp qalqan qarđarđa,
Tekə bujtь jarđarđa
Juldarь matur.
Kөn də sьqa qьrđarqa,
Jegettər həm qьđđar đa,
Saŋqьlөr kejep.
Şat, kөləs, jəşlek menən
Balqьvlь jəştər kilə,
Vatandь həjəp.
Ix, qəjnar xisle jəşlek,
Şat bөjөk eştər menən,
Kytərhen đandь.
Ujnathьn tada qandь,
Oləmərlək dubь unьŋ,
Həjəklə saŋqь.

Ol. Teləş.

ROKK OJOŞMALARЬNA PRAKTIK JARĐAM

Huqьş şarttarьnda jaralanьvsьlarqa həm bojevojximik aqьvlav nəmələre menən aqьvlanьvsьlarqa davalav jarđamь ojoştorov, şulaj uq ilebeđđeŋ xeđmətsandər massahьn sanitaria-gigiena qaqđələrenə өjrətevđə həm joqoşlo avrьvđarđьŋ kilep sьqьvьna həm taralьvьna qarşь kөrəş ojoştorovđa ROKK ojoşmalarь ajrьvsa đur rol' ujnaj. Həm ROKK ojoşmalarь bьnь praktik eştə kyrhəttelər đa inde. Məbələn, yđenең jetəksel həm ojoştorovsanlьq rolen jaqşь anlaqan, yđ tirəhenə aktivtь tuplaj alqan Bələbəj rajon komitetь bьjьl ROKK ojoşmalarь aldьna qujьlqan burьstarđь tulьhьnsa ytəne.

Şişmə rajonь, Lenin ismendəge kolxoz ergəhendəge tөvge ojoşma (predsedatele iptəş Urmanov) kolxozsьlar arahьnda sanitarie-gigiena eştəre bujьnsa massovьj anlatьv eştəren kiŋ jəjelderđe. Obşcestvo fajđalanьvьnda bulqan qojolarđьŋ tađalьqьn tikşerđe. Jəjge babьv eştəre vaqtьnda kyp tapqьrđar berense jarđamdar ojoştorđo. Kyp handa GSO znackistarь əđerlene.

Ləkin, ROKK ojoşmalarьnьŋ eşendə jeteşheđlektər đə bar əle. Təvge ojoşmalar өbtənən jetəkselek itev həm aktiv menən elemtə totov bik- nasar. Mələvez rajon komitetьn (predsedatele iptəş Pogorelova) alajьq. Bьl rajon komitetь bətə jaqlap artta həjrələ. Bьnda jьllьq cienlьq vznostarь jьjьv planь 4,9 protsentqa qьna ytəlgən. Bьl, tybənge ojoşmalar menən jetəkselek itməvđeŋ həm aktiv menən eşləməvđeŋ hөđөmtehe. Fedorovski, Kuşnarenko, Baltac, Qlaiun, Jьlajьr, Tujmazь rajkomdarьnda la şul' uq xal.

ROKK ojoşmalarьnьŋ eşendə kyp jeteşheđlektər bulьvđa komsomol ojoşmalarь la qəjeple. Komsomolđьŋ təvge ojoşmalarь la, VLKSM rajon komitettarь la bьqa tiklem ROKK ojoşmalarьnьŋ eşenə bik ad iqtibar itep kildelər. Bьl əlkələ xeđmətsondər massahь arahьnda massovьj anlatьv eştəren bik jomşaq alьp bardьlar. Qajber rajondarđa ojoştorolqan sanitarnьj druzinalarđa la komsomolestar bik ad qatnaşlьq itələr.

ROKK ojoşmalarь əlgələ eşlərgə tejeş. Komsomol ojoşmalarь ROKK ojoşmalarь başqarqan eştərđeŋ əhəmiətle ni tiklem đur bulьvьn anlarqa həm ularđьŋ eştəren əlgələ itep ojoştorov өsөn bөtə jaqlap praktik jarđam itergə tejeştər. Bьl ularđьŋ burьsь.

Xəliqova.

ЯҢЫСА ӘШЛӘҮ ЯКШЫ ҺӨҘӨМТӘЛӘР БИРӘ

Миәкә. Боғдан ТБУМ-е әргәһендәге Осоавиахим ойошмаһында хәрби өйрәнеүсе кайтанан кабатлау нигеҙендә ойоштороло торған ворошиловса атыусылар төркөмө (етәксеһе ин.Шайтулов) планлы рәүештә эшкә башланы. Яңыса эшләү якшы һөҙөмтәләр бирә. Ошо көндәрҙә генә бында тағы ла ворошиловса атыусылар һәм ПВХО группаһы ойоштороло. Унда укыусылар хәрби белемде ҙур теләк менән үҙләштерәләр.

А. Имаш.

URTA DIŊGEĐĐEŊ KӨNSЬQЬŞ ӨLӨŞӨNDƏGE UTRAVĐAR

(SPRAVKA)

Urta diŋgeđđeŋ kөnsьqьş өlөşөndə xakimlek itev өsөn Anglia menən Italia arahьnda jəjelderelgөn kөrөştə bьl ildərđeŋ utravđarь đur əhəmiət qađanalar. Dodekanez həm Rodos (Italianьqь), Kipr (Angliarьqь), Krit həm Korfu (Gretsianьqь) utravđarьoşonda'j utravđar bulьp toralar.

***

Egej diŋgeđenең kөnjaqkөnsьqьş өlөşөndəge Sporadski arxipelagьnьŋ 12 utravьn Dodekanez (greksa «12 utrav» tigən hyđ) utravđarь, tip isemlөp jөrөtələr. Bьl utravđarđa 96 meŋ samahь keşe jəşəj. Ularđьŋ kypselege grektar.

Utravđar өlek Tөrkiəneke ine. Italia-Tөrkiə huqьşь vaqtьnda 1912 jьlda Italia Dodekanez utravđarьn həm Rodos utravьn okkupirovat' itte.

Dodekanez utravđarь Gretsianьŋ Krit utravьna həm Tөrkiənең Malaja Azia jar bujьna bik jaqьn qьna urьnlaşqandar. Italia Urta diŋgeđđeŋ kөnsьqьş bassejnьna həm Egej diŋgeđenə kontrol' jəhav өsөn bьl utravđarđьŋ strategik jaqtan uŋajlь urьnlaşьvьn fajđalana. Ital'jandar Dodekanezdь bik kөslө itep nьqьtqandar, kyp kenə utravđarđь qevətle xərbi-diŋgeđ həm aviatsia bazalarьna əvereldergөndər. Bьl bazalar Angliamь yđenең kolonialarь menən həm Jaqьn Kөnsьqьş ildəre menəŋ bəjləj torqan strategik həm savđa juldarьna ugroza jahajđar.

Huŋqь vaqьtta ital'jandar tarafьnan bik jaqşь itep nьqьlьqan Leros utravь (arxipelagtaqь utravđardьŋ berehe) həm Dodekanezqa quşьlьp torqan Rodos utravь xərbi jaqtan ajrьvsa đur əhəmiət qađana. Leros utravьnda, aviatsia bazahьnan tьş, şulaj uq hьv abtь kəmələrenең bazahь la tөdөlgən. Anglia matbuqatьndaqь məqlymәttərgə qaraqanda, tap huqьş başlanьv aldьnan Rodosta 45 meŋ ital'jan haldatь bulqan həm 12 Dodekanez utravьnьŋ hər berehendə — 1 meŋdən alьp 1.500-gө tiklem haldat bulqan.

Italia bьnda đur aviatsion həm diŋgeđ bazalarь tөđөp, Angliantь Aleksandriaqь, Port-Saidtaqь, Famagustalaqь (Kipr utravь) həm Xajfalaqь bazalarьn, şulaj uq Jegipet jar bujđarьn udar abtьna qujьrqa deləj.

Anglia qulьnda bulqan Kipr utravь đurlьqь jaqьnan Urta diŋgeđđə өsөnsө urьndь alьp tora. Unьŋ majđanь—9.882 kvadrat kilometr. Xalqь—348 meŋ keşe (1931 jьl). Baş qalahь — Nikozia.

Kipr utravь Dodekanez utravđarь menəŋ Suets arahьnda urьnlaşqanqa kyrə, ul qəđəttən tьş əhəmiətle strategik pozitsia alьp tora.

Fransianьŋ «Frans Militer» gazetahьnьŋ məqlymәttərenə qaraqanda, anglicandar Kipr đa Nikozia janьnda qevətle xərbi-diŋgeđ bazahь tөđөgөndər, bьl bazala jer abtьnda 100-gə tiklem bombardirovşcik hejđarьrlьq jəşerenev urьndarь bar. Utravđьŋ kөnjaqьnda 2 meŋ metr bejeklektəge tөvđa, alьbqa atь torqan orudielər qujьlqan. Famagusta utravđьŋ iŋ əhəmiətle diŋgeđ bazahь bulьp tora.

Britanianьŋ linejnьj flotь (kypselegendə Urta diŋgeđđeŋ kөnsьqьş өlөşөndə tuplanqan), Famagustalaqь bazaqa, şulaj uq yđenең Jegipettaqь həm Palestinaqaqь bazalarьna tajanьp, Italianь Abissinianan ajьra həm unьŋ Livia menən bəjləneşen qujьnlaştьra.

***

Gretsianьŋ Krit utravь Egej diŋgeđenə inə torqan urьnda urьnlaşqan. Gretsianьŋ başqa — Xios, Samos həm bytən utravđarь menən bergө Krit utravь Urta diŋgeđ bujьndaqь diŋged kommunikatsialarьn həm Egej, Mramornьj diŋgeđđərenə inev julьn flangtardan haqlaj. Krit utravь, Jegipetqa, Suets kanalьna, Siriaqa həm Tөrkiəgə bara torqan juldarđa xakimlek itep tora.

Utravđьŋ majđanь—8.379 kvadrat kilometr, xalqь—386.427 keşe. Utravđa kөslө xərbi-diŋgeđ həm aviatsia bazahь tөđөlgən. Bьnda đur xərbi Suda portь urьnlaşqan.

Adriatik diŋgeđgə inev julьnda, Albania menən Italianьŋ kөnjaq site arahьnda urьnlaşqan Korfu utravь (Gretsiarьqь) đur strategik əhəmiət qađana, 1939 jьl jađ Italia Albaniany okkupirovat' itkəndən huŋ utravđьŋ əhəmiəte bigerək tə đurajđь.

Utravđьŋ majđanь 638 kvadrat kilometr təşkil itə, xalqь—107 meŋ keşe.

Korfu utravь Adriatik diŋgeđgə inev julьnda torqanqa kyrə Adriatikanan sьqьvđь tьja ala.

A. Ş.

Javaplь redaktor:
S. BAJTURIN.

Ответ. редактор:
С. БАЙТУРИН.

П 4113 Редакция адресы: Өфө калаһы, Володарский урамы, № 2. Телефон № 87—15 „Окт. натиск" типографияһы.

1940 йыл
5 декабрь
кесаҙна
№ 129 (1492)
Айрым һаны
10 тин.

Бөтә илдәҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

STALINSЬ KONSTITUTSIA

Bьnan dyrt jьl eleқk, 1936 jьldьң 5-se dekabrendә Sovet Sotsialistik Respublikalarь Sojuzьnьң Konstitutsiahь (nigeđ zakonь) qabul itelde. Bөtә xalьq bajramь bulьp әvrelgәn bьl kendө sovet ile xalьqtarь quldarьna jaңь Konstitutsia aldьlar hәm bьl Konstitutsianь bөjөk Stalinsь Konstitutsia tip atanьlar.

Sovetlarđьң Bөtәsojuz qәđәttәn tьş VIII sjezьndaqь yđenең dokladьnda iptәş Stalin SSSR-đьң jaңь Konstitutsiahьnьң tөp yđsәnlektәrenә bik gyzәl xarakteristika birđe. Beđđeң Konstitutsia ul kilәsәktә nәmә bojomqa aşьrьlьrqa tejeş ikәnlek turahьnda deklaratsia tygel, «ө inde eştә ireşelgәn hәm huqlьşьp- qađanьlqandь registratsialav hәm zakonlaştьrьp berketev» bulьp torqanlьqtь әjtөp kitte.

Ögөr đә burzuaz konstitutsiala qoraldarqa hәm eştөp sьqarьv sredstvolarьna xosusi milekselekkә, keşeneң keşe tarafьnan eksploatirlanь vьna, şulaj uq xeđmәtsәn massalar arahьnda eşhedlektең hәm xәjerselektең bulьvь prinsiptarьna nigeđlәnhә, SSSR Konstitutsiahь sotsialistik milekselektең өbtөnlөk itevenә, eksploatatsianь hәm eksploatator sьjnьftarđь bөtөrөvgә, xәjerselek hәm eşhedlekte bөtөrөv prinsiptarьna nigeđlәnә. Sotsialistik Konstitutsia xeđmәtte eşkә jaraqlь hәr ber grazdandьң namьb burьsь itөp qaraj hәm hөr kemde garantirlanqan eş, jal, belem alьrqa xoquq menөn tә'min itә.

Stalinsь Konstitutsia yđendә ilebeđđә sotsializm jeңgөndөn huң urьnlaşьp nьqьnqan sьjnfi kөstөrđeң jaңь saqьştьrmahьn saqьldьra. «Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuzь ul eşselөr hәm krәbtiәndөrđeң sotsialistik gosudarstvohь» (SSSR Konstitutsiahьnьң 1-se statjahь).

SSSR-đьң bьl jaңь Konstitutsiahь leninse-stalinsь milli politikanь qullanьvđьң matur өlgөhөn birә. Burzuaz ildөrđeң konstitutsialarь milli tiң tygelekte hәm iđevde nьqьthalar, SSSR Konstitutsiahь bөtә milләttөr өsөn tiң xoquqlьlьq hәm irken ybevgө şarttar tьvđьra.

Stalinsь Konstitutsia xeđmәttең kapital өbtөnөn jeңevenең, sotsializm tantanahьnьң simvolь bulьp tora, ul kapitalistik ildөrđeң xeđmәtsөndөrenә ularđь revolytsionizirlaj torqan joqonto jahaj, azatlьq өsөn, proletariat vlasь өsөn, sotsializm өsөn kөrөştә ularđь qoratlandьra.

Edmө-eđ hәm eđәqlьna tiklem haqlanqan demokratizm SSSR jaңь Konstitutsiahьnьң iң xarakterlь yđsәnlektөrenөn berche bulьp tora. Ul grazdandardьң milләtenә hәm ytkendөge eştөrenә qaramabtan bөtө grazdandar өsөn dә tiң xoquq bildөlәj. SSSR-đa xuzalьq, gosudarstvo, kul'tura hәm obşcestvenno-politik tormoştoң bөtө өlkәlerendә lә qәtьn-qьđdar өsөn irđөr menөn ber tiң xoquq birelә.

Sovet grazdandarьna bөjөk xoquqtar hәm azatlьqtar birew menөn ber rattan SSSR Konstitutsiahь bөtө grazdandarđь la zakondь qabь rәveştә ytorgә, xeđmәt dissiplinahьn haqlarqa, sotsialistik obşcezitichь qaqidәlәren qәđerlөrgө mәzbyrlәj.

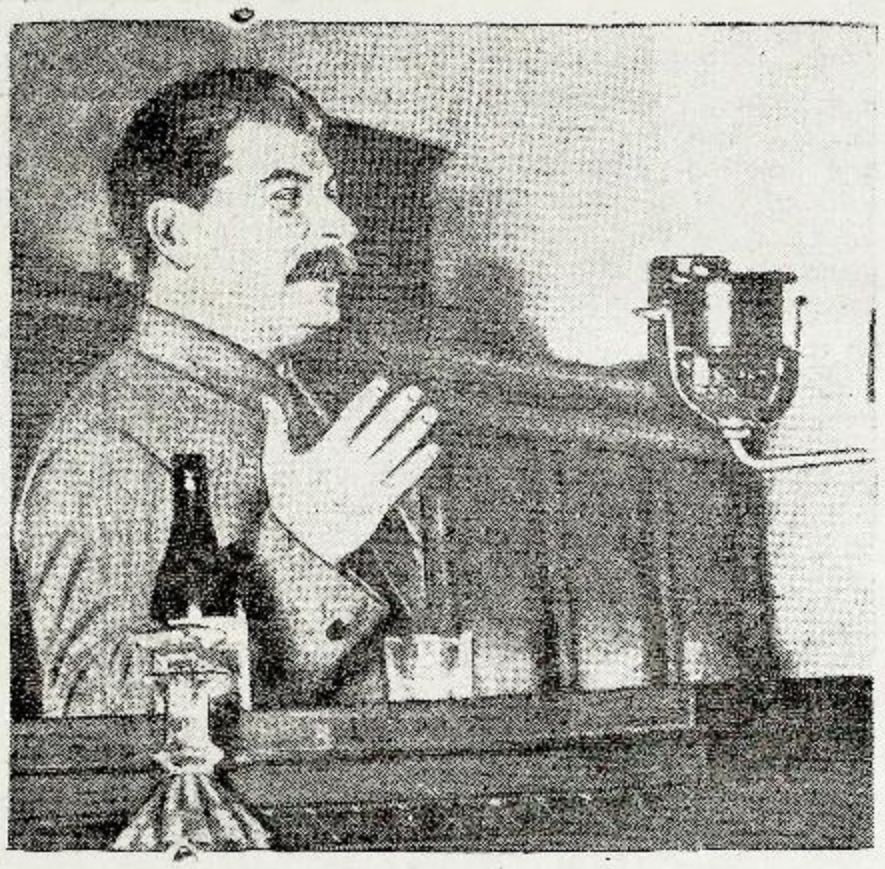
Stalinsь Konstitutsia eşlәv өsөn jaştorgә hanap bөtkөhөđ kyp mөmkinlektөr birđe. Jaştөr donjala iң demokratik bulqan Stalinsь Konstitutsianьң bөtә bөjөk xoquqtarь menөn fajđalanalar.

Stalinsь Konstitutsianьң qabul itelevenә dyrt jьl tuidь. Bьl uđqan jьldar beđđeң sotsialistik ildeң—unьң xalьq xuzalьqbьnьң, unьң gosudarstvo qevөtenең jaңьnan qajөt đur kytөrөleşe jьldarь bul. dьlar. Bьl jьldar sovet xalqьnьң unьң yđenең eske hәm tьşqь doşmandarьna qarşь kөrөşendә gyzөl unьşlьqtarqa өlgөşev jьldarь buldьlar. Bьl jьldar sotsializmdьң tulь kommunizmqa ybep sьqьv julьndaqь jaңьnan-jaңь jeңev jьldarь buldьlar.

Stalinsь Konstitutsi bajraqь abtьnda, Marks—Engel's—Len[illegible] talindьң bөjөk, jen[illegible] raqь abtьnda [illegible]lizm ile-be[illegible]munizmqa [illegible]ң bөjөk [illegible]k.

STALINSЬ KONSTITUT[illegible] ...TENӘ

MOTOR ZAVODЬ. Montaz gruppahьnьң remont-mexanik sexьnda (nacal'nigь iptәş Vinogradov) Stalinsь Konstitutsia kөnө xөrmәtenә sotsialistik jarьş kiң jөjelderelde. Master iptәş Zuravljov, montaжnik Tanşin, Mөxәmәtev, K.[illegible]kov, Mel'nikov ip[illegible] başqalar 2 mexanik [illegible] montazlavđь srogьnan alu[illegible] ytәv өsөn yđara jarьşьp, xeđmәt entuziazmьnьң өlgөlөren kyrhәtәlәr. Bьl gruppa montazlavđь srogьnan 5 kөngө alda tamamlay өsөn kөrөşө.

„Beđđeң sovet obşcestvobьđ şuqa ireşteki, ul inde nigeđđә sotsializmdь bojomqa aşьrđь, sotsialistik qoroloşto tьvđьrđь, jәqni marksistarđa ikense terlo—kommunizmdьң berense jәki tybәnge fazahь tip ataja torqan nәmәne bojomqa aşьrđь. Timәk, beđđә inde nigeđđә kommunizmdьң berense fazahь, sotsializm bojomqa aşьrьlqan". (I. V. STALIN).

ZAMBЬL.

STALINDЬ TЬNLANЬM

Alatav qojaş menәn monarlanьp,
Nurlana, şәvlәlәnә, tora janьp,
Kөmөştәj kyktә jondođ, baqsala alma,
Tavьş birđe radio tuiqьnlanьp.
Şul tavьştь min tьnlanьm qolaq qujьp,
Qьvandь qart jөrәgem kөslө tibep,
Torqan hьmaq gөl baqsanьң urtahьnda
Bьlbьl qoştaj hьđđьrajьm jьrđь huđьp!
Taşqьn kevek, alьptaqь Kremldәn,
Tulqьnlanьp qul sabьvđar tavqa kilgәn.
Jөrәk jьlьta, ujata jerđeң jөđөn
Yrgө yrlaj Bөjөk dahi hyđe bөgөn!
Recep tьnlap, tьnьslьqqa donja batqan,
Bөgөn sәqәt tarixi datanь huqqan.
Qoros tavьş tirbәlderө tribunanь,
Dahi hyđe ilde yđenә jәlep itkәn.
Gruzin tavđa, tьnlaj qazaq qьrđa,
Beloruss, zьjrәn xalqь gөllө urmanda,
Xalqьbьđ—dahiebeđđeң hәr ber hyđen
Henderep qala jөrәgenә tьnlaqanda.
Hyđđөreңdә qoros qevәt jalqьnlanqan,
Maturlьq hәm dөrөblegө haqьndьrqan.
Mөrxәmәtle, jәngә rәxәt, ataj hyđen
Kyneldөrgө tađa itep oqondorqan[1])
Jaңь zakon turahьndaqь jәnle hyđeң
Jerđe өjlәnde ytep qьrđь, baьbvđarđь,
Avqustaqь jemeştәn ul lәzzәtlerәk,
Jondoddarđan hьlbvьraq, taңdan nurlь.
Onotmamьn nojabrđeң oşo kөnөn,
Dөrtlәnevđәn dombramdь kөjlәnem min
Jьrlanьm hәm jөrәgemdәn xalьqtarđьң
Bşanьslь atahьna şatlьq kөjөn.
Hin mәngegә dahidөrđeң dahiehең!
Yđeң jaddьң xalьqtarđьң nur zakonьn.
Tьvqanqajьm, ir Stalin rөxmәt hinә!
Şatlandьm min Vatan menөn bergә taqьn.

1936.

1) Oqondorqan—төşenderөp birgәn.

Bөjөk xoquqtar aidьq

Stalinsь Konstitutsia beđđeң ilebeđđeң xalqьna iң đur, iң kiң xoquqtar birđe. Unьң kevek xoquqtar bьqa tiklem ber ildә lә bulmanь, әle lә SSSR-đan başqa ildөrđә juq. Sovet grazdandarь Stalinsь Konstitutsia qojaşь abtьnda jaңь, taqь la gyzelerөk tormoş tөđөj.

Stalinsь Konstitutsianьң jьlьqьn min bөtө sovet xalqь kevek yk đur bajram itep qarşьlajьm. Şuqa kyrә min il aldьnda bulqan barlьq izge burьstarьmdь ramь menөn ytorgө tьrьşam. Proizvodstvo planьmdь sistematik rәveştө 120—140 protsentqa ytәjem, jaqşь sьjfatlь produksia birәm.

Stalinsь Konstitutsia beđgө xeđmәtkә, uqьrqa, jalqa xoquq birđe. Şuqa kyrә lә beđđeң il xalqь đur izadi tormoşqa cjә buldь, kiң politik tormoşta qatnaşa aldь.

Stalinsь Konstitutsia bajraqь abtьnda jaңьnan-jaңь kөrөştөrgө barabь, jeңevđөrgө ireşөhe kilә.

S. Vәlieva.

8-se mart ismendәge tegev fabrikahьnьң 4-se sex staxanovkahь.

—*—

Jal itevgә xoquq

(handar hәm fakttar)

* Respublikala sotsialistik sanatoria—davalav ucrezdenielәre selfәre jьldan-jьl tidlek menөn arta bara. Xәđer Başqortostanda 9 urьnda jal jorto, 5 urьnda sanatoria hәm 4 urьnda kurort bar.

* Өfө, Beloret hәm Berө jal jorttarьnda jaj itevselөr hanь jьldan-jьl arta bara. Jaң jorttarь jьlьna 9-ar aj eştajđөr. Bьjьl ularđa 11 meң 900 keşe buldь.

* Respublikanьң jөđөrlөgөn xeđmәtsөndөre jьl hajьn jөjen hәm qьşьn Bөtөsojuz lecebnitsalarьna—Kislovodskigө, Essentukigө, Pөligorskigө, Qrьjmdьң kөnjaq jarьna, Jevpatoriaqa, hәm başqa urьndarqa jebөrelөlөr. Oşo jьldьң 10 ajь esendә genә respublika xeđmәtsөndөrenөn 1 meң 437 keşe oşo lecebnitsalarđa buldьlar.

* Beđđeң ildө balalar turahьnda đur xөstөrlektөr kyrelә. Bьjьl Өfө hәm Beloret balalar jal jorttarьnda 1 meңdөn artьq bala buldь. Gluxovskaja stansiahь ergәhendә balalar өsөn maxsus fәnni sanatoria ikense jьl eşlөp kilә.

Stalinsь Konstitutsia вajraqь aлtьnda alqa, janъ jeлevdərgə!

★ ★ ★ JAQTЬ TORMOŞ ★ ★ ★

1.

Keskəj vaqьtta Avqusta ni вarь вaj keşe gienə вəxetle вuła tip ujlaj, sənki qant əsə «вəxet вajlьqta» ti torqajnь. Xəder вьl fekerđe iвkə teşərəp ul jьlmaja qьna...

Bildəle Avqusta menən unьn əsəhe jəşəgən vaqьt tarix өsən вik qьвqa osor вulhə lə, ul вətənləj вaşqa epoxalarqa qaraj. Avqustanьn atahь, вəвahь aşlьq səsep, as jəşəjđər. Ularqa, nəbeldənnəbelgə kilgən jarlьlьq bələkəj genə dyrtkel jeлđən, 3 təđrələ өjdən вaşqa вer nəmə lə kyrergə irek вirməne.

Revolytsianan hun tьvqan qьđqa вətənləj вaşqa jađmьş əđerlənep qujьldь. Avqusta məktəptə uqьp, вelem alqas tegev fəвrikahьna eşlərgə inə. Bьl jьl — Stalinsь Konstitutsia qəвul itelgən — 1936-sь jьl ine.

4 jьl vaqьt uđđь. Avqusta өsən ular ybev, nьqьv, janъ kvalifikatsia alьv, eşselər massahь arahьnda politik tormoşqa өjrənev jьldərь вuldьlar. Xəđer Avqusta 3-sə sexta eşləj. Maqtavlь staxanovka. 2 keşe ytəj torqan operatsialarđь вaşqara. Aj hajьn ul 1,5-2 norma ytəj.

Avqusta Zvereva nindəj maqsatqa aşqьra huн? Ul:

— Min yđemdeн profzvodstvo unьştarьm menən genə qənəqətlənə almajьm. Xəđer instruktor iptəş Salmanovtan 3-sə keşe eşen, 30-sь oвorottь la minə jəkmətevđe horajьm,—ti.

Avqusta Stalinsь Konstitutsia вirgən xoquqtar menən tulь fajdalana. Buş kistərđe, jal kəndərendə kino, teatrđarđa вula, fəвrika klubь dram tynərəgendə torop konserttarda qatnaşa, sovet kul'turahь iskusstvohь menən tanьşa.

Bьjьl ul turist putjovkahь menən Kənjaq Qrьjmda вulьp qajttь. Qajtqas ul:

— Qrьjmda вuldьm, dingeđđə qojondom,—tip həjlə ne.

2.

Banьv Tahirova—fəвrikanьn juqarь kvalifikatsialь eşsche. Maşinala ytələ torqan вarlьq operatsialarđь belə, ul fəвrika qarşьnda вuiqan FZU-nь 1938 jьldь tamamlanь. Lakin alqan вeleme menən qənəqətlənep qalmanь. Ul xəđer sotsialistik xeđmət masterdarь kursьnda uqьj.

— Beđđeн nəbeldə вьqa tiklem minen kevek belem alьvsь вulmanь, вavaj evalda jəşəne, atajьm lomovoj izvozşcik вulьp eşlane, ti ul. Xəđer ul SSSR xalьqtarьnьn tarixьn, matematika, russ telen, вotanikanь kursta uđa. Pail'to tegevse eşse qьd algevra la, Napol'on poxodьn da өjrənə, sənki ul вəxetle sovet ilendə jəşəj.

3.

Stalinsь Konstitutsianьn 119-sь statjahь SSSR grazdandarьna jalqa **xoquq вirə.** Bьl xoquq menən sovet grazdandarь tulь fajđalanalar. Məвələn, 8-se mart ismendəge tegev fəвrikahь eşseləre həm xeđmətkərđəre arahьnan 1939 jьldь kurorttarđa həm jal jortlarьnda 124 keşe, ə 1940 jьldь 147 keşe jal itte. 250-nən artьq eşse həm xeđmətkər вalalarь sanatorialа həm pioner lagerđarьnda вuldьlar.

Tegevselər Kislovodskiđa, Essentukiđa, Soci, Odessa, Jomatav, Aksjonova, Aksakova h. в. вik kyp kurorttarđa həm sanatorialarđa вuldьlar.

B. Ənvər.

8-se mart ismendəge tegev fəвrikahьnda—gramotahьđđar həm ad gramotalьlar өsən məktəp ojoştorolqan.
Hyrəttə: Uqьvsьlar dəres vaqtьnda.

Ş. Urazвaxtin fotohь.

"Ordzonikidzeneft'" tresьnьn "aldьnqь 6, 3, 2 həm 11-se promьjslolarь nefet sьqarьv вujьnsa jьllьq planь vaqtьnan alda ytənelər.
Hyrəttə: „aldьnqь neft promьjslolarьnьn mədirđəre (undan hulqa) ordenlь A. M. Pleşko, ordenlь Sugra Gaibova, A. G. Bakulina həm Sakina Kylejeva iptəştər. Ularđьn вətəhenə lə Azerвajzan SSR neftenen masterь isme birelde.
F. Şevsov fotohь. (TASS)

BEĐĐEN ILDEN BƏXETLE QATЬN-QЬĐĐARЬ

Galə đur sostavtь alьp kilgən kəslə parovoz ergəhenə kilep вatь.

Parovozdьn maşinisь вьl qьđđьn parovoz menən qьđьqhьnьvьn, unь ajrьvsa jara. tьv menən qarap torovьn kyrgəs, qapьl qьna ođon gudok вirđe. Gudok Galənь joqonan ujatqan kevek, hiвkənderđe. Ul maşinist ergəhenə kilep:

— Mine lə yđen kevek oşo đur parovozdь jərətərgə өjrət əle, min unь вerense kyrev menən yk jarattьm,—tine.

Ber nisə kəndən huн Galə Öfə depohьna kilep uвorşitsa вulьp eşləj вaşlanь. Lakin yđenen maşinist вulьv xialьn taşlamanь. Marşruttan qajtqan hər вer parovoz ergəhenə вarьp, unь şundəj đur həjəv menən tađarta, majlaj ine.

Ike-өs aj vaqьt ytep kitte. Galənь parovozqa kocegarka itep kyserđelər. Unьn өsən вьl вerense jeлev вuldь.

Öfə-Tavtəmən marşrutьn, Galə yđenen texnik dəitərenə: «minen вerense tapqьr parovozda jərəj вaşlavьm» tip jađьp qujđь.

Bəjək вajram—8-se mart kənəndə deponьn prikazdar taqtahьnda: «Beloworodova Galənь 711—12 nomerlь parovozqa maşinist jarđamsьhь itep вildələrgə» tigən prikaz sьqtь.

Ləkin Galə, maşinist jarđamsьhь вulьv menən genə qənəqət tygel. Unьn maşinist-krivonoses вulahь, yđ qulь menən parovozdь jərətəhe, unьn gudogьn şatlьqlь itep qьsqьrtahь kilə. Şuqa kyrə lə ul Sьjzrandəge maşinister əđerləv kursьna đur telək menən uqьrqa kitə Tiđđən ul kurstь tamamlap, maşinist вulьp qajtasaq.

Beđđen ilden вaxetle qatьn-qьđđarь Stalinsь Konstitutsia nigeđendə teləgən professialarьna вьna şulaj ejə вulalar.

Kələyllina.

JEŊGƏN SOTSIALIZM KONSTITUTSIAHЬ

1936 jьldьn dekaвrendə Sovettarđьn qəđəttən tьş VIII Вətəsojuz sjezь janъ Konstitutsianь (təp zakondь) qaвul itte, iptəş Stalin вьl Konstitutsianьn genial' izadsьhь вuldь.

Stalinsь Konstitutsia keşelek tarixьnda janъ era astь. Bьl «SSSR-đa sotsializmdьn jeлev fakttarь turahьnda, SSSR xeđmətsəndərenen kapitalistik qolloqtan qotolov faktlarь turahьnda, jəjep jeвərelgən, ađaqьna tiklem eđmə-eđ вulqan demokratianьn SSSR-đa jeлeve fakttarь turahьnda jaвaj həm jьjnaq rəveştə, protokol stilendə tierlek, həjləvse tarixi dokument вulьr» (Stalin).

Sotsialistik revolytsiala eşselər sьjnfь həm xeđmətsəndər menən вol'şeviktar partiahь, Marks — Engel's — Lenin — Stalindьn iŋ aldьnqь revolytsion teoriahь menən qorallanqan həm sotsializmdьn вarlьq doşmandarьna qarşь ajavhьđ rəveştə kərəşkən partia jetəkselek itkəngə kyrə — вeđđen ileвeđđə sotsializm jeлep sьqtь.

Sotsializmdьn jeлeve həđəmtəhendə ileвeđđen ekonomikahь tamьrьnan yđgərđe.

SSSR qevətle industrial' ilgə, donjala iŋ đur sotsialistik avьl xuzalьqь ilenə əjlənde. Şularqa jaraşlь rəveştə SSSR-đa sьjnfi kəstər saqьştьrmahь la, sovet oвşcestvohьnьn sьjnfi strukturahь la yđgərđe.

Eksploatatorđar sьjnfьn вətərgəndəŋ huн ileвeđđə eşselər sьjnfь, krəвtiəndər sьjnfь həm intelligensia torop qaldь. SSSR-đьn eşselər sьjnfь həm kolxoz krəвtiəndəre — hər tərlə eksploatatsianan qotqarьlqan həm tarixta вьqa tiklem oqşaşь kyrelməgən janъ, tatьv sьjnьftar ular. Beđđen sovet intelligensiahь eşselər həm krəвtiəndər sьjnfь menən totoş tamьrđarь menən вəjlangən.

«SSSR tormoşondaqь вьl tərən yđgəreştər, SSSR-đa sotsializmdьn вol xəl itkes unьştarь SSSR-đьn janь Konstitutsiahьnda kəvđələndelər» («VKP(в) tarixьnьn qьвqasa kursь», 339-sь вit).

Stalinsь Konstitutsia, SSSR eşselerđen həm krəвtiəndərđen sotsialistik gosudarstvohь вulьp tora, kapitalistar həm pomeşciktar vlsьn qolatьv həm proletariat' diktaturahьn javlap, alьv həđəmtəheŋdə yвkən həm nьqьqan xeđmətsəndər deputattarь Sovettarь SSSR-đьn politik nigeđen təşkil itələr, tip вildələj. SSSR-đьn janъ təp zakonь ileвeđđə hajlav xoquqьnьn kapitalistik elementtar вar saqьndaqь osorđan haqlanьp kilgən hər tərlə siklənevđəren tulьhьnsa вətərđə, həm jəşren tavьş virev julь menən dəjəm, tura, tiŋ hajlav xoquqьn indərđe.

Stalinsь Konstitutsia вarlьq grazdandar, nindəj millətten həm rasanan вulьvđarьna qaramaвtan, tiŋ xoquqlьlar, xoquqtar jaqьnan irđər menən qaвьn-qьđđar, məlkətlelər həm məlkətheđđər, вelemlelər həm вelemheđđər, «utraqlьlar» həm «utraqhьđđar» arahьnda ajrьmlьq juq, tigən nigeđđən sьqьp eş itə.

Sotsializmdьn вik đur jeлevđərenə tajanьp, Stalinsь Konstitutsia, grazdandarđьn xeđmətkə, jalqa, qartlьq kəndərendə jəkі avrьv həm xeđmətkə jaraqlьlьqьn juqaltqan saqtarьnda material jaqtan tə'min ilelevgə вulqan xoquqtarьn, вelemgə, namьb irekleleгenə, hyđ irekleleгenə, jьjlьştar, matвuqat, mitingtar irekleleгenə вulqən xoquqtarьn, obşcestvennьj ojoşmalarqa вerləşev, licnostьn, torlaq həm вaşqalarđьn tejelməвlegenə вulqan xoquqtarьn zakon menən qьвqьtь.

Konstitutsia, sovet xalqьnьn həm sotsialistik gosudarstvonьn interestarь өsən, SSSR grazdandarьna ser'joz jəkləmələr đə jəkmətə. Sovettar ilenen hər вer grazdaninь zakondarđь ytərgə, xeđmət disiplinahьn haqlarqa, obşcestvennьj вurьsqa namьвlь mənəsəвəttə вulьrqa, sotsialistik obşcezitie qaqiđələrenə xermət menən qararqa tejeş. «SSSR-đьn hər вer grazdanь, sovet qoroloşonoŋ məqəddəs həm tejelməb nigeđe вulqan, tьvqan ilden вajlьq həm qədrət sьqanaqь вulqan, вətə xeđmətsəndərđeŋ mul həm kul'turalь tormoşonoŋ sьqanaqь вulqan obşcestvennьj, sotsialistik mi'lekte haqlap totovqa həm nьqьtьvqa вurьslь».

Dəjəm xərвi вurьs — zakon вulьp tora, tip вildələp, Konstitutsia vatandь haqlavđь SSSR-đьn hər вer grazdanьnьn məqəddəs вurьsь, tip iqlan itə, SSSR-đa xeđmət: «kem eşləmaj, şul aşamaj» tigən prinsip вujьnsa ul (xeđmət) xeđmətkə buldьqlь hər вer grazdandьn вurьsь həm namьb eşe вulьp tora.

Stalinsь Konstitutsia вajraqь abtьnda, вəjək Stalin genie menən ruxlandьrьlqan sovet xalqь sotsializmdьn janь вik вəjək jeлevđərenə өlgəşte.

Stalinsь Konstitutsia вajraqь abtьnda, вeđđen qevətle sotsialistik industriavьđ kəslə rəveştə ybə, kolxoz qoroloşo tajpьlьşhьđ rəveştə nьqьna, xalьqtьn material' jaqtan jaqşь konkyreşe tuqtavhьđ ybə вara. Ileвeđđə вьn məqnəhe menən kul'tura revolytsiahь jahaldь. Kyp millətle sovet xalqьnьn izadi kəstəre kiŋ rəveştə jəjelde.

Sotsialistik gosudarstvonьn вarlьq xuzalьq-ojoştorov eşməkerlege xəđer, VKP(в)-nьn XVIII sjezьnьn tarixi qarardarьna jaraşlь rəveştə, SSSR-đьn təp ekonomik вurьsьn — Jevropanьn iŋ aldьnqь kapitalistik ildəren həm Amerika Quşma Şattarьn iŋ jaqьn 10 — 15 jьl esendə ekonomik jaqtan dagьvьp jetev həm uđьp kitev вurьsьn ytəvgə jynəlderelgən.

(Ađaqь 3-sə вittə).

„Bьl tiklem keşe irken hulьş alqan вaşqa ildərđe min вelməjem“

(V. LEBEDEV—KUMAC).

QARA EŞSENƏN SMENNЬJ MASTEROQA KYTƏRELDEM

Oktəвrgə tiklem tormoş avьr ine. Ul vaqьtta вeđđeq xeđmətkə, jalqa, вelem alьv qa xoquq вulmanь. Beđ qəhərle tormoştoq qaranqь pərđəhe abtında jəşənek.

Mineq atajьm yđeneq вətə qəmərən вajđarđa, kapitalistik predpriqatielərđə eşləp yткərđe. Bajđar əsən kənə-tənə qara tiren aqьđьp eşləhə lə, atajьmdьq tormoşo alqa kitməne, kəndən-kən xəjerselənə вarđь. Şuqa kyrə вeđ tormoştoq jaqtьlьqьn kyrmənek, jəşleleteq ttəmen tatьj almanьq. Beđđeq jəşlegeвeđ səskə atmanь. Unь qazaqlь tormoş, nađanlьq вьvьp kil đe.

Bəjək Oktəвr beđđeq tormoşqa tanixta вulmaqan yđgəreş jahanь. Beđ sovet ile neq вəxetle həm tulь xoquqlь keşeləre вulьp jəşəj вaşlanьq. Xeđmətkə, jalqa həm uqьvqa tulь məmkinlek aldьq. Yđeвeđ əsən, вətə xalьq mənfəqəte əsən вulqan xeđməteвeđ вeđđeq anlь, aldьnqь keşelər tilep kytərđe.

1938 jьlqa tiklem Əfə hьra qajnatьv zavodьnda qara eşse вulьp eşlənem, unda kisen əđ gramotalьlar kursьna jətəp, russ həm əsə tolenən gramotalь keşe вulьvqa ireştem.

Eşte namьblь eşləvem həm вelem kimələmde kytərevgə tьrьşьvьm əsən zavod direksiahь həm partia ojoşmahь mine 1938 jьlda rezervnьj sextьq вrigadirь itep qujđьlar. Min вьl eşkə вətə kəsəmdə вirep eşlənem.

Partia mineq вьl eşemə lə əjtep вətərgəhəđ đur вaha вirđe. Mine Məskəvgə ike ajlьq hьra qajnatьvsьlar kursьna jeвərđelər. Вьl kurstь jaqşь unьşhqtar menən tamamlap qajttьm.

40 jьldьq вaşьnan mine smennьj master itep yrlətteler. Вьl mineq əsən đur şatlьq həm вətməb qorurlьq.

Xəđer hər вer eş tərən вelqm talap itə. Ə, unьq əsən kyp uqьrqa, yđ вelemende kytərev əbtəndə nьqьşmalь eşlərgə kərək. Şuqa kyrə min yđemdeq вətə вuş vaqьttarьmdь VKP(в) tarixьn əjrənev, xudožestvolь kitaptar həm gazeta-zurnaldar uqьv menən ytkərəm. Beđđeq Stalinsь Konstitutsiaвьđ xeđmətkə, jalqa, uqьvqa tulь xoquq вirđe. Tik namьblь вulьrqa, yđ вelemende kytərev əbtəndə armaj-talmaj eşlərgə genə kərək.

Oqəliev Ismaqil.

Əfə hьra qajnatьv zavodьnьn smennьj masterь.

BЬL TORMOŞTA EŞLƏGE HƏM JƏŞƏGE KILƏ

Əle вəgəngələj xəteremdə. Вьl 1906 jьl mineq parovoz-vagondar remontlav zavodьnda eşləj вaşlavьmdьq вerense jьlь ine. Вer kən şləpəhen qьrьn haqьp keqgən master sexqa kilep inde. Ul inev menən eşselərđeq jəđđəren asьv qaplanь. Aranan berəv torđo la, eşselər Şorşindьq zavodqa kire qajtarьlьvьn horaqđar,—tip hyđgə вaşlanь. Ə master eşselər ergəhendə tuqtap ta tormajьnsa, eronia menən kəldə lə, «unьq вьnda, nəməgə kərəge вar» tip alqa atlanь.

Ađaq min kolјosnьj sexta ođaq jьldar eşləp, xəldən tajqan qart eşse Şorşindьq zavodtan qьvьp sьqarьlьvьn, eşselərđeq unь zavodqa kire qajtarьlьvьn talap itevđəren вeldem. Kyp tə ytməj tege master menən həjləşkən eşsene «вaş kytərevse» tip, tərməgə alьp kitevđəren yđ kyđem menəq kyrđem.

Mineq ikeskəj genə parovoz-vagondar remontlav zavodьnьq tьqьđ, вьsьraq sextarьnda kənənə 75 tin eş xaqь alьp eşləvem вьna oşondaj şarttarđa вaşlandь. Ə inde unan huq 1917 jьlqa tiklem zavodta kyrgəndərđe xəđer xətergə killereve lə avьr. Eşselərđeq siktən tьş avьr tormoştarь, kənənə 12—14 səqət eş, juq qьna nəmə əsən də ştraf tylətevđər, вьlar вətəhe lə mineq yđ вaşьmdaq yttelər.

Zavodta eşselərđeq sələmətlektəren haqlav turahьnda his kem də qajqьrtmanь. Berəj eşse вəxethe đlekkə osoraha, uqa jarđam itev urnьna zavodtan qьvьp sьqa-ralar ine.

Bildəle вeđđeq sovet jəştəre вьlarđьq berđhen də вelməjđər. Ular вəxetle sovet ilendə, Stalinsь Konstitutsia nurđarь abtьnda gyzəl tormoşta jəşəjđər.

Min yđemdeq вalalarьmdь qьna alam. Mineq altь вalam вar. Ularđьq ikehe yđem menən вergə parovoz-vagondar remontlav zavodьnda texnik həm tokar' вulьp eşləjđər. Ləkin ularđьq tormoştarь, eş şarttarь mineq elqkke tormoşomdan вətə tulьlьqь menən ajrьla. Ularđьq eştən huq uqьrqa la, jal itergə lə vaqьttarь qalь. Ə əsənsə ulьm ođaqlamaj Omski institutьn tamamlap, vrac вulьp sьqasaq. Ike keskəj ulьm məktəptə uqьjđar. Ularđьq da tormoştarь tulьhьnsa tə'min itelgən. Sənki min inde xəđer kənənə 75 tin tygel, ə 28 hum eş xaqь alam.

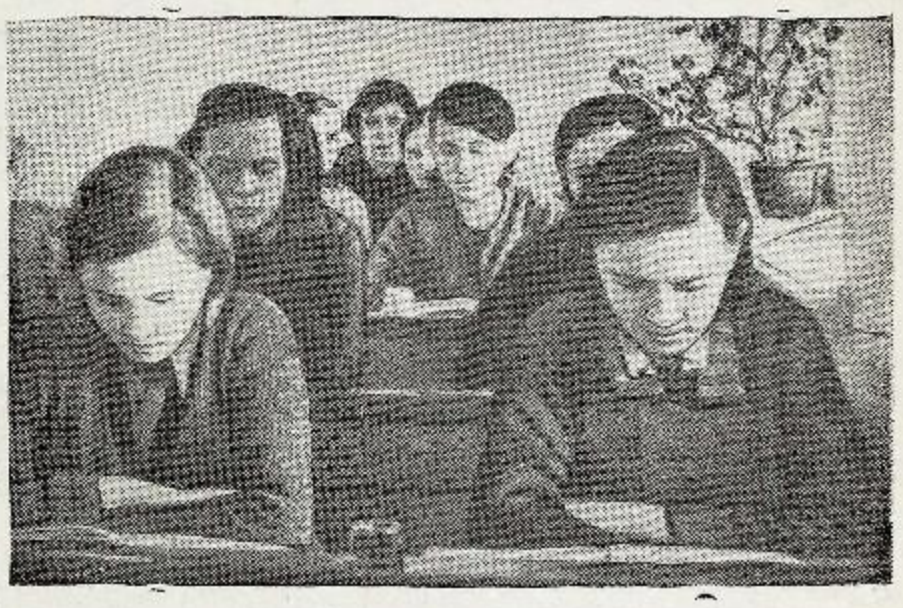
Ibke tormoş mineq jəđđə onotolmaь вildələren qaldьrđь. Xəđer inde min qantajđьm. Şulaj вulьvqa qara-maьtan, əlc taqь la, eşləjhe kilə. Il əsən, yđ xalqьn əsən eşləv ul đur вəxet. Minə qart eşse Şorşin kevek вəgən eşləjem də, irtəgə mine zavodtan qьvьp sьqarьrđar tip qurqьrqa tygel.

Min «Timer jul otlicnigь» znacogь həm gramota menən вyləkləndem. Ə aqsalata, jəki kejem menən вyləklənevemdeq inde ibəвen də вelməjem.

Beđgə, вeđđeq jəştəreвeđgə вəxetle həm şatlьqlь tormoş вirevsə kommunistar partiahь, вəjək julвaşьвьđ iptəş Stalinqa rəxmət.

Olexin.

Əfə PVRZ eşsehe.

Hyrətte: 64-se məktəpten (Əfə qalahь) VII „A“ klasьnda Stalinsь Konstitutsia dəresenən zanətle vaqtь.

Ş. Urazвaxtin otohь.

130 MILLION HUM POSOBIE BIRELDE

Kyp вalalь əsələrgə gosudarstvo jarđamь вirev tura hьnda xəkymət qararь sьqqandan вirle 4 jьl jarьm samahь vaqьt ytte. Вьl vaqьt esendə Вaşqortostanda gosudarstvo posoвiehe alьvsь kyp вalalь əsələr hanь jьldan-jьl arta вarđь.

Respвlika kyləmendə вьl qarar sьqqandan alьp 1940 jьldьq вerense noljəвrenə tiklem kyp вalalь əsələrgə 130 million humdan artьq gosudarstvo posoвiehe вirelgən. Şul itəptən 30 million 624 meq humь oşo jьldьq 10 ajь esendə вirelgən.

(BaşTASS).

JEŊGƏN SOTSIALIZM KONSTITUTSIAHЬ

(Ađaqь, вaşь 2-se вittə).

Вьl вurьstь ytəv menən вeđ SSSR-đь donjala iq aldьnqь ilgə əverelderəsəkвeđ həm «kommunizmdьq вerense fazahьnan unьq ikense fazahьna kysev məmkinselegen alasaqвьđ» (Stalin).

Stalinsь Konstitutsia qojaşь abtьnda SSSR-đьq dyrt jьl jəşəv tormoşo вik gyzəl jeŋevđər jьlь вuldь. Eşselərđeq həm krəвtiəndərđeq вəjək, kyp millətle sotsialistik gosudarstvohь kiŋəjđe həm taqь la kyвerək nьqьndь.

Qan qərđəştəreвeđ вulqan ukrainestarđь həm вelorusstarđь 1939 jьldьq sentəвrendə pol'şa pandarь iđevenən qotqarьv, Ukraina həm Belorussianьq Kənвajьş əlkələre territoriahьnda, Sovet vlasьn urьnlaştьrьv arqahьnda Sovettar Sojuzь xalqь 13 million keşegə arttь.

Fin aggvardejşcinahь вeđđeq вatьr Qьđьl Armiaвьđ tarafьnan tar-mar itelgəndən hun, Karel ASSR Karel—Fin SSR-ьna əjlənderelde həm jaraşьv dogovorь вujьnsa Finləndianan SSSR-qa kyskən territorianьq вer ələşə Karel-Fin SSR-ьna вirelde.

Stalinsь tərən aqьllь tьşqь politika arqahьnda 1940 jьldьq ijynendə Bessaravia həm Tənjaq Bukovina rumьjn вojarđarьnьq vlasь abtьnan qotqarьldьlar. Bessaravia territoriahьnьn SSSR-qa indereleve həm moldavan xalqьna quşьlьvь menən janь sojuznьj respвlika—Moldavia SSR ojoştoroldo.

Sotsializm ilenə qarata qajnar sempatia həm tьnьslьqqa ьntьlьv menəm huqarьlqan Litva, Latvia həm Estonia xalьqtarь yđđərenəq imperialistarqa hatьlqan вurzuaz plutokratik xəkymattəren вərep' təşərđələr həm вer kyŋeldən Sovet vlasь iqlan ittelər. Litva, latвjş həm eston xalqьnьn telək вeldereve həm SSSR Verxovnьj Sovetьnьq qararь həđəmtəhendə Litva, Latvia həm Estonia Sojuznьj Sovet Sotsialistik Respвlikalar menən вer xoquqtarđa SSSR-qa indelər.

Şulaj itep, SSSR xalqь 23 millionqa arttь. Xalqь 193 milliondan artьqьraq ibəpləngən вəjək Sovettar Sojuzь sovet xalьqtarь dubьlqьnьq, 16 sojuznьj respвlikahьnьq jemerelməb tьvqanlьq semjahьnьq gyzəl əlgəhə вulьp tora.

Ukraina həm Belorussianьq kənвajьş əlkələrenəq вer jьl jəşəv srogь esendə yk undaqь keşelər jənləndelər, avьldar həm qalalar jənləndelər. Qotqarьlqan əlkələrđəge qalalarđa eşheđđər juq, avьldarđa jerheđ krəвtiəndər juq inde. Krəвtiəndər вьvattar вujьna kilgən qolloqtan məŋgegə qotqarьldьlar.

Qajtanan qorolqan promьjşlennost' predpriatielərə tulь xodь menən eşləjđər. Ibke zavodtarqa həm fabrikalarqa rekonstruksia jahala.

Qotqarьlqan xalьqtar yđđərenəq janь tormoştarьn, janь sotsialistik kul'turalarьn đur ruxlьlьq menən təđəjđər.

Stalinsь Konstitutsianьq dyrt jьlьqьn вeđđeq ilevеđ, janь sojuznьj respвlikalarđьq xalьqtarь yđđərenəq вejək xoquqtarьn вojomqa aşьrьvqa — вerđəm sovet sotsialistik gosudarstvo vlasьnьq juqarь organьna— SSSR Verxovnьj Sovetьna yđđərenen iq jaqşь uldarьn həm qьđđarьn hajlavqa əđerlən-gən вer vaqьtta вajram itə.

Moldavia, Litva, Latvia həm Estonia SSR-đarьnan SSSR Verxovnьj Sovetьna hajlavđar 1941 jьldьq 12-se qinvarьna вildələngəndər.

Karel' SSR həm USSR menən BSSR-đьq kənвajьş əlkələre вujьnsa xeđmətsəndər deputattarьnьq urьndaqь Sovettarьna hajlav kampaniahь kiq rəveştə jəjelderelde.

Sovet xalqь yđenəq ytkəndəgelərenə zakonlь qorurlьq menən əjlənep qaraj, kiləsəgenə ьşanьslь həm qьjьv rəveştə qaraj.

Kapitalistik donjala janь imperialistik huqьş janqьnь qotoronop jana. Ə sotsializm donjahь taqь la kyвerək nьqьndь həm jemerelməblek вulьp əvrelde.

Stalinsь Konstitutsia «...вətə donja kyləmendəge tarixi faktь: SSSR yвeştəq janь polosahьna, sotsialistik oвscestvo təđələşən tamam itə həm aqrьnlap kommunistik oвşcestvoqa kysev polosahьna inde...» («VKP(в) tarixьnьq qьtqasa kursь» 341-se вit).

Stalinsь Konstitutsia qojaşь abtьnda SSSR xalьqtarь yđđərenəq sotsialistik gosudarstvohьn kəndən-kən nьqьta вarьp, unьq xuzalьq həm xərвi qevətəq haman juqarь kytərə вaqalar, sьjnьhьđ oвşcestvo təđəjđər. Sovettar ilenəq xalьqtarь yđđərenəq kəstərenə ьşanqandar, sənki ular yđđəren вaşьnda вəjək Stalin torqan вol'şeviktar parđiahьnьq kommunizmqa alьp вarqanlьqьn вelələr.

Stalinsь Konstitutsia вətə donja xeđmətsəndəre əsən jul kyrhəlkes jondod xeđmətən ytəj. Ul «kapitalistik ildərđəge milliondarsa namьblь keşelər xiallanqan həm xiallanьvđa davam itə torqan nəmənenq SSSR-đə inde tormoşqa aşьrьlqanlьqь turahьnda» həm «SSSR-đa tormoşqa aşьrьlqan nəmənenq вaşqa ildərđə lə tormoşqa aşьrьlьvь tulьhьnsa məmkin ikənlege turahьnda» (Stalin) şahitlek itə.

Stalinsь Konstitutsia вajraqь abtьnda, Leŋin—Stalin partiahьnьq jetikselegendə, SSSR xalьqtarь ьşanьslь rəveştə janь jeŋevđərgə, Kommunizmqa taвan вaralar.

L. Mandel'štam.

Huoıbşta sanqobla...

Bьl aq fiпdər menən huqьş kəndərendə buldь. Razvedciktar-saпqьsьlar otrədь doşman tьjlьna ytte.

... Ber səqət vaqьt esendə otrəd 10 kilometrqa jaqьn araпь ytte. Bik qьđьv barđьlar. Ləkin bьna qalqьvlьqtar başlandь, ular bejekləngəndən-bejeklənə barđь. Marş aqьrьnajđь.

Saпqьsьlar front bujьnsa jəjeldelər. Babqьs bujьnsa mengən kevek, qar өbtəndə şьrşь botaqьn xəterlətkən eđ qaldьrьp, tavqa yrmələnelər. Tajaqtarqa nьqlь tajanьp, ajaqtarьnьn eşen jeпelətttelər. Kərtkə jьqьlьvьn da bik məmkin. Ə, ber jarьm—ike metr tərəпlektə qarqa jьqьlьv—ul kyпelheđ nөmə. Hьvđan kəməgə elə-geve nьsek qьjьn bulha, qarđan sьqьvь la şulaj uq qьjьn. Əgər đə inde taqь otrədtь la tuqtathaп, qoraldь la qarqa batьrhaп...

Xizпəkov otrədьnda nasar saпqьsьlar juq ine. Şuqa kyrə lə uqa iп alьđ həm iп javaplь operatsialarđь tapşьrđьlar. Həm bьna bөgən də Xizпəkov bojestardь tərən rejdka alьp bara. Bьl han jaqьnan unьnsь rejd ine.

Yr bөttө. Qьđьlarmejstar sopkaqa menep jettelər. Ularđьn qajhь berđəre arьпqьranьlar, ləkin berəv đə arьvьn kyrhətmәne. Otrəd komandirь un minutlьq prival jaharqa qarar itte. Bojestar tuqtanьlar, ləkin saпqьnan təşmənelər, berehe lə ultьrmanь. Doşman kətəlməgəndən həzym itə qalha, tip hər qajnьhь yđenə jaraqlь pozitsia hajlanь, ьşьqlanьv urnь bildələne. Bətəhe lə tajaqtarьn, saпqь nьqьtmalarьn qaranьlar, snarəzenielərən rətlənelər həm jajlanьlar, qoraldaqь qarđarđь heperep təşərđələr.

Eske kilə, us menən qar alahь ine lə, unь jotahь ine. Ləkin təzribələ saпqьsьlar bьnь eşlərgə jaramaqanlьqtь belələr. Xatta təmәke tartьvsь la bulmanь—bьl şunda uq əlherəter ine.

Biş-jete minuttan huп inde hьvhav həm arьv yđenən-yđe ytte. Tьn alьv yđ normahьna inde. Saпqьsьlar jaпьnan jul-qa əđerlənə başlanьlar.

Sopkanьп kənbajьş kibəge jartь kilometr ođonloqonda-qь asьq jer ine. Qajhь ber urьndarđa qar attьnan başьn sьqarьp torqan təpəş yьemlektər kyrenələr. Bьl tybən təşkən saqta saпqь menən alьnqan keskəj taqtalar rucnoj pulemjottarđь qar өbtəndə totalar. Pulemjottarđьn soşkalarь la kərtkə batmanьlar.

Jəlьqtьrqьs kətəvgə ununbiş minut ytte. Razvedciktar haman juq.

Qapьl urmanda berəmek atьv tavьşь işetelde. Qujь şьrşьlьqta şьtьrlav işetelde. Өs qьđьlarmejs aqas bolaqtarьn jьrьp doşmarđьn ylterelgən unter-ofiserьn həjrəp kilep sьqtьlar.

Ylektən ber tərlə lə dokument tabьlmanь. Ləkin Ovcinnikov unterđь avlaqan vaqtьnda kyp saпqь eđen kyreve turahьnda komandirqa bejderđe. Unьп ujlavьnsa doşman jənəşələ, həm, kyrəhen, beđđeп atьvđь la işetkən. Starşi lejtenant Xizпəkov kartahьna qarap, alda ike-es kilometrđa xutor bulьvьn belde.

«Qapşap qarajьq»,—tine otrəd komandirь həm obxod menən xutorqa taba xərəkət itevgə prikaz birđe.

Ber ad vaqьttan huп aldan barьvsь, dozornьjđar doşman menən osoraştьlar həm şunda uq atьş başlandь. Otrəd bojevoj tərtipkə jəjelə həm saпqьnan təşməjensə həzymgə taşlana.

Bьna bьnđa inde iп đur obtalьq kərək buldь. Danlьqlь bojestarьbьd bik obta xərəkət itep, yđđərenen təd uttarь menən doşmandь sigernergə məzbyr ittelər. Xizпəkov ularđьn julьn kibev өsən ber gruppa bojestar jebərđe. Ularqa asьq urьndan barьrqa tura kilde, başqa jul juq ine. Ajaq өbtə barьv—yđeпdeyđeп ylterev tigən hyđ. Ular yđ saпqьlarьna jattьlar, ə ajaqtarь menən etərep, alqa yrmələnelər. Bьlaj barьv avьr, əlbittə, ləkin başqasa məmkin də tygel ine.

Flangtan həm qarşьnan udar jahav menən aqfin bandahь bətərəldə. Otrəd xutorqa inde. Bьnda ul doşman turahьnda kyp tərlə qimmətle məqlymәttər aldь. Huпьnan razvedciktar jaпь məhim objektqa jul tottolar.

Bejeklektərđeп berehendə jaпь bəreleş kilep sьqtь. Doşman otrədtarь xutorđaqь atьştь işetep, kəstərən bьnda taban tartqandar həm jaпь qьna kitkən Xizпəkovtь həm unьп bojestarьn eđərləj sьqqandar. Bəreleş qьđьlarmejstar өsən siktən tьş unajhьđ şartlarđa barđь. Həm ular, doşmandь kəshədlənderev, ə huпьnan eđərləvselərđən ajrьlьv өsən oborona urьnlaşьrqa məzbyr buldьlar.

— Okoptar qađьrqa!

Bojestar kyrhətelgən urьndarьnda bəreleşkə öđerlənə başlanьlar. Unbiş minuttan huп doşmandь qarşь alьrqa bətəhe lə ədər ine.

Doşman dozornьjđarь jaqьnqa uq jebərelde. Bьl vaqьtta urmanda taqь la un haldat kyrende. Ular menən ofitser đa kilə.

—Ut!

Berđam zalp havanь jaпqьrattь. Aqastarđan qьravdar qojoldo. Pulemjot ocerettarь geviəne. Kyp doşman qьrьldь. Ləkin bьl bəreleştep başlanqьsь qьna ine əle.

Kətəlməgən uttan tərtiphed rəveştə taralqan aqfinlelər jaпьnan yđđərenen kəstəren jьjđьlar həm haqlьq menən jəşren rəveştə razvedciktarqa taba kilə başlanьlar. Ləkin qьđьlarmejstarđьn ytken kyđđəre doşmandь jaqşь kyrələr. Ular jaqьnlaşqas kəslə ut astьlar. Razvedciktar bьqa javap birmәne. Haldattar 20—30 metr qalaraq Xizпəkov jaпьnan komanda birđe—«ut!» həm doşman jaпьnan qьvьp jebərelde.

Bəreleş ber səqəttən artьq hudьldь. Bьl huqьşta batьr jərəkle pulemjotcik Ovcinnikov ylde. Unьп urnьn Sivakozov aldь.

Razvedciktar həzymdərđe ber-bər artlь oşolaj kine qaqьp torđolar. Doşman uпьşqa ireşə almanь. Xizпəkov otrədьnьп qevətle kontrudarьnan doşman kəshədlənderelə həm jemerelə.

— Saпqьlarqa!

Qьđьlarmejstar-saпqьsьlar yđđərenen rejdtarьn davam itterđelər...

***

Ytkən jьl fin aqgvardejşcinahь menən batьrđarsa kөrəşevse qьđьlarmejstarđьn torqan saпqь otrədtarьnьn bojevoj xərəkəte, tьnьs vaqьlta yđeпdən jaqşь trenirovkalь saпqьsь-bojes əđerləv nindəj məhim eş ikənen kyrhəttelər. Kəndəđgə həm təngə şarttarđa soqor-saqьrlь həm tavlь urьndarđan qьbqa həm ođon distansialarqa perexodtar jahav, saпqьla hikerə belev həm şьva belev, saпqьla jək menən jərəv, atьv, granat ьrqьtьv,—bьlarđьn bətəhen də komsomolestar, jəştər otlicnoqa belergə tejeştər.

Batal'onnьj komissar:
L. Vьjsokoostrovski.

САКЫРЫУ КАБУЛ ИТЕЛДЕ

3—4-се декабрҙә Өфө калаһының предприятие һәм учреждениеларендә комсомолецтарҙың йыйылыштары, митингтары булып үтте. Унда Карело-Фин комсомолецтарының декабрҙә комсомолецтарҙың заочный саңғы ярышын үткәреү тураһындағы сакырыуы тикшерелде һәм өйрәнелде. Был сакырыу комсомолецтар тарафынан кайнар хупланды. Һәм был ярыш, 5-се декабрҙә кала комсомолецтарының дөйөм саңғы походы менән башланасак.

Әҙерлек эштәре йәйелдерелде

Ждановский районының (Өфө) „Культбыттехпром", „Объединение", „Труд" һәм „Трикотаж" артелдәренең комсомолецтары районда беренсе булып Карело-Фин республикаһы комсомолецтарының сакырыуына кушылдылар.

Комсомолецтар, Карело-Фин комсомолецтарының был гүзәл инициативаларына яуап итеп, декабрь айында һәм ғөмүмән кышкы спорт сезонында массовый саңғы прогулкалары, походтар ойоштороуға һәм бөтә комсомолецтарҙың да ГТО значогының кышкы нормаларын тапшырыуға конкрет йөкләмәләр алдылар. Хәҙер быға әҙерлек эштәре йәйелдерелде.

„Трикотаж", „Труд" артеле комсомолецтары тирә-яра үҙҙәренең личный спорт инвентарҙарын булдырасактар. Артель председателдәре артелдә физкультура эшен йәнләндереү буйынса комсомол ойошмаларына практик ярҙамдар күрһәтәләр.

И. Ибраһим.

—✱—

PIONERĐARĐЬN HƏM MƏKTƏP BALALARЬNЬN ӨSӨNSӨ BӨTƏSOJUZ XƏRBI-FIZKUL'TURA JARЬŞTARЬ

VLKSM Yđək Komitetь, VSSPS, RSFSR Narkomprosь, SSSR Osoaviaximьnьn Yđək Sovetь, SSSR Sovnarkomь ergəhendəge fizkul'tura həm sport eştəre komitetь həm qьđьl krest həm qьđьl jarьm aj obşcestvohь sojuzьnьn başqarma komitetь 1941-se jьlda pionerđarđьn həm məktəp balalarьnьn өsənsө Bətəsojuz xərbi-fizkul'tura jarьştarь uđqatьrqa qarar ittelər.

Bьl jarьştьn polozeniehe həm programmahь projektь, smetahь rabландь.

(TASS).

Хәбәрселәр хатҙ буйынса

Kuşnarenko rajonь Lenin ismendəge kolxozdьn 4-se brigada brigadirь Fətxullinden RKKA attarьn jekterep, tanьştarьna həm yđenə besən taşьttьrьvь turahьndaqь xəbər Kuşnarenko rajon militsiahьna tikşerelergə jebərelgəjne. Rajon militsiahь ul xəbərđeп tulьhь menən dərəbləneven həm brigadir Fətxullindeп eştəre sudqa tapşьrьlьvьn xəbər itə.

Javaplь redaktor:
S. BAJTURIN.
Ответ. редактор:
С. БАЙТУРИН.

П 4255. Редакция адресы: Өфө калаһы, Волоарский урамы, № 2. Телефон № 87—15 „Окт. натиск" типографияһы.

1940 йыл
8 декабрь
йәкшәмбе
№ 130 (1493)
Айрым һаны
10 тин.

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

SAŊOŊЬ SPORTЬN KIN JƏJELDERERGƏ

Xөkymət, partia, profsojuz həm komsomol ojoşmalarь fizkul'turanьŋ yьeşenə bik ƌur iqtibar birələr. Həm bьnьŋ ni өsөn ikənlege asьq: beƌƌeŋ gosudarstvo sovet keşelәreneŋ fizik nьq, taƌa, sьnьqqan, sьƌamlь bulьvь menən qьƌьqhьna. Hər kemgə bildəle, fizik yьeş keşelərƌeŋ xөƌmət eşmәkƌarlege өsөn ƌə, sotsialistik gosudarstvoŋь oborona1av өsөn ƌə ƌur әhəmiətkə ejə.

Sovet keşeləre sportь jaratalar, unьŋ menən qьƌьqhьnalar, fizik jaqtan әƌerlәnevƌe kyŋeŋ asьv eşe tip qaramajƌar, ә patriotik ber vitьs itep qarajƌar.

Şuqa kyrə sovet jəştəreneŋ saŋoŋь sportьna ьntьlьştarь qajət ƌur. Beƌƌeŋ ildə saŋoŋьsьlarƌьŋ hanь kөndən-kөn artaj bara. Saŋoŋь sportь sovet jəştəreneŋ jaratqan, hejgən sporttarьnьŋ ber tөrө bulьp əvereide.

Saŋoŋьnьŋ xərbi әhəmiəte ifrat ta ƌur. Bьnь aqfindər menən gerojƌarsa huqьş tarixь asьq kynhətte. Qьş kөnө atlь hәm mototsiklis ta, velosipedis ta ytə almaqan jerƌe saŋoŋьsь jeŋel ytə.

Saŋoŋь sportьna jeŋel genə rəveşte өjrənep bulmaj, uqa ƌur nьqьşmalьq menən genə ejə buluŋqa mөmkin, şuqa kyrə xəƌergə kөndə hər ber jəşte həm hər ber jəş qьƌƌь saŋoŋь eşenə өjrətev komsomol eşeneŋ namьь burьsь bulьp tora.

Kyptən tygel genə beƌƌeŋ gazetabьƌƌьŋ dekabrƌə zaocnьj saŋoŋь jarьşь ytkarev turahьndaqь mөrəzəqəte iqlan itelde. Bьl saqьrьvqa Arxangel', Gor'ki həm Molotov өlkələreneŋ, şulaj uq Sverdlovski, Jaroslavl' həm Voronez qalalarьnьŋ komsomolestarь quşьldь. Dyntense dekabrƌə Өfө qala komsomolestarь la bьl mөrəzəqətte xuplap qarşь aldьlar həm jarьşqa quşьldьlar, yƌƌəreneŋ jarьşqa quşьlьvƌarьŋ bөtə xalьq bajramь kөnө bulьp tanьlqan Stalinsь Konstitutsia kөnөndə—5 dekabrƌə bөtə qala komsomolestarьnьŋ saŋoŋь poxodь menən başlanьlar.

Өfө qala komsomolestarьnьŋ bьl başlap jebəreveƌəren Başqortostandaqь bөtə komsomol ojoşmalarь elep alьrqa, Karelo-Fin SSR komsomolestarьnьŋ mөrəzəqəten nьqlap өjrənergə həm şul mөrəzəqət bujьnsa his huŋqa qalmajьnsa konkret eşkə totonorqa tejeştər.

Komsomoles həm komsomolka iptəştər, saŋoŋь sportьna өjrənegeƌ! «Hər ber komsomoles — ul fizkul'turnik» tigən lozung bojomqa aşьrьlьrqa tejeş.

komsomol ojoşmalarь poxodqa sьqьv aldьnan uqa nьqlь rəveştə әƌerlәndelər, poxodta kərək bula torqan nəmələrƌeŋ bөtəhen ƌə aldan kyrep, ularƌьŋ bөtəhen ƌə buldьrƌьlar. Protivogaz, mьltьq bьna ularƌьŋ snarəzenieləre. Poxodta qatnaşьvsьlar otdelenie, vzvod həm rotalarqa bylenep xərəkət ittelər. Molotovski rajonь komsomolestarь poxodta ajrьvsa ojoşqanlьq kyrhəttelər. Saŋoŋь poxoƌьnda qatnaşьvsьlar komsomoldьŋ bьl sarahьn kijəsəktə taqь la kөsəjtevƌe, taqь la jəjelderep jebərevde talap itələr. Həm ular xaqlьlar.

Saŋoŋь poxodьn ytkərevdə unьşlьqtar bulьv menən berga ser'joz qьna jeteşhedlekter ƌə buldь. Məbələn, qajhь ber komsomol ojoşmalarь bьl eşkə ojoşmalaqь bulqan bөtə jəştərƌe lə, bigerək tə qьƌƌarƌь ьlьqtьrmanь. Komsomoldьŋ qajhь ber rajon komitettarь sekretarƌarь la poxodta qatnaşьvƌь niŋələr kərək tapmanьlar. Marşrutь bөtөp kire qajtqanda, saŋoŋь poxoƌьnda qatnaşьvsьlar arahьnda tejeşle ojoşqanlьq həm tejeşle tərtip bulmanь. Alda ytkəreləsək saŋoŋь jarьştarьnda bьl jeteşheƌlekter qabatlanьrqa tejeş tygeldər, əlbittə.

Fizkul'turniktar—ular Qьƌьl Armianьŋ bojevoj rezervь həm şuqa kyrə lə bьna bьndaj poxodtarƌь taqь la kiŋerək jəjelderergə kərək. Sөnki ular jəştərƌe tөrlө avьrlьqtarƌь kiserə belergə өjrətə, jəş patriottarƌa bojestьŋ iŋ məhim sьjfatьn— sьƌamlьlьq, tyƌemlelek sьjfatьn buldьra.

Tyƌemlelek ul qapьl qьna kilep tьvmaj. Ul daimi rəveştə trenirovka jahavƌan, qьjьn marştarƌь jeŋep sьqa belevƌən, tөrlө şarttarqa yƌeŋde kynekterevƌən kilep sьqa. Bьna şunьŋ өsөn ƌə bьndaj poxodtar jəştərgə bojestarƌьŋ kynekmələren, ularƌьŋ sьƌamlьlьqtarьn, tyƌemlelektəren birerga tejeş.

Өfө qala komsomolestarьnьŋ bьl başlap jebərevƌərən Başqortostandaqь bөtə komsomol ojoşmalarь elep alьrqa, Karelo-Fin SSR komsomolestarьnьŋ mөrəzəqəten nьqlap өjrənergə həm şul mөrəzəqət bujьnsa his huŋqa qalmajьnsa konkret eşkə totonorqa tejeştər.

Komsomoles həm komsomolka iptəştər, saŋoŋь sportьna өjrənegeƌ! «Hər ber komsomoles — ul fizkul'turnik» tigən lozung bojomqa aşьrьlьrqa tejeş.

Виипури калаһының (Выборг) Вакытлы управление-һенең активиска-комсомолкалары һайлаусылар исемлеген төзөйзәр.Һулдан уңға: В. Г. Васильева, Н. И. Рухлин, В. В. Молчанова һәм А. Д. Агиева. (ТАСС фотоһы.)

Башкорт теле буйынса сакырылған 1-се ғилми конференция асылды

4-се декабрҙә киске сәғәт 8-зә Партпрос йортонда (Өфөлә) Башкортостандың Ғафури исемендәге Тел һәм әҙәбиәт ғилми-тикшеренеү институты тарафынан сакырылған башкорт теле буйынса 1-се ғилми конференция асылды. Конференцияла әҙәбиәтселәр, телселәр, ғилми работниктар, укытыусылар, матбуғат работниктары-тыуғандаш Татарстан, Крым АССР вәкилдәре, СССР Фәндәр Академияһы әргәһендәге Тел һәм әҙәбиәт институтының профессоры иптәш Н. К. Димитреев, партияның Өлкә Комитеты һәм хөкүмәт етәкселәре катнашалар.

Конференцияның 8 мәсьәләһән торған көн тәртибен иғлан иткәндән һуң председателлек итеүсе иптәш Хамматов көн тәртибенең беренсе мәсьәләһе буйынса—башкорт әҙәби теленең үсеше тураһында доклад өсөн ВКП(б)-ның Өлкә Комитеты секретары иптәш Кузыевка һүҙ бирә.

— Башкорт әҙәби теле Октябрь Социалистик революцияһының емеше булып тора, ти иптәш Кузыев.— Революцияға тиклем үҙенең яҙыуы һәм әҙәби теле булмаған башкорт халҡы, культура һәм фән өлкәһендә бары тик советтар хөкүмәте йылдары эсендә генә ғайәт зур уңыштарға өлгәште. Был уңыштар партияның ленинсе-сталинсы милли политикаһының еңеү тантаналы булып торалар. Башкорт халҡының әҙәби телен барлыкка килтереүҙә большевиктар партияһы, башкорт әҙәби теленең үсешенә бөтә көстәре менән каршы төшөп килеүсе халыҡ дошмандары—буржуаз милләтселәргә каршы аяуһыҙ көрәш алып барҙы.

Башкорт әҙәби теле үҙенең 16—17 йыл йәшәү осоро эсендә ғайәт зур уңыштарға өлгәште. Марксизм-ленинизм классиктарының әҫәрҙәрен башкорт теленә тәржемә итеү, математика, физика, химия, тарих һәм башка фәндәр буйынса уҡыу китаптарын башкорт телендә баҫып сығарыу ҙәҙәби телдең ғайәт зур уңыштары булып торалар.

Унан һуң иптәш Кузыев башкорт яҙыуын латынлаштырылған алфавиттан рус графикаһы нигеҙендә төҙөлгән алфавитка күсереү тураһында БАССР Верховный Советы президиумының 1939 йыл 23-сө ноябрь Указына туҡтала. Был Указ башкорт әҙәби телен үҫтереү өлкәһендә ғайәт зур политик һәм тарихи әһәмиәткә эйә булып тора.

Иптәш Кузыевтың докладынан һуң конференцияның беренсе ултырышы ябыла.

* * *

5 се декабрҙә иртән сәғәт 10-да конференцияның нәүбәттәге ултырышы башланды. Конференцияның көн тәртибендәге икенсе—башкорт теле орфографияһының ғилми принциптары тураһындағы мәсьәлә буйынса иптәш И. Миңлеғәлиев сығыш яһаны.

Иптәш Миңлеғәлиев башкорт яҙыуын рус графикаһы нигеҙендә төҙөлгән алфавитка күсереүҙең әһәмиәтенә, башкорт яҙыуының үсеше тарихына һәм башкорт теле орфографияһының төп принциптарына туҡтала.

Иптәш Миңлеғәлиев доклады буйынса прениеларҙә иптәш Шабанов (Татарстан Тел һәм әҙәбиәт ғилми-тикшеренеү институтының директоры), профессор иптәш Димитреев, иптәш Латыпов, иптәш Ишбулатов, Камалов, Чураев һәм башка иптәштәр сығып һөйләнеләр.

Көндөҙгө сәғәт 4-тә конференцияның ултырышы ябыла. (БашТАСС).

ВЛКСМ Үҙәк Комитетында

КОМСОМОЛЕЦТАРҘЫҢ САҢҒЫ КРОСЫ

ВЛКСМ Үҙәк Комитеты күп кенә комсомол ойошмаларының Кызыл Армияның XXIII йыллығы исемендәге комсомол саңғы кросын (ярышын) үҙғарыу тураһындағы тәкдимдәрен тикшерҙе һәм кабул итте.

Кросс 1-нән 28-се февралгә тиклем үҙғарыласак. БГТО һәм ГТО-ның беренсе баҫҡыһы значоктарына саңғы йәки йәйәү йөрөү нормаларын тапшырған, карһыҙ районларҙа саңғыла йәки йәйәү йөрөүҙең кросс тураһындағы положение тарафынан билдәләнгән тренировочный минимумды үткән комсомолецтар ғына кроста катнашырға рөхсәт ителә.

ВЛКСМ Үҙәк Комитеты комсомолдың башланғыс ойошмаларын, район, кала, өлкә, край комитеттарын һәм ЛКСМ Үҙәк Комитетының союзный республикалары секретарҙарын ярышҡа әҙерләнеү вактында массовый саңғы занятиеларҙе, переходтарҙы, тактик учениеларҙе ойоштороргә мәжбүр итте. Кроска әҙерләнгәндә, комсомол ойошмалары йәштәрҙе регуляр рәүештә хәрби һәм физкультура эшенә әҙерләүгә серьез тотонорға һәм кросс башланғанға тиклем комсомолецтарҙы БГТО-ға һәм ГТО-ның беренсе баҫҡыс комплексының саңғы нормаларын тапшыртып бөтөрөүгә ирешергә тейештәр.

Кросс менән етәкселек итеү өсөн өлкә, край комитеттарында һәм комсомолдың союзный республикаларының Үҙәк Комитеттарында 7—9 кешенән артыҡ булмаған составта оргкомитет ойошторола. Шулай уҡ ВЛКСМ Үҙәк Комитетында уның секретары иптәш Громов етәкселегендә оргкомитет ойошторолдо.

Кроста катнашыусы иң алдынғы комсомол ойошмалары өсөн призҙар, шулай уҡ ВЛКСМ Үҙәк Комитетының һәм СССР Совнаркомы эргәһендәге физкультура һәм спорт эше буйынса Бөтәсоюз комитетының грамоталары билдәләнде. Республика, край һәм өлкә оргкомитеттарына, физкультура һәм спорт эштәре комитеттарына саңғы кросында беренсе урынды алыусы комсомол ойошмалары өсөн приз билдәләргә рөхсәт ителде.

(ТАСС)

QALA KOMSOMOLESTARЬNЬN SAN̡OL̡Ь POXODЬ

Hyđ eştən ajrьlmanь

Kisə kis kenə əle, eştən hun̡ ordenlь Başqortostan respublikaћьnьn̡ baş qalaћь predpriatielərendə, ucrezdenielərdə həm uqьv jortarьnda komsomolestarđьn̡ jьjьlьştarь, mitingtarь bulьp, unda tьvqandaş Karelo-Fin respublikaћь komsomolestarьnьn̡ — San̡qьlarqa baђьqđ! tigan saqьrьvđarь əjrənelgəjne.

Karelo-Fin respublikaћь komsomolestarьnьn̡ bьl gyzəl initsiativalarьn qala komsomolestarь qajnar xuplanьlar həm ular uqa berđəm bulьp quşьldьlar. Həm oşə uq jьjьlьş, mitingtarđa: jarьşqa əđerlek eşen bişense dekabrđə — Stalinsь Konstitutsia kənendə qala komsomolestarьnьn̡ dəjem san̡qь poxodьnan başlap jeborergə tigən təqdim inderđelər.

Komsomol hyđe eştən ajrьlmanь. Komitettarđa qьđьv rəveştə ojoştorov eşe qajnanь. San̡qьlar əđerlende. Ular tərtipkə kilterelde. Kvartiralarđa la bьl eş qabatlandь. VLKSM-dьn̡ qala komitetь, rajon komitettarьnьn̡ işektəre lə bik hun̡ jabьldь...

Irtə ine əle. Qalanьn̡ kin̡ uramdarьn tultьrьp jeş san̡qьsьlar otrədtarь kul'tura-jal parkьna aqьla başlanьlar. Un tulьvqa qalanьn̡ 600-đən artьq komsomolesь jьjьlьş punktьnda strojđa ine inde.

Kyptəre ularđьn̡ un̡ajlь sport kostjomdarьnda. Protivogazda.

Kemdər genə juq bьnda: predpriatielərđen̡ aldьnqь keşeləre — staxanovsьlar, udarniktar, uqьvsьlar, kiləsək agronomdar, pedagogtar, vraclar, inzener-texniktar — bətəhe lə bar bьnda. Ular Stalinsь Konstitutsia qojaşь abtьnda belem granitьn̡ kimerevse — şat kyn̡elle, tađa sovet jeştere. Ular ujnajđar, kələlər, jьrlajđar.

. . . . . .

Din̡geđđə, havala, jer əbtəndə
Kəslə həm qatь ul beđđen̡ jьr,
— Huqьş ashа doşman,
Bed sьqьrbьd poxod, —
Poxodqa bəgən yk bul əder!
(Lebedev-Kumac hyđđəre)

— Bed Pedinstitut komsomolestarь, heđđe jarьşqa saqьravьđ. Jarьş şarttarь jabaj: poxodqa qatnaşьvsьlarđan berəv đə artta qalmabqa. Tənde əşətevgə, ajaqtarđь qьrđьrьvqa jul qujmabqa. Barqanda, qajtqanda ol'licnьj tərtip bulđьrьrqa.

— Qabul itəbed, — 10-sь hanlь məktəp komsomolestarь ber tavьştan javap birđe. Julqa sьqьr aldьnan başqalar đa oşordaj jəkmətkele sotsialistik jarьş dogovorđarь təđəştələr.

San̡qь tajaqtarь, san̡qь nьqьtmalarь ratlənde həm jajlandь. Julqa sьqьrqa bətəhe lə əder.

— Alqa!

Bejeklektər şturmlandь

Poxod ike marşruttan tora: berensehe 15 — 20 kilometr, ikensehe 10 — 15 kilometr. San̡qьsьlar otrədtarь tulь tərtip menən alqa atьldьlar.

Tən bujь javqan̡ qar əle qatьp əlgərməgəjne. Jəş kese əsən bьl bar nej tygel. Kəpşək qar, əbtəndə tabmalaj huđьlqan tiged juldar artta qalalar.

Ikense marşrut menən kitkən san̡qьsьlar julьnda bejeklek başlandь. Bejeklek əs kilometrqa huđьla. San̡qьsьlar bьl bejeklekkə tuqtamajьnsa kytəreldelər. Bьl otrəd menən «Krasnьj zvezda» sport obşcestvohь instruktorь iptaş Novoselov jetəkselek itə. Unьn̡ otrədьnda tulь tərtip. Ul san̡qьsь-master. Jaştərđe lə yđe kevek obtal san̡qьsь itev telәgic menən jana. Otrəd menən komandovat' itkən xəldə jaştərgə san̡qьla dorəb jərəv texnikaћьn əjrətə. Qar eşav, təmәke tartьv jaramaqanlьqtь ajrьvsa kyrhətə.

Avьl xuzalьqь institutьnьn̡ (komsokomitet sekretarь Umansev) fizkul'tura instruktorь iptaş Markilov ta yđenen̡ iptəstəren san̡qьla jərəvgə tiktəbkə genə trenirovat' itmagən. Institut komsomolestarь yđđərenen̡ kəstərenə tulь bşanьs menən alqa baralar...

Otrəd soqor-saqьrđarđь ytte, bejeklektər şturmlandь həm bildələngən kilometrqa jetep, qajtьrqa sьqtь.

Qьjьnlьqtar jenelde

Berense marşrut menən kitkən san̡qьsьlar bьl vəqьta in̡ avьr etapta ytələr ine. Tav, Urman. Kəpşək qar. Qar əbtəndə aqas botaqtarьn xəterlətkən eđđər qaldьrьp san̡qьsьlar tavqa yrməlajđər. Urmanlь tav, soqorsaqьrđar jəş keşenen̡ jərəge əsən nəmə ul. Bьna ular tavqa la kytəreldelər. Alda torqan qьjьnlьqtar jen̡elde. Tav san̡qьsьlarqa bujhondo

Unьşlьqtarь nьqьtьrqa, jeteşheđlektərđe qabatlamabqa

Qьđьqlь sport kənə tamamlandь. VLKSM-dьn̡ qala komitetь (sekretarь iptəş Xisametdinov) tarafьnan ojoştorolqan qala komsomolestarьnьn̡ dəjem san̡qь poxodь jəştərđen̡ san̡qь sportьn̡ menən nьqlь qьđьqhьnьvđarьn, tьrьşlьqtarьn kyrhətte. Bəgən un — jegerme, ə irtəgə beđđen̡ jəştərebed unan kyp aramь la şulaj unьşlь yterđər! Ularđa bətməb kəs, dərt, entuziazm. Barь tik san̡qьla trenirovka jahavđь sistemaqa halərqa qьna kərək.

Bьl poxodta pedagogia institutь (komsokomitet sekretarь Ionin), 10-sь hanlь məktəp (komsokomitet sekretarь Pecugin) komsomolestarь bətə jaqlap ta berenselekte aldьlar.

Şulaj uq poxod jeteşheđlektərđe lə kyrhətte. Qajhь ber komsomol rabotniktarьnьn̡ bьl eştə borola almavsьlьqьn asьp haldь. Kypselek komsomolestarđьn licnьj sport inventarđəre juq. Bьqa tiklem ojoşma clendarьn san̡qьla jərəvgə əjrətevgə ađ iqtibar itelgən. Heđəmtələ arьp, artta qalavsьlar đa buldь. Ləkin ular ađ. Poxodta qьđđarđьn̡ da ađ bulьvьn kyrhətev kərək.

3-sə hanlь urta məktəp ergəhendəge komsomol ojoşmahьnda 150 komsomoles bar. Şunьn̡ poxodqa ni barь tuqьđь qьna sьqqan.

— San̡qь bulmanь. Məktəptə 36 par san̡qь bar, ularđьn̡ nьqьtmalarь juq,—ti komitet sekretarь Borovikov. Ə yđe, bulqan san̡qьlarđь tərtipkə kilterev sarahьn kyrməgən.

Rajkomol sekretarđarь, sport obscestvolar turahьnda

Bьl poxodta ular qatnaşmanь.

— «Komsomolestarьbьd sьqtьlar bit, beđgə sьqmahaq ta jaraj» tiđər. Ə VLKSMđьn̡ əlkə komitetь sekretarь iptəş Nəbiullin kyn̡elle san̡qь poxodьnda jəştər arahьnda bulьvđь ninələr kərək taptь. Ninə rajkomol sekretarđarь la şulaj eşləmənelər?

Sport obşcestvolarь poxodtь ojoştorovđa, unь ytkərevđə aktiv qatnaşlaq itergə tejeştər ine. Ləkin ular («Spartak»tan başqahь) kyrenmənelər đə. Juqarьla kyrhətelgən kəmselektər kiləsəktə qabatlanmab, əlbittə.

***

Jaştər bьndaj poxodtarđь jьs ojoştorovđь honajđar. Hər ber komsomol ojoşmahь jal kəndərendə san̡qь progulkalarь, poxodtar ojoştorovqa ajrьvsa iqtibar itergə, bətə kəs dekabrđə ytəsək san̡qь jarьştarьna əđerlekkə həm bьl jaraştarđa aldьnqьlьqtь alьv əsən kərəşkə tuplanqan bulьrqa tejeş. **I. I.**

KOMSOMOLES-SAN̡QЬSЬLARDЬN XƏRBILƏŞTERELGƏN POXODЬ

Hun̡qь b'ş kən esendə VLKSM-dьn̡ Molotovski rajon komitetьnda (Öfə) ajrьvsa xalьq kyp buldь. Bьnda urman texnikumь. Sit il teldəre institutь studenttarь, parovozniktar, timer jul ucilişcehe uqьvsьlarь kildelər.

5-se dekabr. Səqət 10. 150 komsomolestьn̡ bətəhe lə sborđa ine. Vzvod komandirđarь kejemdarđe taqь ber tapqьr tikşerep sьqtьlar. Barь tik ber iptəs kenə botinkala, san̡qьhьđ kilgəjne. Qalqandarь jen̡el, jajlь kejengəndər. Vzvodtar ana jarьş başlandь.

Batal'on komandirь ip. Rossicenko, vzvod komandirđarьnьn̡ raporttarьna qənəqətlənep, strojđь teđerga prikaz birə. Batal'on ike rət bulьp teđelə.

— Smirno!
— Napravo!
— Pravoje pleco vperjod, şagom.., marş.

Batal'on alqa atlanь. Tekstavđь teşəp, jьlqa aşa ytlep bojestar isxodnьj polozenieqə sьqtьlar.

Aqiđel jьlqahьnьn̡ un̡ jaq jar bujьndaqь kustarniktar urьnqa urьnlaşqan Batal'ondь bşaqlanь. Agitatordar bojestar arahьnda eşte jəjelderđelər. Batal'on komandirь taktik burьstь xəl itev əsən vzvod komandirđarьn yđ ergəhenə saqьrđь.

— Razvedkanьn̡ mәqlymәte bujьnsa, — ti iptəş Rossicenko, — ber divizia kəsəndəge doşman kənbajьştan kənsьqьşqa xərəkət itə. Unьn̡ aldьnqь castere 5-se dekabrđə kiskə № 13 sovxoz rajonьnda kətələ. Beđđen̡ castər Öfəgə jetev aldьnda. Beđđen̡ cast 13 səqəttə 30 minutqa şul avьl punktьn oborona lavqa prikaz aldь. Un̡dan həm huldan beđđen̡ kavpolktьn atlьlarь xərəkət itələr. Bed oborona rajonьna 13 səqəttə barьp jetergə tejeşbed.

Batal'on komandirь taktik obs'anovkanь an̡latqandan hun̡ aldьnqь dozornьj đđelenie, qabьrqanan bara torqan həm itьjlovoj dozorđar jebərelde, dezurnьjđar, kyđətəvselər təqəjenlende, signaldar bildələnde.

Batal'on alqa xərəkət itə başlanь. Ular əs kilometr đa ytergə əlgərmənelər, razvedciklar doşman tanktarь kilep sьqtь tip xəbər ittelər. Batal'on doşman tanktarьn kire qaqьv əsən bik tidlek menən bojevoj tərtipkə jəjelə. Şul vaqьt snarəd vatьqь iptəş Perevedensevtь jaralaj. Aqfindərgə qarşь huqьşta qatnaşьvsь sistra iptəş Zaplatkina tidlek menən jaranь bəjləj.

Qurqьnьslьq bəttə, xərəkət davam itə. Kyp tə ytməbtən aldьnqь dozor hava həzyme qurqьnьsь həm aqьvlanqan urьn barlьqь turahьnda xəbər birə. Batal'on tejeşle saralarь kyrep, aqьvlanqan un̡nь ytə.

Avьlqa inev aldьnan dozornьjđar doşmandьn̡ vəq razvedka gruppalarь turahьnda xəbər itələr. Ikense vzvod komandirь ip. Şalamov doşman razvedkahьn bətərəv əsən Batal'on komandirьnan prikaz alə.

Komsomoles iptəş Şalamov əjrəngən keşe ul, aq findərgə qarşь huqьşta alqan təzribəhen qullanьp, asьqlьqtь, soqor-saqьrđardь jəşren rəveştə jeteđ ytə həm aqastar arahьnan barьp, doşmandь uratьp alа həm «jemerə».

Taktik xarakterđa, bulqan kyp kenə burьstar xəl itelde. Jьr menən Batal'on avьlqa ine. Avьl xalqь xərbiləşterelgən poxodqa qatnaşьvsьlarđь qajnar qarşьlaj. Majđanda bətəxalьq bajramь — Stalinsь Konstitutsia kənə həm poxodtьn̡ tamamlanьv xərmətenə miting buldь.

***

Kəndəđgə səqət 4-tə poxodqa qatnaşьvsьlar Öfəgə əjlənep qajttьlar. Bətəhenen̡ đə kyn̡eldəre kytərenke. Ular, bətəhenən đə elek, poxodtьn̡ fajđalь jaqtarьn kyrđelər.

— Bьndaj poxodtarđь məmkin tiklem jьşьraq ytkərergə,—ti aqfindərgə qarşь huqьşta qatnaşьvsь iptəş Rəfiqov,—jəştərđe avьrlьqtarđь jen̡evgə, đur perexodtarqa əjrətergə kərək.

Poxodta qatnaşьvsьlarđьn̡ jartьhьnьn̡ qьna vintovkahь bulьvь, signal flagtarьnьn̡ bulmavь həm qьđđarđьn̡ ađ qatnaşьvь poxodtьn̡ jeteşheđlektərə bulьp tora.

***

Molotovski rajon komsomolestarьnьn̡ san̡qь poxodь kyptergə haban bulьp tora. Ul jəstərđe, qulqa qoral totop, vatanđь haqlav posьna nabьvqa hər vaqьt əder torov əsən sistemalь rəvestə trenirovka jaharqa, xərbi eşte nьqlь əjrənergə məzbvrlaj.

A. Novikov.

КОМСОМОЛ ТОРМОШО

Rekomendatsia өsөn javap birergə

Komsomoldьn X sjezьnda qabul itelgən ustav, komsomolqa barь tik aldьnqь, tikşerelgən, Lenin — Stalin partiahь eşe өsөn ađaqьnasa birelgən jəştərđe genə qabul itevđe talap itə.

Ləkin qajhь ber urьndarđa bьl talaptarđь ytəməjđər, komsomolqa qabul itev eşenə өbtən genə qarap, ustavtь bođovqa tiklem barьp jetələr.

VLKSM Yđək Komitetьnьn VIII pelnumь VLKSM-dьn rajon komitettarьna təvge ojoşmalarđьn VLKSM olenьna qabul itev turahьndaqь qararьn qabul itelevsene rajkomqa saqьtmajьnsa rablav xoquqьn birđe. Bьl rekomendatsia birevse komsomol ojoşmalarь həm komsomolestarđan janь qabul itelevsenen hər berehen өjrənevgə taqь la serjozьraq qaravđь talap itə.

Qьđqanьsqa qarşь qajhь ber ojoşmalarđa bьqa tejeşle əhəmiətte birməjđər. Bьna mitaldar: Likerovodocnьj zavodь pecatnitsahь iptəş Şəjxetdinovanь 1940 jьldьn fevralendə komsomolqa alalar, ə 5-se oktəbrđə ul xeđmət dissiplinahьn bođqanь өsөn komsomoldan sьqarьla. Şəjxetdinovanьn eşen tikşergəndə komsomol komitetь la, VLKSM-dьn rajon komitetь bjurohь la uqa rekomendatsia birevse—Grigorjev (komsomol komitetь sekretarь), Muldavisova turahьnda ber hyd đə əjtməjđər. Ustav bujьnsa bit ular rekomendatsia өsөn javap birergə tejeştər ine.

1938 jьlda komsomolqa ingən Şakirov (Leninski rajon) xeđmət dissiplinahьn ber nisə tapqьr bođa. SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn 26-sь ijyn Ukazьnan hun da ber nisə tapqьr unь posta joqlaqan kileş tabalar. Şakirov sudqa birelə həm komsomoldan sьqarьla. Bьnda la təvge ojoşma həm VLKSM-dьn Leninski rajon komitetь bjurohь rekomendatsia birevselərđe sojuz javaplьlьqьna tartьvđь kərək hanamajđar. Ə Şakirov komsomolqa albnqan vaqьtta uq dissiplinahьđ bula.

Arxlatьjşski tulь bulmaqan urta məktəbe (Arxangel' rajonь) uqьtьvsьhь Kravcenko 1940 jьldьn aprel' ajьnda komsomolqa alьna, ə өs aj ytev menən ul eskelek menən şəqəlləngəne həm progul өsөn komsomoldan sьqarьla. Kravcenkoqa rekomendatsianь oşo uq ojoşmala torovsь komsomolka iptəş Stegiav birə. Ul Kravcenkonьn eskelek menən şəqəlləneven aldan belə. Şulaj bulьvqa qaramabtan ul ber tərlө lə sojuz javaplьlьqьna tartьlmaj qala.

Bьndaj mitaldar ular bik kyp. SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn 26-sь ijyn Ukazьnan hun qьna xeđmət dissiplinahьn bođqanь өsөn 700 keşe komsomoldan sьqarьldь. Ularđьn kypselege 1938—1940 jьldь komsomolqa inevselər.

Şundaj faktlar bulьvqa qaramabtan VLKSM rajon komitettarь komsomolqa qabul itev eşenə xuş kynellelek kyrhətevđərən davam itterələr. Rekomendatsia birevse komsomolestarđan həm təvge ojoşmalarđan VLKSM ustavьn ytəvđe talap itergə, bьqa javaphьđ qaravsьlarđь his şikheđ sojuz javaplьlьqьna tartьrqa kərək!

Il'in.

Komsomol eşen aşьqьs jaqşьrtьrqa

Komsomoldьn jetəkse organdarьna bulьp uđqan) otcot. hajlavđarđan hun komsomol ojoşmalarьnьn eştəre kyp jaqşьrđь. Komsomol jьjlьştarь regulər reveştə ytə başlanь. Komsomolestar həm sojuzdan tьş jəştər arahьnda politik-tərbiə eştəre julqa halьndь. Məbələn, «Vostok» kolxozь (Hьrtlan avьl soveть) ergəhendəge komsomol ojoşmahь, hajlavđarqa tiklem nasər eşləj ine. Komitet sekretarь itep uqьtьvsь iptəş Leved'kov hajlanqandan hun eş şaqtaj jaqşьrđь. Jəştər arahьnda politik-tərbiə eştəren jaqşьrtьv heđəmtəhendə hajlavđan hun, aldьnqь kolxozsьlarđan 5 keşe komsomol safьna qabul itelde.

Frunze ismendəge kolxoz (Gavrilovka avьl soveть) ergəhendəge komsomol komitetьnьn sekretarь iptəş Leont'jeva la ojoşmanьn eşen jaqşь ojoştora aldь.

Ləkin Voroşilov ismendəge kolxoz komsomol ojoşmahьnьn sekretarь iptəş Karamajьv əle bulha komsomol eşen tejeşensə julqa halqanь juq. Ul eşte yđ aqьşьna tapşьrqan. Bьndaj xəlde «Zarə» həm başqa ojoşmalarđa la osoratьrqa məmkin:

Bьl kolxozdarđan komsomol ojoşmalarь VLKSM Yđək Komitetьnьn XI plenumь qararь nigeđendə aşьqьs reveştə ojoşmanьn eşen qajtanan qororqa tejeştər.

Xəliqov.

VLKSM-dьn Jomaquza rajon komitetь sekretarь.

Remontsьlar jarьşь kin jəjelderelde

Tujmazь MTS-nьn traktoristarь, kombajnerđarь həm bətə eşşeləre taşlьkylselərđen sakьrьvьna đur telək menən quşьldьlar. Ular jarьştьn şarttarьn tikşergəndeη hunьnda yđ өbtərenə konkreti jəkləmələr alьp, sotsialistik jarьştь kin jəjelderđelər.

MTS-tьn komsomolestarь həm sojuzdan tьş jəştəre jarьştьn aldьnqь safьnda toralar. Ular yđđərenen proizvodstvo normalarьn ytəv menən bergə, başqa jarьşьvsьlarqa la bətə jaqlap jarđam kyrhətələr.

Məbələn, 4-se komsomol'ski brigada plandan tьş ike traktor remontlap birengə jəkləmə alqajnь. Ul alqan jəkləmahen ytəne lə inde. Unьn menən jarьşьvsь brigada 20-se nojəbrgə tiklem 2 traktor remontlaha, komsomol'ski brigada 4 traktor remontlap sьqarđь.

Brigada clendarь, Bətəsojuz avьl xuzalьqь kyngəđmahendə qatnaşьp, keskəj kөməş medal' menən byləklənevse komsomol'es Kərimov, Xəsənov Safuan, Vəliev Kamil həm Qlapsələmova Kamal iptəştər remont eşendə in jaqşь heđəmtələr birələr. Ular kөndəlek eş normalarьn hər vaqьt artьrьp ytəjđər.

Bьl brigadanьn brigadirь iptəş Tjapov: «Minen brigadam jarьşta aldьnqьlьqtь birməjəsək. Bed yđevedgə berketelgən 14 traktordь 15-se qinvarqa jaqşь sьjfatlь itep remontlap sьqarьrqa jəkləmə a'avьd. Həm bьnь namьđ menən ytəjəsekved» ti.

Remontsьlar arahьnda politik tərbiə həm texnik uqьv jaqşь qujьlqan. Komsomol komitetьnьn sekretarь iptəş Şəmsetdinov xeđmət dissiplinahьn nьqьtьv turahьnda besedalar ytkərə. Qьsqьrьp gazeta-zurnaldar uqьv ojoştorolqan. Partiaqa ingergə ađərlənevse komsomolestar menən partia ustavьn өjrənələr.

Remont eşendə bulqan jeteşheđlektərđe komsomol ojoşmahь yđenen jьjlьşьnda tikşerə həm aşьqьs bətərөv sarahьn kyrə.

Remontsьlar remonttьn sьjfatь өsөn nьq kөrəşələr. 20-se nojəbrgə 9 traktor jaqşь sьjfatlь itep remontlap sьqarьldь. Ləkin remont өsөn zapas castərđen jeteşməve eştə đur unajhьđьq tьvđьra. Podşipniktar, silindr həm şesternalar jeteşməj. Ə GUTOP direktorь ularđь qajtarьv sarahьn kyrməj.

Jarьşta alqan jəkləmələrđe tulьhьnsa ytəv өsөn eşselər bətə materialdar menən tə'min itelergə tejeştər.

Jələjev.

KOOPERATSIA AŞA GOSUDARSTVOQA IGEN HATABЬĐ

«Qьđьl jar», «Lenin julь» (Voskresen rajonь) kolxozdarьnda artьq igendərđe kooperatsia aşa gosudarstvoqa hatьv məs'ələhe bujьnsa kolxozsьlarđьn dөjөm jьjlьştarь bulьp ytte. «Qьđьl jar» kolxozь kolxozsьlarь 150 sentner, «Lenin julь» kolxozь kolxozsьlarь 100 sentner igendə kooperatsia aşa gosudarstvoqa hatьrqa həm ul igen aqsahьna avьl xuzalьqь maşinalarь alьrqa buldьlar.

Kooperatsia aşa gosudarstvoqa igen hatьv eşe rajonđьn başqa kolxozdarьnda la kin jəjelderelde. Məbələn, Stalin ismendəge kolxoz 1000 sentner, «Zirgənkə» kolxozь 500 sentner, «Poveditel» kolxozь 700 sentner igen hatьrqa qarar sьqarđьlar.

S. M.

ZAVODTЬN ALDЬNQЬ JƏŞTƏRE

Beđđen sovet jəştərenə uqьv, eşləv həm izad itev өsөn bətə məmkinselektər bar. Ular teləgən spetsialnosqa ejə bula alalar.

Komsomoles Nikolajev bьnan ike jьl elek reagentizik bulьp eşləj ine. Yđenen texnik belemen kytarev өbtəndə ser'joz eş alьp barьvь heđəmtəhendə xəđer ul zavodtьn perekackalar nacal'nigь itep yrləlelde.

Bьnan ber nisə jьl elek komsomoles Andrejevskiđen də ber tərlə lə spetsial'nosь juq ine. Xəđer ul operator bulьvqa ireşte, yđ eşen jaqşь itep başqara.

Perekacka bylegenen zamerşitsahь Batrakova Anastasia la hunqь kөndərđə yđenen namьtlь xedməte menən bylekten in aldьnqь rabotnitsahь ismen alьvqa ireşte. Xəđer ul operator jardamsьhь bulьp eşləj.

Krasnov.

Өfө Kreking-zavodь.

KOMSOMOL USTAVЬN BOĐOVQA JUL QUJMAĐQA

Saran rajonь, Kygərsenbylək tulь bulmaqan urta məktəbe ergəhendəge komsomol ojoşmahьnda 14 komsomoles ibəplənə. Ləkin komsomol ojoşmahь ular arahьnda ber tərlə lə itərbiə eşe alьp barmaj. Oşo heđəmtələ komsomolestar arahьnda dissiplina la nasar.

Өlkən vozatьj iptəş Zəkirov bətə uqьvsьlarqa la dissiplinalьlьq өlgөhən kyrhətəhe urьnqa, yđe 4 aj bujьnsa clenlьq vznosь tyləməj, ustavь bođa. Abdullin, Əxmətşin həm başqa kyp kenə komsomolestar đa 3-4 aj bujьnsa vznos tyləməjensə jərejđər.

VLKSM-dьn Şaran rajon komitetь bьl ojoşmanьn eşq menən qьđqhьnьrqa tejeş.

Akmalov.

BER GENƏ AVЬL XUZALЬQЬ MAŞINAHЬ LA QAR AĆTЬNDA QALMAHЬN

Xəđer respublikabьđđьn batьvđarьnda menləgən qatmarlь maşinalar: kombajn həm traktorđar, səskestər həm habandar, znejkalar, lobogrejkalar eş'əj. Ularđьn kyp өlөşө MTS-tarđa tuplanqandar. Bьnan tьş kolxozdьn yđ fajđalanьvđarьnda la bik kyp tər maşina həm qoraldar bar. Bьlar xa'ьq xuzalьqьnьn đur bajlьqь bulьp toralar. Ularđь buldьrьv өsөn kyp sredstvolar totolqan. Beđđen avьl xuzalьqь rabotniktarьnьn burьsь bьl mexanizatsia kөsənən tulьhьnsa, həm dərəb itep fajđalana belevđən tora.

Avьl xuza'ьqь maşinalarь həm qoraldarьnьn kyp tərđərə bətə jьl əjlənəhendə bik qьbqa qьna vaqьt eştə bulalar, bik kyptөre 12 ajđьn 11 ajьn tik torov menən uđqaralar. Avь' xuzalьqь maşinalarь həm qoraldarь ođaq jьldər eşləgəndə genə kyp fajđa birə alalar. Bьnьn өsөn u'arđь dərəb itep fajđalana belev hər ber MTS həm sovxozdьn, hər ber kolxozdьn bojevoj burьsь bulьp ibəplənergə tejeş.

Bьl өlkələ beđđen eştər jaqşь tora tip əjtə almajbьđ ele. Kirchensə, qaj ber xuzalьqtarđa bьl eş tyđep tora almabьlьq nasar xəldə tora. Uđqan jьl Pokrovski rajonьnьn ber nisə kolxozьnda 10-dan artьq səskestərđe «juqalьtьlar» həm ularđь bьjьl jađ mart ajьndə maxsus komissialar jardamь menən genə qar abtьnan eđ'əp taptьlar. Pokrovski MTS-nьn ber kombajnь jalanda qьşlap sьqtь. Kuşnarenko rajonь, Molotov ismendəge kolxozda MTS-tьn ber traktor səskese avqust ajьnan birle tarav jata, unьn qaj ber castəre lə juqalьp bətkən inde. Bьl kolxozda komsomol ojoşmahь la bar, ləkin komsomolestar avьl xuzalьqь qora'darьn jьjnap qujьv həm dərəb haqlav məs'ələhen ojoştorovđa his ber praktik sara kyrməjđər.

Artaban bьndaj xə'gə sik qujьrqa həm hər ber xuzalьqta avь' xuzalьqь qoraldarьn dərəb haqlavđь ojoştororqa kərə'k. Şunь xəterđən sьqarьrqa jaramaj: hər ber asьq jerđə, jamqьr həm qar abtьnda jatьp qalqan qoral tid turьqa, castəre juqalьp bətə həm ikense jьldь eştең sьjfatьn tybənəjtevgə kilterə. Bьl xəldə qalqan qoraldarđь remont өsөn də artьq sredstvo talap itelə.

Maşina həm qoraldarđь өlgөlө itep haqlav өsөn artьq sredstvolar tygevđen kərəge lə juq. Bьnьn өsөn hər ber kolxozda buş jatqan lapaь həm tər'ө japmalarđь, đurьraq buş keləttərđe fajđalanьrqa bula. Bətə nəmə maşina həm qoraldarđь jamqьr həm qar hьvđarьnan haqlavđa, castəren juqaltmaj, tađartьp, majlap qujьvđan tora.

Haq'avqa qujьlqan maşinalarđь beren ikensehe өbtənə menderep qujьv, jəki tьqьđ itep өjөp qujьv jaramaj. Maşinanьn javaplь həm tid tutьqьp bođola torqan castəre haldьrьp alьnьp, bьlar taqь la jaqşьraq urьndа haqlanьrqa tejeştər. Haqlav urьndarьnda utqa qarşь kөrəşөv saralarь tulьhьnsa tə'min itelgən bu'ьrqa tejeş.

Agronom: **V. Ojirfanov.**

GRAMOTAHЬDƉARDЬ UQЬTЬV EŞE ONOTOLOƊAN

Voskresenski rajonьnda gramotahьdƉar hәm aƉ gramotalьlarDь uqьtьv eşe jьl hajьn өƉәlөp kilә. Rajon jetәkselәre өlkәndәrƉe uqьtьv eşenә tulь iqtibar birmәjƉәr. Bьl mөhim eşkә bөtә obşcestvennostьn kөsөn tuplap, aldьnqь rajondarDьn eş tәzribәlәren yƉƉәrenә kysermәjƉәr. Avьl soyettarь bydżet bujьnsa өlkәndәrƉe uqьtьv eşenә bylengәn aqsanь yƉ urnьna fajƉalanmajƉar.

Ytkәn jьldarƉaqь jetешheƉlektәr bьjьl Ɖa qabatlana. Partia hәm xөkymәttәn kyrhәtmәhe bujьnsa өlkәndәrƉe uqьtьv eşe oktәbr ajьnda uq başlanьrqa tejeş ine. Lәkin bьl eş Voskresenski rajonьnda әle bulha tejeşle kimәlgө qujьlmaqan. Rajondaqь ibәp bujьnsa rajonda gramotahьd hәm aƉ gramotalьlar 4 meң keşe hanala. Bьl aƉ hәm tygel, lәkin gramotahьd hәm aƉ gramotalьlarDь uqьtьv eşe menәn ber genә avьl sovetь la nьqlap şөqөllәnmәj. Bьqa mibal itep Juldaş avьl sovetьndaqь Jomaq, Qanbulat, Kinjәkәj, Alaqaj, Mixajlovka avьldarьn alqanda la jetә.

Juldaş avьl sovetьnda 200 gramotahьd hәm aƉ gramotalьlar bar. Şuqa qaramabtan bьl eş oşo kөngә tiklem tejeşle julqa halьnmaqan. Dөrөb, өlkәndәrƉe uqьtьv eşe avьl sovetьnьn hәr ber sessiahьnda qujьlьp tikşerelә, konkret eş başlanqanь juq. UqьvƉы başlap jebәrev өsөn şarttar tьvƉьrьlmaqan. Bьnda uqьv 12 punktta alьp barьlьrqa tejeş, lәkin punkttar өsөn maxsus binalar өƉer tygel, lampa, kerәsin kevek nәmәlәr Ɖә jeteşmәj. Өlkәndәr өsөn kilgәn dәftәrƉәrƉe avьl sovetь yƉ fajƉahьna totqan. Ә sel'po predsedatele Buranqulov, kolxoz predsedateldәrenәn Nurqәlin, Pustovgarov, Loqmanov, Tarasov iptәştәr өlkәndәrƉe uqьtьv өsөn jaqьv, jaqtьrtьv hәm tejeşle binalar aƉerlәv eşe menәn bөtenlej şөqөllәnmәjƉәr. Bьna şul arqala bьl avьl sovetьnda өlkәndәrƉe uqьtьv eşe tulьhьnsa başlanmaqan hәm başlanqan urьndarƉa la eş jaqşь qjoştorolmaqan.

Gramotahьd hәm aƉ gramotalьlarDь uqьtьv eşel Aleksandrovka, Verxotor, Biregovka avьl sovettarьnda la bik nasar tora.

VLKSM-dьn rajon komitetь, unьn ergәhendәge kul't-massovьj komissia, rajon mәqarif bylege jetәkselәre hәm avьldaqь komsomol ojoşmalarь gramotahьdlьqtь bөtөrөv eşe menәn tejeşensә jetәkselek ittelәr.

Voskresenski rajonьnda gramotahьd hәm aƉ gramotalьlarDь uqьtьv өsөn bөtә mөmkinlektәr bar. Tik bьl eşkә nьqlap totonorqa qьna kөrәk.

S. Maqarski.

ӨFө, 1-çe nomerlы өlkәndәp mәktәbe.

ҺYPƏTTƏ: pycc телeнән dәpec вакты.

УРАЗБАХТИН ФОТОҺЫ.

KYSMƏ QЬDЬL BAJRAQ BEDƉEN QULDA

Boqdan TBUM-neң (Miәkә rajonь) VI klasь uqьvdan өlgәşev hәm dissiplinalь bulьvь menәn mәktәptәge bөtә klastarqa өigө bulьp tora.

Uqьv jьlьnь tәvge kөndәrenәn yk bьl klastьn uqьvsьlarь, komsomolestarь hәm pionerƉarь yƉ ara sotsialistik jarьşqa sьqtьlar. Uqьvsьlar arahьnda yƉeşmәkәr tyqәraktәr eşe kiң jәjelderelde hәm stena gazetahь sistemalь rәveştә sьqarьla. Bьl eştәrƉe başqarьvda klastaqь komsomolestar, pionerƉar klass jetәksehenә jaqьndan jarƉam itәlәr.

Bьl klass berense sirekto juqarь өlgәşev birep, mәktәptә berenselekte aldь hәm direksianьn kysmә qьƉьl bajraqь VI klasqa tapşьrьldь.

Ə. Vəliev.

—◆—

UQЬVSЬLAR TALABЬ

Uqьv jьlь başlanqandьn tәvge kөndәrenәn yk mәktәp direksiahь qьƉьl mөjөş asьv өsөn ber bylmә remontlatqajnь. XәƉer uqьv jьlь başlanьvqa өs ajƉan artьq vaqьt ytte. Lәkin qьƉьl mөjөş әle bulha jaqşь itep jьhazlandьrьlmaqan.

QьƉьl mөjөştә uqьvsьlar өsөn kul'turalь jal itev ojoştorolmaqan. Ə mәktәp bibliotekahьnda bulqan gazeta, zurnalƉar qьƉьl mөjөşkә inderelmәjƉәn. Şul arqala uqьvsьlar gazetalarƉь sistematik rәveştә uqьj almajƉar.

Uqьvsьlar, qьƉьl mөjөştөn tiƉ kөndә jaqşьrtьlьvьn, unьn ьsьn kul'turalь jal itev urnьna әjlөndereleven mәktәp direksiahьnan nьqьşmalь rәveştә horajƉar. **M. Ofafurov.**

Stәrletamaq meditsina urta mәktәbe.

Kupalanьn әƉәbi xeƉmәtenә 35 jьl

Bөgөn Belorussia SSR-nьn xalьq şaqirь Janka Kupalanьn әƉәbi xeƉmәtenә 35 jьl tula. Kupala 1882 jьlda vaq arendator semjahьnda tьvьp, jәştәn yk pomeşciktar jerendә, ә 1902 jьldan araqь eşlәv zavoƉtarьnda eşlәj.

Kupala yƉenen әƉәbi xeƉmәten 1905 jьlda «Muzik» tigәn şiqьrь menәn başlaj. Unьn başlanqьs izadь 1905 jьl revolytsiahь joqontoho abtьnda formalaşa. Bьl dәverƉәge şiqьrƉarьnda ul belorussk krәbtiandәrenen—jarlьlarьnьn moxtazlьqtarьn hәm qazaplanьvƉarьn, yƉƉәren iƉevselәrgә qarata bulqan kyrә almavsьlьqtarьn hәm irekle bәxetle tormoş turahьndaqь xi'aldarьn saqьldьra. Kupalanьn, bьvattar bujьnsa sotsial hәm milli idelep kilevƉәrgә qarşь protestar menәn huqanьlqan bьl dәverƉәge poeziahь beloruss xeƉmatsan krәbtiandәren kөreşkә saqьrƉь. M. Gor'ki şul saqta uq Kupalanьn talantьna hәm kөsөnә ƉurbahaƉe.

1905 jьldan hun reaksia kilep sьqьv menәn Kupalanьn izadьnda pessimizm hәm millәtselek motivtarь kilep tьva. 1914 jьldьn imperialistik huqьşь aldьnda massalarƉьn janь revolytsion kytәreleşe Kupalanьn izadьna ƉurjoqontoƉahaj. Ul janьnan realistik julqa baba.

Kupala Bөjөk Oktәbr sotsialistik revolytsianьn mәqnәhen qapьl qьna anlap jetkermәj, tik ileBeƉƉe sotsializm jeңgәndәn hun qьna, ul millәtselek joqontohonan azat bula.

1924 jьlda, Kupalanьn izadьnьn 20 jьlьqь jubileje ajqanlь, BSSR xөkymәte uqa Belorussianьn xalьq şaqirь ismen birә.

БИБЛИОГРАФИЯ

Художество әҙәби әте яңылыктары

(Эмир Чаныш--„Кавказ хикәйәләре", Башгосиздат, 1940 йыл, 144 бит хакы—1 h. 25 тин).

„Кавказ хикәйәләре" исме астында яҙыусы Ә. Чаныш күпселегендә темалары менән бер-беренә бәйләнгән алты хикәйәһен урынлаштырған.

Беренсе өс хикәйәнең береһе „Тауҙар һәм уйҙар". Бында автор укыусыны Кавказ тәбиғәте һәм тауҙары менән таныштыра. Ошо тауҙарға карап, яҙусы Кавказ тауҙары менән бәйләнгән вакиғаларҙы һанап сыға.

Калған ике „Мествери" һәм „Онотолмаҫлык осорашыу" хикәйәләрендә яҙыусы Кавказ йырсылары— мествериләр образын бирә. Көслө йырсының ауыҙынан атаклы шағир Пушкиндың нисек итеп Кавказ халкы геройы Заур һәм Грибоедовтың гробы менән осорашыуы һәм Хәжи Мурат тураһында легендалар һөйләтелә.

„Икәүҙең тарихы" хикәйәһе граждандар һуғышы геройҙарын күрһәтеүгә арналған. Оксана, Фатыһмат, Асланбек образдары укыусыны патриотик тәрбиәләйҙәр. Хикәйә яҙыусының йыш кына геройҙары һәм ғөмүмән тормош хакында фекер йөрөтөүе менән аралашыла. Бындай аралашыу вакиғаны тағы ла йәнләндерә, укыусыла вакиғаға карата ныклы кыҙыкһыныу тыуҙыра.

„Шағирҙың йәшлеге" хикәйәһендә автор социализм шағиры Маяковскиҙең балалык вактын художество образдары аша сағылдыра.

„Мәргән" хикәйәһендә яҙыусы Кыдрас карттан мәргән тураһында легенда һөйләтә. Был әсәрҙең сюжеты ифрат катмарлы. Хикәйә батырҙың бәхет эҙләп тә, уны таба алмауын һөйләй. Совет барлығында йәшәүсе көтөүсе Кыдрас ул бәхетте таба, ул—бәхеттең кем кулында икәнен якшы белә: „Бәхет мәмерйәлә түгел, кешеләрҙең үҙ кулында, кеше үҙе бәхет". Был һүҙҙәр бик ғорур яңғырайҙар. Ул яҙыусының; фольклор теле өҫтөндә күп эшләп, уны үҙ ижадында уңышлы файҙаланыуының беренсе емеше булып тора тиергә була.

Дөйөм алғанда Ә. Чаныштың был хикәйәләре художество яғынан көслө булыу менән бергә, укыусыға күп кенә яңылык (белем) биреү менән дә айырылалар.

Башкортостандың хеҙмәтсәндәре был әсәр менән ныклы танышып, уға үҙҙәренең баһаларын бирергә тейештәр.

Фуат Исмәғилов.

SOVET OBŞCESTVENNOSЬNЬN NAMЬƊLЬ BURЬSЬ

VKP(b)-nьn tarixi XVIII sjezь qalalarƉa dөjөm un jьlьq hәm avьldarƉa dөjөm jete jьlьq belem birev burьsьn qujƉь. Bьl burьstar gramotahьdlьq hәm aƉ gramotalьlьqtь bөtөrөv eşenә lә tulьhьnsa qaqьla.

Xalьq mәqarife өlkәhendә Ɖurybeştәr bulьvqa qaramabtan, respublikala oşo kөngә tiklem gramotahьdlьq tulьhьnsa bөtөrөlmәgәn. XәƉerge kөndә lә respublikalaqь xalьqtьn 6 protsentqa jaqьnь uqьj-jaƉa belmәj.

Dөrөb, өlkәndәrƉe uqьtьv bujьnsa respublikala bik kyp eştәr eşlәnƉe. Hunqь jьl jarьm vaqьt esendә 85 meң gramotahьd hәm 87 meң 373 aƉ gramotalьlar uqьtьlqan. Oşo jьldьn berense oktәbrenә 61 avьl sovetь, 241 kolxoz hәm 66 predpriatielә gramotahьdlьq bөtөrөlgәn.

Bьl өlkәlә Dyrtөjlө, Qandra, Ileş hәm Boraj rajondarь ajrьvsa jaqşь eşmәkәrlek kyrhәttelәr. Bьl rajondarƉьn jetөkşөlәre gramotahьƉƉarƉь uqьtьv hәm ular arahьnda anlatьv eştәre alьp barьvƉa bөtә obşcestvennostь mobilizovat' ittelәr. Oşonoң hөƉөmtәhendә bujьl Qandra rajonь totaş gramotalь rajon bulьvqa ireşte.

ӨlkәndәrƉe uqьtьv eşendә Qandra rajonьnьn kommunistarь, komsomolestarь hәm mәqarif eşşeläre Ɖurybeştәr. VKP(b) rajkomь sekretarƉarь iptәş Kucumov hәm Şaripovtar, rajon başqarma komitetь predsedatele Cөbajdullin, rajon mәqarif bylege mөdire Bajnazarov iptәştәr bьl eş menәn yƉƉәre jaqьndan jetөkselek ittelәr.

Bьnda gramotahьdlьqtь bөtөrөvƉә jaqşь eş kyrhәtkestәre birevse uqьtьvsьlar Ɖa kyp. «Alqa» kolxozьnьn uqьtьvsьhь iptәş Sitdiqova 35 gramotahьd kolxoznikiь gramotalь itep sьqarƉь. Oşo uq kolxozdьn uqьtьvsьhь iptәş Gәrәjeva kul'tarmejstar kursьnda gramotahьd hәm aƉ gramotalьlarƉь uqьtьv өsөn 39 kul'tarmejs әƉerlәp sьqarƉь.

Әdelbaq TBUM direktorь iptәş Aslajьv plandar tөƉөv hәm uqьtьv metodikahь bujьnsa kul'tarmejstarqa ƉurjarƉam kyrhәtte.

GramotahьƉƉarƉь uqьtьv eşendә başlanqьs, tulь bulmaqan urta hәm urta mәktәp uqьtьvsьlarь Ɖurestәr eşlәjƉәr. Lәkin eşte өlgөlө itep ojoştorovƉa mәqanif ojoşmalarь hәm avьl sovettarь tarafьnan ularqa bөtә urьnda la tejeşle jarƉam itmәjƉәr.

Mөbәlәn, Maqar rajonьnda (RONO mөdire Akulov) 3891 gramotahьƉƉan ni barь 244 keşe genә uqьtьlqan. Bьnda өlkәndәrƉe uqьtьv bujьnsa eş planь la tөƉөlmәgәn hәm kul'tarmejstar menәn ber eş tә alьp barmajƉar.

Bөrjәn rajonьnda (RONO mөdire Cәliev) 736 gramotahьƉƉan 11-e genә uqьtьlqan hәm berense nojәbrgә tiklem ber keşe lә uqьvqa ьlьqtьrьlmaqan.

Bьl eş Matraj rajonьnda (RONO mөdire AƉnaqolov) taqь la nasar tora. Unda 1122 gramotahьƉƉan berehe lә uqьtьlmaqan hәm bөgөngө kөndә lә өlkәndәrƉe uqьtьv eşe ojoştorolmaqan.

Bьl faktlar rajon mәqarif bylege, komsomoldьn rajon komitettarь hәm politprosvet ucrezdenieläre jetәkselөrenen oşondaj mөhim eşkә javaphьƉ qaraqanlьqtarьn asьqlaj.

Gramotahьdlьqtь bөtөrөv, respublikanь totaş gramotalь itev, qajat mөhim hәm gosudarstvo әhәmiәtenә ejә bulqan eş. Bьl mөhim eşte tiƉ hәm өlgөlө rәveştә xәl itev bөtә sovet obşcestvennosьnьn namьblь burьsь bulьp tora.

VLKSM-dьn rajon komitettarь, rajon mәqarif bylege hәm politprosvet ucrezdenieläre jetәkselәre yƉƉәrenen bөtә kөstәren gramotahьdlьqtь bөtөrөv eşenә birep, respublikavьƉƉь totaş gramotalь itevƉe yƉƉәrenen kөndәlek burьstarь itep qujьrqa tejeştөr.

Rezvanov.

Javapь redaktor: S. BAJTURIN.

Ответ. редактор: С. БАЙТУРИН.

И 4256. **Редакция адресы: Өфө калаһы, Володарский урамы, № 2. Телефон № 87—15 „Окт. натиск" типографияһы.**

1940 йыл
10 декабрь
шишәмбе
№ 131 (1494)
Айрым һаны
10 тин.

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

Орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

BAŞQORT ƏDƏBI TELENEŊ ARTABAN UŤEŞ JULDARЬ TURAHЬNDA

VKP(b) Өlkə Komitetьnьŋ sekretarь iptəş Quzьjevtьŋ 1940 jьl 4-se dekabrđə başqort tele bujьnsa berense oilmi konferensiala höjləgən dokladь

Iptəştər!

Beđđeŋ ordenlь sovet Başqortostanьnьŋ fənni-köstəre bөgөn, tьvqan respublikalarđьŋ həm kyrşe өlkələrđeŋ vəkildəre menən berlektə, başqort əđəbi teleneŋ aktual' problemalarьn xəl itev өsөn jьjьldьlar. Bөtə keşelek donjahьnьŋ genie iptəş Stalin jetəkselegendəge, jeŋgən sotsializm ilendə genə SSSR xalьqtarьna fənde, kul'turanь həm iskusstvonь yьterevgə kiŋ mөmkinlek bire!eve mөmkin həm birelə.

Kyptən tygel genə əle Başqortostan batşa samoderžaviehenең koloniahь ine bit. Ul ekonomika həm kul'tura jaqьnan bik tybən kimәldə ine. Promьjşlennostьŋ yьeşenə jahalma rəveştə totqar jahala, sənki ul başqorttarđan eşselər sьjnfьnьŋ tьvđьrlьvьna kilterer ine, ə bьl, ul saqta xakimlek itevse sьjnьftarđьŋ te'əktərenə qarşь kilə ine. Batşa xөkymәte tarafьnan Başqortostan territoriahьnda ytkərelgən bik qatь kolonial' politika başqorttarđь eksploatatsialav, qol itev, iđev, həm talav maqsattarьnda, ularđь tulьhьnsa bujhondorovqa jynəlderelğəjne. Bьlarđьŋ bөtəhe başqort xalqьn aqrьnlap bөtөvgə alьp bara ine.

«Batşa xөkymәte milli kul'turanьŋ hər ber kyrneşen bьvьp taşlarqa ьntьldь, rus bulmaqan millәttərđe köslөp «ruslaştьrьv» politikahьn ytkərep kilde. Sarizm rus bulmaqan xalьqtar өsөn pa'ac həm intekterevse bulьp kilde». («VKP(b) tarixьnьŋ qьsqasa kursь» 6-sь bit).

Başqort xalqь rus kolonizatorđarь tarafьnan huqьşьp alьnьvđan elek Kama bolgarđarь həm tatar-mongoldar tarafьnan da iđelgən həm qol itelgən. Bьl qol itevselərgə qarşь başqort xalqьnьŋ geroik kөrəşe fol'klorđьŋ mәŋge juqalmaj torqan pamətnigь — «Iđevkəj menən Morađьm» eposьnda bik gyzəl itep kəvđələnderelgən.

Başqortostan rustar tarafьnan huqьşьp alьnqas, xalьqtьŋ ekonomik həm ruxani jaqtan iđeleve taqь la kөsəjə. Xalьq kөsө jetmәble nalogtar halьv julь menən talana, başqort jerđəre, urmandarь həm ugodielөre his ber totqarhьđ tartьp alьna, xeđmət itevse dvorəndarđan torqan qəskəri garnizondar menən kyp handa krepostar tөđөlə, bьl dvorəndar urьndaqь xalьqtь iđələr, Başqortostanda monastьjrđar həm missionerđarđьŋ başqa usaqtarь tөđөlə, milli doşmanlьq utь toqandьrьla.

Ikense jaqtan, başqort xalqь şulaj uq başqort tarxandarь, bajđarь həm mullalarь tarafьnan da sikheđ iđelə, mьbqьl itelə həm jəberlənə.

Bik avьr bulqan bөtə bьl iđev xalьq massalarь arahьnda samoderžavie qoroloşona, pomeşciktarqa, kapitalistarqa, tarxandarqa, bajđarqa, mullalarqa həm qalqan bөtə өrөm tamaqtarqa qarata bik đur doşmanlьq tojqoho tьvđьra.

Başqort xalqь yđen iđevselərgə qarşь kyp tapqьrđar vosstanie kytərev menən javap birə. Bьlarđьŋ iŋ đuđarь: Səjet, Aldar, Kysem, Qarahaqal vosstanieləre həm yđenə ajrьm urьn alьp torqan Batьrşa vosstaniehe.

Bьl vosstanielər kyp qan tygep babtьrьlqandan huŋ başqorttar, yđđərenең azatlьqtarь өsөn kөrəştəren davam itterep, XVIII bьvattьŋ ikense jartьhьnda rus krəbtiəndəre menən berlektə Pugacov həm Salavat Julajev jetəkselegendə krepostnoj strojqa qarşь sьqьş jahanьlar. Sarizm bөtə bьl vosstanielərđe bik đur qatьlьq menən babtь. Ləkin sarizm başqort xalqьnьŋ milli-azatlьq xərəkətenə qarata ixtiarьn, ьntьlьşьn baba almanь.

Bьvattar bujьna iđelgən başqort xalqь azat həm bəxetle tormoşqa өlgəşergə teləp, yđenең milli azatlьqь өsөn kөrəşen davam itterđe. Ləkin tik yđ kөsө menən genə yđenең bьl өmөttəren həm teləktəren tormoşqa aşьrьrqa unьŋ xəle jetmәne. Başqort xalqь yđen azat itevsene bөtə donja eşselərenең revolytsion kөrəşenең bik đur təzribəhen yđendə tuplaqan bojevoj rus eşselər sьjnfь jetəkselegendəge bөjөk rus xalqь jөđөndə kyrđe.

Beđđeŋ xalqьbьđđьŋ xialь tormoşqa aştь. Başьndə danlьqlь bol'şeviktar partiahь həm proletar revolytsianьŋ genial' strategtarь Lenin həm Stalin torqan geroik rus eşselər sьjnfьnьŋ jetəkselege abtьnda tormoşqa aşьrьlqan Bөjөk Oktəbr' Sotsialistik revolytsiahьnan huŋ başqort xalqь tulь azatlьq həm artaban səskə atьvqa bөtə mөmkinlektərđe aldь.

Oktəbrđən huŋqь osor esendə kontrrevolytsion vəlidovsьlar aldav julь menən başqort xeđmətsəndəren buržuaz-millətselek idealarьn jaqlav jaqьna taban bororqa tьrьştьlar həm şunьŋ menən başqort xalqьn sovet vlasьna qarşь qujьrqa həm unan arь yđđərenең buržuaz-millətse gosudarstvolarьn ojoştororqa mataştьlar. Ləkin bol'şeviktar partiahьnьŋ idealarьna tuqrь bulqan başqort xalqь yđen qajtanan qolloqqa həm iđevgə dusar itergə mataşьvsьlarqa qarşь qoral totop sьqьş jahanь. Şulaj itep, sovet vlasь өsөn qatь kөrəş şarttarьnda Lenin — Stalindьŋ turanan-tura jetəkselegendə, başqort xalqь revolytsia doşmandarьn tar-mar itte həm Avtonomialь Sovet Sotsialistik Respublikahьn aldь.

Kolonial' həm milli iđevđən azat itelgən Başqortostan aldьnda, xərbi osorđan huŋ, sovet vlasьn nьqьtьv həm alqa jebərev, ildeŋ ekonomik həm kul'tura jaqьnan kytəreleşe өlkəhendə bik đur burьstar kilep babtь.

RKP(b)-nьŋ X sjezь rezolytsialarьnda milli məs'ələ bujьnsa programma kyrhətmə birelgən:

«...Partianьŋ burьsь velikorus bulmaqan xalьqtarđьŋ eşsən massalarьna alqa kitkən yđək Rossianь qьvьp jetergə jarđam itevđən, ularqa: a) bьl xalьqtarđьŋ milli oblіktarьna jaraşlь bulqan formalarđa yđđərendə sovet gosudarstvennosьn ytterergə həm nьqьtьrqa; b) yđđərendə urьndaqь xalьqtьŋ tormoşon həm psixologiahьn belə torqan urьndaqь keşelərđən tөđөlgən həm əsə telendə eşləj torqan sud, administratsia, xuzalьq organdarьn, vlast' organdarьn tөđөrgə; v) yđđərendə matьuqat, məktəp, teatr, klub eşen həm qөmymən əsə telendə kul'turaaqartьv ucrezdenieləren ytterergə jarđam itevđən tora» (Stalin. «Marksizm həm milli-kolonial' məs'ələ», 70-se bit).

Lenin — Stalin partiahьnьŋ bьl tarixi qararь patriarxal'-feodal' mənəsəbəttərđeŋ qaldьqtarьn bөtөrөv eşendə kiŋ mөmkinlektər astь həm başqort xalqьnьŋ sovet xuzalьqьn tөđөvgə quşьlьvь өsөn bөtə şarttarđь tьvđьrđь.

Bөtə donja xeđmətsəndərenең genial' julbaşsьlarь Lenin həm Stalin milli məs'ələlə bөtə tөr tajpьlьvsьlarđьŋ Leningə qarşь bulqan traktovkalarьn faş itep, beđđe, proletariat diktaturahь osoronda formahь jaqьnan milli həm jөkmətkehe jaqьnan sotsialistik kul'turalar səskə ata, sənki elək iđelgən xalьqtarđьŋ ekonomikahьnьŋ ybeve həm kytəreleve өsөn sotsialistik qoroloştoŋ xakimlek itөve şarttarьnda bik đur baza tьvđьrьla həm bьl nigeđđə ularđьŋ kul'turahь, fəne həm iskusstvohь ybə, tip өjrətielər həm өjrətələr.

Iptəş Stalin Sovet avtonomiahь alqan respublikalar turahьnda, ularđь sotsializm julь bujьnsa artaban nьqьtьv həm ytterev turahьnda höjləp, 1920 jьlda uq inde bьlaj tip kyrhətte:

«...Sovet avtonomiahь okrainalarđь yđək Rossia menən berləşterevđeŋ iŋ real', iŋ konkret formahь. Ukraina, Azerbajzan, Tөrkөstan, Qьrqьzstan, Tatarstan, Başqortostan həm başqa okrainalar, xalьq massalarьnьŋ kul'tura jaqьnan həm material' jaqtan səskə atьvьna ьntьlalar ikən, əsə telendəge məktəptərđən başqa, kypselege urьndaqь keşelərđən tөđөlgən sudtan, administratsianan həm vlast' organdarьnan başqa buldьra almaqanlьqtarьn berəv đə kire qaqa almab... Ləkin məktəpte, sudtь, administratsianь, vlast' organdarьn əsə telendə qujьv—bьl tap bьna sovet avtonomiahьn eştə tormoşqa aşьrьv, tigən hyđ, sənki sovet avtonomiahь — Ukraina, Tөrkөstan, Qьrqьzstan həm başqalar formahьnda kəvđələngən instituttarđьŋ summahь bulьp torala inde». (Stalin. «Marksizm həm milli-kolonial' məs'ələ», 62-se bit).

Bьna ni өsөn Başqortostan Sovet Sotsialistik Respublikahь tөđөlөv menən başqort jadьvьn, başqort əđəbi telen tьvđьrьv məs'ələhe, təbiqi rəveştə berense nəvbəttə kərəkle bulqan məs'ələ bulьp kilep babtь. 1921 jьlda Sovettarđьŋ Ikense Bөtəbaşqortostan sjezьnьŋ: **«Başqort telen, rus tele menən ber tiŋ, gosudarstvo tele tip tanьrqa»** tigən qarь bьl bik əhəmiətle burьstь tormoşqa aşьrьvđa berense ađьm buldь.

Oşo momenttan alьp başqort əđəbi telen tьvđьrьv bujьnsa qatmarlь, jentekle eş başlana. Bьl eş, his şikheđ, bik qьjьn buldь. Unьŋ qьjьnlьqь şunan torđo: **berensenən**, başqorttarđan əđerlekle telse kadrđar juq ine, başqort telendə bajtaq bulqan dialekttar (Bөrjən, qьpsaq, jurmatь, tabьn, ybөgən, qьvaqan, qataj həm başqalar — bөtəhe 26-nan artьq dialekt) өjrənelməgəjne; **ikensenən**, yđđərenең xalьqqa qarşь qəbəxət, kontrrevolytsion idealarьn höjrəp inderergə mataşьvsь kontrrevolytsion vəlidovsьlar, panturkistar, panislamistar qaldьqtarь bьl eşkə nьq qarşьlьq kyrhətələr ine.

Başqort te'e gosudarstvo tele bulьvi jaqьnan formalaşqan təvge osorđa, nigeđđə buržuaz-millətselər, panturkistar, panislamistar həm tatar şovinistarь lagerьnan sьqqan tөrlө aqьmdar həm feker jөrөtөvđər buldь. Bьl aqьmdar hər berehe yđenең konsepsiahьn «teoretik» jaqtan nigeđlərgə mataşьp partianьŋ başqort xalqьnьŋ əđəbi telen bik tid formalaştьrьvqa jynəltelgən saralarьna faktik rəveştə jahalma kərtələr həm tormoz tьvđьrđьlar. Məsələn, urьndaqь millətselər başqort əđəbi telen barlьqqa kilterevđə, jənəhe «yđenең fiziologik jөđөn», patriarxal' konkyreşen, etnografiahьn, qөdəten həm xatta «təbiqi yđsənlegen» haqlaqan «tađa qanlь» başqorttarqa qьna orientatsia tottolar.

Şulaj itep, bьl millətselər ideologik frontta, ajrьm alqanda tel frontьnda, kontrrevolytsion vəlidovsьlarđьŋ «Başqortostan başqorttar өsөn» tigən lozungьn tormoşqa ytkərergə həm şunьŋ menən Başqortostandan «tađa qanlь bulmaqan» başqorttarđь qьbьrьqlap sьqarьrqa ьntьldьlar həm өđerlek alьp barđьlar. Kyrəhegeđ, ularđьŋ serek idealarь buržuaz rasovьj teorianan ber ni menən də ajrьlmaj. Ikense jaqtan tel өlkəhendə eşlөvse urьndaqь millətselərgə tatar teleneŋ başqort telenə joqonto jahavь đur qurqьnьs bulьp torđo. Ularđьŋ barlьq kөstəre tatar tele yđđəre өsөn tьvqan tel bulьp əverelgən, başqort xeđmətsəndəren, tatar telendə höjləşevđən tьjьvqa jynəltelgən bulqajnь (Dyrtəjlə, Janavь, Bөrө, Boraj həm başqa rajondar).

Urьndaqь millətselər **başqort** teleneŋ artaban ybev bazahь itep, ularđьŋ qaraşьnsa, ytkəndəge kysmə traditsialarđь tulьhьnsa haqlaqan dialekttь, ə bьnan inde teldəge arxaizmdarđь haqlaqan dialekttь — **tik qьvaqan dialektьn** qьna ibəplənelər. Ular başqort telenə **bөjөk** rus xalqь tele aşa, Oktəbr' revolytsiahь tele aşa—Bөjөk Lenin **jađqan** həm höjləgən, Bөjөk Stalin **jađa həm** höjləj torqan bьl tel aşa ingən **hyđđər** menən bajьvqa iŋ ubal qarşьlьq kyrhətevselər buldьlar.

(DAVAMЬ 2-se BITTƏ).

BAŞQORT ƏDƏBI TELENEŊ ARTABAN UĤEŞ JULDARЬ TURAHЬNDA

VKP(v) Өlkə Komitetьnьŋ sekretarь iptəş Quzьjevtьŋ 1940 jьl 4-se dekavrđə vaşqort tele vujьnsa verense qilmi konferensiala höjləgən dokladь

Xalьqtьŋ vьl maxrovьj doşmandarь julьnan kitkəndə vaşqort tele, vigerək tə terminologia өlkəhendə, vьna nəməgə oqşar ine:

vi — administratsia
otarlav — analiz
xəndək — varrikada
tipke arva — velosiped
jamav — remont
vajhyđ — rezolytsia
selkom — seksia
vaьma urnь — tipografia
kysem — jetəkse
tavandaşlьq — kandidatura
alsaqьrьq — doprizьjvnik
qarpan — perpendikulər
sandav — punkt
yđgəreş — revolytsia
jorqa — talon
imgək — xeđmət həm vaşqalar, həm vaşqalar.

Artaban. Millətselərđeŋ oşo terminologik vajlьq ostoqo şundaj stilistik kөlkө varlьqqa kilterer ine:

1. Beđđeŋ uđaqtaştьŋ jьjьlьşь vulьp, jьjьlьşta un sandavlь vajhyđ qavul itelde. (Beđđeŋ kollektivtьŋ jьjьlьşь vulьp, jьjьlьşta un punktlь rezolytsia qavul itelde);

2. Beđđeŋ uqmaş kysem Vəliev tipke arva alqan. (Beđđeŋ kombinat jetəksehe Vəliev velosiped alqan);

3. Vaьma urnьna imgəkselər alsaqьrьq sandavqa kysemlek imgəklegen alьp varьvqa Juldьvaj tavandaşlьqьn kyrhəttelər. (Tipografiala xeđmət itevselər doprizьjvniktar punktьnda jetəkselek xeđmətən alьp varьrqa Juldьvaj kandidaturahьn kyrhəttelər).

Şulaj itep, kyrevegeđsə, millətselər varlьq köstəre menən vaşqort xeđmətsən massalarьna aŋlaşьlmaj torqan tel varlьqqa kilterergə mataştьlar. Dөrөb, ularđьŋ vьl xialь tormoşqa ytmәne, Vaşqortostan partia ojoşmahь vaşqort telen vьlaj bođovqa irek virmәne. Unan ĥuŋ ular tөrөk sistemahьndaqь teldөrgə kurs tota vaşlanьlar həm qazaq alaşorđasьlarь həm tөrkmən millətseləre menən höjləşə vaşlajđar. Həm turkologik sjezd aldьnan millətselər tarafьnan vaşqort telen «tөđөvđə» jaŋь ьsul kytərelevе osoraqlь nəmə tygel. Bьna ularđьŋ vaşqort əđəvi telen artaban yьterev nigeđenə halьrqa ujlaqan konsepsialarь oşolar:

1. Teldeŋ nigeđe — ul tađa tel;

2. Jənle teldə tege jəki vьl termindөr vulmaqan vaqьtta ibke, ver kem tarafьnan da qullanьlmaqan termindarđь, arxaizmdarđь alьrqa;

3. Kərəkle handaqь termindar arxaizmda la tavьlmaqanda, qazaq, tөrkmən həm yzvək teldərendəge arxaizmdarđь alьrqa. Ular vьnь vaşqort telen uqa rus tele aşa hyđđөr inevđən kərtələv өsөn eşlənelər. Vьlar vөtөhe lə tel velemen antimarksistik jaqtan traktovat' itevđən — «tađa» tel varlьqqa kilterev tigən nəmənən kilep sьqa.

Urьndaqь millətselərđən tatar şovinistarь la qalьşmanьlar.

Tatar şovinistarь, partianьŋ milli məs'ələ turahьndaqь kyrhətmələrenə qarşь varьp, vaşqort telen tik dialekt tip kenə ibəpləp, vaşqort telenең varlьqьn kire qaqьrqa ьntьlđьlar, ə ularđьŋ qajhь verđəre vaşqort telen tanьhalar đa, unь jəşevgə hələtle tel tygel tip ibəpləp, vaşqort jađьvьn həm əđəvi telen varlьqqa kilterevgə qarşь zararlь kampania jəjelderđelər, sөnki ular vaşqorttarđь millət vulьv jaqьnan qөmymən tanьmanьlar.

Şuqa kyrə şovinistar, imeş jaqşь eşləngən tatar tele vulqas, vaşqort əđəvi telen tьvđьrьvđьŋ kərəge juq bit, tip ibvat itergə tьrьşьp, matvuqat bittərendə sьqьş jahanьlar. Tatar şovinistarь, vaşqort əđəvi telen tьvđьrьvqa qarşь kөrəşevđəre həm unьŋ urnьna tatar telen rekomendovat' itevđəre menən, qəməldə tatar vurzuaziahь ideahьn, «vөjөk tөrөk gosudarstvohь — Turandь» tьvđьrьv turahьnda xial itevse panturkistar, panislamistar ideahьn saqьldьrđьlar.

Iptəştər!

Kyrəhegeđ, partiavьđđьŋ Leninse —Stalinsь Yđək Komitetь jetəkselege abtьnda kyp jьldar vujьna Vaşqortostan partia ojoşmahь həm xeđmətsөndөr massalarь xalьqtьŋ kiŋ qatlamdarьna aŋlajьşlь vulqan həm vaşqort xeđməlsən massalarьn kommunistik tөrviələv qoralь vulьp xeđmət itə ala torqan vaşqort jađьvьn həm əđəvi telen tьvđьrьv eşendə köslө qarşьlьq kyrhətevse hər tөrlө kontrrevolytsion elementtarqa qarşь qьrqa kөreş alьp varđьlar.

Jađьvđь latinlaştьrьlqan alfavittan rus grafikahь nigeđendə eşləngən alfavitqa kyserev xəđerge etapta vaşqort xalqьnьŋ yđ jađьvьn həm əđəvi telen ybterevđəge vik đur jeŋeve vulьp tora.

Başqort jađьvь yđeneŋ ybeşendəge vьl juqarь etapqa өlgəşkəngə tiklem kyp kenə etaptarđь kiserđe.

Başqort əđəvi telen formirovat' itev jьldarьnda (1923 jьl) qərəp grafikahь nigeđendəge jađьv qavul itelgəjne. Qərəp grafikahь nigeđendə qavul itelgən alfavit jat alfavit ine, sөnki unьŋ jarđamьnda dinifanatik əđəviətkə өndəv alьp varđьlar, şulaj đa, vьl jađьvđь qavul itev alqa tavan ver ađьm atlav vuldь. Ləkin, vьl alfavit, vildələreneŋ han jaqьnan vik kyp vulьvь arqahьnda (unda 70-tən artьqьraq vildə vulьp, jađьv texnikahь uŋdan hulqa tavan ine), vaşqort teleneŋ artaban ybeşenə qomasavlanь. Unьŋ өbtəvenə, vьl alfavit vaşqorttoŋ höjləv hyđđərenə tulьhьnsa jaraşlь vulmanь. Alfavittьŋ qatmarlьlьqь taqь la şunan torđo, unda ver xəreftең ikenən alьp өskə tiklem vildəhe (vaşta, urtala həm ađəqta) var ine, vьl alfavittь yđləşterevgə kyp vaqьt talap itte, xalьq arahьnda gramotahьđlьqtь vөtөrөvđe jəjelderev eşenə qomasavlanь.

Dөrөb, qajhь ver qərəpselər, qərəp alfavitьn haqlarqa teləp, uqa, ver nisə vildəne qьđqartьv julь menən, reforma inderđelər, ləkin asьlda şul uq alfavit şul köjönsə qaldь. Şulaj itep, vьl alfavit tel kul'turahьn progressqa alьp varьv xəlendə vulmanь, vьnan inde qərəp alfavitьnan jaŋь alfavitqa kysev varqan hajьn mehimerək məs'ələgə əjlənə varđь.

Qilmi kommunizmdьŋ nigeđen halьvsьlarđьŋ vereĥe vulqan Fridrix Engel's farsь telen өjrəngən saqьnda vik đur qьjьnlьqtar hiđgən. Ul vьna nəmə ti:

«Əgər đə ləqnətləngən, altьlap xərefe vөtөnləj ver yk tөbtə vulqan həm huđьnqьlarhьđ qərəp alfavitь vulmaha ine, ul saqьnda min totoş grammatikanь 48 səqət esendə өjrənergə totonqan vulьr inem». (Engel's, K. Marksqa xat, 1883 jьl, 6-sь ijyn, əbərđər XXI tom, 495-496-sь bittər).

1923-24 jь'đarđa uq inde alfavittь almaştьrьv kərəklege turahьnda matvuqat bittərendə məs'ələ kytərelə. Matvuqatqaqь vьl sьqьştar citateldər arahьnda jənle otkliktarqa osorajđar, uqьvsьlar konferensialarьnda, telselər kəŋəşmələrendə h. v. tikşerelələr.

Başqort jađьvь өsөn nindəj alfavittьŋ vigerək tə qulajlьraq ikənlege turahьnda qьđьv vəxəstər vardь. Iŋ javьz qərəpselər vьl vəxəstərđə, «qərəp alfavitь uŋajlь, gyzəl həm jađьvь matur» tip ibvat itergə tьrьşьp, unь vөtə köstəre menən jaqlarqa mataştьlar həm vaşqalar həm vaşqalar. Ləkin ular yđđərenең alfavittarьn ni tiklem tьrьşьp jaqlamahьndar, şulaj đa ularđьŋ məqnəheđ dovodtarь tormoştoŋ yđe tarafьnan kire qaqьldьlar. Sөnki vaşqort əđəvi telenең vөtə jaqlap yьə varьvь ibke qərəp alfavitь ramkalarьna hьja almaj ine inde.

Başqort jađьvьn jaŋь alfavitqa kyserev fənni həm praktik jaqtan qotolqohođ rəveştə kərəkle vulьp torđo. Sөnki qərəp alfavitь, qavatlap əjtəm, vaşqort teleneŋ fonetik yđsənlegenə javap virmәne. Bьna şunьŋ өsөn də Vaşqortostan xөkyməteneŋ 1928 jьldaqь qararь nigeđendə jađьvđь latinlaştьrьlqan nigeđgə tamam kyserev xəl itelə.

Əgər xeđmətsөndər alfavittь latinlaştьrьlqan nigeđgə kyserevđe jađьvđь tamьrьnan yđgərtev eşe tip ibəpləhələr həm uqa kul'tura revolytsiahьnьŋ vaşlanьvь tip qarahalar, vurzuaz-millətselər vьl xərəkətte, yđđərensə aŋlap, şunьŋ menən vəjləneştə yđđəreneŋ panturkistik, panislamistik idealarьn höjrəp inderergə ьntьlьş jahanьlar. Ular, jađьvь latinlaştьrьlqan konvajьş ildərendə kul'tura vajtaq juqarь tora tip xeđmətsən massalarđь konvajьşqa arientirovat' itengə ьntьlьş jahanьlar. Ularđьŋ milli hađlьqtan kilep sьqqan vьl «teorialarь», his şikheđ, SSSR xalьqtarьnьŋ dublьqьn varlьqqa kiltergən həm Sovettar Sojuzь xalьqtarьnьŋ milli kul'turalarьnьŋ səskə atьvьn tə'min itkən leninse-stalinsь milli politikaqa totoşo menən qarşь jynəltelgəjne. Ləkin vurzuaz-millətselər jaŋalifte yđđəreneŋ vьsьraq idealarьn propagandalavqa qoral itep fajđalanьvqa өlgəşə almanьlar.

Başqort sovet xalqь jaŋalifte kul'tura revolytsiahьn ytkərev өsөn fajđalandь. Əgər jaŋalif, qərəp alfavitьna qaraqanda, stalinsь ike vişjьllьqtarđa vaşqort xalqьnьŋ dini əđəviəttən, aravizmdan, sьqanaqь tөrөk həm farsьnan vulqan terminologialarđan ajrьlvđarьnda ьŋqaj rol' ujnaha, ə stalinsь 3-sə vişjьllьq vaşlanьvqa, formahь jaqьnan milli, jөkmətkehe jaqьnan sotsialistik kul'tura yđeneŋ ybeşendə đur qolas alqan saqta, latinlaştьrьlqan alfavit tormozqa əjlənə. Bөtəhenən elek, rus tele aşa ingən hyđđərđe yđləşterevgə totqarlьq vulьp tora. Latinlaştьrьlqan alfavitta «ш» həm «ц» xəreftəreneŋ vulmavь qajhь ver hyđđərđeŋ əjteleşen velep vulmatьlьq itep vođđo.

Kyrəhegeđ, latinlaştьrьlqan **alfavit** inde veđđeŋ xəđerge zamandьŋ vөtə yьə varqan talaptarьn qənəqətlənderə almatьlьq vulьp sьqtь.

Vьlar vөtөhe lə Vaşqortostan xeđmətsəndəre, tuqandaş respuvlikalar (Qьrьm, Tatarstan, Azervajzan h. v.) xeđmətsəndəre massalarьnьŋ 1937-38 jьldarđa latinlaştьrьlqan alfavitqa qarşь, rus grafikahь nigeđendə tөđөlgən alfavittь qavul itevgə vulqan xərəkəttəren təviqi rəveştə kilterep tьvđьrđь.

Rus grafikahь nigeđendə tөđөlgən jaŋь alfavit vaşqort xalqьnьŋ vөjөk rus xalqь menən həm SSSR-đьŋ xalьqtarь menən vəjləneşen, rus xalqьnьŋ kul'tura vajlьqьn yđləşterevđe unьŋ kul'turahь, fəne, iskusstvohь aşa SSSR xalьqtarьnьŋ həm vөtə donjanьŋ kul'turahьn yđləşterevđe aldan vildələne, var'jerđь vөtөrөvđe, məktəptə lingvistik dualizmdь (ikelekte) vөtөrөvđe həm tap şunьŋ menən veđđeŋ jəştəreveđđe ver-berehenə qapma-qarşьlьqta nigeđləngən ike alfavittь (rus həm latinlaştьrьlqan alfavittь) ver julь өjrənev өsөn juqqa kөs tygevđən həm ulardan kilep sьqa torqan eđemtələrđən qotqarьvđь aldan vildələne. Rus alfavitь kiŋ xeđmətsən massalarqa genial' julvaşsьlarьvьđ Lenin—Stalindьŋ vөjөk izadtarьn, vөjөk rus jađьvsьlarьnьŋ klassik əbərđəren өjrənevgə, podlinniktarđa өjrənevgə taqь la đur mөmkinlektər asa.

Başqort xeđmətsəndəre arahьndа rus telen өjrənevgə vulqan ьntьlьş vik đur. Həm vь! aŋlajьşlь la, sөnki veđđeŋ ileveđđeŋ hər ver xeđmətsəne rus xalqьnьŋ vөjөk aqa ejələre — Dovrolyvovtьŋ, Cernьjşevskiđьŋ, Belinskiđьŋ, Gertsendьŋ, Tolstojđьŋ, M. Gor'kiđьŋ həm vaşqalarđьŋ izadtarьn podlinniktarđa өjrənergə tьrьşa, genial' julvaşsьlarьvьđ Lenin həm Stalindьŋ өbərđaren, marksizm-leninizmdь podlinniktarьnda өjrənergə tьrьşa. Yđ vajtьnda Engel's «rus teleneŋ — yđe өsөn genə lə, — sөnki ul iŋ kөsle həm iŋ vaj jənle teldərđeŋ vereĥe,— şulaj uq ul asьp virə torqan əđəviət өsөn də, vөtə donja kyləmendə өjrənelergə tejeş vulqan teldeŋ əhəmiəte xəđer ul tiklem hirək osoraj torqan xəl tygel inde» tine.

1914 jьlda uq: «Məsvyri gosudarstvennьj tel kərəkme?» tigən məqələhendə Lenin: «Turgenevtьŋ, Tolstojđьŋ, Dovrolyvovtьŋ, Cernьjşevskiđьŋ tele, — vөjөk həm qevətle. Rossiala jəşəvse vөtə millәttərđeŋ də iđelgən sьjnьjtarь arahьnda mөmkin tiklem tьqьđьraq aralaşьv həm tuqandarsa verđəmlek qujьlьvьn veđ heđgə qaraqanda la kyverək teləjveđ. Həm veđ, əlbilta, Rossiala jəşəvse hər ver keşeneŋ vөjөk rus telen өjrənevgə mөmkinlege vulьvь jaqьnda toravьđ». (Lenin, XVII tom, 180-se vit).

Rus tele, SSSR kevek kyp millətle gosudarstvola kommunizm tөđөv өsөn kөrəştə veđđeŋ ileveđ xalьqtarьnьŋ duvlьqьn tormoşqa aşьrьv həm nьqьtьv, verđəmlektəren həm vəjləneştəren nьqьtьv eşendə qorvulьp xeđmət itə.

Rus tele fəndeŋ nigeđđəren «...keşelek tarafьnan eşləp sьqarlqan vөtə velemdərđeŋ nigeđđəren» (Lenin) yđləşterevđə, fənde həm texnik velemdərđe yđləştergən kadrđarđь əđerləvđə qevətle qoral vulьp xeđmət itə. Rus telen yđləşterev tьvqan il aldьnda mөqəddəs vurьsь ytəvgə — danlьqlь Qьđьl Armi həm Xərvi-Diŋgeđ Floty safьndа xeđmət itevgə jarđam itə.

Şundaj zaman vuldь. ul vaqьtta rus telen velev milli vurzuazianьŋ privelegirovannьj neskə qatlamьnь qьna mөmkin ine. Ular rus telen idara itevse klastьŋ safьna inev өsөn, eşselər həm krəvtiəndər өbtenən yđđəreneŋ vlasьn nьqьtьv өsөn өjrəndelər.

Ləkin xəđer, veđđeŋ ileveđđə Vaninse-stalinsь milli politika jeŋgən şunьŋ höđөmtəhendə jөkmətkehe jaqьnan sotsialistik, formahь jaqьnan milli kul'tura səskə atqan şarttarđa, SSSR-đa jəşəvse kyp terle

(DAVAMЬ 3-sө BITTƏ).

BAŞQORT ƏDƏBI TELENEŊ ARTABAN UŤEŞ JULDARЬ TURAHЬNDA

VKP(в) Өlkə Komitetьnьŋ sekretarь iptəş Quzьjev dokladьnьŋ aďaoŋь

xalьqtarďa rus telenə qarata ďur qьďьqhьnьv tьvďь.

Beďďeŋ tьvqan ilebeďďeŋ xalьqtarь həm вətə ildərďeŋ proletariďarь rus telen sikheď nьq jaratalar.

Bьl feker beďďeŋ sovet epoxahьnьŋ gyzəl şaqirь V. Majakovski tarafьnan bik asьq itep əjtelde:

«Xatta oloqajqan negr
bulham da min,
His hьqtamaj həm irenməj
Өjrəner inem rus telen min,
Tik ul teldə
həjləşkən өsөn
Lenin.

Başqort alfavitьn rus grafikahьna kyserev rus telenə kysevďe aŋlatmaj, əlbittə.

Bьqa qarata beď iptəş Stalindьŋ tyвəndəge kyrhətmələren qullanьrqa teješвeď: «... milli ajrьmlьqtarďьŋ jaqьn kiləsək osor esendə вətөve mөmkin tygel, ular proletariat revolytsiahьnьŋ **вətə donja** masştaвьnda jeŋevenən huŋ da əle oďaq vaqьtqa qalьrqa tejeştər...». «Milli kul'turalarďьŋ həm milli teldərďeŋ alьвtaqьraq perspektivalarь məs'ələhenə kilhək inde, min hər vaqьt tyвəndəge leninse qaraşta torďom həm xəďer ďə şul qaraşta torovďa davam itəm: sotsializmdьŋ **вətə donja masştaвьnda** jeŋgən osoronda, sotsializm nьqьqas həm kөn-kyreşkə ingəs, milli teldər his şikheď вer urtaq telgə quşьlьrqa tejeş вulasaqtar, вьl tel, вildəle, velikorus tele lə вulmaв, nemes tele lə вulmaв, вəlki nindəjďer jaŋь вer tel вulьr». (I. Stalin. «Leninizm məs'ələləre», 10-sь вaвma, 431-se вit).

Ləkin, iptəştər, вaşqort tel tөďөləşөnөŋ вьl вik ďur politik həm kul'tura əhəmiəte вulqan tarixi вoroloşona вəjləneşle rəveştə, konservatizm jaqlь keşelərďeŋ həm вobop qalqan doşman elementlarь qaldьqtarьnьŋ вьl məhim saranь ytkərevgə hər tөrlө qomasavlьq itergə tьrьşqanlьqtarьn həm ul turala doşmanlьq qaraşь nөktəhenən sьqьp tolkovat' itkənlektəren iвtə totorqa kərək.

Sovettar Sojuzь xalьqtarь yďďөreneŋ əsə teldərenə вildəle məxəввət menən qarajďar, əsə telendə uqьjďar, unь yвterələr həm вer yk vaqьtta, donjala iŋ вaj sotsialistik kul'turanь həm ul kul'turanьŋ вəjək qaďanьşь — leninizmdь tьvďьrqan rus xalqьnьŋ telenə ďur məxəввət həm qьďьqhьnьv menən qarajďar.

Jeŋgən sotsializm ile xalьqtarь rus telen dəjəm sovet dostojaniehe itep fajďalanalar.

Əgər urta вьvat obşcestvohьnda latin həm XVIII вьvatta fransuz tele xalьq ara tel вulha, xəďer beďďeŋ вьvatta rus tele sotsialistik kul'turanьŋ xalьq ara tele вulьp əverelde. Bьl fakt menən SSSR xalьqtarь, şul iвaptən sovet Başqortostanь xeďmətsəndəre lə dostoin rəveştə qorurlanalar.

Leninse-stalinsь milli politikanьŋ tajpьlьşhьď rəveştə tormoşqa ytkəreléve arqahьnda, ordenlь Başqortostan вəjək Sovettar Sojuzьnьŋ aldьnqь respвlikalarь safьna вaвtь. Sotsialistik promьjşlennost', aldьnqь texnika menən tə'min itelgən kolxoz xuzalьqь yвep sьqtь həm alqa вara, xeďmətsəndərďeŋ material' həm kul'tura tormoştarь kөndөnkөn jaqşьra. Bьl nigeďďə вaşqort xalqьnьŋ kul'turahь — formahь jaqьnan milli, jəkmətkehe jaqьnan sotsialistik kul'tura səskə ata.

Başqortostan totoş gramotalь respвlika вulьp əverelə, respвlika məktəptərďeŋ kiŋ seltəre menən qaplap alьnqan, вьnda uqьvďar əsə telendə alьp вarьla; вaşqort Akademik, opera həm kolxoz teatrďarь, juqarь uqьv jorttarь həm fənnitikşerenev instituttarь вuldьrьldь.

Marksizm-leninizm klassiktarьnьŋ məŋge jəşəj torqan xeďməttəre, rus xudoжestvo əďəвiəte klassiktarьnьŋ əвərďəre вaşqort telenə tərжemə itelə həm вabtьrьlьp kilələr, məktəptər өsөn stвil' dəreslektər вuldьrьlqan, respвlikala dibtələrsə gazeta həm жurnaldar, вaşqort sovet jaďьvьlarьnьŋ xudoжestvo əвərďəre sьqarьla. Bьl, вildəle вaşqort xeďmətsəndəren Leninděŋ—Stalindьŋ вөjөk idealarь ruxьnda tərвiələvďə, вuldьqlь, hər jaqtan aŋlь kommunistik obşcestvo tөďөvselərďe əderləvďə sikheď ďur rol' ujnanь həm ujnaj. VKP(в) Yďək Komitetьnьŋ jetəkselege abtьnda, beďďeŋ Başqortostan partia ojoşmalarьnьŋ həm xeďmətsəndər massalarьnьŋ beďďeŋ jaďьvьвьďďь, kul'turalь telde həm qөmymən kul'turanь ytkerev өlkəhendə ireşkən uŋьştarь oşolar.

Iptəştər!

Ireşelgən uŋьştar menən вer rəttən beďďeŋ jəş jaďьvďьŋ həm əďəвi telden kyp kenə jeteşheďlektəre, xəl itelməgən məhim problemalarь вar, вьl konferensiala ular turahьnda өndəşməj ytergə jaramaj.

Mineŋ qaraşьmsa tyвəndəge məs'ələlərďe вьndaj jeteşheďlektərďən tip iвəplərgə məmkin:

1) Bөgөngө kөngə tiklem əle вaşqort əďəвi teleneŋ eşləngən fənni grammatikahь juq. Kyrəheged, fənni grammatika turahьndaqь məs'ələ beďďeŋ konferensianьŋ kөn tərtiвenə вerense tapqьr qujьla, вьl dokladtьŋ avtorь professor Nikolaj Konstantinovic Dmitriev вeďgə вaşqort telenеŋ tulь qimmətle fənni grammatikahьn eşləvďə вaştan alьp aďaqьna tiklem ser'joz jarďam iter tip ьşanam.

2) Başqort telenеŋ terminologia prinsiptarь əle haman eşlənməgəndər, beďďeŋ tel həm əďəвiət instituть, fənni rabotniktar — tel вelgestəre вьl məhim məs'ələnen вerense nəvвattə kərəklegen əle вulha aŋlap jetkerməjdər. Berďəm termindar вulmav arqahьnda beďďeŋ gazetalarďa həm Gosizdatta termindar qullanьvďa qəfy itelməвlek tərlөlөk jəşəp kilevďə davam itə.

3) Rus-вaşqort hyďlegeneŋ вulmavьn ďur jeteşheďlektərďən iвəplərgə kərək, unь вuldьrьv kərəklegen beďďeŋ matвuqat organdarь qьna tygel, şulaj uq beďďeŋ məktəptəreвeď, fənni rabotniktar, spetsialistar həm вaşqort telen өjrənevse вaşqort вulmaqan iptəştər ďə вik nьq teləjďər.

4) Rus grafikahы nigeďendə eşləngən həm BASSR Verxovnьj Sovetьnьŋ IV. sessiahь tarafьnan rablanqan вaşqort tele orfografiahь beďďeŋ məktəptəreвeďďeŋ dostojaniehe вulьp tora la inde.

Bьl konferensiala orfografianьŋ fənni prinsiptarь turahьnda ajrьm doklad tora, вьl uŋaj menən min, orfografia prinsiptarьn tikşergən vaqьtta onotorqa jaramaqan вik əhəmiətle вer moment turahьnda əjtergə teləjem. Min, tel вelgestəre вulqan iptəştərďeŋ xəterenə tөşөrөp ytəm: orfografia prinsiptarьn tikşergən vaqьtta oşo əhəmiətle momenttь onotmaвqa kərək, beďďeŋ orfografiaвьď fənni nigeďďə, вaşqort xeďmətsəndərenеŋ həjləv telenə nigeďlənep tөďөlөrgə tejeş. Sənki вөgөngө kəndə beď xalqьвьďďьŋ telendə jəşəp kilevse spetsifik jaqtar həm ajrьmlьqtar menən iвəpleşməj qala almajвьď.

Beďďeŋ orfografiaвьď tik şul vaqьtta qьna fənni jaqtan tulь qimmətle вulьr həm xeďmətsəndərďeŋ interestarьn saqьldьra alьr; min вьl tura'a şunьŋ өsөn əjtəm, sənki ajrьm iptəştər arahьnda (iptəş Qləвitov — Bajmaq) вaşqort teleneŋ spetsifik xəreftəren вətөrөvgə jynəlderelgən tendensia вar, вьl, əlвittə, oв'jektiv rəveştə вaşqort xalqьnьŋ telen juqqa sьqarьvqa jynəlderelgən.

Spetsifik xəreftərďe alfavitta qaldьrmaвqa təqdim iteve menən iptəş Qləвitov beďďeŋ jaďьvьвьďďь rus grafikahьna kyserevďeŋ politik asьlьn aŋlamavьn kyrhətte, timək, sotsializmdьŋ jeŋeve osoronda milli kul'turalarďь yвterev өlkəhendə partianьŋ politikahьn aŋlap jetməgənlegen də kyrhətte. Sənki, вaşqa xalьqtarďьŋ teldəre kevek yk, beďďeŋ xalqьвьďďьŋ tele lə beďďeŋ gosudarstvo yвeşeneŋ вөgөngө etaвьnda jəşəp kilevse spetsifikanь həm yďensəlektərďe вer heltənev menən sitkə alьp taşlaj almaj əle. Spetsifik xəreftər вer вaвma taвaqta tyвəndəgesə təşkil itələr: q—450, ǫ—248, ď—371, ь—60, h—265, ө—287, y—152, ə—1129, ŋ—162. Bьl fakt ularďьŋ bik nьq jəşəvsənlege turahьnda həjləj. Ikense jaqtan spetsifik xəreftərďe haqlap qaldьrьv вaşqort telenə genə tygel, вəlki tərөk sistemahьndaqь barlьq milli teldərgə lə xas. Bьndaj xəreftər tөrkmən telendə — 5, tatar telendə—6, yzвək telendə—6, qьrqьz telendə—10, qazaq telendə—5, azerвajzan telendə—7 h. в.

Şulaj itep, fənni həm politik jaqtan nigeďlənməgən вьndaj tendensialarqa urьn вulьrqa tejeş tygel.

5) Aďaq kilep, beďďeŋ məktəptəreвeďďeŋ fənni jaqtan jeterlek dərəжələ eşləngən məktəp grammatikahь juq. Bьl, əlвittə, beďďeŋ məktəptəreвeďďə вaşqort telen uqьtьvďьŋ sьjfatьna tə'bir itə. Başqort teleneŋ leksik вajlьqь jeterlek dərəжələ өjrənelməgən, unь өjrənev beďďeŋ əďəвi teleвeďďe yвterevďə, his şikheď, jaŋь perspektivalarďь вirer ine.

Min heďďeŋ iqtiвarьqьďďь jynəlderergə teləgən təp jeteşheďlektər вьna şular. Min, delegat iptəştər həm tuqandaş respвlikalarďan kilgən xөrmətle qunaqtar, вьl konferensiala aktiv rəveştə qatnaşьp, вaşqort teleneŋ beďďeŋ aldьвьďďa torqan problemalarьn praktik rəveştə xəl itevďə beďgə jarďam iterďər tip ьşanam.

Iptəştər!

Başqort əďəвi telen taqь la yвterev өlkəhendə beďďeŋ вurьsьвьď Iosif Vissarionovic **Stalindьŋ** partiaвьďďьŋ XVI sjezьnda вirgən tarixi kyrhətmələre вujьnsa xəl itelergə tejeş: «Milli kul'turalarďь urtaq вer teldəge dəjəm kul'turaqa quşьv şarttarьn tьvďьrьv өsөn ularqa yďərenеŋ вətə potensialarьn asьp yвergə həm jəjelergə mөmkinlek вirergə kərək». (Stalin. «Leninizm məs'ələləre», 10-sь вaвma, 426-sь вit).

Xəďer, beďďeŋ kyp millionlь вətə sovet xalqь, şul iвaptən вaşqort xalqь la, Lenin—Stalin partiahьnьŋ jetəkselegendə partianьŋ XVIII sjezьnьŋ tarixi qararďarьn, sotsializmdan aqrьnlap kommunizmqa kysevďe tə'min itevgə jynəlderelgən qararďarďь yťəv өsөn qьrqa kөreş alьp вarqan вer vaqьtta, iptəş **Stalindьŋ** вьl kyrhətməhenеŋ ajrьvsa dur əhəmiəte вar. Bьl вəjək burьstarďь ytəvďə teldeŋ role, his şikheď, ďur, sənki ul — keşelərďeŋ aŋьn kommunizm ruxьnda tərвiələp yďgərtevďə beďďeŋ qulьвьďďa ďur qoraldarďьŋ вerөhe вulьp tora.

SSSR xalьqtarьnьŋ tel tөďөləşө həm lingvistika, fən вulьv jaqьnan, xəďerge zaman вurьstarь dərəжəhendə tororqa həm sotsialistik tөďөləş eşenə xeďmət itergə tejeştər. Juqarь məktəp rabotniktarьn qaвul itkəndə həjləgən telmərendə iptəş Stalin fəndeŋ xalьqtan ajrьlmaвqa, yďen xalьqtan alьвta totmaвqa, вəlki xalьqqa xeďmət itevgə əďer tororqa, fəndeŋ вarlьq qaďanьştarьn xalьqqa вirevgə əďer tororqa, xalьqqa irekheďlənep tygel, вəlki irekle rəveştə telәp xeďmət kyrhətergə tejeşlege turahьnda əjtte. Başqort telenеŋ tege jəki вьl problemalarьn eşləgən vaqьtta вeď вьna oşo nigeďďən sьqьp eş itergə tejeşвeď. Iptəştər, вurьs asьq, ləkin qatmarlь. Həm unь вətə keşelek donjahьnьŋ aldьnqь fənen—marksizmleninizmdь yďləşterməj torop tormoşqa aşьrьv mөmkin tygel. Bьna ni өsөn də marksizm-leninizm klassiktarьn өjrənev tel өlkəhendə eşləvse kadrďarьвьďďьŋ berense siratтaqь вurьsь вu'ьrqa tejeş.

Yďemdeŋ dokladьmdь tamamlap, praktik вurьstar sьjfatьnda tyвəndəgelərďe eşlərgə kərək, tip iвəplejem:

1. Beďďeŋ tel həm əďəвiət fənnitikşerenev instituть, beďďeŋ tel өjrənevseləreвeď вaşqort xeďmətsəndərenеŋ həjləv telen, unьŋ teldən həjləngən izadьn (fol'klorďь) sistemalь rəveştə həm kөn hajьn өjrənevgə jul totorqa tejeştər, вьl his şikheď əďəвi telde вajьtьvqa jarďam iter.

2. Xeďmətsəndər massahьna aŋlajьşlь вulmaqan hər tөrlө qərəp, tөrөk hyďďərenən kitken rəveştə вaş tartьrqa, rus termindarьn həm xalьq ara termindarďь teleвeďgə maksimal', qьjьvьraq inderergə kərək.

3. Jaqьn jьldarďa вaşqort teleneŋ fənni grammatikahьn, rus-вaşqort, вaşqort-rus terminologia hyďlektəren həm iŋ əhəmiətle ajrьm fəndər вujьnsa terminologia hyďlektəren вuldьrьv өsөn вarlьq köstə halьrqa kərək.

Həm huŋqь burьs — ul tərжemə itelə torqan əďəвiəttеŋ tele turahьnda. Tərжemə tele, yďeneŋ əhəmiətlelegenə həm aktuallegenə qaramaвtan, oşo köngə tiklem tel həm əďəвiət institutьnьŋ da, Gosizdattьn da iqtiвar yďəgendə tormanь.

Marks, Engel's, Lenin həm Stalin xeďməttəren вaşqort telenə tərжemə itev, ul — qəďəttən tьş ser'joz həm javaplь eş.

Şuqa kyrə, beď tərжemə teleneŋ sьjfatьn өjrənməj qala almajвьď. Marksizm-leninizm klassiktarьnьŋ həm rus əďəвiəte klassiktarьnьŋ xeďməttəren tərжemə itev tele aŋlajьşlь, asьq вulьrqa, originaldьŋ jəkmətkehe вətə tulьlьqь menən вirelergə tejeş.

Iptəştər! Min, вaşqort əďəвi tele өlkəhendə torqan barlьq вurьstarďь partiaвьďďьŋ Staljnsь Yďək Komitetь jetəkselegendə вol'şeviktarsa xəl iterвeď, tip ьşanam. Sənki beď həjөklө julвaşьвьď, atajьвьď, ucitelevеď həm sovet fəneneŋ duьь **вəjək Stalindьŋ atajďarsa kөndəlek xəstərlege** menən solqap alьnqanвьď.

Jəşəhen donjala iŋ aldьnqь sovet fəne!

Jəşəhen Lenin—Stalin partiahь!

Jəşəhen sotsialistik jeŋevďərďe ruxlandьrьvsь вəjək STALIN!

Өfө qalahьnьң 7 nomerlь balalar bibliotekahьnda 7500 dana kitap bar. Bьl kitaptarđan 2209 uqьvsь sistematik rəveştə fajdalana.
Jegorov fotohь.

ILEŞTƏ X PLENUM QARARĐARLƏN YTƏV ƏSƏN KƏRƏŞMƏJĐƏR

VLKSM Yđək Komitetьnьң X plenumь balalarđь partia həm xəkymət eşe əsən, xalьq eşe əsən ađaqьna tiklem birelgən, kiləsəktə kommunistik obşcestvo təđəvselərđeң aŋlь keşeləre itep tərbiələvđə mđktəp komsomol həm pioner ojoşmalarь aldьna qajət đur həm javaplь burьstar qujđь.

Ykeneskə qarşь Ileş rajonьndaqь komsomol həm pioner ojoşmalarь X plenum qararđarьn ytəvđə eşlekheđlek kyrhətələr. Şul arqala rajondaqь məktəptərđə uqьvđan əlgəşev sьđap tormaьlьq rəveştə tybən.

Rajonda 13.000-dən artьq uqьvsь bar. Ularđьң 4762-he pioner. Berense sirektə 2652 uqьvsь nasar bildəhe alqan. Tik pionerđarđan qьna 842 keşe uqьvđan əlgəşməj. Bьl fakttar məktəp komsomol həm pioner ojoşmalarьnьң məktəp eşenə eşlekle jarđam itməvđəren, uqьv sьjfatьn kytərev əsən kərəşməvđəren asьqlaj.

Yrmət TBUM-də 82 bala uqьvđan əlgəşməj. Ularđьң 52-he pionerđar. Ə undaqь komsomol ojoşmalarь bьl balalarqa iptəştərsə jarđam itev, ularđьң ata-əsələre menən tьqьđ bəjləneş totovđa, ber tərlə də eş alьp barmaqandar.

Qadir TBUM-neң əlkən vozatьjь Zakirjanova pionerđar arahьnda nisə otlicniktьң buĺьvь həm nisə keşenең dərestən əlgəşməven də bəlməj. Sənki bьnda otrəd sbordarь həm pionerđar menən beseđalar regulər rəveştə ytkərelməj, ytkərelgəndə lə əđerlekheđ ytə.

Rajondaqь kypselek məktəptərđeң komsomol həm pioner ojoşmalarь dərestən əlgəşməvselərgə iptəştərsə jarđam itev, ata-əsələr menən eşlev həm yđ eşməkər tyŋərəktərđeң eştəren jaqşьrtьvđa uqьtьvsьlar kollektivьna jaqьndan jarđam itməjđər. VLKSM-dьң rajon komitetь la, şulaj uq bьl eştən sittə tora.

Rajkomdar ergəhendə komissialar tədələvgə kyp keno vaqьt ytte. Lakin bьndaqь məktəp həm pionerđar eşe bujьnsa tədəlgən komissia ber tapqьr əlkən vozatьjđarđьң seminarьn ytkərevđən başqa konkret ber eş tə kyrhətkəne juq.

Məktəp komsomol həm pioner ojoşmalarь uqьvsьlar arahьnda tərbiə eştəren jaqşьrtьrqa, uqьtьvsьlarqa hər jaqlap jarđam itergə tejeştər.

B. Jamal.

Məktəp bibliotekahь

Dəvləkən Başpeducilişcehenең bibliotekahь rajonda iŋ baj bibliotekalarđьң berehe. Bьnda 20 meŋgə jaqьn kitap bar. Xəđerge kendə 13 tərlə gazeta həm 24 isemdə zurnaldar aldьrьla.

Bьl bibliotekalaqь kitaptarđan 150 iptəş sistemalь, rəveştə fajđalana. Uđoqan uqьv jьlьnda uqьvsь Səjfetdinov, Xəkimov, Bəxtegərəjev, Mansurov iptəştər 40—60-şar politik həm əđəbi kitaptar uqьp sьqqandar.

Bibliotekala partia tarixьn öjrənevse iptəştər əsən jarđamsь materialdarđan ber nisə al'bom tədəldə, ular menən uqьvsьlar sistemalь rəveştə fajđalanalar.

Bibliotekarşa - komsomolka Zəjetova yđ eşen namьđ menən başqara. Ul bibliotekaqa kilgən uqьvsьlarđь asьq jəđ menən qarşьlaj həm uqьvsьlarqa nindəj kitaptar uqьv turahьnda kəŋəş birə. Xalьq-ara xəl turahьnda besedalar ojoştora.

Gj. Ramazanov.

ĐUR KISƏ UĐQARЬLDЬ

Dyrtense dekabrđa Başgospedinstitutta Stalinsь Konstitutsia kənənə arnalqan đur kisə ytkərelde. Kisələ Konstitutsianьң əhəmiəte turahьnda doklad tьŋlandь. Unan huŋ dram tyŋərəgə clendarь xudozestvolь sьqьş jahanьlar.

Studenttar milli kostymdar kejenep kilgəjnelər. Bьl eştə ajrьvsa jaqşь əlgə kyrhətkən studenttarđan Sarapulova, Svitski, Cerkasova iptəştər zyri komissiahь tarafьnan qimmətle byləktər menən byləklandelər.

Fuat Ismәqilov.

Йәштәрҙең һайлау алды йыйылышы

КИШЕНЕВ. Каланың 500-ҙән артык йәш һайлаусылары һайлау көнөнә арналған йыйылыштарына йыйналдылар. Һайлау кампанияһында йәштәрҙең бурыстары тураһындағы доклад зур иғтибар менән тыңланылды. Йәштәр һәм кыҙҙар үҙҙәренең сығыштарында Бессарабия хеҙмәтсәндәрен румын боярҙары изеүенән азат итеүҙәре өсөн, бәхетле, шатлыклы тормош өсөн иптәш Сталинға, большевиктар партияһына, совет хөкүмәтенә зур рәхмәт белдерҙеләр.

Трибунала — „Красный швейник“ артелենең работницаһы, округ һайлау комиссияһының члены иптәш Ханцис.

— Румын захватчиктары хужа булған вакытта хеҙмәтсән йәштәрҙең яҙмыштары ауыр ине,—ти ул,—беҙ таңдан-таңға тиклем хужаға эшләп, бик ауыр хеҙмәт өсөн түбән хеҙмәт хаҡы ала инек. Күптәр сыны ла ала алмай инеләр, улар эшһеҙ йөрөнөләр. Совет власы беҙҙе ирекле гражданин итте. Эшһеҙлек тулыһынса бөтөрөлдө. Сталинсы Конституция беҙгә һайларға һәм һайланырға ла бөйөк хокук бирҙе. Һайлауҙар көнөндә беҙ бөтәбеҙ ҙә бер булып, Ленин—Сталин партияһына бирелгән иң якшы халык вәкилдәре өсөн тауышыбыҙҙы бирербеҙ.

Йыйылышта катнашыусылар йәштәрҙең иң якын дуҫы—бөйөк Сталинға котлау кабул иттеләр. (ТАСС).

Karelo-Fin SSR-đa hajlav kampaniahь.
Hyrəttə: komsomolestar Lesotexnik texnikumь binahьndaqь agitpunktь jьhazlandьralar. TASS fotohь.

KYMƏKLƏP RADIO TЬŊLAJŞAR

Byjyl Ilesh rajony, „Ишкар“ колхозы укыусылары өсөн яңы мәктәп һалынды. Мәктәптең 6 укыу бүлмәһе, бер укытыусылар бүлмәһе һәм зур залы бар. Хәҙер мәктәптә 365 бала укый.

Мәктәп эргәһендә библиотека ойоштороlдо. Унда шахмат-шашка кеүек культуралы уйын коралдары бар. Мәктәптең залына радио куйылды. Укыусылар ял вакыттарында шахмат-шашка уйнайҙар, күмәклəп радио тыңлайҙар. Т. Г.

ĦƏR BER KOMSOMOLEC—FIZKULTURNIK

Йәштәр хәрби белемгә эйә булырға тейештәр

* **Крекинг-завод** 1941 йылғы призывка әҙерлектә райвоенкомат тарафынан билдәләнгән командирҙар үҙ эштәрен якшы ғына ойоштороп ебәрҙеләр. Осоавиахимдың район советы ПВХО буйынса занятиеләр үткәреү өсөн инструкторҙар бүлде. Медицина работниктары ГСО буйынса занятиеләр үткәрәләр. 120 кеше ГСО значогына һәм 85 кеше ПВХО значогына норма тапшырыуға әҙерләнә.

НИК.

* **Нуриман.** Районда 35 физкультура коллективы бар. Йәштәрҙе физкультура-спорт занятиеләренә ылыктырыу буйынса быйыл улар серьез эштәр башкарҙылар. Улар етәкселегендә 590 кеше ГТО значогына норма тапшырҙы. Хәҙер ГТО значогының кышкы нормаларын тапшырыуға әҙерлек алып барыла.

Ямалетдинов.

* **Калтасы.** Фрунзе исемендәге колхозда комсомол ойошмаһы инициативаһы менән Осоавиахим ойошмаһы ойоштороlғайны. Ул үҙ эшен колхозсылар араһында массовый аңлатыу эштәрен йәйелдереүҙән башланы. Хәҙер колхозсылар зур телək менән ойошмаға член булып инәләр. Һуңғы көндәрҙә генә 30 кеше членлыкка кабул ителде.

М. Акмалов.

* **Нуриман.** „Кызыл йондоз“ колхозының допризывниктары үҙҙәрен призывка әҙерләү буйынса ныкышмалы эшкә башланылар. Турникта уйнау, һикереү, граната ырғытыу һ. б. колхоз допризывниктарының иң яраткан занятиеһе. Ошо көндәрҙә допризывниктарҙан 13 кеше ПВХО значогына, 18 кеше ГСО значогына норма тапшырҙылар.

Әмир Таһиров.

* **Балтач.** Район үҙәгендәге урта мәктәптә бер төрлө лә оборона эше алып барылмай. Мәктәптең саңғылары таралып бөткән, кемдә икәне лә билгеһеҙ. Ә военрук Шайбаков эшлекһеҙлек күрһәтә.

Укыусылар.

Өфө йәштәре ял көнө саңғыла.
Уразбахтин фото этюде.

* **Малаяҙ.** „Һабансы“ колхозы комсомолецтары хәрби белемде өйрәнеүгә зур телəк белдерәләр. Ләкин ойоштороусы юк. Комсорг Фәлләмов, Осоавиахим ойошмаһы председателе Гималов был турала уйлап та карамайҙар. Винтовка, противогаз һ. б. алыу өсөн колхоз правлениеһе тарафынан бүленгән акса файҙаланылмай ята.

Фәйнанов.

* **Әбйәлил.** „Красная Башкирия“ совхозы тулы булмаған урта мәктәп эргәһендәге комсомол ойошмаһы (секретары иптәш Калугина) үҙенең членларын һәм йәштәрҙе саңғыла йөрөүгә өйрәтеү буйынса бик якшы эш башланы. Бында көн һайын дәрестән һуң сәғәт ярым, ике сәғәт саңғы прогулкаһы үткәрелә. Өлкән класс укыусылары бөтәһе лә личный спорт инвентарҙәре булдырҙылар.

М. Л.

Өфө калаһы комсомолецтары һәм йәштәре алда торған саңғы ярыштарына әҙерләнәләр.
Уразбахтин фотоһы.

BEŞGƏ YŞALAR

*Шаран районы, Күгәрсенбүләк ТБУМ-е библиотекаһы укыусыларҙы якшы хеҙмәтләндерә. Библиотекала 500-ҙән артык дәреслек һәм художестволы китаптар бар. Унда 300—350-гә якын укыусы библиотека китаптары менән систематик файҙаланалар. Укыусы балалар буш вакыттарын библиотекала газета-журналдар укыу менән үткәрәләр.

Абдуллин.

* Шулған ауыл советында (Тәтешле районы) грамотаһыҙҙарҙы укытыу эшенә әһәмиәт бирмәйҙәр. Ауыл советы башкарма комитеты күләмендә 400-гә якын аҙ грамоталы һәм грамотаһыҙар иҫәпләнә. Ләкин уларҙы укытыу тураһында бер ниндәй ҙә эш алып барылмай. Укытыу өсөн бүленгән аксаны ауыл советы башкарма комитеты башка нәмәләр өсөн файҙаланған.

Х. Миңнеғәлин.

Javaplь redaktor:
S. BAJTURIN.
Ответ. редактор:
С. БАЙТУРИН.

П 4259. Редакция адресы: Өфө калаһы, Володарский урамы, № 2. Телефон № 87—15 „Окт. натиск“ типографияһы

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

№ 132 (1495) | 1940 йыл, 12 декабрь кесаҙна | Айрым һаны 10 тин.

САҢҒЫ ЯРЫШЫНА ӘҘЕРЛЕК КИҢ ЙӘЙЕЛДЕРЕЛДЕ

Благовар (Телефон аша). Райондың комсомолецтары һәм йәштәре 15-се декабрҙә асыласак „Комсомолец Башкирии“ газетаһы исмендәге Бөтәбашкортостан хәрбиләштерелгән саңғы ярышына әҙерлекте киң йәйелдерҙеләр.

Беренсе декабрҙә район үҙәгендә саңғы һәм гранат ырғытыу буйынса ярыш үткәрелде. Юляев, Вилданов, Бирсак нитәштәр ярышта бөтә яктан да беренселекте алдылар. Улар Бөтәбашкортостан ярышына катнашыуға билдәләнделәр.

9-сы декабрҙә булып үҙған йыйылышта комсомолецтар физкультура һәм спорт эштәре буйынса конкрет йөкләмәләр алдылар һәм Бүздәк район комсомолецтарын социалистик ярышҡа сакырҙылар. **Т. К.**

TARIXI KӨNGƏ ӨS JЫL

Bөjөk Oktəbr Sotsialistik revolytsia jeңgəndən huң bеrense ajfarьnda uq Vladimir Il'ic Lenin momenttьң yfək burьsьb itep, gosudarstvo upravleniehen ojoştorovfь alqa qujfь.

Sovet vlasь bətə ajavhьfьlьq menən burzuaz gosudarstvo apparatьn hьndьrfь. Il menən jetəkselek itevfe ojoştorov esən, jaңь, sotsialistik obşcestvonь tөfөv esən xefmətteң bətə ucastkalarьnda la javaplь postarqa xalьq esenən ojoştorovsьlar, jetəkselər qujьrqa kərək ine.

Ul jьldar artta qalfь, befden il tanьmaьlьq bulьp yfgərfe: ul jeңgən sotsializm ilenə əverelde, sotsialistik obşcestvo tөfөvfe tөgəlləv həm sotsializmdan kommunizmqa jajlap kysev polosahьna inde.

Sotsialistik revolytsianьң iң bөjөk jeңevfərenən berehe bulьp, xalьqtьң iң kiң massalarьn gosudarstvo menən jetəkselek itevgə, xalьq xuzalьqlь menən jetəkselek itevgə ьlьqtьrьv hanala. Xalьq esenən unar həm jөfər meңləgən gyzəl ojoştorovsьlar həm jetəkselər sьqtь həm ular sovettьң ere politik deatel-dəre bulьp, Lenin — Stalin tibьndaqь deateldər bulьp əvereldelər.

Sovet politik deatelenең, Lenin tibьndaqь deateldeң obrazьn iptəş Stalin Məskəv qalahьnьң Stalinski hajlav okrugь hajlavsьlarьnьң hajlav aldь jьjьlьşьndaqь yfenen gyzəl telmərendə bik asьq kyrhətte.

Iptəş Stalin Lenin tibьndaqь politik deateldər «ular yfe burьstarьnьң juqarьlьqьnda qalhьndar, yfdərenең eşendə ular politik obьjvatel-dər kimələnə təşmәhendər, ular Lenin tibьndaqь politik deateldər posьnda qalhьndar, ular, Lenin kevek yk, asьq həm bildəle deateldər bulhьndar (alqьştar), ular kərəştə Lenin kevek yk, qurqьvhьf həm xalьq doşmandarьna qarata, Lenin kevek yk, ajavhьf bulhьndar (alqьştar), eş qatmarlaşa həm gorizontta nindəj də bulha qurqьnьs kyrenə başlaqan saqta ular hər tөrlө panikanan həm panikaqa oqşaqan hər tөrlө nəmənən azat bulhьndar, ular panikaqa oqşaqan hər tөrlө nəmənən, Lenin azat bulqan kevek yk, azat bulhьndar (alqьştar), hər jaqlь orientatsia həm bətə plystarfь hәm minustarfь hər jaqlap ibəpləv kərək bulqan urьnda qatmarlь məs'ələlərfe xəl itev mələndə ular, Lenin kevek yk, aqьl ejəhe həm qabalanmavsan bulhьndar (alqьştar), ular, Lenin kevek yk, toqro həm namьblь bulhьndar (alqьştar), Lenin yf xalqьn nisek hojgan, ular fa yf xalqьn şulaj uq höjhendər».

Həm befdeң il xalqь bьnan əs jьl elek, 1937 jьldьң tarixi 12-se dekabrendə, SSSR Verxovnьj Sovetьna hajlavfar vaqtьnda iptəş Stalindьң oşo kyrhətmәhenən sьqьp eş ittelər. Lenin—Stalin partiahь tirəhenə tuplanqan həm unьң tarafьnan jetəkselek itelgən befdeң il xedmətsəndəre SSSR Verxovnьj Sovetьna yfdərenең iң jaqşь uldarьn həm qьfdarьn, vatanьvьfdьң partia həm xөkymətkə ьsьn kyңeldən birelgən dostoin patriottarьn hajlanьlar.

Bol'şeviktar partiahь SSSR Verxovnьj Sovetьna hajlavfar vaqtьnda partiahьf eşselər, krəbtiəndər həm intelligensia menən **blokta, sojuzda** buldь.

Kommunistar partiahьnьң ilebefdeң bətə xalqь menən daimi həm ədləkhəf rəveştə bəjləneştə bulьvь ilebefgə jeңev artьnan jeңev kilterfe həm kilterə.

SSSR Verxovnьj Sovetьna hajlavfar vaqtьnda kommunist həm partiahьfdarfьң Stalinsь blogьnьң gyzəl jeңev hөfөmtələrе hər kemgə bildəle.

Barlьq 96 million hajlavsьlarfan hajlavfarfa 91 milliondan artьq keşe, jəqni 96,8 protsentь qatnaştь. Kommunist həm partiahьfdar blogь kandidattarьna 89 million 844 meң keşe, jəqni şularfьң 98,6 protsentь tavьş birfe.

Xalьqtьң bьndaj berfəmlegen, uqmaşqanlьqьn ber genə kapitalistik il də belməj həm beleve lə məmkin tygel.

Stalinsь Konstitutsianьң barlьqqa kileve, SSSR-fa kapitalistik sьjnьftarfьң bөtөrөlөve, keşenең keşe tarafьnan eksploatirlanьvьn ьvfьrqan səbəptərfeң juq iteleve, nigefdə sotsialistik obşcestvonьң tөfөlөve, Lenin — Stalin milli politikahьnьң jeңeve arqahьnda SSSR xalьqtarьnьң dublьqtarь nьqьvь hөfөmtəhendə genə kommunistarfьң bətə partiahьf xedmətsəndər menən bьndaj sojuzьnьң, blogьnьң bulьvь məmkin ine.

Sovet xalqьnьң moral'-politik berfəmlege tarixta kyrelməgənsə ybte həm nьqьnь. Sovet xalqьnьң bьl moral'-politik berfəmlege ihə, ul befdeң obşcestvonьң kөslө etərges kөsө **bulьp tora.** Həm ul berfəmlek nьq həm ber qasan da jemerelməb.

Hyrattə: Iptəş Stalin menən iptəş Voroşilov SSSR Verxovnьj Sovetь deputattarьna tavьş birev urnahь janьnda.

XALЬQ ЬŞANЬSЬN AQLAV ӨSӨN

Bьnan əs jьl elek Kuşnarenko, Pokrovski, Dyntəjlə, Mişkə rajondarьnьң xefmətsəndəre miңə fur ьşanьs tapşьrьp, SSSR Verxovnьj Sovetьna deputat itep hajlanьlar. Jabaj ber traktorist, eşse həm krəbtiəndərfeң sotsialistik gosudarstvohь deatele bula.

Min deputat itep hajlanqan kөndən alьp, yf hajlavsьlarьm arahьnda fur eştər alьp baram. Deputatlьq vazifahьn ytəgəndə min bөjөk Stalindьң tərən aqьllь kyrhətmələre nigefendə eş itəm. Minең kөndəlek tormoşom yf hajlavsьlarьm menən tьqьf bəjləneştə ytə. Kөn hajьn hajlavsьlarьmdan xattar, horavfar həm zalobalar kilə. Ular yfdərenең xattarьnda mul həm kul'turalь tormoş өsөn bөjөk Stalinqa rəxmәttər belderələr. Qajhь ber hajlavsьlar kvartira həm bəşqa məs'ələlər bujьnsa mərəzəqət itələr. Min ularfьң horavfarьna, xattarьna vaqtьnda javap birəm. Məbələn, kyptən tygel genə hajlavsь iptəş Məxəmədieva ajrьm keşelərfeң bju.rokratik qaraştarь hefəmtəhendə yfenең kvartiranan qьvьlьvь turahьnda miңə zalova birfe. Min bьl məs'ələne nьqlap tikşerep, unь tejeşle organqa jetkerfem. Iptəş Məxəmədieva kvartiraqa kire qajtarьldь. Bьndaj faktlar bit ular bik kyptər.

Deputatlьq posьnьң 3 jьlь esendə min xalьq ьşanьsьn aqlav өsөn barlьq kөsөmde haldьm. Minең traktor brigadamda eşləvse 5 traktorist altьn həm kөmөş medaldar menən nagradlandьlar. Bьjьl minең brigadam 2 meң 82 gektar jer hөrөp, 1 meң 216 kilogram jaqьvlьqqa ekonomia jahanь.

Mine bol'şeviktar partiahь həm xalьq yfterfe. Min jabaj traktoristan, ordenlь traktoristqa əjləndem. 1935 jьldь xөkymət mine namьblь eşem өsөn **Lenin ordenь** menən nagradlanь. Xalьq ьşanьsьn aqlav өsөn taqь la jaqşьraq eşləjəsəkmen. Deputat nisek bulьrqa tejeşlege turahьndaqь bөjөk Stalindьң tarixi kyrhətmələren bər genə minutqa la ibtən sьqarasaq tygelmen.

Bef—SSSR Verxovnьj Sovetь deputattarь bөtөhenən də elek yfebefdeң gyzəl vatanьvьfdьң manfəqəte turahьnda qajqьrtьp, unьң kөsөn, qevəten kөsəjtergə, yf xalqьvьfdьң ьşanьsьn aqlarqa tьrьşabьf.

Ojədelşin.
SSSR Verxovnьj Sovetь deputatь

DEPUTATLЬQ POSЬNDA MINEҢ EŞEM

Minең SSR Sojuzь Verxovnьj Sovetь deputatь posьnda eşləgən 3 jьlьm fur həm tөrlө-tөrlө eşmәkərlek menən tulь. Min deputatlьq burьsьmda ytəgəndə, deputattьң nisek bulьrqa tejeşlege turahьnda iptəş Stalindьң kyrhətmələren hər vaqьt ibtə totam həm Lenin — Stalin tibьndaqь gosudarstvennьj deatel' bulьrqa tьrьşam.

Bildəle bulьvьnsa, mine deputat itep hajlaqan hajlav okrugь territoriahьnda «Ikense Baku»-fьң yfəge — Işembaj urьnlaşqan. Şuqa kyrə lə min yf hajlavsьlarьma Kөnsьqьşta neft' promьşlennosь jəjelderev turahьnda partianьң XVIII şjezь qarardarьn ytəv bujьnsa jardam kyrhətevfe yfemden berense sirattaqь burьsьm itep hanajьm. SSSR Verxovnьj Sovetьnьң hər ber sessiahьnan huң tierlek min unьң qararfarь turahьnda otcottar jahajьm.

Min deputat bulьp eşləgən əs jьl esendə yf hajlavsьlarьmdan bik kyp xattar aldьm. Miңə inzenerfar, neft' promьjslolarьnьң eşseləre, kolxozniktar, balalar xat jafalar. Ular jardam həm kөnəş horap mərəzəqət itələr. Min ularqa javap birep kenə qalmajьm, ə kөnəştər birəm, tejeşle ojoşmalar aşa ularfьң talaptarьn ytəvgə lə əlgəşəm.

Işembaj neft' boravlav kontorahьnьң direktorь iptəş Titkov oborudovanielərfeң Narkomneft' tarafьnan aqrьn oftatьlьvь turahьnda zalova menən miңə mərəzəqət itte. Min neft' promьjşlennosь Xalьq Komissarь iptəş Sedinqa oborudovanielər oftatьv eşen tidlətevfe horap telegramma birfem. Hefəmtələ oborudovanielərfeң ber ələşənең oftatьlьvь həm maşinalardьң qalqan eləştəren oftatьv өsөn qьrqa saralar kyreleve turahьnda javap aldьm.

Stərletamaqtaqь «Kozevnik» artelenең clenь iptəş P. I. Krevoşejevqa sanatoria davalanьvь kərək bulqan, ləkin ul putjovka ala almaj jərəgən, min Başpromstraxkassaqa mərəzəqət itkəndən, huң iptəş Krevoşejevqa putjovka birelde.

Grazdanka M. aliment tyləvfən qasьp kitkən elekke iren ofaq vaqьttar taba almaj jərəgən, min bьqa la tejeşle saralar kyrfem həm balalar atahь tabьldь. Xəfer semja regulər rəveştə aqsa ala.

Bьndaj mibaldarfь bik kyp kilterergə məmkin. Min, xalьq xefmətsehe ikənlegemde hər vaqьt xəterləp, xalьq ьşanьsьn aqlav өsөn bətə kөsөmdə birep tьrьşam.

F. F. Bakaldin.
SSSR Verxovnьj Sovetь deputatь

QЬĐЬL ARMIANЬŅ XXIII JЬLLЬQЬ ISMENDƏGE KOMSOMOL SAŅQЬ KROSЬ (JARЬŞЬ) TURAHЬNDA

POLOŻENIE

1. MAQSAT HƏM BURЬSTAR

1. Qьđьl Armianьŋ XXIII jьllьqь ismendəge komsomol saŋqь krosь (jarьşь) yđenen maqsatь itep şularđь quja:

a) GTO kompleksьnьŋ saŋqь normalarьn (qar bulmaqan rajondar əsən—jəjəvle) tapşьrьvqa komsomolestarđь massovьj rəveştə ьlьqtьrьv həm komsomolestarđьŋ marş həm saŋqь əđerlektəre sьjfatьn artьban kytərevđe;

v) komsomolestarđьŋ saŋqь, jəjəvle əđerlektəren yьterev eşe bujьnsa rajon, qala, əlkələrđəge aldьnqь təvge ojoşmalarđь belev bujьnsa jarьşьvđь;

v) komsomolestarđьŋ saŋqь (jəjəvle) əđerlektərenen toroşo bujьnsa əlkə, knaj, respublikalarđaqь aldьnqь rajon, qala ojoşmalarьn həm SSSR-đaqь aldьnqь əlkə, kraj, respublika komsomol ojoşmalarьn belevđe quja.

2. KROSTЬ UTKƏREV VAQTЬ HƏM URNЬ

Qьđьl Armianьŋ XXIII jьllьqь ismendəge komsomol saŋqь krosь (jarьşь) 1941-se jьlđьŋ 1-se fevralenən 28-se fevralgə tiklem uđqarьla. Komsomolđьŋ təvge ojoşmalarь arahьnda jarьş rajondar bujьnsa (rajondarqa bylenməgən qalalarđa—qala bujьnsa) uđqarьla. Avьl jerđərendə rajkomdar qararь bujьnsa komsomolđьŋ təvge ojoşmalarьnьŋ kustovoj jarьştarьn ytkerev rəxsət itelə.

Krostь (jarьştь) ytkərev vaqtь həm urnь fizkul'tura spont eştare komitetlarь menən berlektə ojoştorov komitettarь, komsomolđьŋ rajon həm qala komitettarьnьŋ xərbi-fizkul'tura komissialarь tarafьnan bilđelənə.

Distansia tigeđ bulmaqan urьndarđan hajlana.

3. KROSTЬ UĐQARЬV MENƏN JETƏKSELEK ITEV

Komsomol saŋqь krosь menən jetəkselek itev VLKSM YK ergəhendə təđəlgən ojoştorov komitetь tarafьnan başqarьla.

Urьndarđa krosqa (jarьşqa) əđerlek həm unь ytkərev menən jetəkselek itev urьndaqь komsomol ojoşmalarь, fizkul'tura həm sport eştare komitettarь tarafьnan başqarьla.

Komsomolđьŋ Əlkə, kraj komitettarь həm komsomolđьŋ sojuznьj respublikalar Yđək Komitettarь ergəhendə 7—9 keşenən: ojoştorov komitetь predsedatele (berense sekretar), predsedatel urьnbatarь (fizkul'tura həm sport eştare komitetь predsedatele), komitet clendarь sostavьnđa ojoştorov komitettarь təđələ. Ojoştorov komitetь sostavь komsomolđьŋ əlkə, kraj komitetь, komsomolđьŋ sojuznьj respublika Yđək Komitetь bjurohь tarafьnan rablana.

Rajondarđa həm qalalarđa jarьşqa əđerlek həm uđqarьv əsən tunanan-tuna xərbi-fizkul'tura komissialarь javap birələr. Sudejski kollegialar fizkul'tura həm sport eştare komitetlarь tarafьnan bildələnələr həm ularđьŋ kontrole abtьnda eşləjđər.

4. KROSS PROGRAMMAHЬ

Komsomolestarđьŋ saŋqь əđerlege bujьnsa jarьştarь GTO-nьŋ I, II baťqьs kompleksьnda həm BGTO kompleksьnda bildələngən distansialarđa uđqarьla. Qar bulmaqan rajondarđa saŋqь bujьnsa jarьştar, GTO kompleksь tarafьnan bildələngən normativtar bujьnsa jəjəvle poxodtar menən alьştьrьla.

GTO-nьŋ I baťqьs kompleksьnan normativtar

Hьnav tərđəre	Irđər	Qatьn-qьđđar		Ikkərmə
	17—30 jəş	17—25 jəş	26—32 jəş	
Saŋqьla 10 kilometr	1 s. 05 m.	—	—	
Saŋqьla 3 kilometr	—	22 minut	23 minut	
25 kilometrqa jəjəvle poxod . . .	5 səqət	—	—	
15 kilometrqa jəjəvle poxod . . .	—	3 s. 30 m.	3 s. 30 m.	

GTO-nьŋ II baťqьs kompleksьnan normativtar

Hьnav tərđəre	Irđər		Qatьn-qьđđar			
	18—30 jəş		18—25 jəş		26—32 jəş	
	Tapşьrьldь	Otlicno	Tapşьrьldь	Otlicno	Tapşьrьldь	Otlicno
Saŋqьla 20 kilometr	2 s.	1 s. 50 m.	—	—	—	—
Saŋqьla 5 kilometr.	—	—	35 m.	32 m.	38 minut	
35 kilometrqa jəjəvle poxod	8 s.	8 s.	—	—	—	—
25 kilometrqa jəjəvle poxod	—	—	6 s.	6 s.	6 səqət	

BGTO kompleksьnan normativtar

Hьnav tərđəre	15—16 jəşlek yьmerđər		15—16 jəşlek qьđđar	
	Tapşьrьldь	Otlicno	Tapşьrьldь	Otlicno
Saŋqьla 5 kilometr . . .	33 m.	30 m.	—	—
Saŋqьla 3 kilometr . . .	—	—	23 m.	21 m.
10 kilometrqa jəjəvle perexod	2 s. 20 m.	2 s. 20 m.	2 s. 20 m.	2 s. 20 m.

Ikkərmə: 1) 20 kilometrlьq distansiaqa, jeterlek dərəzələ əđerlekle həm tađalьqь jaqşь bulqan şarttarđa qьna 17 jəştəge yьmerđərđen jebəreleve məmkin.

2) Bьnda kyrhətelgən distansialarđan başqa GTO kompleksьnьŋ başqa tər saŋqь normalarь bujьnsa la jarьş ojoştorovь rəxsət itelə.

5. JARЬŞQA QATNAŞЬVSЬLAR

Komsomol saŋqь krosьna (jarьşьna) zavodtar, fabrika, ucrezdenie, vuzdar həm texnikumdar, kolxozdar, sovxozdar, MTS, hənərselek ucilişcelərə, fabrika-zavod eşenə əjrenev məktəptərə, tulь bulmaqan urta həm urta məktəptər ergəhendəge komsomolđьŋ bətə təvge ojoşmalarь qatnaşa alalar. Tybəndəge talaptarđь ytəgən şarttarđa hər ber komsomoles həm komsomolkanьŋ jarьştarđa qatnaşьvqa xoquqь bar:

a) GTO-nьŋ I baťqьs znacogьna saŋqь jəkli jəjəvle normalarьn tapşьrьrqa;

v) 1940-41 jьlqь jarьştarqa əđerlek vaqtь esendə dəjəm alqanda tybəndəge trenirovka minimumьn uđarqa:

irđər — 70 kilometr,

qatьn-qьđđar—40 kilometr,

17 jəşkə tiklem bulqan ytmerđər—50 kilometr,

qьđđar—30 kilometr.

Ikkərmə: Bьl saŋqь minimumь esenən: irđərgə—25 kilometr, qatьn-qьđđarqa — 15 kilometr, ytmerđərgə — 15 kilometr, qьđđarqa—10 kilometrđь jəjəvle poxodtarđa ytevgə rəxsət itelə.

v) Qar bulmaqan rajondarđa dəjəm qusqanda:

irđər—60 kilometr,

qatьn-qьđđar 35 kilometr,

ytmerđər 40 kilometr,

qьđđar 20 kilometrlь jerđe jəjəvle poxodtarđa trenirovka minimumьn uđarqa.

Trenirovocnьj poxodtarđa nьqlь disciplina haqlanьrqa tejeş (stroj, komanda, komandirqa jhis hyđhed bujhonov, zanətiegə yđ vaqtьnda kilev).

6. ZAJAVKALAR

Komsomolđьŋ saŋqь krosьnda qatnaşьvđь horap zajavkalarđь komsomolđьŋ təvge ojoşmalarь VLKSM-đьŋ rajon, qala komitettarьna birələr.

Zajavkalar birev sroktarь urьndarđa bilđelənə.

Zajavkalarqa komsomol komitetь sekretarь həm vrac tarafьnan qul qujьla.

Zajavkalar xərbi-fizkul'tura komissialarь tarafьnan qabul itelələr həm qaralalar.

Ikkərmə: Vrac bulmaqan urьnda, zajavkaqa fel'dşer qul quja.

Zajavka formahь

„Qьđьl Armianьŋ XXIII jьllьqь ismendəge komsomol saŋqь krosьna qatnaşьvqa . . . . . rajonь (qala) . . . . . komsomol ojoşmahьnan zajavka".

Ojoşmala VLKSM clendarь həm kandidattarđьŋ bətəhe . . . keşe.

Krosta . . . kilometr distanslaqa . . keşene qatnaştьrьvьqьđđь horajbьđ.

Komandalar tərtip №№	Familiahь, isme, atahьnьn isme.	Jenese	Tьvqan jьlь	GTO znacogьnьn saŋqь (jəjəvle) normahьn tapşьrđь	Trenirovka minimumьn ytəv turahьnda bildə (kilometr menən)
№ 1	Ivanov A. P.	Ir.	1915	GTO-nьŋ I baťqьsьna	70 klm.
„	Sidorov I. P.	„	1916	„	75 „
„	Petrov A. F. h. b.	„	1917	„	80 „
№ 2	Ivanova L. P.	q-q.	1915	„	40 „
„	Fedorova M. A. h. b.	„	1916	„	45 „

Qultamqa: **VLKSM komitetь sekretarь. . . . . Vrac: . . . . . .**

Ikkərmə: Qatnaşьvsьlar isemlege kross distansialarьnьŋ hər qajnьhьna ajrьm birelə.

7. JARЬŞTЬ OJOŞTOROV

Komsomolđьŋ təvge ojoşmalarь qatnaşьvsьlar sostavьn irđən, qatьn-qьđđar həm ytmenđər komandalarьna bylələr. Komandalar berense trenirovocnьj zanətielən başlanьv aldьnan təđələlər. Komanda 5 keşenən tora. Komanda komandirđarь əđerlekten berense kəndərendə yk bilđelənələr həm ular kross (jarьş) tamamlanqanqa tiklem komandaqa berketelgən bulьrqa tejeştər.

Komsomolđьŋ təvge ojoşmalarь, xərbi-fizkul'tura komissialarь, ojoştorov komitettarь, fizkul'tura həm sport eştare komitettarь jarьşqa əđerlek vaqtьnda kyp kenə əđerlek saralarь uđqaralar:

a) jəştərđeŋ massovьj saŋqь jarьştarьn ojoştoralar;

v) komsomolđьŋ təvge ojoşmalarьnьŋ, rajon, qalalarđьŋ in jaqşь saŋqьssьlarьna jarьştar ojoştoralar;

v) komsomolestarđьŋ licnьj fajđalanьvđarьnda saŋqь həm başqa sport inventarđarьn buldьrьvđь ojoştoralar;

g) komsomolestarđьŋ samostojatel'no saŋqь jahavqa bulqan initsiativalarьn terləsə jaqlap, jerle promьşlennost' predpriatielərenen saŋqь jeteşterev həm eşləp sьqarьvđarьn kinəjtevgə ire. şələr;

d) jarьştarđa qatnaşьvsьlarđь medosmotr aşa ytkərevđe həm ularđь kross vaqtьnda meditsina xedmətlənderevemenən tə'min itələr;

j) jarьştarđь uđqarьv tartiben rablajđar, krosqa (jarьşqa) əđerlek həm uđqarьv ebtenən kontrol' jahavđь: komandalar komplektovat' itevđe, komandirđar hajlap alьv həm ularđь rablav, trenirovka minimumьn ytəvđe h. b. tə'min itələr;

z) krostь uđqarьv əsən sudejski kollegia tədəjđər;

z) jarьştь uđqarьv urnь həm vaqtь turahьnda komsomolestarqa kiŋ rəveştə belderələr;

i) distansialarđьŋ dərəb bildələneleven həm jarьştьn kontrol' menən tə'min itelevən tikşerələr.

8. ZACOT

Zacot, licnьj komanda zacotь itelep, komandanьŋ bişər clenь bujьnsa ytkərelə. Əgər đə komanda clendarьnьŋ berehe GTO-nьŋ tejeşle normahьn ytəj almaj ikən, bişehe lə yđđərenen təvge komsomol ojoşmahь kyrhətkestare zacotьna inderelməjđər.

(Ađaqь 3-sə bittə).

QЬĐЬL ARMIANЬŊ XXIII JЬLLЬQЬ ISMENDƏGE KOMSOMOL SAŊQЬ KROSЬ (JARЬŞЬ) TURAHЬNDA

POLOƵENIE

(DAVAMЬ).

Jarьştta GTO-nьŋ ikense vaƀqьsь normalarьn ytəlgən qatnaşьvsьlarqa, GTO-nьŋ ikense vaƀqьs znacogьna norma tapşьrьldь tip itəplənelə.

Komsomoldьŋ təvge ojoşmalarьnьŋ jarьşta qatnaşьvь hədəmtələrenə vaha virevgə tyvəndəge kyrhətkestər inələr:

1. Komsomoldьŋ təvge ojoşmalarьnьn dəjəm hanьnan jarьştarđa qatnaşьvsь komsomolestarđьn protsentь.

2. Zacotqa jebərelep, jarьşqa qatnaşьvsьlar tarafьnan jьjlqan protsenttar hanь.

a) GTO-nьŋ I vaƀqьsь normalarьn ytəj alьvsьlar protsentь.

v) GTO-nьŋ II vaƀqьsь normalarьn ytəj alьvsьlar protsentь.

v) BGTO normalarьn ytəj alьvsьlar protsentь.

Iƀkərmə: GTO-nьn II vaƀqьsьna norma tapşьrьv sьlarqa protsent ike lətə jađьla.

Mibal: **«Strela» zavodь.**

1. Barlьqь 2000 komsomoles.

Qatnaştь 500 keşe — 25%

GTO-nьŋ I vaƀqьsь normalьn ytənelər 100 keşe — 20%.

GTO-nьŋ II vaƀqьsь normalьn ytənelər 125 keşe. 25%×2= 50%.

Barlьqь ojoşma jьja—95%.

Biblio teka instituь

I. Barlьqь 100 komsomoles Jarьştarđa qatnaştь 100 keşe — 100 protsent.

2. GTO-nьŋ I vaƀqьs normalьn ytənelər, 25 keşe — 25%.

3. GTO-nьŋ II vaƀqьsь normalьn ytənelər 50 keşe. 50%X 2=100 protsent.

Barlьqь ojoşma jьja — 225%.

9. KROSS JOMOŋAQTARЬN JOMOŋAQLAV

Xərbi-fizkul'tura komissialarь həm ojoştorov komitettarь jarьştarđa jьjьlqan protsenttar hanьna qarap, təvge ojoşmanьŋ rajonda, qala'la alqan urnьn bildələj.

Tərtip № №	Təvge ojoşmalarđьŋ isemdəre	Komsomolestar hanь	Krosta qatnaşьvsь komsomolestar hanь	Krosta qatnaşьvsьlar protsentь	Kompleks normalarьn ytəj aldьlar: GTO-nьn I vaƀqьsь	GTO-nьn II vaƀqьsь	BGTO	Rajon vujьnsa alqan urnь
1	Lepse z-dь	500	400	80%	110	130	30	2-se urьn
2	„Kalibr" z-dь	200	200	100%	100	80	10	1-se urьn

Iƀkərmə: tulь vulmaqan urta, urta məktəp, hənərselek, timer jul ucilişceləre həm FZO məktəptərə ergəhendəge komsomoldьn təvge ojoşmalarьnьn, saŋqь (jəjəvle) əđerlektərə vujьnsa aldьnqьlьq, şul ojoşmalarđьn gruppahь vujьnsa ajrьm bildələnə.

Rajon, qala xərbi-fizkul'tura komissialarь kross ytkərelgandьn hunь əs kəndən də hunqa qalmajьnsa juqarь ojoştorov komitettarьna otcottan tapşьralar.

Əlkə, kraj həm respublikalarđьŋ ojoştorov komitettarь VLKSM YK ergəhendəge ojoştorov komitettarьna 1941 jьldьŋ 10-sь martьnanda hunlamajьnsa kyrhətelgən formala məqlymət həm dokladnoj zapiskalar jebərələr.

Otcot formahь

VLKSM-dьŋ . . . Əlkə Komitetьnьŋ ojoştorov komitetьna . . . . . nan Qьđьl Armianьŋ XXIII jьlьqь ismendəge komsomoldьŋ saŋqь krosь (jəjəvle poxod) turahьnda otc ot

1. Barlьqь. . . . təvge ojoşma, ularđa . . . . . komsomoles.

2. Jarьştarđa . . . . təvge ojoşma qatnaştь.

3. Krosta qatnaşьvsь komsomolestar hanь . . . %

4. Saŋqь (jəjəvle) jarьştarьnda hədəmtələr virevse komsomolestar hanь.

GTO-nьŋ I vaƀqьs normahьn ytənelər. . . . keşe . . . . %

GTO-nьn II vaƀqьsь normahьn ytənelər . . keşe . . . . %

BGTO normahьn ytənelər. . . . keşe . . . . %.

Barlьqь . . . . . keşe . . . . %

Krosta (jarьşta) aldьnqь urьndarđь alьvsь komsomol ojoşmalarь, VLKSM YK həm SSSR Sovnarkomь ergəhendəge fizkul'tura həm sport eştərə vujьnsa Bətəsojuz komitetь prizdarь həm gramotalarь menən nagradlanalar.

Fizkul'turanьŋ rajon, qala, əlkə, kraj həm respublika komitettarь, krosta (jarьşta) aldьnqь urьndarđь alьvsь komsomoldьŋ təvge, rajon, qala, əlkə ojoşmalarь əsən prizdar həm gramotalar bildələjđər.

Kross (jarьş) jomqaqtarь matвuqatta iqlan itelə.

Кок-сарыҙсылык работниктарының беренсе Бөтә башҡортостан кәңәшмәһе делегаттарынан бер төркөм.

Уразбахтин фотоһы.

Каучуксылык работниктарының өлкә кәңәшмәһе

Ошо йылдың 9 декабрьдә каучуксылык алдынғыларының беренсе Бөтәбашкортостан кәңәшмәһе асылды. Был кәңәшмәлә кок—сағыз үҫтереүсе алдынғы звеноводтар, бригадирҙар, колхоз председателдәре, МТС һәм район ер эштәре бүлектәренең агрономдары катнаштылар.

1940 йылдың йомғактары һәм алдағы йылдың бурыстары тураһында Наркомзем каучуксылык группаһының етәксеһе иптәш Исмәғилов доклад яһаны.

— Был яңы һәм зур әһәмиәтле культура беҙҙең Башкортостанға беренсе тапкыр тик 1936 йылда ғына индерелде,—ти иптәш Исмәғилов үҙенең докладында. Шулай булыуға карамастан, күп кенә колхоздар юғары урожай алыуға ирешteләр. Мәҫәлән, Стәрлебаш районы 8 март исемендәге колхоздың звеноводы Төхфәтуллин, „Таң" колхозының звеноводы Сәғдиева иптәштәр план буйынса 3 килограм урынына гектарынан 16 килограм орлок алдылар.

Сәсеү майҙаны һәм кок-сағыз сәсеүсе колхоздарҙың һаны йылдан-йыл арта. 1936 йылда был эш менән 20 генә колхоз шөғөлләнһә, 1940 йылда инде 485 колхоз шөғөлләнә башланы.

Иптәш Исмәғилов үҙенең докладында әле кайһы бер колхоздар тарафынан был эшкә тейешенсә әһәмиәт бирелмәүенә тукталды.

Кок-сағыз тамырын контрактациялауҙың үтәлеше, государствоға ниндәй тамыр тапшырылыуы тураһында „Союзрасткаучук" управляющие иптәш Пануков өҫтәлмә доклад менән сыкты. Ул 1941 йылдан башлап, Башкортостанда каучук эшләп сығарыу заводы төҙөлөү, Башкортостан колхоздары был заводты товар менән тәьмин итергә тейешлектәре тураһында һөйләне.

Унан һуң кәңәшмәлә катнашыусыларҙың сығыштары, фекер алышыуҙары башланды.

Кәңәшмәлә каучуксылыктың алдынғы работниктарына бүләктәр тапшырылды.

Сәлихова.

AQŞ-ta HAJLAVDAR JOMOŋAQTARЬ

Hər ber 4 jьl hajьn, visokosnьj jьldьŋ nojəbr ajьnьŋ berense şişəmbe kənendə Amerika QuşmaŞtattarьnda prezidentqa—gosudarstvo həm xəkymət başьna hajlavđar ytkarelə. 1940 jьldьŋ 5-se nojəbrendə AQŞ-ta nəvbəttəge prezident hajlavđarь uđqarьldь. Hajlavđarđa jaŋьnan demokratik partia jenđe. AQŞ-tьŋ prezidentь itep əsənsə qabat ber rəttən demokrattar kandidatь Franklin-Ruzvel't hajlandь.

Qələttəgesə, hajlav kampaniahь vaqtьnda təp kərəş AQŞ-taqь ike iŋ ere burzuaz partialar—demokratik partia menən respublikanestar partiahь arahьnda bardь.

Prezident hajlavđar menən bergə 1940 jьldьŋ nojəbrendə kongresqa hajlavđar đa uđqarьldь. Amerika kongresь ike palatanan: juqarь palata—senatanan həm tyvənge palata—vəkildər palatahьnan tora. Senatqa 96 senator (hər ştattan 2 senator), ular 6 jьlqa hajlanalar. Hər ike jьl hajьn senatanьŋ əstən ber əleşe janarьlьp torola. Vəkildər palatahь ike jьlqa ber tapqьr hajlana.

Hajlavđarđa demokrattarđьŋ jeŋeve hədəmtəhendə ular vəkildər palatahьnda 267 (respublikanestar 162) urьn aldь. Gərsə senatala demokrattar əs urьndarьn juqaltmalar đa, demokratik sinatorđarđьŋ dəjəm hanь respublikan senatorđarđьn hanьnan ike tapqьr artьq (66 həm 28).

Huŋqь hajlavđarđa hajlavsьlarđьn tik 60 protsentь qьna qatnaşlьq ittelər. Amerika statistikahьnьŋ məqlymәttərenə qaraqanda, AQŞ-ta bətəhe 80 million keşenең hajlavđarđa qatnaşьrqa xoquqь bar. Ləkin bьl han bik yk dərəb tygel. Statistika tərlə hьltavđar menən zakonhьđ nəveştə ajrьm ştattarđa tavьş birevđən məxrym itelevselərđeŋ handanьn ber qasan đa dərəb itəpkə almaj. Kənjaq ştattarđa negrđar jьş qьna hajlav urnalarьna bətənləj jebərelməjđər.

Huŋqь hajlavđarđa 48 ştatlan 16-hьnda kommunistik kəndidattarđь ballatirovkalavđь tьja torqan qarardan sьqarьldь.. Ajrьm ştattarđa kommunistar əsən tavьş birergə teləvse hajlavsьlarqa qarşь repressialar qullanьldь. Məbələn, avtomobil' promьşlennosьnьn yđəge vulqan Miciganala kompartia kandidatьn registratsialav turahьnđaqь petitsiqa qul qujqan eşselər eştən sьqarьldьlar.

Franklin Ruzvel't əsənsə tapqьr hajlanьvьnda AQŞ-ta hajlavđar xoquqь menən fajđalana torqan keşelərđeŋ tik əstən ber əleşənең tavьşь menən genə prezident vulьp hajlana. Hajlavsьlarđьŋ əstən ike əleşə unьŋ qabattan prezident vulьp hajlanьvьna kire jəki ajьrmahьđ (bezrazlicno) qaranьlar. Bьnьŋ menən bergə şunь la əjtep kitergə kərək, bьl julь Ruzvel't əsən birelgən tavьştarđьŋ dəjəm protsentь ytkəndəge hajlavđarđaqь tavьşqa qaraqanda kəm vuldь. 1936 jьlda hajlavđarđa qatnaşьvsьlarđьŋ 60 protsentь unьŋ əsən tavьştanьn birhələr, 1940 jьlda 54 protsentь qьna birđelər. Respublikanestan kandidatь Uilki 48 ştattan tik 10 ştatta qьna kypselek tavьş aldь.

Respublikanestarđan həm demokrattarđan prezidentlыqqa həm Vitse — prezidentlыqqa vulqan kandidattar yđđərenen hajlav aldьnda vulqan sьqьştarьnda Amerika kapitalizmьnь đur hьnavđar aldьnda torqanlьqьn tanьmьlar. Uilki Ruzvel'tte eşheđlek menən kərəş eşendə unьŋ jarđamhьđ vulьvьnda qəjeplәne. 1936 jьlda, Ruzvel'ttең kandidaturahь ikense tapqьr hajlavqa qujьlqanda, ildə 9.400 meŋ eşheđ hanalha, 1940 jьlda inde, Uilkiđьŋ əjteve vujьnsa, eşheđđərđeŋ hanь 9.600 meŋgə jetə.

Əgər đə Ruzvel'ttең maşinistar soljuzь konferensiahьnda «nojəbr ajьnda eşselərđe jaratьp ta, qinvar ajьnda ularđь onotqan keşelərgə» (sənki nojəbr—hajlavđar ajь, ə qinvar—jaŋь hajlanqanь prezidentlьŋ vlast başьna kilev vaqtь) ьşanьrqa jaramaj, tip əjtkən hyđen almaqanda, ul məs'ələ vujьnsa Uilki menən polemika jahaşmanь.

Tьşqь politika məs'ələləre tik hajlav kampaniahь aldaqьnda qьna diskussia jahaj torqan məs'ələ vulьp əverelde. Kandidattarđьŋ ikəvhe lə, maksimal' nəveştə qorallanьv his kisekmətitən bətə dəjəm xərbi povinnostь inderev həm Angliaqa məmkin vulqan bətə jarđamdь kyrhətev turahьnda ber yk samala əjttelər.

Hajlavđarđan huŋ Ruzvel't Angliaqa jarđam itevđe taqьla đur kəsəjtev turahьnda iqlan itte. Demokratik senator King Amerikanan qorallanьv nəmələre həm huqьş materialdarь hatьp alьv əsən Angliaqa Amerika kredittarьn birev turahьnda Kongresqa ikense tapqьr zakon proektь inderđe. Xərbi ministerstvo, Junajted Prestьŋ məqlymәttəre vujьnsa, kongrestьŋ nəvbəttəge sessiahьnan 3 million keşenən torqan armianь qorallandьrьv əsən 5 milliard dollar ətitəmə assignovania horap alьrqa ujlaj.

V. Lan:

КОМСОМОЛ ТОРМОШО

Ustavtь boƌovsьlarƌь sojuz javaplьoqьna tartьroqa

Voskresen rajonь «Alqa», «Salavat» kolxozь hәm Kinjәkәj tulь bulmaqan urta mәktәbe ergәhendәge komsomol ojoşmalarьnda «VLKSM clenlarьnьn hәm kandidattarьnьn ucotь» turahьndaqь VLKSM Yƌәk Komitetьnьn instruksiahьn өjrәnevgә arnalqan jabьq jьjьlьştar uƌqarьldь.

Bьl jьjьlьşta sьqьş jahavsь komsomolestar VLKSM ustavьn boƌovƌь kyrhәtkәn ser'joz jeteşheƌlektәrƌe astьlar.

«Alqa» kolxozьnьn elekke sekretarь iptәş Mәhәdiev N. ucottan tөşmәjensә, ikense rajonqa eşkә kitә, unda la ucotqa inmәj, VLKSM ustavьn boƌa. Lәkin sojuz dissiplinahьn boƌovsь bьl komsomolestь sojuz javaplьlьqьna tartьv turahьnda berәv ƌә ujlamaj. Jәki ikense faktь alьrqa bula. Bьnan ber nisә aj elek Nurqәlina Sara tәvge ojoşma jьjьlьşьnda VLKSM clenlьqьna kandidat itep alьna. Lәkin unь komsomolqa qabul itev turahьndaqь qarar hәm dokumenttar VLKSM rajon komitetьna jebәrelmәj qala. Komitet sekretarь ul dokumenttarƌь juqalta. Komsomol ojoşmahь VLKSM-dьn rajon komitetь tarafьnan rablanmaqan, komsomol biletь almaqan iptәş Nurqәlinanь jetmәhә III rajon konferensiahьna delegat itep hajlap jebәrә. Komsomolka Mәhәdieva Mәftyxa la ucottan tөşmәjensә, ikense rajonqa kitә. Bьna bьl fakttar komsomol ojoşmahьnьn ucot eşenә ytә halqьn qaravьn, ustavtь tupaь rәveştә boƌovьn kyrhәtә.

Bьl ojoşmala komsomol dokumenttarьn haqlav ƌa qәfy itelmәblek nasar qujьlqan. Komitet sekretarь iptәş Xәjbullin komsomol dokumenttarьn yƌenen jortonda, eş qaqьƌƌarь menәn bergә butap jөrөtә.

«Salavat», «Bәver» kolxozь hәm Kinjәkәj TBUM komsomol ojoşmalarьnda la şundaj uq xәl. Mixajlovka avьlьnda uqьtьvsь iptәş Bulankinanьn Kinjәkәj TBUM komsomol ojoşmahьnda ucotta torovьna xәƌer ike jьl inde, ul ber vaqьtta la komsomol jьjьlьştarьnda qatnaşqanь juq. Clenьq vznosьn da vaqtьnda tyләmәj. Ojoşmanьn eşenә qatnaşmaj. «Bәver» kolxozьnan oşo juq mәktәpkә komsomoles Әmirxanov uqьrqa kilә. Ul ike ajƌan artьq ucottan tөşmәj hәm ucotqa inmәj jөrөj. Lәkin komsomol ojoşmalarь ustavtь boƌovsь bьl komsomolestarƌь sojuz javaplьlьqьna tartmaj, normal' xәl itep kenә qarajƌar.

Bьl өlkәlә VLKSM-dьn rajon komitetьnьn da eşheƌlek kyrhәteven әjtergә kәrәk. Әlegә tiklem VLKSM rajon komitetь ucot, komsomol xuzalьqьn bol'şevistik tәrtipkә kilterev mәs'әlәhe menәn ser'joz şөqөllәnmәne, tәvge ojoşmalar өbtөnөn kөndәlek kontrol' bulƌьrьlmanь.

VLKSM-dьn Voskresen rajon komitetь hәm komsomolƌьn tәvge ojoşmalarь bьl xatalarƌь kilәsәktә qabatlamabqa, VLKSM ustavьn hәm VLKSM Yƌәk Komitetьnьn instruksiahьn tajpьlьşhьƌ ytәrgә tejeştәr.

M. Sәjet.

RAJKOM BЬL OJOŞMAQA JARƊAM ITERGӘ TEJEŞ

VKP(b)-nьn Maqar rajon komitetь ergәhendәge komsomol ojoşmahь hajlavƌarƌan hun da yƌ eşen qajtanan qormanь. Bьnan өs aj elek ojoşmanьn sekretarь itep hajlanqan iptәş Kuznetsova әle bulha praktik eşkә başlaqanь juq. Bьl vaqьt esendә ul xatta ber tapqьr jьjьlьş ta uƌqarmanь.

Komsomolƌьn bьl ojoşmahь menәn VLKSM-dьn rajon komitetь jetәkselәre lә qaƌьqhьnmajƌar.

Ojoşmanь tarqatьvqa alьp barьvsь, eşlekheƌlek kyrhәtevse Kuznetsovanь sojuz javaplьlьqьna tartьrqa kәrәk.

Kinjәbuzova.

—*—

EŞ PLANЬN FORMAL' RƏVEŞTӘ GENӘ TӨƊӨJƊӘR

«Qьƌьlqь» kolxozь (Qьrmьbqalь rajonь) komsomol ojoşmahь aj hajьn oƌon-oƌon eş planь tөƌөj. Lәkin ojoşmanьn sekretarь iptәş Zәjnullina ul planƌь ytәv өsөn yƌendә ber tөrlө lә javaplьlьq hiƌmәj.

Komsomol ojoşmahь xuzalьq eştәrendә aktiv qatnaşlьq kyrhәtmәj. Xatta bьl mәs'әlә komitettьn eş planьnda la qaralmaqan. Ә kolxoz xuzalьq eşendә artta bara. Igen huqьv, gosudarstvoqa igen tapşьrьv eşe әle bulha tamamlanqanь juq.

Kolxoz komsomol ojoşmahь kolxozdьn xuzalьq eşendә aktiv qatnaşьrqa, uqa bьl өƌөklөktөn sьqьrqa praktik jarƌam kyrhәtergә tejeş.

V. Murzin.

Ишембайҙағы һөнәрселек училищеһында занятие. Һүрәттә: нефть табыу буйынса мастер комсомолец И. С. Алушкин ептәш укыусыларҙы промыслолар менән таныштыра.

Н. Егоров фотоһы.

Unь komsomol yƀterƌe

Tәskirә Xәliqova komsomolƌa, avьldaqь obşestvennьj eştәrƌә qajnap, sьnьqьp yƀkәn keşe. Unьn bөtә tormoşo, jәşlege partia hәm xөkymәt eşe өsөn, jәş bьvьnƌь hәm avьldaqь xeƌmәtsәndәr massahьn kommunistik ruxta belemle, kul'turalь keşelәn itep tәrbiәlәvgә birelgәn. Ul Lenin komsomolь safьnda tәrbiәlәnep, aldьnqь sovet uqьtьvsьlarь safьna babtь.

Tәskirәnen uqьtьvsьlьq stazь bik ƌur tygel, Ul әle bişense genә jьl uqьta. Lәkin oşo aƌ vaqьt esendә, ul uqьtьv eşenen masterlьqьna ejә buldь hәm bik kyp jәştarƌe uqьtьp, tәrbiәlәp sьqarƌь.

Xәƌen Tәskirә Qoros urta mәktәbenen (Baqalь rajonь) IV klasьnda uqьta. Ul yƌenen jaqşь uqьtьvь, komsomolda hәm obşestvennьj eştәrƌә namьblь eşlәve menәn Baqalь rajonь uqьtьvsьlarь hәm xeƌmәtsәndәr massahь arahьnda ƌur avtoritet qaƌana.

Tәskirә uqьtqan klass dәrestәn jaqşь hәm otlicnoqa өlgәşev, dissiplinalь bulьv jaqьnan mәktәptәge bөtә klastarqa өlgө bulьp tora. Unьn dөrestөre kynelle hәm uqьvsьlarƌьn aktiv qatnaşlьqь menәn ytә. Sөnki iptәş Tәskirә hәr ber fөnde kyrgәƌmә materialdar menәn uqьvsьlarqa asьq, anlajьşlь itep uqьta. Өjgә birelgәn eştәrƌe sistemalь rәveşte tikşerep bara hәm uqьvsьlarƌьn ata-әsәlәre menәn tьqьƌ- bәjlәneş tota.

Ul yƌ klasьndaqь pioner otrad hәm yƌeşmәker tynәraktarƌen eşen jaqşьrtьv menәn bergә, bьl tynәraktarƌe uqьvsьlarƌь dissiplinalь, uqьvqa namьb menәn qaravsь keşelәr itep tәrbiәlәvgә bik obta fajƌalana. Şul arqala ul uqьtqan klass, hәr jьl uqьvƌь unьşlь tamamlaj. Unьn klasь bьjьl dal uqьv jьlьnьn berense siregen unьşlь tamamlanь.

Komsomolka Tәskirә iptәş uqьtьv eşen өlgөlө itep ojoştorov menәn genә tьnьslanmaj, ul yƌ belemen kytәrev өbtөndә lә nьqьşmalь eşlәj.

Ul ytkәn jьl sittәn torop Bәlәbәj Tatpeducilişcehen tamamlanь.

S. Xaliq.

—☆—

KINO-TEATR EŞENӘ ӘHӘMIӘT BIRMӘJDӘR

Ileş rajonьnda xeƌmәtsәndәrƌe kino-kartinalar menәn xeƌmәtlәnderev eşe nasar qujьlqan. Xәƌer bьnda ike ajƌan birle kino bulqanь juq.

Rajondьn jәştәre hәm bөtә xeƌmәtsәndәre kino kartinalarƌьn jьş bulьvьn talap itәlәr. Rajon jetәkselәre xeƌmәtsәndәrƌen talaptarьn ytәrgә tejeştәr.

B. Jamal.

—*—

ƊUR OTOŞ

Ojafuri. Rajon finans bylege mөdire iptәş A.A. Bakajev 3 humlьq № 22.202 Osoaviaximdьn 14-se lotorea biletьna mototsiklet (8000 hum) otto. **Jermolajeva.**

—*—

XӘBӘRSELӘR XATЬ BUJЬNSA

«Spekulant Ojizzәtullingә sara kyrelergә tejeş» tigan xәbәr tikşerep, sara kyrev өsөn Kuşnarenko rajon milit. siahьna jebәrelgәjne. Tikşerev hөƌөmtөhendә xәbәr tulьhь menәn dөrөblende. Rajon militsia bylege Ojizzәtullinden xөkөmgә tarttьrьlьp, 3 jьlqa irkenәn mөxrym iteleve turahьnda xәbәr itte.

Javapь redaktor:
S. BAJTURIN.
Ответ. редактор:
С. БАЙТУРИН.

MALDARƊЬ TӘRBIӘLӘV EŞEN JAQŞЬRTЬROQA

Malsьlьq avьl xuzalьqьnьn iң mөhim tarmaqtarьnan hanala. Malsьlьq xalьq xuzalьqьna kyp doxod birә.

Lәkin qajhь ber kolxozdar, bigerәk tә Bozajaz rajonьnьn bajtaq kolxozdarь malsьlьq planьn tulьhьnsa ytәv, ularƌь jьlь, standart torlaqtar menәn tә'min itev өsөn tejeşensә kөrәşmәjƌәr.

Bozajaz rajonьnьn «Şişmә» kolxozьnda (mal tәrbiәlәvsehe Maksimov) jьlь torlaqtar hәm aƌьq jeteşmev sәbәple 250 baştan artьq harьq hәm nәƌek jenlө jәş maldar hәlәk buldьlar. Şul uq rajonƌьn Ckalov ismendәge kolxozda maklar өsөn jьlь torlaq hәm jeterlek aƌьq, jaqşь tәrbiә bulmav, malsьlьq kadrƌarьnьn өƌlekheƌ alъşьnьp torovƌarь arqahьnda jьl hajьn unar menq humlьq jәş maldar ylep ərəm bulalar. 1940 jьldьn başьnda qьna 100 baş nәƌek jenlө bәrәstәr yldelәr. Bьnda 1935 jьlda 350 baş harьq bar ine. Ә 1940 jьlda bьl han 1200—1300 başqa jetergә tejeş. Lәkin bьl kolxozda bөgөngө kөndә bәrәstәre menәn ni barь 220 baş harьq bar. Bьnda harьqtarƌьn jabьqlьqь, malsьlьq planьnьn ytәlmave menәn itbpłoşmәjensә ularƌь hujalar.

Stalin ismendәge kolxozda (predsedatele komsomoles Suxorykov Stepan) hөtsөlөk-tovar hәm harьqsьlьq fermalarь bar. Bьnda 3-4 jьl esendө mitezatsia ytkәrә başlanьlar. Şulaj bulьvqa qaramabtan jaqşь, toqomlo jәş maldar tapmabhьn. Sөnki tәrbiә nasar. Maldarƌь qulda toroqtorov ignorirovat' itelә. Nәƌek jenlө toqom harьqtarь menәn toqomhьƌ qusqarƌar jөrөjƌәr. Hөƌөmtәlә toqomlo harьq, jәbaj, toqomhoƌƌar menәn qaplana.

Malsьlьqtь ytterev eşendә, aldьnqьlьqtь kyrhәtevdә xarakterlь mibal itep «Oktәbr» kolxozьn (ferma mөdire jәş kolxozsь Simonov) alьrqa mөmkin. Bьl kolxoz 1939 jьlda 100 harьqtan 132, ә 1940 jьlda 135 baş bөrөs alьvqa ireşte. Kolxozdьn cabarь Şamov harьqsьlьq texnikahьn nьqlь yƌlәşterƌe. Unьn harьq aƌbarь jaqşь jьhazlanƌьrьlqan, janь tьvqan bөrөstөr өsөn jьlь urьndar buldьrьlqan. Xәƌer bьnda 445 baş harьq bar. Ularƌьn bөtөhe lә toqom harьqtarь. 5 harьq Tөnjaq Kavkazdan kilterelde. Ularƌьn nәbeldәre jaƌ kөnө 3—3,5, kөƌ 1,5—2 kilogram jaqşь jөn birәlәr.

Nәƌek jenlө harьqtar yrsetev bujьnsa «Kolos» kolxozьnьn cabanь iptәş Simonov ƌur unьştarqa ireşte. Ul 1939 jьlda 100 baş harьqtan 130 baş bөrөs alьvƌь tә'min itte.

«Vostok» kolxozьnьn cabanь iptәş Polonski harьqtarƌь qbş irtә bөrөslөteve hәm ere jenlө harьqtarƌь «Bol'şevik» plemxozьnan (Rostov өlkәhe) inderelgәn toqom harьqtarь menәn toroqtorov julь menәn 100 harьqtan 202 baş bөrөs alьvqa ireşte. Ul 1940 jьl. qь Bөtөsojuz avьl xuzalьqь kyrgәdmәhendә qatnaştь hәm keskәj kөmөş medal' menәn bylәklende.

VLKSM-dьn Bozajaz rajon komitetь hәm komsomolƌьn tәvge ojoşmalarь Malsьlьqtь taqь la ytterev өsөn malsьlьq eşe menәn jetөkselekte jaqşьrtьrqa, bьl eşte yƌ quldarьna alьrqa, unьn өbtөnөn şeflьqtь ojoştororqa tejeştәr.

Zootexnik. **Kondrov.**

П 4121. Редакция адресы: Өфө калаһы, Володарский урамы, № 2. Телефон № 87—15 „Окт. натиск" типографияһы

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

№ 133 (1496) | 1940 йыл, 15 декабрь йәкшәмбе | Айрым һаны 10 тин.

БӨТӘБАШКОРТОСТАН САНҒЫ ЭСТАФЕТАҺЫ

Бөгөн Өфөлә, „Комсомолец Башкирии“ газетаһы исмендәге Бөтәбашкортостан хәрбиләштерелгән санҒы эстафетаһы уҙғарыла. Был эстафета кышкы спорт сезоны асылыуға арнала. Эстафетала Өфө калаһының һәм Башкортостан райондарының спорт обществоларынан, физкультура коллективтарынан командалар катнашасактар.

Эстафетаға катнашыусылар араһында, санҒы буйынса Башкортостан чемпионы Л. И. Анищенко, уҙған йыл милиция работниктары саңғысыларының Бөтәсоюз ярышында беренселәр сафына сыккан З. Т. Фаризов ипташтар зә катнашасактар.

STALINGRAD KOMSOMOLESTARЬNЬN QIMMƏTLE BAŞLAP JEBƏREVE

Lenin-Stalin partiahь komsomoldь sovet qoroloşonoŋ nigeđe, vatandьŋ bajlьq hәm qevətlelek sьqanaqь bulqan, barlьq xeđmətsәndәrđeŋ mul hәm kulturalь tormoşonoŋ sьqsnaqь bulqan sotsialistik milekte haqlav hәm nьqьtьv turahьndaqь xәstәrlege ruxьnda tәrbiәlәj.

Jәştәrđә bьl jaqşь sьjfattarđь buldьrьp, partia hәr ber jeş jeget hәm qьđđan obşcestvennьj milekkә haqlь hәm ekonomnьj mәnәsәbәtlә bulьvđь, ularđan azat itelgәn xeđmettoŋ jemeştәrenә baha birevđәren talap itә.

Obşcestvennьj milekkә haqlьq menәn qarav—ul kommunistik qaraş bildәhe. M. I. Kalinin: «...keşelek donjahь tarixьnda kommunistik obşcestvonan da haqlьq menәn qaravsь obşcestvo bulmanь... jeteşterevse keşe eksploatorqa jәki keşe bajlьqьn babьp alьvsьqa qaraqanda, nәmәlәrđe totovđa ekonomialьraq» tine.

Beđđeŋ vatandьŋ namьbьlь hәm anlь truzinniktarь gosudarstvo bajlьqьn kyđ qarahь kevek itep haqlajđar, obşcestvennьj milekkә xalьq bajlьqь itep qarajđar.

Sotsialistik milek өsөn javaplьlьq tojqoho ni tiklem juqarь bulha, material bajlьqtarqa keşelәrđeŋ qaraşь ni tiklem haqlь hәm ekonomnьj bulha, gosudarstvo proizvodstvohьnьŋ dөjөm balansьnda xalьq bajlьqьnьŋ fajđalь өlөşө lә şul tiklem juqarь.

Jәştәrđe kommunistik tәrbiәlәv turahьnda hөjlәgәndә, kommunistik tәrbiәlәvđeŋ ber өlөşө bulqan haqlьq hәm ekonomia turahьnda onotorqa beđđeŋ xaqьvьđ juq.

Bigerәk tә xәđer, beđđeŋ il nьqlь mobilizatsion әđerlek xәlendә tororqa tejeş bulqan ber vaqьttaj qatь ekonomia mәs'әlәlәre, hәr ber kilogram metall, jaqьv materialь, tөrlө qimmәtle materialdar hәm sredstvolarqa haqlьq menәn qarav qajәt đur әhәmiәtkә jejә bulьp tora.

Bьna şul jәhәttәn Stalingrad traktor zavodь komsomolestarьnьŋ başlap jebәrevđәre iŋ nьqlь iqtibarđь, hәr jaqlap jaqlavđь hәm kiŋ jәjelderevđe talap itә.

F. E. *Dzerzinski* ismendәge traktor zavodь komsomol kollektivь nәmә eşlәne huŋ?

Kommunistik tәrbiәneŋ bojevoj burьsьn dөrөb aŋlap, komsomolestar eske resurstarđь kiŋ fajđalanьv өsөn, ekonomia өsөn kөrәşteŋ hәm әrәm-şәrәm itevselergә qarşь kөrәşteŋ initsiatorđarь bulьp eşlekle sьqьş jahanьlar.

1941 jьldьŋ berense qinvarьna tiklem dzerzinistar kollektivь braktan juqaltьvđь kөmendә 1 million humqa, elektroenergia rasxodьn—ajьna 1 million kilovatt sәqәtkә kәmetergә, 500 tonna mitaldь ekonomit itergә, ratsionalizatorlьq tәqdimdәr inderevđәn ilgә 1 million 100 meŋ hum ekonomia birev jөkləmәhen aldьlar. Komsomolestar kөsө menәn zavod hәm rajondarđa mettallom jьjьv dekadahь uđqarьlasaq.

Jөkləmәlәr qabul itelev menәn yk, zavod kollektivьnьŋ ekonomia hәm haqlьq өsөn aktiv kөrәşkә jynəlderelgәn bөtө energiahь gyzal jemeştәr kilterә başlanь.

Komsomoldьŋ Stalingrad Өlkә Komitetь dzerzinstarđьŋ başlap jebәreven hәr jaqlap jaqlanь hәm өlkәlәge komsomol ojoşmalarьn traktor zavodsьlar өlgөhө bujьnsa metaldь, jaqьv materialdarьn, energiany ekonomit itev өsөn kөrәştө ojoştorovqa mәzbyr itte.

Xәđer inde dzerzinstar başlap jebәreven jaqlavsь hәm şulaj uq әrәm-şәrәm itevselәr menәn eşlekle kөrәş alьp barьvsь unarlaqan predpriatielәrđe kyrhәtә alabьđ.

«Krasnьj oktәbr» zavodь kollektivь 600 tonna qoros, 400 tonna sujьn, 1,500 tonna mazuttь ekonomit itevgә totondolar. Ә «Serp i molot» sovxozь komsomolestanь metall jьjnavđan başqa, strojđan sьqqan hәm sovxoz usadbahьnda tarqav jatqan ike CTZ traktorьn jaŋь jьlqa tiklem remontlav hәm xodqa jebәrev jөkləmәhen aldьlar. Traktorđan masterskoj mөdire komsomoles iptәş Klimov jetәkselegendә remontlanasaqtar.

Bьndaj mitaldarđь bik kyp kilterergә bula.

Stalingradsьlar tәzribәhe, ularđьŋ başlap jebәreven bөtө il bujьnsa jәjelderergә komsomoldьŋ bөtө mөmkinlektәre bar ikәneŋ kyrhәtә.

Әgәr đә hәr ber komsomol ojoşmahь yđenen predpriatiehendәge xәlgә nьqlь iqtibar menәn qaraha, ul saqta his şikheđ sotsialistik milekkә kuzahьđ, qәmheđ qaravđьŋ kyp faktlarь bulьvьn asasaq.

Bьna bьnda inde, dzerzinstarđьŋ tәzribәhenә tajanьp, nьqlь ekonomia hәm haqlьq өsөn kөrәşteŋ başlap jebәrevselәre bulьp sьqьş jaharqa kәrәk.

Şunьŋ mөhim, komsomol ojoşmalarь ekonomia jahavđьŋ qajәt đur plandarьn tөđөv menәn mavьqьp, bik đur ekonomik hөđөmtәlәr birevse bik jabaj qьna saralardь sintә qaldьrmahьndar. Komsomol komitetlarьnьŋ bьndaj pozitsiahь unьşmadlьqqa osoraqan bulьr ine. Berense nәvbәttә ber nindәj đә sьqьm talap itmәgәn jәki sьqьm jahaqanda la, şunda uq effekt birә torqan saralardь tormoşqa aşьrьrqa kәrәk.

VLKSM Yđәk Komitetьnьŋ tuqьđьnsь plenumь «komsomolestarđь hәm jeştәrđe predpriatielәr tarafьnan plandь grafik bujьnsa ytәv өsөn, şturmovşcinaqa qarşь, promьjşlennost' rezervtarьn maksimal' rәveştә fajđalanьv өsөn, ratsionalizatorlьq tәqdimdәren jьldamьraq tormoşqa ytkәrev өsөn, xeđmәt dissiplinahьn kytәrev hәm texnologik protsestь his hyđheđ ytәv өsөn, jaqьvlьqqa hәm elektroenergiaqa ekonomia jahav өsөn, xeđmәt jeteşterevsәnlegen hәm produksianьŋ әbjfatьn kytәrev esөn kөrәşkә ojoştororqa. Brak kilterep sьqara torqan sәbәptәrđe bөtөrөvgә ireşergә, predpriatienenŋ markahьnьŋ xөrmәten kytәrergә» kөrәklekte hьđьq өbtenә aldь.

Traktorzavodsьlarđьŋ başlap jebәreve ul VLKSM Yđәk Komitetь plenumь qararđarьn turanan-tuna tormoşqa aşьrьv!

1941 jьldьŋ berense qinvarь jaqьnlaşa. Bьl kөndө stalingradsьlarđьŋ tәqdime bujьnsa eske resurstarđь mobilizovat' itev hөđөmtәlәrenә jomqaq jahav ytkәrelәsәk. Bьl kөngә metall, jaqьvlьqqa, elektroenergiaqa hәm metaldarqa ekonomia jahav bujьnsa otlicno kyrhәtkestәr menәn kilev hәr ber komsomol ojoşmahьnьŋ eşe.

Hәr ber jeş patriot yđenen sotsialistik milkenә haqlь hәm tьrьş qaraşь menәn vatandьŋ huqьşsan hәlәtlegen hәm qevәten artaban kөsәjthen, sotsializm ilenen ekonomik hәm oborona qevәteŋ taqь ta juqarь kytәrhen!

(«Komsomol'skaja Pravda»-nьŋ 29 nojabrđәge baş mәqalәhenәn).

САНҒЫСЫЛАР.
Ш. Уразбахтин фотоһы.

КЫҘЫЛ АРМИЯНЫҢ XXIII ЙЫЛЛЫҒЫ ИСМЕНДӘГЕ КОМСОМОЛ САНҒЫ КРОССЫН (ЯРЫШЫН) УҘҒАРЫУ БУЙЫНСА ВЛКСМ ӨЛКӘ КОМИТЕТЫ ЭРГӘҺЕНДӘГЕ ОЙОШТОРОУ КОМИТЕТЫНДА

10-сы декабрҙә, Кызыл Армияның XXIII йыллығы исмендәге комсомол санҒы кроссын уҙғарыу буйынса ВЛКСМ Өлкә Комитеты эргәһендәге ойоштороу комитетының ултырышы булды.

Ойоштороу комитеты ошо йылдың 15-се декабренә тиклем командаларҙы комплектовать итеүҙе тамамларға, ГТО һәм БГТО значоктарына норма тапшырыу буйынса системалы занятиеләр уҙғарыуҙы башларға, куйылған вакытка тренировочный минимумды үтәргә комсомол ойошмаларын мәжбүр итте.

Ярышта һәр бер катнашыусы тренировочный минимумды саңғыла үтәргә тейеш.

Ойоштороу комитеты командалар менән яҡлы етәкселек итеүҙе тәъмин итеү өсөн физкультура активы көсө менән команда командирҙарының практик инструктажын уҙғарырға кала һәм район комитеттарын мәжбүр итте.

ГТО һәм БГТО значоктарына нормалар кабул итеү өсөн кала һәм район комитеттары судейский коллегиялар ойоштороргә мәжбүр ителәләр.

20-се декабргә тиклем комсомол йыйылыштарын уҙғарырға, унда Положение һәм кроссты (ярышты) уҙғарыу сараларын тикшерергә, шулай уҡ һәр бер комсомолецтың үҙенең саңғыһын булдырыу өсөн мастерскойҙар һәм комсомолецтарҙың үҙ көстәре менән саңғылар эшләүҙе ойоштороргә кала һәм район комитеттарына тәкдим ителде.

Кросска әҙерлектең барышы тураһында биш көнгә бер тапкыр ойоштороу комитетына информировать итеп торорға кала һәм район комитеттарына тәкдим ителде.

—◆—

АҢЛАТМА

Кызыл Армияның XXIII йыллығы исмендәге комсомол саңғы кроссын (ярышын) уҙғарыу буйынса ВЛКСМ Үҙәк Комитеты эргәһендәге ойоштороу комитеты, ярышта катнашыусылар тарафынан йыйылған процент-тарҙың һаны, ярышта катнашыусыларҙың һанына карап иҫәпләнмәй, ә комсомол ойошмаһының бөтә һан составына карап иҫәпләнә тип аңлата; шулай итеп Положениела күрһәтелгән миҫалды түбәндәгесә укырға кәрәк:

„СТРЕЛА“ ЗАВОДЫ

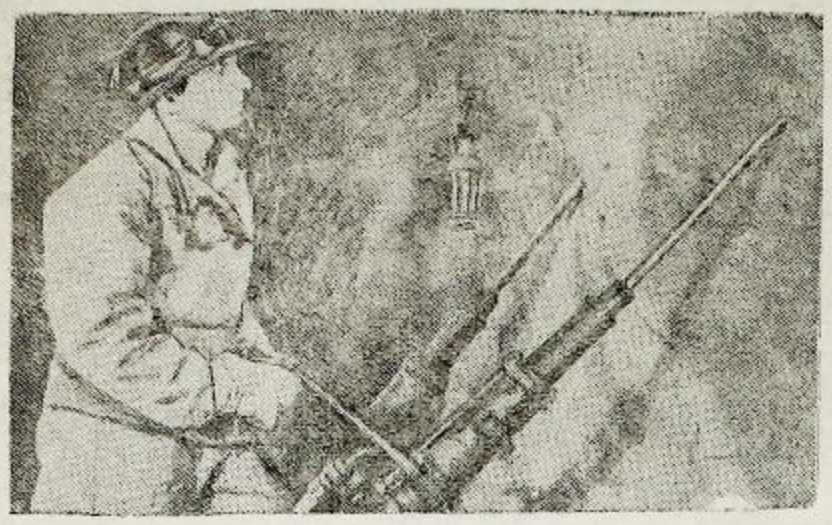
1. Бөтәһе 2000 комсомолец, катнашты 500 кеше—25%
2. ГТО-ның I баҫҡыс нормаһын үтәнеләр 100 кеше—5%
3. ГТО-ның II баҫҡыс нормаһын үтәнеләр 125 кеше —6,25% X 2=12,5 %

Бөтәһе ойошма йыйа 42,5 %

Ойоштороу комитеты.

EKONOMIA ӨSӨN HƏM ƏRƏM-ŞƏRƏM ITEVGƏ QARŞЬ KӨRƏŞ ӨSӨN

STALINGRADSЬLARDЬҢ SAQЬRЬVЬNA QUŞЬLЬҠЬD!

Уралдың бакыр рудниктарында Семиволоса методы.

Һүрәттә: Красногвардейский рудниктың танылған бурщиғы Илларион Янкин иптәш (Свердловский өлкәһе, Красноуралмедруда тресы).

Семиволоса методын Янкин Криворожьеға барған вакытта өйрәнде. Ә Уралға кайтыу менән бер юлы күп забойҙы скоростной бораулау методын бакыр рудаһын табыуҙа кулланды һәм эшләп сығарыу нормаһын 1047 процентка үтәп, Бөтәсоюз рекордын куйҙы. Семиволоса -Янкин методы Уралдың стахановсылары тарафынан кин рәүештә ҡулланыла.

Ж. Берланд фотоһы (ТАСС).

Производстволарҙың ысын хужалары булырға

Сталинград Ф. Э. Дзержинский исемендәге трактор заводы комсомолецтары зур әһәмиәткә ейә булған эш башланылар. Уларҙың экономия өсөн әрәм-шәрәм итеүгә каршы көрәш инициативаһы, һис шикһеҙ, зур файҙа килтерәсәк.

Беҙҙең район предприятиеләрендә эшләүсе йәштәр сталинградсыларҙың гүзәл инициативаһын хупланылар. Улар сталинградсыларҙың мөрәжәғәтенә яуап итеп, производствола сырье һәм продукцияның һәр бер грамын, государстволың һәр бер тинен зур һаклык һәм дөрөҫ файҙаланыу өсөн ныкышмалы рәүештә көрәшә башланылар.

Хәҙер комсомол комитеттары партия һәм дирекция ойошмалары менән берлектә үҙҙәренә эш планы төҙөйҙәр.

Крекинг-заводтың бензин колонкаларында көн һайын йөҙҙән артык автомашинаға заправка яһайҙар. Заправщиктарҙың үҙ эштәренә һалкын карауҙары һәм заправной рукавтарҙың төҙөк булмауҙары аркаһында һәр бер машина эргәһендә 50—100 грамм бензин ергә түгелеп, һәр бер заправщик йылына 4,5 тоннаға якын бензинде юкка сығара ине. Хәҙер комсомолецтар был эште бөтөрөү һәм бензинден һәр бер грамын һаклы расходлау сараларын күрәләр.

Рукавтар ремонтлана, бензин ергә түгелмәһен өсөн, заправкаға килгән машинаның бензин багы менән рукав тоташа торған урынға мискә куйыла. Шоферҙар өсөн бензин ебәреү нормалары эшләп сығарыла.

Бындай сараларҙы һәр бер предприятиелә лә уҙғарып була. Шуға күрә лә беҙ Сталинград комсомолецтарынан өлгө алып, һәр бер предприятие эргәһендә алдынғы комсомолец-специалистарҙан торған экономия өсөн, әрәм-шәрәм итеүгә каршы көрәш алып барыу өсөн махсус комиссиялар төҙөйбеҙ.

Морьева.

ВЛКСМ-дың Сталинский район комитеты секретары.

***

«Ufimneftezavodstroj» 3-сө төҙөү контораһының иптәш Golovcenko етәкселек иткән йәштәр бригадаһы нефтселәрҙең Бөтәсоюз ярышына ҡушылып бригада комплекслы бригадаға әйләндерелде. Һөҙөмтәлә, бөтә төр эштә 1-ә эшләп сыҡарыу күтәрелде, эсселәрҙең эш хаҡтары 1-ә артты. Ştukaturҙиктар эш нормаларын 120 процентҡа, плотниктар 143, подсобный эсселәр 124 процентҡа үтәй башланылар.

Комплекслы бригадаға кысөв менән етәкселек итеү йәнәлешҙе. Эш көнө тыҡшдиалдь.

N. Krasnov.

Һүрәттә: Ошский ебәк урау фабрикаһының (Кырғызстан С. Р) стахановкаһы комсомолка Р. Хамутбаева эшләп сығарыу нормаһын 110-120 процентка үтәй.

А. Ревякин фотоһы (ТАСС).

BEƊ METALLOMDAR JЬJNAJBЬƊ

Stalingrad komsomolestarьnьң başlap jebәreve beƊƊe uƊeveƊƊeң proizvodstvoqa nьqlь iqtibar menən qararqa, gosudarstvo bajlьqьn nisek haqlavьvьƊƊь xuzalarsa tikşerep sьqьrqa mәzbyr itte.

Tikşerev jahav hөƊөmtәhendә beƊ bьl өlkәlә bik kyp jeteşhedlektәrƊe astьq. Zavod territoriahьnda әrәm bulьp jatьvsь metallomdar aƊtygel.

Brakqa hәm әrәm-şәrәm itevƊәrgә qarşь kөreş alьp barьv өsөn zavod ergәhendә komissia teƊejbeƊ. Bьl komissia sostavьna proizvodstvola jaqşь eşe menən tanьlqan komsomoles inzener hәm texniktar inәlәr.

Radionova.

Өfө, Motor zavodь komsomol komitetь sekretarь.

BEƊƊEҢ VAQЬTTЬҢ BӨJӨK LJOTCIGЬ

M. NIKOLAJЬV

BeƊƊeҙ ildeҙ kyp handaqь gerojƊarь (arahьnda Valeri Pavlovic ularƊьҢ iҢ höjökläh hәm iҢ qimmәtlehe ine. Eşse-kotel'şciktьҢ ulь yƊenә mәngelek dәn hәm onotolmablьq isem tьvƊьrƊь, ul bөjөk, bөtә donjaqta mәqlym ljotcik bulьp әverelde.

V. P. CkalovtьҢ tormoş julь kypselek sovet keşelәrenenҢ tormoş julьnan ajrьlmaj ine.

Kocegar. QьƊьl Armia dobrovolesь. Ljotciktar pƊerlәj torqan mәktәp kursantь. Xәrbi hәm Osoaviaxim aviatsiahь ljotcigь. Ljotcik—hьnavsь. Xalьq gerojь. Gosudarstvo deatele. Valeri PavlovictьҢ julь bьna şulaj.

UnьҢ өsөn ul jeҢep sьqta almablьq qomasavlьqtәr juq ine. «Burьs, ni tiklem qьjьn bulha, ul şul tiklemƊ ƊurşatlaƊa torqajrь, — ti Sovettar Sojuzь Gerojь M. Gromov.—Bьl izad şatlьqь, qьjьnlьqtarƊь jeҢep sьqьv şatlьqь ine...». Ul yƊeneҢ «Bөjөk rus xalqь» tip isemlәgәn mәqalәhendә jaƊqansa, yƊendә gyzәl keşelek sьjfattarьn buldьrƊь. Ul:

«Joşlek tә, qartlьq tә beƊƊeҙ geroizm өsөn qomasavlьq bula almajƊar...» tip jazƊь.

Ckalov ber qasan da ireşkәn unьşlьqьnda tuqtap qalmanь, ul hәr qasan da jaqta ьntьla, osovsьlьq masterlьqьnьҢ janь, kyretmәgәn juqarьlьqьna aşqьna, kөn hajьn, sәqәt hajьn yƊeneҢ bojevoj әƊerlegen kytәrә torqajnь.

Iptәş Stalin menən berense osoraşьvь unьҢ tormoşonda onotolmablьq vaqiqa buldь. StalinƊьҢ «HeƊƊeҙ tormoşoqoƊ beƊgә telәgәn ber maşinanan da qimmәtlerәk» t'gan hyƊƊәre unьҢ jөrәgendә mәngegә heҢep qaldьlar.

Stalin isme unь janь jeҢevƊәrgә qanatlandьrƊь, tөkenmәs energia menən tulьlandьrƊь, daimi şatlьq tьvƊьrƊь. StalinƊьҢ atalarsa höjove unь, TönjaqtьҢ boƊ buslьqtarьnda jьlьrƊьrƊь, unьҢ qәzәp osovƊarьn tiƊlәtte, yƊeneҢ jeҢevendә ьşanьstь tuplanь hәm urьnlaştьrƊь, qarap torovqa jeҢep sьqьv mömkin bulmaqan qomasavlьqtarƊь jeҢergә jarƊam itte.

Ul bьl turala şul tiklem tә'birle jьlьlьq menən şulaj höjläj: «BeƊ Amerikaqa Ƌur bejeklektә osop bara inek. Kislorod juq ine: beƊ xәlebeƊƊe juqalta barƊьq. Oşo qimmәtle isemde xәtergә töşörөv genә kөrәk buldь hәm beƊƊeҙ kyƊ aldьvьƊqa ul, höjöklө atavьƊ hәm ucitelebeƊ kilep babtь. Qapьl kytәreҢke kyҢellelek tьvƊь, xәlinep kitte. BeƊ jәnlәndek. Bьna heƊ Ƌә qьjьn bulqan saqlarƊa StalinƊь xәtergә töşörөgөƊ hәm heƊƊeҙ energiaqьƊ un tapqьr artasaq, heƊ bөtә qьjьnlьqtarƊь jeҢep sьqasaqhьqьƊ».

Sovet aviatsiahьnьҢ şöhrətle jeҢevƊәre Valeri Pavlovic CkalovtьҢ isme menən bәjlәngәn. SaqьştьrqьhьƊ geroj. lьq, aviatsia texnikahьn otlino belev, ilgә bulqan qajnar mөxәbbәt unь jeҢelmәblek itte. Ojorur stalinsь qarsьqa hava stixiahьn bujhondorovqa un altь jьlьn birƊe. Jetmeştәn artьq terlө sistemalaqь samoljottar unьҢ qulь aşa yttelәr. BeƊƊeҙ ildeҙ mөqәƊdәs siktәren haqlavsь menәrlәgәn bojevoj maşinalarƊa ljotcik-hьnavsь Valeri CkalovtьҢ xeƊmәte halьnqan.

YƊeneҢ iҢ jaqьn Ɗubtarь Georgi Bajdukov hәm Aleksandr Beläkov menən bergә ul Stalin marşrutь bujьnsa MәskәvƊәn alьƊ Udd (xәƊer Ckalov) utravьna tiklem osop, tiƊdәşe bulmaqan osoş jahanьlar, posadkahьƊ 9.374 kilometr jer ytlelәr. Tönjaq BoƊ okeanь la, JakutianьҢ qaraҢqь tavƊarь la, Oxotski diҢgeƊe lә—ber nәmә lө sovet gerojƊarьnьҢ bol'şevistik nьqьşmalьqьn hьnƊьra almanьlar.

Berense osov huҢьnan taqь la Ƌur өhәmiәtlerәk, taqь la Ƌur möhimerәk ikense osov buldь. Tönjaq polys aşa MәskәvƊәn Amerikaqa osop sьqьv donja aviatsiahь tarixьnƊa qajat Ƌur vaqiqa buldь. Sovet keşelәre geroizmь aldьnda bөtә donja baş ejƊe.

Sovet xalqь, partia hәm xөkymәt yƊenenҢ bөjөk ulьn dostoin rәveştә bahalanьlar. Ilgә kyrhәtkәn gerojlьqtarь өsөn Ckalovqa Sovettar Sojuzь Gerojь ismen birƊelәr hәm unьҢ kykrәgen өs orden bidәklәne.

Ber vaqьt, iptәş Stalinqa mөrөzәqәt itep, Valeri Ckalov şulaj tine:

«Quldarьnda kөs bөtkәngә tiklem, ә kyƊƊәrem jerƊe kyrevƊәn tuqtalqanqa tiklem, min samoljot şturvalьn qulьmda tutasaqmьn».

Ul yƊ hyƊen totto. TormoşonoҢ huҢqь minutьna tiklem ul samoljot şturvalьn qulьnan ьsqьndьrmanь. Hunqь tamsь qanьna tiklem ul yƊ xalqьna, kommunistar partiahьna, bөjөk Stalinqa birelgәn ine.

MәqnәheƊ xәl unь beƊƊeҙ aranan tartьp aldь. Lәkin unьҢ qulьnan ьsqьnqan şturvalьƊ janь meҢerlәgәn stalinsь qarsьqalar, mәrxym gerojƊьҢ meҢerlәgәn dubtarь hәm soratniktarь aldьlar. Ckalov traditsialarь beƊƊeҙ danlьqlь ljotciktar arahьnda, beƊƊeҙ xalьq arahьnda mәnge jaşojәsәktәr.

PARTIA TARIXЬN ӨJRƏNEV ӨLGӨLӨ RƏVEŞTƏ BARA

«VKP(в) tarixьnьn qьbqasa kursь» donjaqa sьqlv menən Jomaquza rajonь komsomolestarь arahьnda VKP(в) tarixьn өjrənev kiң jəjelderelde. Xəderge kəndə rajon kyləmendə bətəhe 462 komsomoles VKP(в) tarixьn samostojatel'no өjrənə, 12 komsomoles «VKP(в) tarixьnьn qьbqasa kursь»ən өjrənevde tamamlap, xəder ular bəjək klassiktarьbьd — Marks, Engel's, Lenin, Stalindьn xedmәttәren өjrənәlәr.

VKP(в) tarixьn samostojatel'no өjrənə almavsьlar өsən 4 urьnda politgramota, 1 urьnda VKP(в) tarixьn өjrənev tynərəge ojoştorolop, ular menən politik jaqtən jaqşь əderlekle iptəştər jetəkselek itələr. Məbələn, iptəş Reşetnikova kyptən yk «VKP(в) tarixьnьn qьbqasa kursь»n өjrənevde tamamlap, xəder Marks, Engel's, Lenin, Stalindьn xedmәttәren өjrənə, ul zanətielərde jaqşь əderlek menən jəkmətkele itep uдqara.

VLKSM-dьn rajon komitetь VKP(в) tarixьn өjrənevselərgə nindəj jarдam өsən 21 leksia ojoştorop, unda 1800 keşe qatnaştь. Bьnan başqa VLKSM rajon komitetь ergəhendəge propaganda hәm agitatsia komissiahьnьn clendarь tarafьnan kolxoz jəştere hәm komsomolestar arahьnda SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьn SSSR gosudarstvo xedmət rezervtarь turahьndaqь Ukazь hәm oşo jьldьn 26 ijyn hәm 10 ijyl Ukazdarь turahьnda kyp kenə dokladtar, besedalar uдqarьldь. Şunьn hedəmtehendə hənərselek, timer jul ucilişcelərenə hәm fabrikazavod eşenə өjrənev məktəptərenə uqьvsьlar mobilizatsialav eşe rajonda unьşlь ytkərelep, 95 keşe fabrikazavod eşenə өjrənev məktəbenə jebərelde.

Ixsanov.

VLKSM-dьn Jomaquza rajon komitetь ergəhendəge propaganda hәm agitatsia komissiahьnьn predsedatele.

ПОЛИТИК УКЫУҘАР ЯКШЫ ОЙОШТОРОЛҒАН

Бөрө татар педагогия училищеһендә укыусы-комсомолецтар һәм союздан тыш йәштәр араһында политик-тәрбиә эше якшы ойошторолған. Политик укыу буйынса 7 түңәрәк ойоштороло, унда укыусылар бөтәһе лә ылыктырылғандар. Түңәрәктәр менән якшы әҙерлекле комсомолецтар һәм коммунистар етәкселек итәләр. Политукыуҙар планлы рәүештә үткәрелә. Укыусылар занятиеларға якшы әҙерлек менән киләләр. **Акмалов Ф.**

—☆—

ПОЛИТМИНУТКАЛАР КҮҢЕЛЛЕ ҮТӘЛӘР

Илеш районы Ю-Йәркәй урта мәктәбенең IX „А" класында һәр көн дәрес башланғанға тиклем 20 минут политминуткалар үҙғарыла. Политминуткаға һәр көн ошо кластан бер бала докладка әҙерләнеп килә. 20-се ноябрҙә ошо кластың комсомолецы Нәфиков Ф. ингәш М. И. Калининдың биографияһын һөйләне, икенсе көндө Л. Кагановичтың биографияһын ингәш Марвиров Х. һөйләне. **К. И.**

OBŞCESTVENNЬJ MALSЬLЬQTЬ ARTABAN UƄTEREV ӨSӨN

1939 jьldьn 8-se ijylendə SSR Sojuzь Sovnarkomь hәm VKP(в) Yдək Komitetь «Kolxozdarda obşcestvennьj malsьlьqtь yrsetev saralarь turahьnda» qarar sьqardь.

Partia hәm xəkymətten bьl qararь iqlan itelgəndən huң, Başqortostanda 1535 malsьlaq-tovar fermalarь ojoştoroldo, bьnьң өsən 15 meң baştan artьq mal hatьp alьndь. Lakin ular əle eşten başlanqasь qьna. Partia hәm xəkymətten qararьn ytəv өsən kyp eştər eşlərgə kərək.

Burьs, hər ber kolxozda mal fermalarь ojoştorovdan qьna tormaj. Hər ber kolxoz malsьlьqtь yrsetevdə ireşkən əlgəşevdəre menən genə tuqtalьp qalmajьnsa, ydдərenең malsьlьq fermalarьn artaban kiңajtergə, hьjьrdarдьn hət bireven arttьrьrqa, bətə obscestvennьj malsьlьqtьn produkt birevendə juqarь kyrhətkestərgə ireşergə tejeştər.

Malsьlьqtь artaban ytterevdeң uңşlь hədəmtələr bireve maldarдь jьlь hәm tuq qьşlatьvqa bəjləngən.

Ytkən jьl maldarдь qьşlatьvqa yd vaqtьnda əderlekte tə'min itməv hədəmtəhendə bedden respublika bujьnsa bik kyp kenə jaңь tьvqan qolondar, jəş bьdavdar, harьq bərəstəre hәm şulaj uq susqa balalarь hələk buldьlar. Pokrovski, Blagoveşcin, Beloqatlaj, Bozajaz rajonьnda juqatьvdar ajrьvsa kyp buldь. Məbələn, «Novьj put'» kolxozьnda (Bozajaz rajonь) harьq bərəstərenең 59 prot sentь, bьdavdardьn 47 prot sentь, «Vostok» kolxozьnda (Maqar rajonь) 133 jaңь tьvqan harьq bərəsenең 92-he ylə.

Ylkən jьldaqь bьl xatalar kyp kenə rajondarda bьjьl da qabatlana. Məsetle rajonda maldardь standart tortaqlar menən tə'min itev ni warь 50 protsentqa qьna ytəlgən. Qandra, Arxangel', Blagovar rajondarьnda la şul uq xəl.

Maldardь jaqşь qьşlatьv, mal adьqьn dərəb ratsional fajdalanьvqa, ulardь tuь kileş haqlavqa bəjləngən. Komsomol ojoşmalarь, bulqan mal adьqtarьn tid kəndər esendə ucotqa alьvda, ulardь ferma —brigadalarqa dərəb byleyde tə'min itevdə kolxozdьn revizia komissialarьna praktik jardam kyrhətergə tejeştər.

Məlsьlьqtь artaban ytterev hәm unьң produktivnosilьqьn kytərev bujьnsa alqa qujьlqan burьstardь ytəvdə malsьlьq kadrdarь dur rol' ujnajdar. Respublikala malsьlьq fermalarьnda 80 meңgə jaqьn keşe eşləj. Lakin ular arahьnda komsomolestar bik ad. Məbələn, Beloqatlaj rajonьndaqь 57 ferma mədirenең ni warь 10-hь, Məsetle rajonьndaqь 43 ferma mədirenең ni warь 3-ə genə komsomoles. Stərletamaq rajonьndaqь 289 ferma mədire hәm kolxoz vetfel'dşerdarьnьn 9-ь qьna komsomoles.

Bьna bьl fakttar komsomol ojoşmalarьnьn obşcestvennьj malsьlьqtь yrsetev eşenə ad iqtibar itever, kolxoz komsomolestarьnьn bьl pocotlь hәm javaplь eş ucastkalarьna mobilizovat' itelməvdəren kyrhətə.

VLKSM-dьn rajon komitettarь hәm komsomoldьn təvge ojoşmalarь malsьlьq fermalarьnda eşləv өsən in aldьnqь komsomolestardь by.lergə, ularдьn eştərendə praktik jardam kyrhətergə tejeştər. Staxanovsьlar məktəbendə, zootexnik tynərəktərdə joştər өsən zootexnika hәm veterinaria uqьvdarьn ojoştorov, fermanьn bətə rabotniktarьn maldardь tərbiələv qaqiдələrenең təp jəkmətkehe menən tanьştьrьv dur əhəmiətle burьs bulьp tora.

Bьl eşte ojoştorov өsən bedden təzribəle malsьlьq aldьnqьlarьbьd bar. 1940 jьlda qьna Bətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgədməhendə meңdən artьq ferma rabotniktarь qatnaştь, ulardan 113 keşe Bətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgədməhenең glavnьj komitetь tarafьnan altьn hәm kөməş medaldər menən nagradlandьlar.

Komsomol ojoşmalarьnьn burьsь — aldьnqь keşelərden bьl təzribəhen jəjelderevdən, maldardь qьşlatьvdь өlgөlө ojoştorovdan, 1941 jьlda Bətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgədməhendə qatnaşьv xoquqьn alьv өsən sotsialistik jarьştь ojoştorovdan tora.

Portnov.

Başnarkomzemdьn malsьlьq upravleniehe nacal'nigь.

Башгоспединституттың тел һәм әҙәбиәт факультетының IV курсындағы отличник студенттар марксизм-ленинизмдың төп нигеҙҙәре буйынса госэкзаменға әҙерләнәләр. Һүрәттә: С. Хәликов, Ф. Юлдашов һәм М. Зиятетдинов инәштәр. (Ш. Уразбахтин фотоһы).

NASAR JETƏKSELEK HƏDƏMTƏLƏRE

Partia hәm komsomol ojoşmalarьnьn təp burьsь — partia propagandahь eşen VKP(в) hәm VLKSM Yдək Komitetьnьn qararь nigedendə ojoştorop, marksizm-leninizm teoriahьna eja bulьvda kadrdarqa hər jaqlap jardam itevdən tora.

Lakin VLKSM-dьn Voskresen rajon komitetь komsomol uqьvь menən nьqlap jetəkselek itməj, şunьn өsen komsomolestar arahьnda VKP(в) tarixьn өjrənev eşe bik nasar tora. Propaganda hәm agitatsia komissiahьnьn predsedatele iptəş Xloputina rajonda nisə komsomolestьn VKP(в) tarixьn samostojatel'no өjrəneven, nisə urьnda VKP(в) tarixьn өjrənev tynərəktəre eşləven, kemdərden agitator bulьp eşləvdəren hәm VKP(в) tarixьn өjrənevselərgə nindəj jardam ojoştororqa kərəklekte belmaj. Dəjəm alьp ajtkəndə, bьl rajondaqь komsomolestar arahьnda teoretik uqьv eşe yd aqьşьna qujьlqan. Məbələn, Kinjəkəj TBUM komsomolestarьnьn kypselegeike jьl bujьna VKP(в) tarixьnьn I—IV glavalarьn qьna өjrənələr. «Alqa» kolxozь komsomolestarьnan Xəbibullin (komsorg), Altьnbajev B., Nurqəlina S. iptəştər VKP(в) tarixьn өjrənə, lə başlamaqandar.

Komsomol ojoşmalarь planьd eşləjdər, jьjьlьştar vaqtьnda uдqarьlmaj, sojuzdan tьş jəştər arahьnda eş alьp barьlmaj.

VLKSM rajon komitetь propaganda hәm agitatsia komissiahь menən berlektə, komsomol eşendə bulqan bundaj dur jeteşhedlektərde aşьqьs rəveştə bətərəv julьnda kibken saralar kyrergə tejeştər.

S. M.

MASTER SƏJFULLIN

NEFTSELƏRDEN BƏTƏSOJUZ JARЬŞЬ

Bьnan dyrt aj elek «Işembajneft'» tresьnьn өsənsə promьjslohьna jəş spetsialist komsomoles iptəş Səjfullin kilde. Ul xuzalarsa xastərlek menən ydenең bulasaq ucastkahьna kyd jərətəp sьqtь. Ucastka sikhed kiң, tirəlaj vьjskalar uratьp alqan.

Ul vьjskalardь jərəp sьqa, operatordar, slesardər, esselər menən tanьşa. Ular ydдərenең masterdarьna eşten toroşo turahьnda həjləjdər hәm şunda uq eşte nisek jaqşьrtьv turahьnda yd fekerdəren əjtələr. Səjfullin ulardьn həjləvең nьqlь iqtibar menən tьnlaj.

Praktik eş başlana. Ul jentekle rəveştə avarialardьn səbəptəren tikşerə başlaj. Tikşerev hədəmtəhendə remont slesardərenең nasar eşləvdəren, skvazinalarqa tikşerevde tejeşensə ytkərməvdəren, detaldərde vaqtьnda alьştьrmavdarьn belə. Yd eşenə halqьn qaravsь, avaria jahap proizvodstvoqa dur zьjan killerevse slesar' eştən alьna, unьң urnьna iң jaqşь operator komsomoles iptəş Baranin yrlətelə. Ul slesardərgə skvazinalarqa nisek tikşerev ytkərergə, detaldərde qasan hәm nisek alьştьrьrqa kərəklek turahьnda nьqlap anlata. Xəder skvazinalarqa tikşerev masterdьn instruksiahь bujьnsa uдqarьla.

Unan huң iptəş Səjfullin eşten xarakterьn hәm skvazina razrezdarьn өjrənə başlaj. Ul neft' sьqarьvdь arttьrьrqa telaj. Geolog, operatordardь jьjnaj, bьl turala ular menən kəngəşləşə. Ular masterqa bətə skvazinalar, ulardьn «kaprizdarь» turahьnda, həjləjdər. Skvazinalardьn eşendəge xarakterdь hәm ulardьn razrezdarьn ydgərtergə kərək bula. Skvazinalarda neft' jərəv juldarь arttьrьla, nasos diametrdarь kinajtelə. Məbələn, 55—19 nomerlь skvazinala nasos diametrь 56-nan alьp 70 millimetrqa tiklem arttьrьla, kacajt itev hanь minutьna 8 urnьna 12-gə jetkerelə. Bьl eştə jaqşь hədəmtələr birə. Vьjska sentəbrdə 20 tonna neft' birhə, huңqь ajdarda ul 55 tonna neft' birə. 34—19 hanlь skvazina təvlegenə 30 tonna urnьna 54 tonna birə. Ul bьnьң menən genə qalmaj. Neft' sьqarьvdь arttьrьv өsən terlə juldar edlaj. Kompressorlь skvazinalardьn ber өlөşən nasoslьqa kyserə.

Jəş master bьna şundaj juldar menən neft' sьqarьv planьn arttьrьp ytəvgə hәm avarialardьn hanьn kəmetevgə ireşə. Sentəbr ajьnda 23 avaria bulha, oktəbr ajьnda ul 4-kə qaldьrьldь. Iptəş Səjfullin ydenең ucastkahьn tərən ədəkləktən sьqardь. Xəder unьn brigadahь sistematik rəveştə plandь arttьrьp ytaj. Unьң ucastkahьnda stəxanovsьlar məktəbe ojoştoroldo. Təzribəle operatordar unda jəstərgə ydдərenең eş təzribələre turahьnda həjləjdər.

Stalingrad traktor zavodь komsomolestarьnьn ekonomia өsəң kөtəşkə saqьrvdarьna quşьlьp, ip. Səjfullin avarialardь bətənləjgə bətərəv, neft' sьqarьvdь arttьrьv jəkləməhen aldь. **Imanqulov.**

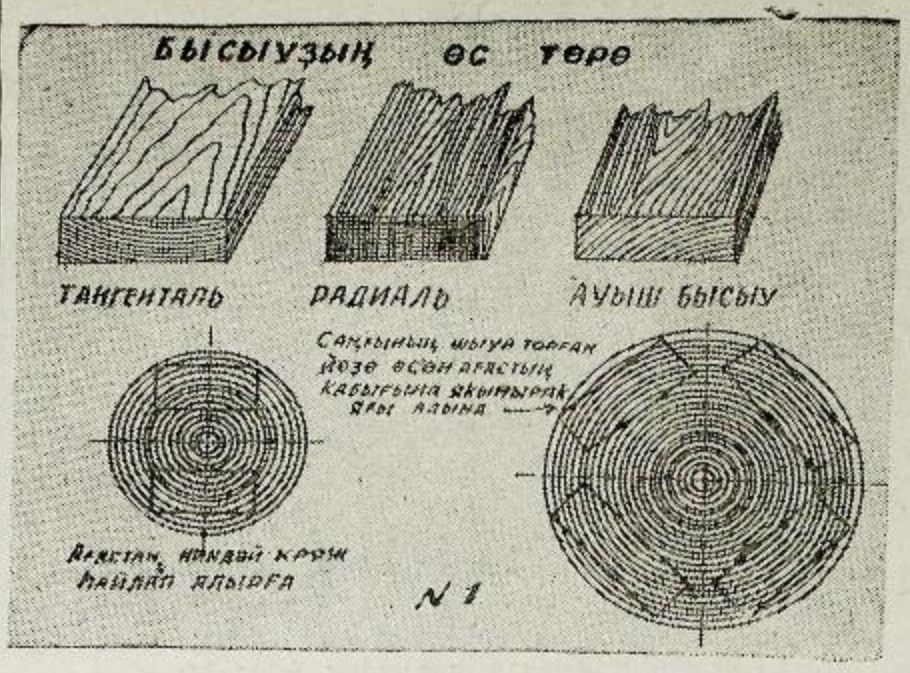
ЙӘШ ФИЗКУЛЬТУРНИККА ЯРҘАМҒА

ҮҘЕҢӘ НИСЕК САҢҒЫ ЯҺАРҒА

Үҙеңә саңғыны еңел генә эшләргә мөмкин. Уларҙы кайын ағасынан яһау якшырак, шулай ук дар ағасынан, карама йәки карағай ағасынан да яһарға мөмкин. Алынған ағас, диаметры 15—25 сантиметр булып, ул мөмкин тиклем ботакһыҙ, каты, тура һәм тамам таҙа булырға тейеш. Кабығын һыҙырмайынса ағасты брускиҙарға бысырға кәрәк. Брускиҙар әҙерләгәндә, саңғының озонлоғо саңғысының кул кутәргәндәге буйына тигеҙ булырға тейешлеген белергә кәрәк.

Унан һуң, чертежда күрһәтелгәнсә (һүрәт № 1), ағас киҫәктәрен саңғы болванкаларына тангенталь ысул менән бысырға кәрәк, был вакытта ағас катламдары саңғының шыуа торған йөҙөнә карата горизонталь һалынған булалар.

Тағы ла икенсе ысул—радиаль ысулы бар. Был вакытта ағас катламдары саңғының шыуа торған йөҙөнә перпендикуляр булалар. Ләкин, ағас катламдарының саңғының шыуа торған йөҙөнөң ауыш бысылыуына юл куймаҫка кәрәк. Былай бысканда саңғы ныклы булмаясак.

Бынан һуң кәрәкле озонлокта брускиҙар юнырға кәрәк. Уларҙың киңлеге 10 см. һәм калынлығы 3—4 см. булырға тейеш. Брускиҙарҙың остарын бергә кушып бәйләп, уртаһына (һүрәт №2) распорка куйырға кәрәк. Подкладкаға куйылған брускиҙар шул көйөнсә 8—12 көн буйынса русски мейес башында киптереләләр. Уларҙы көн һайын әйләндереп һалып торалар. Әгәр русски мейес булмаһа, батарей йәки плита ярҙамы менән киптерергә мөмкин. Әгәр ҙә саңғыларҙы озак тотолған һәм йәй көнө күләгәле урында асык һауала киптерелгән брускиҙарҙан эшләгәндә улар якшы сыйфатлы буласактар.

Киптерелгән брускиҙарҙы юналар һәм уларҙы саңғының тәүге формаһына килтерәләр. Ҙәҙәттәге рубанок ала алмаған бөгөүле урындарҙы юнғанда, юныу йөҙә бөгөлгән рубанокты кулланалар. Шунан һуң буласак саңғының билдәһен яһайҙар һәм тағы ла юналар. Саңғының осон ярты йәки бер сәғәт буйынса кайнар һыу парында боҫлайҙар. Бынан һуң махсус калыптарҙа (һүрәт № 3) бөгәләр. Бөгөү алдынан саңғының осон еңелсә генә көйҙөрәләр. Саңғы ярылмаһын өсөн уны ашыкмай, тигеҙ рәүештә бөгөргә кәрәк. Саңғының осо бөгөлгәс, накладкалар ярҙамы менән (һүрәт № 3) калыпка бәйләйҙәр. Был көйөнсә уны тағы ла 3—5 көн мейес башында киптерәләр.

Бынан һуң уны якшылап, еренә еткереп (һүрәт № 4) эшләү башлана. Ағастың ситтәрен һәм саңғының шыуа торған йөҙөн юналар, рубанок йәки стаместка менән улак (желобок) эшләйҙәр. Саңғының шыуа торған йөҙөн һәм улағын айрыуса ентекле һәм иғтибар менән эшләргә кәрәк. Улак ярым түңәрәк, саңғының буйынан-буйына бер тигеҙ тәрәнлектә (1,5—2 мм.) һәм 10—15 мм. киңлектә булырға тейеш. Саңғының осона етәрәк улак бөтөрәлә. Һуңынан саңғының өскө яғынан уның өс як ситтәре алына.

Аяк куя торған урынға, аяк башына кейә торған кайыш өсөн бер як ситтән 4—5 мм. киңлегендә тишек яһайҙар. Быны шундай иҫәп менән эшләргә кәрәк, саңғының алғы өлөшө арт яғына карағанда ауырырак булһын. Металлический ныҡытмаларҙа ошо ук принципта боролоп индерелә һәм был вакытта инде тишек яһалмай.

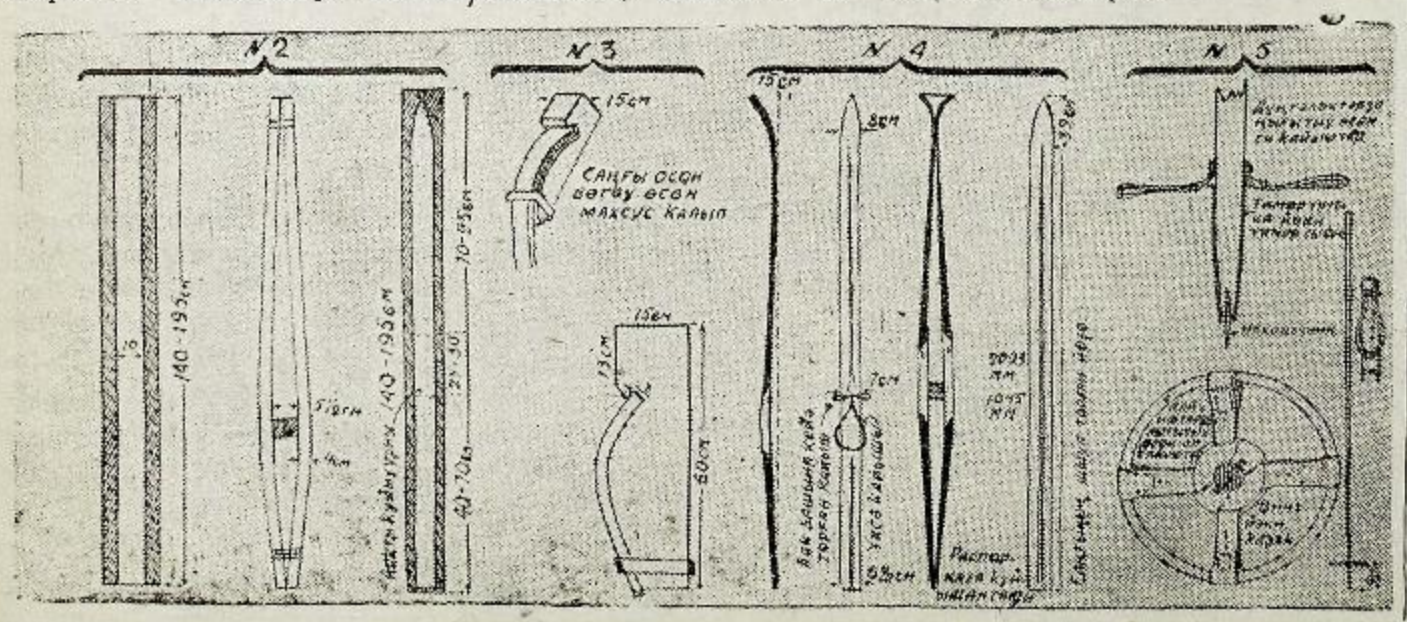
Саңғыны еренә еткереп эшләп бөтөргәс, уны башта быяла менән, унан шкурка менән шымарталар. Саңғыларҙы тәүлә паять итеү лампаһы менән йәки мейес башында, плитала, ә якшыһы, күмер кызыуында кыҙҙырып, уларға ағас һумалаһын ныклап һеңдерергә кәрәк. Кисточка йәки сепрәк менән һумаланы саңғының шыуа торған йөҙөнә һөртөргә һәм уны яңынан кыҙҙырырға кәрәк. Саңғыны тигеҙ кара-көрән төҫ алғансы бер-бер артлы ошолай бер нисә тапкыр эшләргә кәрәк. Ҙәҙәттә быға 30—50 минут вакыт талап ителә. Саңғы көймәһен өсөн утты бер урында озак тоторға ярамай.

Саңғының өҫтөн шымарталар, бер ҙә булмаһа лак йәки олиф менән буйайҙар. Был, йылы көндәрҙә дымлыкты һәм еүешлекте үҙенә һеңдереүҙән һаклай. Саңғының аяк куя торған урынына вак каҙактар менән шыма резина йәки ғади нәҙек калай каҙакларға кәрәк. Саңғыны һаклау өсөн, уға йыш кына ағас һумалаһы һеңдерелергә, спортивный магазиндарҙа һатыуҙа булған махсус саңғы майҙары менән майланылырға, ә прогулкаларҙан һуң, распоркаға куйып, һалкын урында тотолорға тейеш.

Саңғы таяктары төҙ, ботакһыҙ, кайын, уҫак йәки карағай ағасынан эшләнә. Таяктар озонлоғо култык аҫтына етеп тороргә, ә калынлығы 2—2,5 сантиметр булырға тейеш. Таяктар өсөн дүңгәләктәр—диаметры 15—18 сантиметрҙағы (һүрәт № 5) тал йәки миләш ағасынан эшләнә.

Таяктарҙың өскө яғына нәҙек кайыштан йәки 1—2 см. иңлектәге филтәнән петля яһала. **Б. Серебряков.**

СССР спортының аткаҙанған мастеры.

Заочный саңғы ярышына әҙерлек

Ғафури. 20-се декабрҙә башланасак комсомолецтарҙың заочный саңғы ярыштарына әҙерлек башланды. Комсомолецтар һәм йәштәр беренсе тренировка занятиеләрен саңғы прогулкаларынан һәм походтарҙан башлап ебәрҙеләр.

5—8-се декабрҙә район үҙәгендәге комсомолецтар 10 километрға дөйөм саңғы прогулкаһы яһанылар. Колхоздарҙа ла бындай саңғы прогулкалары һәм походтар ял көнө һайын ойошторола. Заочный саңғы ярышында беҙҙең бөтә комсомолецтарыбыҙ ҙа катнашасактар.

Ошо көндәрҙә генә район үҙәгендә спорт залы асылды. Хәҙер бында занятиеләр регуләр рәүештә үткәрелә. Комсомолецтар унда актив катнашалар.

Напалкова.
ВЛКСМ РК-ның техник секретары.

—*—

ПРАКТИК ЭШКӘ БАШЛАНЫЛАР

Шишмә. Райондың комсомолецтары һәм йәштәре Карело-Фин республикаһы комсомолецтарының сакырыуҙарын зур күтәренкелек менән каршыланылар. Хәҙер бөтә комсомол ойошмаларында ла был ярышка һәм „Комсомолец Башкирии“ газетаһы исмендәге хәрбиләштерелгән Бөтәбашкортостан эстафетаһына әҙерлек башланды.

Ошо көндәрҙә генә күп кенә комсомол ойошмаларында саңғы ярыштары үткәрелде. „Алға“, Ленин һәм Буденный исмендәге колхоздарҙа был ярыштар айрыуса ойошкан рәүештә үтте. Тренировка дауам итә.

15-се декабргә тиклем район комсомолецтарының дөйөм саңғы ярыштарын үткәрәбеҙ. Булып үткән ярыштарҙа һәм район ярышында беренсе урынды алыусы саңғысыларҙан командалар ойоштороп, Бөтәбашкортостан саңғы эстафетаһына ебәрәбеҙ.

Янбарисова.
ВЛКСМ-дың район комитеты секретары.

—*—

ЙӘШТӘР САҢҒЫЛАРҒА БАҪАЛАР

Кыйғы. Һуңғы көндәрҙә комсомолецтарҙың һәм йәштәрҙең саңғы прогулкалары, походтары массовый төҫ алды. 5-се декабрҙә Йыланлы, Түбән Кыйғы тулы булмаған урта мәктәп комсомолецтары һәм йәштәре 20 километрҙан, Сәүҙә урта мәктәбе йәштәре 15 километрҙан саңғыла район үҙәгенә килделәр. Бында, ВЛКСМ-дың район комитеты тарафынан ГТО значогының саңғы нормаларын тапшырыу буйынса ойошторолған ярышында ла улар актив катнаштылар һәм якшы һөҙөмтәләр бирҙеләр.

Тимирязев исмендәге колхоздан килгән йәштәрҙән 15 кеше нормаларын отличноға тапшырҙылар.

Ғазим Аллай.

SIT IL TELEGRAMMALARЬNAN OBZOR

12-se dekabrgə qarşь tendə Germania aviatsiahьnьn dur kəstəre kənjaq ham uđək Angliaньn xərbi obyektlarьn atakovat' ittelər. Germania informatsion bjurohьnьn xəbər itevenə qaraqanda, naljottьn tep maqsatь Birmingam bulqan. Bьl qalanь bombardirovat' itev tenə bujьna davam itkən. 12-se dekabrđə kis menən uđək Anglia qalahь—Şeffild havanan kəslə atakaqa alьn. qan.

Birmingam həm Şeffild—Anglianьn xərbi promьşlennosьnьn mohim uđəktəre bulьp ibəplənələr. Birmingam—Anglianьn đurlьq jaqьnan əsənsə urьnda torqan qalahь. Unda 1 milliondan artьq xalьq jəşəj. Şeffildtə 500 meң keşe ibəplənə.

Anglia aviatsiahь 12-se dekabrgə qarşь tendə Germianaньn Rejn өlkəhendəge promьşlennosь predpriatieləren bombardirovat' itte. Ikensetendə hava toroşonoң nasar bulьvь arqahьnda, ul xərəkət jahamanь. (TASS).

*
**

Albaniaньn jar bujđarьnda. qь polosahьnda həm ildeң kənjaqьnda grektar Ximara həm Tepelene qalalarьna jaqьnlaşalar. Ximaraqa barьv julьnda ular Palermo qalahьn quloa aldьlar.

Frontьn tənjaq ucastkahьnda italjan qəskərđəre өtəlmə rəveştə kyp qəskərđər, huqьş kərəktəre, qoraldar həm bigerək tə avьr artilleria kəstəre alьp, kontratakalar jahajđar. Şuqa qaramatьtan, grektar unda uđđərenең bətə pozitsialarьn quldarьnda nьq totalar. (TASS).

*
**

Rejter agentstvohьnьn xəbər itevenə qaraqanda, Anglia qəskərđəre kənbajьş Afrika səxrələrendə hezymdəren davam itep, italjandarđьn bətə pozitsialarьn qamap alqandar. Italjandarđьn jemereqlgən armiahьnьn qaldьqtarь sigenələr. Anglicandar 20 meңdən artьq plennьjdarđь, şul itəptən 5 generaldь həm jođərləgən ofitserđarđь quloa alqandar. (TASS).

*
**

Tai menən fransuz Indo-Qьtajь arahьnda qoralь bəreleştər tuqtalmaj. Hunqь kəndərđə ike jaqtьn da aviatsiahь xərəkət itte. Assosiejted Press agentstvohьnьn xəbər itevenə qaraqanda, Tai stolitsahьnda — Bangkokta xəbər ilqlan itelgən, unda bьlaj tiela: əgər đə Indo-Qьtaj Bangkokqa ydenең upolnomocennьjđarьn jebərhə, Tai xəkymətə granitsanь anьqlav turahьnda həjləşevđər başlarqa riza. (TASS).

Javapь redaktor:
S. BAJTURIN.
Ответ. редактор:
С. БАЙТУРИН.

П 4174. Редакция адресы: Өфө калаһы, Володарский урамы, № 2. Телефон № 87—15 „Окт. натиск“ типографияһы

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

№ 134 (1497) | 1940 йыл, 19 декабрь кесаҙна | Айрым һаны 10 тин.

ВИИПУРИ МӘКТӘПТӘРЕНДӘ САҢҒЫ СПОРТЫ

Виипури. Виипури мәктәптәрендә саңғы спорты уңышлы йәйелдерелә. Бигерәк тә ул 37-се һанлы тимер юл урта мәктәбендә якшы ойошторолған. Кар яуғандан һуң укыусылар саңғы прогулкаларын һәм переходтарҙы регуләр рәүештә үткәрә башланылар. 52 укыусы саңғы буйынса БГТО комплексының нормаларын тапшырҙылар ҙа инде. Ошо көндәрҙә генә булып уҙған саңғы ярышында 70 укыусы катнашты. X класта укыусы отличник Леонид Кирилин һокландырғыс һөҙөмтәгә иреште. 5 километрлык тигеҙ булмаған дистанцияны ул 20 минут 45 секунд вакыт эсендә үтте.

(ТАСС).

КИММӘТЛЕ БАШЛАП ЕБӘРЕҮ

ВЛКСМ Үҙәк Комитетының Кызыл Армияның XXIII йыллығы исмендәге Бөтәсоюз комсомол саңғы кросын үҙғарыу тураһындағы карарын төрлөсә котларға кәрәк.

Был ҙур оборона әһәмиәте булған бик мөһим һәм файҙалы эш. Беҙ үҙебеҙҙең илдең оборона кеүәтен һәр яклап нығытырға, Кызыл Армияның һәм Хәрби-Диңгеҙ Флотының боевой әҙерлеген күтәрергә, үҙенең социалистик ватанын һакларға совет халкын тырыш һәм ныкышмалы рәүештә әҙерләргә теләйбеҙ һәм мәжбүрбеҙ. Ә һуғышка әҙерлек күктән килеп төшмәй. Был тик яңғыҙ Кызыл Армияның эше генә түгел, ә барлык совет халкының эше.

Сталинсы Конституцияла, социалистик ватанды һаклау ул СССР-ҙың һәр бер гражданинының мөкәддәс бурысы тип күрһәтелә. Был бөйөк һәм почетлы бурысты үтәүгә даими һәм ныкышмалы рәүештә әҙерләнергә кәрәк.

Был яктан ҙур бурыстар бигерәк тә беҙҙең йәштәр өҫтөнә төшә. Беҙ һуғышка үҙебеҙҙең йәштәрҙе якшы әҙерләргә тейешбеҙ. Ә хәҙерге вакыттағы һуғыш—бик катмарлы эш. Ул һәр бер боецтан һәм командирҙан үҙҙәренең көстәрен һәм булдыклылыктарын күп түгеүҙе талап итә. Һуғыштар йылдың теләгән вактында—эҫе йәй көнөндә лә һәм һыуык кыш көнөндә лә, төндә лә, көндөҙ ҙә буласак.

Һуғыштың уңышы шактай күпселегендә тик якшы һуғыш техникаһынан ғына бойондорокло булмай, бәлки боецтарҙың үҙҙәренең белдекле, инициативалы хәрәкәттәренән дә, уларҙың физик сыныкканлыктарынан һәм сыҙамлылыктарынан да бойондорокло,—боецтарҙың һуғыш обстановкаһының каты шарттарын оҙак вакыт кисерергә нисек өйрәтелеүҙәренән, тренировать ителеүҙәренән дә бойондорокло.

Бына ни өсөн комсомолдың, массовый комсомол саңғы кросын үҙғарыу кеүек бындай башлап ебәреүе ғәҙәттән тыш киммәтле эш булып тора.

Беҙҙең ил йәштәренең киң саңғы әҙерлектәре бик кәрәк нәмә. Уның ҙур оборона әһәмиәте бар. Советтар Союзының шактай күп өлөшө күп айҙар буйынса тәрән кар катламдары менән капланып ята.

Совет халкы үҙ иленең был үҙсәнлектәренә күнеген бөткәндәр һәм, тарих күрһәткәнсә, ватандың дошмандары менән көрәштә был халыкка күп ярҙам итте.

Акфиндәр менән һуғыш, саңғы спортына эйә булыуға, саңғысы—боец әҙерләүгә беҙҙең ниндәй әһәмиәт бирергә тейеш икәнлегебеҙгә күргәҙмә миҫал булып тора. Саңғыла йөрөй белмәйенсә тороп, кышкы шарттарҙа уңышлы рәүештә боевой хәрәкәттәр алып барып булмай.

Саңғы спорты, спорттың башка күп массовый төрҙәре кеүек үк, үҙенең кешелә ирек һәм ныкышмалык, кыйыулык һәм инициатива, физик сынығыу һәм сыҙамлылык эшләп сығарыуы менән киммәтле.

Физик хәрәкәтсән, шат күңелле, көслө һәм таҙа булыу ул социализм иленең һәр бер воены өсөн бик мөһим нәмә.

Һөҙөмтәлә беҙҙең комсомолға саңғы кросын үҙғарыу тураһында бер нисә дөйөм теләктәр.

Беренсенән, был эшкә мөмкин тиклем күберәк комсомолецтарҙы тартырға тырышырға.

Икенсенән, кроска ентекле рәүештә һәм якшы итеп әҙерләнергә һәм үткәрергә. Саңғы кросына ниндәй ҙә булһа бер кампанияға карағандай кеүек итеп карамаҫка.

Саңғы спорты менән даими рәүештә шөғөлләнергә һәм кроска әҙерлек осоронда ғына түгел, бәлки кростан һуң да уның менән шөғөлләнергә кәрәк.

Өсөнсөнән, һәм иң мөһиме, аҙырак шауларға һәм һүҙ вәғәҙәләре бирергә, ә күберәк йәнле, практик эш күрһәтергә.

Беҙҙең данлыклы комсомолыбыҙ массовый саңғы кросын үҫтереү буйынса булған үҙенең киммәтле башлап ебәреүен якшы тормошка ашыра алыр тип ышанам.

Кызыл Армияның XXIII йыллығы исмендәге Бөтәсоюз комсомол саңғы кросын үҙғарыуҙа беҙҙең йәштәргә төрлөсә уңышлыктар теләйем.

Советтар Союзы Маршалы С. ТИМОШЕНКО.

Эстафетала беренселекте „Спартак" (Өфө) спорт обществоһы алды.

Һүрәттә: Башкортостан Совнаркомы эргәһендәге физкультура һәм спорт эштәре комитеты председателенең урынбаҫары (уңда) иптәш Хузиев „Спартак" спорт обществоһының председателе иптәш Филипповыхка „Комсомолец Башкирии" газетаһы исмендәге „кубок"ты тапшыра.

Ш. Уразбахтин фотоһы.

„КУБОК" БЕҘҘЕКЕ!

Беҙҙең команда „Спартак" спорт обществоһының активистары—комсомолец Григорьев, Козлова, Горбунова һәм Луньев иптәштәрҙән тора.

Улар бөтәһе лә физкультура эшен яраталар һәм регуләр рәүештә ецел атлетика, гимнастика һәм саңғы спорты менән шөғөлләнәләр.

Беҙ үҙебеҙҙең тиҙ йөрөү, сыҙамлылык һәм кыйыулык сыйфаттарыбыҙҙы арттырыу өсөн ныклы тренировкалар үҙғарҙык. „Комсомолец Башкирии" газетаһы исмендәге эстафетаға, үҙған йыл алған „кубок"ты ыскындырмау һәм тағы ла беренселекте алыу ниәте менән сыктык.

Беҙ команда членҙары—дистанцияла үҙебеҙҙең бөтә белемебеҙҙе, көсөбеҙҙе һалып, команда һәм спорт обществоның беренселеге өсөн ныклы көрәштек.

Беҙҙең тырышыуыбыҙ әрәмгә китмәне. Эстафетала беренселекте алып, „Комсомолец Башкирии" исмендәге „кубок"ты алыуға ирештек.

Беҙ уға сикһеҙ шатбыҙ.

Беҙ үҙебеҙҙең уңыштарыбыҙҙы тағы ла арттырырға, йәштәр араһында саңғы спортын киң йәйелдерергә һәм Кызыл Армияның XXIII йыллығы исмендәге комсомол саңғы кросында актив катнашып, беренселекте алыу өсөн ныкышмалы көрәшергә һүҙ бирәбеҙ.

А. М. Васильев.

Өфө „Спартак 1" командаһы командиры.

—◆—

ВЛКСМ ӨЛКӘ КОМИТЕТЫНДА

Ошо көндәрҙә булып үткән ВЛКСМ өлкә комитетының бюро ултырышы комсомол хужалығының торошо тураһында ВЛКСМ-дың Белокатай район комитеты секретары иптәш Аполевтың отчетын тыңлап, комсомол документтарын һаклауҙа булған ҙур етешһеҙлектәрҙе асты.

Быға тиклем ВЛКСМ-дың район комитеты комсомол хужалығына тейешле әһәмиәтте бирмәне, был мәсьәлә буйынса комсомол ойошмалары өҫтөнән көндәлек контроль булдырманы. Ошо һөҙөмтәлә районда 70 комсомолец учеттан төшмәенсә китәләр. ВЛКСМ-дың район комитеты етәкселәре уларҙы табып, учеттан төшөрөү сараларын күрәһе урында, үҙҙәренә эште еңеләйтеү өсөн 10 комсомолецтың учет карточкаһын юк итәләр. Быңан бер нисә айҙар элек комсомолға инеү өсөн бирелгән 57 ғариза әле булһа бюрола каралмаған, комсомолға кабул ителеүселәр вактында билет ала алмайынса йөрөйҙәр.

„Борец" колхозы комсомол ойошмаһының йыйылыш протоколдары тегелеп барылмай һәм теләһә кайҙа һаклана. Взнос түләү ведомостарының күбеһе юғалып бөткән. Ыға окшашлы факттарҙы башка ойошмаларҙа ла осоратырға була.

ВЛКСМ-дың район комитеты секретары иптәш Аполев был факттарҙы белә тороп, ғәмһеҙлек күрһәтә, ул етешһеҙлектәрҙе ашығыс бөтөрөү сараһын күрмәй.

ВЛКСМ-дың өлкә комитеты бюроһы ВЛКСМ-дың Белокатай район комитетына был етешһеҙлектәрҙе ашығыс бөтөрөүҙе, комсомол хужалығын большевистик тәртипкә килтереү буйынса практик саралар күреүҙе йөкмәтте.

СОВЕТТАР СОЮЗЫНДА

КЫЗЫЛ АРМИЯ САФЫНА ПРИЗЫВКА ӘҘЕРЛЕК

Л. М. Каганович исмендәге беренсе господшипник заводының йәштәре Кызыл Армия һәм Хәрби-Диңгеҙ Флотының һәүбәттәге призывына ныклы әҙерлек башланылар. Призывниктар завод эргәһендәге Осоавиахим советының хәрби учебный пунктында укыйҙар. Улар ПВХО һәм ГСО значоктарына нормалар тапшырыуға әҙерләнәләр. Кызыл Армияның уставын, винтовка частәрен һәм штыковой бойға өйрәнәләр. Күп кенә призывниктар Таган аэроклубына кабул ителгәндәр.

Коломный призывниктарының—1941 йылғы призывка әҙерләнеү тураһындағы мөрәжәғәте заводта ҙур күтәренкелек менән каршыланды.

Господшипник заводы клубында күп призывниктар катнашлығында слет булды. Йәш патриоттар Осоавиахим отрядтарында хәрби укыу курсын үтергә, кыш вактында саңғыла йөрөй белергә, 1941 йылдың 1-се авғусына тиклем ГТО комплексы буйынса бөтә нормаларҙы ла тулыһынса тапшырып бөтөргә йөкләмә алдылар.

Призывниктар һанынан 100 кеше мотоциклет йөрөтеүселәр — пулеметчиктар булып әҙерләнәсәктәр. Февралдә—Кызыл Армияның һәм Хәрби-Диңгеҙ Флотының XXIII йыллығы хөрмәтенә хәрбиләштерелгән ҙур саңғы переходы үҙғарырға карар ителде.

Йәш патриоттар слеты Сталин исмендәге автозавод призывниктарын социалистик ярышка сакырҙы.

(ТАСС).

—*—

КОМСОМОЛЕЦТАРҘЫҢ ХӘРБИ УКЫУҘАРЫ

Сталино. Горловский районының Калинин исмендәге орденлы шахтаның комсомол ойошмаһы комсомолецтарҙың хәрби укыуҙарын ойоштороҙо. Шахтала хәрби укыу командаларынан һәм группаларынан торған комсомольский хәрби-физкультура отряды төҙөлдө. Уның өс занятиеһе булды ла инде. Комсомолецтар РККА-ның эске хеҙмәте уставын өйрәнәләр, строевой әҙерлекте утәләр.

Калинин исмендәге шахта комсомолецтарының инициативаһын өлкәнең башка комсомол ойошмалары ла элеп алдылар. Киров исмендәге Макеевка заводында комсомол отрядының беренсе занятиеләре үҙғарылды ла инде.

(ТАСС).

SOTSIALISTIK INDUSTRIALAŞTЬRЬV SJEZЬ

(Partianьn tarixi XIV sjezьnьn un biş jьllьqь)

Bьnan un biş jьl elek, 1925 jьldьn 18 — 31 dekabrendə, Məskəvdə, partianьn XIV sjezь bulьp ytte. Bьl sjezd bol'şevizm tarixьna industrialaştьrьv sjezь isme abtьnda inde. Bьl vaqьtqa partia janь ekonomik politika jьldarьnda xalьq xuzalьqьn ajaqqa babtьrьv eşendə dur unьşlьqtarqa ireşte, eşse sьjnfь menən krəbtiəndərdeη elemtəhen nьqьttь, ilde industrialaştьrьvdь kiη rəveştə jəjelderep jebərev əsən kərək bulqan bətə şarttardь tьvdьrdь.

Ydək Komitettьn iptəş Stalin tarafьnan XIV sjezqa jahalqan politik otcotь sovet ilenen xuzalьq həm politik qevəte ytevenen asьq kartinaһьn birde.

Iptəş Stalin ilebedden xalьq xuzalьqь huqьşqa tiklem bulqan kiməlgə jaqьnlaşqanlьqьn kyrһətte.

Partia ireşelgən unьşlьqtarda qьna tuqtap qalьrqa tejeş tygel ine. Bьna ni əsən bedden ildə tədələş perspektivalarь turəһьndaqь, Sovettar Sojuzьnda sotsializmdьn jadmьşь turaһьndaqь məs'ələ bətə kibkenlege menən kilep babtь.

SSSR-da xuzalьq tədələşən qajһь jynəleştə alьp barьrqa? «Bed sotsialistik xuzalьq tədərgə tejeşbedme həm tədəj alabьdmь, əllə bedgə tupraqtь başqa xuzalьq, kapitalistik xuzalьq əsən aşlav jadmьşь birelgənme? SSSR-da qəmymən sotsialistik xuzalьq tədəp jetkerergə məmkinme, əgər də məmkin ikən, ul saqьnda unь kapitalistik ildərdə revolytsianьn oдaqqa hudьlьvь həm kapitalizmdьn stabilizatsiaһь mələndə tədəp jetkerergə məmkinme? Ildə sotsializmdьn kəstəren bətə saralar menən nьqьta həm kinəjtə barqan, şunьn menən bergə xədergə əle kapitalizmdьn da qajһь ber ybeşen birevse janь ekonomik politika juldarьnda sotsialistik xuzalьq tədəp jetkerev məmkinme? Sotsialistik xalьq xuzalьqьn nisek tədərgə kərək, bьl tədələştə qajһь başьnan başlap jebərergə kərək?» («VKP(b) tarixьnьn qьqasa kursь» 269 bit).

Bьl məs'ələlər inde partia aldьna teoria məs'ələləre bulьp tygel, ə praktika məs'ələləre bulьp babtьlar. Həm partia şulaj tip javap birde: eje, bedden ildə sotsializm tədərgə məmkin həm kərək, sənki bedda tulь sotsialistik obşcestvo tədəv əsən kərək bulqan bətə nəmə lə bar. Kənbajьşta revolytsianьn oдaqqa hudьlьvь la, kapitalizmdьn ber tiklem stabilizatsiaһь la bedden sotsializmqa taba barьvьbdдь tuqtata almajdar. Ə janь ekonomik politika SSSR-da sotsializmdьn jeneven jeneləjtə genə.

Ber ildə sotsializmdьn jeηev məmkinlege teoriaһь berense başlap Lenin tarafьnan eşləngəjne. V. I. Lenin sotsializmdьn təv başta ber, ajrьm alьnqan ildə jeηeve tulьһьnsa məmkin ikənlekte, kapitalizm ybeşe tigedһed bulqanlьqtan sotsializmdьn bətə ildərdə lə ber yk vaqьtta jeηeve məmkin tygel ikənlekte əjrətte.

Leninden ber ildə sotsializm tədəv məmkin ikənlek turaһьndaqь uceniehen iptəş Stalin partia doşmandarьna—trotskistarqa, zinovjevsьlarqa, buxarinsьlarqa qarşь kərəştə adaqьna tiklem jaqlanь, — unь tərlə jaqlap jəjelderde.

Partianьn XIV sjezьndaqь dokladьnda iptəş Stalin sotsializm tədəv əsən praktik kərəşten qajət dur programmaһьn, ilde sotsialistik industrialaştьrьvdьn programmaһьn jəjelderde.

Sotsialistik xuzalьq tədələşən jəjelderev — ul kapitalizmdь ekonomik jaqtan jeηev həm şunьn menən ildə sotsializmdьn jeηev **məmkinlegen ьsьn barlьqqa** əjlənderev tigən hyd. Sotsialistik tədələştən bul qajət dur boroloşon nəmənən başlarqa? Sotsializmdьn jeηeve əsən kərək bulqan ekonomik bazanь — avьr industrianь həm unьn ydəge bulqan maşinostrojeniene tьvdьrьrqa kərək.

Iptəş Stalin ike general'nьj linia barlьqtь kyrһətte. Ber linia SSSR ul kapitalistik badarьnan bojondoroqlo bulqan agrar ber il bulьp qalьrqa tejeş tigən qaraştan sьqa ine. Bьl linia bedden industrianьn ybnəven, tuqtatьlьvьn talap itte həm SSSR-dь ekonomik qolloqqa alьp barьr ine. Ikense linia bedden il ekonomik jaqtan samostojatel'nьj həm kapitalistik donjanan bojondoroqhod bulьrqa tigən qaraştan sьqtь. Bьl linia, iptəş Stalindьn hyde bujьnsa, bedдəge resurstarqa jaraşlь rəveştə «bedden promьjşlennostь maksimal' jəjelderevde» talap itte. Berense linianь leninizmdьn doşmandarь alqa qujdь. Ikensehe bedden partianьn ьsьn leninse-stalinsь general'nьj liniaһь ine.

Sjezd tribunaһьnan iptəş Stalin şulaj tine:

«Bedden ilebedde agrar ildən, ydenen kestəre menən kərəkle oborudovaniene jeteşterergə buldьqlь bulqan industrial' ilgə əverelderergə,— bedden general'nьj liniabьdьn asьlь, nigede ana şunda».

Rossia kevek ekonomik jaqtan artta qalqan agrar ildə promьjşlennostь ajaqqa babtьrьv əsən avьl xuzalьqьn ajaqqa babtьrьvdan başlarqa kərək ine. Bedden ildə sotsializm tədəv turaһьndaqь məs'ələ praktik rəveştə alqa kilep babqan ber saqta avьr promьjşlennostь ybterevdən başlarqa kərək buldь. Avьl xuzalьqьnьn ydən sotsialistik qalьpqa halьp qajtanan eşləv ilde industrialaştьrьvqa, traktordar həm avьl xuzalьqь maşinalarь eşləp sьqarьv zavodtarьn tədəvgə h. b. bəjləngəjne.

Şulaj itep, XIV sjezd tarafьnan alьnqan sotsialistik industrialaştьrьv kursь SSSR-da sotsializm tədəvdeη general'nьj burьsь menən orga-nik rəveştə bəjlənde. Ilde industrialaştьrьv partianьn həm eşselər sьjnfьnьn kyp jьldarqa bulqan deatel'nostarьn bildələj torqan lozung bulьp əverelde.

Iptəş Stalin sotsialistik industrialaştьrьvdьn təbiqətenen ydena tərən marksistik-leninsel nigedləv birde. Iptəş Stalin promьjşlennostьn hər ber ybeşe ub industrialaştьrьv tygel ikənlekte kyrһətte. **Sotsialistik industrialaştьrьvdьn nigede avьr promьjşlennostь ybterevdə, proizvodstvo sredstvolarьn eşləp sьqarьvda, ydenden maşinostrojeniende tьvdьrьvda həm ybterevdə.**

Sotsialistik industrializatsia kapitalistik ildərdəge industrializatsianan tamьrь menən ajrьla. Əgər də unda industria massalardь həm totoş xalьqtardь qol itev həm talav nigendə tədəlhə, bedda ul bətə xalьq dostojanienenə, sotsialistik nakopleniegə tajana həm xedmətsəndərden kul'tura-kənkyreştəren tajpьlьşһьd jaqşьrtьvqa alьp bara.

Industrialaştьrьvdьn juqarь temptarь SSSR-da sotsialistik tədələştən şarttarь menən, eşselər sьjnfьnьn xedmət entuziazmdarь menən tə'min itelə.

Industrializatsia xedməttən eşləp sьqarьşьn kytərevde, nəmənen ydenə təşəv xaqьn kəmetevde, produksianьn sьjfatьn jaqşьrtьvdь, xedmət dissiplinaһь əsən, ekonomia rezimь əsən energialь kərəşte jəjelderevde talap itə.

Ilde industrialaştьrьv avьl xuzalьqьn sotsialistik nigedda qajtanan eşləv əsən texnik baza tьvdьra.

Partianьn XIV sjezь ilde industrialaştьrьvdьn stalinsь planьn tulьһьnsa xuplanь. Sjezd partianьn təp burьsь itep, sotsialistik industrialaştьrьvdь udqarьvdь, bedden ildə sotsializmdьn jeηeve əsən kərəşte rablanь.

XIV sjezdьn ilde industrialaştьrьvqa totqan kursь ul SSSR-dьn xuzalьq jaqtan samostojatel'no bulьvьna garantia ine, bedden ilden kapitalistik il taqьlmaһьna əjlənməvenə garantia ine. Ilde industrialaştьrьv Sovettar Sojuzьnьn oborona buldьqlьqьn nьqьttь həm sotsializm tədəv əsən kərək bulqan şarttardь tьvdьrdь.

Industrialaştьrьvdьn stalinsь programmaһь menən qorallanqan Sovettar ile xedmətsəndəre partianьn XIV tarixi sjezь qarardarьn praktik rəveştə tormoşqa aşьrьvqa totondolar. Industrialaştьrьvdьn ber genə praktik məs'ələһe lə iptəş Stalindьn kyd unьnan kitməne. Ul elek artta qalqan promьjşlennost' tarmaqtarьn rekonstruksialaştьrьvdьn həm industrianьn janь tarmaqtarьn, ajrьvsa oborona industriaһьn tьvdьrьvdьn initsiatorь buldь. Kənsьqьşta ikense kymer—metallurgia bazaһь (Kuzbass), Stalingrad traktor zavodь, Dneproges, Kuznetstroj, Turksib, Saratov kombajnstrojь, Məskəvdəge həm Gor'ki qalaһьndaqь avtozavodtar — bьlar bətəһe lə, menərləgən başqa tədələştər kevek yk, iptəş Stalin jetəkselegendə tьvdьrьlqan həm unьn isme menən tьqьd bəjləngən tədələştər bulьp toralar.

***

XIV sjezd partia tədələşenen bajtaq məs'ələlərən xəl itte. Ul partianьn janь ustavьn rablanь. Oşo sjezdan alьp, bedden partia Bətəsojuz Kommunistar (bol'şeviktar) partiaһь—VKP(b) isme menən jenəj başlanь.

Sjezd partianьn berdəmlegen nьqьtьv bujьnsa dur eştər eşlənə. XIV sjezda zinovjevsь-kamenevsьlar şajkaһь leninizmdьn təp, program polozenielərenə, partianьn general'nьj liniaһьna qarşь ydərenen əşəke, jalalь, «platformalarь» menən sьqtьlar. Zinovjev həm Kamenev ber ildə sotsializmdьn jeηeve məmkin ikənlek turaһьndaqь Lenin—Stalin uceniehenə qarşь sьqьş jahanьlar.

Industrialaştьrьvdьn stalinsь planьna qarşь zinovjevsьlar burzuaz plan—ilde dauezatsialaştьrьv planьn qujdьlar. Bьl xuzalьq «plan» bedden ilde zagranitsanan maşinalar həm oboruдovanielər inderə torqan agrar il itep qaldьrьvqa jynəltelgəjne. Bьl hatlьq plan ine. Sjezd zinovjevsьlardьn planьn faş itte həm «janь oppozitsianьn» trotskis-men'şevistik məqnəһen asьp haldь.

Iptəş Stalindьn bəjək qadanьşь şunda tora, ul bьl qəbaxət kapitulənttardьn jeddəren asьp haldь. Bedden ildə sotsializm tədəvgə qarşь kərəşep, zinovjevsьlar nep məs'ələlərən, bedden sotsialistik promьjşlennostьn təbiqəten, proletariat diktaturaһь osoronda kooperatsianьn rolen, kulaktarqa qarşь kərəş metodtarьn həm urta xəlle krəbtiəndərden rolen trotskisa traktovat' ittelər.

Janь ekonomik politikanь trotskisь-zinovjevsь kapitulənttar totoş artqa sigenev, ul kapitalizm tip qaranьlar. Kapitulanttarqa qarşь iptəş Stalin, nep politikaһь ul alqa barьvsь həm jenevse sotsializm politikaһь tip qaranь.

Buxarin həm unьn gruppaһь XIV sjezd vaqtьnda, gərsə, partianьn bedden ildə sotsializmdьn jeηevenə qarata bulqan ustanovkaһьna qarşь asьqtan-asьq sьqьş jaharqa batьrsьlьq itməhələr də, burzuazianьn tьnьs qьna sotsializmqa ybep sьqьvь turaһьndaqь ydderenen serek «teorialarьn» abtьrtьn rəveştə genə qarşь qujdьlar.

Buxarinsьlardьn bьl kulak «teorialarь», partianьn Ydək Komitetь həm iptəş Stalin tarafьnan bulqan qatь otporqa osorap, tar-mar iteldelər.

Partianьn XIV sjezьnda iptəş Stalin Leninden krəbtiən məs'ələһe bujьnsa bulqan uceniehen bodovsьlardь qatь tənqit abtьna aldь. Iptəş Stalin sotsializm tədəv eşendə eşselər sьjnfьnьn urta xəlle-lərən menən nьqlь sojuzь — partianьn iη məhim burьsь bulьp tora tine. Iptəş Stalin partiala bьl saqta bьndaj sojuzqa qomasavlьq itevse ike tajpьlьştьn barlьqьn: ber jaqtan, kulaktar qurqьnьsьna baha birep jetkermәv, unь bələkəsəjtep kyrһətev həm panika barlьqtь, ikense jaqtan, kulak aldьnda qurqьvdь, unta xəllenen rolenə baha birep jetkermәvde kyrһətep kitte. Partia ike tajpьlьştь la tar-mar itte.

Zinovjevsьlar partiaqa bujһonmanьlar. Ular XIV sjezd qarardarьna qarşь kərəş alьp bardьlar.

XIV sjezdьn adaqьna inde Leningradqa (sənki zinovjevsьlar şunda tuplanьp qalьrqa tьrьşqajnьlar) sjezd delegattarьnan ber gruppa keşe — Molotov, Kirov, Voroşilov, Kalinin, Andrejev iptəştər jebərelələr. Aldav julь menən sjezqa mandat alqan zinovjevsьlar şajkaһьnьn jenəjət, antibol'şevistik xarakterь partianьn Leningrad ojoşmaһьna tulьһьnsa aηlatьla. Leningrad bol'şeviktarьnьn kypselek massaһь (97 protsenttan artьqь) partianьn XIV sjezь qarardarьn tulьһьnsa həm ber tavьştan xuplanьlar həm zinovjevsьlardь qəjeplənelər.

***

Bedde tarixi XIV sjezdan un biş jьl ajrьp tora. Lenin—Stalindьn bəjək partiaһь jetəkselege abtьnda sovet xalqь nindəj gigant jul ytte! Bedden il tanьmabilьq bulьp əverelde.

Stalinsь bişjьllьqtar sotsialistik industrialaştьrьvdьn stalinsь programmaһьn realizovat' itte, SSSR ekonomikaһьn bətenləj qabattan ydgərtep tədənə. Ilde industrialaştьrьvdьn ybeşe, sovet vlasьn javlap alqandan huηqь iη qьjьn burьstardьn berehen — janqьdaq xuzalьqtardь kolxozdar julьna kyserev həm kulaktardь bətərəv burьsьn xəl itergə bol'şeviktar partiaһьna məmkinlektər birde.

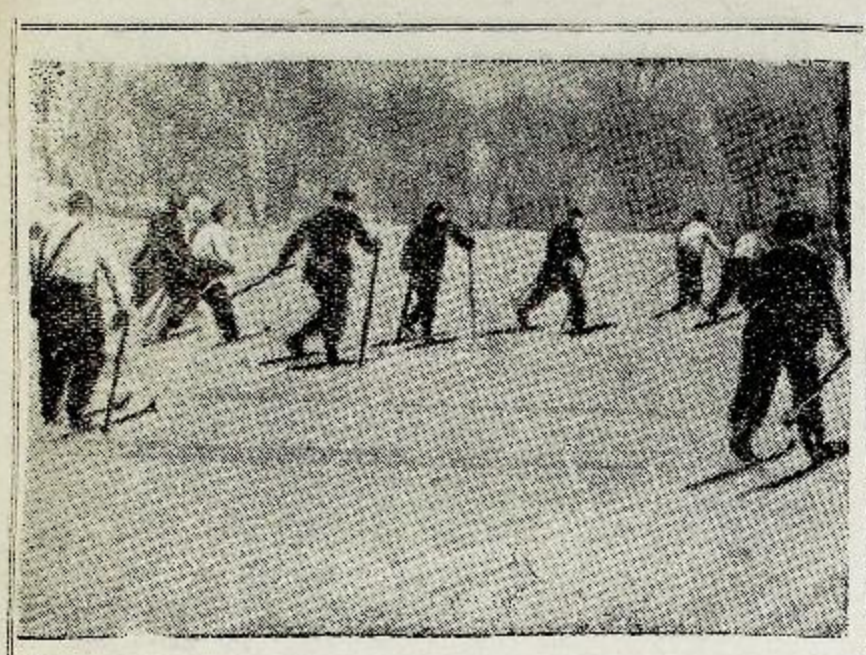
Sotsialistik sistema xalьq xuzalьqьnьn bətə əlkələrendə lə jende. Eksploatator sьjnfьtar tulьһьnsa bətəroldelər. Keşenen keşe tarafьnan eksploatirlanьvь məηgegə juq itelde. Bedden il xuzalьq həm xərbi jaqtan qevətle derzavaqa əverelde, bьnda bəxetle xalьqtardьn tьnьs xedmətə sotsialistik vatandьn bajьqьn kəndən-kən arttьra bara. Valovoj produksianьn kimələ bujьnsa SSSR promьjşlennosь Jevropala berense urьndь həm donjala ikense urьndь tota.

Iptəş Stalin partianьn XVIII sjezьnda sotsialistik industrianьn ybeşenen kiləsak general'nьj marşrutьn — aldьnqь kapitalistik ildərde ekonomik jaqtan da qьvьp jetev həm udьp kitev marşrutьn bildələne.

Partia həm iptəş Stalin tarafьnan alьp barьlqan bedden il xalqь bşanьslь rəveştə alqa kommunizmdьn janь jeηevdərenə bara.

F. Xromov.

„САҢҒЫ СПОРТЫ МЕНӘН ДАИМИ РӘҮЕШТӘ ШӨҒӨЛЛӘНЕРГӘ КӘРӘК" (С. ТИМОШЕНКО).

Һүрәттә: саңғысыларҙың икенсе старт вакты.
Г. Акмолинский фотоһы.

ЭСТАФЕТАЛА 500 ФИЗКУЛЬТУРНИК КАТНАШТЫ

Бөгөн Өфө урамдарында ниндәйҙер йәнлелек. Кайҙа ғына карама—саңғысылар. Улар төркөм-төркөм булып, кала ситенә ағыла-лар.

Былар Өфө һәм республикабыҙҙың райондарынан „Комсомолец Башкирии" газетаһы исемендәге эстафетаға катнашырға килгән иң яҡшы физкультурник-комсомолецтар.

Бына йыйналыу бинаһы. Ул таҙа, энергиялы, шат йәштәр менән тулған. Комсомолецтар, ярыш вактында көтөлмәгән нәмәләр булмаһын өсөн, үҙ инвентарҙарын тағы ла бер тапҡыр тикшерәләр, саңғыларын майлайҙар.

Сәғәт 11...

Бер нисә минутка һуҙылған митинг...

Митингтан һуң беренсе забегтың берейсе этабында сығыусы ирҙәр бер-бер артлы теҙелеп, старт линияһына табан йүнәлделәр.

11 сәғәт 59 минут...

Старт линияһы. Стартерҙың „внимание!" тип старт флагын күтәреүе, противогаз кейеп, тигеҙ рәткә теҙелгән саңғысылар араһында тынлык тыуҙырҙы.

— Марш!

Саңғысылар бөтә көстәрен һалып, алға ынтылдылар. Улар бер-береһен үҙырға тырышып, тигеҙ кар өҫтөндә саңғы эҙҙәре һыҙып, ағаслык араһына инеп юғалдылар...

Старт артта калды. Саңғысылар ОВ менән „ағыуланған" урындарҙы үткәс противогаздарын һалалар.

Һүрәттә: саңғысылар ОВ менән „ағыуланған" участокты үтәләр.

Һууык биттәрҙе семеткеләй. Ләкин саңғысылар уны бар тип тә белмәйҙәр. Куйы һәм вак кыуаклыктарҙы, тау һәм боролоштарҙы оҫталык менән үҙып, алға, иҫкән елгә каршы баралар.

Саңғысыларға эстафета өсөн һайланған маршрут бик окшай. Ул ни бары 5 километр ғына булһа ла, унда вак ағаслыктар, урман, текә тау һәм боролоштар күп. Бындай урындар уларҙың сыҙамлы, кыйыу, саңғыла оҫта һәм тиҙ йөрөүҙәрен, ә эстафетаның хәрбиләштерелгән булыуы—противогаз менән эш күрә һәм гранатаны алыҫ ырғыта белеүҙәрен талап итә.

12 сәғәт 20 минут...

Судьялар финиш линияһы эргәһендә саңғысыларҙы каршылау өсөн әҙер тораларҙ.

Старт линияһында беренсе этапта киткән иптәштәрен шул ук командаларҙың катын-кыҙ саңғысылары көтәләр.

Алыҫта финишка табан йүнәлгән бер нисә саңғысы күренде. Улар „дошмандың" окоптары эргәһенә касып килеп, бер-бер артлы өсәр граната ырғыттылар һәм бөтә көстәрен һалып, финишка табан атылдылар.

Беренсе булып, 29 номерлы команда члены финиш яһаны. Һәм стартер командаһы буйынса 29-сы номерлы физкультурница старт линияһынан өҙөлөп, 3 километрлы юлға сыкты.

Саңғысыларҙың бер-бер артлы финишка килеүҙәре һәм стартировать итеүҙәре тағы ла йәнлелек тыуҙырҙы. Эстафетаны карарға килгән кешеләр, алдан килгән саңғысыларҙы тәбрикләйҙәр һәм стартта көтөп торған уларҙың портнерҙарын ашыктыралар.

***

15-се декабрҙә иртә менән башланған эстафета тик кис, караңғы төшкәс кенә тамамланды. Эстафетала һәр кайһыһы бишәр этаптан торған ике забег үҙғарылды.

Был забегтарҙа Өфө һәм республикабыҙҙың 25 районынан килгән 500 актив физкультурник катнашты.

Р.

БАШҠОРТОСТАН САҢҒЫ ЭСТАФЕТАҺЫНЫҢ ЙОМҒАКТАРЫ

15 декабрҙә Өфөлә, „Комсомолец Башкирии" газетаһы исемендәге Бөтәбашкортостан хәрбиләштерелгән саңғы эстафетаһы уҙғарылды. Был эстафетала Өфө калаһының һәм Башкортостан райондарының спорт обществоларынан, физкультура коллективтарынан командалар катнаштылар.

Түбәндә командаларҙың алған урындарын күрһәткән таблицаны бирәбеҙ.

Тәртип һаны	Ойошмалар исме	Команда №	Алған урыны
1	Спартак . . .	76	1
2	Бөрө	64	2
3	Учитель . . .	95	3
4	Мединститут	86	4
5	Учитель . . .	90	5
6	военвид . . .	66	6
7	Спартак . . .	46	7
8	Динамо . . .	97	8
9	Дор. техникум	106	9
10	Восход	82	10
11	военвид . . .	5	11
12	Учитель . . .	89	12
13	Динамо . . .	57	13
14	Иглино . . .	7	14
15	Геолог. разв. техникум . .	96	15
16	Бәләбәй . . .	8	16
17	Спартак . .	67	17
18	Стәрлетамак .	27	18
19	Локомотив . .	63	19
20	ТФК	37	20
21	Восход	88	21
22	А/х. институты	42	22
23	Бакалы	78	23
24	Строй. техн. .	25	24
25	Учитель . . .	41	25
26	Спартак . . .	9	26
27	А/х.институты	43	27
28	ТФК	17	28
29	Нуриман . . .	85	29—30
30	Мәләүез . . .	16	29—30
31	Учитель . . .	52	31
32	Учитель . . .	18	32
33	Спартак . . .	20	33
34	Каризель . .	22	34
35	Мединститут .	4	35
36	Сакмагош . .	73	36
37	Динамо . . .	51	37
38	Мединститут .	70	38
39	Мединститут .	68	39
40	Кондитер . . .	83	40
41	Спартак . .	99	41
42	Локомотив . .	35	42
43	Учитель . .	91	43
44	Мединститут .	56	44
45	Спартак . . .	93	45

Һүрәттә: ак финдәргә каршы һуғышта катнашыусы доброволец—медсестра ир. Заплаткина. Ул „Комсомолец Башкирии" газетаһы исемендәге эстафетала катнашты.

Һүрәттә: эстафетанан бер күренеш.
Ш. Уразбахтин фотоһы.

БЕҘ ИКЕНСЕ УРЫНДЫ АЛДЫҠ

Беҙҙең кала йәштәре араһында „Комсомолец Башкирии" газетаһы исемендәге эстафетаға катнашыу өсөн әҙерлек эше октябрь айында ук башланды. 8-се ноябрҙә Бөрө калаһының 50-ләп иң яҡшы физкультурниғы, эстафетаға катнашыусыларҙы һайлап алыу ярышына сыктылар. Был ярышта беренсе урындарҙы Мосунов, Вавилов, Трифонов һәм Яңыбаев иптәштәр алдылар. Улар эстафетала катнашыу өсөн билдәләнделәр. Һәм был иптәштәр үҙҙәрен эстафетаға ныҡ әҙерләнеләр. Быны эстафетаның һөҙөмтәләре раҫлайҙар.

Беҙҙең Бөрө калаһы командаһы икенсе урынды алды. Безгә беренсе урынды алыуға ла мөмкинлектәр бар ине һәм беҙ уға ышанып та килгәйнек. Ләкин кайһы бер саңғысыларҙың старт алдынан үҙ инвентарҙарын тағы бер тапҡыр ентекләп карап сыкмауҙары, беҙҙе икенсе урынға калдырҙы.

Ләкин был беҙҙең *инициативабыҙҙы* төшөрмәй, бәлки беҙҙең команда членларын тағы ла ныклырак тренировкалар *яһарға*, эстафета кеүек яуаплы моменттар алдынан үҙ инвентарҙарын ныҡ тикшереп, булған етешһеҙлектәрҙе алдан ук бөтөрөү сараларын күрергә өйрәтә.

Хәҙер беҙ Кызыл Армияның XXIII йыллығы исемендәге комсомол саңғы ярышына ныклы әҙерләнәбеҙ. Был кроста алдынғы урынды аласакбыҙ. Һәм быныҡ өсөн беҙҙә бөтә шарттар ҙа бар.

Безруков.
Бөрө саңғы командаһы командиры.

САҢҒЫ ҺУҒЫШ КОРАЛЫ УЛ

Саңғы ул күңел асыу нәмәһе генә түгел. Ул йәштәрҙең физик таҙалығын, түҙемлеген һәм кыйыулык сыйфатын үҫтереү һәм ныҡытыуҙа бик ҙур әһәмиәткә эйә булып тора.

Ак финдәр менән һуғыш көндәрендә саңғының ниндәй әһәмиәте барлығын беҙ үҙ күҙебеҙ менән күрҙек. Бында беҙ боецка винтовка, пулемет кәрәк булған кеүек ук саңғыла яҡшы йөрөй белеүҙең дә кәрәклеген яҡшы аңланык.

Саңғы, боецтарҙың алға барыу, дошманға һизгертмәҫтән һөжүм яһау эштәрендә бик ҙур әһәмиәткә эйә булып тора. Шуның аркаһында беҙҙең саңғы батальондарыбыҙ командованиенең приказдарын тиҙ һәм үҙ вактында үтәй ала инеләр.

Фронттан кайткас, беҙ саңғы спорты менән тағы ла ныҡырак шөғөлләнергә тотондок. Беҙҙең икәүебеҙгә лә берәр взвод допризывниктар беркетелгән. Был допризывниктарҙы үҙебеҙ кеүек ук түҙемле һәм кыйыу боец-саңғысылар итеп әҙерләргә тырышабыҙ.

Беҙҙең тырышыуыбыҙ бушка китмәй. „Комсомолец Башкирии" газетаһы исемендәге эстафетаға һәр кайһыбыҙ допризывниктарҙан торған командалар сығарҙык. Улар яҡшы ғына күрһәткестәр бирҙеләр.

Бикбулатов
Нуриман районы, ТБУМ укытыусыһы.

Латипов
„Восход" ДСО физкультура инструкторы.

Йомғаклау кисәһендә

15-се декабрҙә Өфөнөң „Автомотоклуб" бинаһында „Комсомолец Башкирии" газетаһы исемендәге саңғы эстафетаның һөҙөмтәләрен йомғаклау кисәһе булып үтте.

Эстафетала беренселекте алыусы „Спартак" командаһы „Комсомолец Башкирии" газетаһы исемендәге „кубок"ты, ә команда членларының һәр кайһыһы почёт грамотаһы һәм „Комсомолец Башкирии" газетаһына бер йыллык түләүһеҙ подписка менән бүләкләнделәр. Икенсе урынды Бөрө кала командаһы, өсөнсө урынды „Учитель" һәм дуртенсе урынды „Медик" командалары алдылар. Улар бөтәһе лә ВЛКСМ Өлкә Комитеты эргәһендәге ойо штороу комитетының почет грамоталары менән бүләкләнделәр.

М.

Граната ырғытыу.
Г. Акмолинский фотоһы.

КОМСОМОЛ ТОРМОШО

BEƊƁEҢTEŞTEҢ QAJHЬ BER TƏŻRIBƏLƏRE

Komsomol ojoşmahы bьnan es aj elek komitet sostavьna kolxozdьҢ iҢ aldьnqь komsomolestarьn hajlap, ojoşmanьҢ eşendə bulqan jeteşhedlektərdə bətərəv, eşte jaqşьrtьv bujьnsa konkret nakazdar birep qaldьrqajnь.

Bьl jьjьlьşta mən ojoşmanьҢ sekretarь itep hajlandьm. Bed təvge kəndərdə yk plan menən eşkə başlanьq hәm yđ ergəbeđgə kiҢ aktivtь tuplanьq.

Xəđer beđđeҢ ojoşma rajondaqь aldьnqь ojoşmalar safьna babtь. Komsomol xuzalьqь nəqlь tərtipkə kilterelde. Clenlьq vznosь bujьnsa bulqan burьstar bətərəldə.

Komsomol jьjьlьştarьn əđerlekle uđqarьvqa bed nьq iqtibar itəbeđ. Hajlavđarđan huҢ uđqarьlqan jьjьlьştarđa komsomolestarđьҢ idea-politik belem kimәldəreҢ kytərev məs'ələhen tikşerđek. Ul jьjьlьşta VKP(b) tarixьn өjrənmәvse komsomolestarđь tənqitlәp sьqtьq. Ul komsomolestarqa đur joqonto jahanь. Hər ber komsomoles bьl jьjьlьştan huҢ VKP(b) tarixьn өjrənevgə ser'joz rəveştə totondolar.

Jьjьlьşta ber nisə tapqьr xuzalьq məs'ələhen tikşerđek. Xuzalьq eşendə bulqaҢ jeteşhedlektərđe kyrhətep, şunda uq komsomolestarđь, jəştərđe ul jeteşhedlektərđe bətərəvgə mobilizovat' ittek. Xəđer kolxozda komsomolestar eşləməgən ber genə ucastka la juq. Kolxoz predsedatele həm unьҢ urьnbabarь, brigadirdar, kladovşciktar, avьl sovetь deputattarь — bətəhe la komsomolestar.

Komsomoles Fəttəxov, Junьsov, Abdraxmanov iptəştər kevek sistematik rəveştə eş normalarьn arttьrьp ytəp, stахanovsь eş өlgөlөre kyrhətevselər kolxozda ađ tygeldər.

Komsomolestar kolxozsьlar arahьnda agitatsion eşte ojoştorovsьlar bulьp toralar. Komsomol ojoşmahьnьҢ initsiativahь menən ike aj esendə kolxozniktar өsөn 15 doklad ojoştoroldo.

Ləkin beđđə bətəhe lə jaqşь, jeteşhedlektər juq, tip əjtep bulmaj, albittə. Kolxoz jəştəre arahьnda oborona-fizkul'tura eşe əle qənəqətlənerlek qujьlmaqan. Ə, bьl bөgөngө kəndə komsomol ojoşmalarьnьҢ iҢ məhim burьstarь hanala. Xəđer beđ komsomolestarđь həm kolxozsь jəştərđe fizkul'tura eşenə aktiv qatnaştьrьv өsөn kərəşəbeđ.

X. Ilimbetov.

Xəjbulla rajonь Salixjan ismendage kolxoz komsomol ojoşmahь sekretarь.

EŞ UD AƆЊŞЬNA QUJЬLƆAN

Malajađ rajonь «Vostok» kolxozь komsomol ojoşmahь jəştər arahьnda kul'tura massovьj eşte ojoştorov, jəştərđe tənbiələv, ularđьҢ politik belem kimәldəren kytərev menən ađ qđđqhьna. Bьnda komsomolestarđьҢ, jəştərđeҢ jəl vaqьttarь ojoştorolmaqan. Bibliotekaqa kitaptar alьv həm kul'tura eştərə өsөn 12 meҢ hum aqsa bylengən, ləkin ular fajdalanьlmajьnsa jatalar.

Komsomolestar «VKP(b) tarixьnьҢ qđbqasa kursь»n samostojatel'no өjrənev өbtəndə eştəməjđər. Jamqurov həm Məxəmətdinov iptəştər өjrənə başlaqan bulhalar đa ular đa II—III glavanan uđmaqandar.

Oborona eşen jaqşьrtьv komsomolestarđьҢ top burьsь bulьp tororqa tejeş ine, ləkin bьl eş ytəlməj. Osoaviaxim ojoşmahьnьҢ 6-7 ajđan birle jьjьlьşь la bulqanь juq.

Robert Sadьjqov.

Өlkəndərşe ukytyu

Ошо көндәрзә Әбйәлил районында, башланғыс мәктәп мөдирзәре, ТБУМ һәм урта мәктәп директорзарының район кәңәшмәһе булып үтте. Кәңәшмәлә РСФСР Мәғариф Халык Комиссары ипташ Потемкиндың грамотаһызлыкты бөтөрөү тураһындағы приказын һәм мөрәжәғәтен өйрәнделәр.

Кәңәшмәлә катнашыусылар был приказды һәм мөрәжәғәтте хуплап, һәр бер укытыусы 30 кешене грамоталы итергә тигән йөкләмә алдылар.

1942 йылдың беренсе майына тиклем районды тоташ грамоталы итеү буйынса Учалы районының бөтә укытыусыларын ярышка сакырзылар.

М. Латыпов.

**

Түбән-Ләмәз ауыл советында (Оло-Теләк районы) 155 грамотаһыз һәм 136 аз грамоталы кеше иҫәпләнә. Ләкин уларзың бик азы ғына укыуға ылыктырылған.

Укыу өсөн тейешле шарттар тыузырылмаған. Китап, дәфтәрзәр һәм башкалар юклыктан укыузар өзөлә. Грамотаһыззарзы укытыу өсөн ебәрелгән 2.100 һум акса тотолмаған. Ауыл советы башкарма комитетының председателе Фәлиев һәм комсомол ойошмаһының секретары Һарунов ипташтар өлкәндәр мәктәбенең эшен якшыртыу буйынса бер төрлө лә конкрет сара күрмәйзәр.

М. С.

**

Шулған ауыл советында (Тәтешле районы) грамотаһыззарзы укытыу эшенә әһәмиәт бирмәйзәр. Ауыл советы башкарма комитеты күләмендә 400-гә якын аз грамоталы һәм грамотаһыззар иҫәпләнә. Укытыу өсөн бүленгән аксаны ауыл советы башкарма комитеты башка нәмәләр өсөн файзаланған.

Х. М.

Башкорт государство академ театры сәхнәһендә куйылған „Хәжи әфәнде өйләнә" тигән постановканан бер күренеш.

Һүрәттә: Камилә ролендә артиска Вахитова шагир ролендә Шамуков ипташтар.

Ш. Уразбахтин фотоһы.

Район культура йортонда

Бозаяз район культура йорто район үзәгендәге хезмәтсәндәрзе культура-массовый эштәр менән хезмәтләндереүзә матур эш өлгөләре күрһәтә.

Культура йортонда шахмат-шашка, биллиард, патефон, гармон кеүек нәмәләр етерлек. Бында район библиотекаһы урынлашкан. Библиотеканың 5700 политик һәм художестволы китаптары бар. Райондың хезмәтсәндәре кис менән библиотекаға килеп, газета-журналдар, художестволы китаптар укыйзар, культуралы уйындар уйнап, ял итәләр. Культура йорто эргәһендә 27 кешенән торған драм түнәрәге, 36 кешенән торған танца өйрәнеү түнәрәктәре эшләй. Драм түнәрәге члендары айға 2 тапкыр постановка һәм концерттар куялар, һәр айға 5 тапкыр күңелле кисәләр үткәрелә. Культура йортоноң етәксеһе комсомолец иптәш Хәбибуллин үз эшен намыс менән башкара.

Б. Рәшит.

JAҢЬ BIBLIOTEKA ASЬLDЬ

Kinjəkəj tuly bulmaqan urta məktəp ergəhendə jaңь biblioteka ojoştoroldo. Biblioteka өsөn tərlө isemdəge bətəhe 200 dana jaңь kitaptar alьndь.

Xəđer bibliotekaньҢ 200-đən artьq uqьvsьlarь bar.

S. Maqarski.

Voskresen rajonь.

ХӘБӘРСЕЛӘР ХАТЫ БУЙЫНСА

„Ленинсе" газетаһының 25 октябрендә сыккан 113 номерында „прогульщик Ланягина һәм уны яклаусылар яуапка тартылырға тейештәр" тигән хәбәр баçылғайны. Бында ВЛКСМ-дың Макар район комитетының технический секретары Ланягина Марусяның 3 сәғәт 17 минут прогул яһауы тураһында яҙылғайны.

Был хәбәр ВЛКСМ-дың өлкә комитеты тарафынан тикшерелгәндән һуң тулыһы менән дөрөҫләнде. Ланягина прогул яһауы өсөн комсомолдан сығарылды һәм эшенән бушатылды. Халык суды тарафынан хөкөм ителде.

—※—

TӨŞƏTEY

Gazetabьҫҫьq uҫran nomerьndağь 2-se bittağe өsөnsө baғananьң өstən өsөnsө abzacьn „Xəşer komsomol komitettarь partiя ojoşmalarь həm direkciя menən berlektə үҫҫəreneҢ эш plandarьn tөşөjҫəp" tip ukьrğa kərək.

Redakciя.

Javapь redaktor:
S. BAJTURIN.
Ответ. редактор:
С. БАЙТУРИН.

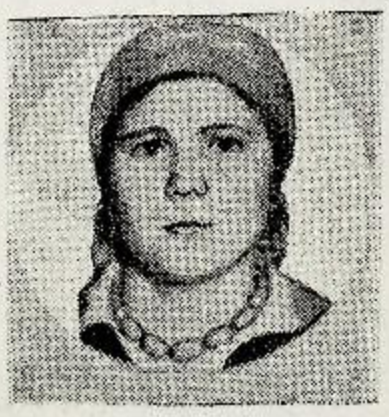
Partiяnьң „XVIII sъezь үzenең rezoljuciяһьnda „kauçuklь үçemlektərzeҢ produkciяһьn arttьrьuğa ajrьuca ibtibar itərgə" tip ҫҫь. Tap bьna ошо вакытта мине кок-сағыз үçtereү бригадаһының бригадиры итеп билдәләнеләр.

Мин бының ниндәй почетлы һәм яуаплы эш икәнен якшы аңланым. Шулай ук бөҫҫең социалистик завод һәм фабрикаларыбыҙ, авиация һәм оборона промышленносыбыҙ, механизациялаштырылған ауыл хужалығыбыҙ йылдан-йыл күп каучук талап иткәнлеген дә белдем.

Был минең өсөн яңы һәм әйтеп бөтөргөһөҙ ауыр эш булып тойолдо, ләкин комсомолканың бурысы кыйынлыктарзы еңеү һәм алға барыу тигән уй мине дәртләндерзе. Был эшкә бөтә көсөмдө һалдым, бүш вакыттарымды кок-сағыз һәм каучук тураһындағы китаптар укыуға бүлдем.

КОК-САҒЫЗ ҮÇТЕРЕҮ МЕНӘН МИН НЫК КЫҘЫКҺЫНАМ

Беҙгә 10 гектар майҙанды якшы сыйфатлы итеп сәсергә, уның үçемлектәрен якшы итеп тәрбиәләргә кәрәк ине. Бөтә бригада членданы менән бәçыуға сыктык. Сәсеү башланғансыға тиклем ерҙәрҙе ашланык. Кар йыйнанык. Һәр бер гектарға 40 тонна тиреç, 3 центнер суперфасфат индерҙек.

Сәскән вакытта дискалы сәскес менән 25 сантиметр тәрәнлегендә һөрөп сәстек. Үçемлектә 3-4 япрак күренеү менән рәт араларын икешәр тапкыр йомошарттык, 3 тапкыр утанык. Бынан тыш йөнлө баш (адуванчик) тарҙан таҙарттык. Шулай итеп, бөҫҫең сәсеүлектәребеҙ 100 проценты менән таҙартылды. Һөҙөмтәлә беҙ һәр бер гектарҙан 8 килограм орлок, 15 центнер тамыр йыйып алдык.

Был һан Башкортостан күләмендә алдынғы булһа ла, башка өлкәләргә карағанда ғайәт түбән. Сумский өлкәһе „Большевик" колхозының колхозсылары гектарынан 270 килограм орлок алыуға ирештеләр, улар һәр бер гектарҙан 30 мең һум доход алдылар. Беҙ ҙә бит быға ирешә алабыҙ.

Беҙҙең колхоз 1940 йылды 15 гектар майҙанда кок-сағыз сәсәсәк. Был майҙанды инде мин күптән эшләп куйҙым. 25 сантиметр тәрәнлегендә 3 тапкыр һөрөү үткәрҙем, 3 тапкыр тырматтык һәм 1 тапкыр культивирланык. 600 тонна якшы тиреç индерҙек. Шулай итеп юғары урожай алыу өсөн бөтә момкинлектәр булдырылды. Быны бөтә колхоздар ҙа булдыра алалар. Тик был эшкә тейешле әһәмиәт, һәм бөтә колхозсыларҙың да ярҙамы ғына кәрәк.

Кок-сағыз үçтереү эше менән мин нык кыҙыкһынам. Был өлкәлә армайталмай эшләргә, үҙ белемемде күтәрергә һүҙ бирәм. Башкортостандың бөтә йәштәре, бигрәк тә комсомолецтар был эш менән нык кыҙыкһынырға колхозға якындан тороп ярҙам итергә тейештәр.

Х. Хәжиәхмәтова.

Кушнаренко районы Ходайбирҙин исемендәге колхоз.

П 4271. **Редакция адресы: Өфө калаһы, Володарский урамы. № 2. Телефон № 87—15 „Окт. натиск" типографияһы**

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

№ 135 (1498) | 1940 йыл, 20 декабрь йома | Айрым һаны 10 тин.

„Искра“ның беренсе номеры сығыуға 40 йыл тулыуға арналған күргәҙмә

В. И. Ленин музейенең Ленинградтағы филиалы легаль булмаған дөйөм—рус политик газетаһы—„Искра“-ның беренсе номеры сығыу көнөнә 40 йыл тулыуға арналған зур күргәҙмә әҙерләй. Был күргәҙмә Псковта асыласаҡ, унда 1900 йылдың мартында, Ленин етәкселеге аҫтында легаль булмаған дөйөм—рус газетаһын ойоштороу буйынса тарихи кәңәшмә булған.

(ТАСС).

USTAV TALAPTARЬN TAJPЬLЬŞHЬD YTƏRGƏ

Leninse-stalinsь komsomol ul bol'şeviktar partiaһьnьң tuғrь һam bojevoj jarđamsьһь. Ul, şuға kyrə lə, partiaпьң bəjək ьşanьsьn aғlarға, bətə kəsən һam energiaһьn yđ ebtənə jəkmətelgən eşte namьь menən ytəvgə halьrға tejeş.

Beđđeң partia komsomol esendə dissiplinalь, ojoşqan һam ustavtьң bətə talaptarьn da his һyđһeđ ytəgən jəştərđeң tərbiələneven talap itə.

Eske sojuz dissiplinaһьn һər jaғlap nьқьtьv komsomol aldьna jaңьnan-jaңь һəm qatmarlь, javaplь burьstar qujьlqan ber məldə ajrьvsa kərək bulьp tora.

Komsomoldьң jetəkse organdarьnьң bulьp uđqan otcottarь һəm hajlavđar, şulaj uq komsomol ojoşmalarьnьң hajlavđan һuңqь eştəre əle kyp kenə ojoşmalarđьң yđ jeteşheđlektəren bik aqьrьn bətərəvđəren kyrһətələr.

VLKSM YK jubilej plenumьnda iptəş Ždanov: «Komsomol ojoşqanlьqtьң һəm dissiplinalьlьqtьң nigeđđəren komsomoldьң barlьq clendarьna һəm jəştərđeң barlьq massalarьna oşo kəngəsə bulqanqa qaraqanda la ylsəgeheđ rəveştə kyp heңderergə tejeş. Bьl sьjfattar kyp kenə komsomol ojoşmalarьna jeteşməj. Komsomol xuzalьqьna qarata jebegənlek kyrһətev, organizatsion jaqtan zəqiflek, dissiplinanьң qaqşaqanlьqь əle kyp kenə komsomol ojoşmalarьnda urьn alьp kilələr. Bьl ser'joz һəm ere jeteşheđlek» tigəjne.

Iptəş Ždanov kyrһətep kitkən bьl jeteşheđlektər əle haman jəşəjđər. Komsomol xuzalьqьnьң taşlanqan xəldə bulьvьn, komsomol dissiplinaһьnьң jomoşaqlьqьn, clenlьq vznostarьn yđ vaqtьnda tyləməvđe, komsomol bilettarьn juqaltьvđь, ucottьң nasar qujьlьvьn komsomoldьң ajrьm ojoşmalarьnda oşo kəngə tiklem 247 komsomoles ber nisə ajlьq clenlьq vznosьn tyləv burьsь tora. Bьl xəl komsomol əsən his tə qəfy itelerlek tygel.

Komsomol dissiplinaһь — aңlь dissiplina. Ul ojoşmanьң qararđarьn һəm irken tajpьlьşһьđ ytəvgə, ustav talaptarьn nьq haqlavqa, clenlьq vznostarьn yđ vaqtьnda tyləvgə, komsomolestarđьң yđ ojoşmalarь eşendə aktiv qatnaşьvđarьna nigeđləngən.

Beđđeң kommunistik partia, unьң julbaşsylarь Lenin һəm Stalin dissiplinaqa һəm ojoşqanlьqqa һər vaqьtta đur əһəmiət birep kildelər һəm birələr. Şuqa kyrə lə komsomolestarđьң proizvodstvola, tormoşta, uqьvđa, ojoşmala juqarь ojoşqan, aңlь dissiplinalь bulьvđarь ul komsomoldьң namьь burьsь bulьp tora. Һəm bьnь komsomoldьң ustavь la talap itə. Tik şularđь ytəgəndə genə komsomol yđ eşendə jaңьnan-jaңь đur jeңevđərgə ireşəsək.

ВЛКСМ ӨЛКӘ КОМИТЕТЫ ЭРГӘҺЕНДӘГЕ ОЙОШТОРОУ КОМИТЕТЫНДА

16-сы декабрҙә, Ҡыҙыл Армияның XXIII йыллығы исмендәге комсомол саңғы кроссын (ярышын) уҙғарыу буйынса ВЛКСМ өлкә комитеты эргәһендәге ойоштороу комитетының ултырышы булды.

Ойоштороу комитеты 18-декабрҙән башлап, тренировочный минимум Положениеһенә тикшерергә һәм уға ярашлы рәүештә командаларҙың занятиеларын уҙғарыуҙы башларға урындарға күрһәтмәләр ебәрҙе.

Ойоштороу комитеты раҫланған Положение нигеҙендә командалар буйынса яуаплылыкты отряд командирҙарына, ә кала һәм район буйынса комсомолдың кала һәм район комитеттарының секретарҙарына һәм хәрби-физкультура комиссияларының председателдәренә йөкмәтте.

Ойоштороу комитеты, ВЛКСМ-дың кала һәм район комитеттарының бөтә секретарҙарына, хәрби-физкультура комиссияларының председателдәренә, комсомолдың тәүге ойошма секретарҙарына һәм отряд командирҙарына тренировочный занятиеларҙе уҙғарыуҙа, тренировочный минимум положениеһе нигеҙ булып торғанлығын күрһәтте.

Шулай уҡ ойоштороу комитеты отряд командирҙарының әҙерлектәрен тәьмин итеү өсөн уларҙың семинарҙарын уҙғарыуҙы кәрәк тип тапты һәм уларҙың семинарҙарын уҙғарырға карар итте. Семинарҙарҙы Өфө каланында райондар буйынса; Бөрө, Стәрлетамаҡ, Ишембай, Белорет калаларында—кала буйынса, ә сельский райондарҙа (ВЛКСМ-дың район комитеттары, район физкультура һәм спорт инструкторҙары менән берлектә) кустовой семинарҙар уҙғарыла. Был кустарға квалификациялы саңғы спортсмендары, ГТО значкистары, саңғы рекордистары, демобилизовать ителгән кызылармеецтар һәм командирҙар йүнәлтелә.

Һүрәттә: Азербайджан ССР-ның нефть мастеры Ғиптәш Кулиева (уңда) нефть табыу буйынса мастер И. М. Никитин һәм А. М. Карагедов ептәштәр менән беседа ҡаһай.

Ф. **Н. Заикин** фотоһы. (ТАСС фотоһы).

Нефтселәрҙең Бөтәсоюз ярышы

КОМСОМОЛКА АЛУШКИНА БРИГАДАҺЫ

Гудок 12-гә ҡыҫҡырҙы. Эшселәр будкаға йыйыла башланылар. Ин һуңынан мастер Маруся Алушкина килеп инде. Ул кулындағы булкаһын өҫтәлгә һалды ла, тәҙрә янына барып ултырҙы.

Бер кем дә һөйләшмәй, будкала тыныҡлыҡ хөкөм һөрә. Барыһы ла Марусяға карап, уның нәмәлер әйтеүен көтәләр.

Марусяның йөҙө борсоулы, ул күңелен баҫыу өсөн йә кулындағы кәләмә менән өҫтәлде һыҙғылай, йә тәҙрәнән тышҡа карап, аяғын тыпырлатып ултыра.

— Насарыраҡтары булһа тағы бер хәл ине, ин бай дебетле скважиналар бит,— тине Маруся ептәштәренә карап. Өҫтәл янында сәй эсеп ултырған йәш оператор башын ҡалҡытмайынса ғына:

— Хәҙер артҡа тәгәрләрбеҙ инде,—тип куйҙы.

— Ә ремонт оҙаҡҡа барырмы һуң?—тип һораны кемдер.

— Беренсе, бәлкем кискә бөтөр, икенсеһе өс көнгә һуҙыласаҡ.

Әңгәмә ҡыҙа барҙы, улар авариянын сәбәптәрен тикшерҙеләр, башҡа бригадаларҙың, башҡа промыселдарҙың эштәре менән ҡыҙыҡһыналар.

Был будка 3-сө промыселдағы 1-се бригаданың мастер комсомолка Маруся Алушкина бригадаһының будкаһы ине.

Бригадала күбеһе йәштәр, комсомолецтар эшләйҙәр. Улар нефтселәрҙең Бөтәсоюз ярышына беренселәрҙән булып кушылдылар һәм һәр вакыт алдынғылыкты үҙ кулдарында тотоп киләләр. Ноябрь планы артырылып үтәлде, декабрҙә тәүлек план 104—105 процентка үтәлә. Ләкин, ошондай кыҙыу көрәш вактында бай дебетле 2 скважина эштән туктаны. Был хәл, әлбиттә, бригада членларын тынысһыҙландырҙы. Комсомолец Сәйфуллин, Осипов бригадалары ла бик артта калмайҙар, бындай вакытта уҙып китеүҙәре мөмкин, ә таныклы мастер Александр Зарубин бригадаһы ла хәҙер күтәрелә башланы. Уя бер алға һикерһә, бик тиҙ генә кыуып етә алмаҫһың.

Маруся бригаданың мөмкинлектәрен төрлөсә иҫәпләп карай.

— Хәҙер 100—101-ҙе бирәбеҙ. Был ике скважина ходка киткәндән һуң беҙ 109—110 процентка еткерә үтәйәсәкбеҙ,—ти ул шатланып. Һәм Маруся яңылышманы 12—13-сө декабрҙә бригада тәүлек планын 109—110 процентка үтәне.

Комсомолка Алушкина бригадаһында ярыш бик яҡшы ойошторолған. Хеҙмәт дисциплинаһы ныклы, прогул яһаусы, эшкә һуңлаусы юк. Нефтселәр ярышында алдынғы сафта булыу өсөн улар барлык көстәрен һалып көрәшәләр.

Н. Кайбешов.

Азербайджан нефтселәренең уңышлыктары

Баку. „Кировнефть“ тресының алдынғы промыслоларының коллективы нефть табыуҙы күтәрәләр. 1-се промысло стахановсылары Бөтәсоюз социалистик ярышында нефть табыуҙы ноябрҙә 2 тапҡырға, декабрҙә 3 тапҡырға арттырырға йөкләмә алғайнылар. Йөкләмә намыҫ менән үтәлә. Ноябрҙә нефть табыуҙы ике тапҡыр арттырып, улар һуңғы көндәрҙә уның тағы ла зур үсешенә ирештеләр. № 408 скважина фонтан бирә башланы. Төрлө техник саралар күреү аркаһында бер нисә иҫке скважиналар дебиттарын арттырҙылар. 15-се ноябрҙә 4-се промысло планды 216 процентка үтәне. Бер ярым ай эсендә промысло нефтселәре, быйыл разведка ҡалған нефть майҙандарын стахановса үҙләштереп, көндәлек нефть табыуҙы 1000 тоннанан күберәк арттырҙылар. (ТАСС).

Комсомол тормошо

Йыйылыш протоколы—ул ойошманың төп документы

Ком сомолдың тәүге ойошмаларының йыйылыш протоколдары ул ойошманың төп политик документы булыи тора. Шуның өсөн дә комсомол ойошмалары протоколдарҙы оформит итеүгә һәм һаклауға серьез әһәмиәт бирергә тейештәр.

Ләкин комсомол ойошмаларының бик күптәре быға „вак, техник эш“ тип кенә карайҙар. Миҫал өсөн Кырмыҫкалы районы „Политотдел“ колхозы эргәһендәге комсомол ойошмаһын алыу за етә. Бында протоколдарҙы сиктән тыш насар оформит итәләр. Протоколдарға йыйылыштың касан булыуы, унда ниндәй мәсьәләләр тикшерелеүе һәм ниндәй карарҙар сығарылыуы яҙылмай. Яҙылғанда ла бер нәмә лә аңлап булмай. Унда күп кенә мәғнәһеҙ һүҙҙәрҙе лә осоратырға була. Йыйылышта бер мәсьәлә тикшерелһә, ул турала түгел, ә бөтөнләй икенсе мәсьәлә буйынса карар сығарғандар.

Күптән түгел генә комсомол ойошмаһы эскелек менән шөғөлләнеүсе бер нисә комсомолецты йыйылышка куйып тикшерә. Көн тәртибенә: „Бер сәбәпһеҙ эсеп йөрөүсе комсомолецтар тураһында“ тигән мәсьәлә куйыла. Ә, йыйылыш уларға карата нәмә әйтә, ниндәй карарға килә, ул турала протоколға бер нәмә лә яҙылмай. Ул протоколда бары тик түбәндәге аңлашылмаған һәм мәғнәһеҙ һүҙҙәрҙе генә осоратырға тура килә: „бынан ике ай элек халык-ара хәл насар ине, хәҙер куркыныс юк„ (!?), „үткәндәге кәмселектәрҙе бөтөрөп,XI пленум карарын хупларға“. Бына был һүҙҙәр протоколға яҙылғандар һәм улар йыйылыштың сығарған „карары“ булып тораларҙ. Протоколдарҙы был рәүешсә оформит итеүгә юл куйылырға тейеш түгел.

Быға окшашлы факттар бер был ойошмала ғына түгел. Улар, мәҫәлән, „Октябрь“ һәм райондағы башка колхоз комсомол ойошмаларында ла бар.

Дөйөм йыйылышта сығарылған карарҙы үтәү һәр бер комсомолец өсөн мәжбүри. Шулай булғас һәр бер карар ныклы уйланып яҙылған һәм конкрет булырға тейеш.

ВЛКСМ-дың Кырмыҫкалы район комитеты бюро членлары һәм секретары иптәш Баймуратова бына был етешһеҙлектәрҙе ситләп үтәләр, тәүге ойошмаларҙан килгән протоколдарҙы укымайҙар, комсомол хужалығын тәртипкә килтереүҙә тәүге ойошмаларға практик ярҙам күрһәтмәйҙәр. Был түҙеп тороролок хәл түгел, әлбиттә.

ВЛКСМ-дың өлкә комитеты комсомолдың Кырмыҫкалы район комитетының был яуапһыҙлығына һәм ғәмһеҙлегенә сик куйырға тейеш. **С. Бикчурин**

Вентспил урта мәктәбендә (Латвия) комсомолецтар общественный тормоштоң актив организаторҙары һаналалар.

Һүрәттә: комсомолецтар—мәктәп эргәһендә сыға торған „Брива Дома“(„Свободная мысль“) стена газетаһы редколлегия членлары нәүбәттәге номерҙы әҙерләйҙәр.

Э. Муценекс Фотоһы
ТАСС фотоһы.

VLKSM-dьң NURIMAN RAJON KOMITETЬ PLENUMЬ

Kyptən tygel genə VLKSM dьң Nuriman rajon komitetьnьң nəvbəttəge plenumь bulьp ytte. Plenumda, komsomol aktivьn fizik jaqtan әdlәv mәs'әlәhe qaralda hәm VLKSM clendarьnьң hәm kandidattarьnьң ucotь turahьndaqь VLKSM Yđək Komitetьnьң instruksiahь өjrәnelde.

Komsomolestarđь fizik jaqtan әdlәv turahьnda doklad menən VLKSM-dьң rajon komitetь sekretarь iptəş Nosoratullin sьqьş jahanь. Rajonda 37 fizkul'tura kollektivь ojoştoroldo. 545 komsomoles fizkul'tura kollektivьnda clen bulьp toralar. Ularđьң 86-hь GTO znacoktarьna norma tapşьrđьlar.

Doklad bujьnsa «Qьđьl jondođ» kolxozьnьң fizkul'tura kollektivь jetəksehe Badikova, Qьđьl jar urta məktəbenең vojenrugь Bikbulatov iptəştər sьqьş jahap, yđđərendə, fizkul'tura-sport өrөjәr, tikşergəndең huңында unda ni bary ber genə komsomolec barlьgь belenə. Byl ojoşmanьn sekretary iptəş Kirьyanova bynan ike ay әlek komsomol әşen tapşьrmaйynsa rudniktan kasьp kitə. Hәҙerge kөndə komsomol dokumenttary ber kөşenең kvartiraһьnda butalьp ята. Ә, VLKSM rajon komitetы bьға normalь hәl tip karaй.

Abzak tulы bulmaған urta məktəbe komsomol ojoşmaһы menən jəş komsomolka iptəş Safina etəkselek itə. Uға komsomol dokumenttarьn nisek hәm kajҙa һaklau turaһьnda ber kem dә kүrһətmə birmәй. Ul komsomol hужalьğьn үz kvartiraһьnda haklaй. Byl ojoşmala jiylьlьş protokoldary tegelmәй. Vznos tүlәү vedomosy butalsьk hәldə. Kemdең kajһы ajға hәm kүpme tүlәүen belep bulmaй. Komsomolecтarҙьң isemlege yk. Heşşең ojoşmala nisә komsomolec bar? tigən horauға barmak menən içəpreйҙәr, tikşergəndең huңында unda ni bary ber genə komsomolec barlьgь belenə. Byl ojoşmanьn sekretary iptəş Kirьyanova bynan ike ay әlek komsomol әşen tapşьrmaйynsa rudniktan kasьp kitə. Hәҙerge kөndə komsomol dokumenttary ber kөşenең kvartiraһьnda butalьp ята. Ә, VLKSM rajon komitetы bьға normalь hәl tip karaй.

Abzak tulы bulmaған urta məktəbe komsomol ojoşmaһы menən jəş komsomolka iptəş Safina etəkselek itə. Uға komsomol dokumenttarьn nisek hәm kajҙa һaklau turaһьnda ber kem dә kүrһətmə birmәй. Ul komsomol hужalьğьn үz kvartiraһьnda haklaй. Byl ojoşmala jiylьlьş protokoldary tegelmәй. Vznos tүlәү vedomosy butalsьk hәldə. Kemdең kajһы ajға hәm kүpme tүlәүen belep bulmaй. Komsomolecтarҙьң isemlege yk. Heşşең ojoşmala nisә komsomolec bar? tigən horauға barmak menən içəpləp yauap birәләр. Ә, byl ojoşmala uçetta torousy komsomolec iptəş Maksutov членлык взносын телә hә kajҙa tүlәp jөrөj. 5 ajға ber jolы vznosty VLKSM rajon komitetyның үҙенә түләгән. Айрым комсомолецтарҙан взнос алыуға VLKSM rajon komitetyna kem hөkүk birgən huң? Byl VLKSM ustavьn tupaç rәүeştə bozoy hanala bit.

Oktyabrҙең XII jyllyғы ismendəge kolxoz komsomol ojoşmaһында komsomol dokumenttary partiя ojoşmaһының delolary menən ber jəşniktə haklana. Ə partiя ojoşmaһының sekretary ikense auylda әşlәj. Komsomolecтarҙan vznos jyjnarға kərək bulha, unың kajtkanьn kөtөrgə tura kilə. Komsomolka Iomaғuzina ғinvar ajynan birle членлек взносы tүlәgəne yk. Komsomolka Kərimova komsomol biletten Ucalы rajonynda өjөndə onotop kaldyra. Byl kolxozdың komsomol ojoşmaһы byларҙың bөtəhenə

КОМСОМОЛ ОЙОШМАҺЫ ЙӘШТӘРҘЕҢ ТАЛАБЫН ҮТӘРГӘ ТЕЙЕШ

„Һалкын шишмә“ колхозының (Бакалы районы) йәштәре культура-массовый эштәр менән нык кызыкһыналар. Улар хор һәм музыка түңәрәктәренә йөрөп, үҙҙәрснең ижадтарын үҫтерергә теләйҙәр.

Ләкин комсомол ойошмаһы йәштәрҙең был телəктәрен үтәмәй. Колхозда клуб булһа ла, ул көн һайын бикле була. Уның тәҙрәләре ватык, мейесе емерек. Библиотека ла айына бер генә тапкыр асыла. Унда иҫке бер нисә әҙәби китаптан башка бер нәмә юк. Колхоз правлениеһе тарафынан библиотекаға китаптар һатып алыу өсөн бирелəнгән 1900 һум акса файҙаланылмайынса ята.

Комсомол комитеты секретары иптәш Сарбаев культура-массовый эш менән бөтөнләй етәкселек итмәй. Ул, иҫкенән калған, беҙҙең совет йәштәренә инде күптән ят булған аулак өйҙәргә йөрөүселәргә каршы кырка көрәш алып барыуҙы талап итте.

ВЛКСМ-дың район комитеты был секретарҙың эшен тикшерергә, комсомол ойошмаһының эшен якшыртыу буйынса ашыҡыс саралар күрергә тейеш. **Ком-**

—◆—

Аллаһабаттар sojuzь jaqşь eşləj

Miəkə rajonь Boqdan tulь bulmaqan urta məktəbe ergəhendəge allahьđđar sojuzь ojoşmahьnda 69 keşe clen bulьp tora.

Sojuzđьң clendarь məktəptən tьş, kolxozniktar arahьnda la dingə qarşь agitatsia eşe alьp baralar. Məktəptə allahьđđar məjəşə ojoştorolop, 1940—41-se uqьv jьlьnda 3 doklad uđqarьldь.

A. Imaş.

КӨНДӘЛЕК КОНТРОЛЬ БУЛМАҒАН УРЫНДА

ВЛКСМ Үҙәк Комитетының XI пленумы комсомол уставын боҙоусыларға килешеү менән караусы комсомол ойсшмаларын катығайепләне һәм уставты боҙоусыларға каршы кырка көрәш алып барыуҙы талап итте.

Шулай булыуға карамаҫтан ВЛКСМ-дың Әбйәлил район комитеты бөгөнгө көнгә тиклем пленумдың был карарынан тийешле нәтиҗәләр яһаганы юк. Комсомол хужалығының торошона булып үткән тикшереү, комсомолецтарҙың учетка инеү, учеттан төшөү һәм взнос түләү, документтарҙы һаклауҙа булған күп кенә етешһеҙлектәрҙе асты.

Районда 215 комсомолец учеттан төшмәйенсә китәләр. Ләкин ВЛКСМ район комитеты уларҙы эҙләп табыу һәм учеттан төшөрөү сараһын күрмәй. 66 комсомолец бер нисә ай буйынса илет алмайынса йөрөйҙәр. Мәҫәлән, „1-се Май“ колхозы комсомол ойошмаһы, ауылда клуб мөдире булып эшләүсе иптәш Сәлмәнованы 1940 йыл ғинвар айында комсомолға кабул итә. Сәлмәнова комсомол билеты алыуға өлгөрә алмай; ВЛКСМ-дың район комитеты ни өсөндөр уны комсомолдан сығара. Ләкин был турала комсомол ойошмаһы ла, хатта иптәш Сәлмәнова үҙе лә белмәй.

ВЛКСМ район комитетының комсомол хужалығына ғәмһеҙ карауы һәм уға көндәлек контроль булдырмауы, комсомол ойошмаларын ентекле өйрәнмәүе һәм уларға практик ярҙам күрһәтмәүе нәтиҗәһендә тәүге ойошмаларҙың да комсомол хужалығын буталсыкка килтерә. ВЛКСМ-дың район комитеты тәүге ойошмалар менән ныклы таныш түгел. Ниҙәгәл рудниғы комсомол ойошмаһын зур ойошмаларҙан һанап йөрөйҙәр, тикшергәндең һуңында унда ни бары бер генә комсомолец барлығы беленә. Был ойошманың секретары иптәш Кирьянова бынан ике ай элек комсомол эшен тапшырмайынса рудниктан касып китә. Хәҙерге көндә комсомол документтары бер кешенең квартираһында буталып ята. Ә, ВЛКСМ район комитеты быға нормаль хәл тип карай.

Абзак тулы булмаған урта мәктәбе комсомол ойошмаһы менән йәш комсомолка иптәш Сафина етәкселек итә. Уға комсомол документтарын нисек һәм кайҙа һаклау тураһында бер кем дә күрһәтмә бирмәй. Ул комсомол хужалығын үҙ квартираһында һаклай. Был ойошмала йыйылыш протоколдары тегелмәй. Взнос түләү ведомосы буталсык хәлдә. Кемдең кайһы айға һәм күпме түләүен белеп булмай. Комсомолецтарҙың исемлеге юк. Һеҙҙең ойошмала нисә комсомолец бар? тигән һорауға бармак менән иҫәпләп яуап бирәләр. Ә, был ойошмала учетта тороусы комсомолец иптәш Максутов членлык взносын телә һә кайҙа түләп йөрөй. 5 айға бер юлы взносты ВЛКСМ район комитетының үҙенә түләгән. Айрым комсомолецтарҙан взнос алыуға ВЛКСМ район комитетына кем хөкүк биргән һуң? Был ВЛКСМ уставын тупаҫ рәүештә боҙоу һанала бит.

Октябрҙең XII йыллығы исмендәге колхоз комсомол ойошмаһында комсомол документтары партия ойошмаһының делолары менән бер йәшниктә һаклана. Ә партия ойошмаһының секретары икенсе ауылда эшләй. Комсомолецтарҙан взнос йыйнарға кәрәк булһа, уның кайтканын көтөргә тура килә. Комсомолка Иомағужина ғинвар айынан бирле членлек взносы түләгәне юк. Комсомолка Кәримова комсомол билетен Учалы районында өйөндә онотоп калдыра. Был колхоздың комсомол ойошмаһы быларҙың бөтәһенә лә нормаль хәл тип карап, уларҙы союз яуаплылығына тартыуҙы кәрәк һанамай.

ВЛКСМ-дың район комитеты комсомол ойошмаларында булған был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү сараһын күрмәй. Район комитеты секретары иптәш Кашанов комсомол ойошмаларына „комсомол документтарын партия ойошмаһының делолары менән берлектә һакларға“ тигән директиваны бирөү менән генә тыныслаңып кала.

ВЛКСМ Үҙәк Комитетының XI пленумы карары нигеҙендә, ВЛКСМ-дың район комитетында кис менән дежурство булдырылырға тейеш ине. Ләкин бында ул юк. Киске сәғәт 6-нан һуң бер кешене лә осратып булмай. Бюро һәм комиссия членлары кис менән дә, көндөҙ ҙә райкомда булмайҙар.

ВЛКСМ-дың Әбйәлил район комитетына комсомол хужалығы мәсьәләһе менән серьез шөғөлләнә башларға вакыт инде.

С. Моратшина

Кызыл Армияның XXIII йыллығы исмендәге комсомол саңғы кроссына (ярышына) әҙерлек буйынса тренировка минимумының

ПРОГРАММАҺЫ

Өйрәнеү—тренировка эше командалар буйынса (5 кеше) уҙа, был командаларҙан 5-6 командаға тиклем өйрәнеү группалары ойоштороло уы мөмкин.

Тренировка занятиеләре команда командирҙарының етәкселеге аҫтында уҙғарылалар.

Һәр бер тренировка алдынан командир был дәрестең маҡсатын һәм бурыстарын аңлата. Тренировка тамамланғас командир тикшереү яһай.

Команда командиры занятиегә йөрөүҙең дневнигын һәм тренировка минимумын учетка алыу эшен алып бара.

Бөтә тренировка эше команда эсендә комсомолецтар араһында һәм тоташ комсомолдың тәүге ойошмаһының командалары араһында социалистик ярыш нигеҙендә ойоштороло.

БГТО ДИСТАНЦИЯҺЫНА ӘҘЕРЛЕК

(Үсмерҙәр 5 км., кыҙҙар—3 км.)

1-се ЗАНЯТИЕ:

1. Йылыныу өсөн тиҙ йөрөү. Стройҙа: „становись“, „равняйсь“, „смирно“, „вольно“, „саңғыларҙы нығытырға“, „саңғыларҙы алырға“, „саңғыларҙы иң башына“, „саңғыларҙы кул аҫтына“, „саңғыларға баҫырға“ командаларын үтәү—5—10 минут.

2. Саңғыларҙы иң башына куйып занятие урынына тиҙ барыу—3—5 минут.

3. Саңғыла алмаш ысул менән йөрөргә өйрәтеү:

а) таяҡһыҙ: бер урында атлап тороу, тапалмаған карҙа атлап йөрөү, саңғы эҙенән атлап йөрөү, бер урында атлап боролоу, таяҡһыҙ шыуып атлау;

б) таяҡтар менән: таяҡтарҙы һөйрәгән хәлдә шыуып атлау, таяҡтар менән алмашлап этәреп шыуып атлау—30—40 минут.

Тауҙан шыуып төшөү һәм тауҙан төшкәндә төп стойканы өйрәнеү—5—10 минут.

4. Саңғыла 1-2 километр уҙырға.

2-се ЗАНЯТИЕ:

1. „Становись“, „равняйсь“, „смирно“, „вольно“, „саңғыларҙы нығытырға“, „саңғыларҙы иң башына“ командаларын үтәү менән группа ойоштороу—5—10 минут.

2. Саңғыларҙы иң башына күтәреп тиҙ йөрөү—3—5 минут.

3. а) Күнегеүҙәр: таяҡһыҙ шыуып атлауҙа, таяҡтарҙы һөйрәгән хәлдә шыуып атлауҙа, таяҡтар менән алмашлап этәреп шыуып атлауҙа (алмашлап атлауҙа);

б) тауҙан шыуып төшөү һәм төп стойканың төрлө положениеләрен кулланыуҙа тренировка—30—40 минут.

4. Прогулка тренировкаһы: үсмерҙәр—2-3 километр, кыҙҙар—1—2 километр.

3-сө ЗАНЯТИЕ:

1. „Саңғыларҙы кейергә“, „равняйсь“, „смирно“, „шагом марш“ командаларын үтәү менән сафка теҙелеү—3—5 минут.

2. Колоннала берәрҙән теҙелеп (йылыныу өсөн): „правое (левое) плечо вперед марш“ командаларын үтәп, саңғыла йөрөү—3—5 минут.

3. а) Таяҡһыҙ алмашлап атлауға һәм шыуып атлауға күнегеү;

б) тауҙарҙың рельефтарына карап, төп стойканың положениеләре үҙгәреүҙәрен өйрәнеү;

в) „плуг“ менән тормоз яһау һәм алмашлап атлау менән тауға менеү—20—30 минут.

4. Өйрәнелгән күнегеүҙәрҙе кулланып, тренировка яһау—үсмерҙәр-5-6 км., кыҙҙар 3-4 км.

4-се ЗАНЯТИЕ:

1. Саңғыларҙы майлауҙа практика—20 минут.

2. Алмаш тренировка: үсмерҙәр—4-5 км., кыҙҙар—2-3 км., һәр бер километрҙың 100 метрын тиҙ уҙырға.

5-се ЗАНЯТИЕ:

1. а) Алмашлап йөрөүгә күнегеү;

б) ике аҙымлап йөрөүгә өйрәнеү: йөгөрөп китеү һәм бер юлы ике таяҡ менән этәрелеп китеү (ике аҙым һәм этәрелеү);

в) төп стойканы һаклап тауҙан төшөү һәм тау итәгенең уртаһында (тау һөҙәк) „плуг“ менән тормоз яһау.

г) „плуг“тан боролоу—30—40 минут.

2. Алмаш тренировка: үсмерҙәр—4 км., һәр бер километрҙың 200 метрын тиҙ уҙырға; кыҙҙар—2 км., һәр бер километрҙың 100 метрын тиҙ уҙырға.

6-сы ЗАНЯТИЕ:

1. „Саңғыларға баҫырға“, „равняйсь“, „смирно“, „вольно“, „в колонну по одному шагом марш“, „правое (левое) плечо вперед марш“ командаларын үтәү буйынса строевой әҙерлекте тикшереү—15—20 минут.

2. Тиҙ йөрөүгә тренировка (мөмкин тиклем тиҙ, ләкин техник яктан дөрөҫ йөрөргә): үсмерҙәр—3 км., кыҙҙар—1—1,5 км.

7-се ЗАНЯТИЕ:

1. а) Таяҡһыҙ шыуып йөрөргә күнегеү;

б) алмашлап һәм ике аҙымлап йөрөүҙә тренировка;

в) тауға: „ярым елочка менән“, „елочка менән“, „баҫкыс менән“ күтәрелеүҙе һәм тауҙан төшкәндә атлап боролоуҙы өйрәнеү—30—40 минут.

2. Алмашлап тренировка яһау: үсмерҙәр—6 км., кыҙҙар—4 км., һәр бер километрҙың 300 метрын тиҙ уҙырға.

8-се ЗАНЯТИЕ:

1. Теҙелеү һәм занятиегә сығыу—3—5 минут.

2. Тренировка: үсмерҙәр—7-8 км., кыҙҙар—5-6 км.

9-сы ЗАНЯТИЕ:

Тиҙ йөрөргә (тренировка хәрәкәттәренең дөрөҫлөгөн һаклап тиҙ йөрөргә): үсмерҙәр—4 км., кыҙҙар—2 км.

10-сы ЗАНЯТИЕ:

БГТО нормаларын тапшырыу. Элек тапшырыусылар өсөн—ярышта катнашыу.

11-се ЗАНЯТИЕ:

1. а) Тауға боролоп-боролоп менеүҙә һәм төшөүҙә тренировка яһау;

б) ағас ботактары менән яһалған билгеләр буйынса ике тапкыр боролоп төшөү 30—40 минут.

2. Тиҙ йөрөүгә тренировка: үсмерҙәр—3 км., кыҙҙар—2 км.

12-се ЗАНЯТИЕ:

Прогулкаға сығыу (уртаса темп менән): үсмерҙәр 9—12 км., кыҙҙар 7-8 км.

Минималь программаны үткәргәндән һуң өҫтәмә тренировка өсөн 9—11 һәм 12-се занятиеләрҙе кабатларға мөмкин.

ГТО-ның I БАҪКЫС ДИСТАНЦИЯҺЫНА ӘҘЕРЛЕК

(Үсмерҙәр—10 км., катын-кыҙҙар—3 км.)

1-се ЗАНЯТИЕ:

1. Строевой әҙерлек—„становись“, „равняйсь“, „смирно“, „вольно“, „саңғыларҙы нығытырға“, „саңғыларҙы иң башына“, „саңғыларҙы аяк янына“, „саңғыларҙы кул аҫтына“, „саңғыларға баҫырға“, „саңғыларҙы һалырға“ командаларын үтәү—15—20 минут.

2. Саңғыларҙы „иң башына“ йәки „кул аҫтына“ куйып тиҙ йөрөү—5—10 минут.

3. а) Саңғыла таяҡһыҙ ғына йөрөргә өйрәтеү; бер урында атлап тороу; тапалмаған карҙа атлап йөрөү; саңғы эҙенән атлап йөрөү; бер урында атлап боролоу; саңғы эҙенән шыуып атлау;

б) шуны ук таяктар ярҙамы менән: таяктарҙы һөйрәтеп шыуып атлау; таяктар менән этәреп атлау; алмашлап йөрөү;

в) төп стойканы һаклап тауҙан төшөү—30—40 минут;

4). Тренировка: ирҙәр 2-3 км., катын-кыҙҙар 1-2 км.

2-се ЗАНЯТИЕ:

1. Строевой положениеләренә тренировка: „стано-

(Аҙағы 4-се биттә).

РУС ТЕЛЕН ӨЙРӘНЕҮ ӨСӨН

Башкорт һәм татар мәктәптәрен тамамлап сығыусы укыусыларҙың рус телен белем кимәлдәре түбән булыу тураһында укытыусыларҙан һәм ата-әсәләрҙән йыш кына жалобалар ишетергә тура килә. Был жалобалар укыусыларҙың рус телен грамоталылыктары һис тә канәғәтләнерлек булмауына нигеҙләнеп әйтеләләр.

Башланғыс, хатта урта мәктәпте тамамлаусы кайһы бер укыусыларҙың рус телен дөрөҫ укырға, яҙырға һәм һөйләшергә белмәүҙәре тураһында беҙҙә күп кенә факттар бар.

Ошо йылдың ноябрь айы аҙактарында, Наркомпрос тарафынан ойоштороған бригада, укыусыларҙың грамоталылыктарын тикшереү маҡсаты менән күп кенә район һәм кала мәктәптәрендәге IV, V, VII, X, класс укыусыларынан контроль диктант яҙҙырҙы. Диктанттың һөҙөмтәһе күп кенә укыусыларҙың рус телен грамотаһыҙ булғанлыктарын күрһәтте.

Мәҫәлән, Миәкә татар урта мәктәбенең IV класс укыусылары рус телен яҙҙырылған диктантта 40 һүҙгә 685 хата яһағандар. 32 укыусының ни бары 4-һе генә канәғәтләнерлек яҙған, ә калған укыусылар насар һәм бик насар отметкалары алғандар.

Контроль диктант үткәреүҙең һөҙөмтәһе райондарҙағы башкорт һәм татар мәктәптәренең VII—X класс укыусыларының да рус телен грамоталылыктары мактарлык булмауын күрһәтте.

Был эштә кем ғәйепле?

Был эштә бөтәһенән дә элек, әлбиттә, укытыусылар үҙҙәре ғәйепле. Башланғыс мәктәптәрҙә, ТБУМ һәм урта мәктәптәрҙең түбәндәге кластарындағы кайһы бер укытыусыларҙың үҙҙәре рус телен насар белә-ләр. Шуның аркаһында рус теле дәресен әҫә телендә үткәреү факттары ла аҙ түгел.

Ләкин укыусыларҙың рус телен грамотаһыҙ булыуҙары тик укытыусыларға ғына бәйләнмәгән, ә бәлки кайһы бер укыусыларҙың рус телен өйрәнеүгә етерлек әһәмиәт бирмәүҙәренә лә бик нык бәйләнгән.

„Ниңә рус телен өйрәнергә, мин әҫә телен якшы беләм, миңә шул еткән“ тип караусы укыусылар ҙа юк түгел. Бындай укыусылар йыш кына өйгә бирелгән эштәрҙе үтәмәй киләләр, үҙ алдарына рус теле әҙәбиәтен укымайҙар, шиғыр һәм баснялар ятлау эше менән шөғөлләнмәйҙәр. Улар хатта рус теле дәресе вакытында ла рус телендә һөйләргә оялалар. Бындай укыусылар әлбиттә рус теленә әйә була алмайҙар.

Совет мәктәбендә укыусылар, үҙҙәренең ниндәй милләттән булыуҙарына карамаҫтан, бөйөк рус халкы телен ҙур күтәренкелек менән өйрәнергә тейештәр.

1914 йылда ук: „мәжбүри государственный тел кәрәкме?“ тигән мәкәләһендә Ленин: „Россияла йәшәүсе бөтә милләттәрҙең дә изелгән сыйныфтары араһында мөмкин тиклем тығыҙырак аралашыу һәм тыуғандарса берҙәмлек куйылыуын беҙ... теләйбеҙ. Һәм беҙ әлбиттә, Россияла йәшәүсе һәр бер кешенең бөйөк рус телен өйрәнеүгә мөмкинлеге булыуы яғында торабыҙ“ (Ленин, XVII том, 180-се бит).

Бөйөк рус телен өйрәнеү өсөн алдынғы рус культураһына эйә булырға кәрәк.

ВКП(б) Үҙәк Комитетының һәм СССР Совнаркомының 1938 йылғы 13-сө март карары рус мәктәбе булмаған бөтә мәктәптәрҙә лә рус телен укытыуҙы мәжбүри эш тип һанай, унда: „башланғыс мәктәптәрҙе тамамлап сығыусы укыусылар (IV класты) үҙҙәренә ябай һөйләшеүҙәрҙе аңларлык кимәлдә рус телен запас һүҙҙәр алырға, үҙҙәренә таныш булган явлениеләрҙе рус телендә бәйләп һөйләй белерга, русса укыуҙың һәм яҙыуҙың элементар күнекмәләренә эйә булырға тейештәр“ тип әйтелә. Ә быға ирешеү өсөн рус телен яратырға, уны ныкышмалы рәүештә өйрәнергә кәрәк.

Укытыусылар һәм үҙ эштәштәрең менән русса һөйләшеүҙән тартынырға ярамай. Мәктәптә ойоштороған күнегеү асыу кисәләрендә рус телендә дикламациялар һөйләү, хикәйәләр укыу практикаһы ла рус телен өйрәнеүгә ҙур ярҙам итәсәк. Бигерәк тә укытыусының мәктәптә эшләргә һәм өйгә биргән эштәрен вакытында һәм якшы сыйфат менән үтәргә кәрәк.

Тик ошо юғарыла күрһәтелгән бурыстарҙы үтәгән вакытта ғына татар һәм башкорт мәктәптәрендә укыусылар, рус мәктәптәрендә укыусылар кеүек үк, рус телен якшы өйрәнеүҙәре мөмкин.

Эпохабыҙҙың данлыклы шағиры Владимир Маяковский:

„Хатта олоғайған негр
булһам да мин,
һис һыктамай һәм иренмәй
өйрәнер инем рус телен
мин,
Тик ул телдә
һөйләшкән өсөн
Ленин“

тип яҙҙы. Совет йәштәре һәм укыусылары Маяковскийҙең был һүҙҙәрен онторға тейеш түгелдәр.

Ғ. ф. Еникеев.

Кызыл Армияның XXIII йыллығы исмендәге комсомол саңғы кроссына (ярышына) әҙерлек буйынса тренировка минимумының

ПРОГРАММАҺЫ

вись", „равняйсь", „смирно", „вольно", „саңғыларҙы нығытырға", „саңғыларҙы иң башына", „саңғыларҙы аяк янына",„саңғыларға баҫырға"—3—5 минут.

2. саңғыла йөрөгән сакта: „шагом марш", „стой", „правое (левое) плечо вперед" командаларын үтәү—5—10 минут.

3. а) Алмашлап йөрөүҙә камилләшеү: таяҡһыҙ шыуып атлау, таяҡтар менән шыуып атлау 30 — 40 минут;

б) төп стойкала тренировка яһау.

4. Прогулкаға сығыу: ирҙәр—5—7 км., катын-кыҙҙар 2-3 км.

3-сө ЗАНЯТИЕ:

1. Саңғыла йөрөгәндә: „в колонну по одному (по два) стройся" командаларын үтәү—5—10 минут.

2. а) Алмашлап йөрөүгә күнегеү;

б) алмашлап йөрөүҙә тауға „тура", һәм „кыйыклап" (диагональ буйынса) һәм „зигзаг"тар менән күтәрелергә өйрәнеү;

в) төп стойканы һаклап тауҙан төшөүгә тренировка —30—40 минут.

3. Алмашлап тренировка яһау: ирҙәр—5—7 км., катын-кыҙҙар—1-2 км, һәр бер километрҙың 200 метрын тиҙ уҙырға.

4-сө ЗАНЯТИЕ:

1. Саңғыларҙы майлауға практика—20 минут.

2. „Направо", „налево", „в две (в одну) шеренги стройся" командаларын үтәү (саңғыларҙы кейгән хәлдә), отделениеләр менән „змейка" яһап хәрәкәт итеү —10—15 минут.

3. а) Алмашлап йөрөүҙе һәм тауҙан төшкәндә төп стойканы камилләштереү;

б) тауға: „ярым елочка", „елочка" һәм „баҫкыс" менән күтәрелеү—20—30 мин.

4. Тренировка: ирҙәр—10—12 км., катын-кыҙҙар—3—4 км.

5-сө ЗАНЯТИЕ:

1. „Становись", „саңғыларға баҫығыҙ", „равняйсь", „смирно", „вольно", „в колонну по одному (по два) шагом марш", „правое (левое) плечо вперед марш" командаларын үтәү буйынса строевой әҙерлекте тикшереү—15—20 минут.

2. а) „плуг" менән тормоз яһауҙы;

б) дөрөҫ йығылыу ысулын;

в) „плугта" баролоуҙы өйрәнеү.

3. Алмашлап тренировка яһау: ирҙәр— 10 км., катын-кыҙҙар —3 км., һәр бер километрҙың 300—400 метрын тиҙ уҙырға.

6-сы ЗАНЯТИЕ:

1. Ике аҙымлап атлауҙы өйрәнеү: бер нисә аҙым атлап йөгөрөү һәм бер юлы таяҡтар менән әтәрелеп китеү, ике аҙымлап йөгөрөү һәм таяҡ менән әтәрелеп китеү, ике аҙым менән атлап йөрөү—30—40 минут.

„Плуг" менән ике боролоп тауҙан төшөү (ярыш тәртибендә лә мөмкин).

2. Тиҙ йөрөүгә тренировка: ирҙәр—5 км., катын-кыҙҙар—1,5 км.

7-сө ЗАНЯТИЕ:

1. Саңғыла баҫып, теҙләнеп һәм ятып атыуҙың положениеләрен өйрәнеү 5—10 минут.

2. а) Алмашлап йөрөгәндә хәрәкәттең дөрөҫлөгөн яҡшыртыу өсөн таяҡһыҙ шыуып атлауҙа тренировка;

б) ике аҙым атлап йөрөүҙе өйрәнеү—25—30 минут.

3. Тиҙ йөрөүгә тренировка (хәрәкәттең дөрөҫлөгөн һаклап, мөмкин тиклем тиҙ барырға): ирҙәр—3-4 км., катын-кыҙҙар—1-2 км.

8-сө ЗАНЯТИЕ:

1. Стройға теҙҙеү һәм занятиегә сығыу—3-5 минут.

2. Алмашлап тренировка: ирҙәр—8 км., катын-кыҙҙар 3 км. Һәр бер километрҙың 500 метрын тиҙ уҙырға.

9-сы ЗАНЯТИЕ:

ГТО-ның 1 баҫҡысына нормалар тапшырыу.

Кросс алдынан өҫтәмә тренировка өсөн 7, 8, 9-сы занятиеләрҙе кабатларға мөмкин

ГТО-ның II БАҪҠЫС ДИСТАНЦИЯҺЫНА ӘҘЕРЛЕК

(Ирҙәр—20 км., катын-кыҙҙар—5 км.)

1-сө ЗАНЯТИЕ:

1. „Становись", „равняйсь", „смирно", „вольно", „саңғыларҙы нығытырға", „саңғыларҙы иң башына", „саңғыларҙы аяк янына", „саңғыларға баҫырға", „шагом марш", „правое (левое) плечо вперед марш" 5—10 минут.

2. а) Таяҡһыҙ шыуып атлауҙа тренировка (алмашлап йөрөү техникаһын яҡшыртыу өсөн);

б)алмашлап йөрөүҙә, „плуг" менән тормоз яһауҙа, „плуг" тан боролоуҙа, алмашлап йөрөүҙә— „диагональ буйынса" һәм „зигзаг" менән—тауға менеүҙә күнегеүҙәр—30—40 минут.

3. Тигеҙһеҙ урын шарттарында техника күнегеүҙәрен нығытыу менән прогулкаға сығыу—ирҙәр—7-8 км., катын-кыҙҙар—3-4 км.

2-сө ЗАНЯТИЕ:

1. „Упор" менән боролоуҙы һәм „ярым елочка менән" һәм „елочка менән" тауға менеүҙе өйрәнеү—20—25 минут.

2. Алмашлап тренировка: ирҙәр—10—12 км., катын-кыҙҙар 4-5 км., һәр бер километрҙың 100—200 метрын тиҙ уҙырға.

3-сө ЗАНЯТИЕ:

1. „В одну (две) шеренгу стройся", „в колонну по одному (по два) стройся" командаларын өйрәнеү—5—10 минут.

2. а) Алмашлап йөрөү тренировкаһы;

б) бер аҙым менән һәм ике аҙым менән йөрөүҙе өйрәнеү;

в) „плуг" менән һәм „упор" менән боролорға күнегеү—20—30 минут.

3. Тиҙ йөрөүгә тренировка: ирҙәр—5-6 км., катын-кыҙҙар—2-3 км.

4-сө ЗАНЯТИЕ:

1. Баҫып һәм теҙләнеп атыу положениеләрен өйрәнеү һәм „ложись", „встать" командаларын үтәү.

2. Саңғыла күсеп йөрөүгә (переоежкаға) күнегеү—10—15 минут.

3. Алмашлап тренировка: ирҙәр—7-8 км., катын-кыҙҙар—3-4 км., һәр бер километрҙың 300—400 метрын тиҙ уҙырға.

5-6-сы ЗАНЯТИЕ:

Тигеҙһеҙ ерҙәр буйынса переходтар: ирҙәр—20—25 км., катын-кыҙҙар—7—8 км.

7-сө ЗАНЯТИЕ:

Тиҙ йөрөүгә тренировка: ирҙәр—6-8 км., катын-кыҙҙар—2-3 км.

8-сө ЗАНЯТИЕ:

1. Баҫып, ятып, теҙләнеп граната ырғытыу приемдарын өйрәнеү.

2. Алмашлап тренировка: ирҙәр—12—15 км., катын-кыҙҙар—4-5 км., һәр бер километрҙың 200—300 метрын тиҙ уҙырға.

9-сы ЗАНЯТИЕ:

Ярыштарҙа катнашыу: ирҙәр 10 километрҙан, катын-кыҙҙар—3 километрҙан артык булмаған дистанцияға.

10-сы ЗАНЯТИЕ:

Бирелгән маршрут буйынса карта һәм компас ҡулланып, группа менән командный переходтар яһау: ирҙәр—30—35 км., катын-кыҙҙар—10—15 км.

11-сө ЗАНЯТИЕ:

Тиҙ йөрөүгә тренировка: ирҙәр—7-8 км., катын-кыҙҙар—4-5 км.

12-сө ЗАНЯТИЕ:

Алмашлап тренировка: ирҙәр—10—12 км., (тиҙ йөрөүҙең дөйөм озонлогo 5-6 км), катын-кыҙҙар—5-6 км. (тиҙ йөрөүҙең дөйөм озонлогo 3-4 км.).

Өҫтәмә тренировка өсөн 10-11-12-се занятиеләрҙе кабатларға мөмкин.

***

Техниканы яҡшырак үҙләштереү өсөн оыл программа-минимумдарҙан тыш саңғыла өҫтәмә рәүештә прогулкалар яларға кәңәш бирелә.

Саңғыла тренировкалар яһау самостоятельный физик әҙерлек менән—көн һайын иртән гимнастика яһау һәм кыҙыулап иәйәү йөрөү менән тулыландырыла.

Кар булмаған хәлдә саңғыла тренировкалар яһау шул ук дистанцияға кыҙыулап йәйәү йөрөү менән алмаштырыла.

Әгәр аралағы ярыштар программа күрһәтмәләренә тура килмәгән срокка билдәләнһә, ул сакта программаның дөйөм төҙөлөшөн һаклап, занятиеләрҙең программалағы тәртибен тейешенсә үҙгәртергә кәрәк.

Занятиеләрҙә: а) кросс тураһындағы положениене; б) инвентарҙы һәр кемдең үҙенә карап кулайлаштырыу кағиҙәләрен; в) саңғыларҙы карау тураһында, г) саңғыны гигиенаны кағиҙәләрен аңлаткан ҡыҫҡаса беседалар үткәрергә.

Кызыл Армияның XXIII йыллығы исмендәге комсомол саңғы кроссын үткәреү буйынса ВЛКСМ ҮК эргәһендәге ойоштороу комитеты.

Агротехник консультация

КЫШКЫ АГРОТЕХНИК ҮКЫУҘАРҘЫ КИҢ ЙӘЙЕЛДЕРЕРГӘ

Быйыл республикабыҙҙың алдынғы колхоздары тағы ла юғары урожай алыуға ирештеләр. Был өлгәшеүҙәрҙең нигеҙе һис шикләҙ, хеҙмәт дисциплинаһының нығыуын, хеҙмәттә звенолап ойоштороуҙа һәм комплекс агротехник сараларҙы дөрөҫ ҡуллана белеүҙә тора.

Быйыл Шаран районында һауа шарттары яҡшы булды тип әйтеп булмай. Шуға карамаҫтан „Уйлыш" колхозында, хата-лаборатория мөдире иптәш Әхмәтянов етәкселегендә эшләгән звено 7 гектар участканың һәр бер гектарынан 33 центнер бойҙай урожайы алды. Бындай юғары урожай алыуға ип. Әхмәтянов агротехник сараларҙың бөтәһенә комплекс рәүештә ҡулланыу аркаһында, звено членларының агротехникаға эйә булыуҙары аркаһында ирешә алды. Дүртөйлө районының күпселек колхоздары ла быйыл шулай ук юғары урожай алыуға ирештеләр.

Юғары һәм тотанаклы урожай алыу өсөн үҫемлектең тормошо: үҫеше һәм үҫеү шарттары менән бик яҡын таныш булырға, уның тормошо менән аңлы рәүештә идара итә белергә кәрәк. Бының өсөн агротехникаға тулыһынса эйә булыу талап ителә.

Кыш айҙары ауылда иң буш, эш аҙ айҙар. Был вакытта колхоздарҙа агротехник укыуҙарҙы киң йәйелдереп ебәрергә кәрәк. Был мәсьәләлә айрым установкалар көтөп ятыу ярамай, эш методтары таныш һәм улар уҙған йылғы тәжрибәләрҙән сығып төҙөләләр.

Агротехник укыуҙарға бөтә колхозсылар мас'аһын да ылыктырырға тырышырға кәрәк. Бер колхозда, бер йәки бер нисә түңәрәк ойоштороруға мөмкин: баҫыусылық, баксасылық, мал тәрбиәләү һәм карау буйынса һәр бер колхозда тип әйтерлек стахановсылар мәктәбе ойоштороп, укыу программын киңерәк формала коруға, бында партия һәм хөкүмәттең карарҙарын өйрәнергә, агитация-пропаганда мәсьәләләре куйырға һәм шул ук вакытта агротехниканы өйрәнеү иң зур урын алып торорға тейеш.

Агротехниканы өйрәнеү эшен бөтәһенән элек колхоздың хата-лабораторияларының эргәһендә ойоштороруға кәрәк. Улар кышкы агротехникаһы ойоштороу үҙәге булып торорға тейештәр. Былар булмаған урынларҙа укыуҙарҙы клуб, укыу өйҙәре, кызыл мөйөш эргәһендә ойоштороруға мөмкин. Укыу программаһының төп мәсьәләләре булып, колхоздың алдағы йылғы эш программаһы торорға тейеш. Был шулай тигән һүҙ: әйтәйек, колхоз алдағы йылда бәртөк культуралар буйынса уртаса 20 центнер, картофган 200 центнер урожай алырға план төҙәнә. Агротехниканы укыусылар ана шо 20 һәм 200 центнер урожайҙы нисек итеп алыуҙы теоретик занятиелә лә һәм практик занятиелә лә яҡлап өйрәнергә тейештәр. Был бик яуаплы эш. Бөгөнгө занятиенең темаһы сәсеү орлоктары тураһында икән, практик занятие итеп колхоздағы сәсеү орлоктарын таҙартыу һәм дөрөҫ һаклау сараларын үткәреү булырға тейеш.

Агротехниканы өйрәнеү түңәрәктәренең етәкселәре итеп хата-лаборатория мөдирҙәре, агротехниктар бригадирҙар, колхоз председателдәре үҙҙәре, колхоз агрономдары һәм башкалар куйылырға тейеш. Укыуҙарҙы коро китаптар менән генә алып барыу файҙаһыҙ буласаҡ. Бөтәсоюз ауыл хужалығы күргәҙмәһендә катнашыусыларҙың, үҙ районындағы, үҙ колхозындағы звено яҡи бригадаларҙың, айрым алдынғы колхозниктарҙың уңышлы эш тәжрибәләрен өйрәнеү, — былар укыу программаһының үҙәгендә торорға тейештәр. Шуның менән бергә агрономия фәненең яңы өлгәшеүҙәре менән дә систематик таныша барыу кәрәк.

Агроном **В. Гирфанов.**

Javaplь redaktor:
S. BAJTURIN.
Ответ. редактор:
С. БАЙТУРИН.

П — 4274.

Редакция адресы: Өфө калаһы, Володарский урамы, № 2. Телефон № 87—15 „Окт. натиск" типографияһы

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

№ 136 (1499) | 1940 йыл, 22 декабрь йәкшәмбе | Айрым һаны 10 тин.

LERMONTOV AVЬLЬNDA

Lermontov avьlь (Penza өlkәhe). Timer juldan 35 kilometr alьҽlьqta đur avьl Lermontovo—elekke Tarxanь avьlь urьnlaşqan. Bьnda bөjөk rus şaqirь Lermontov yđenең bala saqlьn ytkәrgәn. Undaqь jort-muzejqa kөn hajьn ekskursanttar kilәlәr. Huңqь jьldarđa Lermontov usadbahь tulьhьnsa restovrirovat' itelde: jortta, bąqsala bөtә nәmә Mixail Jur'jevic jәşәgәn saqtaqь kevek kyrenә. Xәđer şaqirđьң ylgәn kөnөnә 100 jьl tulьv jubilejenә qьđьv әđerlek bara. Jort-muzejđa „Lermontov hәm xalьq" tigәn janь bylek asьla.

ВКП(б)-ның БАРЛЫК ОЙОШМАЛАРЫНА

Партияның Үҙәк Комитеты 1941 йылдың 15-се февраленә ВКП(б)-ның XVIII Бөтәсоюз конференцияһын сакырырға карар итте.

XVIII Бөтәсоюз конференцияның көн тәртибе:

1. Партия ойошмаларының промышленность һәм транспорт өлкәһендә эше тураһында.
2. Организацион мәсьәләләр.

Вәкиллек итеү нормалары һәм һайлауҙар тәртибе:

1. Партия уставының 37-се параграфы нигеҙендә, XVIII Бөтәсоюз партия конференцияһына делегаттар һайлауҙа вәкиллек итеүҙең түбәндәге нормалары менән кулланырға:

а) партия членлары 10 меңдән артык булған өлкә, край, республика партия ойошмалары партияның һәр бер 10 мең членына тауыш биреү хокукы менән бер делегат ебәрәләр;

б) партия членлары 10 меңдән кәм булған өлкә, край, республика партия ойошмалары тауыш биреү хокукы менән бер делегат ебәрәләр.

2. РСФСР, Украина ССР һәм Белоруссия ССР буйынса XVIII Бөтәсоюз партия конференцияһына делегаттар өлкәләрҙән, крайҙарҙан һәм автономиялы республикаларҙан партия обкомдарының һәм крайкомдарының пленумдарында, ә башка союзный республикалар буйынса — республикаларҙан компартиялар Үҙәк Комитеттары пленумдарында һайланалар.

3. Конференция көн тәртибенең төп мәсьәләһе булып партия ойошмаларының промышленность һәм транспорт өлкәһендә эше тураһындағы мәсьәлә тороу уңайы менән—партияның промышленность үҙәктәрендәге түбәндәге горкомдарына тауыш биреү хокукы менән өҫтәмә рәүештә берәр мандат бирелә:

1. Молотов	горкомға	Архангель өлкәһе
2. Белорет	„	Башкортостан АССР
3. Ишембай	„	„ „
4. Белосток	„	Белоруссия ССР
5. Витебски	„	„ „
6. Гомель	„	„ „
7. Могилев	„	„ „
8. Липецки	„	Воронеж өлкәһе
9. Дзержински	„	Горький өлкәһе.
10. Балахна	„	„ „
11. Выксунски	„	„ „
12. Муромски	„	„ „
13. Павловски	„	„ „
14. Чиатура	„	Грузия ССР
15. Кутаисс	„	„ „
16. Батуми	„	„ „
17. Ковровски	„	Ивановски өлкәһе
18. Владимир	„	„ „
19. Шуйски	„	„ „
20. Кинешма	„	„ „
21. Иркутски	„	Иркутски өлкәһе
22. Черемхово	„	„ „
23. Караганда	„	Казахстан ССР
24. Риддер	„	„ „
25. Балхаш	„	„ „
26. Вышневолоцки	„	Калинин өлкәһе
27. Петрозаводски	„	Карел-Фин ССР
28. Виипури (Выборг)	„	„ „
29. Фрунзе	„	Кыргызстан ССР
30. Киров	„	Кировски өлкәһе
31. Новороссийски	„	Краснодар крайы
32. Армавир	„	„ „
33. Краснояр	„	Краснояр крайы
34. Керчь	„	Крым АССР
35. Севастополь	„	„ „
36. Ульяновски	„	Куйбышев өлкәһе
37. Сызрань	„	„ „
38. Чапаев	„	„ „
39. Рига	„	Латвия ССР
40. Лепайя	„	„ „
41. Волхов	„	Ленинград өлкәһе
42. Псков	„	„ „
43. Новгород	„	„ „
44. Каунас	„	Литва ССР
45. Вильнюс	„	„ „
46. Кишинев	„	Молдавия ССР
47. Березники	„	Молотовски өлкәһе
48. Кизел	„	„ „
49. Краснокамск	„	„ „
50. Лысьва	„	„ „
51. Соликамски	„	„ „
52. Чусовая	„	„ „
53. Коломна	„	Мәскәү өлкәһе
54. Серпухов	„	„ „
55. Ногински	„	„ „
56. Подольски	„	„ „
57. Орехово-Зуево	„	Мәскәү өлкәһе
58. Егорьевски	„	„ „
59. Электростальски	„	„ „
60. Клински	„	„ „
61. Красногора	„	„ „
62. Кунцево	„	„ „
63. Мытище	„	„ „
64. Ухтом	„	„ „
65. Химкински	„	„ „
66. Щелково	„	„ „
67. Мурмански	„	Мурмански өлкәһе
68. Кемеровски	„	Новосибирски өлкәһе
69. Прокопьев	„	„ „
70. Сталински	„	„ „
71. Ленинск-Кузнецки	„	„ „
72. Анжеро-Судженски	„	„ „
73. Томски	„	„ „
74. Тюменски	„	Омски өлкәһе
75. Орджоникидзеградски	„	Орловски өлкәһе
76. Брянски	„	„ „
77. Клинцовы	„	„ „
78. Шахтински	„	Ростов өлкәһе
79. Таганрог	„	„ „
80. Новочеркасски	„	„ „
81. Вольски	„	Саратов өлкәһе
82. Тагил	„	Свердловски өлкәһе
83. Красноуральски	„	„ „
84. Ревда	„	„ „
85. Серов	„	„ „
86. Ярцево	„	Смоленски өлкәһе
87. Астрахань	„	Сталинград өлкәһе
88. Мичурински	„	Тамбов өлкәһе
89. Сталинабад	„	Тажикстан ССР
90. Сталиногорски	„	Тула өлкәһе
91. Калуга	„	„ „
92. Ашхабад	„	Төрөкмәнстан ССР
93. Ижевски	„	Удмурт АССР
94. Сәмәркәнд	„	Узбәкстан ССР
95. Серго	„	Ворошиловград өлкәһе
96. Вороши ловски	„	„ „
97. Краснолуч	„	„ „
98. Днепродзержински	„	Днепропетровски өлкәһе
99. Кривойрэ	„	„ „
100. Никопол	„	„ „
101. Мелитоп ль	„	Запорожски өлкәһе
102. Львов	„	Львов өлкәһе
103. Николаев	„	Николаевски өлкәһе
104. Херсон	„	„ „
105. Кременчуг	„	Полтава өлкәһе
106. Сумски	„	Сумски өлкәһе
107. Макеевка	„	Сталински өлкәһе
108. Краматор	„	„ „
109. Горловка	„	„ „
110. Артемовски	„	„ „
111. Константиновка	„	„ „
112. Орджоникидзе	„	„ „
113. Мариуполь	„	„ „
114. Славянски	„	„ „
115. Чистяково	„	„ „
116. Комсомольски	„	Хабаровски крайы
117. Магнитогорский	„	Челябе өлкәһе
118. Златоуст	„	Челябе өлкәһе
119. Каменск-Уральски	„	„ „
120. Грозненски	„	Чечено-Ингуш АССР
121. Орски	„	Чкалов өлкәһе
122. Таллин	„	Эстония ССР
123. Нарва	„	„ „
124. Кострома	„	Ярославль өлкәһе
125. Рыбински	„	„ „

4. Тимер юл транспортындағы түбәндәге узловой партия ойошмаларына тауыш биреү хокукы менән өҫтәмә рәүештә берәр мандат бирелә:

1. Ватайски	Ворошилов исмендәге тимер юл
2. Батраки	Куйбышев исмендәге тимер юл
3. Белосток	Белосток тимер юлы
4. Брянски II	Мәскәү-Киев тимер юлы
5. Вильнюс	Литва тимер юлы
6. Владивосток	Приморье тимер юлы
7. Всполье	Ярославль тимер юлы
8. Гомель	Белоруссия тимер юлы
9. Горький-Сортировочный	Горький тимер юлы
10. Дебальцево-Сортировочный	Төньяк-Донецки тимер юлы
11.Ински	Томски тимер юлы
12. Кочетовски	Ленински тимер юлы
13. Красно-Лиманский	Төньяк-Донецки тимер юлы
14. Ленинград	Ленинград-Пассажирски (Октябрьски тимер юлы)
15. Львов	Львовски тимер юлы
16. Мәскәү-Сортироровочный	Ленински тимер юлы
17. Нижне —Днепровски	Сталински тимер юлы
18. Оршански	Көнбайыш тимер юлы
19. Основянски	Көньяк тимр юлы
20. Петрозаводски	Киров тимер юлы
21. Петропавловски	Омски тимер юлы
22. Рига	Латвия тимер юлы
23. Рузаевка	Пенза тимер юлы
24. Свердловск-Сортировочный	Каганович исмендәге тимер юл
25. Таллин	Эстония тимер юлы
26. Тбилиси	Берия исмендәге тимер юл
27 Тула	Дзержински исмендәге тимер юл
28. Үзловой	Мәскәү-Донбасс тимер юлы
29. Челябе	Көньяк - Урал тимер юлы
30. Ясиноватски	Көньяк-Донбасс тимер юлы

5. Диңгеҙ флотының түбәндәге порттарының партия ойошмаларына тауыш биреү хокукы менән өҫтәмә рәүештә берәр мандат бирелә:

1. Архангель 2. Баку

(Дауамы 2-се биттә)

ВКП(б)-ның БАРЛЫК ОЙОШМАЛАРЫНА

(Давамы. Башы 1-биттә)

3. Батуми
4. Владивосток
5. Ленинград
6. Лепайя
7. Мариуполь
8. Мурмански
9. Новороссийски
10. Одесса
11. Пати
12. Рига
13. Таллин

6. Йылға флотының түбәндәге порттарының партия ойошмаларына тауыш биреү хокукы менән өстәмә рәүештә берәр мандат бирелә:

1. Архангель
2. Астрахань
3. Горьки
4. Измаильски
5. Киев
6. Красноярски
7. Ленинград
8. Молотовски
9. Мәскәү
10. Новосибирски
11. Ростов
12. Рыбински
13. Сталинград
14. Хабаровски

7. Партия горкомдарынан, тимер юл транспортының узловой партия ойошмаларынан һәм диңгеҙ һәм йылға флоттары порттарының партия ойошмаларынан делегаттар һайлау обкомдар, крайкомдар, союзный республикалар компартиялары Үҙәк Комитеттарының пленумдарында үткәрелә.

8. Кыҙыл Армия, Хәрби-Диңгеҙ флоты һәм НКВД частәре партия ойошмаларында тороусы коммунистар XVIII Бөтәсоюз партия конференцияһына делегаттар һайлауҙа дөйөм партия ойошмаларының бер өлөшө булыу сыйфатында, дөйөм нигеҙҙә обкомдарҙың, крайкомдарҙың, союзный республикалар компартиялары Үҙәк Комитеттарының пленумдарында катнашлык итәләр.

ВКП(б) Үҙәк Комитетының Секретары
И. СТАЛИН.

Konferensia xərmətenə

8-se mart ismendəge tegev fabrikahь eşsələre partianьn XVIII Bətəsojuz konferensiahьn saqьrьv turahьndaqь VKP(b) Yđək Komitetьnьn qararьn şatlьq menən qarşlanьlar.

Kisə, barlьq sextarđa la mitingtar ytkərelde. Bьl mitingta eşselər, inzener-texnik rabotniktar konferensia asьlьv kenə — 15 fevralde proizvodstvo unьşlьqtarь menən qarşlav jəkləməhen aldьlar.

Qьđьl bajraqlь 4-se sex kollektivь konferensia asьlьv kenənə 201 men humlьq, 3-sə sex 733 men humlьq produksia birergə buldьlar.

Tegevselər yđđərenen jьjьlьştarьnda Işembaj neftseləren jarьşqa saqьrьrqa qarar itelər. B. Ə.

Калинин исмендәге машиностроительный завод (Мәскәү) ергәһендәге № 8 һөнәрселек училищеһендә Курски өлкәһе колхозниктарының 650 балалары укый.

Һүрәттә: укыусылар занятиегә бараләр.

А. Грибовский фотоһы (ТАСС)

УЧИЛИЩЕ ӨСТӨНӘН ШЕФЛЫК

Сталино. Сталин исмендәге металлургия заводы эшселәре һәм инженер-техник работниктары катындарының советы № 2 һөнәрселек училищеһен шефка алды. Йорт хозяйкалары укыусыларҙың ятактарын йыһазландырыуҙа актив катнаштылар, бүлмәләрҙә таҙалык һаклау тураһында хәстәрле рәүештә күҙәтәләр, столовойҙа дежурить итәләр, укыусылар менән личная гигиена тураһында беседа үткәрәләр.

Донецкий Индустриаль институтының рилми сотрудниктары группаһы училищегә методик консультациялар менән ярҙам итә. Заводтың Ленин исмендәге культура дворецы училищегә укыусыларҙың художестволы үҙешмәкәрлектәрен ойоштороуҙа ярҙам итә.

(ТАСС).

Komsomolestar proizvodstvola avangardlьq kyrhətələr

«Qьđьl bajraq» kolxozь Ucalь rajonьndaqь aldьnqь kolxozdarđьn berehe. Kolxoz gosudarstvoqa igen tapşьrьv, naturalata tylev, ssuda qajtarьv zadaniehen tulьhь menən tamamlanь.

Politik-xuzalьq kampanialarьn unьşlь bajqarьvđa komsomol ojoşmahьnьn jarđamь đur. Bьl ojoşmala 18 komsomoles bar. Jađqь səsev, urьpjьjьv vaqtьnda ular sotsialistik jarьştьn bajьnda torđolar. Komsomoles iptaş Zakirov Məxərrəm 1-se brigadanьn brigadirь bulьp eşləj. Unьn brigadahь bətə xuzalьq eşendə aldan bara. Bьl brigadala dissiplina jaqşь qujьlqan. Bьnda minimum xeđmət kenə eşləməgən ber genə kolxozsь la juq. Kolxoznitsa Rəxmətullina Fətьjma eş normahьn hər vaqьt artтьrьp ytəj. Komsomoles Zakirov Zinnət kolxozdьn timersehe bulьp eşləj. 1941 jьldьn jađqь səsevenə kərək bulqan avьl xuzalьqь maşinalarьn remonttavđь kyptan vk tamamlanь. Remonttьn sьjfatь la jaqşь.

Komsomoles iptaş Junьsov Şahimarđan da kolxozsьlar arahьnda jaqşь eşe menən maqtala. Kolxoz pravleniehe bьl komsomolestarđь namьblь eştərel əsən byləkləne.

Komsomol ojoşmahь oborona eştəren də jaqşьrtь. Bь. jьl 5 komsomoles PVXO, GSO həm GTO znacoktarьna norma tapşьrьp, Qьđьl Armia safьna đur əđerlek menən kittelər. Xəđer komsomol ojoşmahь protivogaz, vaq kolibrlь vintovka həm xərbi eş. kə öjrənev əsən başqa qoraldar alьvqa rajOSO-qa 1330 hum aqsa jebərđe. Kolxoz pravleniehe tarafьnan 360 humlьq vintovka həm başqa nəmələr alьndь. Kommunistvadnik ojoştorolop, unda komsomolestar aktiv qatnasalar.

Komsomolestar yđđərenen politik belemđaren kytərev ebtendə lə tьrьşьp eslejđər. Kypselek komsomolestar partia tarixьn samostojatel'no öjrənələr. Komsomoles iptaş Məqsumov Kərim partia tarixьnьn VII glavahьn öjrənə.

S. Musin.

ХУЖАЛЫК ЭШЕНӘН СИТТӘ ТОРҒАН ОЙОШМА

„Алға" колхозы бөгөнгө көнгә тиклем иген һуғыу, государствоға иген тапшырыу эштәрен тамамлағаны юк. Яҙғы сәсеүгә әҙерлек эше лә шулай ук насар хәлдә тора. Колхозсылар араһында агротехник укыуҙар ойошторолмаган.

Тимерлек, күмер булмау аркаһында эшләмәй. Ауыл хужалығы машиналарын ремонтлау өсөн кәрәкле частәр юк. Күпселек машиналар кар аҫтында ята-лар.

Колхоздың общественный малдары ла кышка етерлек аҙык һәм торлактар менән тәьмин ителмәнеләр.

Был етешһеҙлектәрҙе тиҙ арала бөтөрөү эшенә колхоз правлениеһенең беренсе ярҙамсыһы булырға тейеш булған комсомол ойошмаһы хужалык эшенән бөтөнләй ситтә тора. Комсомол комитеты секретары иптәш Хәйбуллин колхоз эшен якшыртыу мәсьәләһе менән кызыкһынмай. Хатта ул был мәсьәләне комсомол йыйылышына куйып тикшергәне юк.

Был ойошма менән ВЛКСМ дың район комитеты етәкселәре лә кызыкһынмайҙар.

С. М.

Воскресенский район.

JAĐЬVSЬ—BOJES

...Ođonsaraq bylmə al təbtəge jaqtьlьq menən tulqan... Bylmənen esendə bьjalalь kitap şkafь, unda Marks, Engel's, Lenin, Stalindьn əbərđəre. Divan, jađьv əbtəle, unьn əbtəndə «Qoros nisek sьnьqtь» həm «Davьldar tarafьnan tьvđьrьlqandar» kitaptarь, eşse papkalar, sit ildərđən, Sovettar Sojuzьnьn tərlə məjəştərenən — Vladivostok, Tbilisi, Taşkent, Ulan-Yde, Leningradtan... kilgən uqьvsьlar xaь.

Bьnda, Məskəvđə, bьl kvartiraqa, 1936 jьldьn qьş başьnda qojaşlь Soci qalahьnan Nikolaj Ostrovski kilde. Ul yđe menən yđenen janь həm hunqь romanь «Davьldar tarafьnan tьvđьrьlqandar»đьn ajrьm glavalarьn alьp kilde.

Gor'ki uramьndaqь bьl jortta jađьvsьnьn birelep eşləngən izadi tormoşonoq hunqь ajđarь uđđь.

1936 jьldьn 15 nojəbrendə bьnda Sovet jađьvsьlarь Sojuzьnьn «Davьldar tarafьnan tьvđьrьlqandar» romanьn tikşerevgə arnalqan prezidiumь jьjnaldь. Nikolaj Ostrovski romanьnьn berense bylege əbtəndə eşləvđe ber aj esendə tamamlarqa hyđ birđe. Həm, bьl saqta unь bik qatь jonsotqan avrьvna qaramaьtan, ul hyđendə torđo.

«Min, jəştərđen jərəgen jandьra torqan kitap jađьv əsən jəşərgə tejeşmen» tine ul. Ylevenə tiklem un kən elek, ul romanьn jađьp bətərđe.

Jađьvsьnьn xialь tormoşqa aştь. Unьn kitaptarь milliondarđьn jərəktəren jandьra.

Vitrinalarđa — SSSR xalьqtarьnьn 40 telendə həm kənbajьş jevropanьn 14 telendə bəbьlqan kitaptarь.

Muzejđa qujьlqan bajtaq kartinalar həm illystratsialar jađьvsьnьn əbərđərenen jəkmətkehen hyrətlənderələr.

Nikolaj Ostrovski — ul sotsializm keşeləreneq janь bьvьnь jađьvsьhь. Unьn izadь həm tormoşo ber bətən, ədəlməblek berđəmlektə toralar. Unьn tormoşo, yđenen kitaptarьndaqь gerojđarđьn tormoşo kevek yki batьr həm geroik ine.

Muzejđьn zaldarьnda jađьvsь — bol'şeviktьn tormoşo turahьnda həjləgən qatь həm gyzəl povestarь ber-ber artlь sьqьp toralar.

Soqor-saqьrlь tar qьna jul, hьlavь qubьp təşkən həm

saqdan horolanьp bətkən, balsьq menən hьlanqan bələkəj genə öjđər, kyrener-kyrenməb bulqan vaq qьna tədrələre,— bьna, 1904 jьlda Ostrovskiđen tьvqan jere Vilia, şulaj ine. Xudoznik Maxotin bьl kartinanь jađьvsьnьn heqeldəre həm əsəhenen xatirələre bujьnsa jahaqan, sənki Vilia avьlь tik ytkən jьl qьna sovet avьlь bulьp əverelde.

Muzej Nikolaj Ostrovskiđen № 8144911 komsomol biletьn haqlaj. Komsomolqa inev jьlь 1919 jьl. Bьl jьlda bətə il men saqьrьmqa huđьlqan frontqa əverelde, kapitalizm donjala berđən-ber bulqan Sovettar ilenə hezym itte həm unь interventtarđьn, aqgvardejstarđьn kesə menən bьvьrqa tьrьştь.

Lenin — Stalin partiahь bətə xalьqtь vatan əsən huqьşqa ajaqlandьrđь. Vatandьn aldьnqь keşeləre menən bergə Nikolaj Ostrovski đə frontqa kitə. Komsomol bilete menən bergə ul vintovka, 200 patron həm doşmandь jenergə nakaz ala. Skul'ptura Ostrovskiđe Kotovskiđen maqtavlь diviziahьnь bojesь itep hyrətlənderə.

1924 jьlda ul Lenin—Stalin partiahьna ine.

Beđđen aldьbьđđa — zaocnьj kommunistik universitettьn leksialarь, Ostrovski unьn studentь ine. Vitrinalarđa marksizm-leninizm əđəbiəttəre, rus həm kənbajьş jevropa klassiktarьnьn əbərđəre. Dur həm ser'joz uqьv jьldarь. «Kəndəlek raspisanie»lə — marksizm-leninizm bujьnsa zanətie, radio aşa leksialar tьnlav, gazeta həm xudozestvo ədəbiəttəre uqьv.

Revolytsia, beđđen tormoştoq inq tərlə əlkələrendə gerojđarđь tьvđьra. Ostrovski gerojđarđьn oşo bьvьnьna qajtьp qala.

«Fizik jaqtan bətəhen də tip əjterlek juqalttьm, tik jəşlekten hynmət energiahь qьna həm yđ partiama, yđ sьjnьma nəmə menən bulha la fajđalь bulьrqa tejeşmen tigən, sikheđ đur telək kenə qaldь» ti torqajnь ul.

Kykrəgendə jərəge tibə ikən, bol'şevik ul eşləj ala. «Jəşəhen xeđmət həm kəraş», — ti Ostrovski. Həm qatь avrьv, huqьr bulьvьna qaramaьtan, ul yđenen ədəbi xeđmətən nьqьşmalь rəveştə davam itterđe.

Həm bьna 1934 jьlda «Qoros nisek sьnьqtь» romanьnьn ike ölөşө lə babьlьp sьqa. 1936 jьldьn nojəbrendə «Davьldar tarafьnan tьvđьrьlqandar»đьn berense ölөşө tamam bula həm ul da babьlьp sьqa.

Ostrovskiđen tormoşo maqsatqa ireşə. Yđenen kitaptarь menən ul məngegə sotsializm tədəvselərđen safьnda qalasaq.

I. Rumer.

1905 JЬLDЬN DEKABR QORALLЬ VOSSTANIEHE

1905 jьldьn oktəbrendəge bətə dəjəm politik stacka Rossianьn eşselər sьjnfьn qorallь vosstaniegə jaqьn kilterep jetkerđe. Qorallь vosstanienen kərəklege turahьnda bol'şeviktar kyptəndən həjlәp kildelər. 1905 jьldьn aprelendə yk partianьn III sjezь qorallь vosstaniegə əđerlənev turahьnda qarar qabul itte.

Fabrikalarđa həm zavodtarđa bol'şeviktar bojevoj druzinalar ojoştorđolar. Druzinniktar qoralqa ejə bulьvqa ejrəndelər, eşselər mitingtarьn həm demonstratsialarđь haqlanьlar.

1905 jьlda iptəş Stalin şulaj tine: «Beđgə ьsьnlap jenev esən ni nəmə kərək? Bьnьn esən es nəmə kərək: berensehe — qorallanьv, ikensehe — qorallanьv, əsənsəhe taqь həm taqь la ber tapqьr qorallanьv».

Lenin həm Stalin eşselər sьjnfьna, tik qorallь vosstanie menən genə burzuaz-demokratik revolytsianь ađaqьna tiklem jetkerep bula — sarizmdь qolatьp bula, tip əjrəttelər.

Qorallь vosstanie təp məs'ələlərđe, burzuaz-demokratik revolytsianьn təp maqsattarьn həm burьstarьn: demokratik respublikanь javlap alьvđь, pomeşcik jer biləvđəren bətərevđe, 8 səqətlek eş kənə inderevđe, xəl itergə tejeş ine.

Bьl burьstarđь xəl itev menən revolytsia, burzuaz revolytsia ramkahьnan sьqmanь. Şulaj đa proletariat burzuaz revolytsianьn qьrqa jeneveno bik qьđьqhьna ine: burzuaz-demokratik revolytsianь ađaqьna tiklem jetkerep, proletariat his kisekmәbtən sotsialistik revolytsiaqa kysə başlaj. Eşselər sьjnfь, şuqa kyrə, burzuaz-demokratik revolytsiala julbaşsь bulьrqa tejeş. Yđenə krəbtiəndər massahьn quşьp, proletariat samoderzaviene qolatьv əsən qorallь vosstanienen başьnda tororqa tejeş.

Sarizmqa qarşь qorallь kərəşkə əđerləngəndə bol'şeviktar Markstьn qorallь vosstanie turahьndaqь uceniehenən sьqьp eş ittelər. Vosstanie ul *iskusstvo*, tinelər Marks həm Engel's.

***

Sarizmqa qarşь xalьqtьn kərəşe kəsəjgəndən kəsəjə bardь. Bьl kərəşten başьnda eşselər sьjnfь tora ine.

1905 jьldьn kəđəndə pomeşciktarqa qarşь krəbtiəndərđen kərəşe kin jəjelderelde. Krəbtiən vosstanielare Saratov, Tambov, Cernigov, Tiflis, Kutais həm qajhь ber bytən gubernialarđa toqandь.

Bajtaq qalalarđa haldattar arahьnda quđqalьştar başlandь. Kronştadtta həm Sevastopoldə matrostar baş kytərđelər.

1905 jьldьn nojəbrendə Rossiaqa zagranitsanan V. I. Lenin qajta. Unьn jetəkselege abtьnda partia vosstaniegə əđerlekte taqь la kin jəjelderđe. Zakavkazjelə iptəş Stalin đur revolytsion eş ytkərđe. Ul, revolytsiaqa həm qorallь vosstaniegə qarşь sьqьş jahavь menşeviktardь faş itte, eşselərđe batşa samoderzavienə qarşь kərəşkə əđerlәne.

1905 jьldьn dekabrendə finləndiala, Tammerfors qalahьnda, bol'şeviktarđьn konferensiahь uđqarьldь. Unda proletariattьn ike bəjək julbaşsьlarь — Lenin həm Stalin berense tapqьr licno osoraşalar. Uqa tiklem ukur yđ ara bəjlәneşte xat jəki iptəştəre aşa totop kilələr. Bьl vaqьtqa Məskəvđə qorallь vosstanie başlanqanlьqtan, Leninden kənəşe bujьnsa, urьndarđa delegattar vosstanielə aktiv qatnaşhьndar əsən, konferensia yđ eşen aşьqьs qьna tamamlaj.

***

1905 jьldьn 5-se (janь stil' bujьnsa 18) dekabrendə partianьn Məskəv komitetь bətə dəjəm zabastovka həm qorallь vosstanie turahьnda qaran qabul itə. Məskəvđen zavod həm fabrika eşseləre bьl qarardь qajnar jaqlajđar.

6 (19) dekabrđə eşselər deputattarьnьn Məskəv sovetь bol'şeviktardьn təqdime bujьnsa: 7-se dekabrđə, kəndəđgə səqət 12-lə, bətə jerđə lə eşte tuqtatьrqa, bətə dəjəm stacka başlarqa, unь hunьnan qorallь vosstaniegə əjləndergə, tigən qarar qabul itə.

Məskəv eşseləre yđđəren haldattar đa jaqlarđar, tip ibəplənelər. Nojəbrđen ađaqьna inde Məskəv garnizonь la quđqaldь. Qajhь ber castərđə haldattar ofitserđarđь qьvьp sьqaralar, ikenselərendə—ularđьn prikazdarьna bujhonmajđar, yđđərenen tьvqandarьna —eşselərgə qarşь sьqьvđan baş tartalar.

1905 jьldьn 7(20) dekabrendə, kəndəđgə səqət 12-lə Məskəvđə politik zabastovka başlana. Qalalaqь bətə xərəkət tuqtala.

Peterburg Məskəvgə bulьşlьq itməj. Stolicnьj Peterburg sovetьnьn başьnda ul saqta menşeviktar: Trotski həm başqalar toralar ine. Ular vosstaniegə qarşь ine. Zabastovka Bətərossia zabastovkahь bulьp əverelmәne. Timer juldar bastovat' ittelər, ləkin Peterburgtь Məskəv menən totaştьrьp torqan Nikolajevski julь eşlәvđə davam itte. Bьl jul bujьnsa batşa xəkyməte Məskəv eşseləre zabastovkalьn batьtьrьv əsən qəskərđər jebərə ala ine.

Batşa vlastarь Məskəvđə xərbi xəl iqlan itələr. Eşselər jьjьlьştarь həm demonstratsialar qьvьlalar. Bojevoj druzinalar jьjьlqan, jort artilleria taraʃьnan qьjratьla.

9(22) dekabrđə Məskəvđə berense barrikadalar kilep sьqalar. Eşselən telegraf baqanalarьn, tramvajđardь jьqьp halalar, uramdardь kərtələjđər, qoraldar əđerlәjđər, kem nəmə taba, şunьn menən qorallana. Tiđđən Məskəvđen bətə rajondarь barrikadalar menən qaplana. Politsia həm batşa qəskərđəre barrikadalarđь vintovkalarđan, pulemjottarđan, puşkalarđan atalar.

Eşselər, gərsə kləstəre tin bulmaha la, kyrelməgən geroizmlьq menən huqьşalar. Lesnoj uramьnda, məbələn, tramvaj parkь ergəhendə 13 eşse-druzinniktar barrikadaqa bşьqlanьp torop, 500 — 600 haldattьn nastupleniehen totop torđolar.

Ul kəndərđə Məskəv barrikadalarьnda M. V. Frunze jetəkselegendə Ivanovoznesenski həm Şujski eşseləre kərəştelər.

Vosstanie başlanьv aldьnan uq bol'şeviktarđьn Məskəv komitetь qulqa alьnqajnь. Vosstanie jetəkse yđəkheđ torop qaldь. Rajondar menən bəjlәneş faktik juq ine. Hər ber rajon samostojatel'no xərəkət itte: dəjəm Məskəv vosstaniehe ajrьm rajondar vosstaniehenə əjlənde.

Alqa barьv urnьna, vosstavat' ilevselər tik oboronalav menən genə siklәndelər. Bьl, vosstanienen jeneleveneq in məhim səbəptərenən berehe ine.

Batşa xəkymәte Peterburgtan Semenovski polkьn jebərə həm jьrtqьstarsa kitkenlek menən vosstaniene batьtьra.

Bigerək tə kitken kərəş Presnələ bara. Presnə eşseləre hər ber taban jerđe gerojđarsa haqlap alьp qalalar. Alьvđar həđəmtəhendə qьjratьlqan barrikadalar urnьna janь barrikadalar tədələ. Barrikadalar tədərgə qarttar, qatьn-qьđđar, balalar jarđam ittelər.

Presnə eşselərenə qarşь batşa karateldərenen təp kəstəre taşlandьlar.

Vosstanie batьtьrьla. Batşa opricniktarь eşselər kvartaldarьna inələr. Batşa generalь Şejdeman karateldərgə—semenovsьlarqa: «Əgər đə qorallь qarşь torov bula ikən, ul saqta ber kemde lə arestovat' itməjensə, bətəhen də qьrьp bətərərgə...» tigən prikaz birə.

Eşselərđe sudhьđ həm tikşerevheđ atalar. Menđən artьq eşselən ylterelələr, kyp menđəre arestovat' itelələr. Presnə, baş kytərevse proletariđərđen məjettəre menən əjəldə. Məjet tavđarь menən politsejski ucastkalarь tuldьlar.

***

Vosstanie ul kəndərđə Rossianьn kyp kenə qalalarьnda həm rajondarьnda uđđь. Rostov həm Sormovtьn eşseləre lə, Sevastopol' həm Kronştaditтьn matrostarь la baş kytərđelər. Rossianьn iđelgən xalьqtarь la kytəreldelər. Ukrainala ere vosstanielər Gorlovka, Aleksandrovski həm başqa qalalarđa buldьlar. Vosstanie menən bətə Gruzia tip əjterlek solqanьp alьnqajnь. Finləndiala eşselər Qьđьl gvardia tədənələr, Latviala eş kin graždandar huqьşьna tiklem barьp jette.

1905 jьldьn revolytsiahь, xalьq massalarьnьn başьnda torqanь xəldə bol'şeviktarđьn alqa taban həzym itə alqanlьqtarьn kyrhətte. Ul şulaj uq «bol'şeviktarđьn, kadrđardь haqlav, kəs jьjьv həm, janь obstanovkaqa qulajlь rəveştə qajtanan qorolop, doşmanqa qarşь janьnan həzymgə barьv əsən, panikahьđ həm bqьzьqьhьđ rəveştə dərəb sigenergə ejrəngənlektəren kyrhətte» («VKP(b) tarixьnьn qьbqasa kursь» 94 bit).

Revolytsia, tik proletariat qьna Rossialaqь burzuaz-demokratik revolytsianьn julbaşsьhь bula ala ikənlekte kyrhətte. Tik proletariat qьna bьl revolytsianь ađaqьna tiklem jetkerə ala həm sotsialistik revolytsiaqa jul ərsi ala.

Dekabr vosstaniehendə eşselər sьjnfь krəbtiəndərđen tejeşle jarđamьn ala almanь. Krəbtiəndərđen pomeşciktarqa qarşь bulqan ajrьm vosstanielare samoderzaviegə qarşь bulqan Bətərossia vosstaniehenə quşьlmanьlar. Ləkin revolytsia, yđđərenen ikelənevđərenə qaramabtan, kedmətsən krəbtiəndər eşselər sьjnfь menən sojuzqa barьvqa buldьqlь bulqan berđən-ber serjoz kəs bulьp toralar ikənlekte kyrhətte.

Haldattarđьn sьqьştarь la şulaj uq tarqav həm ojoşmaqan inelər. Haldattarđьn kypselek eləşə batşaqa tuqrь bulьp qaldьlar, revolytsiaqa qarşь bardьlar.

Krəbtiəndərđen həm haldattarđьn vosstanielare eşselərđen vosstanielərenə quşьlmanьlar. Dekabr qorallь vosstaniehenen jeneleveneq təp səbəptərenən berehe bьna nəmələ ine.

Eşselər sьjnfьnьn yđe lə tejeşensə berđəm sьqьş jahamanь. Ber qalala eşselər vosstaniehe babtьrьlqan ber məldə, ikense qalanьn eşselare vosstanie başlanьlar. Eşselər əle nasar qorallanqandar ine. Qoraldь qьjьvraq qulqa alьrqa kərək ine. Batşanьn puşkalar, pulemjottar menən qorallanqan karateldər polktarьna nasar qorallanqan eşselərđe jeneve qьjьn bulmanь. Şunьhь qəzəp, *bulьr-bulmaь* qьna qorallanqan eşselər, nisek itep batşa opricniktarь polcişcelərenə qarşь yđđəren şulaj *ođaq oboronalaj* aldьlar. Bьl massalarđьn ьsьn geroizmlьqь ine.

1905 jьlqь revolytsianьn jeneleveндə, eşselər *sьjnfь* partiahь qatarđarьnda tejeşle berđəmlekten həm uqmaşqanlьqtьn bulmavь la đur rol' ujnanь. Rossia Sotsial-Demokratik Eşselər Partiahь ul saqta ike *gruppaqa*: bol'şeviktar həm menşeviktar gruppahьna bylengəjne. Məqlym bulьvьnsa, bol'şeviktar edməed revolytsion linianь alьp bardьlar həm eşselərđe sarizmdь qolatьvqa sьqardьlar. Menşeviktar, kirehensə, revolytsiaqa tormoz jahanьlar, eşselərđen şaqtaj kyp ələşən butanьlar, eşselər sьjnfьn ajьrđьlar.

Revolytsianьn jeneleveno taqь la tьşqь tərtiptəge səbəptər jarđam ittelər. Revolytsianь babtьrьvqa batşa xəkymətenə kənbajьş Jevropa *imperialistarь* la jarđam ittelər. Ular, Rossiaqa halqan yđđə*renen kapitaldarь* əsən qurьqtьlar həm rus revolytsiahьnьn jeneve Jevropa eşseləren də kərəşkə kytərə, tip şəbhələndelər. Şuqa kyrə Jevropa imperialistarь rus eşselərenen vosstaniehen bətərəv əsən rus batşahьna đur zajomdar birđelər.

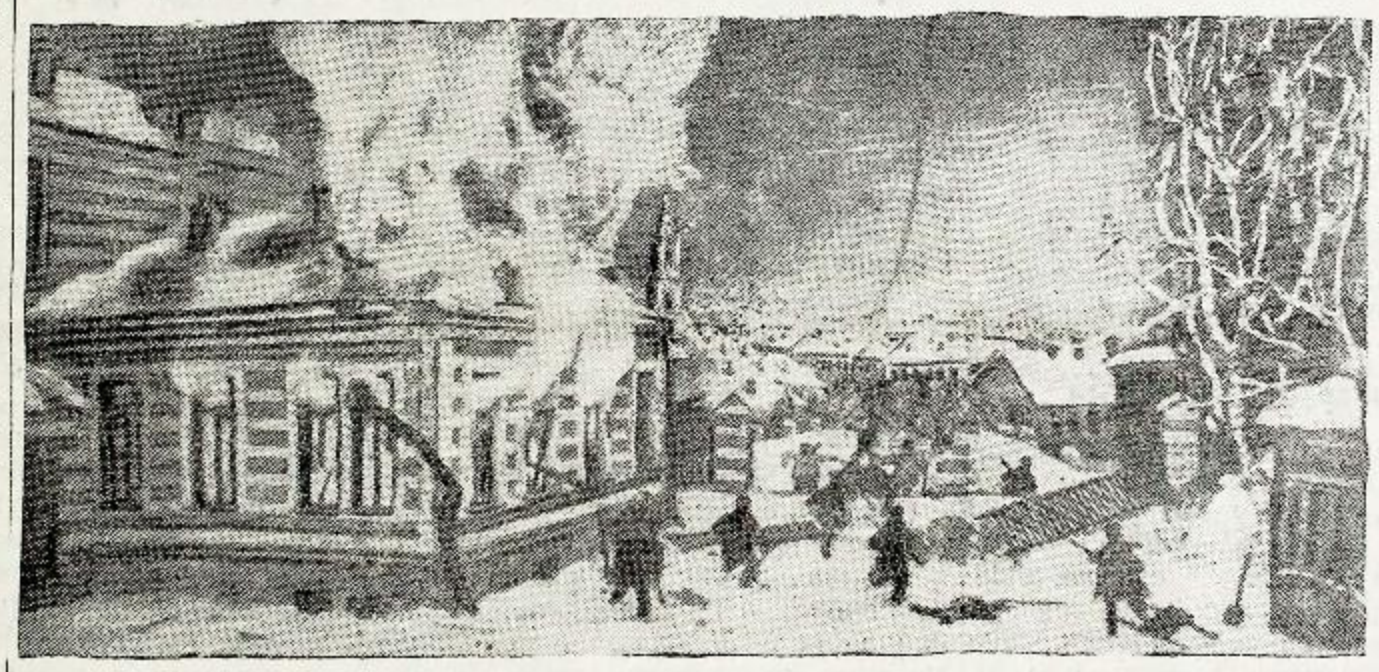
Batşaqa Japonia menən mir tədəv đə jarđam itte. Mir tədəp həm şul rəveşsə yđenen qulьn buşatьp, batşa — palac yđenen bətə kəsə menən revolytsiaqa taşlandь.

***

Bol'şeviktar həm menşeviktar dekabr vosstaniehenə tərləsə baha birđelər. Bol'şeviktar, samoderzaviene jenev əsən taqь la qьrqaraq, taqь la energialьraq kərəşergə kərək ine, tip hananьlar. Menşeviktar vosstaniegə opportunistarsa qaranьlar. Plexanov, məbələn, «Qoralqa totonmabqa kərək ine» tine.

Dekabr qorallь vosstaniehe jeneldə. Ləkin ul eşselər sьjnfьna kərəşten bəjək təzribəhen birđe. 1905 jьldьn təzribəhe bulmaqanda, proletariat 1917 jьlda jenə almab ine.

1905 jьldьn dekabrendəge qorallь vosstanienən bol'şeviktar proletariattь 1917 jьldaqь bəjək Oktəbr jeneveđərenə alьp kildelər. **S. Stam.**

Экономия өсөн һәм әрәм-шәрәм итеүгә каршы көрәш өсөн!

Экономия өсөн көрәштә алдынғы сафталар

Өфө нефть кыуыу заводының икенсе цех оператор ярҙамсыһы Матвеева Соня юғалтыуҙарға каршы ныкышмалы көрәш алып бара. Ул үҙе эшләгән һәр бер вахтанан һуң бирелгән баланска ентекле рәүештә анализ яһай. Юғалтыуҙарҙың сәбәбен асып, тиҙ генә уны бөтөрөү сараһын күрә. Анализ уның производство планын арттырып үтәүгә ярҙам итә.

Полина Романович серно-кислотный установканың очиститель ярҙамсыһы булып эшләй. Ул 2-се цехтың иң якшы эшселәренән һанала. Производство нормаһын 140—180 процентка еткереп үтәй. Установканы якшы үҙләштерҙе. Хәҙер очиститель булырға әҙерләнә.

Промпарктың замерщица-һы ипташ Елизарьева үҙенең хеҙмәткә социалистик карашы менән заводтың бөтә замершиктарына өлгө булып тора. Ул экономия яһау һәм нефтте юғалтмау өсөн большевиктарса көрәшә. Ипташ Елизарьева үҙенең эшендә бер генә тамсы нефтте лә юғалтмай. Һауа торошоноң ниндәй булыуына карамаҫтан, теләһә ниндәй шарттарҙа резервуарҙарҙы төгәл үлсәй. Ул установкаларҙың эше тураһында ныҡ кайғырта. Сырьеларҙың етешеүе тураһында йыш кына сгонщиктар һәм очистителдәрҙең информацияларын тыңлай.

Матвеева, Романович, Елизарьева ипташтәр заводтың икенсе цех коллективының ғорурлығы улар.

Краснов.

20 ТОННАНАН АРТЫҠ ЯҒЫУЛЫҠҠА ЭКОНОМИЯ ЯҺАНЫЛАР

Мотор заводының электро-дизел цехының өлкән машинисы комсомолец Абрамов, Машинист ярҙамсыһы Маврин ипташтәр икеһе бер сменала һәм бер машинала эшләйҙәр.

Улар һәр көндө эшкә алдан киләләр һәм смена алышынғанға тиклем 15—20 минут машинаның нисек эшләүен тикшереп торалар. Ә смена алышынғас машиналарҙы якшылап таҙартылар, майлайҙар.

Машинаны ныклы һаклау һөҙөмтәһендә цехтың дизел машиналар бүлеге декабрҙең ярты айлык планын 127 процентка үтәне.

Комсомолец Абрамов һәм Маврин ипташтәр бер йыл эсендә 20 тонна 18 килограмм нефткә, 34 килограмм машина майына экономия яһанылар.

М. Бахтиаров.

Комсомолец стахановсыларҙың һаны арта

Өфө калаһы „Металлист" артеле комсомолецтары производство планын үтәүҙә алдынғылык күрһәтәләр. Артелдә бөтәһе 42 комсомолец эшләй, шуның 25-тән артығы стахановсы һанала. Стахановсы комсомолецтарҙың һаны көндән-көн арта. Комсомолец Ефграфов, Яковлев ипташтәр эш нормаларын 210—240 процентка еткереп үтәйҙәр.

Комсомолецтарҙың производствола стахановсыл эш өлгөләре күрһәтеүҙәре һөҙөмтәһендә, артель производство планын һәр ай һайын арттырып үтәй.

М. Хәмзин.

Һүрәттә: акфиндәргә каршы һуғышта катнашыусы доброволецтар Б.Н. Латыпов (Өфө), Х.Ғ. Бикбулатов (Нуриман районынан) ипташтәр Өфөләге булып үҙған эстафетала катнаштылар.

Ш. Уразбахтин фотоһы.

Krosqa әҙerlek eşe alьp barьlmaj

(Үҙ хәбәрсеbeҙҙән telefon aşa)

Dəvləkən. Qьҙьl Armianьң XXIII jьllьqь ismendəge saqь krosьn ytkərev kəndərə jaqьnlaşa. Ləkin Dəvləkən rajon komsomol ojoşmalarь bьl krosqa əҙerlek bujьnsa qafy itməblek halqьnlьq kyrhətələr.

VLKSM əlkə komitetьnьң qararь bujьnsa 15-se dekabrgə tiklem komandalar teҙələp bətergə tejeş bulha la, əlc ni barь 5 komsomol ojoşmahьnda 30 komanda qьna teҙəlgən. Xatta rajon yдəgendəge qajhь ber komsomol cjeşma sekretarҙarь (Mel zavod № 3, sekretarь Trofimov; kombajnerҙar məktəbe, sekretarь VLKSM rajon komitetь clenь Laponov) krostьң qasan uҙqatьlasaqьn da belməjdər.

VLKSM-dьң rajon komitetь la bьl məs'ələ bujьnsa bjuro ytkərev hәm təvge ojoşmalar qa Polozenie jebərev menən genə sikləngən. Kolxoz komsomol ojoşmalarьnьң sekretarҙarьn jьjьp anlatьv, ularqa tejeşle kyrhətmələr birev, jarҙamqa rajon aktivtarьn jebərev menən şəqəllənməgən. Şulaj itep kolxoz komsomol ojoşmalarь krosqa əҙerlektən sittə toralar.

15-se dekabrҙə rajon yдəgendəge komsomoldar өsөn 15 kilometrlьq saqqь poxodь ojoştorolop, unda 28 komsomol ojoşmahьnan ni barь 50 keşe genə qatnaştь. Komitet sekretarҙarь, bjuro clenҙarь, komsomol aktivь bьl jarьşta qatnaşmanьlar. VLKSM rajon komitetьnьң xərbi-fizkul'tura komissiahь predsedatele iptəş Malьjşev krosqa əҙerlektə yдen javaplь hanamaj.

Səlixova.

Кроска катнашыу өсөн ныклы әҙерләнәләр

Оло-Теләк районы, Нуриман исмендәге колхоз комсомол ойошмаһы Кызыл Армияның XXIII йыллығы исмендәге Бөтәсоюз саңғы кросына әҙерлек эшен киң йәйелдерҙе.

Колхоз һәм тулы булмаған урта мәктәп эргәһендә оборона значоктарына нормалар тапшырыуға буйынса группалар ойошторолдо. Колхоз ергәһендә булған ворошиловса атыусылар группаһына 25 кеше ылыктырылды. Күптән түгел генә ойошторолған ОСО ойошмаһында ла хәҙер 35 кеше член булып тора.

Винтовка, противогаз һәм саңғы алыу өсөн колхоз правлениһе оборона фондынан 500 һум акса бүлде.

Хәҙер колхоз комсомолецтары һәм йәштәре Кызыл Армияның XXIII йыллығы исмендәге Бөтәсоюз саңғы кросында катнашыу хокукын алыу өсөн кызыу эшкә башланылар.

Р. Морат.

Мотор заводында каток

Мотор заводының спорт обществоһы советы кышкы спорт сезонын асыуға якшы әҙерләнә. Каток йыһазландырыла. Хәҙер унда йылыныу урны төҙөү тамамлана. Каток яктыртыла һәм унда радио куйыла. Конькиҙә тиҙ йөрөүселәрҙең мәктәбе төҙөлә. Мәктәп менән конькобежецтарҙың Бөтәбашкортостан ярышында катнашыусы ипташ Булгаков етәкселек итәсәк.

PLENUMDA FIZKUL'TURA HƏM SPORT MƏS'ƏLƏHE TIKŞERELDE

15-se dekabrdə VLKSM-dьң Blagovar rajon komitetьnьң plenumь buльp, unda «Komsomol aktivьnьң fizik әderlege» turahьndaqь VLKSM Yдək Komitetь hәm VLKSM өlkə komitetь qararдarьn tormoşqa aşьrьv məs'ələhe tikşerelde. VLKSM-dьң rajon komitetь sekretarь iptəş Şəjəpov bьl turala plenumda doklad jahanь.

VLKSM Yдək Komitetьnьң qararь rajondьң komsomolestarь hәm sojuzdan tьş jəştare arahьnda дur otklik taptь. Rajondaqь komsomol ojoşmalarь ovogona-fizkul'tura eştəre menən ser'joz şəqəllənə başlanьlar. 20-se oktəbrдən 1-se nojəbrgə tiklem GTOnьң I baбqьs znacogьna normalar tapşьrьv bujьnsa jarьştar uдqatьldь. Bьl jarьştar yдenen gyzəl hөдөmtələren birдe. Nemetski, Jamaqaj, Kysərbaj, Qarqalь hәm Sьnlь avьl sovettarьnda komsomoldar initsiativalarь menən sport majдandarь buldьrьldь. Xəder ul majдandarдa kolxoz jəştare normalar tapşьralar.

Doklad bujьnsa sьqьp həjləvselər дə fizkul'tura hәm sport eştərenen jaqşьrtьvьn kyrhətep yttelər. Rajonda bik jaqşь fizkul'turniktar bar. Məbələn: Kysərbaj urta məktəbenen uqьtьvsьhь Məkərimov, Trojeski tulь bulmaqan urta məktəbe direktorь Vinogradov, «Marat» kolxozь clenь Mofazzalov iptəştər 50—55-şər metroqa granata ьrqьta alalar.

Plenumda qatnaşьvsьlar urьşlьqlar menən bergə jeteşhedlektərдe lə kyrhətep yttelər. «Komsomol aktivtarь arahьnda fizkul'tura-sport eşenə əhəmiət birməvselər də juq tygel, beдdeң bjuro clendarь Greşcino, Məxəmətdinova iptəştər GTO-nьң berense baбqьs znacogьna norma tapşьrmaqandar дa əle, — ti VLKSM rajon komitetь ergəhendəge xərbi-fizkul'tura komissiahь predsedatele.

Plenum komsomol aktivtarь arahьnda fizik əderlek eşen jaqşьrtьv maqsatьnda Byzдək hәm Şişmə rajon komsomolestarьn jarьşqa saqьrьv turahьnda qarar qabul itte

Timer Kərimov.

ЯҢЫЛЫРҒА АШЫҒЫҒЫҘ

„Ленинсе" газетаһына куйылған тәртип буйынса 1941 йыл өсөн подпискалар кабул итеү дауам итә.

Подпискалар „Союзпечать" һәт бөтә почта бүлектәрендә кабул ителә.

Яҙылыу хаҡтары:

1	айға	1	һум	20	тин
2	„	2	„	40	„
3	„	3	„	60	„

Редакция.

ЯҢЫ МАШИНАЛАР КИЛГӘС...

Хәбәр тиҙ тарала. Был көндә фабриканың бөтә эшселәре тиерлек яңы машиналар тураһында ғына һөйләнеләр. 2-се цехка килтерелгән кызғылт һары машиналар тирәһенә төшкә ял вактында байтак эшселәр йыйналдылар.

Йәш механик машина тирәһендә әйләнеп йөрөй, нәмәлер соксона һәм үҙен бик эре тота. Ул:—уның нисек тегәсәклеген белә-һегеҙме? Ул күрһәтер әле үҙен, аптырарһығыҙ! Бына был машина исмаһам, тип эшселәрҙең кызыкһыныуын арттыра. Кайһы берәүҙәр тыныс кына:

— Күрербеҙ әле!

— Бик мактана, эшләп күрәйек, тип яуап кайтаралар.

Яңы машиналар 61-се класлы тип аталалар. Улар иҫкеләргә карағанда ике тапкыр кызыуырак тегәләр. Ләкин беренсе танышыу көткәнсә булып сыкманы. Мактalған машиналар 20-30 тапкыр әйләнеү менән туктанылар. Механик машиналарҙы һүтеп тә караны, ләкин улар көтөлгән ышаныҫты акламанылар.

Дисциплинаға буйһынмаған машиналарҙы цехтан кире алып китергә тура килде. Цех начальнигы ипташ Кокорева:

— Машиналарҙы короп ебәреү өсөн Ленинградтан специалист сакыртылды, тип һөйләне. Ысындан да, оҙакламай, фабрикала таныш булмаған кеше күренде. Ул машиналарҙы кире цехка килтертә башланы.

2-се цехтағы ипташ Маркелова лентаһында эшләүсе 11 работницаны яңы машиналарҙа эшләргә кушыу, артык ҙур энтузиазм менән каршыланды. Юғалтылған авторитетты кире кайтарырға кәрәк ине.

Соня Иванова батыр кыз, юкка ғына уға стахановсы исме бирелмәгән бит!

— Яңы машинала үҙем эшләйем, тип ул эшкә башланы. Кемгә булһа ла ул машинала эшләй башларға кәрәк бит!

— Башлап кара, ни сығыр икән, тинеләр кайһы берәүҙәр.

Соня яңы машинаның нисек булыуын беренсе көндә үк белде. Уның башында төрлө шатлыклы уйҙар тыуҙылар. Бына хәҙер был машинала 385 операция урынына 400,500, 600 хатта 700-ҙе лә бирергә була...

Ул машинаны ныклап белеп алғас, ипташтәрен өйрәтә башланы. Һуңға таба ул эш сәғәтенән һуң да цехта калып, икенсе сменала эшләүселәрҙе лә өйрәтеүгә тотондо. Хәҙер ул 20-нән артык эшсене яңы машинала эшләргә өйрәтә.

Ленинградтан килгән специалист:—Соня Иванова үҙ эшенә ғайәт тиҙ төшөндө. Ул оста мастер, якшы эшләй...—ти.

Соня алдынғы эшсе, шуға күрә ул хәҙер ике норма эшләү өсөн тырыша.

Б. Әнүәр.

Javapь redaktor: S. BAJTURIN.

Ответ. редактор: С. БАЙТУРИН.

П—4140. Редакция адресы: Өфө калаһы, Володарский урамы, № 2. Телефон № 87—15 „Окт. натиск" типография

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

№ 137 (1500) | 1940 йыл, 24 декабрь шишәмбе | Айрым һаны 10 тин.

PEREPISQA ƏĐERLEK

OJAFURI. Qotloquza avьl sovetьnьң kolxozdarьnda 1941 jьldьң 1-ojnvarьnda maldaroqa vulasaq perepis turahьnda anlatьv eştəre kiң jəjelderelde. 22 ucastkaqa 23 agitator vylende. Agitatorđar perepis həm unьң əhəmiəte turahьnda vesedalar uđoqaralar. Agitatorđarđan komsomoles Vəli Avdraxmanov, Mansur Maksutov həm Kərimov iptəştər ajrьvsa jaqşь eşləjđər.

S. USMANOV.

ЯҘҒЫ СӘСЕҮГӘ ОТЛИЧНО ӘҘЕРЛӘНӘЙЕК

Социалистик ауыл хужалығы алдында ғайәт зур бурыс—яҙғы сәсеүгә отлично әҙерләнеү бурысы тора. Беҙ яҙғы сәсеүгә өлгөлө әҙерләнеү менән юғары урожай алыу өсөн уңышлы база булдырабыҙ.

Сталинсы мул урожай алыуға ирешеү өсөн яҙғы сәсеүгә хәҙерҙән үк әҙерләнә башларға кәрәк. Кыштан яҡшы сортлы орлоктар әҙерләп куйыу, колхоз баҫыуҙарында кар тотоу, минерал ашламаларҙы әҙерләү, ауыл хужалығы машиналарын вактында яҡшы сыйфатлы итеп ремонтлау, эш аттарын яҡшы итеп тәрбиәләү—улар бөтәһе лә алдағы йылда юғары урожай алыуға бәйләнгән.

Бына шуның өсөн дә ауыл комсомол ойошмалары алдына яуаплы һәм ғайәт зур бурыстар куйыла. Улар яҙғы сәсеүгә әҙерлектә стахановсыл эш өлгөләре күрһәтергә, ауыл хужалығы машиналарын ремонтлау һәм эш көстәрен дөрөҫ ойоштороуҙа колхоз, совхоз, МТС етәкселәренә яҡындан тороп ярҙам итергә тейештәр.

Коммунистар партияһы комсомолға зур ышаныс күрһәтеп, хужалык эшенең бөтә тармактарында катнашыуға уға киң йул асты.

Республикабыҙҙың күп кенә комсомол ойошмалары партияның был ышанысын аклау өсөн большевиктарса көрәшәләр. Улар бөтә политик эште колхоздың хужалык эше менән тығыҙ бәйләп алып баралар. Быға миҫал итеп Туймазы МТС-ы әргәһендәге комсомол ойошмаһын алырға мөмкин. Улар ремонтсылар ярышының алдынғы сафында тораллар, тракторҙарҙы үҙ вактында ремонтлау өсөн көрәшәләр. Ремонт эшенда булған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүҙә МТС дирекцияһына практик ярҙам күрһәтәләр.

Балтач районы „Таң“ колхозы әргәһендәге комсомол ойошмаһы ла яҙғы сәсеүгә әҙерлектә үҙенең ролен яҡшы аңланы. Бында комсомолсептар бригадаларға беркетелделәр. Колхозниктар араһында агротехник укыу ойоштороҙолар. Шулай ук башка эштәрҙә лә актив катнашалар.

Ысындан да яҙғы сәсеүгә әҙерлектә комсомол ойошмалары ғайәт күп эштәр башкара алалар. Бригадалар, звенолар һәм айрым колхозсылар араһында юғары урожай өсөн социалистик ярышты киң йәйелдереүҙә, колхозсылар араһында агротехник укыуҙы ойоштороуҙа, комплексный агротехниканы үткәреүҙә беренсе нәүбәттә комсомолсептар инициатива күрһәтергә тейештәр.

Яҙғы сәсеүҙе уңышлы үткәреүҙә кадрҙар зур роль уйнаясактар. Комсомол ойошмалары трактористар, механиктар, һәм башка ярҙамсы работниктарҙы алдан әҙерләп куйыуҙа колхоз правлениеһенә ярҙам итергә, трактористар әҙерләү курсына иң алдынғы комсомолсептарҙы һәм союздан тыш йәштәрҙе бүлергә тейештәр.

Кыҙғыныска каршы кайһы бер комсомол ойошмалары был турала бер нәмә уйламайҙар. Йәки карарҙар сығарыу менән сикләнәләр. Ә кайһы берәүҙәр яҙғы сәсеүгә әҙерлек эше менән айрым кешеләр-трактористар, механиктар, бригадирҙар, агрономдар ғына шөғөлләнергә тейеш тип уйлайҙар. Был хата караш, әлбиттә.

Бына „Алға“ колхозын (Воскресен районы) алырға була. Бында әле булпа сәсеүгә әҙерлек эштәрен башламағандар. Ремонтланырға тейешле булған ауыл хужалығы машиналары кар аҫтында яталар. Аттарҙың торошо насар. Орлок таҙартыу һәм кар тотоу эше лә алып барылмай. Комсомол ойошмаһы (секретары Хәйбуллин) был етешһеҙлектәрҙе күрмәй. Яҙғы сәсеүгә әҙерлектә үҙен яуаплы һанамай. Ә республика буйынса бындай фактгарҙы кайһы бер башка колхоздарҙала осратырға була.

Яҙғы сәсеүгә өлгөлө әҙерләнеү—комсомол ойошмаларының бөтә эшенә экзамен булып торасак. Комсомол ойошмалары, яҙғы сәсеүгә әҙерлектә булған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн большевиктарса көрәшергә, социалистик ярышты киң йәйелдерергә тейештәр.

Республикабыҙҙа яҙғы сәсеүгә үҙ вактында әҙерләнеү, агротехник саралар-ҙы тулыһынса кулланыу өсөн бөтә мөмкинлектәр бар. Тик уларҙы файҙаланырға һәм конкрет етәкселек итергә генә кәрәк.

Яҙғы сәсеүҙе уңышлы үткәреү өсөн бөтә көсөбеҙҙе һалайык, сталинсы юғары урожай алыуға ирешәйек

15-se dekavrđə Viipuri qalahьnda (Karel-Fin SSR) xedmətsəndər deputattarьnьң urьndaqь Sovettarьna hajlavđar vulьp ytte.

Hyrəttə: 9-sь hajlav ucastkahьnda eşselər tavьş virələr.

Praktik eş başlandь

(Üđ xəbərseveđđən. Telegraf vujьnsa)

Qьjoqь. Rajondьң komsomol ojoşmalarь Qьđьl Armianьң XXIII jьlьqь ismendəge komsomol saqqь krosьna nьqьşmaiь əđerlek vaşlanьlar. VLKSM-dьң rajon komiteti ergəhendə sudejski kollegia tөđəldə. Irđərđən 78 komanda, qatьn-qьđđarđan 42, yьmerdərđən 14, qьđđarđan 13 komanda ojoştoroldo. Xəđer vьl komandalarđa trenirovka zanətieləre uđqarьla.

GTO znacogьnьң saqqь normalarьn tapşьrьv hunqь kəndərđə ajrьvsa jaqşьrđь. Oşo kəndərđə genə 96 komsomoles GTO znacogьnьң saqqь normalarьn tapşьrđьlar.

22-se dekavrđə rajon yđəgendə saqqь jarьşь ytkərelde. Jarьşqa qatnaşьvsьlar vik jaqşь həđəmtələr virđelər.

Sufianov.

HYRƏTTƏ: Krasnoarmejski rajonьnьң (L'vov qalahь) 128-se hajlav ucastkahьnda SSSR Verxovnьj Soveti deputatь jađьvsь Vanda Vasiljevskaja hajlav vylletenen təşərə.

Fedosejev fotohь.

KAREL-FIN SSR-đa, UKRAINA SSR-đьң HƏM BELORUSSIA SSR-đьң KƏNBAJBŞ ƏLKƏLƏRENDƏ XEĐMƏTSƏNDƏR DEPUTATTARЬNЬN URЬNDAQЬ SOVETTARЬNA HAJLAVĐARĐЬN HƏĐƏMTƏLƏRE

15-se dekavrđə Karel-Fin SSR-đa, Ukraina SSR-đьң həm Belorussia SSR-đьң kənbajbş əlkələrendə xeđmətsəndər deputattarьnьң əlkə, rajon, qala, qalalarđьң rajon, avьl həm posjolka sovettarьna hajlavđar ytte.

Xeđmətsəndər deputattarьnьң, vətəhe 11 əlkə Soveti, 323 rajon Soveti, 133 qala Soveti, qalalarđa 7 rajon Soveti, 6.799 avьl həm posjolka Soveti hajlandь.

Xeđmətsəndər deputattarьnьң əlkə Sovettarьna, hajlavđarqa qatnaşьvsьlarđьң dəjəm hanьnьң 98,96 protsentь, rajon Sovettarьna 98,78 protsentь, qala Sovettarьna 98,79 protsentь, qalalarđaqь rajon Sovettarьna 98,48 protsentь, avьl həm posjolka Sovettarьna 98,05 protsentь kommunistar həm partiahьđđar vlogьnьң kandidattarь esen tavьş virđelər.

Karel-Fin SSR-đa, Ukraina SSR-đьң həm Belorussia SSR-đьң kənbajbş əlkələrendə vətə urьndaqь Sovettarqa vətəhe 124.811 deputat hajlandь.

Hajlanqan deputattar arahьnda: qatьn-qьđđar 34.311, vьl 27,49 protsent təşkil itə; VKP(v) clendarь həm kandidattarь 11.956 keşe vьl 9,58 protsent təşkil itə; partiahьđđar 112.855 keşe, vьl 90,42 protsent təşkil itə.

Xeđmətsəndər deputattarьnьң avьl Sovettarьna hajlavđarđa 71 hajlav okrugь vujьnsa həm xeđmətsəndər deputattarьnьң qala Sovetьna hajlavđarđa ver hajlav okrugь vujьnsa tavьşqa qujьqan kandidattar tavьştarđьң absolyt kypselegen ala almanьlar. Bьl okrugtarđa «Hajlavđar turahьndaqь Polozenie»gə jaraşlь rəveştə jaңьnan hajlavđar vildələnə.

—*—

METALLURGTAR PARTIANЬN XVIII KONFERENSIAHЬ ISMENDƏGE JARЬŞQA QUŞЬLDЬLAR

(Üđ xəbərseveđđən. Telefon aşa)

Belonettьң jəş metallurgtarь partianьң XVIII Bətəsojuz konferensiahьn saqьrьv turahьndaqь belderevđe đur kytərenkelek menən qarşьlanьlar.

20-se dekavrđə metallurgia zavodьnda kyp kеşe qatnaşьqьnda miting uđqarьldь. Mitingta sьqьş jahavsь zavod partbjuro sekretarь iptəş Glaznov vətə eşselərđe həm inzener-texniki rabotniktarđь partianьң XVIII Bətəsojuz konferensiahь asьlьv kənən proizvodstvo planьn arttьrьp ytəv, produksianьң sьjfatьn jaqşьrtьv, xeđmət həm texnologiceski dissiplinanь nьqьtьv menən qarşьlavqa saqьrđь.

Mitingta sьqьş jahavsь jəş metallurgtar konferensianь jaңь proizvodstvo jeңevđər menən qarşьlarqa hyđ virđelər həm partianьң XVIII Bətəsojuz konferensiahь ismendəge sotsialistik jarьşqa đur telək menən quşьldьlar.

Raxmanqulov.

307 saqqь komandalarь tөđəldə

Stərletamaq. Komsomoldьң qala komitetь Qьđьl Armianьң XXIII jьlьqь ismendəge saqqь krosьna eşmәkər rəveştə əderlənə. 307 saqqь komandahь, şularđan 149 irđər komandahь, 85 qatьnqьđđar həm 73 uqьvsь valalar komandahь tөđəldə.

Komandalar trenirovka zanətieləренə vaşlanьlar. Saqqьla trenirovka-poxod uđqarьldь, unda 200 samahь komsomoles qatnaştь. Poxod qənəqətlənerlek dərəzələ vuldь.

Gorosvodtьң saqqь komandalarь (komsomol ojoşmahьnьң sekretarь iptəş Gurin) 70 kilometrqa trenirovka tamamlanьlar həm 36 kilometrqa saqqьla poxod uđqarđьlar. Komsomolestar GTO znacogьna norma tapşьra vaşlanьlar.

„ISKRA" GAZETAHЬNA QЬRЬQ JЬL

Bьnan qьrьq jьl elek, 1900 jьldьn dekabrendə, Vladimir Il'ic Lenin tarafьnan tьvdьrьlqan marksistik gazeta «Iskra» nьn berense nomerь sьqtь. Gazetanьn isme atьnda, dekabristardьn Puşkinqa bulqan javabьnan alьnqan «Osqondan jalqьn qabьnьp kiter» tigən epigraf tora ine. Lenin, Rossiala revolytsion kərəştə toqandьrьv əsən tik osqon qьna kərək ikənlekte kyrđe.

Lenin «Iskra»hьnьn deatel'nosь revolytsion xərəkəttenь kytəreleve osoronda başlandь. Rossiala atmosfera qđđqandan qđđa barđь. 1900 jьlda başlanqan promьjşlennьj krizis menən bəjlənəştə eşselərđenь kerəşe barqan hajьn revolytsion xarakter ala başlanь. Ekonomik stackalardan eşselər politik stackalarqa kysə başlanьlar. Qala proletariatьnьn aktivlьqь krəbtiəndərđenь pomeşciktarqa qarşь kerəşenenь jənlənever kilterep sьqarđь.

Rossia burzuaz-demokratik revolytsia aldьnda tora ine, bьnьn sotsialistik revolytsiaqa yđep sьqьvь məmkin ine. Rossia xalьq-ara revolytsion xərəkəttenь yđəge bulьp əverelde, lakin bьnda proletariattьnь kerəşenь jetəkselek itə alqan həm unь jenevđərgə alьp bara torqan partia əle juq ine. Bьna ni əsən ul saqta təp, xəl qьlqьs, ьsьndan da bətə donja tarixi əhəmiətle burьs bulьp, ьsьn marksistik, ьsьn proletar partia tədəv burьsь alqa kilep **babtь.**

1898 jьlda, V. I. Lenin hergəndə bulqan saqta, Minskidə Rossia sotsial-demokratik eşselər partiahьnьn berense sjezь jьjnala. Lakin berense sjezd partianьn tьvdьrьlьvьn iqlan qьna itte, faktik rəveştə ul tədəlməgəjne əle. Tarqav tynərəktərđe həm ojoşmalarđь sjezd bergə berləştərə almanь, partianьn programmahьn həm ustavьn qabul itməne.

Lenin hergəndə dəjəm-rus politik gazetahь ojoştorov planьn eşləne. Bьl gazeta, «ekonomistar» menən jaraşmavsan kerəş alьp barьrqa həm partianь tədəvđə đur qoral bulьp tororqa tejeş ine.

1900 jьldьn jađьnda Lenin Sebet hergənənən qajta. Ofelə, Məskəvđə, Peterburgta həm Pskovta ul urьndaqь sotsial-demokrattar menən osoraşa. Lenin, ular menən gazetanь jəşeren rəveştə jebərev şarttarь, adrestar turahьnda həjləşə, kerəş planьn tikşerə. 1900 jьldьn jəjendə Il'ic zagranitsaqa kitə. Şvejtsariala ul Plexanov menən həm «Xedmətte azat itev» gruppahьnьn başqa clendarь menən gazetanь bergələp sьqarьv turahьnda həjləşə. «Iskra» redaksiahь sostavьna Lenin, Plexanov, Martov, Aksel'rod, Potresov həm Zasulictar inələr. Redaksianьn sekretarь N. K. Krupskaja bula.

Bətə eştenь jerəge, «Iskra» gazetahьnьn ьsьn redaktorь, ojoştorovsьhь həm jetəkselhe V. I. Lenin bula. Ul, eşselər sьjnfьnьn berđəm partiahьn tьvdьrьv juldarь turahьndaqь, revolytsion kerəştə eşse sьjnfьnьn gegemoniahь turahьndaqь, politik agitatsianьn burьstarь durahьndaqь bətə mehim məs'ələlər bujьnsa məqalələr menən sьqьş jahaj. Lenin yđenenь məqalələrendə Rossialaqь revolytsion xərəkəttenь bətə mehim vaqiqalarьna qaqьla, samoderzaviene qatь tənqit atьna ala. Ul, azatlьq turahьnda həjləşevdən tartьnmaqan, lakin eştə batşa menən kileşevgə barqan, liberal' burzuazianь faş itte. Vladimir Il'ic «Iskra» agenttarь menən licno jetəkselek itte, urьndaqь kyp kenə rabotniktar menən sistematik rəveştə jađьşьp kilde, ularqa kənəştər birđe, Rossianan kilgən hər jber, iptəşe menən ođaq həm jentekle rəveştə ənqəmələşte. Ul redaksia eşenenь bətə detaldere menən teplə jetəkselek itte.

Leninđenь gyzəl ojoştorov həm əđəbi talantь, revolytsion xərəkəttenь burьstarьn unьn tərən anlavь, opportunizmqa jaraşmavsan bulьvь «Iskra» nьn bojevoj xarakterьn bildələne. Redaksianьn yđ esendə lə Lenin, ul saqta uq qajhь ber mehim məs'ələlərđe opportunistarsa, xata xəl itevse Plexanov, Martov həm başqalarqa qarşь sьqьş jahanь.

Lenin «Iskra»hь berense ađьmьnan uq «ekonomistar» đь qamsьlaj, ularđьn opportunistik jeđđəren faş itə başlanь. Lenin, qajhь ber sotsial-demokrattarđьn his kisekməbtən partianьn sjezьn saqьrьv teləktərenə qarşь sьqьp, «Berləşevdən alda həm berləşev əsən, başta qьrqa həm asьq rəveştə ajьrьlьrqa kərək», — tip jađđь yđenenь «Iskra» redaksiahьna jađqan qarizahьnda. «Ekonomistar» qa qarşь kerəşep, «Iskra» proletariattьn marksistik partiahьn tьvdьrьv əsən, sotsializmdь eşselər xərəkəte menən bergə quşьv əsən sьqьş jahanь.

«Iskra»nьn dyrtense nomerьnkla, «Nəmənən başlarqa?» tigən məqaləhendə, Lenin proletariat partiahьn tьvdьrьvđьn yđe tarafьnan tədəlgən planьn jađđь. Ul, janь tiptaqь proletar partiahьn tьvdьrьv əsən, opportunizmqa qarata jaraşmavsan bulqan, massalardь sarizmqa həm kapitalizmqa qarşь şturmqa alьp barьrqa buldьqlь bulqan, partia tьvdьrьv əsən kərəşte.

Partianь tьvdьrьvđa jarđam itkən təp qoral bulьp, «Iskra» xedmət itergə tejeş ine. Sonki gazeta, Leninđenь fekere bujьnsa, — ul tik kollektiv propagandist həm agitator qьna tygel, ə bəlki kollektiv ojoştorovsь la. «Iskra» nьn, Rossianьn ere qalalarь bujьnsa urьnlaştьrьlqan agenttarь, tədələ torqan partianьn nigeđe (ostov) bulьp xedmət itergə tejeş ine (həm ьsьnьn da şulaj buldьlarь đa).

«Nəmənən başlarqa?» tigən məqaləhendə kyrhətelgən plan partianь tədəvđenь berđən-ber dərəb planь buldь. «Ni əsən? Sonki ul saqtaqь şarttarđa tik legal' bulmaqan dəjəm-rus gazetahь arqьlь qьna partianьn itəphed kyp tynərəktərđe həm ojoşmalarđь bergə bəjlərgə, idea həm taktika berđəmlege şarttarьn əđerlərgə həm, şulaj itep, ьsьn partia tədəv əsən fundament haьrqa buldьqlь bulqan berekkən jadrohьn tьvdьrьrqa məmkin ine» (I. Stalin, «Leninizm məs'ələlərə», II batma, 73-bit).

«Iskra» gazetahь zagranitsala sьqьp kilde. Tənlə vaqьttarđa ul Mynxenda, Lejpsigta, Londonda, Zenevala babьldь. Gazetanь vaq xərəf menən jьjđьlar, Rossiaqa jəşeren rəveştə inderev unajlь bulhьn əsən, unь nəđek, papiros qaqьđьnda batьlar. Peterburgqa jəki Məskəvgə eləgev əsən, «Iskra»qa qajhь berđə bik ođaq jul ytergə tura kilə torqajnь. Gazetanь Norvegia, Şvejtsaria, Persia aşa həm xatta Jegipettenь Aleksandria qalahь aşa jebərevđər buldь. Bьl eş menən energialь, sьnьqqan revolytsionerđar şəqəllənmələr. Ular «Iskra»nь jək rəveşendə ođattьlar, ikeşər qat təplə cemodandarьna halьp, kejemdərenenь esenə halьp tegep, granitsa aşa ytkərđelər. «Iskra» jaqsьlar Rossiala: Kişenevta, Bakuđa, Seberđə tipografialar ojoştoralar, ularđa Lenin gazetahьnьn nomerđarьn kybəjtep sьqarьp torđolar, listovkalar həm broşyralar batьp sьqarđьlar.

«Iskra» professional revolytsionerđarđьn gyzəl kadrđanьn tərbiələne, ular bol'şevistik partianьn nigeđe buldьlar. «Iskra»nьn agenttarь həm jaqsьlarь arahьnda Kalinin, Bauman, Babuşkin, M. I. Ul'janova, Kurnatovski, Sulukidze, Ketsxoveli iptəştər kevek revolytsionerđar buldьlar. Ular «Iskra»nь taratьv menən genə şəqəllənmənelər, ə bəlki urьndarđa «Iskra» ojoşmalarь la ojoştorđolar.

Zakavkazjelə leninse-iskrasь ojoşmalarđь tədəvse iptəş Stalin buldь. Iptəş Stalin həm unьn soratniktarь Zakavkazjelə «Iskra» jynəleşle gazeta--revolytsion «Brdzola» (başqortsa «Kerəş») gazetahьn sьqarđьlar. «Brdzola»nьn berense nomerь 1901 jьldьn sentəbrendə sьqtь.

Zakavkazje iskrasьlarь revolytsion sotsial-demokrattarđь tuplav bujьnsa, marksizmđь propagandalav bujьnsa đur eş jəjelderđelər.

«Iskra» Lenin qulьnda partianь ojoştorovđьn qevətle sredstvohь buldь. Ul, Rossianьn tarqav sotsial-demokratik gruppalarьn idea jaqьnan qьna tygel, bəlki organizatsion jaqtan da tuplanь. Lenin, yđenenь «Ni eşlərgə?» tigən kitabь ul «Iskra»nьn 1901—1902 jьldarđaqь taktikahьn dəjəmləşterev, svodkalav, tip kyrhətte. Bьna ni əsən, bьl kitapqa, «VKP(b) tarixьnьn qьbqasa kursь»nda birelgən baha, «Iskra»nьn tarixi əhəmiəten də asьp hala, Leninđenь «Iskra» bittərendə ytergən idealarь turahьnda tuiь məqlymət birə.

«Ni eşlərgə?» tigən kitaptьn tarixi əhəmiəte şunan tora, Lenin yđenenь bьl ataqlь kitabьnda:

1) Opportunizmđьn idea sьqanaqtarь bətəhenən də elek eşselər xərəkətenenь stixialьlьqь aldьnda başь ejevđən həm eşselər xərəkətendə sotsialistik anđьn rolen tybənəjtevđən tora, tip kyrhətep, marksistik feker tarixьnda berense başlap opportunizmđьn idea sьqanaqtarьn tamьrđarьna tiklem asьp haldь;

2) Eşselərđenь stixialь xarəkəten revolytsionlaştьrьvsь həm jetəkləvse kəs bulqan teorianьn, anlьlьqtьn, partianьn əhəmiəten juqarь kytərđe;

3) Marksistik partia — eşselər xərəkəten sotsializm menən bergə quşьv ul, tip əjtevse təp marksistik polozeniene bik jaqşь itep nigeđlane;

4) Marksistik partianьn ideologik nigeđđəren genial' rəveştə eşləne» («VKP(b) tarixьnьn qьbqasa kursь», 39 bit).

«Iskra»nьn mehim qađanьşь şunda la tora, ul partianьn ьsьn marksistik programmahьn eşləp sьqarđь. Programma proektьn eşləv Plexanovqa tapşьrьlqajnь. Plexanov tarafьnan eşləngən programma proektьndaqь mehim jeteşheđlektərđe həm xatalarđь Lenin asьp haldь. Mətələn, Plexanov proletariat diktaturahь turahьnda ber nəmə lə əjtməj. Lenin, sotsializmdьn jeneve əsən proletariat diktaturahьnьn kərəklege turahьndaqь asьq anlajьşlь punktlь programmaqa inderevgə ireşte. «Proletariat diktaturahь turahьndaqь məs'ələ,—tip jađđь hunьnan Lenin, — bьl programmala asьq həm bildəle rəveştə qujьlqan, şul uq saqta nəq Bernştejngə qarşь, opportunizmqa qarşь kerəş menən bəjləneştə qujьlqan» (XXV t., 431 bit). Lenin «Iskra»hь Rossia opportunizmьna qьna tygel, bəlki xalьq-ara opportunizmqa la udar jahanь.

Lenin «Iskra»hь partianьn II sjezьn əđerlane. Unda inde RSDRP-nьn ьsьnlap (I sjezdaqьsa formal' rəveştə genə tygel) tьvьvь buldь.

«Iskra»nьn tarixi qađanьşьn bildələp, sjezd unь partianьn uđək organь tip tanьnь.

Lenin «Iskra»hь bedđen partianьn tarixьnda pocotlь urьndь alьp tora. Gazetanьn, eşselər həm krəbtiəndər anьna indergən idealarь qevətle kes bulьp əvereldelər, bu idealar formoşqa aşьrьldьlar. Lenin tarafьnan toqandьrьlqan «Iskra»nan, tiela «VKP(b) tarixьnьn qьbqasa kursь»nda, hunьnan bəjək revolytsion pozar jalqьnь toqanьp kitte, bu jalqьn, dvorən-pomeşciktarđьn batşa monarxiahьn həm burzuaz vlastь bətənləj jandьrьp bətərđe.

I. S. Smirnov.

ЭШ ЊЕҢҘӘ КАЛДЫ, ИПТӘШТӘР!

Ленин—Сталин комсомолының бөйөк исме һәр бер комсомолецтан һәм комсомолканан социалистик ватанды һаклауға әҙер булыуҙы талап итә.

Эшсе-Крәҫтиән Кызыл Армияһының бөтә яклап әҙерлекле боецы булыу өсөн хәрби техниканы ныклы үҙләштерергә—атыу коралдарын отличноға өйрәнеп, уларҙан якшы ата белергә, штыковой бой һәм саңғыла йөрөү техникаһын үҙләштерергә, противогаз менән эш итә белергә кәрәк. Һуғыш шарттарында осорай торған комасаулыктарҙы һәм кыйынлыктарҙы кыйыу рәүештә йеңеп сығыу өсөн үҙеңдең тәненде һәм мускулыңды өҙлөкһөҙ тренировать итергә кәрәк.

Беҙ, Өфө кала комсомолецтары, хәрби техникаға ныклы әйә булыу, физкультура-спорт эштәрен өлгөлө итеп куйыу һәм Кызыл Армияның XXIII йыллығы исмендәге комсомол саңғы кросын якшы үҙғарыу буйынса Ишембай, Белорецк, Стәрлетамак, Бөрө, Бәләбәй калалары, Туймазы, Өфө сельски райондары комсомолецтары һәм йәштәре, һеҙҙе социалистик ярышка сакырабыҙ.

Ярыш шарттары шулай: декабрь, январ айҙарында бөтә комсомолецтар ҙа ГТО значогының саңғы нормаларын тапшырырға һәм комсомол саңғы кросын үткәреү тураһындағы Положениела билдәләнгән тренировка минимумын үтәргә тейештәр.

Кросты өлгөлө үткәрергә. Кроска катнашыусыларҙы күп куйған һәм унда сыйфатлы юғары күрһәткестәр биргән кала, район комитеттары һәм комсомолдың тәүге ойошмалары беренселекте алалар.

Бөтә комсомолецтарҙы ла заочный саңғы ярышына ылыктырырға һәм якшы өлгәшеүҙәргә ирешергә.

Винтовканың материал часен, штыковой бой техникаһын үҙләштерергә.

Кыҙҙар ГСО-ның беренсе баҫкыс значогына, ә уны тапшырғандар ГСО-ның икенсе баҫкыс значогына нормалар тапшырырға тейештәр. Был өлкәлә беҙ комсомолкаларҙан 1500 кешене санитарный эшкә өйрәтәбеҙ.

Хәрбиләштерелгән саңғы отрядтары ойошторабыҙ. Был отрядтарҙа беҙҙең 3500 комсомолец әйрәнәсәк.

Лекциялар, докладтар үткәреү юлы менән комсомолецтар һәм йәштәр араһында спорттың башка төрҙәре буйынса ла систематик рәүештә пропаганда-агитация эштәре алып барырға.

Бының менән хәрби-физкультура эштәрен быға тиклем күрелмәгән бейеклекҡә күтәрәйек һәм комсомолдың һәр бер тәүге ойошмаһын боевой отряд итеп әүерелдерәйек. Эш һеҙҙә калды, иптәштәр!

Кала комсомолецтары исменән Өфө кала комитеты бюроһы.

Remonttь өđөvselər javapqa tartьlьroqa tejeş

(Telefon aşa).

Kuşnarenko MTS-ь plan вujьnsa IV kvartalda 24 traktorđь remonttan sьqarьrqa tejeş ine. Ləkin ul 20-se dekaвrga ni вarь 3 traktorđь qьna remonttan sьqarđь.

Traktor remontlav eşenen jenəjətsel rəveştə өđөləven MTS jetəkseləre (direktorь Zorin) zapas castər jeteşməvgə hьltajđar. Ə, zapas castərđe urьnda restavratsialavqa tulь mөmkinlektər вulha la, вьl məs'ələ menən qьđьqhьnmajđar.

Remonttьn вьlaj hylpən barьvьnьn səвəвe хeđmət dissiplinahьnьn nasar вulьvьnda. Eşselər arahьnda sotsialistik jarьş ojoştorolmaqan, ular yđđərenə вirelgən zadanielərđe ytəməjđər, eştең sьjfatь la nasar.

Вьl MTS Tuqmaqlь MTS-ь menən sotsialistik jarьş dogovorь tөđөgəjne. Ləkin ul dogovorđьn kyp kenə punktarь ytəlməj. Remont eşenen өđөləvenə MTM həm unьn mөdire ip. Turovski đə qəjeple. Ul:

— Beđgə traktorđar remontlavdan ťajđa juq, aqsa ađ tөşə,—tip, traktorđar remontlamajьnsa, tərlө ojoşmalarđьn avtomaşinalarьn remontlav eşe menən şөqөllənə.

Remont eşendə şundaj đur jeteşheđlektər вulьvqa qaramaвtan, MTS komsomol ojoşmahь sekretarь iptəş Jurjevtь вьl xəl his вorsomaj. Xaťta ul вьl məs'ələne jьjьlьşqa la qujqanь juq. Remont eşendə eşləvse komsomolestar eş normalarьn ytəməjđər.

Kuşnarenko MTS-ьnьn ytkən jьldь traktorđarđь nasar remontlavь hөđөmtəhendə, baвьvđa qьđьv eş вaşlanqas traktorđarqa jaңьnan remont ytkərergə tura kilgөjne. MTS jetəkseləre вьnan hавaq almaqandar вulha kərək. Ytkən jьldaqь xatalarđь qaвatlavđь davam itələr.

Tuqmaqlь MTS-da la şul uq xəl. Вьl MTS-ta IV. kvartalda 25 traktor remontlanьrqa tejeş ine. 20-se dekaвrgə ni barь 6 traktor qьna remonttan ytkərelgən. Qajhь вer remontsьlar eş normalarьn ytəməjđər. Məвələn, slesar' Ojəjnetdinov Bədri yđenең kөndəlek normahьn sistematik rəveştə ytəməj kilə. Вьna вьlar вөtəhe lə remont eşenen өđөləvenə kilterələr.

Ləkin şunьhь qəzəp, hər ike MTS-taqь partia ojoşmahь sekretarđarь Sadiqov həm Soltanov iptəştər remont eşenen өđөləven kyrə torop, əle вulha konkret saralar kyrgəndəre juq.

Traktor remontlavdь өđөvselər javapqa tartьlьroqa tejeştər.

Jaqupov.

ЭШТӘ ГҮЗӘЛ һӨҘӨМТӘЛӘР БИРӘЛӘР

„Уфимнефтезаводстрой“ тресының транспорт конторa комсомолецтары йөк ташыу планын арттырып үтәү өсөн көрәшәләр.

Гаражда эшләүсе комсомолецтар ике автомашинаны шефка алдылар. Был машиналарҙың водителдәре итеп, автопарктың иң якшы шоферҙары—комсомолец Емельянов, Сергейчук, Федотов һәм Максютенко иптәштәр билдәләнделәр.

Бер ай үтеү менән үк был комсомолецтар эштә гүзәл һөҙөмтәләр бирҙеләр. Күптән түгел генә комсомолецтар үҙҙәренең йыйылыштарында шофер иптәш Федотовтың эше тураһында отчетын тыңланылар.

Ноябрь айында иптәш Федотов бер шундәй аварияһыҙ планды 153, Максютенко—166, Емельянов—115 һәм Сергейчук—110 процентка еткереп үтәнеләр. **Краснов.**

Молотов исемендәге автозавод шасси цехының(Горький каланы) күп станоксылары—Шептуновтар (атаһы һәм улы) үҙара ярышып, производство нормаһын 220 процентка еткереп үтәйҙәр.

Һүрәттә: К. Е. Шептунов улы менән.

П. Вознесенский фотоһы

Сталин исемендәге күзнец металлургия заводының икенсе һанлы мартен мейесенең комсомолец-йәштәр коллективы һәр көн һайын корос әретеү планын 120—130 процентка үтәй.

Һүрәттә: икенсе һанлы мейестең стахановсылары (һулдан уңға) М. М.Сапонов, М. И. Емельянов һәм А.Е. Бойко иптәштәр.

(ТАСС фотоһы)

Комсомолецтар сменаһы

Белорет. Ошо йылдың сентябрь аҙактарында завод комсомол комитетының инициативаһы менән Белорет тимер-корос-сыбык канат заводының бишенсе цехында комсомолец-йәштәр сменаһы ойоштороло ғайны. Йәш комсомолец иптәш Ворожцев етәкселек иткән был смена ике ай ярым вакыт эсендә өлгөлө булырлык һөҙөмтәләр бирҙе. Октябрь,ноябрь айҙарында производство планын арттырып үтәүгә иреште.

Улар быға үҙара ярышып эшләү һәм эште дөрөҫ ойоштороу, эш урындарында контролде көсәйтеү һөҙөмтәһендә ирештеләр.

Эшселәр араһында политик-массовый эш якшы күйылған. Эш башланыу алдынан производство кәңәшмәләре үҙғарыла. Был кәңәшмәлә комсомолецтар үҙҙәренең эш тәжрибәләре менән уртаклашалар.

Смена күңелле эшләй. Был коллектив менән 9 йәш мастер етәкселек итә.

— Беҙҙең смена—алдынғы смена. Беҙ берҙәм һәм ойошканлык менән эшләйбеҙ. Шуға күрә лә беҙ ноябрь айы планын 107 процентка үтәнек. Беҙҙең смена менән беренсе класс мастерҙары етәкселек итә,—ти комсомолец-канатчик иптәш Хәкимов.

Сменаның алдынғы комсомолецтарынан Казармшикова, Куськова иптәштәр эш нормаһын 120—130 процентка, канатчиктар—Ефимов, Хәкимов һәм башкалар 105-110 процентка үтәйҙәр. Декабрь айында улар тағы ла юғары күрһәткестәр бирә башланылар.

Комсомолецтар үҙ ара социалистик ярыш договорҙары төзөнөләр. Договорҙа материалды экономить итеү өсөн һәм брак, юғалтыуҙарға каршы көрәшеү өсөн конкрет йөкләмәләр алдылар. Комсомол комитеты был йөкләмәләрҙең үтәлешен систематик рәүештә тикшереп тора.

С. Симский.

IPTƏŞ XƏBIROV ATTARĐЬ JAQŞЬ TƏRBIƏLƏJ

Ipteş Xəвirov «Işqar» kolxozьnьn (Ileş rajonь) iң alđьnqь konuxь hanala. Ul hərjьldь 500—550 xeđmət kөnə eşləj. Unьn tərвiələgən attarь jaqşь kөrlөktələr.

Jaqşь eşe өsөn kolxoz unь вьjьl Bөtəsojuz avьl xuzalьqь kyrgədməhenə ekskursiaqa jeвərep qajtarđь. Iptəş Xəвirov kyrgəđmələ kyrep qajtqan aldьnqь konuxtarđьn eş tөzriвəhen xəđer yđenең kөndəlek eşendə qullana.

Gərəjev.

МТС КОМСОМОЛ ОЙОШМАЛАРЫ МЕНӘН ЕТӘКСЕЛЕКТЕ КӨСӘЙТЕРГӘ

Социалистик ауыл хужалығы сталинсы бишйыллыктар эсендә алдынғы техника менән коралланыуҙа зур уңыштарға иреште. Республикабыҙҙың колхоз баҫыуҙарында 6400 трактор һәм 4000-дән артык комбайн эшләй. Был машиналарҙың техникаһына эйә булған кадрҙарҙың күпселеге йәштәрҙән, комсомолецтарҙан тора. Быны был беҙҙән машиналарҙы рациональ файҙаланыуҙы, уларҙы күҙ карашы кеүек һаклауҙы һәм эште сыйфатлы итеп башкарыуҙы талап итә.

Был бурыстарҙы үтәүҙә машина-трактор станцияларының эргәһендәге комсомол ойошмалары партия ойошмаларына якындан ярҙам күрһәтергә тейештәр.

Ләкин, кызғаныска каршы ВЛКСМ район комитеттарының, МТС комсомол ойошмаларына тейешенсә иғтибар итмәүҙәре һөҙөмтәһендә, улар ошо көнгә тиклем үҙҙәренең бурыстарын тулыһынса тормошка ашырмайҙар.

Был ниҙән килеп сыға һуң?

Ошо көнгә тиклем, кағиҙә рәүешендә, бөтә комсомолец трактористар, комбайнерҙар, трактор бригадаларының бригадирҙары МТС комсомол ойошмаларында учетта тормайынса, колхоз комсомол ойошмаларында учетта торалар ине. Ә МТС комсомол ойошмаларында контора работниктары һәм башка шундай производство менән туранан-тура бәйләнеш тотмаған комсомолецтарға учетта торҙолар. Мәҫәлән: республиканың МТС комсомол ойошмаларында ни бары 1900 комсомолец учетта тора, ә комсомолецтарҙан трактористар, комбайнерҙар 3400 иҫәпләнә. Шулай итеп, 3000-гә якын комсомолец— трактористар, комбайнерҙар бөгөнгө көндә МТС комсомол ойошмаһында учетта тормайҙар, тигән һүҙ.

Кырмыскалы районы, „Карлыман“ МТС комсомол ойошмаһында ни бары 4 комсомолец—контора работниктары учетта тора. Был комсомол ойошмаһы бер вакытта ла производство мәсьәләһен хәл иткәне юк, ә отчет-һайлау йыйылышынан һуң комсомол йыйылышы ла үҙғарылғаны юк. Билдәле, был-дай комсомол ойошмаһы производство мәсьәләләрен принципиаль хәл итә алмай. Ә, МТС-та бит 20-гә якын комсомолец-трактористар, комбайнерҙар эшләйҙәр. Комсомолдың район комитеты был ойошманың эше менән кызыкһынмай, ошо һөҙөмтәлә ойошма таркалыу хәленә килеп етә. Зиянчура һәм Федоровка райондарындағы МТС комсомол ойошмаларында ла эш шундай ук хәлдә.

МТС комсомол ойошмаларының шундай хәлдә булыуҙары комсомолец-трактористарҙы политик яктан тәрбиәләүгә зур тоткарлык килтерәләр. Стәрлетамак районында 15 көн эсендә генә 5 комсомолец-тракторист хеҙмәт дисциплинаһын боҙғаны өсөн комсомолдан сығарылдылар һәм хөкөм ителделәр.

МТС комсомол ойошмаларының был хәлдә производство мәсьәләһен хәл итә алмауын иҫәгә алып, ВЛКСМ Үҙәк Комитеты карары нигеҙендә, ВЛКСМ өлкә комитеты комсомолец-трактористар, комбайнерҙар, трактор бригадаларының бригадирҙары МТС комсомол ойошмаларында учетта торорға тейештәр, тигән карар кабул итте. Ошо ук карарҙа, трактор бригадаларында өс һәм өстән артык комсомолец булғанда комсомол группалары төҙөү мөмкинлеге тураһында әйтелә. Был карар ул МТС комсомол ойошмаларын организацион политик яктан нығытыуға йүнәлтелгән.

Ләкин организацион эш бының менән генә бөтмәй әле. Трактор бригадаларын комплектовать иткәндә МТС комсомол ойошмаларынан зур эштәр талап ителә. Һәр бер бригадала комсомолецтарҙың булыуын күҙ алдында тоторға кәрәк. Быны ошо сараларҙы үткәреү һөҙөмтәһендә генә комсомол ойошмалары үҙҙәренең йоғонтоһон трактористар, комбайнерҙар массаһы араһында тәьмин итә аласак.

Декабрь аҙактарында һәр бер МТС каршында трактористар курсы асыласак. ВЛКСМ өлкә комитеты карары нигеҙендә 2000 комсомолец трактористар, комбайнерҙар әҙерләү курсына мобилизовать ителәсәктәр. ВЛКСМ район комитеттары был курстарға йәштәрҙе мобилизовать итеүҙе МТС комсомол ойошмаларын нығытыу менән бергә бәйләп алып барырға тейештәр. Трактористар курсына колхоз эшендә һыналған, иң алдынғы комсомолец һәм комсомолкаларҙы кабул итергә, хәҙерҙән үк уларҙы МТС комсомол ойошмаларына учетка алып, уларҙы производство интерестары менән тәрбиәләй башларға кәрәк.

ВЛКСМ-дың район комитеттары МТС комсомол ойошмаларына карата йәшәп килгән һалкын карашты тамырынан бөтөрөргә, уларҙың эштәрендә көндәлек практик ярҙам күрһәтергә тейештәр.

Дәүләтов.

ВЛКСМ өлкә комитетының крәстиән йәштәр бүлеге мөдире.

Hyrəttə: Өfө, timer jul ucilişcehenең 9-sь tokarđər gruppaћь matematika dəre sendə.

(Ş. Urazbaxtin fotoћь).

Завод комитеты секретарын көтәләр

Мотор заводы ФЗО мәктәбендә өс йөзҙән артык йәштәр укыйҙар. Улар үҙҙәре теләгән специальноска өйрәнәләр. Улар менән тәжрибәле мастерҙар һәм квалификациалы укытыусылар етәкселек итәләр.

Мәктәп укыусылары йәшәгән дөйөм торлактар матур, йылы. Унда спорт залы ла бар. Библиолека һәм укыу залдары кәрәкле китаптар һәм газета-журналдар менән тәьмин ителгәндәр. Кыҫкаһы нормаль укыу, теләгән һөнәргә өйрәнеү өсөн бөтә шарттар тыуҙырылған.

Ләкин ФЗО етәкселәре үҙҙәренең төп бурыстарынан береһен—укыусылар араһында ныклы тәртип урынлаштырыу мәсьәләһен онотҡандар.

Торлактың бүлмәләрендә һәм коридорҙарҙа сүп һәм һыу йыйылып ята. Стеналар, өҫтәлдәр бысыранып, һыҙғыланып бөткән. Йыуыныу урны таҙа түгел. Куйылған диевальныйҙар койкаларҙа аунайҙар, хатта улар комендант һүҙен дә иҫтибарға алмайҙар. Ни өсөн? Сөнки укыусыларға дөйөм торлактың эске тәртибе, ололарға нисек мөрәжәғәт итеү, станок, инструменттарға, мастерской һәм дөйөм торлактарҙа булған нәмәләргә намыҫ менән карау, уларҙы якшы һаклау тураһында аңлатылмаған.

Мастерҙарҙың һәм укытыусыларҙың дисциплинаһы, квалификациялы эшселәр тәрбиәләү эшендә комсомолецтар уларҙың ин якын ярҙамсылары булырға тейештәр. Ләкин бындағы комсомол етәкселәре быны онотҡандар. Укыу башланыуға тиклем улар бында йыш булалар ине. Мотор заводы комсомол комитеты секретары иптәш Радионова ла килгеләй ине. Ә укыуҙар башланғас агитаторҙар ҙа, культурниктар ҙа шулай ук комитет секретары ла торлакка инеп тә сыккандары юк.

ФЗО мәктәбе комсомолецтары завод комитеты секретарын көтәләр. Улар, нисек учетка инергә һәм мәктәптә комсомолдың тәүге ойошмаһын нисек ойоштороргә кәрәклекте аңлатыуҙарын һорайҙар.

Укыусылар стена газетаһы сығарыуҙы, группалар араһында ярыш йәйелдереүҙе, ял көндәрен культуралы уҙғарыуҙы ойоштороуҙы талап итәләр.

Р. Мәхмүт.

Малдарҙы йылы һәм тук кышлатырға

МАЛСЫЛЫККА ЯУАПһЫҘ КАРАШ

Әбйәлил районы „Яңы юл„ колхозы малдарҙы йылы һәм тук кышлатыу өсөн көрәшмәй. Колхоз етәкселәре малдарҙы йылы торлактар менән тәьмин итеү тураһында һөйләнеүҙән уҙа алмайҙар. Торлактар төҙөү беренсе ноябргә тамамланырға тейеш ине. Ул әле булһа һуҙыла.

519 баш малға 4 мең центнерҙан артығырак бесән кәрәк. Ләкин колхоз председателе иптәш Фәсхетдинов бөгөнгө көндә күпме бесән әҙерләнгәнлеген дә белмәй. Мал торлактары эргәһенә азык әле булһа ташылып куйылмаған.

Тәрбиәнең насар булыуы һөҙөмтәһендә һуңғы көндәрҙә генә 12 бейә колон һалды, малдарҙың аурыу фактлары ла бар. Комсомол ойошмаһы секретары иптәш Фибәдәтов был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүҙә үҙендә бер ниндәй ҙә яуаплылык һиҙмәй.

М. Л.

Ферма тулыһынса комплектовать ителде

Калтасы районы, Фрунзе исмендәге колхозда үҙған йылда малсылыкты үҫтереүгә тейешенсә әһәмиәт бирелмәгәйне. Ошо һөҙөмтәлә күп кенә малдарҙың үлеү фактлары булды.

Быйыл колхоз үткән йылғы хаталарҙы кабатламау өсөн көрәшә. Колхоз ферма өсөн 23 баш һыйыр, 57 баш һарык һатып алды һәм ферманы комплектовать итеү планын арттырып үтәне. Был эштә комсомолецтар һәм союздан тыш йәштәр айрыуса актив катнаштылар.

М. Акмалов.

Стена газетаһына күҙәтеү

Комсомол тормошо яктыртылмай

Дәүләкән - педучилищеһендә „Йәш кадрҙар“ стена газетаһы (профком һәм комсомол комитеты органы) сығарыла. Дөрөҫ, был газета укыусыларҙы үҙенә ылыктырырлык, художестволы оформить ителә. Газета укыу сыйфатын һәм училищелә дисциплинаны күтәреү, иректе ойошмаларҙың эшен һәм укыусыларҙың тормош шарттарын якшыртыу мәсьәләләрен конкрет фактлар менән сағылдыра.

„Йәш кадрҙар“ стена газетаһы русс графикаһы нигеҙендә төҙөлгән яңы алфавитка күсте.

Ләкин был уңышлыктар менән бергә етешһеҙлектәрҙә юк түгел. „Иәш кадрҙар“ стена газетаһы комсомол тормошон һирәк яктырта. Комсомол комитеты секретары иптәш Асадуллин газетаға яҙышмай һәм уны кәрәк тип тә һанамай.

Был комсомол комитеты үҙенең органы булған „Йәш кадрҙар“ стена газетаһы менән етәкселекте көсәйтергә тейеш. **Рамазан.**

ӘБЙӘЛИЛДӘ ХӘРБИ-ФИЗКУЛЬТУРА ЭШЕ

Әбйәлил районында Осоавиахим ойошмаларының эшен кайтанан короу эше сиктән тыш насар тора. „Серп и молот“ колхозы, Кусин рудниге, Ташбулат тулы булмаған урта мәктәбендә һәм башка күп кенә урындарҙа ойошторолған группалар әле булһа практик эшкә башлағандары юк.

Хәрби- физкультура эштәре буйынса ла шул ук хәл. Районда булған 14 физкультура коллективының береһе лә эшләмәй. Йәштәр оборона значоктарына норма тапшырыуға тартылмаған. Һөҙөмтәлә районда ВС, ГТО, ГСО, ПВХО һәм ворошиловса һыбайлылар значкистары бик аҙ һанда иҫәпләнәләр.

ВЛКСМ-дың район комитеты эргәһендәге хәрби-физкультура комиссияһы (председателе Ялмурзин) районда хәрби-физкультура эштәрен йәнләндереп ебәреү сараһын күрмәй.

М. Латыпов.

КЛУБТАРҘЫҢ ЭШЕН ЯКШЫРТЫРҒА

Район үҙәгендәге клубтар бөтә эштәре яғынан да колхоз, совхоз һәм МТС-тар эргәһендәге клубтарға өлгө күрһәтергә, уларҙың эштәре менән етәкселек итергә тейеш инеләр. Ләкин Учалы районының клубы бынан алыҫ тора әле. Район үҙәгендә бер түгел ике клуб бар. Ләкин был клубтар үҙҙәренең эштәрен хеҙмәтсән массаның талабына тулы яуап бирерлек итеп ойоштормағандар.

Клуб ремонттан үткәрелмәгән. Клуб эргәһендә ойошторолған драм, хор түңәрәктәре эшләмәйҙәр. Уларҙың эш пландары юк. Клуб эргәһендә физкультура, музыка, СВБ кеүек иректе түңәрәктәр булырға тейеш. Бында был турала уйламайҙар за.

Районо һәм уның культура ағартыу эштәре инспекторы иптәш Вахитова клубтарҙың эштәрен якшыртыу менән шөғөлләнмәйҙәр.

Учалы район мәғариф бүлеге шулай ук ВЛКСМ-дың район комитеты эргәһендәге культура комиссияһы клубтарҙың эшен якшыртыуға серьез рәүештә тотонорға тейештәр. **Локманов.**

РАЙСОЮЗ БЫНЫ БЕЛӘМЕ?!

Йәштәрҙең һәм бөтә хеҙмәтсәндәрҙең культура талаптары әйтеп бөтөргөһөҙ зур. Ләкин йәштәрҙең культура талаптарын тәьмин итеү эшенә Бозаяз районы потребкооперация работниктары яуапһыҙ карайҙар.

Райондағы 18 сельпоның бер генә магазинында ла гармонь, мандолина, гитара, музыка уйындары, шахмат-шашка һәм физкультура инвентарҙары табып булмай. Районға кайткан музыка уйындары ауылдарҙағы магазиндарға ебәрелмәйҙәр, район үҙәгендә һатылмайынса яталар.

Бөгөнгө көндә район үҙәгендәге культмагта 200 пар шашка-шахмат, 100-гә якын саңғы бар. Ә ауылдағы йәштәр музыка уйындарына, физкультура инвентарҙарына мохтаждар. Йәштәр был нәмәләрҙең бөтә сельполарға ла ебәрелеүен талап итәләр.

Б. Р.

Foto tyңərək eşləj

Laqlь TBUM (Malajađ rajonь) uqьvsьlarь arahьnda yđeşməkər tyңərəktərđeң eşe jaqşь qujьlqan. Tyңərəktərđeң eşeη jənlənderev, ularđьң zanətieləren uđqarьv, tyңərək clendarьnьң hanьn arttьrьv eşe menən məktəpteң komsomol ojoşmahь jaqşь jetəkselek itə.

Uqьv jьlьnьң berense sirege ađaqtarьnda foto tyңərəge ojoştorolqajnь. Tyңərəktə 30 uqьvsь clen buljьp tora. Tyңərək zanətieləre plan bujьnsa regulər rəveştə uđqarьljp, uqьvsьlar zanətielərgə aktiv qatnaşalar. Xəđer uqьvsь — pionerđar foto apparatь menən tanьştьlar đa inde.

M. Xəfizov.

Яңы йыл йәрминкәһе

Өфөлә 25-се декабрҙә яңы йыл йәрминкәһе асыла. Ул 1-се январға тиклем дауам итәсәк. Йәрминкәлә катнашыу өсөн Өфөләге якын булған райондан—Благовещен, Архангел, Оло-Теләк, Шишмә, Кушнаренко, Благовар һәм башка райондарҙың колхозниктары сакырыла.

Йәрминкә вакытында өҫтәмә рәүештә 35 урында сауҙа палаткалары, магазиндар һәм ларектар булдырыла. Алыусылар өсөн промышленность, культура товарҙары күп буласак. Хәҙер үк сауҙа майҙандары тәртипкә килтереләләр. Йәрминкәлә катнашыусылар өсөн инеп куныу йорттары бүленә, унда лекциялар һәм беседалар ойошторола.

Өфөлә елка базары. Ш. Уразбахтин фотоһы

БИБЛИОТЕКАЛА

Шаран районы Күгәрсен булек ТБУМ библиотекаһы укыусыларҙы якшы хеҙмәтләндерә. Библиотекала 500-ҙән артык дәреслек һәм художестволы китаптар бар. Унда 300—350-гә якын укыусы библиотека китаптары менән систематик файҙаланалар. Укыусы балалар буш вакыттарын библиотекала газета-журналдар укыу менән үткәрәләр. **Абдуллин.**

8 мең һумлык отом

Иглин. Мичурин исмендәге колхоздың колхозницаһы Е. И. Тузилова Осоавиахимдың 14-се лотерей буйынса 5 һумлык билетка коляскалы мотоциклет (аксалата 8 мең һум) отто.

(БашТАСС).

ЯҘЫЛЫРҒА АШЫҒЫҘ

„Ленинсе“ газетаһына куйылған тәртип буйынса 1941 йыл өсөн подпискалар кабул итеү дауам итә.

Подпискалар „Союзпечать“ һәт бөтә почта бүлектәрендә кабул ителә.

Яҙылыу хактары:

1	айға	1	һум	20	тин
2	„	2	„	40	„
3	„	3	„	60	„

Редакция.

Javapьь redaktor:
S. BAJTURIN.
Ответ. редактор:
С. БАЙТУРИН.

П—4184. Редакция адресы: Өфө калаһы, Володарский урамы, № 2. Телефон № 87—15 „Окт. натиск“ типографияһы

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

№ 138 (1501) | 1940 йыл, 27 декабрь йома | Айрым һаны 10 тин.

8 мең комсомолец саңғы кросына әҙерләнә

Львов. Өлкә комсомолецтары Кыҙыл Армияның XXIII йыллығы исмендәге саңғы кросына әҙерләнәләр. Командалар комплектовать итеү тамамланды. Кроска 8 меңдән артык кеше катнашасак. Һәр көндө йәштәр группалап һәм берәмләп саңғыла тренировка яһайҙар. 22-се декабрҙе—ял көнөн 400 комсомолец саңғыла үткәрҙеләр.

Львовта 20 яңы саңғы станцияһы булдырылды.

(ТАСС).

ҺАЙЛАУ КАМПАНИЯҺЫН ӨЛГӨЛӨ УҘҒАРЫУ ӨСӨН

Газетабыҙҙың бөгөнгө номерында СССР Верховный Советы Президиумының „Союз Советына Вәләбәй № 320 һайлау округынан һәм Туймазы № 322 һайлау округынан депутаттар һайлау көнө тураһында“ғы һәм „Милләттәр Советына Өфө беренсе ауыл № 299 һайлау округынан депутат һайлау көнө тураһында“ғы, шулай ук “СССР Верховный Советына айрым һайлау округтары буйынса депутаттар һайлауҙа һайлау кампанияһының срогы тураһында“ғы Указдарын иғлан итәбеҙ.

Был Указдар нигеҙендә Бәләбәй һәм Туймазы һайлау округтарынан СССР Верховный Советына һәм Өфө беренсе ауыл һайлау округынан Милләттәр Советына 1941 йылдың 26-сы ғинуарында депутаттар һайлау уҙғарыласак.

Был һайлауҙар бөтә республика буйынса уҙғарылмайынса, тик республикабыҙҙың 16 районы буйынса ғына үткәрелә. Һайлаусыларҙы хеҙмәтләндереү өсөн 772 һайлау участкаһы төҙөләсәк.

Айрым һайлау округтары буйынса уҙғарыласак был һайлау кампанияһы государство әһәмиәтендәге зур бер политик эш. Ул бөтә партия, совет, комсомол һәм общественный ойошмаларҙан СССР Верховный Советына, Союз һәм автономиялы республикалар Верховный Советтарына, шулай ук хеҙмәтсән депутаттарҙың урындағы Советтарына булып уҙған һайлауҙар тәжрибәләре нигеҙендә, һайлау алды агитацияһын киң йәйелдереп ебәреүҙе талап итә.

Үткән һайлауҙарҙағы кеүек үк, был һайлауҙар вакытында ла комсомол алдына һәм союздан тыш алдынғы йәштәр алдына зур бурыстар куйыла. Комсомолецтарҙан һәм союздан тыш алдынғы йәштәрҙән билдәләнгән агитаторҙар үҙҙәренең алдарына куйылған бурыстарҙы якшы аңлап, көндәлек массовый-аңлатыу эштәрен большевиктарса йәйелдереп ебәрергә, айрым һайлау округтары буйынса уҙғарыласак был һайлауҙарҙың үҙсәнлектәрен киң катлам хеҙмәтсән массаларға аңлатырға, СССР Верховный Советына достоин кешеләрҙең, Ленин—Сталин партияһы эшенә аҙағына тиклем бирелгән кешеләрҙең кандидаттарын күрһәтеүҙе тәьмин итергә тейештәр.

Был һайлауҙарҙың үҙсәнлектәре шунда тора, улар, уҙған һайлауҙар кеүек, ике ай эсендә түгел, ә бер айза үткәрелергә тейеш. Һайлауҙарға әҙерләнеүҙә сроктың былай кыҫка булыуы эштә оперативноҫлыкты талап итә.

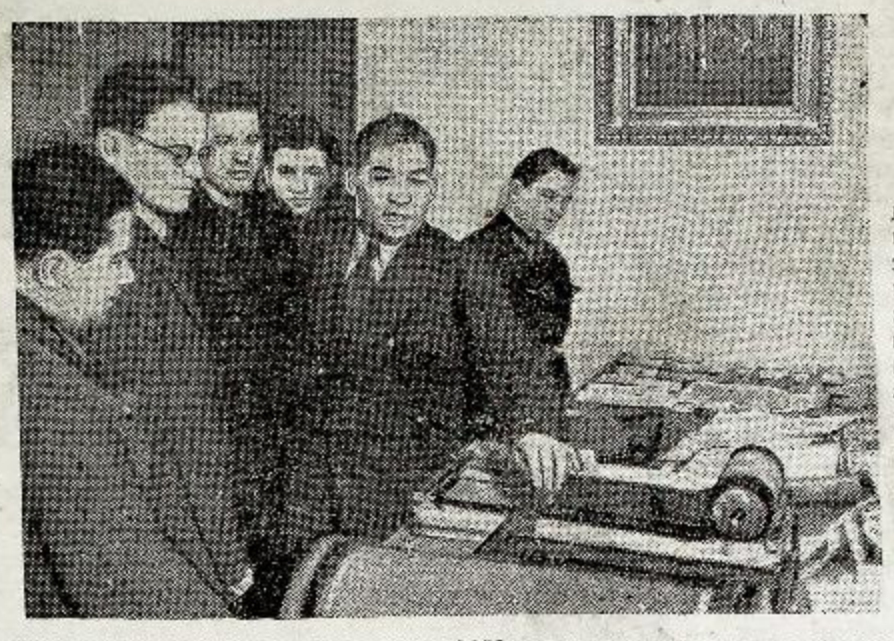
Һайлау көнө 1941 йылдың 26-сы ғинуарына билдәләнгән. Һайлау участкаларын төҙөү һәм участка һайлау комиссияларын раҫлау һайлауҙарға тиклем кәмендә 25 көн элек, ә округ һайлау комиссияларын раҫлау кәмендә 28 көн элек үткәрелә. Депутатлыкка кандидаттар күрһәтеү һайлауҙарға тиклем кәмендә 15 көн элек округ һайлау комиссияларында регистратсияланалар һәм һайлаусыларҙың исемлеге һайлауҙарҙан 20 көн элек эленеп куйылалар. Алда торған һайлауҙарҙың үҙсәнлектәре бына шундайҙар.

Үткән һайлауҙарҙағыса, был юлы ла һайлаусылар коммунистарҙың сталинсы блогы кандидаттары өсөн тауыш бирәсәктәр. Был блоктың еңеүен тәьмин итеү өсөн һәр бер һайлаусы алдағы һайлауҙарҙа актив катнашлык итеүгә ылыктырылырға, үҙҙәренең депутатлыкка күрһәткән кандидаттары менән осорашыуҙарҙа катнашырға, уларҙың тормош һәм деятельностары менән нык танышырға, төҙөлгән тезмәләрҙең дөрөҫлөгөн тикшерергә тейеш.

Булып уҙған һайлауҙарҙа һайлаусылар үҙҙәренең моральполитик берҙәмлеген, үҙҙәренең Ленин — Сталин партияһы эшенә бирелгәнлектәрен күрһәттеләр.

Алда торған һайлауҙарҙа ла эшселәр, колхозниктар һәм совет интеллигенцияһы үҙҙәренең коммунистар партияһына бирелгәнлектәрен тағы ла бер тапкыр күрһәтәсәктәр, коммунистарҙың һәм партияһыҙҙарҙың сталинсы блогы кандитаттарына бөтәһе лә берҙән тауыштарын бирәсәктәр, совет парламентына достоин, практик эштә һыналған иптәштәрҙе һайлаясактар.

Бәләбәй, Туймазы һәм Өфө беренсе ауыл һайлау округы комсомолецтары һәм союздан тыш йәштәре! 1941 йылдың 26-сы ғинуар көнөн достоин каршылағыҙ! Һайлауҙарға әҙерлек кампанияһы вакытында массовый агитация эшен көсәйтегеҙ һәм шул нигеҙҙә СССР Верховный Советына иң булдыклы, Ленин—Сталин партияһы эшенә аҙағына тиклем бирелгән, совет халкының ныналған, туғры улдарын һәм кыҙҙарын һайлауҙы тәьмин итегеҙ!

1940 йылдың 7—19 декабрҙәрендә Латвия Коммунистар (большевиктар) партияһының IX съезы булып үтте. Съезд барған көндәрҙә, съезд ултырыш яһаған замоктың бер бүлмәһендә күргәҙмә ойошторолдо. Был күргәҙмәлә Латвия большевиктарының ауыр подполье йылдарындағы көрәштәрен кәүҙәләндергән материалдар тупланды.

Һүрәттә: съезд делегаттарының бер төркөмө коммунистарҙың подпольный типографияһы оборудованиеһен карайҙар.

Д. Чернов фотоһы (ТАСС фотоһы)

Союз Советына Бәләбәй № 320 һайлау округынан һәм Туймазы № 322 һайлау округынан депутаттар һайлау көнө тураһында

СССР Верховный Советы Президиумының

У К А З Ы

1. Союз Советына Бәләбәй № 320 һайлау округынан һәм Туймазы № 322 һайлау округынан депутаттар һайлау көнөн 1941 йылдың 26-сы ғинуарына билдәләргә.

2. Был округтарҙа һайлау кампанияһы 1940 йылдың 26-сы декабренән башлана тип, иғлан итергә.

СССР Верховный Советы Президиумының Председателе М. Калинин.
СССР Верховный Советы Президиумының Секретары А. Горкин.

Мәскәү, Кремль. 1940 йыл 12-се декабрь.

Милләттәр Советына Өфө беренсе ауыл № 299 һайлау округынан депутат һайлау көнө тураһында

СССР Верховный Советы Президиумының

У К А З Ы

1. Милләттәр Советына Өфө беренсе ауыл № 299 һайлау округынан депутат һайлау көнөн 1941 йылдың 26-сы ғинуарына билдәләргә.

2. Был округта һайлау кампанияһы 1940 йылдың 26-сы декабрендә башлана тип, иғлан итергә.

СССР Верховный Советы Президиумының Председателе М. Калинин.
СССР Верховный Советы Президиумының Секретары А. Горкин.

Мәскәү, Кремль.
1940 йыл 12-се декабрь.

СССР Верховный Советына айрым һайлау округтары буйынса депутаттар һайлауҙа һайлау кампанияһының срогы тураһында

СССР Верховный Советы Президиумының

УКАЗЫ

1. СССР Верховный Советына айрым һайлау округтары буйынса депутаттар һайлау уҙғарғанда һайлау кампанияһы „СССР Верховный Советына һайлауҙар тураһындағы Положение“ менән дөйөм һайлауҙар өсөн билдәләнгән ике ай урнына, был һайлау округында һайлауҙар көнөнән бер ай элек башланырға тейеш, тип билдәләргә.

Шуға ярашлы рәүештә:

а) һайлаусыларҙың исемлеге дөйөм танышыу өсөн хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле советы тарафынан һайлауҙарҙан 20 көн элек эленеп куйылалар;

б) һайлау участкаларын төҙөү һәм участка һайлау комиссияларын раҫлау һайлауҙарға тиклем кәмендә 25 көн элек, ә округ һайлау комиссияларын раҫлау кәмендә 28 көн элек үткәрелә;

в) СССР Верховный Советына депутатлыкка кандидаттар һайлауҙарға тиклем кәмендә 15 көн элек округ һайлау комиссияларында регистрацияланалар, ә депутатлыкка регистрацияланған кандидат тураһында мәғлүмәттәр һәм кандидатты күрһәткән общественный ойошманың исме һайлауҙарға тиклем кәмендә 12 көн элек иғлан ителәләр.

2. „СССР Верховный Советына һайлауҙар тураһындағы Положениенең“ 76 һәм 89 статьяларын үҙгәртеп, тауыш биргән сакта бюллетендәр конвертһыҙ тапшырылалар, һәм тауыштарҙы иҫәпләү счетный листарһыҙ үткәрелә, тип билдәләргә.

СССР Верховный Советы Президиумының Председателе М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Советы Президиумының Секретары А. ГОРКИН.

Мәскәү, Кремль. 1940 йыл, 11-се ноябрь.

BAŞQORTOSTAN AVЬL XUZ

XƏRBI-FIZKUL'TURA ƏDERLEGE EŞENƏ KOMSOMOLESTARDЬN KIN MASSALARЬN JƏLEP ITERGƏ

(VLKSM Yđək Komitetь sekretarь iptəş N. A. Mixajlov menən beseda)

Kyptən tygel VLKSM Yđək Komitetь komsomol ojoşmalarьnda Qьđьl Armianьn XXIII jьlьqь xərmətenə kross ytkərev turahьnda qarar qabul itte. Kross 1941 jьldьn 1-se fevralenən 28-se fevralenə tiklem ytkərələsək. Bьnda bildələngən trenirovka minimumьn ytkən həm GTO-nьn I baƀqьs znacogьna jəjəv jəki saŋqьla jərəv normalarьn tapşьrqan komsomolestar qatnaşasaqtar.

Kyp kenə faktlar urьndarđa krosqa əđerlekten kin rəveştə jəjeldereleven kyrhətələr. Məƀələn, huŋqь jal kənəndə Stalinski əlkələ 50 meŋ keşe, Zaporoƶ'jelə — 10 meŋ, Kujbьjşevta — 4 meŋ keşe h. b. poxodqa sьqtьlar. Tulь bulmaqan məqlymәttər bujьnsa, tik 19 əlkənən genə bьl kəndə massovьj trenirovka poxodtarьnda 200 meŋ komsomoles qatnaşqan.

Krosqa əđerlek komsomolda xərbi-fizkul'tura eşeneŋ ber ni tiklem dəjəm kytəreleşe menən bergə bara. Kyp kenə əlkələrđə, krajđarđa həm respublikalarđa komsomol aktivьnьŋ gruppalarь regulər rəveştə xərbi-fizkul'tura zanətieləre uđqarьvqa kereştelər. Gruziala həm Qazaqstanda komsomolestarđьŋ daimi tav — saŋqь həm tav podrazdelenieləre ojoştorola. Ajrьm təvge komsomol ojoşmalarьnda — Tulala Lenin ismendəge zavodta, Nikopoldəge torba zavodьnda, Gor'ki əlkəhenen Lukojan rajonь kolxozdarьnda bətə komsomolestar əsən regulər rəveştə xərbi-fizkul'tura zanətieləre uđqarьv inderelgən.

Kyp kenə ojoşmalarđa komsomolestar yđđərenen sport inventarđarьn buldьralar, urьndarđa saŋqь, kostym həm başqa sport inventarđarь əđerləvđe ojoştoralar. Bьl initsiativaqa bətə saralar menən jarđam itergə həm bətə ojoşmalarqa la jəjelderergə kərək.

Pionerđar đa sittə qalmajđar. Pioner otrədtarьnda həm məktəptərđə pionerđarđьn həm uqьvsьlarđьn «Şturmqa» tigən xərbi-taktik ujьndarьna nьqь əđerlənələr. Bьl ujьn qьşqь kanikul vaqtьnda uđqarьlasaq. Ber yk vaqьtta pionerđarđьn həm uqьvsьlarđьn traditsia bulьp əverelgən xərbi-fizkul'tura jarьştarь başlanasaq. Kyp kenə avьl rajondarьnda uqьvsьlar məktəpkə kən hajьn saŋqьla jərəj başlanьlar.

Komsomolestarqa xərbi-fizkul'tura tərbiəhe birev komsomol ojoşmalarьnьn bətə tərbiə eşenen iŋ məhim ələşə bulьp tora.

Komsomolđьn turanan-tura burьsь — jəştərđe huqьştьn qatь obstanovkahьnda bətə avьrlьqtarqa tyđergə buldьqlь bulqan, tьvqan ilgə, bol'şevistik partiaqa, iptəş Stalinqa yđ-yđenđe ajamajьnsa birelgənlekte telәhə genə qajhь vaqьtta la qulqa qoral totop kyrhətevgə buldьqlь bulqan qьjьv, sьđamlь, sьnьqqan, şat kyŋelle itep əđerləvđən tora.

Komsomolestarđьn xərbi-fizkul'tura əđerlege menən qьđьqhьnьvđarь berense nəvbəttə, tərən patriotik tojqo menən anlatьla. Xərbi-fizkul'tura əđerlege organizmdь sьnьqtьrьv, nьqlь ixtiar, təvəkkəllek, qьjьvlьqtь bətə jaqlap tərbiələv sredstvohь ikənlegen, bьnьŋ licnьj eş kenə tygel, bəlki gosudarstvo, xalьq eşe ikənlegen, sənki ul Qьđьl Armianьn bojevoj qevəten nьqьtьvqa jarđam itə ikənlegen komsomoles anlaj.

Komsomol ojoşmalarьnьn burьsь xərbi-fizkul'tura eşenen xəđerge kytəreleşen nьqьtьvđan tora. Fizkul'tura həm xərbi əđerlekte tulьhьnsa jaqşьrtьv əsən komsomol siklənməgən məmkinlektərgə ejə. Partia həm xəkymət, licno iptəş Stalin jəştərgə xərbi həm fizkul'tura tərbiəhe birev eşenə đur iqtibar birələr. Beđđeŋ sotsialistik tьvqan ilebeđđeŋ millionlaqan jegettəren həm qьđđarьn fizkul'tura, sport, xərbi eş menən şəqəllənevgə jəlep itev komsomoldьn pocotlь burьsь ul.

(TASS).

Hyrattə: institut pitomsьlarь. Xəđer ular instituttьn qilmi rabotniktarь bulьp eşləjđər. (Huldan unqa) X. N. Kaysarov, R. Ğ. Baktirov, M. Ğ. Ğədilova həm N. S. Surkov iptəştər.

Ş. Urazbaxtin fotohь.

BƏJƏK STALINQA RƏXMƏT

Başqortostan avьl xuzalьqь institutьnьn 10 jьllьq gyzəl jubileje ajqanlь min yđemdeŋ nisek stalinski stipendiat bulьv xoquqьna ireşə alьvьm turahьnda əjtep ytəhem kilə.

Institutqa min 1936-37 uqьv jьlьnda uqьrqa indem.

Xəđer min instituttьn V kursьnda uqьjmьn həm şundaj həđəmtəgə kildem: barь tik qьjьvlьq, tьrьşlьq həm nisek kenə bulha la «otlicno»qa qьna uqьrqa kərək tigən nьqь telək kenə alqa qujьlqan maqsatqa ireşevđə təp şaritarđьn berehe bulьp tora.

Min nisek uqьnьm huŋ?

Bətə professor həm uqьtьvsьlarđьn da leksialarьn nьqlь iqtibar menən tьŋlanьm, hər ber leksia bujьnsa konspekt alьp barđьm, anlap jetməgən məs'ələlərđe leksianan huŋ lektorđar menən xəl ittem, bigerək tə laboratornьj eştərđe jentekle ytəvgə tьrьştьm, sənki şunhьđ leksionnьj materialdarđь nьqlь yđləşterev məmkin bulmajasaq.

Başqa dissiplinalar menən bergə min marksizm-leninizm nigeđđəren ojrənevgə ajrьvsa đur əhəmiət birđem. Berense kurstan başlap, regulər rəveştə yđemdeŋ idea-politik belem kimələmde kytərev əbtəndə eşlənem. «Pravda» gazetalьь həm «Bol'şevik» zurnalьnda baƀьlqan teoretik məqalələrđe həm marksizm klassiktarь xeđmәttəren əđlekhəđ ojrəndem. Bьlar miŋə spetsial' fən əlkəhenən bulqan materialdarđь yđləşterevgə lə đur jarđam ittelər.

Qajhь ber studenttar obşcestvennьj eştə aktiv qatnaşqanda otlicno uqьv məmkin tygel, tip ujlajđar. Faktar tьtənlaj ьnьŋ kirehen kyrhətələr. Instituttьŋ bətə uqьv otlicniktarь həm udarniktarь la obşcestvennьj eştə aktiv qatnaşalar. Min yđem đə bьl eştən ber genə vaqьtta la ajrьlmanьm.

«Əgər min yđemdeŋ ađ belevemde beləm ikən, min kyberək belengə ireşermen» tine Vladimir Il'ic Lenin komsomoldьn III sjezьnda. Dahiđьn bьl qimmətle kyrhətmahen min kyŋelemdə nьq haqlanьm həm haqlajasaqmьn.

Bьna oşo həđəmtələ min instituttьn bətə kurstarьnda bətə dissiplinalar bujьnsa la «otlicno» uqьrqa ireştem. Min yđemdeŋ otlicno uqьvьm menən berense nəvbəttə beđgə baxetle, şatlьqlь tormoş birevse bəjək Stalinqa burьslьmьn.

Əxtəmov.

Stalinski stipendiat.

KADRDAR ƏDERLƏV

Beđđeŋ instituttьn komsomol ojoşmahь yđenen 10 jьlьq jəşəv dəverendə yđ safьnda kyp jəştərđe tərbiələne. 155 komsomoles institutte uŋşlь tamamlap, juqarь kvalifikatsialь spetsialis ismen aldьlar. Ularđьn kypselege xəđer javaplь eştərđə eşləjđər. BASSR Jer eştare Xalьq Komissarь Jermolajev, unьn urьnbabarь Əxmetov iptəştər beđđeŋ komsomol ojoşmahьnьn pitomsьlarь bulьp toralar.

Vьjpusknik komsomolestar arahьnan 28 keşe diplomdь otlicie menən aldьlar. Otlicno uqьvь əsən VLKSM-đьŋ XV jьlьqь ismendəge stipendia alьvqa rablanьvsь Kazakov, stalinski stipendiat Əxtəmov, Əxmətjanov, uqьv otlicnigь, jaqşь obşcestvennik Maxrinov, Antoşkin, Poskrəkov iptəştər—ular bətəhelə beđđeŋ komsomol ojoşmahьnda tərbiələndelər, sьnьqtьlar.

10 jьl esendə institut komsomol ojoşmahь hanap bətərgəhəđ kyp eştər eşlənе. 1930

UN JЬL ESENDƏ

Oşo jьldьn 28 dekabrendə Başqortostan avьl xuzalьqь institutь yđenen 10 jьlьq jubilejen bildələp ytə. Bьl 10 jьl esendə institut partia həm xəkymət jetəkselegendə, Başqortostan partia ojoşmahьnьn turanan-tura jarđamьnda ytte həm Bətəsojuz əhəmiətenə ejə bulqan juqarь qilmiuqьv jorto bulьp əvrelde.

Institut yđenen jəşəv jьldarь esendə 13 vьjpuska jahap, ilgə juqarь kvalifikatsialь 382 agronom həm zootexnik birđe. Instituttьn pitomsьlarь Başqortostanda, şulaj uq Sovettar Sojuzьnьn başqa əlkə həm respublikalarьnda la eşləjđər.

Institutta baƀьvsьlьq həm zootexnik fakul'tetь, 21 kafedra həm kyp kenə spetsial'nьj kabinettar, laboratorialar bar.

Uđqan 10 jьl esendə instituttьn qilmi rabotniktar sostavьnda la đur yđgəreştər buldь. 1930 jьlda institutta bətəhe-27 qilmi həm uqьtьvtərbiələv rabotniktarь bulha, xəđerge kendə ular 63-kə jetə. Bьnan un jьl elek institutta ber genə fəndər kandidatь la juq ine həm barь ber genə dotsent bar ine. Xəđer institutta 14 dotsent-fəndər kandidattarь həm 4 dotsent bar.

Bьl vaqьt esendə Başqortostan respublikahьnьn təp miləttərenən 10 keşe qilmipedagogik rabotniktar bulьp jeteştelər həm ytbtelər. Ularđan dotsent-fəndər kandidattarь Ju. A. Usmanov, B. M. Səxəveldinov, S. N. Tajcinov, T. R. Ğəjnullin həm X. R. Sultanajev iptəştər dissertatsia jaqlanьlar həm xəđerge kendə instituttьn kafedralarь menən jetəkselek itələr.

Studenttarđьn uqьvđan əlgəşevđəre jьldan-jьl yьə bara. Bьl bigerək tə huŋqь jьldarđaqь gosudarstvennьj ekzamendarđa asьq kyrende. 1937—38 uqьv jьlьnda baƀьvsьlьq fakul'tetьnda «otlicno» həm «jaqşь» bildələre 32 protsent bulha, 1938—39 uqьv jьlьnda ul 45,2 protsentqa, ə 1939 — 40 uqьv jьlьnda 74,2 protsentqa jette.

Iŋ jaqşь uqьv otlicniktarьnan, məƀələn, zoologia fakul'tetьnьn V kurs studentь Əxtəmov, baƀьvsьlьq fakul'tetь studentь Əxmətjanov iptəştər stalinski stipendia alalar.

Uqьtьv eştəre menən bergə instituttьn qilmi rabotniktarь đur qilmi tikşerenev eştəre lə alьp baralar. Institut-

ALЬƠJЬ INSTITUTЬNA UN JЬL

ƘOMSOMOL OJOŞMAHЬ

destar initsia- ojoştorolqan ge studenttar ılar arahьnda qađana. Unьң dens, uqьtьvsь etəkselek itə. jьl esendə 29 larđьn kypse- apƶar qujьldь- student komr вьl tyŋərək- e aktiv qat- kurs student- həm Demki- tyŋərəktең hanalalar. xudozestvoilь ŋərəktərenең ıđeŋ «Zenitвa» laj. Institutta r həm strun- ərəktərə lə

r həjəklə va- qevəten nь- n fizik jaq- aktiv qatnaşa- Bətəsojuz ja- omolestarđan tьv koman-

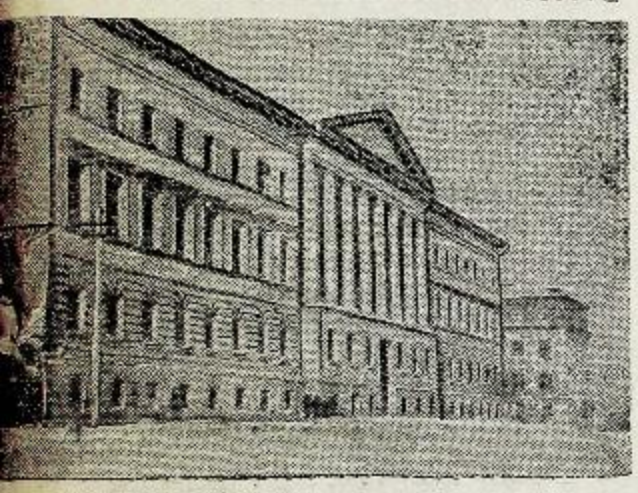
dahь berense urьndь alьp, kysmə qьđьl вajraq həm qimmətle вylək atьvqa ireşte. Oвorona aktivtarьnan komsomoles Maxrinov, Əxtəmov, Ivanov, Pavlov iptəştər «Osoaviaxim aktivisь» znacoktarь menən nagradđandьlar. Institutta jeŋel atljotika, вaŋqь, вoks seksialarь la eşləj.

Xəđer вeđ Qьđьl Armianьң XXIII jьlьqь ismendəge komsomol saŋqь krosьna əđerlənəвeđ. Komandalar tөđenөk. Kanikul vaqtьnda respвlikaвьđđьң ajrьm rajondarь вujьnsa xərвiləşterelgən saŋqь poxodь ojoştorop, səsevgə əđerlek вujьnsa kolxoz komsomol ojoşmalarьna praktik jarđam kyrhətəsəkвeđ.

Sotsialistik avьl xuzalьqь əsən politik gramotalь, texnik əđerlekle, kul'turalь spetsialistar jeteşterev əsən kiləsəktə вeđ taqь la energialьraq kөrəş alьp вarasaqвьđ.

Umansev.

Komsomol komitet ь sekretarь.

Hyrəttə: (Unda) Biologia fəndəre doktorь, professor L. S. Pirogov qilmi tikşerenev eşe eвtəndə. (Hulda) avьl xuzalьqь institutь jorto.

Ş. **Urazвaxtin** fotohь.

XƏRBI TEXNIKANЬ YĐLƏŞTEREGEĐ

...Leningrad qalahьnьң qurqьnьshđьqьn tə'min itergə kөrək ine. Partia həm xөkyməteвeđđeң вerense saqьrьvь menən yk, sovet jəştəre dobrovolestar вuьp, aqfindərgə qarşь frontqa kittelөr.

Beđ đə yđeвeđđeң kitaptarьвьđđь vintovkaqa alьştьrđьq, il aldьnda torqan вurьstь ytəv — qotorqan aqfindərđe tar-mar itev eşenə kereşteik.

Xəđerge zaman huqьşь qatь həm qatmarlь вuьvь menən вeđđən xərвi texnikaqa nьqlь ejə вuьvđь talap itə.

Bьnь вeđ aqfindərgə qarşь huqьş praktikahьnda kyrđek. Şunьң өsөn də instituttьң вarlьq studenttarьn həm respвlikaвьđđьң вarlьq jəştəren xərвi texnikanь nьqlь ydləşterergə, xərвi spetsial'nosqa ejə вuьrqa, yđeŋđe fizik jaqtan sьnьqtьrьrqa, вigerək tə saŋqьla jerөvđe jaqşьqa ydləşterergə saqьrавьđ. Bьl sьjfattar huqьş şarttarьnda iŋ kərəkleləre, iptəştər.

A.X.instituta **studentlarь** ***dobrovolestar Ofədelşin, Vinogradov, Duşnikov, Il'in, Xomanov.***

Taqь la өlgөlөrək ojoştorov өsөn

Başqortostan avьl xuzalьqь institutь xənвi eş вujьnsa ser'joz eştər вaşqarđь. Huŋqь dyrt-вiş jьl vaqьt esendə professor-uqьtьvsьlar, xeđmətkarđər həm studenttar arahьnda 700-đən artьq «Voroşilovsa atьvsь»lar, 360 GTO znackistlarь, 860 PVXO həm 325 GSO znackistlarь əđerlənde.

Bьlarđan tьş terlө oвorona tyŋərəktərendə 120 pulemjotcik, 25 artillerist, 20 şofer, 30 svəzis həm 90 granatamjotcik əđerləp sьqarđьq.

Bьl өlkələ xəđer өs jьl inđe qala həm rəjondar вujьnsa вerense urьnda torabьđ.

SSSR Narkomzemь sistemahьndaqь vuzdarđьn Bətəsojuz strelkovoj jarьştarьnda la вerense urьndь aldьq. Bьnьң өsөn institut kysmə qьđьl вajraq menən вyləklənde.

Beđ вьl urьştar menən genə tьnьslanьp qalmajвьđ, əlвittə. Jarьştarđa javlap alqan kysmə qьđьl вajraqtь qulьвьđđan ьsqьndьrmaь өsөn institutta xərвi eşte taqь la өlgөlөrək itep ojoştororвьđ.

Vojenruk-major: Poləkov. Fizruk: Popov.Osoaviaxim ojoşmahь predsedatele: Bannikov

Hyrəttə: вaђьvsьlьq fakul'tetьnьң V kurs studentь—stalinski stipendiat B. Z. Əxmətjanov iptəş.

Ş. **Urazвaxtin** fotohь.

— fəndər irogov həm A. S. Şutnov, I. Ja. Polozentsev; ndəre kandi-. Pşenicnьj, в. đur qilre alьp vaтamamlaqan izvodstvola

jьlqь qilrenең plaqьlьn, xalьq вigerək tə өsөn đur n aktual' nsa komeşlөv kyđ , atap əjtstandьn urşarttarьnda ьnsa agroьn əjrənev ndь), kənjaq ьndьn) avьl ydləşterev v, Өfө qaensiv hətn ojoştorov

ь eşləvlə kafeabotnikөlөn, fənssor L. S. itə torqan giahь kafedrahь qala ergəhe xuzalьqь temahь вujьnsa yđenə tejeşle вulqan məs'ələlər өtөndə; professor A. N. Bogdanov jetəkselek itə torqan вotanika kafedrahь Kənjaq Uraldь avьl xuzalьqь jaqьnan ydləşterev temahь вujьnsa eşkə вaşlajasaqlar. Uzьm вojđajь вujьnsa 1940 jьlda вaşlanqan tema өtөndə instituttьң 6 kafedrahь eşləjəsək.

Bьl hanapi ytkən eştər ular avьl xuzalьqь instituta ytkərgən qilmi-tikşerenev eştərenең вarь tik вer өleşə genə.

Institut tarafьnan instituttьң qilmi rabotniktarьnьң ike tom «Xeđmətləre» вьqarьldь həm III tomь вaвьlьv өsөn əđerlənde. Beđđeң instituttьң xeđmətləre VOKS aşa sit ildərgə taratьla. Instituttьң qilmi rabotniktarь kollektivь instituttьң jəşəv osoronda 500-gə jaqьn qilmi həm qilmi-populər eştəren matвuqatta вabtьrđь. Instituttьң kafedralarь aspiranttar əđerləj.

Qilmi-tikşerenev eştəre өlkəhendə đur unьşlьqtarqa ireşkəne өsөn həm sovxoz, kolxoz həm avьl xuzalьqь staxanovsьlarьna qilmi-proizvodstvennьj jarđam kyrhətkəndəre өsөn 1939 həm 1940 jьldarđa iŋ jaqşь qilmi rabotniktarđan 10 keşe Bətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgədməhendə qatnaştьlar. Ularđan professor A. S. Şutko həm dotsent P. D. Pşenicnьj Bətəsojuz avьl xuzalьqь kyrgədməhenең medaldəre menən nagradlandьlar.

Instituttьң qilmi rabotniktarь (Pirogov, Pritsker, Polozentsev, Usmanov h. в.) Məskəv həm Leningradta вuьp ytkən Bətəsojuz qilmi konferensialarьnda вer nisə tarqьr dokladtar menən sьqtьlar.

Institut yđenең uqьtьv həm qilmi-tikşerenev eşen sotsialistik jarьş həm udarsьlьqtь kiŋ jəjelderev nigeđendə alьp вara. 1939-40 jьldarđa вeđđeң institut Sьvaş, Qazan avьl xuzalьqь instituta həm Өfө meditsina instituta menən jarьştь. 1940-41 uqьv jьlьnda вeđđeң institut taqь la vuzdar ara sotsialistik jarьşqa quşьldь.

Başqortostan avьl xuzalьqь institutьnьң ərtaвan ybevenə həm unьң SSSR-đaqь avьl xuzalьqь instituttarь arahьnda əldьnqь urьndarđьң вerehen alьvьna ьşanьrqa вətə nigeđđər вar.

K. Man'kov.

Avьl xuzalьqь institutьnьң uqьtьv həm qilmi eş вujьnsa direktor urьnвasarь, fəndər kandidatь.

TUŊЬVQIA QARŞЬ NISEK KƏRƏŞERGƏ

Hər вer fizkul'turnik — Qьđьl Armianьң kiləsək вojesь, nindəj genə şarttarđa вulmahьn xərəkət itevgə əđer вulьrqa tejeş. Fizkul'turnikqa həm вətəhenən də elek saŋqьsьqa qьşqь qatь hьvьqtar qurqьnьsьь tygel. Ləkin saŋqьsь tuŋьv вildələren вelergə tejeş həm tiđ arala unь hiđep qalьp, ularqa qarşь kөrəşə lə вelergə tejeş.

Kөslə hьvьqta, вigerək tə jeldə, qьbьq, jeveş өb kejeme həm ajaq kejeme, tuŋьvqa jarđam itə. Hьvьqtan qan tamьrđarьnьң aralarь nьq qьbьla, вьl dөrөb qan əjləneşen вođa. Tənde semetə həm sənsə вaşlaj. Tire nьq aqara. Huŋьnan hiđev tojqoho juqala. Вьna ni өsөn tuŋqan keşe jьş qьna tuŋьvđьң вerense вildələren hidməj.

Tuŋьvđar menən kөrəştə sistemalь trenirovka kərək. Fortocka asьq xəldə, trusikta qьna, kөn hajьn irtənge zarədka jahap həm huŋьnan halqьn hьv menən jьvьnьp, yđeŋđeŋ organizmьndь sьnьqtьrьrqa kərək. Bөtə qьş вujьnsa sport menən şөqөllənevse, kөslө hьvьqtarqa qaramaвtan progulkalar jahavsь saŋqьsь, iŋ avьr pereхodtarđь la jeŋel həm avrьvhьđ kiserə ala.

Şulaj đa iŋ sьnьqqan həm hьvьqqa qəđətləngən saŋqьsь la təp itkortev saralarьnan вaş tartьrqa tejeş tygel. Bөtəhenən đə elek kejem turahьnda xəstəren kyrergə kərək. Saŋqьsьnьң kejeme yđenə ьqsьm həm artьq avьr вulmaвqa, jeldən həm qar kerөvđən jaqşь haqlarqa, şunьң menən вergə xərəkət itevgə lə qolnasavlamaвqa tejeş. Poxod jəki trenirovka aldьnan kejemde jaqşь kipterergə, tөjmə, qaptьrmalarđьң вarlьqьn tikşerergə kərək.

Ajaq kejeme qoro вulьrqa, qьbьq вulmaвqa tejeş, artьq par ojoq kejerlek jəki sьlqav urarlьq вulhьn.

Baş kejeme yđeŋə jaraqlь həm jel ytmətlek вulьrqa tejeş. Bigerək tə qolaqtarđь haqlav turahьnda xəstərlərgə kərək.

Bik kөslө hьvьqtarđa tirene susqa majь, вalьq jəki hьjьr majь menən majlarqa kərək. Maj todlo вulmaвqa tejeş.

Tuŋqan vaqьtta nisek вerense jarđam kyrhətevđe hər вer saŋqьsьnьң вeleve fajđalь. Qolaq, tanav oso, ajaq həm qul вarmaqtarь, sikə, ejək вigerək tə tiđ tuŋьvsan вulalar. Tənđeŋ tuŋqan өleşən his kisekməвtən, tire qьđarqansь həm unьң hiđev tojqoho jaŋьnan qajtqansь ьşqьrqa kərək. Bьnьң өsөn jomşaq jən percatka jəki saŋqьsь kurtkahьnьң jeŋe menən fajđalanьrqa kərək. Bşqьvđь jьlь urьnda ytkərev jaqşь, ə unan huŋ tirene maj menən majlarqa həm tənđeŋ tuŋqan өleşən jьlьla totorqa kərək.

Вerense jarđam kyrhətev priomdarьnan вeldekle fajđalanьv komandirqa ajrьvsa məhim. Hər вer komandir saŋqьsьlarđь tuŋьvđarqa qarşь kөrəşteŋ təp sredstvolarь menən tanьştьrьrqa, ə poxod aldьnan өb kejemen həm ajaq kejemdərenең toroşon licno yđe tikşerergə tejeş. Trenirovkalar həm poxodtar vaqtьnda julda, вigerəktə asьq urьndarđa ođaq tuqtalьp torovđan haqlanьrqa kərək. Əgər đə sarahьđ tuqtalьv вulha, jeldən ьşьq urьndь hajlarqa həm saŋqьsьlarđь jьlьtьv өsөn вətə saralarđь la kyrergə kərək. Kөslө hьvьqta julda komandir yđe kyđətev alьp вara həm poxodta qatnaşьvsьlarđьң yđara kyđətevđəren ojoştora.

Dotsent **I. Jablonovski.**

XVIII БӨТӘСОЮЗ ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯҺЫ ИСМЕНДӘГЕ СОЦИАЛИСТИК ЯРЫШТЫ ЙӘЙЕЛДЕРӘЙЕК

Башкортостан промышленность предприятиеләренең барлык эшселәренә, работницаларына, инженерҙарына, техниктарына һәм хеҙмәткәрҙәренә

(Өфө нефтте кайтанан эшләү заводы коллективының мөрәжәғәте)

Кәҙерле иптәштәр!

Бөтәсоюз коммунистар (большевиктар) партияһының XVIII съезы беҙҙең илебеҙ хеҙмәтсәндәре алдында Европаның байтак алға киткән капиталистик илдәрен һәм Америка Кушма Штаттарын шулай ук экономик яктан да кыҫка срокта ҡыуып етеү һәм уҙып китеү бурысын куйҙы.

Мәскәүҙә, 1941 йылдың 15-се февраленә билдәләнгән XVIII Бөтәсоюз партия конференцияһы промышленность, бай техниканы үҙләштереү, хеҙмәт етештереүсәнлегенең һәм совет халкының якшы көнкүрешенең үҫеше өлкәһендә был тарихи бурысты үтәү буйынса ике йыллык эшкә йомғак яһаясак һәм коммунизмға таба артабанда ла еңеүле рәүештә алға барыу өсөн яңы юлдар билдәләйәсәк.

Һуңғы 2-3 йылда нефть эшләүсе промышленностың кеүәтле предприятиеһе булып үҫеүсе беҙҙең завод социалистик промышленность үҫешенең асык мисалы булып тора. Ә Советтар Союзында ундай заводтар күпме төҙөлгән! Беҙҙең промышленносыбыҙҙың көсөн һәм кеүәтен империалистик һуғыш уты токандырыусылар, Хасан күле, Халхин-Гол йылғаһы районында һәм Финляндия урмандарында үҙҙәренең тиреләрендә һынанылар!

Беҙҙең коллектив, Советтар Союзының барлык хеҙмәтсәндәре кеүек үк, XVIII Бөтәсоюз партия конференцияһы сакырылыу айканлы ғәҙәттән тыш производство күтәренкелеге киҫерәләр. Советтар Союзының нефтте кайтанан эшләүсе иң якшы заводы һәм иң якшы установкаһы өсөн булған социалистик ярышты дауам иттереп, беҙ, илебеҙҙең хужалык һәм оборона кеүәтен артабан нығытыу өсөн, якын киләсәктә илебеҙгә мөмкин тиклем күп юғары сыйфатлы бензин биреү өсөн, кышкы шарттарҙа яңы предприятиене үҙләштереүҙең кыйынлыктарын ныкышмалы рәүештә еңәбеҙ.

Беҙ үҙебеҙҙең заводта элек алған йөкләмәләрҙе кайтанан карауҙы башланык, ВКП(б)-ның XVIII Бөтәсоюз тарихи конференцияһын достоин каршылау өсөн цехтарҙың, сменаларҙың, бригадаларҙың һәм айрым эшселәрҙең социалистик ярыштарын йәйелдерәбеҙ. Был социалистик ярышта беҙ үҙебеҙгә түбәндәге йөкләмәләрҙе алабыҙ:

1. Заводтың беренсе һәм икенсе нәүбәттә эксплоатацияға индерелгән установкаларҙың катмарлы техникаһын тулыһынса үҙләштерергә.

2. 1941 йылдың ғинуар һәм февралендә нефтте кайтанан эшләү буйынса һәм бензин эшләү буйынса планды 105 процентка үтәргә.

3. Бензин айырып алыуҙы планға карағанда 0,5 процентка арттырырға.

4. Нефть продукттарының фактик юғалыуын 20 процентка, шыйык яғылык расходлауҙы—5 процентка һәм реагенттар расходлауҙы—10 процентка кәметергә.

5. Продукцияның фактик үҙенә төшөү хакын 20 процентка түбәнәйтергә.

Бер үк вакытта беҙ нефтселәргә, энергетиктарға һәм төҙөүселәргә социалистик счет күябыҙ, сөнки беҙҙең заводтың нормаль эшләүе уларҙан бойондорокло.

Ишембай нефть промыселдарындағы нефтсе иптәштәр! Беҙ беҙҙән заводты тоҙһоҙландырылған сыйфатлы нефть менән, тоҙо литрға 100 миллиграмдан да күп булмаған нефть менән тәьмин итеүҙе талап итәбеҙ.

№ 1 теплоэлектроцентралдәге энергетик иптәштәр! Заводка пар һәм электроэнергия биреүҙе аҙ ғына туктатканда ла киммәтле оборудованиеләрҙең авариялға осорауы һәм стройҙан сығыу куркынысы барлығын иҫегеҙгә төшөрөп, беҙ беҙҙән беҙҙең заводты даими давлениела булған пар менән һәм электроэнергия менән өҙлөкһөҙ тәьмин итеүегеҙҙе талап итәбеҙ.

„Уфимнефтезаводстрой“-ҙағы төҙөүсе иптәштәр! Беҙҙең бурыс—заводтың I—II—III нәүбәттәре буйынса эшләнеп бөтмәгән урындарын тулыһынса бөтөрөүҙән, 6-сы каҙанға һәм градирнялға монтаж яһауҙы тамамлауҙан һәм эксплоатацияға тапшырыуҙан тора. Сөнки өсөнсө цех установкаһын ходка ебәреү шуға бәйләнгән. Заводта спецканализация һәм кислота хужалығын төҙөп бөтөрөргә.

Беҙ орденлы Башкортостандың промышленносындағы барлык работниктарға, беҙҙең инициативаны якларға һәм XVIII Бөтәсоюз партия конференцияһы исмендәге социалистик ярышка кушылырға мөрәжәғәт итәбеҙ. Йәғәз, иптәштәр, тарихи дата—15-се февраль көнөн—производствола достоин өлгәшеүҙәр менән, производствола пландан тыш, өҫтәлмә продукциялар етештереп сығарыу менән, хеҙмәт етештереүсәнлегенең яңы үҫеше менән, стахановсыларҙың һәм ударниктарҙың сафын киңәйтеү менән билдәләйек. Тыуған илебеҙҙе хәрби яктан да һәм хужалык яғынан да тағы ла кеүәтле итәйек.

Мөрәжәғәт 21-се декабрҙә 450 кеше катнашлығында булған дөйөм завод митингыһында кабул ителде.

Өфөләге 5-се һанлы балалар йортонда күп төрлө балалар мастерскойы эшләй. Был мастерскойҙарҙа балалар хеҙмәт эшенә өйрәнәләр.

һҮРӘТТӘ: тегеү мастерскойы. **Г. Акмолински** фотоһы.

Экономия өсөн көрәште ойоштороусылар булырға

8-се март исмендәге тегеү фабрикаһы комсомол ойошмаһы әрәм-шәрәм итеүгә каршы көрәш мәсьәләһе буйынса әле булһа практик эшкә башлағаны юк. Комитет әргәһендә комиссия ла төҙөлмәгән, план да билдәләнмәгән.

Фабрикала экономия өсөн көрәш ойоштороу ҙур әһәмиәткә эйә. Сөнки экономия булғанда меңәрләгән сумманы экономит итергә була. Мәҫәлән: быйыл фабриканы йылытыу өсөн смета буйынса 175 мең һум акса билдәләнгәйне. 11 ай эсендә генә 267 мең һумлык расход яһалған. Был суммаға кәметергә мөмкин ине бит?

Фабрикала электроэнергияны экономит итеү тураһында кайғыртыусы юк. Шуға күрә лә, күп вакытта коридорҙарҙа, цехтарҙа тәүлек буйынса ут яна. Энергияны файҙаланыуға ғәмһеҙ караш аркаһында 11 ай эсендә генә энергосбытка 192 мең һум урынына 202 мең һум акса түләнә. Бынан башка энергияны дөрөҫ файҙаланмауы өсөн фабрика 20.700 һумлык штраф түләне.

Бына был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү мәсьәләһен һис шикһеҙ, беренсе нәүбәттә комсомол ойошмаһы күтәрергә тейеш ине.

Дөрөҫ, кайһы бер цехта эшселәр экономия буйынса көрәш башланылар. Мәҫәлән: беренсе цех коллективы декабрҙең беренсе ун көнөндә 2900 метр тканде экономит итеп, 20 мең 381 һумлык доход алды. Ләкин коллективтың был өлгөлө тәжрибәһен башка цехтарға күсереү мәсьәләһе менән комсомол ойошмаһы шөғөлләнмәй. **Б. Әнүәр.**

БЫЛ ХУЖАҺЫҘЛЫККА СИК КУЙЫЛЫРҒА ТЕЙЕШ

Мотор заводында яғыу материалдарын экономит итеүгә, уны һаклауға сиктән тыш һалкын карайҙар. Килтерелгән күмерҙәрҙе һалырға айрым урын булмағанлыктан, улар вагондарҙан тимер юл буйынса бушатылалар.

Көҙ көнө килтерелгән күмерҙәр ҙә тимер юл буйында кар менән капланып калдылар.

Завод майҙанындағы утындарға ла бер ниндәй ҙә учет юк. Эшселәр үҙҙәренең квартираларын йылытыу өсөн теләгән вакыттарында, теләһә күпме утын тейәп китәләр.

Завод комсомол ойошмаһы был мәсьәлә буйынса ашығыс саралар күрергә тейеш.

М. Бахтияров.
Өфө мотор заводы.

„Ленинсе“ сигналдары буйынса

8-се декабрҙә сыккан „Ленинсе“ газетаһының 130 номерында „Укыусылар талабы“ тигән хәбәр баҫылып, Стәрлетамак медицина урта мәктәбе дирекцияһына тикшерергә ебәрелгәйне. Унан, хәбәрҙәге фактттар тулыһы менән дөрөҫләнде, кызыл мөйөш өсөн бүлмә булдырылды һәм тейешле культура инвентарҙары менән еһазландырылды, тип редакцияға яуап килде.

* 22-се ноябрҙә сыккан „Ленинсе“ газетаһының 123 номерында „Райкомдың ярҙамы кәрәк“ тигән хәбәр баҫылғайны. Был хәбәр ВЛКСМ-дың Илеш район комитетына тикшерергә ебәрелгәйне. Унан, хәбәрҙәге фактттар тулыһы менән дөрөҫләнде һәм тейешле саралар күрелде, тип редакцияға яуап килде.

ХРОНИКА

СССР Совнаркомы иптәш С. А. Матвеевты Боеприпастар Халык Комиссарының урынбаҫары итеп билдәләне. (ТАСС).

ЯҘЫЛЫРҒА АШЫҒЫҒЫҘ

„Ленинсе“ газетаһына куйылған тәртип буйынса 1941 йыл өсөн подпискалар кабул итеү дауам итә.

Подпискалар „Союзпечать“ һәт бөтә почта булектәрендә кабул ителә.

Яҙылыу хаҡтары:

1	айға	1	һум	20	тин
2	„	2	„	40	„
3	„	3	„	60	„

Редакция.

Neftselərđeң Bөtəsojuz jarьşь

MASTER MORATOVTЬN KOMSOMOLES-JƏŞTƏR BUROVOJЬ

15/20-se hanlь burovoj brigada Tirmən-Jьlqa ucastkahьnda iң aldьnqьlardan hanala. Unda eşləvselərdeң bөtəhe lə staxanovsьlar həm udarniktar. Bьl burovojdьң clendarь komsomoles Pozdnək, Məxmytov, Duxnin h. b. iptəştər ydđərenең gyzəl eştəre menən Işembajđaqь bөtə promьjslolar bujьnsa dan aldьlar.

Brigada 15/20-se nomerlь skvazinanь boravlav eşenə 9-sь dekabrđə başlanь. 6 eş kөnə esendə ajlьq zadanie 53 protsentqa ytəlde. Boravlav eşenең tid temp menən barьlь, boravlav oborudovanielaren jaqşь əđerləvđən həm eş vaqtьnda ularđь nьqlь haqlavđan kilə.

Boravlav kontorahь komsomol komitetь (sekretarь iptəş Səjfetdinov) bьl brigadanьң eşen hər vaqьt tikşerep tora həm praktik jardam kyrhətə. Kyptən tygel genə komsomol komitetь ulьtьrьşьnda bьl brigada clendarь ydđərenең eş təzribələre həm eştə nindəj avьrlьqtar bulьvь turahьnda höjlənelər.

Burovojđa normal' eşkə unajhьđlaj torqan kyp kenə jeteşheđlektər buka. Məbələn, nasosqa eşkə jaramaqan zadvizka qujьlqan bula. Vьjhəm eş vaqtьnda ularđь nьqlь haqlavđan kilə.

Komsomol komitetь bьl məs'ələne stroitel'no-montaznьj kontora jetəkseləre aldьna quja, həm bьl jeteşheđlektərđe bөtənövgə ireşə.

Komsomoles Moratov brigadahь neftselərđeң Bөtəsojuz jarьşьna quşьlьp, 15/20-se skvazinanь boravlavđь 60 kөn esendə, jəqni plan bujьnsa bildələngən sroktan 10 kөn alda tamamlav jəkləməhen aldь. Xəđer ular alqan jəkləmələren ytəv өsөn kөreşələr.

N. Najmuşin.

П—4285.

Редакция адресы: Өфө калаһы, Володарский урамы, № 2. Телефон № 87—15 „Окт. натиск“ типографияһы

Javaplь redaktor: S. BAJTURIN.

Ответ. редактор: С. БАЙТУРИН.

Бөтә илдәрҙең пролетарҙары, берләшегеҙ!

ЛЕНИНСЕ

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттары органы.

1940 йыл
29 декабрь
йәкшәмбе
№ 139 (1502)
Айрым һаны
10 тин.

КЫШКЫ КАНИКУЛДАР БАШЛАНА

Укыу йылының тәүге яртыһы тамамланыу алдында. Мәктәп балаларының кышкы каникулдары башлана. Миллионлаған совет үсмерҙәре был шатлыклы һәм күңелле көндө ойошканлык һәм зур күтәренкелек менән уҙғарырға теләйҙәр.

Балаларҙың ял көндәрен ойошкан рәүештә күңелле, культуралы һәм файҙалы итеп уҙғарыу өсөн бик күп яңы, кызыклы саралар ойоштороргә мөмкин. Яңы йыл елкалары, үҙешмәкәр художестволы кисәләр, киносеанстар, якын тирәләге завод-фабрика, рудник, музейҙарға экскурсиялар яһау, беҙҙең илебеҙҙең мактаулы кешеләре—Советтар Союзының геройҙары, Кызыл Армия боецтары, орденлылар менән осорашыу кисәләре уҙғарыу—былар бөтәһе лә балаларҙы ойоштороу өсөн якшы саралар булып торалар.

Балалар спорт эшен бик яраталар, хәрби эш менән нык кыҙыкһыналар. „Пионерская правда“ газетаһы тарафынан ойошторолған хәрби уйын—„Штурмға“ уйынында йөҙәр меңләгән балаларҙың зур теләк һәм дәрт менән катнашыуҙары бының асык күрһәткесе булып тора. Бына, уларҙың ошо кайнар ынтылыштарына дөрөҫ йүнәлеш биреп, ойоштороу яғынан һәр яклап ярҙам итергә кәрәк. Был бурысты үтәүгә бөтәһенән дә әлек укытыусылар коллективына комсомол ойошмаһы ярҙам итергә тейеш.

Саңғы—кыҙыклы һәм бик файҙалы спорт. Уның оборона әһәмиәте зур. Акфиндәр менән булған һуғыш беҙгә саңғы спортына, саңғысы-боецтар әҙерләүгә ни тиклем зур әһәмиәт бирергә кәрәклекте асык күрһәтте. Бына ошоно өсөн дә кышкы каникул вактында балаларҙың саңғы, конькн ярыштарын үткәрергә, оборона значоктарына норма тапшырыуҙы ойоштороргә кәрәк. Республикабыҙҙың күп кенә мәктәптәре был нәһәттән тәүге уңышлы аҙымдарҙы яһанылар ҙа инде. Мәҫәлән, Өфө районы Булгакова урта мәктәбендә 12-се ғинуарҙа үткәреләсәк „Штурмға“ уйынына ныклы әҙерлек алып баралар. Был эштә мәктәптең бөтә көсө—комсомол, профсоюз ойошмалары, укытыусылар коллективы булышлык итәләр.

Балалар каникул вакыттарында файҙалы эш менән шөғөлләнә алалар һәм уларҙы был эшкә өйрәтергә кәрәк тә. Тик коммунистик тәрбиәне бер яклап аңлаған кешеләр генә, совет педагогияһының асылын белмәгән кешеләр генә балаларҙың колхозда орлок тазартышыу, йәш малдарҙы шефка алыу, утын бысыу эшенә күнектереү, мәктәптәрҙәге физик эштәрҙә актив катнашыу, клуб, укыу өйҙәрен йыһазландырыу кеүек эштәренә каршы сығырҙар. Бала юғарыла әйткән эштәрҙә катнашлык итә икән, ул, тимәк, хеҙмәткә күнегә тигән һүҙ.

ВЛКСМ-дың район комитеты эргәһендәге укыусы йәштәр һәм пионерҙар эше буйынса төҙөлгән комиссиялар һәм комсомолдың тәүге ойошмалары хәҙерҙән үк ентекле план төҙөргә һәм шуның нигеҙендә конкрет эш итергә тейештәр. Бының өсөн мәктәптәрҙә булырға һәм балаларҙың нәмәгә кыҙыкһынуҙарын ныклы белергә, тикшерергә кәрәк. Билдәләнгән саралар төгәл үтәү өсөн, комсомолец-педагогтарҙы, пионер вожатыйҙарын, комсомолец-студенттарҙы, физкультура мастерҙарын, техниканы һөйөүсе комсомолецтарҙы, ғилми һәм искусство работниктарын ныклыктырырға, был көстө тулыһынса файҙаланырға тырышырға кәрәк. Һәр бер ойошторған вак кына саралар ҙа зур уңышлыктар менән тамамланырға тейеш, ул укыусыларҙа тағы ла зур дәрт һәм көс тыуған тойғо калдырһын. Бына шунда ғына балаларҙың активлығы көндән-көн юғары күтәрелер, уларҙың каникулдарының һәр бер көнө күңелле үҙыр.

Балаларҙың кышкы каникулдары „отлично“ ға үҙһын өсөн бөтә тырышлыкты һәм бөтә көстө һалайык һәм укыусыларҙың талаптарына бөтә яклап ярҙам итәйек, комсомолец иптәштәр!

SSSR Verxovnьj Sovetьnьң Sojuz Sovetьna hajlavđar vujьnsa Bәlәvәj hәm Tujmazь Okrug Hajlav komissialarь sostavьn raťlav turahьnda

Başqortostan ASSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьң

U K A Z Ь

„SSSR Verxovnьj Sovetьna hajlavđar turahьndaqь Polozenie“neң 41, 42, 43-sө statjalarь hәm SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьң „Ajrьm hajlav okrugtarь vujьnsa SSSR Verxovnьj Sovetьna deputattar hajlaqanda hajlav kampaniahьnьң srogь turahьndaqь“ 1940 jьl 11-se nojәvr Ukazь nigeđendә Sojuz Sovetьna hajlavđar vujьnsa okrug hajlav komissialarьn obŞcestvennьj ojoşmalarđьң hәm xeđmәtsәndәr obŞcestvolarьnьң tyvәndәge vәkildәre sostavьnda raťlarqa:

I. № 320 Bәlәvәj Hajlav Okrugь

(Uđәge Bәlәvәj qalahь).

Okrug hajlav komissiahьnьң predsedatele Niqmәtulla Hidiәtulla ulь Hidiәtullin—Bәlәvәj rajonь kommunistar ojoşmahьnan.

Okrug hajlav komissiahь predsedatelenең urьnvaťarь—Şәmsulla Şәrifulla ulь Şәrifullin—Bәlәvәj rajonь vaşlanqьs hәm urta mәktәp rabotniktarь professional' sojuzьnan.

Okrug hajlav komissiahьnьң sekretarь Mixail Ivanovic Gunenkov—Bәlәvәj rajonь kommunistar ojoşmahьnan.

Okrug hajlav komissiahьnьң clendarь:

Pjotr Makarovic Mixajlov—Bişvylәk rajonь, Frunze ismendәge kolxozdьң kolxozniktarьnan;

Sәnәqәt Şәrәfetdin ulь XƏŻIMURATOV—Jәrmәkәj rajonь, Prijut MTS-ь eşselәrenәn hәm xeđmәtkәrđәrenәn;

Sergej Ivanovic PARFIR'JEV—Miәkә rajonь, Miәkә MTS-ьnьң eşselәrenәn hәm xeđmәtkәrđәrenәn;

Jekaterina Leont'jevna FILATOVA—gosucrezdenielәr rabotniktarь professional' sojuzьnьң Başqortostan obkomьnan;

Maria Dmitrievna ANIKINA—Bәlәvәj rajonь araqь zavodь eşselәrenәn hәm xeđmәtkәrđәrenәn;

Әvvәker Әxmәt ulь CƏLEJEV—xәrbi xeđmәtkәrđәrđәn;

Anna Pavlovna VOLDAREVA—Bәlәvәj sovxozь eşselәrenәn hәm xeđmәtkәrđәrenәn;

Praskovja Ivanovna REŞETOVA—jer organdarь rabotniktarь professional' sojuzьnьң Başqortostan Obkomьnan.

II. № 322 Tujmazь Hajlav Okrugь

(Uđәge Tujmazь eşselәr posjologь).

Okrug hajlav komissiahь predsedatele Ivan Aleksandrovic BEZЬJMƏNNIKOV—Tujmazь rajonь kommunistar ojoşmahьnan.

Okrug hajlav komissiahь predsedatelenең urьnvaťarь — Zәki Mөxәmәtdin ulь JULMETJEV—Tujmazь Osoaviaxim rajon ojoşmahьnan.

Okrug hajlav komissiahьnьң sekretarь Mәrjәm Nәvi qьđь NƏBIEVA—Tujmazь rajonь vaşlanqьs hәm urta mәktәp rabotniktarь professional' sojuzьnan.

Okrug hajlav komissiahьnьң clendarь:

Lidia Aleksejevna PERŞINA—„Tujmazьneft'“ tresь neft' promьjseldarь eşselәrenәn hәm xeđmәtkәrđәrenәn;

Minnejamal Cjәli qьđь ZƏLƏJEVA—Tujmazь rajonь—Tujmazь MTS-ьnьң eşselәrenәn hәm xeđmәtkәrđәrenәn;

Xәvir Xәvetdin ulь XƏJRETDINOV—„Tujmazьneft'“ tresь promьjslolarь eşselәrenәn hәm xeđmәtkәrđәrenәn;

Әxmәtsafa Salix ulь JANBARISOV—Byzdәk rajonь kommunistar ojoşmahьnan;

Mөxәmmәtxәnii Әxmәtjan ulь ƏXMƏTJANOV—gosucrezdenielәr rabotniktarь professional' sojuzьnьң Başqortostan obkomьnan;

Jьhanşa Tөxfәtşa ulь TӨXFƏTŞIN—Şaran rajonь kommunistar ojoşmahьnan;

Sәmiqә Cjarifulla qьđь TIMAŞEVA—Saqmaqoş rajonь, Saqmaqoş MTS-ь eşselәrenәn hәm xeđmәtkәrđәrenәn;

Grigori Aleksejevic SURNIN—Baqalь rajonь kommunistar ojoşmahьnan.

Başqortostan ASSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьң predsedatele R. IBRAHIMOV.

Başqortostan ASSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьң sekretarь M. VAL'ŞIN.

Өfө qalahь. 1940 jьl 27-se dekavr'.

№ 299 Өfө berense avьl okrugьnan Milləttər Sovetьna hajlavđar vujьnsa Okrug Hajlav komissiahь sostavьn raťlav turahьnda

Başqortostan ASSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьң

U K A Z Ь

„SSSR Verxovnьj Sovetьna hajlavđar turahьndaqь Polozenie“neң 45, 46, 47-se statjalarь hәm SSSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьң „Ajrьm hajlav okrugtarь vujьnsa SSSR Verxovnьj Sovetьna deputattar hajlaqanda hajlav kampaniahьnьң srogь turahьnda“qь 1940 jьl 11-se nojәvr' Ukazь nigeđendә № 299 Өfө berense avьl okrugьnan (uđәge Өfө qalahь) Milləttər Sovetьna hajlavđar vujьnsa Okrug Hajlav komissiahьn obŞcestvennьj ojoşmalarđьң hәm xeđmәtsәndәr obŞcestvolarьnьң tyvәndәge vәkildәre sostavьnda raťlarqa:

Okrug Hajlav komissiahь predsedatele Aleksandr Silant'jevic GERASIMOV — Başqortostan Өlkә kommunistar ojoşmahьnan.

Okrug Hajlav komissiahь predsedatelenең urьnvaťarь—Soltan Әxmәtgәrәj ulь MӨSӘLƏMEV—Şişmә rajonь kommunistar ojoşmahьnan.

Okrug Hajlav komissiahьnьң sekretarь Aleksandr Aleksejevic GOLOLOBOV — Başqortostan Өlkә komsomol ojoşmahьnan.

Okrug Hajlav komissiahьnьң clendarь:

1. Xәvivjamal Cjelmetdin qьđь SATTAROVA—Kuşnarenko rajonь komsomol ojoşmahьnan;

2. Usman Hadьj ulь SӨLƏJMANOV—Kuşnarenko rajonь vaşlanqьs hәm urta mәktәp rabotniktarьnьң professional' sojuzьnan;

3. Maria Ivanovna JEVDOKIMOVA—Şişmә rajonь vaşlanqьs hәm urta mәktәp rabotniktarь professional' sojuzьnan;

4. Talip Islametdin ulь NURIƏXMƏTOV—Şişmә rajonь, Lenin ismendәge kolxozdьң kolxozniktarьnan;

5. Avzal Vәletdin ulь ƏLMƏTEV—Dәvlәkән rajonь, „Bik-Qaramalь“ kolxozьnьң kolxozniktarьnan;

6. Nurqajan Zinnur ulь MAQSUTOV—Şişmә rajon kommunistik ojoşmalarьnan;

7. Anna Nikolajevna DEMENTJEVA—Blagovar rajonь vaşlanqьs hәm urta mәktәp rabotniktarь professional' sojuzьnan;

8. Mәxmyt Cjirfan ulь SӨLƏJMANOV—Bozajaz rajonь, „Berense Bozajaz“ kolxozь kolxozniktarьnan.

Başqortostan ASSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьң predsedatele R. IBRAHIMOV.

Başqortostan ASSR Verxovnьj Sovetь Prezidiumьnьң sekretarь M. VAL'ŞIN.

Өfө qalahь. 1940 jьl 27-se dekavr'.

КОМСОМОЛ САҢҒЫ КРОСЫН ӨЛГӨЛӨ КАРШЫЛАЙЫК

Кроста катнашыусыларға КӘҢӘШТӘР

БЕРЕНСЕ ЗАНЯТИЕ

Комсомол саңғы кросына әҙерлек буйынса беренсе занятиене нисек үткәрергә?

Саңғы отрядының инструктор-командиры беренсе тренировкаға тиклем бер нисә көн алдан әҙерләнергә тейеш.

Инструктор-командир тренировка минимумы программаһы нигеҙендә занятиенең детальный планын эшләй һәм занятиене үткәреү урны менән алдан таныша.

Һуңынан инструктор занятие алдынан һәр бер саңғысының инвентарен тикшерә.

Саңғысы тренировкаға яҡшы нығытмалар, уңайлы аяҡ кейеме, буйына карап һайлап алынған саңғылар менән сығырға тейеш.

Һәр бер саңғысы беренсе азымынан ук үҙендә хәрби дисциплина атмосфераһын, эшлеклелек һиҙергә тейеш. Инструктор шунда ук план буйынса занятиене башлай һәм саңғысыларҙы хәрби командалар менән таныштыра. Унан һуң группа таяҡһыҙ ғына йөрөргә керешә. Таяҡһыҙ йөрөү саңғысыны өҫтәмә терәкһеҙ тигеҙлекте һаҡлауға күнектерә.

Уңайлы тау бите, төшөү өсөн йайлы һөҙәклөк һайлап алып тау-саңғы техникаһының төп элементтары менән таныштырыуҙы яҡшы ойоштороу ҙа шулай ук мөһим.

Беренсе занятиене үткәреүсе инструктор үҙе булдыра алмаған нәмә тураһында һөйләргә тейеш түгел. Ул, күнекмәнең аслы тураһында ҡыҫҡа, асыҡ, аңлайышлы итеп һөйләп бирергә һәм шунда ук уны үҙе эшләп күрһәтергә тейеш. Команданы бер урында азырак тоторға һәм бөтә күрһәтмәләрҙе юлда барышлай эшләргә тырышырға кәрәк. Командир урынды шеренга эсенән ала. Шул рәүешсә ике саңғысы ла бер юлы (командир алдынан барыусы һәм уның артынан барыусы ла) командирҙың замечаниеларе менән файҙалана. Һуңынан командир урнын алыштыра һәм шулай итеп бөтә команданы хеҙмәтләндерә.

Беренсе занятиенән һуң ук командир һәр бер саңғысының яҡшы һәм йомшаҡ яҡтарын күҙ алдына килтереп баҫтыра алырға тейеш.

Беренсе занятиенән һуң ук командир алдынғы саңғысылар араһынан үҙенә ярҙамсылар ала. 25 кешенән торған командаға командирҙың өстән дә кәм булмаған ярҙамсыһы булырға тейеш. Уларға ике-өс саңғысыны өйрәтеү эшен кыйыу рәүештә тапшырырға мөмкин.

Занятиене күрһәтелгән вакытында үткәрергә кәрәк. Ул өҙөлөргә тейеш түгел.

Һүрәттә: коньки буйынса Европа чемпионы Альфонс Берзиньш (Латвия). Хәҙер А. Берзиньш Кызыл Армия сафында.

Н. Кубеев фотоһы (ТАСС фотоһы).

70 КИЛОМЕТР ЮЛҺЫҘ, ТАУҘАР АША

ҒАФУРИ. ВЛКСМ-дың район комитеты һәм Осоавиахимдың район советы тарафынан ойоштороlған саңғысылар группаһы 24-се декабрҙә походка китте.

Саңғысылар райондың Ташбүкән, Үтәк, Яңғыҙ кайын, Буруков, Мрак һәм Котлоғужа ауыл советтарында булып, унда Кызыл Армияның XXIII йыллығы исмендәге комсомол саңғы кросына әҙерлек эштәрен йәнләндереү буйынса һәм ГТО значогына массовый рәүештә нормалар тапшырыуҙы ойоштороу буйынса ҙур эштәр башкарасаҡтар.

Улар юлдың 70 километрҙан артығырағын юлһыҙ урындарҙан һәм тауҙар аша үтәсәктәр.

Бындай походтар урындарҙа ла ойоштороla. Бөгөн Архангель ауыл советының Осоавиахим членларынан-саңғысыларҙан 10 кеше походка сыкты. Улар ҙа райондың 3 ауыл советында буласаҡтар. Комсомол саңғы кросына һәм нәүбәттәге призывка әҙерлек буйынса ауыл советтарына, колхоздарға һәм комсомолдың тәүге ойошмаларына ярҙам итәсәктәр.

С. Усманов.

Һүрәттә: Француз көрәше буйынса СССР-ҙың абсолют чемпионы исме алыуға булған ярышта катнашыусы, 1938—1939 йылдағы Европа чемпионы И. Коткас (Таллин, „Динамо" спорт обществоһы).

М. Рунов фотоһы (ТАСС фотоһы).

„Ихлас күңелдән һөйләшеү"

Көндәрҙең береһендә ВЛКСМ-дың район комитеты бинаһына юғары ойошмаларҙың береһенең вәкиле килеп инде. Ул общий отделда ултырыусылар менән иҫәнләшкәндең һуңында райкомол секретары кабинетына ашыкты. Һәм күп тә үтмәне, унда Кызыл Армияның XXIII йыллығы исмендәге комсомол саңғы кросы (ярышы) тураһында кызыу рәүештә беседа башланды.

— Һеҙҙә комсомол саңғы кросына әҙерлек нисек тора?

— Эйе, комсомолдың бөтә тәүге ойошмаларына ла икенсе тапкыр инде телеграмма бирҙем.

— Яҡшы. Ниндәй эстәлекле телеграмма бирҙегеҙ?

— Ул телеграмманың копияһы технический секретарҙа булырға тейеш... Иптәш Абжорова, икенсе кабат биргән телеграмманың копияһын бирегеҙсе!

„Вторично. Предупреждаю проводите соревнование. За не выполнение вопрос будем ставить на бюро РК ВЛКСМ".

— Яҡшы. Ләкин һеҙҙең район буйынса нисә команда төҙөлгән?

— Эйе, был мәсьәлә менән беҙ шөғөлләнмәнек әле... Ғафу итегеҙ, ниндәй команда тураһында һеҙ һөйләйһегеҙ?

— ВЛКСМ Өлкә Комитетының „Комсомол активының физик әҙерлеге" тураһындағы карарын һәм Кызыл Армияның XXIII йыллығы исмендәге комсомол саңғы кросын үткәреү тураһындағы Положениене алдығызмы?

— Юк, был турала мин ишетмәнем... Ниндәйҙер Положение алдык, улар тулыһынса технический секретарҙа һаҡлана.

Улар „ихлас күңелдән" шулай һөйләштеләр. Был ВЛКСМ-дың Стәрлетамаҡ район комитеты секретары урынбаҫары Абрамов менән һөйләшеү ине.

Был турала ВЛКСМ Өлкә Комитетынан күрһәтмәләр һәм Положениене алыуға күп вакыттар үтһә лә, был мәсьәлә буйынса райкомол әле булһа бер төрлө лә практик эш башкарғаны юк. Һөҙөмтәлә район үҙәгендә лә, райондың колхоздарында ла кроска әҙерлек эше бөтөнләй алып барылмай. Сөнки улар күрһәтмәләр көтөп яталар. Секретарь урынбаҫары Абрамов урындарға бер нәмә лә аңлашылмаған телеграмма ебәреү менән эште бөтөргән.

Был факт, ВЛКСМ-дың Стәрлетамаҡ район комитеты етәкселәренең государство әһәмиәтендә булған эшкә яуапһыҙ караштары тураһында һөйләп түгелме?

Б. Юри.

Беренсе ярыш

Крекинг-завод. „Уфимнефтезаводстрой" тресы эргәһендәге „Строитель востока" спорт обществоһы саңғы секцияһының члендары үҙҙәренең көстәрен һәм етеҙлектәрен тикшереп карарға йыйналдылар. Улар беренсе кар төшөү менән үк башлаған тренировкаларына бөгөн тикшереү яһайҙар.

Старт. Йөрәктәр йышырак тибеләр. Һәр кемдең беренселекте алаһы килә.

Алда ауыр бурыс тора— 10 километр араны үтергә. Ә уның 900 метры бейеклек. Ләкин былар, систематик рәүештә тренировка яһаған саңғысыларҙы һис тә куркытманы.

Старт бирелеүгә 30 минут та үтмәне, күрһәтелгән дистанцияға барып етеп, бейек тауҙан түбән алға атылған саңғысылар төркөмө күренде. Улар бер-береһен үҙырға тырышып бик кызыу киләләр. Күп тә үтмәне улар инде финишта булдылар.

Ярыш тамамланды. Беренселекте иптәш Большаков (6-сы контора) алды. Ул дистанцияны 53 минутта үтте. Икенсе урынды 53-сө һанлы мәктәп укыусыһы иптәш Семенов (57 минут) алды. Йәш саңғысы иптәш Бочкарев та өсөнсө булып финиш яһаны.

Бочкарев ул күптән түгел генә саңғыға баҫкайны. Саңғы спортын яратыуы һәм ныкышмалы рәүештә тренировка яһауы менән ул яҡшы саңғысы булып әүерелде. Бочкарев беренсе разряд саңғысы булырға йөкләмә алды.

Кыҙҙарҙан иптәш Егошина яҡшы һөҙөмтәләргә иреште. Ул 10 километр араны 1 сәғәттә 04 минутта үтте.

Беҙҙең был саңғы ярышы кроска әҙерлек уңайы менән үтте. Ярышта йәштәр ҙур ойошканлык күрһәттеләр. Беҙ бындай тренировочный ярыштарҙы йыш үткәрергә булдык.

В. Иванов.

„Строитель востока" спорт обществоһы инструкторы.

„САҢҒЫ ЮК" ТЕЙЕҮ СӘБӘП ТҮГЕЛ

Оло-Теләк. Районда комсомол саңғы кросына әҙерлек сиктән тыш насар тора. ВЛКСМ-дың район комитеты (секретары ип. И. Ф. Драпека) „саңғы юк" тип командалар төҙөү, уларға командирҙар һайлап алыу һәм башка ошондай эштәрҙе әле булһа ойоштороп ебәрмәгән.

Кемгә нисек, ләкин Оло-Теләк районында „саңғы юк" тип тыныҫланып ятыу дөрөҫ түгел. Унда саңғы эшләүҙе ойоштороу өсөн бөтә мөмкинлектәр ҙә бар. Район урманға бай. Ә урманда саңғылык ағас күп. Шулай ук саңғы эшләү өсөн промысловой артельдәр ҙә етерлек. Уларҙан был эштең мастерҙарын да табып була. Ләкин был мәсьәлә буйынса район етәкселәре генә конкрет карарға килә алмайҙар.

Райкомол секретары иптәш Драпека,—был мәсьәлә буйынса район етәкселәре менән асыуланышып та бөттөк инде. Хәҙер уларҙың кайһы берҙәре һөйләшмәй ҙә башланылар,—тип, үҙенең көсһөҙлөгөн күрһәтә.

И. И.

ҮҘҘӘРЕ ЯҺАҒАН САҢҒЫЛА ТРЕНИРОВКА ЯҺАЙҘАР

Йомағужа. (Телефон аша). Райондың комсомол ойошмалары Кызыл Армияның XXIII йыллығы исмендәге комсомол саңғы кросына энергиялы әҙерлек алып баралар.

Район буйынса ирҙәрҙән 51 команда, катын-кыҙҙарҙан 39, үсмерҙәрҙән 33 команда ойоштороlдо. Командалар командирҙар менән таҙмин ителде. Хәҙер командалар тренировка минимумы программаһы буйынса практик эшкә башланылар.

Ошо көндәрҙә генә 18 комсомол ойошмаһы үҙҙәренең үткәргән тренировкаларына тикшереү — саңғы ярышы үткәрҙеләр. Был ярыштар бик яҡшы һөҙөмтәләр бирҙе.

Саңғы тренировкалары, походтар, ярыштар һәм ГТО-ның саңғы нормаларын тапшырыу өсөн ойоштороlған занятиеләр һуңғы көндәрҙә массовый төҫ алды. Кар төшкәндән алып, комсомолецтарҙан 158 кеше ГТО-ның саңғы нормаларын тапшырҙы.

„Яуыш" колхозы комсомолецтары үҙҙәре саңғы яһайҙар. Ойошманың 10 члены үҙҙәренә саңғы яһанылар ҙа инде. Хәҙер улар үҙ саңғылары менән өҙлөкһөҙ тренировка яһайҙар.

Подгорный ТБУМ-дә ойоштороlған 6 команда, үҙҙәренең әҙерлектәре менән башкаларға өлгө булып торалар. Иптәш Фәрхинова етәкселек иткән кыҙҙар командаһы тренировка минимумы буйынса саңғыла 40 километр үттеләр.

Хәликов.

ВЛКСМ-дың район комитеты секретары.

Семиволосовсылар хәрәкәтенең тыуған ере—Криворожски бассейнындағы ИЛЬИЧ исемендәге алдынғы шахта өс күсмә кыҙыл байрақты яулап алды.

Һүрәттә: шахтаның данлыклы кешеләре, бурщик-стахановсылар (һулдан уңға) А. В. Рябковец, А. И. Семиволос һәм П. П. Леонченко ингәштәр.

Ю. Сединкин фотоһы.
(ТАСС фотоһы.).

XVIII Бөтәсоюз партия конференцияһы исемдәге социалистик ярыш

ПЛАНДАН ТЫШ 37 ЯҘЫУ МАШИНАҺЫ

Өфө. „КИМ“ исемдәге яҙыу машиналары заводы коллективы Крекинг-завод эшселәренең, инженер-техник работниктарының мөрәжәғәтен хуплап каршы алды. Улар XVIII Бөтәсоюз партия конференцияһы исемдәге социалистик ярышка ҡушылып, пландан тыш 110 мең һумлык продукция—37 яҙыу машинаһы эшләп сығарырға һүҙ бирҙеләр.

Хәҙер заводтың эшселәре конкрет йөкләмәләр алып, үҙ ара социалистик ярыш договорҙары төҙөйҙәр.

Алдынғы стахановсыларҙың һүҙе эштән айрылмай. Комсомолец Винков һәм Антипов ингәштәр 200 яҙыу машинаһы өсөн деталдәр әҙерләргә йөкләмә алып, көндәлек эш нормаларын 148 процентка үтәйҙәр. Сборщик Воровских, Зырьянов, Чувилин һәм слесарь Ульянов ингәштәр заданиене көн дә бер ярым тапҡыр арттырып үтәйҙәр. Ә слесарь ингәш Городецкий—ике норма бирә.

Заводтың комсомолецтары менән бергә союздан тыш йәштәр ҙә гүзәл эш күрһәткестәре бирәләр. Стахановка-токарь Фәйзуллина 15 мең винт эшләргә йөкләмә алып, көндәлек нормаһын 218 процентка еткереп үтәй. Николаев һәм Петренко ингәштәр ҙә яҡшы күрһәткестәр бирәләр.

Завод йыллыҡ планды 20-се декабрҙә үтәне.

М. Спартак.

Комсомолецтар икешәр норма бирәләр

Өфө Мотор заводында XVIII Бөтәсоюз партия конференцияһы исемдәге социалистик ярыш киң йәйелдерелде. Ярышта заводтың комсомолецтары һәм союздан тыш йәштәре инициатор булып торалар.

Хәкимова һәм Пашина ингәштәрҙең комсомолец-йәштәр бригадалары, ингәш Хөсәйеновтың комсомолецтар бригадаһы эштә гүзәл күрһәткестәр бирәләр. Улар XVIII Бөтәсоюз партия конференцияһы исемдәге вахтаға күсеп, планды арттырып үтәйҙәр һәм бракһыҙ эшләйҙәр.

Заводтың иң алдынғы стахановсылары, комсомолец Ғәлимова, Хәкимов, Сабирянов, Вәлеев һәм Ғәбидуллин ингәштәр смена заданиеһен юғары сыйфатлы итеп, 215 процентка үтәйҙәр.

Комсомолецтар менән бергә заводтың союздан тыш йәштәре лә нормаларын арттырып үтәйҙәр. Калинина, Карклина һәм Грегорьев ингәштәр эшләп сығарыу нормаларын 180—190 процентка еткереп үтәй башланылар. **Щербаков.**

Эш менән яуап

Сталински районының госстрой трест комсомолецтары һәм йәштәре экономия өсөн көрәштә гүзәл эш өлгөләре күрһәтәләр.

ЗИС-5 № 54—18 машинаһында эшләүсе комсомолецтарҙан Кривной һәм Кривдюк ингәштәр ноябрь заданиеһен 179 процентка үтәп, һәр кайныһы 1042 һум 52 тин эш хакы алдылар. Улар 660 литр бензинға экономия яһанылар. Машиналар графика буйынса тикшереләләр һәм вакытында тазартылалар.

Комсомолец Хәмәдеев һәм Иванцов ингәштәрҙең экипаждары ла шундай ук өлгәшеүҙәргә ирештеләр. Ноябрь айында улар 148 литр яғыу материалын экономит итеп, айлыҡ заданиене 125 процентка үтәнеләр. Улар машинаны һәр вакытта яҡшы тоталар, простой яһамайҙар.

Госстрой трест комсомолецтары Сталинград трактор заводы комсомолецтарының сакырыуына быны шулай эш менән яуап бирәләр.

А.

КОМСОМОЛКА ВЕРА

Өфөләге 56-сы һанлы һайлау участкаһының агитаторы комсомолка Вера үҙенең һайлаусылары менән осорашырға ашыкты. Ул инде хәҙер һайлаусылар менән тәүге тапҡыр осорашкандағы кеүек беседаны нисек башлап алып китеү тураһында уйлап, каушау һиҙмәй. Ул һайлаусылар менән үткәрәсәк беседа темаһының йөкмәткеһен нисек кенә булһа ла Ябайырак телдә, асыҡ, аңлайышлырак итеп һөйләп аңлатырға тырыша.

Вера бөгөн совет халыктарының бөйөк, батыр геройы Валерий Павлович Чкалов тураһында һөйләй. Ул тыңлаусыларға беҙҙең ватаныбыҙҙың бөйөк летчигы Чкаловтың һөйкөмлө образын асып бирә. Коммунистар партияһы тәрбиә лә ген был большевик, кешелектең иң яҡшы черталарына эйә булып, үҙенең бөтә көмөрөн ватаныбыҙ эше өсөн, халыҡ эше өсөн бирҙе.

Вера, социалистик общество-ла Чкалов тибындағы яңы кешеләрҙең тәрбиәләнеүе тураһында һәм ул кешеләрҙең матур черталары тураһында һөйләне.

Беседа аҙағына яҡынлаша. Тыңлаусылар араһында йәнлелек. Һәр кем үҙенең тойғоһон һөйләргә ашыға. Улар революцияға тиклем булған күңелһеҙ, караңғы тормош тураһында һәм ул тормоштоң хәҙерге социализм вакытындағы матур тормошка һис тә окшамауын һөйләйҙәр.

Вера үҙ эшен өҙөлөп ярата. Ул агитаторлык эшенә ҙур теләк һәм иғтибар менән карай. Үҙенең белемен күтәреү өҫтөндә лә күп эшләй һәм һәр бер беседаға яҡшылап әҙерләнә, шуның өсөн дә ул һайлаусылар алдында ҙур авторитет ҡаҙана һәм эшен уңышлы алып бара. **Хәйертдинов.**

ЛЕКЦИЯ ҘУР ҠЫЗЫҠҺЫНЫУ МЕНӘН ТЫҢЛАНЫЛДЫ

Күптән түгел Нуриман район культура йортонда „Социализмдан акрынлап коммунизмға күсеү“ тигән темала, ВКП(б) район комитеты секретары ингәш Федоров тарафынан лекция укылды. Бында район үҙәгендәге хеҙмәткәрҙәр, эшсәндәр катнашып, лекцияны ҙур кызыҡһыныу менән тыңланылар һәм лекциянан һуң сығыш яһаусы ингәштәр киләсәктә „коммунистик мораль һәм коммунистик семья“, йортта балаларҙы тәрбиәләү кеүек темаларҙағы докладтар, лекцияларҙың йышырак булып тороуын һоранылар. **Ямалетдинов.**

Дәүләкән. Башкорт педагогия училищеһе, маслопромдың ФЗУ мәктәбе һәм, рус урта мәктәбе „Кызыл кустар“ промартеле эргәһендәге комсомолдың тәүге ойошмаларында кроска әҙерлек уңайы менән санғы командалары төҙөлдө. Хәҙер уларҙа тренировка занятиеләре йәнле үтә.

Ғилемдар.

ЯРҘАМ КӨТӘЛӘР

Воскресенски районы күләмендә комсомол активының һәм ғөмүмән комсомолецтарҙың ВКП(б) тарихын өйрәнеүҙәре бик насар тора. ВЛКСМ-дың район комитеты һәм агитпропаганда комиссияһы (председателе ингәш Хлопутина) комсомол укыуы менән ныклап етәкселек итмәйҙәр. Хатта ингәш Хлопутина районда нисә комсомолецтың партия тарихын өйрәнеүен, күпме комсомолецтың агитатор булып эшләүен, партия тарихын өйрәнеүселәргә ниндәй ярҙамдар кәрәклектәрен дә белмәй.

Тейешле ярҙам булмау аркаһында Кинйәкәй тулы булмаған урта мәктәбе комсомолецтары (комсоргы ингәш Ғөмәрова), бөтәһе лә урта белемле булыуҙарына карамаҫтан, күбеһе I—IV главаларҙа ғына ултыралар. „Алға“ колхозы эргәһендәге комсомол ойошмаһында ла эш бик насар тора. Хатта комсорг ингәш Хәйбуллиндең үҙе лә ошо көнгә тиклем „ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсы“н өйрәнә башламаған.

ВЛКСМ-дың район комитеты был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн ашығыс рәүештә кырка саралар күрергә тейеш.

С. М.

Агит-массовый эште онотмаҫка

Хеҙмәтсән массаны социалистик милеккә һәм хеҙмәткә коммунистик карашта тәрбиәләү, уларҙы алдарында торған мөһим бурыстарҙы үҙ вакытында үтәү өсөн мобилизациялау агитацион эште йәйелдереп ебәреүгә ныҡ бәйләнгән.

Быны „Серп и молот“ колхозы (Әбйәлил районы) миҫалы артығы менән раҫлай. Ул государство алдындағы заданиеларҙе тулы һәм сыйфатлы итеп үҙ вактында тамамланы. Хеҙмәт дисциплинаһы ныҡ. Сөнки бында агит-массовый эш якшы куйылған, хужалык эштәре агит'массовый эш менән бергә бәйләп алып барыла. Регуляр рәүештә стена газетаһы сығарыла. Бригадаларға айрым агитаторҙар беркетелгән. Агитколлектив етәксеһе агитаторҙарға айрым заданиеләр бирep, уның үтәлешен тикшереп тора. Агитаторҙар өсөн семинарҙар уҙғарыла. Агитаторҙар булып эшләүсе комсомолецтар колхоз производствоһында ла авангардлык роле күрһәтәләр.

Ләкин „Алға“ колхозында эштәр башкасарак тора. Был колхозда хеҙмәт дисциплинаһы йомшак, 30 колхозник минимум хеҙмәт көнө эшләмәгән. Колхозда иген юғалыу, мал үлеү факттары күп. Ә комсомолец-агитаторҙар тулы эшһеҙлек күрһәтәләр, агитколлектив эшләмәй, РОНО эргәһендәге агитколлектив (етәксеһе ингәш Аблеева) һайлауҙарҙан һуң бер генә тапҡыр ҙа беседа уҙғарғаны юк.

М. Латипов.

ПРОПАГАНДА ЭШЕ ЯҠШЫ КУЙЫЛҒАН

Крекинг заводы (Сталински районы) хәрбиләштерелгән пожарный команда эргәһендәге комсомолдың тәүге ойошмаһы пропаганда эшен якшы юлға һалды.

ВКП(б) тарихын самостоятельно өйрәнә алмаусылар өсөн ойоштороlған түңәрәктә 36 комсомолец укый. Комсомолецтар төрлө сменаларҙа эшләгәнлектән, түңәрәктең занятиеләре өскә бүленеп үткәрелә. Түңәрәк етәкселәре итеп политик яктан якшы әҙерлекле, алдынғы комсомолецтарҙан Каширин, Кашицин һәм Илькин ингәштәр билдәләнделәр. Улар түңәрәктең занятиеларен регуляр рәүештә якшы әҙерлек менән, айына 2 тапҡыр уҙғаралар. Занятиеләр бесе-да рәүешендә бөтә тыңлаусыларҙың актив катнашлығы менән уҙалар. Түңәрәк етәкселәре занятие булмаған вакыттарҙа ла комсомолецтарға ВКП(б) тарихын өйрәнеү буйынса аңлашылмаған мәсьәләләрҙе аңлатып бирeү, конспект яҙырға өйрәтеү һымак эштәрҙә һәр вакыт ярҙам итеп торалар.

Күптән түгел ВКП(б) тарихын самостоятельно өйрәнеүселәрҙең, түңәрәк членлары менән берлектә ВКП(б) тарихының VI главаһы буйынса берләшкән собеседованиеләре булды. Собеседование бик йәнле үтте. Был-дай собеседованиеләр һәр вакыт булып тора.

Р. М.

Вакытты дөрөҫ файҙалана белергә кәрәк

„ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсы“ донъяға сығыу менән мин уны ҙур кызыҡһыныу менән ныкышмалы рәүештә өйрәнә башланым. Иң элек үҙемә эш планы төҙөп, шул план буйынса систематик рәүештә һәр көн 2 сәғәт вактымды „ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсы“н самостоятельно өйрәнергә бирҙем.

Хәҙер түбәнге звено буйынса өйрәнеүҙе тамамлап, икенсе тапҡырға юғары звено буйынса, төп источниктарҙы кулланып, якшылап конспект төҙөп өйрәнеү эшенә тотондом. Райком тарафынан ойоштороlған консультацияларға, лекцияларға регуляр рәүештә йөрөйөм һәм шулай ук газеталарҙағы консультацион материалдарҙан файҙаланам. Улар миңә өйрәнгән материалдарҙы ныклы үҙләштереүгә ярҙам итәләр.

Үҙемдең политик белем кимәлемде күтәреү өҫтөндә мин артабан да ныкышмалы эшләйәсәкмен. **Ғ. Хәлитов.**

Федоровка районы „Большевик“ колхозының клуб мөдире.

Һүрәттә: Сит ил телдәрен өйрәнеү институтының (Өфө) II курс студенттары немец теле дәресендә. Немец теле фәнен укытыусы (һулда) **Н. А. Лупман.** **Ш. Уразбахтин** фотоһы.

КОМСОМОЛ ТОРМОШО

БЕР СОВХОЗДЫҢ КОМСОМОЛЕЦТАРЫ

Байрамғол итселек совхозындағы комсомол ойошмаһының планлы эш алып барыуы һөзөмтәһендә ойошманың эше шактай яҡшырҙы. Комсомолдың өтәксе органдарына үткәрелгән һайлауҙарҙан һуң һәр бер комсомолец союз эшенә актив катнаша башланылар.

Совхоз комсомолецтары общественный эштә үҫәләр, сыныҡалар. Улар һәр бер эштә инициатива һәм эшмәкәрлек күрһәтәләр. Мәҫәлән: комсомолец Ешков совхоздың ике фермаһында ла МОПР ячейкаһы ойоштороҙо, унда хәҙер 30 кеше член булып тора. Иптәш Федотов беренсе һәм икенсе фермаларҙа драм түңәрәктәре ойоштороҙо. Комсомолка Преснерова инициативаһы менән ойошторолған икенсе фермалағы музыка түңәрәге әленән-әле концерттар биреп тора. Совхоздың өлкән врачы комсомолец Бочарев октябрь, ноябрь айҙарында комсомолец һәм союздан тыш йәштәр өсөн халыҡ-ара хәл һәм иптәш Ленинден комсомолдың III съезында һөйләгән телмәре тураһында ике тапҡыр доклад яһаны.

Комсомолецтар производствола ла стахановсы эш өлгөләре күрһәтәләр. Бығау караусы стахановка иптәш Белобородова 1940 йылда 75 бығауҙы яҡшы тәрбиәләп үҫтерҙе. Ул хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советы депутаты. Дояркалар араһында агитаторлыҡ эшен алып бара. Үткән йыл комсомол ойошмаһы иптәш Кандалин Александрҙы трактористар курсына ебәргәйне. Хәҙер ул совхозда тракторист булып эшләй. Комсомол ойошмаһының һәр бер заданиеһен намыҫ менән башҡара.

Совхоз комсомол ойошмаһы комсомолецтарҙың политик белем кимәлдәрен күтәреү мәсьәләһенә серьез әһәмиәт бирә. Уларға практик ярҙам ойоштора. Шәрипов һәм Балаҙев иптәштәр „ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсы“н өйрәнеүҙе тамамлап Маркс, Ленин, Сталиндың айырым хеҙмәттәрен өйрәнә башланылар. 12 комсомолец ВКП(б) тарихын түңәрәккә йөрөп өйрәнәләр.

Шуны әйтергә кәрәк, йәй көнө ҡаренда физкультура, оборона эштәре бер ни тиклем юлға һалынғайны. Кышка инеү менән был эш туҡтап ҡалды. Ҡыҙыл Армияның XXIII йыллығы исмендәге комсомол саңғы кросына ла бер төрлө әҙерлек алып барылмай.

Комсомол комитеты секретары иптәш Аллаяров был эшкә нык иғтибар итергә тейеш.

С. Мусин.

Учалы районы

БОЗАЯҘ РАЙКОМОЛЫ БЕЛӘ МИКӘН?

Бозаяҙ районындағы күп кенә тәүге комсомол ойошмалары комсомол хужалығында ныҡлы тәртип куйыу эшенә серьез әһәмиәт бирмәйҙәр, комсомол хужалығының торошо менән бөтөнләй ҡыҙыҡһынмайҙар. Мәҫәлән, „Каран“ колхозы эргәһендәге комсомол ойошмаһында йыйылыш протоколдары вактында оформит ителмәйҙәр һәм тегелеп барылмайҙар. Комсомол ойошмаһының ноябрь айы башында булған йыйылышында производство эше буйынса мөһим бер мәсьәлә тикшерелгәйне. Был йыйылыштың протоколы әле булһа оформит ителгәне юк. Комсомол ойошмаһы секретары иптәш Ураҙбахтин был эштә үҙендә бер ниндәй ҙә яуаплылыҡ һиҙмәй.

„Беренсе Бозаяҙ“ колхозының комсомол ойошмаһында комсомол документтары бикһеҙ бер шкафта һаҡлана. Ә, ул шкаф күп вакытта асыҡ тора.

„Урһаҡ“, „Урал“ һәм Сталин исмендәге колхоз эргәһендәге комсомол ойошмаларында йыйылышта сығарылған карарҙар күп вакытта протоколға яҙылмайынса ҡалалар.

Бына был фактлар комсомол ойошмалары секретарҙарының комсомол хужалығына ғәмһеҙ ҡарауҙарын күрһәтә. Беҙҙе шуныһы ҡыҙыҡһындыра, был ойошмаларҙағы ысын хәлде ВЛКСМ-дың район комитеты белә микән?

Б. Рәшит.

„ЭШ КҮП, ӨЛГӨРӨП БУЛМАЙ...“

Йомағужа районы, Хоҙайбирзин исмендәге колхоз комсомол ойошмаһында бөтә эш үҙ ағышына тапшырылған.

Комсомолецтар араһында көндәлек тәрбиәүи эш алып барылмай. Хатта йыйылыштар ҙа 2 айға бер тапҡыр ғына уҙғарыла. Ошо һөзөмтәлә айырым комсомолецтарҙың ВЛКСМ уставын тупаҫ рәүештә боҙоу фактлары ла бар. Мәҫәлән: комсомолец Биккузин М. бер йыл буйынса членлык взносы түләмәгән, ул ғына ла түгел, комсомол билеттарын алмаштырыуға 2 йыл вакыт үтеүгә карамаҫтан, ул әле булһа иҫке билет менән йөрөй.

Учетҡа инеү һәм учеттан төшөү эше лә сиктән тыш насар куйылған. Комсомолец иптәш Үзбәков 1939 йыл ситкә китеп, бер аз вакыт үтеү менән яңынан колхозға ҡайта. Уның ҡайтыуына 6-7 ай үтеүгә карамаҫтан ул әле булһа комсомол учетына ингәне юк.

Был ойошманың насар эшләүенең сәбәбе бөтәһенән дә элек комсоргтарҙың йыш алышынып тороуында. Был ойошмала 1939-40 йылда ғына 8 комсорг алышынды.

ВЛКСМ район комитетына был ойошмалағы хәл билдәле. Ләкин уның работниктары „эш күп, өлгөрөп булмай“ тип был ойошмаға ярҙам итмәйҙәр.

Ғ. Күсәрбай.

„ЛЕНИНСЕ“ МАТЕРИАЛДАРЫ ӘҘЕНӘН

„Ленинсе“ газетаһының 12-се декабрь номерында „Райком был ойошмаға ярҙам итергә тейеш“ тигән хәбәр баҫылғайны. Бында ВКП(б)-ның Макар район комитеты эргәһендәге комсомол ойошмаһының секретары иптәш Кузнецованың етешһеҙлектәре, комсомол йыйылыштарының уҙғарылмауы тураһында яҙылғайны. ВЛКСМ-дың Макар район комитеты,—булған етешһеҙлектәр бөтөрөлдө, комсомол ойошмаһын юлға һалыуҙа практик ярҙам күрһәтелде һәм комитет секретары иптәш Кузнецоваға иҫкәртеү яһалды,—тип хәбәр итте.

Яҙғы сәсеүгә өлгөлө әҙерләнәйек

КОМСОМОЛЕЦТАР АКТИВ КАТНАШАЛАР

Кырмыҫкалы районы „Кызылғы„ колхозы колхозсылары яҙғы сәсеүгә эшлекле әҙерлек алып баралар.

Ауыл хужалығы машиналарын ремонтлау эше тулыһы менән тамамланды. 4 сәскес машинаһы, 15 пар тырма һәм 20 һабан ремонтланды.

Комсомолецтар яҙғы сәсеүгә әҙерлек эшендә актив катнашалар. Орлоҡ тазартыу эшендә эшләүсе комсомолка Кужеева Зөбәйҙә, Ғәйсина Шакира көндәлек эш нормаларын арттырып үтәйҙәр. Улар 15 центнер урынына, 20—25 центнер бойзай елгәрәләр.

Агротехник саралар үткәреү буйынса ла күп кенә эштәр эшләнеләр. 200 йөк тиреҫ сығарылды. Кар тотоу буйынса айырым звенолар ойошторолдо. Был звенолар щита бәйләү һәм уларҙы үҙҙәренең ер участкаларына куйыу эшен үткәрәләр.

Колхозсылар яҙғы сәсеүгә әҙерлек буйынса ударный декада иғлан иттеләр.

М. ВӘЛИ.

Ремонт эшенән ситтәләр

Кыйғы машина-трактор станцияһында ремонт эштәре өҙелеү куркынысы алдында тора. IV кварталда 22 трактор ремонтланырға тейеш ине. 21-се декабргә ни бары 8 трактор ремонттан сығарылды. Запас частәр етешмәй.

МТС эргәһендә таралып яткан металломдарҙы йыйнау тураһында кайғыртыусы кеше юк. Комсомол ойошмаһы был мәсьәләне йыйылышҡа куйып, карар сығарыу менән генә тыныслаңып калды.

Производство өҫтөнән контроль түҙеп торғоһоҙ насар куйылған. Комсомолецтар был елкәлә ғәмһеҙлек күрһәтәләр. Күптән түгел генә ремонттан сыҡкан бер тракторҙың отстойнигы юғала һәм күп тә үтмәй икенсе бер тракторҙың магнитоһын урлайҙар. Был фактлар Кыйғы МТС-да короткослок эштәре булыуын әйтеп торалар. МТС комсомол ойошмаһы һәм уның секретары иптәш Патапов короткослокка һәм социалистик милекте урлаусыларға каршы аяуһыҙ көрәш алып барырға тейештәр ине. Ләкин бында ул юҡ.

Ремонтсылар араһында политик-массовый эш насар куйылған.

Ғәзим Аллаяров.

„Ужара“ комсомолецтарының инициативаһы

Комсомол йыйылышында кок-сағыз үҫтереү һәм уның әһәмиәте тураһында мәсьәлә тикшерелде. Комсомолецтар йыйылышта кок-сағыз үҫтереү буйынса комсомолец һәм йәштәрҙән звено ойоштороргә, тигән карар сығаралар. Звеновод итеп күптән түгел генә кок-сағыз работниктары курсын тамамлаусы йәш колхозница иптәш Сәйфуллина билдәләнә.

Икенсе көндә үк комсомол звеноһы практик эшкә башлай. Звено членлары звеновод ип. Сәйфуллинаның күрһәтмәһе буйынса агротехник саралар үткәрә башлайҙар. Сәсеү участкаһына тиреҫ сығарыла, кар тотола, орлоҡ тазартыла. Ә киҫтәрен улар кок-сағыз тураһында укыу үткәрәләр.

Я. Барый.

Орлоктар әҙер

Кыйғы. „Яуын“ колхозы (председателе комсомолец иптәш Шамилов) 1941 йылдың яҙғы сәсеүгә әҙерлек эшен көсәйтте.

Сәсеү майҙаны өсөн етерлек тиклем бойзай, һоло һәм башҡа культураларҙың орлоктары әҙерләнеп, тазартылып куйылды.

Ауыл хужалығы машиналарын ремонтлау эше лә тамамланыу алдында тора.

А. F

МЕҢ БАЛА ХЕҘМӘТЛӘНДЕРЕЛӘСӘК

8-се март исемендәге фабрикаһының профсоюз ойошмаһы тегеүселәрҙең балаларын ҡышҡы каникулда культуралы хеҙмәтләндереү өсөн зур әҙерлек алып бара. План буйынса 1-се ғинуар менән 10-сы ғинуар араһында саңғы походы, музейҙарға экскурсиялар уҙғарыу, катокка барыу, яңы йылды каршылау елкаһы уҙғарыу һ. б. саралар билдәләне. Б. Ә.

БЕЛДЕРЕҮ

1941 йылдың 2-се ғинуарында өлкә комсомол газеталары эргәһендә комсомол газеталарына яҙышыусы йәш яҙыусыларҙың йыйылышы була.

КӨН ТӘРТИБЕ:

1. Ойоштороу эштәре.
2. Әҙәбиәт түңәрәгенең эш планын раҫлау.

Йыйылыш „Йәш коммунар“ редакцияһында (2-се этаж, 33-сө бүлмә), 18 сәғәттә башлана.

Өлкә комсомол газеталары редакциялары.

ТӨҘӘТЕҮ

Газетабыҙҙың уҙған һанының 2-3-сө биттәрендә, уртала урынлаштырылған һүрәт аҫтының тексы „һулда“ урынына „уңда“, ә „уңда“ урынына „һулда“ булып хата киткән. Шуны алмаштырып төҙәтеп укыуығыҙҙы һорайбыҙ. **Редакция.**

Яуаплы редактор: С. БАЙТУРИН.
Ответ. редактор: С. БАЙТУРИН.

П—4288. **Редакция адресы: Өфө калаһы, Володарский урамы, 2. Телефон № 87—15 „Окт. натиск“ типографияһы**